Questiones subtilissime Scoti in metaphysicam Aristotelis.

Eiusdem de primo rerum principio tractatus Atqz theoremata.

Mauricius Hibernicus Minoritani ordinis. Reuerendissimo Patri dño: Dño Petro Barutio Patauino Antistiti salutem.

Tantum rem christianã inuerit. Jo. Scotus cõterraneus meus: & confirmando nostra: & aliena refutando: iam prídẽ doctissimorũ hominũ: prestantissime pater: ne omniũ doicã gentiũ: pdicat ꝓsensus. Nihil sane hẽt diuine littere tã obscurũ arduũ & difficile: qõ vir ille nõ subtili & peracuta indagine dephẽderit: dephẽsum nõ ita in vtrãq; partẽ di sputauerit: vt manu vna ignẽ: altera aquã ferre videat: tã pfius interi: tã grauis: tã dẽiq; a vulgo remot⁹: vt interdũ delio idigeat natatore. Ceterũ tanta ille vi disputat: tã validis nitit rationib⁹: vt ei⁹ scripta habere videãt oraculorũ instar: sitq; ipse p hec ꝓsecut⁹: vt in metaphysicis omniũ lõge eminẽtissim⁹ habeat: sed quo clarior Scotus atq; vtilior: eo min⁹ ferendũ fuit q illi⁹ theoremata: Metaphysice qstiones & materia de primo pncipio accuratissimẽ disputata in occulto essent dubiũ i curia hoium neglecta: an q hec ita mẽdosa & corrupta videbant: vt nulla tã diligẽs recognitio adhiberi posset: vt tuto in aptũ referrẽt: sed quo ꝓsilio alij ab eo negotio abstinuerit: nõ facile dixeri. Ego nõ q: meli⁹ q̃z ceteri id pstare possem: sed officiũ potius & pietatẽ secut⁹: quũ nup in hec Scoti popularis mei monumẽta icidissem: ne diuti⁹ in tenebris iacerẽt: multo studio & diligentia recognoui: eoq; ipensius id feci: q ita ab initio statuerã: vt tuo noie ãplissime pater in publicũ exirẽt. Juuabitq; vt spero nõ nihil hãc nostrã operã Andreas turrisan⁹ vir impssorie artis sciẽtissim⁹: vel q eruditis libẽter faueat: vel q ei⁹ gerat nomẽ cui⁹ scripta ab oĩ labe & iiuria vindicãt. Habes ita q̃z tria opa vno volumĩe cõplexa: in qbus si tua ãplitudo nram nõ aspnabit industriã: gaudebo ego nõ parũ pñti officio: vel inprimis q tua cã nõ paucis mihi gratificat⁹ videbor: sed multo plus tuo iudicio: quo nullum apud me maioris esse potest ponderis: vel quia in omni genere disciplinarum prestantissimus sis: aut quia omnium longe candidissimus. Vale.

¶ Joannis duns scoti ordinis minoruz: q̃stiones subtilissime sup libros metaphysice Arist otelis. Feliciter incipiunt.

¶ Et primo ponit̃ prologus in quo exponitur prima ꝓpositio textus.

Omnes homines natura scire desiderant.

¶ In principio metaphi̅ce quã p̃ manibus habemus premittit ph̅us hanc ꝓpositionẽ: dignitatẽ ⁊ nobilitatẽ huius scientie cõtinentez: sicut patebit ex processu. Ad qd̃ videndũ. primo ꝓpõ in se ẽ declarãda. Et secundo ad conclusionẽ intentã est applicãda. ¶ Declarat̃ aũt propositio ista dupliciter i genere. videlicet a posteriori ⁊ a priori. A posteriori declarat eam ph̅us in lr̃a p signũ quoddã dicens. Signũ aũt est sensuũ dilectio: preter enim vtilitatem propter seipsos diligunt̃: quasi dicat: sensus naturaliter diligunt̃: nõ solum inquãtum vtiles ad vite sustentationẽ: sed inq̃ntum cognoscitiui: qd̃ ꝓbat in lr̃a. p hoc ꝙ ille sensus maxime diligit̃ naturaliter: qui maxime est cognoscitiuus. vz. visus: quez dicit maxime cognoscitiuuz propter duo: propter cognitionis certitudinẽ: ⁊ cognitoruz multitudinẽ. Certitudo prouenit ex immaterialitate. Quanto enim virtus cognoscitiua est imaterialior: tanto est in cognoscendo certior. plura etiam obiecta p hunc sensuz cognoscunt̃: qꝛ oĩa corpa tam superiora q̃z inferiora lucem vel colorem participãt: nõ autẽ alias qualitates sensibiles: tãgibiles. s. ⁊ audabiles. ⁊ huiusmodi Est igitur virtus ꝓbationis Arist. in hoc Si magis naturaliter diligimus sensus magis cognoscitiuos. non ꝓpter vtilitatẽ vite tm̃: sed propter cognitionẽ. ḡ scire magis naturaliter desideramus. quia hec cognitio est nobilior cognitione sensitiua. ⁊ cognitio nostra sensitiua finaliter ad hanc ordinat̃. ¶ Declarat̃ scd̃o ꝓpõ preassumpta a q̃busdã a priori siue a cã tripliciter.

¶ Primo sic. omne impfectũ naturaliter appetit suam pfectionẽ sicut haberi potest ex primo ph̅ycoꝝ. ca. vltimo. Anima autez hominis de se impfecta est s̃m intellectiuã potentiã cum sit velut tabula nuda in qua nihil depictum est s̃m ph̅m. 3. de aĩa. ḡ naturaliter desiderat scire: qd̃ est pfectio eius s̃m hanc potentiã. ¶ Scd̃o declaratur eadem sic. vnũqd̃qz naturaliter appetit suam ꝓpiiã opatiouẽ vt graue moueri deorsum propria aũt opatio hoĩs est intelligere. qꝛ per hoc ab alijs distinguit̃. ḡ ⁊c̃. ¶ Tertio sic. vnũqd̃qz naturaliter appetit cõiũgi suo principio. hõ aũt cõiungitur substantijs separatis p intelligere: sicut probat ph̅us. 10 ethycoꝝ. qꝛ in speculatione veritatis maxime assimilamur substantijs sepatis. ⁊ in hoc cõcludit btitudinẽ nostrã consistere. ḡ homo naturaliter appetit scire. ¶ Sed nõ videtur ꝙ iste tres ꝓbationes eo mõ q̃ valent multũ distinguant̃ ab inuicẽ: qꝛ sicut est duplex actus: primus ⁊ secundus. vtpz 2°. de ania: ita est duplex perfectio. prima ⁊ scd̃a. prima q̃dem est forma vel habitus. scd̃a est operatio. Et vnũqd̃qz naturaliter appetit vtrãqz pfectionẽ: cum opatio sit finis habitus. h̃ ḡ ꝓpõ: vnũqd̃qz naturaliter appetit suã pfectionẽ: concludit ꝓpositum tam de scia: de qua processit prima ratio: q̃z de intelligere: de q̃ processit scd̃a: nec videtur esse aliq̃ necessitas scd̃e: quare opatio naturaliter appetat̃ nisi quia est perfectio. ¶ Preterea sicut potentia dicit̃ equoce de potentia essentiali q̃ est ad formã: ⁊ accñtali q̃ est ad operationẽ: vt pz. 2° de ania: ita videt̃ esse equiuoce desideriũ illud qd̃ est ad formã. ⁊ illud qd̃ est ad opationẽ ꝯñtez formã. qꝛ in primo non põt habere desiderans ex se desideratũ sine actione alicuius extrinseci agentis. In scd̃o autẽ põt amoto ĩpedimẽto. Si igit̃ prima ꝓbatio ⁊ secũda cõcludãt hanc ꝓpositionẽ esse veram tanq̃z distincte ꝓbationes: sequit̃ ꝙ in hac vna ꝓpositione accipiat̃ desideriũ equiuoce: qñ dicit̃ vnũqd̃qz appetit ⁊c̃. ¶ Itez tertia ꝓbatio non videt̃ differre a scd̃a. qꝛ hõ non est natus cõiũgi suo principio. nisi p opationẽ: nec videt̃ esse alia ratio desirandi opationẽ ⁊ talẽ cõiunctionẽ. ¶ Ex his igitur tribus probatiõibus põt colligi vna

T.c.81.

T.c.14.

Ca.10.

T.c.2.⁊.5.

T.c.55.

talis.vnūqq̄z naturaliʒ appetit suam pfectionē tam primam q̄z scām. Primā tam q̄z suam ,ppriā formā:scām tam q̄z suā pro priā opationē.p quā etiā ꝓuigit suo principio.g̃ hō naturaliʒ appetit scientiā: q̄ est pfectio prima:ꝛ intelligere q̄ est perfectio secūda:p quā ꝓuigit suo principio. Et eodem desiderio vel saltem vnuoce dicto:sicut exponeʒ postea: appetit scientia īmediate ꝛ intelligere mediāte scia: qđ gdem desideriū cozrñdet potentie essentiali: qz non hns formā est in potētia essentiali ad actū primū ꝛ scām. Eodē etiam desiderio essentiali pōt appetī imediate operatio:vt finis ꝛ forma ,pter finē: qñ neutrū habeʒ vel saltem desiderio vnuoce dicto. Forte enim nō est eadē volitio entis ad finē ꝛ finis:vt vtrūq̄z est illud qđ appetit. sed tantūmodo vt finis est quo aliud appetitur: sicut color ꝛ lux non vnica visione videntur vt obiecta.sed vt vnū est q̄:alterum qđ Alio autē desiderio ꝛ eguoce dicto appetitur scia imediate ꝛ intelligere imediate: loquendo de desiderio accītali. Primuʒ cozrñdet potētie essentiali. Scām accītali. Primū pōt dici desideriū ad formā.secundū desideriū ꝓns formaʒ. De obiectionibus qbusdā ꝓra hanc ,ppōneʒ videbitur in qstionibus. Tm̄ sufficiat de declaratione propositionis.

Nunc autez proposi

tio ipsa est ad ,ppositū applicanda. videlicet ad ostendendū dignitatem ꝛ nobilitatez huius scie sic.si oēs hoies natura scire desiderāt.g̃ maxime scientiā desiderabūt. Ita arguit phūs ꝑmo huiº.ca.ij. ꝛ ibidem subdit que sit maxime scia:illa.s.q̄ est circa maxie scibilia. Maxie aūt dicunt scibilia dupliʒ:vel qz ꝑmo omniū sciunt fine quibus nō pnt alia sciri:vel qz sunt certissima cognoscibilia.vtroq̄z aūt mō ista scia cōsiderat maxime scibilia.igit hec est maxime scia.ꝛ p ꝓns maxime desiderabilis.,pbatio minoris quantū ad vtrāq̄z partē. Quo ad primā partē sic.maxime scibilia primo mō sunt cōmunissima: vt est ens inquātū ens ꝛ q̄cūq̄z sequunt ens inquantū ens. dicit enī Auicē. ꝑmo metaphyce caº.ʒ.a q̄ ens ꝛ res imprimunt in alia ꝑma ipressione q̄ non acgrit ex aliis notioribº se.ꝛ infra b. q̄ prioza sunt ad imaginandū p seipa sunt ea que cōmunia sunt oībus: sicut res ꝛ ens ꝛ vnū. Et ido nō pōt manifestari aliqđ horū p ,pbationē q̄ non sit circularis: hec aūt cōmunissima ptinēt ad cōsiderationē metaphyce ꝑm phm in.4.huius.in ꝓncipio:ē eni scia q̄ speculaʒ ens inquantū ens: ꝛ q̄ huic insunt ꝑm se tē. Cuius veritas vel necessitas pōt sic ostendi: exquo cōissima primo intelligunt: vt probatū est per Auicē. sequit q̄ alia specialioza nō pnt cognosci nisi illa cōmunia prius cognoscant ꝛ non pōt istoꝝ cōiuz cognitio tradi in aliq̄ scia pticlari:qz q̄ rōne i vna: eadē ꝛ in alia. Cū ens ꝛ vnū dicāt eq̄lr ꝺ oibº.10.hº.caº.ʒ.b. ꝛ ita idē mīlotiēs inutilit repeteret.igr ne cesse est eē aliq̄z sciaz vlez:q̄ p se ꝓsideret ulla trāscēdētia: ꝛ hāc sciāz vocamus metaphycam q̄ dī a meta qđ ē trās ꝛ phyſis scia q̄si trāscendēs scia:qz est de trāscēdētibus. Sz ista ,pbatio non vi efficaz: qz ens p ꝑº dī de suba ex.4.hº ꝛ vnū filr si est trāscē dēs. Si aūt vnū est tm̄ in gñe q̄ntitatis:vt dicet infra i qōne q̄da sup q̄rtū:nō sic eq̄lr dī de oibº. De intellectu ,ppōis hº regre in q̄rto in dubitatiōibº. Rñsio si ēs eq̄lr dicāt de oibº tūc ē ,pbatio euidēs. Sz si nō eq̄lr sz ꝑmo de vno aliq̄.igr i ista scia de illo ꝑmo tractabit: ꝛ de hīs q̄ sūt ens ꝑm se ꝛ nō in alia scia.sz de aliq̄ posteriori.ꝛ ita vt ꝓns vna erit scia vlis: nō qz subm ē vle in ꝑdicādo:qz sic nō differret a logica:sed ꝑm ordinē pfectionis. Scōa ps minoris ,pbaʒ sic. certissima cognoscibilia sunt ꝓncipia ꝛ cās:ꝛ tāto ꝑm se certiora q̄nto ꝓpora. Ex illis enī dependet tota certitudo posteriorꝝ. Hec aūt scia ꝓsideraʒ huiº ꝓncipia ꝛ cās sic ,pbat phūs ꝑmo hº c.2.p hoc q̄ ipa ē sapia:vt pz ibi i fra.sic igr pz q̄lr ħ scia est circa maxie scibilia:ex q̄ seq̄ʒ q̄ sit maxime scia:ꝛ ita maxie appetēda:sic ꝑ ꝺ ductū est

Ex predictis possunt

elici tres cause huius scientie:finalis sz formalis ꝛ materialis:de cā efficiente instrumentali non est magna cura: dūmō scia sit bene ꝛ tradita. Dicit aūt fuisse Ar. Efficiens aūt ꝓncipale deus est: de quo habeʒ ꝑmo huiº.c.ij. sciam istā solus deus ma-

xime hēt: ⁊ si nō solus hēat: qꝛ diuinum nō est natū inuidere: qꝛ iuidia nō stat cū summa bonitate: propter quā bonitatē voluit deus istaꝫ sciam sicut alias ꝑfectiones cōicare hoi. Om̄e enim verū a quocūqꝫ dr̄: a spūssancto dr̄: sic̄ in glo. ad Coꝝ. sup illud Nemo potest dicere dn̄s iesus nisi in spū sctō. ⁊ Aug. 83. q̄stionū. q. 1. Om̄e veꝝ est a prima v̄itate verū. Et damasce. c. 91. si ab his q foris sunt. s. extra ecclesiā: vtile quid fructificare poterimus: nō abijciendū est: purū ⁊ naturale aurum coaceruātes: contaminatū aūt refutantes: assumamus sermones optimos: deos autez derisibiles ⁊ fabulas alienas canibus proijciamus. plurimā enim ex ipsis aduersus ipsos fortitudinem habere poterimus.

De causa finali scien/

dum ꝙ finis huius scie propriꝰ: est opatio ꝑm habitū istum: speculatio. s. essentiaꝝ rerū: ⁊ precipue altissimaꝝ causaꝝ ⁊ substantiarū sepataꝝ: in quarū speculatiōe posuit Aꝝ. felicitatē. 10. ethicoꝝ. Finis aūt extrinsecus sunt p̄ma cā ⁊ substātie sepate: qbus ꝯiūgit̄ intellectus nr̄ mediāte hitu huius scie. nō aūt ordinat̄ hec scia ad aliquā aliā tanq̄ꝫ ad finē: sed alie ad ip̄am: vn̄ non est vtilis ad aliam ꝑm ph̄m in lr̄a: prout vtile ꝓp̄e dr̄ ordinatū ad finē. Sed ē q̄libet scia vtili dignior ⁊ nobilior tanq̄ꝫ finis.

De causa formali no/

tandū ꝙ cā formalis huius scie est modꝰ procedēdi: qui h̄ sicut in alijs libris triplex est: diuisiuꝰ: diffinitiuꝰ: ⁊ collectiuus. propriū aūt huius scie est diuidere ⁊ diffinire ꝑ essentialia simplr̄. ⁊ colligere seu demōstrare ꝑ cās essentiales simplr̄ p̄ores ⁊ notiores: ⁊ maxime ꝑ causas altissimas.

¶ Contra. dr̄ infra ꝙ om̄is scia diffinit: ⁊ demōstat ꝑ essentialia vel priora. Rn̄sio. cōcedo: sed ꝓpriū est huius scie demōstrare ꝑ cās vniuersalissimas ⁊ passiones vniuersalissimas ⁊ ꝑ essentialia cuiuslibet: nō inquātū huius: sꝫ inquātū substātia vel accidēs ⁊c̄. hoc tn̄ est dubium. quere de hoc in octauo in dubitationibus.

¶ Hoc modo est metaphysica ꝑm se scibilis: nō tn̄ sic eam scimus: nec sic inuenit̄ ab Aꝝ. tradita. quere si in toto libro inuenias vnā demōstrationē metaph̄icā ꝓpter qd: qꝛ ꝓpter impotētiā intellectus nr̄i ex sensibilibꝰ ⁊ minus notis ꝑm se deuenimus in cognitionē imat̄ialiū q̄ ꝑm se notiora sunt ⁊ tanq̄ꝫ principia cognoscēdi: alia in metaphysica essent accipienda.

Querit̄ que causa sit

subiectuꝫ in scientia: ꝙ effectiua videt̄: qꝛ in eodē genere cause est aliqd respectu potentie ⁊ respectu hītus eiꝰ: exemplū vt bonum est finis respectu volūtatis ⁊ charitatis: qꝛ hītus non variat rationē obiecti potentie: sed dat modū opādi: sed obiectū intelligibile videt̄ cā efficiēs respectu intellectiue potētie: cum sit passiua. Qꝛ aūt sit finis respectu scie videt̄: qꝛ obiectū voluntatis est finis: ḡ ⁊ sciētie. Probatio ꝯn̄tie. qd̄ est finis finis: est finis ordinati ad finē: actus volūtatis est finis actus intellectus. ¶ Item cognitio subiecti p̄ncipalit̄ intēditur: alioqn esset scia pl̄es. ¶ Item a fine denoiat̄ vnūquodqꝫ: ⁊ a subiecto scia: ḡ ⁊c̄.

¶ Qꝛ aūt sub̄m hēat rationē cause formal̄ respectu scie videt̄: qꝛ sub̄m tribuit speciez vnitatē: ⁊ ordinē: ⁊ dignitatē: hec aūt conueniūt forme. ¶ Qꝛ aūt habeat rationem materie cōiter dr̄: sꝫ est differētia: qꝛ sub̄m p̄cognoscit̄ ꝯfuse: ⁊ distincte q̄rit̄: materia nullo mō precognoscit̄ in actu: sicut materia ⁊ sub̄m in materialibus. Sil̄r a subiecto hēt scia vnitatem ⁊ distinctionē ⁊ ordinem: ⁊ necessitatē: nō aūt a materia.

De cā materiali notā/

dum ꝙ nō loqmur de materia scie ex qua: cum accidētia talē materiā non habeāt ꝑm ph̄m in. 8. huius. c. 5. nec de mat̄ia in qua. illa est eni aīa: ⁊ hoc ꝑm potentiā eius intellectiuā. Sed loquimur de materia circa quā est scientia: que dicit̄ a quibusdā subiectū scientie: vel magis proprie obiectuꝫ: sicut ⁊ illud circa qd̄ est virtus dicitur obiectum virtutis ꝓproprie: non subiectū. De isto autem obiecto huius scientie ostensuꝫ est prius: ꝙ hec scientia est circa transcendentia. Ostensum est eni ꝙ est circa altissimas causas. Qd̄ autē istoꝝ debeat poni propriū eius obiectum varie sunt opinio/

T. c13. et. 14.

nes: ideo de hoc querit primo. Qō. 1.

Vrum propriuz

v subiectū metaphisice sit ens in quātū ens sicut posuit Auicē. vel de⁹: ⁊ intelligētie: sicut posuit cōmēta-tor auerrois. Et ꝙ neutrū ꝓbo ꝺ subiecto
T.c.2. scie: oportet notū esse si est ⁊ qd ē. ꝟm phm
T.c.24. ꝑmo posterioꝝ a. ⁊ infra. c. illo. difficile āt est nosse. ſz in ista scia: nec de dēo est notū: si est vel qd est: nec de ēte qd est: ḡ ⁊c̄. Minor hēt tres ptes. ꝓbatio ꝑme dupliciter. Primo sic ꝓbat eā Auicē. 1. metaphice. c. 1. b. qꝛ deū esse nō est ꝑ se notū cū ꝯcludat ex effectib⁹. 8. physicoꝝ. et. 12. metaphice: nec est despatū cognosci: qꝛ signa habem⁹ de eo: ⁊ etiā si sit despatū: tūc nō ꝑcognoscitur: nec inqrit eius esse in alia scia: nec morali nec doctrinali: ⁊ sic de alijs: igit inqrit eius esse in ista scia. ¶ Scdo ꝓbat eadem
T.c.5.⁊.6. ps minoris sic: in scdo hui⁹ ꝓbat Aꝝ. statū esse in causis efficiētib⁹. Probat igit ꝑmā cām efficiētē esse. illa est de⁹. ¶ Probatio scde ptis minoris dupl'r. tū qꝛ deus nō hēt qd ꝟm Auicē. 8⁰. metaphice. c. illo. opus ē vt repetam⁹. ¶ Primus nō hēt gen⁹ nec qdditatē: nec diffinitionē: q est altissim⁹ ⁊ gl'iosus: tum qꝛ si haberet qdditatē: illa nō esset ꝑcognita in hac sciētia: qꝛ ꝟm phm. 2⁰
T.c.1 huius. ca⁰. 1. sicut oculus nycticoracis se habet ad lumē diei sic anime nostre ītellect⁹ ad ea que sunt omniū manifestissima.

EX ¶ Tum qꝛ Cōmeētator dicit. 1. metaphysice. ca. 18. a. diffinitio signat res termiatas in diffinito. nihil in deo est terminatū: qꝛ omnino infinitum est.

TRA ¶ Probatio tertie partis minoris dupliciter: tum qꝛ ens est equocū sicut dicit porphirius. capl'o de specie. Si quis om̄ia entia vocet equiuoce nūcupabit. Et de hoc amplius infra quādo querit de vniuocatione entis. 4⁰. huius. tum qꝛ si sit vniuocū est cōmunissimū: nec habēs genus nec differentiā: per ꝯsequēs nec diffinitionē. diffinitio eni indicat qd. ¶ Item ad principale omne subiectū hēt passiones de ipo demōstrabiles ꝟm phm primo posterioꝝ vbi supra. nec de⁹ nec ens sunt huiusmodi ḡ ⁊c̄. Probatio ꝑme ptis minoris: tum qꝛ passio est extra essentiā subiecti. nihil est in deo qd nō est eius essentia: tum qꝛ Auicēna. 8⁰. metaphisice vbi prius. Primus nō hēt qualitatē nec quātitatē ⁊c̄. ⁊ nō pōt fieri demōstratio de eo. Probatio secūde ptis minoris: tum qꝛ vt prius passio differt essentialiter a subiecto: ens est de essentia cuiuslibet: tum qꝛ passio ꝑdicat: denoiatiue de subiecto: ⁊ subiectū de passiōe: nō nisi ꝑ accidēs: ens ꝑdicat in qd de q̄libet 8⁰. huius. ¶ Item ad principale. subiectū cuiuslibet sciētie habet ꝓpria ꝑncipia ⁊ partes ꝟm phm primo posterioꝝ. c. illo. Certior autē est scientia: nec deus nec ens est huiusmodi: ḡ ⁊c̄. Prima ps minoris ptz: cū deus sit primus ⁊ simpltcissimus. Probatio secūde ptis: qꝛ si ens inquātū ens haberet ꝑncipia. igit qd̄libet ens haberet ꝑncipia. sicut arguit phus. 1. prioꝝ. ca. de reduplicatione. si iusticia esset bonū in eo ꝙ bonū iusticia esset omne bonū. ¶ Ad oppositū ꝓ ente est Aꝝ. 4. huius. in ꝑncipio vt videt manifeste ex intētione dicere ꝙ aliqua scia speculat ens inquātū ens: ⁊ illa nō est aliqua ꝑticularis. Et Auicē. libro 1. metaphisice. ca. ij. dicit. Primū subiectū huius scie est ens inquantū ens. ¶ Ad oppositū ꝓ ꝺo ē cōmētator. 1. phisicoꝝ. ꝯ⁰. vltimo dicēs. qui dicit ꝙ prima phia nititur ꝓbare entia sepabilia esse: peccat. genus eni entiū sepatoꝝ esse nō declarat nisi in naturali scia. hec. n. entia sūt subiecta ꝑme phie: ⁊ impossibile est aliquā sciam ꝓbare suū subiectū esse: sed cōcedit ipm esse: aut qꝛ ē manifestū ꝑ se: aut qꝛ ē demōstratū in alia scētia. vñ peccauit Auic̄. qui dixit phm ꝑmū demonstrare primū principiū esse.

Ad questionē istaz pa

tet ꝙ sunt opiniones. vna cōmētatoris. d. ꝙ substātie sepate. s. deus et intelligētie sūt hic subiectū: qd̄ cōfirmat. ¶ Primo auctoritatib⁹ Aꝝ. hic in ꝓhemio: vbi ꝓbat ꝙ sapiētia est speculatiua circa principia ꝑ⁹ ⁊ ꝑmas causas ex descriptiōe sapie. ⁊ infra. c. 3. hec scia maxie diuina est: qꝛ est diuinoꝝ ⁊ infra in. 6. hui⁹. ca. 1. distinguit Aꝝ. tres ptes scie speculatiue dicēs: phycā esse circa inseparabilia ⁊ mobilia. matematicā circa imobilia ⁊ insepabilia. Primā vero philosophiā circa sepabilia ⁊ imobilia cuius

sunt sube sepate. ¶Si igit hec distinctio
scietiaꝝ speculatiuaꝝ sit ꝙuenies: videt q
T.c.38. fit circa ppria suba ipsarū: qz ꝑm phm.3°.
de aia.scietie secant vt res. hoc est sicut sub
iecta ꝙsiderata in scietijs. ¶Item ibidem
T.c.2. in.6.vocat hanc scietiā theologicā z pbat
dupliciter. ¶Primo qz si alicubi diuinū exi
stit: in tali natura existit: hoc est in imobili
z sepabili: quā dixit istam sciam ꝙsiderare
Scdo pbat sic: qz honorabilissimā scietiā
oportet esse circa honorabilissimū gen⁹.
hec est honorabilissima: vt pbatū est in ꝑ
mo: z genus subarū sepatarū est honora
EX bilissimū: ḡ ꝛc. ¶Primo de generatiõe
c.1. de his quātū decet vel cõuenit dicitur.
TRA de imobili ꝑn⁹ qdem alterius est z prime
phie diuidere opus ꝛc. ¶Preterea cõfir
mat opinio cõmenta. ratiõe. ꝑmo sic. sube
separate nõ sunt nobis oino ignote: cum
de ipsis multa signa habeam⁹: igit cogni
tio earū tradit in aliqua scietia: nõ natura
li vel mathematica igit in ista: cū sint tan
tūmodo tres ptes scie speculatiue ex. 6. hu
T.c.1. ius. ¶Item scientia ꝙsiderans aliq̄ multa
attributa ad aliqd vnū primū: maxie cõsi
derat illud ꝑmū tanq̄ ppriū subiectū ad
qd alia attribuūtur: vt dicit phns. 4. hui⁹.
T.c.2. c.ꝑ°. vbiq; vō. ꝑ. ppria est scia: ex quo alia
dependent: z ppter qd dicūtur. sed prima
causa est illud ad qd oia entia attribuunt
igit de primo maxime ppria est ista scien
tia vt de subiecto. ¶Scdm istam opinio
nē respondet ad rationes in cõtrariū. Ad
primā patet q mino⁹ est falsa quo ad vtrā
q̄ partē. de deo eni naturalit z ꝑm se notū
est si est. ¶Et ad pbationē in ꝓtrariū dicit
q deū esse desiderabile cognosci nõ est: nec q̄si
tum in alia scietia: nec in ista ꝑm se: q̄uis
quo ad nos fiat notū ex effectibus: sicut ꝓ
cedit ratio. pōt eni aliqd ꝑm se notius fieri
nobis notum ex alijs notioribus nobis.
¶Per hoc ad secundā pbationē ptz. illa
eni demõstratio in. 2. hui⁹: nõ ꝓcedit nisi
ab effectu: siue ille effectus sit mediū natu
rale: siue metaphysicū. ¶Alit ad scdaz ꝓ
bationē dicit q in 2°. huius nõ ostenditur
esse de deo. sz ostendit status de causis effi
cientibus. z q̄uis hec duo ꝙuertant: tñ vnū
pōt esse ꝓcognitū in scietia: aliud autē ostē
sum. sicut diffinitio z passio subiecti ꝙuer
tunt: z tñ vnū est mediū demõstrādi aliō.
¶Aliter videt cõmentator rndere cõmẽto
vltimo. 1. phycoꝝ. q deū eē nõ ostēdit nisi
in scia nāli: z si ad ꝟ ostēdēdū fiat aliq̄ rō i
ista scia: ꝟ nõ ē nisi assumēdo aliq̄ ex oñsis
in scia nāli: sicē ꝓ expõnez ei⁹ ꝓz. 2°. hui⁹. ꝙ°
6°. vbi exponit dõmõstratiõnē Aꝝ. de statu
in cāis efficientib⁹: vbi dicē. declaratū est in
nālib⁹ q oē motū hēt motorē: z totā rõnez
ptractat ō mouēte z moto. ¶Per ꝟ ꝓz ad
ꝑmā pbationē: qz deū esse q̄situ est in scia
nāli: nõ in ista. ¶Ad scdam qz illa demon
stratio scōi hui⁹ ꝓcedit ex medio nāli: vi
delicet ex rõne mouētis z moti: nõ aūt ex
medio metaphysico. ¶Tertio mõ rnderi
pōt ad istas duas pbones: q bñ pōt aliq̄
scia demõstrare suū subm esse: z ꝟ a poste
riori sicē in libro elenchoꝝ demõstrat sillo
gismū sophisticū eē ꝑ sile z silr. ¶Priscian⁹
libro. 1. ꝑstructionū oñdit. oziōnē ꝑstructā
eē ꝑ sile⁹ modū habēdi sillaꝝ ad dictiões:
z dictionū ad oziones: tñ nulla scia demõ
stret suū subm eē demõstratiõe ppter qd
z a priori. ¶Ista tertia rñsio ꝓcedit cū ꝑ°.
declarat. n. scdaz ptē ei⁹. Silr nõ videt face
re ntīs ad scdam pbonē. vñ cū regrat ꝓ
gnitio subi añ totā sciaz: quā ꝓcognitionē
nlla rñsio pōt nisi ꝑma. sola illa ē sufficiēs
ad vtrāq; pbationez. cōmē. n. tñ fugit: si pōt
deū eē tñ nobis ꝓcognitus ex aliq̄ medio
nāli. si aūt pōt deū eē simplr ꝓcognitū ex
tali medio: z ꝟ ꝑsupponit in q̄ntū sic cogni
tū. igit scia nāl simplr erit ꝓr ista: qz notis
simo ꝟ est aliqd ibi simplicit notius. ¶Ad
aliam partez minoris de quid est: dici pōt
q licet nõ habeat qd qd exꝑmat ꝑ diffini
tionē: qz tale qd est limitatū: cū ois differē
tia diffinies habeat aliq̄ oppositā. Omne
aūt habēs oppositū est limitatū: tñ sicut de
us hēt essentiā illimitatā: ita hēt qd illimi
tatū. ¶Primo modo pōt exponi auctoritas
Auicē. ꝓallegata cū dicit. nec qdditatē ꝛc.
z subdit. nõ hēt diffinitionē. z ꝟ loquēdo
de diffinitiõe ppria dicta q̄ est ex genere z
differētia: q̄ a dō remouēt supi⁹ in eodē. c.
¶Per hoc ptz ad primā pbationē. ¶Ad
scdaz pbationē sicut ꝓus de si est ꝑm primā
rñsionē esse dei ē naturalit ꝓcognitū i ista
scia ꝑm se: sz nõ quo ad nos: ita de qd est.
pōt tñ vtriq; a posteriori in hac scia ma-

nifestari: sicut dicit tertia rñsio. illa aũt ppõ secũdi huius: sicut oculus nycticoracis ꝛc. cõcludit de notitia qditatis q̃ ad nos: nõ simplr. Utz tñ illa silitudo debeat itelligi q̃ ad ipossibilitatẽ: sicut qdaz exponũt: aut q̃ ad difficultatẽ: sic dic cõmentator: dicek in loco suo. vñ sicut ipe exponit eam: non est multũ hic ꝓtra opinionẽ ei⁹. ¶Ad scdam rationẽ pncipalẽ dr q deus hz multas pprietates: vt esse appetibile esse immobile esse ppetuũ z primũ mouẽs z huiusmodi. hec aũt posteriꝰ aliq̃ mõ ꝛcipiunt fm se: q̃z essentia dei absolute: qz dicũt respectuz ad extra. ¶Ad primã probationẽ q non oportet semper pprietatẽ esse aliud essentialit ab illo cuius est: lz hoc semp sit in creaturis vbi ppter impfectionẽ hñs non est qcqd hẽt. vñ est in eo cõpositio actus cũ potentia. In deo aũt oẽs pfectiones exñtes illimitate sunt idipsum qõ essentia eius ppter summã simplicitatẽ: tũ q̃libet rõne differt ab essentia: z talis differentia suffícit ibi inter pprietates z subm sicut in creaturis dcta realis. ¶Ad auctoritatẽ Auicen. non est de deo demõstratio: põt exponi: qz nõ p cãz ꝓxẽ. vel sic: p diffinitionez ei⁹ q̃ sit mediũ: qz non habet diffinitionẽ. ¶Ad tertiã rõnem pncipalẽ. ad maiorẽ dicendũ q non oportet qlibet subm habere pncipia ꝓxa se: sed principia pprietatũ p q̃ sue ppetates sibi inhereãt: ñ de ipo sit demõstratio ppter qd. de deo autẽ solũmõ est demõstratio qz: z iõ loco taliũ principiorum sumũtur effectus pro medio: per quos concludimus pfectionẽ dei de deo tanq̃z per mediũ notius nobis. Q̃z autẽ dicit phus subiectũ habere pncipia z partes: verũ est vt in pluribus: non tñ est de necessitate subiecti scie. ¶Posset enim forte de vnitate esse demõstratio mathematica q̃z q̃z sit primuz in genere suo z indiuisibile: z ita in illo genere: nec hñs principia nec partes. ¶Aliter dicendũ q subm scie debet habere principia: intelligendũ est de pncipijs complexis: cuiusmõi sunt pmisse demõstratiõis. De oĩi enim subiecto scie põt aliqd predicari in ppõne aliq̃ q̃ põt sumi p pmissa in demõstratione de subiecto tali: z de tali pncipio pmo oportet precognosci qz est. hoc est qz verũ est. primo posterioꝛ a. z infra. c. illo. Nõ. n. ex alio genere enũerat subiectũ z passiõez: z p pricipijs dicit alterũ ante dignitates. Et idem vult c. 1. Difficile. d. oĩs scientia demõstratiua circa tria est. s. genus subiectũ z que cõmunes dicũtur dignitates: z tertiũ passiones. talia autez principia possunt habere effectus illius subiecti: de quo est demonstratio pro terminis suis. Sufficit enim ad tale principiũ q statim cognoscaꝫ cognitis terminis: z tale principiũ potest esse aliqd ad demonstrandũ aliqd de deo.

Contra istam positionem fm phm primo huius. in prohemio sapientia est certissima sciẽtia. certior autẽ est scientia ppter quid q̃z scientia qz. 1. posterioꝛ. q̃ metaphyca q̃ est ppzie sapientia fm phm hic in phemio est scientia ppter qd. de deo: aũt nõ est scientia ppter quid: vt de primo subiecto: z nulla scientia considerat deũ vt cãm: cum nihil causet necessario fm veritatẽ qcqd sit de Azz. igit neutro modo cõsiderat deus in aliqua scientia: nec vt effectus: nec vt principiuz complexũ. certum est: igitur nullo modo: vt concedit rñsio ad tertiã rationẽ. ¶Et hoc probatur. certum enim est q nihil de deo scit per cãm ꝓxẽ ipo. si aũt causa accipiat p medio respectu alicuꝰ ꝛcludẽdi ð deo: aut illõ ꝛcludẽdũ ẽ pprietas absoluta dei vt sapia: potentia: eternitas: imutabilitas et hmõi. aut dicẽs respectũ ad extra: vt appetibile: primũ mouẽs: ꝓma cã: z hmõi. siue sic siue sic: oportet illud demonstrabile de deo esse idem essentialiter ei: eo q nihil aliud est veruz de ipso. Sed illud quod est idem essentialiter deo nõ hz aliquid aliud a se prius naturaliter ipso. cã aũt est aliud a causato: z ꝓus naturaliter ipso. igit nihil qõ est in deo põt de ipso aliquo modo per cãm ostendi: nec p cãm q̃ sit cã in essendo: nec in inhereñdo: qz neutro modo põt esse aliud ab ipso: z prius naturaliter. Si aũt aliqd tale p effectum demõstrat de deo nõ est demõstratio ppter qd sed qz. ex primo posteriorũ. ¶Sed ista ratio nõ mouet. si em prius naturalit z aliud põt esse mediũ sciendi posteriꝰ naturalit z aliud hoc non est inquantuz aliud: qz hoc accidit: sed in-

quantū hoc sicut est aliud: ita prius est naturaliter et prius notū ꝟm se: ⁊ illud posterius: sz ita est iuenire in ꝓprietatib⁹ vel attributis diuinis: igitur ⁊c. ¶ Responsio ꝙ vna proprietas dei est prior alia ratione. ¶ Contra. hec differentia rōnis nō sufficit ad rōnem cause: nec ad prioritatez: nec ad modum demōstratiōis. Prima duo patēt ex dictis. Tertiū ꝓpter petitiōem: qꝛ idem respectu sui diuersimode consideratū pōt esse ꝑus et posteri⁹ rōne. ¶ Item cōtra cōmētatorē. deo et itelligētijs nō videtur esse aliquid cōe vniuocū: qꝛ tūc illud in eis distingueretur differentijs: ⁊ ita deus posset diffiniri: igitur nō pōt vna scia esse de deo et de itelligētijs: vt de subiecto: qꝛ vna scia est vni⁹ generis. primo posterioꝝ. c. i. Certior ⁊c. ¶ Itē aliud subiectū ponēdum est in metaphisica sicut oñdet etiam ꝑ cōmētatorem: qñ tanget Auicē. opinio: nō igitur de⁹: qꝛ nō possunt esse duo prima subiecta eiusdē scie. ¶ Ad illa igit que videt facere pro cōmētatore soluēda notādum: ꝙ scia non solum dicit esse circa aliqd tanq̄z circa subm principalr cōsideratum: sed etiā circa causas subiecti: sicut i phyca tractatur de natura: q̄zuis nec commentator nec auicē. ponat naturā esse subm illius scie: sz aliqd cuius natura est ꝑncipiuz. Similr in libro de aīa tractatur de diffinitiōe aīe ⁊ passiōibus ⁊ partib⁹ eius: q̄zuis subiectuz illi⁹ ponatur corp⁹ aīatū: cui⁹ aīa est ꝑncipiū. Silr in logica tractat de multis que sunt ꝑncipia sillogismi q̄zuis sillogismus ponat ibi subiectum ꝑncipale. et in libro periar. tractat de noīe ⁊ verbo et orōne q̄ sunt principia enūciatiōis q̄ ponit subiectum illius libri: ita in alijs. ¶ Cōsimiliter in prꝓposito circa cās altissimas est consideratio istius scie tanq̄z circa ꝑncipia subiecti: nō autez tanq̄z circa subiectū principale. vñ habet in ꝑncipio sexti huius. ꝑncipia ⁊ cause querunt entiū inq̄ztū entia. ¶ Et phs in. 4. hui⁹ oñdit hanc scientiam esse circa ens: ex hoc ꝙ est circa ꝑmas cās: quia ille cause sunt cāe ꝟm se effect⁹ primi qd est ens inq̄ztum ens. ¶ Cōtra istud. itelligētie nihil producunt nisi ꝑ motum: igit nō habent rōnem cause nisi mouētis ꝓprie dicte: igitur nō debent cōsiderari vt cause nisi solum in scia naturali. ¶ Itez tm̄ ꝑ cām necessariā in causando scit aliqd de effectu: deus nulli⁹ effect⁹ est talis causa: sed tantū volūtaria et libere agens. ¶ Primū argumētum pōt cōcedi. ¶ Itē secūdū argumētū accipit falsum ꝟm intētionē phi qui posuit deum esse agēs ex necessitate nature: vt dicit rabi moyses. ¶ Contra hoc. in h̄ ꝑmo iferi⁹ dicit: si deus est inuidus: reliqui omnes ab ipso erunt infortunati. sed hoc nō sequit nisi bonum reliq̄rū sit ab ipso volūtarie agēte. si enim necessario agit quātūcunqꝫ inuideat aget. ¶ Aliud est notāduz ꝙ substātie imateriales ⁊ imobiles nō pertinēt ad ꝯsideratiōez alicuius scie ꝑticularis: nō naturalis: quia nō sūt mobilia: nec mathematice: qꝛ nō sūt quāta: sz eorū cōsideratio ꝑtinet ad aliquā superiorē sciaz: cuius ꝯsideratio abstrahit a motu ⁊ a quāto. vñ in ista scia considerat nō tm̄ tanquam subiecti cause: sed tanquā principales partes subiecti q̄ sunt ꝟm esse abstracta illa abstractione q̄ ꝓpria est huic scie que etiam abstractio ꝟm rōnem ꝯpetit alijs ꝯsideratis in hac scia. cōsiderat enim quicqd hic cōsiderat: nō inquātum quātū: nec inq̄ztum mobile. ⁊ ita quodlibet ꝯsideratum abstrahit ꝟm cōsideratōez: ⁊ a quāto ⁊ a motu. ⁊ per ꝯñs precipue ꝯsiderant hic illa que ꝟm esse abstrahunt ab vtrisqꝫ: huiusmodi sunt sub̄e sepate. ¶ Scdm hoc patet ad auctoritates phi. dr enim hec scia esse circa altissimas causas ⁊ diuinas: quia de deo non tanq̄z de subiecto: sed tanq̄z de causa subiecti: ita ꝙ d itelligētijs est tanq̄z de ꝑncipalibus ꝑtib⁹ subiecti: et nō causis: qꝛ non causant nisi mouendo: de deo autē tanq̄z de causa: et non de ꝑte subiecti: qꝛ in nullo vniuocat cum alijs. ¶ Cōtra. si nihil deus causat ꝟm itentionē Aꝝ. nisi mouendo: igitur nō ꝯsiderabitur hic de deo vt de causa. ¶ Respōsio: deus est causa substantiaꝝ separataꝝ nō ꝑ motum et oīum alioꝝ nō tantū inq̄ztum mobilia vel quanta: sed inquātnm entia: sed nō sine motu ꝟm Aꝝ. itelligētia nulli⁹ est causa nisi inq̄ztum mobile. ¶ Notandū tñ ꝙ in. q. 8. infra. qui diceret ꝑtem affirmatiuā illi⁹ questiōis ꝙ tm̄ ad metaphysicū ꝑtinet cōsiderare qdditates reꝝ: etiā in ꝑticulari: deberet dicere ꝙ nō tantū hic cōsiderat de⁹ vt causa: sed an-

EX

gelus sol ⁊ ignis et oīa agētia si sint causa alicuius ꝟm entitatē: qđ quidē oportet ponere: qꝛ alit̄ nihil causant: vt arguit̄ in illa questiōe de cognitiōe: sic arguo de creatione. ¶ Respōsio ꝙ deꝰ in q̄libet causat entitatē quodlibet aliud agens talitatē entitatis: de hoc alibi. ¶ Si teneat̄ in q̄stione illa. 8. ꝑs negatiua tūc nulla cā ꝑticularis entitatis est hic ꝯsiderāda: sicut nec h̄ ens ꝟm ꝙ hoc ens: sed sicut tantū ꝯsiderat̄ hic ens in q̄ꝫtū ens in cōi. tm̄ illud cōsiderat̄ ꝓ causa subiecti qđ est causa entis in cōi: illđ est tm̄ deus: hoc tenes nisi forte ponas ītelligētias nō tm̄ in q̄ꝫtū entia: sed inquātū intelligētias h̄ cōsiderari: vt ꝑdictum est ibi. ¶ Aliud est notādū: ⁊ est. si eni de ītelligētijs inquātū ītelligētie est aliqua scīa possibilis ⁊ nō ista nec naturalis nec mathematica: vt patꝫ. insufficiēs ergo est diuisio ꝑhi in. 6°. huius scientie speculatiue ī tria mēbra. ⁊ ita videt̄ ꝙ ītelligētie inquantū huius ad ꝯsiderationē methaphisice ꝑtineāt ¶ Sed contra. ens ꝟm se ita abstrahit ab immaterialibus: sicut a materialibꝰ. ergo ista sciētia que ꝑ se est de ente inquātū ens nō magis est de istis scđm ꝓpriam rationē q̄ꝫ de illis. ¶ Cōfirmatur: quia omnis cōclusio propria huius scientie est premissa. ita ad cōcludenduꝫ de īmaterialibus sicut de materialibus. ergo ipa subalternat sibi equaliter vtramqꝫ scientiam: nec valet illa ratio que ponitur prius ibi. ¶ Aliud est notandum: quia ista scientia sicut considerat aliqua inquantuꝫ abstracta a materia. ita etiā inquantū abstracta ab immaterialitate: ergo cōsiderabit illa que in existēdo habent hanc abstractionē ab immaterialitate: nō sequit̄. ¶ Cōfirmatur: quia substantia: quaꝫ tu ponis subiectum: diuiditur in materialē ⁊ in immaterialem: sicut in species oppositas. sciētia autē de genere equaliter videt̄ esse de duabus speciebꝰ proximis. ¶ Cōceditur secundū illud qđ tenes ad. 8. q. ꝙ nō plus est hec scientia de ītelligentia inquantū intelligentia: q̄ꝫ de igne inquantuꝫ ignis: nec vt de causa: nec vt de subiecto: quia scđm te đ neutro: sicut scđm oppositum. q. 8. de vtroqꝫ ē vtroqꝫ modo: si vtrumqꝫ causat aliquid inquantum ens. Sed quo modo tunc saluas diuisiones in 6°. de triplici scientia speculatiua. Itē quo modo est circa altissimas causas: si tm̄ est circa deum vt circa causaꝫ. ¶ Responsio. deus dicit̄ cause ꝓpter multiplicē rationē causalitatis in ipso. ¶ Ad philosophum patꝫ responsio inferius de diuisione sciētiaꝝ speculatiuaꝝ. tenet enim de illis que a nobis per rationem naturalem possunt trahi nō de omnibus possibilibus ex parte nature scibilium. ¶ Euasio. ꝙ scientia de genere est de prima specie sub propria ratione: non de secunda specie: ⁊ tunc hec est ab intelligentia: vt prima specie substātie: non vt de causa.

¶ Ad auctoritatē primā sexti huius dicit̄ ꝙ ꝟm philosophum primo posteriorum. cap̄. primo. Certior autē est scientia altera ab altera. quorumcunqꝫ principia neqꝫ ex eisdem: nec ex alteris sunt. distinguuntur ergo scientie nō solum penes diuersa subiecta: sed etiam penes diuersa principia: ⁊ forte hec distinctio per principia est prior ⁊ essentialior quāq̄ꝫ ꝑ subiecta aliquando fiat distinctio sicut auctoritas illa. 3°. de anima probat. Sic igitur potest intelligi distinctio illa trium scientiarū speculatiuaꝝ sexto huius. ꝙ licet duarum. s. naturalis ⁊ mathematice ponantur ibi subiecta distinguentia: vel forte principia: tamen huius scientie pouuntur ibi ꝑncipia nō subiecta per que ab alijs distinguitur. ¶ Aliter pōt dici ꝙ sciētia ista cōsiderat omnia illa que ⁊ alie scientie particulares: licet sub ratiōe cōmuniori ⁊ magis abstracta. Aliqua tamē considerat que in alijs nō considerantur: quibus cōuenit tāta abstractio in essendo: quanta non conuenit consideratis in alijs scientijs. et ideo qnando distinguitur hec sciētia ab alijs cōuenienter hoc fit per illa considerabilia in quibus nō cōuenit cum alijs scientijs: sed in quibus distinguitur. Unde hec scientia est circa separabilia et immobilia nō tanquam circa subiecta: sed tanquaꝫ circa principales partes subiecti que nō participant rationē subiecti alicuiꝰ alterius sciētie. ¶ Respondet̄ aliter tertio modo ꝙ hec sciētia est circa immobilia et separabilia: hoc est: circa quecunqꝫ sit: circa illa est cosiderata sub istis rationibus: abstractiōe. s. a motu et a materia naturali

T.c.2. et.3.

T.c.2.

que est principium generationis ⁊ corruptionis: sicut mathematica dicitur esse circa immobilia: nō quia quanta in essendo sint oīno immobilia. sed qz scia mathematica considerat illa sub rōne priori abstrahendo. s. a motu. ¶Ad alias auctoritates. 6. patz qꝫ hec sciētia potest dici theologia: nō autē a subiecto: sed a causa sicut naturalis scientia dicitur a natura que nō est subiectum illius scientie: sed principium subiecti. ¶Ad primaz rationem patet qꝫ substantie separate hic cōsiderātur ⁊ qualiter: quia non vt cause: sed tanquā principales ptes subiecti que sic sunt abstracta in essendo: sicut omnia hic considerata abstrahuntur fm considerationem. ¶Ad aliam rationem. ad ma. dici potest qꝫ sciētia que est de multis attributis ad vnū primū: maxime est de illo primo vt de subiecto: si istud primum habet conditiones requisitas ad subiectuz in tali scientia: puta si scientia fit propter quid: ⁊ tale p̄mū habeat aliquod demonstrabile de eo per causam. ita non est in proposito: cum hec sit scientia ꝓpter quid: et de deo nihil per causam demonstrari possit. ¶Sed adhuc videtur stare illa ratio: et cōfirmatur sic: quando aliqua attribuūtur ad alia vt ad prius ⁊ posteri⁹ simpliciter: prima consideratio est de illis: vt attribuuntur ad simpliciter primū. accidentia autē omnia immediate attribuunt ad substantiam: sed ad deum vt ad prius: quia et substantia ipsa deus attribuitur ad deum. ergo simpliciter prima cōsideratio de entibus est de illis vt attribuuntur ad deum et nō vt ad substantiā. ergo deus est simpliciter primum subiectum. ¶Respō. simpliciter prima ꝓsideratio est de entibus inquantū attributa ad deum: non vt subiectum: quia nō potest habere cōditiones subiecti scientie propter quid: sz vt ad causam. ¶Aliter arguitur. simpliciter primū cui omnia attribuūtur est deus. igitur illud est subiectum prime scientie. ¶Responsio. sequeretur si haberet alias conditiones subiecti scientie: sed quid sit illud primum ad qō omnia alia attribuūtur: qō sit hic ponendum subiectum principale dicetur in sequentibus: et philosophus in 4°. vbi alligatum est: concludit statim. ergo si hic est substantia substantiaꝝ oportz principia et causas habere philosophum. vnde primum illud ponit substantiam nō deum: et idem habetur in principio. 7.

T.c.2.

Alia est opinio Auicē ne ꝙ primum subiectum huius scientie est ens inquantum ens. hoc videtur philosophus probare in principio. 4. huius. est sciētia quedā tē. vbi fm cōmētatorē intendit stabilire subiectum istius artis: ad qō innititur ibi talis ratio: quia metaphysica considerat primas causas: vt probatuz est in primo huius. ideo debet considerare effectum scōm se primarum causarum. prime autem cause sunt cause scōm sentiuum inquantū entia. ergo ens inquantum ens consideratur hic vt subiectum. Itē. 6. huius. postq̄z distinxit tres partes scientie speculatiue mouet dubitationem vtrum prima philosophia sit vniuersalis: aut circa aliqō genus determinatum: et videtur soluere qꝫ est vniuersalis: ⁊ in fine solutionis dicit de ente inquantum ens: huiº erit vtiqz speculari. ¶Item ibidem dicit si nō esset sub altera preter natura consistentes: tunc physica erit prima scientia: quia physica esset tunc de omnibus entibus: sicut nunc est de omnibus naturalibus: quia tunc omnia entia essent naturalia: sed nūc est ita de omnibus naturalibus qꝫ primuz subiectum eius est aliquod commune omnibus naturalibus: et non aliquod primū ad qō omnia alia attribuuntur. sicut patet per Auicennā primo metaphice. cap. 2. et primo physice sue. cap. primo. et per commentatorem. 4. huius commento primo: et fm alios loquentes de subiecto. Primum igitur subiectum prime scientie est communissimum: alioquin non videtur valere consequentia Aristo. Item dicit cōmentator in prohemio tertij huius. subiectum vtriuscz scientie est ens simpliciter huius scilicet et scientie disputatiue. Item ad hoc videtur esse ratio: tum quia oportet esse aliquam scientiam per se considerantem communissima: sine quibus non possunt particularia cognosci: tum quia passiones hic considerate. puta vnum et

p° met. T.c.2° T.c.1.

T.c.3.

T.c.4. T.c.3.

multa: potentia ⁊ actus et similia non videntur esse alicui⁹ determinati primo: sed cuiuslibet inquantū ens: illud aūt videtur ꝓmo esse subiectū et ꝓprium: cui⁹ ꝓmo sunt passiones q̄ p se ꝓsiderant in scia. ¶ Item si ista scia esset de aliquo gñe determinato qđ qdem gen⁹ habet aliud superi⁹ ad ipsum:
T.c.2.et.3 tūc alia eēt scia supior et prior ista. cōsequns est falsum ex. 6. huius. ꝓbatio ꝓsequentie: qr illud superi⁹ habet aliquam passionē demōstrabilē de ipo in alia scia. ergo eadem passio esset demōstrabilis de subiecto illi⁹ scie: accipiēdo p medio id cuius ꝓmo est: et ita illa scia de subiecto communiori demōstraret aliqd: tanq̄ cōclusionē qđ acciperet hic pro principio: et ita illa scia esset prior ⁊ superior ista. ¶ Scōm opinionem Auicēne ad argumenta rñderi pōt. ¶ Ad primū q̄ minor est falsa. ad ꝓbationē cum arguit de equiuocatiōe entis videt negādum ꝑm Auicēnā ꝓmo metaphysice. cap. 5. vt ꝓus allegatū est in lectiōe ibi. nūc ꝓpositio ad ꝓpositū est applicāda. ⁊. c. 2. d. Et ad auctoritatē Porphirij ⁊ ꝓdicles pro alia pte rñdebit in. 4. qñ quereit de equocatiōe entis. ¶ Et ad aliam ꝓbationē cum dicit q̄ ens nō hēt qd quia est transcēdēs. ¶ Responsio. hoc concluderet eq̄liter de oī gñalissimo: qr nullus gñalissimū hēt qdditatē ꝓprie dictam: tñ q̄dlibet hēt qditum qr habet essentiā: tū qr alias nō ꝓdicaret de aliq̄ in qd. vñ ꝓbatio ista est insufficiēs q̄. s. si nō hēt diffinitiōem ꝓprie dictam nō hēt qd: nō sequit nisi de quidditate specieī: cui⁹ ꝓprie est diffinitio. ¶ Ad aliam rōnem rñdeo q̄ ens inq̄ztum ens pōt hīe passionē aliquā que est extra essentiā eius inquātū est ens sicut esse vnum vel multa: actus vel potētia est extra eēntiam cuiuslibet inquatum est ens: siue qd in se: tñ ens acceptum scōm quācūq̄z rōnē gñaliter ꝓdicat ō q̄libet i qd: et est de eēntia cuiuslibet ¶ Per hoc patz ad aliā rōnē: qr ens ꝓdicat in quid de q̄libet accepto: vt qd est: nō tñ accepto scōm quācūq̄z rōnem: secunduz quam est passio entis. ¶ Ad tertiā rationē dicendū: q̄ cum dicit ꝓncipia entis inq̄ztū ens nō itelligit ly inq̄ztum reduplicatiue. ita q̄ ꝺnotet causam: sz specificatiue vt sit sensus entis inq̄ztū ens. i. entis scōm suam entitatē: sicut dicim⁹ hoc videt iq̄ztū albū, hoc ē scōm suā albedinē. ꝓsequētia aūt nō valet ab inq̄ztum ad vniuersale nisi q̄n tenetur reduplicatiue. de hoc amplius i principio. 6. entia eīm non solum sunt causata scōm aliqua posteriora ipsa entitate: sed etiam scōm suam entitatē. ita q̄ in causatis entitas est primū causatū: ꝓ hoc tenet rō in ꝓncipio quarti. ¶ Quoniā aūt principia ⁊c. sicut exponitur ibi extra. ¶ Vel vniuersaliter tenet: qr hic ꝓsideratur causa entis in cōmuni. s. de⁹ cuius prim⁹ effect⁹ est esse. Et nota q̄ ꝓme cause sciēdi sunt prime ꝓpositiones imediate. alio modo prime cause nō tm̄ sciendi: sed essendi dicunt media in demōstratiōe q̄ demōstrāt passiōez in esse et in cognosci de subiecto. Alio modo dicunt cause ꝓme essendi: nō tñ forte ꝓprie sciēdi aliqd de subiecto: qr nō sūt medium in demōstratiōe: sed principia intelligendi subiectū: qr ptinent ad qd subiecti. ita q̄ itelligēdo illud quid iste cause itelligunt sicut ītrinsece illi qdditati vt materia vel forma: vel extrinsece. et ille intelliguntur prius subiecto: sed nō itelligunt extra qdditatem subiecti. hec scia est circa primas cās ꝓmis duob⁹ modis: quia illi duo modi nō differūt nisi penes totū ⁊ ptem: ꝓpositiōez ⁊ terminū: et de cōmunissimis fiunt ꝓpositiōes prime: et communissima sunt prima media in demonstratiōe. Isto modo entis inq̄ztū ens sunt principia: tenēdo inq̄ztum reduplicatiue: etiaz licet ens sit vniuocum ad oīa. Alijs duob⁹ modis non est ista scia circa ꝓmas cās entis inq̄ztū ens: si inq̄ztum tenet reduplicatiue: qr non oīs entis sunt cāe tales extrinsece vt patz: nec intrinsece: qr nō simpliciū: sz sic oportz inq̄ztuz teneri specificatiue. ¶ Ubi notādum q̄ quatuor cause inq̄ztū q̄libet in suo gñe dat esse circūscribēdo rōnem mot⁹ ⁊ mutatiōis pertinet ad metaphysicū: materia ⁊ forma inq̄ztum sunt ptes eēntie: efficiēs inq̄ztū dat esse circūscribēdo motum. licet eīm nō ageret nisi mouēdo: tñ ratio dātis esse prior est rōne mouentis: finis aūt inq̄ztū res scōm suū esse entitatem ad illud ordinat: licet nō possint illud attingere nisi p motū vel opatiōem. prior tñ est ratio ordinis scōm esse q̄z scōm opatiōem. Aliter dicit ad hoc cum dr entis

T.c.7. et.19.

T.c.59.

inq̃tum ens sunt principia: nõ itelligitur nisi de ente creato: et si ꝓcludatur ergo cuiuslibet entis talis sunt ꝓncipia nihil mali accidit de tali ente.

Contra responsionez

ad primũ argumẽtũ supponat q̃ ens nõ possit hꝫe ꝓceptum cõmunẽ ad decem gña propter auctoritates philosophi: et rõnes que tanguñ in ꝓncipio huj⁹. 4. tunc cum vni⁹ scie fit vnum subiectũ ex primo posteriozũ. et ꝓbat sic. scõm vnũ habitũ cõuenit operari vno actu: vn⁹ autẽ actus itelligẽdi nõ põt esse nisi circa vnũ obiectũ. nõ enim põt esse vnus actus itelligẽdi circa omnia attributa ad vnũ: q̃ tunc vnum itelligere esset oim entiũ. cuj⁹ oia attribuañ ad vnũ primũ. segtur ergo q̃ oportet ponere aliq̃ vnũ ens: cui alia attribuantur ꝓprijũ subiectuj⁹: ex cuius vnitate fit scientia vna. ¶Item cõtra responsionẽ ad scõm. si ens secundũ totam cõmunitatẽ suã ad. x. genera hꝫet aliquã ꝓprietatẽ. puta a. sequunt duo inconueniẽtia. vnũ q̃ ens scõm totaj⁹ cõmunitatẽ suam sit extra eẽntiã illi⁹ a. sicut subiectũ extra eẽntiã ipi⁹ passiõis cuj⁹ cadat in diffinitione tanq̃ additũ. ex. 7⁰. hui⁹: et ita ens scõm totã cõmunitatẽ suam nõ ꝑdicaret in qd de q̃libet. Aliud inconueniẽs. s. q̃ a esset passio sui ipsi⁹ si ens aliq̃ modo ꝓdicaretur i qd de a. Quicqd eñ est passio superioris et inferioris: licet nõ primo: et per cõseqũns a. esset demõstrabile ꝓpter qd de seipso ꝑ ens tanquaj⁹ ꝑ medium: q̃ passio que est primo superioris est demõstrabilis ꝓpter qd de q̃libet inferiori ꝑ illud superius tanquã ꝑ mediũ. ergo a. esset simpliꝛ noti⁹ de ente q̃ de seipso: et esset ꝓprie q̃stio ꝓpter qd a. est a. q̃ esset terminabilis per demõstratiõem ꝓpter qd: qõ est cõtra philosophuj⁹. 7⁰. huius. cap. vltimo: videt ergo q̃ ens scõm totã cõmunitatẽ suã ad decem genera non sit alicui⁹ scie subiectuj⁹. ¶Si dicatur ad hoc q̃ ens in cõi scõm q̃ ens dicit hꝫe in cõi aliquam passionez: q̃ q̃libet ens inq̃tuj⁹ ens hꝫet aliquam passionẽ extra essentiã suam. Aliud eñ est in q̃libet entitas eius aliud vnitas vel actualitas. ¶Cõtra istam responsionẽ duplicit. primo videtur ꝓcedere ꝓpositũ. s. q̃ ens scõm totam cõmunitatẽ sui non sit subiectũ: q̃ nõ hꝫet sic passiõez: licꝫ quodlibet ꝑticulare ens ꝓsideratũ secũdũ qdditatẽ suã hꝫeat aliquã passionẽ. 2⁰. q̃ segt idẽ esse passionem sui vl̃ circulariter idem esse passionẽ et subiectum: quoruñ vtrunq̃ est impossile: probatio ꝓñe. cum oia entia sint finita. accipiañ gratia exempli. tria. a. b. c. secũduj⁹ rñsionẽ q̃dlibet illoruñ hꝫet passionẽ: sit ergo b. passio a et c. passio b. si c. hꝫet aliquã passionẽ. aut igit seipsum: et hoc est vnum inconueniẽs: aut a. vel b. et ita est circulus: et ita est aliud icõueniẽs. ¶Respondeo ad hec. sit a. vnitas b. actualitas: neutrũ segtur incõueniens. vnitas enj⁹ est aliquod ens in actu denominatiua ꝑdicatione. Similꝛ actualitas est aliquod vnũ denominatiua predicatione: nec est hꝫ circulus: q̃ vnitas in vniuersali denoiat ab actualitate aliq̃: et ita actualitas i cõi nõ denoiat ab vnitate in cõi: sed actualitas in cõmuni ab aliqua vnitate. ¶Contra. si vnitas in cõi denoiat ab aliqua actualitate: sicut a passione. ergo et quelibet vnitas: licet nõ primo: q̃ passio cõmuniozis est passio cuiuslibet inferioris: licet nõ primo et actualitas in cõi denoiat ab aliqua vnitate: sicut a passione scõm responsionẽ. ergo aliqua eadẽ vnitas respectu actualitatis ẽ subiectũ et passio. ¶Propter istas rõnes videt cõcedenduj⁹ q̃ ens secundũ totũ ambitũ suum ꝓut dicit de decem generibus: nõ sit hic subiectũ: tum q̃ nullã vnitatẽ hꝫet maiorẽ q̃j⁹ hꝫeant decẽ predicamẽta: cum nõ hꝫeat ꝓceptuj⁹ cõmunẽ ad illa: licet accidentia attribuañ ad substantiã: tum q̃ scõm oẽm cõitatẽ suã nõ potest hꝫe aliquã ꝓprietatẽ: vt ꝓbatuj⁹ est dupliciter ꝓpter diuersitatẽ essentialez passionis a subiecto: et q̃ idem esset passio sui: vel circulus fieret in passionib⁹ et subiectis: qõ est cõtra philosophũ primo posteriozũ. cap. de statu ꝓnciꝓoruñ. ¶Amplius si hic non est huiusmodi q̃litas. et illud hui⁹. vbi sequit ō qualitate nullũ aliuꝫ. s. subiectuꝫ nisi scõm accidens ꝑdicabitur. ¶Ex his sequit q̃ oportet ponere aliq̃ vnũ qõ passiões ꝓprias potest hꝫere de ipo demonstrabiles ꝓpter qd eẽ subiectũ istius scie: q̃ hec est scia vna: et scia ꝓpter quid: oportet etiam illud vnũ esse primũ

L.4.3.

T.c.7. t.c.19.

T.c.59.

T.c.35.

ens ad qd oīa alia attribuant̄.alioqn̄in nō
cōsideraret ista scia de oibus entib⁹:ꝓba⁹
ꝯñe.oīs em̄ scia cōsiderans multa ꝑ se.nō
vt passiones vel vt causas vel est de cōi ad
illa:vt de subiecto vel de p̄mo ad qd attri-
buunt̄ alia:ꝯsequēs aūt ꝓbatū est esse ꝯtra
intētionē philosophi supra.qn̄ arguebat̄
ꝑ opinione Auicē.illud aūt qd habet oēs
alias cōditiones nō est nisi substātia.suba
ergo ponēda ē h̄ ꝓpriū subiectuz.¶Istud
T.c.2. cōfirmat̄ ꝑ philosophuz in.4⁰.huius:vbi
postq̄z distinxit ens:ꝛ q̄liter ista scia ꝯside
rat oīa entia:qꝛ vna scia est omniū dictoꝝ
ad vnū.subdit.vbiqꝫ vero primi ꝓprie est
scia ex quo alia pēdent:et ꝓpter qd dicūt̄:
ꝛ cōcludit ex hoc.ergo si est substātia sub-
stātiaꝝ:oportet p̄ncipia ꝛ causas h̄re phi-
T.c.4. losophū.¶Itē in p̄ncipio septimi postq̄z
T.c.5. ꝓbauit subam esse primū entiū cognitiōe:
diffinitiōe et tpe:cōcludit:quapropter no-
bis maxime ꝛ primū ꝛ solum:vt est dicere
de sic ente.scilicet d substātia specl̄andū ē.
bene aūt dicit solū:vt est dicere:qꝛ nō solū
ꝯsiderat ista scia de substātia:quāuis illud
solū sit p̄ncipale subiectū:sed ꝯsiderat etiā
de oibus alijs inquantū attributa sunt ad
T.c.4. substātiā.¶Itē in 4⁰.cap̄.2⁰.dicit philo-
suphus ꝙ tot ꝑtes sunt philosophie quot
substātie:inuens ꝑ hoc ꝙ s̄m distinctionē
substantie:vt p̄ncipalis subiecti distingui-
tur scientia hec.Omnes igitur auctorita-
tes que adducte sunt prius ꝙ hec scientia
est de ente inquantū ens:cōcedende sunt
hoc modo:qꝛ sciētia que est de primo aliq̄
tanquā de ꝓprio subiecto:cōsiderat etiam
de attributis ad primū:nō tanquā de prin
cipali subiecto:sicut exemplificat philoso-
T.c.2. phus.4⁰.huius de sano.vnde in p̄ncipio
quarti.vbi p̄ncipaliter prefigit subiectum
s̄m cōmentatorē postq̄z dixit hanc sciētiaz
esse de oibus entibus.subdit exponendo
se quid sit ꝓpriū subiectū:qꝛ primū ex quo
alia pendent:vt prius allegatum est non
solum autē substantia est primū:sed etiam
passiones hic cōsiderate cōmunes primo
ei insunt:ꝛ per naturaz eius attribuuntur
alijs posterioribus. Alia etiam a substan-
tia nō solum hic cōsiderantur tanquā pas-
siones demonstrabiles de substantia:sed
etiam inquantū quedā entia in se habētia

passiones.vnde et passiones eoꝝ de ipsis
in hac scientia possunt demōstrari.nō est
enim incōueniens passionē alicuius sub-
iecti prioris posse esse subiectum alicuius
passionis posterioris:sicut apparet in pas-
sionibus alias accidentibus ordinatis.du
plici enim ratione considerant̄ accidentia
in ista scientia.vnde omnes rationes ad
vtranqꝫ partem adducte cōcludunt vnam
veritatē:prime quia hec scientia est de om
nibus entib⁹. Alie vero ꝙ nō de omnib⁹
entibus istis tanq̄z de vno:nec de aliquo
cōmuni omnib⁹ istis:sed de aliquo primo
ad qd alia attribuuntur.¶Sed cōtra pre-
dicta instatur.si enim substantia ponatur
subiectum in metaphisica:de qua passiōes
metaphysicales demonstrant̄.dic vbi ostē
ditur aliqua passio de substantia.dices ꝙ
in p̄ncipio septimi.vbi ostenditur ꝙ sub-
stantia est primū ens tripliciter.¶Contra.
cuius generi est ista passio que demōstrat̄ T.c.23.
de substantia:nō quātitatis:quia quātitas
nō inest omni substantie:nec alicuius ge-
neris posterioris:quia illa omnia presup
ponunt quantitatē.¶Respondeo ꝙ hec
pasiio.s.primū omniū entium est relatio:
ꝛ relatio nō presupponit quantitatē:quia
substātia si nō est prima nisi vt est sub quā-
titate.ergo substantia nō est p̄or quātitate:
sicut homo albus non est prior albedine.
¶Cōtra in.5⁰.huius ponunt̄ tres modi re T.
lationū tantū qui presupponūt quātitatē.
Item ꝑ qd mediū fiet demōstratio demon
strans passionē de substātia in cōmuni:nō
ꝑ diffinitiōem:qꝛ eaz nō habet:ꝛ tamē po-
nitur ꝙ potissima demōstratio est per dif-
finitiōem.ergo hec nō est certissima sciētia
¶Item ꝑ diffinitionē vt mediuz nihil vi-
detur demōstratū de substantia:in qua em̄
figura hoc fieret?¶Ad hoc potest dici ꝙ
d subiecto scientie proprie dicte forte sunt
multa vera que accipinnt̄ de libro poste-
rioruz.illud enim est subiectū cōclusionis
demōstratiōis qua cōcludit̄ passio eius de
ipso:sed accipiendo sciētiā aliter prout est
vna aggregatio tradita ex cognitiōe mul-
torū cognoscibiliū simpliciū et cōplexoꝝ:
principiorū ꝛ cōclusionū:sicut geometria
dicitur vna scientia:sic subiectū scientie di
citur vnuz cōmune ad omnie ista subiecta

scientie ppie dicte: vel vnum primuz: ad qđ omnia illa attribuunt. pone enī vnam scientiam demonstrantē de figura omnes passiones eius in commuñ: aliam que demonstrat omnes passiões speciez figure de ipsis. hec videtur subalterna prime: nec in hac aliqua passio ostēditur de figura in cōmuni: z tamē huius subiectū videt esse figura in cōmuni: quia illud solum est cōmune ad omnia ꝓsiderata in sciētia illa. Si hec distinctio est bona: tunc deus potest poni hic subietum sicut in theologia: licet nulla passio sit de ipo demōstrabilis: quia omnia cōsiderata hic reducuntur ad ipsum vt ad simpliciter primū: ꝫ siue de°: siue suba ponatur hic subiectuz: nunquid de alijs posterioribus hic cōsideratis sunt aliqua principia simplicit. videtur qꝫ nō: quia omnia posteriora quo ad quodlibet qđ ineſt eis habent causam. ¶ Rñ°. de posterioribus vere sunt principia complexa ppositiones. ſ. imediate. ita. n. immediate ineſt diffinitio numeri numero: sicut angeli angelo. vnde in. 5°. ca°. de per se: hoīs multe sunt cause: sed q̄re homo est homo nulla. tunc cōcedo qꝫ posteriora sunt causata ſm se: et qlibet sui simplex: tamē compositiones alique de eis nō habent alias compositiones priores causas veritatis p quas possint demonstrari: alioquin esset tantū vnū principiū ppriuz in vna sciētia: in quo diffinitio subiecti de ipo p̄dicaret. ¶ Contra. per principiū aliqđ de quātitate demonstrant passiones quātitatis: sicut per principiū de substantia passiones substātie. igitur si principia sunt eque prima: quia nullū est causa alterius: et cōclusiões erūt eque primo scibiles: z ita eque primo scientia hic erit de substantia z quantitate. Item nunquid aliqua veritas complexa nūerata est causa veritatis complexe cause: sicut incomplexa incomplexe cū nulla sit deus. ¶ Ad primum qꝫ principia nō sunt eque prima: ꝫ nullum alterius veritatis sit causa: sicut patz de vnitate et pūcto, nō etiā ambo eque ſm se nota: quia principia sunt notiora que habēt terminos notiores z termini vnius sunt notiores naturaliter terminis alterius. ita etiam vna est verior alia. vnde ipmediatoruz est ordo in veritate. licz non causalitas. sic etiam est de articulis fidei: quoꝝm nō omnes sunt eque primi: quia nō sunt de deo imediate: z tamen omnes simpliciter sunt principia theologie: et similiter indemonstrabilia. ¶ Ad scōum. veritas complexa causatur a deo: quia tamen causantur a deo qui sunt causa veritatis complexe: sed nō qz de° est de°. ideo hō est homo: licz a deo sit homo.

Tenendo quod deus sit ħ subiectū. Aliter est ponendū qꝫ ponit Auerroys. Circa qꝫ duo sunt facienda. primo enim ostendetur quō peccauit Auerroys z Auic. in opinionibus suis. 2°. dicet modus quo deus potest poni subiectū in metaphysica. ¶ Circa primū sciendum qꝫ Auicē z auerroys habēt hanc ppositionē cōmunem. nulla scientia probat suū subiectum esse. 2°. auicē. dicit tñ philosophiā primaz posse probare deum esse: non naturalē. 3°. auerroys ponit econtra qꝫ tantū in scientia naturali hoc declaratur: non in philosophia prima. 4°. auicenna ponit deum non esse subiectum in metaphisica. quinto ponit auerroys genus entium separatoꝝ ibi esse subiectum. ¶ Contra primuz istoꝝm arguitur sic. scientia quia demonstrat suum subiectum esse: quia p effectum demonstratur aliquid de causa sic: ex hoc. n. qꝫ effectus non potest esse sine tali ꝑditōe in causa. effect° nō potest esse sine causa cause ergo causa est: pz etiā qꝫ primū qđ concluditur de causa p effectuz est esse: sed scia qz supponit cōceptū aliquē apud intellectum de subiecto: z de illo cōceptu arguit primo qꝫ sit. scōo qꝫ alia sibi insunt. ¶ Cōtra secundū et tertium simul. omnis ppietas ꝓsiderata de effectu quā impossibile est sibi ineſſe nisi talis causa sit: cōcludit causā esse qz. sed tam ppietas ꝓsiderata in scientiaa naturali: qz in ista de effectu non potest sibi ineſſe nisi primū mouens sit: et nisi primū ens sit. ergo vtraqz sciētia potest ꝓbare ipsum esse: tamē ista imediatius: qz gñales ppietates entis creati: ſm qꝫ cōsiderant hic: magis ducunt in cognitiōez positiuā pfectionū ꝑmi entis p excellentiā: qz speciales cōditiones cōsiderate in alijs scientijs: quia iste magis ducunt

in cognitiõez ꝑuatiuã: vel aliquam positiuam min⁹ excellẽte. min⁹ eñ excellens videt ꝑmitas mo⁹ tñ q̃ esse ꝑmũ ens simplicit. vñ vterq; negat quo ad tertiũ. Sed magis auer. ¶ Hoc etiam ꝓbat spēal'r cõtra ipm: qz tunc illa q̃ est simplicit cõclusio in phyſica esset hic simpl'r prima ꝓpositio oĩo indemonſtrabilis. z ita phyſica esset prior ista. ¶ Si dicas h̃ non demõſtrat ꝓpter quid nihil ad b. nec in phyſica. igitur equaliter negat hoc posse demõſtrari ibi. T.c.2. et.3. sicut h̃. ¶ Cõtra quartũ est rõ fundata sup auctoritatem philoſophi. 6⁰. metaphyſice. z vltima ratio addita pro opinione auerroys cum ꝓfirmatiõe illi⁹ronis posita i rñsione ad eam. ¶ Item ꝓtra ipm arguit sic. auicẽna ꝓcedit q̃ metaphyſica est de deo: z q̃ ꝓsiderat de ipo: z q̃ est de ente in q̃ntũ ens: sed metaphyſic⁹ nõ itendit cõsiderare de deo ꝓpter cõsideratiõez entis in q̃ntum ens: qz de⁹ nõ est ꝓncipiũ cognoscẽdi ens in scia qz. Silr tũc seq̃ret q̃ vltimus finis isti⁹ scie nõ esset speclari causas altiſſimas z primas: nec i actu sapie ꝓncipali esset felicitas naturalis. ergo metaphyſica principaliter ꝓsiderat de ente ꝓpter primũ ens: sed illud est subiectũ in scia: cui⁹ cognitio ꝓncipaliter querit quãtũ ad ꝓprietates et pfectões ei⁹: z etiam quantũ ad esse in scia qz. ergo zc. ¶ Ex hac rõne patz q̃ de⁹ non ꝓsiderat hic vt ꝓncipiũ subiecti: sic eñ nõ ꝓsiderat aligd in aliqua scia nisi sit principiũ sciendi subiectũ in illa: cui⁹ est nomẽ vt dictio respectu ꝓpositionis et natura respectu entis naturalis: vnd̃ gloſa ad dicta Arist. de. 6⁰. metaphyſice adducta pro opinione auerroys paruꝫ valet. ¶ Rationes etiã ꝑ auicẽ. ꝓncipales de qz est: z quid est nihil valent: cũ metaphiſica necessario sit scia qz: de deo ꝑm omnes: qz de⁹ nõ est alit a nobis cognoscibilis. Rõnes võ de paſsione z ꝓncipijs bene ſolute sunt prius in sustinẽdo opinionẽ cõmẽtatoris. ¶ Ratio vero ꝑma facta pro A[illegible]ic. ꝓtra cõmẽtatorẽ supius nõ valet: licꝫ eñ metaphiſica ꝓsiderata a pte scibiliũ hoc ẽ si sic sciret sicut scibilia nata sunt sciri: esset scia ꝓpter qd: tamen metaphiſica vt est a nobis scibilis est necessario scia qz: de deo vt patebit. primã depingit phꝫ: vix scõam tradit. ¶ Ad illud etiã q̃ arguit h̃eric⁹ i sũma. 19. q. 1. q̃ subiectũ in scia debet esse primo scitũ: sub cuius ratõe oia alia sciunt: sicut obiectũ respectu potẽtie: de⁹ at nõ cognoscit h̃ nisi ex effectibus: qz nec ex eius cognitiõe cognoscunt alia. ¶ Repsõsio. q̃ hoc est veruꝫ de ꝓmo scito ꝑmitate ꝓncipiãtis z itẽtiõis nõ executionis: pz de noie z verbo ꝓmo phiermenias. ¶ Jtẽ pót sic argui. notitia scie et habitus scibilis virtualit includit in notitia subiecti ꝑmi z formalis illi⁹ habitus: qz in eius notitiaz oĩa posteriora reducunt ꝑm eoz cognitiõez. si ergo ens z nõ de⁹ ponit subiectuꝫ in metaphiſica: segtur q̃ notitia specialis que habet in metaphiſica virtualiter ĩcludat in notitia entis: ſꝫ impossibile est cognitiõez pfectiorẽ includi virtualiter in cognitiõe ipfectioꝛi. ergo cognitio entis pfectioꝛ est q̃ cognitio circa deum z substãtias sepatas: cũ igit in cognitiõe dei z substãtiaz sepataz ponat felicitas naturalis: vt pz. 10. ethicoꝛũ: sequit q̃ felicitas cõsistit in cognitiõe entis in quãtũ ens: qđ est falsum cũ illa sit impfectiſſima. Sic igit patz improbatio quarti: et quomõ positio cõtraria sustineret: de quo magis patebit inferi⁹: z q̃modo ad illa ꝑ quarto rñdet. ¶ Sed cõtra positionẽ ꝓtraria sunt dubia alia a ꝓdictis q̃ inferi⁹ tangunt. post rñsionem ad qõnẽ ꝓtra qntã: superi⁹ argutũ est de vniuocatiõe quõ deo z intelligẽtijs nõ videt esse aliquid cõe vniuocũ scõm cõem opinionẽ. ergo nõ põt eẽ vna scia de aliq̃ cõi deo z itelligẽtijs. ¶ Cõfirmat: qz i nullo speciali magis vniuocant de⁹ z substantie separate: q̃ de⁹ z substãtie corpee. ergo si ꝓpter aliqnã vnitatẽ sit totũ illud genus entiũ ponendũ vnuꝫ subiectũ: pari ratiõe z genus substantiaz corpeaz. ¶ Et cõfirmat. qz scia cõis nõ ẽ magis de vna specie q̃ de alia. Si vero dicat q̃ sit vna scia de illis separatis ꝓpter vnitatẽ attributiõis. igit primũ erit p se subiectũ: igit nõ magis in speciali de itelligẽtijs q̃ de corpalibus nisi forte: quia sunt nobiliora entia: z ĩmediatius attribuunt ad ꝓmuꝫ: aut nisi dicat q̃ de cognoscibilib⁹ de ipsis in speciali nõ est a nobis specialis scia tradenda: et ideo magis cõgrueret illud modicuꝫ qđ de eis est loquẽdũ dicere in scia de primo: tamẽ

quātū est ex natura scibilis: ita esset diuersa scia a metaphyca sicut de substātia corporea. Et ꝓm hoc dio phi de speculatiuis sciētijs sexto huiꝰ: tenet de traditis: ⁊ a nobis rōnabiliter tradendis: nō de oibus ex pte nature scibiliū: igit intelligētie nō sūt hic subm nec pars: sed h̄ sunt ꝓsiderande ꝓpter ꝓpinquitatē ad ꝓmū cū hoc q̄ de eis modicā possumꝰ habere noticiā naturalē. ¶Ad oēs auctoritates phi. p. 5°. dicendū q̄ deū vocat primas cās ꝓpter multas pfectiones causalitatis: q̄ angeli ꝓm ipm nihil causant nisi mouēdo. ¶Ad rationes ꝓ illo ptz ex dictis supra responsio.

His sic ptractatis vi

dendū est de principali ꝓposito: quō. s. deus pōt esse subm metaphyce. Et dicendū q̄ suppositā distinctiōe scie: put dicit habitus cōclusionis: ⁊ put dicit aggregatio multoꝝ habitū tam ꝓncipioꝝ q̄z ꝓclusionū: aliquā tñ ꝓuenientiā habentiū: de q̄. d. ptz. q. 1. huiꝰ sexti. q̄ deus pōt esse subiectū huius scie. ꝓmo mō ꝓpter qd: tam ꝓm responsionē ad scām rōnem principalē ꝓm opinionē cōmē. q̄z ꝓm illā additionē supius positā ad ipediendā rōnē primā factaz ꝓtra opinionē cōmē. q̄m sicut ibi dictū est: si prius naturaliter ad aliud pōt esse mediū sciēdi posterius naturaliter ⁊ aliud: hoc non est inquantū aliud: quia hoc accidit: sed inquantū hoc: vt ibi patet. ⁊ ideo nō cogit illa ratio ꝓma facta ꝓtra opinionē cōmē. silr pōt esse subiectū ꝓmo mō i scia q̄. supposito enī q̄d dī p nomē: si tale est cā talis effectus: ex effectu pōt ꝓcludi tale ⁊ esse ex esse: ⁊ hoc ex hoc tam quātū ad essentialia q̄z quantū ad ꝓpietates: ⁊ hoc demōstratione q̄. sed nihil sic de ipo pōt ꝓcludi ex effectu: nisi illud sit fine quo nō pōt esse talis effectus. ¶Pōt etiā esse subiectū scie scdo mō dicte: vel q̄ tantū aggregat ꝓclusiones de deo ꝓpter qd: vel q̄. ostēsas: ⁊ talis scia si qua esset: esset vna maxime in illo genere vnitate subiecti: vel q̄ aggregat multas ꝓclusiones ⁊ ꝓncipia de deo: ⁊ de alijs attributis ad ipm: vt ad primū: inquantū ad ipm attribuūtur. ⁊ talis esset vna ex vnitate subiecti: nō sicut pri oz: sed q̄. ad rōnem subiecti alia attribuunt cū ꝓsideratio illa de aliq̄ sit simplr ꝓma: q̄ ꝓsiderat ipm sub ꝓma rōne: sub qua est cōsiderabile: ⁊ ens causatū: licet sit vniuocū sub ratione ꝓmi entis. considerare potest inquantum ad ipm attribuūtur: ⁊ ita prima ꝓsideratio de oibus entib⁹ erit talis inquātū attribuit ad primū ens: nō ad substantiā. igit si metaphyca est prima scia: erit scia de oib⁹ ꝓm hāc rationē. aut igit ꝓsiderant ibi inquātū attributa: q̄. ex noticia dei ibi cognoscunt aut q̄. ex eoꝝ noticia deus cognoscit. ¶Primo mō esset ista de deo: ⁊ esset scia ꝓpter qd Scdo mō q̄. primo mō nate essent iste res cognosci: ⁊ hec scia eēt ꝓma ꝺ eis: q̄. ē ꝺ eis inquātū attribuunt ad simplr primū: non sic: q̄ ibi nō cognoscerent res oēs ꝓm propriā essentiā: aliter em̄ nō cognoscerent. sed cognitio essentie eoꝝ haberet inquātum attribuuntur ad ipm deū. talē metaphisicā habet deus: sed nō est sibi scia: q̄. nō est ex noticia sui discursiue de alijs acquisita. q̄z em̄ sciat alia esse ꝓ ipm: nō tñ scit ea: q̄. scit se: qꝺ regrit ad scire. talem metaphisicā potuerāt forte angeli habuisse si fuissent mlto tpe viatoꝝ: ⁊ ex noticia naturali dei potuissent discurrēdo alioꝝ noticiā acgrere. Secūdo mō tñ pōt hō nunc metaphycā habere: gcgd sit de noticia naturali vbi vel in statu innocētie: q̄. nūc oīs nr̄a cognitio oriē ex sensu: tñ igitur sic potuit tradi a philosopho. pōt igit prima sciētia possibilis hoi ꝓ rationē naturalē acquiri ⁊ poni scia q̄. ⁊ de deo vt de subiecto ꝓmo ⁊ de omni ente: vt de materia inquātū attribuit ad primū ens: q̄ nec supponat deū esse nec ab eius noticia incipiet ad cognoscēdū alia. licz vtrūq; oporteret si esset scia ꝓpter qd: sicut enim in scia q̄. ꝓprie dicta: nō ꝓsupponit de subiecto nisi tñ qd dicit p nomē: ⁊ ꝓcludit tam esse q̄z qd est: vt predictū est. Silr pōt esse in scia q̄. aggregata: q̄ em̄ in alia scia posset ꝓbari deū esse q̄. ⁊ nō in tali: esset incōueniēs: cū talis cōsideret effectus ita ꝺiatos eius: sic aliq̄ alia: quare etiā scia q̄. non ꝓbat ꝓpter qd subiecti esse: quare etiam sciētia ꝓpter qd ꝓsupponit subiectū esse: ⁊ qd est: cum hoc posset ꝓbare ꝓ principia subiecti si habet pncipia. ¶Circa hāc positionē sunt aliq̄ dubitatiōes: prima est circa hoc q̄ po

nitur deū esse subiectū in metaphysica: et
q̄ ꝯsideret entia vt attribuunt ad deū: qm̄
ꝯsideratio entiū inquātū entia: videt esse
prior q̄z inquātū attribuūt ad primū ens:
igit aliq̄ esset metaphyca prior q̄ ꝯsidera-
ret entia inquātū entia: q̄z illa q̄ ponit de
deo vt de subiecto. Antecedēs ꝓbat: tū qr
absolutū est ante respectū: tum qr p̄missa
est cognoscibilis ante cōclusionē ⁊ ante ra
tionē ꝯclusionis: ⁊ ex esse entiū inquantū
entia tanq̄z ex p̄mo effectu ꝯcludit esse de
deo: tum qr ex q̄ entia inquātū entia vidē-
tur cognoscibilia absq̄z illa attributiōe cū
sint absoluta: ⁊ respectus nō est de essentia
absoluti: q̄ ḡ esset illa scīa q̄ ꝯsideraret en-
tia inquātū entia sine tali attributiōe? vide
tur. n. q̄ sit ponēda alia metaphyca. ¶ Itē
ita attribuūt oīa entia in speciali ad p̄mū
sic in vl'i sub rōne entis. ḡ illa scīa vna erit
de oībus ⁊ in vl'i ⁊ in ꝑticulari. ¶ Confir-
mat. qr deꝰ q hēt mataphycā ꝓpter qd. ita
ꝑ essentiā suā cognoscit oīa in ꝑticulari si
cut in vl'i. ¶ Item. 3°. sic. entia nō attribuū
tur ad p̄mū ens nisi in triplici genere cau-
se: ⁊ h̄ nō necesse est s̄m v̄itatē. sicut igitur
nō posset esse metaphyca de eis inquantū
attribuūt p̄mo mō ita nec scdo mō. ¶ Ad
p̄mā rationē istius dubij: dicēdū est q̄ illa
ꝯsideratio q̄ ꝯsiderant entia ī se: prior est
p̄oritate originis: sicut ꝓbāt due ꝓbatiōes
sed nō prioritare intētiōis: ⁊ primū sub̄m
ponit: cuius cognitio p̄ncipalit intēdit: vl'
ad qd̄ vt ad p̄mū p̄ncipiū tota aggregatio
multaruz ꝯclusionū p̄ncipaliter ordinat.
¶ Ad tertiā ꝓbationē dicendū q̄ illa scīa
esset pars metaphyce: sicut si traderet co-
gnitio de materia ⁊ forma: ⁊ relinq̄ret cō-
pleta tractatio de ente nāli: esset phyca im
ꝑfecta: vel de noīe ⁊ de v̄bo ⁊ nihil de enū
ciatiōe. relinq̄ret em̄ ꝯsideratio p̄ncipalis
ꝯsiderabilis: nō em̄ esset simplr alia scīa:
qr illa q̄ est de primo hēt de illis tractare
inquātū entia. vñ ibi ꝯsiderant in attribu
tione: ibi in se. sed tñ in se cōsiderant ꝓpt
primū. ¶ Ad secundā rationē dicendū q̄
ꝯditiones p̄ncipales ꝯcludende de ente
primo sequunt ex ꝓprietatibus entis in-
quantū ens: speciales em̄ cōditiones en-
tis non cōcludunt. primo aliquid de ipso:
ideo tantuz considerat de ente in cōmuni.

¶ Cōtra. q̄cūq̄z insunt enti inquātū ens: in
sunt deo: igit ꝑ illa nō ꝯcludit aliqd de deo
¶ Ad 3m lz nō sit necc̄aria cā respectu esse
alioꝝ: tñ est necc̄aria cā q̄ ꝓp̄etates alioꝝ
insunt ip̄is: qr em̄ ipse est actus purus: iō
ens diuidit per actum ⁊ potentiā. ¶ Con-
tra: quō ꝯditiōes entis intelligūtur cū nō
sint sensibiles. ¶ Item scda dubitatio que
est illa ratio in primo ente s̄m quā consi-
deratur vt per se subiectū in metaphysica.
¶ Ad hoc dicendū q̄ non est ratio natu-
raliter cognoscibil'. tum qr hec ratio est ac
cidentalis: ita q̄ natura eius in se nō con-
siderabit: sicut nec corpus sub motu: tum
quia illa ꝑtinent ad modū scientie: ⁊ ratio
subiecti presupponit modo scientie. tum
quia illa ratio cōmunis est oībus subiecti
scientiarū: tum qr illa ratio nihil ponit in
natura eius: sed tantū forte circa cognoscē
tem respectū ad ip̄m: nec etiā est ratio ista
primi mouētis vt sit de aliqua ratione ad
quā ꝑuenit naturalis: qr quāuis in eodez
concurrāt primitas mouēdi ⁊ essendi: tñ
ex ratione ipsoꝝ nō includit ꝯtradictio q̄
non necessario eidem inessent: ⁊ ita nūq̄z
naturalis ostēdit primū ens esse nisi ꝑ ac-
cidēs. ita q̄ nō ostendit aliqd̄ ens esse pri-
mū: sed aliqd̄ mouens esse primū: sic nec
aliqd̄ ens esse vltimū: sz aliqd̄ vltimū mo-
tum. si vero nihil causaret primū ens nisi
per mutationē: qd̄ forte non est veruz s̄m
ph̄m: adhuc efficiēs inquantū efficiens. di
cit totum vniuersale respectu mouētis: vt
quo aliqd est finis: etiā est nō tantū motus
sed entitatis. vnde forte nō poneret subie
ctum s̄m rationē huius duplicis p̄mitatis
sed s̄m rationē p̄mitatis vnitiue ꝯtinētie
excellētis q̄ est primitas aliqua formalis:
⁊ s̄m istam rationē alia attribuunt verissi-
me ad ip̄m. ¶ Contra. s̄m illam rationem
debet poni subtectū q̄ primo ꝯcipit: ⁊ s̄m
quā demōstrat p̄mo esse de ipso: ⁊ omnes
alie ꝓprietates: sed talis nō est hec p̄mitas
formalis: qr ista ꝓbatur: vt videt: ꝑ alia pri
us ostēsa ex effectibus. ¶ Item tertia dubi
tatio est quare metaphyca nō pōt ordina-
ri p̄ncipal'r ad cognitionē p̄mi entis vt ad
finem: ⁊ tñ esse circa ens inquantū ens vt
circa materiā. cū materia ⁊ finis nō coinci
dāt. ¶ Rñdeo q̄ hoc ideo est. qr materia

tirca quā ꝓncipaliter agit scia est finis eⁱ⁹ quantū ad cognitionē ꝑfectam eius: ꝓsupposito qđ dicit: siue quātū ad aliquē conceptū. ¶Item quarta dubitatio est: cū sciētia de ente inquantū ens sit ꝓpter qđ: ḡre sciētia de deo est tm̄ q². ex quo metaphyca est ꝓpter qđ: quare etiā de deo nō est scia ꝓpter qđ. Nam habita ꝓma ꝓprietate eius de ipo pnt alie: vt videt ꝓpter qđ ostendi. ¶Rndeo q tota illa scia ꝓpter qđ que est de ente inquātū ens ordinat ad q². de deo metaphyca vō vt est nobis possibilis: nūc nō est ꝓncipalr scia ꝓpter qđ de deo. semp em̄ ꝓma ꝓprietas habet q². t licet ex ista demōstret. 2ª. ꝓpter qđ: tamē 2ª. nō cognoscit simplr ꝓpter qđ: q² eius cognitio dependet ex cognitiōe q² prime passionis. ¶Aliter pōt dici q passio ꝑpus cōclusa q². de deo semp est posterior t remotior ab eⁱ⁹ essentia: q² ꝓpinquior effectui ex quo concludit: ita q semp in passionib⁹ ꝓcedit̄ q². cui⁹ signū est: q² trinitas q̄ illi essentie singularissime ineſt ex nullo effectu cōcludit. ¶Item dubitatio quta est. Si ens est vnius rationis deo t alijs: quare nō pōt poni ens primū subiectū: sub quo ꝓtineāt oia cognita tam pr̄i⁹ q̄ alia. ¶Rndeo dato q ens sit vnīuocū: adhuc ꝓncipale subiectū est hic deus: q² nō tradit scientia ꝓpter cognitionē de ente in se habēdā: tūc em̄ eq̄liter intēderet cognitionē oium sub ipo: q² ꝓpter cognitionē eius totā: sicut in alijs sciētijs nunq̄ ꝓncipale subiectū ponet genus q̄ de ipo t de alijs speciebus trādit sciētia ꝓncipaliter ꝓpter cognitiōez vnius speciei. sed tm̄ tunc q̄ eque primo de oibus ꝓpter cognitionē de genere habendā: quātū ipm est cognoscibile. ¶Jtē sexta dubitatio est. q̄ nihil de qditate dei ꝑticularius ipo ente a nobis hic concipit: imo quecūq; ꝑticulatio est ꝓ modū descriptionis: vt aial risibile: sic cū dicim⁹ ens ꝓmū. igit si metaphyca sit de ꝓceptu quē de deo apphendim⁹: vt de ꝓmo ente cui⁹ cōceptⁱ⁹ē vt aial risibile: segf q sit de ente p accidēs. ¶Item demōstratio qua demōstratur primū de ente naturalit̄ ꝓsupponit cōceptū primi entis: ita q nō sit simplr ratio in se falsa. sed hoc necesse est ꝓsupponere de subiecto: q² alias aial inaiatū posset poni subiectū: hoc em̄ nō tm̄ ꝓsupponit ipsi esse exn̄: sed ipi esse qditatiuo. vñ qđ dicitur q ꝓ metaphyca oñdit deū esse: si intelligit de actuali existentia nō est demōstratio: nec ꝓmissa est necessaria. Si aūt intelligat de esse qditatiuo verum est: t sic ꝓmissa nō est sumpta de existētia creature: sed de aliqua ꝓprietate qditatiue inherēte: ex qua segtur primū ineſſe enti vel summū vl ꝑfectiſſimo vel optimū: t ex hoc segtur rationē illā cui imponit hoc nomen deus non esse rationē in se falsam: t ita alicuius qditatis circūlocutiuā: t ita deū habere entitatem qditatiue. Sed demonstratio concludēs primū de ente cum sit particularis non potest esse ꝓ naturā entis: igitur demonstratio passiōis trascēdentis de ente ꝓrior est ista: sicut vniuersalis particulari: sicut mediū medio. sicut omnis demonstratio de numero in communi: erit ante illam qua ꝓbatur numer⁹ aliquis esse primus: igit metaphysica transcendēs est tota ꝓrior sciētia diuina: t ita essent quatuor scientie speculatiue: vna trāscendēs: t alie tres speciales. ¶Contra. eiusdem est demōstrare ꝯclusionē vl̄ez t particulareꝫ de eodem subiecto. ¶Hoc ꝓcedit. sed q̄ medium huⁱ⁹ demōstrationis: ois passio disiuncta ineſt cōi ꝓmo t oīm: ſz nō ꝑcise: vt cōe sed vt in plib⁹. sic ens ꝓmū vel scōm: q² entia sūt ordinata: igit aliqđ ens ē ꝓmū ſz si vis hr̄e passionē disiunctā da medium ad ꝓbandū oē ens eē ꝓmū vel scōm. negabit. Si em̄ negat ordo ꝓ qđ. ꝓbabit ordo nisi ꝓ spēales qditates: t ita nō ꝑ ens: ordo. n. ꝓsuppōit multitudinē: ꝓ qđ ꝓbat multitudo de entib⁹. Aliter vō dat mⁱ sic. ℔ nō negat. oē ēs ē ꝓᵐ vl nō ꝓᵐ. vltra ℔ ēs vt lapis nō est ꝓmū: ḡ ē nō ꝓmū. ſz oē nō ēs ꝓmū ꝓsupponit ēs ꝓᵐ: ſz vñ ℔. ℔. n. ex ꝓmiſſᵒ dz ꝓbari ¶Dicet q ꝓñe. ꝓpe passiōes entis sūt ide mōstrabiles: t ꝓpōes imediate Sz quōcūq; sit ō ℔: si de ente ꝓmo oñdat aliq̄ passio spāl: puta vnū vl sapiᵉⁿᵗᵉˢ si nō ponit trāscēdēs videbit exire metaᵃⁱᵘ q² ꝓsupponit cognitionē qditatū spāliū: q̄z ℔ sūt. vñ eius dē scīe ē demōstrare passionē cōez t simpliciter cōuertibilē cū subiecto. t passionē disiunctam cōuertibilē cum subiecto: t alteram partē illius passiōis disiuncte de subiecto:

demõstratiõe particulari. Jõ ipsius metaphysici est demonstrare passiões entis: vt vnũ ꝛc̃. de ente si possũt demõstrari de eo: ꝛ primũ vel secundũ de ente ꝛ esse primũ de ente: demõstrare vero aliqd de deo vt deꝰ: ꝛ de alijs substãtijs sepatis ꝯsiderare ꝑm se. ad aliã sciam ꝑticularẽ ꝑtinet: quãtũ est ex ꝑte scibiliũ. ¶ Contra. finis cognitiõis metaphyce est cognitio entis in summo: ꝛ hoc est in primo ente: ḡ ad metaphysicũ ꝑtinet de primo ente ꝯsiderare. ¶ Itẽ felicitas est ĩ actu cognoscẽdi metaphysica
c.10. li ꝛ sapiẽtali. ex. 10. ethicoꝝ. ꝛ est in cognitione primi entis: ḡ ꝛc̃. Jdeo vitãdo quatuor esse sciẽtias speculatiuas: ꝛ hãc ponẽdo de deo: oĩa naturalr cognoscibilia de ipo sunt trãscendẽtia: finis huiꝰ est ꝑfecta cognitio entis q̃ est cognitio primi. Sed primo occurrẽs notissimũ intellectui est ens in cõi. ꝛ ex ipo ꝓbat ꝑmitas: ꝛ alia in qbus est cõsũmatio. ¶ Notandũ v̄o ꝑ demõstratione demõstrãte passionẽ disiunctã de subiecto aliq̃: ꝙ si disiũgant correlatiua aliq̃: vt cã ꝛ causatũ prius ꝛ posterius ex ꝑmissa: q̃ dicit vnũ illoꝝ inesse alicui: seqtur alterũ illoꝝ inesse alij: nõ de existẽtia sed de esse qdditatiuo. ¶ Notandũ etiã ꝙ naturalis demõstrat aliqd̄ mouẽs esse primũ: ꝛ ex illa ratione ostensa in se vera. Mouẽs primũ oñdit ĩmobile incorruptibile ꝛc̃. igit metaphysica ꝛ nãlis scia sunt de eodẽ ꝑ accidẽs: sed de deo est naturalis magis ꝑ accidẽs. qꝛ sũma descriptio: ad q̃ꝫ ꝑuenit de ipo: q̃si remotior est a qdditate dei: q̃ꝫ sũma metaphisici. sicut illa scia est ꝑ accidẽs de hoĩe: q̃ est de ipo: inquantũ cõplexionatus: vt medicina respectu illius: q̃ esset de ipo ĩquãtũ hõ: tñ ꝯclusiões eedẽ de eodẽ realiter: qd̄ est ens. possunt ꝓbari ꝑ mediũ metaphycũ ꝛ phycũ. sicut terra rotũda ꝑ mediũ naturale ꝛ matematicũ. Et illa ꝯclusio dicẽda est metaphyca ꝛ nãlis: vel simplr talis q̃le est mediũ ĩmediatius siue magis ꝑ se respectu eiꝰ: sicut terra rotunda simplr est naturalis: qꝛ mediũ ꝓpt qd simplr est naturale: mediũ aũt mathematicũ nõ est simplr ꝓpter qd. ¶ Sed qs ꝓbabit qd̄ idem est primũ mouẽs ꝛ ꝑmuꝫ
T.c.5. ens. ¶ Metaphicus in. 4°. metaphyce. si
et.12. idem homo ꝛ homo albus ꝛc̃.

Omnes hoĩes natura scire desiderãt. Signũ aũt est sensuũ dilectio. Preter enĩ vtilitatẽ ꝓpter seipsos diligũtur. Et maxĩe alioꝝ q est ꝑ ipsos oculos. Nõ enĩ solũ vt agamꝰ sed ꝛ nihil agere debẽtes: ĩpm videre ꝑ oĩbus vt dicã alijs elegimus. Cã aũt est qꝛ hic maxĩe sensuꝫ cognoscere nos facit ꝛ multas rerũ differẽtias demonstrat. Qõ. II

Truꝫ hec sit vera. Oẽs hoĩes natura scire desiderãt. Qꝛ nõ: ꝓbatur. qꝛ si sic ḡ naturalit scirent se scire: ꝯsequẽtia ptꝫ: qꝛ nihil desiderat nisi cognitũ. ¶ Item si sic: ergo amoto ĩpedimẽto oẽs scirent. ꝯña patet de igne: qꝛ naturalr inclinat sursum: statim ascẽdit sursuꝫ: si sit extra locũ amoto ĩpedimẽto. ¶ Itẽ si sic: igit oẽs habẽt sciaꝫ: vel saltẽ hñs nõ desiderat: qꝛ desideriũ est respectu nõ habiti. ¶ Itez aliq desiderãt ignorare: qꝛ aliqua est ignorãtia affectata. ¶ Item sunt rõnes gandẽsis in sũma. nihil appetit nisi sub rõne boni: igit appetitus nõ naturalr inclinat ad verũ. ¶ Item volũtas distinguit ꝯtra naturã. ¶ Item natura determinat ad vnũ: igit vult tm̃ vnũ scire. ¶ Dicendũ ad ꝑmũ istoꝝ. scire est cõmodũ intellectꝰ. ¶ Ad secundũ: verũ est de volũtate: vt libera est. ¶ Ad tertiũ: ad vnũ in genere: sicut materia ad quodqd est sub ratione forme: sic intellectꝰ ad scire: sicut ignis ad sursum esse: nõ tñ ad hoc sursuꝫ. ¶ Ad oppositũ ẽ phs in lr̃a ꝑ signũ. ¶ Contra ꝓbationẽ philosophi: ꝙ nõ maxĩe diligamus sensum visus. ꝓbo: qꝛ sensum illũ magis diligimus cuius obiectuꝫ magis odimꝰ: qꝛ 2°. prioꝝ c. illo. Qñ aũt ꝯueriant extremitates. In vltia regula dr: magis eligẽdo magis fugiendũ opponit: sꝫ magis odimꝰ oppositũ ta-

ctus q̄z oppositū visus: q2 oppositū tactus destruit aial: nō oppositū visus: ergo ꝛc.

ad finē ¶Item cōtra illud qđ dicit visum maxie facere scire: q2 pbus in de sensu ꝛ sensato dicit q̄ ceci nati habētes auditū sunt magis sapiētes q̄z surdi nati habētes visum. igit̄ si sensus magis diligitur: q2 est magis cognoscitiuus p̄m q̄ cognitio ordinat ad sciam: sequtur q̄ auditus sit magis diligendus: si vo nō logtur de cognitiōe simplr. tunc videt q̄ nō est ad ꝓpositū: q2 ex hoc deberet ꝛcludere q̄ naturalr desideram⁹ scire. ¶Item in sermone pascē Leo papa pfert tactū thome visui: q̄ ad certitudinem cognitiōis. Rñsio: nō q̄ ad p se ꝛ ꝓpriū obiectū vtriusq;. sed forte q̄ ad corpus illud xpi expiendū. ¶Item ꝓtra hoc q̄ dicit visum plures dr̄ias demōstrare. tactus em̄ plures demōstrat: q2 tactus est duaꝝ ꝓtrarietatū. visus vnius. ¶Item pbus. 2°. de generatiōe p̄me q̄litates sunt p se tāgibiles. Posteri⁹ aūt nō inuenit fine ꝓri: igitur vbicūq; inuenit q̄litas visibilis: ꝛ q̄litas tāgibilis: ꝛ nō ecōuerso. igit̄ plures differētias demonstrat nobis tactus q̄z visus. T.c.7.

Respondeo ad questi

onem: veritas p̄me ꝓpōnis pt̄z ex dictis in introductiōe. ¶Notandū circa ordinē inuestigādi veritatē circa scibilia q̄ anteq̄z q̄rat de scibilib⁹: oportet q̄rere de modo sciendi ex sc̄o metaphyce. ꝛ ante hꝫ an possibile sit illa scibilia scire: de q̄bus determinabit: ꝛ an necessariū. ꝛ ante hoc an cōtingit nos aliqđ scire: ꝛ an oia: ꝛ quō: et ante hoc. an possit sciri aliqđ nos scire: vel posse aliqđ scire. Nam si nō possit illō sciri frustra q̄rit: an ꝓtingit nos scire: q2 questio ista nō est scibilis ꝓtra. 2°. posteriorū. ꝛ ante illud generali⁹ an possum⁹ scire. i. certā ꝛ infallibilē cognitionē habere d̄ actibus nr̄is: ꝛ de q̄bus an de nr̄o esse: an de viuere: an de vigilare: an de simplici ītelligere: an de scire: an de credere: an de dubitare ꝛ opinari. ꝛ de ceteris actib⁹ intellectus an de velle ꝛ nolle: ꝛ ceteri ipsius volūtatis: an de sentire ꝛ fantasiari ꝛc̄. an de actib⁹ motiue ꝛ vegetatiue ꝛc̄. Qđ nō cōiter de oībus videt: q2 ꝓtingētes sunt: igit̄ nō est certitudo de eis: q̄ insunt. ¶Item T.c.14. et.15. Ex

gcḡd ponat̄ p qđ erimus certi de eis: p̄ter viuere: fil'e inest nobis qñ nō insunt sicut in somnio. ¶Item a q̄ cognoscunt nō ab intellectu: q2 singularia sunt: neca sensu: vt pt̄z de multis. ¶Itē quō cognoscerent aut p eēntiā ꝓtra hoc q̄re in q̄stionib⁹ de intellectu: aut p speciē: quō veniēt species multoꝝ ad intellectū: quoꝝ nunq̄z fuerit spēs in sensu. Si dicas cognoscunt̄ p experientiā: aut igit̄ vt pbus p essentiā aut p spēm. ¶Item si certū esset act⁹ inesse pari rōne ꝛ quales essent: ꝛ ita semp esset certū: q̄ intellectio ꝛ q̄ sensatio esset vera: ꝛ que falsa. ¶Contra de viuere Aug. 15. de trini. de vigilare Ar. 4. hui⁹. sunt aūt gdā q̄ dubitāt ꝛc̄. irratiōabiles sunt tales dubitatiōes: vt vtrū nūc dormim⁹ vel vigilam⁹. q̄runt. n. rōne p̄ncipij demōstratiōis. ¶Contra petrus vigilās extiabat se visum videre. De credere Aug. 13. de trini. ca. 1. et. 2. De dubitatiōe. 15. de tri. Videt̄ q̄ oportet ponere certitudinē de multis istoꝝ. ꝛ si ñ hꝫ de p se notis ꝛ p̄mis idemōstrabilib⁹: sunt em̄ aliq̄ ppōes ꝓtingētes p̄me i gñe suo. si ñe cessarie i suo. Et hꝫ vī Ar. velle 4. h⁹. vt allegatū ē. vbi cōpat hꝫ p̄ncipijs demōstrationis. ¶Ad solutionē tñ huius qōnis notādum q̄ 2°. phycoꝝ. pbat̄ naturā agere p̄pter finē. aliter ibi nō accideret error nec fruſtra. igit̄ intendit finē. igit̄ appetit: ꝛ tñ nō cognoscit. igit̄ est aliqs appetitus sine cognitiōe: ꝛ cū pfectio sit aliq̄ mō finis pfectibilis. 2°. phycoꝝ. q2 est finis motus: ideo ponit̄ desideriū naturale pfectibilis ad pfectionē: est igit̄ desiderium naturale i oib⁹ ordinatis ad finē aliūde se: ꝛ pfectibilibus pfectiōe differēte a sua essentia: ex hꝫ igit̄ pcedūt pbatiōes hui⁹ ppositiōis supius posite in plogo: tñ oēs ille rōnes tho. ibi posite videt̄ oīndere q̄ istud desiderium sit ipsius ītellect⁹. Cōtra Henri. i sūma. q. 24. ad tertiū argumētū. idē actus spē ꝛ eiusdē obiecti spē videt̄ esse eiusdē potētie ōsidē, rium p̄cedēs cognitionē ꝛ sequēs est actus idem specie ꝛ eiusdē obiecti: q2 boni ꝛc̄. ¶Item. 24. in solone: mouēs supius respicit finē vl'em: ꝛ eius est mouere ꝛ iclinare mouētia inferioza in suos actus ꝛ fines igit̄ volūtas inclinat alias potētias ad suos fines: sed hoc nō pōt nisi appetat illos. T.c.26. T.c.26. T.c.23. T.c.12.

¶Item.15.de tri.7.c.voluntas vult sibi et alijs sicut intellectus intelligit sibi ⁊ alijs.
¶Ad hoc rñsio est de velle elicito: qđ est actus vnius ptis imaginis: nō de velle naturali: de quo logmur. ¶Contra. Gan. naturale desiderīū ꝓsequitur oēm naturā ordinatā ad finē alīū a se: ⁊ pfectibilē pfectione alia a se. igit̄ p aliqd cōe oibus. illud non pōt poni vōs. igit̄ ⁊c. ¶Item intellectus si esset sine volūtate esset pfectibil̄ et: ad talem finem ordinat⁹. ¶Item aīa naturaliꝝ ōsiderat vniri corpi: vt vī. illō. desideriū in est īmediate eēntie aīe: qz sic īmediate vnit̄
¶Iste rōnes ꝓcedunt: qz nō oē desideriū in hoīe est tm̄ volūtatis. ⁊ tm̄ volūtas ꝑmo appetit naturaliter suā pfectionē: ⁊ ex ꝓñti amnīū inferiorē: sine qbus sua pfectio haberi nō pōt. vñ homo primo nāliter vult se ītellectu: ⁊ volūtate ex ꝓñti. ¶Ideo respondendū est ad rōnes. ¶Ien. de gādauo Ad primū argumētū mino⁹ est falsa: qꝝ est act⁹. Ité nō ē nisi boni cōmodi: nō vt potētia obiecti qz nō ē potētia: ſz vt aliqd ē sui finis nāl. Si igit̄ est appetit⁹ ḡnis: nūqd ḡuitas: nūqd relatio q̄ est potētia: vel alia relatio: circa hoc ſtude. Ad ſcām argumētū Ad ma. nō inclinat ista ꝓtra naturā. igitur ꝑm naturā. ḡ in eis est inclinatio naturalis ad illud: ad qđ a ſupiori mouēte ĩclinant. ⁊ ua ipa appetūt: Et nō illud mouēs. ¶Ulterius: cū dicit: hoc nō pōt ⁊c. falsum est: qz tunc de⁹ naturaliꝝ appeteret pfectionē creaturārū: vel si nō ipe: qz nō mouet nisi volūtarie: tunc sol naturaliꝝ apperet pfectionē ptcularis agentes: qđ videt falsum: qz tunc si illud agēs nō ꝓsequerē illā: sol videret impfectior. fic enī nō cōsecutio desiderati desiderio elicito: siue i se siue i alio: eo mō quo desiderāt ꝓtristat desiderantē: ita videt qꝝ nō ꝓsecutio naturaliꝝ desiderati in se vel in alio ponat aliquā impfectionē in desiderāte. sol aūt nō est impfectus: si aliqđ inferius nō ꝓsequat finē. igit̄ finis mouētis inferioris est finis supioris indigēs: nō pficiēs: sicut nos sumus finis creaturaꝝ. ad talē aūt finē naturale desideriū nō est: sed tm̄ ad finem pficientē.

Ad primū argumētū ꝑncipale i ꝓtrariū dōm: qꝝ ꝓñtia teneret: si illō desideriū ſciēdi esset ipi⁹ volūtatis actus elicit⁹: modo nō est sed illud desideriū ſciēdi est quedā inclinatio naturalis ipius intellect⁹ ad ſciēdū: cui⁹ est etiā naturaliꝝ ōlectari i ſcia: cū hꝫ: siē qlibet potētia hēt naturalē iclinationē ad suā pfectionē: ⁊ delectat in ipa cū hꝫ. ¶Hoc tm̄ qđ ꝓdicit de delectatiōe dubiū est. ſz illō dicat Auic. 8⁹ metaphyce. c. vlti. scias qꝝ delectatio cuiuslibz vtutis plena est acqſitio sue pfectiōis. Item delectatio pficit opationez vt accidēs inſepabile: igit̄ eiusdē subiecti est. ¶Rñsio. oīs delectatio est vtutis appetitiue passio ex placenti ꝓcepto. ¶Contra. quō tūc corrupta violēter delectabit̄. Respōdet. nō delectabit̄ ꝑm volūtatē: ſz ꝑm p priā potentiā appetitiuā ꝓsequentē actū. Omne. n. potētie apphensiue corrūdet p. priā appetitiua elicitiua act⁹ appetēdi: nō solū appetit⁹ nālis: nec illius est delectari lapis. n. nō delectat de ꝓsum. Tm̄ delectatio tm̄ videt esse ei⁹ cuius est desideriū elicitū. vñ nō tm̄ est dubiū illud delectatiōe: sed etiā iptinēs ad ꝓpositū de naturali desiderio: ⁊ cū accipit̄ nihil desiderat nisi cognitū: vex ē de ōsiderio volūtati elicito ab ipa nō aūt de ōsiderio qđ ē solū inclinatio nālis tale enī velle nāle vni⁹ rōnis est i volūtate ⁊ i lapide. nec enī volūtas dānati aliquē actū amoris elicit in deū quē naturaliter amat: nec volūtas puuli circa brutū dinē: tm̄ aliqđ velle elicitū a volūtate ꝓsupposita cognitiōe pōt dici nāle: qz est ꝑm inclinationē nature: siē velle dicit̄ virtuosū: qz est ꝑm iclinationē virtutis: ſz ille nō est ꝑ ꝓpriſſim⁹ modus desideriꝝ nālis volūtatis.
¶Ad ſcām argumētū: illud vex est de desiderio ꝓñte formā ⁊ pfectionē primā. nō aūt de desiderio ꝓcedente formā. Et nota de equocatiōe potētie ⁊ desideriꝝ supius in lectiōe. ¶Ad 3m est dicendū qꝝ ꝓpō intelligit̄ de oī hoīe ꝑm se ꝓsiderato: siē aīa de se semp est unda ab oī cognitiōe. ⁊ sic ꝓñs est vex: qz nō oēs hoīes sciūt ꝑm se ꝓsiderati. ¶Uel aliter qꝝ desideriū est respectu habitu ne generet fastidiū sicut dicit glosa pe tri ꝑma. In quē desiderāt angeli ꝓspicere illa glosa logt̄ de desiderio: qđ est act⁹ elicitus a volūtate: ⁊ illud forte nō manet cū desiderato. 9. de tri. vlti. Appetitus in hyātis fit amoris tenētis. an sicut impfectū fit pfe

etū idem manēs in suba: an q̄ desideriuz
corrūpak: qz est sicut actualis motio q̄ cor-
rumpit aduenēte termio: dubiū est. Sed
desideriū nāle nō corrūpit: hito ipo volu-
to: qz tūc ipm esset ꝓncipiū appetēdi suam
corruptionē: sic̄ argut̄ de ꝓuatiōe. primo
C.d.81. phycoꝝ. vñ idē oino videf desideriū natu-
rale z dilectio nālis: qō ex h̄ ptz. qz phs ꝓ-
bat ꝓmā ꝓpsitionē p dilectionē naturalez
sensuū. q̄s nō appetum⁹ tñ nō hitos: sz ha
bitos amam⁹. Ad q̄rtū dicēdū q⁹ stāt sil̄
q⁹ hō nāliter desideraī scire: z tñ actu alit̄
z volūtarie velit ꝓtrariū. Jn nob. n. volū-
tas ex libertatē pōt ꝓtra inclinationē nālē
moueri. nūq̄z tñ p se vult nō scire: sz p acci
dēs. qz aliqd aliud vult magis actu elicito:
vt pigriciā. vel vt remorsum ꝓscie: q̄z scire
aliqd ad qō est inclinatio nālis. Ad aliō
ꝓtra signū Aug. dicēdū q⁹ fallit p instantiā
qz melⁱ⁹ est bñ viuere q̄z viuere. tñ magis
odiū⁹ oppositū viuere q̄z oppositū bñ vi-
uere: qz oppositū viuere destruit z viuere
La.2 z bñ viuere. Ad ꝓbus. 7. topicoꝝ. glosat
illā ꝓpositionē sic: nisi cū alterū infert alte
rū. z vult q⁹ illa regula nō teneat q̄n magis
eligendū includit min⁹ eligēdū: sicut in ex-
emplo ꝓposito bñ viuere includit viuere.
Silr z in ꝓpsito sensus visus includit sen
sum tact⁹: z oppositū tact⁹ destruit tactū et
visum. Ad aliud dicendū q⁹ visus ma-
gis facit ad cognitionē p se siue ad sciētiā
q̄ est p inuētionē sic̄ vult phs ibi. Ad phm
dicendū q⁹ sicut ipe vult: audu⁹ p accidēs
solū magis facit ad cognitionē: siue ad sci-
entiā q̄ est p doctrinā in h̄ q⁹ vox audibi-
lis q̄ monet auditū est significatiua cōce-
ptuū. z h̄ accidit voci ꝓm q⁹ monet auditū
z est imutatiua audit⁹. si em̄ eedē voces fo-
marēt q̄ mō: z nō essent signa instituta cō-
ceptuū: auditio eaꝝ nihil iuuaret ad disci
plinā. si etiā signa visibilia essent imposita
ad significandū ꝓceptus oēs: sicut de mul
tis h̄nt monachi: visus tūc p illū modū cō
ferret ad sciam: p quē nunc ꝓfert auditus.
C.d.88. Sed voces sunt signa ꝓmptissima: z ꝓpt
illud videf lingua data esse hoibus. 2°. de
aia. sic ptz quō audu⁹ p accñs facit ad sciaz
qz suū obiectū ex institutiōe factū est signū
ꝓcept⁹: p quā istitutiōez nihil sibi accrescit
Vñ p accidēs audt⁹ facit magis scire. Visus
aūt p se z directe mediāte lumīe naturali
ipius itellect⁹. Ad aliud. q⁹ verū est q⁹ ta
ctus est duaꝝ ꝓtrietatū z visus vnius: z
ex h̄ forte segtur q⁹ tact⁹ nō sit simpl̄r vn⁹
sensus. tñ ex h̄ nō segtur q⁹ tact⁹ pl̄es diffe
rētias reꝝ demōstret: qz obiectū ipius vi-
sus. s. lux z color in plib⁹ corpib⁹ reperiūt
q̄z oēs q̄litates tangibiles si essent mille: z
qz cognoscim⁹ substātias p accidētia sua: z
obiectū visus in plurib⁹ corpib⁹ repit̄ q̄z
obiectū tactus vel alicui⁹ alteri⁹ sensus p-
ticular⁹: nō visus pl̄es res demōstrat: z ma
gis facit ad sciaz: z nō magis diligit̄. Ad
vltimū dici pōt q⁹ illud h̄et veritatē q̄n il-
lud ꝓus est de essentia posteriozis sic̄ aīal
de essentia hoīs. sic nō est in ꝓpsito: q̄lita
tes. n. ille ꝓme nō sunt de essentia luc. silr
ille q̄litates tāgibiles nō sunt simpl̄r ꝓme
sz ꝓme sunt respectu suscēptibilis eaꝝ su-
sceptiui: cuiusmōi sunt h̄ inferiora. immo
simpl̄r male allegat auctoritas illa ad h̄: di
cit. n. ibi q⁹ q̄rit ꝓncipia corpis sensibilis:
z illud est tāgibile. nō sole ꝓtrietates ꝓm
tactū facūt spēs corpis. puta corpis sensi-
bilis de q̄ ibi intēdit: sēḡ post: quāuis vi-
sus poꝝ tactu: q̄. ppt z subm ꝓus. i. o^m: sz nō
est o^m visus corpis tāgibil⁹ passio ꝓm q⁹ tā
gibile: sz sz aliō: z si ꝓtigat nā p⁹. s. sz aliq̄z
naturā cōez corpi gñali. ō q̄ ibi itēdit z cor
poꝝ celesti: cui⁹ est nā pspicui forte. Ad
aliō q⁹ fuit tertiū i ordine de leone papa:
responsum est supius.

Ex sensibus aūt quibusdā quidē ipsoꝝ memoria non fit quibusdā vero fit. Et ꝓpter hoc alia quidē ꝓudētia sunt: alia vero disciplinabiliora nō potētib⁹ mēoꝝari. Qō. III

Trum ꝓudē

v tia sit in brutis? Qz nō. tum
qz ꝓudētia est recta rō agi-
bilium. 6. ethicoꝝ. sz bruta nō ca°. 6.
habent rationez. tum quia
ꝓudentia includit ꝓuidentiam de fu-
turis ex memoria ꝓteritoꝝ. quod non
potest esse sine collatiōe ꝓteriti ad futurū:

cōferre aūt est ipsius ratiōis: tum qꝛ nihil cognoscūt nisi ꝑ sensus: sensus nō est ꝑ se nisi sensibiliū ꝓprioꝝ ⁊ cōmuniū. nociuū ante ⁊ vtile circa q̄ est prudētia: nec sūt sensibilia ꝓpria nec cōia. ḡ ⁊c̄. ¶ Oppositum vult philosophus in littera.

Respondeo ꝙ prudētia est in brutis metaphorice: ⁊ hoc nō respectu illoꝝ q̄ ꝓsequūtur vl' fugiūt ex naturali instinctu: sicut agnus sequtur matrem ⁊ fugit lupū: ⁊ yruudo facit nidū: ⁊ formica colligit grana ꝯtra hyemē tum qꝛ ista nō fiūt ex memoria: formica. n. generata ī estate nūqd meminit hyemis? ⁊ tn̄ grana colligit: memoria aūt est ꝑs prudētie brutoꝝ. hic in lr̄a: tum qꝛ talia q̄ fiūt ex naturali instinctu ꝯsequūt̄ totā speciē necessario: ⁊ circa illa nō ꝯtingit sic ⁊ alit̄ agere.] Prudētia aūt sicut in nobis est habit⁹ ꝯsiliatiu⁹ nō de fine: sꝫ de his q̄ sunt ad finē nō circa necessaria: sed cōtingētia. ita etiā in illis est circa illa q̄ possunt sic aliter facere. puta ꝙ cōgreget vel reponat. h̄ in loco vel illo: ⁊ ex hoc cumulo vel illo: ex mēoria loci: vbi primū granū reposuit: et cumuli vn̄ p̄mū sustulit: ⁊ ꝙ aranea magꝭ facit telā in loco vbi maior est copia muscarū: vel yrūdo nidū vbi difficilior est accessus. ¶ Ad argumēta. ad primū ptꝫ ꝙ illa est diffinitio prudētie ꝓprie dicte. ¶ Ad aliud in lr̄a expimēti parū ꝑticipāt: ⁊ sicut aliquo modo habēt expimētū. ita ⁊ collōnē aliquā: licet nō illā q̄ approp̄at̄ rationi q̄ est ꝑ discursum a noto ad ignotū. ¶ Ad tertiū ꝑ cognitionē sensitiuā interiorē pōt aliqd cognosci: qđ nō cognoscit̄ ꝑ sensum exteriorē: licet forte spēs illius sit in sensu exteriori: sicut ponit̄ de cognitiōe substātie ꝑ ītellectū quā nullus sensus cognoscit licet s̄m quosdā substātia multiplicet speciē suā cū specie accidētꝭ. Q̄ aūt sensus nō cognoscat ꝑ illā spēm q̄ est in ipo: hoc est ꝓpter defectū virtutꝭ cognoscitiue: nō speciei rep̄sentātis. sicut me^m nō videt colorē licet ibi sit spēs coloris. ¶ Contra rn̄sionē ad scđm argumentū. bruta multa faciūt ex cognitiōe eodē mō q̄ fierēt ab hoīe cognoscēte ꝑ discursum ratiōis. ḡ vident̄ habere sil'em cognitionē. Aūs ptꝫ: sicut hō sillogizans argueret. ꝑ breuiorē viam ꝑuenitur ad ītentū. hec est breuior. ergo ⁊c̄. Et ex tali discursu breuiorem eligeret ad aliquid obtinendū: similiter videtur canis eligere ꝓsequēdo leporē: ⁊ sic de alijs. Ad hoc dicitur ꝙ licet similiter agant quedā: sicut homo ageret ex deliberatiōe: nō tamē oꝫ ꝙ similē cognitionē habeant: nam illud qđ eligitur ex delibeeatiōe: posset etiā idē non eligi ex deliberatione: sed ex solo appetitu sensitiuo: ⁊ simil'r fieret vtraqꝫ actio exterior: sed non similiter foret vterqꝫ dn̄s sue actionis. ¶ Contra hoc ergo a simili possunt bruta agere: quasi haderent prudentiā siue collōnem preteriti ad futurū: licet nullam habeant. ꝓuidit enim formica contra hyemē: quasi cognosceret hyemē futuram: cum tamē hoc non videatur cognoscere: cū nō hadeat esse in se: sed tm̄ in sua causa: vel necessaria si est necessariū vel contigenti si est contingens: non videtur ergo ꝙ futurū ei cui est futuruꝫ possit esse cognit^m necessario vel ꝓbabiliter cōiecturando nisi ex causa. Cognitio autem effectus per causam est per collōnem proprie dictam: que negata est a brutis. ergo prudentia illo modo quo est in illis: non videtur esse ꝓuidētia futurorū ex memoria preteritoꝝ. ¶ Respondeo ꝙ illud potest concedi cū in omni actione sua agantur: ⁊ non agant. ⁊ ideo cū nullius actiōis sunt dn̄i ꝓprie nihil agunt ꝓuidendo sibi respectu futurorū ex memoria preteriti: sꝫ videt̄ ꝙ simpliciter agunt ex natura: quasi sic mota agerent. ¶ Contra. quō ḡ ponit Arist. gradus cognitiōis in brutis? ¶ Respondeo ꝙ s̄m veritatē om̄ia bruta carēt ꝓuidentia futuroꝝ per cognitionē. Sed quedā tm̄ presentia cognoscūt: ⁊ nullum instinctū habent ad faciendū illa q̄ vtilia sunt in futurū: quedā cū cognitione p̄sentium instinctū habēt ad operandū: quasi futura ꝓuiderēt: tamē necessario agūt: nō ex p̄cognitione nec libere. vnde tm̄ similitudinarie prudētia sunt. ¶ Sed tunc q̄res forte quare talia non consequūtur totam speciē. ¶ Respondeo. qđ difforme est ꝑtinet ad sensum: puta ex hoc cumulo colligere grana: ⁊ h̄ reponere: sꝫ ꝙ vniforme est: ex instinctu nature est: puta simpl'r colligere quasi prouidendo. vnde sensus ad

miniſtrat iſtinctui naturali. ¶Sed ex hoc videt ſequi q̄ mun⁹ ſit prudētia q̄ ad diffor me: q̄ quo ad vnſorme: q̄ in apphenſiõe ſenſitiua null⁹ ponit prudentiã: qđ aũt diſ- forme ibi eſt ptinet ad ſenſum p̄ciſe. Aliter videt ſaluari Ariſt. itentio: q̄ ipe ibi nihil loquit de prudētia futuro⁹: ſed tñ de me- moria. Et ex hoc ꝯcludit: et ꝓpter hec alia prudenna ſunt: q̄ſi ille nõ ſit gradus altus vltra memoriã. ¶Notandũ eſt etiã q̄ hic nõ diſtinguit iter fantaſiã ⁊ mẽoriã: nec in ter ſenſuꝫ ⁊ extimatiuã: q̄ oẽ aial ſicut hẽt ſenſũ. ita ⁊ aliquã extimatiõez: ⁊ tñ omnis potẽtia apprehẽſiua hꝫ ꝓpriã appetitiuã. ergo oẽ aial hẽt duplicẽ appetitũ. vnuꝫ ſenſitiue: aliũ extimatiue. Sed vbi iſte vir- tutes ſunt ſine alijs retẽtiuis ibi nec eſt ap- petitio nec apprehẽſio cõuenientis ſenſibi- lis: nec ꝯuenientis nature: nec ſenſibilis: qđ ptinet ad extimatiuã: niſi tñ in pſentia ſen ſibilis: pſeq̄ns aũt tñ aliquid pſens null⁹ põt dici prudẽs ꝓprie nec ſilitudinarie: qđ aũt hẽt fantaſiã retẽtiuã ſpeciei ſenſibilis: ⁊ mẽoriã retentiuã ſpẽi ꝯuenientis extima- tiſi in abſentia actu fantaſiet de ſenſibili: actu etiaꝫ extimabit de ꝯuenienti. Et licet appetit⁹ fantaſie nõ impellat: q̄ forte fanta ſiatũ nõ eſt ſenſui delectabile: tñ ſi eſt ꝯue- nientis nature appetit⁹ extimatiue impellet. Et tũc ex tali mẽoria ⁊ extimatõe et appeti tu pſeq̄ndo abſens. nõ delectabile ſenſui: ſed ꝯuenientis nature: eſt act⁹ bruti ſimiliter⁹ actui prudentie in nobis: q̄ quãtũ ad exe- cutiõem ſiliis. ſi em̃ nõ pſeq̄remur ex pru- dẽtia: ſed poſt apphenſiõem alicui⁹ ꝯueni entis p longã deliberatiõem determiarem⁹ illud eſſe ꝯuenies. ⁊ q̄ tale pſequeremur: nõ q̄ delectabile nihil videt eis deeſſe niſi iſta deliberatio: ſed ꝓpter hoc nõ eſt in eis diſſilitudo in pſeq̄ndo: ſicut eni dr̃ ſupra: multa nos nõ delibẽrãdo agim⁹ ſimilr̃ q̄ſi deliberarem⁹. ſũma ſilitudo eſt: ſi illud cõ uenies eſt ꝯuenies eis: nõ p̄ tunc vtẽdo q̄ querunt: ſed p̄ futuro: tũc videt prudere: ſed nũq̄ hoc faciũt ꝓpter cognitiõez futu ri. Sed ꝓpter cognitiõez nũc pſentẽ in ex- timatiua de aliq̄ pſenti vl̃ pterito. ¶Sed ꝓra hoc obiect sic: quare magis occurrit eis vnũ ſantaſma mouẽs q̄ aliud? ¶R̃ñ⁹. quod fortius ſunt impreſſum: primo occur rit ceſſantib⁹ motib⁹ ſenſibilium exterio⁹. ¶Item arguit: quare nõ nunc: ſicut alias mouet fãtaſia ⁊ extimatiua. In hyeme. n. nõ colligit formica grana. ¶Item q̄re fu- git delphin⁹ cõtra tẽpeſtates. dato q̄ illas ꝑus nõ ſenſerit? ¶Item tunc quãdocũq̄ ceſſabũt vehemẽtiora ſenſibilia extra ipel let fantaſia et extimatiua: ⁊ ſemp idẽ faciet q̄libet aial. ¶Item nũqđ cognoſcit ꝓteri tuꝫ ſub rõne ꝓteriti. aut tñ preſentis: ſicut eſt fantaſie cognoſcere: q̄re rñſionẽ alibi.

Dominib⁹ aũt ſcia et ars p exꝑimẽtũ euenit. Exꝑiẽtia q̄dẽ. n. artẽ fecit: vt Ptolomeus recte dicẽs: ſed inexperientia caſum. Queſtio. IIII.

Truz ex experi

V mẽtis generet ars. ſicut videt velle phs in litera? Q. uod nõ ſm phm in litera: hic qdẽ in multis ſingularib⁹ exꝑimẽti eſt habere q̄ in oibus artis eſt: ſz ex multis nõ poſſunt ꝯcludi oia: ſed eſt ꝯ⁹. g̃ tẽ. ¶Itẽ in litera habetur q̄ experti ſciunt q̄ ſolũ. artifices vo ꝓpt̃ qđ: ſed ex cognitiõe q̄: nõ ꝯcludit ꝓpt̃ qđ. ¶Itẽ ſi ars ſit ex multis exꝑimẽtis quero: quã circũſtantiam cauſe dicit ly ex. nõ cauſe formalis nec finalis. conſtat. g̃ vel materialis vel efficientis: nõ p̄mo modo: q̄ materia eſt pars rei: et imanet rei facte: cognitio exꝑimẽtalis eſt ſingl'aꝝ que nõ eſt pars cognitiõis vniuerſalis q̄ habeꝫ p artẽ: nec ſcõo modo: q̄ tũc aut ſicut ex effi ciente vnuoco: et tũc effect⁹ ⁊ cauſa eſſent eiuſdẽ ſpeciei: qđ falſuꝫ eſt: aut ſicut ex effi ciẽte equoco: ⁊ tũc efficiẽs eẽt nobilio⁹ effe ctu: qđ falſum eſt: q̄ ars eſt nobilio⁹ exꝑi mento. ¶Itez ſm opinionẽ platonis ars ⁊ ſcientia inſunt homini a natura. g̃ nõ ge neraꝫ ex experimẽtis. ꝓbatio añtis eſt: q̄ plato queſiuit ab vno puero directe ꝓpri pia geometrica: g̃ nunq̄ dixit ea. q̄ recte interrogatus de principijs ⁊ concluſiõibus geometricis recte reſpõdit ad omnia. Sz tunc arguit. nullus recte interrogat⁹ recte reſpondet ad ea que ignorat: ſed ille puer

recte iterrogat⁹ recte ñdit ad ea: z tñ nũq̃ dicit. ergo zc. ¶ Itez nõ videf ex littera: q̃ ex vno exprimẽto ars generef: sicut nec ex vna mẽoria exprimentũ. g̃ necessario ex multis. sed multa experimenta sunt multe cognitões eiusdẽ spẽi: multa singularũ in eadẽ specie: q̃ cuz sint accidẽtia eiusdẽ spẽi nõ possunt sil' esse in eadẽ potẽtia exprimẽtatiua. s. cogitatiua vl' alia quecũq; sit. ergo nũq̃ ex exprimẽtis: cũ nõ possint esse plura simul generaf ars. g̃ zc. ¶ Itez Aug. 83. q. qõne. 2⁹. ex sensibilibus nõ est expectanda sincera veritas: qõ ꝓmo ꝓbat: q; oẽe sensibile est ꝓtinue mutabile: sz de talib⁹ nõ est certa apphensio sensitiua: z si sic. nunq̃ ex talibus habef experimentũ: z p ꝓns nec ars. ¶ Itẽ arguit ibidẽ 2⁹. cũ dia sensibilia sentiaf p sensus: nõ põt sensus pcipe: an patiaf ab obiecto vero: vel tñ a spẽ: sed a potentia nulla apphẽsiua est expectãda certa veritas. que nõ põt discernere iter obiectũ verũ z falsum. g̃ ex cognitõe experimẽtali sensitiua nunq̃ habef certa cognitio vniuersal' cuiusmõi é ars. ¶ Oppositũ vlt phs in litta: z i. 2. posterioz. vlti o ca. vbi ponit eundem modu; generãdi artem sicut hic.

Ad questionẽ dicẽdũ

q̃ dupl'r generaf scia. s. p iuentiõez z p doctrinã: sz illa q̃ p iuẽtionẽ ꝓz est: null⁹. n. docet: nisi q̃ didicit: vl' p doctrinã vel p iuẽtionẽ: z si p doctrinã adhuc habuit ab alio prius sciente: est aũt de istis duob⁹ modis adiscendu: sicut de sanatiõe: q̃q;. n. natura est ita potens: q̃ sine adiutorio extrinseco inducit sanitatẽ: quãdoq; indiget adiutorio extrinseco: sed adhuc illud extrinsecũ nõ est nisi instrumentũ: et natura ꝓncipal'r est sanãs. ita in qbusdã naturale lumẽ itellect⁹ est ita potens q̃ ex se sufficiat q̃ applicet ꝓncipia ad oẽs: et tũc dr sciẽtia acq̃ri p iuentionẽ: quãdoq; nõ põt: et tũc iuuaf qbusdã signis sensibilib⁹ ꝓpositis sibi a docẽte: p que docẽs exꝑmit applicatiõez quã apud se habuit: z adiscẽs ꝓcipit: z i virtute lumis ꝓpij ꝓclusiõi ꝓsentit: quã deductaz esse videt ex ꝓncipijs sibi ꝓus notis. ¶ De generatiõe ergo p iuentiõez determinat h phs: sz hoc nõ est vex. s. q̃ tñ de ista determinef hic: q; adiscens nõ põt adiscere nisi cognoscat ad qd istituta sunt signa q̃ ꝓponit docẽs: z nisi illa signata aliqualr ꝓcipiat. igif tã quãtũ ad apphẽsionẽ simplicẽ est sibi necessaria cognitio sensitiua: q̃z quãtũ ad cognitõez ꝓncipioz p modũ occasiõis: q̃z etiã quãtũ ad cognitionẽ ꝓclusionis: q; vera est: nisi. n. eam nouerit p experiẽtiam tñ: crederet docẽti asserenti eam: nec sciet eam q;: nec ꝓpter qd: donec demõstref: et talis fides sufficit ad demõstratiõnẽ adiscẽdam ab alio plus q̃z ad p se iueniendã: q; nõ iueniref p se forte: nisi ꝓsupposita certa cognitõe. q;. q̃ref q̃ hita causa iueniẽda p vi3 diuisiõis. ¶ Ubi sciẽdũ q̃ ꝓma opatio itellectus: vt habef. 3⁹. de aĩa est apphẽsio simplicitũ quã ꝓseqũf cõpositio: vt act⁹ secũdus: z argumẽtatio vt tertius act⁹: simplicia aũt si sunt sensibilia. hoc dubiũ est: q; forte ſm Auicẽ. 6⁹. s. naturaliũ. parte ꝓma: z ſm Aug. si qs viueret: z nihil vnq̃ sensisset et esset in statu pfecte etatis: cognosceret se viuere z esse. g̃ ꝑs saltẽ certũ est: q̃ cognitõem itellectiuã nõ ꝓcedit sensitiua. vt o;go: etiã si altunde posset oriri: nõ posset itelligi in vniuersali nisi prius sentiref in singulari: q̃ ꝓbat phs ꝓmo posterioz. q; deficiente sensu deficit scia de sensibilib⁹ illi⁹ sensus: quã ipol'e est accipe. si aũt illa simplicia nõ sunt sensibilia: puta substãtie z itentiões se cũde et huiusmodi. tũc talia ꝓcipiũtur ab itellectu ꝓmo actu itelligi. nõ sine apphẽsione sensibiliũ ex qb⁹ cognoscunt: vl' p discursum: vel q̃dã illoz: eo q̃ multiplicant spẽs suas cuz spẽb⁹ sensibiliũ ſm diuersas opiniões. igif nullo actu intellect⁹ cognoscif aliqd a nob nisi ꝑcesserit cognitio sensibiliũ in sensu. hac aũt cognitõe ꝑexistẽte generanf ꝓnter posteriozes cognitões in sensu cõi z fantasia. ¶ Et vlterius: q; illud q̃ existit in virtute fantastica: vt ibi existit est ipz oportionatũ: vt moueat itellectum pol'em ſm q̃sdã. ró attribuif ei aliq̃ forma ab itellectu agente: vtute cui⁹ põt mouere itellectũ possibilẽ. ille igif sic ꝓceptis simplicib⁹ põt vtute ꝓpria ipa ꝓponere vl' diuidere: ꝓcepta aũt tales ꝓplexi si sint ꝓmoꝝ ꝓncipioꝝ cognoscunf eẽ veri lumie naturali itellect⁹. q; ꝓncipia cognoscim⁹ iq̃ntũ termios cognoscim⁹ ex p⁹. posteroiz: etiã cognosci possunt: q; veri sunt ex frequẽti cognitiõe sensitiua: mẽoratiua z exprimẽtali: p q̃s cognoscim⁹ terminos talis ꝓncipij

in suis singularib⁹ in re. eē ꝓiūctos. Sicut sensu freq̄nter vidit hāc totalitatē: et hanc maioritatē ꝓiūgi: sic ḡ patz q̄liter cognitio expimentalis valet ad cognoscendū illud qđ est ꝓncipiū artis ⁊ scie. de q̄ habeť scđo posteriox: q⁹ ⁊ ꝓpť cognitiōem simplicīū q̄ cognitiōe sensitiua apphēdunť: ⁊ ꝓpter cognitiōez vītatis in ꝓpone: sicut dictū est. ¶Quo ad ꝑmū nō est cognitio expimētalis siue freq̄ns acceptio sensibiliū necaria: sed aliq̄ apphēsio sensibilis est ita ñ necessaria: q⁹ sine illa impossibile est vl' simplex: qđ est termin⁹ ꝓncipij vel cōpositū ipm ab itellectu ꝓcipi: ⁊ idē etiā eque vez ē de cōclusione: sicut de ꝓncipio. ¶Quo ad scđm ꝙuat cognitio expimētal': vt citi⁹ assentiat ꝓncipio affirmatiuo: si p sensuz cognoscat ꝓiunctio extremox in singulo negatiuo si diuīctio: ſz nō ē necessaria nec ipa nec aliqua apphēsio sensitiua: licet. n. nūq̄ p aliq̄ sensum videat hec affirmatio vl' negatio nec eox sepatio i re. si tñ ex sensibilib⁹ apphēdit affirmatio vl' negatio. ⁊ itellect⁹ cōponat hanc ꝓpositiōez. de omni est affirmatio vel negatio vera. assentit isti: ⁊ etiaz vbi sensus pcipit ꝓiūctiōez singularū terminox i re adhuc certū⁹ adheret ꝓncipio cōplexo p naturale lumē itellect⁹ q̄z ꝓpter aliquā apphensionē sensus. si enī in apphensiōe sensus eēt error et itellect⁹ iudicaret sensuz errare in hoc: ⁊ tñ a sensu errāte accipet noticiā simplicū: et illa cōponeret ex sua virtute i adhuc itellect⁹ circa illud ꝓncipiū nō erraret quātū ad veritatē ꝓpositiōis. ¶Quo ad cōclusiōes cognitio sensitiua est necessaria ꝓpter apphensiōez simplicīū: sicut ꝓus dictū est: ſz nō ē necessaria q̄ ad veritatē ꝓpositiōis. Sed q̄ ad veritatez cōpositiōis iterdū ꝙuat cognitio expimētal' ex freq̄nti meoria genita: ⁊ h tm̄ mō: q⁹ ꝓclusio vera ē. ⁊ cū itellect⁹ assentiat cōclusiōi: q⁹ vā: ē ex freq̄nti acceptiōe sensibiliū: ⁊ ꝓsiderat illō cui assentit nō eē ꝑ se notū nec ꝑmū ꝓncipiū: cognoscit illō eē vez hīs causaz: ⁊ sic excitať ad ingrēdū ꝓpter qđ illi⁹ vī: vñ expti de ꝓclusiōe q⁹ ē: videnť se hīe circa illā: sic̄ admirātes nesciētes ad huc cām ei⁹ qđ cognoscit: q⁹ vez ē: et ex h icipiūt philosopharī: ⁊ cām ingrē. Admiratio tñ minꝰ ē q̄z cognitio expimētalis: q⁹ ad miratio pōt eē ex vnico actu sentiēdi cū ad huc nō habeať ꝑ certo: q⁹ ita semp est.

T.c.vl.

Ad ꝑmū agumentū

ta.6.

ꝓncipale pōt dici ſm phm. 8°. topico. q⁹ inducēti i mlt⁹ singularib⁹ oz vniuersalē cocedē vl' ferre istātiā. aliogn ꝓteruit rñdēs. expt⁹ hēt cognitiōem i mlt⁹: ⁊ i nullo ferť istātia. igit pōt accipe: q⁹ ita ē ō oib⁹. ¶Cōtra. q̄zuis dyaletice ꝓcludať rñdēti ſm artē nūc dictā: tñ scia nō gñať p h: licet ita etiaz sit i mlt⁹ nō ē necesse ita eē i oib⁹: q̄zuis ne sciat qs ferre istantiā: ⁊ q̄zdiu nō ē neēe eē ita i oib⁹: ñ ē firma adhesio: q⁹ sit ita i oib⁹. ¶Ad h ōdm q⁹ argumētū ꝓbat vez q⁹ expimētal' cognitio q̄zūcūq̄z freq̄ns nō ifert necario ita eē in oib⁹: ſz tm̄ pbabiliť: ⁊ ex h ſegť q⁹ ñ sit sufficiēs cā ad gñerādā arte vl' sciam: qđ ꝓcedi pōt sed tm̄ coadiuuās ⁊ occasio: ꝑ h etiā dī ad scđm q⁹ ex expimēto ñ segť notitia scientifica ꝓpť qđ: ſz q⁹ ex expimēto cognoscēte q⁹ ē. dať occasio sic ingrēdi cām: ⁊ sic iueniēdi ꝓpť qđ: ⁊ ꝑ ꝓns sic eē in oib⁹ singl'arib⁹. vñ expt⁹ singl'aria arguit p sil'e q⁹ sic ē ō vno singl'ari ꝛō plib⁹: ⁊ sic ē i mlt⁹ singl'arib⁹: sic ē i oib⁹. Q⁹ ať sil'e sit ō vno singl'ari ⁊ de alijs ide accipiť: q⁹ subiectū ꝓpať ad ꝑdicatū nō ſm accidēs: nec ſm illō i q̄ differt ab alio singl'ari: ſz ꝑ se et ſm nām sui cōis. ¶Cōtra quō ꝑ expiētiā sciaz q⁹ ꝑdicatū iēmlt⁹ singl'arib⁹ ꝑ nāz sui cōis: cū ꝓtingat dubitare de aliq̄ singl'ari ñ viso q⁹ ipz nō ꝓsegť ꝑdicatū? ¶Ité supponere q⁹ singl'are p nām sui cōis i q̄ assilať alij singl'ari sit tale: h ē supponē q⁹ cōe sit tale p se: ſz h ē petē: q⁹ illi⁹ noticia accipiť a singl'aribus. ¶Ité arguit cōfirmādo. 2. argumētū ꝓncipale: si. n. q⁹ i mlt⁹ singl'arib⁹ visuz ē h cōseq illō: nō arguit ita eē i oib⁹: q̄si cā r. h nō tenet. nisi q⁹ nā cōis ē p se cā illi⁹ in cōi. Sed illō est dubiū magis vel eq̄ cū ꝓclōe.

Ad cōpletionē ergo et

op. anti. ⁊ maxie ꝓpria. T.c.21.

amplioꝛē solutiōez isti⁹ q̄stiōis. Sciēdū est ꝑmo q⁹ modū ponēdi Arist. ō gñatiōe scie in nob ꝑ expimētū et iuētiōez negant tres opiones. ¶Quarū vna ē ō vītate appētū ꝓpter mutabilitatē sensibiliū et ꝛceptionē sensuuz que fuit opinio antiquoꝛ dicētui appētia oia eē vā: de quox opīniōe habeť q̄rto hui⁹: ⁊ ꝓbabilitas opiōis tāgit. 6. ⁊. 7.

opi.aui. argumẽto ꝑncipali q̃ sunt Aug. ⁊ S. cõa est opinio Auic. de inflexu specieꝝ ab itelligentia quã ponit. 9. metaphisice sue: quã

opi.pla. ipbare nõ ẽ ꝑsentis negocij. ¶ Tertia ẽ opio platonis ponẽtis sciaz nob inatã: cui⁹ vna ró ponit supi⁹ arguẽdo ad q̃stiõez: ⁊ ẽ ró

T.c.4' q̃rta ad. q. ¶ Alia rõ inuit ꝑmo posterioꝝ q̃ tal' ẽ: null⁹ q̃rẽs ignotũ iueniet nisi a cãu: qz si iuenerit nesciet q̃ illud q̃fuerit. g̃ ois discẽs q̃rẽs aliqd ꝑus sciuit illud. ¶ Cõfirmat: qz nõ videt q̃ nã sit min⁹ sollicita de

T.c.62. et seqn- tibus. hoie q̃z de bruto. imo ꝑbm. 2°. celi et mũdi: pfectioza supioza pfectione suã acgrunt paucioꝝ⁹: vt ozbis supioꝝ q̃z inferioꝝ: ez sensus i bruto statim acgrit suã pfectõem vnico actu. g̃ m̃to magis itellect⁹ in hoib⁹. ¶ Cõtra opiniõez platonis arguit Arist. 2. posterioꝝ. ca. vltimo sic. icõuenies ẽ cognitiões certissimas demõstrãte latere. Sed añ q̃z adiscam⁹ nõ ꝓcipim⁹ eas in nob: g̃ nõ ĩsunt. ¶ Cõfirmat maioꝝ: qz hit⁹ itellectual' etiã debilissim⁹ nõ ẽ in nob: q̃ certi sum⁹ ỗ illo q̃ nob ineſt: nec latet. ois. n. opinãs dubitãs ⁊ credẽs cert⁹ ẽ se opinari dubitare ⁊ credere. ¶ Ñ Aug. 13. ỗ trin. ca. p°. ⁊ 3°.

EX fidẽ vnusq̃sq; in se videt. ⁊c. ubi q̃ habent. ¶ Cõtra. g̃ ois scies scit se scire. cui⁹ opposiTũ dr in rñcõe ad scõz ꝑncipale. ꝑbat etiã: qz apli scierũt viã: qz xps dixit. viã scitis: ⁊ tñ nescierũt se scire: qz tũc Tho. mẽtit⁹ fuisset. nescim⁹ q̃ vadis Aug. sup. 1°. Jo. vide.

TRA ¶ Jtẽ ꝓtra platonẽ arguit Aug. 2°. ỗ trini. ca. vltimo. vbi m̃ltũ logt ỗ ista materia sic. si puer ideo recte rñdet de ꝓne: qz ꝑus sciuit. g̃ si ꝑus iterrogaret de ea añ q̃z de ꝑncipio vl' de ꝓclusiõe remota a ꝑncipio recte rñderet: qỗ falsum ẽ: nũ q̃z. n. recte rñderet nisi ozdinate iterrogat⁹: vbi ꝑncipia statiz videret ⁊ cõnexiõez ozdinate ꝓpositoꝝ. et sic demõstratiue docet. ¶ Jtẽ q̃re iterrogat⁹ de sensibilib⁹ vl' de aliꝭ nõ ỗmõstratiue se hñtib⁹ nõ recte rñdebit: ¶ Jtẽ. 3°. ꝓtra platonẽ. nã videt ꝑmo ꝑm oziginẽ itẽdere pfectõez potẽtiaꝝ iferioꝝ q̃z supioꝝ. patz de itellectu ⁊ volũtate. g̃ sil'r ẽ de sensu respectu itellect⁹ al'r nõ videt necessaria ꝓuictio aie ad coꝛp⁹: nec sens⁹ nob necarij. Sz h̃ ñ mouet: qz possent eẽ necessarij ꝓpter pfectiões ꝓpositi: licet p ipos scia nõ acgrerent: sic potẽtia augmẽtatiua ẽ necessaria in pfecto q̃nto. ¶ Jtẽ q̃rto arguit sic ꝓtra platonẽ. ẽ aliqỗ scies qỗ ẽ sua scia: aliqỗ scies qỗ nõ est sua scia: ez sua scia ẽ sibi inata. g̃ rõnabile et possibile ẽ ponẽ tertiũ gdũ aliqỗ. s. scies qỗ nec ẽ sua scia: nec sciaz hz sibi inatã: ez sciaz q̃rat. ¶ Jtẽ nũq̃z ẽ ponẽda pl'alitas sine nẽtate: p°. pbi. ỗ finitate ꝑncipioꝝ. ⁊ de aia. 3°. nã nõ abũdat i supfluis: nec deficit i necarijs: ez nihil appẽs i hoie ꝓcludit necio sciam sibi eẽ inatã. g̃ nõ ẽ h̃ ponẽdũ.

T.c.4 T.c.

Jtẽ quare diuersi cõ

traria opinãt: et nõ oẽs oĩa sciũt: ¶ Scõ directe ad clarioꝛẽ itellectũ q̃stiõis ẽ ꝓsiderãdũ q̃ a sensu siue errãte siue nõ: põt itellect⁹ apphẽdere simplicia. ⁊ statiz vniuersalissima: qz ad quãcũq; apphẽsiõem sẽsitiuã ipzimũt itellectui ens ⁊ res simplicib⁹ apzehẽsis a sensu vỗ vl' falso. ꝓpositões fiũt vtute ꝓpria itellect⁹ ꝑmo de vniuersalioribus: postea de aliꝭ. ỗ vniuersalissimis vỗ facit cõib⁹ ꝓceptoꝛib⁹ statis itellect⁹ illis assentit: nõ ꝓpt sensũ. imo certi⁹ q̃z posset p sensũ. dato q̃ a sẽsu accepisset agnitiõez vtutũ illaꝝ ꝓpositiõ⁹ ⁊ alias ꝓpõnes facit: ⁊ immediatas de min⁹ vniuersalib⁹: ez nõ statis notas nec scitas eẽ immediatas: qz ẽmini nõ cognoscunt. ingrẽdo vỗ q̃d itelligit ꝑ mios regl'at itellect⁹ diuidẽdo ⁊ amouẽdo vnũ: ⁊ attribuẽdo aliud ꝑ cões ꝓceptões: cognito q̃d dr ꝑ nomẽ cognoscit si ꝓpositio ẽ immediata: ⁊ statiz ei ꝓpt se adheret: cognoscit etiã ỗ mediata ex cognitõe ẽminoꝝ q̃ ipa sit mediata: q̃ cognito intellect⁹ sua ꝓpria vtute põt oẽs ꝓpositões immediatas ỗ termis illi⁹ ꝓclusiõis: vl' alteri⁹ ozdinare sil' oĩno: mõ q̃ possũt ozdinari: ⁊ si iueniat alias immediatas de ẽminis ill' q̃s cognouit eẽ immediatas ex cognitõe ẽmioꝛũ añcedẽ ad illã mediatã: statiz vtute lumis sui assentit ꝓnexiõi: qz sill'us pfect⁹ ẽ: qz nullo eget ⁊c. ⁊ ꝓclusiõez cogĩscet sic vltra ad alias. igit cũ q̃cũq; errore posito i sẽsu possint simplicia apphendi: sic ⁊ mõ ⁊ ꝓpositões formari ⁊ deueniri ad h̃ q̃ immediata et q̃ mediata: et mediataꝝ illatio ex immediat' cognosci. segtur q̃ oẽs ꝓclusiões nãl'r nob cognoscibiles ꝑ ỗmõstratiões cognosci possent: etiã si oẽs sensus errarẽt: vl' aliqs sic: ⁊ aliqs nõ. ¶ Cõfirmat illõ: qz si pfõniũ eẽnt ceco na-

to ipesse oēs spēs colox: q̄uis accipet ap
phēsiōez itellectuale de coloribꝰ a sensu er
rāte: qz a fantasia vitēte fantasmate p re: tñ
oēs ppositōes posset ipe formare de colo
ribꝰ q̄s aliꝰ mediatas: t imediatas: t p ime
diatas ad mediatas deuenire: t in nullius
simplr demōstrabilis notia deficeret: sz tñ
in cognitōe ppositōis alicuiꝰ: que nō esset
sibi demōstratiue possibilis pbari. Sz tñ
cognoscibilis ex frequētia sensus t cōclu
siones dependētes ex tali ppositiōe ignoza
ret. Scōm ista videt cōcedendū q in nob
cognitio itellectiua sit certioz simplicit q̄
sensitiua: qđ pbatur: tum qz de omni sensi
tiua pōt itellectꝰ iudicare q̄lis ipe est: tū qz
certitudo nū q̄ est i apphendēdo vez nisi
talis sciat veritatē apphensaz: vel sciat illō
esse verū qđ apphēdit: nā si opinādo app
hēdā pmū p nciptū: licet illō qđ vez est: ne
cessario apphēdā: tū nō sum certꝰ: solꝰ aūt
itellectꝰ reflexū iudicādo se apprehēdere
vez: t hoc pcedat sēm rōnī Aug. supꝰ po
site ad q̄stionē: q p sensuz nō discernit ve
rum a falso nō quin verū apprehēdat: sed
nō pōt iudicare illud esse vez discernēdo
ipm a falso: tū qz sensus nūquā pcipit imu
tabilitatē obiecti: licet illud qđ imutabile ē
sentiat: nō. n. percipit nisi tm obiectū vt di
sponit tūc qui sentit: t ita nō est ipe certioz
de imutabili q̄ sit imutabile q̄s si continue
mutaret: hoc pſonat pme rationi Aug. ad
q̄stionē posite: nō q̄ sensibile sp mutetur.
Sz pinde est respectu sensus: ac si cōtinue
mutaret. ¶Sed cōtra hoc arguit̄ sic pmo:
qz nullus itellectus iudicat de actu sensus
nisi p noticiā aliquā acceptaz a sensu: forte
verioꝛi: t tunc iudicat sensum nunc nō er
rare. Sz si in omni actu sensus erraret: itel
lectus nō hꝫet p quid iudicaret sensuz nūc
errare. ¶Rñ°. ad hoc. q̄ intellectꝰ iudicat
de actu sensus p noticiā ab actu sensus ac
ceptā occasionalr: vel q̄ ad apprehēsionez
simpliciū: nō quo ad ppositiōez p̄ncipioꝛ
t cōclusionū. ¶Itē arguit̄ sic. sensus sp est
verus respectu ppriꝰ obiecti: licz nō alioꝛ
actus aūt reflexꝰ qui ponit̄ in itellectu nō
est verꝰ nisi a veritate primi actus. g̃ ppter
illū actū reflexū nō est danda maioꝛ certi
tudo in itellectu. ¶Itē q̄re nō pōt sensus
cōis sic iudicare de sensu iferioꝛi? ¶Rñ°.
q nō tm̄ ppter actū reflexū danda est maioꝛ certitudo itellectui q̄s sensui: sed ppter ppositiōem t diuisiōem q̄ vel nota est p se itellectui: vel ex p se notis ifertur: i quarū neutra dependet cognitio itellectꝰ a sensu nisi occasionaliter. ¶Per hoc patz ad aliud. ¶Item. 8°. phȳsicoꝛ. parū añ illud mouē tiū t̄c. videt vocare sensuz dignioꝛē rōne: t q̄ sufficiēs est fides ptra illos ptra quos ibi arguit: qz videmꝰ aliqua nunc gescere: nūc moueri. ¶Itē si fm Aug. itellectus discernit vez a falso. t pcipit imutabilitatē sui cogniti: q̄re p qđ? aut p noticiā acceptā a sensu: et stat pmū argumentū supza. q̄ si ois talis est falsa. itellectꝰ male iudicabit: aut p noticiā aliquā inatam nō acquisitā p sensum. talis nō ponit̄. ¶Ad pmū hoc dicendū q̄ dignius ratiōe est itellectꝰ q̄ aligd est p se notū nō sensus. ¶Ad aliud dōm q̄ certitudo ppie nō est nisi circa ppositiōez et diuisiōem que ad itellectū tm̄ ppie pertinet p̄ma opatio itellectꝰ sp vera est: licet sequēs sensuz errantē. ita eñ cōcipit̄ albedo si visus apphēdit illud esse albū qđ est nigrum: sicut si albedo pcipetur a sensu vere vidente album. qz sufficit q̄ spēs vere rep̄sentatiua albi veniat ad itellectū ad hoc vt simplici apphensiōe albū vere apphēdat. ¶In ppositiōe aūt t diuisione: sicut dictū est supza: errat itellectꝰ sequēs sensum errātem: sed nō circa p̄ma p̄ncipia: nec circa cōclusiones quas ex p̄mis p̄ncipijs deduxit. ¶Sed circa alias cōclusiōes: quaz aliam noticiā nō habet nisi a sensu errāte. ¶Sz adhuc circa tales: licet aligs sensus erret. tñ nō oportet itellectū sequi: sed oppositū tenere si iudicet hūc sensum errare. ¶Sz quō iudicabit qs sensus é verꝰ: t qs errat? ¶Rñ°. gandensis in sūma dicit q̄ omnis sensus est verꝰ cui nō ꝓtradicit alius sensus verioꝛ: vel ipemet alias meliꝰ dispositꝰ vel noticia aliqua itellectualis accepta ab alio sensu verioꝛi: vl eodē alias meliꝰ disposito ¶Sed quō iudicat qs sensus est bñ dispositus? ¶Rñ°. p se notū videt q̄ natura ex quo est causa p se z nō libera: vt in plibus recte agit t erroꝛ si ꝓtingat in mioꝛi pte accidet. qđ ergo sensus vt in plibꝰ dicit: hoc é verū. ¶Cōtra: vnū nō oportet pluralitate iudicare: qz tūc si tm̄ essent. 3. sanꝰ t oēs alij

T.c.26. et.27.

ifirmi: iudiciū sm oz refutādū eēt. ¶ Jté sp
visus errat ō q̄ntitate solis z lune z fractiōe
bachi i aq̄ tē. ¶ Jté p illā rōnē supi⁹ positā
de simplici apphēsiōe itellect⁹ videt oīdi
q̄ sēsus sp sit v⁹ cū et⁹ apphēsio sit simplex:
z illi⁹ cui⁹ hēt spēm vñcuiq; gentā. ¶ Hoc
etiā ꝓfirmat: qz sensibile agit ꝑm q̄ ē i actu
z sensus cognoscit ꝑm q̄ mouet a sēsibili.
g̃ sp vē cognoscit. ¶ Ad ꝑmū nō pōt salutare
sensuū sil': sz p' salutate sensatōuz hēt: qz sen-
sus freq̄ntⁱ⁹ ita sentit. ¶ Jté hec est alia co-
gnitia accepta a sensu certiorē q̄z sit sensus
ifirmus: p q̄z iudicat sensum ifirmū errare.
¶ Ad .2. p idē: qz sensus dié distās mīⁱ⁹ ap-
pere: z tō nāliⁱ⁹ dié: qz remotⁱ⁹ agēs debiliⁿ
agit cū sit finite vtutⁱ. ¶ Ad .3. ꝓcedat ꝓclu
sio ō sensibili ꝓpio: tñ circa sensibile cōe:
z p accēs vl' i ꝓponendo hec illius decipit
T.c.1. sensus. ¶ Jté ꝓra pdicta arguit. dié Arist.
ꝑmo posteriox. oia cognoscunt p sillogis-
mū: vl' p iductiōez: ꝓclusiōes p sillogismū.
ꝓncipia p iductiōez. ¶ Sed hꝫ tu negas: qz
ꝓncipia notiora sunt ꝑm te singlarib⁹ idu-
cētib⁹. ¶ Pōt rñderi ad itellectū ei⁹ ibi q̄
sensus ē necessarⁱ⁹ ꝓpt noticiā termino-
xⁱ. vñ vniuersalia nō cognoscūt sine iductiōe. i.
sine cognitōe alicui⁹ singlaris q̄ nō cogno
scit sine sensu in sensibilib⁹. g̃ i illis si deest
sensus deest scia: nō oz ät accipe iductiōez
ibi p spē argumēti saltē si sit argumētū: ve-
ritas ꝑmisse nō cognoscit a sensu. Sed tñ
extremū ꝓpositōis accipit a sensu: itellect⁹
aūt accipit idē: z facit ꝓpositōez: z adheret: z
ide arguit iductiue. ¶ Cōtra saltē ꝑus tpe
itellect⁹ adheret singlaris ꝓpositōi añquā
ꝓncipio ꝓbato p iductiōez. Dic q̄ vez ē de
cognitōe sensitiua q̄ cognoscit ꝓuictio ter
mino oz extra. Sz ista cognitio ē occasio co
gnitiōis ꝓncipij nō cā. vñ iductio est hꝫ nō
simplr: qz vniuersalis forte est ꝓma z ime
diata: singlaris: tñ p se z mediata: nec forte
ꝓbatio dz: sz manuductio: qz q̄cūq; iste in
telligit ꝓncipiū magis adheret illi q̄z singu
lari inducenti.

Ad primū argumentū

ꝓncipale dom q̄ ex mltis singularib⁹ cum
hac ꝓpositōe nā agit: vt in plurib⁹ nisi ipe-
diat: segtur vniuersalis: z si nō sit cā ipedi-
bilis segt simplr q̄ in oib⁹. ¶ Ad scām dz:
q̄ ex cognitōe expimētali ñ segt cognitio
faciēs scire ꝓpter qd: sz expto: qz ita ē ꝓ
cipio sufficit qz illō ñ cognoscit ꝓpter qd
z statim cognita ꝓclusiōe cognitōe qz ē ex-
pto dat occasio ingrēdi cām: z sic inueniēs
ꝓpter qd: z p ꝓns de oi q̄ ad ꝓcedēs argu-
mētū. ¶ Cōtra. quō ex effectu sensibili duc
mur ad noticiā cāe? ¶ Rñ⁹. diuidēdo sicut
a. sunt b. c. d. si vis scire q̄ est cā. d. b. an. c.
sepa hꝫ. vbi inuenies b. siue c. Si ibi d. ꝓsegt
b. z nō c. g̃ i a. b. fuit cā d. sic etiā ꝓtingit cūz
cogscē si plura eēnt ꝓiuncta. ¶ Cōtra. volo
vt b. c. d. vbiq; sint cōiūcta: tūc nō valet hec
via. ¶ Jté pone q̄ vbi ē. b. ibi ē d. z nō vbi
est c. ¶ Ex hꝫ segt negatiua: q̄ i a. c. nō fuit
cā. d. sed nō segt affirmatiua q̄ b. fuit cā. d.
ꝓpt fallaciā ꝓsequtⁱ: hēt enī añcedēs aliaz
cām vtutⁱ duplicē vel triplicē. vnā q̄ c. d.
sit cā ipius b. aliā q̄ f. b. z d. sint duo effect⁹
necessarij eiusdē cāe. ita q̄ neutra sit cā alte-
rⁱ⁹: sic se hēt lucere z calē i igne. Tertiaz
q̄ b. etiā si nō sit ꝓtius tpe ipo d. adhuc pōt
dici q̄ nō ē cā ꝓprie: sz tm̄ ē fine q̄ nō: vt p
uatio in materia respectu mutatiōis. itelle
ctio respectu volitōis: z multa alia: sz hꝫ nō
valz: qz sola cā fine q̄ simū q̄z ponit effectū.
¶ Si dicas: qz b. ē ꝑus nāliter ipo d. vñ hꝫ p
babit. ¶ Rñ⁹. qz b. ē suba. z d. ē accidēs: vl
qz b. est ab⁹ⁱ, d. aūt nō iest nisi in cōpatione
ad aliud: vel qz b. est actⁿ ꝑmus. d. scōus: vt
aliqua opatio: vel qz b. est ꝓpinqus alicui
3°. simplr ꝑmo. Quere ad hꝫ ꝓsideratiōes
oēs. 3. topicoz q̄ sūt ō ꝓpatōe magis z mīⁱ⁹.
¶ Jté dato q̄ i isto videas q̄ ad b. segt. d. ñ
nō ad c. nescis ita esse in oibus: nec potes
scire: sed tm̄ credere p argumentū a simili.
nūquā ergo pōt sciri aliquid esse necessa-
riū z p se causam alteri⁹: et ita nihil sciret.
Dicit q̄ bene inueniret p viā diuisionis il-
lud q̄ est causa necessaria effect⁹. Sed nō
pōt demōstrari ipm esse causaz: sicut pbāt
ista argumēta. 3ª. e. f. g. et ita aliqd scit: qz p
causam cognoscit. Sed nō scit a me aliqd
sciri a me: sz tm̄ hꝫ credo: ñ tñ est: opinio q̄
hoc sit cā huⁱ⁹: sed est itellect⁹: qz sp illud
iplicabit in vna ꝑmissa demōstratiōis etiā
potissime: vñ qz p nihil pōt ꝓbari ō cā im-
mediata q̄ sit causa huius effectus. ideo p
dicando hunc effectū de hac cā ē ꝓpositio
immediata in .4°. modo p se: vt calor calefa-

cit: si tamē ꝑ se pōt iueniri sine necessario: sicut in causis nō necessarijs naturalibus. scilicet que sunt in plurib⁹. ¶ Itez ad hoc possunt iduci rōnes posite in .4°. hui⁹ de veritate apperētiū: ⁊ hoc q̄ ad appheñsiōez simpliciū: q̄ ad ꝓbationes ⁊ argumenta ꝙ vni dicit demōstratio. alij vero sophisma vel peccare in materia. ¶ Ad istam igit rō nem scdam ꝑncipalē dicendū ꝙ inexptus demonstratiōe carēs tm̄ crederet de cōclusione qꝛ est. Exptus vero demōstratiōe carens sciēs qꝛ est certitudinalr sine demonstratiōe cognosceret: qꝛ videt: ⁊ certus est naturā vt in plurib⁹ vniformiter agere et ordinate. ꝑncipiū vero itellect⁹ sine applicatiōe ad ꝯclusiōez sciet virtute: demōstrationē vero hñs sciet ꝓpter qd. Ante istos 4. grad⁹ cognoscēdi ꝯclusiōem sunt ignorātia negatōis qñ nec termini appheñdūt. ⁊ ignorātia dispositiōis: qñ. s. oppositū credit: ⁊ mera ignorātia: qñ neutro mō de cōclusione opinat: terminis tñ appheñsis: ⁊ ꝓpositōe formata. Cum ꝑmo aūt quattuor dictoꝝ graduū ponat opinio: qꝛ illi assilatur anteq̄z forte est dubitatio. ḡ. 8. vl'. 9. sint gradus in adiscēdo. ꝑmus aūt dictoꝝ quatuor quātūcūq; ingrat ꝑ viaz diuisiōis: aut ꝑ hoc ⁊ hic ⁊c̄. In fine nō sciet: sed tm̄ credet: nisi forte diuidēdo veniat ad ꝓpositiones imediatas cōmunes: ex qbus illud qd credit deducat. Secūdus vero ꝑ viam diuisionis sciet cōclusionē ꝓpter qd. sciūt. n. ita esse: ⁊ per viam diuisionis scit ꝙ ꝓpter aliud nihil ita est nisi ꝓpter hoc: sciet ergo ꝓpter hoc ita esse. Terti⁹ vero applicando ꝑncipium sciet ꝓpter quid. ergo secundus est dispositus ad sciēdū ꝓpter quid dispositione ꝓpinqua. Sed tertius ꝓpinquiori. scds. n. quasi immediate demōstrabit causam per effectum quē nouit: ⁊ ex hoc vltra cognoscet effectum ꝑ causam: sed tertius iam immediate per causam notam cognoscet effectum: nec tamē cognitio principij est causa cognitionis ꝯ°nis. Sed dispositio conclusionis. ¶ Ad instantias respondeo: licet procedant de causa reali quā difficile est probare que cuius sit: non tamen de principio sciendi. diuidendo eniz multa predicata dicta de subiecto propositionis mediate probande inuenietur vnum qd mediat inter ipsum et predicatum de ipso probandum: qd vnum an mediate an immediate insit subiecto: patebit ex ratione terminorum. ⁊ similiter si predicatū sibi immediate insit vel nō. ¶ Ad tertiam rationem principalem dicendum ꝙ ly ex. potest notare ibi causam efficientez instrumentalē: nec talem qualis est noticia principiorū respectu conclusionis: sed minorem occasionalem. principalis autem causa efficiens in omni acquisitione scientie tam hic: q̄z etiam conclusionum ex principijs est ipse intellectus virtute luminis naturalis: propositio vero allegata de efficiente vera est de causa principaliori ꝑm cōmentatorē. 11°. huius. ¶ Sed dices si intellectus sit principalis causa in acquisitione scientie. aut ergo itellectus agens aut possibilis. ¶ Respondeo ꝙ in demonstratione itellectus possibilis est principalis causa: quia in ipso est habitus principiorum: ⁊ conclusionum. ¶ Sed quid hic? respondeo si experimentuz sit in parte sensitiua: tunc intellectus agens abstrahit incomplexa: et intellectus possibilis componit illa ⁊ adheret illi complexioni per se si est principium vel ex cognitione sensitiua qua vidit extrema coniungi in singulari sepe. ¶ Cōtra. igitur noticia cōiunctionis extremorum causatur in intellectu possibili immediate a sensu qd est cōtra predicta superius. ¶ Item ꝙ dicitur intellectum agentem abstrahere incomplexa: quero si per talem abstractionem aliquid causat in fantasmate: vt illud instrumētaliter moueat intellectum possibilem: et si sic. cum instrumentum non moueat nisi motum: prius naturalr mouet fantasma ab agēte: q̄z ipsum fantasma mo eat possibilem. in illo priori aliqua forma imprimitur fantasmati ab intellectu agēte. illa nō est nisi vniuersalitas: qꝛ terminus actiōis agentis est vniuersalitas. si aūt nihil causat i fantasmate suū abstrahē nō erit aliq̄ actio v̄a. ¶ Itē si fantasma moueat itellectū possibilē ꝑ instr̄m: illd istr̄m nullā hēbit opatōez ꝓpriā mouēdo itellectū possibilē ꝑt illā quā hēt ꝑ formā sibi ipssaz: illā aūt hz i v̄tute ꝑncipal' agētis. ¶ Ad .2m. istoꝝ triū di ꝙ vltim⁹ t̄min⁹ actiōis itll's agētis ē vl'itas: ñ āt t̄min⁹

primis quē pducit i fantasmate: vt mediā te illo inducat vltimuz terminū. imo pductuz in fantasmate est aliqd lumē. imo simpliciter itellect⁹ agēs nō causat vniuersalitatē fm te: qz primū obiectuz possibilis est sentire: sed postea ex cognitione singularis conferēdo p ꝓueniētiā z differentiā abstrahit vniuersale. ita q abstrahere é ꝓgnitiua actio: qualis nō est aliqua actio itellectus agētis. ¶Ad. 3m. istoz est dicendū: q omne habēs actionē: nō in vtute alteri⁹ in illa est principale agens. ergo repugnare videtur q instrumētaliter agens inquātū instrumētū hēat aliquā actiōez ꝓpriā: nō in virtute principalis agētis. ¶Unde debile videt fundamētū Tho. de creatiōe. de hac aūt opiniōe si forma aliqua fant⁹. ipsimat ab itellectu agēte: z ad qd ponit itellectus agēs ptractare ꝓpriuz nō est hic: sed in. 3°. de anima. ¶Ad quartū principale dicendū q plato docuit puerū. nihil. n. pōt docens facere quo ad assensum pbendū cōplexis nisi debito ordine ꝓponere illa principia nota discipl'o: z alia sequētia ex ipis in illo ordine q sequūtur: z ille sic ꝓpositis ꝓpria vtute itellect⁹ acgescit: qz sillogism⁹ pfectus nulli⁹ eget. Sed quō docēs causat spēm in itellectu discipuli alicui⁹ sensibilis: qō nūquā discipul⁹ sen fit. hic spēs est necessaria: nō tm ad sciam: sed etiaz ad credendū magistro. puta aliqs docet me de colore indico vel alio ꝓsimili: quomō credā sibi cum nullā apprehēsionē hēam de silibus: quia nec illoruz spēs. ergo a maiori quō sciam: ¶Rñ°. si sil'e illi⁹ viderim: vel excedēs vl' remissum: pōt tm dicere illud de quo mihi logf est huic sil'e: vel sic vel sic se hie: vt forez mihi aliquā fantasiā illi⁹ p ꝓpositōez sicut mōtis auret. Aliogn si ex cognitis nullo modo possum ei⁹ silitudinē mihi causare: nūquā aditā nisi habitū vocalē: sicut cecus natus de colorib⁹ pōt hie. ¶Ad qntuz principale dcm est supius in solutōe qstiōis quō vna noticia sensitiua sufficit ad noticiā principij. Si vltra itellectus abstrahat z cōponat ad noticiā cōclusionis magis valēt plures mēozie: z plura expimēta: vt faciētes cognoscere qz: z inquirere ꝓpter quid ¶De multis aūt accidētib⁹ speciei eiusdez in eodē subiecto. habet in quadā qstione

hui⁹. li. ¶Ad sextuz principale: q est de. 83. qstionū. s. q de sensibilib⁹ z mutabilib⁹ nō pōt esse veritas certa. Arist. cōtra ꝑ argunt 4°. huius. ca. 5. qz motus sensibiliū est p se sensibilis. igit aliqua veritas pōt haberi p sensum de sensibilib⁹ cōtinue motis hic. s. qō cōtinue mouent. Simil'r nō sp cōtinue mouent fm oia. sol. n. nō ꝓtinue mouetur fm substātiā neq; fm lucē fm quā est sensibilis. ergo sēm aliqd sensibil'r cognoscibile est pmanens: licet forāt ꝓtinue. multa aūt sunt ibidē ad hoc. ¶Itez scda rō Aug. videt qrere: qre magis sanis credendū est qz infirmis z furiosis vigilātib⁹ qz dormientib⁹. ¶Unde ad rōnes illas: vt sunt rōnes: dicendū q nec sensibilia oia cōtinue mouent fm oia: nec ita ꝓtinuntur spēs vt ab ipis fātasmatib⁹ nō possit discerni qñ obiectū est psens: z qñ nō. pcipue de sensu particulari q nō tenet spēz i absentia sensibilis. ¶Sed ad auctoritatē Augustini saluādaz dici pōt q sincera veritas nō cognoscitur a sensu. ita q sensus pcipiat imutabilitatē vtatis quā apphendit: nec obiectū inquātū mobile: sensus. n. nō pcipit nisi psens: et duz est psens. z tō nō cognoscit ex se aliqd se hie nisi dum psens est: z nō sp psens est sensui corporali: nā de isto sensu exponit se Aug. retracta. 1. ca. 25. ideo nō pcipit hoc ita sp esse. ¶Posito etiam q semp ꝓtinuaret visio mea circa a. obiectū: sic in ꝓmo istanti nō pcipio imutabilitatē a. qz p tūc nō pcipio a. nisi quō a. se hēt p tunc: qz nō pcipio nisi ipsum: vt tūc est psens ita etiam in tota visione quātūcūq; ꝓtinuata nūquā pcipiā imutabilitatē a. sz p omni nūc pcipiā quō se habet p tūc. ¶Cōtra. sic pbar ex q cognitio ituitiua itellect⁹ in pria nō pcipit imutabilitatē obiecti: qm nō est p demōstrationē nec scit videndo q sic est nisi p tūc quādo videt. ¶Rñ°. itellect⁹ nō videt imutabilitatē dei: qz semp ꝓtinuat actus visionis: tūc etiā in primo istanti nō videret eam: sz ipa imutabilitas é vnū visū ituitiue: sic z bonitas. ¶Hoc quo ad primā pbationē Augustini nō sit de itellectu: qm in ꝑ nō possum itelligere rem fm q semp imutabilis est: et ei⁹ imutabilitatē. ¶Quo ad scdam pbationē Augustini dicendū: q forte sensus nō reflectit supra spēz. et ideo nō discernit

.d.7. T.c.6. effec tibus

vtrum tm̄ specie informet: vel vtrū obiectum sit p̄sens spāliter de fantasia. similiter etiā de sensu exteriori: qr ꝟm aliq̄s ex vehemēti imaginatiōe pōt spēs inp̄mi imaginati in sensum: sed est alia virtus supior ipa sensitiua q̄ sp̄ iudicat de bona ⁊ de mala dispositione sensus. ¶ Ad rōnes dicendū est ꝟm hoc Aristo. ibi. q̄ bñ ꝯcludunt q̄ nō sit impossibile esse aliquā veritatem sincerā de sensibilibus: qd̄ īponit̄ illis cōtra quos arguit: sed illā veritatē sinceram esse siue eius sinceritatē siue īmutabilitatē ⁊ a falso distinctā nō p̄cipit sensus: sicut dicit Aug⁹. vñ sibi nō obuiat Ar. Aliter exponit̄ sic. a sensu nō est expectāda sincera veritas: tanq̄ a cā p̄ncipali effectiua: sed tñ a cognitiōe sensitiua: vt ab occasione acquiritur sinceritas veritatis: ⁊ īmutabilitatis: qr oīs nostra cognitio ortū habet a sensu. licet nō totā vel totalē causalitatē: tñ dicit̄ q̄ ph̄us loq̄batur ꝟm cognitionē naturalē eo mō quo exp̄tus est. Augu. vero de q̄dam cognitiōe supior in diuinis vel regulis eternis in q̄bus solū p̄fecte videt̄ ver: qr ille sunt regule iudicādi de oī vero p̄fecto iudicio: ⁊ ad illas nō p̄tingit cognitio nostra sensitiua. ¶ Notandū aūt p̄pter dicta q̄ pōt q̄s dubitare si sensus sanus ⁊ nō impeditus p̄ indispositionē organi possit impediri vel illud p̄ informationē speciei sine p̄sentia obiecti sicut informaret̄ ab obiecto p̄sente: siue illa spēs inflat organo ab aliquo illuminātē īmediate: siue a fantasia forti: saltem nunq̄ videt̄ sic illud: qm̄ sicut mouet̄ īmediate. s. p̄ speciei informationē sic sentit qñ cūq; tñ errat circa hoc a q̄ illa spēs causat̄: ⁊ in quo fit. dum forte albedo vel aliqd̄ alter subtile īterpositū visui ⁊ corpori nigro videt̄ ⁊ credit̄ illd̄ corpus esse albū: qñq; aūt organū est indispositum p̄ qualitatē intrinsecā impedientem opari: vt lingua febricitātis: ⁊ oculus irati adhuc aūt sentit illud: cuius specie informatur: licet nō ab obiecto extra. Dico igitur ad propositum q̄ sensus nunq̄ illuditur inquantum seruit intellectui quo ad simplicium apprehensionem: nec quo ad principiorum primorū veritatem: sed conclusionum quamdiu ille ex primis principijs non inferuntur.

Ad agere quidē igit̄ expi-
entia nihil ab arte differre vi-
det̄: sed exp̄tos magis p̄ficere
videmus sine experientia rati
onem habentibus.

Questio 5

Trum exper-
tus solū nō habēs artē cer-
tius opet̄ q̄ artifex inexp̄-
tus videt̄ q̄ nō. 6°. ethicor
sicut prudētia est habitus cognoscitiu⁹ cir c.5.et.6.
ca agibilia. ita ars circa factibilia: sed nullus certius agit circa agibilia q̄ prudens. ergo nec circa factibilia q̄ artifex. ¶ Item agens per cognitionem quanto certius cognoscit: tanto certius operatur: sed artifex certius cognoscit: qr cognoscit p̄ causam: ⁊ p̄pter qd: exp̄tus aūt solum qr. ergo ⁊c. ¶ Ad hoc dicit̄ q̄ argumentū p̄cederet. si artifex certius cognosceret singulare circa qd̄ est opatio p̄ se q̄ exp̄tus: sed non est ita: sz artifex certi⁹ cog̃scit vl'e q̄ exp̄tus: exp̄tus aut certius singulare: circa qd̄ est opatio p̄ se: ⁊ iō certius opat̄ exp̄tus q̄ artifex. ¶ Cōtra. tūc videt̄ q̄ artifex nō cognoscit particulare p̄ se: qd̄ est ꝯtra aliq̄s. vel si sic argumentū p̄cederet: qr tūc cognoscit p̄ticulare p̄pter qd: sicut vl'e qd̄ nō facit exp̄t⁹ ⁊ p̄ ꝯñs: tūc certius cognoscit opabile. ⁊ sic idem qd̄ prius. ¶ Item q̄ p̄fectus scit q̄dditatē alicuius p̄fecti⁹ scit illud: sz artifex scit qd est sanitas p̄fecti⁹ q̄ exp̄t⁹. g̃ scit p̄fecti⁹ sanare. Probatio minoris. q̄ qd est sanationis est vl'e: ⁊ p̄ se etiā respicit obiectum vl'e. tale magis scit̄ ab artifice. ¶ Rñsio vera est ma. de scire speculatiue: ⁊ minor silr̄ in ꝯclusione qñ scire ꝯstruit̄ cū infinitiuo significāte opationē: ex cōi modo loquēdi nō pōt sumi nisi p̄ scire practico: iō nō seq̄tur. si aūt ꝯclusio intelligat̄ de scire speculatiue sumpto ꝯcedat̄. ¶ Contra istud. artifex inquantū talis nō cognoscit speculatiue: sz practice: qr ars est hītus cognoscitiuus practic⁹. g̃ minor vera est de cognitione practica: ⁊ maior v̄a est de vtraq; quacūq; em̄ noticia cognoscit̄ p̄fectius qd est

aliqd: eadē cognoscit illud pfecti⁹. ḡ cōclusio erit vera de practica. ¶ Itē scia practica si est hitus itellectus: ⁊ o^m p se itellect⁹ est vl'e. ḡ scia practica magis est circa per se o^m vl'e q̄z singulare: ⁊ seqtur ꝓpositū q̄ pfectiorē sciam practicā hēt q cognoscit per se vl'e. ¶ Ad p̄mū. scire practicū est duplex scz scire opari: ⁊ scire ordinatū ad opari. p̄mū est ꝓprie practicū. scd̄m dr̄ coiter practicū. ⁊ sic scd̄o mō oīs artifex scit practice: nō p̄mo mō. scd̄o mō scire pōt dici speculatiuū respectu p̄mi modi ⁊ sic itelligat̄ responsio ad p̄mū arg^m p̄cedēs. ¶ Ad scd̄m istoꝝ. scire practicū primo modo est per se circa singulare. Sed secundo mō pōt esse circa vl'e: falsum est igit̄ q̄ nihil p se itelligit̄ nisi vl'e. Uel dic q̄ scire practice primo modo nūquā acqrit̄ nisi p expientiā. vnde est eiusdē potētie cuius est cognitio expimētalis. puta forte cogitatiue potētie: sed scire practicū secūdo mō est in itellectu extendente cognitionem ad vl'e operabile. ¶ Oppositū vult ph̄us in lr̄a. ¶ Rn̄sio. planū est q̄ exptus certius opatur artifice inexpto: qꝛ cognitio expimētalis est per se singularis circa qd̄ est opatio p se. cognitio aūt artis est vl'is per se: ⁊ si est singularis: hoc est ex ꝯn̄ti ⁊ p accidēs: qꝛ igit̄ exptus certius cognoscit opabile q̄z artifex. iō certius opatur: ⁊ hoc est qd̄ dicit ph̄us in lr̄a. si igit̄ sine expimēto rationē qs habeat: et vniuersale qdez cognoscat in h̄ singulare ignoret multociēs qdem curatione peccabit. ¶ Ad argumēta. ad primū dicendū q̄ in aliquo est similitudo. s. q̄ sicut prudētia est habitus cognoscitiu⁹ circa agibilia. sic ars circa factibilia: ⁊ est in aliquo dissimilitudo. s. q̄ ipsa prudētia nō generat̄ in aīa nisi ex actib⁹ nostris. ideo nullus est prudēs qn fuerit expt⁹. ars autē generat̄ p experimentū: ⁊ p docttinā sine expimēto: et sic pōt aliqs habere artē qui nō est exptus ⁊ sic minus certe operari q̄z exptus: cū minus certe cognoscat opabile p se. ¶ Ad aliud sicut prius. ¶ Ad argumentū in cōtrariū primo ostēdit̄ ex intētiōe philosophi oppositū. s. q̄ singulare potest p se intelligi: quia si certius agit qui plus p se cognoscit. singulare ergo agens: vt deus ⁊ angelus: qd̄ certissime agit: certissime cog̃scit p se singulare ⁊ maxime: sed est aliqd̄ agens certissime: q̄ tm̄ habet cognitionē intellectiuā: qꝛ nō habz aliā. ergo tale p se cognoscit singulare. ¶ Tunc ad formā rationis dicit̄ q̄ artifex ex hoc solo est pfect⁹: qꝛ habet pfectū habitū in vniuersali. pōt aūt habere pfectū habitū in vniuersali nō applicando ad singulare. qꝛ s̄m ph̄m primo priorū. cōuenit scire in vniuersali. ignorare aūt in particulari. ergo possibile est artificem esse pfectū artificē: ⁊ tn̄ p se nō cognoscere singulare circa qd̄ est opatio. Expertum autē nō contingit esse pfecte expertuz nisi p se cognoscat singulare: qꝛ cognitio expimētalis est per se ipsius singularis. ḡ artifex ex hoc q̄ est artifex: nō oportet q̄ cognoscat opabile. sicut exptus ex hoc q̄ est exptus. ⁊ ita saluat̄ intētio philosophi. ¶ Contra. si artifex applicādo artem ad diuersa singularia: vt p se itelligibilia pōt de illis habē duas itellectiōes p se: ⁊ ex multis actibus generat̄ habitus. ergo pōt per se de illis habere duas artes: qd̄ videt̄ impossibile. Hoc aūt tangit si singulare possit per se intelligi: ⁊ ad argumenta que ad hoc ⁊ ad cōtrariū illius scripta sunt in. 7°. in. q. vtrum singulare p se intelligatur. ¶ Tamen ex hoc non sequitur quin possibile sit artificem ita p se ⁊ perfecte cognoscere singulare: sicut expertum si applicet cognitionē vniuersalē quā habz ad singulare. Est ergo cōparatio ph̄i itelligēda de istis habitibus precise cōparatis ad illa: quorū sunt principia cognoscēdi ex se: nō autē de his que possunt cognosci ab habētibus istos habitus p applicationē istoruz habituū ad alia. ¶ Aliter dicit̄ q̄ in singulari circa q̄ est opatio p se sunt multa p̄ter naturā illius coīs indiuiduatā q̄ multa diuersificāt actionē. Aliter em̄ oportet agere circa hunc infirmū in h̄ loco: ⁊ hoc tēpore q̄z circa illū infirmū eadē infirmitate i spē in alio loco: ⁊ i alio tēpore. ista. n. annexa cognoscet exptus ex multiplicata cognitione singulariū ⁊ in se: ⁊ quātū ad annexa hic aūt annexa non oportet artificē ex hoc solo cognoscere q̄ est artifex: qꝛ licet de p se singulari possit cognoscere ꝓpter quid si applicet: nō tn̄ de annexis p habitū artis ideo exptus certi⁹ singulare cognoscit in-

quātū opabile: qr inquātū est ann exū illis accidētibus que variāt actionē. Quicqd sit de cognitiōe artis exprimēti: exptus ex fre quētet agere hz hitū in potētia motiua q̄ exercet opationē: vel forte in mēbro quo agit: vt cytharista exercitat⁹ in manu: talez nō hēt artifex inexptus: multū illa facit ad expedite agendum.

Act⁹ aūt ⁊ generatiōes oēs circa singulare sunt. Qō. 6

Trum actus ⁊ oēs generationes sint circa singularia: sicut dicit phūs in 1ra Oz nō. actus intelligēdi est p̄pius act⁹ scie ⁊ artis: ⁊ tm nō ē circa singulare: sed circa vle dum itelligitur. ¶Item si sic ergo singulare est p se subiectū motus et generatiōis: ⁊ talium passionū: ⁊ sic scitz p se insunt singulare. ergo ille nō possunt p se esse passiones demōstrabiles de aliq̄ subiecto in scia cuz singulare nō sit per se subm alicui⁹ artis siue scie: qr ꝼm ¶Doz^m singularia relinquēda sunt ab arte. ¶Item sicut ex vnitate per se obiecti: vel diuersitate est vnitas vel diuersitas actus. ita ex vnitate vel diuersitate actus est vnitas vel diuersitas potentie. si tunc singulare sit p se obiectū actus. ergo alius est actus circa hoc singulare ⁊ illud: ⁊ p ꝯns alia potētia ⁊ sic alia ē potētia q̄ videt hz albū ⁊ illō albū fiē alius ⁊ alius est act⁹. ¶Item sortes p se sanatur: sortes per se est homo. ergo homo p se sanat: sed homo nō est p se singulare. ergo nō oēs actus sunt circa singulare p se. ¶Item si sic. aut circa hoc singulare tm̄: aut circa singulare abstractū ab hz ⁊ ab illo. Si p̄mū detur. ergo nō circa aliud. Si scōm detur. ergo circa vle: qr singulare abstractuz ab hoc ⁊ ab illo est vle. ¶Ad oppositū est phūs. ¶Dicendū q̄ p̄positio est vera de actibus transeūtibus in extrinsecū: ⁊ hoc de illis ꝼm q̄ existit extra in rebus: nō de illis ꝼm q̄ considerantur a ratione. ¶Duo dicunt in glo^{o.} p̄positionē. ¶Pmo dicunt q̄ p̄dicatio p̄mi: qr cū actio trāsiens in extrinsecū sit p se singularis: ⁊ existat in aliquo. sicut in subiecto: oportet q̄ illud in quo existit sit p se singulare. singulare em̄ nō existit in subiecto vli. Nō sic est de actu manēte in agēte: qr nō est in obiecto circa qd̄ est. Et ideo talis actus singularis est: qr est in singulari subiecto: sicut ptz de intelligere: licet obiectū circa qd̄ est sit p se vle. ¶Sed hec p̄dicatio non valet si sit ois actio in agente: vt in subo. ¶Per hoc ptz ad argumentū primū: q̄ p̄positio nō intelligit de actibus manētibus in agēte: cuiusmodi est itelligere. ¶Ad scōm dico q̄ qōlibet moueri i natura est i aliquo p̄ticulari: tm̄ ex hz moueri ⁊ illo: pōt abstrahi vnū cōmune moueri: ⁊ illō pōt esse passio demōstrabilis p se ⁊ primo de aliquo subiecto cōi in aliqua scientia cuiusmodi est subiectū phie naturalis. ¶Quod p̄batur sic: qr qō inest multis vniuoce: ⁊ nulli eoz per alterum: oportet q̄ primo insit vni cōmuni illis: per cuius naturā insit illis multis. ¶Contra. tunc nō magis est actus alicuius singularis. q̄z qōcūq; accidēs reale vt albedo: qōlibet enīz tale vt existit in re singulare est: ⁊ alicuius singularis. ¶Ad tertium dicendū q̄ non est ex qua cūq; diuersitate vel vnitate obiecti vel actus. sequitur diuersitas vel vnitas potentie: sed ex vnitate vel diuersitate ꝼm genus. ¶Oz cōfirmat: qr sicut potētia receptiua materie respectu formarū est eadē respectu oium formarū eiusdē generis: sic ⁊ potētia cognitiua respectu obiectoz: p̄batio p̄me p̄tis silitudinis: qr inter oēs formas eiusdē generis est transmutatio ex. 10. huius transmutatio nō est inter formas: nisi qr habēt idem susceptiuū p se. ¶Confirmat etiā p phūm dicentē q̄ sensus est vlis: vt hois nō callie hois: sentire vō singularis. ¶Cōtra istud ex hoc sequūtur tria inconuenientia. ¶Primū q̄ aliqd ꝼm rationē vlis esset p se obiectū sensus. p̄batio p̄ne: obiectū ꝼm vnitatē generis est p se vniuersale. p̄batio falsitatis p̄ntis: qr tunc nō distingueretur sensus ⁊ itellus penes oba hz rōnes formales: sic q̄ p̄p̄riū eēt itellectui eē circa vle. qō est ꝯtra phūm. 2. de aia. ¶Scōm ē q̄ vlitas p̄cederet oēz opationē itellect⁹: qō est ꝯtra cōmenta. dicentē. intellectus est qui facit vniuersalitatē in rebus. p̄batio cōsequentie: quia sentire in nobis p̄cedit omne intelligere: ⁊ obiectū sensus ꝼm q̄ est obiectū sensus: precedit actū sensus. ergo

ꝑm istam rationē precedit actū intellect⁹: ⁊ quicquid est ꝓius ꝓiore est ꝓius posteriore, obiectū aūt est sensus ꝑm q̄ vnitatē habet generis ex responsione q̄ vnitas est vnitas vniuersalis. ¶ Tertiū icōueniens est q̄ potentie cognitiue sit aliq̄d ꝑ se obiectū ꝑm aliquā rationē ꝑm quā impossibile est illā potentiā cognoscere illō obiectū ꝑ se. ꝓbatio ꝓne: q̄ sensus nihil cognoscit nisi sentiendo, sentire vō est soli⁹ singularis ꝑ se: sicut dicit responsio. ⁊ Aris. Tc.60. 2°. de aīa. ¶ Contra ꝑmā ꝓfirmationē istī⁹ positionis: licet idem sit subiectū omniū potentiarū que sunt ad formas eiusdē generis: sicut ꝓbat ratio: aliogn nō esset trās mutatio ꝑ se inter alias: tn̄ nō oportet eandem esse potentiā respectu omniū illarū T.c.10. formarū. imo op⁹ videt ꝑm ꝓbm. 3°. ꝓby. dicentē. si posse sanari ⁊ posse egrotari essent idem: sanitas ⁊ egritudo essent idem. ex quo manifestū est q̄ potētie distinguūtur ꝑm distinctionē actuū: nō solū genere sed ſpecie: q̄ sanitas ⁊ egritudo sunt eiusdem generis. ita q̄ inter illa ꝑ se transmu li.ꝑ.c.1. tatio est. ¶ Contra scōam cōfirmationē de 2°. posteriorū in de somno ⁊ vigilia. habetur cuius est actus eius est potentia. g̃ ⁊c. ¶ Item segtur q̄ nō sit idem obiectū potē tie ꝑ actus: sicut actus ꝑ obiecta q̄ō est ꝓxima T.c.33. ꝓbm. 2°. de aīa. ¶ Ad primū istorū duorum exponit ꝓpositio ꝓbi de potētia que est ordo ad actū: sicut potētia ⁊ actus sunt differentie entis: q̄ illo mō idem subiectiue vl obiectiue est in potētia ad aliq̄d ⁊ postea n actu ꝑm illud: nō de potētia cognitiua. tex exemplū de potentia opatiua nō valet. cuius est potentia opatiua eius est agere: vt T.c.18. subiecti. si actio sit in passo. ex. 3°. ꝓby corr. ¶ Dico igit aliter ad argumentū q̄ vnitas obiecti sensus nō est aliqua vnitas vniuersalis in actu: sed aliq̄d vnū alia vnitate ꝓiore. s. realitā qua mouet intellectus ad causandū aliq̄d cōmune abstractū ab ī singulari ⁊ illo eiusdē ſpeciei magis q̄ diuersarū. aliter vl esset fictio solū. circūscripto em̄ intellectu illud albū magis cōuenit cum alio q̄ cum aliquo alterius generis: vnde dico q̄ illud vnū reale ꝓcedens actū intellectus est vnum in multis: nō tn̄ de multis: sed fit vnū de multis ꝑ intellectū: ⁊ tunc est vniuersale: ꝓius nō: q̄ ex primo posteriorū. ambe ꝓditiones regrunt ad vl. ¶ De ista vnitate si debet poni vel nō q̄re in. 7°. q̄one de vniuersali: ſz hic arguitur ꝓtra ipam quantū est ad ꝓpositū: q.s. ꝑ ipaz nō saluat difficultas de obiecto sensus. ¶ Contra dictū in solutiōe ista argutic. si illō vnū ē aptū natū ꝓdicari ō plib⁹. g̃ est actu vl. ¶ Rñsio. vez est aptitudie remota: ſz aptūaptitudie ꝓpinq̄ fit ex cōsideratōe intellect⁹. ⁊ ꝫ ē q̄ō dicē difficultio ō mīti. ⁊c. ¶ Cōtra illud obiectū vnū realiter aut est singulare aut vl. non videt possibile ponere mediū. a nullo. n. ꝓbo ponit mediū: sed nō vl ꝑ te ergo singulare: ⁊ tunc sicut ꝓius respectu diuersorū singulariū diuersē potētie. ¶ Ad istud argumentū nota q̄ Auic. nō negat in hac auctoritate vnitatē simplr de qdditate: sed negat vnitatē numeralē ad quā: ⁊ mltitudinē sibi oppositam: qdditas est indifferēs. ⁊ ita ex se ad neutr determinat. Silr nec ad vl nec ad singulare: ⁊ ita vt in se ꝓsideratā sine vtroq; illorū est obiectū sensus. omne em̄ ens de mūdo siue qdditas siue qcqd sit eo modo quo ens: ⁊ vnum. ¶ Unitate sibi ꝓpria sic. n: se habet vnitas qdditatis ad qdditatem. sicut vnitas suppositi ad suppositum. ⁊ ita natura: vt sub vnitate sibi ꝓpria pōt poni obiectū: sed illa est realis: nō vl is: vel siponit qdditas intellectualis sine illa vnitate: q̄ etiā est passio eius pōt poni q̄ ipsa sic etiā est obiectū: nō ꝑm rationē vnitatis supradicte sibi: sicut nec ꝑm rationē actus vel potētie: sed absolute ratione qua talis qdditas est. ¶ Scōm Auic. 5°. metaphyce cap. primo. diffuse nec ḣ uitas: nec alia qdditas est actu: nec potētia: nec vnum: nec multus: nec vl e: nec singulare: sic dico de isto obiecto sensus. ¶ Contra sequit iunc q̄ idem ⁊ ꝑm eandē rōnē ꝑ se sit obiectum sensus ⁊ intellect⁹: q̄ ꝑm illā rationē q̄ est qdditas tn̄ est ꝑ se intelligibile ⁊ pte ꝑ se sensibile. ¶ Item sensus erit ꝑ se cognoscitiuus qdditatū ⁊ nō singularis. q̄ videt cōtra ipam infra q̄ dicit q̄ sensibus sunt cognitiones singulariū maxie ꝓprie. Quō nō q̄ soli sensus sunt illorū ꝑ te: nec q̄ illorū solorū ꝑ se. ¶ Rñdes q̄ sine singularitate. ¶ Aliter dicendū q̄ sensus ꝑ se est singu-

laris cõpositi ex nã ꝛ dria individuali: tñ
mã est rõ formal cogscẽdi. ¶ Cõtra rõ for-
mal magi cogscit: ppt qõ vnũqõq; n. ꝛc.
¶ Jtẽ tũc nõ erraret sensus distinguẽdo ly
ab illo. ¶ Ad i. ꝓña tenet de itellectu q na
tus ẽ cogscẽ: ita rõnez: sic illõ cui⁹ est: nõ de
sensu: ppõ vo posterioꝛ itelligit õly ppt
effectiue. ¶ Ad scõz. nõ errat circa rõnem
formalẽ. siue circa ly quãtũ ad illã. ¶ Ad p
mũ dz: q si actu vle est p se obm itellectus
possibilis: ꝛ causaret vle p se ab intellectu
agẽte: tũc nõ seqret incõueniẽs. ¶ Aliter
dz q itellect⁹ agẽs nõ causat vle: sz itellect⁹
possibil ꝓsideraꝺ illã qdditatẽ illimitataz
causat in eo vle ita q vle nõ est p se obm
itellect⁹: sz ꝓsequt etiã actionẽ pmã itellus
possibil. ita q qdditas fm se sicut est obm
sensus fm precedentẽ responsionem: ita
etiã ꝛ itell⁹. ¶ Cõtra. qdditati fz se ꝺcepte
ꝺ dici de multis: igit est actu vle. ¶ Jtẽ si nõ
qd facit itellect⁹ possibil ꝓsideraꝺ circa il-
lã: vt fiat actu vle. solũ. n. cõpat ad ly vel ad
illud de qbus est pus pdicabilis: ꝛ ita vlis
¶ Item p quãcuq; itellectionẽ quã nouã
spez hẽbit itell⁹: ꝛ vñ illa. ¶ Et tũc diceret
q nõ est incõueniẽs q itellus p se cogscat
singulare. sic oẽm rẽ quã cognoscit sensus
visus in albo cogscit sensus colis: sz nõ solũ
sic. sil itellect⁹ possibil cognoscit illã qd-
ditatẽ: sic sensus: sz nõ solũ sic. sz vt actu sit
vle. ¶ Sz tũc ad argm qõ fit q potẽtie di-
stinguũt p obꝺa: dico q potẽtie ordiate di
stinguũt fm illud qõ est cõtius: sz potentie
dispate p oba dispata. ¶ Ad aliꝺ dz nõ esse
incõueniẽs q iferꝰ ꝛ pbat sic. ois potẽtia
cognoscẽs obm fm aliquã rõnẽ magis vi
ꝺet illã rõnẽ cognoscẽ. ¶ Tũc arguit: sen-
sus p se cognoscit nõ qdditatẽ: sz sub a aliq
s. accẽte: tũc q ro vtz p se cogscit a. ꝛ tũc p se
cogscit qdditatẽ. si. n. sub alio: tũc i ifinitũ
vl stab: tñ sẽsus tñ sẽtit illõ qõ ẽ color: itel
lect⁹ cogscit qdditatẽ diffiniẽꝺo: ꝛ attribuẽ
do diffinitiõez diffinito. dicẽdo ly ẽ tale qd
ꝛ sic videt cognoscere qdditatẽ nõ tñ qd.
¶ Ad q̃rtũ pncipale. dico q ꝓña nõ valet
qz nõ ẽ sil⁹ qz neꝯia ꝓclusio nõ põt seq nisi
ex neꝯarijs: nisi falsum seqret ex vo: ꝛ ans
nõ põt esse verũ sine ꝓnte: nec sepant nisi
q̃tũ ad causalitatẽ: ꝺ ista causalitas ẽ in p-
põib⁹ p se veris: vñ in ꝓpõib⁹ p se est acci
ꝺẽs: qz nõ valet: ly duo ꝓueniãt in vna cã.
g vna est cã alterius. ¶ Ad aliud hic actus
circa ly singulare actꝰ singularl in cõi circa
singulare in cõi: ꝛ actus fm naturaz circa
obm fm naturã: ꝛ actꝰ vlis circa obm vle
abstractũ a singularibꝰ: ꝛ p tãto põt salua-
ri illud. 2ª postª. supra allegatũ. sensus est
vlis: sentire vo singulare: qz glibz vnꝰ actꝰ
sentiendi est circa vnũ singulare tñ. multi
aũt actus circa mlta: ꝛ oẽs illi actꝰ sunt ab
eaꝺẽ potẽtia: ex quo ꝓcludit q nullũ vnũ
singulare est fmũ obm potẽtie: sed aliqõ
vnũ in multis singularibꝰ: qõ est q̃dãmõ
vle: sicut ꝑus expositũ est: lz aũt qõlibz sen
tire sit tñ circa singulare: nõ tñ vt circa pm
obz: sed circa illud vnũ qõ existit in singu-
lari. Aliter nõ iꝺẽ obm potẽtie ꝛ actus: sz
nõ est circa illõ vnũ nisi sub singularitate:
sicut color nõ videt nisi in q̃ztate. a multi
tñ actibꝰ põt abstrahi vnũ cõe: ꝛ illius ob-
iectũ ponet aliqõ vle: sicut dictũ est in rñsi
one ad 2m argumentũ pncipale. ¶ Cõtra
si sensus non sentit obm sine singularitate
quõ se hẽt singularitas ad obm: vt ad colo
rẽ: nũqꝺ est p se sensibile: licet nõ ppriũ si-
cut q̃ztas: nũqꝺ singularitas est tñ p se i-
telligibile: stude. ¶ Notandũ vo circa ꝓce
dicta q tertia rõ pncipalis nõ hẽt difficul-
tatẽ specialẽ ad hãc q̃stionẽ. soluit. n. sicut
pmũ argm pncipale ꝺ actu imanẽte. ¶ Sz
circa istã lram phs iferius in isto pmo lib.
Amp. aũt sensuũ. neqz vnũ ꝛc. ¶ Est bona
dubitatio. vtrũ obiectũ p se sensus sit aliqꝺ
sub ratiõe singularis. videt q sic: qz ibiꝺẽ
ꝺi q singulorꝫ cognitiões sensibus maxie
ppriæ sunt. Et 2º. de aĩa dicit: singulare dũ
sentit. 2º. etiã posterioꝫ. sentire est singu-
laris: ꝛ eius est actus: cuius est potentia. g
sensus est ipius singularis. ¶ Quõ etiã ali
ter ponerẽt differẽtia sensus ad itellectũ.
¶ Sed ꝓtrariũ arguit p tertiũ argumẽtũ
pncipale de diuersitate potẽtiarꝫ. ꝛ p ꝓfir-
mationẽ pmã rñsionis pme ad tertiũ pn-
cipale de diuersitate potẽtiarꝫ: ꝛ p ꝓfirma-
tionẽ pmã rñsionis prime ad tertiũ pnci-
pale p sil de potẽtia rel: qz vnitas potẽtie
receptiue mãe accipit p se respectu vnitatis
formarꝫ eiusdẽ generis: inter q̃s est trans-
mutatio. igit vnitas potentie sensitiue sil
iudicabit respectu vnitatis obiecti fm ge-

T.c.60. T.c.vl. tum.

nus. ¶Hoc etiã ꝓbat ꝑ ſcdaz ꝓfirmatiõez de ſcdo poſteriozz. ¶Itẽ ſingularitas eſt vnius rõnis in colore ⁊ ſono. ḡ nõ eſt formalis ratio obti: qz ꝑ illã diſtinguũt poſ. ¶Itẽ nõ ꝫ ſingularitas eſt rõ formal' obiecti ſenſus: qz tũc aliud ſingulare nõ ſentiret: ſingnlaritas vero ī cõi videt vle: qz huic ſingl'aritati ī ꝫ colore q̃ñ ẽ res ſcdm in tẽtiõis ẽ aligd ſile ī alio colore. ḡ ab iſto ou ob⁹ ita abſtrahit vnũ vle qõ eſt ſingulare ſicut a duob⁹ colozibus vnus colo⁹. ¶Ad hãc dubitationẽ rñdeo qz vtraq; via ꝓcedit qz ſingulare nõ eſt ꝑ ſe obm potẽtie et ꝑmũ: ſz prioz via dicit qz aligd ſm vnitatẽ generis eſt obm potẽtie. ¶2ª vero via vitãs vnitatẽ vlis eẽ ꝓpziũ obm ſenſus. ponit ſibi cozrñdere vnitatẽ realẽ fundamẽtalẽ vnitatis generis: inquãtũ eſt obm: nõ tamen qz illam vnitatem ponat obiectũ: ſz nãz cui ſine conſideratiõe itellect⁹ ꝓuenit talis vnitas. ſm ꝫ igit ꝓfirmatiões ambe ꝑme vie poſite ad ꝓfirmationẽ rñſionis tertij arguméti ſunt ꝑ ſcda via. ꝓncipiũ. n. potẽtiale mãle nõ dz ꝑmo eſſe idem formarũ talis generis: vt genus eſt aliq̃ intẽtio ſecũda cauſata ab itellectu: ſed tm̃modo formarũ habentiũ vnã nãm tali vnitate reali q̃ ſit fundamẽtũ vnitatis generis: qñ intellect⁹ illã nãm conſiderat. ¶Illud etiã de ſcda ꝓfirmatiõe de. 2⁰. poſteriozz. gloſat qz ſenſus eſt vlis. i. vni⁹ vnitate reali fundamẽtali vnitatis vlis. ¶Tria inconuenientia adducta contra rñſionẽ ad tertiũ ꝓncipale. ſunt contra ꝑmã viã: ⁊ nõ contra iſtam ſcdam. ¶Argumentũ etiam contra ꝑmã ꝓfirmationẽ qõ accipit ex. 3⁰. phycozz: qz potẽtie cõtrarie ſunt diuerſe: vt poſſe ſanari: ⁊ poſſe egrotari: ſophiſticũ eſt: qz illa ꝑma confirmatio debet itelligi: nõ de reſpectu potentiali: ſicut itelligit dcñ illud phi de. 3. phy ℣.c.10
ſicozz. ſz de ꝓncipio potẽtiali in q̃ eſt reſpectus ad formã: qz nec potẽtia cognoſcitiua eſt tm̃ reſpectus. ¶Ad illud argumẽtũ ſupius factũ contra ſcdam ꝓfirmationẽ rñſionis ad tertiũ ꝓncipale. dicendũ eſt qz illõ phi de ſomno ⁊ vigilia. cuius eſt potẽtia eius eſt actus: intelligit ſubiectiue. ita qz cuius ſubiectiue eſt potẽtia eiº ſubiectiue eſt actº ꝓbat. n. ex illa ꝓpõne: qz ſicut actio ſentiẽdi eſt cõpoſiti. ita ⁊ potẽtia ⁊ nõ aie tm̃: tm̃ vera eſt etiã ꝓpõ eiuſdẽ qz eiuſdẽ obiecti-

ue eſt potẽtia ⁊ actº: ſicut ꝓbat ꝑ argumentũ aliud qz ſeqt illud: qz aliter nõ eſſet idẽ obm potẽtie ⁊ actº. ¶Dic etiã ptz ꝑ tertiũ incõueniẽs ſupra adductũ contra rñſionem ad tertiũ ꝓncipale: qz alit aligd eſſet obm potẽtie cognitiue ſm aliq̃z rõnez ſm quã ipoſſibile eſt obm illud ab illa potẽtia cognoſci. ¶Tñ ſicut negat illa ſcda via de potentia qz ſit ꝑ ſe: ⁊ ꝑmo circa ſingulare. ita negat ꝺ actu. vñ gloſat iſta ſcda via oia in contrariũ: vt cũ dz qz ſenture eſt ſingularis ⁊ cõſilia de ſingularitate ꝑ ſine q̃ nõ: ſicut de quãtitate. ponit ergo illa ſcda via ꝑmũ obm ſenſus colorẽ vel lucẽ illud qõ ipm eſt. Silr ⁊ ipſius actus nõ ſine ſingularitate: an aũt potẽtie ſine ſingularitate dubiũ eſt. ¶Rñſio: ſicut de quãtitate. immo ſine q̃ntitate eſt motiuũ: ſz non poſſit actu agẽ.

Oportet. n. hãc ꝑmoz ꝓncipioz ⁊ cauſaz eẽ ſpeculatiuã. Sũmũ eteni bonũ. ⁊ qõ cuius gr̃a vna cãz eſt. Quare vo nõ actiua palã ex ꝑmũ philoſophãtibus. Qõ. 7

Trum metaphica ſit practica? Qz ſic videt. ♥ qz eſt vt boni fiam⁹. eſt. n. ad felicitatẽ imediate q̃ eſt ſummũ bonũ nr̃m ḡ ⁊c. ¶Itẽ ꝑmo huiº hꝫ qz h ordinat alias ex 6ª. ꝓdictiõe ſapie: ſz ordinare eſt actus ſcie practice. ḡ ⁊c. ¶Itẽ ſicut theologia ſupnãlis eſt ad ꝓficiendũ nos ī eẽ ſupnãli. ſic iſta ī eſſe nãli: ſz illa ponit practica ꝓpter amoꝛẽ charitatis. ḡ ⁊c. ¶Item cõis eſt ſpeculatiuis ⁊ practicis. ḡ nec eſt ſpeculatiua nec practica. ¶In contrariũ arguit phs ꝫ ⁊ in. 6⁰. huius. ¶Ad ſolutionẽ huius q̃ſtionis ⁊ ſequentis p⁰. oportet videre qd ſit practis a q̃ dicit ſcia practica. et 2⁰. qualr ſe debet ſcia hꝫ e ad illã practim: vt ab illa dicat practica. ¶De ꝑmo eſt ſciẽdũ qz practis eſt ois opatio q̃ nõ eſt ꝑ eſſentiã ſpeculatio. aliogn diuiſio ſcie in ſpeculatiuã ⁊ practicã eſſet inſufficiẽs: q̃libz. n. opatio eẽntialr diſtinguit a ſpeculatione q̃ntũ ad illõ qõ ẽ ſpeculatiõnẽ eſſe finẽ vltimũ vl' alterius gr̃a oz tñ qz illa opa⁹ nõ ſit mere determiata a nã: ſz qz ꝓtigit ī ea errs

re: ꝛ recte agẽ. ¶ Q ō ꝓz ex ſcō manifeſtã do. ſcia. n. ꝓactica ſe hẽt ad ꝓaxim vt directiua in ipa. nō é aut opus directiõe vbi nulla é diffoꝛmitas. opatiões aũt q̃ ſubſũt impio nr̃o: ſũt opatiões cogſcitiue tã itelle ct⁹ q̃z ſenſus. opatiões etiã appetitiue tã intellectiue q̃z ſenſitiue: opatiões etiã motiue: opatiões vegetatiue nõ. vñ de eis nó é ſcia ꝓactica. ¶ Si inſtes p̃ h̃ q̃ me^na vr̃ eẽ de illis. ¶ Rñ⁰. q̃ é de actib⁹ nr̃is reſpiciẽ tib⁹ illã. quõ. ſ. talia oppoſita ſic ipaz diſponerẽt. opatio aũt cognitiua inte^va eſt q̃tu plex: q̃dã ad nihil oꝛdinat: vt cognitio cõ cluſiõis vltie: q̃dã ad aliõ vt cã ei⁹ vt cogni tio ꝓncipij ad ꝓcl'oẽz q̃dã ad aliõ vt ad finẽ vt ſcia min⁹ nobil' ad metaphicã: q̃dã aũt vt i alia diꝛigat: vt logica. oẽs tñ ille ſũt ſpe culatiue: qz ñ oꝛdinãt niſi ad ſpeclationẽ. Opa⁰ vo cognitiua ſenſitiua aliq̃ mõ ſub eſt impio nr̃o. puta ſic vel ſic imaginari. ſic vel ſic diſponere oculũ ad videndũ. ꝛ ſi ſcia de h̃ daꝛet ꝓactica eẽt: docẽs quõ eſſet ſic opandũ: ꝓ q̃nto aũt nõ ſubeſt nr̃a ipio gn oꝛgano diſpoſito ſenſibile pñs nec̃io ſen tiꝛ n⁰. impedięte nõ é ſcia ꝓactica de hoc. Opatio vo appetitiua volũtatis circa finẽ vltimũ nãlez: vnica é ꝛ vnifoꝛmis. ſ. cõpla cẽtia q̃dã ſimplex. in illa g̃ nõ idigem⁹ ſcia directiua: qz vt pus dcm̃ é nõ eſt opus di rectiõe. vbi nulla aceidit diffoꝛmitas. Circa vo ętia ad finẽ in actu nãli ꝓuenit errare. ꝛ circa illa ſunt vtutes ꝛ ſcia moꝛal' ꝓa ctica. In actu vo ſupnãli volũtatis tã circa finẽ q̃z circa illa q̃ ſunt ad finẽ ꝓuenit erra re ꝛ recte agẽ: qz ibi nõ recte agit ſine mul tis circũſtãtijs act⁹. g̃. ibi regrit directio in vtꝛoq; ꝛ ſcia ibi directiua: eſt theõ. ſupãlis g̃ illa p̃m illã viã ponẽda é ꝓactica. Opa⁰ vo appetu⁹ ſenſituus põt eẽ recta ꝛ nõ rcta vñ circa directionẽ etiã in illa é moꝛalis ꝓ q̃nto vtutes moꝛales ſunt ibi: lz foꝛte non ita ꝓncipal'r: ſic in volũtate. Opa⁰ aũt mo tiua q̃dã eſt ſimpl'r imanẽs: vt ſaltare: egta re: q̃dã ãt trãſiẽs: nihil tñ reliq̃ns: vt cãtare in p⁰ g̃du. ꝛ cytharizare in ſcõ. q̃dã aliq̃ reliq̃ns. h̃ ꝓuſſime vocat factio. ¶ Nec igit ſcia cũ ſit de p⁰ ente nullo mõ é ꝓracti ca: niſi qz oꝛdinat ad actũ nãlez volũtatis circa illũ ens. Sz eã ad illud oꝛdinari nõ facit eã ꝓracticã cũ nõ oꝛdinet ad illũ vt di rectiua: cũ ille act⁰ ſit nãlis rectus ꝛ vnifoꝛ mis. ¶ Q ō etiã ꝓbat alr: nulla ſcia eſt ꝓra ctica: niſi ꝓſideret opatiões vel opabile in q̃tũ opabile h̃ neutz fac̃. ñ 2^m: qz p^m ens ſub rõne q̃ tale nõ eſt opabile. ¶ Cõtra. ſic theõ. ſupnãll' ñ eẽt ꝓactica. ¶ Jõ rñ⁰. opa bile vl' circa qõ é opa⁰ eẽ amabileé eẽ circa qõ eſt opa⁰ ſic eẽ ſanabile. h̃ ſuffic̃ ad ꝓracti cã. ¶ Cõtra. rõ amabil' ex q̃ dic̃ aliq̃z relati onẽ fz rõné i ꝺo: ñ põt eẽ ꝑma rõ i ipo ꝑm quã oia ad ipz attribuũt. g̃ nec ſic ꝓſideraꝛ hic. ¶ Rñ⁰. idẽ arg^m põt fieri ō theõ. ñ. n. põt poni h̃ ſubz ſub rõne nobilioꝛ q̃z ibi. Jõ rñdeo q̃ ſub rõne boni põt tã h̃ q̃z ibi ꝓſiderari q̃ é rõ ab^ta. ſup qua fũdaꝛ rõ ama bil': ſic̃ medic⁰ ꝓſiderat coꝛpus iquãtũ cali dũ ꝛ frigidũ in q̃ fũdaꝛ ſanabilitas: ꝛ h̃ ſuf ficit ad rõné ꝓactice. vñ ex pte obi nõ vi deꝛ eẽ rõ: q̃re iſta etiã nõ é ꝓactica: nec va let ponere tõ metaphicã eẽ ſpeculatiuã fz Ax. qz ponit ſapiaz eẽ nobiliſſimũ hitũ ex 6⁰. ethico. ꝛ ꝑ ꝓns nõ oꝛdinatũ ad aliũ: nec ad aligd niſi ad ꝓpriũ actũ: ꝛ ita nõ ad pra xim: ſea ad ſpeculationẽ tm̃. ¶ Nec aũt rõ q̃z uis ſit appens nõ valz. ꝓſtat. n. q̃ ois ſcia ſit nobilioꝛ actib⁹ potẽtie motiue trãſeũti b⁹ in extriſeca: ꝛ tñ reſpectu talũ actuũ po nit ſcia ꝓactica: vñ ptz q̃ oꝛdo: ſic ad finẽ vl' ſic ad nobili⁹ nõ eſt de rõne ꝓractice: fz q̃ directiua ſit i aliq̃ actu: lz min⁹ nobili q̃z ſit ꝓſiderare: imo nulla ponit Ax. ꝓracti ca⁰. 8. cã niſi directiuã i actu min⁹ nobil' potẽtie q̃z ſit itell's: niſi forte moꝛalẽ ſi vtutes ſint in volũtate. ¶ Jtẽ i alio peccat rõ. ꝓſtat q̃ Ax. ponit appetitũ itellectiuũ in nob. 6⁰. ethi. ꝛ p⁰ rhetoꝛ. 12. ſi aũt illa po^a ſit nobili- c. 2. ꝛ. 3 oꝛ: act⁰ eius erit nobilioꝛ actu intell's: ꝛ ita act⁰ intell's oꝛdiabit ad illũ: ꝛ illa é ꝓaxis vt ꝓhitũ eſt. g̃. ꝛc̃. ¶ Nec valz ꝓbatio ō ſapia. lz. n. vẽ ſit nobiliſſim⁹ hitus: tñ act⁰ volũ tatis nãlis. ꝛ ita nõ ab hitu põt eſſe nobili oꝛ actu intellect⁹ ab hitu. ſi volũtas ſit no bilioꝛ intellectu. nõ eñ hoc aufert nobili tatem ab actu q̃ fiat a potẽtia ſine habitu medio. ꝓcipue ſi eſt naturalis ꝛ vnifoꝛ mis. Exemplũ. viſio eſt nobilioꝛ actus q̃z act⁰ ſcribẽdi q̃ ab hitu i manu: qz viſus é nobilioꝛ potẽtia motiua: ꝛ tñ hoc eſſet da to q̃ hitus ſcribẽdi eſſet nobilioꝛ oñi ha bitu: qz in potẽtia viſiua nullus eſt hitus.

¶Contra quare ex amore nali.i.ex puris nalibus:z tñ libero frequēter elicito non potest in volūtate generari hitus amoris nalis sicut in itellectu ex intellectiōib⁹ naturalib⁹. ide determinatio⁹. n. est volūtas q̄z intellectus saltē respectu p̄ncipio⁹: quo⁹z tñ sunt hitus. ¶Rñdeo. q̄ si hit⁹ generetur: hoc ex fecūditate actus: nō autē ꝑpter necessitatē actus. ita q̄ inter potentiā z habitū actus mediet: nō aūt hitus inter potētiam z actū ex necessitate. Ex. aūt nō ponere to⁹te habitū: nisi vt regrat ꝑpter actus causandū. ¶Ad p̄mū argumētū qōnis dicendū: q̄ hoc est vt boni fiamus speculando. ¶Ad scōz dicendū q̄ hoc ordinat alias: vt finis ordinat entia ad finē: nō vt scia directiua. ¶Ad z^m. dicendū q̄ nō est sile nō ꝑpter scās rōnes ip⁹obatas: sed ꝑpter illam de nālitate amoris. circa quā nō est diffor̄mitas. ¶Illa tñ ratio est debilis: sic̄ p̄z p argumentū de amore naturali supra libertas. n. est respectu act⁹ ex puris naturalib⁹: vt eliciat cū circūstātijs debitis vel fine. s. sup oia vel ꝑpter aliud. licet iste circūstantie nō ponāt amorē in esse supnaturali. Sil̄r vñ ꝑbat illud de directiōe. phs enī. 2°. huius dicit. finis practice est opus T.c.3. nō dicit dirigere in ope. ¶Ad quartū dicēdū q̄ modus tractādi est vnus z finis vn⁹ q̄ztūcūq; subiectū sit cōmune. ¶Ad argumentū de obiecto scie practice. dicendū q̄ nō est obm ei⁹ opus nr̄m: sz directiuū per ip̄am: nec obm ei⁹ est opabile: sz q̄libet cōdictio absoluta pōt esse rō obiecti scie practice p̄m quā ꝓditionē pōt apatio nr̄a q̄ nō est speculatio esse circa illud: volitio autē pōt esse circa obm p̄m illā absolutā rōnez eius: sicut z itellect⁹. Sic p̄z quō de⁹ in q̄n tū deus vel inquātū bonus vel p̄m aliam rōnem absolutā pōt esse obm scie practice g̃ scia practica z speculatiua nō distinguūtur penes obm: q̄ nullū est intelligibile: circa qđ nō possit esse p̄m rationē absolutā eius. ita opatio volūtatis sint opatio intellectus. Rīc. 1. q. 4. vult q̄ magis distinguat a fine q̄ a mā. z hoc loq̄ndo de fine ēntialt quē scia ex se r̄spic ñ accūtalt: quē scies sibi pfigit: qđ ꝑbat: q̄z ꝑ q̄ztūcūq; opabili pōt eē scia speculatiua. ¶Sz h̄ restat dubiū ꝑ scia det: q̄ ñ ē practica: z ꝑ h̄ alibi p̄z.

Quarie ꝓ p̄ncipal' sciaz: z magj p̄ncipal' subseruiēte ē q̄ cognoscit cui⁹ cā sunt agenda singula. Questio. 8.

Trum speculatiua sit nobilio⁹ practica? Q. practica nobilio⁹. q̄ finis ei⁹ est bonū eē: finis speculatiue vez scire: sz p̄mū est meli⁹ scō. ¶Jté scia ciuil' q̄ est practica ordinat speculationē. vt p̄z in ethi. sz ordinās est meli⁹. ¶Dicit q̄ praxis dr̄ cōiter ad sciam factiuā: z ad affectiuā q̄ est opatio. ¶Alij dicūt q̄ nuda volūtas nō dr̄ praxis: ettā dñt q̄ speculatiua est nobilio⁹: z ꝑbat sic ab obto: q̄z o^m speculatiue qđ ē q̄dditas rei ē nobili⁹ obo practice qđ est opus nr̄m. q̄dditates rez inte^ar sūt nobiliores. ¶Alij dr̄ent ad h̄ q̄ de⁹ sub rōne opabil'. i. amabil' est meli⁹ seipō cogscibili. ¶Alit ꝑbat a fine: q̄z finis practice ē vsus gr̄a: spe^va g̃. speculādi vez: sz scōs nobilio⁹ est p̄mo. ro. ethi. illō. n. ē nobili⁹ p qđ ꝓquimus cū nobilissimis: sz h̄ est p ītellectionē vītati q̄ ꝓquim⁹ cū dijs. nō. n. facūt: sicut nos nec aliq̄ agūt cōia nobiscū. ¶Ad argumēta in ꝓtrariū. ¶Ad p̄mū dico q̄ scia ista est vt boni simus nō simpl'r: sz p̄m vtutes. i. moderati in pte sensitiua si ponit q̄ sit subm vtutis. z illud nō est bonū simpl'r: q̄z p̄m pbm ordinat ad maius bonum nr̄m. s. vt speculemur subas sepatas: z getemur in speculatiōe ea^z. illa aūt speculatio est sūmū bonū nr̄m: q̄z ē felicitas p̄m pbm ro. ethi. ¶Ad aliud ciuil' ordiat qs audiat ca.2. istā nō istā vñ aliud ē ordiare vsus alicui⁹ z qs dz ītelligē z exercē. aliud ē ordinare ipaz sciam in se. vñ exercitū ordinat ciuilis z ordinās est meli⁹. verū est in aliq̄ sensu.

Primū itaq; existimam⁹ sapientē oia maxie scire: vt ꝓtingit. accipim⁹. n. non singularē sciam eoz habentē. Qō. 9.

Verit vtz ad metaphicū in q̄ztū tal' p se ptineat cognoscē oēs qđditates in ptīculari? Q. sic. in. 6°. nulla alia

scia facit cõsiderationẽ de ipo qõ gd est. si g
gdditates sunt note: ⁊ in nulla alia scientia.
sequit q in ista. ¶ Jté cognitio in vniuer-
sali tñ est imfecta: q3 ꝓfusa ⁊ indistincta.
ergo si sapiés cognosceret tñ in vniuersa-
li: esset imfecte sciens: et alij pfecte: qõ est
ꝓra Arist. in hoc ꝑmo. ¶ Jté silr videt de
hitib⁹ ordinatis ⁊ potẽtijs: ꝛ ita est in potẽ
tijs: q potẽtia supior põt oẽm illã rõnẽ cõ-
phendere quã inferior. g similiter habit⁹
supior cognoscet oia que cognoscunt in
habitib⁹ inferioꝛib⁹: sed inferiores habit⁹
cognoscunt in ꝓticulari. ergo et supiores.
Cõtra. in ꝑmo dr q sapiés est cognoscés
oia: vt ꝓmptum ⁊ exponit q nõ oportet in
singulari: sed vniuersali. ¶ Jtez si sic. tunc
alie scientie superfluunt. ¶ Rñdet cõiter
q metaphico pertinet cognoscere q3libet
gdditatẽ ꝑm q gdditas: ⁊ ꝑm q hic: nõ tñ
ꝑm oẽm rõnẽ cuiuscũq3 accidẽtis huic gd-
ditati. ¶ Primũ sic oñdit. hic gdditas est
ꝓr cognitiõe diffõne: tpe ⁊ motu ⁊ q3titta-
te. g põt ꝓsiderari abstq illis: sed nõ in scia
naturali: q3 ꝓsiderat mobilia: nec mathe[ca]
q3 ꝓsiderat quãta. g illud ꝓsiderat a meta-
physica. ¶ Jté si h gdditas nõ p se cõside-
rat a me[co]. tũc ab aliquo alio: et tũc sequit
q illa scia esset subalternata me[cc]. q3 cõsi-
derat de ꝓticulari gdditate: ⁊ metaphica d
gdditate in cõi. simil[r] sequit q p se iferius
⁊ supius ad eandẽ sciam nõ ꝓtineat: cuius
oppositũ videt in alijs. idẽ. n. cõsideraꝛ nu
mer⁹ ⁊ binariũ. ⁊c. ¶ Jté ꝑª cognitio d ali
q cogscit illud qõ ꝑmo sibi iest: q3 illud est
oino iostẽsibile: alia oia ỹmrabilia p illd:
sic passiões. l' etiã oñsibilia: sic ꝓdicata eẽ-
tialia alia. Sz qõ ꝓ° iest vnicuiq3 ẽ gdditas
sua ꝓpria: q expzimit p diffõnẽ ꝓpriã. g ad
metaphicũ cui⁹ẽ ꝑma cognitio d aliq ꝓtiet
illd ꝓsiderare d illo. maioꝛ pz: q3 cognitio
oñsibilis p aliꝺ d a. ñ ẽ ꝑª. d a. pba°. miꝺ:
lz ens sit ꝑm qõ iest hõr: ñ tñ ꝓ°. iest hõr: tñ
q3 oñsibile ẽ: lz ñ ỹmrabile p diffõnẽ hõis:
sz hoiez eẽ aial rõnale p nihil oñsibile est.
vñ h q3rẽ nihil ẽ q3rẽ ex. 7. meta. cui⁹ ñ ẽ alia
cã: vt hõ ẽ hõ. 5°. meta. ca. d p se. tñ q3 si a. cõ
uenit b. primo nulli alij ꝓuenit q non est
b. igitur si ens primo conueniret homini
nulli alij conueniret per se. vnde sicut in
1°°. p se tñ p°. vnũ iest vni. sic i ꝑmo°. qõ
nõ põt eẽ nisi ꝓpriũ gd. ¶ Cõtra illã rõnẽ.
g h hõ ẽ hõ. eẽt pus ꝑn[m]. q3 h. ens ẽ ens. q3
ꝓª. oñdit scdaz. ñ ez°. ꝑn[m]. hz oñdẽ ꝓ°nes:
tñ h dr q ꝑmũ ꝑn[m]. ꝓplexũ icludit i oib⁹
ꝓceptib⁹ ꝓplexis: sic ꝑmũ icõplexũ i oib⁹
icõplexis. Jõ oñdit p qõlibz: nõ ät ỹmrak.
¶ Alr dr q ỹ ꝓceptib⁹ cõib⁹ fiunt ꝓpões
vles. ⁊ sic supioꝛ distribut⁹ icludit inferioꝛẽ.
nõ ecõtra. Ad hãc igr rõnẽ dõm q ꝑma co
gnitio vl' ẽ vlis vl' pticularis. ꝑª. vlis cogscit
illd qõ p°. iest sibi i vli. ꝑma vo pticularis.
qõ p°. sibi iest i pticulari. metaca. nõ ẽ ꝑma
scia pticlaris ỹ hoie sine ỹ hoie i pticlaris: sz
ꝑª. vlis ỹ ipo iq3tũ ens vl' suba. ⁊ sic cogscit
q p°. sibi iest i vli: vt ens est ens. ¶ Cõtra.
salte cognitio pticlaris de hoie oñdit hãc.
ens est ens. ¶ Ad hoc respõsum est ꝓmus.
¶ Scõm declar sic. h gditas ꝑoꝛ ẽ accñtib⁹ TRA
⁊ accñtia p se: respectu ei⁹ ꝓpioꝛa accñtib⁹ p
accñs: licz g ꝑm q h gdditas: ⁊ q3tũ ad p se
accñtia ei⁹ ptineat ad metaphisicã. i q3tũ tñ
mobil' vl' huiusmodi. h ẽ formal[r] ite[t] sub
aliq accñte p accñs ptinet ad sciam aliã. q3
sic est posterioꝛ seipsa intellecta sine illis.
¶ Per h ad ꝑmũ. sapiés cogscit oia. ñ ꝑm
oẽm rõnẽ cogsc[tis]. sz ꝑm oẽm rõnẽ gditta
tis cogscit: nõ tñ i vli: sed etiã in ꝓticulari:
¶ Ad aliꝺ. alie scie ꝓsiderãt gdditates ꝑm
accñtia sibi. ¶ Cõtra põs segt q alie scie ñ
ꝓsiderãt nec gdditatẽ: nec hãc i se: sz tñ ꝑz
accñtia sibi. cũ g gdditas eũ accñtib⁹ sit ens
per accñs. segt q oẽs alie scie a metaphica
eẽnt de ente p accñs: sz de illo nõ ẽ scia. 6°. Ex
huius. ¶ Et ꝓbatio: q3 neẽe ẽ pcogscere de T.c.4.
subto gd ẽ. ens p accñs nõ hz gd: q3 oẽ tale
vl' ẽ gen⁹ vl' in gñe: sz ens p accñs nõ est in
gñe: q3 distinguit ꝓra oia. x. gñia in lib. 6.
¶ Hic rñdet q licz coꝛp⁹ mobile sit ens p T.c.4.
accñs: nõ tñ coꝛp⁹ ꝑm q mobile: q3 vna rõ Ex
formal' facit vnũ cognoscibile et vnũ scie:
¶ Alr dr q phs in. 6°. negat sciam de ente
p accñs qõ nõ hz cãm determiatã: qõ est in
pauciꝺ⁹: ñ sic h. ¶ Cõtra. vna cognitio
est vni⁹ cogscibilis. sz nõ magt vnũ ẽ coꝛp⁹
ꝑm q mobile q3 coꝛp⁹ mobile. aut. n. ꝑcise
itelligo coꝛp⁹: aut ꝑcise mobile itelligẽdo
coꝛp⁹ ꝑm q mobile aut vtrũq3. ⁊ tertiũ erit TRA
ꝓpositũ. ¶ Jté. p. dic i elẽchis q h ẽ accñs
cogscis cozscũ: ⁊ ille ẽ veniẽs g cogscis ve
niẽtẽ. stat g sil' q cogscis veniẽtiã q ẽ i cozi.

sco: ⁊ accñs: ⁊ tñ igras subm eius. sic ex pte ista sil' stat: qp phic⁹ cogscit mobile illd accidens ⁊ tñ ignorat corp⁹. ¶ Dicit qp ista cui accidit nō cognoscunt nisi p accides: tñ ille rones cognoscendi ḡbus cognoscuntur illa alia p se cognoscunt. ¶ Cōtra. si mobilitate q̄ cognoscit corp⁹ p se cognoscit aut tūc cognoscit mobilitate inquātū gd. Tūc ꝓpositum. si nō in q̄ntū gd. ḡ nō p se: ⁊ tunc p accñs. ⁊ tūc q̄ro de illo accñte. ⁊ sic de oibus alijs in infinitū. ¶ Jté naturalis cognoscit p se corp⁹ ꝑm qp mobile: aut ḡ illa eadē scia cognoscit mobile ꝑm qp mobile: et tūc cognoscit in q̄ntū gd. si vero cognoscit mobile in q̄ntū gd: tūc segtur qp idez sub eadē rone formali cognitū ꝓsideraf per se a diuersis sciētijs: qz eadē rō cognitōis est q̄ cognoscit corp⁹ in quātū mobile: ⁊ mobile in q̄ntū mobile: qz mobilitas est rō cognoscēdi formalis in näli. et sil' in metaphica. ¶ 3°. sic arguit. si nō cōsideraf in phȳsica mobile inquātū mobile. ⁊ mobile in q̄tuz mobile ꝓsideraf in alia scia. ḡ eadā rō erit formalis i duab⁹ sciētijs. ¶ Dicit qp nō est eiusdē scie ꝓsiderare mobile in q̄tū tale: ⁊ corp⁹ in q̄tū mobile: qz dicūt qp nō est sic. qz rō mobilitatis accidit corpori: ⁊ p se ie est mobili. ¶ Sed illud nō valet: licz bñ dicat ista rñsio qp illa rō hēt diuersas cōpatiões ad cognita sub ea: tñ nō vitat quin eadē rō formalis i duab⁹ sciētijs ꝓsideref p se: eadē n. rō nō variata q̄ accidit vni est eadē ēntialr alij: ⁊ tūc reduco argu^m. sic ꝑpus. Sil'r ex quo diuerse scie hñt diuersas rones formales nō potest eē vna rō formalis p se cō siderata ab vna ⁊ ab alia. ¶ Jté ad vnitatē scie regrit vnitas rōnis formalis saltē prime: nō tm in se: sz vt copat ad mālia: quoz est rō. s. qp nō diuersimode ꝓpet ad illa ꝑm se ⁊ p accñs: licet diuersimode forte ꝑm diuersos modos p se. vñ ad eundē ptinet cō siderare risibile in q̄tuz risibile. et hoiem in q̄tū risibile: qz eadē rō formal' vtrinq; ⁊ eodē ꝑm p se vtriq; cōpat: sz nō eodē mō p se: tūc sicut arguit ⁊ferio⁹. ibi h ꝓcedit nihil videf remanere cognoscēdū alijs sciētijs. ¶ Rñ°. sz nullū accñs p accñs dicat ō ente. qz ens ponit in diffone cuiuslibet: nō i sua cōitate: sed vt icludit in aliquo ⁊ferioꝛi: sic figura in diffone hie. 3. nō soli nō oi. et ille modus ptinet ad p se. tñ linee est aliqd accidens p accñs; vt visualitas q̄ tñ nō tm ens: sz etiā alicui⁹ subiecti iferioꝛi: vt colori vel luci est p se. ḡ sz metaphicus cōsideret ens colori ē lucē in q̄ntū visibilia siue visualia: nō tñ lineā in q̄tū visualis: ⁊ de h ē pspectiua ¶ Cōtra. h positio vr vocalis: tū qz arguit vt ꝑus. ita videf cognoscere lineā eē visua lē: sic lineā in q̄tū visibilis: tū qz si de linea in q̄tū visualis: ē scia aliqd demōstrabil ō linea p aliqd mediū nō sumptuz de mäli. ḡ ex formali. ḡ oz cognoscere formale ꝑm se q̄tū ad mediū qd sibi ꝑm se inest. Sil'r de infinitis eēt q̄libz scia si sua rō formalis posset accidentalr accidere infinitis quia vna ratio vtroq; modo.

¶ Notandū vo qp ad illd supi⁹ dñm. s. qp ad vnitatē scie ꝛegrit vnitas rōnis formal' addit saltē ꝑme: qz alr positio sibi ꝓtradiceret: qz alia ē rō formal' entis in q̄tū ens: ⁊ hois in q̄tū hoi: tñ iter oēs rones formales rō entis est ꝑma ⁊ vna. ¶ Cōtra. equocatio entis. ¶ Alr respondeo qp ratio hominis nō est simplr alia a ratione entis: quia ipsum includit. ¶ Ad argumētū opionis dico qp qdditas q̄libet nō est ꝑor oi q̄titate: sz tñ qdditas subē: sz q̄titatis nō. ¶ Arguit ꝓtra sic. qdditas ignis ē ꝑor oi motu. ḡ vt sic ñ ꝓsideraf nec näli: neca metaphico. Dico qp mobilitas nō est rō formal' subiecti qđ ꝓsideraf in scia näli. cui⁹ ꝑbatio ē: qz subiectū ꝑm rōnē subiecti ꝑns ē näl' passiōis: tūc passio nō ē rō formal' ꝓsiderādi ipm ex q̄ est posteri⁹: mobilitas āt est passio nālis in näli scientia. ¶ Dico ḡ qp qdditas ignis cū illo qp appro priat gegd sit illd: vt sit ꝑpriū subiectū motus ꝓsideraf i scia näli. illd aūt qđ appropriat ipz: vt sit subm motꝰ: ñ ē motꝰ: qz ꝑus näl' hz rōnē illā q̄ sit subm motꝰ. ¶ Cōtra. phs dicit qp ꝓsiderat mobilia in q̄tū mobilia. Dico qp h dic: qz nō hz notā istā rōnē quā hēt: vt ē subm motꝰ. sz vtiq; motu tāquā magis noto. Al'r dico qp cōsiderat mobilia in q̄tū mobilia ꝑm qp in q̄tū ibi dic̄ ꝓuertibilitatē passiōis cū subiecto ⁊c̄. ¶ Ad aliū dico qp necē est ipz ꝓcedere subalternatōez. ꝑpo conditio vna subalternate scie ē: qp subz suū sit subiecto subalternatis. alia ē qp sicut qz. vbi supioꝛ scit ꝑpter qd: ⁊ a supioꝛi accipit sua ꝓncipia ad ꝓbādū ꝓclones. Aliqñ aūt

subm addit sup subm dicam eentiale: sicut binari⁹ sup nūex. aliqū accīntale: sicut son⁹ nūero: ſz nūc eſt ita q; ī oib⁹ ſcietijs diſcurrēti pz. q; ſubalternata tātū addit ſupra alteri⁹ ſubm accīntale dicam. ita ē cōiter ī oibus ſcietijs: q; magt ſubalternate addit differētiā accīntale q̄z eentiale. vñ oīs ſubalternata duab⁹ ſubalternat ſm duo q̄ i ei⁹ ſubo icludūt: vt pz de muſica reſpectu nāt et ax^cc. ſic ḃ cū ſm eos ſubz aliaex addūt accīntales rōnes: ⁊ p meā poſitiōez addit eentiale alīqd: puta hāc qditatē ſup qditatē magt ſegt ſubalternatio p illos q̄z p me. ¶ Itē ſi ſola hec ꝓſideret quidditates tūc.

Ex ¶ Hoc ꝓcedūt ſine ar⁹. q⁹ vt pz ſ̄: cui; p ſe ieſt aliq̄ paſſio illō ſb̄ rōne ei⁹ ꝓſiderabit a metaphico q ꝓſiderat paſſiōez oēm ī ſe a. ī q̄ſtū a. ḡ ⁊ qōlibet iq̄ſtū p ſe a. ſegt q; nulla oīno ſit paſſio: nec p⁹: nec poſterior q̄ alicui ſubo p ſe ieſt gn metaphic⁹ cogſcat illō ſubm ſb̄ rōne illi⁹ paſſiōis. igit ñ reſtāt aliq̄ cogſcēda alīs: niſi accīntia p accīns: q̄ nulli p ſe iſūt ſi tñ aliq̄ ſūt talia maxie ponāt ad ſcām modū p ſe ptinē. 4. modos ꝑprij ſm Porphirīū. Salt̄ nullū eſt accīns p accīns reſpectu entis: vt ꝓcedūt: q⁹ diffinit q̄dlibet ſeri⁹. igit ens cogſcēt ḃ ſb̄ rōne cuiuslibet accīntis oīno: ⁊ ita vt dicūt ñ caret paſſioib⁹: vt ꝓſiderat a metaphico. vez vtiq; erit: ſed nulla paſſio remanet ꝓſiderāda alīs: imo TRA nec vt videtur aliqō accīns p accīns. ḡ metaphiſica eſt omnis ſcientia.

¶ Sola ḃ demōſtrat p̄mā paſſiōez ō oīb⁹ qdditatib⁹: q; p⁹ paſſio ieſt qdditati ſue p ſe ⁊ imediate ſine aliq̄ accīnte: q; niſi ſic: tūc nō eēt p̄ma: ſz alie ſcie ꝓſiderāt ſuba ſub accidētalib⁹ rōnib⁹. ḡ nō cōſiderāt p ſe p̄mas paſſiōes: ſed ſp ꝓſideras poſteriores ꝑſupponit p̄mā eē. ḡ nulla ſcia ꝓſideras demōſtrat p̄mā paſſionē ineē: ſz ꝑſupponit ipaz demōſtrari in alia: ſed ꝓclusio vbi demonſtrat p⁹ paſſio ē p̄ncipiū in ſeriori ſcia vbi demōſtrat poſterior: ſz h ē ꝓditio ſcie ſubalternantis: et ſubalternate. ḡ oēs ſcie alie ſubalternate ſūt metaphice: ſz ſm poſitōez meā. ſi hic qdditas eēt p ſe ſubm nālis cuz bēat p ſe ꝓpriā paſſiōez iſtā poſſet dm̄rare ¶ Ad p̄mū p̄ncipale. ſ. textū Ariſt. dico q; ſolū itelligit q; nulla alia ſcia ꝓſideret ens T.c.39 ſiue qd ī cōi niſi h ¶ Ad aliū dōm q; Ax. p⁹ poſterior: vbi ꝓpat demōſtratōez vl̄em particulari dicē in epylogo q; demōſtratio vl̄is facē magt ſcire q̄z particlarī. ¶ Hoc ñ ē ad ppm EX ¶ Cōclio. n. ſ. ſz ꝓbat de vtate ppoſitū tiōis p̄me opionis: nō tñ de cognitiōe particlarī: vt pcīſe accipīt ꝓtra cognitiōez vl̄is TRA ¶ Ideo aliter dī q; licz meli⁹ eſt cognoſcē in particlari ꝑut particulare icludit vl̄e: q̄z in vl̄i tm̄: tñ vbi particulare nō includit vniuerſale non eſt melius.

¶ Sicut h̄ a Dio⁹. q; eē eſt nobiliſſima p fectio dei: q; verū eſt pcīſe ſumtū: tñ vt alia TRA icludunt ipam: ⁊ aliqd vltra nobiliora ſūt ¶ Alia rñſio ſz aliquō cognitio particlarī ſit pfectior ī ſe pcīſe ſūpta: tñ cognitio vl̄is de ppio cogſcibili ē certior ſm ppoſitōez: q̄z cognitio particlarī de ſuo cogſcibili: q; pl⁹ vl̄e cgnoſcit inq̄ſtū ē cogſcibile q̄z particlare ¶ Ad aliō ñ ē ſile de potētijs ⁊ habit⁹: q; ex q̄ ſupior potētia h̄z maiorē vtutē: ⁊ ſi habz ſpēs plurīū pōt illa plura cognoſcere: ſed habit⁹ nō ē rō cogſcēdi niſi repſentādo rē: ſz potētia ñ tm̄ h̄z maiorē vtutē: ſz pōt recipe alias ſpēs. ¶ Per potētiā eſt potēs: ⁊ p ſupioza ē circa cōi⁹ obz: ⁊ qōlibz ſub ipo ē potēs: ſz p habitū ē dekmiat⁹ ad obm nō oz ſi ſit dekmiat⁹ ad ſupi⁹: ⁊ ad ſeri⁹: idē ē ſuſceptiuū colozis: ⁊ habitus colozis cuiuslibz: nō tñ ſi colo⁹ iformat: ⁊ quilibet colo⁹ iformat. TRA ¶ Q; aūt habitu vl̄i nō cognoſcāt q̄ ſūt habit⁹ ſeriozis pbat: q; ꝓtingit ſcire ī vl̄i: ⁊ tñ grē ī particlari: h̄ nō ꝓtingeret ſi habit⁹ vl̄is eſſet repſentatiu⁹ illoz particlarīū. ¶ Ad aliud ꝓ ꝓtraria op. q; eiuſdē ē ꝓſiderar gen⁹ ⁊ ſpēz dico q; ē falſa: ſz in aliqb⁹ eſt eadē ſcia. hoc eſt: q; hēt eandē rōnem: ſed hic ⁊ alibi vbi nō ē eadē rō nō ē h̄ vez. Vl̄ dico ſimpl̄r q; ſunt diuerſe ſcie: nō tñ diſpate: ſed ordinate. Vel dici pōt q; ſcia de binario: ſi binarius haberet multas paſſiones traderet eas tm̄ in arīſmetrica: ⁊ ptim in alia.

Fere autez ⁊ difficillima ſunt hoibus ad cognoſcendū que maxime ſunt vl̄ia. Nā a ſenſibus ſūt remotiſſima. Q̄. I.

Truz vl̄iora ſint

nob difficiliora ad cogſcēdū: Q;

T.c.2. nō. ꝑmo phyſicoꝝ. inata é nob via ꝓcedē ex notioꝝb⁹ nob: ⁊ itēdit ibi: vt patz ꝑ litte rā q vniuerſalioza ſūt nob magt nota: ſin gl'aria min⁹ nota. Jté ꝯfuſa ⁊ idiſtincta ſūt nob magis nota ibidē: ⁊ ibidē ſil'r. totū eſt magis notū nob q̄z ptes. vniuerſale é totū.

S.c.3 ¶ Jté illa citi⁹ occurrunt itellectui: q̄z ſin-
T.c.4. gl'aria citi⁹ occurrūt ſenſui: ſz ſingl'aria ma gis vniuerſalia citi⁹ ſentiūt. ḡ ⁊ illa vniuer ſalioza ꝑ⁹ itelligūt. ꝓbatio miozi ꝑ Auicē. ⁊ i ꝑmo phiſicoꝝ. pueri ꝑmo appellāt oēs
T.c.5. viros ꝓies ⁊c̄. Simil'r ꝑmo phyſicoꝝ nō
T.c.2. ſunt eadē magt nota nob ⁊ ſimpl'r: ſz min⁹ vl'ia ſunt notioza nature. ḡ nob min⁹ nota. Oꝝ ſint ſimpl'r min⁹ vl'ia nature magt nota ꝓbatio: q̄r vnūqōq̄z magt cognoſcit ꝑ nāz qō eſt magis pfectū: ⁊ magis ens min⁹ vni uerſale addit ſup magis vniuerſale ali q̄z
ꝑ⁹. me^cc pfectionē. ¶ Jté ſm Auicē. cōiſſima ꝑma
T.c.5. impſſiōe i ꝑmunt. ḡ ꝑus cognoſcūt: ⁊ ſic ō alijs ſm ordinē. ¶ Jté ſi nō: tūc ſcia de eis eēt min⁹ certa: hoc é ꝯtra vnā rōnē ſapiēt. Cōtra ꝓbs i littera. ſil'r ꝯpoſitioza ſunt nob
T.c.4. magt nota q̄z ſimplicia: ſicē patz i ꝑmo phy ſicoꝝ q̄ totū qō eſt cōpoſitū é nob noti⁹ q̄z ptes. Sed min⁹ vl'e ꝯponit ex magis vl'i. ḡ ⁊c̄. ¶ Jté. 6⁰. topi^x diffinitū é nob min⁹ no
T.c.4. tū q̄z diffiniētia: ſed diffiniētia ſunt magis vl'ia q̄z diffinitū. ¶ Jté diffinitio é ꝑ ſimpl'r ꝓoza: vt hēt. 6⁰. topicoꝝ: ſz talia ſunt min⁹ nota nob. ḡ ꝓoza ſunt nobis min⁹ nota.

T.c.5. ¶ Dicit q̄ é vl'e ꝓdicatiōez: ⁊ illud diffi-
T.c.25. nit in ꝓhiermenias. ⁊ ꝑmo poſteroꝝ: qō eſt vnū i mltis: ⁊ de mltis. ¶ Alliud é vl'e ꝑ cālitatē: cui⁹ vītus ſe extēdit ad plures effec⁹: ſic cā ꝑma q̄ eſt tū ſingl'ar⁹ nec ꝓdicat ō plurib⁹ ſingl'arib⁹. ¶ Sc̄o mō itelligēdo magis vniuerſale cālitate é min⁹ nob notū q̄z min⁹ vniuerſale cālitate: q̄r magis vni uerſale eſt pfect⁹: ⁊ pfectioza ſunt min⁹ ſen ſibilia: ſicut patz de itelligētijs ⁊ a mā ſepa tis: ſz cāe vniuerſalioꝛes ſunt min⁹ ſenſibi les. ḡ nob min⁹ note. ¶ De vniuerſali ꝑ ꝓ-dicatiōez: aut cōpar ad ſingl'are ſimpl'r: aut vl'e magis ad vl'e mtū⁹: ſicut gen⁹ ad ſpēm. de ꝑmo vniuerſali ꝑmo diſtinguēdū é de cognitōe ꝑ cōis eſt ad cognitōez ſenſitiuā ⁊ itellectiuā q̄ dē cognitio i gñe: ⁊ tūc ſingl'are ſimpl'r é noti⁹ nob q̄z vniuerſale: q̄r illud é noti⁹ nob: qō eſt noti⁹ cognitīue ꝑma i nob. ℞ eſt ſenſitiua. Si aūt nō cōpet q̄z tū ad cognitiōez in gñe: ſed ad vnā: tunc quātū ad ſenſitiuā ſingl'are é magis notuz nob. Si āt q̄z tū ad itellectiuā: tūc ſm illos q ponūt ſingulare nō intelligi niſi ꝑ accīs poſteri⁹ itelligere^t: q̄r ꝑ accidēs poſteri⁹ é ꝑ ſe: vt dicit. p. 2⁰. phyſicoꝝ. Si aūt alia opi nio ſit vā: qō ꝑ ſe itelligit: tunc eēt qō. ⁊ pōt T.c. dici q̄ ſingulare magis: q̄r ꝯclusio nō cog ſcit niſi ꝑ ꝓncipia que ſunt magis nota ſm ꝓbm. ⁊ ſm eū ꝓncipia accipiūt ꝑ iductiōez ꝓ⁹ T.c. iductio aūt ex ſingl'arib⁹. Si aūt cōpar ma gis vniuerſale ad min⁹ vniuerſale: vt quā do vtrumq̄z eſt ſimpliciter vniuerſale: aut ambo cōparant ad itellectū: aut ſingl'aria eoꝝ cōparant adinuicē. ſi ſcōo modo no bis notius eſt ſingulare magis vniuerſa lis: q̄z ſingulare minus vl'is. Si vniuerſa le vtrumq̄z comparet ad intellectum: tunc vel eſt loquendū de ſuperioꝛi: vt eſt quid dam indiſtinctuz confuſe cōtinens plura. iſto modo eſt magis notum nobis. Et hoc ꝓbant tres ꝑmę rationes. ¶ Si aūt accipiā magis vniuerſale: vt ſit diſtinctū quoddā diffinies: tunc diffinitū eſt magis notuz: cognitiōe tamē indiſtincta: q̄r ꝑus cogno ſcit diffinitū indiſtincte q̄z diffinies. ¶ Ald oēs auctoꝛitates. ꝑ^c tres ꝓbāt q̄ magt vl'e cōparatū ad min⁹ vl'e: ⁊ ſm cognitōez itel lectiuā inquātū ꝯdiſtincte magis vniuerſa le ꝓtinet min⁹: eſt magis notū nobis. magis ḡ vl'ia ſunt ꝑus nota. ¶ Ald duo ſigna dōm q̄ ꝓbāt q̄ ſingularia magis vl'is ſingularib⁹ min⁹ vniuerſalis citi⁹ cognoſcūt: ⁊ hoc ſm cognitōez ſenſitiuā. ⁊ ſil'r vniuer ſalia eoꝝ cozrūdētia citius cognoſcunt et itelligūtur. ¶ Ald aliud. cōiſſima ꝑma im-pſſiōe ⁊c̄. Cōcludit q̄ magis vl'e eſt magis notū inq̄ztū ꝯdiſtincte ꝓtinet min⁹ vl'e. igit ⁊c̄. ¶ Ald argumentū in oppoſitū: itelligē dum eſt de cauſis vniuerſalib⁹ ꝑ cauſalita tē. ¶ Ald aliud de ſimp^tc ꝓcedit q̄ vniuer ſalius ſm q̄ diffiniēs. ¶ Aliter pōt negari ꝓ poſitio: q̄r mā eſt ſimplicioꝛ q̄z cōpoſitū: et tū nō pfectioꝛ. vñ aliqua ꝯpoſita ſunt pfec tioꝛa ſimplicib⁹. alia nō. ¶ Ald aliud itel ligit: vt diffiniēs. ſimil'r illud de. 6⁰. topico rū. q̄ diffiniētia ſunt nobis notioꝛa: verū eſt in q̄ztuz diffiniētia. ¶ Cōtra. illud q̄ di magis vl'e cauſalitate eſt min⁹ notū nobis.

T.c.1. q̄ fit falsum ꝓbatio. scdo huiꝰ dī in foribus qs delinqt: vbi ex itentiõe hēt q̄ ꝓncipia scie ꝓzora sunt nobis facillime nota. g̃ cāe vniuersalissime sunt nobis note magis. ꝓ batio ꝓñe. q̄ ꝓncipia vniuersalissima dicūt ꝓpter qd respectu ꝛclusionū plurimaruz: sed illud qd̄ dicit ꝓpter qd dicit cām. g̃ vniuersalissimū ꝓncipiū cāz vniuersalissimā: sed causa vniuersalissima est cā plurū effectuū. eo. n. q̄ est vniuersalissimū ꝓncipiū se ad plura in virtute extēdit ꝛc. ¶ Cõtra aliud. si singulare simplr est magis notū. g̃ qd̄ est ꝓpinquꝰ illi singlari est nobis notius scdm illud tertiū topicoꝝ. qd̄ est ꝓpinquꝰ simplr tali magis est tale: sed hoc est vniuersale minꝰ. g̃ est magis notū nobꝭ. cuiꝰ oppositū ꝓbat ꝛc. ¶ Cõtra aliud. vez est q̄ cognitio sensitiua a liq̄ modo ꝓcedit itellectiuā tanq̄z causa fine qua nõ: ꝛz hoc ē in gñatiõe scie. nõ tñ in pfectiõe: q̄z itellectus est virtus pfectioꝝ: tunc sic. virtus pfectioꝝ itensius: z magis cognoscit q̄z impfectioꝝ. itellect⁹ est pfectioꝝ. g̃ ꝛc. hoc etiã dicꝭ phꝰ. q̄ artifex certiꝰ cognoscit: q̄z cām: exp phꝰ. tus nõ: sensus g̃ cũ nescit ꝓpter qd. g̃ minꝰ pfecte cognoscit. ¶ Ad primū. ꝓncipia illa nõ habẽt cās vniuersales ꝓ terminis: sed habẽt terminos cõissimos scdm ꝓdicatiõez: tunc ad formã: sicut vniuersalis passio hẽt vniuersale subiectū: sic vniuersalioꝝ vltiꝰ: tũc scdm hoc vlē ꝓdicabile magis dicit ꝓpꝛ qd q̄z minus: nõ tñ sic q̄ dicat cām essendi minus ꝛc. Sic hic de ꝓncipijs demonstratiõis. ¶ Ad aliud dico q̄ regula illa sumit 2.z°. topicoꝝ in eli^bus. z dico q̄ itelligẽda est si sit ꝓpinquus illi in eo q̄ talis ē. singulare aũt est magis notū nob: q̄z est sensibile. illud g̃ qd̄ ē ꝓpinquus in sensibilitate singulari illud est nobis magis notuz: sed in hoc magis vniuersale ꝓpinquus est q̄z minus. ¶ Notandũ tñ q̄ nõ loquoꝝ q̄ aliqd̄ vniuersale sit sensibile ꝓpꝛie: put tñ habẽt esse in suppositi vnū est magis sensibile q̄z aliud. ¶ Ad aliud. verũ est q̄ itellectꝰ pfectus z veriꝰ cognoscit siue certiꝰ q̄z sensus: tñ cũ hoc stat q̄ sensibilia sunt ꝓora nobis nota z facilius: q̄z facilꝰ est illa cognoscere que ducunt in cognitiõem aliorꝝ. ¶ Cõtra. videt q̄ nõ pot dici notius: q̄z notꝰ sonat impfectionẽ. ¶ Ad hoc dico q̄ est notius ꝑm ꝓportiõem cognoscẽtis ad cognoscibile: nõ aũt ꝑm pfectiõem cognitionis in se. Exemplũ. oculus infirmus ꝑm ꝓportiõem cognoscit magis cãdelã q̄z aquila solẽ ꝑm ꝓportionẽ visꝰ vtriusq̄z: sed aquila pfectius. sic hic. ¶ Nota in littera. vnũquodq̄ tunc est pfectũ qñ pot generare sibi simile. ¶ Cõtra. tunc deus aliũ deum. ¶ Si dicas q̄ nõ est factibilis. ¶ Cõtra. angelus est factibilis: z tñ nõ pot. Dico q̄ fallit quando aliqd ita pfectũ est: q̄ regrit causam equocaz: z hoc est ꝓpter pfectionẽ: z silr adhuc in vnuocis deficit qñ ibi non est potentia actiua lapis. n. durus nõ pot sibi generare simile: q̄z tñ hẽt potẽtiã passiuã ad resistẽdum: durũ. n. est qd̄ resistit impellẽti: ꝛz nõ habet ꝓncipiũ agendi qualitatis actiue. ¶ Tũc ad ꝓpositũ licet sequaꝛ quãdo pot est pfectũ: tñ falla est: pfectũ est. g̃ pot. Nota q̄ in littera dicit singulariũ cognitio est maxime ꝓpria sensui: hoc dicẽ: q̄z tantũ est sensus: z nõ dicit ꝓpter intẽtionẽ actus: q̄z itellectus pot in illa pfectꝰ z in alia. ¶ Ad vnũ argumentũ dimissuz: q̄ ista scia esset minus certa. dico. si cõcludit vnifõmiter: nõ ꝛcludit q̄ sit in certa in se: sed sicut vniuersalissima sunt difficillima: eo modo et scia de illis est difficillima: sed ille cause ꝑ me sunt difficiles nob: sic et scia. ¶ Cõtra. hic dicit q̄ hec scia est p cām. dicit enim q̄ ꝓncipia z cause q̄runt nob: g̃ ñ sunt note ꝛc. Verum est q̄ nõ sunt nota nobis q̄sita: tamen in se sunt nota ꝛc.

Quare sic se videt habere vt puerbialiter dicimus: in foribus quis delinquet. T.c.1. Libri.j. metaphisi. Qõ.1.

Trũ ꝓma ꝓncipia ꝓpꝛia que sũt de quolibet affirmatio vel negatio: z oẽ totũ ē maius sua pte: z huiusmodi sint nobis nãliter cognita: q̄ sic cõmentator ꝓmo metaphysice cõmẽto ꝓmo super illud: nullus ignoꝛat locũ tanue in domo. dicit q̄ ꝓma ꝓncipia sunt nobis naturalit

cognita in quodlibet genere entiū. Item sunt cognita a nobis nō ꝑ iuentiōez: nec ꝑ doctrinā. ḡ nāl'r: qꝛ non sunt plures modi cognoscēdi. ꝓbatio assūpti. qꝛ oē cognituz ꝑ doctrinā vel ꝑ iuētōez cognoscit ꝑ aliud ꝑus notū. ꝑmo posterioꝝ. sed ꝑmis ꝑnci-pijs nihil est prius. ¶ Ad oppositiū phs. 3. de aīa. aīa de se est sicut q̄dā tabula rasa vl' nuda i qua nihil depingit. ḡ ſm se: ⁊ ꝑ nāz suā nō hēt aliquā cognitiōez. ¶ Dicendū
T.c.1. ꝙ nō habet aliquā cognitiōez naturalē se-
T.c.14. cundū naturā suā: neqꝫ simpliciū neqꝫ cō-plexorū: qꝛ oīs nr̄a cognitio ortū habet ex sensu. ꝑ° eni mouet sensus ab aliq̄ simpli-ci nō cōplexo. ⁊ a sensu moto mouet itelle-ctus: ⁊ itelligit simplicia: qđ est ꝑmus aci° itellectus. deinde post appꝫhēsiōez simpli-ciū seqtur ali° aci° q est ꝯponere simplicia adinuicē. post illā aūt ꝯpōnem hēt itelle-ctus ex lumie naturali ꝙ assentiat illi veri-tati cōplexoꝝ si illud cōplexuz sit ꝑncipiū ꝑmū. ¶ Ad cōmētatorē dđm ꝙ ꝓ tanto di-cunt nobis natural'r nota siue cognita: qꝛ ꝑscita cōpositione simpliciū terminoꝝ sta-tim ex lumie naturali itellectus acquiescit vel adheret illi veritati: tamē cognitio ter-minoꝝ acquiritur ex sensibilibus. ⁊ iste in-tellectus dicitur habitus principiorū: quo adheret primis principijs. ¶ Ad aliud. co-gnitio principiorum quantum ad simpli-cia acquiritur ex sensibilibus. ¶ Et ad il-lud qđ assumitur ꝙ non acquiritur per in-uentionem: nec per doctrinam. Dicendū ꝙ illa diuidunt acquisitionez scientie que est per prius notum: non intellectus qui
m'ꝓhe°. est habitus principiorū. ¶ Contra respon-sionem. ad primum. si homo ex lumine na-turali assentit veritati principiorum. tunc omnes homines eq̄liter assentirent: quia qđ consequitur hominem vel intellectuz nostrum ſm naturam suam. illud equali-ter reperitur in omnibus habentibus in-tellectum: qđ est contra cōmētatorē super tertio physicoruz in principio. vbi dicit ꝙ aliqui ꝑ: opter consuetudinē negauerunt prima ꝑncipia: et exemplificat de xp̄ianis qui negant illud principium de nihilo ni-hil fit. ¶ Ad hoc dicendum ꝙ ratio illa ꝓ-cedit de principijs simpliciter primis: cu-iusmodi sunt. impossibile est idem simul esse ⁊ nō esse: ⁊ omne totum est maius sua parte: ⁊ huiusmodi circa que impossibile est errare ſm philosophuz in. 4°. huius. nō aūt procedit de principijs que possunt esse cōclusiones respectu principioꝝ pri-morum. talibus enim potest vnus homo assentire magis q̄z alius inquantū assenti-re talibus subest imperio voluntatis visa cōnexiōe istoꝝ ad prima principia. ¶ Hic ponuntur multa dubia. primū si ille assen-sus sit alius actus intellectus q̄z apprehen-sio. Auicē. n. in principio logice sue videt sumere pro eodē assensum: ⁊ scire. Scđm si ille assensus sit ab intellectu agente eli^te qui ponitur lumen intellectuale. Tertiū si adhesionis ꝯclusionis formale principiū sit idem qđ adhesionis principij. 4^m. vtrū habitus principij: qui dicitur itellectus sit principium per se apprehensionis vel ad-hesionis. 5^m. quomodo adhesio est natu-ralis. ⁊ nō apprehensio: cum adhesio pre-supponit apprehensionē. 6^m. an cōpone-re differat ab apprehensione complexi: et an simul sit: ⁊ an simu cum ipso sit appre-hensio simpliciuz: vt sit circa principiū si-mul sint qninqꝫ actus. s. due apprehēsiōes simpliciuz cōpositio apprehensio ꝯplexi: ⁊ adhesio. quere alibi hec. 7^m. si itellectus est assentire ⁊ dissentire: quare nō delecta-ri ⁊ tristari. 8^m. quare simpliciuz est tantū apprehēsio: ⁊ nō assentitur eis: nec dissen-titur. ex hoc forte patet quō est verū in cō-positione et diuisione. et nō in simplicib°.

Forsan autem ⁊ difficultate duobus modis existente non in rebus: sed in nobis est eius causa. T.c.I. Questio. II.

Iuxta hoc que-ritur. 2°. vtrū difficultas co-gnoscēdi res sit ex ꝑte itelle-ctus nostri cognoscentis vl' ex ꝑte reꝝ cog̃scibilium: Q; ex ꝑte rerū. ꝓbatio. res sunt cognoscibiles inquantū sunt in actu: ⁊ certe in se ⁊ deter-minate ex. 9°. huius. cap. vltimo: sed mul-te sunt res de se potentiales: vt materia. in certe vt motus et tempus: indeterminate:

vt infinitū. ergo difficultas itelligendi tales res est ex parte rerū: nō ex parte itellectus nostri. ¶ Confirmat ista ratio p cōmentatorē primo metaphisice ſm translationē ſuā. cōmento primo. qui dicit q̄ difficultas itelligēdi formas materiales ē ex pte ipaꝝ formaꝝ: nō ex pte nostra. ¶ Item qñ materia est sūme dispōsita ad susceptōez formę: nō est difficultas ex pte materie recipiēdi formā: sicut patz de lumine in medio. quia .n. mediū est sūme dispōsitū quantū est de se. ideo difficultas nō est ex pte medij recipiendi formā: sed itellectꝰ est de se summe dispositus ad cognoscendū res: qz ibi nō est nisi sola ꝓpatio cognitiōis. nō .n. est ibi aliqđ cōtrariū cognitōi rez: qz si sic in pte itellectiua posset eē alteratio: qđ negat. p. 7°. phisicoz. ¶ Item difficultas nō est ex pte itellectꝰ cogſcēdi l' itelligēdi excellētia itelligibilia: sic ex pte sēsus sētiēdi excellētia sensibilia: quia intellectꝰ nō corrumpit ex excellēti itelligibili: sz habilitat ad itelligendū qz nō est virtus organica ex. 3°. de aia: sensus vo corrūpit ex excellentia sensibilis: qz est virtꝰ organica ḡ ꝛc. ¶ Ad oppositū est. p. in secūdo huius. capl'o ꝓmo. nō est in rebus difficultatis causa: sz in nobis: sicut nicticoracuz oculi ad lumen diei ꝛc. sic anime nostre intellectus ad ea que sunt manifestissima nature.

T.c.10.
T.c.7. 7.c.98. 2. de aia T.c.133. T.c.1.

Sicut .n. nocticoracū ocli ad lucē diei se se hñt: sic et aīe nr̄e itellectꝰ ad ea q̄ sūt oīm nature māifestissima. T. c. I. Q. ō. III

Arta hoc que

rit. 3°. vtz subē ymāles possint itelligi a nobis ſm suas qdditates: z hoc ab itellectu

i

3ª p. nr̄o ꝓiūcto coꝛpoꝛi: q̄ sic: qz dicē cōmentatoꝛ hic hꝫ. 5. exēplū Arist. nō demōstrat res abstractas itelligere nob ēē ipossibile: sic inspicere solē est ipoſe vespti^{m}: qz si ita esset

2.4.1. ociose egisset nā: qz fecisz qđ in se nāliꝫ est

6.1 itellectū nō itellectū ab alio: sicut si fecisset solē nō ꝓpheſū ab aliq̄ visu. ¶ Item itellectꝰ nr̄ nihil itelligit nisi ſb rōne imāl'. z. ō aīa. ḡ maxie itelliget simplr̄ imālia: qz vbi est rō formalis obiectꝰ: illud est apph̄ensibile a potētia. ꝓbatio añtis: qz nō oꝫ ponē actionē itellectꝰ agēs: nisi ad hꝫ: vt obiectū materiale fiat aliq̄ mō imāle vt aptū natuz sit mouere itellectū possibilē. ¶ Item cōmē. 3. ꝓmēto. ō aīa recitat opinionē Anepace ad hꝫ talē: itellectꝰ potest abstrahē formale a mālī: et sic qdditatē mālis subē a singl'aribꝰ. si āt in qdditate sic abstracta remanet aliqđ māle: adhuc pōt itellectꝰ abstrahē formale a mālī: z sic sp. ḡ tādē deueniet ad qdditatē simplr̄ imāleꝫ: et hāc cogſcet: qz hāc abstraxit a singl'aribꝰ. ḡ ꝛc. ¶ Item mlta demōstrātur a phis de substātijs separatis: puta in. 12°. huiꝰ de deo q̄ sit sempiternū: q̄ mouet sic appetibile nō motū: qđ ē vita: q̄ sp actu intelligit: q̄ seipm itelligit: tāq̄z ꝓmū obiectū ꝛc. ibi z alibi: z ibi de numero itelligētiaꝝ iuxta nūez ordinū qs mouēt. ō subo aūt demōstratōis oꝫ ꝓcoſcere qd est. ex ꝓ° posterioꝝ. ḡ qdditates oīm istoꝝ coguerūt phi. ¶ Oppositū vr̄ i littā: sic oel's vespti^{nis} ad lucē solis vel diei. ita anime nostre itellectus ad ea que sunt manifestissima in natura huiusmodi sunt subtātie separate: sz ꝓmū est impossibile. ergo z secundum. ¶ Item de itelli^{tc} dei vel non: regre post in q̄stione de cognitōe ifiniti. ¶ Item plus distat itelligibile increatū ab itellectu creato q̄z itelligibile creatū a sensu: sed tale itelligibile non pōt apph̄endi a sensu. ḡ multo minus intelligibile increatū ab itellectu. ¶ Rñ°. verū est in esse nō in cognoscibilitate: nec i ꝓportione obiecti. ¶ Item potētia passiua nō se extēdit nisi ad ea ad que se extendit actiua eiusdē generis. igit nec itellectus possibilis ad aliq̄: nisi ad ea ad que se extendit itellectꝰ agens: vt faciat ea itelligibilia. talia sunt fantasiabilia. ¶ Rñ°. q̄ maioz est falsa de potētia actiua que tantū est vnius: z passiua ꝓtrarioꝝ: vt patz. 12. huiꝰ. cōmēto. 19. ¶ Aliter rñdet q̄ itelligibilia sunt p itellectū agētem in q̄z ū in ipo: vt lumine possūt suas spēs imꝑmere possibili. sic itelligentie fuūt itelligibiles: qz possibilis nihis reciperet nisi in lumie sibi ꝓnaturali q̄ est itellectꝰ agēs. ¶ Sed illud nō saluat itellectū agentez habere actiōem circa substātias separatas siue itelligētias: sz circa itellectū possibilē q̄ spēs earꝝ nō pōt recipere nisi in tali lumie. ¶ Aliter rñdet q̄ itellectus possibilis in actu nō dī amplius

EX

passiuus: ꝛ vt fact⁹ i actu circa effectū que⁹ cognitionē istorū. ¶Jtē arguit ꝙ si sic. hō tunc naturaliꝛ posset attingere ad beatitudinē. ¶Rñ⁰. ad hoc patet ex solutiōe que habet infra: qꝛ beatitudo hēt visionē que est intellectio: vt intuitiua: nō q̄cūq;. ¶Cōtra hoc. eiusdē potētie circa idē obiectū nō est nisi vna actio. ꝯ cognitio nr̄a. nūc ñ differt ab illa visione spē: ꝛ tunc q̄nis min⁹ beati simus: tñ beati: qꝛ etiā vnus btūs min⁹ clare deū videbit alio. ꝑbat ꝓma ꝓpositio: qꝛ siue actio habeat spēm ab agēte: siue ab obiecto. si vtrūq; est idē: ꝛ actio erit eadē i spē

T.c.11. et.12. ¶Cōfirmat ex. 8⁰. metaphisice. ¶Rñ⁰: ꝙ illa visio differt spē ab hac cognitiōe: ꝛ cognitio fidei differt specie vtraq; istarum. ¶Tunc ad ꝓmā ꝓpositionē dōm ꝙ vera est qñ vtr̄ est idē nō tm̄ subiecto sed ꝓm ꝙ agit: ꝛ ꝓm ꝙ ē obiectū: ꝛ eodē mō se hñtia iunctē erit vna actio specie. ¶Exemplū. aqua infrigidat ꝛ humectat: sol ꝯstringit lutū et nō glaciē: ignis lignū ppe positū cōburit: ꝛ nō remotū: sed tm̄ calefacit: i cognitionis etiā ē variatio ꝓpter organū oīno idispositū: vt febricitātis lingua. aliqualiter idispositū: vt oculū senis. bene dispositū: vt oculū hoīs iuuenis: optime: vt oculus agle. ꝓpt mediuꝫ aliter videt oculus paerē ꝛ aquā: aliter sol videt mane ꝛ meridie ꝓpter mediū vaporosuꝫ. ꝓpter lumē: aliter i lumie candele: aliter in lumie solis vl' radio. ꝓpter rōnē cognoscēdi aliter ꝑ spēm ꝓpriā rectā vel reflexā. hec aūt visio ꝛ illa hñt diuersa lumina: et diuersa repr̄sentatiua obiecti.

T.R.A. ¶Rñ dett ad q̄stiōez: ꝙ aīa ꝯiuncta corpori nō pōt itelligere q̄dditates substātiarū separataꝝ ꝓpter duo. ¶Primū est: qꝛ sic cōiuncta nihil itelligit nisi ꝑ abstractiōem a fantasmatib⁹: substātie aūt sepate nō faciūt fantasma: nec ex his q̄ faciūt fantasma pñt

p⁰ de aīa T.c.66. cognosci. ꝯ ꝛc. ꝓbatio ꝓme ꝓpōnis duplr̄: tuꝫ qꝛ leso organo vtutis fantastice impedit itellū ab adi⁰ icognita: ꝛ a spe⁰ cognita: hoc nō videt: nisi qꝛ indiget fantasmatib⁹ in vtraq; opatiōe: tū qꝛ dū volumus aliqd

2. de aīa T.c.153. itelligere: formam⁹ vdolū in q̄ illud ispicimus: ꝛ 3⁰. de aīa. di fantasma ad itellectū:

T.c.3⁰. sicut sensibilia ad sensum. ¶Scōa ꝓpositio hēt duas ptes. ꝓma patꝫ cū fantasma sit motus factus a sensu ꝑ actū. 2⁰. de aīa. subsistā

T.c.16⁰. tie autē separe nō sunt sensibiles. ergo ꝛc. ¶Scōa ps ꝓbat duplr̄: tum qꝛ effect⁹ qui nō adequat potētiā cause nō ducit i cognitionē q̄dditatis cause. substātie sepate si cognoscunt ꝑ illa q̄ faciūt fantasmata i nob: tm̄ cognoscunt ꝑ huiusmodi effectus: q.ſ. nō sunt adequantes causam. ꝯ ꝛc. ¶Primo ꝓpō patꝫ: qꝛ q̄dditas talis cause excedit talem effectū: tū qꝛ finiti ad ifinitū. nulla est ꝓporcio: ꝯ nec alicui⁹ sensibilis ad q̄dditatē dei. ¶Si ergo q̄dditas dei q̄ est ꝓma causa efficiens nō possit cognosci ꝑ effectū: multo magis nec alicuius sube sepate q̄dditas. cū quelibet alia causa minus causet q̄ ꝓma ꝑ ꝓm ꝓpōnē ꝓmā de causis. ¶Scōm ꝓncipale: ꝓ ista positōe ponit ꝙ q̄dditas substantie materialis est ꝓpriū obiectū itellectus nostri possibilis. ergo nihil poterit p se itelligi a nobis: q̄d nec est talis q̄dditas nec cognoscibile ꝑ talem q̄dditatē. ꝓmuꝫ manifestū est de quidditate substātiaꝝ materialiū. scōm ꝓbatur vt ꝓus ꝑ nō adequationē ꝛ imꝓpoꝛtionē. ꝓmū hic assūptū ostendit: qꝛ obiectū ꝓporcionat virtuti cuius est. itellect⁹ aūt est virtus existēs in materia: tm̄ nō opat mediante organo. ꝯ obiectū eius erit aliqd exñs i mā. nō tm̄ cognoscit in q̄ztū exñs in mā. talis ē q̄dditas substātie materialis abstracta ꝑ itellectū agētem. ¶Cōfirmat hoc: qꝛ nisi illud eēt obiectum itellectus possibilis nō videt necessariū ponere actionē itellectus agentis circa obiectū itellectus possibilis. ¶Jtez nō videtur ꝯbusdaz ꝙ aliud possit cōuenientius poni obiectum.

¶Cōtra ista. ꝓmo cōtra positionē in se per quinq; rōnes. ꝓma talis est. ¶Oēs hoies natura scire desiderant. ꝓmo metaphisice. ergo maxima sciam maxime desiderabūt. Jta arguit in eodē ꝓmo: maxima scia est circa maxime scibilia que sunt cāe ꝓme: et ꝓma ꝓncipia: qꝛ ꝑ hec alia scimus nō econuerso ibidē in ꝓmo: ꝯ scia ꝓmaꝝ causaruꝫ maxime naturaliter desiderabil⁹ ab hoie. desiderū naturale non est ad impossibile ꝓmo metaphysice: tūc enī eēt frustra. ꝯ ꝛc. ¶Jtem. 10. ethicoꝝ ꝓbat phs: ꝙ felicitas hoīs cōsistit in speculatiōe veritatis: ꝛ cōcludit in fine capituli ꝙ sapiēs erit vtiq; felicissim⁹: ꝛ scōm ipm̄ in. 6⁰. eiusdē sapiētia

est circa altissimas causas. ergo in speculatione altissimarū causarū maxime consistit felicitas hominis. ad felicitatem aūt cuius sit finis ꝓpriꝰ hominis nō ē ipossibile homini attingere. q. 1°. huiꝰ dī ꝙ nullꝰ conabil ad terminuꝫ non futurus verꝫ. ꝛ natura dedit sibi necessaria ad attingēdum hunc finem: sicut pbari habet ex ꝓmēto. 50: ꝛ celi ꝛ mūdi: de stellis. ¶ Ad istas duas respōdetur ꝙ possibile ē hominē scire scientiā maxime scibilē pro ꝑma ratiōe: ꝛ specualri altissimas causas ꝑ secūda: nō tamē i hac vita: sicut omnes desiderant beatitudinem ꝑm Aug. 13°. de trinitate. ca°. 3. ad quā nō possunt in hac vita ptingere. ¶ Cōtra illa felicitas de q̄ logꝫ phs in 10. ethicoꝝ haberi pōt i hac vita. dicit. n. quare erit vilꝫ felicitas speculatio q̄dā: opus aūt erit ꝛ ꝑsperitate exteriorī: ꝛ oꝫ corꝑ sanū esse: ꝛ cibū ꝛ reliquū famulatū existere cē. Certuꝫ est ꝫ nō haberi nisi i vita ista. ¶ Itē nō est certū ex intentōe philosophi ꝙ posuerit: aliꝫ aliam vitā. quia i diuersis locis ꝛ°. de aia. ꝛ. 12. huiꝰ videt log dubitatiue: ſꝫ certū est ꝑm ipꝫ felicitatē esse finē hoīs: ꝛ ꝑ ꝓns possibilez attingi. ergo ꝫ debet poni i aliquo statu quē certuꝫ est ipsum certitudinaliter posuisse. ¶ Itē potētia iproportionabilis alicui obo nō potest ꝑ aliquē habitum sibi aduenientē cognoscere ꝑ se illud obiectum ergo si potētia itellectiua anime cōiuncte sit iproportionabilis gdditati substātie separate ꝑ nullū habitū quē recipiet eū eadē manebit separata poterit fieri ꝓportionabilis. ergo itellectꝰ separatꝰ nō cognoscet substantias illas separatas. ¶ Probatio maioris. omnis habitꝰ receptibilis in aliqua potētia: vel respicit ꝑ obiecto ꝓprio obiectū illiꝰ potētie si sufficit ad eliciēdū omnes actꝰ illiꝰ potētie in rōne ꝓximi ꝓncipij formalis elicitiui: aut aliqō particulare ꝓtētū sub obiecto potētie: sicut ꝑz de diuersis habitibꝰ potētie itellectiue: sed nullꝰ habitus respiciēs ꝑ obiecto aliqd iproportiōabile potētie poterit recipi i tali potētia. ¶ Itez si itellectꝰ separatꝰ cogſceret aliqō obiectū ꝑ se qō mō nō pōt cognoscere vt qdditatē talū substātiarū. ergo nō erit eadē potētia qz eiusdez potētie est idē obiectū. 2°. de aia. ¶ Itē ꝓtra positiōez. 3°. sic. phs in. 2°. huiꝰ arguit sic. si fines eēnt ifiniti: nullū eēt agēs ꝑ intellectū. hec ꝙa nō valet nisi agēs per intellectū intēderet nō solū ꝓximū finem: sed oēs fines essentialiter ordinatos: si hec ꝓpositio sumpta in argumēto phi est vera ꝛ nullū agēs ꝑ intellectū intēdit agere ꝓpter finē quē nō cognoscit: ergo oē agens ꝑ intellectū cognoscit non solum ꝓximū finē: sed oēs fines essentialiter ordinatos ꝛ ita vltimū. si ergo nō possit illū cognoscere: nō erit agens ꝑ intellectū qō est incōueniēs pho. ¶ Itez. 4. sic. in scdo huiꝰ arguit sic. si cause eēnt ifinite nihil esset cognoscere: ꝛ ꝓsiliem ꝙam facit ꝓmo phyſicoꝝ cōtra anaxagorā. hec ꝙa nō valet nisi ad cognitionē cuiuscūq; oporteret cognoscere oēs causas eius. q̄ si nō ꝓtingat itelligere ꝓmā cām q̄ est maxie causa cuiuslibet effectus: nullū effectū ꝓtingeret cognoscere. ¶ Item. 5°. sic. veritas est conformitas rei ad ꝓpriā mensurā: aut nō est finē illa. q̄ si ꝓtingat cognoscere veritatē alicuiꝰ rei naturalis. possibile erit itelligere cōformitatē illius rei ad ꝓpriā mensurā. Ista mensura est ydea in mēte diuina. ꝙformitatem aūt ad hāc ydeā nō ꝓuenit intelligere nisi hac itellecta: cū relatio nō intelligat absq; termino. q̄ si aliq̄ veritas est ꝑa nobis itelligibilis: ꝑ ꝓns ꝛ ydea. ¶ Cōfirmat ꝑ Aug. 83. qstionū. q. 46. nō est verisile: aut nullos sapiētes fuisse ante platonē: aut res qs plato ydeas vocauit nō intellexisse: si qdē in eis tanta vis ꝓstituit: vt nisi illis intellectis sapiēs esse nō possit ꝑm p: iozē positionē. ¶ Rndet ad argumēta facta in contrariū ꝓncipalia: ꝛ ad ista. 5ᵉ. Ad ꝓmū ꝓncipale dicit ꝙ in argumēto cōmēta. est duplex defectus. ꝓmo est fallatia ꝓntis. nō. n. segꝫ si natura fecisset eas intas a nobis: q̄ nō ab aliq̄: sed destruit añs. est etiā alius defectꝰ frustra eīm dī ꝙ ad finē ordinat: ꝛ ad ipm nōt pōt attingere: sicut habet 2°. phyſicoꝝ cap. de casu ꝛ fortuna. sed subē sepate ꝑm intelligibilitatē suā nō ordinant ad intellectionē nostrā: vt ad finē. ergo nō sūt frustra intelligibiles: ſꝫ a nobis nō possint intelligi. Exemplū. sol nō est frustra visibil si nō possit videre a vespuᵉ. ¶ Dic dī ꝙ intentio cōmētatoris nō est ꝙ substantie iste nō sint nob cognoscibiles quātū ē ex pte

T.c.8.

ca°.10.

T.c.11. T.c.17.

T.c.33 T.c.8.

T.c.13. T.c.35.

T.c.62.

eaꝝ:ꝛ hoc ꝓbat ratio sua:qꝛ tūc natura fecisset eas itelligibiles quātū est ex ꝑte eaꝝ ꝛ tñ nobis nō intelligibiles quātū est ex ꝑte sui.ergo frustra. ¶Contra hoc est lra cōmentato.ꝓius alelgata:nō impossibile nobis ꝛc̄.sicut impossibile est vespuꝫ videre solem:sed nō est impossibile ei quātū est ex ꝑte solis sed quātū est ex ꝑte sui.g̃ ex alia parte nō est ipossibile nobis ex ꝑte nostra.alioqn silr impossibile hinc ꝛ inde.¶Item est adhuc falla ꝓ̃tis:sicut ꝓus nō em̄ segtur nō sunt intelligibiles quātū ex parte sui a nobis:ergo nō sunt intelligibiles ab aliquo.¶Rñdetur de frustra:qꝫ finis eaꝝ est:vt quantū est ex parte sui sint cog̃scibiles a nobis ad ꝓcludēdū frustra oꝫ habere qꝫ adhuc finem nō possint attingere.ergo oꝫ cōmēta.inferre qꝫ natura fecisset eas frustra q̃ sunt itelligibiles q̃ꝫtuꝫ est ex se nobis:tñ qꝫ nō possibiles intelligi quātū est ex se a nobis:sed hoc est inferre ꝓtradictoꝝ de cōtradictorio.qꝫ nō pōt fieri nisi ꝓtradictio includat in premissis. ¶Ad secm̄ argumentū ꝑncipale rñdetur qꝫ nō itelligit aliqd a nobis nisi sub rōne imaterialis:hoc est ꝓ nō vt in materia:qō tñ existit in materia:sicut dicit positio de obiecto intellecꝰ nostri.¶Ad tertium ꝑm vnū modū.abstractio nō est ab aliquo intellecto in actu:sed tñ ab aliquo existente in virtute fantastica.¶Contra.saltē itellectus resoluit causata in incausata:cōpositoza in simplicioza.vt manifestū ē de difficulto ꝛ partib⁹ difficultiōis.sic ergo abstrahit imateriale a materiali p̄ resolutionē si debeat dici abstractio.¶Rñdetur iō alit qꝫ quātūq̃ abstrahit illud qō est imateriale in qdditate substantie sensibilis a materiali.abstractū semp ē eiusdē speciei cū singularibus a qbus abstrahit.ꝛ p̄ ꝓ̃s nūq̃ deuenit ad qdditatē substantie imaterial: sed tñ ad quidditatem substantie que est in materia:non tamen ꝓsit⁹ vt est in materia.¶Ad quartū qꝫ non demonstramus aliqua de substantijs separatis: nisi quasc̄ per effectus:ꝛ in tali demonstratione non oportet subiectū esse p̄cognitū qd est:sed tantū in demōstratiōe ꝓpter quid. ¶Ad alias qnq̃ rationes cōtra positionē respondet qꝫ vel ꝓcludūt qꝫ cognoscim⁹ de substātijs separatis quia sunt:vel inquantū sunt cause istoꝝ inferioꝝ: non aūt ꝓpter quid:cū effectus deficiēs nō sufficiat: vt p ipm cognoscat qd est cause.¶Vel aliter rñdetur qꝫ nos cognoscimus de eis qd nō sunt:qꝫ.s.nō sunt aliqua istoꝝ inferiorū ꝓpter hoc qꝫ nos cognoscim⁹ ipas esse excellētes cās respectu hoꝝ.¶Cōtra istas rñsiones simul.ꝓmo sic ꝑm ꝑhm 4°.huꝰ ratio quā significat nomē est diffinitio.diffinitio exꝑmit qd est esse rei.ergo vbicūq̃ intelligimus rationē quā significat nomē ibi possum⁹ itelligere qd est res:ꝛ vbicūq̃ ponimus nomē ad significādū ibi possumus itelligere rōnez quā significat nomē nullus em̄ significat per vocē qō nō intelligit:substātijs aūt separatis ponimus noia ꝓprie significatiua ipsaꝝ.ergo ꝛc̄.Vltimū assumptū ꝓz:qꝫ de nullo sūt vera illa q̃ de deo affirmamus nisi de illa suba separata cui hoc nomē ponit.¶Cōtra ꝑmā respōsionē sic.2°.posteroꝝ.cap°.6° ꝑm exposi-tozes antiquos.Iterū aūt speculandū vbi tractat phs de cognitiōe qd est:ꝛ si est.dic̄ qꝫ qñ cognoscit qꝫ est:vel si ē p se: tunc cognoscit qd est:qñ aūt si est cog̃scit p accīs necesse ē nullo mō se habere ad qd est:qꝫ neqꝫ qꝫ est scimus:q̃si dicat ꝑm cognitionē p accīs:nec cognoscim⁹ qd est:nec qꝫ est: ꝛ subdit paulopost.quoꝝūcūq̃ qꝫ est habemus qd est facile ꝑ̄e:q̃re quēadmodū habemus qꝫ est:sic habem⁹ ꝛ ad qd est.ergo cū de substātijs separatis cognoscam⁹ si est: nō tñ per accīs:qꝫ hoc nō est cognoscere qꝫ est:segtur qꝫ de ipsis possumus cognoscere qd est:maxie de deo vbi virūq̃ idem est qd est.s.ꝛ qꝫ est. ¶Ité vltio ca.9. metaꝑhyce vult qꝫ circa incōposita nō ē decipi. Sed aut tota attingent:ꝛ est scia:aut nihil de illis attingit.ꝛ est ignoratia: non deceptio. ¶Ité eē in est imediate qdditati eoꝝ. ergo cū cognoscimus esse in esse qdditati ipsaꝝ ꝑm ipsos:ꝛ nō ꝓtingat itelligere cōpositionē nisi cognitis extremis:qꝫ ꝛ ꝑm ꝑhm ꝑ° ꝑhiermenias.ca°.de verbo.Esse significat quādā cōpositionē quā sine cōpositi non est intelligere.ergo segtur de necessitate qꝫ cognoscimus qdditates ipsarum. ¶Item omni ꝓpositione negatiua.ꝓioꝝ est affirmatiua.2°:ꝑhier.ca.vltimo.hoc.nbonū non est malū est vera.qꝫ hic affirmatiua ꝓioꝝ est vera.s.bonum est bonuꝫ. Et

T.c.16. ꝓbus.4.huius.1°.ca.qꝫ incipit.Amplius si cõtra dictione notioꝝ vtiqꝫ erit dictio qꝫ opposita negatio:ergo si cognoscak de angelo qd non est:oportet ꝓcognoscere qd est.¶Item ꝓtra primũ fundamẽtũ de fantasmate:tunc non esset intellectus supioꝝ potẽtia fantastica:qꝝ haberẽt ideꝫ obm ꝓmũ ꝛ equalia ꝓtinens.¶Item aut intelligit opinio qꝫ nihil intelligim°:nisi cuius cognitionẽ accipim° a fantasmatib°:ꝛ tũc stat qꝫ de substãtijs separatis possumus cognoscere qd sunt:sicut postea ꝓbak:aut intelligit qꝫ nihil intelligim° nisi cuius spẽs ꝑm se ꝓius fuerit in fantasia:ꝛ tunc cõtra hoc segtur qꝫ nihil ꝑse esset intelligibile nisi per se sensibile.qꝝ nihil aliud facit ꝓpria speciẽ in fantasia:qꝫ est contra eos.¶Item multas qdditates rerũ intelligit aia q̃ fi facũt spẽs ꝓpꝛias i fantasia.ſ.icoꝛporeũ:vt aia seipaz ꝛ potẽtias aie:ꝛ scẽas intentiones.¶Probatio ꝓmi ꝑm Boetiũ de hebdo.per se notum est sapiẽtibus icoꝛporea nõ esse in loco:nõ aũt oibus:qꝝ termini nõ sunt noti oibus.ꝓbatio secũdi. ꝓbs T.c.6. 2°.de aia diffinit animã:qꝫ nõ esset nisi cognoscẽdo qd est ipsius.¶Ad qꝫ posset dici qꝫ nõ diffinit ꝓpꝛie:sed per subiectum.¶Contra:aliqd ponit in diffinitiõe eius scz qꝫ est actus ꝛ huiusmodi q̃ non cadunt sub sensu nec faciũt spẽm i virtute famasticа.¶De potẽtijs pz qꝫ intellectus possibilis cognoscit se sicut alia.¶Ad hoc dicit:qꝫ verũ est.qꝝ ꝑ spẽm aliꝝ:nõ ꝑ qdditatẽ.¶Contra.quõ inteligit intellectus agens qꝫ nõ recipit spẽm.nec est in actu p aliquaz spẽm receptã?.¶Item rñsio dicit falsum:qꝝ cognoscere intellectũ possibilẽ ꝑ spẽm lapidis q̃ accidit sibi nõ est cognoscere eũ cũ illa nũq̃ posset directe repsentare aliqd:nisi lapidẽ cuius est:siẽ cognoscere coriscũ inquãtũ venies solũ cũ venitia accidat sibi:segtur qꝫ nõ cognosco ipm simpliciter.¶Ité de habitib° pz qꝫ ꝑ intellectũ q est hitus ꝓncipioꝝ quo põt hõ adherere ꝓmis ꝓncipijs:etiaz põt scire se adherere.¶Item p sciam scit se cognoscere ꝛclusionẽ ꝑ cãs.¶Ité pz de actibus.qꝝ notioꝝ est dilectio q̃ille q diligit ꝑm Augustinum.¶Itez reflexio fit per actũ intellectus nõ Ex imaginabilẽ.¶Item Aug°. ad nembꝝ uõ de eternitate: ꝛ similiter sup geñ.4.ca.13. de intellectiõe senarij:qre in tabulis:ꝛ de bitudine qre.13.de trinitate.3°.ꝛ de uia q̃ debet se secernere a fantasmatib°:vt se intelligat.10 õ.tri.20.¶Rñ°.debet se secernere in rõne intellecti vi" credat se fantasma.Similiter in rõne ꝓncipij itelligẽdi ꝓmo qꝫ.ſ.fantasma nõ ẽ ꝓncipiũ itelligẽdi ꝓmo aiam:qꝝ tũc aia esset coꝛpus:scz nõ debet se secernere a fantasmate in rõne ꝓncipij itelligẽdi ex ꝓñti:ꝛ actu reflexo:vñ ibi dem dicit de fantasmate:hoc se putat esse sine quo se nõ põt cogitare.¶Isto etiam mõ rñdeꝫ vbiqꝫ ad Augu.de secernẽdo et abstrahẽdo a fantasmate:sicut etiã de itellectiõe senarij ꝛ vnit" que nõ intelliguñt sine fantasmatib° coꝛpoꝛ:tñ intellectus secernit qꝫ fantasmata nõ sunt ꝑ se illoꝝ.vñ illa negatiue intelligit.sic de eternitate.Sil'r qñ dicẽ qꝫ imagines coꝛporũ sũt causa deceptionis ꝛ erroꝛis ꝛc̃.¶Intelligẽdũ est si credaꝫ spirituale intelligendũ esse ꝓmo repꝛesentatũ per ista vel idem illis.¶Cõtra hoc videꝫ manifestare.25.°.ſ.se nõ cogitaret ꝑ imaginabile figmentũ:sed quadã iterioꝛe vera ꝓntia.nõ eñ illi gcz̃ est seipsam repsentãs.¶Item de intẽtionib° TRA scis est hoc certũ qꝫ certissime diffinitiuñ.¶De scda ꝓpõne ꝓ opinione qꝫ qdditas substãtie materialis est ꝑ se obiectũ:pz qꝫ hoc est falsum si obiectũ sit illud ꝓmũ:sub rõne cui° oia intelliguñ:qꝝ ꝓbatũ est multa alia ꝑ se intelligi a nobis:ꝛ ꝑm qdditatẽ suã:quoꝝ nullũ est qdditas substãtie materialis.si aũt accipit ꝓmũ ꝓ eo qõ ꝓmo tpe intelligit:pz qꝫ hoc est falsum:sed illa ꝓius intellguñt:que ꝓius sentiuñt:cuiusmodi sunt accidẽtia.¶Item si quidditas substãtie materialis esset ꝑ se ꝛ ꝓmũ obiectum intellectus nostri:ꝓpter ꝓportionẽ obiecti ad virtutem:cum intellectus angeli:ꝑm ipsos non sit virtus in coꝛpoꝛe:sequitur qꝫ angelus non cognosceret qdditatẽ substantie materialis que est in materia.¶Ité tunc nõ cognosceret intellect° nisi qdditatẽ rose:rosa nõ exñte:cũ tal' qdditas nõ sit tũc i mã.¶Ité Aluic.p°metaphyce.ca.5°.ens ꝛ res ꝛ huiusmõi sũt que ꝓma impꝛessione ipꝛimuñt in aia:qꝫ tñ nõ sunt quidditates mãles.¶Item.7°.hui°

.pbat pbs q̄ substātia est prius cognitiõe: hoc nõ intelligit de ꝑmitate executiõis: sz dignitatis: qz. ſ. est pfectissimũ cognoscibile ſm ipm ibi. ergo substantia est maxime ppriũ obiectũ: logtur aũt ibi de substantia in cõi put est vnũ decẽ generũ: put ptz ex intẽtione eius in. 7. in ꝓncipio. ¶ Jtẽ aliq̄ dicit Tho. vez esse .ppriũ obiectũ itellectus: eo q̄ sic se habet ad intellectũ: sicut bonũ ad volũtatẽ. ¶ Item q̄nq̄ ponit vle esse obiectũ: sicut in. 2°. de aia. singlare dũ T.c.60. sentit: vle dũ intelligit. ¶ Rñdeo: Iz vle sit .ppriꝰ passio obiecti intellectꝰ nõ tñ est obiectũ: sicut nec visibile visus: sed color. ¶ Sed ad hoc aliter põt dici q̄ nec est eꝰ .ppria passio: sed oẽs auctoritates itelligũtur: qz in hoc excedit itellectus sensum. ió in hoc est differẽtia. ¶ Ad illud ergo de ꝓportione inter obm z potentiã: dicendus q̄ nõ regitur .ppoꝛtio in essentia: nec in modo essendi. Sed nec in natura: tũc oculus coꝛpalis coꝛruptibilis quõ videret solem icoꝛruptibilẽ: z q̄re stella vel luna nõ cognoscit solem: z quõ angelus cognoscit gdditatẽ coꝛpoꝛeã: z quõ intellectꝰ noster gdditatẽ nõ existentẽ: sz requirit .ppoꝛtio motui z mobilis. Si aũt coꝛpus põt mouere intellectũ: multo magis incoꝛpoꝛeũ ¶ Ad questionẽ dicendũ q̄ põt cognosci a nobis: qz. 9. huius. ca°. vltimo. ignoratia T.c.vltimi. de illis nõ est i nobis: vt cecitas: sed in nõ habẽtibus intellectũ: qz si nihil cognoscit nisi cuius est sensus intelligibile: accepta p sensus nunq̄ substantia naturalis cognoscerez: qz p sensum nõ est alia noticia ante ꝓsecrationez hostie z post. ¶ Jtẽ si effectꝰ ducit i cognitionẽ cause: qz cã. ergo magis cause mag. s. .pbat. qz magis dependet ab illa cũ magis sit efficies q̄z me[a]: qz de[a] posset facere illõ sine me[a] causa: nec põt esse sine efficiẽte remoto cũ nõ possit fieri sine illo. ¶ Cõtra. igit spes lapidis magis repꝛesentat deũ q̄z lapidẽ. ¶ Rñ°. arg[m] .pcedit de cognitiõe discursiua q̄ habet p hoc tñ: qz est effectus: si aũt est effectus: tunc spectes tam est principiũ cognitiõis ituitiue non discursiue. Jtẽ qñ arguit ab effectu ad causam: in quo stat: nõ in effectu: illud est pcisa causa: qua imediate intelligit cõclusio demõstratiõis. ¶ Notandũ q̄ in sensu est

vna cognitio intuitiua. ꝓmo .ppria: alia ꝓmo z p se .ppria p spẽz: sed nõ ituitiua. vtrq̄ coꝛrñdet sua cognitio p accns. ſ. p quartionem cognoscibilis p se. Exemplũ de ꝓmo. visus videt colorẽ. De scõo. fantasia imaginat colorẽ. De tertio. visus videt tenebrã. De quarto. fantasia imaginat tenebrã. 5ª cognitio fantasie .ppria est p cõpositionẽ specieꝝ diuersoꝝ sensibiliũ: vt imaginando montẽ aureũ. 6ª. cognitio est cognitio p accidẽs alicuius: vt hois p figurã z colorẽ tẽ. In intellectu noticia visionis vel ituitiua: que est ꝓma cognitio non est in via possibilis: qz nulla potẽtia reseruãs spẽm: vel formale ꝓncipiũ cognoscẽdi in absentia obiecti põt sic cognoscere: qz illa idem hẽt ꝓncipiũ re pñte: z nõ pñte: z cognitio ista ituitiua ẽ tñ ꝺ re pñte z sub ratione pñtis. vñ si visus posset habere spẽm in absentia obiecti nũq̄ illa spes esset ꝓncipiũ intuitiue cognoscẽdi. ¶ Jtẽ vt videt nunq̄ cognitiõe ituitiua cognoscit imutabilitas alicuꝰ: q̄re pº. li. q. 4. ad 6[m]. ¶ Secũda cognitio ẽ accntiũ sensibiliũ solũ qz illa sola facit spẽm i itellectu: nõ aũt subet vt ptz supra p illã ꝓñaz. si nihil cogscit tẽ. ¶ Tertia cognitio z q̄rta que idẽ sunt hic est ꝓuationũ .ppriaꝝ rerũ intellectaꝝ per spes habituũ remouẽdo quõ cognoscunt itellectualiter ꝓuationes rerũ sensibiliũ. ¶ Quinta cognitio est forte rerũ separataꝝ vel substãtiarũ q̄ cognoscunt p ꝺ q̄ multa apphensa simul ꝓcipiunt q̄ nusq̄ alibi oia tuentur: sed ꝓpter hoc nulla essentia specifica alicuius cognoscit nisi in vli z forte accidẽtali vel p se supiori. Sed essentie .ppie se hñt in hac cognitiõe. q. sensibilia p accns in cognitione sensitiua. vbi ẽ sextꝰ gradus. ¶ Ad argũ[m] in op[m]. sic° oculus tẽ. ¶ Rñ°. silitudo quo ad impossibilitatẽ intelligit de noticia visionis: qz alia nõ ptinet ad sensum: z forte noctua posset imaginari si deus daret sibi speciẽ. Aliter posset dici q̄ sicut oculus ad lumẽ solis q̄ necessitate ſm totã suã virtutẽ agit. ita itellectus ad cognoscẽdũ illa ſm totã rõnem cognoscibilitatis. aliter nõ teñet silitudo. Aliter dicit q̄ intelligit de potẽtia recipiẽdi .ppriã spẽz obiecti: p quã fit scia noticia z tũc ipossibile vtrumq̄ ibi absolute ꝺ ſm

ſtatū recipiēdi tm̄ ſpēs a ſenſibilibus. aſr intelligit de gnto gradu noticie intellect⁹ ꝙtū ad difficultatē: nō quātum ad ꝑoſſibilitatē ſm cōmēta. ¶Ad argumēta ꝓme opinionis ptz quō intelliguntur oīa p abſtractionē a fātaſmatib⁹: qz nec i tertiā nec in quartam nec in quintam nec in ſextam cognitionē veniret intellectus niſi ſcōa eſſet ꝓma. tm̄ multa nunqz itelligit primo mō nec ſcōo modo. ⁊ ita nō abſtracta a fantaſmatibus: ſed p abſtracta q̄ cōgſcit alijs modis ſequētibus. ¶Ad aliud de leſione organi reſpōſio. nō eſt cā eq̄litas obiectoꝝ vtriuſqz potētie: ſed cā eſt ordo nālis: ſicut non intelligimus in ſomnis ꝓpter qō ⁊c. ¶Ad illō de ydolo formato. bene verꝝ eſt q̄ inde incipit cognitio: ſed vltra pgredit ad n̄ hntia ydola reſpuēs ydola. ¶Ad illō Aluic. metaphyce. 5⁰. q̄ ens ⁊ res factūt ꝓmā impſſionē in aīa: qō videt: qz ꝑm⁹ habitus potētie hēt p o⁰ obm ꝓmū potētie ꝓmi habit⁹ metaphyce obm ꝓmū eſt ens inquantū ens. 4⁰ metaphyce. ¶Item nihil aliud eſt cōmune oīm p ſe intelligibili niſi ens niſi forte alia ꝙuertibilia enti: ante q̄ oīa naturaliter ꝓus eſt ens itelligibile: vt ſubm ante paſſiōes ſiue ꝓprietates ¶Contra: tūc ens hēt vnū ꝙceptū: qz potētia pōt habere aliquē actū vnū. circa ꝓprium obiectū. ¶Item tūc nō eſſet formaliter alia ratio obiecti intellectus ⁊ voluntatis quia ratio obiecti voluntatis eſt aliq̄ ratio entis. g̃ p ſe itelligibilis. ¶Jté tūc oīa eēnt actu intelligibilia quecunqz ſunt actu entia: ⁊ tunc ſupflueret intells agens. ¶Jté tunc ſingularia eēnt p ſe intelligibilia: ſiliter corporalia: qō eſt contra Augu. 13⁰. ſuper gen. agens eſt nobilius patiēte. ¶Jté tūc intellectus poſſet naturali virtute i cognitionē oīuz entiū: ⁊ cogitatiōis cordis ⁊ futuroꝝ ꝙtingentiū ⁊c. ¶Ad primū. euaſio color eſt ꝓmū obiectū viſus: tm̄ circa colorem in ſe nullū actū pōt viſus habere: ſz ſemp circa ſingulare. ¶Contra hoc eſt: q̄ viſus nō cognoſcitiuus vlis. ¶Rn̄⁰ ſic nec intellectus vnico actu eſt alicuius eguoci cognoſcitiuus ſm logicū: licet analogi ſm metaphyciū: ſed tm̄ primi inter illa ānotata. ¶Contra illud eſt ſubſtātia. ergo illud facit ꝓpriam ſpēm. qz aliqn non certiſſime cognoſcerek: qō eſt ꝓtra illud qō ꝓdictum eſt. Siſr albedo nō intelligeret inquantū albedo: ſed inquātū eſt ſube. Siſr primū obiectū ponendū eſſet ꝓmū ad qō oīa alia attribuūtur. aliqn vnde eſt vnitas potētie. ibi ꝙcede. ſi ens nō ē vniuocū. ¶Rn̄⁰. ꝓpria ſpēs ſube eſt in ſenſu vt de ferēte: nō vt ꝓcipiēte: vel ſubiectiue. nō obiectiue. ¶Ad primū aliter dicit q̄ ens eſt vnius rōnis: vt tangit in illa q̄ſtione. 4⁰. hui⁹. aliqn nō eſſet certū q̄ aliqd eſt ens ⁊ du⁹ ſi ſubſtātia vel accn̄s. ¶Ad ſcōz. nde eſt obm intellectus ⁊ volūtatis: q̄re in. 6⁰. qōne. 3ª. ⁊ in. 9⁰. q. 5ª. aliter iſta rō intelligitur: ſed nō eſt rō itelligibilis: nec ſub qua aliqd p ſe intelligat. ¶Ad quartū. ꝓma cōcluſio ꝙceditur. Aug⁹. exponit in tabulis. ¶Ad plenioꝝ igit ſolutionē iſti⁹ qōnis eſt ſciendū q̄. 4. ſunt gradus in cognitiōe ſenſitiua. ꝓmus eſt intuitiue cognitiōis q̄ eſt de re ꝓſenti: nō tm̄ ſp ſpecie: nec tm̄ ſub rōne cognoſcibilis: ſed in ꝓpria natura. Scōs gradus eſt rei cognite p ſpēm ꝓpriā ex ſe genitā. Tertius gradus eſt per ſpēm aliā factā a virtute cognitiua: ⁊ hoc ex ſpeciebus aliquoꝝ ꝓpriis impreſſis ſibi. oēs iſte cognitiōes ſunt p ſe. verbi gra. de primo gradu. viſus videt colorē. de ſcōo. fantaſia imaginat colorē viſum: de tertio fantaſia imaginat montē aureū: vel ex nigro debili: qō videt: imaginat nigerrimū. In iſtis cognitiōib⁹ eſt aliquo mō vīe ⁊ ꝓticulare: ſicut ptz ꝓmo phyſice Aui. ⁊ cognitio in vli eſt adhuc cognitio p ſe maxie in intellectu. ¶Ultra hos gradus cognitiōis eſt cognitio p accn̄s: ⁊ hoc vel oppoſiti p remotionē: ſiue ſubti p accn̄s: ſm alias qōnes de primo gradu. ſ. intuitiue cognitionis an ſit in intellectu in via dnbū eſt. videt tm̄ q̄ ſic: qz gcgd pfectiōis ſimplr eſt in inferiori ponendū: videt ponendū in ſupiorū. ⁊ pfectiōis ſimplr eſt in cognitione ſenſitiua: q̄ cognoſcit aliqd inquātū pns eſt eſſentiā. ergo hmōdi cognitio videt h̄ cōpetere itellectui. ¶Sz ꝓtra nulla potētia retētiua ſpeciei in abſentia obiecti cognoſcit rem cognitiōe ituitiua inquātū pns eſt p eſſentiā ſuā: ſz intellect⁹ retinet ſpēm ſi ponat. g̃ ⁊c. ꝓbatio maioris: qz ſpecies q̄ cognoſcit talis potētia vnifoꝛmiter

se habet ad ipsam re presente fm essentiã
z non presdnte. ergo zc. ¶Sed hoc argu
mentũ ꝓbaret deum non videri in patria
per speciẽ: que possit conseruari in absen
tia obti: qz tunc nõ esset visio neqz esse pgs
set. Si vero teneaf q intellect⁹ hic posset
cognoscere ituitiue. põt dici q oẽm actuz
distinctũ sensus cõcomitaf aliqs actus in
tellectus circa idem obim: z ista intellectio
est visio: sed saltẽ fm ꝑmũ gradũ cognitio
nis: nulla suba sepata ĥ a nobis cognosci
tur: nec scõo mõ. qz oporteret q spẽs illa
imediate oꝛigiaref ab illo obo: qõ nõ fit:
nullã. n. spẽm recipimus nisi vel ꝑ sensus
vel quã intellect⁹ facit ex receptis. 3⁰. etiã
modo nõ cognoscif: qz oporteret q ꝑpas
spẽs haberem⁹ partũ illi⁹ zceptus cõpo⁹
nec iste tres itellectiões i pticulari sunt de
aliq nisi ab accitib⁹. 4.⁰ modo itelligif qõ
libet zcipiẽdo ens in cõi: qõ est ĥ ens. i. sin
gulare ens. Sed vltra zceptũ entis nihil
ꝑ plius itelligif de qdditate alicuius sube
nõ solũ sepate: sz nec mãlis: q. n. rõne suba
mãlis subta accitibus posset multiplicare
spẽm ꝑpriã sui cũ spẽbus accitũ: pari ra
tione z suba imãlis cũ spẽbus suaz actio
nũ: nõ eñ minus depẽdet actio ab agente
qz accidẽs a subo: sz ipi enti zũgimus ac
cidẽtia positiua vel ꝓuatiua q cognoscim⁹
ex sensu: z facimus ex ente z multis talib⁹
vnã descriptionẽ q tota nunqz inuenif nisi
in tali spẽ: z zceptus talis descriptiõis est
pfectioꝛ zceptu quẽ habem⁹ de tali spẽ si
mulirer. verbi gra: ex esse in aliquo locaꝛ
cõcipimus esse in alio: sicut accñs in subo
z eius oppositũ vlterius ꝑ accñs ꝑ nõ esse
in subo cõponim⁹: nõ ens in subo est suba
nihil tñ aliud zcipim⁹: nisi ens vltra dimẽ
siones sentim⁹ ens nõ in subo natũ reci
pere dimẽsiones: z est zceptus coꝛpoꝛis.
nõ natũ recipe suba icoꝛpea. ita q in oib⁹
istis si qrif qd est illud qõ est aptũ natũ: vl
cui ꝙuenit nõ esse in subo: dicimus q est
vnũ ens: q est aliqd: q ẽ res: nõ habem⁹
specialioꝛẽ zceptũ de qdditate ei⁹: sed sic
vltra amouendo oĩa coꝛpibus ꝑpria: z ex
intellectiõe z volitione ĩfa: qs expti sum⁹
cũ impfectiõe: abstrahẽdo intellectionẽ z
volitionẽ in cõi z inte⁹⁰ amotionẽ illius
impfectiõis: attribuẽdo illis positiue habe
mus vnã descriptionẽ ex ꝓuatiuis z posi
tiuis. vbi nihil est de qdditate descripti:
si ens: alia oĩa sunt ꝑpietates essentie tal.
Sic igif ptz quõ nulla suba intelligif ꝑse
nisi in vniuersalissimo zceptu. s. entis: per
accñs aũt intelligitur in pticulari: itelligẽ
do. s. ꝑpietatẽ: vel multas ꝑpietates illi
soli cõueniẽtes. deus tñ aliq mõ pfectius
itelligif: vt videf omnia alia suba. ¶Sed
ꝓtra pdicta arguif q suba a nobis ꝑ se in
telligif: qz ita diffinimus subas: sicut acci
dẽtia ꝑ genera z dñias ꝑprias. ¶Itez quõ
itelligim⁹ accidẽtia vlia cũ tñ singularia
sentiamus? ¶Ad primũ ĥoꝛ dicendũ q
de substãtijs habem⁹ habitũ vocalẽ: sicut
cecus natus sillogiçat de coloꝛib⁹: qz nec
ipa genera itelligimus: nisi ens. ¶Ad 2m
dicendũ q abstractio vlis a particulari fit
virtute intellect⁹. z tõ accñtia vlia itellige
re possumus. ¶Itẽ ꝓtra illud dictũ supra
q dicebaf q ille tres itellectiões in pticu
lari nõ sunt de aliq nisi de accidẽtib⁹. Ar:
qz fm hoc videf seq q nunqz näliter itel
ligeremus aliquã substãtiã: nec etiã in pa
tria: nũc eñ est intellect⁹ capax: sicut tunc
qz est eadem potẽtia. nũc etiã est ipsa sili
potẽs gignẽ spẽz: si tũc poterit. ¶Itẽ quõ
tũc itelliget ens. nũqd ꝑ spẽz ꝑpriã: studc.

Ad aliam questionẽ

rñdef q cõmenta. vult q ex parte intelle
ctus nr̃i est difficultas cognoscendi subas
sepatas: nõ ex pte eaz. Jn itellectiõe sube
mãlis est ex pte rei. qz vnũqõqz cognoscit
vel est cognoscibile fm q est in actu. illa
ergo q nõ sunt simplr in actu: ĥnt ex se dif
ficultatẽ vt cognoscãf. ¶Cõtra. si sic. ergo
erit cõparando illas res ad quẽcũqz intel
lectũ. ꝓns est falsum respectu itellectus di
uini: ꝓbatio ꝓne. da oppositũ huius. s. q dif
ficultas cognoscẽdi eas ex parte rei: nõ re
spectu cuiuslibet itellectus: sz respectu ali
cuius. s. nr̃i: tunc cũ iste sube sint eadẽ ad
quẽcũqz itellectũ cõparenf: segf q nõ est
difficultas ex pte ipaz: sed ex pte itellect⁹
nr̃i cui cõparanf. ¶Item nõ est difficultas
ex pte rei i illo qõ imediate zsegtur rẽ fm
q res est: sed cognoscibilitas talium zsegt
ens fm q ens: qz p idem est ens: z cogno
scibile. ex 2⁰. huius. ¶Concedo igitur q

in materialibus ꝛ imaterialibus difficultas cognoscẽdi ẽ ex parte intellect⁹ nostri materialia aũt nõ sunt eque in actũ: sicut imaterialia: ideo nõ ita pfecte cognoscunt cognitio que põt haberi de illis eque faciliter habetur: sicut de imaterialibus: qꝛ ita faciliter mouet materiale itellectum ſm cognoscibilitaté suaꝫ sicut imateriale: nõ tamen eque intense mouet: sicut ignis paruus eque faciliter calefacit ſm ꝓportionem caloꝛis sui: sicut maioꝛ ignis ſm ꝓportionẽ caloꝛis sui. ¶Ad rationẽ q̃ vnũ q̃ꝫ cognoscit ſm q̃ in actu. vel inq̃ntum ens. dico q̃ qꝛ sunt impfectioꝛa in entitate. ideo nõ habent ita pfectã cognitionẽ. tñ cognitio eis ꝓpoꝛ⁹. ita faciliter est de eis ex parte eaꝝ: sicut de imaterialibus ex parte earum. ¶Ad aliam rationẽ dicendum q̃ minoꝛ est falsa. ¶Ad ꝓbationẽ dicẽdũ q̃ nõ est indispositio ꝓpter ꝓximũ: sicut oculus noctue nõ habet ꝓximũ luminis solis: sed ꝓpter debilitatẽ virtutis sue in cognoscẽdo. ꝛ ita virtus est formale in cognoscẽdo. ¶Ad aliud q̃ rõ ratio ꝓbat q̃ nõ sit difficultas: quia debilitaꝫ ita in cognoscendo ꝓpter oꝛganum: sed qꝛ virtus debilis est in cognoscẽdo: sensus aũt potest habere vtrũq̃ impedimentũ.

Et manifestũ est q̃ res habent pꝛincipiũ ꝛ q̃ cause rerũ entium non sunt infinite.

T.c.v. **Questio. 4.**

Irca hoc que-

c rit⁹ virũ sit necesse ponere statũ in oĩ genere causarũ? Qꝛ nõ. 8°. phyco. motus nũq̃ incepit: ꝛ maxime circularis: ꝛ si hoc nec generatio incipit ex. 2°. de generatõe. ergo infinite gñatiões fiũt: ꝛ q̃libet gñatio hẽt ꝓpriã cãm efficientẽ ꝓximã: ꝛ finẽ ꝛ mãz in his q̃ generanť ꝑ ꝓpagationẽ. ẽ oẽs cause sunt infinite. ¶Item qũ inter aliq̃ extrema est distãtia infinita possibile est ibi esse infinita media: sed inter ꝓmũ efficiens ꝛ inter quodcunq; aliud efficiens: et sic de aliis causis: formali ꝛ finali est infinita distãtia. ꝓbatio ma. quãto aliq̃ magis distãt: tanto plura possunt esse media inter ipsa. ergo si infinitũ: infinita possunt eẽ media. ¶Itẽ de materia vtꝛ: pꝛima⁽ᵉ⁾. minoꝛ. ens in infinitũ distat a nihilo ergo inter nihil ꝛ ens possunt esse infinite entitates potẽciales: cuiusmodi est materia. ¶In oppositũ est phus in lra. ꝛ pꝛobat de oĩ gñe cauſaꝝ q̃ sit status. Qõ v. T.c.5.

Trum sit pꝛo-

v cedere in infinitum in effectibus. ita q̃ actualis sit infinitas? Qꝛ sic videtur. oĩs differentia alicuius generis habet differentiã oppositam condividentem secum illud genus: sed finitum in actu est differentia quãtitatis. ergo habet infinitũ pꝛo differentia sibi opposita: ꝛ infinitum in actu: non in potentia: qꝛ differentie opposite non compatiuntur se: sed idem est finitũ actu: ꝛ infinitũ in potentia. ergo habet pꝛo opposito infinitũ in actu. Item. 6°. topicoꝝ Aristo. increpat diffinitionẽ linee recte: cuius mediũ supadditur finibus: qꝛ infinita: neq; finez neq; mediũ habet: recta autez est linea. ſ. infinita. ergo nõ repugnat linee recte infinitas. ¶Item 3°. phyſicoꝝ. quãtã magnitudinẽ ꝓtingit eẽ i poᵗⁱᵃ tãtã ꝓtingit esse in actu: sz i poᵗⁱᵃ cõtingit eẽ infinitũ: qꝛ. 2°. de aia. ignis crescit in infinitũ appoᵗⁱᵘ cõbustibilibus. ¶Itẽ cõtinuũ est diuisibile in semper diuisibilia. 6°. phyſicoꝝ: sed nũerus sequtur diuisionẽ cõtinui ex. 3°. phyſicoꝝ. ḡ numerus est infinitus. Dicit q̃ hoc est i potẽtia sic̃ diuisio. ¶Cõtra hoc ꝓ⁰ de celo ꝛ mũdo: qõ ipole est factũ eẽ ipole ẽ fieri. ḡ si ipole est cõtinuũ esse diuisum in infinitũ. ergo impossibile est diuidi infinitum in potentia. ¶Item q̃ dicitur de numero q̃ est in potentia infinitus: q̃ actu. ꝓbatio. ꝓcessuz est q̃ infinitus in potẽtia: sz q̃libz spẽs data põt addi vnitas: ꝛ causatur noua spẽs. ḡ spẽs nũeroꝝ sunt infinite i potẽtia: sz q̃libz spẽs addit vnitatez sup aliã. ḡ alia spes q̃ est in potentia habet in se infinitas vnitates: sz omnitũ spẽz q̃ possibiles sunt idee earum sunt in deo actu: ergo habet actu ideã alicuius speciei vel nũeri habẽtis vnitates infinitas: sz ois spẽs cuiꝰ ideã hz deꝰ actu ẽ

Ca.19.

T.c.69.

T.c.41.

T.c.3.

T.c.68.

ꝓ⁰. pꝛoꝝ. T.c.20. ꝛ.6. phi⁹. T.c.62. et 2°. de generatione. T.c.94. ꝛ 3°. me⁽ᶜᶜ⁾.

T.c.12. factibilis a deo in suo singulari. ergo aliq̃
T.c.41. spēs infinitas hñs vnitates erit factibilis
extra deū. ¶ Cōtra. 3. phy. dicit phs de nu-
meris. q̄ ois numerus est numerabilis:
sed om̄e nūerabile est ptransibile: ⁊ om̄e
ptransibile est finitū. ergo ⁊c̄.

Intelligere vero non est non statuentem. T.c.II

Sed si infinite essent pluralitate species causaruz non esset ita cognoscere.

T.c.XIII Questio. 6.

Trum infinituz

v possit cognosci a nobis? Q̄z sic.
deus est infinitus: ⁊ possumus
eū cognoscere: vt supra habitum est. g̃ ⁊c̄.
¶ Item cognitio est p oēs cās. g̃ p p̄maz q̄
est infinita. ¶ Item infinitū diffinimus: ⁊
passiōes de eo assignamus: ⁊ imponimus
nomē ad significandū illud. ergo ip̄m in-
telligimus. ¶ Itē spēs oēs quorūcūq; ge-
nerū sunt intelligibiles a nobis: q̄z diffini
biles: sed spēs nūeroꝝ ⁊ figuraꝝ sunt infi
nite: q̄z vltra quācūq; spēm datā ꝯtingit ac
cipe aliā i infinitū. ⁊ ita infinita q̄ vere sūt
spēs: licet nō existāt: sicut spēs rose est spēs
vera. rosa nō exñte. g̃ pñt cognosci. ¶ Itez
T.c.76. 4. phycoꝝ. ca. de va°. si duo corpa sil' sunt
T.c.11 ⁊ infinita. g̃ si due spēs itelligūtur sil': ⁊ in-
et.13. finite: ⁊ q̄libet est p̄n^m cognoscēdi. ¶ Cō-
T.c.35. tra phs. 2. huius dicit. si formales cāe eēnt
ꝯ^to.11 infinite. nihil ꝯtingeret scire: ⁊ idem dicit
p°. phycoꝝ. ꝯtra anax^am de p̄ncipijs infi-
nitis: tunc nihil esset cognoscibile. ¶ Itez
cōmēta. h̄ si qs imaginatus fuerit lineam
infinitā nō intelliget eā. ¶ Contra: qd̄ pōt
virtus inferior: pōt ⁊ supior. qcqd igit̄ pōt
qs imaginari: pōt itelligere. ¶ Hic est no
T.c.34 tandū in gñali qd dr̄ p hoc nomē infinitū
pōt eñ infinitū accipi tripliciter: negatiue
p̄uatiue: ⁊ ꝯtrarie. p̄mū ptz. 3°. phycoꝝ. pū
ctus est infinitus negatiue: sicut sonus in-
uisibilis p̄uatiue. q̄z p̄uat finē in apto nato
finiri: ⁊ vocabulū h̄ sonat ꝯtrarie: q̄ ptz p
Boetiū sup p̄dicamēta. ca°. de q̄litate: vbi
phus dicit: q̄ iest q̄litati h̄re ꝯtrariū: sic iu-
sticia ꝯtrariat̄ iniusticie. iiustus ꝯtrarie dr̄
q̄z hēt ꝯtrariū habitū ex actibus gñatū: sic
infinitū negat finitatē cū positiōe ꝯtrarij: si
cut finitū extensum sine termis. ⁊ sic loqt̄
phus ꝯtra pmenid. ⁊ melissuz. p° phycoꝝ
illd infinitū ꝯtrarie dictū duplr̄ pōt sumi:
vel q̄ sit in actu exñs sine termis: vel q̄ sit
tale in potētia: qd̄ diffinit phs. 3. phy. Infi
nitū est: cui⁹ quātitatē accipiētib⁹ semp est
aliqd extra accipe. ita q̄ q̄ztūcūq; accipiat̄
sp est aliqd extra. si eēt tm̄ negatiue vel pri
uatiue nō semp eēt aliqd extra accipe. In-
finitū istis duob⁹ modis vltimis. 2°. p̄nci-
pali. ⁊ 3° semp ⁊ in quātitate molis vel vir
tutis. quātitas oīs ꝓprie: vel metaphorice
est magnitudo: vel multitudo ꝓprie vel
me^cc. g̃ oīs īfinitas. talis est in magnitudie
vel multitudie ꝓpria vel me^ca. ¶ De mul
titudine siue numero videndū est: q̄ īfini
tū negatiue nō inuenit̄ in numeris: sed in
p̄ncipio nūeri: nec p̄uatiue: q̄z nulla mul-
titudo est: q̄ est apta nata terminari: ⁊ non
terminat̄. Infinitū ꝯtrarie in potētia ē in
numeris: q̄z nūerus seqtur diuisionē ꝯti-
nui. Infinitū etiā in actu est difficile vitare
videt̄. n. s̄m phm q̄ infinitū ꝯtrarie i actu
est: sicut pz de aiabus hominū posita gña
tione ꝑpetua. Sil'r p illud argumentū vl-
timū p̄us ad illā partē: ⁊ h̄ cōcedit Aui. ⁊
Algaçel eius sectator. ¶ Sed rñdet̄ q̄ hō
nō fuit ab eterno: licet mūd⁹ fuerit. ¶ Cō-
tra h̄ arguit. 2. phycoꝝ. nos sum⁹ q̄dāmō
finis oīuz: vt qd alia p infinitū tp̄s sine fine
ad quē sunt? ¶ Sil'r Aug⁹. de qōnib⁹ vete
ris testamēti. videt̄ illud īprobare q̄stiōe
33. vt qd ānua fecūditas sine homine ⁊c̄.
¶ Cōtra. tūc īfinita nūeralia pñt cōponi ⁊
facē magnitudinē īfinitā. ¶ Rñsio nunq̄z
magnitudo eēt maior toto ex cui⁹ diuisio-
ne resultauit ille nūer⁹: qd̄ totū fuit finitū.
¶ De multitudie trāsumptiue dcā: q̄ ē n
speciebus essēntialiter ordinatis in omni
gñe sil'e est de duobus modis quo ad infi
nitū. s. negatiue ⁊ p̄uatiue: sed quo ad infi
nitū ꝯtrarie i potētia est dissimile: q̄z talis
nō pōt esse i diuersitate specieꝝ. ita q̄ de⁹
possit facere in īfinitū spēm nobiliorē q̄cū
q̄z facta: q̄z tūc esset aliqs gradus pol'is in-
tensiue īfinitis i pfectiōe: ⁊ tūc esset creatu
ra pol'is simplr̄ infinita i essentia: ⁊ tūc il-

T.c.41. la sil'r esset deus. ☾Q. multitudo in gene re quantitatis nō possit esse actu infinita. patet:z. physicorum. omnis numerus est numerabilis.g̃ pertransibilis.g̃ rē. ☾Jté im possibile est oē ꝑtinuū eē diuisuz actu i isi nitū:qz aut i diuisibilia aut i idiuisibilia.si scdo mō:tūc ꝑponit ex idiuisibilib⁹ cū re soluat i illa.si ꝓmo mō:pōt vltra diuidi:et ita nō ē diuisū i infinitū:sz nūer⁹ cātur ex di uisiōe ꝑtinui.g̃ nūer⁹ nō pōt eē actu infinit⁹. ☾Jtez.5°.h°.c.de q̃ntitate.multitudo si sit fi nita nūer⁹.g̃ ois nūer⁹ est multitudo finita. T.c.18. T.c.2. ☾Jté.10.h°.nūer⁹ē multitudo mensurata t.4. vno:sz ꝓtra rōnē infiniti ē mēsurari a finito: T.c.19. sic ꝓbat.6°.phy.q̃ infinitū nō pōt mēsurari a finito.ergo.nullus numer⁹ pōt eē finit⁹. ☾Ad rōnes i oppositū supponēdo:q̃ ar gumēta tā facta ꝑcludāt.Ad illō de aiab⁹ dōm q̃ ñ asserit alicubi formā aliquā:nec etiā itellectiuā manere post sepationē.vñ i.12.ꝓmo.ca.de ℔ vt loq dubitatiue. ☾Ad T.c.17. ℔ alr rndet q̃ si oēs aie hūane q̃ fuerūt po sita gñatiōe ꝓpetua a pte ante:siue si oēs ptes in potētia i magnitudie eēnt q̃ nō eēnt ifi nite actu cōtīgēdo infinitatē cū actu:vñ fo rte posset ꝑcedi q̃ actu eēnt infinite i potētia qz in potētia accipiēdo vnā aiaz post aliā: qz aliē nō cōpetebat eis infinitas:sz nō eēnt infinite actu:qz nō sunt tot q̃n pl'es possunt eē.infinita i actu tot sunt q̃ nō sūt pl'a ꝑpos sibilia eē:vñ ē ibi fall'a ꝑpōnis z diuisiois: eo q̃ ly infinitas ꝓtīgat cū ly actu:et tūc est fla:vl'sepat ab eo.vñ ꝑcessis ꝓmissis ꝓña ñ valz. ☾Cōtra.q̃t fuerūt hoies tot sunt aie. g̃ si hoies infiniti z aie. ☾Dicēdū q̃ succes siua infinita si eēnt sil' ñ eēnt infinita.vel si eēnt tot hoies sil':quot fuerūt successiue:ñ eēnt infiniti actu:qz infiniti fuerūt i accipiēdo z in potētia.tō nūq̃z segtur ex illis:si eēnt sil:in finitas actualis:qz alteri⁹ rōnis sunt infini tas actualis z potētialis.tō ex infinitate po tentiali nūq̃z pōt cōcludi infinitas actualis. ☾Ad aliud q̃ licet esset aliq̃ spēs numeri itellecta a deo hūs infinitas vnitates ñ pos set fieri extra ꝓm pbz:qz nihil facit nisi me diāte cā iferiori:q̃ nō pōt talē effectū pduc cere. All'r posita ypothesi:dōm q̃ possz fie ri extra:sic̃ sibi pōt cōpetere eē.f.q̃ vnitas post vnitatē in infinitū:nūq̃z tū sil':sz succes siue solū.sicut de⁹ sil' hēt ideaz totū ꝓpis:qō tū nō ē sil' factibile extra:sz tm̃ ps post ptē. ☾Cōtra rūsiōem vltaz.si nūer⁹ pōt fieri sic. aliqū erūt iste vnitates sil' extra deū:z tūc nūer⁹ align actu infinit⁹. Si nō.g̃ iste nūer⁹ nunq̃z eru fact⁹ extra:qz nūer⁹ nō est extra: nisi cōtineat sil' oēs vnitates itegrātes ipz nō sic ꝓps respectu ꝓtium. ☾Sustinēdo q̃ de⁹ posset facere nūez hūtē infinitas vnita tes. Tūc ad rōnes ꝓbi i ꝓtrariū.cū dic.ois nūer⁹ est nūerabilis rē. ☾Dōm q̃ eadem rō posset fieri de nūero infinito in potētia, ois nūer⁹ in potētia ē nūerabil' in potētia: z oē nūerabile in potētia est ptrāsibile in potētia:et oē ptrāsibile i potētia ē finitū in potētia.g̃ nūer⁹ infinit⁹ in potētia est finit⁹ in potētia. ☾Dōm tō q̃ est rō ꝓbabilis soluz ꝺm q̃ dicit in littera.rōnabiliter autē quē modū loquendi hēt q̃n facit tm̃ ꝓbabiles rōnes.vñ altera ꝓmissa negāda est. ☾Ad aliud q̃ sic cāt:sed nō solum sic cāt:qz pōt vnū nouū ꝓtinuū fieri:z crescit nūerus.tō al'r pōt nūer⁹ cāri:q̃z ex diuisiōe cōtinui.tō falla ꝓtus. ☾Ad aliud qō est falla ꝓtus: qz segt.si multitudo finita est nūer⁹ est. Sz destruendo añs non valet. ☾Ad aliud:q̃ nullum infinitū pōt mēsurari finito finities sumpto:bñ tū finito infinities sumpto:nūq̃ nō est de rōne nūeri q̃ mensuret vno fini ties sumpto:qz ꝺm ipm.nūer⁹ in potētia ē infinit⁹ q̃ ñ pōt mēsurari vno finities sūpto: sz nēcario vno infinities sūpto. ☾De multi tudine eēntiali.f.specifica eoz q̃ hūt ordi né eēntialē:patz q̃ ibi nō est infinitas nega tiue nec ꝓtiatiue. Jnfinitū ꝓtrarie nō pōt ibi eē.qz tūc esset illud infinitū itēsiue in pfe ctiōe:z eēt de⁹:nec ē infinitas in potētia ꝺm phm.tū qz vniuersuz est pfectū:z ꝺm phm pfectū est cui nō pōt fieri additio:tū qz nō ponit aliquid posse fieri:cuius potētia pas siua nō ꝓcessit in materia:z po⁹ actiua in aliqua cā efficiente cura ꝓmā:qz nō ponit deū aliquid posse facere:nisi ꝑ cāz mediā: sic̃ reperit a ꝓmētatore sup illud.7°.hui⁹. manifestū ē ex dictis quō oē q̃ fit:fit ex cō uenīēte.in fine 2ⁱ.vbi dī.ipl'e est vt agens ꝓmuz transmutet materiā nisi me⁽ᵉ⁾.cozpe aliquo nō trāsmutabili.f.cozpibus celesti bus.z ideo impl'e est vt itelligentie sepate dent aliq̃ formā formaz mixtaz in mate ria. Jllud ꝑcludit de generabilib⁹ q̃ pdu-

3°. phy⁹. T.c.63. z.5.me⁽ᵉ⁾ T.c.21. et.31. z.10.me. T.c.13. T.c.30. 31.

cunk p transmutatiõez mãe: sz nõ ỏ itelligẽ tijs in qb⁹ ponerent gd⁹ in infinituz pl'es: si in aliquibus ponerent. ¶ Scõm veritatẽ circa ℔ sunt opiones. vna qꝫ de⁹ pót facere spẽm vltra spẽm in infinitũ in potẽtia: qz q̃libet factibilis in infinitũ distat a deo. g̃ si pfectioz itelligat adhuc ſtat lunes creature. Alia ọpio tacta ẽ ỏ. cũ vna róne ad ℔. Infinitũ negatiue nõ ẽ in aliq̃ diuisibili: sz i pũcto. Q infinitũ ꝓuatiue pót eẽ in aliq̃ diuisibili ſm aliqs: ꝓbat: qz termin⁹ nõ ẽ de eẽntia diuisibilis: sicut pũctus nõ ẽ de eẽntia linee: z amoto illo qỏ ẽ extra eẽntiã rei manet res. Si ãt auferat pũct⁹ vltim⁹ ẽminãs: aut manet linea nõ termiata apta nata terminari: aut ñ. si sic. tũc infinitũ ꝓuatiue erit i linea diuisibili. si nõ: tũc aliqs pũct⁹ ẽ imediat⁹ pũcto ablato: z sic duo pũcta ꝓtigua i linea. z sic linea ꝓponerẽt ex pũctis. ¶ Itẽ idẽ arg^m pót fieri ỏ tpe. si auferat istãs terminãs. ¶ Cõtra. qz nõ ꝓt itelligi linea iterminata. 2. ℔ nõ ꝓt itelligere lineã nõ stã^m

T.c.11. ¶ Itẽ ꝑmo posteriozꝫ. illa ſsunt p se ꝑmo T.c.9. mõ: q̃ ſsũt róne qd^va: vt triãglo ẽst linea: z linee pũct⁹: ſuba. n. eoz ex his ẽ: sz tale ñ pót separi a re manẽte re: qz tũc eẽt linea z nõ linea. ¶ Itez in ꝑm⁹ geometrie: linea ẽ lógitudo cui⁹ extremitates sũt duo pũcta.

diffõne. 2. T.c.40. ¶ Itẽ. z. phy. ỏ róne corpis ẽ termiari superficie: z superficiei linea: et linee pũcto. ¶ Ad róné ꝑmã istaz: qꝫ de róne ꝓtinui ẽ t̃min⁹. dõm qꝫ eo mõ q̃ ponit in diffõne: eo mõ ẽ de eẽntia ei⁹. s. in róne terminãtis: nõ qꝫ linea sit pũct⁹: sz qꝫ ẽ t̃miata pũctis. ¶ Per ℔ patet ad alia: qz oia ꝓcedũt nõ de cõtinuo ab^te. sed vtẽ t̃minatũ. ¶ De infinito ꝓtrarie.

T.c.57. et infra. T.c.35. et infra. T.c.69. Sciẽdũ qꝫ actu nõ pót eẽ in magnitudine: sic vult phs. 3°. phy. z p° ỏ celo. vbi arguit de corpe graui et leui: et circulari p rões mltas: qz de róne corpis ẽ teriari superficie: z sic de alijs magnitudinib⁹. ¶ Sed vtruz possit eẽ infinitũ in potẽtia? Dõm ſm phm qꝫ nõ: qz phs. 3. phyſico ꝓ. quãtã magnitudinẽ ꝓtingit eẽ in potẽtia: tãta ꝓtingit eẽ i actu. ¶ Ista ꝓpõ declarat dupl'r. p°: qz potẽtia magnitudis ad augmẽti ẽ potẽtia ad fo:mã: z totũ. potẽtia ad diuisiõez ẽ potẽtia ad mãz: z ad ipfectõez: z ad ptes: sz forme ẽ t̃miare. m^s ẽ eẽ infinitũ: z ñ termiare: ió pót eẽ linea tãta in actu: q̃ta ẽ in potẽtia: sz nõ pót eẽ taz pua i actu: sic i potẽtia. ¶ Cõtra. tũc nũer⁹ creſcẽs vadit ad formã: qz ad spẽz nũeri: z nũer⁹ diuisus ad ỷ^tem z mãz. g̃ q̃z⁹ est nũer⁹ in potẽtia: tãt⁹ poterit eẽ i actu: qỏ est ꝓtra phm q ꝓcedit ℔ ỏ magnitudie: nõ de nũero. Alr declarat ꝓpõ: q̃uis potẽtia q̃ est ad vnã formã: posset reduci ad actũ: potẽtia tñ ad pla: sic̃ est potẽtia diuisiõis i magnitudie: nõ pt reduci ad actũ: qz nõ ẽ pótẽtia vna: nec ad vnũ. ỏ nũer⁹ diuidẽdo ẽ potẽtia ad vnũ augẽdo ad pla. de magnitudie ep°. ¶ Cõtra. sic̃ magnitudo aug^ta ẽ vna magnitudo. z iõ pt eẽ tãta i actu: q̃zta ẽ in potẽtia. sic nũer⁹ auct⁹ ẽ vn⁹ nũer⁹. Si dicas qꝫ sp ẽ alia spẽs nũeri p additiõez vnitatis. Eodẽ mõ magnitudo cubitalis aug^ta si vltra augef deuenit ad magnitudinẽ irti cubitalẽ. z sic ascẽdẽdo erit variatio spẽi: sicut i nũer⁹. Itẽ nec rõ. phibet q̃zutatẽ ꝓtinguã eẽ infinitã: cũ ex illis ꝓtinuis ñ fiat vnũ ꝓtinuũ: sic̃ nec in nũer⁹. ¶ Jõ alr declarat qz phs dicẽ qꝫ appõ nõ ẽ infinita: nisi diuisio ne ꝓtraria exñte infinita: qz ñ pót magnitudo crescere: nisi addẽdo ex alia magnitudine diuisa: sicut si magnitudo pedal' diuidat: et addat alij magnitudi pedali: nũq̃ excedet magnitudinẽ bipedalẽ: nec alr mte^it phs. ¶ De magnitudine pfectiõis. vbi idẽ ẽ mai⁹ qỏ meli⁹: i tali nõ ẽ infinitas negatiue: qz forte glibet g̃dus ẽ diuisibilis: nec infinitũ ꝓtiue pót eẽ ibi: qz ibi nõ ẽ aliqs g̃dus polis termiari qn termin⁹ ẽ infinitas ꝓtrarie i potẽtia an sit ibi ẽ dubiũ. infinitas. n. talis ſm phm nullibi est nisi i nũero. z ibi solũ in potẽtia: actu tñ nõ ẽ i effectib⁹ sz in ỏ solo. ¶ Per ℔ ad ꝓmã qõnẽ qꝫ infinitas trãsitiua ẽ in cãis: qz i p° efficiẽte cãe etiã accñtal'r ordinate pñt eẽ infinite i multitudine successiue nõ sit: i cãis ſm spẽz siue eẽntialr ordinatis: nec sit: nec successiue: qz ois cã iq̃zti cã: vel i ℔ qꝫ cã nõ ẽ vltima: qz vltima nihil pducit: ois cã agẽs i vtute alteri⁹ nõ ẽ pma: sed si oẽs eẽnt infinite: q̃libet ageret i vtute alteri⁹. g̃ nulla pma nec vltima: sz oẽs medie: sz oẽs cãe medie accepte pñt cã^rem ab aliq̃ vna cã: ℔ ñ ẽ aliq̃ vl' vna istaz media. z. qz tũc idẽ eẽt cã suiipsius. g̃ erit alia pma q̃ erit cã oiuz: altogn vniuersitas cãz mediaz nõ erit cãta. ¶ Cõtra. rñsio icludit repugnãtiã: qz sil'e ẽ ỏ cãis accñ

talr ordinatis et de alijs: qz accipiẽdo oẽs patres gñantes si sint infiniti. ḡ oẽs sunt medij: z si sunt medij. cãlitas oim erit ab aliq̃ vna cã: ista nõ est ab aliq̃ ista ꝛ. qz si sic idẽ eẽt causa suiipsius: et arguit ibi sicut in causis p se ordinatis. ¶ Jtẽ ꝓmẽtator exponit sic precitudinẽ forte itendit ea q̃ sunt vnius speciei. vt homo est ab hoie sz iste sunt cãe accitalr ordinate: z tñ pt q̃ cause sic ordinate i eadẽ spẽ sint finite. z post dicit q̃ cãe accitaliter ordinate sunt infinite: z sic vr q̃ dicat ꝓtra dictoria. ¶ Jtẽ si esset pcessus in cãis accitalr ordinatis eẽt nũer⁹ infinitus z spẽs nũeroz sunt essentialiter ordinate. ergo in talibus est infinitas. ¶ Jtem ꝓbatio q̃ ratio petit: qz assumit in ante i minori oẽs cãs esse medias. ḡ supponit ꝑmũ z vltimũ: alioq̃ ponit medium sine extremis. ¶ Jtem assumit q̃ oẽs cãe medie haberẽt causaz aliã. dico q̃ nõ: sz quelibet est causata ab alia: sed nõ valet: qlibet est cãta ab alia. ḡ oẽs sunt causate ab alia. sz est figura dictionis. ꝓmutat eñ singulare in plurale. ¶ Alr formatur ratio ex littera ad solutionẽ questionis q̃ causalitas mediata ꝛ sit ab vna causa: qz cuiuslibet cause medie cãlitas est ab alia prioze essentialr. nulla ẽ causa poz eẽntialr nisi sit aliqua ꝑma eẽntialr: qz ꝑus ẽ qõ ẽ ꝑncipio ꝓpinq⁹. ḡ nulla ꝑt hẽ cãlitatẽ nisi sit alia ꝑma a qua oẽs hnt cãlitatẽ suã. ¶ Cõtra ista rõnẽ. in tpe et motu sunt ꝑus z posterius: et tñ nõ est ibi primus simpliciter. ¶ Ad illud respondet T.c.16. phylosophus qnto metaphysite. capitulo de priori et posteriori. q̃ non est ibi primus neq; posteri⁹ nisi signetur a nobis. alibi est ꝑmũ simplr. qz iste scõs mod⁹ arguẽdi põt aliq̃ modo saluare ꝑoz modũ arguẽdi q̃ est cõmẽtatoris. ¶ Jdeo ad argumẽta que sunt ꝓtra illum primum modũ dicenduz. ¶ Ad primum q̃ illa cõsequentia valet. si omnes cause sunt medie: q̃ omniũ causalitas est ab aliquo vno. si cause sint essentialiter ordinate. in accidentaliter ordinatis. nõ valet cõsequentia. ¶ Alr respõsio patz ex scõdo modo. ordo enim essentialis regit: q̃ omniũ causalitas sit ab vno primo. ¶ Ad aliud de expositione scõa cõmẽtatoris. q̃ non est ad intentionez phylosophi duas ponit. vnam cum forte illam nõ approbes. ¶ Ad tertium q̃ nõ sequitur: nisi q̃ in numeris in potentia est infinitas: nõ in actu: vt dictum est. ¶ Ad aliud in antecedente sumitur q̃ cause omnes erunt medie per abnegationem primitatis z finitatis. vnde nõ accipit q̃ essent infinite cause medie ponitue. ita q̃ esset aliqua prima simpliciter: z aliqua vltima: in quarum cõparatione dicãtur medie: sz negatiue per abnegationez prime simpliciter z vltime. ¶ Ad vltimum q̃ forma arguendi nõ valet. vniuersitas nõ est causata. ergo aliqua non est causata: sed tenet gratia materie: quia si totalitas nõ sit ab vna causa prima: non esset aliqua vna prima omnium: nec esset inter illas aliqua prioz essentialiter alia: et sic nulla esset causa alterius. ¶ Ad primum argumentum: q̃ fm intentionez phylosophi cause accidentaliter ordinate sunt infinite successiue posita generatione ꝑpetua: sed de causis materialib⁹ nõ est verũ: sed tñ tot sunt cause materiales: quot sunt predicamẽta simul existentia: successiue eni generato ꝛ est eadẽ materia. ¶ Cõtra. T.c.28. 7. metaphyce: generans generatur aliud ꝓpter materiã. ergo in diuersis generatis erit diuersa materia. ¶ Respõsio. generãs z generatũ sunt simul. vnde i ipsis est alia materia: vt ꝓbat obiectio: sed nõ in generato z corrupto. ¶ Ad aliud verum est de distantia proprie dicta fm aliquam dimẽsionem in genere quantitatis: non de distantia perfectionis: sicut patet de ꝙrarijs que maxime distant: et tamen sunt aliqua contraria que non habẽt me⁹. ¶ Vel posset ꝓcedi q̃ si essent infinita agentia: nõ attingerẽt pfectionẽ extremi: nec plus ꝓbat ratio. vbi. n. infinita distantia q̃cũq; dent me⁹. nullũ potest attingere alterũ extremũ. ¶ Cõtra. ḡ põt aliud esse et aliud medium vsq; in infinitum. ¶ Jtem phylosophus T.c.15. primo physicorum contra Melissum dicit. q̃ finitum z infinitũ in actu q̃ntitati ꝓgruũt. ¶ Dico ampliori solutione istius questionis. primo est notandum q̃ aliud est loqui de causis per se: z de causis per se ordinatis: cãe ꝑ se sunt que ꝑ ꝓpriã nãz: z nõ ꝑ aliqđ accidens sibi causant. ita q̃ ibi est cõparatio vni⁹ ad vnuz. Cause ꝑ se ordinate dicunt respectu alicui⁹ effectus cãti ab am-

babus: ⁊ est illaruꝫ triplex differentia. Ad
causas accitaliꝫ ordinatas. ꝓma est qꝫ p se
ordinataꝫ scda inqꝫtuꝫ cāt depēdet a ꝓma
cā p accns: nō q̄tū ad rōnē cāndi: lꝫ quātū
ad aliquid aliud. Alia differēa est qꝫ alia
rō cālitatis ē in p se ordinatis: eadē in p acci-
dēs ordinatis. Segꝫ ꝟ ex ꝓma: ⁊ iuxta hāc
dicꝫ qꝫ cause p se ordinate sunt diuerse spēi
p accns eiusdē: sed nō ordꝫ: qꝫ diuersus mo-
dus ḧndi formā eiusdē spēi: sicut ignis ꝟ
calorē ⁊ alia: sufficit forte ad ordinē per se
causaꝫ. Tertia differentia segꝫ ex scda. s. qꝫ
cause p se ordinate oēs necessario regrūꝫ
simul ad effectū causandū: aliogn aliq̄ rō
ppria causalitatis deeēt effectui. in p accns
una sufficit. ¶ Ex ꝟ seqtur ad ꝓpositū qꝫ si
esset infinitas causaꝫ p se ordinataꝫ: illa ne
cessario esset in actu: ⁊ simlʾ infinitas causaꝫ
p accidēs si est: ñ ordꝫ qꝫ sit nisi successiue: qꝫ
nūq̄ ordꝫ simlʾ multas cās esse tales ad ꝓdu
ctionē effectꝰ. Ex hoc appet q̄re in causis
p accns ordinatis ad ꝟ vt sic causent nō re
pugnat infinitas: lꝫ forte aliūde repugnet.
causis vero p se ordinatis ex ꝟ qꝫ sic causāt
repugat: qꝺ ostēdit ꝟ duplʾ: sꝫ ꝓmᵒ modᵒ
T.c.6. est ꝓm Arist. in littera sic. oīum causaꝫ me
⁊ infra. diataꝫ habentiū ꝓmū ⁊ vltimū necesse est
esse omniū causatoꝫ aliqꝺ ꝓmū esse causa
tum. q̄ omniū causaꝫ mediaꝝ ⁊ necesse est
aliqꝺ ꝓmū esse cām: sed si cause sint infinite
omnes sunt medie. q̄ oīuꝫ necesse ē aliquā
vnā esse cām ꝓmā. Ducusqꝫ deductio ostē
siua ꝓpositi ex ḧpothesi. Segꝫ deductio
ad impossibile ex eadem ḧpothesi ꝑ ᵒᵒ op-
positū ꝑmis. ⁊ inde oppositū añtis ꝟ mo-
do: si sunt infinite nulla est ꝓma: q̄re nulla
erit cā media: ⁊ ita nulla causa. ita qꝫ sumit
meᵐ in minoꝝ negatiue p abnegationem
ꝓmi ⁊ vltimi. in ꝓma ꝓpositōe accipit me
dia: quoꝫ ꝓmū est ⁊ vltimū. Si sic accipet
in minoꝝ ipa esset falsa. si omittat in minoꝝ
determinatiōem medij. videt arguere ex
quatuoꝫ terminis: ꝓpter ꝟ arguat vt ꝟ ḧ-
s. qꝫ eoꝫ illud mediorū sit añs. Ad ma. q̄
sicut tā ꝓbabat ⁊ ꝓbatū ē in oīb⁹ ordinatis
est vez qꝫ ipse accipit mᵃ añte. ¶ Notandū
qꝫ ipe itēdit infinitatē causaꝫ sic ordinataꝝ
excludere quodā modo: ex ordine. n. segꝫ
ꝓmitas sicut ipe accipit in añte maioris qꝺ
ipe declarat: ⁊ minoꝝ aditungit: ⁊ ꝓclusio.
nē ex eis seq̄ntē tacet. Sed ex infinitate segꝫ
nullū eē ꝓmū. ⁊ ita ex ordine nullā eē cau-
sam. et hoc infert: sed tota vis rationis est
in hoc qꝫ sicut vbi sunt media. i. cause cau-
sate. sic etiā loquit. habēta ꝓmū et vltimū:
ibi primū est causa omniū mediarum. ita
vbi oīuꝫ mediaꝝ. i. causaꝝ causataꝝ oꝫ vnū
ꝓmū esse causam: vel vt breuiᵒ dicaꝫ min⁹
curādo de littera Arist. tota vis eiᵒ ē in ista
ꝓpone. oīm cārū causataꝝ cui ē aliqꝺ vnuꝫ
ꝓmū. q̄ negaret ponēdo infinitatē. semp. n.
cuiuslibꝫ eēt cā aliq̄: sed nō oīm causataꝝ.
ꝓbat aūt ꝓpositio sic: causare est simplʾ p-
fectiōis omni cause cāte. ꝟ impfecte iest: qꝫ
inquantū causat depēdet ab ālia. igit illud
erit in aliq̄ sine aliq̄ impfectiōe: qcqd enim
est simplʾ pfectiōis. si in aliq̄ est impfecte ē
a pfecto ꝓm illud: sed illud in q̄ est causare
sine aliq̄ impfectiōe nō causat: qꝫ tūc depē
deret. igit est ꝓmuꝫ. ¶ Cōfirmat etiā illud
p illud iferi⁹. ꝓpus ꝓcipio ꝓpingus: sic pfec-
tiᵒ pfectissimo ꝓpingus. aliq̄ illaꝝ cāꝝ cā
taꝝ eēt ꝓxima et pfectior alia. q̄ aliq̄ ꝓma. Sꝫ
nec ꝓxima ꝓpositio nec ista ꝓfirmatio accipit
a littera Arist. sed aliūde ad ꝓbandā ꝓpo-
sitionē cui tota sua rō innitit. Alʾ arguit p
eadē ꝓpositiōe. rōnabile ē supponere nul
lū q̄dū cogitabilē simplʾ pfectiōis eē ipos-
sibilē vniuerso: pfecte cāre sine ꝺpēdētia:
⁊ sine cārī est gradᵒ cogitabilis simplʾ pfe
ctionis. q̄ nō est impossibilis i toto vniuer
so: sed si nō est: impossibilis est: qꝫ qcqd nō
est ⁊ est possibile est causabile. q̄ si est possi
bile est. ¶ Itez causa infinite perfectionis
in causando est omnino independens in
causando: ⁊ ita ꝓma: sed si sunt infinite cēn
tialiter ordinate aliqua est infinite pfectio
nis in causando. ergo est independens: et
prima in causando. ꝓbatio minoris. sp
causa superior in per se ordinatis est ma-
ioris perfectiōis in causando. ergo in infi-
nitum superior in per se ordinatis est in
infinituꝫ maioris pfectionis in causando.
sed ex hypoᵒˢ. aliqua in infinitū est supior.
ista. sic igitur ponitur infinita et primum.
¶ Notandum qꝫ quelibet per se causa or-
dinatur per se ad suum effectuꝫ: quia per
se causa est per se prius: per se prius ē per
se ordinatum. Sed si accidit taliꝫ inq̄ꝫtū cā
qꝫ sit causatū: eēt. n. cā si esset incātū: tūc cau

sa eius non ordinatur per se ipsum inquã
tum causa. ita causa eius ⁊ ipm non erunt
cause p se ordinate: quia non inquãtũ cau
se: licet sint causa: ⁊ effectus p se sic ordina
ta. si aũt causati ab aliquo vel nõ. inquãtũ
tñ causati p se dependet ab alia cã: puta q ẽ
instrumentũ: ⁊ dependet a principali: tunc
dicunt cause p se ordinate: q in causando
ordinant: ⁊ faciũt oẽs vnã cãm sufficiente
¶ Ex hoc appet ꝓma differentia: silr scda:
q si eadẽ rõ causalitatis eẽt in eis siue i nu
mero vt in diuinis: siue in spẽ: vt in crea
turis: ⁊ causarẽt eundẽ effectũ: essent p ac
cidẽs ordinate vel nõ ordinate p se: ſz eẽnt
vna causa: q ordo est ꝓpris ⁊ posteriorꝰ.
ergo ordo in causando est prior. ptz etiam
3ª. ¶ Alia differẽtia in causis p se ordina
tis. prior tenet ordinẽ suũ respectu totius
speciei posteriorꝰ vel saltẽ respectu totiꝰ
moditalis habẽdi formã. Juxta scdam dif
ferentiã p accñs tñ habet ordinẽ respectu
indiuidui ab eo ꝓducti in quo ꝓiunguñt
due rõnes cause ⁊ causati ab illo p accñs.
¶ Jtẽ in causis p accñs ordinatis vna pot
in aliqd in quo alia nõ pot: q nõ pot se p
ducere q alia pot. Sed pot in silez in p se
nam ordo p se respicit naturas. ordo p ac
cidẽs indiuidua. ¶ Contra. nullius inquã
tũ causa est causa aliq̃: q tunc cuiuslibet. g̃
ois causa est tñ cause p accñs. s. inquantũ
p accidẽs ꝓiunguñt rõ cãe ⁊ causati. ¶ Jtẽ
igit in ordine p accidẽs ꝓncipiũ formale
quo est cã nõ est natura: sed ꝓncipiũ indi
uiduale. ¶ Jtez ordo causaꝝ p se est ordo
causantiũ p se: actus sunt singulariũ. ¶ Ad
ꝓmũ. cause ordinate dicunt nõ q vna cã
altertus sit causa: sicut ꝓbat argumẽtũ: sed
q vna nõ inquantũ cã in ꝓm sed inquan
tum talis est ꝓor altera cã inquãtũ talis cã
ita q prioritas ⁊ posteriorꝰ p se deter
minãt causalitatẽ: nõ sic de causa ⁊ effectu.
¶ Ad aliud dictũ est supra. ¶ Ad ꝓmum
ꝓncipale argumentũ q infinitũ nõ repu
gnat quãtitati in genere. repugnat tñ cu
ilibet speciei quãtatis. ¶ Cõtra istud. licet
hec regula non valeat. Quicqd repugnat
antecedẽti: repugnat ꝯsequtiũ q repugnat
cuilibet antecedẽti repugnat ꝓsequti. ꝓbatio
huius. oñe repugnãs alicui repugnat: q
aliud ineſt: ſicut negatiua est vera ꝓpter
affirmatiuã verã. Si g̃ aliqd r̃pugnat alig
bus: hoc est: q aliqd ineſt illis multis: sed
nihil ineſt oĩbus ſpẽbus: quantitatis nisi
quãtitas qđ est genꝰ. g̃ ⁊c. ¶ Jtẽ oñe qđ in
est multis vniuoce iest eis p aliqd ꝓmũ in
eis cui primo ineſt. Jdeo dicit q finitũ ⁊
infinitũ in actu nõ est differẽtia quãtitatis:
sed ꝯuertibile cũ quãtitate. ¶ Sed finitũ
⁊ infinitũ in potentia sunt dñe quãtitatis.
¶ Ad illud ꝓmi phyco ꝝ q finitũ ⁊ infini
tũ quãtitati ꝯgruũt. dr q logtur ꝓm opini
onẽ ¶ Deliſſi: q ponit finitũ ⁊ ifinitũ posse
esse in actu ꝓm veritatẽ: tñ infinitũ non est
dñe quãtitatis in actu. ſz i potentia. ¶ Cõ-
tra. cõmenta. dicit ꝓº phi. qđ tũ est genus in
finiti. ꝓbat p diffinitionẽ: q infinitũ est q̃n ca°. 15.
tũ nõ terminatũ: sed neutꝝ istoꝝ esset vnũ
de infinito i actu de q̃ tñ est ibi ꝓmo si illõ
repugnaret generi quãtitatis. ¶ Jtẽ finiti
tũ in poª stat cũ ifinito i poª. g̃ illa duo nõ
sũt dñe q̃ztutat. ꝓbatio añtis. finitũ i actu stat
cũ ifinito i poª: ⁊ segt finitũ actu. g̃ finitũ in
potẽtia. g̃ ⁊c. ¶ Ad ꝓmũ arg^m ꝓtra aduer
sariũ sufficit accipe ꝓm ipm: q tũc segt nõ
incõueniẽs nisi ꝓpter dicta ei? ꝓm ¶ Dell'.
si eẽt ifinitũ: sic ipe posuit actu extensum si
ne termiis ꝯgrueret quãtitati: ⁊ ita oz ipm
ꝯcedere quãtitatẽ eẽ: ⁊ si h̃ g̃ ⁊ subam q̃ est
subm eiꝰ. ⁊ ita multa: qđ ẽ ꝓtra ipm: ⁊ h est
intẽtio Aris. ibidẽ. ⁊ sic ptz ad arg^m. sic ad
ꝓmũ dictũ cõmẽta. ꝓm ¶ Dell'. quãtũ esset
genus. i. cõe ad finitũ ⁊ infinitũ si esset sic
¶ Dell'. posuit. ¶ Ad illud de diffinitõe re
sponſio. 2. posteriorꝝ. ante illud. Jterũ aũt
speculãdu. duplex ẽ diffinitio rei: ⁊ qđ dr T. c. 7.
ꝓ nomẽ. scda ẽ nõ entiũ ⁊ ipossibiliũ ⁊ ieõ
possibiliũ: ⁊ talis est diffinitio ꝓdicta ifini
ti: tale aũt diffinitus repugnare pot vtriqz
diffinit^m cũ includit op^m ei?. ¶ Ad aliud si
nitũ in potẽtia dr: cuiꝰ q̃ntita ẽ quãuicũqz
accñtibꝰ nõ semp ẽ aliqd eiꝰ accipe extra: si
cut est õ tenerario: sic opponit infinito in
potẽtiã. nec segt ad finitũ in actu. ¶ Ad ali
ud õ linea: q ſz albedo eẽt ifinita extẽsiue
eẽt adhuc i gñe sic mõ. Silr si linea eẽt ifi
nita. adhuc eẽt linea: q nõ eẽt ifinita itẽ
siue. ⁊ tõ linee rõ sibi cõpetit. ¶ Cõtra. ꝓtra
rõnẽ linee est nõ termiari: q termiatio est
essentiale linee. tõ si eẽt nõ termiata nõ cõ
peteret sibi rõ linee: q illa linea icluderet

incõpossibilia.s.terminatiõez ꝛ nõ termia
tiõem.¶Dom aliter qꝫ diffinitio nõ vitu-
peraf:qꝛ est linee:qꝛ nulla diffinitio vitu
peraf:qꝛ nõ cõpetit illi qđ nõ põt esse sub
diffinitio sine positiõe incõpossibiliũ:ʒ qꝛ
est linee recte:qꝛ rõni recti inquãtuʒ linea
repugnat infinitas:tũ rõni recti simplr nõ
repugnat infinitas:ʒ pnãʒ linee q̃ subest
repugnet.nũc ibi in diffinitiõe ꝑ recta po
nit:cuꝰ mediũ nõ excedit fines:qđ si rectitu
do essentialr importaʒ finitatẽ.¶Ad aliud
dom qꝫ ibi est oppositũ:qꝛ omnũ natura
ꝓstantiũ est determinata quãtitas in mag-
nitudine ꝛ augmẽto.ꝓpter qđ intẽtio phi
est:qꝫ ignis nõ agit ꝓncipalr i augmẽtatõe
qꝛ augmẽtatio est in determinata q̃ntitate:
vel ad determinatã q̃ntitatẽ de se i tali spẽ:
ignis nõ agit ad õterminatã q̃ntitatẽ de se:
sed vltra põt:nũq̃ tñ ad ifinitaʒ quãtitatẽ.
¶Cõfirmat scõa respõsio ad rõnez de aia-
bus:qꝛ infinitas actualis includit ꝓtradi-
ctiõem in oibus circa deũ:ex possibilibꝰ ãt
ꝛ cõpossibilibꝰ nũq̃ seqf ꝓtradictio vl'im-
possibile.¶Sed numerũ esse ifinitũ i po
tẽtia est possibile ꝟm oẽs et aias sp manere
est possibile:ꝛ sunt cõpossibilia adinui-
cẽ:qꝛ necessariũ nulli est incõpossibile:ni-
si impossibili:sed infinitũ numeꝛ eẽ in po
tẽtia est necessariũ:ꝛ aiam sp manere ẽ pos
sibile:g̃ numeꝛ esse infinitũ in potẽtia est
cõpossibile huic possibili aias sp manere.
g̃ ex istis aia sp manet:ꝛ numerus aiaꝝ est
infinitꝰ in potẽtia:nõ seqf infinitũ in actu
esse.¶Item infinitas in potẽtia est in acci
piendo nõ tot quin plura:ifinitas in actu
est in accepto esse tot qꝫ nõ plura compos
sibilia:aliogn ifinita in actu possent exce-
di ꝛ essent finita.Sed nõ seqtur.aie fuerũt
nõ tot gn plura in accipiẽdo.g̃ sunt mõ in
actu tot:qꝫ nõ plura:qꝛ oibus istis actu exi
stentibꝰ posset deus creare vnã aiaʒ:ꝛ ad-
dere illis.g̃ nõ fuerũt ꝓius tot qꝫ nõ plã.
¶Cõtra.si aie q̃ fuerũt infinito ꝝ ꝑterito ꝝ
hominũ nũc simul sunt in actu.aut g̃ actu
finite:aut actu infinite.si infinite habeẽ ꝓ-
positũ.si finite.g̃ accipiẽdo vnã post alterã
tandẽ eẽt deuenire advltimã:ꝛ ita nõ sunt
infinite in accipiẽdo.¶Adẽ argumẽtũ fit
de futuris sic.oia futura si nũc simul eẽnt:
essent actu infinita:sed oia sil' erũt.ergo ac
tu infinita erũt.ꝓbatio ꝓme:nõ eẽnt actu
finita:qꝛ tunc aliquãdo oia forẽt accepta.
ꝓbatio secũde.futurũ erit.pꝰ tum icluditur
in subiecto:¶Ad aliud qꝫ illa ꝓpositio:qꝫ
impossibile est factũ esse ꝛc.verũ est de q̃-
libet factione vna:nõ de infinitis q̃ habẽt
terminũ infinitũ in potẽtia.vbi sp cuʒ vno
facto esse necessario stat potẽtia ad aliã fa-
ctionẽ:nũc aũt cũ quocunqʒ diuiso esse ne-
cessario ꝓcomitat potẽtia ad aliã diuisiõez
qꝛ cum quolibet diuiso esse stat necessario
vtrũqʒ.ita qꝫ diuisuʒ est totũ ꝛ vtrũqʒ istoꝝ
necessario est ꝓtinuũ.ꝛ ita necessario i po-
tentia ad diuisionez.¶Cõtra istud:quãdo
quelibet singularis alicuius vlis polis ẽ:
et quelibet cuilibet cõpossilis:ipsa vlis est
possibil'.¶Possibile est cõtinuũ esse diuisũ
ꝟm hoc signũ.ꝛ sic de singulis.q̃libet etiaʒ
singularis est alteri cõpossibilis:qꝛ cõpos-
sibile est ꝓtm̃ sil'esse diuisum ꝟm quecũqʒ
duo signa.g̃ ꝛc.¶Ad istud videf Cõmẽt.
dicere primo de generatiõe tractãdo rõnẽ
¶Democriti qꝫ nõ:q̃cũqʒ singl'ares sunt ꝓ
ꝓpossibiles:qꝛ facta diuisiõe in vno signo
phibetur fieri in alio.¶Cõtra.aut in alio
meᵗᵒ qꝫ nihil est:qꝛ cõtinuũ intercipit:aut
imediato.sed nullũ tale est.Ideo aliter di
qꝫ in eadẽ pte tpis ipossibile est duas ptes
simul esse in fieri.ideo impossibile est oẽs
ptes simul fieri:licet siml' fit potẽtia:vt oẽs
ptes fiãt successiue.Sed sicut possibile est
quascũqʒ ptes tpis:vt duas vel tres dieꝝ fil'
factas esse:ita possibile est nõ tñ oẽm ptez
dieꝝ:sed oẽs factas eẽ.ꝛ hoc simlr:ʒ nõ siml'
fuerint in fieri:nec siml' sint ꝓmo facte in
diuisiõe ꝓtinuꝝ possibile est simul ꝟm que
cunqʒ signa signata finita tñ ꝓtm̃ diuidi:et
siml' eẽ diuisum:ʒ ipossibile est qꝫ ꝟm oẽs
ptes ꝓpter rõnẽ supra dictã.¶Ad formaʒ
g̃ argumẽti cõcedit qꝫ vlis est possibilis.ꝑ
ꝓtinuũ diuidi ꝟm qđcũqʒ signũ:vel est di
uisum ꝟm qđlibet figillatum:ʃznec diuidi
nec diuisum est ꝟm omnia simul.hoc non
valʒ:qꝛ si nũc est in diuidi ꝟm oẽ signũ est
actu sub tot diuisionibꝰ ad quot fuit in po-
tẽtia.ꝛ ita sub infinitis:ꝛ illis diuisionibus
terminatis erũt tot diuisa esse.ꝛ ita erũt oi-
no diuisum.¶Ideo aliter ad formã argu
menti.quibuslibet singularibus finitis cõ
possibilibꝰ.g̃ sũt etiã alie quelibet singu-

lares finite ꝑ possibiles. ⁊ q̄cūq; singulariter signata ꝑ possibilis cuilibet singulari signate: sed tñ cuilibet singulari est alia singularis incōpossibilis: sed nō hic determinate. nec illa: q; quacūq; diuisione necesse est stare aliā ptē in qua est diuisio. ⁊ ita aliq̄ signū ſm q̄ tunc nō sit diuisio. imo cuilibet sunt infinite incōpossibiles q; in qua cunq; pte sunt infinite potētie ad diuidi. in suc̄ō sp̄ū durat cū actu ꝓpe: necessario ē potētia ad posteri⁹: ſz tñ oēs potētie terminant. nō sic h. ibi. etiā ps necessario determinata añ determinatā: ⁊ nulla cuz alia. h. null⁹ ordo q̄ diuisio fit añ aliā: ⁊ q̄libz finl' post quālibet lz tñ ⁊ quelibet fit infinita in potētia: q; pars in quā fuit diuisio vl' ptes in infinitū diuisibilis vel diuisibiles. Saltuaſ ꝓ⁹ facta diuisione in vno ꝓhibet tūc fieri in alio nō signato: sed indeterminato: ſz nō ꝓhibeſ post diuisionē ibi posse fieri. ¶Ad aliō argumētū. 1. de generatōe. vbicunq; linea est cōtinua. ergo vbicunq; est punctus cōtinuans: ꝓña nō valet: sed segk vel pūctus vel pars ꝓtinuata. ¶Contra. si nō vbiq; pūctus. ḡ aut imediate iuxta punctū: aut mediate: sed nō daſ ꝓmū: nō q; nullum ꝓtinuū est imediatū pūcto dato: q; ps ei⁹ ꝓpinqor illi pūcto: ficut. 6. phi. pbaſ. q; nulla ps mot⁹ est ꝑma. ¶Cōtra totā rōnē diuisio nē diuisio nō est gñatio. ḡ nō facit aligd eē actu q; ꝑus nō fuit actu. lz nō sepati. ḡ quot pūt eē actu p diuisionē: ⁊ sepati tot añ diuisionē sunt actu: lz nō sepatim: ⁊ ita infinita actu in ꝓtinuo: et nūer⁹ infinit⁹. ¶Ad tertiā gōnē dī q; infinitū nō pōt itelligi a nob ſm itētiōem phi in littera. q̄ patz rōne. ꝓpriū obm itellect⁹ nr̄i est q̄ditas mālis. ḡ nihil est nob cognoscibile nisi sub rōne ei⁹. tale nō est infinitū. ¶Itē nihil itelligiť a nobis vnica itellectiōe: nisi q̄ intelligiť p vnam spēm. infinitū nō sic itelligiť: sed multi vna post vnā. ḡ nll'o mō. pbatio ꝑme ꝓpōnis. oēs spēs itelligibiles sunt forme eiusdē generis: ⁊ tales sunt icōpossibiles i eodē istāti. huiusmodi ḡ plures nō pñt sil'pficere intellectū. ḡ ⁊c. ¶Itē q; infinitū nō pōt facere in itellectu vnā spēz. pbo. oē agēs agit ſm q; ens. ḡ q̄ cāt vnā spēm ē vnū actu: ⁊ tale hēt vnā formā. infinitū aūt nō hēt formā: q; forme ē t̄minare. infinitū nō t̄minaſ. ¶Itē oz ỽtutē ꝓportionari obo. potētia ē finita i eēndo: ⁊ p ꝓñs i opando. ḡ et obm potētie necessario erit finitū. ¶Cōfirmaſ ꝑmo ce. ⁊ mūdi. finitū ñ pōt moueri ab infinito. itellect⁹ mouek ab obo. ¶Ad rōnē ꝑmā. q; deus nō ē cogscibilis ſm q; infinit⁹. q; cogscibile ꝑ effect⁹: ſz null⁹ effect⁹ adeq̄t ei: nec p ꝓñs repsentat eū ſm q; infinit⁹ ē. ¶Ad aliud q; nō valz: q; nihil signam⁹: ⁊ tñ nihil nō est itelligibile: vñ diffinire qd dī p nomē. posſum⁹ de aliq̄ qđ pōt itelligi simpl'r: ñ tñ diffinim⁹ aliqd p diffōnē exp̄mētez qd: nisi qđ est simpl'r itelligibile a nob. ¶Ad aliō q; sole ille: q̄z spēs pñt in suis singl'aribus ap̄hēdi p sensum sunt a nob cognoscibiles. ¶Ad aliud q; nō est sil'e: q; loc⁹ ē termin⁹ corpis ⁊ forma iq̄stū t̄minās: corp⁹. g. mā: spēs hēt rōnē forme: ⁊ itell's rōnē māe: sed si vna forma pōt iformare duo: pari rōne ⁊ infinita: q; terminatio ē a pte ei⁹: ⁊ p hūc ans est ipossibile: ſz si mā posset pfici a duabus formis nō opposit: nō ꝓpter hūc ab infinitū: q; hoc ꝓcluderet infinitam capacitatē māe illius. ¶Aliter q; ꝓsequentia philosophi intelligenda est quādo nō maioris virtutis est aliquid respectu mlt⁹ q̄z pauco⁹: vel tanta impossibilitas respectu pauco⁹: quāta respectu plurū: sic ē in ꝓposito phi: q; in loco ē eadē rō ꝓtinētie respectu oīm corpor⁹: ñ sic ex pte alia. ¶Cōtra illa arg^ta de obo intell's. improbatū ē ꝑus. q. 3. ¶Contra ꝑmā opionē. ¶Itē ꝑma ps mioris. 2^e. rōnis improbaſ. Oē qđ pōt eē vnū extremū vnius ꝓpōnis apō itell'm pōt eē i itell'u vnica itellectiōe simplici. p⁹. tñ illō qđ apphēdit in tell's simplici. apphēsione ꝓponit cū alio. Sz pol'e est aliq̄ duo: q̄z due spēs sunt in itellectu: sic mōs aure⁹ ꝓponi cū aliq̄. 3⁹. ḡ mōs aure⁹ est extremū cōpōnis: ⁊ ꝓsiat q; mons aureus nō intelligitur vna spē: cuz nihil sit extra tale vnū: qđ speciē suā faciat vnā in sensu: ⁊ p ꝓñs nec in intellectu: ⁊ tñ mons aureus intelligiť vnica intellectiōe simplici vt probatū est. ¶Item si valet rō eq̄. pbat q; nō possum⁹ scire ml'ta sil'; q; cuiuslibet scīti in actu est spēs in intellectu in actu p⁹. ḡ si ipol'e ē pl'es spēs eē in actu. p⁹. i itell'u sic. pbat rō. ipol'e eēt scire ml'ta sil'. lz ē slm ex. 2⁹. topicoꝝ. ¶Probatur pbaſ vt ꝑus: q; iunt eiusdē gñis iste spēs. ¶Probatur maio ca. 25.

ris:cõsidero vnã ꝓclusionẽ per spẽm in actu:ꝛ cognosco per pole duas alias ꝓclusiones in ẽtu.Si nõ habeo spẽm illaꝝ duaꝝ ī actu.g̃ oz me accgrere spẽz illarũ ꝓclonũ sz pono ꝑ pole q̃ finrc eius nõ est extra qõ posset facere spẽm eius i sesu:ꝛ ꝑ ꝓns:nec in itellectu:vel tũc nũq̃z itelligã illã ꝓnẽ: vl habeo spẽm in actu:sicut de ꝑma ꝓclusione.nec ex vtute fantastica põt spes illius ꝓclusionis abstrahi:qz ibi nõ possunt esse fil'due spes per te: sicut nec in intellectu.

T.c.23. ¶Cõtra 3m finitũ põt itelligi per vnã spẽz ergo ꝑ uatio et°.qz.7.metaphysice ratio ea dẽ oñdit rẽ ꝛ ꝑuationẽ.¶Cõtrã aliud.quero de ꝓpoztõe si inte de nũerali nihil est. Si pfectiõis qõ aliquoties sumptũ reddat aliud.nõ valet.visus.n.infinities sumptus non redderet solẽ: qz alteri° rõnis. Si de ꝓpoztõe finiti ad in finitũ sz mouẽs ꝛ motũ.nõ valz. Si enī aliquid mouerẽ a finito põt idẽ moueri ab infinito:sicut celũ a deo qõ nũc mouẽ ab angelo.¶Cõtra rñsionẽ ꝑmi argumẽti q̃ cognoscere possum° deũ ꝑm q̃ infinitus: qz ꝑm te per effectus: sed aliqs est effect°:cui° deus cã est ꝑm q̃ infinitus.ſ.creatio.¶Jtẽ sequit q̃ intelligit ꝑm q̃ infinit° a ꝑte finis:qz omne agẽs per intellectũ cognoscit vltimũ finem ꝑm q̃ vult

T.c.8.ꝛ.9 ꝓbus.2°.huius de causis finalib°.ibi.n.arguit q̃ si fines sint infiniti: nullũ eẽt agens ꝑ itell'm:qz oẽ tale agẽs cognoscit vltimũ finẽ:ꝓpter quẽ agit:sed nõ est vltimus nisi ꝑm q̃ ifinit°.¶Probatio. oĩ bono finito ꝑt itelligere maius bonũ. Si ergo deus ꝑm q̃ vltimus finis nõ sit bonũ infinitũ.ergo possum° itelligere maius bonũ deo ꝑm q̃ est vltim° finis.saltẽ ipse põt:ergo aliquid ꝑter deũ potest esse sibi met finis.ita q̃ tale erit i rerũ nã:ꝛ illud ꝑz argumentũ Anselmi:q̃ illud maius est qõ est in re ꝛ in intellectu ꝛc̃.¶Cõtra aliud: illud ẽ falz.nullus effectus põt ducere in cognitionẽ cãe: nisi sz q̃ adequaf.ꝓbatio. effect° adequaf causẽ:aut ꝑme simplr:ꝛ hoc negas: aut 2c causẽ Aut tũc illa cã causat in virtute sui:ꝛ tũc est ꝓma. Si in vtute alteri°.g̃ ab illo altero magis dependet:ꝛ effect° argumtiue per demrationẽ. qz ducit in cognitionẽ cause inquantũ dependet a causa.g̃ magis repsentat ꝑmã a qua magis dependet entitas effect°. Cõsimilr arguit.supra.in so.q.3c.hb libri. ¶Cõtra aliud qõ dr q̃ nihil signam°: qz p°.phier.sicut lre note sunt vocũ.sic voces passionũ. ¶Jtẽ nõ cõcipio nihil z aliquid eẽ ꝓtradictoria nisi intelligaz vtrũqz tñ vnũ per aliud. ¶Cõtra aliud ista ꝓnia ẽ bona. Dico me nihil dicere.g̃ dico aligd. Silr scio me nihil itelligere. g̃ aligd itelligo. ¶De spẽb° generũ q̃ possum° itelligere nũeros ifinitos si vnitas spẽz faceret in vtute fantastica possent infiniti numeri itelligi p spẽm vnius:qz per spẽz vni° vnitatis põt itelligi alia vnitas: sic Aug°. vult q̃ p spẽm vnius solis pñt itelligi vl imagi nari quotquot volo soles:ꝛ sic ifinitas vnitates:ꝛ possum° post cõponere dño.b nata sũt facere vnuz.¶Cõtra aliud.si tenet ꝓnia de corpozib°:qz vnuz corpus eodẽ mõre pugnat vni i loco ꝛ i oib°.sed b eadẽ cã.qz eadẽ rõ:q̃re si spẽs nõ cõpatiẽ secũ vnã ꝛ infinitas. ¶Jtẽ in itellectu põt eẽ eadẽ ptãs ifinita:qz in mã sũt capacitates ad ifinitas formas reales.g̃ i inte ad ifinitas itenc̃s. ꝑba°.b vnitas ẽ in pa ad pfectiões ifinitas reales dntes a toto:qz ẽ i potẽtia: vt fit ps ifinitoz nũeroz ordiatoz. Dis enī ps i toto hz pfectiõez realez.aliogn totũ nõ eẽt vnũ Sic etiã cẽrũ ẽ in potẽtia: vt terminet ifinitas lineas. ¶Ad qõnẽ sz ꝑdicta:aliud est q̃rere de rõne ifinitatis in se ꝛ aliud de eo qõ subest: siẽ aliud est querere ꝺ ente p accñs:ꝛ aliud ẽ querere ꝺ eo qõ subest enti p accñs.ꝑbus.n.c°.metaphyrce ꝑbat aliq̃ T.c. de ente p accñs: ex q̃ segf q̃ de ente p accidẽs põt eẽ scia:ꝛ tñ ibi ꝑbat:q̃ de ente p accñs nõ põt eẽ scia. ¶Primũ itelligif de rõne ei° in se.2m de eo qõ subẽ:vel cui iest.sic in ꝓpositio. Si q̃rif de rõne ifinitatis in se. dico q̃ oĩ mõ põt itelligi a nobis:qz ipole est intelligere aliquid ineſſe vel nõ ineſſe alteri nisi ꝑus apphẽderet itellectu simplici.Sed ifinitum oĩ mõ deũ possum° itelligere alicui ineſſe vl nõ ineſſe.Sed q̃liter apphẽdit:¶Sciẽdũ q̃ nõ ꝑ ꝓpriaz spẽm: sed ꝑ spẽm sui habitus:ꝛ vnica itellectiõe ꝑ isto mẽbzo vadũt aliq̃ rõnes ad ꝓncipale.¶Sz de eo q̃ subest vtrũ possit itelligi. ¶Dñm q̃ ifinitas sic ꝑt intelligi ineſſe alicui sine ꝓtradictiõe:qz infinitas actualis imperfectiõe:sicut deus: sed in magnitudine

molis

molis nō. pōt eē infinitas in actu: ſz in eēn tialr ordinatis nō pōt eē nec actu nec potē tia. in accītalr ordinatis pōt in poa: t ſm phos in actu nō fil: ſz in accepto eē: ſicut in finitū in tpe ſi fuit ſine ꝓn°. ¶ Infinitas ꝑ natiue non pōt itelligi i magnitudine ↄtinua nec diſcreta ſine repugnātia itellect°. infinitas negatiue pōt eē in idiuiſibilib°. qc qd ergo pōt ſub eē rōnis infinitatis ſine cō tradictiōe: pōt a nobis itelligi ſub rōne in finiti. Sed nō ē itelligēdū nos nō poſſe in telligē illō qō icludit ↄtradictiōez: qz quō tūc itelligem° aliq eē ↄtradictoria: ſed quō ſic vel nō. q̄re in queſtionibus. 4. huius. ¶ Ad ꝓmas duas rōnes dōm q ↄcludūt vez. vñ Damaſ. i ſentētijs. ca°. 4. ℔ ſolum poſſum° ſcire de deo q ē infinit° t in cōpre hēſibil. t Aug. 83. q. q°. 31. nec ſeq ex ℔ q de° ↄphēdit: qz i tali actu oz eē tāta itēſio nem itellectiōis i ſe quāta pōt eē circa tale obm. ita q cogſcit iquātū infinit°: vel ſm q infinit° t infinite a pte cogſcētis. ¶ Ad alias rōnes q diffinit infinitū. alla arta. pbāt ꝑm mēbz q poſſum° cognoſcē rōnē infiniti in ſe. ¶ Ad aliud q de rōne infiniti ē vl pōt eē ōmōſtratio: de re tñ ſubta nō pōt eē ōmſtratio. ¶ Ad aliud nō ſequtur. ſcio me nō itelli gere a. g̃ itelligo a. nō valz: tñ ſequit. g̃ itel ligo aliqd. fil̄r nō valz. Scio me nō intelli gere infinitū. g̃ itelligo infinim. Sed ſeq g̃ i telligo aliqd. ¶ Ad aliud q ſi duo coꝛpa ſi mul. Cōcedo q pōt eē ſil in actu ꝓmo ēt i finite ſpēs q̄tū eſt ex pte ſpēz. fil̄r t ex pte itell's: ſicut ꝓtactū fuit ſupꝛa de vnitate: t il lud ↄcedit q potētia paſſiua pōt ad infini tas pfectiōes: ſicut cētrū pōt eē termin° infi nitaz linearz: tñ nulla potētia paſſiua ē ad infinitā pfectionē itēſiue. Sil̄r pō actiua pōt eē ad infinitos effect°: ſic ſol ad infinitas her bas. Si g̃natio ſit ſp: nō tñ ad effectū infini tum: t tūc pōt itell's infinita ſcire i hītu ſi eſ ſent q ipſimet ēt infinitas ſpēs i nobis. Sed itell's nō pōt infinitas nāl̄r acgrere: qz ℔ fie ret actibus ſuis: quos nec fil̄: nec ſucceſſiue pōt hre infinitos. ita q oēs trāſierint. tō nec tot ſpēs hre: tñ aīa xi potuit i hītu ex q de° potuit ipſimet infinitas ſpēs fil̄. ¶ Ad aliud argm: q p ſpēz vnitatis pōt itelligē q̄ſcūq; vnitates: ↄcedo q poſſet itere quēcūq; nu merz i cui° cognitiōez pōt puenire p repli catiōnē vnitatis: ſz nūq̄z deuenit ad nume rum infinitū i actu: qz nō pōt infinities repli care vnitates. ¶ Argumeta ↄtra alia pōnez 2da p pte ſūt. ¶ Ad ꝑm tñ dico q maioꝛ eſt falſa: qz poſſuz aliq itelligē q nō hñt ſpēm vnā. Et minoꝛ ē falſa: qz infinitū pōt cogno ſci p vnā ſpēm hītus. ¶ Ad illud i oppom de ꝓportiōe: ē ibi ꝓportio pfectibil ad pfe ctiōem: t talis ꝓportio pōt eē finiti ad infini tum. ¶ Ad auctoritates phi: q infinita mul titudine q̄ itelligunt p diuerſas ſpēs non pñt itelligi a nobis. eſto q itellect° habe ret infinitas apud ſe. qz nō poſſet ſil̄r elicere opatiōes infinitas: nec pōt itelligē vnū poſt aliū: qz nō pōt ea ptranſire: vel ſi ſic: tūc nō eēnt infinita. vñ magis vr ad itentionē phi de infinita multitudie: q illud nō pōt itel ligi. ita q ℔ poſt ℔. infinitū. n. nō ↄtingit p trāſire: ſicut ēt nec ℔ poſſet itellect° infinit°: ſed infinitū ſiue in magnitudine: ſiue i mul titudine ꝓpe dcā: vel trāſumptiue itelligi bile ē q̄tū ē de ſe ab itellectu potēte ipſum cōprehēdē t hre rōnē qua cogſcat vtrūq; eſt in deo alteꝛ. ſ. hre ſpēz vel ſpēs infiniti ſic vel ſic. poſſe ē nobis q̄tū ad aīam t ſpēz ſed nō q ad acgſitionē realē ſpēi vel ſpērū. Reliquū. ſi licz hre actū circa infinitū i mul titudine nō ē nobis poſſe ꝓpt defectū itel lect° nr̄i: qz nec fil̄ nec ſucceſſiue circa oīa: ſed circa qōcūq; acgſitio poſſis ē: eſt p deuz in viſiōe ei°: t de infinita multitudine potu it ipſimē aie xpi ſpēs oīum q̄ de° nouit etiā poſſibiliū. ¶ Notādū q infinitū ↄtrarie in magnitudie pfectiōis a nobis ē itelligibi le. Infinitū ↄtrarie i multitudine a nob itel ligi pōt itelligi duob° modis. vl q multi tudo infinita itelligat tāq vnū obm. vel q multa infinita itelligātur ꝓpꝛijs itellectiōi bus ſuis. 2°. ē ad itentionē phi: t certū eſt de actib° itellectiōis actu infinitis ſiue ſimul qz virt° nō ſufficit ad tot act° fil̄ habēdos: ſiue ſucceſſiue. t ita loqf Aug. hītualiter āt infinita itelligi p ſpēs ꝓpas nō nāl̄r acgſi tas. ſed a deo impſſas forte nō ē impoſſibi le: qz vbicūq; nō maioꝛ ē repugnātia plu rium q̄z paucoꝛ ibi. Si duo fil̄ t infinita. T.c.70.
4°. phyſicoꝛ de coꝛpib°: t vbi ē aliqd ca paꝛ vni° forme alicuius generis t oīum. Intellectus ergo eſt capaꝛ omniū intelli gibiliū nec oēs magis repugnāt q̄z due de

alijs mẽbris: sicut infinitas ẽ incompossibilis alicui. ita ipsũ intelligere sub infinitate est aliquid intelligere sub cõtradictione: sicut intelligere hominẽ irrationalez.

Impossibile autẽ predicari aut species generis de ppzijs differentijs: aut genus sine suis specieb⁹. Tex. cõmẽti. II

Libri tertij metaphysice.

Questio Unica.

Trum genus

predicet p se ō dr̃ia? Q. sic. hō p se ẽ rõnalis. g̃ rõnale p se ẽ hō. g̃ rõnale p se ẽ aĩal. Probatio ꝓme ꝙsequẽtie ꝓpositio necessaria ꝙuertit in necessariã. ergo per se in p se. probatio vltime cõsequentie q; hō p se includit aĩal. Item hō p se est aĩal. hō p se est rõnalis. g̃ ⁊c. p⁹. ꝙñe. sicut ex ꝓmissis necarijs 2⁹ necaria. sic ex p se per se. Jté. 7. h⁹ qñ aligd predicatur de aliq̃ per se p⁹ mō. vnũ ꝓdicatur de alio in abstracto. iste g̃ sũt vere. hũanitas ẽ rõnalitas: hũanitas est aĩalitas. g̃ segtur rõnalitas ẽ aĩalitas: ⁊ tũc cõcretuz ẽ de cõcreto p se p⁹ mō. Jté in ꝙña eẽntiali ꝓdicatũ est ō itellectu subti. Sz. 5⁹. h⁹ dr̃ ca. de elemẽto q; cui iest dr̃ia ⁊ gen⁹ ⁊c. Jté si per accñs de dr̃ia ⁊ de spẽ. pbatio: q; qñ aligd predicat de aliq̃ p accñs: predicatur de quolibz p accñs: qō itelligit sub rõne illius: sicut sub rõne formali. Sed spẽs itelligit sub dr̃ia formali r. g̃ ⁊c. Cõtra. si fic. tunc vnũ aĩal eẽt multa aĩalia: q; si genus eẽt in itellectu dẽ ⁊ aĩal ponit in diffõne cum dr̃ia: tũc aut idẽ aĩal iportaret p gen⁹ ⁊ dr̃iam: ⁊ tũc nugatio erit: q; pone rõnez aĩalis p aĩali: tũc aĩal est suba aĩata sensibilis: ⁊ rõnez rõnalis p rõnali: ⁊ patebit nugatio. Si sit aliud aĩal: tũc hō erit duo aĩalia. Ad illud rñdet Aui. 5⁹. metaphy. licz genus ⁊ dr̃ia ꝓdicẽtur de toto p se: nõ tñ significãt totũ p se: lz gen⁹ mãle: dr̃ia formale: lz vtrũq; significat ptẽ spẽi p modũ totius: ⁊ sicut mãle ẽ extra formale. sic ꝙcep⁹ gñis est extra rõnẽ dr̃ie. Ad primũ q; p. ma cõuersio non valet: sed ẽ fallꝫ ꝙñtis: q; supius nõ hz cãz q̃re iferi⁹ sibi iest. in subeni põt eẽ cã iherẽtie ꝓdicatu: lz ī ꝓdicato ñ sit cã: q̃re subm sibi iest. Ad pbationez: q; ꝙña nõ valz: q; añs nõ põt eẽ vez necessario nisi ⁊ ꝙñs: q; aliqn posset eẽ vez sine illo: tñ añs põt hr̃e cãm: q̃re ꝓdicatũ vt ꝙñs sibi inest: licz nõ ep⁹. Aliqn vlis a^va. cõuerteret simplr: q; p se ꝓsuppõit de oi. Cõsilr ad 2^m nõ põt ex necarijs seq nisi necium aliqn ꝓmisse possent eẽ vere sine 2⁹ne. Sz ex p se põt seq p accñs: cũ tñ illõ fit necium. Cõtra. p⁹ post^r. si p accñs nõ necium. Rñr 1⁹ vez ẽ de accidẽtib⁹ com paratis ad subaz. ō talib⁹ logr: q; logr de cõclusiõe demõstratiõis. Cõtra. pbat ibi de mõstratione eẽ ex p se. ergo logtur de premissis ꝓmis. Ad aliud q; ꝓmisse sũt falsse. s. hũanitas ẽ aĩalitas. ⁊ alia silr. Ad. pbationem: q; abstractio duplex: ⁊ cõcretio duplex ad subm: ⁊ ad suppositũ. p⁹ mõ qñ aligd denominat aligd extra eẽntiaz suam cõcretio ad suppositũ ẽ qñ aligd significat per modũ denotiantis aligd ꝓprie nãe: sicut h albe⁹ ẽ albe⁹. Sic ẽ de duplici abstractione. Ad formã. vez ẽ de ꝙcretis ⁊ abstractis p⁹ mõ: ⁊ rõ ẽ: q; ī ꝓdicatiõe ī p⁹ mõ est ꝓdicatio rõne gditatis. si ꝓdicatũ ẽ itra gditatẽ subti. g̃ ꝓciso, q̃cũq; adhuc ẽ de itellectu subi. Sz si fit ꝙcretũ ad subz. subz est extra. Jn 2^a ãt ꝙcretõe. ꝓdicatũ ñ ẽ idẽ subo nisi q; signãt p modũ totũ⁹. iste modus auferr ī ab⁹. vñ dico q; h nõ ẽ idẽ ꝓdicatum subo nisi ꝓp suppo^m qõ ab vtroq; denotat q; ꝓdicatũ p^at formã non suppositũ. Ad aliõ q; ꝙñs ñ sp ẽ de itellu subti vl añtis: lz in ꝙña eẽntiali. Allr dr̃ qõ dic phs: cui iest dr̃ia segr gen⁹: ⁊ illõ ẽ spẽs cui iest dr̃ia ⁊ diuiduũ: ⁊ ō idiuiduo ⁊ spẽ ꝓdicat gen⁹ p se: non tñ sequr differẽtiã per se. Ad aliud nego ꝙñam. Ad p^om q; verũ est si illõ quod est ratio itelligẽdi faciat cũ alio vnũ per accidens: non si faciat vnũ per se: sicut differentia cum specie ⁊c.

Ens autem multis modis dicitur: sed ad vnum ⁊ ad vnã aliquam naturam: ⁊ non equiuoce ⁊c. T. c. II.

T.c.4.3.

T.c.4.

capl'o.3⁹.

Libri quarti metaphysice. Questio Prima.

Trum ens di

v

cat vniuoce de oib⁹? Q⁹ sic. in equocis nō ē cōtradictio in elēcis. Ens ⁊ nō ens cō-
tradicūt. mio⁹ pbat. pbs p⁹ phy. ⁹tra pmenidē. reducit eū ad ḥ icōue-
niēs: q⁹ nō ens sit ens. dī q⁹ ḥ facit ex ⁹cess so q⁹ oia sūt vnuz. ¶ Cōtra ibi dicit phs q⁹ T.c.13.
ꝑn^m ⁹tra eos ē accipē q⁹ ens dr̄ mltiplr̄. sz si ipsi itēderēt q⁹ ens dicerēt simplr̄: nūc pe
teret phs supponēdo ⁹tra eos opp^m dicti ipso⁹ nō, pbatū. s. q⁹ ens dr̄ mltiplr̄. ¶ Jté
q⁹ ibi sit ⁹tradictio simplr̄, pbat. ḥ ē ⁹tradi ctio aligd ē ⁊ nihil ē: sz aligd nō ē min⁹ cōe
q̄ ens. Alui. p⁹ me^cc. ca. 5. ens ⁊ aligd sūt no mina mltiꝝ dcā. si dicas q⁹ nō ē hic ⁹tradi-
ctio. Tūc nūq̄ erit ⁹tradictio aliq⁹ ⁊ nulli qz aliq⁹ ñ pōt hr̄e ⁹ceptū cōtrē q̄ aligd.
¶ Jté nullū equocū pōt ⁝termiari p aligd additū ad ⁝terminatū signātū: ens pōt. p⁹
ma. ¶ Oē equocū iportat actu qōlibz signifi catū. ¶ Oē deteriabile ē indr̄ns ad ḥ. ⁊ illud
p⁹m. Alr̄ sic dr̄e ens albū: nō eēt maio⁹ cō tradictio q̄ dicē ens ab^tc fine aliq̄ addito.
¶ Jté segr̄ ḥ est suba. ġ ens. aīs nō pōt eē vez̄ fine ꝑnte in equocis nō ē ꝑña: qz non
hñt o^ta. ¶ Jté ens p̄dicaī de oib⁹de qb⁹ p̄ dicaī fm vnā rōnē predicādi: qz i qd. ġ p̄-
dicaī fm vnū intellm abstractū. ¶ Confir matur. qz sic passio vna realis regrit subm
vnū fm rē. ita vr̄ q⁹ passio vna rōnis re-
grat vnū subm fm rōnē. ḥ ē q⁹ sit vnū itelli gibile vno ⁹ceptu. Quō. n. vna passio rōis
aligbus mltis ierit p se: nisi ifit alicui p⁹ qō sit cōe oib⁹ illis: sic̄ arguit̄ de passiōe reali.
¶ Jté act⁹ ⁊ pō sūt dr̄e entia. ġ pō nō ē ma gis vniuoca q̄ ens: sz pō dī vniuoce: qz i-
pole ⁊ pole ⁹tradicūt ⁊ pole segr̄ ad nece esse. Sz nec ꝑña nec ⁹tradictio ē in equo
T.c.14. cis. ¶ Jté. 7. phy. compatio nō ē i equocis sed ꝑz ens ē ꝑpatio. p⁹ mi. dr̄ tū qz suba est
T.c.4. magis ens acc̄nte: ⁊ vnū acc̄is alio. Tū qz 2. h⁹. vnūq̄q; q; ē magt tale qō ē rō alijs vt ta
lia dicant. ió ꝓncipia sempiterno⁹ maxie sūt vera: qz alijs sūt cā vītat⁹. Sed sic̄ ad eē
sic ad vez̄. ġ si cōparant̄ in vītate ꝑpabilia

sūt in entitate. ¶ Jté diſuz ē vni⁹ rōnis i di uidētib⁹: ens dicit i alia. ġ rē. ¶ Jté si ens
inte^r ab^tvm vl̄ ꝑpatū addē ens cu iferiori é nugatio vl̄ ip⁹opetas ꝑmōis. ¶ Jté. 3° h⁹. T.c.10.
ens nō ē gen⁹: qz ē de intellu cuiuslibz: sz si eēt equocū ꝑz vnū significatū eēt idē cuz
suba: ⁊ extra itellm accūt. ¶ Jté. 4°. h⁹: ē T.c.1.
ſcia vna q̄ speculat ens. ⁊ ſcia vna est circa T.c.25.
vniuocū subz. cui⁹ ꝑpatio ē p⁹ posit^r. Jn eq T.c.22.
uocis nō cadit ōmr̄atio. de subo sūt ōmr̄o nes. i eodē. ¶ Jté de subo oz p̄supponē vl̄
p̄cognoscē qd ē. Equocū nō hz qd. ¶ Jté T.c.8.⁊.9.
4. h⁹. firmissimū oiuz ꝓncipio⁹ ē q⁹ ipole est idē sil̄ eē ⁊ nō eē. ꝑn^m notissimū hz ter-
minos notissimos: qz ꝑn^a cogñscim⁹ iḡñtuz terios cogñscim⁹. sz termini equoci nō sunt
notissimi. ¶ Cōfirmat. oia ꝑn^a q̄ sunt cōes ⁹ceptiones sūt de terminis trāsc̄dētib⁹. oēs
illi erūt equoci si ens ē equocum. ⁊ ita oēs cōes ⁹ceptiones erūt dubie. ¶ Cōtra Por
phy. si qs oia entia vocet equoce ingt: ⁊ nō vniuoce nūcupabit. ¶ Cōfirmat. qz nihil ca. de spē.
vnū p̄dicaī ō oib⁹ pp ifinitatē rez̄. ¶ Rñ⁹. ficut equocatio dr̄ apud realē ꝑhm. magis
adhuc q̄ i gñe. de cui⁹ equocatiōe dr̄. 7°. phy. ¶ Cōtra. logic⁹ fuit. ¶ Rñ⁹. dñr mul T.c.31.
ta i logica nō logice: sic̄ 2°. h⁹. in oi re mo- T.c.12.
ta ē mā. ḥ ptinet ad phyſicū: non ad meta phyſicū. ¶ Jté in p̄dicamēt singulū incō-
plexoz: aut signāt subaz aut q̄^tcm rē. sz si eēt vn⁹ ⁹^trus cōis oib⁹ enti⁹: nō eēt illud dcm̄ vez̄: qz icōplexū significās illū nō si-
gñaret subaz: nec alia. Rn⁹. singulū incō-
plexoz signāntiū rē alicui⁹ p̄dicamēt: qz ibi itēdit diuidē in cōplexū in p̄dicamēta:
sed nō icōplexoz significātiū aliqd trāsc̄ dens. ¶ Jté p⁹ phy. ens dr̄ multi^r. idē dr̄. T.c.13.
4°. h⁹. ¶ Jd oēs auctes de mltr̄ dōm q⁹ ió T.c.2.
est: qz nō eq̄ p⁹ de oib⁹ dr̄. Sz tū nō ⁊quo- T.c.4.
ce ꝑz logicū. ita q⁹ nō fit vn⁹ ⁹cept⁹. ¶ Jté 4. h⁹ existūt i gñe hñtia statiz ens ⁊ vnuz.
¶ Jd illud statiz rño q⁹ ió phs dicit q⁹ ens statiz ē qd q̄le rē. qz sūt ime^te ptes entis. ita
q⁹ non descēdit ens in alias ptes ptiuas i ūstas: sicut substantia p⁹ descendit i alia
q̄ in rōnale ⁊ in irrōnale. vnde illud sta tum nō ponit equocationē. hoc dicit Alui.
p⁹ meta. ca. 2. d. Aliter potest dici q⁹ ió ens statim est substantia qualitas rē. qz p nul
lum additum descendit in hec.

ADJ ¶Ad questionē istā de vniuocatiōe ꝓceptus ens⁹.Dr̄ qō ē de signato nois qđ est ad placitū.nō n̄ pōt p rationē3 teriar⁹:ſ3 tm̄ p auctoritatē vl̄ p vſu3:q⁹ loquēdū ē vt plures ex.2°.topic⁹. capi.11. ¶Sed cōtra.qō ē.vtr̄ pos sit esse vn⁹ ꝓcept⁹ cōis.10.gñib⁹ q̄cūq3 nomine significet siue p ens siue p aliō nomē posse aut̄ eē talē ꝓceptū vl̄ nō:pōt argui rōne. ¶Ad illud vero qđ dr̄ q̄ p^tum ē ad placitu3. ¶Rñr.q̄ ad placitū ē huic cōceptui hoc nomē iponē:vl̄ illud ⁊ idē nomē multis equoce:vel vni tm̄ ē ad placitū:ſ3 non est ad placitū qs cōceptus possit hr̄i cōiter vl̄ nō.imo h̄ dependet ex nā rei.Sil̄r ei qđ nō pōt qs ꝓcipere nō ē ad placitū q̄ illi nomē iponat.ḡ n̄ nō pōt ꝓcipere aliqđ cōe decē gn̄alissimis nō ē ad placitū iponētis q̄ aliqđ nomē significet aliqđ cōe decē ge-
TJO nerib⁹:q⁹ illud nō cōcipit. ¶In ista qone vr̄ opio Aluic.p⁹ metaphyce sue. ca. 2.d.et ca.5°.a.q̄ ens dr̄ p vnā rōnē de oīb⁹ de quibus dr̄:ſ3 nō eq̄ p̄mo:q⁹ q̄dā sūt q̄si genera siue spēs entis:q̄dā vero vt passiones ⁊c. ¶Ad h̄ ē rō illa.que p̄ma sunt ad itelligendum sunt cōissima:q⁹ sp cōius ꝑus itelligitur:⁊ nō est ꝓcessus in infinitū itelligibilibus.ḡ illud qđ est p^m intelligibile simplr̄ est cōissimū simplr̄.Sed n^m ē tale nisi ens: q⁹ nullum.10.gen⁹ est cōissimum sim^r:q⁹ nullū p̄dicat̄ de alio genere.ens ḡ pōt h̄ē vnū cōceptū cōem. ¶Cōfirmat̄ hic rō: qđ p̄mo occurrit dꝫ eē ꝓfuſus respectu cuiuslibet vel cuiuscūq3 2° occurrēns.q̄si est ꝓcessus a cōfuſo ad determinatū. Sꝫ nullū genus est ꝓfusum respectu alteri⁹ gn̄is occurrēns 2°.ḡ ⁊c. ¶Sil̄r sicut accn̄ia p se sentiuntur.ita p̄mo vl̄issima ipsoꝝ possūt intelligi.ſ3 illud qđ est simplr̄ p^m.est tm̄ vnum. ergo illud nō pōt eē aliqđ gen⁹ cū contingat p̄mo occurrere aliud genus:⁊ nō substātiaꝫ. ¶Jtē vn⁹ potētie est vnū p̄mū obiectū:q⁹ potētia mouet̄ ab obto p̄m formā obiecti:⁊ nisi h̄eat vnā formā nō mouebit ⁊ si intell's nō intelligit vnū:nihil itelligit. 4.h⁹.Sed p̄mū obm intell's est ens:vt ꝓ
E.c.10. oībus.p⁹.illud ē p^m obiectū potētie cognitiue:sub cui⁹ rōne itelligunt oīa alia ab illa:sicꝫ dꝫ de obo visus:sed nec rō subē: nec accidentis reperit̄ in oīb⁹ intelligibilibus. Dices q̄ deus ē p^m obm intell's sui:nō tamen includit̄ in oīb⁹ q̄ pōt ab ipso intelligi. ¶Contra.si sufficeret q⁹ obm p^m potētie eēt aliqđ p̄mū ad qđ oīa alia attribuūtur:sicut dr̄ dicta rūsio.ḡ deus eēt simplr̄ p̄mum obm intellectus:qđ nō vr̄ eē verū. ¶Jtem ꝓ q̄ potētia receptiua alicui⁹ forme ad quā alie attribuūtur non ē receptiua illaꝝ aliaꝝ:sicut de mā cōparata ad formam substātialē vl̄ accidētalē. ¶Jteꝫ substātia forte ⁊ deus nō cognoscūtur p ꝑpriam spēm:quō ḡ pfectius cognoscūtur accidente.p^m aut̄ obm pfectissime cogn̄scit ⁊c. ¶Jtē alr̄ ꝓ exp̄im^r in nobis ipsis q̄ posumus concipe ens nō concipiēdo h̄ ens i se vel in alio:q⁹ dubitatio ē q̄n̄ concipim⁹ ens.vtr̄ sit ens in se vel in alio:sicut ꝓ de lumine.vtr̄ sit forma substātialē p se subsistens vl̄ accidētalis existēs in alio:sicut forma.ḡ p⁹ aliqd in dr̄ns cōcipim⁹ ad vtrūq3 illoꝝ:⁊ vtrūq3 illoꝝ postea in enimus. ita p⁹ q̄ in isto saluat̄ p̄m⁹ ꝓcept⁹ q̄ sit ens. ¶Notādū q̄ illud arg^m de obo intellect⁹ cōcludit q̄ ens p se includit̄ in q̄cūq3 p se intelligibili:q̄ztūcūq3.n.alicui eēt idē si nō p se clauderet̄ in eius intellectu p inde eēt q̄ztum ad rōnē formalē obiectiuā: ac si accideret sibi.Sed q̄n̄ obm potētie p se accidit alicui illud tm̄ p accidēs ē cogn̄scibile.ḡ ⁊c.Tamē iste ꝓcessus h3 in substātia in sensib⁹ cōibus:q̄ nō sūt sensibilia p accn̄s:nec etiā non tm̄ deberet esse vnus cōceptus cōmunis decē generib⁹:sed etiā generi ⁊ dr̄ie:⁊ vni ⁊ vo.⁊ sic nugatio ⁊ ꝓcessus i infinitū. TJO
¶Notādū q̄ si sermo ē de re ens cuilibet est idem eēntialr̄. Si aut̄ de cōceptu intra quēlz claudit̄:vbi ꝓcipit aliqd:vt qđ in se. puta rōnalitas ⁊ vnitas ⁊c.Quando autē concipiunt̄ p modū denoiantis nō claudi tur ītra p se intellectū ipsoꝝ:ſ3 tm̄ concipiuntur vt ifōmatiua entis.illugationem ⁊ ꝓcessum in infinitū sic vno con^o h̄ nugationē.ens aial:⁊ h̄ ens rationāle:⁊ ens vnitas:nisi itelligat̄ specia^a cōstructio sic. ens qđ ē aial ⁊c.nec ē tunc inutilis repetitio.Sed nūq3 in diffinitione fit coniuctio generis ⁊ dr̄ie i abstracto.vnde non claudit̄ ibi idē bis:⁊ tm̄ ipsa dr̄ia p idēitatem est eēntialr̄ ens ſz non formali p̄dicatione nec p se p⁹ modo:ſ3 magis p accn̄s:sicut h̄. sapia ē potētia dei.Sed si arguas de ꝓce-

sub infinitū. sic aial ⁊ rōnale eēntialr i enti
tate quenūt ⁊ ñ sūt idē. g dr̄nt aliq: ⁊ illud
alio. ⁊ sic i infinitū. Hic dico q se tot quen
unt ⁊ se tot dr̄nt: q ens ñ dic ptē pfectōis
ipox: ſz totā. sicut idiuidua se totis cōuen
unt ⁊ dr̄nt: q spēs dicit totū eē idiuiduox
sic ergo illa rñsio q negat illud q cōe vnū
in multis diffing in illis aliq alio a se: vi
tat pcessus in infinitū ex pte rex. Illa aūt q
ponit ens nō claudi i quolz cōceptu p sev
tat nugatiōnē vbicūq; denoiatiuz addit
enti ⁊ pdicationē p se vbicūq; illud subijci
tur enti: ⁊ hāc saluat eē p se scōo mō. ens ē
vnū: ⁊ tū q̄ztū ad realitatē: tā ista pdicatio
est p accns. vnū ē ens: q̄z ista. ens ē vnum
idētica ē. C Tūc ad istud argm̄ 2ra istā opi
nionē. illud addi ē ens. Dico q sic p idē
titatē: nō tū formali pdicatiōe p se. C Nota
etiā q illa argumēta cōcludunt. q ens sit
cōe ad ens creatū ⁊ increatū: q̄ certū esse
de sole q sit ens. dubitare aūt an sit de. et
Ł.4. hic bñ cōfirmat p illud. 2. meta. Principia
sempiterno x sūt vissima. vbi vr̄ velle vex
esse vniuocū pncipijs sempitern ox ⁊ pn
cipiatis. Aliogn qd valet illud sm q alijs
iest vniuoca? Tūc dr̄ q ens ⁊ oia 2ña ipz
inq̄zti ens: vt bonū vex cē. ex se sūt idēa
ad limitatū vl illimitatū: ⁊ vltra sub limi
tato ad subaz ⁊ accns. Et vltra. cuz ois res
cuiuslibz pdicamēti necio sit limitata. ipos
sibile ē aliqō trāscēdēs formalr eē speciez
alicui⁹ gñis. ita q nō denoiat o sic q ipsa
sunt spēs genex: sed oino i nullo gñe sūt.
TRA C Jté. 3. h⁹. Ens nō pōt eē genus: q ē de p
Ł.10. se itellū cuiuslibet. Sed si aliq mō eguoce
diceref. posset sm vnū signatū eē extra in
tem alicui⁹. Accipiēdo. n. ens: vt signat sub
stātiaz. ita ē extra intem dr̄e sicut suba. ⁊ sic
de q̄libet alio significato. C Jté oia nūera
ta quenūt in aliq cōi: suba ⁊ q̄ztitas sūt di
uersa entia: q idē ⁊ diuersū pdiuidūt totū
ens. g sūt duo entia. igit ens ē vn⁹ cōcept⁹
cōis eis. C Jté alias nō cōuenīet⁹ diuide
retur ens i subaz ⁊ accns q̄z in ens qñ. ⁊ in
ens nō qñ. q: nec accns posset signare ali
qd cōe. 9. gñibus magt q̄z ens decē gñibus
⁊ ita sma diuisio entis nō eēt i duo: ſz in de
cem. C Cōtra. tūc ens eēt genus. pb⁹. 2ñe.
qō ppe pdicaf de multis pdicaf de eis ſz rō
nem alicui⁹ vlis de nūero. s. vlioz: ſz ens p
te est hmōi. g pdicaf sm rōnē vlis. nō dr̄e
q nō pdicaf i q̄le: nec ppriū: nec accnīl: q
sūt extra eēntiā illi⁹ de q̄ pdicanf: g vt ge
nus. C Ad ß rño. Porphy. ordinat libz
suū ad pdicamēta Ar. sicut dicit i phemio
logo g de illis vlib⁹ q aliq mō inueniūtur i
ordine pdicamēti. pter illud pōt poni vle
trāscēdēs: qō ad nullū pdicamētū ptinet:
⁊ duo vlia trāscēdētia. vnū aūt dr̄ in qd. s.
ens: ⁊ aliud dr̄ i q̄le. s. vnū ⁊c. Alit pōt dici
q q̄ztū ad diuisionē Porphy. forte ens ē
genus: ⁊ vnū ppriuz: ſz nō q̄ztuz ad ß q est
dicē ptē spēi. ita q determinef p dr̄iaz. Alir
q cōparādo ad iferi⁹ pōt ens hre rōnem
spēi spālissime: sicut dicit scōa rñ⁹ post illō
ista rō ⁊c. C Jté arguf sic. Tūc gña prima
sūt spēs: nā oē illud qō hz in suo p se itelle
ctu aliqd māle: ⁊ aliqd formale pōt ppria
diffiniri p aliq duo expressiua illi⁹ cōcept⁹
sed oē pmū gen⁹ ē hmōi. q: hz i se cōceptū
entis: ⁊ aliqd formale determinās illō cōe
ad ß gen⁹. g est diffic p cōe: ⁊ illud forma
le additū. C Ista rō nō pbat qn ens sit vni
uocū. ro. gñib⁹: ſz tñ q nō sit vniuocū ge
neri ⁊ dr̄ie. ⁊ hoc pōt cōcedi: ſz nō pmum.
Alit dici pōt q sicut indi duo se tot nūe
ro dr̄nt: ⁊ se tot sūt vnū in spē: nec ē aliqd
reale i altero: nisi nā spēi. Sic ħ de gñibus
sub ente. vnde pma ppō pōt negari de oi
vno cōi qō dicit totū illud qō iferi⁹. vera ē
aūt tñ de alio cōi qō dicit ptē iferioris: tūc
eni determinaf p aliqd qō dicit aliā partē.
Ens aūt dicit totū qō suba: ⁊ qō hō: q qc
qd est ibi ē p se ens pmo mō. C Jté arguf
sic. oē vnū i se si distinguf i diuersis distin
gnitur p alia addita sibi. Cōcept⁹ entis est
vnus de se in oib⁹ gñib⁹. q̄ro de addito a.
aut est ens. ⁊ sic ens erit de itellectu ei⁹. s. T.c.3.⁊.4
a. q: ens pdicat subam cuiuslibet entis. 4° hui⁹. g a. suba est ens. ⁊ sic nugatio. Si sit
nō ens: tūc oē genus gñalissimū ē formal
ter nō ens: q: illud formale est non ens: ⁊
ois spēs formalr nō ens. C Ad istud argm
sunt q̄tuor rñsiones. C Prima 2a 1a argumē
tum q ens nō sit cōe gñi ⁊ dr̄ia. C 2a q cōe
est per idētitatē: ſz nō q formalr claudat i
cōceptu vtriusq: sicut est cōe vni ⁊ bono.
C 3a q cōe est formalr ⁊ eēntialr cuicunq;
nāe cōcepte: vt est aliqd in se: non tamē cō
cepte. vt denoiat aliud est formaliter cōe:

sed tñ per idẽtitatẽ. ¶ 4ª q ẽ cõe cuicũq; q̃cũq; mõ ꝓcepto: z ꝟ tã formaliʳ q̃z p idẽtitatẽ. Sz ẽ tale cõe q descẽdit in iferiº per nihil additu. sz dicit totũ illõ qõ dicit iferius. ¶ Prima rñsio hz dicẽ q ens eq̃oce dictũ dʳ formaliʳ de dʳta. Et tũc argumeta p ꝑma opione videt̃ cõtra ꝟ. ¶ el si dicat q nihil ẽ cõe dʳte nec formaliʳ. nec per idẽtitatẽ. Dicit q dʳta diceret realiʳ aliõ ab ente ꝼm quãcũq; significationẽ. ¶ 2ª rño. q̃z ens ꝟ euadat. tñ q̃re formaliʳ claudit̃ i vno ente: z nõ i alio? ¶ 3ª rñsio vtat ꝟ. sed q̃re in ꝓceptu iſtiº entis. q̃. s. ꝓcipit vt denoiatiuũ nõ claudit formaliʳ ens. nõ dicit. ¶ 4ª rñsio. nullo mõ cauet negationẽ. qñ cũq; aliqd addit̃ entiui alicui: q; in vtroq; claudit̃ formaliʳ idẽ ꝓceptº entis. cauet tñ. pceſſuz in infinitũ. q; nõ p aliqd aliõ additũ descẽdit. ¶ 3ª rñsio vr ꝓbabilis. q; exquo ꝓceptº entis ẽ absoluº nõ ẽ incõuenies q claudat i aliquo qõ ꝓcipit tanq; absolutũ i se. nõ aũt vt ꝓcipit. vt denoiatiuum alicui. sicut i albedine icludit̃ formaliter color. nõ tñ i albo. vñ nõ est negatio coloris albus. z si tunc fat iſti. 4ª. rñº. q; respectu iſtoz gbº est formaliʳ cõe ẽ tale cõe qõ ñ descendit p additũ. vtat negatio z p ceſſus in infinitũ. 1ª nota. ¶ Nec cõtra iſtã est aliqõ argm̃ p ꝑma opione. sufficit. n. q; ꝑmũ itelligibile q ad ꝑmũ argm̃ z ꝓpriũ obm itellꝰ quo ad 2m̃ sit aliqd cõe formaliʳ cuilibz ꝓcepto abic. z cõe p idẽtitatẽ cuicũq; q̃cũq; mõ ꝓcepto: z quo ad 3m̃. z q certus sit aliqs de q̃cũq; q̃mõcũq; concipiat q illud p idẽtitatẽ sit ens: lz nesciat ĩ ꝑticulari qõ ens. nec quõ. an. s. formaliʳ claudatur in ipso: vt sic ꝓcipit an nõ. ꝟ et cõtras tam formalis: q̃z idẽtica: sattis ꝓbabz ens eẽ genus: sufficit et cõtas idẽtica ad ꝟ q illa qbus sit cõe ꝓprie nũerenť: q; nũerus magis rõne eẽntiaz q̃z modoz ꝓcipiẽdi. eẽntijs aũt vno mõ ꝓceptus ẽ ens cõe formaliter. ¶ Itẽ arguit̃ q nũq; eẽt diffõ sine nu- T.c.43. gatione ꝟ ẽ icõuenies ex. 7º. hº. Sit̃ ꝟ eẽt negatio. hõ albº. q; ens ꝼm eãdẽ rõnẽ est de p se itellectu viriusq; ꝟ nõ valet: q; nec ꝟ est negatio. hõ hũanº. nec ens qõ est cõe 10. gñiº p se icludit̃ in albo. vñ ꝟ forte eẽt Tñ habẽ- negatio. hõ albedo. ¶ Item arguit̃ qnto tem 2ᵈᵐ. huiº. dʳta sũt q̃ sunt diuersa aliqd idem entia. Si g̃ ꝑma gña aliqd dcñ hʒent de eis vnuoce eẽnt dʳta z nõ diuersa: z tũc nulla eẽnt diuersa nisi q dʳta: q; superiora de cem generibº nõ sũt diuersa nec ꝓpria sub illis. ¶ Rñº. Due dʳte opposite essent diuerse. z duo idiuidua spẽi spãlissime. Itz arguit̃ sic. Tũc nõ eẽt negatiua immediata q̃ negat̃ vnũ generalissimũ ab alio. ꝓbz T.c.44. est falsum pº posteriozˀ. pbº ꝓne: q; extrema eẽnt i aliq̃ toto: qõ dz eẽ q̃ negatiua ẽ imediata. ¶ Rñº. non sũt in aliq̃ toto qõ põt eẽ mediũ remouẽdi vnũ ab alio: sicut nec duo idiuidua. ¶ Itẽ arguit̃ sic. oia entia attribuũt̃ ad subaz̃ in q̃zũ entia. sz attributo ꝼm q attribuit̃. z ei cui attribuit̃ ñ est aliqõ cõe vniuocũ. q; ꝑdicatũ vniuocũ ꝑdicat̃ in qd. ꝑdicat̃ ergo de eo ꝼm se: nõ ꝼm hoc q attribuit̃ alteri. ¶ Rñº. maior sic itelligit̃. i. ꝼm entitatẽ suã. q; entia ꝟ se tota attribuũtur ad subam. vt ad ꝑmũ: sz ñ iquãtũ entia. i. iq̃zũ ens ꝓdicat̃ de ipsis. ita. n. in qd p se ꝑdicat̃ de q̃litate. sic ỏ substãtia. z sic va ẽ illa ꝓpositio. Explum de specieb⁹ nũeroz. vnde sũt entia p subam effectiue z nõ formaliʳ. z cũ hoc stat vniuocatio. ¶ Ad qõnẽ ꝓcedo q ens nõ dicatur vniuoce de oib⁹ entib⁹. ñ tñ eq̃oce: quia eq̃oce dʳ aliqd de multis. q̃ 1ª de gbº dʳ nõ hñt attributionẽ adinuicẽ. sed q̃ attribuũtur tũc analogice. Quia g̃ nõ hz cõceptum vnũ. tõ signãt oia eẽntialiʳ ꝼm ꝓpaz rõnem z simpliʳ eq̃oce ꝼm logicũ: q; aũt illa q̃ signãnt̃ iter se eẽntialiʳ attribuũtur. tõ analogice scõm meᵛᵐ realẽ. ¶ Ad primum q; minoz ẽ falsa. Ad ꝓbationẽ q; vi tur ꝟ poꝟ hesi pmendis. q; est ens dici vniuoce. ¶ Ad illõ in ꝓrariũ q̃ aliqs arguit ꝓra aliũ: opz accipe oppositũ alicuius cõ sequẽtis ad dcm̃ suuz si fuit notº. z ꝟ nõ est petere. hz ꝓbare q; ita sit ibi. sustinẽt. n. oia esse vnũ. ꝓnis est dicere ens dici vniuoce. Oppm̃ ꝓnitis accipit Ari. q; ens dʳ mãliter ¶ Cõtra tũc vieref oppositus in sua ratiõe accipit. n. oppom̃ ꝓnit q; ens dʳ mliº: z eo cluſio quã iferi ꝟ. s. ens ẽ nõ ens. nõ ẽ incõuenies nisi ens diceret simpliʳ. ergo rõ eiº supponit duo oppoſita. ¶ Dõm q; nõ põt iferri negatio eiusdẽ de se nisi accipiantur ꝑmisse oppoſite ad illud ꝓcludẽdũ. ¶ Ad aliud q; nõ nisi fcã distinctiõe vtendo re. p syba. vel p aliquo gñe ỏterminato. Et ad ꝓbationẽ dõm q; aliqd z aliqs z talia sin-

ta^ce sunt res scde itentiois: ⁊ possūt eē eius-
dem rōnis qbuscūq; addat: nec ē equoca-
tio ex pte eoꝝ. Sz si sit equocatio h erit ex
parte reꝝ determinabiliū. sicut dr. nulluz
ens aliqd ens ex rōne rei h nō. nullus hō
aliqs hō: qz res vni⁹ rationis ē in vtroq;.
T.c.3. ¶ Ad aliud dōm ꝙ equiuocū nō pōt dter
minari. ¶ Ad minorē negāda ē: vl' qz ē nu
gatio vel repugnātia itellectuuz. Sz q̄ ad
vtētes pōt determinatio fieri de equoco:
qz vtūtur equoco pro illo significato vbi
determinatio pōt inueniri. ¶ Ad aliud ꝙ
ꝯnia ñ valet suba. ḡ ens nisi ens distiguat.
Qd ꝓbat: qz aut ens accipit ꝑ suba ⁊ tūc ñ
valz ꝯnia qz in ꝯnia est ordo. si pro quanti-
tate. tūc falsa illatio. ¶ Ad aliud ꝙ falsuz ē
sed eadē ratio ꝑdicādi itentiōal'r potest eē
oium geneꝝ: lz cōcept⁹ sub eis non sit vni
uocus. ¶ Ad aliud ꝙ pol'e. 5. h⁹. vno mō ē
T.c.17. ꝑncipiū trāsmutādi. alio mō: ⁊ ad ꝓpōem
est eqnocū ad res 2^e intētiōis ⁊ ꝑme. ¶ Ad
aliud ꝙ cōparatio ꝓprie dcā ē ꝑm mags et
minus in eadē forma. h nō est ꝑm ens. cō-
paratio. n. ꝑm ens nō est nisi ꝑm ordinem
ꝑm ꝙ aliqd vnū depēdet ab alio in entita
te: sicut accñtia ad subam. iō suba dr ꝑmuz
ens i cāndo accñtia. Tñ phs. 8. ethycoꝝ di
cit ca. ꝑmo. ꝙ recipiūt magis ⁊ min⁹ altera
spē: sz h pōt scdo mō fieri. ¶ Ad aliō ꝙ ꝑn
cipia corpoꝝ celestiū neēe ē illa eē verissi-
ma sz eiusdē gñis. ¶ Cōtra. si ꝑncipijs ⁊ ꝑn
cipiatꝫ entitas vniuoca: ⁊ oia sūt ꝑncipia ⁊
ꝑncipiata. ḡ ⁊c. ¶ Dōm ꝙ ꝑncipia ⁊ ꝑnci-
piata cōsequūtur ens nō solū i cōi: sz i ꝑti-
culari gñe. vñ si sint ꝑncipia ⁊ principiata
eiusdē gñis hñt vniuocā entitatē. al's nō.
¶ Ad aliō ꝙ ens nō ē gen⁹. ¶ Dōm ꝙ nō
pōt eē gen⁹ nō ꝑꝑ h ꝙ hz ꝯ^m cōmunem: sz
ens cōuertibile cū suba ē gen⁹. ¶ Ad aliō
de subo vniuoco dōm ꝙ subz ē tale: sz ens
nō ē h subz sz suba ⁊ illud ē vniuocū: ⁊ nō
solū de illo h ꝯsiderat: sz de oib⁹ sibi attri-
butꝫ nō sic de subo. ¶ Ad aliō ꝙ h ē verū
qz cognitꝫ t̄minis ē certissima q̄ztū ad ꝯpō
nem: tūc app^do ens ꝑz vnā ⁊ distictiuā rō
nem: ⁊ cōponēdo ipsū cū alio pōt eē ꝑnci-
piuz certissimū. ¶ Ad ꝑmum ꝓ opinione.
Auic. dr ꝙ cōissima sūt ꝑmo itellecta: ⁊ de
cem sūt cōissima: nō tñ ista oia sūt p⁹ itell'a
sz suba ad quā oia alia reducūt. Et suba ē
ꝑus ñ ꝑdicatiōe ad dcē gña sz ꝑus ꝑfectiōe
⁊ cā: nec ē dare aliqd cōe ad. 10. ꝙ ꝑus itel
ligat. ¶ Ad aliō ꝙ maior ē falsa: sz illud ē
suba. Ad ꝓbationē ꝙ ꝑ^m obz ñ opz extēdi
ad oia itelligibilia ꝑdicatōe: sic māifestū ē
d obo sēsus visus ꝙ ꝑ^m obz ñ ꝑdicat de oi
bus q̄ sētiūt a visu. magnitudo. n. ñ ē color
sz sufficit ꝙ ꝑ^m obm sit rō cogscēdi alia: qz
magnitudo ñ vr: nisi qz colorata: sic suba
r^v alioꝝ geneꝝ. ¶ Ad 3^m dico ꝙ ꝯ^t cogscē
d aliq̄ ꝙ ipz existit ñ cogscēdo si i se existit:
vl' i alio. Sz illō eē existē ñ est qd. sz ꝑdicat
dnoiatiue d eo. sic accñs. ⁊ illō pōt d gñe
accñtꝫ ⁊ eiusdē rōis ē i oib⁹ rb⁹: vt dnoians
illa. d ēte āt qd ꝑdicat i qd d oib⁹ ñ ꝑt vnus
ꝯcept⁹ ꝯcipi nisi i aliq̄ gñe dteriato. Cōtra
si ꝯ^t ꝯcipē h eē. ꝯcipim⁹ h eē qd. qz ñ cog-
scit eē nisi qz cogscit hz̄e aliq̄z eēntiaz ⁊ ita
aliqd qd. ¶ Al'r dr ꝙ eadē eēntia ꝑt ꝯcipi
sub diuersꝫ rōib⁹ ꝯcipiēdi: ⁊ v^oo pōt ꝯcept⁹
eē cert⁹ alio mō ñ: ēs. n. signat idē ꝙ s'ba: tñ
ꝯtigit ꝯcipē eādē eēntiā sub rōe eēndi a q̄
iponit h nom̄ ēs ⁊ ñ ꝯcipiēdo illā sub rōe
subalitatꝫ a q̄ ipōit h nom̄ suba. ¶ Contra
cogscēs aliqd iesse nec̄io alicui cogscit illō
aliq̄z qditatē: ⁊ iste ꝯcept⁹ ē sibi cert⁹: sz du
bitat an illa qditas sit sube vl' accñtꝫ: qz ali
oqn qcqd tale ꝯcipet scir̄i vtꝝ ꝑtinēt ad dif
fōnē illi⁹ cui nec̄io iest. l'eēt ei⁹ ꝓꝑa passio:
cū d mlꝫ talib⁹ sapiētes dubitēt. vñ ꝑm⁹ cō
cept⁹ vr de ente: vt opponit ei ꝙ ē nihil d
termiabilis vltra ꝑ se vel non per se ⁊c.

Si igitur ens ⁊ vnum idez ⁊ vna natura eo ꝙ se adinuicē cōsequūtur sicut principiuz et causa: sed nō vt vna rōne ostē sa. Tex. cōmen. III.

Questio .II.

v Trum ens et vnū significēt eādez nām? Q d nō. qz tūc h eēt v^m: tñ v^m est ens. Cōsequēs ē fal-
sum. ergo ⁊ añs. ꝯsequen-
tis falsitas patet per ꝑm primo physico-
rum: qz improbat Permenidē qui ponit
tñ vnū esse: ꝯnia patz qz qñ aliqd predicat

de aliquo cõuertibiliter ꝓdicaꝫ de eo cum dictõe exclusiua. ¶ Rñdet ꝙ pmenides. cõcessit tm̃ vnũ determinatũ: cõtra qõ arguit phs. ¶ Cõtra segtur. tm̃ vnũ. ergo tm̃ hoc vnũ. pbatio: añs ifert affirmatiuã exponẽte ꝓntis. ⁊ negatiua exponens añtis. negatiuã ꝓntis. pbatio ꝓmi. tm̃ vnuz est ens. ergo oẽ ens est vnũ. vltra. ergo ℔ ens est vnũ. vltra. cõuerte. ergo hoc vnũ ẽ ens. pbatio secũdi. segtur nihil aliud ab vno. ergo nihil aliõ ab ℔ vno. pbatio. qz ex vniuersali affirmatiua segtur singularis affirmatiua sic. o ẽ aliud ab vno. ergo oẽ aliud ab ℔ vno. pᵒ singulares ꝓme iferũt singulares 2ᵉ: segt ergo hoc aliõ ab vno. g̃ hoc aliud ab ℔ vno: ⁊ illud: ⁊ sic de aliis. g̃ prima vlis ifert scdam: ⁊ tũc vt prᵒ. ¶ Jté diuidens nõ signãt eãdẽ nãm cũ diuisio. vnũ diuidit ens. pbatio ꝓmi si sic. tũc cõdiuidẽs ex q̃ opponit cõdiuidẽti eẽt non ens. ⁊ ita nõ diceret ens. ¶ Jté cuiᵒ oẽs spẽs sũt determinati gñis ipsũ ẽ determinati gñis: ℥ oẽs spẽs vniᵒ idẽ simile ⁊ eqle sũt in gñe relatiõis. ergo ꝛc. ¶ In oppoᵐ ẽ phs. 4ᵒ. hui⁹. ens hõ ⁊ hõ ⁊ vñ hõ idẽ significant. pbᵒ. qz nõ sepant in gñatõe ⁊ corruptiõe. 2ᵗᵃ. 3. hui⁹ ¶ Jté ens ⁊ vnũ ꝓdicãt eẽntiã cuiuslibz g̃ signant idẽ. ꝙnam pbat 2ᵒʳ. ¶ Opio Aui. 7ᵒ. metaphy. sue. dicit ꝙ ens ⁊ vnũ ꝓdicãtur de oibᵒ: tñ nõ sũt idẽ ꝑm nãz: ℥ ꝑz subz sicut subm ⁊ passio: qz si vnũ eẽt idẽ eẽntia liter cũ ente: siue ꝑm eẽntiã: tũc multitudo eẽt nõ ens. ¶ Jté dõo. ens vnuz eẽt nugatio. ¶ Ad hoc cõmẽtator dicit. ꝙ nõ est nugatio. qz nõ significãt idẽ eodẽ mõ. ¶ Contra. genus ⁊ spẽs significãt eãdẽ nãm alio ⁊ alio mõ: ⁊ tñ dicto vñ si addaꝫ particulare ẽ nugatio ꝑm phm. 6ᵒ. topicoꝝ. Jté. 5ᵒ. cap. 3ᵒ. capi. 4. topicoꝝ. qñ exprimit diffõ ꝓ noie erit plana nugaᵒ q̃ prᵒ latuit: vt sit nã signficata ꝑ ens ⁊ vnũ a: ⁊ modi diuersi b. c. tũc ẽ idem dicere ens vnũ. ⁊ dicere a. a. ⁊ b. c. ⁊ ℔ certum ẽ ꝙ dicere a. a. ẽ nugatio. g̃ ꝛc. ¶ Jtez q̃ro de istis modis: aut sũt extra cõceptũ entis ⁊ vniᵒ: aut extra cõceptũ sub q̃ cõcipit. Si extra nõ excludit nugationẽ: sicut pbatur sup añal hõ. si intra: tũc aut ille modus est totus cõceptᵒ: aut pars. Si ꝓmo modo tũc nõ signãt idẽ qõ ẽ oppositũ ponit. Si scõo mõ: pone diffõnẽ ꝑ noibᵒ. tũc erit aliquid idẽ bis dcm̃: segtur ẽt ꝙ ab vno ⁊ ente possit abstrahi cõceptᵒ vnus cõmunior vel simplicior vtroqz. ⁊ illõ erit ꝓpus dcm̃. ¶ Jté tertia rõ ꝑ opinione Auic. ꝙ signãt idẽ alicui ꝓdicaꝫ de eo i qd: sed vnũ denominatiue ꝓdicaꝫ de ente. Sz dr ꝙ vnũ nõ ꝓdicaꝫ denoiatiue: ℥ videaꝫ. ¶ Cõtra. si ꝓdicaꝫ in qd. tũc abstractũ ꝓdicaꝫ de abstracto alterius fcã abstractiõe a subo tm̃. Sed vnitas. s. ⁊ entitas sũt abstã a subo: nõ a suppposito: qz ℔ ẽ vã. ℔ vnitas ẽ vnitas. tũc ℔ est vã. vnitas ẽ entitas. vl' ecõuerso: ℥ ℔ ẽ falsa qz idemtio ẽ de intellu vniᵒ: ℥ nõ de rõne entitatis. g̃ nõ sũt idẽ. ¶ Jté q̃rta rõ. Ois vnitas ẽ de gñe q̃ntitatis. g̃ nullũ vnũ ẽ cõuertibile cũ ente. pbᵒ ꝓme. Ois vnitas cum alia ꝓstituit numerũ. g̃ ois vnitas ẽ de gñe q̃ntitatis. Dicit ꝙ vnũ ẽ equocuz ad vnum qõ est ꝓuertibile cũ ente: ⁊ ad vnũ qõ ẽ ꝓncipiũ nũeroꝝ: sed tũc hec ẽ falsa. Ois vnitas est determinati gñis. ¶ Et ad illud ꝙ ois vnitas cũ vnitate cõstituit numerũ: falsum ẽ: nisi i cõtinuis: ℥ vnum trãscẽdẽs facit cũ alio multitudinẽ. ¶ Cõtra. ꝙ cõstituat numerũ, ppter dcm̃ in. 10. hᵒ. hic ẽ rõ numeri. Numerᵒ ẽ multitudo mẽsuratavno. pbatio. nõ mẽsuraꝫ nũerus vno: nisi sicut per ptẽ aliquotã. vnitas aũt vbicũqz ẽ: ẽ ps aliquota multitudis: qz aliquotes sumpta ipsaz reddit. ¶ Jté vbicũqz ẽ vnitas ⁊ vnitas est dr̃ta nũero vel spẽ vel gñe: ⁊ q̃ dr̃nt gñe ⁊ spẽ ⁊ nũero. ⁊ vbi dr̃ta spẽ ⁊ nũero. Sed vbi dr̃ta numero: ⁊ numerᵒ. Sz oia entia dr̃nt spẽ. sicut angelus ab homine. ¶ Jté cõmẽtator. 6ᵒ. ethycoꝝ paxañ cãm de ebulia. ca. 9. 2ᵗᵒ. 80. in ꝑnᵒ dicit. ꝙ nũerus ẽ mẽsura: siue in corpibᵒ: vt in. 10. hoibus: siue in nõ corpibᵒ: vt i. 10. aiabᵒ. Rñ ꝑp iclinationẽ ad corpᵒ. Cõtra. aia: qz ℔ inclinaꝫ ad hoc corpᵒ nõ ecõuerso. similiter aia hois inclinaꝫ ad corpᵒ hois nõ econuerso. Sillitudo patet ex 5ᵒ. de cã vlis ⁊ singulari ad effectᵒ. ¶ Jté Damascenᵒ in sentẽtijs. c. 54. Due nãe dñr sub discreta q̃ntitate. ¶ Sustinẽdo positiõẽ Aui. Rñr ad argta ꝓncipalia. ad id qõ dicit phs ꝙ ens ⁊ vnũ signãt eãdẽ nãm: sublũgit siẽ ꝑnm ⁊ cã. tũc sic ẽ intelligẽdũ ꝙ illõ qõ ꝑ se signficaꝫ ꝑ ens. illõ dat vnũ intelligere nõ tã ꝓncipale signãtuz: ℥ significat ꝑ atiõez ꝑ

se z ꝓuatio nō est nisi in nā.ió dat itellige re nām ex ꝓñti. ¶Ad ꝑmū q ꝓña nō valz hō ens hō z vnus hō: sūt idē. g ens z vnuz sunt idē. pbatio p instantiā: q2. 7°. hui° dr. idē é nasus sym° z nasus cau°. nec segtur. g symitas é cautas: q: ꝓtrahūtur i. 3° deter minādo ad vnū. Dicit tū q nō sic arguit. vn° hō z ens hō sūt idē. ergo ens z vnum sunt idē. Sz sic. q2 nō sepant i gñatiōe ꝟ é q2 gñationé ent nēcario cōcomitat indi uisio: tū vnitas. i. diuisio nō gñatur sicut ens. ita q vnitas p se terminet gñationez: q2 vnū nō dicit aliā nām positiuā q̄ ens. si diceret forte aliqua ꝑpa gñatio termina retur ad vnitaté ꝑm ꝑncipalez opionem. ¶Ad aliud: q ālibz suba est ens p se ꝑmo mō: z ālibz nā est vnū p se scdo mō. q2 idi uisio statz segtur qlibet ens. ¶Ad arg^m cōmētatoris. aut vnū p se: aut p accidens. ¶Rñdef. p accñs dr tot modis: quot mo dis p se. Cōcedo q p accñs qd opponit p se ꝑmo mō: sz nō qd opponit p se scdo mō cum dicit. g aliud. Ista ꝓpō. hō é vn° per aliud. pōt dupl'r itelligi: sicut ista: hō é risi bilis p aliō: vl' p aliud: ab vtroq extremo: qd é falsū. passio. n. iest subo pp subm: vl' p aliud ab altero: sicut hō é risibilis p aliō a risibili: z vez est: q2 p humanitatez: vñ q2 hō est hō. ió hō é risibilis. h° scdo mō ꝑce do. sz tūc nō sequit. g illud aliud é vnū p se sed segtur ergo hō de quo vnū dr p accñs est hō p se. ita q nullo mō p accñs: q2 q̄ pri mo mō p se ifm: tneutro mō p accñs pdi cto iesse pñt: q2 ibi subm pp qd pdicatū fi bi iesta neutro extremo é aliud simplr: tū ꝑm tres gradus in ꝑmo mō é subm magis vel minus aliud a pdicato: maxie qñ pars diffōnis pdicat de diffinito: min° qñ diffō tota de diffinito: minime qñ idez de se. vñ ibi é ꝑmus gradus ꝑmi modi. ¶Nota. bene ꝓcedit q qñdocūq aligd é a. p accñs q ali quid fit a. p se: q2 a. é a. vt sic reducat p accti dēs ad p se tā sz ad nēcario ꝑsuppositū: sz nūquā tenet. b. est a. p accñs. igit p aliquid qd est a. p se. ita q p accñs reducat ad p se q sit cā: z hec a ꝑte pdicati. pōt. n. tota cau sa iherētie p accñs a. esse in subo: sicut etiā est cōmuniter in ꝓpōnib° p se: q cā iherē tie p se est in subo nō i pdicato. ¶Nō. n. aīal est cā: q̄re ipsū iest hoi: q2 tūc aīalitas i ag no esset cā: sz hūanitas é cā q̄re aīal ineſt. ¶Nōt tū eē q iherētia p accñs r̄ducat ad iherētiā p se: vl' ex ꝑte subi vl' ex ꝑte pdicati. vñ ar.^do ad alterā ꝑtē é falla ꝓñl: r̄ducit āt ad illā: vt ad cām sine qua nō é ṽa: sed nō vt ad cām necāriō inferētē. Alr. n. oē p acciḋs eēt necāriū q2 ex necārio nō segtur necio nisi necāriū: vñ cōter ad ꝓcludēdū iherētiā p accñs. Si assumat ꝓpositio per se oz cōiungere aliā p accñs. ¶Cōtra. a. est ꝓpositio p accñs. Si cōcedat. accipiet vna ꝑmissa p accñs: z illā ꝓcludes p aliā. ergo est ire in ifinitū i ꝓpositiōib° p accñs. ¶Rñ° est aliqua p accñs prima q̄ nō pōt cōcludi nō prima simplr: q2 oi tali é alia p se prior sine qua illa p accñs nō est ṽa. sz nō p quā vnde p° posterior z. capi. vltimo habet q cōtingit opinari ꝓp gd z q2. vñ vbicūq est ordo é aliqō primū in illo ordine. Iz toto illo ordine sint alia priora. Dek ét q é vnū p aliud vñ illud q aliud est vnū nō é vnū ficut albedo nō é alba. vel si sit vnū é, vnuz p se primo mō: nec segtur. g stādum i ꝑmo nō. n. eodē mō é vnitas idē sibi z subo qō subsistat vnitati. ¶Cōtra ista rñsionē: quia phs in isto lib. 4°. cap. arguēdo secundo cōtra negātes primū principiū facit hanc ꝓñam. Si nullū fit pdicatū subale: sed ac cidētale omne itur in infinitū. ergo a simi li hoc de vno. ¶Ad illud dōm q phs ar guit bñ: q2 si nullū pdicatū eēt p se primo mō: tūc nullū scdo mō: q2 ois ꝓpositio va scdo mō p se reducit ad aliā vera p se ꝑmo mō z si neutro mō pdicaret aligd p se ois pdicātur simplr p accñs: z tale reducitur ad aliud: z ita i ifinitū. sic nō est hic. ¶Cōtra opinionē Auic. cōtra ꝑmā rōnem segtur ex illa q ens z vnū nō cōuertunt. ¶Hoc haberi pōt ex prima rōne p opinione: q2 nō predicantur de eisdem. cōtradicit sibi ipsi: q2 dicit. 7. metaphysice. ca. p°. a. ens et vnū parificantur in pdicatiōe: q2 q̄cquid rē. ¶Ité Boet° in lib. de ente z vno. om ne ens siue cōpositū siue simplex est vnuz. ¶Quātum ad tertiā rōnē i ꝓbat q vni tas nō significet idiuisionē. q̄uis o ꝑtio. ꝓ prior habitu. vnitas prior multitudine. ergo vnitas é pars eēntialis z ps prior. ¶Quā tum ad secām z quartā simul: q vnitas nō fit determinati gñis. sicut ip̄e dicit: q2 sun.

T.c.16.

T.c.14

hec negatio ens vnum: qz gegd est determiati generis gen⁹ pdicaf de eo pmo mo z illud genus ē ens siue vniuoce siue equiuoce dicaf ens. g addēdo illud determinatum entī idē bis dr quātū ad scām z ārtā. ¶Itē si vnū sit determinati gñis .s. qntatis. g illud genus pdicaf de illo in ab^to: et de gñe in ab^to. ens g vnitas ē entitas. de pmo ad vltimū. ¶Itē vnū parificaf in pdicatiōe cū ente: aut ē cōuertibile essentiale: qđ nō pōt: si sit determinati gñis spēs: aut vnuz pdicaf de ente p se scđo mō. Tūc idē pdicatur de se p se secūdo mō: qz idez erit passiō suipsi⁹. ꝓa pz. Si vnū sit passio entis in cōmuni erit passio illi⁹ gñis in quo est vnum. z qcgd est passio supiozis ē passio iferiozis. z sic idē passio eiusdē si rōnes cōcludāt. ¶Ad pmū in oppositū. dico qđ hec est va. tm̄ vnū ē ens. siue vnū accipiaf p eodē signato siue in cōi. ¶Ad aliud qđ pmenides voluit qđ tm̄ vnū determinatū ens eēt z illud imobile. ¶Ad aliud in cōtrariū qđ nō valet. tm̄ vnū. g tm̄ hoc vnuz. ¶Ad pbationē pme ꝓcedit pm⁹ processus vsqz illuc. q ens est vnū: sed cū pno⁹ dem̄ratiuū nō sit sincathegorema: sz pars termini: vt habef sup pōza. ¶Dōm qđ prō positio fin^ris. quertif in idefinitaz: tm̄ de q nō est vis. Ad exponētem negatiuā nihil aliud ab a. g nihil aliud ab hoc a est falla ꝓntis: qz sequif amoto signo. z nō ecōuerso. g sic arguēdo destruit añs. ¶Ad probationē negandū ē. Oē aliud ab a. g oē aliud ab hoc a. pp idē. ¶Ad pbationē ꝓcedo qđ singulares pme vlis iferūt aliquas singulares 2^c. oēs. s. illas q̄ sūt alie ab a. sed non iferunt oēs. multa. n. sūt alia ab hoc a. que nō sūt alia ab a. ¶Tm̄ ex illis singlarib⁹ scđe que sequunf ex singularib⁹ pme vlis. iferēdo scām vniuersalē ē falla ꝓntis ab insufficienti. sicut q̄ ois hō currit. g iste z ille currūt. tē. z vltra. ergo illud aial currit z illud tē. z vltra. g omne aial currit: est falla ꝓntis. multe. n. singulares 2^c vlis deficiūt que nō sequūtur ex singularib⁹ pme vlis. ¶Ad aliud qđ sim^r vnū nō ꝓuertif cuz ente sim^r. qz vnum nō dr de suo supposito .s. multitudine: tm̄ vnū aliq mō ꝓuertif cum ente: qz oē ens ē vnū simplr: vel p̄m quid. ¶Ad aliud: qđ illud qđ significaf p vnuz. nō ē relatio: sz relatio supaddit ei. sicut multitudo albedini. Be q̄re li. 5^m. q. 2^a. vt 3^m. q̄ mouef capl'o de ad aliqd. ¶Ad rōes cōtra opionē Aui. dōm qđ cōcedit cōuertibilitatē nō eēntialē vel eēntialr: sz qđ idem sunt subo: nō p̄m eēntiā: qz si sic multitudo p̄m qđ multitudo nō eēt ens: qz multitudo p̄m qđ multitudo nō ē vna. tia qđ sit eēntial pdicatio: sed vnū accidit multitudini. conuertūtur g nō tm̄ eēntialr: vel p̄m eēntiam. ¶Ad aliud Boetij qđ oē ens simplr vl p̄z quid ē vnū: z h Aui. cōcedit. ¶Ad aliud. cui inest indiuisio nāl'r ꝓz est eo cui inest dio: z illud est pars multitudinis: tm̄ cōceptus nois est indio. ¶Contra. aliud qđ ē p se multitudis ē aliqd positiuū ex dicit si idem eēntialr ē cū ente. tūc vnū ens erit nugatio. Si aūt aliud positiuū ab illo qđ dicit ens. ꝓponaf n^m illi positiuo. aliud. n^m. nō significabit ꝓpationē. ¶Rn⁹. aliō positiuuz est: sz qz icognitū est. ió inominatum vel nō notatū positiue: sz ꝓpatiue. vñ ñ tm̄ includit positiuū qđ ē ens. ¶Ad alias duas simul qđ idē ꝓcludūt cōtra aliā opionē de vno qđ ē p̄ncipiū nūeri. Si g vnū i cōi nō sit determinati gñis. g nec vnū qđ ē p̄ncipium nūeri si illa valēt. ¶Ad formas. qđ si nō pōt aliud vnū q̄z vnū p̄ncipiū nūeri nō est nugatio: qz nō est alicui⁹ gñis vt spēs: sed vt p̄ncipiū gñis. nec gen⁹ includitur in itellectu illi⁹. nec ens vt ē i illo genere. ¶Ad scām sil'r vnitas illa nō recipit pdicationē p se alicui⁹ gñis. ¶Ad. 2da to qđ sic nō tm̄ in ab^to. nec de genere nisi i ab^to pdicaf entitas. ¶Ad aliud .s. tertium qđ est passio cuiuslibz spēi in illo gñe: non tm̄ suipsi⁹. qz nō est spēs: nec indiuiduum. ¶Contra Aui. alit arguif. qđ si vnitas est determinati generis ex q̄ nō cōcedit ens et vnum idē eēntialit. Tūc h ē predicatio per se scđo mō. albedo ē vna. Color ē vn⁹ ex q̄ sequitur qđ quantitas sit posteriōr oib⁹ aliis pdicamētis: qz vnitas ē p̄riōr oib⁹ spēbus quātitatis: qz est p̄ncipiū quātitatis soluz. Sed vnitas ē posteriōr oi gñe: qz ois passio est posteriōr subo: z vnū ē passio cuiuslibet gñeris. ergo quantitas est posteriōr oibus nouem gñeribus vel pdicamētis. ¶Itē suba ē p̄riōr accītib⁹. g p̄riōr quantitate: g pōt itelligi sine quātitate: qz sic est

vna: ⁊ sic possuz tūc itelligē eam eādem si bupsi ⁊ diuersam ab alia: qz ille relatiões sunt imediate fūdate sup eēntiā subē. Sz ipossibile est itelligere idētitatē eēntialez: ⁊ diuersitatē sine vnitate essentiali ⁊ multitudine. ḡ talis vnitas ⁊ multitudo est sine q̄ztate. ¶ Dicēdum ad qōnē q̄ nō cōuertuntur pp rationē tactā q̄ fuit icda ad p̄mā partē qōnis: que ēt fuit prima p opinione Auicē. nisi sit vnū simplr vel p̄m qd. Ḥ distinctuz cōuertūt: sicut potētia vel actꝰ cuzcunte nō alterꝝ p se: nec fūt idē eēntialit propter negationē ⁊ pp p̄dicationē in abl⁹: tū de se: tum qz ens in abl⁹ p̄dicaf de aliquo. de quo nō vnū: sicut de multitudine. ¶ Ad rationēs pro itentiōe pbi est. q̄ ad eādē sciētiaz pertinet p̄siderare de subiecto: ⁊ de passiōe diuīcta: sicut de ente: ⁊ de vno vel de multo: ⁊ de vtraq; parte seorsum. vnde ibi intendit probare q̄ ad eādem sciētiā pertinet considerare de ente ⁊ vno. ¶ Ad hoc pbādum nō requiritur p antecedēte q̄ vnū sit idē essentialiter enti: nec etiaz q̄ cōuertibile cū ente: sed q̄ ipsū diuīctū cōtra oppositum cōuertatur cum ente: ⁊ ex hoc segtur cōclusio pbā. ¶ Et tūc ad argumentum q̄ nō sunt idem nec simplr cōuertibilia eēntialit vnū ⁊ ens: qz dicit pbs q̄ consequitur se sicut p̄ncipiū ⁊ cā. Et q̄ dicē q̄ idē est dicere ens homo ⁊ vnus hō. ¶ Dicēdum q̄ sūt vnū subo. qz idē dr cum dicit hō ⁊ risibile. ¶ Ad aliud q̄ cuiusz subā ē vna nō p̄m accidēs. vez est qz nō per aliō: tū non p̄dicaf p̄ mō p se de eo. sz sc̄do mō sicut passio de subio. ¶ Et pōt dici q̄ vnū est determinati generis: sicut dicit Aui. cuius pbō ē. accipio vnuz in gne subē qđ est passio illud est aliqđ ens. aut ens in subo: aut ens nō in subo. licz. n. hō albꝰ: ⁊ hō nō albus non cōtradicāt: tū circa hoiez albuz ⁊ non albū cōtradicūt. a simili cōtradicūt circa ens in subo ⁊ non in subo. Si 2°. mō tunc est subā. vl' ergo eadē cuiꝰ est vnitas: vel alia. nō alia: qz vna subā nō est passio alteriꝰ. nec eadez. qz nulla ē passio sui. sz si sit ens in subo. ergo ē accīs in aliquo gne determinato. p̄cedo tūc q̄ oē vnū est determinati generis. s. q̄ztatis. sicut eni oē aliud a deo dicit creatū. ita q̄ creatio passio dicit p̄prietas entis creati ⁊ tū creatio est vnius gn̄is: vt relōnis ⁊ determinata spēs in illo gne. sic vnū pōt esse determinati generis: ⁊ tū p̄uenire toti enti simpliciter vel p̄m qd: nec eiꝰ ratio p se variaf ppt diuersitatem subox qbus iest: alioqn equale et sile non eēnt in gne: qz isunt rebꝰ cuiuslibet p̄dicamēti vel generis. vñ hoc nihil cōcludit cōtra Auicē. ¶ Ad rōnes duas in cōtrariū. Ad primā rñ°. q̄ ois passio p̄ter hoc q̄ est passio est aliqd in se. silr de relatiōe pōt cōcedi q̄ fundaf sup oē p̄dicamētū: sz cōsiderata vt est p̄dicamētum p̄z se p̄us est q̄z p̄m q̄ est passio. vnitas aūt p̄m se p̄siderata prior est quocūq; alio accīte. Iz ergo posterior: sit subo in q̄ztū passio p̄m se tū ē prior. Vel aliter sic. q̄ est ordo eēntialiq̄ztis ad subam: ⁊ in cōparatione ad subaz dicit quātitas prior aliis accītib⁹: qz imediatiꝰ iest subē q̄z aliqđ aliud accīs. Ordo āt aliq̄x accipit p̄z id qđ ē i ipsis eēntiale siue p̄ncipale nō p̄z aliqđ accītale ipis: accīta le aūt est sibi cōparari ad alia gna accītū. ¶ Ad aliud. q̄ si tū itelligas subam: nō itelliges idētitatē nec diuersitatē. Sed si velis i elligē relationē. necessario p̄euntelliges aliqđ p̄us relatiōe: posteriꝰ tū subā. s. fundamētum relatiōis: ⁊ dabo tibi fundamētū. s. vnitatem: qz sicut vnitas applicata suppositō facit vnitatē suppolcm. ita applicata eēntie facit vnitatē eēntialē: ⁊ tū vnitas semp ē passio: ⁊ i gne q̄ztatis. ¶ Nota q̄ mō hoc itelligit. habes hic. 5. q. 3. vel. 2. ca. de ad aliqd: qz ēt vnitas p̄m gradus variatur. ¶ Contra istaz respōsionē nullo alio modo intellecto alterius gn̄is ab hoie ⁊ asino pōt formari ḥ ppositio vā. Ḥō ē hō: ⁊ hō nō ē asinꝰ. affirmatiua nō ē vā: nisi ex idētitate terminox siue extremox: nec negatiua nisi ex diuersitate. ḡ idētitas ⁊ diuersitas primus itelligit. ¶ Rñ°. ḥ ē ordo. p̄mo p̄cipit hō cōcipit asinꝰ. 2°. concipit hō est hō. asinus est asinus. ⁊ per has affirmatiuas primas. vl' p alterā istax p̄cipit negatiua. hō nō ē asinꝰ. hoc pōtest nō p̄cipiēdo aliq̄ extrema aliox generū. post hoc p̄cipit p̄mo homo ē vnꝰ: asinus est vnꝰ: ⁊ post ḥ sc̄do. asinus est sibi idem: ⁊ hō sibi. 3°. qz vnus ⁊ vnus hō ⁊ asinus sūt multa: p̄ter diuersa. vñ falsuz est illud. vītas affirmatiue est idētitas extremox, ⁊ negatiue est diuersi.

tas. imo magis ecõuerso: vt patz ex dictis. ¶ Notãdũ q̃ hec qõ de ente ⁊ vno habet tot difficultates. Prima an vnuz dicat aliqd positiuum. si sic. Scda an cõuertat cum ente. si sic. 3ª an illud qd ꝯuertit cum ente sit vnũ qd ẽ principiũ numeri. vel sit aliqd simplr trãscẽdens. Quarta an aliquã aliã rem dicat ab ente: ⁊ hoc ẽ cõe du^m de oib^9 transcẽdẽtib^9. vo ⁊ bono ⁊c. vel si vnũ p̃ncipiũ numeri dicat aliã rem ab eo cui^9 est: ⁊ hoc ptinet ad q̃stionẽ de predicamẽtis si dicãt diuersas essentias.

Quantum ad p^m habes supra. q. 2ª. ibi nõ in sũma. ¶ Et cõfirmat p Auic. 3°. metaphyce sue. 3°. ca. Si qs dixerit q̃ multitudo cõponit ex reb^9 que nõ sũt vnitates: sicut ex hoib^9 dicemus q̃ he res nõ sunt vnitates: sz res subte vnitatib^9: sic etiã nõ sũt multitudo: sed res subte multitudini. g̃ p̃ter humanitatem vnitas que est p se pars multitudis est aliqusd positiuũ. ¶ Cõfirmat. priuatio nullam pfectionẽ ponit. vnitas ponit. qd pbatur: qr in quolibet pfecti^9 ẽ ipsũ q̃z nõ ipsum. Diuisio. n. vbiqz notat iperfectiõez tum qr in iperfectiõib^9 nũquã reducũtur aliqua ad sũmũ tale: sicut nec est summuz malũ: sed oĩa vna reducũtur ad summum vnum: tuz qr priuatio nõ recipit magis et minus. aliqd aũt ẽ magis vnũ alio: vt simplex cõposito. Aui. 3. meta. cap. 2. g. q̃ dicatur priuatiue Ar. 10. metaphyce. c. 4. ppt magis sensibilez eẽ multitudinẽ. ⁊ Auicẽ. 3°. metaphysice. cap. 3. b. multitudo prior ẽ ad imaginandum.

T.c.9.

De secundo sic Auic. 3°. metaphysice. ca. 2. g. ⁊. 7°. lib. ca. p°. a. nec valet illud cõtra de diuisiõe p vnũ ⁊ multa. nõ. n. ẽ diuisio pprie p opposita. Aui. 3°. meta^ce. ca. 6°. q̃ nullo mõ in se opponũtur. sz est. q. diceret ens: aliud ens aliud entia. sic põt diuidi vnum ⁊ vna. ita q̃ multa pprie nõ sunt ens: sz entia: ⁊ ita q̃ nõ sit vnũ. sed vna ipsa multitudo: sed nõ solũ est ens in aĩa: sed in re proprie ens est ⁊ pprie vna. Aui. 3°. metaphysice. cap. 5. b. q̃ opponãtur. ⁊. 10. metaphysice. ca. 4. Ari. dicit illa opponi: vt idiuisibile ⁊ diuisibile: ⁊ vt cõtraria: vt extẽditur cõtrarietas ad disperationẽ: nec talẽ que ẽ inter diuersas spẽs. sed. q. iter idiuidua q̃ pprie dicit discretio. vnitas. n. nõ tollit multitudinẽ: nisi qr ponit vnitatẽ. 3°. metaphysice. Auic. cap. 6. ¶ Ad tertiũ articulũ pceditur sic. vr. n. p̃mo q̃ vnuz p̃ncipiũ nũeri nõ cõuertat cũ ente: qr vt pbatur supra vnitas q̃ ẽ p̃ncipiũ numeri ẽ vnitas ꝯtinui. ¶ Confirmat. 3°. physicoꝝ: Nũerus causatur ex diuisiõe cõtinui. ¶ Itẽ p̃n^m nũeri ñ est vnitas: qr ab illo icipit nũerare. sic eni qnqz eẽt p̃n^m senarij: qr ante senariũ nũeratur. g̃ p̃ncipiũ ẽ: qr ꝯtinet in se nũeꝝ: sed hoc nõ est nisi ꝯtinuũ: qr tm̃ ex ei^9 diuisione fit nũerus: tñ triplex ẽ nũerus sensibil: mathematicus ⁊ formalis. vltim^9 ẽ in non cõtinuis: sed nõ nisi in pticipãtib^9 aliquid idem: qr qdlibet mẽsurat aliquo eiusdem gñis. vnitas hic mẽsurat. ¶ Itẽ Aui. 3. meta^ce. 5. b. Numer^9 nõ est multitudo: qr nõ ꝯ^t in vni^tc. ¶ Cõtra istud seqtur: q̃ sicut ẽ dare minimũ in nũeris. ita in cõtinuis: qr vt robiqz in actu: sed nõ in potentia. ꝯñs ẽ cõtra Ar. ¶ Cõfirmatur 4°. sup Geñ. 3°. de intellectiõe senarij: q̃ intellect^9 respuit corpuscula oba a fan^a. qr illa sũt diuisibilia vnitates idiuisibiles. ¶ Itẽ qcqd continuitatis ẽ in cõtinuo totũ manet in ptibus realr. ⁊ nõ manet vnitas illa q̃ prius. g̃ illa cõtinuitas nõ est eẽntialr illa vnitas. pbatur p̃ma: qr alr diuisio videret eẽ vere gñatio. Silr nihil ẽ ibi nouum: vt vr nisi pũctus terminans. ¶ Itẽ eẽnt tres species vnitatis: sicut sũt cõtinuitatis lõgitudo: latitudo pfunditas. ¶ Itẽ quõ albedo hodie et cras alia i eodẽ q̃zto erũt duo. ¶ Itẽ vnitas p̃n^m nũeri veri^9 ꝯ^t cũ puncto q̃z ꝯti^9: qr ime^tc p situ est pũct^9. ¶ Itẽ accñs ñ põt abstrahi a p se subo. qr per ipsũ diffinitur. nũer^9 aũt abstrahit a ꝯtinuo: qr arismetrica p̃or est geometria. p̃mo h^9 ⁊ p̃mo posterioꝝ. ¶ Itẽ argumẽta p̃us facta in quarta rõne p opione Aui. cõtra pbatiões prime opionis. sic cãtur. nõ sequit g̃ tm̃ sic. nũerus ẽ. n. s̃m ipsos corpis celestis cum igne q̃ nũq̃z fuerũt eiusdẽ cõtinui ptes. ¶ Rñ^o. oĩa cõtinua inquantum ex pte cõtinui nata sũt fieri vnum: licet nõ sit aliquãdo possibile propter formas pectissimas cõtinuorum. ¶ Contra secundam probationez. si vnitas totius est principium numeri:

T.c.9.

qz ꝓtinet ptes que diuise faciũt numeꝝ: z cuiuslz nũeri vnitas é pncipiũ illi⁹ est ps. ergo vnitas totius é ps nũeri cãti p ei⁹ diuisionẽ: sed post eius diuisionẽ sũt due vnitates ptiũ diuisaꝝ: z ꝑter ĥ: vt ꝓbatum est vnitas totius. igit̃ est pncipiũ. z ita ps. g binarius erit trinarius. ¶ Rñ°. nõ tm̃ est vnitas pncipiũ: qz ab illo icipit numeratio: sz qz ipsa é p se ps nũeri: z in potentia ad formã ei⁹ nullus aũt nũerus est p se ps nũeri: vt habet ab Aui. 3°. metaphy. 5. c. vñ sex sũt semel sex. nõ bis tria. ¶ Qð dr ð triplici nũero nõ cogit: qz illa diuisio põt eẽ penes numerata: qz. s. nũerus est hoꝝ vel illoꝝ nõ penes aliã z aliã rõnem numeri in se: sicut idẽ nũerus é sensibilis z ma^c⁹: licz alr z alr ꝓsideratꝰ. ¶ Nota. p^m arg^m cõtra hãc opionẽ tãgit dubiũ. An vnitas sit omnino non extensa: sicut nec anima.

Quantum ad tertiũ articulũ. relicta opinione hic prius improbata notãdũ qz eiusdẽ nõ sunt due vnitates. Aluice. 3°. metaphyce caplo. 3°. ergo in qcũqz est vnitas que est pncipiũ nũeri in illo nõ differt realr ab illa vnitate ꝙuertibili cũ ente: semp tm̃ cõceptus vnitatis trãscẽdẽtis gña^or est qz ex se idifferẽs é ad limitatũ z nõ limitatũ. vnitas aũt determinati gñis necessario ꝓportat aliqd limitatũ: sicut z qðlz qð est in genere qcũqz: sed vbi est vnitas pncipiũ nu meri. ¶ Rñ°. aut i quolz creato: qz cuiuslz creati est vnitas limitata: z tũc subm illius vnitatis é ens creatũ qð diuidit in decem genera: aut tm̃ erit in suba. pp illud arg^m supra. vbi arguit ꝓtra Aluic. Et tũc tm̃ suba vt est genus gñalissimũ erit subm vnitat talis: z nõ aliq̃ ẽntitas. Nec accñtia posteriora: ne alia accñtia ponãtur priora ẽntitate. vnitas. n. est simplr ꝓmus accñs: qz primum in ẽntitate que ꝓma est respectu aliorum. Istius distinctiue forte ꝓma ps est verior: qz argumẽta. p 2ª. satis soluũtur post. Nec vnitas pncipiũ nũeri ponit ꝓpria vnitate trãscẽdente. Si ergo illa vnitas trãscẽdens põt eẽ vt passio posterioꝝ generaꝝ accidẽtiũ: ẽqre nõ vnitas q est pncipiũ nũeri nõ repugnãte sua ꝓpritate iter accidentia. ¶ Cõfirmat. nõ vr cõtra primitatẽ accñtis iesse subiecto posteriorũ: nõ vt ꝓmo subo: sed vt ꝓtẽto sub ꝓmo. dummõ primũ subz sit aliqd cõe ad subm simplr posterius et simplr ꝓprius. ¶ Tenẽdo g ꝓmã ptem distinctiue: sequtur qz in omni creato vnitas conuertibilis cũ ente realr nõ differt ab vnitate de genere ẽntitatis: lz semp vt dcm̃ é conceptus vni⁹ trãscẽdentis sit gña^or: qz vero nihil põt esse ps numeri nisi iquãtũ limitatũ: qz de rõne partis é possibilitas ad formam toti⁹: z vnũ iquãtũ ꝙuertibile cuz ente nõ dicit limitationẽ. Ideo ex tali inquãtum tale nõ fit numerus: nec mltitudo alicuo mõ vna: sz sola aggregatio: sicut habetur in Henrico de gãdauo. de denario ꝓdicamẽto 2ꝝ. vnitas vero ẽntitatis ẽntiuz qz p se dicit aliqd limitatũ. tõ est p se pars numeri: z ois multitudo: si numerus tm̃ é in anima: nõ hz partẽ realẽ: sz tm̃ vnitatẽ vt iten^r. z sic est limitata. vñ in re nulla est vnitas nisi transcẽdẽs: ois g̃ multitudo creatoruz realr est nũerus: licz nõ inquãtum ex vnis vnitate ꝙuertibili cũ ente: sz inquãtuz ex vnis de gñe quãtitatis: que due vnitates nõ sũt due realr in creaturis. vt dcm̃ é. Sed hec positio hz negare deũ z creaturã esse duo dualitate que nũerus est: vel multa aliq̃ vna multitudine: qz ois multitudo vna nũerus é. Sed tm̃ ꝓcedet ipsa duo eẽ aggregatiõe: nõ qz nõ ꝙueniunt in aliquo vno vt i ente: sed qz aliq̃ vnitas dei est illimutata: qð est ꝓtra rõnem partis numeri. ¶ Sed quõ é tũc nũerus ꝑsonaꝝ i diuinis ¶ Rñ°. qz é limitatio distinctionis z remotio iperfectiõis. p ꝑmũ est ĥ z nõ aliud. per scõm é fic pfectũ. z nõ oino. p^m est vnitat: vt é ps nũeri: nõ 2^m. fic pz quõ soluit duo ꝓmissa. ¶ Jtẽ hec positio si non vult ponẽ vnitatẽ creatoꝝ realr eẽ accñs ĥz ponẽ eã naliter saltẽ posterioꝝ quocũqz ente cui⁹ est: z ita nõ differre gña ꝓm eẽntias. cuius contrariũ tenet in quo. q. 4. ¶ Rñ°. nulla vnitas realis est in gñe ẽntitatis. nec etiam vt principium: sed tm̃ modo forte vnitas vt intelligitur: z est pars numeri que é quantitas rationis non realis.

Quantum aũt ad 4^m articulũ si ue de vno trãscẽdẽte siue de vno principio numeri. p Aluic. fiunt nũeri denoiatio qz ois nũerus sit accidẽs. ¶ Jtẽ sicut arguit. 3. meta^c. ca°. 3°: qz vnuz

nec genus nec dr̄ia est: sed p̄supponit nāli
ter ens in actu specifico: ⁊ est in illo nō si
cut ꝑs: ⁊ impol'e est eē sine illo. hic vr̄ diffi
nitio accn̄tis. ¶ Item. 7. meta^cc. ca. p^o mul
titudo inq̄ntuz hmōi nō est vna. ¶ Contra
duo sūt argumēta Ari. cū ꝯfirmatiōe ꝑ cō
4. iue. mētatorē. ¶ Item illud hic supra de idēti
2. c. 3. tate. ¶ Itē omnis ꝑfectio sim^r q̄ est entis in
quātuz ens ꝑfectiori mō ē in ꝑfectiori ente
pro^o. qr ꝑfectissime i p̄mo ente hic sūt sim
pliciter ꝑfectiōis: sub̄a est ꝑfecti^o ens sim
pliciter. ḡ ꝑfectiori mō vna q̄z accidēs. sed
hoc non eēt si acn̄s esset idē vnitati eēntia
liter: ⁊ nō substātie. qr tūc p̄mū ens nō ha
beret ꝑfectissime omnia: qr nō sibi idē eēn
tialiter. ¶ Sed hec rō est cōtra rn̄sionem
que daret ad rationē cōmētatoris: q̄ sta
tur in secūdo: nō in p̄mo. ¶ Item omnis
ꝑfectio q̄ est in effectu si ē illimitata: ita q̄
entis inquātuz ens formlr̄ est in cā: ⁊ ꝑfe
ctius q̄z in effectu: hic sūt talia ⁊ sub̄a cau
sa accidētis ⁊c̄. ¶ Item acc̄ns sicut s̄m esse
p̄supponit sub̄m ens: ita s̄m vnitatē p̄sup
ponit sub̄m vnū. ¶ Item si vez ponatur
ob̄m intellectus: ⁊ bonū volūtatis: sequit̄
q̄ ens erit tātū intelligibile ꝑacc̄ns ⁊ dili
gibile. hoc vr̄ incōueniens: qr ens primo
imprimitur in anima s̄m Auicē. p^o. meta
physice. ca^o. 5°. ⁊ esse maxime diligimus.
¶ Hec ratio vr̄ contra cōcedentes primā
propositionē suppositā sustinēdo opinio
nem Auicē. ¶ Ad argumēta in ꝯtrarium.
ad ph̄m. q̄ sig̃nt eādem nām sicut passio ē
eadem nā subiecto vel significās ens ꝑ se.
⁊ vnuz ex cōsequenti sicut nomē ipositum
passi^m importat̄ sub̄m. ¶ Ad primā rōnez
non separant̄ sicut passio ⁊ sub̄m. ¶ Con
tra. ꝯtradictio vr̄ q̄ separētur: qd̄ non eēt
si eēnt due res cū sint absolute. ¶ Item ea
dem gn̄atio vr̄ lapidis entis: ⁊ vnius ⁊c̄.
Alioqn qn̄cūq; generatur sub̄a erūt simul
due vel. 10. generatiōes: sed vna nō termi
natur ꝑ se nisi ad vnam eēntiaz. ¶ Ad pri
mam forte maioris potentie ē posse facere
res absolutas oīo iseparabiles sine cōtra
dictiōe q̄z nō posse: qr primū est supra du
as dr̄ias alias. s. vnitates separabiles alias
inseparabiles. alr̄ nō posset nisi tātum sup
vnam dr̄iaz. s. sup vnitates sepabiles. Exē
plum. maioris potētie ē posse facere res ꝑ
se entes cōpossibiles: ⁊ aliquas nullo mō
compossibiles: q̄z tātum posse facere vnū
mēbrum. Aliter nō est cōtradictio ens fie
ri sine vnitate ⁊c̄. sicut nec itelligit Auicen
na 5°. metaphyce. quiditas ē tantū q̄ditas.
¶ Ad 2^m. nō est eadem gn̄atio nisi sub̄e ꝑ
se alia nō generant̄ nisi per acc̄ns: qr ꝯse
quūtur ad sub̄am generatā sicut de alijs ꝓ
prietatib^o. ¶ Ad 2^m argu^m. cuiuslz sub̄a ē
vna ꝑ se nō p̄mo^o sed 2°. etiā s̄z Ari. qr ista
sunt passiōes entis iq̄ntū ens. Ad arg^m cō
mentatoris stādū est in scd̄o. nō in primo.
¶ Si obijcit̄ ꝯtra hoc qr. 10. h^o. ens ⁊ vnū
equalr̄ ꝯsequūtur oīa ⁊c̄. ¶ Rn̄^o. Equali 2.
tas ꝓportiōis est iter ens ⁊ vnum: qr sicut
aliqd ꝯsequit̄ ens. sic ꝓportiōabilr̄ vnū cō
seqtur ipsū. Sed nō ē equalitas in ꝯn̄do h̄
⁊ illa: ita q̄ sit equalitas i ꝯsecutis. reqre ex
positionē ibi in. 10. ¶ Cōtra. si vnū ex sua
rōne sit acc̄ns enti. ḡ cuilz enti erit acc̄ns.
¶ Rn̄^o. vbicūq; erit acc̄ns: sed nō cuilibet
ꝑ acc̄ns est idē: sed substātijs ⁊ alijs a se sic
ꝑ acc̄ns e^t q̄ nō idē eēntialr̄: sibi aūt est idē
eēntialiter. ¶ Ad aliud de ꝑfectione sim^r.
¶ Rn̄^o. ꝑfectiōes simlr̄ q̄ p̄supponūt vbi 2. c. 50.
cunq; nām entis ꝑ se cōpletā i se nō magis
idētice insūt enti ꝑ se q̄z enti in alio. nisi il
lud ens ꝑ se sit infinitū. tūc. n. qcqd ei inest
magis idētice iest q̄z cuilibz alij. Ratio pri
mi ē: qr tales ꝑfectiōes ex rōne sui semper
sunt acc̄ntia. sic. q̄ ex se nō h̄nt plus idētifi
cari substātijs: q̄z vt acc̄ntia. Sed si sint ali
cui nō acc̄ntia: vel plus idētificent̄ q̄z acci
dētia. h̄ est ꝑꝑ illimitationē sub̄e in q̄ sunt:
q̄zuis āt sub̄a creata ponat̄ alia vnitiue cō
tinere. puta oīa sine qb^o sua eēntia nō itel
ligitur: ꝑfecta tn̄ illa q̄ ex rōne sua sunt ex
tra eēntiā: nō cōtinebit vnitiue. cuiusmodi
sunt ista. ita q̄ distictio vnitiue ꝯtentoꝝ p̄
cedētium int^m. silr̄ ⁊ ꝯn̄tiū nulla vr̄. ¶ Ad
aliud de cā. forte vez est de cā effectiua nō
originātē: vel saltē nō de sub̄o: ⁊ tūc ista ac
cidētia effectiue causant̄ a ꝓducēte sub̄az.
Aliter q̄ maior est vera de ꝑfectiōe simplr̄
illi^ta que. s. ex rōne sui nō exit gen^o ꝑ se en
tis: nec cadit in acc̄ns. Aliter nō est v̄a: nisi
de cā simplr̄ infinita. ¶ Ad aliud de sub̄o.
Unitas nō est acc̄ns ꝯn̄s eē: sed tm̄ eēntiā:
sicut forte ip̄m esse est acc̄ns: tale acc̄ns tm̄
q̄ditatē sub̄i p̄supponit nō aliquā disposi

tionē additā. Aliud nō ē nisi ꝓtra tenētes ꝓpotheſim de obto. Aliter illud argm̄ ē cō tra alios: qz quātūcūqꝫ ſit idētitas real' vni tatis p entitatē nihil valet ad ſaluādū ens p ſe intelligi. ſi vex ſit obm: qz tāta dꝛia eſt ꝗtuz ad intellm: ac ſi eēt dꝛia realis qz iſti ſunt ita diuerſi cōcepi⁹ de vero: ⁊ de ente q. ſi eēnt due res in eodē. ¶ Dzo illa opi nione Auic. ſūt illa q̄ ponūtur. in. 5°. q. de nūero ꝑdicamētoꝝ. ¶ Cōtra ſcōaz opinio nem ꝗre ibi. Si⁹ alia ar⁹ ad q̄ nūc eſt rñ ſum ſūt aliquo mō cōtra ptē oppōm de cō tinentia vnitiua: qz ſalte entitas pzioz ē nā liter illis pfectiōib⁹ vnitiue cōtētis. argue batur ḡ de illa inquātū pzioz ē. ¶ Contra opionē Auic. argūt: qz impoſſibile ē aliq̄ mutuo ſibi accidē. ḡ vītas nō eēt vna: nec vnitas va: ⁊ h̄ ē q̄rere qs ſit oꝛdo p ſe iſtoꝝ accītū: qđ p̄m: qđ ſcōm. ⁊ ita ſcōm nō erit ſubm p̄mi. ¶ Jté ꝓceſſus in infinitū. qz iſte res in aliq̄ ꝙuenīūt: ⁊ nō ſunt oio idē. ḡ in aliq̄ dꝛnt. q̄ro ḡ quoꝛ illud adhuc erit alia res ab vtroq;. ⁊ cōueniet cū illis: ⁊ differet ⁊ erit dare q̄ ēt: ſic infinite res. ¶ Jté plura litas nūq̄ ponēda ē ſine neēitate. i. phy. b nulla neēitas. p°. iſta ex rōe ſui nō ſūt acci dentia: qz cū p̄m eāde rōnē formal' ſint in deo eēnt ibi accītia. ḡ q̄ ſint accītia ñ erit niſi qz ſuba nō pōt ea vnitiue cōtinē. Sed fialia pōt vni^ve continē. multo magis iſta que oēm entitatē iſepabil' ſequūtur. ḡ ⁊c. ¶ Jté q̄ mō poſſet de⁹ ſepare ab h̄ ſuā en tuatē: ⁊ dare ſibi aliā: tūc videret q̄ mane ret idē ⁊ aliud. ¶ Ad p̄mū iſtoꝝ: ſic oz p̄m aliā ptē dare oꝛdinē iſtoꝝ p̄m nām: ita q̄ vnuz imediati⁹ ieſt eēntie q̄z aliud. ita da bitur hic oꝛdo: ⁊ tūc ens p ſe denoiabit a q̄libet. p̄mū ēt forte a poſteriozi: ſz poſteri us a pozi nō: niſi p accīs. ¶ Ad 2^m p̄z rñſio ſupza. vbi rñſuz ē ad illud argm̄ de ꝓceptu entis p qđ diſtinguat. ¶ Ad 3^m vt neēitas q̄ qcqd ē poſteri⁹ gditate pfecta in ſpē ſua accīs ſit: ſi illud ē receptuū accītiū. p hoc excludit de⁹. ¶ Nota ḡ q̄ arg^m de obo in tell's ſimpl'r cōe ē vtriq; ptī. Si' illud de oꝛ dine iſtoꝝ. ſi' alia p̄ſit aliq̄ mō adduci: eo mō q̄ ponit ibi dꝛia. Nota etiā q̄ opionez iſtam de diuerſitate reali nō oz imponere Aui. licz Auer. videat ſibi iponere. q̄cūq; eni dicit Aui. 3°. metaphyſice ſue vl. 7° de hac mā exponi p̄ñt q̄ accīs ē qcqd ē extra p ſe itellectū gditatis: ſicut ipſemet logtur in ſuo. 5°. gditas ē tm̄ gditas: nec vl⁹ nec ptcular ⁊c. h̄ ē n^m iſtoꝝ actu icludit in i te^v gditatē. Sz. q. p^o nāl' ꝓſupponit gdi tatem: ſz forte h̄ nō necio ponit q̄ ſint ac cītia: ſz vnitiue ꝓtēta. Suſtineri ḡ pōt opio illa de idētitate reali ſic. q̄ ſic eēntia dīna i finitas pfectiōes ꝓtinet: ⁊ oēs ꝓtinet vni^ve ſic q̄ nō ſūt alie res. ſic eſſentia creata pōt aliq̄s pfectiōes vnitiue ꝓtinē: tm̄ q̄libz i ꝺo eſt infinita. ⁊ iō ꝑhe nō pōt dici ps vni^o total' pfectiōis. Nec ab aliq̄ pōt ſumi rō gñis et dꝛie q̄ ſp p ſe ipoꝛtēt ptē pfectiōis ſpēi pōlē ⁊ actualē. ⁊ iō pfectiōez limitatā i creatura q̄lz pfectio ꝓtēta limitata ē: ⁊ limitatio: eēn tia ꝓtinēte ꝑz totalitatē cōſi^ta. iō q̄lz pt dici ps pfectiōis: nō tm̄ real' dꝛns q̄ ſit alia nā ſed alia pfectio real' alie^t inq̄z nō cāta ab i tell'u: nec tm̄ tāta q̄ztā itelligim⁹: cū dñr di uerſe res. Sz dꝛia reali mioꝝ. ſivocef dꝛia real' ois nō cāta ab itell'u. Ex^m h°. q̄le i cō tinuo i q̄ ſūt mlte ptes. iſta mltitudo ē real' ſic q̄ nō cāta a rōne: ñ tm̄ tāta q̄ztā h̄ itelli gim⁹ diuerſe res: ſz mioꝝ real: qz mltitudo nō ſimpl'r diuerſoꝝ: ſz aliq̄l'r diuerſoꝝ: in vno tm̄ toto ꝓtētoꝝ. Sic itellige hāc dꝛiaz hic niſi q̄ h̄ p idētitatē q̄lz pfectio ꝓtēta eſt ipſa ꝓti^ns: lz h̄ vt ꝑcīſe nō ē illa vt tota. Jn ꝓtinuo aūt nlla ps ſimpl'r p idētitatē ē ipſū totū de iſta ꝓtinētia vni^va ⁊ dꝛia ꝓtētoꝝ q̄ re. ⁊c. ¶ Ad ar^ta ḡ i ꝓtra^m. ¶ Ad p̄^m ñ ē nu gatio: qz diuerſis pfectiōib⁹ noia ipōnunt q̄re nulla i p^c ite^v alteri⁹ claudit. ¶ Ad 2^m denoiatio ꝑhe ē: qz ꝓſupponit nā i ſe pfcā nō tm̄ denoiatio ab alia nā: qz hic vni^ve cō tinet. ¶ Ad tertiū. dicere oēm nūex ſuba rum eſſe ſubam: vt icōueniēs. qz illa for^a nūeri q̄ numer⁹ ē ens ⁊ vn⁹: nō ē aliq̄ ſub ſtātia. pōt. n. ſubſtātijs adeſſe ⁊ abeſſe ipſis manētib⁹. ḡ ois nūer⁹ ē accīs: ſed nō ois vnitas niſi illa ſola q̄ ē accītis. ¶ Contra. quō ſuba ē ps accītis: cū totū nō poſſit i ali quo eē: niſi ps ſit i aliq̄: ⁊ ita niſi ſit accīs. ¶ Rñ°. nūer⁹ rōne diſcretiōis q̄ forma ē eius ē accīs. vnitates vō ñ ſūt p ſe ptes ei⁹: qz ipſe ē fo^a ſimplex: ſicut a^d accidēs: ſed vnitates ſūt. q. ptes ſubti ei⁹: qz ſubm eius eſt aliqd cōtinēs ptes in gb⁹ ē nūer⁹ p ſe. nō aūt in aliq̄ vna: ⁊ hoc diſtinguit nūerū

Tex.50.

ab alijs accñtib⁹. ¶Contra. si subm ei⁹ hēt ptes. g̃ est q̃ztū: q̃ q̃zt^r: nō illa g̃ continuita-te. h̄ negas. ¶Ad 4^m pz: quo ꝓcludit acci dentē: hoc ē extra eēntiā p se. ¶Ad qntuz. multitudo non ē vna p se p⁹ modo sic itel lige inq̃ztū: sed p se 2^oo. ē aūt ens p⁹ modo ergo non idē p se intellectus entis ⁊ vni⁹. ¶Ad ar^ta ꝓtra opinionē in qōne de distī ctione p̄dicamentoꝝ. quere ibi rñsionem. ¶Contra istā viaz scēdam vī seq ex ipsa q̄ nihil pōt perfici ex diuersis essentijs. p⁹. q̄ ratione eēntia creata pōt vnitiue continē re aliquā pfectionē: eadē ratione ⁊ oēm: si ne q̄ non potest eēntia eē pfecta. ⁊ ita nulla dīa suba ꝛ. q̄ ratione etiā vnū accñs con tinet: vt vnitatē nūeralē: eadē ratiōe ⁊ alia ⁊ ita quelibet erit simplex non hñs ī se mł tas eēntias. ¶Rñ⁹. ꝓ concludit p viam sepationis. p^oc. si a. trāsmutat manēte b. h

p⁹ pbȳ^z.. Ē.c.29 et.27. dīnt eēntialr. h̄ me^m ē de loco de mā respe ctu formaꝛ de suba respectu q̃ztitatis. vl tra. qñ forte ē trāsmutabile: adhuc nō con cludit idētitatis eēntialis: sicut ē circulus semp eēt in aere: sz tūc considerandū si ali quid eiusdē rōnis sit alibi. ⁊ ibi sit accñs. g̃ hic: q̄ qō vni est accñs. illud manēs eiusdem rōnis nulli ē suba. ex^m de pspicuita te in celo ⁊ elto. vltra. qñ forte alibi nusq̃z inuenit: ascēdēdū ad eius genus: ⁊ alicui⁹ alterius: ⁊ ꝑsiderandū ē de illo q̄ p se re-

7. meta. Ē.c.29. spicit illud gen⁹. si ē eēntialis ꝓuctio: q^n oñ dik de alia spē compate ad aliā spēz. ver bi gr̄a. Socrates iuniorꝛ dicit. si forma cir culi nunq̃z eēt extra mām aureā. adhuc au rum non eēt de eēntia circuli. g̃ nec p̄ma via valet nec scēa. h̄ g̃ est vtēdū. 3ª. Silr se habet figura in gñe ad mām sensibilē i ge nere: ⁊ circulus ad hāc mām auri. ⁊ quelibet alia figura ad suā mām. Sed de eēntia triāguli non ē lignū. g̃ a fili: nec de eēntia circuli auꝛ. demus q̄ sit ꝓpoztiōabilitas. Agbusdā addik qñ ista habēt ꝑpas virtu tes actiuas: ⁊ ꝓprias actiones: tūc non est continētia vnitiua. qñ etiaz aliq̄ ꝑus pōt esse sine aliq̄ posteriori in existētia actuali tūc non ē continētia talis. exemplificāt de forma elementari respectu formē mixti. ¶Contra hāc additionem. Si alia eēntia pōt in se ꝓtinere plures pfectiones diuer sas formales: ⁊ q̄zlibet consequik ꝑpa vir tus actiua: ⁊ ꝑpria actio: p̄mū tūc nō valet nec scēm: q̄ semp pfectio superioris pōt inue niri sine hoc inferiori. ergo nunq̃z vni^ve cō tinebaf. Alis pz: q̄ in alio inferiori inuenit tur. ¶Ad argumētū illud de cōpositione diceref forte ab aliq̄ q̄ nunq̃z pōt cōcludi cōpositio ſbe: nisi ex mā vna ⁊ forma vna: ⁊ mā concludik ex trāsmutatiōe: sed de acci dentib⁹ ē aliud: q̄ manēte vno nō variato aliud q̄ñq̃z variak: ⁊ quādoq̃z econuerso. ¶Nota p. 3⁹. argumento. Ad qō rñdetur supza q̄ nūer⁹ est accñs simplex non hñs mām nec formā: sicut nec albedo. g̃ est eēn tialiter discretio si illa est in rēb⁹: tūc suba hic vna: ⁊ suba illa vna sunt subm. pxi^m di scretionis: nec ē vnitas pars discretionis: nec pars subi: q̄ subm discretionis nō p. intelligik quātū: cū discretio sit ꝓxima quā tūas que sibi inest: sed ꝓintelligit h̄ substā tia vna: ⁊ illa substātia vna. ¶Cōtra. ergo qūo saluak q̄ vnitas ē pars nūeri. ¶Rñ⁹ nūerus sumik tūc non ꝓ discretiōe tm̄ q̄ est eēntialr nūerus habēs parte ⁊ pte: sed ꝓ cōposito ex illa discretiōe ⁊ ꝓximo su ceptiuo in subo. i. vnitatib⁹: ⁊ illud totuz cōpositū est sicut caro quāta: ⁊ sicut huius totius assignak ps hic caro: ita ⁊ nūeri vni tas: nā vnitas formalr non hēt rōnē ꝓtis: sed p partē discretiōis fundatā i ipsa fit ps. sicut pz de carne. ¶De illa ꝓtinētia vni^va sciendū. q̄ nihil vni^ve continens mutabi le est fm illud qō continet: q̄. n. hic eēntia ideo continet istā. g̃ si nō ꝓtinet fit nō hic. ¶Item licet vnitiue ꝓtinēs nō possit mu tari eidē nūero fm aliq̄ ꝓtentū: tamē ali ud pōt fieri continēs aliq̄ illoꝝ contento rum: ⁊ non alia sicut sensitiua respectu in tellectiue: ⁊ si illud aliud posset eē eiusdez speciei. cū isto tūc argueref ex diuersitate illius ad istud: sicut si aliqd idē nūero mu tarek. ¶Rñ⁹. que sustinet posse ꝑari cō positionē ꝑ mutabilitatē in vno: alio non mutato non vī sufficiēs. si de magis ⁊ mi nus in eadē forma ponak idētitas realis. ¶De vnitiue ꝓtinē^te si compek ad multa ad que vnita fieri semp compantur est q̄: an ipsa inq̃ztū sic illimitata sic compek: vel in quantū limitate ꝓtinēs hāc pfectionē. ver bi gr̄a. Si deus inq̃ztū infinitus in pfectio ne omni creat omne causatū: si eēntia ani

me inq̃ztū

me lq̃tū illi⁹ ꝓtinēs oēs pōs sit īmediatū ꝓncipiū opādi. si albedo ē obm visus: sensus cōis ⁊ intellect⁹. videt q̄ sic de oib⁹ istis q̄ tale ꝓtinens est cā alterius ordinis: q̄ꝫ pfectio ꝓtenta esset cā: q̄ deus equoca: ⁊ pfectio ꝓtēta vnius oca. ¶ Ité si limitatū inq̄ꝫ tū limitatū ꝓtinlio magis illimitatū. ¶ Ité volūtas nulla volitione cāt nisi inq̄ꝫtū ꝯz in se pfectione illi⁹: ⁊ inq̄ꝫtū hēt illā nō ꝯz pfectione oppositā. ḡ sub nulla rōne vna pōt elicere oppositas volitiones: ⁊ ita nō in quātū libera. ¶ Cōtra. actiones distinguūt ꝓncipia elicitiua. ¶ Ité tunc essentie eēt imediatū ꝓncipiū gñationis in deo. ¶ Itez potētie nō distingueret p actus. ¶ Ité nec p obia. ¶ Ité nihil est pse alicuius cā vel obm inq̄ꝫtū a. si amoto a. eodē mō hēt rationē cause ⁊ obiecti. Sed amoto ꝓintellectū alio ꝓtēto in isto: dūmodo ꝓtineat pfectionē istā: eodē mō, causabit vel erit obm ḡ rē. ¶ Rñ⁹. omne ꝓtinēs aliq̄ꝫ pfectionez vnitiue alio mō hēt eā in se q̄ꝫ illa habere tur vbi eēt sola: ⁊ ꝓter ℞ cū illa alia pfectionē ꝓtinet vtraq; differētia pōt poni etiusdē illimitationis si itelligat de prima. Rñ⁹ ad q̄stionē q̄ sic pbāt ꝓma duo argumenta. Si de scda nō pbāt arguméta ꝓtra. ¶ Ad argumētū p prima pte de volūtate rñ⁹. q̄ qñ ꝓtentū respicit ꝓtentū nūqd cōtinens respicit aliud cōtinēs: nō oz in causalitate q̄ tūc deus crearet deū: forte in obo ⁊ potentia a⁹ est: ptz in deo. alio modo inferi⁹ ꝓtinet vni⁹ pfectiones supioꝝ in ꝓdicamēto. a⁹ dispatoꝝ supius. i. nobilius ꝓtinet in se pfectione minus nobile. cōtinētia vnitiua in vno extremo nō regrit cōtinētiā primā in alio: sed cōtinētiā aliq̄ bñ habet secūdā cōtinentiā ponēdo ista esse idem re. vñ cognosceret ordo eoꝝ: ordo ꝓtentoꝝ vnitiue cognoscit ex opatiōibus. ¶ Ité ponēdo eas esse res diuersas: quo amoto amo⁹ aliud. Si⁹ q̄ adueniret cui ꝓsupposito vl⁹ q̄cūq; cōpeteret vnitiue cōtētis ꝓpter se rones ipsoꝝ. si essent res diuerse cōpetūt eis vnitis: nō. n. rones eoꝝ pereūt. Sz ꝓpter pfectionē cōtinētis fiūt sibi idē. sicut si in manu multa corpa ponāt⁹: ⁊ ex pfecta cōpressione manus fiant oia vnū corpus: nullius ratio p se pit. Sed exemplū non est omnino simile.

Firmissimū autē ꝓncipiū omniū est circa q̄ impossibile est mentiri. T. c. viij.

Idem enim simul esse: ⁊ nō inesse eidem. ⁊ secundū idem impossibile. ⁊ quecūq; alia determinaremus vtiq; sicut determinata ad logicas difficultates. hoc aūt oiuz firmissimū est ꝓncipioꝝ. T. c. ix. Q̄. 3.

Trum hoc ꝓncipiū. impossibile est idem simul esse ⁊ nō esse sit firmissimū?

Q̄ nō: tū q̄ falsum: tū q̄ aliud notio⁹: tum q̄ cōtingit dubitare de eo. pbatio ꝓmi. Alia opposita possunt inesse eidē. ḡ ꝓtradictio: cū includat in alijs q̄ ꝓtraria pūt scdo topicoꝝ. cuicūq; inest genus et spēs aliq̄ siue in ꝓdicatione essentiali: siue denominatiua. Sz scutū: cuius medietas est alba: ⁊ alia medietas nigra est coloratū. ḡ de nouat ab aliq̄ spē colozis: q̄ ratiōe ab albedine: eadē ⁊ nigredine. ḡ sil' est albū ⁊ nigrū. ⁊ ita ꝓtraria de relatiue oppositis sic. hoc est duplū ad hoc. ḡ duplū: oppositum ꝓñtis nō stat cū antecedēte. ḡ a sili. hoc est dimidiū ad hoc. ḡ est dimidiū. ergo idem est dimidiū ⁊ duplū. ¶ Ité aliq̄ ꝓña est bona in qua oppositū ꝓñtis nō infert oppositū antecedētis. ergo ⁊c. pba⁹ añtis: tum in vnifozmi de cōtingēti: tū in alijs instantijs: lapis videt. ergo aliqd hñs oculos videt: tū ex opposito ꝓñtis nō valet ad ꝓpositū. Si oppositū ꝓñtis nō infert oppositū añtis. pōt stare in veritate cū antecedēte: ⁊ cū q̄ stat añs ⁊ ꝓñs: ⁊ sic cōsequēs ⁊ oppositū ꝓñtis. Quo ad scdm. s. q̄ aliqd sit notius isto. pbat. 4°. hui⁹. notioz dictio q̄ꝫ opposita negatio hec est negatiua. ¶ Itez in fill'o ex oppositis ꝓclusio debet eē notioz in falsitate ipis ꝓncipijs. ꝯ aūt negat idē a se. in ꝓmissis aūt sumunt opposita. ergo notius. ¶ Ité ꝓtingit de eo dubitare. p⁹. oīs cognitio oritur hēt a sensu. Sed circa T. c. 16.

oẽm cognitionẽ sensituã ꝓuenit errare. g̃ circa itellectuã. ¶Itẽ cõtingit scire in vli
L.c.20 & ignorare in ꝑticulari. 2°. ꝓbatur. tia q̃ cõtingit opinari o^m in ꝑticulari. Sed illud est ꝓtradictoriũ scire: vt oẽm mulã esse ite
L.c.8. rilem: & istam nõ. g̃ ꝓuenit opinari ꝓtradictoria. ¶Ad oppositũ phs ꝑ ꝓter tres cõditiones. q̃ nõ cõuenit dubitare: q̃ nõ est cõditionale: q̃ necesse est venire ad habẽ
2°.9. hu- tem. ¶Iste sunt cõditiones firmissimi ꝑn
ius.4. cipij. ꝓbatio ꝓme fm Cõmẽta. s. q̃ nõ cõuenit dubitare: q̃ si sic posset opinari cõtraria in esse eidem: vt q̃ idem calidũ & frigidũ. ꝓbatio scẽde: q̃ nõ cõditionalis: q̃ oẽs ꝓpõnes reducunt ad illam. ¶Itẽ est ꝑncipiũ oium dignitatũ: ergo nõ põt acgri p aliud. g̃ ignotum cognosci cognitis termis. ¶Cõtra ista. q̃ ꝓma declaratio nõ valet: q̃ petit: q̃ cõsequẽs nõ magis inconueniẽs q̃ añs: q̃ si opinat ꝓtradictoria esse simul multo fortius cõtraria. Dicit q̃ est magis
T°.c.25. impoſle fm sensum. ¶Cõtra. ꝓbus dicit in
& infra. fine huius. 4. q̃ nullus sensus dicit sil' esse & nõ esse. ¶Itez ly nõ arguit ꝓtra negãtes ꝓmũ ꝑncipiũ: sz ꝓbat recipiẽtib^9 ipm ꝑncipiũ q̃ sit notissimũ. notius autẽ mihi est fm itell'm: q̃ ꝓtrarie opiniões nõ possunt simul esse in aia mea: q̃z q̃ illud ꝑncipiũ sit firmissimũ. g̃ nõ oz fugere ad aliqd notius fm sensuz h. ¶Itẽ in q̃ña cõmẽta. est falla q̃ntis. q̃ ad ꝓtraria sequitur ꝓtradictoria. bñ autẽ ꝓuenit opinari vel scire q̃ns lz nũq̃z sciã vel opiner añs. ꝓtz in multis. Vlñ notãdũ q̃ nõ ducit ad inconueniẽs q̃ aliqs opinet ꝓtraria opinata: sz q̃ ꝓtrarie opiniones sunt in aia: cuius sunt opiniões ꝓtradictoriox. vadit ad opinata. Alr declarat ꝓma ꝑditio sic. spés itelligibiles se hñt ad itell'm: sicut forme mãles ad mãz sz forme oppoſite ñ sũt sil' i mã. g̃ nec spés ꝓtradic^s sũt sil' in mẽte. Tũ illõ nõ valz: q̃ tuc nõ ꝓtingeret scire multa ꝓtraria sil: q̃z falsum est. q̃ spés ꝓtrariox sunt sil': etiã in visu alias sil' nõ iudicaret de ꝓtrarijs. ergo multo fortius in itellectu sunt spés ꝓtradi-
EX ctoriox. g̃ nõ sunt ꝓtradictorie. ¶Itẽ ꝓtradictoria itelligunt ꝑ eandẽ spẽm quõ magnitudo actu ifinita itellectiõe simplici: vl aliqd subsuo oppoſito: q̃z de ly ꝑsupponitur ꝓus in scõdo: & ibi ꝑte nõ ponit hitus: sz spés simplici unte^nc & spés ꝓtrariox sil. ¶Rñ^o. intelligit itellectiõe appzehẽsiua nõ assensiua q̃lis est itellectio cõplexi ꝑ hitũ. ¶Cõtra. nullũ inte^lc simplex intelligit itellectiõe assentiua. quõ g̃ alr magnitudo & magnitudo ifinita ab itellu simplici appzhẽdunt: nõ valet dẽ q̃ duabus itellectiõib^9 simplicib^9 intelligit magnitudo: & infinitas q̃: tuc nulla repugnãtia itelligit saltẽ: nõ nisi sub rõne repugnãtis. ¶Item arguitur q̃ nõ sequit. ipm cõ- T°
tingit opinari duo ꝓtraria esse sil': opiniones ꝓtrariox sunt repugnãtes: opiniões cõtrarie sunt reales in aia. g̃ nõ pñt esse ibi in itellectu. ideo arguit ꝓtrarias opiniões esse in mẽte. h est ipoſle: lz ꝓtrarie spés sil' pñt esse in mẽte nõ opiniões. Opio est habitus gdã realis: & nõ habẽs esse reale in aia: scia & vtus: & tales hitus non hñt esse rõnis in aia. imo realr sunt ibi & nõ alibi. g̃ si duo hitus rõnales ꝓtrarij in aia ꝓtraria realia essent in aia spés aũt nõ hñt esse reale: vñ sicut ipoſle est q̃ ignorãtia dispositiõis q̃est gdã hitus sit i aia sil' cũ scia: sic nec opiniões: nec emñ sunt intellectiões repugnãtes: sz spés. ¶Cõtra istã declaratio nẽ. eadẽ est scia cõtrariox. scia hitus est. g̃ oppositox idẽ hitus est. ¶Itẽ opiniones cõtrariox sunt cõtrarie. nõ g̃ cõtradictoriorum sunt cõtrarie. Añs ptz fm phm.2°. phier^as. ca. vltio. vbi dicit fm q̃ oppoſita sunt opiniões. ¶Itẽ videt petitio. q̃: non magis videt inconueniẽs. s. inconueniẽs ad q̃ deducit: & illud ex quo seq̃t. ¶Ad ꝓmũ circa intell'm simplicẽ nõ est assensus vel dissensus: q̃: si assentiret: tunc cõponeret vel diuideret: istox inconplexox est eadez scia. i. spés: q̃ nõ ponerẽ habitu illax nisi spẽm: nõ. n. ponerẽ hitu nisi vbi est dissensus vel assensus. vñ visus nõ assentit: sz intuitiue ferẽ in obm. vñ scia accipit ibi ꝓ spẽ. Et silr cõcedit q̃ oiuz. s. cõtrariox cõplexox eadẽ est scia: q̃ scio ly eẽ vez: & aliõ esse falsuz: nõ idẽ hitus q̃ adheret & assentit huic & illi: sz q̃ assentit huic & dissentit alteri. ¶Ad aliõ pcedo argumẽtũ. vñ nõ accipio ly ꝓtrarie ꝓprie: sz esse idẽ q̃ repugnãtes: & ly sufficit ad opinionis ꝓbationẽ. ¶Ad aliud in ferẽ simplr magis ipoſle: q̃z ꝓbat hoc ꝑncipiũ esse firmissimũ q̃: nõ cõ

uenit dubitare: q3 da oppo^m: tunc ſequtur q̄ ſit falſum. magis notū eſt ipoſſe eſſe q̄ falſum. q̄ cōtingere dubitare de p̄mo p̄ncipio: q3 multi dubitāt vtrū ſit firmiſſimū: qui tñ nō credūt eſſe falſum. Sed in alijs p̄ncipijs & cōibus cōceptionib⁹ ex hoc q̄ cōueniūt circa ea dubitare: non ſequit ipſa eſſe falſa. ¶Ad p̄mū p̄ncipale p̄ña bona eſt. añs eſt falſum. ¶Ad pbationē regula tenet in p̄dicatōe eſſentiali. Sed ꝫ non valet: q3 phūs ponit exemplū vbi ſunt denoiatiōes. Aliter. qcqd denoiat & cē. denominat a ſpē vel ſpēb⁹: & hoc ſimplr: vl p̄m quid ſic eſt ſcutum non ſimpliciter: ſz p̄m qd albū & cē. ¶Ad aliū p̄ñe ſunt bone & ſūt p̄ñe Arist. in p̄dicamētis. vbi pbat q̄ magnū & paruū nō ſunt p3aria: q3 dicunt de eodē. vt mōs magn⁹ puus in reſpectu ad diuerſa: q̄ñ accipit relatiua dicūt de eodē grelatiue oppoſita: nō valet: q3 nō oia relatiua ſunt oppoſita relatiue: vt iſte eſt p3 filī⁹: ſz nō ſūt relatiue oppoſita: niſi vbi dicunt de eodē. vt inter ſe referūtur: vel reſpectu eiuſdē tertij. p̄ma rñ⁹. melior. Et ſi infers. aliter erit falla. ignorantia elenchi.

¶Aliud eo mō q̄ p̄ma p̄ña eſt bona et alia. ¶Ad pbationē de cōtingenti & cē. dici pōt q̄ phūs nō ꝓpter aliud negat mixtionē de neceſſario & de ꝓtingēti reſpectu neceſſarij: niſi q3 nō pōt inferri aliq̄ ppō determinata de neceſſario: ſz vna q̄ eſt p̄ñs ad oia de neceſſario. mō nō valet. ſi p̄ñs ſequit ad p̄ñs: añs ad añs. Sīlr ex iſto ſill'o quer̄ vnif3nis cōtingēti nō ſegtur aliq̄ oppoſita determiata de neceſſario affirmatiua vel negatiua: ſz vna oppo^ta p̄cise ſequitur q̄ eſt p̄ñs ad oēs de neceſſario. ſ. nō cōuenit o̅ne b. eſſe a. vbi nō negat Aꝛ. cōclusionē neceſſariā ſeq: ſz determinata neceſſariā. ¶Ad aliud nō eſt formalis p̄ña: nec p̄ma nec ſcōa p̄ña: q3 reducūt in ſill'm: ſiē q̄libet enthymema: & debet ſumi talis minor ad ꝫ q̄ ſequat formalr. ſ. q̄ lapis. hēt oculos: tñ de ſe nō eſt manifeſta: nō nō valet. vñ illa regula in ſophiſmatib⁹. Quicqd ſegtur ex añte & cōſte: ſegtur ex añte p ſe. nō valet. Ideo dicit Boeti⁹. ſubticet p̄poſito de ſe ma^ta. ¶Ad aliū ſīlr nō valet. ois hō quē tu neſcis vel vides currit. ḡ tu curris: q3 illud ad q̄ deſcēdit nō cōuenit ſub diſtributo. Sīlr ſcōa p̄ña nō valet ex oppoſito & cē. ¶Ad p̄ncipale de firmiſſimo dico q̄ illud p̄ncipiū eſt affirmatiuū formalr: ſicut ꝫ. nō impoſſe eſt hoēm currere. valet iſtā: poſſe eſt hoēm currere. Sīlr illō p̄ncipiū. impoſſe eſt idem ſīl' eſſe & nō eſſe valet hāc: necēe eſt idē nō ſīl' eſſe & nō eſſe vñ dictū negat: nō modus. ¶Ad aliū multi ſillī docent ex hypotheſi: q3 tali mō cōuenit arguere: nō q3 p illos modos cōuenit aliq̄d pbare. pbatio iſtius docet ibi pbure ex ſill'o ex falſis: & p illos nūq̄ pbabīt aliq̄d. Sīlr de circlari ſill'o p quē nō cōuenit pbare īmo eo ipo q̄ eſt circulare. nō pbat vñ dico q̄ eſt notius ipoſſe idē ſīl' eſſe & nō eſſe q̄ ne^o eiuſdē de ſe. vñ licet negaret q̄ idē nō ſit ipm: nec nō ipm: tñ nūq̄ diceret q̄ idē ſit ipm met: & q̄ nō ſit ipſ met. ¶Ad aliū. ois deceptio q̄ pōt fieri extra p ſenſuq̄ nō falſificat p̄mū p̄i^m. vñ nūq̄ aliqs ſenſus quo ad ꝫ dicit q̄ ꝫ ſenſibiliter ſit ꝫ: & nō ſit hoc in eodē inſtāti. ¶Ad aliud vex eſt & eſt cā: q3 nō ptractat mi. cū maiori. vnde vult phūs q̄ maiorē ſolū cōuenit p̄us ſcire tpe q̄ minorē & cōclusionē. tñ eodē tpe ſcitur maior & p^o. & minor ſi applicēt. vñ ad formā q̄ dicit ꝓtingit ignorare in ptīculari & ſciri in vl'i: vex eſt ꝓpter ꝫ q̄ neſcitur iſtud ptīculare ꝓti^ni ſub vl'i: ſi tñ ſciē & applicaret tūc nō: p̄ña nō valet: nō. n. opinor ꝓtradictoria: niſi opier hāc nullā eē ptēā ſub mula: & ꝫ nō facio p poſitū: nec ſegtur dubito hanc. ergo aliq̄: ſed eſt falla conſequētis: certus eī ſum hanc eſſe falſam. alit qua mula nō eſt ſterilis: ſed nō oportet ſcire q̄ hec eſt falla. ergo & cē. quta ſicut antecedens verum ad veritatē cōſequētis. ſic falſitas conſequētis ad falſitatē añtis.

Quale vero nec cōtradictionis mediū nihil eē ꝓtigit: ſz neceſſariū aut dicē aut negare vnū ō vnoq̄ ꝫ. T. c. 27. Qō. 4

Trum inter ꝓtradictoria ſit mediū? Q. ſic. & T. c. 7.
v puus. ſemp eī eſt mediū eſſe & nō eſſe gnatio. ḡ & cē. ¶Até inter extrema plus diſtātia ſūt p̄ia media ḡ inter iſinita diſtātia infinita media. ꝓtradictoria

distant in infinitū: qz nō ꝙuenit intellige re maiorē distantiā: qz si sic. illa erit sub cō tradictiōe oīm finito ꝙuenit itelligere ma tus. ¶Item inter oīa relatiua relatio est mediū; ꝛtradictoria referunt ad inuicem ḡ erit relatio media. ¶Item ibi est mediū p abnegationē. qz scitū cui⁹ medietas est alba: ꝛ medietas nigra nō est albū: nec nō albū. ¶Jté si nō esset mediū: tūc de q̄libz altez: sed hec falsa. ois hō albus. ꝛ h ois hō nō albus. ¶Oppositū vult phs primo T.c.5. posteriox, ꝛtradictio est oppō: cuius non est mediū p̄m se ꝛtra diffinitionē: qz nō est ppria. qz ꝙuenit ꝛtrarijs i medietas. ¶Di cendū q̄ diffinitio est multiplex: eo q̄ ne gatio possit negare pfectaē vel est ibi pfec tas negatiōis: tūc est intellectus q̄ pfectas affirmat. tūc est oppō cuius p̄m se non est mediū: ex h̄ segtur: cuius nullo mō est me diū. vbi. n. vⁿ oⁿ ineſt p se: reliquū nullo modo pōt ineſſe: est aūt mediū p accñs in ter ꝛtraria ūmediata; nō sic h̄. ¶Ad primū p̄ncipale q̄ nihil est mediū inter ens ꝛ nō ens si accipiant vt ꝛtradictoria. Accipien do tñ nō ens nihil ꝛ ens actu est aliqd me diū. ¶Cōtra ois mutatio est mediū inter p se terminos: sz termini gñatiōis sunt cō tradictorij: qz esse ꝛ nō esse. pbatio assum T.c.7 pti. 5⁹. phycox. gñatio est a nō subo in sub iectū. corruptio ecōuerso: ꝛ ibidez dicit q̄ gñatio ꝛ corrupto sunt inter ꝛtradictoria. ¶Jté. 4. huius. ca. 6⁰. arguit sic. Si meⁱ T.c.27. inter ens ꝛ nō ens. ḡ mutatio est aliq̄ me dia inter gñationē ꝛ corruptionē. ꝯa nō valet nisi accipet cōtradictoria p terminis generatiōis. ¶Dz ad h̄. ad mi. q̄ termini nō sunt ꝛtradictorij: sed priuatio ꝛ forma. ¶Ad auctoritates intelligūt p nō subm p uationē forme. Silr ibidē exponit q̄ segt q̄ puatiue opposita sunt ꝛtradictoria circa subm aptū natū qđ mutat. ¶Ad illud h̄ in. 4⁰. huius dī. q̄ argumētū est a maiori q̄ si mediū sit inter ꝛtradictoria mlto ma gis inter q̄cūq; alia opposita: ꝛ ita inter p uationē ꝛ formā. ꝛ ita aliq̄ mutatio media inter illa q̄ terminat ad formā: ꝛ illa q̄ ter minat ad puationē. ¶Cōtra p̄mā glosam in lra dicit nō subm dō puationē. ḡ. p non subm itelligūt puationē. ¶Contra. 2ᵐ sic. posset esse generatio vel coꝛruptio iter cō traria imediata. qz illa circa subz sunt ꝛtra dictoria. ¶Jté rñ⁰. ꝓcedit ppoⁿ si puatio ꝛ forma sint ppij termini gñonis: sz pua tio ꝛ hitus circa susceptibile sunt ꝛtradi ctoria. Si ḡ iter priuationē ꝛ formā sit me diū inter ꝛtradictoria erit mediū. ¶Ad p mū dico posset ꝛcedi q̄ p subm p qđ intel ligit positiuā tm̄ itelligeret extremū ꝛtra rietatis nobilius: qz extremū vilius videt esse puatio. h̄ excludēs expoᵗ se itelligere p nō subm extremū ꝛtrarietatis ignobili⁹ d. nō subm dico puationē. i. vtrūq; extre mū ꝛtrarietatis: ꝛ nō solū alterū: qđ est p fectius: sed etiā ipfectius: vt nudū ꝛ nigrū neutrū istoꝝ est puatio simpliciter. vnde p nō subz nō itelligit aliā puationē simplr sz ꝛtrariū dictū est. ¶Ad aliud de ratione ꝛtradictiōis duo sunt: q̄ altez necessario insit: ꝛ q̄ altez nihil ponit: ꝛtraria imedi ata circa subm aptū natū h̄ri vnā ꝙdutio nē. s. q̄ alterū ineſt: sz scōam nō: qz vtrūq; est positiuū: sed scōa regrit: vt ptz infra. ad T.c.5 gñationē ꝛ coꝛruptionē: sz vtrūq; est in p uatiue oppositis. ¶Ad tertiū argum, aut loquit de peneratiōe: ꝛ tunc nō est forma nec puatio: nec sub puatiōe vel forma: sic puatiū vel informatū: ꝛ tūc est mediū inter illa: sz sic nō sunt ꝛtradictoria: sz circa aptū natū: sz gñatio nō est subm natū. Aut loqr de gñato: ꝛ illud est natū recipe puationē ꝛ formā. sic tūc rño. q̄ illō subm semp est puatū vel formatū: qz puatū vsq; ad vlti mū instans: ꝛ formatū in illo vltimo. ꝛ ita nūq̄z habet mediū. ¶Cōtra q̄ circa subm natū. puta circa generatū vel generabile sit mediū inter puationē ꝛ formā. pbatur 4⁰. phycox., pbat phs q̄ oē qđ mutat ptm T.c. est in termio a q̄: ꝛ ptm in termio ad quē 87. ḡ subm gnōnis mutatiōis partim est sub puatiōe: ꝛ ptm sub forma. ¶Jté si puatio est terminⁿ a q̄ gnōnis. ḡ tm̄ subz desinit aliqñ esse sub puatiōe: ꝛ nō in instanti sub q̄ est sub forma. ḡ in alio ante. nō imediato ḡ mediato: ꝛ inter talia est tps mediū in q̄ subm sub neutro ꝛtradictorio est. ¶Ad p mū dicendū q̄ ppō va est de mutatiōe di uisibili cuius est motus: nō de idiuisibili: cuius est gñatio: qz sil⁹ ibi gñatur ꝛ gñatū est. ¶Cōtra cōmēta. dicit ibi: q̄ demōratio illa locū h̄et in. 4. generⁱ⁰ ꝯ. in suba: ḡ

ḡlitate ⁊ vbi. ¶ Jté ar⁹ in genere ſube: ſiĕ
argunt ibi pbs: qđ oino ẽ ſub termio a q̄ ñ
mutaf: ⁊ qñ ẽ oino i tmio ad quē: tūc muta
tū eſt. g⁹ q mutaf ptim ẽ ſub termio a q̄: et
ptim ſub termio ad quē. ¶ Ad pmū iſtoz.
q cōmēta. dicit falſuz de gnōne idiuiſibili
q̄ eſt termin⁹ mot⁹: qz ſi ptiz hēt p̄uationē
⁊ ptim formā: tūc nō hēt totā formā cōple-
te. g ad h̄ q hēat oz ipm mutari: ⁊ tūc illa
mutatio nō eſt vltia. ¶ Jō dōm q illa ppō
hēt locū in gñe ſube tm̄ rōne mot⁹ p̄cedēt
gñationē: ſz ex h̄ nō ſegf q ſit in gñe ſube
niſi extēdēdo. vñ vel lra cōmēta. extorq̄ri
videf: vel eſt negāda: niſi qz illa alteratio
a gnōne q̄ eſt termin⁹ pōt dici eē in gene-
re ſube alr q̄z alia: cui⁹ nō eſt termin⁹ gnā-
tio. ¶ Jté dicendū vt pus: q dcm̄ phi hēt
vtatē ſolū in mutatiōe diuiſibili. ¶ Ad il-
lud: q illō qđ mutaf ſolū mutatiōe idiuiſi
bili q̄ñ mutaf totalr ẽ ſub termio ad quē.
¶ Cōtra. nihil mutaf ad hītū. p⁹ ꝺ gnōne.
¶ Dicēdū q aligd hēt formā in geto eſſe:
⁊ forma p̄ſupponit mutatiōi: ad tale eſſe
nō eſt mutatio: tm̄ qz mutatio fit ad illō qđ
ſil habeſ tpe: ſz poſteri⁹ nā: qz nūc acgrit:
h̄ neceſſariū eſt in mutatiōe indiuiſibili.
¶ Ad aliud q ſub maliq̄ diffinit eſſe ſub
p̄uatiōe. in iſtanti in q̄ p⁹ eſt forma. Deſi-
nit exponit duplr. vno mō p poſitionē p̄-
ſentis: ⁊ negationē futuri: vt nūc eſt: ⁊ nō
erit. Alio mō p negationē p̄ñs: ⁊ poſitio-
nē p̄teriti vt nūc nō eſt ⁊ fuit. h̄ ſcdo mō de-
bet exponi in ꝓpoſito: nō p⁹: qz nō eſt da-
re vltimū nūc termini a q̄ generatiōis vl
corruptiōis in q̄ termin⁹ ille fit. ¶ Ad ali-
ud p̄ncipale q p̄pe diſtātia eſt i gñe quā-
titatis: ⁊ de h̄ eſt verꝝ: tm̄ de diſtātia trāſlata
ad alia: vt oppoſita: qđ nō valet: qz ꝓtraria
imediata maxie diſtāt: ⁊ tm̄ nullū mediū.
h.n. in ꝓpoſito eſt diſtātia p̄natiua. qz alte
rū ꝓtradictoriozꝝ ẽ p̄uatio alterius. ¶ Ad
formā q nō eſt verꝝ qđ ſumit in maiori. ni
ſi vbi extrema diſtātia ſunt poſitiua: ⁊ forte
nō in oib⁹ talib⁹: ⁊ forte minor eſt falſa
cōtradictoria diſtāt in infinitū: qz de q̄libz
alterꝝ cōtradictoꝝ. g q̄ſtūcūq; modicū ali-
qd diſtat ab vno cōtradictoriozꝝ aliō extre
mū p̄dicaf de eo. tūc ppō gloſaf. ẽ ibi iſini
tā vl maxia diſtātia h̄ ẽ ide⁊c: qz q̄cūq; mi-
nima diſtātia ſuffiĕ etiā: ⁊ maxia pōt eē. vñ
nō ſegf: q ibi ſit iſinita diſtantia poſitiue:
pōt tm̄ eē ibi gra māe alicui⁹ ſi alterꝝ extre-
mū ſit iſinitū poſitiue: vt de⁹ ⁊ nō de⁹. vñ
ꝓtradictio minimā diſtātiā regrit: ⁊ maxi-
mā pmittit. ita q idifferēter ſaluaf in oīm.
¶ Cōtra iſtud ſi nō in iſinitū diſtēt: ſz inde
termiate. g cōtraria magis formalr ſūt op-
poſita q̄z ꝓtradictoria. pbatio: qz ꝓtrarietas
ponit maximā ⁊ regrit: ⁊ ꝓtradictio ꝑm te
ſolū pmittit: ⁊ nō regrit. g tē. ſz h̄ eſt falſuz
qz ꝓtradictio eſt p̄ma oppō. p̄m eſt maxie
tale. ¶ Ad iſtud q cōtraria icludūt maxi-
mā diſtātiā vel maiorē poſitiue q̄z cōtradi
ctoria: tm̄ cōtradictoria pmittūt maiorē di-
ſtātiā ſi eſſet: qz pone maiorē diſtantiā: q̄z
iter cōtraria: ⁊ de illa dī ꝓtradictio. pbatio
p̄mi. qz ipoſſe eſt gen⁹ icludē aliq̄z pfectio
nem q̄ nō ſit in ſpē cui aliq̄ ſupaddito p qđ
ſpēs ẽ ſpēs. g cui ꝓtradictoria icludāf in oi
oppōne: ſiĕ ſupi⁹ ad illa: nō loquor de in-
tentiōe ꝓtradictoꝝ. ſz de his qb⁹ ineſt affir
matiue vl negatiue gcgd ẽ in itellectu op-
poſitiōis cōtradictorie erit in q̄libz alia op
pōne cui aliq̄ additō: ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Ad
pbationē falſitatī p̄ñtis. q p̄m eſt equocū. c.ō pos.
5⁹. mō in p̄dicamēt⁹ dī aligd p̄mū nā ⁊ cau
ſalitate: ⁊ p̄mū tale eſt maxie tale: ſz cōtra-
dictio eſt oppō p̄ma nō cālitate: ſz p̄ma: qz
cōiſſima. hoc ẽ ſcdo mō ꝓzitatis in p̄dica
mētis: vñ icludit i q̄libz alia. iō nō maxia.
¶ Cōtra q ẽ p̄ma cālitate: pbatio: qz ſi nō
eēt illa oppō nulla alia eēt: ⁊ ſi nulla alia
eſſet cōtradictio adhuc eſſet oppō. h̄ videt
cōditio cāe: q pōt eſſe ſine cāto: ſz nō ecō-
uerſo. g videt q ſit p̄ma cālitate. ¶ Dicen
dū p ſiĕ ponaf q de⁹ faceret aiāl ſine oīm
dīa ſpecifica: ſiĕ forte eſt aiāl in embrione
ſi animal non eſſet: nulla ſpecies eſſet: ⁊ ſi
nulla ſpecies eſſet poſſet animal eſſe: ergo
aiāl ſic eſſet pfectiſſimū: nō valet: ſz ſegf ex
hoc q animal eſſet cōmuniſſimum. ita in
ꝓpoſito. ¶ Jtem q non ſit maxima di-
ſtantia poſitiue inter contradictoria. pro-
batio: quia inter oīa contradictoria ꝑm
q talia eſt equalis diſtantia. ergo ſi ali-
qua diſtant finite ꝑm q contradictoria. ſe
quitur q omnia contradictoria finite di-
ſtent. aſſumpta probatur: quia inter con-
tradictoria aliqua eſt mutatio naturalis:
q: quilibet de ſe non ſedente poteſt facere

sedentē. ergo nulla contradictoria ſm ꝙ talia infinite distant. ¶ Ad istud ꝙ equaliter distant quātum ad coexistendi modū: non quo ad existendi gradum. ¶ Ista responsio non saluat infinitam distantiam. quia si intelligitur ratio distantia infinita quo ad coexistendi modū sic respectu potentie diuine sunt infinita: quia nō potest deus facere ꝙ simul existant. ¶ Itez tunc in omni oppositione esset infinita distantia: cum non possit esse simul. Si quo ad essendi gradum: tunc non est infinita distantia: quia quātūcunq; paruz distet vnū ab altero. hoc est non hoc. ¶ Ad tertium principale verum est loquendo de intentionibus. ibi est relatio media: ⁊ sic omnia opposita sunt in genere relationis: quia oppositio que est genus ipsorum est ibi: loquendo de rebus substractis non est verum: sicut homo ⁊ non homo non referūtur ad inuicem. ¶ Ad quartum principale dicunt aliqui ꝙ non est incōueniens. ex quo vnum contradictoriorū inest pro vna parte: ⁊ reliquū pro alia. ideo non respectu eiusdem: sed vtrūq; inest ſm quid. ¶ Contra tunc mediū inter cōtradictoria: sicut inter contraria imediata. ¶ Dicendum ꝙ inter contradictoria nō est mediū simpliciter: quia circa nullum subiectum neutrum simpliciter potest inesse vel vtrūq; ſm quid: tamen in alijs potest esse simpliciter mediuz circa aliqd̄ subiectū: quia lapis non est cecus nec videns simpliciter: nec ſm qd vnum ⁊ alterū. Sed aliter potest dici ꝙ est verum dicere ꝙ hoc scutum non est album simpliciter: tamen de contrarijs non valet. est hoc scutū album vel nigrum. dico ꝙ neutrum. quia nihil denominat̄ ab accidente nisi simpliciter insit. in cōtradictorijs negatiua est simpliciter vera: quia quicqd falsificat affirmatiuā v̄ificat simpl̄r negatiuā: ſz qd falsificat affirmatiuā. g̃ verificat simpl̄r negatiuaz. ¶ Cōtra. si hoc scutum sit simpl̄r nō albū: ⁊ hoc non est nigrum: ⁊ sic de alijs. ergo hoc scutum non est coloratuz: sed hoc est falsum. ergo alia negatiua que precedit. cōsequentia probatur: quia qcquid denominat̄ a genere denoiatur ab aliqua specie. ex consideratione scd̄i topicoꝝ. ¶ Dicendū ꝙ consequētia non valet. Ad probationem dicendū ꝙ ad destructionē cuiuslibet inferioris in predicatione denoiatiua non sequit̄ destructio superioris nisi destruatur qd̄libet inferius in se ⁊ in coniunctione cum alia specie opposita. sic nec est album nec nigrum. nec album nec nigrum simul. Sic ꝯsi° exponitur. Aliter exponit̄ ꝯsi° sic denoiatiuū a genere: oz denominari ab aliqua specie. verum est aliqua illarū denoiationū: de quibus est ibi sermo. vel. s. sic hoc est album. vel hoc habet albedinem: vel huic inest albedo. duo secundi modi sunt veri in proposito. Vel dicitur sic. ꝙ hec simpliciter est vera: scutum non est coloratum: quia nullo colore quia nec nigrum: nec album: sicut si duo habeant vineam: ꝙ neutrum habeat vineam. sexto topicoꝝ. ¶ Ad aliud principale ꝙ non est contradictio in incōplexis. ideo neutrum predicatur de quolibet in talibus. ¶ Contra. quinto huius. alterum contradictoriorū de quolibet. propositio complexa de nullo predicatur. ¶ Item in predicamentis distinguit quatuor oppositiones: in perhier̄. duas: quia tantū ille sūt complexorum de quibus loquitur ibi. ergo in complexis sunt omnes quatuor. de quibus loquitur in predicamētis. ¶ Itez in quarto huius. si oppositum primi p̄ncipij est verum: tunc idem homo ⁊ nō homo. ⁊ sic vltra. non erit homo nec non homo. nam duaruz due negationes. ergo intelligit duo contradictoria predicari in ꝓpositionibus affirmatiuis: quarum accipit negationes. ¶ Item homo ⁊ non homo repugnant non ꝯtrarie: quia in substantia non est contrarietas. in predicamētis. Similiter quia nō homo nihil ponit: non priuatiue: nam non homo dicitur de eo qd̄ non est aptum esse homo. non relatiue. ergo contradictorie. ¶ Concedendo hec argumēta dico ad rationem ꝙ de contradictorijs in complexis. verum est ꝙ alterum dicitur de vnoquoq;: non tamē de quolibet distributo ꝓ om̄ibus suppositis: qz vni supposito pōt iesse vnū alij aliud.

ca. 10.

ca. 2. T. c. 13. exp. 4° c.

ca. 5. T. c. 13.

c. de

Accidit itaq; ⁊ quod famatum est de omnibus talibus

orationibus ipsas seipsas destruere. Nam qui omnia vera dicit. orationis sue contrariam veram facit. T.c.xxix.

Questio. 5.

v Truz pars potest supponere pro toto cuius est pars? Q. non. quia si sic: tunc pars potest pdicari de toto. qz pdicare est cōmune ad supponere. ¶ Dicit q̄ terminus significans cōplexum p modū incomplexi. si sit pars cōplexi. supponit p illo: sicut p alio. ¶ Itē sic dcō: oīs ppō est vera: si ppō solū supponat p ꝯtradictoria: ⁊ nō p alia: possunt ꝯtradictoria sil' esse vera ⁊ falsa. ¶ Ad p^m. illud in ꝯtrariū: q̄ terminus cōis significās cōceptū complexū p modū incōplexi pdicat de toto nō inquātū pars ītegralis: sed inquātū totū vl'e.

¶ Explicit liber quartus.

Qua ppter ⁊ natura pncipiū: ⁊ elemētū: ⁊ mēs: ⁊ voluntas: ⁊ suba: ⁊ qd cui⁹ cā. mltoꝝ em̄ ⁊ cognitiōis: ⁊ mot⁹ pncipiū est bonū ⁊ malū. T.c.I

Amplius vt finis: hoc autē qd est cui⁹ cā: vt ambulādi sanitas. ⁊ sequit. Et ad īuicē cāe sunt: vt laborare cā ē euechie: ⁊ hec laborādi: sz nō eodē mō veꝝ hoc qdē vt finis: illd vo vt pncipiū motus. T.c.II.

Et istud pncipiū ē cā final' Oēs. n. cāe nō sūt pncipia nisi ppter istud pmū. Cōmēto. I versus finem.

Libri. v. metaphisice. Qō. I.

v Trum finis sit pncipiū ⁊ cā. ⁊ virū sit causa ipsi agēti: ⁊ viꝝ maxie cā Q. nō sit pncipiū: qz de ratione pncipij est eē pmū: ca⁹ pmo huius. ¶ De ratiōe finis est esse vltimū. 5⁹. huius ca. de pfecto. vltimū ⁊ p^m opponūt. Q. nō cā: qz aut sm q̄ ens: aut sm q̄ nō ens. 2⁹. mō nō: qz nō ens nullius est cā: finis est cā entis. g. nec p⁹ mō: qz finis nō est cā: nisi sm q̄ mouet efficiēte ad agēdū: sz qñ finis ē: nō mouet efficiēs. imo cessat ab actiōe: qz hītib⁹ pñtibus cessat moi⁹ pmo de gnōne. Q. nō cā efficiēti: qz si sic: ⁊ efficiēs est cā finis: tūc idē respectu eiusdē est cā ⁊ causatū: ⁊ p ꝯñs pus ⁊ posteri⁹ naturalr. Seqtur etiā q̄ idē erit cā sui: qz qcqd est cā cāe: est ⁊ cā causati: ⁊ qcqd est pus pore: est pus posteriore: q̄re si finis: est cā efficiētis: ⁊ efficiens cā finis: ⁊ finis erit cā finis: ⁊ eodē modo de pore. ¶ Item seqtur q̄ demōstratio ppter qd erit circularis: vel pōt esse. qd est falsum sm phm primo posterioꝝ. ca. 3. qbusdā aūt ⁊c. qz idez eēt pus ⁊ posteri⁹ respectu eiusdē. pbatur ꝯña: qz demr̄atio ppter qd. est p cām: ⁊ ecōuerso. g si pōt fieri demr̄atio de efficiēte: ⁊ ecōuerso. g circulus. q̄ nō maxie cā. qz est causa extrinseca materia ⁊ forma intrinsece. ⁊ intrinsecum videtur magis conferre ad esse q̄z cause extrinsece. ¶ Item si sic. tunc nobilissima cāta haberēt istā cām: qd est falsum: qz nobilissima cāta sunt imobilia q̄ nō hñt cāz finalē. vñ in. 3⁹. dr̄. in imobilib⁹ nō est finis. ¶ Itē pbat: qz finis est alicuius actionis: actio in motu. imobilia nō hñt motū. hec est rō pbi in lr̄a. ¶ Item si esset maxie cā: tunc esset maxie ceria cognitio p eā. hoc falsuz: qz maxime cognoscimus qñ cognoscim⁹ ipm qd qd est p formā: vnde vbiq; phs circūloqtur quid per formā. ¶ Ad oppositum primi. phus. 1. ca. quinti. Oppositū secūdi eodem capitulo. ¶ Oppositum tertij inferius eodem capitulo. ¶ Oppositum quarti. cōmentator ca. de principio in fine.

T.c.21. T.c.55. T.c.6. T.c.3. T.c.1. T.c.2. T.c.2. ꝯto.1.

Respondeo quod sic. cui⁹ probatio est omne agens per se. qd di

co propter casum ⁊ fortunaz: agit propter finem ꝟm philosophū scdo physicoꝝ. vbi diuidit agens propter finē in agens a natura ⁊ in agens ab intellectu. vnde casus concurrit in effectum cause naturalis sed fortuna est in agente a proposito ꝟm ꝙ dicitur ibidem ꝙ natnra agit propter finem ⁊ intellectus similiter. hoc idem habetur 2°. de generatione. de vtroqꝫ fit vna ratio. Omne agens in cuius actione potest accidere error: agit propter finem. Sed om̄e agens per se est huiusmodi. frustra dicitur esse vt habetur 2° physicoꝝ. illa actio que non potest consequi finē intentū. Si ergo nullus finis sit intentus: nullū agens ageret frustra: necesse est ergo ponere finem intentum.

T.c.49. T.c.40. sꝫ exp̄s.2. h°.t.c.8. et.9. T.c.62.

EX ¶ Argumentū de errore. ergo si omne agens possit per se errare. omne ergo agēs aget propter finem: tale est agens naturale qd̄ potest errare. Aliquādo etiā de agēte per intellectū verum est illud.

¶ Vltra. si finis est intentus: tunc finis est causa: vt agat: ⁊ principiū motiuū agenti efficiens iam factus in actu causa vel motus a fine: producit formā in materia. ⁊ hic est causalitas forme informare: causalitas materie est substare forme: causalitas ergo omniū est a fine. ergo ⁊c̄.

TRA

Ad argumentum primū

nota de duplici modo causandi finis scꝫ prout res est in motu: non de fine esse que est opatio: quia ille potest esse simul in actu cum illo cuius est finis: ⁊ tunc non est difficultas attendere entitatem dum existit: non prout res iam facta est: sed de fine motus: quia tunc non est ⁊c̄. ¶ Potest ergo ad illud dici ꝙ finis ꝟm ꝙ ens in potentia est causa motus: entitas potentialis debetur sibi prout causat motum. ¶ Contra. si sic. habito fine ꝟm ꝙ finis cessat motus: ⁊ finis ꝟm entitatem potentialem in principio. est causa motus ꝟm ꝙ causa. ergo in principio. motus cessaret motus.

¶ Item finis ꝟm entitatem qua est causa mouet efficiens ad agendū. ergo ꝟm istā entitatem est nobilius efficiente: ⁊ efficiēs est a causa actualis esse finis: ⁊ finis ꝟm esse potētiale ē cā efficiētis ⁊ illd̄ ē nobili° eē ꝟm ꝙ finis ē cā efficiētis: q̄ꝫ ꝟm ꝙ ē effect° efficiētis: quia vnūqd̄qꝫ est nobili° ꝟm ꝙ est causa q̄ꝫ ꝟm ꝙ est effectus. ergo finis esse potentiale est nobilius q̄ꝫ suū esse actuale. Aliter dicit ꝙ finis ꝟm ꝙ futurus nō mouet efficientē: quia idem argumentuz potest fieri de fine ⁊ futuro: ⁊ d̄ fine ꝟm ꝙ est potētia: nec alijs modis. Sed finis ꝟm ꝙ est in intentione agentis: mouet efficiens vt desiderabile ⁊ bonuz: quia si sit nude apprehensum: ⁊ non mouet ad effectū non est causa: nec habet rationem finis.

¶ Contra eadem argumenta que prius: quia in principio. motus habet finis illaz potentialem entitatē ꝟm ꝙ est in intentione: vt desiderabilis. ergo tunc cessabit motus. ¶ Item illud esse finis est minus ꝑfectum esse finis q̄ꝫ esse extra. ergo cum ꝟm illud esse actuale sit causatū ꝟm aliud non potest esse causa. ¶ Sustinendo tamen illam viam. ¶ Ad primā illarum dico ꝙ ꝓpositio est falsa loquēdo de fine ꝟm ꝙ est finis quo habito cessat motus: quia incōpossibilia accipiūtur: quia quādo actio est finis est ratio mouendi ꝟm ꝙ causa: ergo non potest hec esse vera quando actio est finis non est. ¶ Ad auctoritatē contra hoc vbi dicit in de generatione ꝙ habitibus presentibus in materia cessat motus. sic dico de fine: ꝙ ipso habito in materia cessat motus. sed finis in materia non habet rationem finis nec cause. ¶ Contra. si habito fine ꝟm ꝙ finis adhuc est actio: tunc illa actio vlterius est frustra: qꝛ non est propter istum: quia ille habetur nec ꝓpter finem extra. quia ille non est finis ꝟm te.

¶ Ad hec negatur cōsequētia: quia actionem esse ꝓpter finem est actionē esse propter aliquid mouens agens ad agendum in ratione diuisibilis. ergo cum actio sit ꝓpter finem nunc presentatū est propter aliquid mouens agens ad agendum. Dico ꝙ propter finem agentis. dico vltra ꝙ finis ille est habitus. dico etiam ꝙ reqritur hoc ad hoc ꝙ sit finis. ¶ Ad aliud nota ꝙ due ꝓpositiōes sunt: quia verius est aliqd in causa q̄ꝫ in effectu: ⁊ alia est qd̄ est in cā habet esse potētiale. ¶ Sꝫ arguo. esse potētiale ē pei° q̄ꝫ actuale ⁊ i seipo. dico. g̃ ꝙ effect° nō hēt veri° eē in se q̄ꝫ in cā: qꝛ diui

nũ esse habet in sua cã: qõ qdẽ eẽ est cã sic ꝺ sanitas ītẽta a medico. verꝝ eẽ hz i mẽte medici: qz sanitas in mã: qz hz eẽ simplr. s. vt sit cã ⁊ forma agentis. s. medici: vt agat. Ad ꝓncipale dico q finis ẽ ꝓnm ꝼm eẽ in mẽte agẽtis: ⁊ est vltimũ ꝼm q ẽ in mã. Ad aliud dico q ꝼm q ẽ ens pñtatũ in mẽte vl in ītẽtiõe agẽtis ẽ mouẽs eũ vt desiderabile. Ad aliud iste q̃ttuoꝝ cãe sũt pc in suo gñe: sicut oia gñalissima ⁊ tñ vnũ ꝑdicamẽtũ est ꝓus alio: sic ꝺ q̃libet cã in suo gñe est ꝓꝝ alia aliq̃ ꝓortate. vñ equoca ẽ ꝓortas: sicut equoca ẽ cãlitas. Tũc ad rõ nẽ nõ est icõuenies de ꝓortate ⁊ posteriotate diuersimode dicta: ⁊ cãlitate simplr equoce dicta: tñ i eoꝺẽ gñe cãlitati et ꝓortati ẽ icõuenies. vñ efficies ẽ cã finis i rõne efficiẽtis. finis ẽ cã efficiẽtis in q̃ztũ desiderabile. Ad aliꝺ icõuenies q eẽt cã suiꝑpi⁹. dico q qcꝺ ẽ cã cãe: ẽ cã cãti. In hac ꝓpõne sũt tres cãe: si variaf cã ꝓma respcũ medie: ⁊ media rv vltie erit accñs. vñ i talib⁹ sic variatis nõ ẽ ꝓpõ vã. Sz si vna cã sit ꝑa ta rv 2e i gñe cãe efficiẽtis: ⁊ illa respcũ 3e i eoꝺẽ gñe cãe: tũc bñ iz: ⁊ est ꝓpõ vã. Ad arm de ꝓxi p idẽ. Ad illꝺ de circulo nõ segf icõuenies. Ad ꝓbatiõez dico: q sic cã ẽ equoca. sic ꝺmf atio mõ. si ẽ circl⁹ oz q sez idẽ gen⁹ cãe ꝓbef. Silr oz q idẽ gen⁹ ꝓpter qꝺ eẽt in vtraq; demf one: qz si ñ idẽ gen⁹ ꝓꝑ qd nõ ẽ circul⁹. Cõtra istas 3as Rñsiões q finis sit vnc cã efficiẽtis ⁊ e⁹. p⁹. qz finis ẽ cã effectiua respcũ efficiẽtis: sic e⁹. p⁹. assũpti: i agẽtib⁹ a voc. volũtas in rõnib⁹ ẽ efficies cã respcũ finis: ⁊ finis simplr ẽ actuũ. g̃ mouet volũtaté actiue ⁊ effectiue. g̃ segf q voluntas sit simplr passiua. p⁹. qz ois potẽtia aut est simplr actiua aut passiua nõ ꝑ⁹ mõ. volũtas ẽ potẽtia. qz potẽtia actiua ẽ ꝓnm transmutãdi aliꝺ in q̃ztũ aliꝺ. volũtas nõ ẽ ꝺ⁹l. qz tũc fuꝛ oꝺm esset nã ẽ passiue: qz trãsmutare ẽa voc. Di q est 2. finis vl ifitellu. et sic mouet effectiue vocm. Ali⁹ẽ finis extra. ⁊ illꝺ mouet i rõne finis. s. i rõne boni. sz eẽ extra ẽ mouẽs ꝼm finẽ. Cõtra. pbs i lra. Cãe nõ sũt sibi inuicem cãe i eoꝺẽ gñe cãe. ⁊ pbo sic. Tũc idez ꝓus ⁊ posteri⁹ ꝼm idẽ ⁊ vnc: ⁊ silr idẽ respectu suiꝑpi⁹ ꝼm idez ꝓus ⁊ posteri⁹. ⁊ silr q demf atio eẽt circularis ꝼm idẽ. qꝺ accipit q finis extra mouet in rõne cãe. Cõtra i⁹ qꝺ nõ est ens: nõ hẽt rõnez cãe. silr si mouet ītra i rõne finis: tũc nõ in rõne efficiẽtis. Ad rõnẽ ītã no. q pbs cũ logf de fine: dicit q mouet metaphcc. Ad arm. tũc pbs sit. Ad ꝓbatiõem volũtas ẽ potẽtia passiua nego. Ad ꝓbatiõez ad illꝺ: q potẽtia ẽ ꝓnm trãsmutãdi. dico q potentia factiua ẽ ꝓnm trãsmutãdi q ꝓprie ẽ factio ⁊ẽ. vñ dicit. 9. hº. c. cõ potẽtia vltima visiõis est visio: nõ vltimũ edificatiõis edificatio: sz domº extra. Si g̃ actio ĩmanens eẽt ꝓnm trãsmutãdi aliud in q̃ztum aliud: tũc cãr et aliqd aº ꝑter opatiõez. s. opq̃ qꝺ ẽ extra pbm ibidẽ. Ad aliud qꝺ dicit q cãe itrinsece sunt magi cãe. dico q nõ sp. sz illa q̃ ẽ ꝓma cãlitas oĩum est verioꝝ. Ad ꝓbatiõez. q ois finis est actiõis. dico q nõ oĩs finis est actiõis: sz alicuⁱ essentie absolute pót esse. Ad aliud dico q oẽs cãe pñt demõstrari p finẽ. iõ potissima demõstratio ⁊ certissima est p finẽ. vnde sicut ꝓncipiũ est in speculabilib⁹: sic finis est in agibilibus. g̃ sicut principia certissima cognita: sic finis ⁊ẽ. Ad aliud sũt certissime nobis mathemace demf rationes: nõ tñ simplr: nã accidit i mathematicꝭ. qz ibi eaꝺẽ sunt simplr nota: ⁊ quo ad nos ⁊ẽ. Ad aliꝺ dico q qd rei accipit ab oi cã. ⁊ diffinitio simplr. Aliꝭ dico q aliud est log de cognitiõe simplr: ⁊ de cognitiõe ꝼm ꝓportionẽ. de q̃ cognitõe di in ꝓmo liº. Dico g̃ q ẽnta certꝝ cognoscunf ꝼm ꝓportiõez q̃z alia ꝼm ꝓportionẽ cognoscibilitatis sue. vnde cognitio p finẽ est simplr notior: tñ cognitio de ista re est certioꝝ ꝼm cognitiõem suã p formã. qz forma ẽ pximior cã q̃z finis. Et pbs ꝓmo posterioꝝ dicit q cognitio p cãm ꝓpinquã ẽ quid. p causam remotã est quia. ⁊ẽ. In causis in quãtũ cause sunt nõ est circulus. igit cum finis in existentia sit causatũ efficientis nõ est sic eius causa: nec ꝼm minus nobile esse. igitur esse cognitum ꝼm q̃ soluz est causa est verum esse. ⁊ nobilius q̃z existentia. Rñsio aut mouet ꝼm aliq̃ꝺ esse nobilius: sed nõ verius esse eius: aut oĩs finis simpliciter est aliquid existẽs ⁊ amatum. desideratum vero est finis respectu alterius desiderati. sed nõ simpliciter. sicut creatura est in deo.

T.c.16.

2º.phy. T.c.89.

T.c.3º. et.4c.

Ad questi onē distiguēdū est sicut distingunt aut.6, meta. 5°.c.d. Res aliqñ ē cāta i sua cālitate, aliqñ i suo eē. p° mō cā finalis i cālitē pcedit cās agētes recipiētes: z h̄ ꝑm suū eē i aia: qz aia adiuēit eā p°. z postea imagiaf apō se actionē: z igsitōez recipiēti: z q̄litatē foꝛᵉ: rᵛ g̃ cā litall: z rᵛ eēndi i aia ñ ē aliq̄ cā poꝛ finali. imo ipa ē cā eēndi ceꝛas cās. esse vō aliaꝝ cāꝝ i effectū ē ca eēnaliᵃᵐ i effectū: z mlta ibidem ō h̄: z i fine caᵗ. Si ō vnaq̄q̄ istaꝝ cāꝝ eēt scia it eas noᵒʳ eēt scia ō finali: z ipa eēt sapia: z h̄ ēt ē nobilioꝛ religs ptib⁹ h⁹ sci: qz ē scia ꝓsideras finales cās rez. ¶Et ꝓmēt. in fine caᵗ. ō pn°. iᵒ pnᵐ itēdit ad sciēdū in hac scia. z iᵒ ē cā finalᵉ. oēs. n. cāe ñ sᵗ pnᵃ nⁱ T.c.89. ppt uñ. ¶Et. 2. phy. d. sic pnᵐ i spēb⁹: sic finis i agibilib⁹. Si g̃ lōq̄mur ō poꝛtᵉ i cāndo. dico q extrisece p°cānt: qz. n. illa: ió z i trisece cānt: ñ eꝛ°. extrinˢ ät p°cāt finis. iᵉ. n. qz mouet efficiētez i rōne amati. ió agēs agit ñ eꝛ°. Sz q̄ cālitas mᵉ l' foꝛᵉ poꝛ vī q foꝛᵉ qz ꝑpinqoꝛ efficiēti z fini. mā. n. itrat h̄ suppoᵐ. qz ē ib hac foꝛᵃ. ñ ät h̄ foꝛᵃ ꝓstituit h̄ suppoᵐ: qz ē i hac mā. Sz q̄stū ad eē efficiēs pᵐ ē: qñz vō mā ab illo ñ dpēdet ꝑm eē: sic. i nālib⁹. Sz a. pducēte totū effectū dpēdet: z p ꝓnis ō rōne efficiēti ñ ē trāsmutare māz: qz mā tē q̄stū ad eē eēt q̄si coeui pnᵐ efficiēti. fō ēt q̄stū ad eē ē ab efficiēte: z aliq° dpēdz a mā. ¶Sz duᵐ ē vtꝝ magis sic l' eꝛ°. finis vō ñ fimˢ q. f. attigit ꝑ opōnē. Sz finis q ē opō dpēdet ꝑm eē ab oib⁹ alijs cālis. ve rūtū sp dpēdet mā ab efficiēte in q̄stū mā hᵒ ꝓpᵒᵘ. h̄. n. est in q̄stū fit sub hac forma.

Arguitur T.c.70. ic. finis ē etusdē spēi cū effᵗᵉ z idez nūero cum foꝛᵃ. 2. phy. g̃ ñ ē ordo eēntiaᵗ ite illa. ¶Jtez finis ꝑm q ē i itētōe agēti ñ est noᵒʳ ipo eē agēti: qz ñ hz nobiliᵒ eē q̄z agēs i q ē. g̃ ꝑz iᵒ eē ñ ē cā agēti. ¶Jtē finis nihil vī dare agēti: qz ñ agēs hiet eā dē vi actuā: z nihil itē dēt eo dē mō pducēt effectū. ¶Jtē ꝓfirmat. gd. n. ē i itētōe ignis q̄ gnat ignē. qs ē ille modᵒ eēndi i. ¶Jtē ōs ib rōe fis vlti pont oᵐ actᵒ dūfici. h̄ ät ñ ē i q̄stū mouet ad agēdū: vt ō sᵗ. ¶Jtē cālitas finis vī eē teriare: ē. n. cā oppᵗᵃ pn° motᵒ. i. hᵒ. g̃ ñ ē ō rōe fis ipte exte cutiua in pnᵒ itaf sᵗ eiusdē: qre g̃ ponit pᵒ causare.

Relinquēdo g̃ via ꝓdictā vnᵒ dicit q vnūqōq eēntiaᵗ ordiaf ad aliō nobiliᵒ se tāq̄ ad fi. né ñ motū nec opōne. sz q̄si ꝑmᵐ opōnis: ñ qdē pducibilē p ipaz: nec p obz eiᵒ. sz cui istō assilaf p opōné. sic ō ꝑt pom finis ime diatᵒ cuiuslibz. illō i q̄stū i se ē: ē finis si amatus: oē aliō siue opō siue obm ñ ē finis simˡ sz érᵛ eiᵒ libalitas. ō q̄ log. Aui. 6. meta. ca. 5. tribues alij ñ ꝑpter sui retributiōez zc. z illoᵒ. supioza sᵗ vtilia iferioꝛibᵒ. sic ipe dicit pᵒ meta. ca. 2. z ꝑpt ordiatiōez ad hūc finē simpliᵗ: vt ē i se opaf z pduc. ita q illa opō z pductio nō sunt ei finis simpliᵗ loq̄ndo.

Ad arguméta dicēt q̄ sūt ꝓtra h̄. ¶Jtē ꝓtra h̄ est: q ordiatio cuiuscūq; ad finē vī eē ꝑp petuū aliquē. ille si ē pure nāl' ñ ꝑt eē nⁱ ad ꝓmodū. z tanvltimᵒ ꝑmin⁹ eiᵒ ē ipe appetēs. ¶Jtē istō i q̄stū ē i se ñ ē ꝑpt qđ agēs agit. Si. n. illō i se ē strueret z maneret i itētōe agēti. sil' agēs agēt. ¶Jtē ista via ñ ꝑt poni ō itelligēte. q ꝓfigit sibi finē q̄z vult. ¶Jtē si itendit assilari illi cōicando suā pfectōez illa assilatio ibi est in q̄stū mouet.

Alia via ē q finis cāt i q̄stū teriat: z sic ñ oꝛ ei dare eē: nⁱ q itē daf ab agēte. Sz sic ñ ē finis. sz i q̄stū teriat.

Contra pōe q ñ attigaf finis itēᵒ ñ ne iª actio hūit finē i q̄stū cā ē: All' ñ dicēt frustra. ꝑpta i q̄stū teriās ñ vidēt plᵒ cāre q̄z in stās ips vl' mutaᵒ cāt motū: qz est terminus magis intra.

Tenendo g̃ ꝑᵃᵐ via: q ē cā i q̄stū ē i itētōe agēti. ¶Nō̄m q ē ibi q̄si eē obiectᵐ z eē foꝛale obiectⁱ ē eē reale: formale ē iᵒ q nē iᵒ itētū ē. z h̄ eē in intentiōe. Exᵐ si itelligo rosaz exītem.

Amplᵒ vt agētia: aut ꝑm potē tiā. Differūt ät itātū q̄ agētia qdē z singlaria siᵗ sūt: z nō sūt: z ipsa et quoꝛ cause. Tex. cō

menti. iij. Qō. II.

Trū opz cām pticularez i actu singulareˢ: z effectū i actu singlareˢ siᵗ eē z ñ eē: z oppᵗᵒ mō fit ō cā i pōse: z effectū in pōse vt dixi i 1ª. Q. fit i cōuētēs ō cā i actu. pbaf. accipiaf effectēs p motū i pnᵒ. ē effectēs i actu. g̃ effectᵘˢ. sz exīte effectū cessat motᵒ. g̃ cessat i pnᵒ. ¶Jtē

4.dis. 4° hz. mouēs nāl'r ē p° moto: si h̄ adinuicē dñr. nihil mun°. g̃ mouēs pt eē sine moto: siē p° sine posteriozi. g̃ cā i actu sine effectu i actu. ¶ Jté scitū i actu ē cā scie i actu. Sz sci tū pt eē i actu sine scia i actu: qz referūt ad iuicē 3°°, ñ āt ē ibi eēntial' ozdo nec mutua dependētia: qz scia ōpēdet a scito: et nō e2°. ¶ Jté ōs ē sp cā i actu. g̃ sp fuisset effect° i actu. Al'r pz. si ñ. g̃ p° fuisz i pō cānis: z té mutat°. De h̄ dz qz cā singl'ar i actu z effect° in actu singl'ar sil'r se z ñ sūt. ¶ Cōtra. cā z effect° sil'r sūt z ñ sūt: fm illā rōnē fm quā sil' dependēt. g̃ eo°. q̄ magis ōpēdet sūt magis sil'. Sz cā vlis i actu. z effect° vlis sūt h°i modi. pbatio: qz aliqd posset eē cā i actu: z h̄ cā licet ñ h̄iet hūc effectū i actu. Sic aliqs pteē pi in actu: lz ñ respcū h°i filij: qz ly alit° pōt eē. Sz nlls ē pi nisi filij. g̃ i vl'r magis ōpēdet. h pz: qz sic sūt p°. rela. ¶ Jté i motu ptecioris, ptecui pjcit qñ, pjcies ñ māet, pjcies: sic vtes rotā: z postea gesces: ñ stati diuittit rotā gesceté. Sic i altatōe cessāte altāte ñ stati cessat altā°. Sil'r de aliq̄ sulpēso si ppellat ad vnā ptē cessāte ppelléte ñ stati gesc. ¶ Jté qes violēta hz eādē cāz cū motu violēto: z tñ cessāte mot' agē māet ges. ¶ Jté cātū sp dū ē actu i cāri: ñ tū cānis sp cāt: qz pt corrupi. g̃. p°. pmi p. aut. 6°. meta. p°. Tū qz eē cāt actu iq̄stū ē eē: ñ iq̄stū icipit. ñ. n. icipit n'q̄ ē p°ñ eē: sz ñ cāt iq̄stū ē p°ñ eē. accidit. n. cāe qz eē cātū sit p°ñ eē. Qō pbat ex eodē c°. f. qz accidit agēti ñ sp egisse. h. n. ñ p' sibi nisi iq̄stū aliq° patiēs: l' saltē ipe'. Tū qz vt ibi ar' 1° eē cāti. a' sp ōpēdet ab alio a' ñ. Si ñ. ē ex se neciū: z ita nūq̄z icepit. si sic. z iq̄stū ōpēdet actu cāt: qz i p° istāti, ppt h̄ solū cāt. qz tūc ōpēdz. Illō qz icipit vt pbat pcedēs rō. Tū qz auctas ē ibidē. f. qz cātū sp eget dator sui eē q̄diu ē: sz ñ eget dator sui eē q̄diu ē si ñ cāt. Sil'r ca°. 3. d. cuz aliq̄ ex reb° p eēntiā fuit cā eē alt'i°: sp e' et cā: q̄diu hz eē. h̄ g̃ vt eē et opio: qz cā eēntial' ñ tñ tūc qñ p° cāt: sz sp dū cātū māet si sit sil' i actu cū cāto: z forte qz cātū sp dū ē actu cātur. ¶ Cōtra. Aug. pi ē cā filij: z ignis gnans cā ignis gēti z p se: vt vr: nō māet effectus cā destructa. ¶ Jté si gnans ñ sil' māet cuz genito: vt ipe vr ñdē. c. 2. sz cū aliq̄ alio qō ē ime' cātū ab ipo: z illō est cū alio cāto ab ipo: z sic vsq; ad effectū vr eē pcessus i infinitū i cāis: sz h̄ ipe pcedit ca. 2. cās ñ eēntiales igit vl'r ñ ppinq̄s: ñ nego pcedere in infinitū ¶ Cōtra aut sūt sibi ime'a i diuersis nūc: et tūc duo nūc ime'a aut tps ē medii iter ipa: z tūc cā ñ sil'cū cāto: aut nll' ē me'm. sz qōlz cātū sil'cū sua cā: z tūc oēs cāe infinite erunt sil'i actu. h̄ ar'm fac ibi. c. 2°. z rñdet. vide ibi ¶ De alio mēbro dic phs qz cā i potētia: z effect°i potētia ñ sūt sil'. ¶ Cōtra. cā in potētia: z effect°i potētia referunt 2°°. relonis: vt calefactū' z cale'c: sz ibi ē mutua ōpēdē' eēntial'. g̃ simul sunt z nō sunt. ¶JO

Ad questionē dz p p° mēbro qz cā efficiēs p motū ē cā vni° effectus ime'c. s. fieri z fcti mediāte: tūc vā ē ppō ō cā i actu z effectū ime't° s. apo fieri: qz qñ cā ē i actu, tūc mouz: z qñ mouet fieri ē i mobili. De effectu me't°: nō oz h̄: qz tūc oīa euenirēt de neēi'c suppo't° qz oia h̄ient cās p se: qz si aliqd eueniat ā' die sil'a. a. si fiat fiet a. p se cā. s. b. sz b. hz aliā cām: qz si b. ē i actu: z cā ei°. s. c, z sic redeundo ad aliō: qō nūc ē: sit d. qz ē cā ipi°. c. sz. d. fuit cā i actu ad quā ex ypothesi neēio seq̄bat effectū eē sil'i actu. c. z sic ex c. b. z ex b. a. g̃ oīa neēio vēir ēt. ¶ Tale ar'm fac phs. 6°. h°. ca. 2. Ulū iste due ppones ñ sūt sil'ves qz cuiuslibz fiēdi oz dare p se cām: z qz posita cā i actu neēe sit effectū poni i actu: qz ex his seq̄t 2° ipolis mō pdicto. Qz oia neēio ert z ñ ppt ꝓmā, ppōnē: qz ēt si ipa eēt, vā. adhuc 2° ñ seq̄ret. g̃. ppt scōm. g̃ scōa ē ipolis. ¶ De cā in potētia dicit qz nō oportet esse cum effectu. cuius est pōt effectu. T.c.7.

Sed cōtra isti os ēar'm nūc factū. ita 2cludit pra eos ō fieri qz ponūt effectū ime'm diatuz: quia illaz duaz ppōnū suppō p' z hac quā ipi dant. qz posita cā i actu neēio sit esse fieri in actu Ar'. vt p°. d. exūte i actu neēe ē c. fieri. z ex c. b. z ex b. a. fieri. g̃ oīa futura neēio fiēt. h̄ ita ē icōuenies. sic qz neēio erūt. illō. n. ñ solū ē icōuēiēs. sic qz oīa sil'erūt neēio: vt vadit p' ōductio. Sz ēt qz succesiue ñ pt vtari qn oīa neēio erūt succesiue saltem. nisi per hoc solū qz ponatur aliquid posse fieri: z tū nō forte ppter ipedimētuz. Illec illa euasio valet si i p°. fieri sit aliqd fiēdi. sil'r vr qz illō nō sit v'm. s. qz cā ptcl'ar': z effect° imediat° sūt sil'. ¶ Der idē ar'm: qz ipi faciunt: qz ponam° qz eēnt mlte cāe agētes oz-

dinate nõ p mo^{m}:tũc si cã exĩte in actu:nẽ cesse ẽ imediatũ effcm̃ eẽ i actu.g̃ oia pducibilia a talib^{9} cãis de neĉi^{tc} euenirẽt.h̃ ãt est fim̃.ita eni ꝓti^{r} ꝓducit volũtas aligd:ñ p motũ:sĩc ignis p motũ.ĩmo ꝓtingẽtũ^{9},p^{o} ꝓñe:sĩc ipi ar^{m}.vñ ró nõ valet pl^{o} ibi q̃z h. ¶Jó dõm ad fo:mã:q ibi ẽ falla ꝑm qd ꝛ fini^{r}.¶Cõcedo q̃ qñ cã cãt i actu:q̃ neĉio segr̃ q̃ effect^{9} ẽ i actu.g̃ neĉio ẽ effect^{9}:ñ se^{r} q: cã ẽ i actu ꝓti^{r}.vñ ꝓ^{a} nõ vz.effect^{9} neĉio neĉi^{tc} ꝓ^{c} est i actu si cã sit i actu:g̃ effect^{9} necessario ẽ:nisi ponẽt q̃ cã eẽt neĉio i actu. nũq̃z.n.ex neĉi^{tc} ꝓditiõal'se^{r} neĉitas ꝓñt: nisi añs sit neĉiũ sic ñ ẽ h.Sed fit cã i actu ꝓti^{r}.Sz phs ñ sic arguit.¶Sed h̃ sup^{t9}:q̃ po^{to} eo q̃ ẽ cã:se^{r} neĉio alĩ:sĩc patz p ex^{m} ei^{9}.ibi.¶Cõtra.adhuc illõ q̃ ẽ cã ꝓti^{r} ẽ vł fuit l'erit.g̃ ꝓñs ñ ẽ neĉiũ.¶R^{o}.si iã aligd est:ad q̃ neĉio segr̃ alĩ illud neĉe ẽ foze neĉi^{tc} ieuitabi^{tis}.sic q̃ nõ põt euitari gn e^{t} sz ñ ẽ fim^{r} neĉiũ:q: potuit euitari.q: istud q̃ nũc ẽ:potuit ñ eẽ nũc.¶Cõtra illõ alĩ de cã i potẽtia ꝛ effcũ i potẽtia vł q̃ fil'fiant ꝛ nõ fiant:quia referuntur.2^{oo}:relĩuozum que mutuo dependent.

Potest aliter dici ad qõnẽ.q̃ illa dr̃ia ñ ẽ d relone cãe i potẽtia: ꝛ effect^{9} i potẽtia:q: sic fim̃ ẽ cã i potẽtia ꝛ effe^{c} i potẽtia:sicut d cã i actu ꝛ effcũ i actu: q: vno gñe rlonis referũr oia h.vñ i B ñ ẽ dr̃ia.sz i B q̃ vũtas h^{9} dicti attẽdẽda ẽ d fu^{tis} relonũ.Q: relo cãe i actu:ꝛ effect^{9} i actu ñ põt fũdari n^{i} in ẽte i actu.ꝛ ió sĩc rlones fil' sũt ꝛ ñ sũt.ita ꝛ fu^{ta} eaꝫ.sĩc ꝓ^{9} exponi^{t}:sz relones cãe i potẽtia:ꝛ effect^{9} i potẽtia ñ regrũt fu^{ta} i actu.ꝛ tõ ñ oz fu^{ta} eaꝫ fil'ee:Iz re-
ADDJ lões fil'sint i actu.¶Si ãt ẽ cã i actu fil'erit illa relo:ꝛ illa ñ põt fũdari n^{i} i ente i actu.g̃ aligd ẽ ẽs i actu i q̃ illõ fũdat.Et tõ si cã ẽ i actu aligd ñ solũ ẽ effect^{9} i actu:sz aligd exĩstit actu q̃ ẽ effect^{9} in actu.Sz si relo cãe in potẽtia fũdet i ẽte i actu:sĩc iste ẽ edificator ñ oz rlonẽ effcũs i potẽtia q̃ fil'ẽ cũ rlone cãe i potẽtia fũdari i aliq̃ ẽte i actu.ita q̃ ñ oz fil'aligd exĩstẽ:q̃ sit edificator:et aligd exĩstere:q̃ sit edificabile:q: edificabile põt exĩstẽ i ẽte i potẽtia.Nec itell'it dr̃ia fun^{t9} rel'onũ po^{c} i actu ꝛ effect^{9} i actu:ad fundamẽta relonũ cãe i potẽtia ꝛ effect^{9} i potẽtia in q̃ztũ sũt fũ^{ta}:q: vtreq; rel'ones vtriq; fil' sũt.Ita etiã fu^{ta} fil'sũt:ꝛ actu etiã sũt in q̃ztũ fu^{ta} ꝫ ẽ actu:sũt sub ill' relonib^{9}:sz ñ fil'actu exĩt.sz cã ꝛ effect^{9} i actu si vnũ exĩstit:ꝛ a^{9}. ñ sic in potẽtia.Nec dico.si vnũ fundamẽtũ exĩstit cãe.s.i actu q̃ fũdamẽtũ effect^{9} i actu exĩstit:q: fu^{tvm} actu exĩstit fine relone:sz si ẽ sub relone cãe i actu:ꝛ actu exĩstit:tũc fũdamẽtũ relonis effect^{9} i actu actu exĩstit:vt fit i sũma dr̃ia:ñ sic h̃ in it relões:q: vtreq; neĉio fil'sũt:nec iter fu^{ta} relonũ in q̃ztũ sũt fu^{ta}:q: ꝛ illa vtriq; neĉio fil'sũt.Cũ fine ill' sic ñ sint relones:nec ꝺ illis q̃ fu^{ta} sunt fine suba in se ꝓsiderat:q: sic neutrobiq; neĉio fil'st actu:nec neĉio fil'i potẽtia.Sz itell'it dr̃ia ꝺ fũdamẽtũ actu exĩtib^{9} sub relonib^{9} ꝓpatz ad exĩtia ab^{tc} ñ ad exĩtia ꝫb relõib^{9}. h̃ sic exponit si cã ẽ i actu ita relo ẽ i actu. g̃ neĉe ẽ aligd exĩstẽ i actu i q̃ fũdat rlo cãe i actu:ꝛ effect^{9} i actu:sz si cã i potẽtia ẽ sicut edificator:ñ oz aligd ẽs i actu ẽ in q̃ fũdet illa rlo i potẽtia:sz sufficit h̃e aliq̃ꝺ fundamentũ ens in potentia. T30

Ad prima rõnẽ:q̃ ꝛ relones sũt fil'i actu et fundamẽta realr̃ sũt i actu.Sz dũ mot^{9} ẽ ñ ẽ cã agẽs sĩ i actu:sz i vltio istãti:accipiẽdo tñ effcm̃:r^{v} cui^{9} ẽ mouẽs i actu:ẽ ille effect^{9} i actu:sz dũ mouet ñ ẽ cã i actu:n^{i} fieri.Sz i vltio istãti ẽ cã i actu fci:ꝛ tẽ fil'st i actu.¶Ad aliꝺ d.4 h^{9}.dico q̃ mouẽs ẽ fil'nã cũ effcũ:q: si sint p se reliua relões sũt fil':tñ res subta mobr̃ ẽ poz alia re i q̃ fũdat relo effect^{9}:tũc logr̃ ꝺ fu^{tis}:ñ ꝺ relonib^{9}:q: dr̃ ibidẽ q̃ sẽsibilia pñt eẽ ñ exĩtib^{9} sẽsib^{9}:q: sẽsibilia ꝛ sensus dñr rela.3^{oo}.¶Ad.3^{m}.ar^{m}.q̃ scitũ ẽ cã scie aliq̃^{9}.ꝛ d^{o} q̃ scitũ i actu:ꝛ scia i actu fil'st.ꝛ ñ st ꝛ cũ dr̃ q̃ rsert.3^{oo}.negꝫ:sz scia i actu:ꝛ scibile ñ i actu scitũ.¶Ad aliꝺ ꝺo:q: de^{o} sp fuit:ñ tñ cã i actu sp.¶Cõtra.tũc fuit cã i potẽtia:ꝛ tẽ mutat^{9}:q: faci^{9} ẽ ꝺ cã i potẽtia. cã i actu.¶Nõ valz:q: agẽs volũtariũ vo^{tc} ãtiq̃ ñ mutata põt cãre q̃ñ placet sine mutatiõe sui:sĩc si ego vellẽ mõ sedẽ cras possũ sedere cras sine mutatiõe vo^{tis} mee.¶Cõ ꝓ^{ma} 4
tra auer.8.phy.volẽs nũc facere tunc:ꝛ nõ nũc.salte expectat tps:q̃ ñ ẽ sine mutatiõe. 6.2.d.
¶Respondio.ita fecit ipse miser Auer.q: fuit in tẽpore deus in eternitate añ mũdi creatiõez nullũ tps expectauit:q: i istãti q̃

expectatio eternitatis istans est. noli mensurare deū ꝑm Aner. ¶ Et ꝙ a cā nō mutata ꝓcedat nouꝰ effectꝰ. ꝓpter a. est nouū. ḡ hēt cāz: ⁊ cū nō sit ire i infinitū veniet ad cām nō nouaz a q̄ est immetᶜ nouū aliqd. ¶ Itē quō pōt cā nō mutata sp̄ mouere qd̄ est sp̄ aliū ⁊ aliū effectū hr̄e: ⁊ nō pōt aliqñ mouere cum p̄us nō mouerit: cū nō sit nisi nouꝰ effectꝰ sp̄ in p̄mo mēbro: ⁊ nouꝰ aliqñ i. 2ᵒ. Sz q̄re nūc nouit: ⁊ nō tūc. qz voluit. huiꝰ nō ē q̄rere cām. qz hīta cā imeᵗᵃ ⁊ sufficienti respectu effectꝰ nō est vltra q̄rere. qz tūc oim esset demr̄o. ḡ indiscipᵗᵃˢ est q̄rere qd nouū in deo. q. relatio rōnis nō p̄cederet creatiōez: sed q̄si seq̄retur ita ꝙ cā inq̄ntū p̄cedit cāre innouat in nullo: sz vt agit q̄si cāndo actiōez manet vt p̄us ⁊ nāl'r nec re nec rōne mutat. Alij dñt ꝙ oīs relatio noua est in effectu etiam illa q̄ cā dr̄ ad effectuz. ¶ Cōtra. vbi ē relatio ibi ē funᵗᵛᵐ ¶ Item in quo est relatio. illud referr̄ illa relatione. ¶ Itē relatōes sibi iuicē oppoᵗᵉ erūt in eodē. Aliter dr̄ ꝙ est noua d̄noiaᵒ antique relatōis. ¶ Cōtra eadē rōne. pater meꝰ qñ gnāuit me: ñ habuit nouā relōnē: qz p̄us fuit gñatiuꝰ: ⁊ᶜ solū gnāns hr̄et nouam denoiatiōem. ¶ Tenēdo ḡ p̄ᵃᵐ illaꝝ viaꝝ est dubitatio. vtꝝ sit p̄us i cā illa relatio rōnis: an in effectu relō realis. Dr̄. 2ᵐ. qz referiᵉ reale est cā rōnis non ecōuerso. Exemplū de dextro in aīali: ⁊ sinistro i colūna. ¶ Cōtra prius nāl'r fuit hoc cāᵗⁱᵐ q̄z iᵈ cābile: qz. n. hoc cāᵗⁱᵐ iō. iᵈ cābile. ḡ p̄us hoc cās q̄z illud cātum. ¶ Cōfirmat. qcqd est in cā p̄cedit iᵈ qd̄ est in effectu. Rñᵒ. illoꝝ non valet: qz sp̄ maior dr̄ia reducit ad minorē. ¶ Ad. 3ᵐ. arᵐ al'r ꝑm aliq̄s scibile ꝑm se ⁊ eēntial'r referr̄ ad sciaz in potātia: ⁊ scia in potētia: ⁊ scibile sil' sunt ⁊ nō sunt: nec accidit scibili ꝙ sciat potētia. Accidit tñ lapidi: sicut accidit Joāni ꝙ sit pr̄: nō tñ accidit pr̄i ꝙ sit pr̄. vñ sicut scia in potentia eēntial'r depēdet a scibili. ita ecōuerso: ⁊ sicut scia in actu d̄pēdet a scito i actu. ita eꝯᵒ. vñ qd̄ dñt ꝙ accidit scibili. ꝙ sciat. itelligēdū est de re subta. s. lapide vl' ligno. ꝓprio dici Scibile. n. nō est scibile: nisi qz eiꝰ pōt esse scia: qz si esset scibile et eiꝰ nō esset scia in potētia: esset scibile ⁊ nō scibile. ḡ i rōne scibilis includitur scientia in potētia: sicut suum per se correlatiuum.

Hoꝝ qdem vtiqꝫ altera cā est essendi necessaria: hoꝝ aūt nulla: sed ꝓpter hec alia sūt ex necessitate. T. c. vj. Qō. III.

Utrū necessaria hēant cāz sui eē? Qz nō. Auic. p̄mo meta. ca. 6. a. Qz oē hñs esse p cām: circa scripta cā nō hēt esse: ⁊ tunc nō necessariū de se. ḡ nullū cātū de se necessariū. ¶ Itē cā efficiēs est vnde p̄nᵐ motus. Sed in imobilibus nō est motꝰ. ¶ Oppᵐ in. 2. huiꝰ necārioꝝ vl' sēpiternoꝝ sūt cāe. T. c. 4.

Dicendum ꝙ si aliquis pōt esse effectꝰ necssariꝰ pōt necessitas eius hr̄e cām efficientē: sicut res ipsa hēt cām: qz oportz ponere vnū a q̄ est cālitas oim: qz si necessitas effectꝰ nō hr̄et cām cū sit in cāto aliqd eēt in cāto nō cātū.

Ad auicennā ꝙ itelligit de necessario p se. Sz aliqd dr̄ necessariū p se effectiue. ita ꝙ p se excludat aliā cāz efficientē p̄orē: et sic solꝰ deꝰ est p se necessariū in gñe cāe efficiētis. vl' pōt aliqd esse necessariū formal'r ⁊ p se: ⁊ tale pōt ab alio esse: qz sicut ip̄m necessariū formaliter in se effectiue est ab alio. ita ⁊ necessitas. tunc ad formā circūscripta cā nō esset necessariū ex se. veꝝ est in gñe cāe efficientis: tñ formal'r si forma eius posset stare de se: hr̄et necessitatē sine efficiēte: sz nō pōt sine p̄mo. vñ circūscriptio illiꝰ circūscribit etiā cām itrinsecā formalē necessitatis ex ꝯñti: nō eni ptē hz a se ptē ab efficiente: sed totū: tam nām q̄z necessitatē hēt ab efficiente: quo sublato totū tollit. ¶ Cōtra: qd̄ circūscripto aliquo nō est: nō est necessariuz nisi ex suppōne. ¶ Dd̄m ꝙ illud qd̄ est necessariū: ex suppōne necessaria ē necessariuz. ¶ Ad aliud rño ꝙ illa descriptio est a posteriori ⁊ nō a notiori. nō. n. ē simpl'r de rōne efficiētis: ꝙ sit p̄nᵐ motꝰ: qz accidit efficiēti ꝑm ꝙ huiꝰ ꝙ agat p motum: qz efficiēs pōt agere sine motu. tamē in naturalibꝰ cōiter est vera. ¶ Responsio ad questionē: ad h̄ ꝙ effectꝰ sit necessarius

oz cām eē nēciaz: z i eēndo z i cāndo: qz al
tero illozū destructo pōt effect⁹ nō eē. Jn
cōplexis ē iuenire vtrūqz. pncipia. n. in se
sunt nēcia: z nēcto cānt ꝛcl'ones: qz rō ne
cessarie cānt ē. q destructo effectu ipa de
struāt. sic ē de pncipijs respcū ꝛcl'onū. 2⁰.
T.c.89. phi. 8. Jn icōplexis sine entitate rez nulla ē
cā vt roqz mō nēcia. nulla. n. p⁹ pmā eēt nisi
pma eēt: qz nulla alia nisi cāta: z si ñ ē nēcto
cāta nō nēcto ē: z ita ñ nēciarto cāt. Sz p⁹
nō ē nēcia i cāndo: qz ex rōne cāe nēce ipa
destrueret destructo effectū: z ita ei⁹ entitas ñ
eēt oino ab⁹ z idepēdēs. CArgueret h: qz
libere cāt. ñ vz: nā z pductio. s. s. ē liba siue
LJO libe: z tūn nēcia. CTū aliq sūt effect⁹ nēcarij
pm gd: siue sub cōditiōe. s. si cā ē p eo q cā
pria ex nāli colligātia cū effectū nēcto dū ē
cāt i⁹. Sz nec sic ē nēcitas i pma cā: qz tūc
eēt nēcitas simplr: cuz illa ꝛdditio sit simplr
nēcia. Qō. n. nēcui ē ex suppōne simplr ne
cessaria est simp⁹ nēcū: illō suppositū i alijs
cāis nālib⁹ñ ē simp⁹ nēcū: CAd ar^m i op^m.
nō oē sempiternū ē nēcūs: sz hic in littera.
z. 8. phi. loquitur de complexis.

Contra ista necessitas

simp⁹ est ꝛdditio pōtis i creaturis: qz ñ icludit
ꝛtradictōez. Qō. pbai sic. mod⁹ pducēdi ñ
variat nāz pducti. Si de⁹ pduceret res ex
nēcitate aliqd cātui eēt nēcuū. g. lz nūc aliter
pducank nēcitas eis ñ repugnabit. CJtē
si de⁹ pducēt ex nēcitate nāe cātū eēt nēca
rū simplr. g. cū mod⁹ q nūc pduē sit eq no
bilis vl nobilior illo: simplr nēcarū pt sic
pducē. CJtē i oi ꝛdditōe ētis simplr nobi
li⁹ ē ens nēcarū nō nēcario: g. et i cāndo. g
nobilissima cā nēcto cāt. CJtē ex plenitu
die pfectōis i cā ꝛsequi effect⁹. Si g in aliq
effectu pt eē tāta pfectio q ipa posita nēcto
ponat aliō mōto magt i pma cā. CQz ex lz
pfirmat: qz si p^m nō ē nēcuū: nec aliqd po
steri⁹ i eēntialr ordinatū: g si ꝛnexio effect⁹
cū pma cā q ē eēntialr p^a ꝛnexio nō ē nēca
ria: nec aliq alia ē. CRō adducta ō so im
probat: z p⁹: qz nō oz illō accipe ex. 2. phi.
vbi logr de pn⁹. z ꝛcl'one: qz alr vr eē ꝛcl'o
in pn⁹. q effect⁹ i cā: qz 2⁰ ē qdā ps itellus
pncipij actu ꝛtēta i illo: lz ñ distincte. sicut
singulare i vlī: nō sic effect⁹ i cā. CDecrō
pcedet q rō cāe nēcario nō ide accipitur.

CJtē i cāt: q aliqd nēcario cāet nō attri
buit eoz ipfectōi nec ōpēdēte ex effectu:
sz plenitudini pfectōis. g. nec silr h. vñ aliq
destructo aliō destrui segr vl q̄si a posteriori. p⁹ mō ꝛcludit ipfectiōez. 2⁰⁰.
abūdāte pfectiōez: sic ō subo z ppa passiōe
q nō i se ꝛsistit: sz i aliō fluit: pcipue si illud
aliō destrui ē possibile. CJtē pm lz posset
de⁹ pducē pfectōs dīas entiū q̄z nūc: qz nēca
riū z pōtē. CContra rñsionē ad arg^m p⁹ ce
li. z mūdi quō nihil ex se pōtē pōt eē nēca
riū p aliud. addita hic hac rōne: nēcariū z
pōtē diuidūt totū ens. g. oēm dīam entis:
diuisiōes. n. entis inq̄stū ens cōiter nō sunt
subordinate. CContra. volūtas q̄ ē p⁹ finis
nō ē nēcario alicui⁹ ñ nēcto ordiati ad finē

Ad argumēta supi⁹ ꝛtra Aui. CAd primum
q mod⁹ pcedēdi nō variat ꝛdditionē ppaz
pducto. Sz aliq pductio ꝛcludit nēcitatē
pducti: z qz cātū ꝛcludit ñ nēcitatē. iō ꝛtra
dictio. cātū a so nēci^te nāe. CPer hoc ad
ar^m. 2^m. CAd. 3^m. q in oi cālitate absoluta
nēcitas ē pfectōis si respcū ad pus a q̄ aliq
dd depēdet. si eēt nēcitas nō poneret ipfec
tōez i ab^te. illetū respect⁹ eēt pfectio: si nō
eēt ꝛtradictio i rmio. CAd extrmuz. n. cui
repugnet nēcitas nō pt eē respect⁹ nēcari
CAd. 4^m. plenitudo pfectōis limitate ñ ē
simplr plenitudo. CAd ꝛfirmatōez q lic
aliq cōnexio sit lz qd nēcia: nulla tñ simplr
est nēcaria: qz q̄libet dependet a prima cā q̄
cōtingēter cāt: qua prius nāliter nō cānt
nihil aliud cāt silr cōiter scē cāe sunt im
pedibiles: z cā ipedibilis q̄ztūcūqz nō im
pediat ñ est necessaria. CPro pma rōne
tacta que est Aluc. Dicit q necessariū ex se
debet itrinsece hīe necessitatē: et ita quaq
ypotesi siue poli siue ipoli posita: circa ex
trinsecū nō erit nō necessariū. CAd aliud
hic supra. CRñ⁹. q dicit pfectōez simplr
z lz nō determiate: sed in suo diuidit ens.
CContra. opposita ꝛuertunt cū aliis silib⁹
diuidētibus ens. Exemplū finitū infinitū
pōtē nēcariū impfectū pfectuz simplr cē.

Amplius aūt alia pm nūez sunt vnū. alia pm spēz alia pm genus: alia scom analogiam.

T.c.xij.Q̃ō.IIII.

Evno tē. Quare ō diuisione vni⁹ qō diuidit i vnuz numero spē logia. Utrū diuisio sit ꝓuenies ⁊ ō ptib⁹ diuisiōis: Q. nō. aut ē eadē cum ꝑma quā ponit: aut alia: nō eadē: qz tūc ſufficies: qz ꝑma hz gnqz mēbza. hūi ḡttuoz: nō ē alia: qz duo mēbza ultⁱ⁹ diuisiōis cōuenūt cum duob⁹ alteri⁹. ſ. de gñe ⁊ de spē. Jté aut ē diuisio vnuoci i vnuocata: qō nō: qz tunc multū nō diceret oppois modis iſtis: qō ē ꝓpria ꝑbm i lra. Irrōnale. n. ⁊ rōnale nō diuidūt in eōm. Nec diuisio eguoci: qz tunc vbicūqz ponit vnū vl' mltū i ꝓpōne ecēt ꝓpositio distinguēda qō ñ ē vez. Jté tūc ad vnū mēbrū nō poſſet ſeq aliō ꝓpria ꝑbm i lra: qz vnū mēbrū diuisiōis ꝓuenit oib⁹ mēbris: qz vni eē ē ꝑn̄ nūeri eē ca⁹ uto. ḡ oē vnū est ꝓncipiū nūeri. ḡ vnū nūero: qō est vnū mēbz. ē cōe oib⁹ mēbris. Jté ō rōne mēbroz: q dicit vnū nūero. cuius mā vna nūero. tūc nullū imāie eēt vnū nūero. ꝙis ē falſū: qz ſicut ſp vnitas ꝓt⁹ iferi vnitatez poſteriozē: ita ex oppo⁽ᵗᵒ⁾ i mltitudie. Sz i imāib⁹ ē mltitudo ſpē. ḡ vnū nūero. Jté tūc ꝓpria vnū n uero: qz eoz mā est vna nūero. Oppo⁽ᵐ⁾ dicit ꝑbs.

Dicitur q diuisio ē ꝓuenies: qz illa ē ꝑm itēciões logicas: ⁊ prima diſio ē ꝑm fūdat⁹ realia: iſta ꝑm itēciões fūdatas i reb⁹. virū aut vnū: qō diuidit in vna diuiſiōe ⁊ i alia ſit reale: vl' q i vna ſit reale: ⁊ q i alia itēciōale tāgēt i ꝑma ſol'one ꝑmi ar⁽ᵗⁱ⁾. Sz ſp iſtud ē vez qō h dr: ⁊ tūc aſſignat ſufficiēta. qz itellus itelligēs aliqd ſub rōne vni⁹: aut itelligit ſub rōne icommunicabil: et h ē vnitas nūeralis: aut ſub rōne ꝑdicabilis ō plūrib⁹: tūc dr: aut differentib⁹ nūero: tūc vnitas ſpēi. aut dr̄ntibus ſpē: tūc vnitas gñis. vltra hāc vnitatē nō ē ulcuire vnū ꝓceptū ꝑdicabilē: tū vnū ꝓceptum accipiēdo cōmunissimū ꝓpando alteri cōiſſimo iuenit vnitas ꝓpriōis i ſim plr ſe hūdo ad alia. ſ. ſua iferiora i ꝑdicando i qd de eis: ſic diuisio ē ſufficies. Cōtra. duo mēbra nō ſunt accepta ꝑm fun⁽ᵗᵃ⁾ i itēciōalia. ꝑ⁽ᵐ⁾ nō: qz tūc dr vnū nūero: cuius mā vna: ſz mā ñ ē a ꝓsideratōe itell'us. 4ᵐ. nō: qz aliq̄ ꝓpriō ecēt nullo exīte itell'u: nā ſil'r tūc ſe hꝫent. 8. ad. 4. ⁊. 6. ad 3ª. ḡ vnitas ꝓpriōis nō cātur ab itell'u. Expo. nit ꝑ⁽ᵐ⁾ vno mō ſic. dr vnū nūero: qō ñ ꝑdicat de plib⁹: ⁊ h est vnitas ſingularis: ⁊ ita fundamētū vni⁹ ē ſingulare. Qō ꝓbat. qz vl'e ⁊ ſingulare referūt ad inuicē vl'e itētionale. ḡ ſingulare itētionale: qz ſunt ſil' nā ⁊ res itēciōis ꝓme ⁊ ſcde nō ſunt ſil'. Hoc ꝓfirmat ꝑ illud tertij h⁹. q. 3ª. vnū numero dr̄ aut ſingulare nihil dr̄t. Ad aliud de ꝓpriōe. Dico q ꝓpriō pōt eē ꝑm fūda mēta realia: ſicut i nūeri vl' itētiōalia: ſicut in ꝑdicari ⁊ ſubījci. ꝑª pōt eē ſine itell'u. 2ª nō: ⁊ h ē illa ō qua logitur: qz ꝑdiª hñt hāc ꝓpriōez i ꝑdicādo i qd ō ꝓtēnis ſub ipis. T.c.12.

Ad primū ꝓncipale ar⁽ᵐ⁾ dicit. q nec iſta diuisio nec ꝓma diuidat vnū ꝑm rōnē vni⁹. ſ. ꝑm rōnez idiuiſiōis: ſz ꝑm fundamēta ſup q̄ pōt vnitas fūdari: tūc h diuisio dr̄t a ꝑma ꝑm fūdamēta diuersa: qz ꝑma sūt fūdamēta realia h itētiōalia. Cōtra res itēciōis ꝓme. ſicut vnitas q̄ ē de gñe q̄ttat nō fūdat i re 2ᵉ itēciōis: q⁹ oē fu⁽ᵗᵛᵐ⁾ i alio hz mīozē entitatē q̄ fūdamētū: ⁊ res ꝑme itēciōis hz maiozē entitatē q̄ res 2ᵉ itentionis. Concedit ⁊ rñr al'r. qz vnitas diuisa ꝑmo ē realis. h āt est vnitas rōnis ⁊ fun⁽ᵗª⁾ etiā: tūc dico q mēbza duo. ſ. gñe et ſpē hic ⁊ ibi nō ꝓueniunt Ad h nota. q oīs vnitas cāta ab itell'u hz vnitatē in re a qua oziginat: ſicut tāgit i ꝑmo h⁹. q. 1. ⁊ manifestius in. 7. ſicut ignis generat ignem: quia idem ſpecie ei nullo existente intellectu: et ex illa vnitate in re mouetur intellectus ad iuentendū vnitatem intentionalē: que in illa vnitate reali fundatur. ⁊ hic vnitas realis est in primis membris. ⁊ vnitas rationis que fundatur in tali vnitate est in 2ª diuisione. Ad aliud poſſet hic dici: q vnuz hic diuisum eguoce dicitur ab vno prius diuiſo: tū iſtud vnuz in ſe: ⁊ illud in ſe ambo quo ad ſuos modos nō ſunt equiuoce dicta: ſed vnitas hic in ſuis modis: ⁊ ibi in ſuis differūt ꝑm magis ⁊ minus: ⁊ cū dicit: tūc multū nō dr̄ ſic. imo q̄ vnū oppo⁽ᵐ⁾ dr̄ ꝑm magis ⁊ minus de aliquibus. tunc oppo⁽ᵐ⁾ tot modis: nō tū oz oppositū diuidi in tot inferiora:

sicut aliud. In quo gñe est istud vnū intētionale cū aliud sit reale. Et ego q̄ro in q̄ gñe sunt ille itentões gen⁹ & spēs: si sint in nullo gñe. tūc nō est q̄rendū de vno i quo gñe sit. si sint in aliquo ibi ponet vnū scdo diuisum. ¶Ad. 3^m. dōm. q vnū hic diuisū est vnū rōnis. & nō vnū p̄n^m nūeri: sz vnū p̄ncipiū nūeri cōe est omni reali: vñ vnuz nūero & vnū p̄ncipiū nūeri dr̄nt. ¶Primū est diuidés in scda diuisiōe. 2^m. diuisum in prima. ¶Ad aliud dicit ꝓmentator q dr̄ia est. q2 vnū nūero est in materia: vnū p̄ncipiū nūeroꝝ nō est in materia. Sic ad ar^m. ¶Cōtra hoc q dicit q vnū qđ est p̄ncipiū nūeroꝝ nō est in mā: aut ꝑpō est vlis negatiua: aut ꝑticularis negatiua. Si p̄mo falsum est. q2 aliqđ vnū vnitate que p̄ncipiū est nūeri est in materia: sicut de ꝑtibus diuisis ꝓtinui q2 qōlibet diuisum est vnuz numero: & si nullū vnū p̄ncipiū nūeri eēt in materia. g̃ null⁹ nūerus eēt in materia si ꝑticulariter itelligit: q̄re ponit vnū ꝓuerti bile cū ente aliud ab vno qđ est p̄ncipium numeri: q2 in oībus imālibus est vnū p̄ncipiū nūeri p̄m eū: & in mālib⁹: vt imediate añ oftēsum est. g̃ in oīb⁹ pōt eē vnū p̄n^m nūeroꝝ. g̃ aliud supfluū. ¶Jtē de alio mébro: aut nō est dr̄ia: aut oz itelligere: q oē vnū nūero est in materia. Sz h̄ est fl̄m: q2 in imaterialibus est aliqua vnitas maioꝝ vnitate spēi nulla maioꝝ q̄z vnitas nūero: ꝓut hic logit̄: ergo illa est in mālibus. p⁹ ꝓme illaꝝ: q2 aliqs angelus est ita vnus q nō p̄dicaf de pluribus. ergo magis vnū q̄z spē. ¶Jgit omisso Auer. dicit Tho. ad rōnē: q vnitas nūeralis causaf ex mā vna p̄m q subst̄at dimēsionibus ꝑmiatl. Et p̄m hoc & aliud q ꝓtraria nō h̄nt mām vnam tale sil'. ¶Cōtra. in imālib⁹ est vnū: & tū nō est ibi talis mā. ¶Cōtra. 2. si silitas regrit: tūc simlitas tpis: & tūc ab^{ta} a tpe nō pōt hic illā vnitatē: & talia sūt mathematica. Et tū ꝓbs. 3⁹. hui⁹ dicit: q in mathematicis sunt multa nūero eiusdē spēi. ¶Dicit aliter q ꝑpō ꝑt assignat de quolibet in se non de duob⁹ cōpatis adinuicez. ¶Cōtra. si h̄ sit p se rō vnitatis nūeralis in aliq̄ eodē vbicūq; inuenit rō & effectus. g̃ si in duob⁹ ꝓpatis inuenief rō inuenief illa vnitas. ¶Dicit g̃ ad ꝑpōm. q vnitas nūeralis nō diffinit ꝑ hoc q dicit Arist. cuius mā vna nūero. p̄bat quōcūq; q2 ens i2^e. itentiōis nō diffinit p ens p̄me itentiōis: neq; est circūlocutio p ꝓuertibilia. Sed exemplū est in manifestis. verbi gr̄a. Ens p̄m accidēs aggregat duo. hō dicit ens p se: nec oz nūerare oia entia. vnde manifestioꝝ est nobis vnitas i mālibus: q̄z in imālib⁹: nō tū excludit q̄n sit i imālib⁹. Alr̄ q singl̄are simpl̄r subalt̄ hēt rōnē mālē: & subalitas appꝛopꝛiat simpl̄r singulari. vñ glosa ꝑpōm: vnū nūero est cui⁹ materia est vna nūero. i. cui⁹ subalitas est singularis simpl̄r: & tūc nihil est ad materiā realē. ¶Cōtra i dicta solone p̄ncipali. Si vnitas distinguit̄ b̄ in fundaméta itentionalia: tunc nō eēnt plures vnitates q̄z fundaméta: nec ecōuerso. h̄ est falsum. ¶Plura sunt fundaméta q̄z illa q̄ttuoꝝ. s. genus dr̄ia: ꝑpriū: & accīs. ¶Cōtra vnū dcm ad p̄mū arg^m. q si fundamētū illi⁹ vnitatis sit itentionale. ¶Probo q nihil sit. illud qđ est min⁹ ente itentionali est oino nō ens. sed passio fundata in ente rōnis est minus ens. g̃ nihil est. & sic illa vnitas nihil esset. ¶Ad p̄mū dōm q illa diuisio daf fm q vnitas itentionalis fundaf in q̄cūq; ꝓsideratō: vt qd: & nō sunt ꝑdicabilia in qd: nisi 4. vt supꝛa enumeranf: q2 alie qdditates enūerare in q̄le ꝑdicanf. alr̄ sic. q diuisio est fm q est cuiuscūq; itellecti i se: nō put ꝓpaf ad alia: & h̄ fm diuersos grad⁹ vnitatis: & p h̄ excludit vnitas diffinitōis & dr̄ie. p p̄mū excludit ꝑpriū & accīs q̄ in se ꝑsiderata sunt vnum spē. ¶Ad aliud: q sicut gradus est in reb⁹ realib⁹. sic in reb⁹ rōnis vñ illa res rōnis q̄ subiicit alteri rei rōnis é magis res aliquo modo: tamē ex hoc nō sequitur q a⁹ sit nihil.

Scōm se vero dicunt esse quecūq; significant figuras p̄dicatōis. Quotiēs. n. dr̄ totiēs eē significat. T.c.xiij. Q.ō.v.

T.c.18.

Utruzens fm se cōiter diuidat i decē gña gñalissima? Q. ñ: ex pte diſi. si ens fm se: cū sic nō eget altero. p̄mo post^e. 3⁹ mō p se. Sed T.c. accīs

accidés eget alio. ergo nõn est ens ꝼm se. ¶Dicit ꝙ ens nõ diuidit hic: sicut accipitur ibi. s. ꝑ ente solitario. s. ꝑ ꝑma ſuba: ſz accipit hic ꝑ quolibet qđ nõ aggregat in se diuersas naturas. ¶Cõtra. 7. huius nõ est idem gđditas albi cũ albo: nec musici cũ musico ꝓpter duplex ſignificare. ergo accidẽtia quecũq; ſignificãt aggregatum. ¶Item ad ꝑncipale ex parte diuidentiũ 5°. topico ꝛ. Nõ ꝑ ſupabũdantiã dicit vni soli cõuenit: generalissimũ est tale. ġ ꝛc. ꝙ sint tm̃ duo ens diuidit in ens ꝑ se: ꝛ nõ ꝑ se. silr diuidit in ens in alio ꝛ nõ in alio. in ens dependẽs ꝛ nõ depẽdens. ġ. sicut vnũ mẽbrũ est generalissimũ. ita ꝛ reliquũ. Dicitur hic ꝙ ꝓpria nõ valet: qz vnũ membrũ est vni nocũ: aliud eguocũ. equocũ potest plura cõtinere sub se q̃z vni uocũ. ideo ꝛc. ¶Contra. 1. topico ꝛ. quot modis dicitur vnũ oppositoꝝ tot ꝛ reliquũ. ġ si diuisio sit ꝓposita ſi vnũ mẽbrũ est multiplex ad 9. ꝛ reliquũ. Silr ſi vnũ mẽbrũ diuisionis sit equocũ ad genera. 9. ġ nullũ accidẽtiũ plus cõuenit cũ alio q̃z cũ ſuba. hoc est incõuenies cũ alia dependẽs a ſuba: ꝛ ſuba nõ dependet. Silr diuisio nõ esset verior q̃z hoc ens aliud qñ: aliud nõ qñ. ¶Item ad ꝑncipale de quãtitate: ꝙ sint duo gña in oñi vno gñe est vm̃ ꝑm: in q̃ztitate sunt duo vnitas ꝛ punctũ. dicit ꝙ nõ sunt duo ꝑa simplr: sed vnũ ꝛ punctus reducunt ad vnitatẽ. 5°. huius. de vno oino idiuisibile nõ ḣns positionẽ est vnitas: ḣns vo positionẽ est ꝑct°. ꝛ ꝑ° posterior ꝙ punct° est vnitas ḣns positionẽ. ¶Cõtra: sic ꝑn̄m ad ꝑn̄m. sic ꝑncipiatũ ad ꝑncipiatũ. si ġ ꝑct° ḣns positionẽ: reducit ad vnũ: tũc q̃ztitas ꝓtinua ad discretã: ꝛ tũc nõ sunt spẽs vni° gñis: qz gen° eq̃ ꝑ° di de suis spẽb°. ¶Item hec ẽ falsa: ꝑct° est vnitas ḣns põz: nec oz allegare ꝓbm: qz logꝯ ꝼz positionẽ pl'onis ponẽti q̃ztites esse ſubas rez nõ ꝼm ꝓpaz qñ ꝓbs dicit ꝑ° posterioꝝ. ¶Punctus ẽ ſuba ḣns põm. ḣ aũt ẽ falsũ ꝼm eo° intẽtionẽ ꝙ punct° sit suba. ġ alr logꝯ. ¶Item oẽ gen° diuidit ꝑ° ꝑ duas dias tm̃ i duas spẽs ꝑmas q̃ztitas i ꝑdicamẽti ḣẽt duas diuisiões: q̃z neutra ꝓtinet ſub alia. ſz vtraq; ꝑª. Punct° ꝑ bario ẽ: qz sub ꝓtinua nõ ꝓtinet ḣre põm. Nec discreta qz vtraq; tã q̃ztitas ꝓtinua q̃z discreta põt esse sine põne. ġ est duo gña.

¶De q̃litate ḣẽt q̃tuoz spẽs ꝑas. De rel'one ꝙ sunt duo: oẽ relatꝫ refert ad correlatiuũ: qđ est silr cõ eo: ġ gñalissimũ ad aliqđ eq̃ ꝑ cũ eo. ġ duo ꝑª. ¶De actiõe ꝛ passione sũt essentialr rel'ones. ġ nõ distincta genera. ꝑ°. oẽ illud ẽ essentialr rel'o. q̃ aliqđ formalr refert: ſz actio ꝛ passio sunt huius modi. ġ ꝛc. ꝑ°. calefactiẽs refert ad calefactũ: ſz calefaciẽs in q̃ztũ calefaciens formalr actiõe ẽ calefaciẽs ꝛ calefactũ tale ꝑ passionẽ. ¶De vbi ꝛ qñ. vbi est esse in loco. Et qñ est eẽ in tpe. eẽ in aliq̃ loco nõ est alterius gñis q̃z illud in q̃ est: sicut nec eẽ i sanitate ẽ alteri° gñis q̃z sanitas: qz si sic tũc essent. 18. gña gñalissima in accñtib°. ġ esse in vbi ꝛ in tpe ẽ eiusdẽ gñis cũ loco ꝛ tpe. ¶Itẽ põ est ordo ptũ in loco: de gđditate pónis nõ est ps: qz ps est in gñe rel'onis: nec est eẽ in loco: qz tunc põ esset vbi ġ est essentialr ordo: ꝛ ordo est rel'o. ġ põ ẽ rel'o essentialr. ¶De ḣitu. ḣitus est ḣitudo media inter rẽ ḣitã ꝛ ḣitẽ: ſz ḣ est rel'o. ¶Itẽ ḣitus est mediũ iter ḣabentẽ ꝛ rẽ ḣitã: sic factio mediũ inter facientẽ ꝛ rẽ factã: ſz factio facit duo gñalissima ꝑ ḣ qz ẽ ab ḣ ꝛ in ḣ. ġ ꝛ ista. ¶Opp^m dicit ꝓbs in ꝑdicamẽtis. s. singulum in cõplexoꝝ: aut signãt ꝛc. Nota est hic oppositiũ: qz ḣ omittit duo. et dicit cõmẽta. qz ꝓpꝫ breuitatẽ. ſz q̃ pluralitas fuisset dixisse duo vba ꝛ ḣ nec̃ia. ¶Dubiũ est de istis ꝑdicamẽtis quõ qõlibz genꝰ est in se vnũ cũ in mltis nõ videat eẽ realitas vna aliq̃ in oibus ſpẽb° ſube i angulo in corpe: vt q̃litatis in q̃tuor spẽb° ꝛc. ¶Alitꝫ dubiũ qr nõ est duo lex: qñ vbi: situs ḣitus actiũ. s. ꝛ passiuũ. vbi etiã sunt aſpect° potentiaꝝ aie iclinatiões ẽt violẽte date mobilib° a mouentib°: ſpẽs gentes ſensibiles vel itelligibiles: vbi est mot°: vbi ꝑncipia ſube. cũ qõlibz istoꝝ sit aliqđ ens ꝼm se: qz ḣns vnũ qđ qr etiã ꝓcreta nõ sunt genera ſicut abſtracta. Questio. vj.

¶Arta ḣoc de distinctione diuidẽtiũ q̃rit. vtrũ distinguãt essentialiter. ꝙ nõ. ¶Quãtitas est essentialit diuisibilis in ea q̃ insunt ꝛc. tale est ſuba corpea ſiue essentia addita. ꝑ°. Subiectũ ꝼm ꝙ ſubm nãlr ẽ ꝓpus accñte. ġ ſuba

corpea nāliter est p̄or q̄ztitate cū sit subm
etⁱ. Sz talis suba nō p̄ot recipe q̄ztitatē ni
si mp̄tibⁱ etⁱ: qz de rōne q̄ztitatis est hr̄e p̄
tē extra p̄tē: z idiuisibile nō p̄ot recipe di
uisibile. g̃ de rōne susceptiui mq̄ztū huius
modi est hr̄e p̄tes eiusdē rōnis. ¶ De q̄li
tate q̄litas dr̄ vno mō dāa sube. Dēia non
dr̄t eēntialr̄ a suba. g̃ zc. Jtē q̄litas 4ᵃ spēi
nō differt eēntialr̄ a q̄ztitate. g̃ nō dist̄guit
p̄batio. Si figura distingueret eēntialr̄ a
corpe cū vtrūq; sit absolutū. g̃ deⁱ posset fa
cere corpus sine figura. z ita nō termiatū.
¶ Jtē tūc posset q̄ztitas itelligi sine figura
T.c.40 tione: q̄ē termⁱⁿ: qđ est ꝓtra phz. 3ⁱ. phy.
T.c.17. Illō p̄ot itelligi corpⁱ nisi terminatū supfi
cie. ca. de īfinito ibi rōnabilr̄ zc. ꝓma rōne
Silr̄. 3. hⁱ. 16. q. arᵍ 10. sine his. l. supficie
z linea ipole ē eē corpus: qz his diffinit z
nō ecōuerso. ¶ De relatione aduenit sine
reali mutatiōe. g̃ nō est res vera distincta
T.c.20. aīs p̄bat p Alz. 5ⁱ. phy. Sz h̄ nō valet: qz
ibi silr̄ negat motū esse in suba: z ad aligd
manifestū ē q h̄ nō est nisi de motu distin
cto ꝓtra mutatiōnē: qz in suba ē mutatio:
vt i termio. ¶ Dicit tñ ad illā rōnē q illō
cui aduenit nō mutat in se: sz in hitudine
ad aliⁱd. i. in alr̄ se hñdo ad aliⁱd. ¶ Contra.
ois forma nāliter p̄us iest subo. suo q̄z subm
sit tale fm illā formā. g̃ rel'o p̄us nāliter iest
subo in se: q̄z subm se hēat fm illā hitu
dine ad aliⁱd. g̃ in illo p̄ori alr̄ se hēbit i se:
z sic mutat' in se. ¶ De actiōe. z passiōe: q
dr̄nt: q̄ñ sunt motⁱ z vⁿ motⁱ. z h̄ eēntia
T.c.10. liter. pⁱ. 5. phy. p̄bat Alz. q ad actionē: vt
ad passionē nō ē motⁱ: qz nullⁱ motⁱ ē mo
tus. actio est motⁱ. g̃. Si itelligat mior ge
nitiue: sic nō valebit arᵐ g̃ oz accipe p mi
nore: q actio ē motus noiatiue. p̄batio q
argᵐ nō ꝓcluderet si mior acciperē genitiue. Quia nō segⁱ. nullⁱ sube ē motⁱ: albe
do est sube genitiue. g̃ albedinis nō ē mo
tus. cui g̃ nō valz h̄. nec alibi. Dr̄ q sūtyⁿ
motⁱ: vt subti. ¶ Et r̄ñr ad argᵐ q nō est
a toto in q̄ztitate tā q̄z a supiori ad inferius
sz a maiori. vz si nⁱ motⁱ nō ē motⁱ. mlto fortⁱ
nec actio nec passio. qz motus magis teriat
ad motū q̄z ad passionē vel actionē: qz mo
tus q̄ē eoz subm ē magis determiatⁱ. z ab
solutⁱ q̄z q̄ in eo sūt: tūc a maiori p̄cedit di
ctū p̄bi. ¶ Cōtra si nō sunt eēntialr̄ motus
sunt aliqd aliⁱd eēntialr̄: sz nihil vr̄ eē i acti
onē: nisi motⁱ cū respectu ab agēte. Nec in
passiōe nisi motⁱ cū respectu i passo. g̃ sūt
eēntialr̄ respectⁱ exq̄ nō sunt motus p te
¶ Jtē nec r̄ñr ad argᵐ q̄ro de q̄ determia
tiōe intellr̄ fi pfectiōis cui ad subaz nō pos
sit eē motⁱ. g̃ nec ad accūs p̄ot eē motⁱ fi de
terminatiōe p̄manētē: tūc nihil ad ꝓpo
tū: qz motⁱ ē successiuⁱ fm eēntiā z nō actō
qz p̄ot eē in īstāti: z nullus motⁱ p̄ot eē in
īstāti. ¶ De vbi z qn. Qñ fi dr̄t eēntialr̄ a
tpe: qz oē qđ eēntialr̄ ē successiuū z ꝓtinuū
est tps vl' motⁱ: sz qñ ē huiusmōi. g̃ zc. pⁱ.
miozis. ois mēsura ꝓpia successiui: ē suc
cessiua qñ ē mēsura ꝓpa successiui in q̄ztū
tale g̃ zc. pⁱ assumpti qñ venit heri qñ ve
niet cras. auctoz. 6. ꝓncipioz vult q p se
dīte qñ sunt pñs ꝑteritū z futurū. Logⁱ ibi
de pñti diuisibili: pz ex diffone sua ibi cuⁱ
ps ꝑterijt ps ē futura. g̃ zc. De vbi denoia
tiuū nō sigñat aliⁱd q̄z abstractū in p̄dicamē
tis: albū significat solā q̄litatē zc. tunc nec
qñ a tpe: nec vbi a loco distinguūt. ¶ De
oīb⁹ in cōi sic p̄dicamēta: fm q p̄dicamēta
nō sūt res. g̃ nec distinguūt realr̄. pⁱ. aīs
sunt vl'ia: z vl'ia nō sic sunt: sz sic dr̄: qz ois
res ē singularⁱ. ¶ Oppᵐ phz hⁱ. 5. c. de en
te. diuidit ens fm se in decē gña. g̃ decē ge T.c.
nera sunt decē diuersa entia fm se: sz si nō
differrēt fm modū p̄dicādi eēnt solū decē
diuersa rōne. ¶ Jtē Boe. in p̄dicamētis 3 in p̄r
10. vocibⁱ. 10. rerū gña significātibus. edit

Posset dici q nō oz ponē. 10. sic di
cit Aluⁱ. 3ⁱ phy. 3ⁱ. et. 2ⁱ. capⁱ
nos ñ cogimur obſuare illā diſiōez famosā
q̄ dī q. 10. sunt gña: q̄z vnius cuiusq; ē cer
tissima gñalitas: z qz nihil est extra ipa: qz
aliqd iuenīt qđ sub nullo gñe p̄ot colloca
ri: sic motⁱ: qz si cōpatio motus ad subz sit
p̄dicamētū. s. eē motⁱ in subo: puta genus
passiōis mlto fortⁱ z motⁱ erit p̄dicamētū
vl' si nō ponam⁹ cōpationē q̄litatⁱ ad subz
p̄dicamētū z nō q̄litatē. vl' si tu vel' ponē q
litatē genⁱ hēs ponē motū genⁱ Et si vltra
ponas cōpationē q̄litatis ad subm. g̃ z sic
de aliis accīntib⁹: z ita augebūt p̄dicamēta
mlta augmētatione. h Alui. 3ⁱ. meta cc. ca. 3.
¶ Et ē ꝓtra eos q ponūt motū p cōpatiōez
ad pacīētē p̄dicamētū. ¶ Ad oīa i ꝓtrariū
solūt facilr̄: qz phz nō facit p̄dicamēta. sz
logⁱ ibi fm famosuz modū loq̄ndi. Silr̄
nec in. 5. diuidit ens i tot p̄dicamēta: sz in

tot res. Tñ Boe. dicẽ sup ꝑdicamẽta qꝫ nõ põt eẽ vndecimũ ꝑdicamẽtũ qõ de aliꝭ. to dicit põt. silr Boe. sup ꝑdicamẽta in cõmẽto dicẽ qꝫ ille liber ꝑdicamẽto ꝛ ẽ simplr Alr

Aliter dicẽ qꝫ diuisio ẽ sufficiẽs. nõ qꝫ diuisio tñ fiat in illa gña ⁊ in illa q̃ directe sunt i gñe: ſz ſm qꝫ ꝓpe tates subales reducibiles ad idẽ genus ⁊ non solum ꝓncipia p se substante.

Cõtra qꝫ negẽt diuisionẽ Boe. sup ꝑdicamẽta ꝓ[a] oim diuisio est in subam ⁊ accñs. h ꝓma. g̃ ime[ma]. ſz q ponũt me[m] nõ sustinẽt diſionẽ Boe. g̃ nõ est ꝓma. CJté eoꝝ q̃ sũt q̃dã sũt i subo: ⁊ q̃dã nõ. Alu. 2. me a. ca. p°. dicẽ qꝫ diſio sit sufficiens: sicẽ albũ ⁊ nõ albũ: sicẽ ꝓtradictoria sũt albũ ⁊ nõ albũ circa lignũ: posito qꝫ lignũ sit. Sz qcqd ẽ ens ⁊ nõ ẽ in subo ẽ suba vel ꝓn[m]. ei° p se: ⁊ nihil est i alio qõ ñ sit accñs CDicit qꝫ idẽ ar[m] põt fieri de ꝓncipijs. qꝫ ꝓncipia nõ sũt suba nec accñs: ſz reducũt ad subm. CSilr 2[m] argu[m] nõ ꝛcludit: qꝫ tũc alterũ eẽ nõ in subo ⁊ eẽ i subo: dicit directe dmã vel de fo[a]. qõ negas. CTũc dicit qꝫ diuisio illa est sufficiens entis in subiectum ⁊ antecedens ꝓout ens dicitur de ente completo vel expte diuidẽtũ qõ diuidit in oia reducibilia ad gen° Qꝫ nõ silr ꝛcludãt rõnes de ꝓncipijs ⁊ ꝑpetatib° sic. ꝑz: qꝫ ꝓn[m] est ꝓpus nãlr ꝓncipiato Sz ꝓncipiũ suba ñ põt eẽ nõ suba. g̃ illõ ꝓn[m] nõ põt eẽ alteri° gñis. Sz ꝑpetates sube q̃cũq; ẽ posterioꝝ suba: ⁊ extra ꝛceptũ ⁊ itellũ illus. g̃ nõ simplr ꝛcludũt rõnes de ꝓncipijs ⁊ ꝑpetatib° istis. Silr ad altõ. Oñe qõ est ens in alio: aut nõ in alio aut ẽ ens in se: aut ꝓn[m] entis in se: sic nõ de ꝑpetate CJté qꝫ nõ sit eiusdẽ gñis: qꝫ in ꝑdicamẽtis eẽ in subo. Dico qꝫ cũ sit i alio: nõ est in eo sicẽ ps in toto: ⁊ ipole est eẽ sine eo in q̃ est: ſz ſm qꝫ eẽ in alio est ꝑpa rõ accñtis cõuenibilis cũ eo: sic cõpetit directe ꝑpetati CJté illa ꝑpetas nõ est in eodẽ gñe nisi ꝓ imediationẽ ad illud cui° est. Sz ꝓpter hõ debet poni eiusdẽ gñis: qꝫ passio imediate iest subo: ⁊ tñ est i gñe accñtis: qꝫ aliq̃ demſtratio est potissima vel nulla demõstratio eẽt. qꝫ demõstratio oĩs tenet in virtute alicui° ꝓmi. ꝓma ⁊ potissima idẽ. g̃ ꝓncipia sua ẽrũt imediatissima. g̃ passio ꝛclusa ime[ts] inest subo: vel da oppo[m]. ⁊ maior vel mino: ꝓpõ nõ est ime[ma]. CJté q̃ro q̃liter ꝑdicat de subo vel paccñs: ⁊ tũc magis est in gñe accñtis q̃z passio: qꝫ passio pse ꝑdicat. Si ꝓ se ꝓmo mõ: tunc est de eẽntia rei: qõ est ꝓtradictio. Si scõdo modo: tũc subm cadit in diffinitiõe ꝑdicati: sicut additũ: sed omne tale vere est accñs. CItem diuisio sube: nõ vt ꝑdicat de spẽbus solũ: ſz vt de oĩbus videt esse hoc in scõdo de aia ⁊ 7°. hui°. qꝫ suba aut est forma: aut est materia aut cõpositum. ergo ꝛc. T.c.2. T.c.7.

Ad secundã q̃stionẽ rñdet qꝫ ꝑdicamẽta nõ distinguũtur eẽntialr: ſz penes diuersos modos ꝑdicãdi. qꝫ nõ eẽntialr. ꝓbat de q̃zitate. Continuitas sube est vnitas sube. Si tũc illa vnitas distinguat a suba: tũc suba est vnũ paliud a se: qõ est ꝓtra ꝓbm. 4 huius. ⁊ cõuenit de rel'one. si esset distincta a fundamẽto: tunc nulla forma absoluta eẽt ꝓncipiũ imediatũ alicuius actiõis: qꝫ ois talis forma hẽt respectũ supadditũ si sit ꝓncipiũ agẽdi. g̃ respectus est formale ei° inq̃zũ elicit opationẽ. 2[m] declarat. 5°. huius quotiẽs dicit ens: totiẽs eẽ significat: cũ g̃ genus ꝑdicamẽtũ significet alia. silr ⁊ esse. T.c.3. ⁊ inde T.c.14

Contra hĩ cõm. ꝓmi mõi ꝑdicãdi ñ sũt nisi duo simplr i qd ⁊ i q̃le. CJté ñ sũt nisi q̃tuor ꝑdicata nec misi 5. vl'ia. g penes modũ ꝑdicãdi ñ põt ꝑdicamẽta distingui si sint. x. CJté si eẽ qõ signãt ꝑdicabiles aliqui° ꝺ aliq̃ signãt tonẽs qi sũt eẽntialr ꝑdi[ta]. tũc in oi ꝓpõe ẽ negatio: qꝫ ꝓpositio se tenet a pte ꝑdicati: ⁊ ita idẽ bis CJté eẽ signãt ꝓpõnẽ q̃ndã quã sine extremis ꝛc. alla ꝓpõ cãt ab itellũ. g eẽ signãt aliqd 2[c] intẽtiõis: ſz tale nõ diuersificat ꝓpter distinctionẽ rei ꝓ[c] intẽtiõis: nec eciõuerso. p°. assumpti: qꝫ gen° ſm eandẽ rõnẽ dicit õ suba ⁊ q̃ztate ⁊ q̃luate ꝛc. Silr alr ſz se ñ variat ꝓp itẽtiõez gñis vl spẽi q̃ sibi attribuit ab itellu. CJtez si sic. tũc h ꝓpõ. hõ ẽ aial. significat etiã se qꝫ hõ ẽ aial ꝓmo mõ: ⁊ tũc eẽt nugatio. hõ ꝓ se ẽ aial: qꝫ illõ qd ex ꝓmit ꝓ se. illud ex ꝓmit compõ ſm te. p°. phier. ca. 3°.

Cõcedo h ar[ta]. qꝫ eẽ qõ est nota cõpositiõis: ñ diuersificat sic res: tũc se[t] qꝫ eẽ ñ põt ꝑdicari ſm adiacẽs

dicendo hō est. ¶Dicendū q esse est equocū ad rē pc̄. intentōis: tūc pōt p̄dicari dicēdo: hō est. i. hō est exns. eē aūt vt viuens nō p̄dicat. ¶Ad ſraz phi dicēdū q illō eē nō est eē qđ est cōpō: ſz esse denoiatiue dictū ab ente: z illud esse signāt idē vnicui qz cathegorie entū: ſic ens: qđ diuidit in illa ſic vox in significatōes. ¶Qñ arguit ꝓtra eos de intenc̄ vltatis dñt q nō glibz modus p̄dicādi itentiōal' distinguunt p̄dicamēta. Sz illi modi p̄dicādi q ſnnt modi ipaz rerū pdi'vr̄ qz altū modū p̄dicādi hēt q̄ltas z alū q̄ttas. ¶Cōtra alī modus p̄dicādi é abſtracti z ꝯcreti ſz illū modū ſm te p°. illi modi ſmi exclusi. ſ. modi itentiōales p̄dicādi nō cānt falſitatē in ꝓpone. Sz iſti modi abſ̄ z ꝯcreti facūt falſitatē in ꝓpositiōe vt albū é albedo. g̃ in oi gñe erūt duo gña gñalissima. ¶Itez ille diuersus modus p̄dicādi i diuersis gñalissimis est in ipis p cōpationē ad ſubam: qz cōpando ea ad ꝓpas ſpēs é p̄dicatio in qd. Illa g̃ q diuersimode p̄dicant de p̄a ſuba erūt p̄dicamēta: z talia ſunt accīa i ꝯcreto: z ſic q̄ le erūt p̄dicam̄tū z nō q̄ltas. ¶Cōtra Aug. 3. phy. ca. 2. vbi hēt ꝓ incōueniēs q eē motus in ſubo ſit p̄dicamēū z nō mot°: cuius p° est: qz ſic hēt aliqd rōnē gñis in q̄ttū p̄dicat in qd. g̃ qđ veri° p̄dicat in qd est verius gen°. talia ſunt ab̄a. ¶Itē ſi diuersi modi p̄dicādi distinguerēt gña. aut h̄ ſufficit aut cū ih̄ regrit diuersitas eoz q̄ p̄dicātur: z ſi 2m̄ deſ̄ p'm nō est p'm nāl'r distinguēs qz ipm qđ p̄dicat est pus q̄ modus p̄dicādi. g̃ aliqd distinguut pus q̄ modi p̄dicādi Si nō: tūc p̄dicamēta nō ſūt diuersa entia ſm se. Sil'r ſeq̄t ꝓ illa negatiua nō erūt p̄a in q̄ negat vnū p̄dicamentū ab alio: qđ est ꝓtra phm. i. poſt̄. ca. 1°. figurarū aūt. p°. qz vltas negatiue é ex diuersitate extremoz: ſic vltas affirmatiue ex idēitate: vt hō é hō vbi g̃ maior diuersitas vior negatio: ſz illa vior q̄ distinguit re q̄ in mō p̄dicādi ſolū h̄ talē hō nō est aſinus. g̃ imediatior q̄ ista. ſuba nō est q̄ttas. ¶Nota q vie ſunt varie diuiſiue oīm dētes ſuffiam p̄dicamētoz. q̄ videē duplr peccare. p°: qz oīm dūt opm̄ ꝓ poſiti. ſ. q diuiſio entis in h̄. x. nō ſit p'a. ſi. n. ꝑus fiat i és p ſe: z i nō p ſe: z vltra vnū mēbrū ſubdiuidat: vl̄ glbz: aut q̄libz diſio erit vñ noīs equoci in equocata: qđ nō é ꝓbare diuidē in duo: ſz i. x. ſub duob° noīb° ſicut ſub. x. qz noia ſūt ad placitū: aut alicui° illoz. x. est ꝯcept° cōioz z imediatior entiz ita ens nō imec̄ dicit in. x. Exm̄ pz ponēdo q p diuiſiones miias ſubordinatas i gñe ſube tādē deuenit ad. 10. ſpēs ſpālissimas iste nō pc̄ dicerēt ſubaz. 2°. qz oēs ille vie diſiue nō ꝓbāt. ¶Oporteret. n. ꝓbare q diuiſuz ſic diuidit: z ꝑtes. ſic z h̄ ad ꝓpm̄. ſ. q dicētia ꝓstituāt gñalissima. Jō tenēdo diuiſionē eē ſufficiētē: eēt dicēdū q ipa. ſ. diuiſio ētis in. 10. gña est p'a. nec alia bimēbris vel trimēbris ꝓz ē ea: nec ꝓbari pōt qz nec q diuidētia ſub diuiſo ꝓxime eāt cū ſit imediatio ibi: nec q ſint diuersa. qz ſūt p° diuersa z negatiua. ¶Dzekea negādo vnū ab alio: nec q ſola ſint ſub diſo: qz ois imediatio diuidētiū. ꝓbat p ꝓtradictionē: cui° est p° nō hīc medīū: q̄ via h̄ nō valet exq̄ p° est in. 10. ¶Cōtra ois diuiſio hēt fieri p duo: qz p opp'a vnū vni é opm̄. ¶Itē ens ſic diuidi nō est p̄mū p̄ncipiū. g̃ ꝓbari pōt ¶Ad p̄mū vez ē ꝺ diuiſiōe ifra gen°: vbi ēt ſūt oppo'a z diſiōe ſubtī accītia: lz ñ ſit ītra gen° diuiſi: é tñ ītra gen°. Alr in diuiſione ſpēz in idiuidua fal'm é illō. h̄ aſſilat tali diuiſiōi: ē g̃ vez i diuiſiōe formali. h̄ é vbi dāt diuidētes formalr determinātēz diuiſuz extra eī itell'm exīntes. ¶Ad 2m̄. ſicut ꝓpō enticiās imediatū ſupr° de iferiori é ime'a. ſic ep° diſiūctiua: tū q ſola ſint h̄ ſic oñdit: qz ñ alia remouēdo q̄cūq: data: oñdēdo q ꝓxime eāt ſub aliq̄ illoz. 10. Sed nō ꝓbat ex hoc q illa alia: ſz ē falſa ꝓxis

Cōcedo g̃ diuiſionē ſufficiētē: z q diſtinguūt realr. Et pōt ꝓbari in ſpāli de q̄ttate. ꝓmo q q̄ttas a ſuba cōpea distinguit. accīs ē qđ adest vl̄ abest ſm ꝓzphi. ſz q̄ttas aduenit z recedit ſube: ſuba cōpea ñ mutata. g̃ tē. p° minoris manēte eadē ſuba pōt q̄ttas rarefieri z ꝯdēſari. ¶Dicendū: q ſic q̄ttas mutat: ita ſuba: qz ſic aduenit q̄ttas q̄ttati: ita ſuba ſube: z tāta mutatio est: tūc in ſuba q̄tā in q̄ttate. ¶Itē alr dē q rarefactio z ꝯdēſatio nō ſūt mot° in q̄ttate: ſz i q̄litate. ¶Itē ſola q̄ttas est diuiſibilr i ꝑtes eiusdē rōnis ſic pz. 5. ꝓ. 9°. z p° phy. ꝓtra illd elis. ſz dicit phs q finitas z infinitas accīt ſube: ꝑ ſe aūt ꝓuenīt q̄ttati. g̃ q̄ttas nō é idez essentialr cū ſuba. ¶Et ꝓfirmat. 3. phy. di

T.c.31

T.c.18 T.c.15 T.c.38

ẽt pbs ꝓtra eos q̃ posuerũt infinitũ eẽ ſubaz: ⁊ tñ q̃ ſit diſibile. Dicẽ q̃ ſi eſt diſibile: tũc eſt magnitudo vl̃ multitudo i ꝓtes eiuſdẽ róis.ḡ ⁊c. ¶Jtẽ ſi ſuba hꝫet ꝓpaz extẽſio nẽ p eẽntiã: tũc extẽſio calorꝭ ñ differret a caloze: ſz ſiꝫ ẽ ignis ps ⁊ calorꝭ.ḡ due extẽſiões ſiꝫ cõtra pbm. ¶Di forte q̃ extenſio calorꝭ ñ ẽ eadẽ cũ caloze: ſicẽ extẽſio ignis cũ igne: q̃ caloꝛ i igne ñ hz extẽſionẽ formaliꝛ: ſz extẽdit̃ p acẽs ad extẽſionez ſube. T.c.9.⁊ inde ¶Jtẽ.5.phy. motꝰ p ſe ẽ ad q̃ſtuatẽ t̃minꝰ p ſe motꝰ ẽ vna nã abꝭ: ⁊ ñ ſuba cozpea q̃ ad ſubaz ñ ẽ motꝰ eodẽ.5.ḡ ⁊c. ¶De q̃liꝭ T.c.10 etiã planũ ẽ q̃ ẽ alia a ſuba: q̃ ſuſcipit magis ⁊ minꝰ: ⁊ hz ꝓtrariũ: ⁊ ad ipm ẽ motꝰ q̃ oia repugnãt ſube. ¶De relone q̃ ſit aꝰ a ſũꝰ: q̃ ſup idẽ fũm nuõ dicit̃ relones oppoꝭ.ḡ neutra ẽ idẽ eẽntialiꝛ. ꝫ Aſſumptũ pz p albedinẽ q̃ eſt ſilis albo: ⁊ diſſimilis nigro. ¶Jtẽ aliq̃ relo i oibꝰ creaturꝭ ẽ q̃ ime ꝭ fũdat in eẽntia ipſi⁹ creaꝭ ex T.c.16.⁊ hipo q̃ creaꝭ ẽ: ſz nã pꝰ pducit eẽ creaꝭ q̃ż 17. aliq̃d accidens eius: ⁊ tunc omnia eſſent alik ⁊ formaliꝛ ad aliq̃d dicit̃ ꝓtra pbm: 4. hꝰ.⁊ ſi hꝫ ꝓcedas: tũc oia appenª va: q̃ ex hꝫ q̃ponũt oia appenª va. ꝓcludit pbs hꝫ inconuenies tãq̃ ꝓs ad illud q̃ oia eẽntialiꝛ eẽnt ad aliq̃d. Si g̃ tu ꝓcedis ꝓs eẽ vez: hẽs ꝓcedẽ añs eẽ vez: q̃ ꝓs ẽ ipoſtius q̃ż añs: q̃ ex añte deduẽ eos pbs ad maꝰ unpoſe. ¶De actiõe ⁊ paſſiõe: q̃ dicit̃ a relone. pz. ipoſe ẽ relonẽ eẽ fũdamẽtũ relonis ſz relones aliq̃ 2ũ modi fundãt ſup actionez ⁊ paſſionẽ.ḡ ⁊c. maioꝛ pz: q̃ relo refert p T.c.20. acẽs: ſz p ſe. minoꝛ ẽt pz. q̃ relo calefactiẽs ad calefactũ fũdat ſup agẽ ⁊ patiꝰ huius. ¶Jtẽ de vbi ad iꝰ ẽ p ſe motꝰ. ſz nõ ad relationẽ nꝯ ad locũ.ḡ vbi nõ ẽ relo nec locus T.c.9. ¶Primũ pz p pbm.5.phy. Oꝫ nꝯ ad locũ. pꝰ. q̃ ſi motꝰ localꝭ eẽt ad locũ p ſe: tũc ad eũdẽ terꝰ nũo eẽnt multe mutatiões nũero q̃ ad eũdẽ locũ nũero poſt aliqs mouẽ ſe duobꝰ motibꝰ nũero: q̃ locꝰ ſp idẽ mãet hz idẽ moueat ad ipz ſel: ⁊ itez: ſz hꝫ ẽ ipoſe: vt pbabik̃ ifra. ¶Jtẽ tũc via ⁊ ẽminꝰ ñ ſũt i eodẽ: q̃ locꝰ ñ ẽ iñ mobili: motꝰ ãt ẽ in mobili. De qñ q̃ dicit̃ a relone ⁊ tpe: q̃ tps eſt mẽſura. Oñ eſt qđ dereliq̃ ex ꝓpatiõe mẽſure ad mẽſuratũ.ḡ qñ ẽ poſteriꝰ relo etiã nõ ẽ effectꝰ tpis.ḡ aꝰ a qñ eẽntialiꝛ. ¶Jtem q̃ actio ⁊ paꝰ ñ ſũt relones: q̃ ſi ſic: tũc q̃cq̃d icludit̃ i rõe gñis icludat in rõe ſpẽi. ſe q̃ref q̃ oẽs ſpẽs actiõis icluderẽt relonez qđ falſũ ẽ: q̃ actio manꝰ in agẽte ñ icludit relonẽ ad aliq̃z paſſionẽ: q̃ nulla cãt q̃ ẽ vltimꝰ finis poc.9.hꝰ. q̃ actio manẽs i agẽte ẽ ṽe actio. pr: q̃ actiõ huiuſmõi actiõis eſt ṽe actiõ. pꝰ. q̃ ẽ ṽe i actu ſm formã elicitã illiꝰ actiõis. Oꝫ vbi dicit̃ a relone ⁊ loco T.c.9.⁊ q̃ ad locũ ñ eſt motꝰ p ſe: ad vbi ẽ motꝰ p inde ſe: q̃ oĩs motꝰ eſt a ꝓtrario i ꝓtrariũ vl̃ in mediũ.5.phy. Sz oĩm ꝓtrariorꝫ idẽ ẽ ſuſceptiuũ.5.hꝰ.⁊ mediũ cũ extremis.4.hꝰ.c.9. T.ñ.hñ locꝰ aũt a q̃ ⁊ q̃ nõ hñt idẽ ſuſceptiuũ. te 2m ḡ nõ ſũt ꝓtraria.ḡ nõ ẽ motꝰ ab illo ad illũ T.c.27 ¶Et hꝫ confirmat̃ hª pꝰ: q̃ ſi motc poſtq̃ acquirit pꝰ term a. poſſit iterꝫ moueri ad eundẽ term a. oz ipm pꝰ recedẽ ab a. exq̃ fuit i ipo fiẽ pbatũ ẽ mõ.ḡ a. nec̃io dſinit eẽ: vl̃ accs migbit dſubo in ſubm.ḡ ſi iterꝫ mouek ad eũdẽ term nũero a. idẽ nũero mlitoties ge T.c.36. nerabik̃ ⁊ corrũpek ꝓtra phm.5.phy. q̃ hz ⁊ hꝫ p inconueniẽs. ¶De pone q̃ diſtinguik a relone. ſi põ eẽt ordo ptiũ i loco illo eſſet poſitus: cuiꝰ ẽ ille ordo: ſz ordo ẽ ptiũ ⁊ rõtoꝰ.ḡ ptes eẽnt potc.ḡ ptes hois ſederẽt ⁊ nõ hõ. pꝰ aſſumptũ. illud ẽ ordinatũ ordine cuiꝰ eſt ordo. Sz ordo ẽ ptiũ. Oꝫ nõ ſit vbi pꝰ ex q̃ hõ eſt ſuba q̃dã ẽ poꝛ oi accẽ ſuo.ḡ poſſet hõ itelligi pfcus q̃ż tꝰ q̃lis: ⁊ ñ intelligi ſub vtute ordinata a loco: ⁊ poſſz hẽ ordinẽ ptiũ ptinẽtẽ ad genꝰ. illud ḡ vbi ñ eſt de eẽntia ſua. ¶De hitu q̃ nõ ſit relo: q̃ illõ eſt ſpẽs hitꝰ q̃ formaliꝛ aliq̃d dicit̃ hituatiũ. ſz in illo fundat rº ad illõ qõ hꝫ. foꝛª ḡ õ gñe hitꝰ eſt fundam relonis. Oꝫ ipa hino meª nõ ſit gñs hꝫ: q̃ tũc hitꝰ eẽt duo gñaliſſima ſicut actio ⁊ paſſio.

Adargumentũ in opm pc.q.dõm ſicẽ ꝓpus dictũ eſt. ¶Ad il T.c.20 lud i ꝓtrariũ.7.hꝰ.c.10. dicẽ pbs in dicit vo ſm accs videt diuerſuz eẽ. vt hõ albꝰ altez ⁊ hoi albo eẽ: tũc vꝫ q̃ dcã ſm accs vocat hoiez albũ ⁊ hoiez muſicũ. Et vez ẽ q̃ hõ albꝰ ſigt plã. Sz albũ tñ vnũ. ⁊ ſiliꝛ muſicũ ¶Ad argm 2m q̃ vez ẽ ſi dicat ſimpliꝛ: tñ aliq̃d põt dici p ſupabũ dãtiã in ſuo gñe: ⁊ ſic gña ma. Aliꝛ dicit̃ q̃ gñaliſſimũ expõik duplicꝛ. vel poſitiue: qđ.ſ. ẽ maxime tale p excelſuz reſpectu oiuz: ⁊ ẽ ſolũ vnũ. ſ. deꝰ. Alio

negatiue p ꝫ q nō excedit ab aliq̄ tali: sic illō dō albissimū qō ñ excedit ab aliq̄ albo sic gñali^ma dñr ꝑma gña: qr ñ hñt supueniēntia gña. ¶Ad aliō qō segk sustinēdo q vnū mēbrū sit equocū. dō q ꝓña nō valet qr ēs p se: z ēs ñ p se ñ sūt oppō: sz ñ ēs p se z ē vez qō accipit q̄ q̄t módis dī vnū: tot z reliquū. ¶Ad aliō q vez ē: nō eēt vior diſio: nec pl^o ꝓuenīūt acc̄ia^a inter se: qz eguocū ē vtrobiqz i quo ꝓuenīūt. ¶Alr ꝓcedo q cōior diſio sit cōuenientior. Et q nouē gña magt ꝓuenīāt iter se: tū ꝫ nō i dcō aliq̄ ō se i gd: sz i q̄le: qr mlta dñr de nouē gñib^o de noiatiue: q̄ ñ dñr ō eis: z suba ym^cc: z tñ dñr de ill' ym^cc ōnoiatiue solū. Sz nihil ym^cc dī de eis. s. nouē acc̄tib^o i gdvñ si diſio sit p ym^ta ꝫ ē solū ō dcis de eis ōnoiatiue. ¶Cōtra. pa^o vniuoca rēgrit subm vniuocū. ¶Rñ^o. pa^o ētis circūlocuta p duo ꝓra se distincta ē p^o ētis in q̄tū ēs. si ēs sit vniuocū: z illa pa^o cōis i q̄libz iferiori ē huiusmōi entis: sicut i pa^nc ꝓpe signata q̄ ē gñis aliqō iferi^o ei^o ē pa^o. gñis vt i spē: sic ēt sensibilitas ē pa^o aial'. ita sensibilitas tal' ē pa^o aial': vt aial ē in hoīe. q̄ pa^o ꝓtrahit hz iferi^o. p p^e subo. ¶Ad aliō de q̄titate ꝓcedo q pūct^o ñ ē vnitas. ¶Ad aliō i ꝓtrariū qō fuit sic. si pūct^o ñ ē vnitas z ē aliqd ei^o: aut ē māle aut formale vni^tis z tūc gcgd dek: segtur q pti^m ē māle nūeri aut formale. Dico tūc cū dī i oi gñe ē vnū p^m: nō ē vez de gña^mo pdicabili: sic ptz de gña^mo q̄ti^tis vbi sint duo mima eq̄ p^a. itel ligit ḡ illō de gñe phyco. Qēs. n. fo^c trās mutabiles adiuicē hñt vnū p^m pfectiōe qō est mēsura alia^z formā^z: sic i gñe colozis albedo. in gñe saporis dulcedo: z sic ō alijs q̄ pñt adiuicē trāsmutari. tūc de istis itell'r assumptū de huiusmōi gñib^o: ñ tñ oz illud vez eē de gñe gña^mo pdicabili. ¶Ad aliō q vez ē vna ē diſio p^a formal' ꝫm quā ꝓsti tuūt spēs formal'r: tñ pñt eē dūe māles q̄ ñ ꝓstituūt: z eq̄ p^c: z vna ñ reducit ad aliā di uisionē. ¶Ad illō de q̄li^tc q ñ sunt ibi. 4. spēs p^c: sz due illa^z ꝓuenēt ꝓxie sub ꝓmis ¶De illo ō rel'one dī negādo mi. q gña^m ñ ē rel'm sz rel'o �Ez q̄z referē a^o. ¶Cōtra q dcm̄ sit fal'm: tūc segt q ōteriatio ꝑbi i ꝑdica^tis z ꝯ^o. h^o. ñ sit ad ꝓpo^m qz ad aliqd sūt: q̄ rū ipm eē est ad aliō se hꝫe. Si ḡ gña^m nō hēt hāc rōnē: nec aliqd de gñe p^o z p se: sē diffō ꝫm te. ñ valz: qz de rel'ombus ñ posset itell'i: qz rel'ones ñ dñr ad ꝙuertētia: nec fil' sūt: sz rel'iua. Si fil'. 5. h^o. Diffō rel'onis p tinet ad rel'iua. ¶Ite ipo'e ē aliqd ꝓpar p formā formal'r ab^tam. Sz si foz^c in gñe rel'onis nō sūt ꝓpate: nihil ꝓpāt p eas. z tūc sūt ab^tc foz^c: qz op^m ñ ē cā oppositi. ¶Ite sic oē rel'm dī ad rel'iuū sil' cū eo. ita rel'o ē rō referēdi p̄ez ad filiū q̄ ē sil' cū p̄e. Si ḡ gña^m sit foz^a referēdi aliqd: hz aliqd extre mū sil'nā cū eo: cui^o ē alia rel'o rō referēdi illō ad aliō gña^m: z erūt due rel'ones eq̄ p me z sic duo gña^ma rel'onis. Quo ad ꝑma duo dico q rel'm nō ē gña^m. ¶Ad illō qō ꝑbat falsitatē rūsiōis: q nō segt: qz rel'o de hūlissimū eē hz ō se. ḡ non^o ē rel'o i rel'iuo: q̄ ꝫm q ē in se ꝓsiderata: sz ꝙuenīēt oz est determiatio ō aliq̄ p non^o. si ei^o cogni^o ex ꝫ hāi possit. Sz p^o. q sic: qz si rel'iue eē ē se hꝫe ad aliō. ḡ eē foz^c ē ꝫm quā illō se hz ad aliō tal' ē rel'o. z si oia rel'iua dñr ad ꝙuertētia: tūc rel'ones sūt foz^c ꝫm ēs dñr ad cō uertētia formal'r: z ita cognitō rel'onis me lius hꝫ p rel'm q̄z si ꝫm se ꝓsideret. ¶Ad 2^m q ab'solutū z ꝓpatū sūt oppo^ta circa su sceptiua. Sz absolutio z cōpatio ñ sūt hu iusmōi. qz sanitas nec ē sanū nec egrū: qz sanitas neutri^o ē susceptiua: sil'r rel'o necē ab^ta nec rel'iua: sz ē rō referēdi ad aliō. Sz ad illō de rel'onib^o eq̄ p^o. dī q rel'o gña^m nō ē rō referēdi i se: sz i suis spēb^o. ¶Cōtra rō q̄li^tis ꝫm q ē gña^m est q ꝫm ipaz aliqd dī q̄le. ḡ z sil'r h. ¶Ite qō iest aliqb^o mltis vniuoce iest eis p aliqd cōe: cui illō p^o iest 2°. h^o: sz oīb^o rel'onib^o iferiorib^o iest rō referēdi. ḡ p gen^o. ¶Ite. 4. topicoz. si spēs sit ad aliqd z gen^o. ḡ si spēs ē rō referēdi z gen^o. ¶Cōce^o ꝫ arg^ta: z q gña^m ē aliqd ad aliō: tū dī ad ꝑm illoz q ꝫm q̄litatē dī aliqd q̄le: qō pōt q̄lificare subm nō sic gña lissimū: sz sic spēs. sic h. ¶Cōtra. pōt i rel'i aliqd ifozmari q̄litate i cōi: z ñ q̄li^tc i ꝑticu lari. sil'r de rel'one: qz cōe ē ꝓpus spāli: z qō est ꝓpus pōt ꝓpus itell'i: z tūc i illo ꝓxi itelli go rel'onē cōem referre subz: z tūc q̄ro ad qd: ñ nisi ad aliō: z sic erūt duo rel'iua eq̄ p ma. z etiā due rel'ones eq̄ p^c: z sic duo gña lissima vt ꝓpus: z hēo ꝓpo^m. Cōcedit ista ar^ta. ¶Tūc ad ar^m tū ꝑncipale: dico q ge

neralissimū rel'o ē pn'm referēdi aliqd ad
aliō:qō ñ referret alia foz' gñe.ita q' rel'o
q ē gña'm ē rō referēdi duoz:sic silē referr'
ad silē i cōi:in eadē spē.vna rel'one spē: vl'
est dare duas ꝑmas in eadē spē.vna g' sil'i
tudo spē est rō referēdi duoz extremoz.
¶Cōtra istud.oia q' referūt ꝑm eādē foz
mā i eis:z nō ꝑm diuersitatē referunt ꝑm
rel'onē egpan'c.g' rl'm dcm a gña'mo ē rel'm
egpan'c.¶Dicendū q' rel'm egpan'c est eq
uocū:ꝓpe.n.loquēdo rel'm egpan'c hēt ꝑ
fūdamēto ꝓrio vnitatē spēi alicui' foz' in
gñe q̄litatis vel q̄ztitatis.Alio'.dī.vbi est
aliq̄ vnitas:siue sit i fūdamēto:siue in rela
tiōe:z hꝫ ipoꝓe:siue sit vnitas.i ꝓpo'o est
aliq̄ vnitas foz' q̄ referr':tunc vnitas dico
gñe:z tūc icōuenīēs ē de egpan'a ꝑ'.¶Cōtra
2'o sūt oia rel'iua egpan'c.z ꝓce'.¶Ité
rel'm ꝑm rel'onē q̄ ē gen'o sit vnū z idē ge
nere:tūc eēt rel'm hꝫ rōnē:z rel'o q̄ ē gen'o
eēt rel'o rōnis.¶Dōm q' maioz vnitas re
grit i rel'onē idētitatī q̄z vnitas gñis:q: oz
q fūdamētū idētitatī sit vnū nūero bis ac
ceptū:z q' rel'o idētitatis sit vna nūero:z
due ꝑm rōnē.¶Ad arg'm de actiōe q' ꝑm
actiōez solū referr' aliqd fūdamēta'r:sic hꝫ
albedinē.¶Ad ꝓbationē dico q' ꝓut in
q̄ztū dic̄ cāz reducibilē ad ꝑ se ꝑ'o mō ē ꝑpō
falsa:q: sic signāt q' calefactō ē ipa rel'o qd
ditarie.Sz vā ē hꝫ q' reduc̄ ad 2'm modū p
se.¶Ad aliō:q' vbi z q̄ñ ñ sūt denoiatiue
dcā a loco:sz vbi ē ōnoiatiue dictū a circū
scriptiōe passiua.ita q' loca'o in locāte ē cā
effectiua illi'o:z sil'r itelligēdū de q̄ñ z tpe.
Alr dī q' nō dī denoiatiue a loco formal'r
sz effectiue solū tā q̄z a cā:z tale denoiati'm
pōt eē alteri' gñis a cā:sic humanū opus.
¶Ad aliō:de rōne pōnis ñ ē vbi hꝫ pō nō
possit eē sine vbi:sic de q̄ltate z q̄ztl'e:q: q̄
litas ñ pōt eē sine q̄ztl'e:z tū q̄ztitas ñ ē de
eēntia q̄ltatī.Dico tunc q' pō ē foz'a positi
cui ꝑsegl' ordo:z ordo ē extra eēntiā suaz.
¶De hītu q' hīt'o ñ ē hītudo media:sz for
ma pquā hīt'o formal'r ē hīt'o:z i illa foz'a fū
dat hītudo q̄dā ad 1'o q' hīuat.s.ad tūcā.

Ad argumētū 2'c qōnis de q̄z
titate: dōm q'
ibi ē falla equocatiōis siue accītis.Ex'm ali
qs potēs ē vidē qñ hꝫ hītū:z tañ: sz eq'c:q:
ꝑm q' ē potēs ꝑ'o.hꝫ formā ꝑm quā:qō 2'o
ñ ō.Sil'r dīsibile vno' dī qō hꝫ formā ꝑm
quā formal'r pōt diuidi.2'o q' nō hꝫ i actu
formā:sz ē in pō ad formā p quā imediate
possz diuidi.suba corpea 2'o de se ē dīsibil'
¶Cōtra q' sit dīsibilis ꝑ'o mō si nō hꝫ q' sit
ibi diuīsibilitas formal'r nō possent pl'es p
tes q̄ztatis recipi:q: si tota q̄ztitas in tota
suba:z ptes i p.ib'.dī q' suba nullas ptes
hꝫ nisi p q̄ztitatē extēdentē i actu.¶Alr q'
suba hꝫ ptes ꝓpas sub q̄ztitate extra alias.
¶Ad ar'm q' suba nō ē diuīsibilis formal'r
añ q̄z sit sub q̄ztitate nisi i pō:z sub q̄ztitate
actu:z hꝫ q' ē subz q̄ztitat' ñ ē hꝫ ptē ō se ni
si in po'a.sic nec subz q̄ltat' ē q̄le de se nisi
in pō.¶Tūc ad ar'm sic q̄ztitas tota recipi
tur i tota suba i po'a dīsibili.ita ptes i ptib'
sube q̄ sūt in po'a.¶Tūc ad ar'm ꝓcedit' oē
dīsibile ē q̄ztū:vez ē ō dīsibili extēso i actu
¶Ad ꝑm de q̄ltate dī. q' dīa sube nō ē
q̄ltas:sz ponit' vn' modus q̄ltat':q: ꝑdi
cat' i q̄le.¶Ad illō de figura.si q̄ltas sit es
sentia ab'ta alia a q̄ztate zc̄.¶Dōm q' illō
ñ segl' q' corp' itelligat infinitū si itelligat'
fine fi'a:q: finis corpis ē supficies eēntialr fi'a
finis accītal'.tolle g' figurā: adhuc ēmiat'
corpus ꝓpo fine.Sil'r Aui.2.metaphy.ca.
2'o.Finitū z infinitū accūt q̄ztatē:tñ hꝫ non
teneo:sz solōne dictā.Sil'r q' corpus illō
si esset sine figura non eēt infinituz posite
ue:sed ꝓpriatiue solum:z hoc non inclu
deret contradictionez: sicut si de' tolleret
vltimū punctū linēe: linea ꝓpriatiue esset
infinita: quia punctus non est imediatus
puncto nisi diceres q' hoc non posset nisi
causaret nouū punctū.¶Contra.semper
videtur q' figura nō posset esse sine corpo
re nec econuerso.Dicitur q' nō omne ab
solutū potest fieri sine alio:qō est extra es
sentiā suaz:sicut deus nō potest facere cre
aturā sine omni respectu.si ergo aliqō ab
solutū eēntialr ōpēdet a rspectu: ōs ñ ꝓt fa
cē illō absolutū sine rspectu ihēte ei.sic fi
gura cāt ex ordie ptū corpis:tūc glosat ꝑ
positio.q' de' pōt facē absolutū sine omni
alio absoluto a se:vez ē ō ꝑ se absoluto: q'
nō dependet essentialit'a relatione ad qō
dependet reliquum.sicut corpus non po
test esse sine respectu: siue respectus ꝓce
dat siue sequatur:sicut figura sequitur
respectū. Ratio tota ꝓsistit i hoc q' si duo

absoluta ꝙuenūt i vno respectu sine quo neutꝝ pōt esse sic corp⁹ ⁊ figura qz corpus nō pōt eē sine oz lie ptiū: ⁊ oz duné ptiū ita tum segk figura. ita q tā corp⁹ q̄z figura cō uenūt i vno respectu. sic tuc de⁹ nō pōt separe vnū rspectū ab alio: ⁊ sic nō ꝙuenāt sic pōt. ¶ Ad aliō de rone. ¶ Rñr vt pus. ¶ Ad aliō p:ra h̄ sustinēdo q rō sit aliō a fundaméto q id cui aduenit rō mutak in se ⁊ ad aliō: nō tñ mutak ad formā absolutā: ⁊ qō sic mutak. s. ad formā absolutā dr mutari a pho: qz ad rōnē nō est mot⁹: qz ois mot⁹ ē ad formā absolutā: ⁊ negat motū ad subaz: ñ tñ mutationē. Sil'r q̄z neget motū ad rōnē: nō tñ mutationē. alr dr q tota realitas rōnis hītualr ꝓducit cū fūdaméto: nō tñ actualr dr aliqd relatū nisi sit aliō extremū. Et rō h⁹ est: qz rō ē forā referés ad aliō. ¶ Cōtra si eē rōnis sit ibi cū eē rei de gñe rōnis sit ad aliō se hīe: si nō sit aliō extremū nō ē res hui⁹ gñis. De actiõe ⁊ passiõe q distinguūt eēntialr ⁊ inter se: ⁊ a motu. Q. iter se p⁰. po⁰ eēntialr distincte hīt act⁹ eēntialr distictos. 3. phy. Sz po⁰ actōis ⁊ passiōis sūt huiusmodi. s. h⁰. g ⁊ act⁹: sz act⁹ po⁰ actiue ē actio: ⁊ act⁹ po⁰ passiue passio est. 3⁰. phy. Q. actio distinguak essentialr a motu. pbatio. si nō: g act⁹ actiui in q̄zti actiuū eēt act⁹ ētis in po⁴ in q̄zti in po⁴ g actiuū in q̄zti actiuū eēt in po⁴. ꝙñs ē ipole. p⁰. mot⁹ est act⁹ ipfecti in q̄zti ipfectu. Si g mot⁹ eēt act⁹ actiui in q̄zti actiuū: tuc actiuū in q̄zti actiuū eēt ipfectū si añs eēt vez. ¶ Itē mot⁹ ē act⁹ mobil: ⁊ act⁹ actiui ē actio: sz nll'm agēs in q̄zti tale ē mobile: lz h̄ aliqñ accidat: sic agēs nāle mouek in agēdo: sz vltra: quō segk actiōis nō ē actio. g actiōis nō est mot⁹. ¶ Rñ⁰. p hāc ꝓpōnē ad idē ē mot⁹ ⁊ actio: siue p hāc ad qegd ē mot⁹ ad illō ē actio: qz nihil fit p motū: qō nō fit p actiõez. De passiõe pz idē s. q distinguak ab actiõe eēntialr: qz si dicas q passio sit mot⁹: tuc distinguūt essentialr ab actiõe: qz actio a motu: si non silr se⁹ q distinguūt: vt pz ꝫ. ¶ Tic ad ar^m in ꝓrariū de. s. phy. ¶ Dom q ar^m nō ē p locū a toto in q̄zti sz a silr sic. si mot⁹ nō pōt eē motus ꝓpt ꝓcessum in infinitū. sic de actiõe q actiōis n ē actio pp ꝓcessuz in infinitū: ⁊ eodē mō de passiõe. Sz si ad h̄ dr q actio fundak i motu. vz eadē rōne: qz si mot⁹ posset esse subm actiōis: g actio pōt eē actiōis: qz cuius dē est mot⁹. vt termini ⁊ actio fundata in motu: ⁊ si actio pōt eē actiōis. g motus pōt esse mot⁹ p locū a silī. g ex opposito. si mot⁹ nō pōt esse mot⁹ actiōis ñ pōt eē actiō ⁊ vltius si h̄ nec mot⁹ pōt esse actō: qz ad idē est mot⁹ ⁊ actio fun^ta in motu. ¶ Ad illud de qñ q nō est idē cū tpe. ¶ Ad pbationē ꝓcedit maioz: sz minoz ē falsa. ¶ Ad pbationē cū dr qñ diuidit ꝑ terūꝫ ⁊ q est mēsura successiui. ¶ Dom q tps ē cā qñ et tps est mēsura extrinseca istoz iferioz: tunc ex adiacētia tpis ad tpale relingk forma in tpali: ⁊ illa forma est successiua p accīs: q p tps. silr diuisio illa p⁹ qñ p accīs: qz ē tps: qz dīe ille essentiales tpis cānt ꝑ sīles dīas accītales i qñ. ⁊ sunt illi⁹ p accīs solū. ¶ Ad aliō q pōt eē successiuū p successionē sibi iherētē nō eēntialr: ⁊ ꝓpō assumpta nō est vlr vā. ¶ Ad alia arg^ta: q bū pbāt p^m q passio nō est eē mot⁹ in subo: qz si eēt mlto fortiꝰ mot⁹ eēt ꝑdicamētū: sicut pbat rō: sz eēntialr passio ē act⁹ passiui in q̄zti passiuū. ¶ Ad aliō de eē i subo. ¶ Dicendū q illa notificatio nō ē sufficiēs: cui⁹ p⁰ est: qz illa tota cōpetit for^e subali in mā ¶ Cōtra istud. eē in subo ñ fiē ps. s. ei⁹ in q ē n^e ei⁹ qō resultat ex mā ⁊ for^a ē eē i subo: fiē accīs. Sz for^a lz fit in mā: ⁊ ñ fit ps m^e. est tñ ps tertiū. s. cōpositi: nō sic ꝓprietas. g vē accīs. de opinione de modis ꝑdicādi. ¶ Ad ar^ta, pbātia q ꝑdicamēta nō distinguūt eēntialr: de q̄ztate cū dr q ptinuitas subē est vnitas subē. ponit q vnitas rei vr tñ sit ptinuitas rei: tñ ex q 2⁰ p illā formā litē est vna. est g de gñe q̄ztatis ꝑm Aū. qz vnū p^m ⁊ metrū nūeri ē fundamētū idēttatl in subā ꝑm phm. c. ō relatōe. vñ ptinuitas nō ē q subā ē vna eēntialr ⁊ pse p⁰ mō: sz q ē q̄zta ⁊ vna p se 2⁰ mō. ¶ Ad aliō de rone nihil valet: qz rō fundata supp actionē nō ē p^m q agēs agit elicitiue: sz ē posterior actiõe elicita: qz rō in visibili nō mouet visuz. ¶ Sz q actio nō fit i agēte. p⁰: qz si fic actiōis eēt actio in infinitū: qz actio q est forma agētis in q̄zti agēs est vna res ⁊ nā de gñe actōis. g est vē cāta ab aliq cā: sz oē cāns pz⁹ est cāto saltē nā. 4. h⁰. ⁊ si hec ad iuicē dicāt: nihil minus g in illo

T.c.10. T.c.17. T.c.18. T.c.19.

ꝑori natura cāns formal'r cát aliqua cātōe: nó illa q̄ est actio cáta qz illa actio i illo ꝑo ri nó est: ſz est cánda. g̃ illi⁹ actiōis cáte est actio: z illi⁹ alia. p idē. et sic in ifinitū. ¶ Dř h q̄ actōis nó est aliq̄ actio. ¶ Ad arg^m dř q̄ actio illa é aliq̄ mō cāta. ¶ Et cū dř q̄ alia actōe negādū est. ſz eadē. qz eadē actio nu mero est ꝑus z posteri⁹ nā seipa. in q̄ztū. n. est actio agēs est ꝑor seipa in q̄ztū est actū vel cātū. ¶ Cōtra. accipio actionem in illo ꝑiori nā in quo est ꝑor seipa cāta. sic acci piendo eā est vez q̄ ipa actio est cāta. g̃ ab aliq̄ cā: q̄ cātōe cāt eā: vt ꝑus: z seqnt incō uenies ꝑm. ¶ Ité segř q̄ idē i eodē tpe eēt z nō eēt: qz in illo ꝑori in q̄ agens est ꝑus. actio nō est actū: qz dato q̄ fic: tūc eēt ꝑus z nō ꝑus simplr: Si g̃ ponas actiōem z actū vel cātū idē. ponis idē simul esse z nō esse. ¶ Ad aliud cū dř q̄ genera ſm q̄ genera nō sunt res. g̃ nō distinguunt realr in q̄ztū huiusmodi. dicēdū q̄ si reduplicatio sit de itentiōibus. vez est: ſz sic nō logmur: ſz de his q̄ subsunt itentiōib⁹: z illa sunt res. p batio. qz de eēntia ꝑme itentiōis nō est res sēe. Qđ pz: qz res ꝑme itentiōis hz ꝑpletā gdditatē fine róne. res 2^e nō. si sic tunc idē esse haberet fine intellectu: z cum. vnde h q̄ntas eēt vere q̄ntas fine oi intellectu.

Et q̄cūq̄ ī eadē substātia ētia differētiā hñt. Eadē vero spē his opposite dcā. Tex. ñ hñte cōmētū. ¶ Quō. xvij.

Trū possibile

v sit aliq̄ accūtia in numero dūa eē i eodē subo: vř q̄ sic

I eadē pte medij: z i eodē oc'o ſt mlte spēs eiusdē spēi. g̃ z̄. p^o. assūpt: ponāt multa alba i me^o. oc'us exñs i q̄cūq̄ pūcto medij pt vidē ea. g̃ hz spēs eoz z distincte vidz ea. g̃ hz distinctas spēs. sil'r i vtute imaginatiua sunt due spēs eiusdē spēi. ¶ Dř q̄ arg^m ꝑ bat vez de accūtib⁹ itētōalib⁹ ñ de realib⁹: qz 2 nominat. ¶ Contra. q̄ rño supponat falsum. species in orgāno habet actionem realem qz 2° de anima. excellens sensibile corrumpit sensum. nō nisi p speciem. ergo species est q̄ est actio realis. g̃ vř q̄ spēs fit

accūs reale. ¶ Item spēs in medio est vē visibilis. ergo res. p batio assūpti. si radius solis transeat p vitrū rubeū: pōt spēs rubo ris vitri videri in pariete vbi terminat ra dius ille. Q. autez ille ruboz in pariete sit spēs pz: qz si ponat ibi ocul⁹ p illā videbit ruborē in vitro. Q. etiā rño nō euadat dř ficultatē. p batio pī iste pt hře m'kos filios. ergo in eodē sunt multe relatiōes reales. p batio ꝓñe. pī dř: qz ge^r. h in. 5°. ergo si m'k tis actib⁹ genuit multis relatiōib⁹ pater. est. ¶ Ité duo lumia distincta sunt in eadē pte medij q̄ sunt forme reales. p batio ponant due cādele. vna h z alia ibi: z ponat coꝓ^o T.c.20. medū. fiunt vmbre. Si ergo amo^r corpus lumē vtriusq̄ cādele iceret iceſſu directo vsq̄ ad locū: vbi corpus densum fuit. z ita duo lumina in eadē pte. vmbra. n. est ꝑua tio luminis primi vbi natū est esse: sicut te nebra ꝑuatio luminis simplr. ergo amoto obstaculo vtriusq̄ cādele: lumē primū est vbi ꝑfunt vmbra. h etiam de luminib⁹ dicit Dio^s. 1. ca. de diuinis no. exemplificās p h de circūincessiōe ꝓsonaꝝ. ¶ Item agentia duo cal'a pñt calefacere vnū calefactibile: sunt ergo one actiōes: cuius p batio est: qz alias eēt ꝓncipiū actiuū vnū in duob⁹ agē tibus dř ntib⁹ nūero: qđ ñ vř verū: exq̄ er go sunt duo ꝓncipia actiua erūt due actio nes. qz actio est act⁹ actiui in q̄ztū actiuū. z. pby. erūt ergo act⁹ duo. ergo duo termini inducti. s. duo calores in eodē nūero. dř q̄ duo calores faciunt vnū calorē ꝓpositue. ¶ Cōtra h pono duo agēta: z eq̄l'r appro- T.c.18. ximata eq̄ cal'a: z passū idē nūero eq̄ dispo et.18. situ ad recipiendū vtriusq̄ caloris actōez. Calores g̃ inducti erūt eq̄ in actu: z eq̄ pfecti oino. Sed ex duobus eq̄ in actu nō pōt fieri vnū: qz ex gb⁹ fit vnū alterū est in po^a respectu alteri⁹: aut si vterq̄ i actu et fieret vnum ex eis supponeret aliq̄ forma z^a q̄ fit pfectio vtriusq̄ z actualior illis duob⁹ exñ tib⁹ eq̄ in actu: qđ nō est dare i ꝓpositō: qz nihil ꝓduceret illō. ¶ Ité ois mot⁹ termi- T.ñ hñ. naꝝ ad aliquē actū. Si g̃ fiat duo motus z te 2^m duo termini in actu: ſz ex duob⁹ in actu nō T.c.34. fit vnū. ¶ Cōtra. ꝓbs h. q̄cūq̄ in eadē eēn- z inde. tia dř iaz hñt fumi diuersa spē. ¶ Ité. 5. pby. q̄ mot⁹ est vn⁹ nūero q̄ ead eūdē terminū spē. si mobile sit vnū nūero: z tps idē men

surās motū. Sz si pol'e eēt terminū eundē
spē multiplicari in eodē: possent duo mo-
tus eē ad eundē terminū spē: z sic duo mo
tus essent vnus mot⁹: qz pbs dicit q mot⁹
vnus nūero est q est ad eūdē terminū spē.
si mobile sit vnū numero: z silr tps sit idē.
T.c.71. ¶Jtē. 2. de aia: oz susceptiuū denudari ab
2.122. eo qō recipit. g exīs in actu p vnā formaz
Ex spē nō pōt recipe aliā eiusdē spēi. ¶Cōtra
illud qō supr⁹ dcīm est: q rubor radij in pa
riete transeuntis p vitrū rebeū est spēs: ar
guit qz tūc oculus extra locū terminatiōis
illius radij cū quo multiplicat ille rubor
videret ruborez vitri p reflexionē: sicut in
speculo. Ih falsū est: qz in tali visiōe reflexa
sp visibile pūctus reflexionis z oculus: oz
q sint in eadē superficie. pocheaz pspectiue
pte 2ª. questiōe 6ª. z p⁹ne. 26. Tū qz angu
lus icidentie est eqlis angulo reflexionis.
ibidē pte scda. qōne. 6. Ih videt idē qō pus
q̄licūq; exīte angulo. Tuz qz reflexio pce
ptibilis tm̄ fit a leuiterso ibidē pte 2ª. p⁹ne
2ª. cuiusmodi nō est paries. Tum qz nulla
spēs simplr occultat pprīū visibile: qz non
est nata eē in ita densō: nec ita determiare
visuz: sicut visibile in se. hic oīno occultat
color pietis. Tū qz in visiōe reflexa: sp obz
pmū vr̄ sm suā itentiōem: pz de sole viso i
aq̄. Ih aūt vr̄ rubor multo remissior illo q ē
in vitro: etiā a q̄ztacunq; modica distantia.
Tū qz illud vr̄ vt pprīū visibile: cui⁹ accīn
tia virr: vt sensibilia cōia. Ih mot⁹ z ges illi⁹
ruboris in piete vr̄. z nō p motū vitri in se.
Tū qz ille rubor vitri in medio eq̄ illumīa
to vndiq; spice eq̄r se diffundit. g toto me
dio aliq illumiato radio solis eq̄lr oppo
sito eqli obstaculo ex q̄cūq; pte eq̄lr fieret
reflexio: z ita visio. Ih falsuz. Ih pz: qz ad qō
cūq; punctū equalr distās eq multiplr: qz
eq̄lr vr̄ viso recto. g ibidez posito obstacu
lo equaliter reflecteretur.

¶Dicit q nō est pol'e. pbat. ab eodē ē vni
TRA tas rei z entitas. Sz subm est cā sui accītis
z entitatis ei⁹. g z vnitatis. g si subm vnū z
accīs. ¶Cōfirmat: sic vnitas spē a forma
T.c.12. vna sm spēm. sic vnitas nūeralis a mā vna
nūero. c. de vno. Sz subiectū ē mā accītis:
z subm est vnū nūero. g accīs. ¶Jtē mā ē
p se in potētia ad formā: z ad hanc formaz
p accīs. pbatio. forma est hec: qz recipit in
hac materia. g posteri⁹ est forma hec q̄z re
cipit. Alr pbat: qz si eēt in potētia ad hāc z
ad illā: essent ifinite potētie in mā: qō est i
possibile. pbo: qz cuilibet potentie passiue
naturali cozridet potētia actiua nālis: sed
nō sunt potētie actiue infinite in aliq: qz si
fic eēt ifinitū itensiue. sic g dupl'r. pbat illa
ppositio: q mā p se est i potētia ad formā:
z p accīs ad hāc formā. ex hoc segt g q mā ē
p se in actu p formā: nō p hāc nisi p accīs:
si g esset in potētia ad aliā formā. s. albedi
nē cū hz albedinē pm se esset in actu z i po
tentia respectu eiusdez: qz est in actu p se p
formā: z est in potētia p se ad formā nō ad
aliā nisi p accīs. ¶Ad pmū in cōtrariū di
pmo sic: q nō in eadē pte sunt spēs h⁹ albi:
z illius: z cū dr de oculo: dr q sunt in diuer
sa pte oculi. ¶Cōtra ponat hoc vnū albū
tm̄. s. ouū. spēs eius erit in toto medio illu
minato q̄ntū durat virt⁹ eius. ponat aliud
albū. spēs ei⁹ erit in eadē pte cū spē alteri⁹
albi. aut illud aliud non videbit ab oculo
dispōsito: qō est pōtra sensum: cuz pm te nō
possit gignere spēm suā. Nec pōt dicere q
gignen do spēm suā corrūpat spēm alteri⁹
albi: qz pono q sit debili⁹ alio. aut g erit sil
spēs eius: cuz spē alterius: aut corrūpet qō
nō pt cū sit debili⁹: aut nō videt. ¶Jtē vir
tus fantastica hz organū: hz tunc ptes. po
nat septē: z habet tot spēs apud se: si tūc vi
derē in oculo aliqd de nouo confile in spē
cum aliquo eoz que sunt in virtute fanta
stica: nō possem imaginari illud: cū spēs p
cōpatiōem ad subm eius nō posset recipi
in fantasia: qō videt absurdum.

¶Est. n. dare minimā spēm albi q pōt p se
Ex pficere organū fantasie. g pt dari minimuz
qō pōt pficia spē p se exīte qz illa minima
spēs nō se hz ad indeterminatū pfectibile
quātū cūq; modicū vel magnū in toto or
gano: qz q̄tuz organū in toto pficit spēs p
se existens tm̄ etiā p se exīs eadē spēs pfi
ceret per se ens qō est capax spēi. g est dare
minimū in toto qō est capax spēi distincte
z p se entis. ¶Jtē qcgd dicat de spēbus q
TRA alia est in alia pte organi vel medij saltem
cum cognitio fit in potētia cognoscente to
ta: licz p formā que est in pte: nō est pbabi
le q ille due cognitōes si simul sunt in ali
qua potentia q sint in diuersis pubus or-

gatiui vl potentie. Sed ꝑm Ar. ꝑmo hui⁹. ex multis memorijs generat vnū exprimē tum: ille multe memorie sunt cognitiones eiusdē spēi: q̄ sunt de singularib⁹ eiusdem spēi ꝑm ꝑhm in littera. Si l̄r memoria ē de diuersis spēbus simul in mēoria sensitiua. si. n. nūc imagino de illo albo ꝓtius viso hēo spēm et⁹ in memoria: statim imagino de alio albo viso. hēo ḡ spēm illi⁹: cuius hac manet species ꝓtioris albi: q̄ alioquin nō possem imaginari de ꝑori albo: nisi alias viderē illud: & sic acgrerē spēm. ¶ Huius oppositū manifeste exprimur. ¶ Ad ista dī q̄ mēorie nō est aliqua cognitio actualis: ſz tm̄ habitualis. q̄ tm̄ ꝙseruat spēm in hitu. sic ḡ ꝓcedit tā de mēoria sensitiua q̄ſ de intellectiua q̄ in ipa sunt multe spēs simul in habitu: & multe cognitiones habituales: ſz nō in fantasia vel in itelligentia: q̄ pficiunt a spē in actu genita ex spē in vtraq; mēoria: & ꝑ illā spēz genitā hnt cognitiōez actualē. ¶ Ex ꝑmo seq̄t ꝓpositus: q̄ ille due spēs: vt due cognitiones habituales in mēoria sensitiua ꝺ duob⁹ singularib⁹ eiusdē spēi: sunt accitia eiusdē spēi: et in eodē. De alio mēbro ptinet ad aliaz questionē. s. vtrū multa vt multa simul cognoscant: ſz quō tūc itellectus non posset hre multas scias habituales eiusdē spēi de aliq̄ eodē ꝑm spēm: sicut memoria sensitiua cognitiones habituales multas & tūc xp̄s posset sciaz acq̄sitā hre cū infusa. ¶ Rñ⁰. si itellect⁹ itelligat ꝑ⁰ singulare: sic sensus ꝑ⁰ sentit bñ seq̄t ꝓpo⁹. ſz si ꝑmo intelligat vl̄e: suffic̄ vna cognitio de vna spē: nō. n. posset eē alia: q̄ nō hret aliud o⁹ ꝑ⁹ q̄ idē vl̄e esset vtraq; notitia cognitū ꝑmo nō sic de memoria. ¶ Cōtra. tu ponis añs illud. s. si intellect⁹ ¶ Até eadē ꝛclusio pōt sciri ꝑ multa media. ¶ Ad ꝑmū rñ⁰. scia accipitur ꝑ medium q̄ſ est diffinitio illa nō est singularis ex. 7. metaphy. sed tm̄ v'is. & iō tm̄ de vñ est demōratio et scia. ¶ Cōtra. scia est hitus o⁹nis demōratiōis. sumpta spē ꝑ medio: pōt passio ꝛcludi ꝺ singulari & demōstratiue. ḡ rē. ¶ Rñ⁰. demonstratio est q̄ñ ꝑ cām ꝙuertibilē cum passiōe ꝓpria demōstrat de aliq̄. ḡ añs eēt dicere q̄ passio generis nō ꝓt demōrari nec sciri ꝺ aliq̄ spē: ſz tm̄ de gñe siue de oīb⁹ spēbus scia vna & vna demōratiōe. ¶ Cōtra passio gñis pōt p genus tāq̄z p medium ꝛcludi de vna spē. ad huc nihil itelligēdo de alia spē. ḡ eadē erit scia duoꝝ: quoꝝ vnuz est scibile sine alio. ¶ Consil̄r ꝓt argui de singularibus. Ad h̄ videt exemplū ꝑmo posterioꝝ. q̄ ois triangulus rē. q̄ h̄ q̄ in semi⁰ rē. ḡ ponit exemplū de principijs demōnis sumēdo spēs sub genere respectu passionis generis. ¶ Aliter dicit q̄ due species ꝑ cōparatōez ad subiectū sunt vna spēs: & due ꝑ cōparationē ad o⁹: quoꝝ sunt effectiue. ¶ Ad 2ᵐ dñt q̄ multe relationes nō sunt simul. vñ pī nō est pī: q̄ genuit hunc filiū: sed q̄ filiuz. nec fun⁹ est iste actus: sed actus. ḡ vna pīnitas ꝑ se: & si sunt plures filij: hoc accidit. ¶ Ad aliud: sicut ꝓtius de luminib⁹ q̄ fit vnū ex duobus. ¶ Ad quartū: sicut ꝓtius.

Contra illud q̄ꝺ ꝑmo dicit a quo hz ēntatē rē. ḡro qual̄r: aut q̄ vnitas subiecti fit formaliter vnitas accitis: aut mal̄r: aut effectiue Si ꝑmo mō: tūc itelligere accīs vnū nūero: nō cū vnitate subiecti esset ꝓtradictio: & deus nō posset separe accidens a subiecto ¶ Item nō sic. due albedines erunt vnuz numero: fit soꝛ⁹ nunc albus: & postea niger. & iterum albus: tunc si albedo sit vna formal̄ vnitate subiecti: cū vnitas subiecti semp maneat eadē numero: erunt ille albedines vnū numero: & ficidem numero naturaliter freq̄nter generat et corrūpit. ¶ Item illud patet aliter: quia si sunt idez ratio tua est ꝓtra te: quia entitas accidētis est alia ab ēntate subiecti formaliter. ergo alia vnitas. q̄ aūt entitas accidētis sit alia formaliter patet: vel idē erit causa suūpsi⁰: quia tu ponis subiectū causam accidentis: si vnitas subiecti & accidētis esset formaliē idem essent idem ens formaliē: & tunc idē causa suūpsius. Si effectiue cōcedo q̄ ab eodem efficiente sint diuersi effectus differentes solo numero. Si autē materialiter cōcedo: quia vna est materia diuersoꝝ numero in eadem spē. & si accipis o⁰ petis ꝓtra me. ¶ Contra cōfirmationē: tunc cōtraria essent vnum numero: quia subiectū idē. de alia ratione ꝓncipali ꝑ⁰ oppositi. s. q̄ mā sit in potētia ad aliquā formā singulare ꝑ⁰ & ꝑ se: q̄ mot⁰ē act⁰ rē. 3⁰ phyco: si mobile sit tūc i potētia ꝑmo ad albedinē

ℭ non ad aliquã singularẽ. ergo qꝺ primo
ꝓducit ꝑ motũ erit natura specifica ℭ non
nã singularis: nisi ꝑ accꝺs: qꝺ est falsuꝫ: qz
ꝓmo huiꝰ. actꝰ ℭ oẽs generatões sunt circa
in phcꝰ. singulare. nõ. n. hõ ℭc. ℍec pꝰ. nõ valet vt
vr: qz illud circa qꝺ ẽ subiectũ motꝰ nõ est
terminꝰ. ℭ Cõtra. qcqꝺ p se inducit in sin-
gulare inqꝫtũ singulare: singulare est. ter-
minꝰ motꝰ inducit in illud: circa qꝺ est opa-
tio inqꝫtũ circa ipm est pse opatio. ergo in
ca. 1. qꝫtũ est singulare. ℭ Itẽ auctor sex princi-
pioꝝ nã occulte opat in his ꝓducẽdo vle
T. c. 10. cũ ꝓducit singulare. ergo qꝺ pse ℭ ꝓmo p
ducit est singulare. ℭ Cõtra aliud: qꝺ ples
fũt potẽtie nũero ad eaꝺẽ formã ꝑm spẽm:
qz. 3ꝰ. phy. ca. primo si posse sanari ℭ posse
egrotari sunt idẽ. ergo egritudo et sanitas
idẽ. similiter si posse dealbare hac dealba-
tiõe ℭ illa sunt idẽ nũero. ergo hec albedo
ℭ illa eaꝺẽ nũero. ℞ qꝺ nõ est sile: qz ꝓme
due potẽtie sunt ad diuersas formas spẽ. nõ
nõ sunt idem. nõ sic autẽ de alijs. ℭ Cõtra.
tunc segtur qꝺ eadẽz posꝫ simul esset ℭ ñ eẽt:
qz pono qꝺ aliqꝺ subm fuit aliqñ albũ: ad
illã albedinẽ fuit posꝫ i subo. ℙono vltra:
qꝺ illa albedo corrũpit. adhuc est subm in
posꝫ ad aliã albedinẽ. si ꝑ aliam posm ℎr ꝑ
posm: si ꝑ eandẽ cum ad illaz albedinẽ que
fuit. nulla est potentia: quia nõ potest ite
eadem numero inducꝫ.

Ex ℭ Cõtra. ℊ forma nãlis ãnihilat: qz nõ ce-
dit i posm. nullo ℊ mõ manet nec actu nec
posꝫ. si dicas similiter in specie includet in
posꝫ. ita posset esse. lz deꝰ aniℎilasset ꝓmu.

ℭRA ℭ Ergo segtur qꝺ eadẽ sit ℭ ñ sit. posꝫ. n. ad
albedinẽ ꝓteritã nõ est: qz tunc idẽ nũero
redire posset nãlr qꝺ corrupm est: et ꝑte ℔
ℭ illa posꝫ est eadẽ. ℊ idẽ est ℭ nõ est fil. vl sic
ꝓclude. eadẽ posꝫ nãl est ad illꝺ qꝺ pole esse
inducꝫ nãlr: ℭ qꝺ impole est iducꝫ. vl sic. si
eadẽ posꝫ ẽ. ℊ iꝰ qꝺ fuit põt redire: vl argue
sic. mõ est i posꝫ ad duas albedines futuras
iducibiles diuersis tpibꝰ: ℭ nõ est vna posꝫ
ad illas: qz posꝫ ad vnã ñ est qñ posꝫ ad aliã
est: puta post. 10. ãnos qñ ꝑma fuerit corru
pta. scꝺa nõ iducta adhuc. ℭ Itẽ posꝫ i te et
in me ad albũ im ꝺrt nũero a qꝺ si a subo. ℊ
ois posꝫ i me ꝺrt im nũero a qcuqꝫ i te: qꝺ ẽ
ꝑm. si a ẽmio segt ppom. Sil r i eodẽ subo
fũt duo termi nũero ℭ cũ accipit qꝺ tẽ eẽnt
ifinite poꝰ actiue. ꝓcedo nec ẽ icõuentẽs: qz
sol si voluat circa medũ i ifinitũ gnãret in
ifinitũ oi ãno nouã ℎerbã si eẽt mã recipi
ẽs eꝰ ifluẽtiã. ℭ Cõtra eaꝺẽ potẽtia actiua
est i sole q̃ posset ꝓducere ifinitas ℎerbaz.
Cõcediꝫ de illa potẽtia q̃ ẽ suba vl qlitas q̃
vz est aliqꝺ absolutũ et ꝓncipiũ opandi: ñ
de potẽtia actiua q̃ est relatio fundata i tali
ꝓncipio ꝑ cõpatiõez ad patiẽs. ℐlla. n. nu-
merat ad nũerationẽ potẽtie passiue. sicut
relatiua nũerant. ℭ Cõtra. tũc mõ sunt ifi-
nite potẽtie tales i sole sil ℭ eiusdẽ spẽi oẽs:
qz ad formas eiusdẽ spẽi ifinitas. ℔ ꝓcediꝫ
sic ℭ i mã ponit ifinite potẽtie passiue eius
dẽ rõnis: lz cũ arguit vltra qꝺ illud eẽt ifi
nitũ itensiue. ꝺña ñ valet. nec. n. aliqꝺ pfe-
ctius sunt oẽs ille potẽtie actiue: ℭ relones
fundate sup vnã pfectiõez absolutã q̃z vna.
ℭ Contra. si relatio ꝓma aliquã pfectionẽ
dicit: dupla pfectio est in duabꝰ. ℭ ifinita in
infinitis: si nulla nõ videt eẽ aliqꝺ ens po
situũ. ℭ Confirmat etiam ꝓña negata: qz T. c.
7. phyſicoꝝ arguit. si infinita mobilia mo
uerent infinito tempore. ergo et vnũ mo-
bile infinituz mouet in tempore finito: sic
arguit de infinito ꝑm extensionem. ita hic
arguit de infinito ꝑm intensionẽ. ℭ Rñ.
ℎec difficultas de infinitate relationis cõ
munis est. ita eni ꝓbatur esse in me: sicut i
sole: qz ꝑm aliquaz qualitatẽ meã possum
esse similis infinitis: si essent infinita etiam
actu: si eẽnt actu ifinita. etiã mõ habeo re
luatẽ oim illaz relatiõũ ꝑm symach. de ℔
ergo ad relationẽ cõceditur saltez de rela-
tionibus potẽtialiꝰ vel habitualiꝰ: licet
nõ actualiꝰ ꝑm aliquos. ℭ Cõtra rñsionẽ
ad argumenta ꝓra scꝺam responsionem.
ℭ Ad ꝓmũ argm. quecũqꝫ forme eiusdem
spẽi in eodẽ faciũt vnũ. illud vnũ 3m ẽ itẽ
siꝰ vtroqꝫ. si tũc due spẽs sint sil in meꝰ. ℭ fa-
ciũt vnũ causabũt spẽz vnã itẽsiorẽ: sed illa
talis ñ ducet i albedinẽ remissã: qꝺ multipli-
cauit vnã spẽm: ℭ eaꝺẽ rõne: nec in altera
que gignit aliã spẽm. qz illa spẽs ex vtraqꝫ
cõposita ẽ ipropoꝛtiõabilis vtriqꝫ: repugna-
bit ℊ aliquã itensiorẽ ℭ pfectiorẽ vtraqꝫ illa-
zꝫ: ℭ sic ille albedines nullo mõ videbũ-
tur ab oculo. ℭ Itẽ exq̃ illa spẽs cõposita
est vna numero: non repsentabit duas al-
bedines distincte. ℊ oculus nõ videbit illã

remissum distincte albū vt prius: sed aliqđ albū mensius. ¶ Ité distincta actio nō est nisi distincti entis. Si ḡ spēs repsentāt duo distincta essent distincte. ¶ Contra rnsionē ad 2m ar^{m} pmtas in illo pte ad hūc filiuz hūt maiorē vnitatē q̄z vnitatē spēi: q̄ alias nō est maior vnitas pmtatis ipi^{o}: cū seipa q̄z cū pmtate plonis: qđ videt icōuentes sed maior nō est nisi vnitas pticularis. s. hec pmtas. ḡ in illo ad hūc filiū est h pmtas: sed p hūc nō refert ad oēs filios: q̄ destructio h filio. destruit h pmtas: si p eandē ad aliū filiū referat illo filio existente erit hic pmtas. ḡ fil' erit h pmtas ⁊ nō erit. ¶ Contra aliud de luminib^{o}: sicut ꝑ hus de spēbus: nō q̄ lumina nō sunt repñtatiua alioz: sic spēs. pz etiā q̄ est inten^{o} luminis q̄n sunt duo lumina eiusdē rōnis illuminātia. Alr meli^{o}: q̄ si eēnt vnū subto: ⁊ duo fm pcessum: tunc segtur q̄ isti duo radij erūt duo radij geo^{ci}. ⁊ nō visibiles: q̄ fm rōnē linee eēnt ibi duo: sed nō fm aliquā q̄litatē nālē que supaddit in linea visibili: ⁊ tūc oēs q̄nes pspectiue de itentiōe radioz et ꝓsiles que dependēt ex diuersitate radioz eēnt tm̄ mō ve fm geometricā ꝓsideratōem: nō fm pspectiuam: quia pspectiuus considerat lineam: vt in materia naturali.

Ad questionē ḡ pōt dici q̄ nō est rō ipositatis q̄n duo accīnia itentōalia. ⁊ respectiua realia: et realia nō educta de potētia mātē vel subti: vel etiā de potētia subti educta nō p motū eiusdē spēi pūt eē fil' sine ꝓtradictōe. tm̄ icōuentēs est h vbi forme iducūt p motū: q̄ mot^{o} nō est nisi i mobili sit dispositio oppositā forme iducēde: vt ꝓtraria vel media. Sz si agēs iueniat i mobili formā eiusdē spēi forme sue: nō iuenit ip̄m sub dispōne oppositā. iō n̄ mouet ip̄m simplr iducēs aliā: sz augebit formā ꝑexistētē in mobili: ⁊ hoc si forma illa ꝑexistens sit ipfectior q̄z illa quā agēs posset iducere. si āt iueneri mobile sub forma eque pfecta forme induc̄de abagēte ipo nō mouebit ip̄m oīno. ¶ Ad auctoritatē primā de q̄nto hui^{o}. q̄ p motū nō possunt iduci due forme eiusdē spēi. vnde oēs forme hūtes dīam in eodē subo si iducāt p motū necessario differūt spēi: tm̄ de alijs nō iductis p motū nō est necessariū. imo possibile est q̄ due tales eiusdē spēi sint i eodē subo: sic due spēs duarū albedinū: ⁊ due pmtates ⁊ duo lumina. ⁊ sic de alijs nō iductis p motū: silr ad aliam de q̄nto h^{o}. ¶ Ad aliud de aia dōm q̄ nō oz receptibile denudari ab oi forma eiusdez spēi: sed oz eū denudari ab eadē forma numero. ¶ Forte alr et meli^{o} q̄ oz denudari a forma eiusdē gñis que ꝑfcit receptibile fm totā capacitatē ei^{o}. ¶ Hec glosa accipit ab Anselmo de vīta. ca^{o}. ex^{m} ō vase vitreo itense colorato: p cui^{o} medū nō repsentat liquoz intus positus fm colorē ppriū: sed p vitrū remisse coloratū repñtat. ¶ Si aūt habeat vnā formā dūmō nō ꝑficiat totā capacitatē: ꝑt recipe aliaz eiusdē spēi: si iñ nō inducant p motū sicut pz de formis supius enūeratis. de lumie nō est dubiū si lumen regrat indispositōez in medio siue vmbrā siue lumē modicū: tūc agens nō imprimet nouā formā: sed itendet pexistentē. ¶ Ad argumentū de dnob^{o} calefactibilib^{o} p motū qđ est ꝓtra tā dicta. cōcedat q̄ calefaciunt duab^{o} calefactionib^{o}: q̄ duab^{o} formis. ⁊ cōmēt. 5°. physicoz. ꝓmēto. 38. d. si actio vna ⁊ forma vna: sic actio solis alia est ab actōe ptis in gñatiōe: q̄ actio solis est nob^{i} lioz actiōe hoīs: sed nō correspondent eis due passiones: sed vna: q̄ vnum generatū pōt gñari a sole ⁊ a pte multis actōib^{o}: ⁊ tm̄ ibi vna passio ⁊ vnū generatū. si actio dicat respectū agētis ad passum: ⁊ econuerso passio respectū patiētis ad agēs: cū multiplicat sic hic supra arguit. Si aūt actio dicat respectū motus vel mutatiōis ad agēs vt est ab agente: ⁊ passio respectū eiusdē ad passum vt est in h: tūc nō sunt respectz correspōdentes. sed due disperati fundati in eodē. ⁊ ad diuersos terminos: q̄ mot^{o} est vn^{o}: q̄ forma fluens est vna: ⁊ termini agentes sunt plures. ideo respect^{o} ad agentes sunt pl'es sed termin^{o} recipiēs est vnus: et q̄ forma fluens est vna ⁊ passum recipiēs est vnuz: ḡ vtrūq; extremū ibi est vnū. ḡ respect^{o} medius erit vnus. sic scōo mō iteligē rñsiōez supius datā. ¶ Oia argumenta supra ad h̄ sunt soluta nisi scōz. vbi rñdeo q̄ altero illoz nō agente effect^{o} nō esset in altero fieri in quo est: q̄. s. dicit respectum ad illud agens: sed nō segtur q̄ factū absolute non

EX

TRA

fieret: ꝫ nō illo respectu ad aliud agens. ¶ Cōtra solutiōez questiōis. 2. agētia potētia paria. pone q̄ iuenīāt passū sub dispositione ꝓtraria simul ipzumūt. ergo forme iducte ꝑ motū possunt mlt̄iplicari i eodē. ¶ Rñdet sicut ḃ ad vltimū: q̄ mobile nō pōt moueri sil'duobus motib⁹ ad terminū eiusdē spēi: licet due sint actiōes. ¶ Cōtra. sil' sunt due potentie in isto passo ad duas formas eiusdē spēi. ergo simil' possunt esse duo act⁹. et⁹ in q̄ztū in potētia. ⁊ ita duo motus. ¶ Jtē cā in actu sil'est cū effectu i actu: ⁊ nō est. 2. phy. ⁊. 5°. huī⁹: ⁊ ḃ vex ē de effectu imediato qō est fieri. hic ergo calefaciens sil' est ⁊ nō est cuz calefieri qō causat: ⁊ ille calefaciēs cū illo: qō ille causat. ergo si vter q̄z causat idē calefieri idē simil' est ⁊ nō ē. posito q̄ hic calefaciēs cesset calefacere et nō cesset ille: nō pōt sic argui de agētib⁹ ordinatis: q̄ iferi⁹: qō simul est cū fieri nō pōt agere supioze nō agēte: ꝑ supi⁹ aūt sine iferioz: nō pōt fieri eē. ¶ Jtē si due actiōes ⁊ ille i passo respect⁹ ad agēs ⁊ eedē realr ipis passiōib⁹. ḡ due passiōes. ¶ Jtē supactionē passiōez fundat rel'o. ⁊ ibi mlt̄iplicato vno extremo ⁊ alio. ergo quot actiōes: tot passiones. ¶ Jtē gd dices de formis inducibilib⁹ ꝑ mutatōez nūqd tales due possunt eē simil' vn⁹ spēi. dr̄ q̄ nō: q̄ respectu vnius spēi est tm̄ vna ꝓtiuatio que auferr̄ ꝑ ꝓmā formā aduenientē: ⁊ ꝑ ꝓs nō est terminus a q̄ posset eē mutatio ad scḋam. ¶ Contra ꝓtiuatio est carētia alicui⁹ in apto nato alteri⁹ ⁊ alia carentia: qō ꝓbaf etiā: q̄ ꝓtiua sunt ꝓtradictoria circa aptū natū. ergo si ḃ nō iest. ꝓtiuatio nē est. ⁊ iter ꝓtiuatio nē huī⁹ ⁊ hāc poterit eē mutatio. Sil'r huiusmodi hec ꝓtiuatio fiē hec potētia. ¶ Ad primū ar^m videf cōcedendū q̄ due forme eiusdē spēi possunt simul iesse eidē. etiam inducte ꝑ motū. sic q̄ simil' iducant a duobus agētibus iuenientib⁹ idē passū sub cōtrario: sed nō possunt eē due successiue inducte. ita q̄ vna post alterā ꝑ motū: q̄z inducta ꝓma iam ꝓtrariū abijcit. ⁊ ita nō amplius potest esse motus ad aliquā formaz eiusdē speciei cū illa q̄ inest: sed ꝓm agens si iuenīat formā impfectam respectu sue: ⁊ sic aliquo modo oppositā impfectionē tollet intendēdo eam. ¶ Ad 2^m ar^m de mutationibus necessario ꝑexigentibus motuz ꝓsimiliter dicendū: sicut nunc dictū est ad primū argumentū: q̄ due forme eiusdem speciei terminātes duas mutatiōes sil'causatas a duob⁹ agētib⁹ possunt simul iduci: sed nō vna post aliā: q̄z nec post illā ꝓmā: pōt esse mot⁹ necessario req̄sit⁹ ad mutationē q̄ deberet esse ad scḋam. Sz qd de mutationib⁹ nō terminātib⁹ necessario mot⁹ cuiusmodi videnf illuminatōes eē. ¶ Rñ⁹. q̄ due ⁊ simul ⁊ sucessiue in q̄cūq; possunt ineſſe ⁊ forme terminātes ipas: q̄z post inductionē ꝓme manet potētia ad secūdā: et ꝓtiatio ꝓpria eius: ⁊ subm mobile si adsit agens vel idē qō ꝓtius: vel aliud pōt cāre aliā formā: ⁊ si tales forme sint nate diu ꝑmanere i subo. possunt quotcūq; manere sil'. ḡ lumē ⁊ speciē nō pones hr̄e esse fixuz in medio: sed in cōtinuo gignere relatōez ponens manē. ⁊ iō q̄dcūq; eiusdē spēi. imo ifinitas. q̄t ergo visibilia circa pūctū medū potentia vsq; illuc agere: tot ibi spēs: et q̄t lumiaria: tot ⁊ lumina. ¶ Cōtra ꝓmū ar^m. videf de ſtru Arist. q̄ idē sil'mouef duob⁹ motibus eiusdē spēi. Jtē ḡ duo ignes gñabūt duos ignes ex aq̄ eadē. aut saltez duas formas ignis inducerēt in eandē materiā: qō videf ipossibile. ¶ Ad 2° solutiōe notādū q̄ q̄cūq; forma nō est inducibilis nisi p⁹ aliā formā inclōpossibilē. tūc corrupta illa tm̄ ꝑt eē vnica in vno susceptiuo. ꝓbatio: q̄z nec alia induceſ post q̄z illa est inducta eo manēte: q̄z illā aliā nō ꝑcederet alia incōpossibilis: iā. n. inductiōe ꝓme est q̄libet icōpossilis expulsa: nec due tales sil'inducent: q̄z nec ab eodē agente. 8°. meta. si efficiens vnū ⁊ mā vna: ⁊ effect⁹ vn⁹ est: nec a diuersis: q̄z si illa sint approximata diuersis ptibus mobilis: puta vn⁹ ignis ad caput: ali⁹ ad pedes agēt in diuersas ptes primo. vbi aūt sil'agūt vnā formā inducent. ꝓbatio q̄z itensiorē q̄z alterū solū inducēt: sicut si ponerent in eodē situ respectu eiusdē partis passi vnā formā induceret: vt ꝓus. Sed ois forma inducibilis ꝑ motū vel mutationē necessario terminātē motū ad ipam necessario ad sui inductionē nēcio ꝑexigit in susceptiuo formā icōpossibilē tunc corruptā: q̄z terminꝰ a q̄ ꝑ se mutatōis sit ꝓtio ⁊ forma oppositā: quā ꝓtiatio cōcomitat: ⁊

idcirco iter duas formas sunt due mutatio nes hñtes q̃ttuor p se terminos: licet etiaz duo mor̃ simul currãt iter ꝓtraria: quoꝝ alter q est remissiõis est a gradu pfecto i q̃ fuit mobile in vltimo getis ad ꝓuationem illi⁹ ꝓtrarij totalr: vel ad ꝓuationẽ alicuius gradus diuisibilis q succedit̃ abijcit. Alt aũt q est itensionis est a ꝓuatiõe ꝓtrarij inducendi: vel alicui⁹ grad⁹ diuisibilis inducendi ad gradũ pfectũ terminãtẽ motũ: lz mꝝtũ sic sint due mutatões: z duo mor̃: z vtrobiq; q̃ttuor termini: z ita forma icõpossibilis abijcienda nõ sit p se termin⁹ illius motus vel mutatiõis: forma inducẽda est p se termin⁹ ad quẽ: tñ illa forma ꝑ ẽ necio regsita. z necesse est z trãsit⁹ fil' esse. nulluz enim agẽs nãle mouet nec mutat mutatiõe terminãte motũ aliqd̃ susceptiuũ nisi hñs forme sue icõpossibilẽ: cũ q nõ pñt plures eiusdẽ spẽi simul esse p motũ nec p mutationes z p se terminãtẽ motũ forma que nõ necessario regrit aliã icõpossibilẽ in susceptiuo ad hoc: vt inducat. vnde. pbat vnica: nõ p hoc mediũ: q agens nõ inuenit passum sub termino a quo respectu actiõis: quia cum forma hac ineſt ꝓtuatio illius que sola sufficit ꝓ termino a quo respectu inductionis talis forme. quere aliud medium vnde. 3⁹. forme ab⁹ de quibus fit vis. lumen cognitio species: nam de relatione nõ est vis q̃ multiplicet fiẽ corrla: tñ q nõ i abs z stricte loquẽdo: sz i ad alterũ: tñ q nõ terminat motum nec mutatiões p se: nisi forte vbi: z illud ꝓsupponit actionẽ vti icõpossibilẽ: nec sunt nãlr plura vbi in eodẽ: vt ãt supnãlr inducat aliꝰ vbi: sufficit corrlatiuũ multiplicari. puta qd̃ miraculose fiat aliud circũscribens simul cũ ꝓmo circũscribẽte.

¶ De tribus illius formis absolutis videtur similiter dicendũ de lumine specie z cognitione: q. 21. 3. 21. ponitur lumen esse spẽs lucis. ¶ Sed cõtra. lumen intenditur. patz ad sensum. ergo nõ sunt due species: nõ intenditur sicut ꝓbatur ꝓtius in hac questiõe: q illa species itensior nõ duceret in cognitionẽ visibilis remissior. ¶ 4⁹. spẽs rei ꝓsentis in me⁹: z organo sensitiuo itendit tam lumen qd̃ est species lucis: q̃ species coloris: z p ꝓns illud est vnicũ in vno: nõ q agens presupponit formã icõpossibilẽ in subiecto ad hoc vt agat. Sed q̃ qõlibet eiusdẽ spẽi aduenies in eodẽ natũ est itẽdere formã talẽ in subiecto: spes tamẽ luet absentis qualis regrit in fantasia vel mẽoria sensitiua nõ est lumẽ. similr spes talis. s. imaginaria ipius albedinis nõ est eiusdẽ rõnis cũ illa extra. Tales spes absentis necesse est sil' esse duas in organo fantasie vl' memorie: nec est ibi vna itensior alia: sicut ꝓbatũ est ꝓtius: q̃ cum obiectũ absens nõ cognoscit a fantasia nisi vt relucet in tali spẽ: or spes ꝓportiõari obo: vt. s. repsentãs nõ sit itensior q̃ nata est nec gigni a tali obiecto: q̃ itensior species intensius obiectũ ꝓportionabiliter repsentaret: nec ꝓt poni in vna pte organi fantasie vna species z ĩ alia alia: sicut supra ꝓbatũ est i hac qõne. sed quare spes in organo sensus ꝓticular nõ ita distinguitur sicut in organo fantasie vel memorie. imo eadẽ rõ videt vtrobiq;. ꝓbatio alias nõ distincte repsentaret: sil'r quõ de vna spẽ in sensus exteriores organo generat alia in interiorẽ: nõ vna intensa ex vna itensa. videtur. n. irrationabili⁹ ponere vnã spẽm exteriorẽ esse ꝓncipiũ respectiuũ duaꝝ remissarũ intra: q̃z duo obiecta ꝓntia cãre in organo extra duas. ¶ Itẽ ꝓtra illã cãm. nullũ agẽs vtutis ipfectioris forma susceptiua itẽdit illã. p3 si calido intenso apponat calidũ nõ itensũ nõ agit in calidũ pfectũ itendẽdo. ¶ Cõtra illud ar⁹ de duab⁹ formis. g̃ due actões. g̃ due passiones. g̃ duo termini: z de ꝑ dcm̃ est supra⁹. ¶ Ad ꝓmũ. spes in organo extra nõ est rõ repñtãdi obiectũ: vt cognitũ: sz sensatio exterior est obiecti imediate: vnde nõ requrit q̃ ibi sit spes ꝓpter sensatiõez: i interiori vo regrit ita q̃ interior est ꝓpse obti: vt lucet in spẽ: q̃ nõ ẽ obta in se pñtis. ¶ Ad 2ⁿ spes fantasie vel memoria nõ relingt nisi mediãte sensatiõe. ꝛõ duas seq̃nt̃ due. imo nõ retineo nisi oba p⁹ fesatões pceptas. xj. ð. tri. ca. ð. g. talis ẽ vna eiusdẽ spẽi spes sil' q̃re ñ pluriũ obor̃ ꝓsentiũ sil' ꝓpter defectũ itẽtiõis copulatiue ibidẽ sepe. Et p ꝑ patz ad illõ de 3ª forma ab⁹ q̃ ẽ cognitio. Nec segtur sil' esse spes itensior ꝓpter mlta oba pñtia vni⁹ spẽi. g̃ sil' multe visiões. vl' g̃ vna visio itẽsior. ꝓmũ ñ segt̃: q̃ itẽtio ñ copulat mltis. ꝛõ nõ plures saltẽ distincte sil': si vna

post alsam: ꝛcedo q vtrunqꝫ segtur ꝓpria
spēs in memoria. nō ergo ex vna intensa
exteriori generaf alia interior. imo nulla
generaf nisi ꝑsente sensatione: ⁊ due non
sunt simul ⁊ duas successiue sequūtur ima
ginatōes due. ¶Ad. 3m. d. 17. q. 4. an agēs
equiuocū itendit vltra gradū quē causarꝫ
vniuocꝫ agens nō. Sed quid. iam nulla
forma absoluta ponit multiplicari eiusdē
spēi simul in eodē: nisi tm̄ spēs in sensu in
teriori que remanet absente obiecto: ⁊ ꝑci
se ꝓpter hūc fine: vt. 2. alba pri⁹ visa possuꝫ
imaginari: ⁊ possibilitas ē: qz illa cōsequū
tur distinctas visiones ꝓceptas q̄ non sunt
simul: tm̄ illis trāseūtibus manēt fantasma
ta: q̄re i vniuersis formis absolutis nullū
est fil'e fantasmati: vel tali spēi interiori q̄tū
ad plurificatiōem in eodē. Dici pōt q ⁊ ta
lis spēs similis ē alijs formis quo ad ꝓpo
situ: qz. 2. de tri. c. 8. vnū solē memini: si vo
luero: aut duos vl'. 3. cogito: sꝫ ex eadē me
moria qua vnū memini formaf acies mul
tos cogitantis. h illeg vna spēs in fanta
sia vel memoria sufficit ad imaginādū oia
eiusdē spēi: qz si volueris imaginari idola
ꝓfecta cū q̄ntitate colore figura ⁊c. Ad qō
libet vnū sufficit vnū fantasma ꝓ oib⁹ illi⁹
spēi ad oia sil'idolo sufficit vt i mltis fantas
matib⁹ cōponēdo sicut de mōte aureo: sic
ibi docet Aug. quō possū cogitare solē ma
iorē vl' minorē q̄ memini: ⁊ q̄drū ⁊c. maxi
me stat h̄ ꝑm articulū q negat imagination̄
huiusmodi vt h̄: sꝫ tm̄ nāe q est h: illa
nā est ꝓsens ꝓ vnā spēz q̄tūcūqꝫ augaf cū
alijs i ydolo: falsū est g̃ qō supponit rō a fi
ne q distincta alba offeruīt fātasie: vt distin
cta. sꝫ tm̄ ꝓ vnā formā hēo mltos actⁿ cogi
tādi vl' imaginādi circa albū. i cōi ex tā di
uersis idolis cōiūctū. Sꝫ nūqꝫ fantasma in
tēdit ibi sic ꝑm Aug. 6⁰. musice. cōtⁿ decī
dit ⁊ repaf ꝓsensus exteriores: sꝫ alia rō ꝺ
possibilitate: qz segf duas sensatōes nō cō
cludit. nō. n. segf. ergo sunt duo fantasma
ta: qz illud posset intendi nō tm̄ post duos
actⁿ sꝫ etiā si illi actⁿ eēnt ꝓ se itendētes ad
huc dualitas illoꝝ nō ꝛcludit qn ꝓ vtrūqꝫ
inductū faciat vnā formā intensam. Finis
fantasma videbat diuīl'e alijs absolutis. tā
positu: est fil'e. Et qdē. 2. satis solucū est de
duab⁹ sensatōib⁹: nec illō fuit ꝑus ꝓbatio:
sed q̄si solutio. Si ꝑmú manere vidēt quō
distincte imaginor albi⁹: ⁊ mun⁹ albū visa:
ñ ꝓ visū mltoꝝ fātasmatū cōponēdo i ydo
lo: sic̄ mōte aureū: ꝑz q ītēsio ⁊ remissio ñ
ꝓnt fātasmata, ꝑa alia a fātasmate forme:
nec ꝓ illō fantasma illa distincte imaginor:
qz nāl'r repūtat ꝙbm ꝑm gradū ꝓportiōa
bilē sibi. Hucusqꝫ oia dicta sunt loquendo
natural'r de actiōe naturali. restare posset
q̄stio de absoluta cōpossibilitate formaꝝ:
⁊ respectu potētie diuine. Si de lumie spē
⁊ cognitōe cōcedis vnitatē in vno: ⁊ nō qz
ꝑsupponūt ante sui inductionē formā icō
possibilē i passo. ergo illa ratio plixia est
pticular': quere me⁹ vl'is. hēs ibi q gcgd
pōt inducere aliqd spēi: in illud passū pōt
itendere: qz nata sunt facere vnū: si simil'in
vno: sic̄ de q̄ntitate cōtinua vnita cōtinue
in liquidis: sed an semp qcūqꝫ aduenti
ens possit augere: an vltra pfectionē ꝓpriꝫ
effectⁿ nullū aduentēs itendat: an 3⁰. aliqō
tale itendat: sed vsqꝫquo du⁹ est. ¶Cōtra
causam vnde vnientur si diuerse potētie.
¶Rñ⁰. qz vna sūme actualiter ꝑus. ¶Cō
tra. ista actuata sūme: quare ñ actuaf alia?
¶Rñ⁰. equalis limitatio potētie ad actū:
⁊ ecōuerso: qz sꝫ potētia nō simpl'r depen
deat ab actu accidentali: sic̄ ecōuerso: tm̄ vt
sic tale dependet ab illo. ois dependentia
est ad vnicū sil'i sufficienter termiat. ergo
totū hoc reducetur. vna sufficienter actuat
in specie: sed vnde ꝙbatur ista?

Priora ⁊ posteriora dicunt q̄
dā qdē tā q̄z exīte aliquo ꝑmo
⁊ ꝓncipio i vnoquoqꝫ gñe qō
ꝓpinquus qdē ꝓncipio aliquo
ōtermiato. Ter. cō. xvj. Qō. 8

Vtruꝫ hec sit

rō cōis ponis q ꝑus est qō
ꝓncipio est ꝓpinquius. Q
nō: tempus est numer⁹ mo
tus ꝑm ꝑus ⁊ posteri⁹: sed in tpe nullū est
ꝓncipiū. ergo ⁊c. ¶Item in generabilib⁹
ꝓ ꝓpagatiōem: si generatio fuit sine princi
pio vnum generans prius alio: ⁊ tm̄ nullū
primū. ¶Item si prius est q est principio

ꝓpingus. ergo ꝑncipiū nō est ꝑus ꝑncipiato: qꝫ si est prī⁹: hoc ē respectu alicuius ꝑncipij primi ꝙ te. ergo ꝑncipiū habz ꝑncipiuz: hoc ē icōueniēs: qꝫ ꝓcederet in infinituz. ¶ Jté nō vꝫ necesse ponere ꝑmū ꝓpter ꝑus nisi qꝫ vbi ē magis ⁊ maximum: sed hoc ē falsuz in nūeris. ¶ Jté prī⁹ ⁊ posterius est remotꝰ ab ꝫ nūc: ⁊ tñ dicit nobꝭ vtētibꝰ hoc nunc: vt ꝑncipio. ergo non oē ꝑus ꝓpingus ꝑncipio: sed aliqū remotꝰ. ¶ Contra philosophus hic ⁊ .4. huius cō tra negantes ꝑrincipia.

Dicitur qꝫ notificatio ē ꝓueniēs: tñ aliꝗ ꝑ⁹ ꝑ⁹ ꝓzibꝰ eēntialr ⁊ accidentalr ordinatꝰ: qꝫ i eēntialr ordinatis nihil causat sine ꝑmo simplr: sed accidit ꝫ in ordinatis accītalr. qꝫ accidit huic reuolutiōi celi: qꝫ alia ꝑcessit: qꝫ potuit fuisse: et si prioz nō fuisset ꝑ ipossibile. vñ entitas talium oīum nō est ab aliq̄uno simplr ꝑmo sicut in eēntialr ordinatꝭ sūt oīa ab vno ꝑmo. ⁊ a quo dependent oīa. vñ ꝑus i accidē talr ordinatis dr ꝑ cōparationez ad aliqd ꝑmū nō simplr: sed respectu illius: ⁊ hoc ꝑ accīs i eēntialr ordinatis dr ꝓrius respectu primi simpliciter: quod est causa illius: et omnium posteriozum. Z.d.16. Z.d.18.

Ad primum dr vel dici posset forte qꝫ i tpe ē prius ex assignatiōe nra: ⁊ fictr ꝑncipiū. ¶ Cōtra: tūc tps nō erit i gñe q̄ztatis: ⁊ tūc ꝑmꝰ motus sine tpe vel dependeret motus eꝰ ab anima. ¶ dr alr qꝫ in tpe ē ꝑncipiū sine aīa nō simplr ꝑmū: nec ēt esset cū aīa: est tamē ibi ꝑncipiū respectu alicuꝰ posteriozis et prioris: qꝫ ista dies icipit a mane. ⁊ hoza prima ꝓpingoz est mane q̄z hoza scda. ¶ Cōtra: stud. si in tpe ꝑmū se nō est ꝑncipiū. sed in aliqua parte eꝰ respectu alteriꝰ ptis: tūc tps ꝑmū se nec ꝫ ꝑus nec posteriꝰ: sed solū respectu aliquaꝝ ptiū. hoc inconueniēs: qꝫ diffinitio cōuenit toti ꝑ se: q̄ est qꝫ tempꝰ ē nūerus motꝰ ꝑmū ꝑus ⁊ posterius: ⁊ partibus ꝑ accīs: ¶ Jté tēpus est ꝓtinnū. g̃ non est ibi aliq̄ nūc in actu de se qō ñt ꝑus respectu cuiꝰ daf aliqua pars posterioz: sed solum in potentia q̄ztū est ex ptē tpis: qꝫ si fic esset de se discōtinuū. g̃ est ibi solū ꝑmū ⁊ ꝑus ex assignatiōe nostra: ⁊ solū in potētia de se. ¶ Ad ꝑmū: qꝫ si ꝑmū se accipiat ꝑ toto tpe. vez est. ⁊ iō totū tps nō est ꝑus et posteriꝰ. Sed ex hoc nō segtur qꝫ in tpe ñ sit prius ⁊ posteriꝰ: qꝫ ꝑmū partes ꝫ ꝑus ⁊ posteriꝰ. ¶ Ad aliud: qꝫ esse i potentia equoce dr de esse in potētia ad actū ꝑmū q̄ potētia essentialis: ⁊ de esse i potentia solū ad actū 2ᵐ. ipsū ꝫ so nūc in tpe est solū i potentia accītali. Dico tūc qꝫ in ꝓtinuo nullum est idiuisibile i actu 2°. creatiōis ergo nullū: prī⁹ i actu illo secūdo: ꝓcedo. tū sunt ibi i actu ꝑmo: ⁊ esse sic i actu nō discōtinuat. ¶ Ad aliud qꝫ 3ᵉ gñantes hñt 4ᵐ ꝑ ꝑncipio respectu ipoz: respectu cuiꝰ dñr iterse ꝓzes ⁊ posteriozes. ¶ Ad aliud qꝫ illa ratio ponit de illis q̄ sūt post ꝑnᵐ. non de ꝑncipio ꝓprie. vl aliter qꝫ ꝑncipiū nō ē ꝑus. sed ꝑmū vl alr qꝫ notificatio daf de illo in quo minimū reperit de rōne ꝓzis. ¶ Ad aliud de nūeris: qꝫ si aliqd fit magis ꝑm formā oz ponē maximū: nō tñ oz i his que sūt matoza ⁊ minoza quātitate: qꝫ vbi est magis ⁊ minꝰ ꝑm ꝓfectionē: entitas oīum est a maximo: sed i nūeris nō: qꝫ perfectio matoz nūeroz est aminoꝝ ex eo qꝫ pluries replicant: siue ex ꝫ qꝫ vnitas q̄ est minimuz ibi frequent replicat cr ꝓfectio altioz. ¶ Ad aliud qꝫ ꝫ nūc nō est ꝑnᵐ respectu cuiꝰ dicat ꝑus ⁊ posteriꝰ i ꝓteruo nisi meᵉ. qꝫ est aliqd nūc ꝑus respectu cuius dicatur illa in ꝓteruo prioza ⁊ posterioza.

Quātū vero dicitur qd est diuisibile i ea que isunt: quoꝝ vtrūq; z: aut singulū: vnū aliqd ⁊ hoc aliqd natū est esse. Tex. commenti. xviii.

Questio. ix.

Truz ꝓpria rō q̄ztatis ꝫ qꝫ generalissimuz: sit diuisibilitas vl rō mīsure? ¶ Ō. nō diuisibilitas qꝫ si sic. g̃ ptes post diuisionem differrēt. Quero qualr: aut per accīs aut formalr? nō ꝑ accīs qꝫ tūc q̄ztas diuisibilis esset ꝑ accīs. ꝓbatio: qꝫ idem ē ꝑnᵐ diuisionis ⁊ distinctiōis partium diuisaꝝ. g̃ partes per accidēs ꝛc. ¶ Non formaliter: qꝫ

distinctio formalis ē specifica. ergo partes diuise differrēt specie: qđ falsū est in q̄ztum partes quātitatiue. ¶ Jté p̄pria rō gn̄is equalr̄ inest specieb⁹ oibus: qz genus eq̄ predicatur de eis. diuisibilitas nō. pbatio qz quātitas discreta est actu diuisa: cōtinua in potētia. ergo ñ equalr̄. pbatio q⁹ discretum fit actu diuisum: senarius si esset actu diuisus eēnt duo ternarij in actu. Sed senario exīte in actu duo ternarij sūt partes eius. g̃ senarius actu exīs senarius ē diuisus actu cū habeat duos ternarios actu in
T.c.30. huius. eo: cui⁹ pb⁹ p̄z ex auctoritatib⁹ phi. c.d ex
aliquo q⁹ duo sūt pars trium aliqualr̄. g̃ i
T.c.32. huius. ternario dualitas h̄z suam formā. Et i ca. de colobō: q⁹ numerus h̄z aliquo mō ptes diuisibiles. sicut ternarius binarij ⁊ ternarium: sed si nūs ex vnitatib⁹ esset: nō haberet partes diuisibiles. ¶ Item. 7°. Euclī. ppōne quarta ois nūerus minor est pars maioris aut ptes. ergo ⁊c. ¶ Jté si diuisibilitas eēntialr̄ vel p se q⁹ oibus spēb⁹ q̄zlitatis: ⁊ cuius est potētia eius est act⁹. in de sō
lib.1.c.1. no ⁊ vigilia. ergo diuidi potest p se cōpetere omni cōtinuo. Sed diuidi repugnat: qz qđ diuidit nō est cōtinuū fm q⁹ diuidit tūc etiam naturalr̄ inesset quāto diuidi: et nō violēter: ⁊ ita figura incisionis nāliter fieret in materia. ⁊ ars vīr diuidēs cōtinuum haberet mām in potentia nāli ad formam quā iducit. ¶ Jté ad p̄ncipale illa ra
T.c.36. ⁊ inde. tio nō est gn̄alis oibus quantis: qz ē dare minimū in nālibus p⁹ phycoz. sed omne nāle est quātū: ⁊ tū nō est diuisibile in ptes quaz est q̄zlitas. ¶ Jté si sic. cuicūq; inesset hec rō. illud eēt per se spēs quātitatis. hoc falsuz est ō loco qz nō nūeratur h̄ inf spēs
T.c.18. q̄zlitatis. nec ips est p se quātitas: qz ē q̄zlitū p accīs ⁊ motus. simil̄r fm phm h. Similiter cōmēt. dicit de loco q⁹ nō ē quantitas. ¶ Ad oppositum est philosopus hic.

Posset dici ad qōnē sic. q⁹ p̄pa rō eius est rō mēsu
cap. de q̄zlitate. re: qz sicut qualitas est dispositio subē. ita q̄zlitas est mēsura subē. Similr̄ in predicamēntis. oratio est q̄zlitas. mēsurat enī syllabas. ¶ Jté q⁹ magis q̄z diuisibilitas. pbat qz illa ponūtur distincte spēs q̄zlitatis que sunt distincte mēsure. sicut superficies ⁊ locus ⁊ tū locus ⁊ superficies nō distinguūtur i ratione diuisibilitatis. ergo hec est p̄pria ratio quantitatis.

Contra hoc. nō gn̄is inest eque p̄mo oibus spēbus. qz equalr̄ dicitur de oib⁹ rō mensure nō: qz nō equalis T.c.1. inde de cōtinuis ⁊ discretis: sicut p̄z lib. 10.c.2. qz magis inest discretis ⁊ cōtinuis: nō nisi in q̄ztū participāt q̄ztatē discretā. ¶ Item si sic. vnitas esset maxime spēs q̄ztatis: qz rō mēsure verissime iest vni ex. 10. huius. ¶ Jté rō mēsure nō est rō quātitatis dicta T.c.1. inde de quātitate p se primo mō: qz mēsura ē dicta denoiatiue a relatiōe tertij modi. g̃ nō est ibi: vt in genere est tūc passio quātitat: ⁊ sic non p̄pria rō q̄ztatis: qz ex. 10. in q̄libet genere est vnū primū qđ ē mēsura omnium in illo genere. h̄ p⁹ oi gn̄a⁹. ⁊ magis aliis: sicut in genere colozis albedo: i gn̄e saporis dulcedo. ergo nō est p̄priū quātitatis. ¶ Rñdetur h̄ q⁹ quedam est mēsura mēsuras p replicationē que aliquotiēs sūpta reddit totū: ⁊ talis ē p̄pria q̄ztitat. Alia est mēsura pfectiōis sine fm pfectionē. ⁊ illa non sic: qz albedo nūq̄z reddit nigrum. Sīlr̄ nec mēsura cognitiōis: qz illd qđ ducit in cognitionē alioz in genere nunq̄ reddit illa. ¶ Cōtra. rēspōsio cōcedit p̄positum: qz mēsura nō est eēntialis quātitat: nec passio eius: nisi illa per replicationez q̄ nō equalr̄ p⁹ cōtinuis ⁊ discretis: qz idiscretis est simplr̄ minimū reddēs p̄ replicationem totū: in cōtinuis nō. ex p⁹ huius ca. 2. qz nihil est minimū nisi punctus: ⁊ tale per replicationē nō reddit. ergo talis mēsura nō est p̄pria quātitatis: cū nō cōueniat omnib⁹ spēb⁹ eius. ⁊ cōcedant h̄ argumenta. ¶ Cōtra illa posset argui. cōtra primam rōnez vī q⁹ cōtinuū habeat rōnē p̄pam mēsurandi p̄ter applicationē numeri: qz motus dī lōgus ⁊ tēpus lōgum. 4. phy T.c.
sicoz. ca. de tpe. Sed mēsuratio fm lōgitu ⁊ in
nō est mēsuratio discreta. ¶ Dōz q⁹ nullū cōtinuū mēsurat nisi applicādo ei mēsurā discretā: qz nescit lōgitudo tpis nec vie: nisi qz tot sūt ibi pedes in spacio. super qđ est motus. vñ mēsuratio ē fm replicationem ptiū aliquotiēs sūptaz: ⁊ ita vt eis applicatur nūerus: que reddunt totum.

Dicendum tūc ad qōnē q⁹ p̄pa ratio ē diuisibi

litas in partes eiusdez rōnis. vna est opio
q substātia corpea hz ꝓprias ptes eiusdez
rōnis extēsas in potētia de se ⁊ actu p q̄ti-
tatē. ¶ Alia opinio est q nō hz partes eius
dem rōnis: sed solū ptes eēntiales. Si scda
est vera tūc diuisibilitas est ꝓpe q̄titatis i
partes eiusdē rōnis. Si ꝑma sit vā. tūc oz
addere q diuisibilitas i ptes extēsas i actu
sit ꝓpa rō eius. Tñ ꝑma opio nō vr̄ vera:
q: ꝑm illā rō q̄titatis: nec numero nec di-
scretis cōpeteret: iō nihil opz addē nisi q
diuisibilitas i ptes eiusdē rōnis sit ei⁹ rō.
¶ Auctes ad h. hic in. 5°. vbi ponit ꝓpam
rōnem q̄titatis. silr notificat spēs p diuisibi
litatē h i. 5. ⁊ ꝑm diuersū modū diuisibilita
tis assignat diuersas spēs q̄titatis. illa aūt ē
rō eēntialis ꝑm cui⁹ distictionē distinguū-
tur spēs gñis. Silr in ꝑdicamētis q̄titas cō
tinua ē cui⁹ ptes copulant ⁊c. Discreta cu
ius ptes nō copulant. g̃ de rōne vtriusq; ē
hr̄e ptes: sed oē hñs ptes ē diuisibile. Silr
3. phycoꝝ ꝯtra ponētes infinitū: ⁊ illd esse
subaz. dicit Aꝝ. q si sit diuisibile i magni-
tudinē aut multitudinez: aut ē magnitudo
aut multitudo: substantia. n. non est diuisi
bilis nisi per alterum istorum.

Contra auctoritates ꝓbāt q diuisi
bilitas ē ꝓpuz q̄titatis: sed
nō q sit de eēntia ei⁹: qr diuisibilitas est re
speci⁹: respeci⁹ non ē de essentia absoluti.
¶ Itē potētia ⁊ act⁹ sunt eiusdē generis: ⁊
diuidūt oē ens ⁊ eiusdē eēntie. Sz diuidi
nō est de eēntia quantitatis: qr si sic. omnis
quantitas esset actu diuisa. ergo nec poten
tia ad diuidi est de eius essentia. ¶ Itē ista
rō vr̄ cōcludere ꝯtra te: quot. n. act⁹ tot po
tentie. 3. phycoꝝ. posse sanari ⁊c. g̃ si i q̄to
sint potētie ad īfinitas diuisiōes: vr̄ q sint
in ipso īfinite diuisibilitates: sz ꝑma passio
est dua vni⁹. ¶ Itē diuidi nō stat cū conti-
nuo. ergo nō ē de ei⁹ eēntia: qr cōtinuum
ꝑm q cōtinuū nō est diuisum: qr da q sic:
tūc nō est cōtinuū. ñ seqtur vltra. g̃ nec po-
tētia: qr etiam de esse potentie non est ipsū
diuidi quod est terminus eius.

Concedo tūc q diuisibilitas ē ꝑ-
ma passio q̄titatis: ⁊ ñ
de eēntia eius. vñ sicut h ē p se secūdo mō.
colo ē visibilis. sic h. q̄titas ē diuisibilis.
vñ sicut diuisibilitas ē respeci⁹ qdā in colo
re p cōparationē ad visuz: sic dīsibilitas fū
datur i quātitate: ⁊ dicit habitudinē ad di-
uisionē. ⁊ cuicūq; iest diuisibilitas in ptes
eiusdē rōis. h est p q̄titatē: tūc h ē p se scdo
mō: quātitas est diuisibil: sicut h. color ē vi
sibilis. 2. de aia. vnde oēs auctoritates pro
bant q q̄titas est diuisibilis p se 2°°. vnde
q̄titas notificat h p ꝓximā passionē ei⁹: et
nō diffinit ⁊ silr diuisibilitas ē passio cuius
cūq; spēi quātitatis: lz nō ꝑmo: sz gñis ꝑmo
⁊ specieꝝ per se nō ꝑmo. ¶ Diuisibilitatē
sequūtur finitū ⁊ īfinitū: qr finitū ꝑsuppo-
nit aliqd qd dz finiri illd necio ꝑintelligit
diuisibile. finitū ⁊ infinitum cōsequunt eq̄
le ⁊ inequale. Deinde rō mensure. hic vr̄
ordo istarum passionū quantitatis. prima
duo sunt quātitatis in se: alia duo sunt per
respectuz ad aliud. illorū etiam ⁊ equale ⁊
inequale ꝑcedit mensuram: qr enim equa
le vel inequale: ideo mensurat non econ-
uerso. prima hr̄ hic. ⁊ in. 3. physicorum. 2ª
ꝑmo ⁊ tertio physicoꝝ. 3ª. in predicamen
tis. 4ª. 10. huius ꝑmo ⁊ 2. nūqd oēs ꝓprie
⁊ equaliter insunt quantitati vel non: sed
vt species.

Ad primum argumētū dicitur
q hec quantitas
⁊ illa dr̄nt p accidēs: qr per suba. ¶ Cōtra
hoc de illis substātijs q̄ recipiūt illas ptes
quero quō dr̄nt substātia si per se ⁊ nō spe
cie ergo aliqua dr̄ia eēntialis est: ⁊ tñ non
specifica: qd est cōtra aliquos si p q̄titatis
ptes in ipis g̃ circulus: ⁊ si nō det h q per
subm: ⁊ tñ per accñs: ⁊ illd p aliud: tūc dr̄nt
p aliqd aliud: ⁊ illd p aliud a. vel b. ⁊ seqt
vnū dictoꝝ duorum vel ibis in īfinitum.
¶ Item rō stat q si ptes diuise dr̄nt p acci-
dens totuz fuit diuisibile p accñs: qr q̄mō
ptes diuise dr̄nt p accñs eo mō ē totū diui-
sibile in suas ptes: ⁊ ecōuerso. ¶ Cōtra q̄ti
tas est diuisibilis per absolutuz aliud a se.
per te. ergo partes quātitatis per alia ab-
soluta a se differūt: si regula per quam ar-
guis sit bona. ¶ Tunc dico q quantitatis
partes differunt seipsis formaliter. ita q
partes quantitatis sunt proxima fundamē
ta: ⁊ tamen non specifice. illi etiam quibus
ꝑm̄ est q omnis differentia formalis est
specifica coacti a veritate excipiūt quātita-
tem ab hac regla. ¶ Ad 2m dico q minorē

T.c.66.
EX
T.c.15.
T.c.15.
T.c.36.
T.c.2. ⁊ inde.
EX
TRA

falsa nō eēntialr ꝛc. ¶Ad ꝓbatiōez q̄ ma-
ior falsa est. s. discretiū ē actu diuisuz: sz̄ virtū
que diuisuz in potētia. ¶Ad ꝓbationez q̄
nō sūt ibi actu duo ternarij: sz̄ in potentia:
qz diuersi nūeri sunt diuerse spēs spāliſſi-
me cōſtitute per differētias oppositas sub
suo gñe taltum ipole est vnā eē alteri⁹ par-
tem: sicut nec in alijs spēb⁹ ecōuerso diui-
sis eiusdē generis. ¶Cōtra tūc diuidēs q̄
tm̄ vr̄ corrūpens gñabit. qz facit diuisa eē
in actu post potentiā. ¶Rn̄⁰. soluit ꝓphi
bens. vn̄ nō est pars quātu in toto i tali po
tētia in quali est aliqd ante gñationē. s. eēn
tiali. sed tm̄ accītali: qz. s. ps nō ē distincta
nec sub actu ꝓpio pp vnitatē tot⁹. Solue
hoc ꝓhibēs fit ps in actu per diuisionem:
nō tm̄ est generatio nisi fz̄ qd. ¶Ad auctō-
ritates: q̄ in oi nūero nullus numer⁹ pōt
esse ps mālis. tm̄ vnitates in minori nume
ro sunt ptes māles i maiori nūero: tūc due
vnitates sūt ptes māles ternarij. qz vnitas
non ē spēs quātitatis. sed tm̄ i gñe: vt ꝑn̄
forte potētiale: vt mā in gñe subē. ¶Tunc
gl'osaf dcm̄ phi. q̄ duo. i. due vnitates sunt
partes ternarij aliqualr: qz ptes q̄ztitatiue
nō aliquote. Sicr nō dicit phs q̄ binarius
est pars ternarij sz̄ tm̄ duo triū duo deno-
minant duas vnitates. est ergo illud verū
sicut istud. duo albi currūt. ¶Ad aliam au
ctoritatē: q̄ sicut ad habēdū ptes diſibiles
in subā opz̄ q̄ sint diuerse ꝑm subaz̄: sic ad
hñdum ptes q̄ztitatiuas diuisibiles suffiē
hr̄e partē maiorē ꝛ minorē. ꝛ sic se habent
due vnitates ꝛ. 3. vnitates. ¶Ad 3ᵐ Eucli
des. ois nūerus minor. i. ē vnitates i mi
nori nūero sūt partes i maiori talis expo-
sitio sufficit itentiōi: qz oīa q̄ ꝓbāt de nūe-
ris: adeo vā sūt illa glosa data: sicut si for-
maliter numerus esset pars numeri.

Contra istud. si nūerus nō fit actu
diuisus: est actu vn⁹. q̄ aliq̄
vnitate q̄ est ꝑn̄ numeri q̄ vñr oppositā.
Sicr segtur q̄ nūerus quari⁹ sit senarius.
ꝓbaf virag ꝓia: qz vnum aliqua vnitate
vnū nullo alio: nisi vnitate de gñe q̄ztita-
tis. ꝓbaf ꝓ hoc: qō supra determinatuz ē fz̄
Tunc. tunc nūerus ē vn⁹ vnitate q̄ est ꝑn̄
nūeri: qō est ꝑm̄ incōueniēs: qz opposituz
de opposito: ꝛ ē vn⁹ vnitate alia a suis par
tibus. ꝛ ita ē maior seipso ꝙ illā vnā vnita-
tem. ¶Itē oē accīs vnū ē in aliquo subo
vno numerus nō. ergo ꝛc. ¶Itez h̄ in fa
nūerus est eēntialr multitudo. Sz̄ multi-
tudo ꝑm q̄ multitudo nō est vnū. Tunc ꝛ.
meta. g̃ nec nūerus. ¶Ad ꝑm̄ q̄ nūerus ē
vnū aliq̄ vnitate: fz̄ h̄ vltima vnitate. Sed
oēs alie sūt ptes māles. vltima cōpletiua ꝛ
formalis oīum. ¶Cōtra phs. 5⁰. ca. de toto
in qbuscūq; positio nō facit dr̄iam in suba
rei: neq; in figª. ibi dr̄ ois nō totus vt i lig-
dis ꝛ nūeris. g̃ si ꝑma vnitas fiat vltima. et
vltima ꝑma nulla fiet dr̄ia i suba numeri:
qō nō staret si vltima vnitas ē forma cōple
tiua ꝛ specifica nūeri a q̄ hz̄ vnitatē: qz tūc
illa trāspōsita fieret alia forma: ꝛ ita alius
nūerus: qō nō solū est ꝓpria Aꝛ. sed i possi
bile aliūde: q̄ fiat aliud ꝛ aliud abtum ꝑso
lam mutationē relōnis. s. ordinis in pub⁹
hois nō ē sīle. vbi nō est mutatio ordinis si
ne mutatiōe alicui⁹ abtis in pub⁹ nō sic hic.
¶Itē oēs vnitates constituētes nūez̄ pūt
eē eq̄ ꝑme nā ꝛ tpe: sicut si multa idiuidua
eiusdē spēi simul cārenf: quō est g̃ vna vl
tima illaz̄: si qz vltimo accipit a nūerante
possiuz incipe ecōuerso: ꝛ illa ē ꝑma. ¶Itē
ipole est qnariū ꝑm q̄ tale eē ptez̄ senarij.
vn̄ nihil qō ē. ꝓpriū formale qnarij existit
in senario: vel da q̄ fic: tūc qnari⁹ eēt i actu
in senario: ꝛ tm̄ i senario est vnitas quinta
qnarij. g̃ illa nō pōt eē forma qnarij. vel da
q̄ fic. cuz vnitas qnta sit in senario: sequit
q̄ quinarius sit actu in senario. ¶Itē for-
ma est in mā: aliogn nō fieret vnuz p se ex
eis si tm̄ sit iuxta positio ipsaz̄ vltima vni-
tas nō ē in alijs g̃ ꝛc. ¶Cōcedo hartª. Tūc
ad primū argm̄: q̄ nūer⁹ est vn⁹ forma sua
specifica a q̄ est ꝓpria discretio exīs i q̄q̄
vnitatibus: vt vna mā: fiē hō a forma sua
specifica est vn⁹. Et q̄ est h̄ forma: Dico q̄
forª ꝑm q̄z indiuisibilitas i est ei. fz̄ illa for
ma nō est nominata. ¶Hūgd tāta ē vnitas
cui⁹ senari⁹ est subm: sicut illa q̄ est vna ꝑs
senarij. hoc ē ita pfecta vnitas: aut recipit
vnitas magis ꝛ min⁹. ꝓbaf etiā q̄ sit p vni
tatem spēi ꝛ nūero. In hoīe est vnitas sua
ꝓpria: ꝛ vnitas cuiūlibet accīis: qz qlibet est vnū vnitate sibi ꝓpria: hūgd ille ml
te vnitates facīt numez̄. nūgd vnitas ac-
cidentis denoiat subm: tūc ipsū est vnūml
tis vnitatib⁹: tunc etiam albedo q̄ denoia-

tur per se ab vnitate. ꝓpria ꝓdicaretur i abstracto de subo. ¶Contra pmũ pmo huꝰ vbi ipꝰ obiat opinio plonis que adscõdam ptẽ in secũda rõne arguit. Ex multis nũeris vnꝰ fit nũerus ex spẽbꝰ vna spẽs: qualr etiã est in alia trãllatõe. ꝓm. 37. ¶Rñ. ibi subdit. Si nec ex ipsis, s. nũeris: ꝫ ex vnis quõ se hñt vnitates. hoc mẽbrũ ẽ verũ: et quõ qõ difficilis est plom forte nõ nobis g ponim⁹ aliquaꝫ dẽtam nõ per passionem. ¶Contra 2ᵐ iste ⁊ ille: vt vnitates in istis si hr̃ent formã dualitatis in actu, ita eẽt im possibile ex eis fieri ternariũ pp actũ ptis. vñ illa rñ⁹ non valet: si illa q̃ ꝓius hr̃. s. q duo. i. vnitates q̃ hr̃ent formã dualitatis si eẽnt extra totũ. ¶Cõtra. adhuc stat argm. Oẽ vnũ est vnitate vnũ. Sed nullũ ẽ vnũ nisi de gñe q̃ntitatis: si vnitas talis est ꝑnm numeri: sed illa nõ ẽ aliqua vnitas de gnꝰ ergo alia. si vo. b: tunc 1ª cũ quinqꝫ aliꝭ faciet senariũ: ⁊ ita segr̃ q gnꝰ sũt sex. Dico q est vnꝰ vnitate de gñe q̃ntitatis: ⁊ nõ vnitate aliq̃ de. 5. ⁊ sic erunt tũc sex. Dico q sicut vnitas hois est passio hois ꝓpꝛ eiꝰ eẽntiam: sic vnitas gnarij sequit gnariũ: sicut passio: ⁊ ẽ vnꝰ formalr per illam vnitatem q in oibꝰ vnitatibꝰ: vt in mã est vna forma quã cõsequit vnitas q̃ est passio gnarij q̃ nõ ponit in numer cũ gnꝰ mãlibus: qr non est pars mãlis: sed passio totius cõpositi. vñ nũerus est vnꝰ prædicatõe denominatiua. ⁊ tũc illa vnitas q̃ ẽ passio gnarij: ꝓpꝛ ipsuꝫ exũte in actu p formã suã specificam q̃ nõ est aliq̃ vnitas mãlis: sed forma innominata aliqñ fũdat sup uãm rem: aliqñ super ꝓpositã. vñ gnariꝰ ⁊ senariꝰ sũt duo nũeri nũero: sicut petr⁹ ⁊ paulus duo homines. ad h. n. q eẽt senariꝰ oportet q hꝫet sex vnitates: tãq̃ partes mãles. illa. n. formalis i gnario nõ ponit in numerum. ¶Ad aliud q̃ verũ ẽ. vñ. 10. eg sunt subꝫ denarij: sed nõ oz accñs diuisibile eẽ i subiecto indiuisibili. ¶Ad 2ᵘᵐ. dico q multitudo ꝓm se nõ est vnũ pᵒ mõ ꝓdicãdi: gn tñ fit vnũ denoiatiua ꝓdicatõe. nõ negat. imo sicut hõ est vnꝰ vnitate de gñe quantitatis denoiatiua ꝓdicatione. sic multitudo ⁊ etiã nũerus. ¶Cõtra. vl q vnitas ꝑnm numeri fit forma huiꝰ nũeri: qr nõ das aliud vnũ: ⁊ vñr seq tria inconuenientia. Primũ est q senariꝰ ⁊ gnarius tñ sũt duo numeri nũero: qr vterq; est vnꝰ nũero. 2ᵐ q tñ sũt duo singulares nũeri: ⁊ non due spẽs: qr. 3ᵒ. hᵒ. q. 13. nihil differt nobis vnũ nũero: aut singulare dre. ¶Tertiũ si gnarius ⁊ senariꝰ sũt duo nũero: ille binariꝰ numerus erit tertiꝰ ab eis nũero. c. ⁊ illõ. 4ᵐ tribus ꝓcedẽtibꝰ: ⁊ sic in infinitũ nõ soluꝫ de nũeris pluralibꝰ. imo pone tñ duos nũeros actu. Et cõcedes infinitos nũeros nunc esse: qr sicut a. ⁊. b. nũeri duo numero. ita dualitas. c. alia ẽ ab a. ⁊ b. ergo ternariꝰ d. nũerus illoꝝ triũ numeroꝝ. a. b. c. ⁊ sic in infinitũ oia. numerata segr̃ nũc esse actu. g ⁊ numeros oẽs. ¶Cõfirmat: qr oium quã tozuꝫ actu exñtiuꝫ. ⁊ realr diuersoꝝ est aliquis nũerꝰ i actu. c. ⁊ a. sũt hmõi. ergo ⁊c. Ista rõ ꝓbat nũc actu esse infinitos nũeros diuerse spẽi. sicut pꝫ silr etiã de spẽi: sic pꝫ: qr a. ⁊. c. sunt duo vna. d. dualitate. ⁊ b. ⁊. c. alia dualitate. ¶Itẽ a. ⁊. c. similiter. a. ⁊. d. similr. d. ⁊. c. ⁊ sic in infinitũ. ¶Ad h tria inconuenientia. Ad duo ꝓma pꝫ in ꝓma gõne q̃rti libri. ¶Ad tertiũ sicut si oia cozpa universi eẽnt ꝓtinua iuicẽ nullũ eẽt cozpus in actu nisi vnũ: ita q oẽ vnum discretũ ẽ ab omni vno discreto. ideo nõ est nisi vna discretio i actu: nec pñt eẽ plures numeri in actu: ꝫ tñ ille est q ꝓtinet oẽs vnitates: ⁊ ipse est glibet minor in potẽtia. ¶Contra alius ẽ denarius. 10. hoiuꝫ. ⁊. 10. canuꝫ. 4. phy. ¶Rño sic si illiꝰ cõtinui ptes differrent spẽ esset dare maximã aquã vel maximum aerẽ. ⁊ ita de aliꝭ partib⁹. nullũ aũt cozpꝰ maximũ i actu nisi vnũ qõ continet oẽs istas partes: sic est dare maximũ nũerum canũ: ⁊ maximũ hoiuꝫ: nullũ aũt in actu simplr: nisi simplr maximũ oẽs vnitates ꝓtinẽtẽ. ¶Cõtra. mõ dñr due domus vel. 3. ⁊c. g binarius est ibi actu. ¶Rño sic ꝓtinuũ dr̃ tricubitũ: nõ qr tũc diuisuꝫ i tres ptes cubitales: nec aliqua q̃ntitas cubitalis est ibi actu: ꝫ in potẽtia: qr nũc tñ ẽ quod posset diuidi in tot partes tantas: sic lapides dicuntur duo: qr tanta pars numeri q̃ est actu oium entium est in illis lapidibus quãta si p se eẽt extra totum esset dualitas. ¶Contra totã hanc viã ad tertiũ: ⁊c. videtur ponere oẽm numeꝝ eẽ simplr indiuisibilem. ⁊ ita vt vr̃ nõ q̃tum. prima conse-

quentia pz. Si enī aliqs est diuisibilis possibile est esse duos: ꝛ stat argm. ¶ Videtur ēt ponere qꝫ deus nō posset facere .2. nūeros eē actu. quare hoc cuz qlibet spēs ē factibilis in actu: ꝛ vnā eē cū alia nō icludat cōtradictionē. z°. accipiaf maximus numerus q daf esse in actu ille est vnus: ꝛ nulla vnitate que sit pars ei°. ergo alia. g̃ connumerando illā cū vnitatib° mālibus hī maioꝛ numer°: ꝛ in actu. ꝛ ita duo numeri: ꝛ ī actu. ¶ Quarto ps quanti in toto nō est in potentia: sicut gnabile. imo totā entitatem suā hz: lz nō separati. g̃ quot vnitates eēnt in partib° diuisis tot ēt mō lz nō separenf. ¶ Ad pm idiuisibilez. ℞ est ipose diuidi. cō cedatur: nec segtur vltra. g̃ nō q̃tū: qꝛ quā tum est aptū natū diuidi inq̃tū q̃tum: nō sūt ipossibile. Aliogn celū nō eēt quātuz. ¶ Scōm p̄cedaf: qꝛ ꝓtradictio est duas eē discretiōes: sicut aliq̃ vna non discreta ab alijs vnis: ꝛ si discreta ab illis. g̃ cū eis faciunt vnū numer. ¶ Ad tertū ipose est vnitatem ifozmātē cōnumerari cū mālib° nisi in imaginatiōe ī qua vadūt numeri in infinitum. ¶ Ad quartū cōcedo qꝫ entitas omnium vnitatū ē q̃ eēt fcā diuisione: sed nūc ex vnitatib° nullus numer° est in actu: nisi ex oibus. ita qꝫ ℞ ꝛ illa nō faciūt vnitatez binarij sed vna p̄cise distincta a seinuicem ita qꝫ a nullis alijs: vñ nec sic est binari° in tnario: fiē ps liee ī linea. ¶ Cōtra. si nūer° vn° ꝛ partes nō suut ī actu. ℞ est falsa simr. ℞ Bis tria sunt sex: cui° opm vz: qꝛ ē va ī sen
cap.2. su ꝓpo° ꝑm phm ꝓmo elenchoꝝ. ¶ Jtez bis tria ē duci° nūeri in nūez: ꝛ q̃litas numeri: sed qualitas p̄dicatur de subo. Dī qꝫ ℞ est falsa. bis tria sūt sex. Et accipit ℞ auc.
T.c.19. qꝛ sex sunt semel sex. ¶ Pōt tñ cōcedi proh. positio: qꝫ bis tria sunt sex. Et ad phm nō negat phs: nisi qꝫ duci° ternarij nō ē essentia senarij: sed ē q̃litas. ¶ Ad aliud accipiēdo sic: qꝫ bis tria nō sūt senari°: sed q̃ habēt bis tres vnitates habēt senariū: ꝛ est ōnominatiua p̄dicatio. ¶ Ad aliō p̄ncipale qꝫ potētia q̃ est tñ potētia añ actuz. qñ illa est p̄pria alicui° act° nō pōt esse illi° manente illa potētia: qꝛ si subm ōterminaret sibi potentiā ante actū: act° nō pōt stare: qꝛ corruptibile determiat sibi potētiā ad corruptionem ante actū: act° destruit ꝛ subm ꝛ potē

tiam. Sili phs .3. phycoꝝ ca. de motu. edificabile ē aliqs p̄pus actus: nō domus: sed edificari: ꝛ nūq̃z edificabile hz domum p actu: qꝛ nō est actu sub domo: vt edificabile. Simili qꝛ cōtinuū determinat potētiaz T.c.11.
diuisionis ante actū. Jdeo diuidi non stat cum cōtinuo. ¶ Per idez dī de vnitate: nec ē file ō risibili ꝛ ridere: qꝛ nō est determinata potētia ante actum. ¶ Cōtra: cuius ē potentia eius ē act° alias potētia eēt ad ipossibile: vñ vī cōtradictionez icludere qꝫ aliq̃ potētia p̄cise ante actū fit p̄pria alicui subo vel necessario sibi inherens: qꝛ tunc actus possibilis ꝛ impossibilis meffet. ¶ Ad aliud dicitur sic qꝫ minimū naturale iquātū quātū est diuisibile: inquātum nāle non.

Contra. per illā rōnē nō magis minimū q̃z maximū ē idiuisibile: qꝛ maximū nō ē diuisibile p̄m se: nisi i quātū q̃tū. Si g̃ ita vera quātitas ē in minimo: sicut ī maximo. ita vere est minimū nāle diuisibile: sicut maximū. ¶ Jtez qñq̃z aliqd ipossibile est iesse alicui p̄m aliquaz cōditionē eius: ꝛ p̄m aliā tñ natuz est sibi inesse: si in sit p̄m illam cōditionez p̄m quā natum est inesse simpliciter inest. Sed diuisio inest minimo p̄m q̃ztitatem: ex quo g̃ est formalr q̃ztū simplr est diuisibile. ¶ Posset dici ad p̄mū: qꝫ in quāto illo aliqñ cōiungit aliqd ipedies diuisionez: sicut i minimo: in maiori non qꝛ facta diuisione in maiori manēt partes in specie que p̄ius: non sic in minimo. ¶ Cōtra aut illud ipedimentum cōiunctū repugnat simplr diuisibilitati: ꝛ tūc repugnat quāto: ꝛ ita minimum non est q̃ztum. si nō: sed stat cum diuisibilitate ꝛ potētia non est ad impossibile. ergo possibile est actu aliquādo inesse. ergo minimū potest diuidi. ¶ Item qꝫ forme naturali: vt carnis non repugnat esse sub quacunq; modica quantitate etiaz sub puncto. p̄batio aliqd cozp° naturale nō circulare est finitū. ergo aliqua superficies non circularis est in actu: ꝛ non infinita. g̃ terminata linea: ꝛ linea hic terminatur puncto. ergo aliqs punctus in naturalib° est in actu: sed punctus est de genere quātitas. ergo determinat sibi aliqd subiectuz non materiā p̄mā: ergo ē in suba cōposita ergo aliqua caro in cōposito est sub pun-

cto. ¶ Et ad hoc volūt aduersarij dr̄e q̄ lz sit accipe minimū qđ per se pōt esse: tamen in toto nō est accipere minimā partē. quia non est dare aliquā minimā partē in cale factibili q̄ p̄mo calefiat: sicut nec in motu ē dare p̄mam partē. 6. phy cor. ⁊ similiter ps mobilis in infinitū mouet̄ pars ante partem. ita q̄ nō est p̄ima pars: ⁊ tñ illa minima pars que est in toto si sit diuisa nō manet: qr corrūpitur in cōtinens. ¶ Cōtra q̄ non repugnat sibi per se: qr si alteratio diuidatur s̄m diuisionē mobilis cuz in toto sit accipere partem minorem ⁊ minorem in infinitum. ergo nō repugnat forme ī toto p̄ficere quācūqz modicam partē. ¶ Qđ etiam dñt q̄ minimū est indiuisibile: quia partes diuise nō manēt post diuisionē. illđ nihil est: qr lz non possent manere post diuisionē non minus dicet̄ totum diuisibile exquo quantū est. ¶ Et ad ph̄m q̄ ipse loquitur de minimo ꝯtra Anaxagorā: ⁊ ipe imponit sibi q̄ cōcessit qđlibet esse in quolibet: ⁊ hoc qr ex quolibet potest generari qđlibet. ¶ Cōtra. dicit ph̄s q̄ veniaz ad aliquod minimū ex quo minori nō pōt qđlibet generari: qr illđ minimū nō pōt sustinere actionē cuiuscunqz agētis naturalis: qđ tñ est contra anaxagoram q̄ ponit qđlibet generari ex quolibet in infinitū. vnde ph̄s non. ¶ Itez ex minimo aque pōt generari ignis in cētuplo plus. accipiat̄ tunc medietas ignis. ex illo fieri pōt aliqd terre: sed minus q̄z sit illud ex quo generabatur totus ignis accipiendo ꝓportionem econuerso. si tunc esset minimum: essei minus minimo. ¶ Item si est dare minimuz quod potest per se esse. ergo est dare aliquid quod p̄mo inducitur de calore per alterationem: ita q̄ p̄mum totum sil'. alioquin si aliqd eius: ⁊ nō totum illud aliud est minus minimo. ⁊ hoc minus per se existens: qđ nōdum ē in toto: qr nihil preter illud īductum est. ¶ Itē est dare minimaz partē motus: ⁊ ptem tp̄is: qr naturalia sūt ⁊ tunc sequunt̄ duo inconuenientia. Primum cōtra Ari. 6. phy. ca. 4. ⁊. 5. añ oē moueri p̄cedit mutatū eē. ⁊ eꝯ°. 2m qr accipiaz motum factū in tp̄e hñtē. 7. partes mīmas accipiā mobile duplo veloci°: illud ptransibit equale ī medio tp̄e, ergo in tribus ptibus minimis ⁊ dimidia minime: ⁊ ita minimuz erit diuisum. sic ar' phūs. 6. phy. c. p̄mo de instāti. ¶ Hic dr̄et̄: q̄ qr oīs ps motus ē ps in toto. ⁊ sic de tp̄e. ⁊ iō nō est dare minimū ē tñ dare minimū motuz q̄ posset p se esse: ⁊ nō in toto. ¶ Cōtra q̄libz ps pōt per se eē q̄ tūc ē qñ nihil sui toti° ē nisi ip̄z sub̄m vr̄ īcludere p̄dicatū: tale est q̄libz ps motus ⁊ tp̄is: ēt ia quā tu ponis ī toto. alioqn eēnt successiue multe ptes sil'. ergo q̄libet pars motus ⁊ tp̄is potēs p se eē in toto pōt p se eē. Si ergo nō est dare ptem minimam in toto: nec p se exñtē. ¶ Itez cū mouens prius causet ptē p̄orē mot° q̄z posteriorē: quare nō pōt ī medio cessare: ⁊ erit p̄or pars p se exñs. ita q̄ in nullo toto. sic ar^am de oī parte mot° quā dederis in toto qr oēm illā causat ante posteriorē. ¶ Itez qñ fit motus a calido in frigidū prius d̄uenitur ad minimū calidū si est dare: q̄z tot° calor abijciat̄: qr semp dū caliduz remittit̄ gradus remissus relictus p se est extra totum: tādem veniā ad minimū sub illo necessario ē mobile tm̄ per instans: qr si per duo. ergo quiesceret: ⁊ īmediate post illđ instans calidum non est. ergo ⁊ corruptio istius gradus nō successiue. patet: qr tunc reliqueret̄ p se existens aliqd minus minimo. ḡ subita: ⁊ ita in īstāti. ⁊ ita īstās īmediatum īstanti. ¶ Hic est rño đ corruptione illius minimi: cui° dat̄ vltimū in esse: sicut de corruptiōe nūc: qr nentrū aliqñ p̄mo nō est. ¶ Cōtra simul est corruptio illi° minimi calidi ⁊ inductio alicui° gradus frigidi. Si ḡ in illo mobili nūq̄z calidū p̄mo ñ est nūq̄z frigidū ibi p̄mo ē: vel ille gradus frigidi: ⁊ sic in infinitū pars illius est ante partē. ḡ non hz minimū. Nota si ponatur nihil frigidi induci anteq̄z totū calidū corrūpat̄ s̄m opinionē forte Anselmi. al's Arcellini. tūc necessario cōcludit̄ q̄ nō est dare minimū frigidū generādū. si det̄ minimum calidū corrūpēdū. ⁊ similiter eꝯ° argueret̄: ⁊ tūc istud arg^m redit in idē cū p°. argumētoꝝ supra: qr illa duo mīma s̄z ansel'. erūt sibi īmediata ⁊ sub neutro p^t mobile eē nisi p īstās si ꝯtinue mouet̄a calido ad p̄fectū frigidū. alioqn sil' mouet̄ ⁊ qesceret. Si aūt ꝯtra Ansel'. ponat̄ a p̄n° ī remissiōe calidi eē īductōnē fridi: tc̄ ar^m ñita

T.c.52. circiter.

p̄mo phy. T.c.36.

T.c.52. ⁊ circiter.

T.c.23. ⁊ 10. ⁊ iñ.

cogit: qz nũq̃ ꝑmo calidũ non est: nec vnq̃ ꝑmo ille gradus frigidi ẽ g ime^tc induc̃tur post minimũ calidũ: qz tã frigiduz ꝑ fuit. ⁊ ille gradus tã nõ est. ideo non habz minimũ. ¶ Cõtra remissio calidi si incipit ab imutatione: nec hz aligd ꝑm^m. tũc nec inductio ꝑ^a frigidi: ⁊ stat arg^m. Si aũt ẽ aliq̃ ꝑma mutatio per quã aliqs gradus ꝓius frigidi inducit: tũc ẽ ꝑma mutatio ꝑ quam aligd calidi remittit. ⁊ ita nõ ẽ dare vltimũ calidi ieſſe qeto: qõ vr̃ incõueniens ⁊ ꝓra Arist. 6. phy. ¶ De ista mã quere in tabula phy. ſ^o. li. ⁊ in qõnib^o. ſ. phycox. ¶ Ad aliud q̃ loc^o nõ est in gñe q̃ztitatis. ⁊ tõ nõ diuiduur nisi ad diuisionẽ supficiei: ⁊ sic diuidit ꝑ accñs. imo punctus põt locari: ⁊ q̃ phs dicit i ꝓdicamẽtis de loco nõ sũt vera: nec loquit ſm itẽtionẽ ꝓpriã: ſz famose hz opinionẽ alioz ſm Aui. qz dicit ibi q̃ loc^o est cõtinu^o: ⁊ in. 4°. phy. dicit q̃ nõ. vbi ve-
T.c.18. ritatẽ determinat. ¶ De motu ⁊ tpe. dr̃ q̃ sunt quãta ꝑ accñs: qz. ſ. h^o ꝑ aliud: qz mot^o ꝑ magnitudinẽ: ⁊ tps ꝑ motũ. ¶ Contra illud qõ hz ꝓbas ptes eiusdẽ rõnis distictas a partib^o alterius hz ꝓpriã diuisibilitatez aliã ſm eẽtiã a diuisibilitate alteri^o. Sed motus hz hmõi ptes p se: ⁊ tps simr̃. g. zc̃. ꝓbatio minoris. ptes p se tpis ⁊ motus sũt ptes q̃ nõ possunt fil'eẽ ptes magnitudis in oi istãti fil'sũt. g diuisibilitas h ⁊ illa nõ est eadem: ⁊ ptes motus ⁊ tpis sũt ꝓius et posterius ⁊ alie simul. ¶ Jtẽ de ꝓprietate q̃ztitatis pz idẽ: qz ꝓpria passio ei^o est mai^o ⁊ min^o: qõ ergo hz ꝓpriũ mai^o ⁊ min^o aliud a maiori ⁊ minori alteri^o hz propriam diuisibilitatẽ. mot^o est hmõi respectu magnitudinis. g zc̃. ꝓb^o mi. magnitudine existẽte tãta põt mot^o eẽ maior q̃n trãsit mobile tardiũ: ⁊ minor q̃n mobile velox. ¶ Jtẽ cõtinuũ est cui^o ptes copulanr̃ ad aliquez terminũ cõmunẽ: cui^o g ptes copulanr̃ ad alium terminũ hz aliã ꝓtinuitatẽ: ſz ad aliud idiuisibile copulãtur ptes mot^o: ⁊ magnitudinis qz ptes mot^o ad aliqd mutatuz esse. ptes magnitudinis ad pũctum. g magnitudo nõ ẽ cõtinuitas mot^o: sed hz aliaz ¶ Jtẽ ꝓtra cãm eoz: q̃ qz quãta sunt ꝑ aliud. tõ zc̃: q̃ añs sit falsũ: ⁊ q̃ ꝓña non valz ꝑm pz: motus ẽ ꝓtinu^o. qro, aut a cõtinuitate mobilis: aut a ꝓtinuitate magnitudinis.

Nõ ꝑmo mõ dicit phs plane in lra. Neca cõtinuitate ei^o ſm q̃ ẽ mot^o qz ipe. ſ^o. phy. c. z. diffi^ns ꝓn^c moueri cui nihil deest rei: T.c.17. aut paz: vt i chorꝺis cythare dicit cõtrarium. fil'r graue exñs surſũ mouek continue ad terrã: si eẽnt decẽ media ꝓtigua: sicut si ꝓti^a. g nõ est cõtinuitas mot^o a magnitudine sup quã. ¶ Jtẽ q̃ ꝓtinuitas in motu nõ sit a cõti^tc eius: ſm q̃ qz tũc i alteratiõe nõ eẽt cõtinuitas: qz albedo ſm quã ẽ motus nõ ẽ diuisibilis nisi ꝑ accñs. Nõ ꝓña nõ valet. musca ẽ musca: ⁊ suba ab alio. g nõ ẽ in gñe subẽ: ñ valet: qz ẽ effectiue ab alio substãtia: ⁊ formal'r suba ſm se. simil'r h mot^o ẽ effectiue q̃ztus a magnitudine: ⁊ formaliter de se. ¶ Cõcedo ergo q̃ formal'r sũt q̃zta a seipsis. ¶ Cõcedo cõclusiões triũ primarũ rõnũ. ſ. q̃ mot^o formal'r est q̃ztus nõ quãtitate magnitudis. ¶ Ad aliꝺ ꝓtra cãm ꝓcedo q̃ ꝓña nõ valet. Sed pp phm h oz saluare añs cũ p^o arguit̃ ꝓtra añs. ¶ Rño q̃ de rõne ꝓtinui sũt duo: vnũ diuidi i sp diuisibilia: ⁊ aliꝺ ẽ q̃ hz vnitatẽ ex h̃ q̃ ptes eius copulanr̃ ad ter^m cõez. Quo ad ꝑmũ põt ꝓcedi q̃ mot^o cõsegtur magnitudinez ita q̃ motus diuidit ad diuisionẽ magnitudinis: ⁊ tps ad diuisionẽ mot^o q̃ ad vnitatem nõ: qz nõ regrit̃ tãta vnitas i magnitudine: sicut i motu: qz mot^o põt eẽ cõtinu^o ⁊ vn^o. ⁊ si magnitudo nõ fuerit continua. ¶ Ad aliꝺ de alteratiõe: q̃ si vez ꝓcludat: ibi nõ est. ꝓtra. exquo cõpetit motui p^o. ſ. locali põt ſimr̃ cõcedi: q̃ diuisibilitas motus est ab eo ſm q̃. ſ. a magnitudie. ¶ Cõtra primã rñsionẽ: q̃ diuisibilitas mot^o nõ sit ab eo ſm q̃ pbar̃. accipio magnitudinẽ circularẽ ipsa exñte vna põt super eã motus fieri frequẽter. ita q̃ si diuidar̃ ille motus: nũq̃ vna ps mot^o ẽ eadẽ alteri: ⁊ tamẽ non est diuidere magnitudinẽ. ita frequẽter quin aliquãdo aliqua pars sumpta est eadem parti ꝓius assumpte. ¶ Dicit h̃: q̃ dictum habet veritatem de quolibet vno motu: nunc autem motus frequẽter replicatus super eãdem magnitudinẽ circularez nõ est simplr̃ vn^o. imo glibet vn^o mot^o simplr̃ diuiditur: sicut magnitudo.

Decãt vt motus ⁊ tẽpus et eñ huiusmodi quãta q̃dã di-

cuntur ꝛ cõtinua: eo ꝙ illa diſibilia ſũt quoꝝ ſũt he paſſiões Dico aũt ñ qđ̃ mouet: ſed qđ̃ motum eſt. Nam per eẽ quãtum illud: ꝛ motus eſt quãtus. Tẽpus vero per ipſum. ſ. motum. Tex. cõ. xviii.

Queſtio. .x.

Vlterius quero vtꝝ quantitas q̃ motus eſt q̃ſtus formalit̃ ſit tp̃s? Et dr̃ ꝙ eſt tp̃s mãliter. ¶Sed ꝙ nõ. pbo per duo prius facta. Cõtinuum eſt. cuiꝰ ptes ꝛc̃. Sed ad aliũ terminuꝫ copulant ptes tp̃is: ꝛ ptes motꝰ quod cõcludit ad minꝰ ꝓtra cõmen. qꝛ iſtãs eſt vnum in toto tpe ſm ipſũ ꝛ ptes motꝰ copulant ad mutatũ eẽ: qđ̃ non ẽ vnum i toto motu. ¶Item tp̃s hꝫ ꝓpriũ maiꝰ ꝛ minus diſtincum a maiori ꝛ minori in motu: qꝛ in minori tpe maior motus: et in maiori minor. ¶Preterea meſura et meſuratũ referunt realit̃: et talia diſtinguũtur realia. Sꝫ tp̃s eſt meſura motus. ergo q̃ſtitas motus nõ eſt tẽpus eſſentialr. ¶Jtẽ oĩs motus ẽ formaliter ſucceſſiuꝰ de ſe: ſed nõ oĩs hꝫ in ſe tempꝰ: ſed ſolum ꝑmus motꝰ. ergo ſucceſſio cuiuſlibet motus nõ eſt tempus.

Et concedo ꝙ nullus motꝰ ſed quãtitas qua motꝰ eſt quãtus ẽ alia ſpẽs a magnitudine: et a tpe. ita ꝙ tres ſũt ſpẽs quãtitatis permanẽtis. ſ. corꝑ ſuperficies et linea et due ſpẽs ſucceſſiuoꝝ. ſ. ſucceſſio motus et tp̃is cõcedak.

Notandum ꝙ ſicut recitat frater Guil. de varra in ſecunda parte ſcripti: alig dicũt ꝙ tẽpus eſt vnũ: qꝛ eſt meſura variationis. cuius cã eſt mã q̃ ſp appetit̃ nouã formã iduere: ꝛ qꝛ mã eſt vna in oĩbus materialibus iõ dicũt ꝙ tp̃s ẽ vnũ. Sed dicit ꝙ hꝫ nõ ſufficit: qꝛ tp̃s eſt meſura variationis in actu: mã aũt ẽ cã variatiõis in potẽtia tm̃. ergo ꝛc̃. ¶Jtẽ lꝫ mã ſm eẽntiã dicak eẽ vna: nõ tm̃ vt eſt ſub diuerſis formis: ſꝫ vt ẽ formata alia ꝛ alia ẽ. vñ mã ſub actu ẽ alia ꝛ alia: ſed ſic tm̃ ẽ cã variatiõis. g̃ ꝛc̃. ¶Jtẽ tẽpus cum ſit nũerus de neceſſitate reſpicit aliq̃ multitudiné nũeralẽ: in mã aũt ꝓma nõ ẽ aliqua talis multitudo: niſi q̃ eſt ſub actu ꝛ nũc nõ ẽ vna in oĩbꝰ. ¶Alij dicũt ꝙ euuꝫ eſt vnũ oĩum: ꝛ tp̃s eſt vnũ oĩum meſurabilium: qꝛ tp̃s ẽ nũerus: ꝛ plura eodẽ nũero põt meſurari ꝛ nũerari: ꝛ eodem mõdicunt de euo qđ̃ eſt menſura ꝛ nũerus euiternoꝝ: ꝛ qꝛ nũerus vnus. iõ meſura vna. ¶Hec rõ cõfirmatur: qꝛ p̃s oñdit vnitatẽ tp̃is ꝑ vnitatẽ nũeri. ſꝫ hꝫ nthil ẽ: qꝛ nũerꝰ quo nũerãtur res diuerſoꝝ generum: vt decẽ hoĩes ꝛ. 10. canes nõ eſt formalis: ſed mathematicꝰ. formalis vo diuerſificat ſm diuerſitatẽ formaꝝ: tẽpus aũt non eſt mathematicum cũ in diffõne eius cadat motus. vñ dicit ꝙ duplex ẽ numerus. ſ. formalis ꝛ mathematicꝰ. numerꝰ formalis ẽ numerus q eſt in rebꝰ nũeratis: ꝛ ille diuerſificat ſm diuerſitatẽ nũeratoꝝ. ꝛ iõ eſt aliꝰ ꝛ alius in angelis ꝛ hoibꝰ. Numerꝰ autez mathematicꝰ eſt ille q eſt in aĩa: ꝛ abſoluitur a mã: ꝛ ideo poteſt eẽ idẽ diuerſorum. ¶Jdeo dicũt aliꝫ ſm cõmẽt. ſup. 4. phyco rum: tp̃s eſt vnũ ab vnitate motꝰ ꝑmi mobilis ad quẽ cõparak: ſicut meſura ad meſuratũ: ꝛ ſicut accñs ad ſubz. ¶Ad alios aũt motꝰ iferiores ꝓpak: ſic̃ meſura ad meſuratum tm̃: non ſicut accñs ad ſubm: ꝛ qꝛ vnitas accñtis eſt ab vnitate ſubiecti. iõ tp̃s eſt vnũ ab vnitate motꝰ ꝑmi. ¶Et ſilr dicunt de euo ꝙ ẽ vnuꝫ ab vnitate ſimpliciſſima oĩum euiter nozũ qđ̃ eſt ꝓmus angelus ad quẽ cõparak euum: nõ tm̃ ſicut menſura ad alios angelos: ſꝫ ſicut accñs ad ſubz. ¶Scõm aũt illos qui volũt ꝙ nũc eut: et nũc tp̃is ſunt idẽ nũc in genere entis non in gñe meſure: ꝛ ſtans ꝛ fluẽs: ꝛ inquãtuz ſtans facit euũ: ꝛ inquãtũ fluens facit tempus: poſſet dici ꝙ euuꝫ eſt vnũ ab vnitate eſſe ſubſtãtialis ꝑmi mobilis: ſicut tp̃s eſt vnum ab vnitate ſui motus. inſtans. n. nõ tm̃ cõparak ad eſſe ꝑmi mobilis: ſic̃ accñs ad ſubz: ſꝫ vt meſura ad meſuratũ: ad alia cõparak tm̃: vt meſura: ſicut oĩa ſucceſſiua ſiue ſint operatiões ꝛ affectiões ſucceſſiue angelorum ꝛ hoĩum: ſiue quecũq; alia in quibus aliquomõ cadit tranſmutatio mẽ-

4. phy. et c. 110. ꝛ inde.

2to. 132.

In. 2o. di. 2o.

surantur tempore quo mensurat motꝰ pri
mi mobilis in quo est tãq̃ in subiecto pro
prio sic oĩa ꝑmanentia in q̃bus nulla cadit
trãsmutatio q̃ztũ ad esse substantiale men
surant ipso nunc quo mẽsurat esse substã
tiale ꝑmi mobilis in quo quidez esse sub
stantiali est ipsum nũc: nõ tm̃ vt mẽsura: sz
sic accñs in subo ꝓprio: vñ sicut nũc fluẽs
mẽsurat oĩa trãsmutabilia. ita nunc stans
oĩa eterna idem aũt nunc est fluens ⁊ stãs.
Stãs eni ꝑm ꝙ mẽsurat esse ꝑmi mobilis.
fluẽs ãt ꝑ ꝙ mẽsurat motũ eiꝰ: ⁊ sic idẽ nũc
vt fluens est: mensurat oĩa mutabilia ita
nunc stãs oĩa euiterna: ⁊ sicut ponimꝰ vnũ
tp̃s oĩum corporabiliũ ⁊ spiritualiũ: q̃zuis
spũs non ordinent ad motũ ꝑmi mobilis.
ita possumus ponere vnum euum ab vni
tate esse substantialis primi mobilis: licet
esse euiternoruz non ordinetur ad illud.
Dicũt aliꝫ ꝙ sũt plura eua: qꝛ sunt pl̃a eui
terna que non reducunt ad vnũ: neqꝫ vnũ
dependet ab alio: sicut oĩa temporalia re
ducuntur ad vnuz. s. ꝑmũ mobile: ⁊ qꝛ vni
tas accidẽtis ẽ ab vnitate subti: ⁊ euiterna
sunt diuersa. Jõ euũ qđ est accñs est diuer
suz in diuersis ¶ Hoc aũt nihil est: qꝛ ph̃s
dicit. c. đ tpe: ꝙ si essent plures celi: adhuc
T.c.93 vnum esset tempus: constat autem ꝙ illi
plures celi vnum non dependeret ab alio
neqꝫ vnum reduceretur ad aliud. ¶ Alia
opinio est de vnitate temporis: ⁊ eui subti
lior: ⁊ credo verior: omnes enim motꝰ flu
unt ꝑm dimẽsionem linearum: ⁊ tempus
mensurat motum ꝑm dimensionem linea
rum: sicut ergo ĩfinite linee simul esse pos
sunt ex ea parte qua dimẽsione carent. s. a
parte latitudinis. ideo omnes motꝰ: quia
fluũt linealit̃ siml̃. sũt respcũ nũc pñts: ⁊ qꝛ
tempus mensurat motꝰ omnes ꝑm ꝙ sunt
linealr fluẽtes: ⁊ sic simul sunt. ideo habẽt
rationẽ vnitatis subiecti respectu temporis
ideo tempus est vnum. Similiter duratio
cuiuslibz euiterni simil̃ẽ lineari dimẽsiõi: ⁊
ideo vna est cum alia: ⁊ sic sil̃ sunt ideo sũt
vnum subiectum respectu eui: ⁊ ideo vnũ
est euum respectu omnium euiternorum
¶ Notandum est ẽt ꝙ frater Uul̃. de var
in.2.di- ra in.q. qua querit vtrum spũalia habeant
stin.2ª. mensurã propriam aliaz a tpe dicit: ꝙ sicut
eadem quantitas que per comparationez

ad corpus ambiens dicitur superficies: ꝑ
comparationem autem ad corpus ambi
tum dicitur locus ita tempus et euum sunt
idẽ ꝑ eẽntiã. dr̃ia penes diuersas rõnes si
ue cõpatiões. ita ꝙ nũc eui ⁊ nũc tp̃is sunt
idem nunc per essentiam: sola autem com
paratione diuersa vnde vult commẽtator 2ª
super. 4º. physico. ca. de tempore ꝙ sicut
primum mobile secundum suam substan
tiam est immutabile quantum ad formam
mutabile autem quantum ad locum: siue
circa locum: ita idem instans ꝑm ꝙ respi
cit eius essentiaz est immutabile: sed ĩquã
tum respicit ipsum vt mobile circa locuz
est fluxibile. Si autem obijcias ꝑm Augu
sti. 83. q. q. 72. ꝙ nunc eui est stabile: nunc
temporis fluxibile: ⁊ ĩpossibile est ꝙ vnũ
⁊ idem simul moueatur ⁊ stet. ¶ Dicẽduz
ꝙ hoc non est impossibile ꝑm commẽta.
4. physico. ca. de tempore. instans ĩ quid 2ª
est quodam modo: quasi idem nunquam
transmutabile: ⁊ quodãmodo transmuta
bile ⁊ multi[le]: ⁊ causa in hoc est quia trãsla
tum est tale. verbi gratia. imaginetur pun
ctum moueri: ⁊ per suum motum facere li
neam. Ille autem punctus est sic simplex:
quia immutabilis est ꝑm suam essentiam
inquantum vero linea fluit ab ipso: muta
bilis est. a simili dico de nunc: quia secun
dum suam essentiam consideratum: cum
sit simplex immutabile est ⁊ stat: inquantũ
vero per suum fluxum causat tempus mu
tabile ⁊ variabile est ꝑm esse. primo modo
consideratum dicitur nunc eui. secundo
modo nunc temporis: vnum tamen ⁊ idẽ
numero. ¶ Unde notaꝙ nunc eternitati:
⁊ nunc temporis differunt in genere en
tis: ⁊ in genere mensure: nunc vero eui ⁊
nunc temporis: sunt idem nunc in gene
re entis: ⁊ differunt in genere mensure: si
cut etiam ꝙ est idem in toto tempore: ⁊
quod est aliud ⁊ aliud ꝑm rationem. sicut
Cõmentator dicit in auctoritate predicta.
¶ Dicendum ergo secundum illam posi
tionem ꝙ tempus ⁊ euum possunt consi
derari in genere entis. ⁊ sic non differunt:
quia sic sunt idem vel in genere mensure:
⁊ sic sunt diuersa: quia mensure diuersifi
cantur ratõne mensuratorum suorum: sũt
ḡ tp̃s ⁊ euũ vnũ ens ⁊ diuerse mẽsure ⁊c.

Ad aliqd dñr alia ꝑ se vt duplũ ꝛc. T.c.xx. Qõ xi.

Veritur de relatione. vtrũ relatio sit aliqua res cui ꝯt modus eẽndi ad aliud. Et arguit ꝙ sic. Esse in. nõ cõstituit ꝑdicamentũ: sed aliq̃ res est cui ꝯt ille modus. ḡ nec eẽ ad aliđ. ¶ Item non sũt ambo eq̃ prima: qꝛ tũc genus non eẽt simplex. cõtra simplim i expõne equocoꝝ. ¶ Cõtra. tũc ꝑdicamẽtum relationis nõ trãs ferretur ad diuina: qꝛ ꝑdicamentũ vere cõsistit in re: nõ in mõ. patet de substãtia. ¶ Itẽ res illa est subm vel fũdamẽtũ habitudinis ad aliud. ꝛ ita nõ imediate fundat relatio in q̃ꝫtitate vel qualitate. ¶ Itẽ illa res ꝑ se itellecta nulli⁹ est. 10. generꝝ. ꝛ ita plura entia prima q̃ꝫ. 10. itelligẽdo illã rẽ sin mõ ad. ¶ Propter arm relatio cõsiderat vno mõ vt est quoddã iteruallũ: ꝛ quoddã mediũ. Alio mõ vt fundata in extremis. Primo mõ ẽ pur⁹ modus: sicut eẽ in. nec aliquã distictionez recipit a quocunqꝫ deo vel creatura reali vel rationis. 2° mõ cõtrahit realitatẽ a fũdamento caracterizãte. Primo mõ est tm̃ in itelletu vt vl'e abstractũ a ꝑticulari. 2° mõ est i relatis extra itellectũ ens ratũ. ita ꝙ ex mõ ꝛ realitate quaꝫ hꝫ ex caractẽ itegrat ypo^sis relatiõis: nõ tm̃ ita ꝙ res fũdamẽti cadat in signãto rel'onis: qꝛ sequeret cõposita gña facere ex ꝑmis ꝛ scđis: sꝫ ꝙ ipsũ mom q ex se ideterminat⁹ est fũdamẽtũ ꝟm cõditionem sue realitatis determinat: sicut nasus cauũ. ¶ Cõtra. mutatio ẽ ꝟm relationẽ manente subo vel fũdamẽto. ¶ Rño duplex est mutatio per defectũ fundamẽti ꝛ termini: sicut. 5. de tri. 4. de accñte dupl'r corrũpitur: tm̃ nõ corrũpit i oppositũ vel mediũ nec valꝫ arm: sic nec de mõ eẽndi i altari.

Ad primum ꝑncipale simplicius in exponendo ꝑdicamẽtũ qñ non oẽ qđ est in aliquo: dignum est predicamẽto spãli: sed sola in qb⁹ h̃ cõtinet h̃ ꝯtinet vtroqꝫ naturam suã seruãte: ꝛ neutro alterius per te perficiẽte: neqꝫ cõplẽte alterũ: albedo ꝛ suũ esse in. accidit corpori ꝟm eandẽ rõnem accñtis: qꝛ nihil aliud est albedinẽ eẽ in corpore ꝛ corpus esse album esse ad oĩno accidit cui ꝯt: quia potest adesse ꝛ abesse. ¶ Cõtra eẽ in. potest adesse ꝛ abesse.

Item albedo separata est ad. s. similis albedini. qꝛ eo quo est albedo est in spẽ albedinis. ꝛ ita alij similis. ¶ Relatio tripliciter fũdatur. aut sup accidens: vt ẽ in subo: aut sup formã subalem: vt est in supposito. 3°°. super hanc vel illaꝫ vt in se cõsideratur. prima est accidentalis 2ª est substãtialis supp°: sicut ꝛ forª speciei accidentalis ꝑ q̃ꝫio accidit forme eẽ i supposito. 3ª est eẽntialis ratione fundamẽti: lꝫ aliqd accidentis habeat ꝓpter cõcomitantiam: vñ carachterizat: nõ sic ꝙ res eiꝰ cũ relatione faciat ypostasim relatiõis. q̃ꝫuis sic videatur dr̃e simplicius. sicut si figura sigilli eadẽ numero figuraret cerã: nec sic: ꝙ quasi aliã figurã numero ĩprimat aliam realitatem abtam: qꝛ hoc non potest fieri nisi in corporali separato. ergo 3°°. s. tm̃ determinando relationem que est ex se indeterminata.

Relatio comparatio habitudo vnitio vel annotatio illud est ꝟm verbũ simplicij. respectus ad aliquitas idem videntur significare: ꝛ eoꝝ denominatiua idem. Ordo ꝛ depẽdentia forte sũt specialiores qnqꝫ predictis. Ordo non videtur esse nisi prioris ad posterius: dependentia non est in diuinis.

Relatio aliqua est res nature: quia actio naturalis dependet ex approximatione agentis ad passum sine qua nunq̃ꝫ est quecunqꝫ absoluta ponantur in hoc ꝛ in illo similiter eisdem absolutis manentibus diuersificatur actio ꝓpter diuersam relationem. ¶ Item simplicius. aliud quantum aliud equale: ꝛ aliud quale: ꝛ aliud simile. ¶ Item res ex se sunt cõnexe. 12. metaphysice. g. inconnexam faciunt vniuscuiusqꝫ substantiam bonum vniuersi duplex ibidem intrinsecum est ordo partium inter se. Aliud est ordo ad deum. ¶ Item sunt distincte res ex se realiter. ¶ Itẽ q̃dã sunt realiter cõposite pone eẽntias absolutas totas sine relatione compo

T.c.vltimi.

situ nõ est. ¶ Item res create ex. 4. causis realiter sũt ab eis: ⁊ nunq̃ sine determ iata relatiõe illarũ causarũ inuicẽ si sine illa eẽnt eẽntie absolute nihil causarẽt. ¶ Itez si subiectũ est res ⁊ ꝓpria passio equale ẽ ꝓpria passio quãti: ⁊ silr q̃lis. ¶ Cõtra passio necessario iest: equale nõ qꝛ nõ inest si aliud quantũ non sit. ¶ Item scientie mathematice ostendunt relationes de quantis. 13. metaphysice.

Hanc questionem circa hãc cõclusionẽ: an relatio sit res. disputat Simplici⁹ sup ꝑdicamenta: ⁊ ponit rationes multas: q̃ nõ: qꝛ sine mutatione accedit ⁊ recedit: dic q̃ illa fuit fortissima rõ Stoycoꝝ. ¶ Itẽ qꝛ fũdatur in tot generibus: nulla vna res ꝯ⁹ oibus illis. ¶ Item qꝛ multe sũt ad nõ entia: vt prius ⁊ posterius. Ad oppositũ arguit. incõueniens est armoniam ꝺstruere que realiter delectat. ergo realis est causa delectationis.

Item est predicamentum entis sub quo nõ cõtinetur: nisi ens verum. ¶ Rño ens verũ qd̃ est in cõpositione excludit. 6. meta. sed nõ ens verꝝ: qd̃ est in intellectu: vel cõsequens aliquid iquãtum est in intellectu: cuiusmõi ẽ scd̃a intentio ⁊ relatio quelibet rõnis. ¶ Item Aui. 3. metaphysice: nullo itellectu intelligẽte: celum eẽt superi⁹: terra inferius: ⁊ iste pr̃ ⁊ ille filius. ¶ Item Simplicius aut iudicio rõnis correspõdet aliqd in re: ⁊ pꝫ propositũ: aut nõ: ⁊ tũc illud iudiciuꝫ est fictio ¶ Cõtra ita argueret q̃ rel'o rõnis vel itẽtio scd̃a eẽt fictio vel res. ¶ Rño. nõ hr̃et itll's vñ distigueret rel'onẽ rõnis: nisi appꝫhẽdisset in aliquo relationẽ realẽ: sicut de attributis diuinis. g̃ si oẽs sint rõnis erũt fictiones: non antẽ si quedam.

T.c.8.

Ad primũ Simplicij. subm mutatur ad aliõ. nõ in se Arg^m est ꝑ ꝯ^ne. 8. ¶ Ad 2^m ẽ arg^m ꝑ conclusiõe. 8. qꝛ quõ eẽt vnũ gen⁹ idẽ tot gñibus. ¶ Rño mãliter distinguit a fũdamẽtis. ¶ Ad 3^m. ille rel'ones sunt rõnis: q̃ cõparant ad extrema fil: nõ vt sũt in re. iõ nõ reales. ¶ Nota q̃ oẽ mutãs est actuãs: sꝫ addit nouiter. h̃ ẽ post ꝑuationẽ ĩme^te. ille ordo ꝑ te nihil ẽ. g̃ nec mutatio. Oẽ actuãs est vniẽs. Oẽ vnitũ passiue ẽ vnitũ formalit ⁊ vnice econuerso negãdo. si p⁹ a. non vnit formal'r rel'one reali nõ vnitur passiue rel'one reali. vltra. nõ actuat forma^r realit vel actua^r formal'r real'r: vltra nõ mutatur real'r: vel nõ ẽ real'r: ꝟm q̃ mutatum mutat. vltra mutãs nõ agit real'r ecõuerso nõ. Ecõuerso nõ tenet vltima ꝯña. alie tenent. Itaqꝫ si oẽs rel'ones sint reales: due erunt vnitoꝝ formal'r mutue: sub qb⁹ actuans ⁊ actuatũ formal'r: sub qb⁹ mutatũ neutral'r nõ passiue: ⁊ ꝟꝫ q̃ mutat ibi addit nouitas. Alie due erũt duoꝝ vnitoꝝ forma^r iquãtũ vniunt passiue: qꝛ vnio passiua est cuiusqꝫ real'r vniti formaliter: ⁊ sub istis vt ꝑus ille due erũt vniẽtiũ actiẽ ad duo vnita passiue: ⁊ sub istis actuãs sic ⁊ sic: ⁊ sub h̃ trãsmutãs sic ⁊ sic in passiuis ⁊ actiuis po^r vna relatio respectu correlatiuoꝝ.

Relatio aũt aliq̃ ẽ res rõnis. qꝛ aliqua fũdat super ens rõis. ⁊ qꝛ aliqua nõ iest rei: vt existit: sed vt itelligit ex collatiõe ei⁹ ad aliud facta ꝑ itell'ꝫ. ¶ Cõtra quare magis ponit itellect⁹ facere rel'onem q̃ꝫ quãtitatẽ? ¶ Rño. qꝛ est vis collatiua. ¶ Nota circa scd̃aꝫ cõclusionez de relatione. s. rõnis est difficultas. si rõ facit illam: aut sicut facit montẽ aureũ: aut sicut facit itellectionẽ. Si ꝑmo mõ: nõ videtur relatio nisi ꝟm quid. si scd̃o mõ põt esse vera rl'o: sicut itellectio ẽ vera actio: ⁊ scia est v̄a q̃litas quã tñ facit itell's: qꝛ nãlis entitas scie ⁊ itellectiõis põt cãri ab itellectu q̃re nõ silr nãlis entitas rel'onis: nõ tñ dr̃ rel'o realis. sicut nec scia q̃litas realis. i. ñ est scia realis vocãdo. s. reale qd̃ nullo mõ dependet ab itellectu. Si aũt nõ facit ipaꝫ sed ipsa inq̃ꝫtũ est rõnis: tm̃ ẽ in ꝯsideratione itellectus: sicut rosa qñ intelligit: ⁊ nulla existit: tm̃ est in cõsideratiõe itellect⁹ ⁊c. Silr dd̃m ẽ de tali rõne quo ad realitatez sicut de rosa. De p⁹ mẽbro. s. q̃ facit ẽ du^m. vbi tũc est: vt in subo. Nõ vr̃ q̃ erit nisi i itellectu. ⁊ ita ꝑ i^m res itellecta nõ refertur nisi dicat q̃ intellect⁹ causando i se aliqd accidẽtaliter causat i se relationez ad rem: ⁊ accñtal'r per accñs causat aliã in re respectu sui. Sed tũc rel'o rõnis ñ ẽ i aliq̃: nisi vt ꝯparat ad itell'm. Est g̃ vis i h̃ q̃ rel'o

nem rõnis aut itellect⁹ facit: aut cõsiderat tm̃. si facit: nõ est i alio: ⁊ nec aliõ refertur ipsi: nisi saltem ad itell'm: quõ etiã vtatur mutatio oino. ſm hãc. si etiã facit quo duorum modo⁊ facit. nõ ꝓmo cũ sit simplr in telligibile nõ fictũ ex ſpẽb⁹ multo⁊. Si facit scõo mõ. g̃ efficiens nõ tollit realitatem sitũ ꝓsiderat. g̃ illa in se res est vel fuit: et qñq; mouet itell'm sicut rosa: lz nõ existat. ⁊ ita nõ diuidit rel'o in rem ⁊ rõnem: sicut nec rosa in rosam realem ⁊ rõnis. sunt. n. duo modi essendi eiusdem.

Responsio itellect⁹ facit ipsaz p actũ ꝓsiderandi aliqd: ⁊ fundat in illo iquãtũ ꝓsiderat: nõ ad in cõsideratiõe inquãtũ res est. sic. n. posset eẽ realis: sicut diuersitas calefactiõis ab alia actiõe ẽ relatio realis: ⁊ itellectus vlis cum sit vere actio realis: rel'o quaz fundat iquãtum res ẽ. est realis. Illa ꝓsequit naturam rei: ſz relatio rõnis oino inest rei in quãtum ꝓsideratur: ⁊ p ꝓsiderationẽ. alteri cõparat: qz ꝓsideratio ẽ collatiua vnius ad alterz. ¶ Relatio ergo itelligibilis ⁊ itellectus ẽ m vtroq; realis: sed vlis ⁊ particularis relatio rõnis. ¶ Si querat qd realiter est relatio rõnis? ¶ Rñ⁹. quero ꝓmo qd realr sit obm itellectũ in qz tũ intellectũ nullũ eni esse hz nisi in itellectu. hẽ fundare relationẽ rõnis ſm alios: ⁊ vltra minus ens erit: qz ẽ quasi accñs eius: cui⁹ est relatio rõnis. falsũ ẽ g̃ qꝫ relatio rõnis fundatur ime[rc] in actu intelligẽdi: qz o[m] in qz tuz itelligit non est actus itelligẽdi forma liter: falsũ ẽ etiã qꝫ actu reflexo itelligendi sit relatio rõnis: fit eniz ꝓmo actu. s. directo itellectus cõparãtis. hoc ad illud: quãdo cũt reflexit itelligẽdo cõparationẽ illã vt obm: tũc nõ cãtur rel'o rõnis: sed considerat: ⁊ est consideratio logica.

Relatio nõ vr vnius rõnis ad realem ⁊ rõnis: sicut nec q̃tas ẽ ad quãtitatẽ realẽ ⁊ rõnis. q̃re. n. vnũ generalissimũ nõ erit ens reale: sicut et alid. ergo ⁊ oẽs spẽs. Cõtra. ita illa rõnis videtur habitudo sicut realis.

Relatio realis est vnũ p se gñalissimum: qz dicit vnũ ꝓceptũ dictũ in qd de oibus iferioribus: ⁊ nihil i qd de ipso nisi ens. ¶ Cõtra. relatio ad subiectum nõ vr aliõ eẽ i albedine: ⁊ eẽ albũ. ¶ Itẽ sex ꝓncipia videntur esse respect⁹.

Relatio realis nõ est ens p se: nec i. eruallũ iter duo extrema nec i duob⁹: vt i vno sbo: ſz i vno ⁊ ad aliõ

Ralatio realis ẽ i vno immediate qõ dr fundⁱᵛᵐ in alio: qñq; mediate qõ dr subm: qñq; idẽ est. sicut quãtitas p se ens se hz respectu dupli. ¶ Contra. in deo nec forte ꝓprie passionis. qz posteri⁹ entitate subti filis pa⁹ qualis.

Relatio depẽdet ab illo in quo ẽ. ⁊ nõ ecõuerso. g̃ illud i quo est: est prius natura. destruitur ergo ex ei⁹ destructione: ⁊ non econuerso.

Relatio realis nõ est eadẽ res cum fundamẽto: qz nulla vnitua cõtinẽtia: nec etiã in deo põt eẽ oppoz. formaliter: nec ſm qꝫ cõtinẽs est mutabile eidẽ fundamẽto ⁊ oppo[tis] relatio vni⁹ rõnis ifũt relatiões oppositi simul ad diuersa ⁊ successiue ad idẽ. ⁊ ita ſm ipsaz relationem est fundamẽtum potẽs aliter se habere: ꝓtinens etiam pfectius: pfect⁹ continet: nõ tñ semper albius est similius.

Relatio realis fundat supꝝ cuiuscq; gñis: subẽ p̃mitas respectu quãtitatis q̃litatis: p̃n[m] agẽdi relationis passio ꝓprie ẽ relatio: ⁊ filo⁹ Aui. 3. 10. prius sup cãz. ¶ Cõtra. infinite relationes: si relatio relatiõis: ⁊ ita infinite res ex 7ª. Idẽ apparet de diuersitate q̃ diuersa ẽ ab alia diuersitate: ⁊ cãtione que cãta ẽ: et iherẽtia accñtũ q̃ iest ⁊ potẽtia mãe: ⁊ vni[ne] aliquo⁊. ¶ Rñ⁹ mutet ꝓ⁹ nona q̃tuz ad relationẽ: vt sit ois suba per se: ⁊ nulla in alia: licet vna pfectior alia sit. nulla. rel'o ẽ in quo aliud ẽ. ¶ Aliter ꝓcedẽdo relationem fundari i relatiõe pót dici fun[tvm] vnitue ꝓtineri a fun[to] in illis gñib⁹ de quib⁹ instatur. nunq; .n. ibi rel'o fundans pót mutari ſm illã q̃ fundat. Hz nisi tm̃ de diuersitate. nã illa iter. a. ⁊. b. pót manere nõ manẽte diuersitate eius ab alia diuersitate inter. c. ⁊. d. q̃ pót dstrui pr[a] manẽte. vñ ibi opz tenere primã rñsionẽ. ¶ Sed ꝓtra omne ens oi enti est idẽ vel diuersuz. Verum est de ente absoluto: vel sic idẽ vel diuersum denominatiue vel eẽntialr. s. idẽtitas vel diuersitas. ita in alijs omne ens

absolutū vel cōparatū. verꝫ est denoīatiue vel essentialiter. absolutio ⁊ cōparatio sicut nulla generatio generatur.

Omnis distinctio relationū ꝑ fūdamēta est ꝑ extrinseca: ⁊ nō formalis: saltē sic extrinseca ꝙ non est intra per se intellectū ꝗditatis relatiōis: et si idem eēt vnitiue probatur hoc ꝯtra Hēric. q. de numero predicamentorum.

Quomodo sumunt̄ tres modi quos ponit Arist. ¶ Rn̄o. oīs relatio termini ⁊ termiati ꝑtinet ad 3m modū. Primo. n. refert̄ termin⁹ sicut obm ē termin⁹ actus vel hītus vl' potētie. 2°. oīs terminus ēt quātoꝝ ⁊ motus. ¶ Ad 2m modū ꝑtinet oīs relatio cāe ⁊ effectus maxīe efficiētis ⁊ mā̄e. ¶ Ad ꝑmuꝫ oīs rel'o toti⁹ cuiuscūqꝫ ⁊ ꝑtis. ⁊ vl'r magis ⁊ min⁹. ¶ Sꝫ ꝯtra vbi sūt rel'o diuersitatis distātie oēs spēs eoꝝ dr̄ia ⁊ oppositio ⁊c̄. ꝑus ⁊ posterius signū ⁊ signatū: mensura nō per replicationē cui⁹ est pars: sed exterior vt loc⁹ respectu corpis. Sil'r quō finis inquātū huius: vel forma fūdat̄ sup actionem ⁊ passionē efficiēs ēt si efficit actionē ⁊ materia si recipit passionē potētia ⁊ act⁹ non sunt aliquod dictorum.

Potest ergo ꝯcedi. ꝙ nō ponit oēs modos relatiuoꝝ: sed māifestos per quos possūt ītelligi alij ꝑꝑ aliquaꝫ assimilationē ad illos. Quō in. 3° mō nō est mutua relatio. ¶ Rn̄o. pōt intelligi aut qꝛ fundamētum ex vna parte eēntial'r ad suā perfectionē ꝺpēdet ad aliꝺ: ⁊ n̄ ecōuerso: aut qꝛ vnū quādocūqꝫ ē. aliud est: et nō ecōuerso. ⁊ ita rel'o in ipo semꝑ ē actualis: qꝛ ad terminū iam exn̄tez sine illo pōt eē habitualis. ⁊ ita nō mutua: ꝙ si illa est ī aliquo actuali ⁊ ista: sꝫ mutua: qꝛ illa actualis in ente in actu. illa habitualis in ente ī potentia.

Nota ꝙ agens in scꝺo mō cōiter sumit̄ ad ꝓducēs: ⁊ ad transmutans ⁊ producēs ⁊ ꝓductū iter se ꝑmo dn̄r sed nō ad aliud tertiū ꝑ se: sed mutās ⁊ mutatū lꝫ dicant̄ mutuo p⁹ tn̄ ꝑ se dicunt̄ ambo ad illud ꝟm ꝙ ē mutatio. ita ꝙ abstrahe ab istis ꝑmis relatis cōmune. s. mutationem in cōmuni: ⁊ dicitur ꝑmo ad illud ꝟꝫ quod: ⁊ ꝟm quem moduꝫ non primo nec scꝺo. ergo tertio. ergo non mutuo.

Relatio nō ꝑ us natura ē in q̄ꝫ ad. qꝛ tūc posset intelligi absolutum nec ecōtra quia tūc posset itelligi n̄ accidēs. ergo simul ē in ⁊ ad. ¶ Preterea ꝓbatio nō valꝫ. si est cōcept⁹ idifferens ad absolutū ⁊ ad aliud. scꝺa nō valet. si ē cōceptus cōmunis substātie ⁊ accidenti.

In quo ⁊ ad qꝺ diuersa sūt: qꝛ relatiui eē est ad aliud se habere. Hoc verum est in relationibus fūdatis super multitudinem: non super vnitatem nisi ad aliud id est correlatiuum.

Relatiuum ⁊ correlatiuū sūt opposita: qꝛ vnū gen⁹ oppositiōis est relatiua oppositio. De relatiuis ꝟm multitudinē: ⁊ ꝓ illis ꝓ qb⁹ referunt̄ nō in cōi vel cōparata ad idē. Nota quādo dr̄ in quo ⁊ ad qꝺ ītelligitur ꝺ illis que recipiūt relatiōes: nō de cōpositis ex ipsis ⁊ relatiōe: sꝫ de cōpositis ītelligit̄ qn̄ dr̄ relatiuum ⁊ correlatiuum.

Una relatio est ad vnū terminum tm̄ ꝑmo ad diuersa ꝑ se: per quoꝝ ꝑ se destructionem destruitur primo: non econuerso. alioqn simul esset ⁊ non esset si est mutua.

Relatio pōt termīari ad absolutuꝫ qꝺ vr̄ qꝛ depēdētia est ad ī depēdens: ⁊ qꝛ sicut illꝺ ī quo est prius est relatiōe ex septima. ita illꝺ ad qꝺ nō valet de correlatiuis cū illa sint simul nā ex ꝓxima. ⁊ sic pōt saluari Aꝝ. de scibili ⁊ scia.

Tunc nunq̄ꝫ ꝑ se dr̄ ad correlatiuuꝫ inquātuꝫ relatiuū: tūc nūq̄ꝫ relatiuū. ⁊ illud ad qꝺ simul natura: sꝫ ad qꝺ prius relatiuo inquantum relatiuum: qꝛ ad illud depēdet: non eꝯ°. ⁊ sine quo nō est aliud. sed econuerso.

Nulla per se mutua relatiua nec ad cōuertentiam: nō mutuo diffinient̄: nec exinuicem cognoscētur: aut relatio terminatur tantū ad relatiuū ꝑ se iq̄ꝫtum relatiuum ⁊ ecōuerso ad iformatū forma relationis: ⁊ pn̄t saluari dicta Aꝝ. opposita ꝯclusiōib⁹ īmediate prius illatis.

Nunquā in vno extremo est relatio realis: ⁊ in alio rationis: qꝛ impossibile est rem ⁊ ens ratiōis simul esse natura. tunc enim res depende

ret ad intellectuz quia a correlatiuo. ¶ Cõtra dei ad creaturas. ¶ Rño. nisi res realit relata dependeat ex cõsideratione intellectus ex qua dicuntur ille relationes rationis. ⁊ ita omnis relatio talis dei ad creaturas tm̃ depẽdet ex cõsideratione itellecti⁹ diuini sicut idee ponunt eẽ in deo: vel ex actu voluntatis: vt creature creator: sz nulla relatio: nec rõnis est noua i deo. probatur aliter: qz ille i deo sunt priores istis in creaturis. 9. q. 1. non eẽt ita si ab intellectu creato depẽderẽt: cum iste nõ consideret illas nisi ex relationibus realib⁹ in creaturis. ¶ Confirmatur: quia August. vocat illas nouas appl'ones.

Relatiuum põt esse ꝑus correlatiuo. 5° modo prioris in ꝑdicamentis: sed nõ scdo modo.

Relatio est per se ⁊ ꝑmo itelligibilis: licz non sine aliis coitetis qz est ens. si cõmune primo refert ad cõmune licet pro singularib⁹ vel singularia primo. si primuz nunquã in dictis ꝑm vnum est relatio ad aliud vt primũ correlatiuuz: sz pro alio. si scdm semp est ad aliud nisi in idẽtitate vel illa est relatio rõnis quere sexto. ⁊. 8. ca. ¶ Respõdeo referri ꝑ se ꝑmo ꝯuenit ꝯ'. s. cõcreto in gñe relationis. sz ꝑ accñs vel ꝑ se. 2°. mõ cõuenit singulari alterius gñis in quo est relatio. ¶ Cõtra. relatio quãdoqz est propria passio illa primo inest speciei per accidẽs idiuiduo.

Relationes opposite pñt fũdari in eodez limitato: actio ⁊ passio i motu: volũtas mouet se.

Fundamentum illimitatuz relationuz oppositarũ eis nõ refert: qz nõ distinguit. ꝯ eẽntia diuina nõ refertur: sed suppo^ta ¶ Aliter deus refert per accidẽs sicut homo. deitas nullo modo sicut nec hũanitas pr ꝑ se ꝑmo mõ. ¶ Cõtra ḡ deus distiguit. ¶ Rño non sequitur de illimitato in quo sed de limitato in quo vel de relatiuo.

Limitatum imperfectuz mutabile dpẽdẽs naturaliter ordinatũ realiter relatũ. ordo iter prima tria pz. quartũ exponit quantuz ad expectare aliqd extra se vt in ipso fundet relatio. Ordinatur enim vt quo quo modo perficiatur ab illo ad quod dependet: quia perfectius habetur albedo. i 2°. qz in vno. ¶ Contra. ergo albissimum non eẽt simile albissimo: dato ꝙ duo essent. ¶ Itẽ quomodo album dissimile nigro. ¶ Itez creatum non agit inquantum imperfectũ sed inquantum perfectum ⁊ in actu: ⁊ tam inquantum agit realiter refertur. ¶ Item si a. inquantum imperfectum dependet a b. vt a quo perficiatur. ergo b. est perfectũ inquantum a. dicitur ad ipsum. ⁊ ita b. inquantum perfectum dicetur ad a. quod ẽ propositum vel non dicetur ad a. inquantum a dicetur ad ipsum inde. ¶ Item intelligere deum sub ratione intelligibilis est imperfecte intelligere: quia intelligibile est in dependentia inquantum intelligibile quia est ad aliud. sicut enim relatio realis: quia est ad aliud dependentiaz importat in fundamento inquantum fundamentum hoc est in re in se. sic relatio rationis in fundamento suo. ¶ Item deus prius naturaliter intelligit primum ens: qz i telligit se esse primum ens. ergo illa relatio realis primitas. ¶ Item relatio intelligibilis precedit actũ intellectionis. ¶ Itẽ sicut formaliter eẽ productiuũ necessario est perfectionis in patre. sic causatiuum necessario in deo: quia largitas perfecta non dependẽtia. Sed quare requiritur necessaria causalitas ad relationem realem: cũ voluntas causat: vel determinatio siue limitatio ad causatum: cum voluntas illimitata ad actum: vel actus qui est accidens cũ effectus eque distinguatur a causa siue actus quo producitur sit idem cause vel aliud. ¶ Respondeo. quia relatio non fũdatur immediate super substantiam.

Correlatiua simul sũt aut intelligitur quantum ad actum essendi: ⁊ sunt multe instantie prius ⁊ posterius. ⁊c̃. aut inquantum correlatiua. sic quãdocunqz vna relatio alicui siue existẽti actu: siue non: inest: relatio correspondens inest alteri: sicut quandocunqz paternitas inest alicui: filiatio inest alicui existenti: sic ta men subiectum semper est. sicut requiritur ipsuz esse ad hoc: vt fundet talem relationem: sicut aliquando fuit in generari.

Correlatiua si sint simul natura: qñcũq; vna relatio nõ requirit necĩo subm actu ens i q̃ fundetur: nec alia: sz si sit actu. hoc accidit gñaᵗᵉ actu est in ente in potentia: accidit ꝙ generatiuũ fundet in ente in actu: actu .n. posset eẽ generatiuũ: lz actu non esset.

Secundum 18. ꝛ. 19. possunt oẽs relatiões in deo poni reales: sicut correspodẽtes i creaturis ꝛ eterne ꝛ noua denominatio tunc qñ subiectũ vel terminꝰ fit de nouo i actu. ¶ Cõtra ista. ita posset poni q̃litas eadem ante generationẽ: sicut relatio: qꝛ subo potentiali inerat. ¶ Itẽ quãdo vniformit̃ informat: quare nõ vniformiter dnominat. ¶ Item tũc nihil est illud. 5ᵒ. tri. relatio iõ accidẽs in creaturis: qꝛ cũ aliqua trãsmutatione aduenit. nulla .n. aduenit: sed que libet eterna: ꝛ fundamentum eius inquãtum fundamentum.

Relatio non est quo agẽs agit: nec quo habẽs potẽtiam ẽ potens: nec quo receptiuũ recipit nec q̃ obiectum ẽ obm. ¶ Primũ ꝓbat: qꝛ actio ẽ aliquid perfectius relatiõe: vel saltẽ terminꝰ actiõis: si quis actus ẽ ꝑmus: semp est ꝑfectior actu secũdo. ¶ Ex hoc sequit scdm: qꝛ eodem ẽ potẽs agere quo agit 3ᵐ. ꝓbatur qꝛ absolutũ receptiuũ ĩmediate ꝑficit absoluto recepto: si relatio eẽt quo tũc cõpositũ ex abᵗᵒ ꝛ relatione eẽt ĩmediatũ receptiuum. Silr etiã põt probari ꝑmũ. 4ᵐ sequit ex ꝑmo ꝛ tertio: qꝛ obm vel est actiuum vel passiuũ. Sed hoc nõ valet. tuz qꝛ relatio obiecti ẽt vbi est actiuũ alia ẽ a relatione actiui: tum qꝛ diuisio nõ valet obiectum eni volũtatis ꝛ cuiuscũq; potentie actiue nõ factiue: nec ẽ actiuũ nec passiuũ qꝛ passio in extrinseco tm̃ correspõdet factioni. ¶ Ideo ꝓbatur alr. relatio obiecti ad potẽtiã est relatio rõnis. illa non ꝑsupponitur actui rõnis. iõ nõ põt esse formal rõ obiecti intellectus: qꝛ formalis rõ obiecti precedit actũ: nec ẽt actus potẽtie breuiter nisi fingatur de volũtate: qꝛ oẽs alie habent actꝰ suos non ꝑsupposito actu ĩtellectus. de volũtate etiã nihil valz. Tuz qꝛ tẽdit in rem vt in se est. Tum qꝛ ꝑmã appᵒᵐ obiecti põt cõcomitari volitio si adest: tũc nulla relatio rõnis causat. Primũ assumptum. s. ꝙ relatio obiecti ad potẽtiã ẽ relatio rõnis hoc falsũ esse vr̃ tã ex cõclusione secũda ꝑtractata: qꝛ ex. 15ᵃ. nec Ari. dicit h̃ in lr̃a. ¶ Notãdum ꝙ de .4. cõclusionibꝰ ꝓpositis nũc vltimo tres prime ꝑtinent ad scdm modũ relatiuorum. 4ᵃ ad tertium. ¶ Pro quarta conclusiõe nota ꝙ licet obiectum qñq; sit actiuũ: qñq; passiuũ: tñ nõ est eadẽ relatio obiecti vel actiui: sed due sunt relatiões fundate i eodẽ abᵗᵒ: qñ enĩ obm quo ad existẽtiã realẽ corrũpit cessat agere in potẽtiã: nõ tñ desinit esse obm: qꝛ similr intelligit ꝛ amatur: qd nõ est: ꝛ qd ẽ qñ agit etiã vel patit adhuc nõ inquantuz agit vel patit in potentiã: sed iquãtũ ẽ terminus actiõis potẽtie ẽ obm: terminꝰ inq̃z non ꝓductus: qꝛ ille est effectus ꝓducẽtis sed terminus in quẽ trãsit: sicut i obo potentie factiue: sed nec est illa relatio tertij: sed scdi actiui ad passiuũ. ergo terminꝰ nõ in quẽ: sed circa quẽ est actio manẽs i agẽte est obm potẽtie: vt ĩtelligibile: vel hĩtus vt scibile est relatiuũ tertij modi. ¶ Ex h̃ sequit ꝙ oba potentiaꝝ passiuaꝝ nõ referuntur 3ᵒ mõ: sed 2ᵒ. tm̃ eni agũt in potentias passiuas. ꝛⁿ terminãt ipas: nõ ꝑm substãtiã ipsaꝝ. pz: nec ꝑm passionẽ: qꝛ si quis est terminus passionũ manet in patiente: nec obm passiue poᶜ refertur 3ᵒ. mõ: neq; .s. terminꝰ ꝓductus: nec in quẽ agit vt ꝑdictum ẽ. ¶ De istis relatiõibꝰ tertij modi dicit phs ꝙ nõ sũt mutue: sz non dicit qn sint ꝑ se: nec dicit eas esse relationes rationis. ¶ De primo ꝛ 2ᵒ. nota. ¶ De tertio ꝓbat ꝙ visibile nõ ẽ relatio rõnis. Tuz qꝛ necessario cõcomitat potentiã visiuã: vel precedit: qꝛ ꝑempto ꝛc̃. relatio rõnis nõ ẽ prior nec simul cũ re vᵃ. Tum qꝛ. 2ᵒ. de aĩa. vult phs ꝙ hec est ꝑ se scdo mõ. color est visibilis. Impossibile est rem rõnis de re extra aĩam predicari per se. Uñ ꝓbᵒ. quarte cõclusionis de obiecto. s. per mediũ de relatione rationis. non valet. T. c. 20. huius.

Omnia hec mẽbra ĩprobãtur ex hoc ꝙ sup actionem ꝛ passionẽ in actu ꝛ potẽtia fundatur relo. ergo ẽ posterior naturalr. ¶ Itez specialr de 2ᵒ. ꝛ 3ᵒ. si potẽtia illa corrumpatur quãdo agit vel qñ recipit. ¶ Item termini

mini relationis simul sunt natura vel nō posteriores natura ipis relationib⁹:actio ⁊ receptio sunt termini potētie actiue ⁊ receptiue:sed actio vel recipe nō p̄cedūt naturalr̄ se.g̃ nec potentia ad ipa.¶Quantū g̃ ad 2ᵐ modū dicit sic.q nā absoluta siue passiua p̄us naturalr̄ ordinat ad agendū vel recipiendū q̄z agat vel patiat.⁊ h̄ est relatio determinās ad agendū vl̄ patiendū: nō est tm̄ p̄ncipiū elicituū nec receptiuū: sed ordo fundat⁹ in p̄ncipio elicituo ⁊ receptiuo:sicut p̄bat de elicituo p̄ncipio qō debet eē p̄fect⁹ ⁊ ō receptiuo q̄ imediate: ⁊ de vtroq; q manet cū actiōe ⁊ receptiōe. ¶Restat g̃ rn̄dere ad duo ar⁹. vz. quō relatio fundat sup actiōem ⁊ passionē in potētia cū p̄cedat actionē:⁊ quō illa rel'o ē q̄n termin⁹ suus nō est.¶Ad p̄mū p̄cedat q̄ sup actiōez ⁊ passionē in potētia fundāt relatōes potentiales.Et h̄ p̄bat:q; rel'ones actuales fūdant sup actionē ⁊ passionē in actu:⁊ rel'ones potētiales sunt eiusdē spēi cū actualib⁹.g̃ h̄nt idē fundamētū spē.Sz rel'o potētie q̄ est in actu fundat sup nām ab⁹ᵃᵐ q̄ est p̄ncipiū agendi.vide simpliciū i p̄n⁹ ca.de ad aligd sup p̄dicameta.¶Ad aliud dr̄ q termin⁹ rel'onis po⁹ est actio in potētia:⁊ ita simul est in potentia.

Contra hanc viaz nō min⁹ est p̄nᵐ actiuus q̄ sp̄ h̄z actōez suā coeuā sibi.q̄z q aliq̄n p̄cedit actionē suā:⁊ tm̄ p̄rimū nō ordinat aliq̄ rel'one potētie ad agēdū:q; potētia nō manet cū actiōe.g̃ illa potētia nō est p̄or nāl'r in actiuo vel receptiuo q̄z agat vel recipiat:sz tm̄ p̄or tpe:⁊ h̄ si accidit actiuū vel receptiuū p̄us tpe eē q̄z agat vel recipiat.ex h̄ segtur q nō sit nēcia:vt determinās:tū q; agēs cui coeua ē actio determinate agit. Tū q; magt eēt nēcia q̄n actu agit q̄z aq̄z egit:tūc.n.maxīe est determinatū ad actionē q̄n actu agit:potētia aūt nō manet cum actu.¶Jtē rel'o ex determinatiōe termini magis determinat q̄z ep⁹ salte p̄or est determinatio termini:actio aūt est terminus huj⁹ potētie:q; g̃ ad h̄ actionē:tō est h̄ potēta in agēte ⁊ ecōuerso.¶Cōtra rn̄siōem ad p̄mū.potētia illa p̄te est p̄or nāl'r actione in actu:vt in actu.⁊ est fundametū rel'onis actualis.igit relatio illa p̄or est fundamento rel'onis actualis fundate sup actionē in actu:sz nō est p̄or fundamēto rel'onis potētialis fundate sup actū in potētia:q; ī p̄us est potētia in isto ad agēdū:q̄z sit actio in potentia.g̃ rel'o actualis ⁊ potētialis nō h̄nt fundamentū eiusdē spēi.Jtra illud q̄ est sup̄a:⁊ h̄ p̄bat ⁊c.¶Cōtra p̄mā rn̄siōnē ad 2ᵐ.si actio i potētia est termin⁹ rel'onis potētie:q̄ro in potētia ad qd q; illa potentia est rel'o:sit ad a.aut ad a.in actu:⁊ sic̄ p̄us illa ñ est.g̃ nec potētia ad ipam.g̃ nec p̄ma potētia.si 2ª potētia est ad a.in potētia:q̄ro ī potētia ad qd:q; etiā illa potētia est rel'o:⁊ segtur p̄cessus in infinitū.¶Patet etiā q̄ termin⁹ rel'onis potētie ē ens actu vel act⁹:q; potētie est ad actū:nō ad potentiā.¶Cōtra 2ᵃᵐ rn̄siōnē ad idē magis pōt itellectus aliq̄ separe:q̄z possint separi in eē.Sz ipol'e est itellgere vnū relatiuoz̄ fine alio correl'o.g̃ nō p̄t eē sine alio coexistēte.¶Jtē tota hec via ponit:q̄ phs isufficiēter distinxit modos relatiuoz̄ cū potētia illa pōt fundari ime⁽ᵗᵉ⁾ sup formā subalē vel q̄litatē aliquā actiuā.⁊ nō sup aliquid de genere actionis vel passionis.

Concedatur g̃ q potētia p̄pe dcā q̄.s.opponit actui:nec est p̄ncipiū elicituū:nec receptiuū:nec est p̄or naturalr̄ actu agēdi vel patiēdi:vt ī potētia.vt cōcedit p̄ma via:⁊ ar⁹ᵗᵃ p̄ma 3ª que p̄cedit illa via:h̄ cōcludūt:sed fundat in vtroq; q̄n p̄cedit actū agēdi vel recipiēdi:vt est p̄or naturalr̄ actiōe vl̄ passione.sic q aliq̄ mō ptineat ad rōnē cause: vt determinās:vel quōcunq; qō p̄batū est i llic.(Cōtra hanc viā ⁊c).Quia nō manet cū actu:nec aliquo mō est nēcia ad agēdū vl̄ recipiēdū nec vt p̄ua:nec vt cōcomitās. Sz nūqd potētia trāsūptiue dicta p̄ncipio potētiali actiuo vel passiuo.nō dico q ab⁽ᵗᵉ⁾ qō est p̄ncipiū:sz p̄ ipa rel'one p̄ncipiū vl̄ cās est nēcia ad agēdū vel patiēdū:siue vt p̄ior naturalr̄:siue vt nēcio cōcomitās. ¶Rn̄⁹.rel'o p̄ncipiū siue dicti ad actionē: siue ad ei⁹ terminū:actu nō est:nisi q̄n est actio:tūc aūt nō est p̄or nāl'r actōe:sz posterior:q̄n tūc eēt p̄or naturalr̄ suo termino: ipa tm̄ rel'o nēcio cōcomitās actōez.q; actio est p̄ma cū ābob⁹ extremis. Ambo.n.sunt in actu si subita est:⁊ si successiua ab⁽ᵗᵛᵐ⁾ sup

qđ fundat ꝛ actio: tūc sunt: licꝫ nō terminꝰ actiōis. ¶ Relatio aūt cāe vel pncipij cōcomitat actionē: nec necio ꝓpria est: qz nō oꝫ absolutū p̄cedere tpe suā actiōeꝫ: qđ dctm̄ ē de actiōe eodē modo itelligat de passiōe: tm̄ relatio potentie est ꝓpria actiōi ꝛ passiōi si absolutū p̄cedat actionē vel receptionē.

Quantū ad modū 2m relatiuoruꝫ. nota qꝫ hec ibi ueniunt circa actionē ꝛ passionē. ꝑm o est potētia fundata sup nāz absolutā subē vel q̄litatis vel q̄ntitatis ad agēdū. patiēdū: siue recipiendū: ꝛ rel'o act⁹ fundat in actiōe vel receptiōe q̄ est termin⁹ huiꝰ potētie: ad huc nō est rel'o huiꝰ cāe: nisi in potētia ꝛ n̄ in potētia: nisi vt termin⁹ potētie ꝓdiete ꝛ h nō est imediat⁹: qz imediat⁹ est actio vel receptio inq̄tū actio sup quā fūdat rel'o cāe efficiētis vel mālis cui cōrn̄det rel'o opt⁹ cāti fundata sup terminū ꝓductū p actiōeꝫ vel sup receptū vel cōpositū ex recipiente ꝛ recepto. qz forte nia magis dē mā cōposīti q̄ꝫ forme. ¶ 2ª ꝙ ne de forª: non solū aūt actio est actus ꝑm quā rōnē terminat ꝑmā rel'onē. s. potētie ad ipam: nec solū est ꝓductio ꝑm quā rōnē fūdat rel'onē ad terminū ꝓductū: sꝫ etiā est motio vl' mutatio actiua ꝑm quā rōnē fundat rel'onē ad illō qđ mouetur: sic passio est act⁹: vt terminat rel'onē potētie ad ipam: ꝛ est ꝓductio alicui⁹. ꝛ fūdat rel'onē ad ꝓductū: ꝛ est motꝰ vel mutatio passiua: ꝛ fūdat rel'onē ad mouēs. Tria ꝓdicta in actiōe forte vnitiue ponenť: ꝛ sil'r tria alia in passiōe. nō in q̄libet actiōe: sed tm̄ in illa q̄ est factio: nō q̄ est imanēs q̄ nihil ꝓducit: nec in q̄libet factione si creatio pōt dici factio: qz p ipam aliqđ extra agens ꝓducit: sꝫ nō transeat extra in subm: trāsit tm̄ in terminū: sꝫ tm̄ in factiōe nāli q̄ est motio: que est q̄dā spēs actiōis ic̄ludēs tria ꝓdicta: ꝛ ꝑm illa fundās tres rel'ones. Aliq̄ aūt actiones q̄ nō ic̄ludūt illa nō fundāt tot. volutio. n. tm̄ vnā fundat. q̄ est termin⁹ potētie ꝛ act⁹ q̄ ē i volūtate ad volēdū. creatio fūdat duas: vnā q̄ est termin⁹ potētie. aliā qua est ꝓductio ad ꝓductū. et sic sup ipam fundat relatio cause efficiētes: ꝛ sup terminum relatio effectus. ¶ Scōam relationē fundat generatio ignis. est. n. termin⁹ potentie fundate sup formā sūbalē ignis generātis: vel sup ignē generantē ꝛ est ꝓductio ignis generati: ꝛ est mutatio māe potētialis ad formā ignis generādi. passio āt oīs ꝓprie dicta de genere passiōis ic̄ludit tria ꝓdicta. Ipa. n. nuq̄ꝫ est nisi cōrn̄dēs actiōi ic̄ludēti tria ꝓdicta. n. n. cōrn̄det pª actiōi cuiusmodi ē volitio: qz illa actio nullū hz terminū aliū a se: ꝛ rō ꝓductiōis in actiōe est prior rōne motiōis: qz nihil mouet vel mutat: nisi ad aliqđ aliud ab ipsa passiōe nec cōrn̄det scē: qz ibi licet aliqđ ꝓducat nihil mouet nec mutat: qz tunc oporteret illud naturaliť p̄cedere terminū. cōrn̄det ḡ tm̄ 3ª actiōi. ¶ Ista ꝛ ḡ. 3. rel'onū iā dictaꝝ ꝑma nō est agēdis ꝛ patiēdis sic. q̄ res dē genere actiōis ꝛ passiōis fundēt ibi relatiōes mutuas. sꝫ est rel'o trāscēdēs potētie: ꝛ actꝰ trāscendēs mō q̄ dicēť. ¶ Secūda etiaꝫ nō fundat simlit mutuo sup actionē ꝛ passionē: sed sup alterū illaꝝ: vt in creatione. vel vtrūq̄: vt i gnōne ad terminū: q̄ termin⁹ idē est loquendo de absoluto: q̄ꝫ duas rel'ones fundet qñ duas termiat: ꝛ tm̄ vnā qñ est termin⁹ actiōis tm̄: sicut in creatōe. ꝛ h rel'o sil'r est trāscēdēs aliq̄modo. q: rel'o cāe ꝛ cāti. tm̄ ḡ rel'o tertij ordinis fundatur mutuo sup actiōem ꝛ passionē: et h variat ꝑm Alx. in lra. quōcūq̄z. n. accipiant ꝓportionaliť actio ꝛ passio: siue actu siue ipotētia: siue in preteritōe: siue in futuritiōe: siue ponitue siue ꝓpatiue: semp fūdāt rel'ones mutuas: qz sp manet rō p se fundamētoꝝ: tm̄ aliq̄mō, diuersificata p illa determinantia illō fundamētū: ꝛ vbi est vnitas cū aliq̄ diuersitate est sil'itudo. vbi gr'a. si dicerē sic sil'e ad sil'e. sic sil'e quomōcūq̄: determinatū ad sil'e determiatū. puta sil'e i albedine ad sil'e albedine: et sic de aliis. ḡ rel'o fun⁹ ad in abt⁹ ad actiōem ꝛ passionē: alia est illa q̄ fundat in actiōe in potētia: ꝛ paᵛᵉ in potētia ꝛ h rōne q̄ actio est motio et passio motus. ꝛ licet illa determinatio q̄ determinat actōeꝫ ꝛ passionē sit rel'o potētie ꝛ eadē forte cū illa q̄ ē ad actōeꝫ ꝛ passiōeꝫ. ipa. n. determinās nō est causa mutue rel'onis: sed id qđ determinatur per ipsam:

In hac narratione videnť q̄dā dubia. ¶ Primū. q̄ segutr ꝑm nō sufficienter distinxisse modos rel'onū:

qꝛ relones ꝑmi ⁊ scdi ordinis ad nullũ illoꝝ ꝑtinẽt ꝑm te. ¶ Scdm ꝙ segtur ꝙ ois potẽtia terminet imediate tm̃ ad actiõem vel passionẽ: qd̃ videt falsum: cũ ens diuidat in cõi ꝑ actũ ⁊ potẽtiã. ⁊ ita qd̃libet genus sic diuidat. ¶ Tertiũ ꝙ relo cãe efficientis vel mãlis nõ fundet: nisi sup rem de gñe actiõis et passiõis: ⁊ nõ sup formã absolutã. cũ illa videat ꝑncipiũ vel cã actõis. Silr cã efficiẽs videt ꝑfectior effectu. Effectus qñq; est suba. g̃ formalis rõ in cã nõ ẽ actio: qꝛ etiã materia. iõ videt recipere: nõ ẽcõuerso. ¶ Quartũ ꝙ relo sup receptionẽ est ad receptũ illud nõ est aliqd cõpositũ. ¶ Itẽ cõpositũ est ꝓductũ. ⁊ ita termĩat scdam relonẽ actõis. nõ g̃ ꝑmã. ¶ Quintũ ꝙ idẽ ꝓduci ꝑt ꝑ generationẽ ⁊ creationẽ. g̃ easdẽ relones fundabit alioqn illud ꝓductũ ꝑ se refert ad duo: cõtra Aꝝ. hic. idẽ etiã ꝓducet duab⁹ ꝓductionib⁹. ¶ Item si agẽs formalr denoiat a relone cãe efficiẽtis. igit fundamentũ est in ipo: sꝫ actio nõ. igit nõ vniuoce dr de⁹ calefactiu⁹ est ignis: qꝛ deus inq̃ztũ calefactiuus nõ dr ad calefactibile. ignis dicet: qd̃ videt incõueniẽs cum diuersitas suboꝝ nõ variet relones. ¶ Item ad idẽ spẽ actio eadẽ spẽ. ergo fundat relones easdẽ. ¶ 6m. qꝛ si creatio est in creãte. ergo est eterna: ⁊ ita nõ termĩat potentiã. ¶ 7m. q̃re nõ dr tunc deus realr ad creaturã: sic efficiẽs cãtuꝫ ad creaturã effectã. ¶ 8m. qꝛ volitio est passio inq̃ztũ recipit in volũtate similiter ĩtellectio. ¶ 9m. qꝛ cum actio possit esse sine termino alio a se: q̃re ñ similiter aliqua passio. ⁊ hec hñr de ꝑma ĩtellectõe ꝙ est passio siue aliqua forma alia impssa. ¶ 10m. q̃re in creatiõe nõ potest ꝑintelligi naturalit potentiale siue actuabile: ⁊ in illo priori natura transmutari ad actũ ⁊ illam transmutationẽ esse ꝓductionẽ compositi: sicut si deus solũ crearet materiã summe dispositam: ⁊ approximatam agenti naturali ꝙ agẽs in eodem instanti: licet posterius naturaliter induceret formam in materiam sic si deus nihil creet nisi materiam: et de illa simul duratione producat compositũ nõ creando. ¶ 11m. quia cum passio sit effectus actiõis in. 6. principijs actu actu: ⁊ potentia potẽtia: quare ille modus relatiuoꝝ in 3o ordine nõ est cãe efficientis ad effectuꝫ. ¶ 12m. qꝛ actiuũ importat potẽs agere: passiuum potẽs pati: rõne potẽtie hinc inde dñr nõ mutuo: qꝛ illa virimq; tm̃ dr ad actũ: ergo tm̃ rõne actionis ⁊ passionis terminantiũ potẽtiã. Sꝫ actio terminãs potẽtiã ẽ actio in actu. ergo eadem relo est actio et passio ꝑm actũ: ⁊ ꝑm potẽtiã: qꝛ eadẽ relata. ¶ Cõfirmat termin⁹ nõ specificat ꝑ relonẽ. ergo nec actio ꝑ potẽtiã q̃ est ad ipam. Ul' sic nõ silr referunt que ĩmediate referunt: ⁊ que nõ: agens imediate refert ad patiẽs potẽs agere nõ ad passiuũ inq̃ztũ huiusmodi: qꝛ potẽs agere ꝑmo refert ad agere: sic passiuum ad pati. vltra actionẽ et passionẽ.

Ad primũ cõceditur

ꝯclusio. quia nõ de transcendentibus: sed tantũ certũ genus recipientibus pro fundamẽto. quõ sit glosandũ: quere. ¶ Ad 2m potentia ⁊ actus vt sunt dr̃ie entis diuidũt qd̃libet ens: hic ẽ sic albedo in potẽtia obiectiue. i. obiectum siue termin⁹ potentie: terminus inquam vt correlatiuum albedo in actu. i. terminus euacuãs potẽtiã: sic albedo in fieri ad quã sequitur relatiuo factionis passiue ad factũ esse. ¶ Cõtra. fieri in facto esse euacuat fieri in potentia vt ꝑ se terminus. ¶ Ad 3m dd̃m illud concedo actu actu: ⁊ potentia potentia: forma vero ⁊ finis nõ sup actionẽ ⁊ passionẽ tantũ fundant. qꝛ efficiẽs ⁊ mã ꝑcedũt rẽ ⁊ ei⁹ forma ⁊ finis ꝓductionẽ: ⁊ cõcomitant: ⁊ sequũt ordine nãe ꝓductionẽ. iõ magis sũt: vt termini actionis ⁊ passiõis q̃ꝫ fundent super ipa. actio aũt ⁊ passio ꝑñt termĩari ad ab^ta diuersoꝝ generꝝ. Qd̃ addit ꝙ absolutũ est ꝑncipiũ actiõis. vr̃ falsum. q̃re ꝓcessum in infinitũ iter ꝯclones de actione de h. vñ h ꝓbat ar^m: ꝙ oꝫ ponẽ 4^am relonez que est media inter primã et secundã. Quod additur de ꝑfectione efficientis intelligitur quantũ ad remotum fundamentũ relationis. ¶ Ad 4m. passio est actus ⁊ productio ⁊ receptio et motus. Receptio intelligitur in motu: sicut in parte actionis: impressio actiua intelligit in motiõe. vñ ꝯuenienter scdo loco ponitur ꝓductio 3o loco motus. ¶ Cõtra. prior est receptio forme q̃ꝫ ꝓductio compositi. ¶ Ad aliud concedat idez

est ꝓductū ꝓductōe actōis ⁊ passiōis. ⁊ ad vtrūq; dr̄ alia rel'one. ¶ Ald. 5. qñ ab^tum est effect⁹ mediat⁹ actio ⁊ passio imediat⁹ iux-ta. 6. ꝓncipia: tūc absolutū ꝺpẽdet a ꝓb⁹. tō ples rel'ones fundat: q̄z qñ imediate ter-minat actiōez. ¶ Cōcedaf illud nō vnuo-ce: q̄z ignis est potens facere aligd calidū. de⁹ pōt facere calorē calefactiuū. vtrūq; ꝓt significare equoce. ¶ Aliō de idēitate. ac. falsū est nō a termino: sz̄ a ꝓn⁹. elicitiuo. 5. phycoꝝ. 2°. 38. ¶ Ald. 6. fic. nulla actio coe-ua agēti terminat: sz̄ nata est terminare. sic h. ¶ Ald. 7. q̄re. ¶ Ald. 8. volitio si p se esset passio: eēt ⁊ act⁹ et ꝓductio: sz̄ in aliquo est sicut forma et⁹: nō vt passio: sz̄ sicut passio eēt receptio albedinis: sic receptio volitio-nis. ¶ Cōtra ꝫ. receptio ē imediat⁹ effect⁹ alicui⁹ actiōis nō nisi volitiōis: ⁊ destruit: qō dcm̄ est in ꝓmo mō actionū q̄ nō hūt terminū aliuz a se. ¶ Jté volitio est ꝓz se-ipa: q̄z et⁹ eē est in subō: ⁊ añ illud est rece-ptio vt via: ⁊ añ illā volitio: vt et⁹ cā. ¶ Ald. 9. q̄rit q̄re. Ad. 10. nō arguit qn crea⁹ mäe hēat duas ꝓmas rel'ones actiōis: ⁊ nō 3^am qcqd sit de cōpositō. Simlr̄ ꝫ. ꝓbet nō esse nec̄iū cōpositū terminari: sz̄ tm̄ mām: tri ñ ꝓbat q̄ nō sit pol'e. ꝓt. n. forma ꝓducia ꝺo nō. q. ꝺ mā naturalr̄ ꝓsuppositā. ¶ Ald. 11. ꝓcedaf q̄ rel'o actionis et passiōis est rel'o efficiētis talis: p motū. s. vel mutatiōem ad effectū tal'cāe. ꝓxi^m. cāns aūt sine illo effe-ctu. ꝓrio ꝓducit effectū vltimū q̄ sp taz h q̄z ibi est itent⁹ ꝓncipalr̄: ꝫ efficiēs diminutū nō possit illū imediate ꝓducē. q̄ nō de nihilo. ⁊ ita ꝓduc aligd trāsmutādo. passio tñ illa nō est cā efficiēs media: sz̄ magis est cā mālis ꝓducti. ita q̄ effectēs nō tm̄ efficit ꝓncipale ꝓductū: sz̄ etiā mäz et⁹ vel simplr̄ sicut creās. vel inq̄ztū mā hui⁹. sicut gene-rans: ⁊ ita efficit aliquo mꝺo oēs alias 3as cās. de hoc ē. de forma ⁊ fine etiā extrinse-co in q̄ztuz finis satis ꝓz in. 2. lib. ¶ Ald. 12. ꝓbat q̄ rōne determinatōis hinc ⁊ inde nō ꝺiꝛ mutuo: qō ꝓcedo: sz̄ rōne determina-toꝝ. si enī determinātia eēnt rōnes referē-di: cū ille sint diuerse actus: potētia: ꝑteri-tio: futurum: ꝙuarto seq̄ref q̄ nō. fil'r̄ h oīa ꝺicerent: q̄z nō rōne illi⁹ qō rōne ē in eis: sz̄ vnū diuersoꝝ. Exēplū fiē maioꝛ in scia ad minoꝛē in scia. sic maioꝛ i similitudine ad minoꝛē in similitudie: h̄ vez est rōne spe-cificatoꝝ vtrobiq; ꝫ. s. maioris ⁊ minoris nō rōne specificantiū q̄ vtrinq; ꝺiꝛ ad alia: vt scia: nō ad min⁹. sz̄ ad scibile: ⁊ h adhuc di-uersimode: q̄z scia vt mensurata. nō sic scibile ad scīe ex alia ꝑte potētia ⁊ potētia actus et actus duo coꝛrel'a sub vno extremo rel'o-nis: vt sub potētia. deinde ābo sub alio: vt sub actu. ¶ Ald formā. rō referēdi vtrobiq; est actio ⁊ pa⁹: sz̄ nō sine diuersitate specifi-cātis. ⁊ tō ē silitudo. Q̄ ō accipit in ꝓpositiōe negaf: q̄z sicut p aliaz rel'onē: ita p illā q̄ est ad ipam pōt aligd determinari. ¶ Ad aliud respiciēdo ad ꝺtermiata q̄libet rel'o est imediata q̄ztū ad ꝺterminātia nō. Nec etiā mediata: q̄z nihil faciūt ad illā mutuā rel'onē.

Alia ꝑ se vt duplū ad dimi-diū. ⁊ triplū ad tertiā ptē: ⁊ to-tal'r multiplicatū ad multipli-cati ptē: ⁊ ꝺtinens ad cōtentū. Alia vt calefactiuū ad calefa-ctibile: ⁊ sectiuū ad secabile: et oīno actiuū ad passiuū. alia ve-ro vt mēsurabile ad mēsurā: ⁊ scibile ad sciam: ⁊ sensibile ad sensum. Tex. c. xx. Qō. XII.

Trum ꝑbs ꝙuemēter ponat tres mo-dos rel'onis siue relatiuoꝝ? Q. non in cōi. Jsti diuersi modi fundanf sup diuersa generalissima. ergo relatio-nes sunt i diuersis generalissimis: ꝓbatio ꝓpie. Si relatio sit idem cum fundamento. tunc paz̄: si aliud: cum accipiat spēm et di-stinctionē a fundamento: tunc tm̄ ꝺr̄nt re-lationes q̄ztū fundamēta: quare si fundamē-ta distinguunf genere ⁊ relationes. ¶ Jté ꝺicit phylosoph⁹ in. 5°. q̄ octo ꝺiꝛ dupla dualitatis rōne. cum ergo dupleitas nō sit alijs numeris nisi ꝑ dualitatē que est ꝓmū fundamentū duplicitatis: sequif q̄ vnitas et distinctio relationis sit a funda-mento. ¶ Jtem isti modi nō sufficiunt: q̄

relatiua ꝑm genus sunt ꝓ se relatiua: et nō ꝓtinent sub istis modis. ꝓbatio ꝑmi. qcqd est de ītellectu gñis est de ītellectu spēi. ḡ si genꝰ dependet: ꝛ spēs silr. ℙbs quo ad. 2. dicit in lra. de ꝑmo mō spāliter idē nō refert ꝓ se ad diuersa. sz idē ꝓtinēs refert ad multa ꝓtenta. ¶ Itē oia relatiua sunt opposita in ꝑdicamētis. ca. de oppositis: ꝓtinēs ꝛ cōtentū ñ. ꝓbatio mi. i ꝑdicamētis. ca. de q̄ntitate. magnū ꝛ puū nō ꝓtraria sunt: qr idē dr magnū ꝛ puū. silr idem duplū ad hoc: ꝛ dimidiuz ad aliud. ergo nō sunt opposita. Qd etiā ps ſcda illi⁹ modi nō sit cōueniēs. qr idētitas est relatio rōnis ḡ non est vera relatio huiusmodi. ꝓbatio: idētitas ē vna plium qñ ītellectus vtitur vno vt duob⁹. ḡ idētitas ꝛ silitudo realis non sunt in eodē genere. ¶ Itē idē silr ꝛ equale sunt ꝓ se ꝓtes vnius sz in oi genere est vnū. ergo ꝛē. ¶ De ſcdo mō sic. rel'o nec relatiuū nō est fundamentū rel'onis. Sed potētia actiua ꝛ passiua referunt. ḡ relatio non fundat sup potētiā actiuā ꝛ passiuā: nec sunt forme relatiōis in ℔ gñe: sicut nec q̄ntitas est forma qua duplum refertur. silr nec qualitas est forma qua silr refert. ¶ Itē si ꝑm potentiā actiuaz aliqd dicat rel'iue. ℔ est ad dcm ꝑm potētiā passiuā: sed hoc nō: qr tūc idem ad duo: qr potētia actiua ꝓ se refert ad agere. si igit ad potētiā passiuā tūc idē ꝓ se ad duo ¶ De tertio modo q̄ nihil refert ꝑm illuz modū: ambo relatiua sunt i eodē genere: si nō. tūc duo generalissima rel'onis. sed di
T.c.22. cta sic nō sunt in eodē gñe aucte phi. 10. ca. 9. vult iter relatiua nō eē mediū: qr nō sūt in eodē gñe: et ponit exemplū de ſcia ꝛ de ſcibili. ¶ Itē rōne sic. oē qđ hz rōnē in gñe rel'onis ꝓpriā illius generis siue cōcretū sit: siue forma: siue sit denoiatiuū: esse eius est ad aliud se hr̄e: esse ſcibilis nō ē ad aliō se hr̄e. ℔ in. 5. qr nō dependet ad ſciam: ꝛ tra-
T.c.2⁹. riū explicat phs in lra: in generali. dico q̄ distinctio conueniens est.

Ad questionē ¶ Ubi notādū q̄ q̄ñs rel'ones sic alia hñt distinctiōes specificas ꝑm ꝑpias dr̄ias: tñ quia latent nos accipimus distinctionē earum ꝓ fundamenta ex quibus innotescit distinctio relatiuoꝝ siue relatio num. ſ. effectiue siue materialiter.

Ad argumenta in cōi

¶ Ad ꝑmū nego ꝓñam: qr nō soluz est ibi vex: sz in alijs: qr res in alijs generib⁹ sicut vnitas ꝓt fundari in rōne cuiuscūq; gñis: ꝛ rō tacta est: tñ qr illa fundamenta nō hñt aliqd in quo ꝓueniunt qđ ꝓdicat de eis in qd: iō nō ꝓueniūt gñe sicut rel'ones ꝓueniunt in ℔ qđ est hītudo ad aliud: et iō sūt vni⁹ generis oēs. Tūc dico q̄ sup duo distincta gñalissima pōt fundari rel'o eiusdē spēi: ꝛ cū accipit q̄ accipiūt spēz fundamētis. vex est. distinctio tñ nō est tāta in rel'onib⁹: sicut in fundamētis: sicut aīa ꝛ vīs distinguunt iter se: nō tñ tm̄ sicut sol ꝓducens vermē effectiue. ꝛ de⁹ creās aiam: vel pōt negari acceptū: q̄ nō oēs rel'ones hñt distinctionē a fundamentis vel terminis. ¶ Ad ꝑm. ſ. q̄. 8. dñr dupla ꝛē. dico q̄ ℔ nō est: qr dualitas est ꝓpriuz fundamētū ꝛ ꝓncipiū dupli: ita q̄ ñ possit fūdari i alio: sz formalr ineſt sibi dupleitas ꝑ bis cōtinere aliud. vnde nō est vex fundamētalr: q̄ sunt. ſ. 8. dupla dualitatis ꝓportiōe siue rō ne: sz formalr magr ꝑ ℔ q̄. 8. bis ꝓtinet. 4. sicut duo vnitatē bis. ¶ Ad aliud q̄ añs ē falsum: quō cadāt vel reducant ad aliquē illoꝝ: ꝛ cuz accipit de gñe. dr̄ q̄ illa q̄ referunt rōne gñis nō referunt ꝑmo: sz solū ꝓ se: ꝛ oē relatiuū ꝑm gen⁹ refert ꝑm aliquē illoꝝ triū modoꝝ: sed nō ꝑmo. vñ ñ referri negat referri ꝑmo ꝑm aliquē istoꝝ modoꝝ: ꝛ nō negat ꝓ se referri.

De questione primi modi. ꝛ ꝑmo de ꝑma pte q̄ rel'ones ibi fundant sup aliquid de gñe q̄ītatis. ſ. sup nūerū: vel sup ꝓtinuū: ꝓus tñ reputur relatio illi⁹ ptis in nūeris: ꝛ ibi est cōpando nūex ad numerū. ita q̄ oz vtrūq; extremū eē nūex: vel ꝓpādo nūex ad vnū: ꝛ est ꝓportio multiplex: et ab istis discretis deriuat ad ꝓti⁹: sz aliq̄ rel'o est h̄ discretis q̄ nō in ꝓtinuis: qr in nūeris ē mēsura. ita q̄ ibi vnitas aliqñ replicata reddit aliō extremū: sz i ꝓtinuis ē aliqñ ꝓportio icommēsurabilis: sicut diameter costē. ¶ Ad ꝑmū pz iā q̄ idē ꝓt subiectiue referri ad mlta ꝓtenta: sz ꝓtinētia mltiplicat q̄ti ens aliō extremū mltiplicat. Ad aliō dr̄: q̄ ꝓña nō valz ꝑm q̄ ꝓtinēs ꝛ ptēū sūt oppo

sita. cui⁹ ꝓbatio est. oia oppo⁹ta ꝓcludũt cõ/
tradictoria: qz ꝓtradictõ est ꝓma oppõ. g̃
ad que añcedẽtia nõ sequũt ꝓtradictoria:
nec aliq̃ alia oppõ: qz ad qõ nõ segtur ꝓñs
nec añs: sed ad aliqua sumpta ꝑ ꝓpationẽ
ad diuersa nõ sequunt cõtradictoria: ꝫ est
ignozãtia elẽchi. g̃ nec aliq̃ alia oppõ segt.
¶ Cõtra. quõ valet arᵐ pbi in ꝑdicamẽtis
de monte magno ⁊ puo que dñr de eodẽ:
⁊ nõ sunt opposita ꝑte. ¶ Jõ alr dr qꝫ non
oia relatiua dñr opposita: qz oppta ꝓpanr
sil' ad idẽ in eodẽ tpe: qñ aũt relatiuũ aliqõ
ꝓpar ad diuersa rela sunt: sed nõ opposita
rela. ¶ Vel alr qꝫ sunt opposita. vñ duplũ
⁊ dimidiũ in cõi sunt opposita rela: sed du
plũ ad ℔ ⁊ dimidiũ ad ℔ nõ sunt opposita
rela. ¶ Vel alr: qꝫ sunt opposita ꝑm qꝫ refe
runr admuicẽ: ꝫ qñ idẽ est generãs et ge
nitus: pz nõ referr ad seipm filiũ: ꝫ ad filiũ
ei⁹: ⁊ in q̃ztũ filius ad pzez ei⁹: ⁊ isto⁹ pz ⁊ filius
sunt opposita; ⁊ nõ alr. sic est duplo ⁊ dimi
dio in ꝓposito. ¶ Sz arᵐ pbi valet: qz ar
guit ex ypotesi qꝫ magnũ et puũ sint absolu
te ꝓtraria: tunc oppõ vã de eodẽ. qz ex ℔
qꝫ mons est magnus respectu hui⁹ absolute
est magnus: ⁊ absolute puus respectu maio
ris. g̃ absolute cõtraria de eodẽ si sunt abte
ꝓtraria: ꝫ nõ sunt absolute cõtraria. ¶ Ad
aliud qõ q̃rit de eodẽ filiꝰ ⁊ eq̃li: qꝫ relatiua
℔ fundanr sup ℔ vnũ: ⁊ tñ vnũ illoz est re
latiuũ rõnis. s. idẽtitas: qz rel'iuu esse est ad
aliud se hr̃e. idẽ nullo mõ ꝑt ad aliud esse
nisi ad aliꝰ rõne: qz inq̃ztũ simplr idẽ itel
lectꝰ utr vno: vtquob⁹. ¶ Cõtra illõ. Jdẽ ⁊
T.c.9. diuersum sunt ꝓtraria. 10. hui⁹: qz oppo⁹ta
et idem. ⁊ nõ ꝓtiatiua: nec ꝓtradictoria: sed cõtra/
T.c.13. ria sunt in eodẽ gñe ex. 10. ꝫ diuersitas est
Jbidem. rel'o realis. g̃ idẽtitas: qz ens reale nõ op/
t.c.11.⁊. ponr enti rõnis. ¶ Jtez oẽ ens oi enti cõ/
.12. patũ: aut est idẽ aut diuersuz. idẽ g̃ ⁊ diuer
sum sunt ꝓtraria imediata circa ens et cõ
uertibilia. Sz ens rõnis est distinctũ ꝓtra
reale ⁊ nõ est passio ꝓuertibilis cũ ente ex
tra aiam: qz ens reale ꝑt eẽ sine ente rõnis.
g̃ idẽtitas ñ est ens rõnis. ¶ Jtẽ si idẽtitas
eẽt ens rõnis: nõ eẽt de ꝓsideratiõe meta⁽ci⁾
sed logici: qõ est ꝓtra pbm. 4. huius. ca. 2.
T.c.4. ¶ Jtẽ ꝓtra rõne. si rõ valet: tũc idẽ. oẽ est ꝑ
accñs idẽ eidẽ ⁊ nõ eẽntialr. ꝑ⁹ ꝑne. 3 ꝑte
rõne hꝰ qõ ẽ idẽ iq̃ztũ idẽ ẽ aliqd attributũ
sibi a rõne. ℔ dicẽ põ: qz eẽntia lapidis nõ
eadẽ sibi: nisi ꝑ aliqd attributũ sibi a rõne:
qz eẽntia: vt fun⁽ᵗᵘᵐ⁾: ⁊ vt termin⁹ sunt idẽ ꝑ
accñs. sicẽ hꝰ et hꝰ sil'is: qz vt est termin⁹ est
aliqd cũ attributo aliq̃ a rõne: ⁊ in alio ter
mino sil'r ẽ aliq̃ ꝓpõ rei ⁊ rõnis: ⁊ sic ille ter
min⁹ ꝓpositꝰ ex re ⁊ rõne est idẽ ꝑ accñs ter
mino alij rõne illi⁹ diuersi attributi a rõne
vni termino: ⁊ alij qz data vni termino: et
alij sunt diuersa. ¶ Jtẽ tũc oẽ idẽ eẽt diuer
sum. ꝑ⁹ qz ꝑ se rõ referẽdi idẽ sibi: est alie
tas ex ℔ qꝫ itell's attribuit aliqd rõnis vtri
q; t̃mio. ꝙñs ipol'e: qz idẽ diuidit ꝑ accñs:
⁊ ꝑm se: sicẽ vnũ ꝑ ꝓbm i lr̃a. g̃ aliqd est idẽ
eidẽ ꝑm se. ¶ Jtẽ oẽ ꝑ accñs reductr ad ꝑ
se. 2. physicoz. g̃ si nihil ꝑ se idẽ eidẽ: nec ẽ
aliqd idẽ ꝑ accñs. ¶ Jtẽ si omne idẽ eidẽ ꝑ
accñs: tũc ꝑ aliud: ⁊ erit idẽtitas in ifinitũ:
vel si stes: tũc idẽtitas ꝓ accñs totꝰ ad totũ:
qz ꝑ se rei. s. fundamẽti ad rẽ: ⁊ tunc relatio
realis ꝑma. ¶ Jtẽ ex ℔ segtur ipol'e: qz i oi
affirmatiua vera. eodẽ mõ est vnitas ꝓpõ
nis quõ ẽ vnitas extremoz̃: si tũc idẽtitas
extremoz est solũ ꝑ accñs. g̃ nulla ꝓpõ ꝑ se
vã: qꝫ ℔ ꝑm ꝓclusuz sit ipl'e: pz. qz itelligũr
duo opposita in eodẽ termino: qz ꝑ se idẽ
titas ⁊ alitas ¶ Jtẽ si sit rel'o rõnis aut vtrũ
q; extremũ est ẽns rõnis aut vnũ. Illõ vnũ
tñ: qz idẽtitas equalr fundar in vtroq; ter
mino: si vtrũq; negãt cõiter: qz fundamẽtũ
alteri⁹ rel'onis est eẽntia realis: nõ iq̃ztũ at
tribuit sibi aliqd rõnis. ¶ Jtẽ si sic. g̃ silr si
militudo ⁊ eq̃litas: qz de rõne illoz rela
tiuoz ẽ nõ alietas: ꝫ de rõne illoz est vni
tas in lr̃a. g̃ si ꝓpter vnitatẽ est idẽtitas re
latio rõnis ꝓpter vnitatẽ erũt ille relatio
nes rationis: sed hoc nõ cõcedunt.

De tribus istis dr sic: qꝫ hec
tria fundanr
sup vnũ qõ est in diuerso gñe: qz sicẽ ens dr
duplr ita vnitas. sicut g̃ ens diuidit in di
uersa predicamẽta: ita vnitas in diuersas
vnitates. ita idẽtitas sup vnũ in suba: eq̃li
tas sup vnũ in q̃ztate tẽ. ¶ Cõtra. oẽ ens
oi enti ꝓpatũ est idẽ aut diuersum. g̃ idẽti
tas nõ est tũ i gñe subẽ: ꝫ in oi gñe. ¶ Jtẽ
albedo ꝓpata albedini nõ est silis sibi. nec
eq̃lis: tũc ea dẽ sibi et diuersa a mgredine.
¶ Jtẽ pbs. 5. hui⁹ in fine de oppositi diuer
sũ est ꝑm vnãquãq; cathegoriã si diuersuz

z idē cū opponant. ḡ idē nō determinat solū ad genꝰ subē. ¶ Jté. 4. ca. 2. q in oi ḡne reperiunt z attribuūt subē pᵒ. ¶ Sile nō iuenit p se in ḡne q̄litatis. pbo. idiuidua eiusdē spēi nō solū hñt vnitatē spēi: sz hñt vnitatē in dria specifica: z in q̄ztū sic vnū: aut sūt eadē ppzie loq̄ndo: aut nō. et si sic: tūc icōuenienter diuidit vnū in vnū nūero ḡne z spē: z ppzietē. nō ḡ sunt eadē in dria specifica. sunt ḡ silia in dria cū conuenīūt in illa: z dria pdicet de illis in q̄le. ¶ Jté Boetiꝰ: spēs est tenuis silitudo singularium. ¶ De

T.c.1.z idem. q̄ztate sic. i oi ḡne: loq̄ndo de re illiꝰ ḡnis. ppando eā ad aliā eiusdē. eēntia h est eq p fecta et. z. i. in oi ḡne est vnū p̄mū: qđ ē mēsura zē. p cuiꝰ accessum dñr pfecta z minꝰ pfecta. ḡ eq̄litas est ibi nō fūdata in q̄ztate.

T.c.10. ¶ Jté in ḡne q̄litatis ē maiꝰ z minꝰ nō a maiori z minori in q̄ztate: qđ pz. alias equus eet magꝭ albꝰ q̄z margarita. ¶ Jté phs dicē. 5. q hec tria fūdant sup vnū qđ ē pncipiū numeri: z nō metrū: nō sup vnū diuersoꝝ ḡnez. ¶ Cōcedit ḡ rōnes ad minꝰ de eodē q idēz diuersum repitur in omni genere.

De simili ō q̄ztate z q̄litate q̄ sūt accūtia. vñ ē ibi eq̄litas z silitudo eēntiaꝝ: qz idē sile z eq̄le signant rel'ones z fūdant sup vnū pncipiū nūeri ime[tc] z remotū fūdamētū ē res diuersoꝝ ḡnez. fm vnā viā: z fm alia viaz. ¶ Jsta tria pñt fūdari in oi ḡne sup rē illiꝰ in q̄ztū res est qd: z in q̄ztū sic vna fūdat idētitatē: z in q̄ztū res est q̄lis nō solū accipit: sz p dria eēntialē: z in q̄ztū sic vna sup ipaz fundat silitudo. ¶ Silr in q̄ztū res hz q̄ztate pfectiōis: z est vna. sic fundat remote eq̄litas sup ipam. h ḡ tria sūt in oi ḡne: z sunt i ḡne rel'onis: vt spēs. ¶ Cōtra. aliq̄ hñt vnitatē fm rē de ḡne actiōis in q̄ztum est actio z accūs agētis. ergo h fundat rel'o q̄ nō est idētitas: nec silitudo nec eq̄litas. ¶ Cōcedo tūc: q sup vnitatē i ḡne actiōis pōt fundari relatio. cū ḡ duo cōueniūt in actione illa relatio est alia ab istis.

¶ Jté sequit ex dictis: q idē sit sile fibi: qz si res de ḡne sube sit q̄lis q̄litate eēntiali. z sic hñs vnitatē sit simul. ḡ ille hō cū h hēat eē silis fibijpi. ¶ Dico q fūdamētū idētitatis est vnū nūero: nō idē fibi idē: sed vnitas silitudinis est vnitas specie solū: ideo idē nō est simile fibi.

Ad argumēta sustinēdo

q idētitas sit rel'o realis. ¶ Ad p̄mū cū dr q est hitudo rōnis. Dico q nō est de rōne rel'onis: q sit hitudo ad aliud extremū realr. Sz q sit hitudo ad coꝝm: siue sit aliō realr: siue nō: sz h accidit rel'oni vñ pōt eē realis. h pbat qz rel'o talis fūdat sup vnū. ḡ vbi magis est pcedēda vnitas q̄z diuersitas ibi magis est pcedēda relatio. talis vnitas realis est maxima. q̄re. ¶ Jté a silitudine in spē dr aliqd silē in spē: z p̄mū rel'ionū est idē fibi: z refert ad seipm: z in ibi ē rel'o realis fm oēs. ḡ zē. ¶ Jté q dr rel'o: est ad aliud se hꝛe. hoc est verū de rel'ionis suppōnis de p̄mo mō: sed in alijs est vnitas magis de rōne extremoꝝ: q̄z alietas. ¶ Cōtra si idētitas est relatio realis esset relatio realis a fundamento: z tunc illud esset idem fibi: z pcederet in infinitū. ¶ Dēm q illa idētitas que est relatio nō est relatiuū: sed ratio referēdi: z q illa relatio vt illa rel'o: nec esset eadem fibi: nec diuersa: sz esset rō qua aliquid esset idē fibi: z illud idez esset rel'm p se: relatio aūt nō: et stando est tunc in primis. ¶ Ad p̄mū argumentū pncipale in cōtrariū q ratio sumit falsum. ¶ Ad aliud q nō sunt partes vnius quantū ad speciem quā significant: sed quia requirūt in diuersis vnitatē p fundamētis p̄mis: sunt partes vnius: q̄ztū etiam ad fundamēta remota diuidunt aliquo modo vnum: quia fundamentū idemtitatis est homo vt vnus: simlitudinis differentia hominis.

Sustinēdo aliā partē

¶ Ad tres primas rationes: q ille ppoſitiones vere sunt ratione mdiuisionis eēntie: nō ratione relationis superuenientis. ¶ Ad aliud similiter. ¶ Ad. 5. cōceditur q idē sit fibi idē p accūs: qz aut idē accipit p forma quā significat: tūc h ppō ē p se: idē ei dē idē: si accipiat sic p eo qđ ē idē: vt dr hō ē idē homini. hec est vera p accidens: fundamentaliter nō: qz idētitas accidit hoi: qz sic albedo accidit hoi. Sz albedo est fūdamētum similitudinis de se. Sed sortes nō est fundamentuz idētitatis: nisi vt attribuitur fibi aliqd a rōne. ¶ Ad aliud in p̄rariū q

nõ oz illud reduci ad aliqd qđ est p se tale. ¶ Sz ad aliqd qđ est p se cã illi⁹: sic h idẽti tas p accñs reducit ad idiuisionẽ fũdamẽ ti q̃ est p se. ¶ Ad primũ in ꝯtrariũ dđm ꝙ distinctio illa de eodẽ dr̃ de eo q̃ztũ ad idi nisionẽ in q̃ fũdat idẽtitas. ¶ Ad aliud de ꝓcessu in ĩfinitũ. Dr̃ ꝙ idẽ p accñs est idẽ p aliđ. ñ ꝙ illđ aliđ sit idẽ: nec p se nec p aliđ ¶ Ad aliđ de v̄itate ꝓpõnis: ꝙ nõ oz ꝓpõ nẽ verã eẽ ſm vnitatẽ extremoꝝ cũ rel'oni bus supadditis. sz v̄itas ẽ ex idẽtitate fun damẽtoꝝ in qb⁹ fũdat rel'o idẽtitatẽ. ¶ Ad aliđ oẽ idẽ erit diuerso idẽ. veꝝ ẽ ſm rõnẽ. vnđ ibi est idẽtitas simpl'r ⁊ diuersitas ſm qd. ⁊ h ñ sunt opposita. ¶ Ad vnũ ar^m ꝑn cipale. dico ꝙ vtrũq; extremũ est aliqd rõ nis ſm ꝙ refert fundamẽtũ remotũ ẽ rea le vnitas eẽntialis. ¶ Ad aliud dico ꝙ sili tudo ⁊ eq̃litas fũdant in vnitate reali: qꝛ h albedo: ⁊ illa hñt vnitatẽ realẽ iter se si nũ q̃z eẽt itell's. ⁊ ex illa vnitate mouet intelle ct⁹ ad attribuendũ illi vnitati reali vnitatẽ spẽi. ⁊ ista vnitas: nec est vnitas rõnis: nec singularis. sz media. ⁊ in potẽtia ad vnita tem rõnis que fundatur super eam.

De potentia actiua et passiua. dr̃ ꝙ fundamẽtũ rel'atiuoꝝ in scđo mõ fundat in re de gñe actiõis ⁊ passiõis: ⁊ h in reb⁹ de gñe actõis qbus corrñdet passio: fundat etiã in ꝑnci pijs actiuis ⁊ passiuis sic in forma q̃ est ꝑn cipium agendi et illa que est principium patiẽdi que sunt ĩ 3ª spẽ qualitatis ſm ali q̃s. Tñ h nõ oz qꝛ si nõ esset aliqđ ꝑncipiũ imediatũ opandi nisi q̃litas: tũc suba nũq̃z gñaret vniuoce: quia principiũ gñandi: ⁊ suba nõ sunt in eodem gñe. ¶ Dicit hic ꝙ accñs agit in virtute subẽ que est vniuoca gñato. ¶ Cõtra aut in virtute ei⁹ vt cã effi ciens. tũc hr̃ ꝓpositũ qꝛ efficiẽs ꝑmũ plus hz ⁊ cãt q̃z illđ qđ ĩ v̄tute ei⁹ cãt: ⁊ imediati⁹ aliquẽ effectũ in gñato quẽ ñ hz aliđ agẽs.

Dico tunc ꝙ ꝑncipiũ agendi ꝑt esse in gñe q̃litatis: et in ꝑma spẽ. ⁊ in scđa ⁊ 5ª ⁊ põt eẽ substãtia. vnde in gñatiõe subẽ suba est p se efficiẽs. Tũc dico ꝙ relationes scđi modi ꝑnt fun dari sup huiusmodi ꝑncipia agendi: ⁊ eo modo sup principia patiendi fundat rel'o aliquãdo suba quanta est imediatũ princi piũ patiẽdi respectu albedinis. ¶ Ad ar^ta ꝙ fundamenta sunt forme ab^te q̃ sunt ꝑn cipia agendi ⁊ patiẽdi si accipias potẽtias: vt referunt accipis fundamẽtũ cũ rel'one. ¶ Ad aliud ꝙ ꝑmo refert ad potẽtiã passi uã ꝑmo ⁊ p se nõ ꝑmo ad agere. ¶ Ad ar^m qđ fit ꝯtra tertiũ modũ ꝙ oĩa relatiua de noĩatiue dicta sunt in vno gñe. ¶ Ad mi nego. ¶ Ad ꝓbationẽ ꝙ loqtur de gñe nã li: vbi inter opposita est trãsmatatio. ⁊ vbi prius ꝑmutat aliqd ad mediũ: q̃z ad extre mũ. Sed relatiua nõ sunt sic opposita: ⁊ iõ nõ est ibi mediũ. ¶ Ad rõnez dico ꝙ scibi lis eẽ est ad aliud se habere: ⁊ in alijs mo dis est mutua depẽdentia: qꝛ extrema acci piunt vniformiter si actu vnũ ⁊ aliud. si in potẽtia: aliud in potẽtia: sz hec mẽsura acci pit. q. actual'r ⁊ mẽnsurabile potential'r vt est p se termin⁹: si tñ accipit ꝓportiona^r est ibi mutua depẽdẽtia: sicut ⁊ ĩ alijs modis: ⁊ sunt ⁊ nõ sunt sil' vñ scibile se hz ad sciaz in potẽtia. ¶ Cõtra Aꝝ. in ꝑdicamẽtis. de structo scibili. destruitur scĩa no ecõuerso. dicit ꝙ hoc verũ est: ꝙ destructo scibili in potentia destruit scĩa in potẽtia. ⁊ ecõuer so. similiter destructo scito in actu. destruit scĩa ĩ actu: ⁊ ecõuerso. destructa scĩa ĩ actu. destruitur scitũ in actu. Sed destructa scĩa in actu: non destruit scibile in potentia.

Scđm numerũ quidẽ igit ⁊ potẽtiã dcã ad aliqd: oĩa sũt ad aliqd: eo ꝙ ip̃m qđ est alte ri⁹ dr̃ ip̃m qdẽ: sz nõ eo qđ ad illud aliud. Mẽsurabile v̄o ⁊ scibile: ĩtellectuale: eo ꝙ aliud ad ip̃m dr̃ a d aliqd dñr. Nã ĩtellectuale aliqd significat qđ ipsi⁹ itell's ẽ. T. c. xx. Q. XIII

Trum tertius T. c. 5

v mod⁹ distinguat a 2⁹? Q. nõ. in h mõ ponit sensus ⁊ sẽsibile: sẽsus ⁊ sensibile re ferũt ſm potẽtiã actiuã ⁊ passiuã ſm ꝑhm 4. ca. đ v̄itate appentiũ. sẽsibile est motiuũ

sensus: ⁊ mouens prius moto. ⁊ si hic ⁊c.
¶Item sensus est potētia nālis. ḡ in scda
spē qualitatī ⁊ potētia passiua est. 2. de aia. T.c.51.
⁊ talis potētia est fundamentū rel'onis se- vide
cūdi modi. ¶Q. scia nō referr' ad scibile.
pbatio. scia per se in genere q̄ltatis. Sed
tale nō dependē. ſm se. ¶Contrariū po-
nitur a philosopho in littera.

Ad questionem dicit q nō accipitur in 3° modo mensura q̄n-
titatiua: sed pfectionis alias non differret a
primo modo. tunc mensura fundat' super
oēm essentiā. ⁊ mensurari sup habituz de
genere qualitatis.

Contra q accipi pōt pro mensura
quātitatiua. q nō oñe cō-
tentū mensurat continens q̄ntitatiue: sicut
pz de aliquibus numeris. ¶Item tps men-
surat motū ⁊ tñ nō reddit motū. ¶Itē q
T.c.2. ille modus nō appropriat habitui ⁊ cogni vide
tionem ⁊ obiecto: q. i. in omni genere est ali
qō primū qō est mensura. ḡ circūscribēdo
oēm habitū est aliqd in gñe subē: qō men
surat rem oēm illius generis: ⁊ eodē mo-
do in alijs generibus.

Tunc relationes pri- mi modi fundant' p̄cise sup rem de gñe
q̄ntatis: ⁊ in genere subē non fundat' p̄c
cise aliqs modus ⁊ relones secūdi modi
fundant' in rebus de genere actiōis ⁊ pas-
sionis: ⁊ sup principia agendi ⁊ patiendi q̄
possunt esse in multis gñibus. ¶Relatio
nes tertij modi fundant' in omni re cuius-
cūq; gñis: ⁊ etiā sup ydeā in mēte diuina:
q. est mēsura ⁊ pfectio ydeati: ⁊ aliqñ pñt
fundari sup res diuersoz generū: q. q̄li-
bet res intelligibilis: ⁊ cognitio est in ge-
nere actionis ⁊ habitus cognitiuus in ge-
nere q̄ltatis. ¶Sed videndū est qualiter
mēsurat' scia ⁊ scibile: scia practica nostra
causat' a rebus ⁊ ideo scibile mēsurat scie-
tiā. Sz artis causant' a, scia practica: ⁊ ibi
scibile est mēsurabile: ⁊ scia mensura rei.
vñ oia naturalia se hñt ad sciam dei: sicut
artificialia ad nostrā. ita q scia dei est mē-
sura. ¶Jam ḡ pz q iste modus distinguit
a secūdo mō: sicut pz ex p̄dictis: nō p mu-
tuā dependentiā. vel nō mutuā: sed p fun-
damenta alia ⁊ alia. vt patet.

Ad primū cōtra q sensus equo-
cū ad potentiā nālem
q est in gñe q̄litatis. ⁊ ad actū sentiēdi: ⁊ fit
est in gñe actiōis. ¶Tunc sensus p° mō est
fundamētū scdi modi. sensus 2° mō est fū-
damentū illius tertij modi: ⁊ sic ad aliō ar
gumētū. ¶Et vltra: q scia est in gñe q̄lita
tis p se: nō in rel'one: q. diuersoz generū:
⁊ nō subalternatum positoz. Sz scia q̄ est
habitus. est primū fundamentū rel'onis: fiē
q̄ternarius in gñe q̄ntatis ⁊ dupleitas in
genere relationis.

Nō est aūt itellect' ad hec
cuius est itellectus: bis. n. idez
dictū vtiq; erit. sil'r aūt ⁊ alicu
ius visus ē visus: ⁊ nō cui° est
visus: quāuis hoc vez sit dice
re: sz ad colorē: aut ad aliqd ta
le. Illo vo mō bis idē diceret'
quia est visus cuius est visus.

Tex. c. XX. Qō. 14.

Trum idē referat' ad duo
p se: ¶Q. sic idē cōti
v nēs ad multa p̄dēta. sil'r vna po-
actiua ad agē: ⁊ ad potētiā passi-
uā. ¶Itē ad qcqd dep̄det genus ⁊ spēs. ḡ
spēs referr' ad cor'm gñis: ⁊ ad ppriū ⁊ ad
virū q̄ p se. ¶Itē spēs p se referr' ad gen°
ſm Porphyriū: ⁊ p se ad idiuidua. Spēs
est qō p se p̄dicat' de idiuiduis ḃ ponit' idi
uidua: ⁊ differūt p ea: q. nō ponit' ibi vt ge
nus: nec vt subm. ḡ tñ vt cor'm spēi. ḡ. ⁊c. T.c.20.
¶Ad oppo° est pbs hic in. 5. vbi habetur
p illā cōuenīcī q idem bis dicatur.

Dicendum q idē nō pōt refer-
ri ad diuersa p̄mo
pōt tñ p se nō p̄mo. q. illō cōpetit alicui p°
qō ꝓpetit ei p spēz suā illō p se qō cōpetit si
bi p cāz in se. vñ illa dñr rel'iua p° q̄ sūt hu
iusmōi p ppriā rōnē specificā: sicut pi p se.
Illa p se dñr rel'iua ſm aliqd itell'm in eis
fiē rōne gñis sui: sic medicina dr rel'iue ra
tione scie q̄ est gen° eius q̄ intelligit in ea
p° p̄mo: q. si sic: tūc rel'o illa q̄ est rō referē-

di vnū ad duo extrema: p̄° esset due rel'o-
nes eēntialr: qz ad duo nō ē p̄° eadē hītu-
do: sz rel'o s̄m se ē hītudo: tūc etiā idē hr̄et
duas diffōnes: qz p vtrūqz corre^m eq̄ p̄mo
diffinit: z tūc posset cognosci p vnā z non
cognosci per aliam. ¶ Item tunc idē pos-
set esse z non esse simul. accipio duo cor-
rel'a a. z b. z c. referat ad vtrūqz si. c. referat
ad a. z eq̄ p̄° ad b. cū a. possit eē sine b. seqt
q̄ c. rel'm ad ābo. s. a. z b. eēt z nō eēt. si a.
eēt destructo b. ¶ Itez pol'e idē referri ad
diuersa ñ p̄°: qz p̄° z p se ad ꝓpriū correl'm
z p se nō p̄° ad corrl'm sui gn̄is. verbi gr̄a.
multiplex z submultiplex referūt duplū
z dimidiū referūt: sz duplū p se z p̄o refer
tur ad dimidiū p se nō p̄° ad submlt'iplex
qd̄ ē correl'm sui gn̄is: z nō ē. ita q̄ submul
tiplex q̄ ē p se correl'm z ñ p̄mū dupli pōt
eē nō exn̄te dimidio. Sz dimidiuz nō pōt
eē nō exn̄te submultiplici: sz idē nō pōt re-
ferri ad q̄cūqz diuersa qz si ad vnū p̄mo: z
ad aliud p se: tūc oz p̄mū eē tale q̄ nō pos-
sit esse sine p se correlatiuo: q̄zuis ecōuer-
so p se sine p̄° correl'iuo. ¶ Probatio: qz si
posset eē sine p se correlatiuo: seqt q̄ vnū
extremū sit z nō sit sil': qz exn̄te dimidio ne
cessario ē eē duplū. cui⁹ est p se z p̄mo cor-
rel'm. Sz destructo sub multiplici: qd̄ est p
se correl'm dupli. z nō p̄mū destruit duplū
Si ḡ dimidiū posset eē nō exn̄te sub multi
plici sil' esset duplū ad eē dimidij: z destru
eret ad destructionē p se correlatiui. ¶ Itē
esse p se correlatiui tm̄ ponit eē gn̄is: z nō
ponit aliqd posterius genere. ergo.

Ad primū argumentū de ꝯtinē-
te z ꝯtēto. Dico q̄ nō
refert ibi vnū ad diuersa p̄mo: sz ꝯtinens
in cōi ad ꝯtentū in cōi: z ꝯtinēs q̄t spēs hz
sub se tot contentū. ¶ Et cū dr̄ idē nūerus
pōt ꝯtinere multos nūeros. ¶ Dico q̄ in
telligendū est de p se extremo rel'onis: nō
de subiectis rel'onis. Nō. n. oz q̄ vna rel'o
sit in tot: sicut alia rel'o: qz pr̄nitas in vno
sub'o: z filiatiōes in multis filijs: tm̄ q̄t filia
atiōes sunt in diuersis filijs: tot pr̄nitates
in vno q est pr̄. ¶ Ad aliud q̄ potētia acti-
ua p̄mo refert ad potētiā passiuā inq̄ztuz
huiusmodi p se inq̄ztū potētia solū refert
z nō p̄mo ad agere: z rel'm p̄mū. s. potētia
passiua nō pōt esse sine p se correl'o nō p̄°
scz sine actu po^c actiue. ¶ Ad aliud q̄ spēs
p̄° refert ad genus: z p se ad idiuidua. vñ
gen⁹ est p̄mū correl'm: z nō pōt eē sine idi
uiduis q̄ sunt p se correl'm. ¶ Auctoritas
in ꝯtrariū pz: qz itellectus si dr̄ ad itelligē-
tē: z ad itelligibile idē dr̄ bis eq̄ p̄mo: qz re
spicit vtrūqz eq̄. ¶ Vel al'r: tūc oē accn̄s hz
duo corrl'a. s. sub'm z obiectū. ¶ Ad aliud
q̄ ad qd̄ refert gen⁹ z spēs: verz ē: sz ñ p̄°.

Quare tres erunt philoso-phie theorice Mathematica Physica Theologia. T. c. 2. Libri. vj. metaphysice: Q. ō. I.

Uia scientiaz specl'atiuā diuidit Arist. in
physicā: mathematicā z di-
uinā Jō q̄rit an ista diuisio
sit sufficiēs. Argutt q̄ non:
qz logica neqz est circa agibilia: neqz facti-
bilia. ḡ est speculatiua: nec tn̄ est aliq̄ tllaꝝ
ḡ zc̄. ¶ Itē moralis nulla ē istaꝝ. ē tn̄ theo
rica. ꝓbatio: nā oīs hītus itellectual' circa
agibilia ē prudētia: qz sic diffinit prudētia
6. ethi. q̄ est recta rō agibiliū: moralis aūt
scīa nō est prudētia: qz tūc oēs hn̄tes eam
eēnt prudētes: z ita virtuosi moral'r. ḡ mo-
ralis scīa nō est recta rō circa agibilia neqz
factibilia: vt pz. ḡ zc̄. ¶ Itē ens eq̄l'r diuidi
tur in decē gn̄a ex. 5°. huius. ḡ. sicut vnū di
uidēs. s. q̄ztitas facit sciam specialē: vt ma-
thematicā: ita qd̄libet alioꝝ. ¶ Itē sub'a in
corpea hz ꝓprietates vel ꝓprias passiōes
alias a passiōib⁹ entis z sub'e: sicut z sub'a
corpea: z pfectiores passiōes hēt: quanto
est ens pfecti⁹. ḡ si de sub'a corpea est sciētia
spālis vt mathematica vel nālis in qua cō
siderant ꝓp̄e passiōes eius. ita videt p lo-
cū a minori: q̄ de sub'a icorpea est alia scīa
spālis p̄ter metaphysicā in q̄ nō ꝯsiderāt
de ipsa nisi ꝓp̄e passiones entis vel sub'e.
¶ Item q̄ non sunt tot videtur: quia me-
taphysicus habet considerare omnia s̄m
qdditates suas etiā in speciali. ergo z oēs
passiones omniū. ergo non est alia scien-
tia. ꝓbatio antecedētis per Aꝝ. hic in lr̄a.
nulla scientia rationē facit de eo qd̄ quid
est: sed vel ex sensu supponūt qd̄ quid est

su i subiecti: vel aliunde accipiunt. ¶Itez q̄ non sit distinctio inter mathematicā et methaphysicam arguit: quia videnf esse de eodem: quātitas em̄ in vtraq; considerat̄ sic etiā in naturali scientia cōsideratur vt patet secūdo physicoꝝ. ergo nec illa distinguitur ab alterutra istarum. 2.a.6. 2.a.2.

In contrarium est Arist. in Ifa. ¶Item in libello de intelligentia. Aristo ¶Item Auicenna ꝑmo metaphysice sue. ¶Item Ptolomeus in primo Almagesti. ¶Item Boetius in libello suo de trinitate. Et patet q̄ apud philosophantes est famosissima diuisio.

Hic primo videndu vnde sumaf distinctio scientiaꝝ. circa hoc sunt due opiniones. ¶Prima talis. scientia est habitus cognituus ꝯclusionis demonstratiōis: sicut patz ex diffinitione scire. primo posterioꝝ. ergo quot sunt ꝯclusiones demonstrabiles tot sunt scie: ꝓbatur. nam habitus distinguiſ per obiecta: et ita scientia per scibilia: illa sunt cōclusiones demonstrabiles. ¶Item habitus innotescūt per actus respectu diuersaꝝ cōclusionū sunt diuersi actus sciēdi spē. et hitus diuersi. ¶Minoꝝ ꝓbatur: tum quia illi actus sciendi sunt diuersi nō tm̄ nūero: quia sic distinguūtur actus sciēdi circa eādem conclusionē frequēter elicit: dīa maioꝝ dīa numerali videf esse dīa specifica. Tum quia aliqd per cām cognoscere est aliqd scire ex diffinitione scire. ꝑmo posterioꝝ. ḡ cū alia demōstratio sit per quā huiusmodi cōclusio cognoscit et alia p quā illa videf q̄ aliud sit hoc scire ab illo: etiam spē. magis em̄ differūt ille demonstrationes q̄z numero tm̄: qz sunt ex diuersis ꝑncipijs oīno. Et ista opinio ponit qōlibet complexū hīe habitū ꝓpriū. si ꝑncipiū est hēt inte^m. si ꝯclusio est. hēt ꝓpriā sciam. 1.a.2. 1.a.6. 1.a.2.

Contra istam opinio nem arguit: qz ꝑm ipsam geometria vel q̄ cūq; alia scia nō est vna nisi vnitate aggregatiōis ex multis habitib^9 qō videf cōtra intentionē Aꝝ. ex multis locis in p^o posterioꝝ. t. 2. ¶Item sic posset metaphyca et nāl scia dici vna: qz aggregatione. incōuenies est aūt q̄ tantā vnitatē habeāt inter se scie que ponunt simplr diuerse: quātaz habet vna istarum inter se.

Dicūt alij q̄ scia vna ē fz spēz spā lissimā q̄ ē circa subm vnū ad qō plā attribuūt: q̄ cū h hz vnā rōnē formalē ꝯsideradi oia q̄ ꝯsidat: et tal in vna aīa ē vna nūero ex mltis actib^9 itelligedi gñata: et ita vna est: sic in vno appetitu ē vna tpantia: lz ex mltis actib^9 gñata: et in vna supficie vna albedo itēsa: lz eēt successiue ab eodē: vel diuersis gñantib^9 vnica trāsmutatiōe: vl diuersis trāsmutatiōib^9 iducta. Quia tñ nō ē oīno sile: distinguūt q̄ q̄dā formē recipiētes magis et min^9 ꝑm ḡduz pfectiōis: et cōpletōis sue iducūt vnica trāsmutatiōe vt albedo: vel plib^9 actib^9 ꝯformib^9: vt tpantia: q̄dā aut plib^9 difformib^9 vt scie in q̄z gnōne ponūt talē pcessuz: qz ꝑm rectū ordinē acgrēdi eas ex actu cōgscēdi ꝑn^m primū talē scie: hz ipa p^o gñari: et tūc hr̄ totū eē illi^9 hitus sciētifici lz in ḡdu ifimo: et tūc iste hitus dī esse itellect^9 illi^9 ꝓncipij. ¶Deinde cōgscēdo alia ꝓncipia idē hit^9 q dī eē itell's illi^9 ꝓncipij augef et dī intell's pluriū ꝓncipioꝝ istoꝝ cognitoꝝ. ¶Et vltra ex ꝓncipijs deducēdo ꝯclones ampli^9 augef: et dī eē scia istaꝝ cōclusionū: sp tñ manēs idē hit^9 ñ hñs dīaz nisi rōnis tm̄: sic alie forme q̄ recipiūt intēsionē in quocūq; ḡdu si stāt in illo nō hñt cōpositionē aliquā: qz in illo nō hñt dīam aliquā: vltra ḡdus iferiozes: qs vtualr ꝓtinet nisi rōnis tm̄: et dīa rōnis ñ sufficit ad ꝓpōnē: nec obstat q̄ hi actus ex qb^9 gñaf et augef hit^9 videf q̄si differre spē. sic intellectiōes diuersoꝝ ꝓncipioꝝ: vel diuersaꝝ ꝯclonū vel. q. gñe: sic itellectiōes ꝓncipij et itellectio ꝯclōis: dīnt. n. act^9 sic dīnt obia cognita: lz hit^9 vn^9 ex oīb^9 ē gñatus: et adsil'es act^9 iclusās. ¶Hoc cōfirmaf: qz ꝑn^m pfecti^9 cōgscif: q̄n ex i^o ꝯclone deducit: nō aūt eēt ita nisi hit^9 ꝓncipij intēderet. ḡ alī nō gñaf: lz pexūs auget. ¶Dicūt etiā q̄ talis hitus nō tm̄ intēdit ex cognitiōe diuersoꝝ ꝓncipioꝝ: vel ꝯclusionū: lz etiā ex frequēti ꝯsideratiōe eiusdē: vt sic vnū ꝑn^m magi cōgscat illo hitu q̄z alīd: et vna p^o q̄z alia qz frequēti^9 ꝯsiderata: sp aūt fz istos cognitio

ꝓz est ꝓncipiū ꝛ dispō cogscēdi posteriꝰ si
ue in ꝓncipijs int se siue respectu ꝛclonū

Contra illā opinionē multiplr ar
guit. ¶Primo sic: actꝰ nālr
est gñatiuꝰ hītus ꝑm istos ꝓb ꝙ nālr suaz
silitudinē relingt in passo. differētiū autē
spē ꝑm ꝓpas rōnes agētiū sūt diuerse silr
tudines reales. g̃ q̃zta est dzia actuū tāta et
habituū. ¶Cōfirmat: q̃re. n. actꝰ differētes
mozales: vt tpantie ꝛ iusticie generant di
uersos hitꝰ spē: nisi q; ꝑm ꝓpas rōnes spe
cificas nāles silitudines ipzmūt poc ꝛsilr
differētes: sic ꝛ ipi. g̃ vbi est cā eadē est idē
effectꝰ: vñ videt sine rōne dictū ꝙ qdā ha
bitꝰ tm̄ generāt ex actibus vnifozmibus:
qdā ex diffozmibꝰ: poterit. n. aligs ponere
ꝙ nō est: nisi vna vtus mozal' q̃ gñat ex q̃
cūq; actu: ꝛ deinde augeat nō tm̄ p actꝰ sil'es
sz etiā p diffozmes: sic ꝫ ponit de hitu scie
¶Nec poterit plus ipzobari: vt videt illud
de vnico hītu mozali q̃z istud de hitu scié
tifico. ¶Itē. 2º sic. Arist. 6. ethi. distinguit ca. 4.
intem a scia: sic habitū arm spē: lz eiusdē ge
neris ꝓpingozis q̃z sit altez eoz cū opini
one ꝛ prudētia: nūc aūt videt eēntialiꝰ di
sperata q̃ sub eodē gñe ꝓpingozi ꝓtinēt: si
cut albū ꝛ nigrū: q̃z albū ꝛ dulce. g̃ ipossi
biliꝰ videt ꝙ idē hītus sit itellectꝰ ꝛ scia q̃z
sit itellectꝰ ꝛ opinio. ¶Cōfirmat illa rō ve
rū in q̃ztū euidēs natū ē causare habitū sui
intellu cognitiuū. Silr aūt est alia rō eui
dētie i ꝓncipio ꝛ ꝛclone: qz̃ ꝓncipio ꝓpt
se extremis in ꝛclone ꝓpter aliꝺ p discur
sum. g̃ ꝛc̃. ¶Itē cū intellectu ꝓncipioz ali
quoz. ꝛ scia aliquaz ꝛclusionū in geome
tria stat ignozātia alicuiꝰ ꝛclusionis eiusꝺ
scie: nō tm̄ ignozātia negatiōis: sz etiaz
dispōnis p falsigraphū gñataz: ipole ē aūt
respectu eiusdē cōplexi sil'in eodē intell'u
stare hītus oppositos. g̃ respectu ꝛclusio
nis ignozate nō hr̄ hītus g fit scia eiꝰ. ¶Cō
firmat: qz qñ ꝛcl'o ignozata adiscit: habi
tus oppositus ignozātie precedēti inducē
tur. g̃ ꝛc̃. ¶Item sic cōfirmatur: quia vide
tur cōtradictio ꝙ illi habitus habeat qui
idem numero est respectu talis obiecti vt
a. ꝛ tamē ex illo habitu nullus actus habe
ri posset circa a. nec etiam quantūcūq; im
perfectus. patet aūt ꝙ circa conclusionez
predictā ignozatam intellectus sic igno
rans ex toto habitu sciētie quē habet: nul
lum potest habere actū sciēdi: imo nec de
bilissime opinandi: cuz firmiter teneat op
positū. ergo totus habitus quē habet nul
lo modo erit idem numero manens habi
tus illius cōclusionis. ¶Item quarto ar
guit sic. ex hītu intenso pōt aligs pfectius
agere circa qōcūq; obm: cuius est q̃z ex re
misso. g̃ si adiscendo nouas conclusiones
intenditur habitus prioz poterit habens
ipsum pfectius speculari qōlibet: respectu
cuius ponitur esse habitus cuiꝰ est q̃z prius:
ꝛ hic posse est necessariū quantū est ex
parte habitus: sed cōsequēs est falsuz. pos
sibile est enī dum est in adiscendo conclu
siones nouas ꝙ obliuiscat aliquius prius
scitī: aut minus perfecte sciat q̃z ante illas
cōclusiones nouas sciuit: quādo istam pri
us scitam frequētius cōsiderauit. hoc patz
per experimentū: qui enī adiscit secundū
librum geometrie dum ibi occupatur: ne
gligit considerare cōclusiones primi sal
tem aliquas quibus nō vtitur. ¶Nunquid
cum didicerit scām pfectius poterit spe
culari qualibz ꝛclusionē primi q̃z ꝓus qñ
scō ignozato frequēt ꝛclones ꝑmi specu
culatur. ¶Confirmat ista ratio: quia ista
positio ponit duplicē modū augendi ha
bitum per actus similes:: ꝛ per diffozmes
¶Per similes ponit ꝙ illud pfectius sci
etur cuius sunt illi actus q̃z aliud circa qō
nō eliciunt tot actus similes. ergo habitꝰ
respiciēs frequēter hoc speculatū augetur
sine augmento habitus respicientis illud
raro speculatum: qō est impossibile si idez
esset. ¶Item quinto sic. gradus impfecti
oz in habitu siue habitus ꝑm istū gradum
nō pōt esse causa gradus pfectioris: tūc. n.
effectus excederet cām in pfectiōe: cogni
tio aūt ꝓncipij videt causa cognitionis cō
clusionis: cum arguat Arist. primo poste
rioz. ꝓpter qō vnūquodq; ꝛc̃. Sed prio
pter principia cognoscimus cōclusiones.
ergo ꝛc̃. ¶Maioz aūt non videtur vera ni
si in causis efficientibus. ergo non est infi
mus gradus in habitu recto ordine gene
ratus ille ꝑm quem respicit primum prin
cipium: esset autem si esset vnus habitus
principij ꝛ conclusionis ꝑm ꝙ isti ponūt.
¶Si dicatur ꝙ gradus respiciens ꝑmuz

principiū est simpliciter ꝑfectior gradu re
spiciēte aliqd posterius ꝑcise sumpto: nō
tñ illo posteriore gradu ꝑm ꝙ includit ꝑ-
orem: est aūt cā ꝑ° modo tm̄. ¶ Contra. h
est dictū istoꝝ: ꝙ qlibꝫ gradus est simplex
nō habēs ꝑcedētes in se distinctos nisi ra-
tione tm̄. ergo ille gradus correspondēs
vltime ꝯclusioni ꝑm ꝓpriā rationē illius
gradus nō includit oēs ꝑcedētes: sicut di-
ceret de vltimo gradu albedinis: ille autē
vltimus gradus ꝑm ꝓpriā rationē sui ꝑn-
cipij videt effectus ꝑm ꝓpriā eius rationē
ꝛ in ꝑmo includit: ꝛ nō ecōuerso. ¶ Item
in quacūqꝫ qualitate sunt gradus differē-
tes ꝑm magis ꝛ minus: illi habēt ordinez
essentialē ꝙ a includit b. virtualit: ꝛ c. a. et
sic vsqꝫ ad supremū: hoc pꝫ in albedine. ꝓ
bat sic etiā: qꝛ si nō sunt ordiati nihil vnū
est ex illis. Sꝫ in isto hitu scie nō est dare
tales gradus ordinatos respectu diuerso
rū scibiliū. ḡ que respiciūt diuersa scibilia
nō sunt gradus eiusdē habitus: sed magis
hitus differētes. Probatio minoris. mul
te ꝯclusiones geometrice sunt: quaꝝ vtra
libet pōt indifferēter sciri ante aliā. ḡ ille
gradus q respicit vnā illarū nō habet or-
dinē ꝑ se ad illū q respicit aliaꝫ. ¶ Rñ°. ꝙ
gradus in habitu habēt ordinē: licet nō sit
ordo obiectoꝝ. ¶ Cōtra. o m̄is gradus ha
bitus respicit qdlibet ꝯtentū sub ꝑmo sub
iecto illi° hitus: lꝫ ꝑ actū remissiorē vl' intē
siorē hic qcūqꝫ ḡdus ꝑcise nō respicit qdcū
qꝫ obiectū ꝑm quēcūqꝫ actū. ¶ Illd po test
esse argumentū ad ꝑncipale. ¶ Si dicat
ꝙ gradus infimus nō respicit qdlibet sub
ꝑmo obiecto: sed tm̄ illud circa qd pōt esse
imꝑfectissima opatio. Exemplū de minio
calore respectu stupe. ¶ Contra. saltē q̄ꝫtū
cūqꝫ detur infimū scibile. in illud pōt oīs
gradus supior: sed nō ecōuerso. ¶ Idem
etiā argumentū ꝓbat multas esse pruden
tias: qꝛ ꝯuenit habere rationez rectā circa
materiā tempantie: nō habēdo circa ma-
teriā fortitudinis: ꝛ ecōuerso deducēdo h
ex ꝑncipijs primis: ꝛ nō illud. ¶ Cōfirma
tur: qꝛ actus generatiui prudētie hui° ꝛ il
lius videnť differre q̄ꝫtum actus generati
ui diuersaꝝ artiū: vel magis ꝓpter cōcor-
dia prudētie cū appetitu. ¶ Ad istas ratio
nes licet possent dari aliq̄ euasiōes distin
guendo de habitu: vt est in tali ꝛ tali gra-
du: ꝛ vt est in tali gradu nō est hitus talis
obiecti: sed vt in tali: quas euasiōes ꝑscru-
tari causa breuitatis omitto. Non videť tñ
quō ad eas saltem eaꝝ aliquas possit rati-
onabiliter rñderi: nam oporteret respon
dentē negare ꝓpōnes vl'es de habitibus
sumptas: q̄ in oibus alijs habitibus sunt
cōcesse: ꝛ tales negādo nō inferēdo instā-
tiam: nisi in ꝓposito videť esse irrationa-
biliter ꝓteruire ex. 8°. topicoꝝ. Aliter em̄
viderētur posse negari tales vl'es in alijs
hitibus: ꝛ deficerēt ꝓpōnes qbus distin-
ctio quorūcūqꝫ habituū ꝓbaret: sic ꝑtꝫ in
ꝯfirmatiōe ꝑme rōnis supra: nisi dicas. h
placet eas negare. ibi non. ¶ Qd adducit
ꝓ ꝯfirmatiōe huius opinionis ꝙ ꝑncipiū
magis cognoscit qñ cōclusio ex ipo dedu
citur. h si veꝝ est nō ꝯcludit ꝙ non sit ali°
habitus cōclusionis: nam licet sit alius ha
bitus. tñ ꝑncipiū intendit ꝓpter specula-
tionē ꝑncipij in se: q̄ tunc est intensior cōi-
ter qñ cōclusio ex illo deducit: q̄ꝫ qñ in se
considerat sine ordine ad qdcunqꝫ aliud.
¶ Qd aūt in principio dicit ꝙ vna sciētia
est vnius generis subiecti ꝑm vnā rationez
considerādi: ꝛ accipit ex posterioribꝰ quō
sit intelligendū: iam patebit.

Inter dictas ergo opi

niones quodāmō mediādo pot dici ꝙ cū
habitus itellect° sit qualitas q̄dam gene-
rata ꝛ firmata ex frequēti ꝯsideratiōe vel
vnica: ꝑfecta qñqꝫ etiam ad cōsimilē incli-
nans intellectū respectu cōplexi speculan
di duplex pōt poni habitus. vnus ꝓprius
qui formal'r inclinat ad speculationē eius
tanq̄ꝫ nālis silitudo ex eius ꝯsideratione
derelicta. Alius cōis q virtual'r inclinat ad
specl'ationē eius iclinādo formal'r ad spe-
culationē alterius in quo tale cōplexū vir
tualiter ꝯtinet. Primo mō pōt cōcedi pri-
ma opinio q̄t scibilia tot sciētie. ꝑm ꝙ rati-
ones cōtra secūdā opinionē adducte ostē
dunt. 2° mō pōt esse vnus habitus respe-
ctu multoꝝ cōplexoꝝ: cū em̄ cōclusiones
sint in ꝑncipijs virtualiter: ꝛ ꝑncipia vir-
tualiter in subo. nam subm virtual'r inclu-
dit ꝑdicatū in principijs primis. ꝛ hoc es-
sentialit si sint ꝑ se ꝑmo modo. vel virtua-

liter si sint p se scō modo. segtur q in sub
tecto incōplexo qdditatiue cognito virtu-
aliter cōtineant ꝑncipia ⁊ cōclusiones de
tali subo: ac si tota noticia q̄ de ipso subo
nata est haberi: ⁊ etiā vlterius q̄ nata ē ha
beri de alijs p rōnem eius siue sint inferio
ra ꝓtenta sub ipo: siue sint alia attributa ad
ipm tanq̄ ad primū. g̃ hitus inclinās for-
maliter ad speculandū tale subm ſm ratio-
nē qdditatiuā: inclinat virtualr ad oīa
cōplexa p̄dicta: sz primo ad cog̃da de ipso
subo: p se aūt sed nō ꝑmo ad cognoscēda
de illis alijs p rationē eius. ⁊ ita respectu
oium istoꝝ est vnus hitus virtualis. ¶Pri
ma g̃ distinctio scientiaꝝ ſm cōclusiones sci
tas pōt esse ſm spēs spālissimas. Sed ista
q̄ est ſm subm virtualr ꝓtinēs pōt poni di
stinctio ſm gña prima. sic intelligēdo q
in vna noticia subiecti oēs scie primo mo-
do dicte virtualr ꝓtente sunt vnius gñis
tm̄: sed noticia ꝓtinens est vna spē: sicut ⁊
subm cuius est: hoc mō pōt intelligi illud:
vnius gñis. s. subti est vna scia vel vna spē
⁊ tūc est scia virtualr nō formalr: q̄ est in-
cōplexa notitia ⁊ incōplexi: vel si scia acci-
piaꝫ formalr: tunc nō debet intelligi vna
spē spālissima: sed genere ꝓpinquo. vltra
sciaz scō modo dictā est minor vnitas sci
entie q̄ est respectu multoꝝ vel oꝝ cōple-
xoꝝ ad q̄ nō inclinat virtualr vnus hitus
subiecti: nec ꝑmo nec p se: vt in scō mō sz
tm̄ in potētia: ⁊ in vlī: sicut hitus inclinās
formalr ad cōsiderandū aliqō subm cōe in
clinat ad cōsiderandū ꝓpria inferioꝝ de
ipsis tm̄ in vlī: q̄ valet. sciēda sunt p ꝓpas
rationes inferioꝝ. nō p naturā cōis: ⁊ ista
vnitas minima pōt dici vnitas gñis remo
ti: intelligēdo sili modo: vt expositū est in
secūdo modo ō scia virtualr q̄ est vna spē:
sed scie oēs formalr. in illa virtualr cōten
te sunt tm̄ vno genere remoto.

Secūdo videndū est quō accipiē
da sit scia speculatiua q̄
hic diuidit. vbi sciendū q̄ itelligendū est
hic ꝑmo de scia speculatiua reali. s. q̄ cōsi-
rat intētiones pmas abstractas a singula-
ribus realibus ⁊ dictas de illis in qd p qō
excludit logica q̄ est de secūdis intētioni-
bus q̄ de nulla re ꝑme intētionis p̄dicāt in
quid. ¶Secūdo intelligendū est de spe-
culatiua scia stricte sumpta: q̄. s. ex natura
sui ⁊ subiecti ordinat tanq̄ ad finē ad sci-
re tm̄: nō aūt ad scire directiue in aliq̄ op-
tione q̄ nō est eētialr speculatio: p qō ex-
cludit moralis q̄ large est speculatiua: vt
dicet respondēdo ad secundū argumētū.
¶Tertio intelligendū est de speculatiua
poſi acqri ab hoie ex nāli lumine intelle-
ctus. s. ex ꝑncipijs cognitis via sensus: q̄
cognitio nr̄a oritur a sensu. ꝑmo posterio T.c.
rū p qō excluditur speculattiua cognitio de
subſtātijs sepatis quantū ad ꝓpria ipsarū:
vt dicet rñdendo ad quārtū argumentū.

His visis ad questionē dicendū
est: q̄ scia speculatiua
cū triplici determiatione ꝓdicta sumpta
sufficiēter ab Arist. diuidit: ⁊ hoc ꝑmaria
diuisione: q̄. s. est imediate ꝓtenta sub diui
so. qō ostendit sic. q̄ talis diuisio non pōt
esse in scientias habētes vnitatē ꝑmo modo
q̄ iste sunt spēs spālissime ⁊ remotissime
a diuiso. g̃ oz q̄ sit in hītes vnitatatē scō
modo vel tertio: sed istaꝝ vnitatū vtraq;
coꝝrñdet vnitate subiecti virtualr ꝓtinēs
totā sciam: vt dictū est prius. g̃ ſm distinc-
tionē taliū subiectoꝝ cōcludit talis diui-
sio sciaꝝ: sed talia suba ꝑma speculabilia
ꝑprie realia: de qbus possunt aliq̄ sciri via
sensus: sunt tm̄. 3. g̃ tm̄. 3. scie speculatiue ꝑ
prie ⁊ reales: ⁊ nāliter scibiles. minor ostē
dit sic. ab oībus speculabilib⁹ realib⁹ pōt
vnū cōe. s. ens abstrahi de cui⁹ cōitate ali-
bi dictū est: hoc cōmune hēt ꝑprias passi-
ones ſm phm. 4° metaphyce: cuiusmodi T.c.
sunt oia trāscēdentia denoiatiua vt bonū
vnū verū actus ⁊ potētia ⁊c̄. g̃ de ente est
aliq̄ scia possibilis q̄z tū ad tales passiōes:
⁊ est necessaria: q̄ cognitio nr̄a ꝓcedit a
cōibus ad ꝓpria ex ꝑmo phycoꝝ. ens aūt T.c.
est obm reale: qō pz: q̄ de rebus dicit in qd: inde.
⁊ est obm ꝓprie speculabile: q̄ circa ens
inq̄tū ens nō est nata esse speculatio dire
ctiua in alia opatione a speculatiōe: ⁊ pas-
siones eius ex ꝑncipijs cognoscibilib⁹ via
sensus de ipso ostendi possunt. g̃ habem⁹
vnū subm ꝑmū qō habet oēs cōditiones
p̄dictas. ⁊ sic pz vna pars minoris. ¶Vl-
terius: quia hitus ꝓprioꝝ in vlī nō est re-
spectu ꝓprioꝝ in inferioribus sub illo vlī
nisi in potētia tm̄: ⁊ ſm qd ad hoc q̄ intel

lectus circa alia speculatiua pficiat oz inferius descendere querēdo suba specialia sub ente autē prima diuidentia accurrūt. decē generalissima: de quibus ex principijs notis via sensus non sunt alie passiones demonstrabiles: nisi transcendētes ergo nullum illoꝝ est subiectum alterius scientie a metaphysica: cuius tamen nullū istoꝝ est subiectū primū: sicut nec homo licet imediatius insit substātie q̄ꝫ hoi passio que primo inest enti: ꝙ si oportet vlterius diuidere ad inueniendū subiectum alicuius scientie nō oportet ꝓcedere diuidendo aliqd genus accidētis: nam quodlibet istoꝝ: ⁊ quelibet species cuiuslibꝫ eorum in aliqua specie substātie virtualr cōtinetur mediate vel imediate. ⁊ ita quodcūqꝫ istoꝝ poneret pro subiecto: licet forte haberet aliquā passionē de se scibilē. non esset tamē primū subiectū. ergo nec penes aliqd illorum accipietur distinctio prima scientiarū. ergo oportet diuidere precise substantiā vt subiectū habeatur primū scientie alterius a metaphyca diuisa aut substantia ponitur alterum membrū. s. incorporea ad metaphysicū ptinere: ⁊ hoc propter hanc rationē: quia eiusdē est considerare genus aliquod ⁊ primū cōtentuꝫ sub illo substātia incorporea prior est sub substantia. ¶ Sed hec ratio videtur deficere Tum quia scientia de diuiso equaliter videtur se habere ad vtrūqꝫ diuidens. ergo si est de vno sub ꝓpria ratione ⁊ de altero Tum quia falsum supponit ꝙ metaphica est de substantia primo: qd nō est veꝝ: sed tm̄modo inquātū ens. ⁊ sic accidit considerationi eius quid pfectius participet rationem substantie. Ideo est alia ratio quare substātia separata ad metaphysicū pertinet sm ꝙ Aꝝ. ponit in littera ipsam pertinere: quia vꝫ. ⁊ si habeat ꝓprias passiōes sibi primo inherētes: nō tamen nobis scibiles via sensus: sed sic sunt sole passiōes entis de ipsa note. vnde verum est ꝙ ipsa est subiectum secunde scientie speculatiue polis intellectui cognoscēti ipsam sub ꝓpria ratione: sed non nobis. ¶ Restat ergo substantia corporea cui absolute ꝯsiderate inest primo quantitas cōtinua: ⁊ sm aliquos discreta; ⁊ mediāte quātitate oīa que quātitatē consequūtur vt relationes fundate sup quantitatē ⁊ qualitates quarte speciei. Et iste passiones sunt de ipsa cognoscibiles ex pncipijs notis via sensus; ergo ipsa potest esse. ⁊ est sciētie speculatiue subm polis nobis alterius a metaphysica. ⁊ hec vocat mathematica: q̄ licet dicatur de quāto vel quātitate: q̄ nō multum mathematica comparat quātitatē ad substantiā corporeā: tn̄ subiectū primū virtute continens omnia est suba corpea. ¶ Ulterius eadē suba corporea non ꝯtracta ad inferius. sed alio modo cōsiderata. s. inq̄ꝫtum habens formā que est pncipiū determinate opationis ⁊ motus ⁊ qetis habet multas passiones sic sibi inherentes ⁊ scibiles per viam sensus: ergo quo ad illas erit alia speculatiua q̄ dicit physica siue naturalis. Preter istas non pōt iueniri alia sciētia speculatiua: q̄ non sub aliqua istaꝝ cōtineat: puta si sit de aliqua suba inferiori: vel in aliqua istaꝝ includat: puta si sit de aliquo accidēte. g̃ sunt tantū iste tres pmo diuidētes speculatiuā sciaꝫ penes tria suba habētia ꝯditiones supius expressas. ¶ Intelligendū est g̃ ex dictis ꝙ si scia diuidat penes obm qualis est pma diuisio eius vt dictū est: q̄ differētie specifice sunt ignote: ꝙ sic poterit diuisio ꝓcedere. Scientia alia est de conceptu cōissimo per se passiōes hñte. s. de ente: ⁊ alia d ꝯceptu minus cōi pmo passiones hñte: ⁊ p pmo excludit oē accns: itelligēdo sic ꝙ pmo hñs passiōes nō sit passio alteri⁹. ¶ Ulteri⁹ 2m mēbrū subdiuidit in sciam de suba incorporea q̄ nō est nobis polis ꝓ nūc: ⁊ in scientiā de substātia corpea. ¶ Tertia diuisione 2m mēbrū subdiuidit in sciam de suba corporea inquātuꝫ sic ⁊ sic ꝯsiderat. Nō g̃ qdlibet membrū pdicte diuisionis eq̄ vnū sed metataphyca in q̄ pmo stat diuisio: est vna vnitate generis ꝓximi nō habēs sub se nisi spēs specialissimas. vñ est vna scdo mō. Mathematica siue physica in q̄ in. 3. gradu stat diuisio est vna tm̄ vnitate gñis remoti. ⁊ 3° mō: q̄ꝝ vtraq; in plures descēdit hñtes vnitatē scdo mō. ¶ Cōtra. vnitas hītus est ab obiecto. g̃ a magis vno maior vnitas: minus cōmune est magis vnum. ¶ Rñ°. ⁊ si cōius sit min⁹ vnū in re. ⁊ ma-

gis diuersificatū q̄z minus cōmune: tñ est eque vnū intelligibile: qz ita vnico z simplici actu intelligendi intelligit aīal: sicut hō. z ita ꝓprius habitus vtriusq; est eque vnus in se: sed hītus diuersi in isto vno cō tenti virtualiter nō habebūt equalē vnitatem nisi in isto vno equalr includant: nā habent vnitatē ex hoc q̄ includūtur: non aūt equalr includit corpus physicū. oēs ꝯclusiones scie nālis: z ens oēs ꝯclusiones metaphysice: qz ens includit istas scdo mō. corpus physicū istas nō nisi 3o mō. ¶Ex ista distinctione penes subā ꝑma pz causa illius diffinctiōis quā Alz. ponit in lra. s. penes modos diffinitēdi. Ideo em̄ metaphysicus diffinitēdo oīno abstrahit a materia: qz sicut ens qđ primo ꝯsiderat. ita et qđlibet inquantū sub eius cōsideratiōe cadit: nō includit materiā ſm q̄ vult Auic̄. 1o. metaphyce. ¶Mathematica vō: qz considerat substantiā corpoream sub tali cōceptu ſm quē includit ꝓncipia ꝓpria quātitatis z ita necessario regrit materiā: licet nō vt principiū potētiale siue mobile. ideo mathematicus sic diffinit ꝑ materiā nō inquātum principiū motus. ¶Physica vero cōsiderat subam corpoream inquātū in ceptu quē de corpore habet includunt principia motus z opationis. ideo per materiaz sic diffinit. non q̄ motū ponat in diffinitiōe: qz ille est passio apud eū: sed materiā ſm consideratione cōtractā ſm quā est principium motus.

Assignantur z alie di

stinctiōes ista z: qz metaphyca est circa maxime intelligibilia et mathematica circa imaginabilia: nālis circa sensibilia qđ intelligit ſm quandā appropriationē. Dis em̄ scia est circa intelligibilia: sz metaphysicalia nec in vli: nec in pticulari sunt ꝓprie sensibilia: sicut nec entitas nec vnitas nec ista entitas vel vnitas: licet ex sensib⁹ cognoscant. ¶De ca in singularib⁹ z naturalia sunt imaginabilia: sed mathematica nō sunt sensibilia primo: licet pse. Naturalia primo licet non motus nec qnies.

Alia assignatur distin

ctio penes gradus certitudinis. Sed nec precedēs multū probat: nec ista: qz quelibet est ex principijs necessarijs. z ad cōclusiones necessarias.

Ad primū argumētuz

de logica licet posset dici q̄ logica est practica: qz nō est tñ ꝓpter scire ꝓprium: sed ꝓpter scire directiuū in aliquo actu: qz em̄ intellectus in actu ꝓprio discursiuo potest errare: idiget habitu directiuo ꝓprisq; dirigat in alijs ſm Boetiū sup Porphyriū. ideo logica pōt dici prima practica inuenta extendēdo nm quia tñ iste est actus in quo dirigit nō est nisi speculatio. iō logica ꝑpe nō est practica. nō est em̄ finis eius veritas confesse se habens appetitui recto: q̄ veritas est finis practice. ex. 6. ethicoz. ¶Tūc dicendū est q̄ nō est ſpeculatiua realis q̄ sola hic diuidit. ¶Ad 2m de ethica. rñsio. ois habitus cognitiuus circa obiectū opabile ex natura rei z obiecti est directiuus in opatione: licet nō ex vsu habētis: sz aliquis habitus est directiuus incomplete: z quasi a remotiori: sicut qui est circa magis vlia: aligs magis pfecte z de ꝓpinquo: sic̄ q̄ est circa magis pticularia. Actus em̄ sūt circa singularia. vñ expiētia magi dirigit in opando q̄z ars sine expientia. ꝓ⁹ meta. z sic habitus incōplete dirigēs cōpatiue: z large pōt dici ſpeculatiuus. qz ex se nō sufficit ad dirigēdū sine pticulari determinā te z applicāte. z sic posset mozalis scientia dici ſpeculatiua: sed nō ꝓprie z stricte: sic̄ hic sumit ſpeculatiua. ¶Iterz cū arguitur ex diffinitione prudētie. ¶Rño. illa diffinitio debet intelligi de rōne agibilis. i. directiua circa agibilia pfecte z imediate z in pticulari: sed scia mozalis é alio modo respectu agibilis: s. in vli z insufficiens ex se ad dirigendū circa ista. ¶Contra tunc phus. 6. ethicoz insufficienter enumerat hītus cognitiuus: qz mozalis scia sub nullo eoz quos ibi ponit: videtur contineri. ¶Rño. q ponerct q̄ hītus idē est sed tñ differēs ſm magis z minus ille q dirigit in vli: z q in pticulari: posset dicere q̄ phs ibi sub prudētia cōprehēdit scientiā mozalem tanq̄z impfectū sub pfecto: idem tñ sūt in essentia: z cōuenientius ibi posuit habitum pfectū q̄z impfectū: qz pfectus est magis virtus

gis virtus intellectus: de qua virtute intel
ligibili ibi intēdit. ¶ Alius qui ponit ꝙ lꝫ
hitus sit practicus ex rōne formali obiecti
qd̄ est opabile. nō tñ intellectus est practi-
cus: nisi ad considerandū motus ex appe
titu finis: ⁊ considerationē suā ordinās ad
opus: sed cum hoc dr̄et: vt videt̄ īnuere ꝙ
phs ibi distinguit habitus intellectus spe-
culatiui ⁊ practici: qꝛ dicit Aꝝ. mētis specu
latiue ⁊ practice: mens sumit ꝓ intellectu:
⁊ tunc haberet dicere ꝙ scīa moralis licet
sit hītus practicus: est tñ intellectus specu
latiui. ⁊ hoc expresse dicit sic opinās ꝙ ali
us est habit⁹ ille qui est tm̄ practicus: ⁊ tñ
est intellectus speculatiui: q habitus respi
cit opabile in vl̄i: ⁊ alius ille q respicit opa
bile in particulari: ⁊ est intellectus practi-
ci. ¶ Scd̄m hanc opinionē videt̄ esse dicē
dum ꝙ scīa moralis cōtinetur sub scientia
quā Aꝝ. ponit ibi habitū intellectus spe-
culatiui. ¶ Ad tertiū dicendū ꝙ falsum as
sumit ꝙ quātitas sit sub̄m mathematice: si
cut dictū est in solutione questionis: qꝛ tñ
quātitas nō ostendit̄ in esse substātie cor-
poree: sed. q. m^m supponit̄: ⁊ de sub̄a cor-
porea nō ostendit̄ aliqd in mathematica:
nisi ꝑ naturā quātitatis tanq̄ prime passi-
onis. ideo videt̄ esse. q. ratio ꝓpria subie-
cti illius scīe: ⁊ quasi ponitur subiectū: licꝫ
sit ibi passio: qꝛ includit̄ in sub̄o priori: vt
ibi dictū est. Quare aūt hoc modo de sub-
stantia corpea est scīa specialis per rationē
quātitatis: vt prime passionis eius: ⁊ nō sic
de alijs accidētibus. Ratio est qꝛ q̄ꝫtitatez
cōsequūtur multa q̄ ꝑ ipsam insunt subie-
cto eius: ⁊ ꝑ ip̄aꝫ de illo sunt scibilia ex p̄n
cipijs notis via sensus: nō sic ꝑ alia gene-
ra accidentiū: tñ qualitas quantū ad tres
p̄mas spēs: aut saltē quantū ad tertiā spēꝫ
quasi simili mō pōt poni se habere in scīa
naturali. nisi ꝙ in illa scīa q̄ꝫtitas aliq̄ mō
cōsideratur nō absolute: sed vt cōtracta. ex
scd̄o physicoꝝ. ¶ Consideraṫ etiam forma
substātialis determinata q̄ est p̄ncipiū de-
terminatiōis quātitatis ex. 2° de aīa: omni
natura constantiū ⁊c̄. ⁊ etiā qualitatū na-
turaliū: ita ꝙ mathematicus ꝑ rationē sub
stātie corpee: siue in cōi siue in particulari
q. nihil ostēdit: sed oīa per rationē quāti-
tatis q̄ est prima passio. naturalis aūt ꝑ ra-
tionem sub̄e habētis formā determinatā
substantialē que est vere natura siue in vl̄i
siue in ꝑticulari consideret̄ tanq̄ꝫ per pri-
mū mediū si esset ꝓpter qd tradita habe-
ret ostendere determinatā q̄ꝫtitatē de tali
sub̄a: ⁊ etiā qualitatē tertie spēi: ⁊ per istas
duas passiones primas: quaꝝ neutra alte
ram ostēdit: licet habeāt ordinē inherēdo
sub̄e corporee ostenderent̄ oēs passiones
posteriores de sub̄a naturali. vnde valde
incōueniēter videt̄ mobile poni formalis
ratio subiecti in physica cū sit passio remo
ta valde. prius enim supponit̄ ꝙ sub̄a sit
quāta quātitate determinata: q̄ꝫ ꝙ sit mo-
bilis s̄m q̄ꝫtitatē: qꝛ quātitas in cōi abstra-
hit motu: prius etiā ꝙ sit qualis qualitate
tertie speciei q̄ꝫ ostēdatur mobilis s̄m qua
litatē: qꝛ in ista sola spē est mot⁹ alteratiōis
ex. 7. physicoꝝ. prius etiā q̄ꝫ ostendat̄ cor T.c.14.⁊ inde.
pus esse mobile localiter: ostendit̄ habe-
re vbi determinatū: qd̄ presupponit q̄ꝫtita
tem determinatā: ⁊ silr̄ qualitatē. si accipia
tur vbi determinatū q̄ꝫtum ad differentiā
certaꝫ positionis: qꝛ talis determinatio se-
quitur qualitatē naturalē: vt grauitatē de-
orsum: leuitatē sursum vel neutralitatē ꝑ
quā intelligit̄ qualitas celestis ignota ⁊ ꝑ
priū vbi celoꝝ. ¶ Intellige ista prius ostē
di esse quāta qualia: ⁊ vbi cum actu vel ap
titudine. sic em̄ intelligēde sunt cōclusio-
nes demonstrationū: nō de actuali existē-
tia. Q. si dicat̄ sub̄a naturalis: quedā est ge
nerabilis ⁊ corruptibilis inquātuꝫ habet
talem formā substantialē: ⁊ est quedā inge
nerabilis ⁊ īcorruptibil̄. qꝛ habet talē. ita
ꝙ ista mutatio nō videtur presupponere
aliud ostensum de sub̄a. ¶ Rñ̄o: tñ ip̄a est
passio: ⁊ ostendit̄ per ꝓpriā rationē subie
cti. Similiter pōt aliter dici: ꝙ ph̄i nō con
cluserūt substantiā corruptibilē: nisi esset
alterabilis a ꝓprijs dispositionibus. ⁊ ita
in fine alterationis corruptibil̄. Sic ergo
posset dici ꝙ generabile p̄supponit oñdi
ꝙ sit alterabile. Sed hoc nō est verum. ni
si nobis q ꝓcedimus a posteriori in natu-
ralibus demonstrādo qꝛ in re prius inest
esse generabile. ideo detur prima respon-
sio. Sed si dicatur. ideo scientia naturalis
est de mobili: qꝛ considerat passiones que
sunt extra essentiam sub̄e: ⁊ vere accidētia

eius ſm que ſubiectuz eſt mobile. Meta-
phyſica non ſic: qꝛ vnitas non eſt vere ac-
cidens entis. hoc non videt valere: qꝛ ſic
mathematica eſſet de mobili. Similiter ſ
ſi aliqd ꝯcludit nõ cõcludit mobile eſſe ra-
tionẽ ſubiecti: ſed paſſionẽ aliquã: ſed nec
hoc ꝯcludit: qꝛ imobiliter ſe habet ad pro
prias paſſiones. ¶ Contra. quõ ergo ſal-
T.c.2. uabit. Aꝝ. q. videtur dicere in lr̃a. ꝙ in ra
tione naturaliũ cadit motus. Et Auicẽ. p̃-
mo metaphyce. ꝙ ẽ de ente mobili: ⁊ mul-
ta dicta ſilia naturaliũ iueniunt. ¶ Rño.
mobile ſigñat aptitudinẽ ad motũ: q̃ apti-
tudo ſi intelligat remota ineſt ſube phyſi-
ce ex p̃ncipijs ꝓprijs ſubſtãtialibus. itaq;
per iſtam determinationẽ nõ ponit motꝰ
quõcũq; ſũptus ꝓpria ratio formalis ſub
iecti phyce: ſed tm̃ contrahit corpus ad cõ
ſiderationẽ ſui: quantũ ad prima p̃ncipia
ꝓpria inquantũ p̃ncipiãt motũ. ⁊ ſic exclu
ditur ꝯſideratio corpis ptinens ad mathe
maticã. ¶ Ad quartã rationẽ ptz ex p̃dictis
in corpore queſtiõis. ¶ Ad. 5. dictũ eſt ſup
primũ metaphyce. q. 8. ⁊ oñſum eſt ꝙ añs
aſſumptũ eſt falſum. ¶ Ad textũ Aꝝ. rño
eius: qđ qd eſt nõ eſt demonſtratio: ſicut
nec in alia ſcia ita nec in metaphyca: ſz alie
ſcie qcquid eſt ſui ſubiecti ſupponũt ex ſen
ſu: ſi tm̃ ꝯfuſam cognitionẽ illius qdditatis
reqrunt. puta ad ſciendũ binariũ eſſe
parem: ſufficit q̃libet cognitio ꝯfuſa de bi
nario accepta a ſenſu: cũ qua etiã ſtat igno
rantia an binarius ſit ſubſtãtia vel accñs:
q̃ꝫtitas aut qualitas aut aliũde accipiũt. i.
a metaphyco ſi diſtinctã eius notitiã req-
rũt. puta nõ ſciet ꝙ hõ eſt aĩal pfectiſſimũ
ſine notitia ſubiecti: an ſit ſuba vel accñs: ⁊
ſic ꝓcedendo. ⁊ hoc aliquo mõ accipit a
metaphyſico: qui metaphyſicus de iſto qđ
quid eſt diſtincte cognoſcẽdo rationẽ fa-
cit: ꝓut poſſibile eſt rationẽ fieri ad qđ qd
eſt inqrendũ. Cum em̃ talis ratio ſit via di
uiſiua ex ſecũdo poſterioꝝ: que debet in-
cipere a cõmuniſſimis que certum eſt in-
eſſe illi: cuius quid querit: quatenus iſta
cõmuniſſima a metaphyſico ꝯſiderantur
eatenus metaphyſicus iuuat ad faciendũ
rationẽ de qđ quid eſt ſubiectoꝝ ſpecialiũ
⁊ etiã quatenus diuidens in proceſſu ſuo
dirigitur per quedã principia metaphyſi-
calia cõmunia: vt de quolibet affirmatio
vel negatio. ¶ Contra illud metaphyſica
non videtur neceſſaria qn qcũq; alius ar-
tifex vtens logica: cuius vſus eſt cõmunis
etiã metaphyce poſſit qnid ſui ſubiecti in-
qrere: ¶ Rño. in tali inqſitione nullus ar
tifex eſt: qꝛ iſta inueſtigatio p̃cedit omnẽ
ꝓceſſum ſcie que eſt per demonſtrationẽ
ſuppoſito ꝙ qd eſt ſubiecti ſiue ꝯfuſo ſiue
diſtincto: ſed in diuidẽdo qđ realitatis eſt
metaphyſici eſt: qđ ꝓceſſus rationis logici
eſt. ¶ Cõtra. ſi ꝓcedatur p ꝯceptus reales
ad metaphyſicũ nõ p ectãtes: vt p ꝯceptũ
corporis anteq̃ꝫ diuidẽdo habeat qd ſub-
iecti: nunqd talis eſt in ꝓcedendo mathe-
maticus ſeu naturalis. ¶ Rñſio p̃dicamẽ
tũ dictũ in quid naturaliter: notius eſt de
ſubo q̃ꝫ quecũq; paſſio: ſz nõ nobis. Ideo
ſi ordine naturalis notitie p̃cederet diui-
dens nihil faceret niſi abijceret diſcõueni
ens: ⁊ acciperet ꝯueniẽs: Sed q ſibi noti-
tiam acquirit ex aliqua paſſione nota via
ſenſus: vnũ abijcit: aliud aſſumit vel ex ali
qbus ꝓpõnibus ſibi aliũde notis: ⁊ quate
nus illis vtitur talis artifex eſt ad quẽ ille
ſpectant: licet impfecte ſit talis. oĩs aũt in-
ueſtigans quid p diuiſionẽ etiam ſi nõ per
oĩa intermedia procedat metaphyſicis vti
oportet. Nullus eſt itaq; particularis ſci-
ens preciſe: puta elementicus ſiue lapidi-
cus: ſeu plãticus niſi qui preciſe confuſaz
notitiã ſubiecti accipit ex ſenſu. ⁊ iſto ſup-
poſito paſſiones oſtendit illi ineſſe quas
ex tali eius notitia poteſt de ea oſtendere
⁊ licet talis ſit pfectus planticus vel plan-
tiſta: eſt tamen impfectus ſciens: quia etiã
plantam impfecte nouit: põt em̃ ignorare
an ſit ſuba: etiaz nõ conſiderare an ſit ens
ſi nuuq̃ꝫ conceptũ entis ab illo abſtraxit. ⁊
hoc intellige niſi in demonſtrãdo vtatur
aliquibus p̃ncipijs cõmunibus: pro quo-
rum intellectu oporteret cõceptus cõmu-
nes abſtrahere. Ex his patet ꝙ cum alicu
ius coguoſcibilis eſſentialior ſit illa cogni
tio que eſt in pticulari licet magis confuſe
q̃ꝫ que eſt eius in vl̃i: tm̃ potens applicari
ad ip̃m in particulari ⁊ deſtincte: ⁊ de quo
cũq; ſubiecto ſpãli prima cognitio habeat
in ſcia ꝓp̃a de ip̃o. 2ª aũt i metaphyca eẽn
tialius cognoſcit quelz ſciẽtia ſpecialis qd

ꝓprij subiecti q̃ metaphysicus. metaphysicus etiam sine ista ꝑfectus est particularis sine illa nihil scit: tñ applicando metaphysicam ad noticiã confusam: potest perfectior haberi de subiecto q̃ habet particularis inquantũ talis: sic exposita videt̃ littera. Arist. ¶ Hic nota ordinem intellectus nostri intelligẽdo quõ confusum sensibile ꝑmo intelligit: ⁊ in illo impercepte cõmunissima. Deinde illa cõmunissima ꝑcipit ⁊ destincta notitia. Deinde particularia distincte. ita ꝙ metaphysica prima: qꝛ est circa confusissima cognoscibilia ⁊ impercepta ⁊ vltima q̃tum ad distinctam notitiaꝫ potest sequi alias confusas: sed non distinctas. ¶ Ad sextuꝫ. quãtitas est subiectum remotũ respectu passionũ metaphysicarum que sunt primo entis. Ens autẽ absolute sumpta prima passio corporis: vt est subiectũ in mathematica: contracta aũt est passio corporis: vt est subiectũ physice primo istoruꝫ modorũ non est cura quid ad quã scientiã pertineat: quia sic lapis et albedo considerãtur in metaphysica. secũdo autem modo ⁊ tertio licet sit distinctio sufficiens ꝓpter absolutam rationeꝫ ⁊ cõtractam: tamen si nulla esset si possibile esset eandem passionem primo inesse diuersis subiectis primis: adhuc distinguerentur scientie: quia causaliter earum distinctio est ex subiectis non autem ex passionibus: illud tamen suppositũ non est possibile: quia passio diuersorum per se est alicuius primo cõmunis.

Ulterius est sciendũ

ꝙ quãdo aliqd genus remotuꝫ diuiditur prima diuisione nõ statim diuiditur in genera proxima speciebus specialissimis: sicut patet in omni ꝑdicamẽto: qñ ergo scia que est genꝰ valde cõmune: vt pꝫ aliqualr ex dictis primo diuidit̃ nec diuidit̃ in scias primo modo dictas que sunt specialissime nec secundo modo que sunt genera proxima specialissimis: nam forte secũdo modo tot sunt scientie quot species specialissime habentes aliquas proprias passiones nam de qualibet tali est aliqd principium vt predicando qd quid est eius de ipsa: et aliqua conclusio: vt ostendendo propriã passionem eius de ipsa. Restat ergo preter duos modos dictos adhuc alium inqrere quo sciẽtia sit in se aliquo modo vna: licet minus vna q̃ modis predictis: ⁊ ab istis distincta maiori distinctione q̃ distinguantur inter se predicte. semꝑ enim ascẽdendo occurrit communius in se minus vnum. et ab alio forte magis distinctum. ¶ Sciendum ergo ꝙ vltra secundũ gradum viderentur posse duo gradus assignari. primus quando subiectum continens multorum principiorum ⁊ conclusionum veritatem est aliquid cõmune ad multa inferiora de quibus passiones prime talis cõmunis ostendentur per naturam illius cõmunis: ⁊ quanto cõmunius: tanto minus vnum. Et tunc habitus inclinans formaliter ad speculandum tale cõmune virtualiter inclinaret. primo ad speculandũ principia ⁊ conclusiones de ipso cõmuni: per se autem non primo ad speculandum eadem de inferioribus: ita ꝙ omnes veritates siue de illo primo cõmuni siue eorundem predicatorũ de inferioribus dicerentur pertinere ad vnam scientiam: vnam quidem genere magis remoto: q̃ in secundo gradu propter minorem conueniẽtiam scitorum per se: sed nõ primo propter minorem vnitatem habitus virtualiter continẽtis illa scita: sicut et obiectum illius habitus est minus vnuꝫ. Alius gradus videretur esse quando preterdicta in gradu precedẽti cognita de inferioribus per naturã cõis etiam ꝓpria inferiorũ de ipsis cognoscerent̃: ⁊ omia illa dicerent̃ esse vnius scientie ꝓpter vnum genus subiectũ: cuius hitus formalis virtualiter inclinat ad alia oia vera de ipo ꝑmo ⁊ ꝑ se tm̃: ad oia vera de inferioribus ꝑ naturã eiꝰ: sꝫ ad vera de iferioribus per naturã ꝓpriã ipoꝝ nõ inclinat nec per se nec primo: sed tm̃ in vl̃i ⁊ in potentia: ex qua inclinatione nunq̃ pót sufficiẽter acquiri actus: sicut potuit in gradu ꝑcedenti Sic ergo viderentur quatuor gradus in vnitate habitus scientifici. ꝑmus qñ est tm̃ vnius cõplexi: vt hõ est risibilis. secũdus istorũ habituum ꝓpriorũ qui sunt respectu multoꝝ inclusorũ in vna specie specialissima: vt hõ est risibilis. hõ est bipes ⁊c.

conclusionū ⁊ ꝓncipioꝝ de hoīe. tertius istoꝝ habituū ⁊ ꝑncipioꝝ ꝓprioꝝ qui sūt respectu multoꝝ inclusoꝝ in vno cōmuni ⁊ per ipm inferioribus cōuenientiū: vt si in scia de animali esset hic ꝓ prīcipio. aīal habet aīam sensitiuā. pro cōclusione. aīal habet organa sentiendi: aīal habet appetitum sensitiuū ⁊c̄. conclusionū omniū que per naturā aīalis de singulis aīalib⁹ ostēdunt. 4⁹ istoꝝ habituū ꝓprioꝝ q sunt respectu multoꝝ inclusoꝝ in vno cōmuni: ⁊ ipm cōuenientiū inferioribus: ⁊ etiā proprioꝝ inclusoꝝ in illis īferioribus vt aīal dicat subiectū sciētie in qua omnia cognoscerent siue de aīali in vl̄i ꝑmo cognoscibilia ⁊ de spēbus eius ꝑ se: siue etiā de speciebus ꝑmo. Et vltra istuz gradū nō videtur gradus vnitatis possibilis in scientia. nam qñ ponit scia de vno ꝑmo ad qd̄ alia attribuūtur videt ꝑtinere ad tertiū gradū nam illud primū nō tm̄ in vl̄i ⁊ in potētia sicut in gradu 4⁰ sed virtualiter includit nō tm̄ veritatē de se: sed etiā de attributis ad ipm ꝑ se sz nō ꝑ⁰ lz nō eodē mō ꝑ se q̄ ⁊ in 3⁰ qꝛ ibi vl̄e vt mediū in qd dictū de vltimo includit passionē ostēdendā de vltio hic nō sicut mediū dictū in qd: sed sicut extrinsecū ⁊ concausa ꝓpter qd respectu passionis ostēdende de vltimo. vñ analogia ista nō facit gradū distinctū. vt videt. gradus vnitatis sciētie q sit ꝑm diuersas considerationes: videt posse cōcurrere cū tertio ⁊ quarto: quō cū tertio cōcurrat dictū est: quō cū quarto: ptz. qꝛ si de attributo aliqd oñdat per nām ꝓpriā ei⁹ ñ ꝑ nām ꝑmi ad qd̄ attribuit illud nō ꝑtinebit ad sciaz de ꝑmo nisi sicut. 4⁰⁰. scia ꝓprie passionis spēi ꝑtinet a scientiā de gñe. Posset etiā dici q tertius gradus quatuor ꝑdictoꝝ coincidit cū scdo. qꝛ vtrobiqz habit⁹ vnus q est subiecti incōplexi: siue spēi spālissime: siue cōmunioris siue ꝑmi ad qd̄ alia attribuūtur includit sufficiēter omnes veritates complexas illius scie: ⁊ est ille hītus includēns vbiqz eque vnus: nā lz obm sit cōius: non tm̄ minus vno actu intelligēdi ītelligitur nec eius est minus vnus habitus: nec seqtur tale cōmune est minus vnū in se. ergo est minus vnū intelligibile. ¶ Q̄ si dicat habitus non eque vnus: quia alio modo includit hic ⁊ ibi. ¶ Hoc non obstat: qꝛ nō est alius modus intelligendi respectu primꝝ principioꝝ inclusoꝝ. alia autē per se sub ratione ꝑmoꝝ includūtur. Sil'r etiam habitus speciei spālissime oīa īcludit ꝑ se: sed nō primo veritatē passionis de indiuiduis: licet etiaz indiuidua non tm̄ distinguātur hic quātū ibi spēs. nō obstat: quia spēs nō sumunt hic vt differētes: sz vt quasi singularia respectu generis cui accidūt differentie specifice in q̄ztum de eis passio generis ostenditur. Itaqz ex tota ista deductione teneat tanq̄z ꝓbabile inqsituz q tres sunt gradus vnitatis scie spēi spālissime: primus generis ꝓximi. scdꝰ ⁊ cum eo ille q videbat posse poni tertius ⁊ generis remoti. tertius q ponebat quart⁹. ¶ Nūc ergo ista sunt ad solutionē questionis applicanda.

Dico ergo q diuisio. Aꝝ. est sufficiēs: qd̄ sic ptz. scientia speculatiua vt hic sumit stricte est illa cuius finis ex natura sciētie est precise speculari nō directiua ex se in aliqua opatiōe alia speculatiōe. ⁊ ꝑ oppositū. practica largē sumpta est: cuius finis est ex natura scie esse directiuū in actu alicui⁹ q nō est essentialiter speculatio: sciētie aūt speculatiue ꝑma distinctio sumēda ē penes obiecta virtualiter scibilia oīa includētia: vel secūdo modo vnitatis ꝑdicto vel tertio. dum tm̄ illa scibilia de subo tali sciri possint ꝑ ꝑncipia ꝑ se nobis cognoscibilia via sensus: qꝛ oīs nostra cognitio ortū habet a sensu. ꝑ⁰ posterioruz. Al's si aliqd̄ subm includeret multa de se scibilia: nō tm̄ ex principijs cognoscibilibus via sensus: licet de illo in se posset esse scia: nō tm̄ nobis. Arist. autez de scibilibus nobis locutus est. sic aūt nō sūt nisi obiecta tria speculabilia: ḡ nec nisi scientie. 3. speclatiue. ¶ Minor declarat sic. abstrahēdo ab oībus cōceptibus inferiorib⁹. simplicissim⁹ ꝯcept⁹ ī q̄ stat ē ꝯceptus entis: sic alibi de illo ꝯceptu ētis exp̄ssius dictū est. ¶ Iste cōceptus includit virtualiter multas passiones de se primo scibiles ⁊ de alijs inferioribus ꝑ rationē ei⁹: vt ptz per Aꝝ. 4. metaphyce: sicut numeri inq̄ztum numerus sunt alique ꝓprie passiōes. sic entis inq̄ztū ens: vt sunt omīa alia tran

scendētia denoiatiua: vt vnū veruz bonū actus ⁊ potentia ⁊c. De ente igit̄ pōt esse aliqua scia: nō aūt cum aliqua alia vnaz faciens ꝓpter aliqd̄ obiectū cōius ſm tertiū modū vnitatis quia ente nihil est cōius. g̃ scia pōt esse precisa de ente respectu passionū predictaꝝ. ⁊ talis est necessaria nobis qꝛ ipo ignorato alia ignorabūt̄: cū cognitio nostra ꝓcedat a cōioribus ad minus cōmunia ex primo physicoꝝ. ⁊ sic pz necessitas ⁊ vl̄itas vnius scie prime ex ratione p̄mi obiecti speculabilis de quo ipsa est.

¶ Ulterius. si vnitas quarti modi sufficiat ad vnitatē scie. hec scia de ente: tūc erit de oibus: nec est aliqua alia: nam hitus ꝑ se ⁊ primo inclinās formal̄r ad speculandum ens. virtualiter inclinat ad speculandū q̄cūq; vel primo vel ꝑ se vel saltē in vl̄i ⁊ in potētia: qꝛ ens est cōmune ad oia. ¶ Itaq; oportet dicere ꝙ ille modus vnitatis nō sufficit: qꝛ nec talis hitus respectu vl̄is qui est respectu inferioꝝ ꝓprioꝝ in potentia tm̄ est respectu illoꝝ: nisi ſm qd. simplicit̄ aūt non est illoꝝ. ¶ Restat ergo ꝙ scia de ente nullā passiouē primā alicuius inferioris ente cōsiderat: sed tm̄ passiones entis primo de ipso ⁊ per se de quocūq; inferiori. ⁊ sic habet̄ possibilitas ⁊ necessitas vnius sciētie speculatiue q̄ est prima ⁊ de primo subiecto. s. de ente q̄ est vna genere ꝓximo iuxta secūdū modū vnitatis: qꝛ quātūcunq; obm incomplexū sit cōmune: eiꝰ tm̄ est vnus hitus spē: sicut ⁊ vnus actus intelligēdi: nō em̄ est ens minus vnū intelligibile q̄z homo. licet sit vnū in re minus: ⁊ ꝑ ꝯns illa complexa que in habitu entis virtualiter includunt̄ inquātū sic inclusa tantā vnitatez habebūt: quātam ⁊ inclusa in habitu hois. sic g̃ metaphysica est vna scdo modo: nō potēs ꝯtineri cum aliqua alia: sicut pars alicuius eiusdē: nec potens in se ꝯtinere cognitionē aliquoꝝ: nisi que cog̃scūt̄ de alijs in q̄ztū entia vt pz ex dictis.

Contra ista supius negabat̄ ꝙ oīs scientia esset metaphyca: ⁊ ꝙ ideo q̄libet scia ē vna scdo modo. ergo cū nec mathematica nec physica sit vna secūdo modo sed tm̄ tertio. ⁊ vtraq; sub se continet multas vnas scdo modo. sequitur ꝙ multo erūt plures scie primo eque primo diuidētes sciētiam: sicut metaphysica eam diuidit. ¶ Itē sub̄a corpea virtual̄r i se cōtinet passiones mathematicas ⁊ naturales. ergo ꝓprius hitus eius formal̄r est virtualiter hitus vtrarūq; passionū. ⁊ ita mathematica ⁊ naturalis erunt vnius generis.

¶ Item sor. est sub̄m vnius habitus virtualiter ꝯtinētis oia: nam inferiora sicut continēt supiora. ita ⁊ passiōes eoꝝ. ⁊ ita q̄zto ꝑticularius tanto scia est vl̄ior. ¶ Ad p̄mū illoꝝ ꝙ licz metaphysica sit vna spē: tm̄ est obiecti ita cōmunis: ꝙ si ad eam ꝑtinerēt quecūq; habēt vnitatez tertij modi nimis esset ꝯfusa. alie due licet sint tm̄ vne tertio modo: tm̄ obiectū eaꝝ est minus cōe. ideo ꝯsiderādo oia ad que illud obm se extendit. s. in vl̄i non est tanta ꝯfusio qn in se habeant illam sufficientē vnitatez: ⁊ ab alijs distinctionē precipue cū per p̄ncipia de tali cōmuni subiecto ostendant̄ de inferioribus nō tm̄ passiones talis cōmunis: sz etiā ꝓprie: vt ptz ꝑ ꝯceptiones positas in p° geometrie q̄ ad ꝯclōes spāles adducūt̄ ꝯsil̄r in nāli scia. vnde ꝓpter generalitatē taliū principioꝝ etiā extendentiū se ad cōclusiones spāles: licet nō sine principijs specialibus pōt tam physica q̄z mathematica dici aliquo modo vna scdo: nō tamē tertio.

¶ Ad 2m ꝙ si ponātur diuerse rationes reales ſm quas includit istas passiones ⁊ illas: tunc potest poni sub̄m hic ⁊ ibi inquātum sumit̄ sub hac ratione ⁊ illa ratione. ⁊ tunc vnus habitus eius q̄dditatiuus inclinat ad ip̄m sic. ⁊ alius sic. ¶ Ad tertiū ꝙ scientia est de illo sub̄o de quo primo scit̄ nō de quo ꝑ se: ⁊ nō primo: ⁊ passio supioris nulli inferiori inest primo: sed tm̄ per se.

¶ Cōtra primū ista vl̄ia principia de ente extendunt̄ ad ostendendū multas ꝯclusiones spāles de entibus spālibus. ¶ Contra 2m vnus hitus inclinat ad ꝯsiderādū illud obm neutrā rōnem determinādo: sz vtrāq; intelligēdo vt hitus de albedine inclinat ad ꝯsiderandū eā: tam vt hz genus q̄z vt habet differentiā. ¶ Propter primū istoꝝ pōt ꝯcedi ꝙ illa extēsio p̄ncipioꝝ in vniuersaliū ad ꝯclusiones spāles nō sufficit ad vnitatē scdo mō: sed tm̄ 3° qꝛ illa p̄ncipia in potentia includūt ꝯclusiones spe-

ciales. tot ergo scie eque primo diuidētes scientiā cōtra metaphycā: quot ad mathematicā ⁊ physicā inueniunt vne scdo mō: sicut est metaphyca: nec ista diuisio ē ex se sufficiens: sed tm̄ est in. 3. scias que cū alijs licet eque primo diuidant sciam: tn̄ pores sunt ratiōe subiectoꝝ. ¶ Sed 2m argumētū plus ꝯcludat: q̄ nec duo mēbra diuisionis sūt diuersa q̄ꝫtum ad secundū moduꝫ vnitatis.

Post ergo longā inqsitionē nō video huius diuisionis sufficientiā per aliquā rationē necessariā posse ostendi: sed placuit diuersis auctoribus circa diuersa suba speculari: ⁊ tot sue ꝯsiderationi subdere quot videbātur aliquā cōueniētiā in pncipijs: ⁊ in modo ꝯsiderandi habere: cū tn̄ multoꝝ ꝯsideratorū ab vno: vt a geometra pn̄t esse multi habitus nō tm̄ pmo mō: sed secundo mō ⁊ nō vnus nisi tertio: vt ꝓbat primū argumentū: aut ꝯsideratoꝝ a diuersis possit esse vnus habitus scdo mō: vt ꝓbat secundū argumētū. ¶ Intelligēdū aūt q̄ licet oba penes que distinguūtur tres scie predicte sint ꝑm sub: ⁊ supra ordinata: hītus tn̄ sunt simplr distincti ita q̄ null's aliū icludit: qꝛ qlibꝫ habitꝰ inclinat ad ꝓpriū obiectū sub ꝓpria ratione ⁊ precisa sumptū. ⁊ sic extraneatur alteri. ¶ Contra. ergo ꝓpositio metaphysica nihil ꝓbat in physica. stude.

TIO

Primū de eo quod ꝑm accidens est dicendū. q̄ nulla est circa illud speculatio. Signū aūt ⁊c. Textus cōmēti. 4.

Quod autē scientia non est accidentis palam. Scientia nāqꝫ omnis: aut est eiꝰ qd̄ semper: aut eius quod ꝑm magis. Tex. cōmē. 6. Questio. 2

Queritur vtrū de ente p accn̄s possit eē scia? Q. sic arguitur de quocūqꝫ potest esse demonstratio ⁊ scientia: qꝛ demonstratio est sillogismus faciēs scire. primo posterioꝝ. Sed de ente p accidens demonstrat hic Aꝝ. aliqua. ergo ⁊c. ¶ Rn̄r q̄ Aꝝ: demonstrat q̄ de eo nō est sciētia: ⁊ per ꝯn̄s q̄ nec de ipso est demonstratio. demōstrare autē q̄ de a. non est demonstratio est demōstrare de a. ꝑm quid. ergo inferēdo q̄ de a. est demonstratio est falla ꝑm quid ⁊ simplr. ¶ Contra. actus q natus est habere suum oppositū pro obiecto simplr: si denotetur transire super illd oppositū per hoc non diminuit. sed scire natum est habere pro obiecto simplr hoc qd̄ est a. nō sciri: sicut qd̄cunqꝫ aliud: ergo ⁊c. ¶ Maior ptꝫ: quia determinatio per obiectum nō diminuit actuꝫ. probatio minoris. Intellectus est reflexiuus. ergo quēcūqꝫ actum pōt habere pro obiecto. similiter ergo ⁊ oppositū cuiuscūqꝫ: ptꝫ ꝯn̄a quia rectuꝫ est iudex sui ⁊ obliqui. pmo de anima ⁊. 7. metaphysice. priuatio ostendit affirmatione. ¶ Confirmat illud in exemplo: qnia em̄ loqui vt est actus extrinsecus pōt indifferenter habere pro obiecto non loqui: vt est actus signatus ⁊c. sicut ⁊ qd̄cunqꝫ aliud signatū. ideo q dicit se nō loq. ita simplr loquit quo ad actum extrinsecum: sicut q dicit se loqui vel se currere. vnde sequitur: dico me nihil dicere. ergo dico aliquid. ergo a simili h. ¶ Item ad principale. astronomia perspectiua: musica ⁊ alie scientie subalternate vident esse de ente p accidens: vt de subiecto: qd̄ patet inducendo. nam de linea visuali multa ostendunt in pspectiua: que per solam rationē linee nō inessent. alias esset pure geometria. similiter multa que per solam rationē visualitatis nō insunt. alias esset pure naturalis. ergo qd subiecti eius includunt ambo q̄ nihil vnum per se faciūt. tn̄ qꝛ quelibet istarū subalternat duabus: qꝛ vtriusqꝫ cōclusiones pro principijs in ea ꝯtinentur: q̄ nō esset nisi subiectuꝫ eius subiecta amborū includerēt. ¶ Item q̄ habet cām determinatā pōt sciri per illam. ens per accidens est huiusmodi. Tum qꝛ ipm ꝑm Aꝝ. prouenit a causa nāli: nō aūt a cā ad vtrūlibet: causa aūt naturalis determinata est: qꝛ ex necitate nāe ꝓducit: qd̄ ꝓducit ī h distinguit a volūtate. Tum qꝛ effectus nō ꝓducitur a causa vt videtur q̄ non habet se

magis ad se effectus: q̃z ad non esse: quia ꝓpter talez vt videt̃ nõ plus esset effectus q̃z nõ esset. Sed cã indeterminata dũ manet ĩdetermĩata nõ magis videt̃ se h̃re ad esse effectus q̃z ad nõ esse alioqn iam ponitur vt videt̃ determĩata: ḡ a cã ĩdetermĩata manẽte ĩdetermĩata nihil ꝓducit̃. pz ḡ ⁊c̃. Tum tertio: qꝛ qlibet effectus ꝑ accñs futurus videt̃ posse reduci ad aliquã causam iam presentez: ⁊ illa vlterius ad aliam preteritã iuxta deductionẽ in littera: de mori: vulnerari: incidere in latrones: exire domũ: sitire: comedisse mordicãtia. Sed omne vnius de p̃terito est necessariũ: quia h̃ solo priuat̃ deus: ingenita facere que facta sunt. 6°. ethycoꝝ. ḡ alia sequẽtia videntur habere causam determinatã. ĩmo necessariam. ¶ Item ad principale. qcquid euenit a causa ĩmutabili dicit̃ esse necessariũ: ⁊ ita scibile. ens per accidẽs est huiusmodi igitur ⁊c̃. ꝓbatio ma. non videtur effectus q̃nq̃z euenire q̃nq̃z non: nisi quia causa aliter se habet ad ipsum. hoc nõ videt̃ posse esse sine mutatione cause. ꝓbatio minoris a primo ꝑuenit qd̃libet: licet non sit respectu eius ens per accñs. est autẽ primũ ĩmutabile. 8°. physicorum. ¶ Rñio ꝙ maior est vera de causa proxima. minor de remota causa. ¶ Cõtra. ꝙ maior sit vera de causa remota. ꝑ°. si em̃ ista prima causa necessario causat me^tc a. necessario mouet a. ⁊ a necessario motũ necessario mouet b. ⁊ sic vsq̃z ad proximã cuz posterior nunq̃z moueat nisi qꝛ mota. Si ergo sola prima causa cõceditur mouẽs necessario omnes necessario mouebũt. ¶ Item qd̃ scitur est scibile qd̃cunq̃z ens per accidẽs scitur a deo ḡ ⁊c̃. ¶ Ad oppositum est Arist. in lr̃a.

Hic distinguendũ est

primo de ente per accidẽs. ¶ Dicitur em̃ vno modo ens per accidẽs: qd̃ est aggregatum ex rebus diuersoꝝ generũ: aut generalissimoꝝ vt homo quãtus albuz quãtum: vel intermedioꝝ vt album dulce: et illud ens per accidẽs: sicut pz ex qnto metaphy. c. de ente. opponit̃ enti s̃m se qd̃ diuiditur in decez genera: quia tale ens per accidẽs non habet vnũ conceptũ qdditatiuũ per quẽ possit in aliquo genere collocari vno: sicut tñ est aliquo modo ⁊ nõ simpliciter vnum ens. ¶ Ita etiam cũ sit obiectũ intellectus aliquo mõ vnũ intelligibile est: nõ em̃ impossibile est hoĩem albũ vnico actu ĩtelligẽdi cõcipi: sicut hoĩem et asinũ: nec tñ ita simplici actu cõcipiẽdi cõcipit̃ hõ albus: sicut ⁊ hõ. ¶ De hoc modo entis ꝑ accñs loqtur Aꝝ. in. 5°. lib. de vno ⁊ de ente: ⁊ qꝛ diuisiones entis positas in 5° resumit hic in p̃ncipio hui° capl'i. ideo videt̃ in p̃ncipio istius capl'i loqui de isto modo entis per accñs. ⁊ sil'r ita vsq̃z ad illum locum. Attamen dicendũ ⁊c̃. sicut ptz per litterã intuenti. Exẽplificat em̃ de his que accidũt trigono ⁊ dicit ens ꝑ accidẽs esse non ens s̃m positionẽ platonis qui sophisticã ordinauit circa nõ ens: que certũ est ꝙ est circa ens per accidens isto modo ⁊ hoc quo ad fall'am accidentis. ¶ De isto etiã modo entis ꝑ accidẽs est sermo in. 7. quando negatur ens per accidẽs habere ꝙ quid. ca. 3. ⁊ qd̃ qd̃ est non est illi. ca°. 4. Alio modo dicit̃ ens per accidẽs ꝓut per accidẽs non priuat ꝑseitatẽ in entitate rei s̃m se: sed in cõparatõne ad aliquã causaz ⁊ sic dicit̃ ens ꝑ accidens esse respectu alicuius cause: ad cuius fieri vel esse talis causa non ordinatur essentialiter: sed euenit preter intentionẽ talis cause aliud intendentis: cui tali in minori parte: ⁊ per accidens est cõiunctuz. Cum autem duplex sit principiũ efficiens in cõmuni. s. natura et voluntas duplex est ens per accidẽs secũdo modo dictũ. s. casuale stricte sumptum ⁊ fortuitum: de vtroq̃z loquitur in littera. de fortuito in exemplo de coco. ¶ De causali ibi. vbi vult ꝙ ens in paucioribus: qꝛ scilicet est oppositum eius: qd̃ in pluribus non accidit a causa necessaria: sed precise circa effectus cause naturalis: vt in pluribus: qui quãdoq̃z impediri possunt: ⁊ oppositum effectus per se intenti accidere: nec obstat ꝙ dicit materiam indispositam esse causam contingentis in paucioribus: nunq̃z enim propter materiam indispositam agens deficeret ab intento si esset virtutis sufficientis. ¶ Sed contra Aristo. arguitur: quia videtur ꝙ nõ ponat ens per accidẽs accidere in naturalibus nisi ꝓpter impedimentũ cause naturalis inducens

t.c.7.⁊.13 T.c.4. T.c.11.⁊ inde. T.c.20.⁊ inde. T.c.5.

oppositum eius quod vt in pluribus accidit: qđ videtur falsum. casus enī non includit frustra licet ecōuerso: nam qđ intentū accidit: ⁊ cū hoc aliud nō intentū. casus est. ¶ Item oppositū intenti a causa naturali a respectu eius nō est effectus p accīs qz nullo modo ab ipso a respectu etiam alterius cause impediētis a. nō est illud oppositū qz vt in plurib⁹ ē respectu ei⁹ ḡ tale oppo^m respectu nulli⁹ cāe nālis ē p accīs

Secundo distinguendum

est quō multiplr de aliq̄ pōt esse scia licet enī ꝓprie dicat de illo eē scia de quo aliud scit. vt ō subiecto: passio tī q̄q; dicitur esse scia de illo qđ scitur: vt de conclusione siue passione scita de subiecto vt magis ꝓprie diceret scia esse eius q̄z de ipso. ⁊ vtroq; modo sumēdo de quo. ſ. ꝓprie vl cōtter multiplr accipit scia: vel enī accipit pro habitu ꝯclusionis demonstratiōis: put. ſ. est noticia cognita p causaz necessariā aut accipit p q̄cūq; determiata notitia p cām p se lz nō p se neciaz. Si p⁹ mō adhuc pōt scia distingui fm vnitatē spēi spālissime generis intermedij: ⁊ gñis remoti sicut dictū est in questione precedente.

His predictis ad questionē dicendū est: qđ loquēdo de ente per accīs pmo modo. ⁊ accipiēdo de quo ꝓprie de tali non est sciētia p se vna vnitate spēi: qz cum totū illud nō sit aliqđ vnū ens nō poterit p se esse causa alicuius vni⁹ passionis: ⁊ de tali nihil demonstrat nisi per alterū ꝯceptum quē includit: ⁊ ita illi cōceptui p se inest tale demonstratū: nō aūt toti nisi p accīs. ergo scia vna spē que est cōclusionis demonstrate non est p se nisi de cōceptu altero in tali ente. Eodem modo si de quo accipiat cōmuniter pōt simili ratione probari: qđ de ipso nō est scia per se: quia nullū subiectū pōt includere aliquā causam p se: q̄ sit ꝓpriū medium demonstrādi de ipso nisi alterū ꝯceptū. ⁊ ita nō totuz nisi p accīs. Si aūt accipiat scia vna genere ꝓprio illa aūt pōt aliquo modo p se eē de ente p accīs. accipiendo de quo ꝓprie. qz enī tale ens est aliquo modo vnū intelligibile. ſ. vnico actu qui p se est eius: vt obiecti: lz nō sit p se vnus. natus est etiā ei corrūdere hītus p se ex talibus gñatus actib⁹ licet ille hītus nō sit ita vnus: sicut ille qui esset alterius partis tm: tale aūt totū multas passiones pōt includere: quas fil neutra pars p se includit: licet nullā includat nisi ratione alterius partis: vt supra dictū est. ergo habitus ꝓprius istius totius virtualiter inclinat ad omnes istas passiones sciēdas de isto toto: licet per accīs scientijs specie distinctis. ergo omnes ille sciētie virtualiter ꝓtinent in habitu qui est p se corrūdens enti p accidens: ⁊ ita habebūt vnitatē in genere ꝓximo licet nō tanta sicē iste q̄ includunt in hītu corrūdenti vni ꝯceptui qdditatiuo. ¶ Si dicat lines visualē nullo vno actu intelligi: sed diuersis ex quibus relinquūtur habit⁹ diuersi. alter linee. alter visualitatis: quoz vterq; virtualiter inclinat ad speculandū illa de suo ꝓprio obo q̄ in illo obo vtualr ĩcludit: vt sic. Sic nulla scia vna spē ē de toto nisi p accīs: sic nullus vnus habitus virtualiter ĩcludit illas q̄ sunt de vna pte ⁊ alia. si inq̄z sic dicat: nō video qualis vnitas pōt assignari scie subalternate. vt musice vel perspectiue: nisi vnitas aggregationis: qđ videtur incōueniens: ⁊ pōt caueri si via supraposita de sciētia vna gña teneat. ¶ De ente per accīs scdo modo videret alicui aliter esse dicēdū: qđ cū ista accīs talitas nō respiciat res fm esse qdditatiuū: lz tm fm esse existentie: ⁊ p cōparationē ad causam in fieri: siue in existētia: scia aūt stricte sumpta per demonstrationē simplr abstrahit ab actuali exīstia. ideo de tali ēte p accidēs potest sciri aliquid. ⁊ etiam ipsum sciri de alio scientia tali: quicquid posset sciri de ipso: vel de quo ipsum posset sciri si esset ens per se opposito modo istī per accidēs verbi gratia qđ pluat sub cane per accidēs est fm Aristo. i littera. pluuia ita vere habet quidditatē pluuie: sicut pluuia que est sub capicorno. ideo quicquid est scibile p medium demonstratiuuz eque est scibile de vtroq;: tamen nihil scitur sic de tali inquantum est ens per accidens. Tum quia nec scitur aliquid pertinens ad existentiā sed consequens quidditatē. ⁊ quo ad qdditatem nō est ens p accīs. Tum qz nihil

scit de ipo nec ipm de alio p illã cãm respectu cui⁹ est p accidẽs: ꝫ p aliquã aliã q̃ p se est mediũ iter extrema. Si aũt aliquis negaret de singularib⁹ esse sciam: tunc cũ illa accidẽtalitas nõ sit ꝓditio alicuius nature specifice in q̃tũ natura: ꝫ tñ sit ꝓditio singularis: ⁊ hoc etiã in exñtia vt dictũ est: eẽt ꝓiter dõm q̃ de ente p accñs nihil est scibile p se scia demõstratiua: nec ipz de alio: ꝫ tñ cõe ei⁹ cui in q̃tũ scito extraneat ista accñtas. ¶ Sz aũt intelligat de scia 2°. s. p certa notitia p cãm licz nõ necessariã: talis notitia forte nõ pt hꝫ de effectib⁹ dependẽtibus a volũtate mutabili p cãz talẽ. ⁊ p ꝓns a maiori: nec dẽ effectib⁹ p accñs talis cãe. s. de fortuitis: põt talis notitia hꝫ p illã cãz: nec p aliquã aliam. pbatio: qz sicut casuale qdẽq; stricte loquendo est cãe alicui⁹ p se effectus nãlis. Ita fortuitũ q̃ euenit pt eẽ p se effectus alicui⁹ potẽtie nãlis: que tñ in agendo subest volũtati: ⁊ iõ ꝫ determinate agat q̃tũ est de se: tñ effect⁹ ei⁹ est ideterminat⁹ ꝓpter ideterminatiõem vo⁹ mouentis istã potẽtiã. ⁊ ita de tali effectu: nec p voluntatẽ respectu cui⁹ est p accñs: nec p nãlẽ potẽtiã inferiorẽ: respectu cui⁹ est p se: põt notitia certa hꝫ que dicit scia scdo mõ. vñ talis notitia põt forte hꝫ de exñtia rerũ ad quaz. s. exñtiaz ordinank cãe nãles que vt in plurib⁹ nate sunt effectũ ꝓducere. ¶ Et sic vꝫ qõ ꝓpriã difficultatẽ hꝫ e. Et ad intentionẽ Az. in littera. an. s. sic scibile est pluuiã forẽ sub capricorno p cãm nãlẽ ordinatam ad eius euentũ: tñ ipedibilẽ: ita etiam scibile sit pluuiã forẽ sub cane. et ꝫ suppositio q̃ cause naturale sibi dimittank. s. q̃ p virtutẽ diuinã nõ impediank: quã suppositionez Az. putauit necessariã. Supposuit etiam q̃ volũtas causata nõ possit eas impedire: licet tñ a seinuicẽ. s. vna ab alia possint impediri. Et videret his positis dõm esse ꝼm Az. q̃ nõ põt sciri euẽtus talis entis per accidens: quia sicut arguit in littera. scientia est p causam p se. talis entis nõ est aliqua per se causa. ¶ Potest tamẽ dici q̃ licet ens in q̃ntũ p accidens nõ sit scibile. hoc est nõ p istaz causam respectu cuius est per accidens: vt arguit Az. absolute tñ est scibile: quia p aliã causam a qua ꝓuenit que respectu eius est: vt in pluribus. verbi gratia: licet ex cõpatione solis ad ꝯdiacuz nõ possit sciri q̃ pluat sub cane: quia sic nõ hꝫ cã p se pluuie: tñ ex cõparatiõe alterius planete ad solẽ: vel ad aliũ planetã: vel ad stellas fixas: vel respectu mãe sic eleuate: vel ex cõpatione multorũ simul possunt ꝫ sciri que simul ꝯcurrẽtia sunt cã pluuie. vt in plurib⁹. et sic generalr in alijs: nihil. n. nãle est ens p accidẽs respectu alicui⁹: qõ nõ fit p se effectus respectu alicui⁹ alterius vel aliorz ꝯcurrẽtiũ. ¶ Q. sic ꝓbat: nã ois causa nãlis sibi dimissa iuxta suppositiões positas ꝓducit effectũ: cui⁹ est p se: nisi per aliquã cãm naturalẽ impediat. que si impediat: hoc nõ est nisi ꝓducẽdo aliqd cui⁹ est p se causa p qõ ipediat aliquã cãm min⁹ potentẽ: aut si scda nõ ꝓducit. hoc nõ est: nisi qz 3ª cã impedit ꝓducẽdo illud ad qõ illa tertia ordinat: ⁊ in hoc impediẽdo effectũ scde. ⁊ sic de quocũq; aut nisi oẽs ꝯcurrentes nate sunt: qõcũq; scorsum impedire: qz oẽs simul sunt p se cã effectus icõpossibilis effectui ꝓprio cuiuscũq; scorsum. et ita videt q̃ eque determinata cã est ad euentũ cuiuscũq; naturalis effect⁹ p quã possit sciri: qz põt sciri ex natura causarz q̃ quã vincet: ⁊ an oẽs quãlibet vincẽt. Cir cũscripta ergo omni volũtate cooperãte nec. vel impediente eam: posset absolute ꝯcedi q̃ nihil oino euenit: nisi a cã p se p quã est scibile 2° modo. ⁊ ita nihil p accñs absolute: ꝫ respectu alicuius cause fit aliqd p accñs: in effectib⁹ tñ p se est aliqua dña. s. in simplicitate cãe vel in cõpõe. i. ocursu multorz: ꝫ etiã ipse ocursus determinat⁹ est ⁊ q̃tũ ad cãm: ⁊ quãtũ ad effectũ: sicut ⁊ vnũqq; cõcurrentiũ esset determinatũ ad ꝓpriũ effectũ. vñ nihil videt valere q̃ aliqui ponũt ens accñs: qz ꝓuenit ex ocursu causarz sua ruz qui ocursus est p accñs: qõ fallum est: quia ille concursus est p se in causis mere naturalibus. ⁊ ita effectus p se simpliciter.

Ad primũ argumẽtuz

dõm q̃ ens p accñs vno modo põt accipi p ceptu quẽ p se importat ꝼm q̃ est ens p accñs. Alio modo ꝓ eo cui ie̊ sine de quo denominatiue ꝓdicat. Scõo modo accipiendo itelligẽdu est dictũ Az. nõ ꝓmo mõ. argumentũ aũt nõ ꝓcedit nisi ꝓmo modo

accipiendo. verbi gratia. si ostenditur q̄ de infinito siue de vacuo non est scientia. hoc non intelligitur de conceptu importato: sed de illo quod intelligitur denominari a tali conceptu. Ita etiam de causuali et fortuito si aliquid de illo ostendatur per rationem casualis scietur de illo conceptu.

¶Contra de illo quod denominatur de eo non negatur esse scientia: nisi quia sibi inest talis conceptus. ergo et cetera. igitur de conceptu magis negandum est.

¶De conceptu enim illo primo ostenditur non sciri: de obiecto autem non primo: nunquid etiam ista ostensio non scibilitatis de taliconceptu facit sciētiam simpliciter: posset dici probabiliter q̄ non: quia talis ostensio non fit per quid rei: sed per quid nominis tantum: non entia autem omnino scilicet. que non habent quid rei: sed tantum nominis non sunt proprie scibilia: sed ſm quid: sicut quid nominis tantum est quid ſm quid. Nam imponendo nomen a. huic conceptui contradictionem implicanti. albedo nigra: posset ostendi ex ratione nominis a. quod nulli superficiei ineſt: et tales sunt alique conclusiones negatiue quenon videntur scibiles simpliciter: sicut nec a. est intelligibile: quia nullum quid simpliciter habet. Secundum hoc oportet et dicere q̄ conclusiones ostensibiles de infinito in actu et de vacuo et de conceptibus quibus repugnat quid rei non sunt simpliciter scibiles. Conceptus autem entis per accidens primo modo sumpti: est talis cui repugnat quid rei: quia est ex duobus: quorum non est aliquod vnum quid: sed conceptus entis per accidens secundo modo sumpti non est talis q̄ ei repugnat quid: sed tantum repugnat sibi habere per se causam inq̄ntum est ens per accidens: et sicut scibile simpliciter requirit quid rei simpliciter. ita z causam per se.

T.c.35. et inde. T.c.60. ¶Si contra hoc obijciatur q̄ simpliciter est scibile. nullum corpus esse infinitum actu: quia hoc demonstratur tertio physicorum: et nullum esse vacuum: quia hoc demonstratur quarto physicorum. simpliciter autez scientia non esset si carentia quidditatis in altero extremo repugnaret scientie simpliciter.

¶Posset responderi q̄ per quid corporis quod est verum quid: sicut ostenditur affirmatiue ipsum esse finituz: ita et negatiue q̄ ipsum non sit infinitum. z verum q̄z est simpliciter scibile: quia p̄ quid simpliciter illius de quo est scientia: non autem ita oportet illud quod scitur de alio negatiue habere quid simpliciter: quia nec eius quid est medium demonstrationis. ita per rationem loci ostenditur q̄ sit plenus. et ita q̄ non vacuus non per quid vacui.

¶Ad argumentum superius factum contra responsionem de ſm quid: quando arguitur de reflexione super oppositum: potest dici q̄ non diminuitur scire: quia transit super obiectum: sed quia transit super illud de quo concluditur non scire. scilicet super ens per accidens quod non habet quid nisi ſm quid: ideo non participat rationem obiecti intellectus nisi secundum quid: sicut videre tenebram est videre secundum quid: quia in tenebra est ratio obiecti visibilis secundum quid. T.c.10.

¶Si placet tenere oppositum: tum quia habitus quo determinate et necessario verum cognoscimus: et propter aliud: et ex terminis immediate est scientia: talis autem est huius conclusionis ens per accidens est non scibile. tum quia ita potest illa conclusio ostendi per quid rei ipsius scibilis: sicut prius responsum est. per quid corporis concluditur negatio infinitatis de ipso: tunc debet itentio aristotilis. hic exponi de eo quod subest: non de conceptu eius cuius est quid nominis.

¶Ad secundum argumentum principale patet in solutione questiōis quomodo scientia subalternata duabus licet inquantum alteri subalternatur: posset poni habere vnitatem ab vnitate alicuius entis per se: non tamen quantum ad suam totalitatem secundum q̄ aliquid subiecti vtriusq; subalteritatis includit. sed sic precise habet vnitatem generis proximi: et hoc a conceptu entis per accideus aliqua-

liter vno virtualiter totam istam scientiaz continente: licet hec vnitas non sit tanta quanta est vnitas subalternantis. sicut nec vnitas subiecti tanta hic. quanta ibi Et secundum hoc conclusio argumenti secundi conceditur. Aliter q̄ de ente per accidens primo modo sumpto potest esse scientia eo modo quo expositum est in solutione questionis.

¶Ad tertium principale procedit de ente per accidens secundo modo sumpto. minor posset concedi de ente per accidens quod est mutabile stricte sumptum secundum q̄ procedit prima probatio minoris: que tamen peccat si accipiat q̄ Aristoteles loquitur precise de tali ente per accidens. loquitur enim de fortuito: vt dictum est in solutione principali. secunda probatio minoris difficultatem habet quo modo voluntas causat aliquem effectum cum sit indeterminata ad vtrumlibet. Sed ista difficultas proprium locum habet i libro nono capitulo quarto. Omnibus autem potentijs et cetera. vsq; tunc differatur.

¶Tertia probatio potest concedi: quia quicunq; effectus naturalis futurus reducitur in causam per se preteritam. et ita potest sciri sumpta scientia secundo modo.

¶Sed videtur concludere de scientia primo modo dicta: quia verum de preterito est necessarium.

¶Ibi respondendum q̄ necessitas existentie effectus requirit causam in se necessariam: ⁊ cum hoc habitudinē necessariam ad effectū: quia neutrū p̄ sufficit: licet autem quod fuit fuisse sit necessariuz: non tamen necessarium ordinem habet ad suum causatum: nec illud ad aliud causatuz: sed quelibet causa impedibilis tantum habet habitudinem contingentem vt in pluribus: que contingentia: licet non sit ad vtrumlibet equaliter. excludit tamen necessitatem. effectus autem voluntatis mutabilis futurus: nec in causam presentem nec preteritam potest reduci que sit causa determinata respectu eius. ¶Ad quartum dicendum q̄ maior est falsa. ¶Ad probationem dico q̄ causa sine mutatione sui aliter potest se habere ad effectum per solam mutationem alterius a quo dependet effectus sicut est in agentibus naturalibus que aliter se habent ad passa per quorum transmutationem producunt effectus.

¶Et si dicatur q̄ actio illius cause immutabilis a nullo passo dependet. ergo quando agens eodem modo se habet: eodem modo aget.

¶Respondeo. cōsequentia teneret si esset agens naturale: tale enim nunquam ex se non agit: sed tantum propter indispositionem vel absentiam passi. Illunc autez illud agens est voluntarium: ⁊ bene possibile est voluntatem antiquam esse respectu noui. ideo non oportet hic causam in se aliter se habere nec in respectu ad aliud a quo dependet: sed prima diuersitas est in effectu. ⁊ sic causa aliter se habet ad effectum. De hoc amplius in. 9. cap. 4. ¶Ad quintum dicendum q̄ voluntas diuina transiens super oppositum vnum potest transire super aliud accipiendo in sensu diuisionis. ⁊ hoc sine mutatione voluntatis: nunc̄ tamen transit nec transibit sup oppositum. et hoc videt intellectus diuinus super quam partem contradictionis fertur voluntas diuina: et super quam aliam nunc̄ fertur: ac per hoc videndo suum velle: volitum videt determinate: nec respectu illius voluntatis est aliquid per accidens: vnde argumentum non probat q̄ens per accidens non scitur nisi per causam respectu cuius non est per accidens: sed est effectus per se: et que respectu eius est determinata: licet non necessario. et hoc ab intellectu vidente determinationem talis cause.

Quoniam autem cōplexio et diuisio est in mente et non in reb⁹. Quod aūt ita ens alteruz ens in proprijs ⁊ cetera. Textus commenti octauus. Questio. Tertia.

Trum ens ve

rum debet excludi a ꝓsideratiõe metaphyci. Aguntur ꝙ nõ: qz metaphyca cuz sit ꝑma scia z cõissima maxie vr̃ eẽ circa ꝑmũ obm scibile. ꝑm ãt obz scibile vr̃ itelligibile vr̃ esse verũ qz nõ vr̃ aliõ posse poni qõ oibus itelligibilibꝫ ꝙueniat: z qõ sit distinctuz obiectu ꝙra obiecta alia ꝛ potentia ꝛ

T.c.3. ¶ Cõfirmat illa rõ ꝙ ꝑhm. 2. metaphyce dicentẽ vocari phiã vitatis sciam recte se hz. ¶ Jteꝫ vnũqdqz sicut se hz ad esse. sic ad ve

T.c.4. ritatẽ 2° metaphy. g̃ ꝙuertit cuz ente. ergo ptinet ad sciam de ente. ¶ Jteꝫ si vez excluderet. hoc nõ eẽt nisi qz dicit ens diminutum. Sz hoc est falsuz. ꝓbatio nam q̃ diminuunt de pfectiõe entis nõ attribuũtur ꝓ

T.c.4. mo enti vt pz de cãto finito ꝛc. Sz vez attribuit deo z in sũmo. vnd 2° metaphyce. sempiterno ꝛ ꝑncipia eẽ verissima necesse est. ¶ Jtem si dicat debere itelligi de vero qõ est in cõpõne z diuisiõe. ¶ Cõtra. a quo nõ excludit ꝓsideratio cãe: nec effect°. illa aũt veritas est effect° realis entitatis. iuxta illud in ꝑdicamẽtis. in eo ꝙ res est vel nõ est oratio vera vel falsa est. ¶ Rño. res nõ

c. de suba est causa ꝑcisse veritatis in itellectu. sz itellectus componens ꝑdicatũ cum subiecto. ¶ Ad oppositum est Arist. in littera.

Hic primo videnduz

est de rõne veri. Dicunt aliqui ꝙ verũ est ꝑmũ obm itellectus. qõ ostendit duplicit. ¶ Primo sic. obm appetitus vt bonũ determinat ens. ergo a simili videt ꝙ obm itellectus determinet ens tale respectu intellect° nõ est nisi verũ. ¶ Propterea ens in se idifferẽs ẽ ad sensibile z itelligibile: obiectũ aũt ꝓprii determinat ad potentiã cui° est obiectũ: sup ens nõ videt aliud determinãs ipm ad itellectũ nisi vez. ¶ Ex hoc ad ꝓpositũ dicit ꝙ cũ itellectus tẽdat in obiectũ inq̃ntũ in itellectu est vez dicet rõnẽ entis in itellectu. z iõ entis diminuti. z iõ excludet a ꝓsideratione metaphysici. Sed ad huiusmodi exclusionẽ nota ꝙ eẽ qdditatiuũ est eẽntiale esse obiectu inq̃ntuz obiectũ itelligibile: quia ꝑm illud itelligit esse in itellectu est necessario cõcomitãs: sz nõ formale: qz ꝑm illud nõ itelligit nisi reflectendo. eẽ vo exãtie nõ est esse formale ei° inq̃ntũ formale o'm: nec necessario cõcomitãs. Sz nũqd obm volũtatis hz esse formale vl̃ necessario cõcomitãs aliud q̃ obiectũ itellectus. Quõmõ alias p illã fit motus in rẽ. ¶ Cõtra quõ appetit nõ ens: nũ quid etiã penes habitũ realr̃ inq̃ntũ amatũ hz aliud esse formaliter vel cõcomitant: q̃ inquãtũ visum. Nũquid est ibi alia realis ꝙiunctio volũtatis cũ obiecto: aut tm̃ mediãte actu itelligẽdi pfectioze q̃z fuit absentis. ¶ Ulterius itelligendũ ꝙ idetermiatio est in obiecto respectu oĩs drie ꝓtahẽtis obiectũ iferioris potẽtie est determinatio ꝑpria in obiecto supreme potẽtie. alias nõ esset adequatũ potentie supreme que p se põt in obiectũ inferioris. z ideo eius primũ obiectũ in illis includit quidditatiue.

Exponit autẽ ab aliꝭ

qõ prędictũ est. s. ꝙ verũ dicit rõnem entis in intellectu eo ꝙ verũ nõ est in intellectu formaliter: sed obiectiue: sicut cognitũ in cognoscente. Sed p cõpatiõem ad quẽ itellectũ res dr̃ vera. ¶ Dicit ꝙ respectu intellectus diuini: qz respectu ei° sunt mẽsurata. z similr̃ artificialia respectu itellectus nr̃i: naturalia aũt p accidens hñt cõparationẽ ad intellectum nostrum inquãtuz vera: qz nõ vt mensurata: sed vt mensure.

Contra ista

ꝙ ponit ꝑmo verũ esse obiectũ ꝑmum itellectus. arguit oppositũ tripliciter. ꝑmo sic. obiectũ ꝓmi ꝑm suã formalẽ rõnẽ ꝓius est naturaliter ipa potentia: z magis saltẽ ipo actu vez aũt si dicit rõnẽ entis in itellectu: nõ est nãliter ꝑius illo actu: qz nõ ꝙuenit itelligere rõnẽ entis in itellectu vt cogniti nisi itelligendo actũ itelligendi p quẽ est itellectũ. ¶ Jteꝫ secõdo. illud nõ est ꝓmũ obiectũ potẽtie itellectiue: qõ nõ actu directiuo: sz tm̃ reflexiuo cognoscit. huiusmodi est vez ꝑm eos. ¶ Dicit. n. ꝙ itelligit: sic rõ itelligibilis: postq̃z lapis fuerit itellectus reflectẽdo supra rõnẽ obiectu. g̃ ꝛc. Maior pz: qz act° directo nãliter ꝓcedit reflexuz: z in quolibet actu oz rõnẽ formalis obiecti inueniri. ¶ Ex hꝫ segit ꝓtra illos: ꝙ cũ rõ entis sit ꝓpter rationẽ veri si ens est p se subiectuz

metaphyce: ꝙ aliqd erit subz hic qd nō hz
rationē obiecti itelligibilis inq̄ztū tale. et
ita nō est scia: qz obiectū hitus nō excedit
obiectū potētie hituate. ¶ 3° sic. ꝙ hz ꝓpriā
rōnē itelligi pōt: nō inq̄ztū includit aliud.
ita est ꝑ se itelligibile: sicut illud alid: nec
illud alid ꝑ ꝯñs est ꝑmū obiectū itellect⁹:
sed bonū inq̄ztū distinguit ꝯtra verū: ⁊ in
quantū eius rōnē nō icludit. ita est ꝑ se in-
telligibile ꝑm suā ꝓpriā rōnē: sicut ecōuer
so verꝝ inq̄ztuz nō includit bonū. ergo ⁊c.
Minor pz: tū qz itellectus differētias bo-
ni inq̄ztū bonū: ⁊ veri inq̄ztū verū cogno-
scit: ⁊ eque pfecte differētiā ex vtraqz parte
cognoscit: sed h differētia nō ꝯuenit bono
nisi ꝑm ꝓpriā rōnē inq̄ztū nō includit ve-
rū. Tuz qz si nō itelligeret bonū nec aliqd
aliud nisi inq̄ztū includeret verū cum per
accñs ipm includat: seqtur ꝙ nec bonū nec
qdditas rei itelligeret nisi ꝑ accñs. ⁊ ita nō
itelligeret simplr: sicut coriscus si cogno-
scatur inq̄ztū veniēs simplr nō cognoscit.
¶ Propter istā rōnē ꝯcedendū est ꝙ pri-
mū obiectū itellectus nō pōt esse aliqd ni-
si qd essentialr includit in quolibet ꝑ se in
telligibili: sicut primū obiectū visus nō est
aliqd: nisi qd eēntialr includit in quolibet
ꝑ se visibili: vt color in albo ⁊ nigro. Cum
aūt quodcūqz ens sit ꝑ se itelligibile: ⁊ ni-
hil pōt in quocunqz essentialr includi nisi
ens: sequit ꝙ primū obiectū itellect⁹ erit
ca.5. ens. ⁊ hoc dicit Auic. ꝑmo metaphysice. ꝙ
ens ꝑma impssione imprimit in aia: que-
cūqz aūt rōnes trāscēdētes que sunt quasi
passiones entis: vt verū bonū ⁊c. sunt po-
steriores ꝑmo obiecto: ⁊ q̄libet eaꝝ eque
ꝑ se est itelligibilis: nec vna magis hēt rō-
nē obiecti itellectus q̄z alia. ¶ Si dicat ꝙ
obiectū est duplex: qddam mouēs potētiā:
quoddā determinās ad mouendū: et hoc
nō tanq̄z aliqd absolutū dans virtutē mo-
uendi: sed tanq̄z respectus dicēs hitudinē
obiecti motiui ad tale mobile. ⁊ h vltimo
modo: verū est obiectū itellectus ⁊ bonū
voluntatis: qz verū nō mouet ꝑmo. Sicut
ꝓbant. 3. rōnes facte: nec sic ē obiectū ꝑmū
sed dicit habitudinē obiecti motiui ad de-
terminatā potētiā: qz importat adequatio
ca.7. nez ad itellectū. ¶ Cōtra illā positionē nō
oportet arguere: qz ex. 2. topicoꝝ. oz loqui
vt plures. hic aūt modus videt abuti ter-
mino illo obiectū. Nam ꝙ respect⁹ ad po-
tentiā sit formalis ratio obiecti nō iuenit a
phis cōiter: sed illud qd mouet potentiam
passiuā. vñ Aꝝ. 2. de aia. ca. ꝑmo de visibi-
libus: cui⁹ quidē est visus hoc est visibile: T.c.66.
sic ꝙ in rōne ꝑdicati cadit subm: cui⁹ est vi
sus est obiectum visus. De isto ꝑm ipm ibi
ꝑdicat ꝑ se scdo mō nō ꝑmo visibile qd di
cit respectū ad potentiā: sed si talis respect⁹
esset rō formalis obiecti esset ꝑ se ꝑmo mō
¶ Per hunc etiā modū facile est assigna-
re obiecta ꝑma oim potentiarū nō aliqua
absoluta: sed respectus quosdā correspon
dentes. puta qd obiectū visus nō q̄rā qua
litatē colorē vel lucē: sed relatiuū vt visibi
le. sic gust⁹ ñ sapor: sz gustabile ⁊c. ¶ Quo
modo etiā obiectū est simul natura cū po-
tentia: absolutū etiā est ꝑus itelligibile q̄-
cunqz respectu. ergo inq̄ztuz intelligit: nō
includit rōnē respect⁹: ⁊ ita illud nō est rō
ꝑmi obiecti. ¶ De hoc quere in. 9. q. 5.

Dicendum est ad q̄stionē alr. ⁊
ꝑmo distinguēduz
est de vero. est eni veritas in rebus. ⁊ veri
tas in itellectu. In rebus duplr. in gñe. vz
ꝑ ꝯpationē ad ꝓducentē. ⁊ ꝑ cōpationē ad
cognoscentē siue intelligentē. ¶ Primo⁹
dr veritas absolute cōformitas ꝓducti ad
ꝓducens: aut determinate ꝯfirmitas talis
ꝑm adequationē: aut determinate cōfirmi-
tas ꝑm imitationē. ¶ Et licet ꝑmus istorū
triū modoꝝ videat esse cōis scdo ⁊ 3°: tñ si
nomē veri imponat ad signandū quodcū
qz triū ꝑdictoꝝ ꝑm ꝓpriā rōnē erit equocū
¶ Scds modus iuenit in filio dei. q veri-
tas est: qz est ꝑm Aug. sūma similitudo ꝑn-
cipij. hic est ꝯformitas cū adeq̄tiōe. ¶ Ter
tius modus iuenit in creatura que imitat
exemplar: cui aliquo mō assimilat defecti
ue tñ alias nō diceret imitari. 2. mō. s. ꝑ cō-
parationē ad itellectū dr res vera triplicit
ꝑmo qz sui manifestatiua q̄ztū est de se cui
cūqz intellectui potenti manifestatiōez co-
gnoscere. 2° qz assimilitiua itellectus assi-
milabilis q nō est nisi itellectus creatus. 3°
qz facta manifestatiōe vel assimilatiōe res
in itellectu est sicut cognitū in cognoscēte.
¶ Pro istis. 6. cōceptibus exprimēdis pōt
accipi equoce veritas in re. Patet enim ꝙ

tres ꝑmi distinguũtur a trib⁹ alijs: qz hitu
do ad ꝓducẽtẽ z ad itelligẽtem alia et alia
est: licet idẽ sit itelligẽs z ꝓducẽs. Illaz si p
ipole de⁹ esset ꝓductiu⁹ filij s z eqlis z filis
imitati: z nõ esset itelligẽs esset ꝑmus mo
dus tripartitus sine scõo. et ecõuerso si eẽt
alius de⁹ itelligẽs creaturas nõ ꝓducens.
distõ etiã ꝑmoꝝ triũ inter se pz. aliozꝝ triũ
qñdũtur dria: qz si null⁹ esset itellectus. ad
huc qlibet res ꝑm graduz sue entitatis eẽt
nata se manifestare: z h notitia est qua res
dr nota nature: ñ. qz natura cognoscat illã:
sed qz ꝓpter manifestatiõez maiorẽ vel mi
norẽ nata eẽt q̃tũ est de se pfect⁹ vel min⁹
pfecte cognosci. Esse aũt assimilatiuũ dicit
rõnẽ actiui respectu assimilabilis: z segtur
naturalr esse manifestatiuũ vel disperatũ
est nõ hñs ordinẽ ad ipz: sz sp assimilatiuũ
z assiłe respectu itellectus passiui ꝓcedit h
qđ est eẽ in itellectu: qz illud eẽ ẽ posterius
natura ipo actu itelligẽdi. nã nõ est nisi re
latio rõnis fũdata in obo itellectu ad actũ
EX TRA Si tñ hoc vez videt eẽ q̃re q̃runt homes
ita eẽ in mẽoria hoim: vt eẽ famosi vt hre
filios post mortẽ vel statuas erigẽ vel opa
facere: vt post mortem maneat relo rõnis
fundata in obiecto intellecto ad actum?
¶Relatio autẽ est posterioꝝ absoluto ad
qđ est ex. s. assimilatio aũt formalr est ipse
actus itellectus aut ꝑor ipo. ¶Lõparãdo
2ᵐ z 3ᵐ ad itellectũ: ñ assimilabilẽ nõ hñt
ordinẽ eẽntialẽ sed accñtalẽ respectu. s. ali
cui⁹ itellect⁹ tñ. Segtur videre de vero in
intellectu: vez aũt in intellectu duplex est
ꝑm ei⁹ duplicẽ opationẽ ꝑm q̃z vtrãqz na
tũ est ꝓformari obo: vt mẽsuratũ mensure
ꝑm Alz. in. 5. ca. de ad aliqd. et. 10. ca. 2. Est
T.c.2°. aũt iter istas veritates dr̃tia vna q ꝑme
T.c.3. falsitas nõ opponit: sed ignorãtia tñ: et sic
li°. 3. t.c. itelligit illud de aĩa: q itellect⁹ circa qcqd
26. est sp est ver⁹: sicut sensus circa ꝑpriũ sensi
bile: z h est itelligẽdũ ꝑcise circa ꝓceptum
simpliciter simplicem: nam intellectus sim
plex circa conceptum non simpliciter sim
plicem licet non possit esse formaliter fal
sus: põt tñ esse virtualr falsus apphẽden
do aliquid sub determinatiõe sibinõ ꝓue
T.c.34. niente: z hoc modo dicit in. 5. ca. de falso:
q est aliqua ratio in se falsa: nõ solũ de ali
quo falsa. z tñ ratio illa in se falsa simplici
apphensione itelligibilis est: sed illa non
includit vel exprimit aliqđ quid: nisi forte
quid nois. Eodẽ modo pt exponi vltimũ
capl'm. 9ⁱ. vbi videt Alz. distiguere de itel
ligẽtia simpliciũ in q̃tũ est cira qd simpli. T.c.
ciũ: z circa qd cõpositoꝝ q circa qd cõposi- c.2.
toꝝ cadit deceptio p accñs. qz. s. eoꝝ qd na
tũ est facere cõceptũ nõ simplr simplicẽ in
quo põt cadere falsitas virtualr nõ ficiqd
simpliciũ. si ei itelligeret per accidens. si
tribuendo alteri illud qd non esset dra: qz
ita in qd simpliciũ põt itellect⁹ simplex ẽ
falsus p accñs. ¶Scõe aũt vitati opponit
ignorãtia ꝓpatiue z falsitas cõtrarie: qñ. s.
vnitur que in re nõ sunt vnita. 2ª differẽ
tia est in mõ eẽndi veritatis in hac opatiõe
z illa: lz. n. sit in vtraqz opatiõe vitas ꝓpria
formalr: nõ tñ obiectiue: sz tm in scõa. Illaz
neutra veritas est in intellectu obiectiue.
nisi reflectẽte se sup actũ suũ cõparãdo illõ
ad obm que reflexio. s. in cognoscendo q
act⁹ talis ẽ filis vł dissilis nõ est sine cõpo
sitiõe z diuisiõe. pz aũt distinctio istoꝝ mo
doꝝ eẽndi veritatis in itellectu. s. formalr
z obiectiue q̃tũ ad ꝑmã opatiõez. ¶Quo
ad scõam declarat: qz itellect⁹ multas ꝓpo c.3.
sitiões formatet apphendit actu 2° que tñ bi.
sunt sibi neutre ex 10. topicoꝝ. lz igit i illo
sit formalr veritas vel falsitas: aut qz est cõ
formitas rei extra. aut nõ: tñ nõ est ibi obie
ctiue: quia non apphendit ista ꝓformitas.
¶Lõtra illud videt q ꝓncipia statiz cũ ap
phẽdunt cognoscunt ẽ vera. ¶Rño. ꝓ
pter euidẽtẽ habitudinẽ termiꝝ itellect⁹
cõponẽs statiꝫ pcipit actũ cõponẽdi ẽ ꝓfor
mez entitati cõpositoꝝ. ¶Posset ꝑ dici q
ibi est alius act⁹ reflex⁹: sz imperf⁹: qz fil'
tpe. In alijs: vt in ꝓclonib⁹ differũt tẽpore
¶Lõtra. quo mõ act⁹ ꝑmus circa ꝓncipia
erit reflexus? ¶Rño. nõ ꝑmus q est ꝓpõ:
sz scõs q ẽ assensus z circa iudicabilia pos
set dici iudicare. ¶Lõtra ꝫ qđ supius dcm
est. q vitas cõplexi cognoscit p hoc q in
tellectus apphẽdit ꝓformitatẽ act⁹ cõponẽ
di entitati extremoꝝ istius cõplexi. arguit:
qñ qñ cõparo actũ cõpositionis a rei. b. ꝫ
facio actu ꝓpõnis c. quõ sciam istaz scõam
ꝓpõnẽ. c. eẽ verã? si p aliã cõpõnẽ erit pces
sus in infinitũ añq̃z cognoscat veritas ꝓpõ
nis a. z ita nũq̃z cognoscet. si p seipsam co-

gnoscetur pari rōne standuz est in prima compositione ꝙ veritas eius non cognoscatur per alium actum conferentem eius conformitatem entitati compositoruz. Si aūt nō scio c. eē verā. g̃ nec a. sciā eē veram p illā: qꝛ ab ista depēdet. ¶ Itē si debeo cognoscē a. eē verā p collationē ad rē. oz igit̃ rē cognoscere: q̃ g̃ actu? si eodē q est a. idez cognosco p c. si alio vt ipo d. g̃ duo act⁹ sil̃ d̃ eadē re. Sil̃r si ille actus. d. sit simplex nō ē p̃ncipiū iudicādi de a. si cōplex⁹ seqtur p cessus in ifinitū vt p̃us. Seqtur etiā aliud ꝙ a. nō cognoscit̃ esse vera ni p vnū discursum a cōplexo in cōplexū: ⁊ ita p̃mū p̃ncipiū nō est notū sine discursu. ¶ Itē ſm viā istā videt̃ dicendū ꝙ cōceptus hoīs sit ita verus: sicut ꝯceptus hui⁹: homo currit: est verus: nā vtrobiqꝫ est cōformitas ad rē cōceptā: ⁊ pōt vtrobiqꝫ cōformitas cognosci p reflexionē. ¶ Rn̄o. ꝙ supius incho ādo falsum dicit carentiā talitatis quale apparet. ita ꝙ p̃ncipale in signato ei⁹ nō est non apparere quale est: quia tunc si quid esset ⁊ sine omni apparētia esset falsum: nec apparere quale nō est: quia tunc esset falsitas formaliter. positio nō priuatio: sed falsum materialr̃ dicit apparere: ⁊ formaliter carere talitate qua videtur: ⁊ hoc nō intelligēdo per talitatē similitudinē: nam nihil est simile sibi. ⁊ ita nihil esset verum: similiter si sortes appareret plato: sortes esset ver⁹ plato: quia tūc apparēt talis qualis est. hic est similis: quia sortes est similis platoni: sed per tale quale intelligit̃ idētitas. veruz est enim ꝙ sortes est talis qualis est: licet ⁊ simile dicat̃ tale quale est. igit̃ falsum ꝙ caret idētitate ad id qd̃ apparet eē: ⁊ falsitas est nō idētitas entis: vt manifestati ad ens vt declarans siue apparens. ⁊ hoc de falso in re. ¶ Item verū in re est illud qd̃ apparet: ⁊ veritas nō est ꝯformitas siue similitudo que est inter diuersa: sed idētitas vt manifestati ad se: vt declarās siue manifestās siue apparēs. nō ergo est veritas rō declarantis siue manifestantis: sed illa est alteꝝ extremū ad quē signat nō cōformitatē: siue similitudinē: sed idētitatē accipiendo eam in cōmuni: sed verū in signo dicit significatum esse id qd̃ manifestatur per signū: ⁊ in hoc signum manifestare illud qd̃ est. et ita cōformitatē signi ad signatū. Si itaqꝫ om̄is cōceptus est signū rei. ⁊ cōceptus simplex ita est cōformis rei: sicut cōplexus rei: quia est ita diffinitiuus. quare nō ita dicit ver⁹. imo cōplexus nō videtur cōformis rei q̃ꝫ tum ad cōpl'onē: sed tm̄ sibi: qꝛ ꝯplexio nō est in re. Ad hoc imo rn̄sum est p̃us signū equiuocū est cōforme nō tale in natura: vt circulus est signum vini. Sed ad p̃mū nō valet qd̃ p̃dicium est ſm ꝙ veruz est in cōplexo: vt in obiecto: in simplici nō: quia p̃t intellectus cōuertendo se cognoscere cōformitatē intellectus simplicis ad rez sicut ⁊ cōplexi. igit̃ ⁊ cognoscere veritatē vtriusqꝫ. ergo ⁊ ante reflexionē eque fuit in vtroqꝫ: ⁊ p reflexionē cognoscit̃ esse in vtroqꝫ. igitur in cōceptu hoīs est veritas. sicut in ista: homo est animal: ⁊ reflectendo ita scientiam conceptū hominis esse verū. sicut sciam cōceptū istum: homo est aīal: esse verum: qd̃ est ꝯtra Arist. primo peryermenias. ¶ Propter illud notandū est ꝙ obiectuz simplex qd̃ est signatur cōceptus simplicis: nullū esse habet aliud q̃ꝫ in ꝯceptu: ſm ꝙ esse debet mensurare illuz cōceptū. obiecta cōceptus ꝯplexi que sunt extrema aliud esse habent q̃ꝫ vt sunt in cōceptu cōplexo: ⁊ prius naturaliter in se: vt simplicia sunt ſm ꝙ esse prius mensurant illum cōceptum cōplexuz: cui esse priori cōceptū cōplexuz cōformari est verū esse: difformari est falsum esse. hic esse est habitudo virtualr̃ inclusa in extremis ante nāl̃r q̃ꝫ extrema cōpent̃ a rōne: sed in simplici nihil est prius naturaliter in extremo cui cōceptus potest cōformari ⁊ difformari. ¶ Cōtra. probat ꝙ non potest esse falsus: sed verus. ¶ Respondeo. non est verus vt complexus est verus: quia non necessario habet signatum ſm esse prius naturaliter cui conceptus potest confirmari q̃ꝫ in ipso: quia si est in re hic accidit complexum necessario habet signatum ſm esse prius q̃ꝫ in ipso: ideo necessario habet cui conformatur vel difformatur ſm ꝙ dicitur verum vel falsum incomplexum non necessario habet conformitatem: sed si conformatur rei extra accidit: sicut non est mensura eius. ¶ Ad alia argumenta quō reflectendo cognoscitur v̄itas nota: vr̃ difficul

ca. i.

tas si in ꝓpõne cognosco rem nõ absolute tm̃: sed collectiue: ꝛ reflectendo ꝓferendo actũ ad rẽ. hoc est ad rẽ cognitã collatiue. sicut dicit 3m ar'm. sꝫ si ꝙuerto ad rem nude ꝓferendo p hoc nõ potero iudicare de veritate cõpõnis q̃ est actus collatiuus. ergo videt q̃ ad iudicandũ de aliquo: cõuerto ad illũ ꝛ eodẽ modo: qz ꝛ in ꝑma ꝓpõne ꝛ in illo ad qõ ꝙuerto habeo rem cognitam actu collatiuo: ¶ Nota sicut dictũ est: q̃re cõplexũ est verum: qz cõplexionẽ q̃ est a rõne pcedit naturaliꝛ idẽtitas extremorũ: et alia habitudo virtualiꝛ inclusa in ipis cui actu rõnis cõfoꝛmari vt mẽsure est ipm verꝫ eẽ. Ita dico q̃ illã cõplexionẽ cognosco esse verã cognoscendo ꝓfoꝛmitatẽ eius ad illã habitudinẽ virtualiꝛ inclusaꝫ in extremis: que q̃libꝫ icludit in extremis ex natura extremoꝛ nõ p aliud ꝑus. q̃libꝫ p aliud ꝑius includẽs: q̃libꝫ nullo mõ. ex natura terminoꝛ vel includentiũ ipos: sed a cã extrinseca ꝓiungente ipsa vel disiungente. ꝑmo mõ est in ꝓncipio demõstrationis. sc̃do mõ in ꝙ°ne cuiuslibꝫ terminoꝛ habitudinẽ realẽ ꝓcedente actũ itellectus includit virtualiꝛ ipa habitudo extrinseca in termis ꝓncipioꝝ: ꝛ ex sui ipoꝛ natura. ¶ Tertio modo est i ꝓpõne ꝓtingente. Itaq̃ in ꝑmo mõ extrema absolute itellecta statim nata sunt facere ex se in itellectu illius notitiã habitudinis ipoꝛ: sicut ꝛ alia absoluta relõnis necessario ꝓsequẽtis: q̃ ergo itellectus ꝓuẽgit terminos illos cõponẽdo statim videt cõfoꝛmitatẽ actus sui ad illã habitudinẽ quã ꝑus natura habuit notam ex terminis: q̃ aũt componit terminos ꝙ°nis nõ videt illum actũ esse ꝓfoꝛmẽ habitudini reali terminoꝛ. donec videat illã habitudinẽ terminoꝛ cui° notitia nõ fuit impꝛessa sibi ex termis conclusionis: nec imprimit nisi ex notitia habitudinis terminoꝛ ꝓncipij: que includit illaꝫ. Quando aũt ꝓponit terminos ꝓpõnis cõtingentis nõ videt actũ esse ꝓfoꝛmẽ nisi videndo habitudinẽ terminoꝛ in re: qz causa extrinseca si facit eã facit circa terminos: vt in re nõ vt in ꝓceptu. ꝛ tunc oportꝫ videre intellectualiꝛ terminos in re cõiungi vel diuidi. ¶ In ꝑmis ergo duobus nõ cognoscit cõpositio esse vera. cõparando ipam ad rem vt extra: sed ad rẽ que est extremũ vt ipm in itellectu ꝑus naturaliꝛ facit notitiã habitudinis sue ex se vel ex virtute alteri° quã itellectus sic cõponat. ¶ Contra. ergo q̃re nõ statim apprehensis terminis ꝓncipij itelligit ꝓncipiuꝫ si termini ex se necessario faciũt notitiã illi° habitudinis: patet aũt q̃ nõ statim: qz ꝑ quãtũcunq̃ ipa põt aliqs nosse totuꝫ: ꝛ nosse partẽ: anteq̃ sciat hoc esse verũ. oẽ totũ ꝛẽ. qz anteq̃ cõponat illud. ¶ Item notitia habitudinis terminoꝝ ꝓclusionis: aut fit ab ipa habitudine aut termis illis: aut ab habitudine termioꝝ ꝓncipij aut ab illis terminis: aut a notitia habitudinis illoꝝ terminoꝝ. qõlibet ipoꝝ bek. ¶ Ad ꝑmũ q̃ licet ex terminis: vel ex altero terminoꝝ virtualiꝛ includẽte respectuꝫ ni fiat notitia habitualis habitudinis: tñ nõ oportet esse actualẽ pceptã statim. sꝫ q̃ itellect° cõparat extremũ extremo: statiꝫ pt videre. ꝛ illã habitudinẽ: ꝛ habitudinẽ actus sui ad illam. ¶ Ad 2m notitia amboꝝ ꝓncipioꝝ fit facit notitiã ꝓclusionis. ꝛ h sic. q̃ notitia habitudinũ terminoꝝ in principijs causat notitiã habitudinis terminoꝝ in conclusiõe. ꝛ notitia vitatis ꝓncipioꝝ notitiaꝫ vitatis ꝙ°nis. ꝑus tñ naturaliꝛ faciũt notitie habitudinis simlꝫ iuncte: vt vna cã integra notitiã habitudinis: q̃ notitia vitatis notitiaꝫ veritatis. ita q̃ notitia habitudinis terminoꝝ maꝛis est causa notitie vitatis eo. ꝛ sic ō minoꝛe. ꝛ sic ille notitie sunt causa notitie habitudis terminoꝝ ꝓclusioꝝ: nõ ergo habitudo est cã habitudinis: nec veritas veritatis. sunt. n. respect° hic ꝛ illa. sꝫ notitia notitie nõ actualis: qz nõ signifi nisi ex memoria: sꝫ habitualis est cã actualis duplicis ordinate ꝑm rõnẽ effectuũ. ¶ Cõtra. ergo habitudo terminoꝝ ꝙ°nis est ita non cãta: et veritas ei°: sic̃ in ꝓncipio. ¶ Rñ°. absoluta in ꝓncipio cãnt notitiã habitudinis nõ habitudinẽ ꝓprie: qz illaꝫ fundant vt necessario: ꝓũtez naturã subiecti. ¶ Habitudo termioꝝ conclusionis fundat in ipis: ꝛ terminat: qz absoluta cãntur vel alteꝝ ipoꝝ: vt passio. ¶ Ad ꝑmũ arg'm ꝙra põnẽ de notitia act° quo ꝙparo. dico q̃ ille est ver°. sꝫ nõ oꝫ cognoscere illũ esse verũ. est. n. act° vnus cognoscibilis naturaliter rectus: sicut dr̃ de fillo alibi: q̃ non est notus vt obm: sed vt actus cognoscendi rectus naturaliter. ita

hic.

hic. ¶Ad 2m cognosco rez ꝛ habitudinem ꝑus naturalr q̃z actũ cõpositionis quo cõparo rem rei. ¶Ad 3m ille est actus obiecti ad quẽ ꝓferẽdo iudico. Silr põt dici q̃ iudiciũ de veritate cõplexi nõ est nisi collatio notitie ꝓferentis ad notitiã incõplexã extremi. si sibi est ꝓformis: ꝛ hec conformitas statiz q̃z patet q̃ notitia simplex naturali necessitate statim icludit notitiã collatiuã sicut in ꝑmis ꝑncipijs: q̃z nõ statim: vt in cõclusionibus: ꝛ tũc oz videre illã esse cõformẽ sue simplici: cui qr est conformis vel ꝓnis ad aliã que est ꝓformis statiz simplici. ¶Hec via ponit veritatẽ complexi cognitã: nõ per collationẽ complexiõis ad rem extra: nec ad habitudinẽ realẽ extremoꝝ ꝓpẽ naturaliter cõparatiõe. que enim hitudo eẽt illa nisi idẽtitas ꝑ affirmatiua q̃ ẽ relatio rõnis. vel diuersitas ꝑ negatiua q̃ forte nõ est relatio rõnis: sz tm̃ ponit collationẽ ꝓpõnis ad notiam extremorum simplicẽ. vel ad extrema: vt in notitia simplici statim ex notitia tali: pz si complexio sibi ꝓformetur in ꝑmis ꝑncipijs: qr rõ termini oñdit ꝑdicatũ ꝓuenire ſubo. ꝛ sic nõ est discursus in cognoscẽdo ꝑmũ ꝑncipium: qr illa notitia simplex icludit in collatiua. nõ. n. cõponũtur nisi q̃ in se cognoscunt. ꝛ ita in ipsa ꝓpõne tali includit vt ꝑus nãliter ipsa: vñ ipsa cõplexio siue cõpositio necessario videat cõformis: qr tũc visa sunt ambo extrema cõformitatis: cum tũc itelliganr simplicia: ꝛ tũc fiat ꝓpõ: nec requirit hec collatio ꝓpõnis ad simplicia quasi aliquo actu. Sed itellectus cõponẽs terminos illos: ꝛ notitia hitualis termino rum sũt cã necessaria ꝛ imediata ꝛ integra ad causandũ notitiã cõformitatis cõplexionis ad terminos: nõ qdẽ circa ꝑncipia: et ideo cõponẽs simul necessario assentit: qr qñ cõponit hz totã dictã cãm: sed iudicare in cõclone nõ sic. sed illã cõplexionẽ ꝓfert ad illã in qua icludit q̃ alia est ꝑncipij nõ qdẽ tm̃ termini. ꝛ hec discurrere ẽ iudicare de ꝓclone. in fine est assensus. ¶Impressio notitie neꝯie ꝑncipij ipressionẽ notitiã veritatis cõclusionũ ex veritate ꝑncipij nota extremis. ¶Sed qd ẽ vtraq̃z veritas ꝑus dicta. ¶Rño ꝑma ẽ relatio actus simplicis apprehẽsiõis ad obm: et ẽ realis. ſ. mẽsura ti ad mẽsurã. ¶Scda licet videat simil relatio. vi tñ qr actus scds nõ est alicui ab tc: sicut ꝑmus: ſz ẽ actus cõparatiuus vni cõceptus simplicis ad altez: vt eiusdẽ in affirmatiua vel diuersi i negatiua. hũc aũt necessario sequitur vel cõcomitat rel'o rõnis in vtroq̃z extremo ad altez: quã hitudinẽ videt signare hoc verbũ ẽ: vt est nota compositiõis. ſ. put est tertiũ adiacẽs. ꝛ sic vez est illud phiermenias eẽ signat quandam cõpõnẽ quã sine cõpositis nõ est intellige re: sicut nec relationẽ sine relatiuis: ꝛ sic ẽt verũ est illud. ſ. hui. i. c. de ente qr eẽ vno mõ significat vez: hoc est habitudinem rationis iter extrema q̃ nata ẽ esse vera. Ulterius ista habitudo rõnis ꝓformis ẽ rei: nõ qr oporteat in re eẽ relationẽ aliquã inter extrema: vt in re sit em isti rõnis: que ẽ iter extrema vt itellecta. imo vt ab intellectu i uicem cõparata: nã tũc esset hec falsa. hõ ẽ hõ. Nec opz fugere ad ꝓpõnẽ forme cum materia: tuz qr illã nõ exprimit ꝓpõ. Tum qr hec esset falsa. deus ẽ deus: ſz tũc hec habitudo correspõdet rei q̃ est talis qualez res virtualiter ꝓtinet: siue qualẽ res de se nata eẽt facere in itellectu si faceret habitudinez illã: siue que ẽ signũ nõ simulesz eq uocum: exprimẽs tñ illud qõ ẽ in re: sicut circulus nõ est filius vino: ẽ tñ vez signum vini: falsum aũt lactis vel hmõi: non tñ est oino falle qr illud signũ ẽ ad plurimũ hui signati. non sic illa hitudo rei. ¶Cõtra. 9. metaphy. vltimo. verũ ẽ in rebus cõponi. ¶Rñsio. notificatio fit p ea: que vt in pluribus. vbicũq̃z autẽ idẽ non affirmat de se realiter aliqua est in re compositio: aut aliter notificatio fit per minimuz gradum. q. dicat ad minus requirit veritas: qr in re sit cõpositio si idẽtitas ẽ maior ꝛ veritas. tertio mõ large sumitur cõponi: sicut i primo capi. noni cum accipit: simul natuz ꝓ hõ qõ est idem. ¶Hec igitur correspõdentia predicta huius habitudinis ad id qõ est in re formaliter est 2a. veritas: ꝛ ita illa hitudo: que dr cõpositio expressa per se vera ẽ immediate: ꝛ mea illa verus est actus cõparatiuus ꝑm illam habitudinem: ꝛ sic videretur cum fundamentum illius veritatis sit habitudo rõnis: qr illa prima multo eẽt imperfectior relatio rõnis. Qõ si dicat re-

.c.3.li.pri.

T.c.14.

T.c.31. ꝛ inde

T.c.2.

lationē correspondentie vel adequatiōis vel cōmensuratiōis: que quasi idez dicunt in proposito non posse fundari in relatione. Quō igitur ꝓportio est equalis ꝓportioni vel similis: ⁊ hoc inquaniū ꝓportio. nō autē rōne ab^tor: inter que ē ꝓportio nā propor^tas est vbi extrema vnius ꝓportionis ab^ta. nec sunt similia nec equalia extremis ab^tis in alia ꝓportione. ¶ Si autē placet ꝙ ille actus cōparatiuus extremoꝝ cōpositiōis īmediate correspondeat vel adequetur rei cū ille actus sit vera res: sicut ⁊ primus q est vnius absolute: tunc veritas scd̄a ē relatio realis: sicut ⁊ p̄ma ⁊ actus intellectus cōparatiuus īmediate verus: nō aūt aliqua alia habitudo ē vera. si nulla ē formaliter nisi in actu intellectus: qꝛ in intellectis precise inquātū ab intellectu comparata: que habitudo nisi q̄ est in inten^ne. aut si ē in cōparatis aliqua aliquo^o. alia ab illa que ē in actu intellectus non ē illa alia īme^te vera. ¶ Hoc duplū inquiratur.

Ad propositam ergo q̄stionez. dico ꝙ Ari. p̄cise excludit verū in intellectu cōplexo sicut expresse pz in littera eius. ⁊ rōnabiliter. pz. n. ex dictis ꝙ vel est mētis aliqua passio realis. s. relatio s̄m 2^am opīonē ⁊ tunc illa: sicut ⁊ p̄ma veritas ꝑtinet ad cōsiderationē libri de aīa. ex natura. n. actus ītellectus cognoscit̄ quō est fundamētum talis relationis: vel est relatio rōnis fūdata in actu intelligēdi: aut magis in hītudine rōnis que est inter obiecta cōparata ꝑ actum ītelligēdi s̄m p̄mā opinionez: ⁊ tūc est mentis aliqua passio originalit̄: sz formaliter pertinet ad ꝯsiderationē logici: sicut possibile ⁊ īpossibile: ⁊ modi cōpōnuz oēs: Presupponit tū logicus cōsiderationem de actib^o intelligēdi q̄bus scd̄e intentiones formātur. pz ex p̄ncipio ꝑhiermenias. Scd̄m veritatē aūt dico ꝙ ad ꝯsiderationem metaphysici ꝑtinet veꝝ reale p̄mo mō sumptū. s. ꝑ cōparationem ad ꝓducentem. ⁊ h̄ quo ad oīa tria mēbra: qꝛ nō cōtrahunt ens ad quātū nec ad motuz. ¶ 2^m autem. s. sumptū per cōparationē ad cognoscentem p̄mum mēbrū ꝑtinet: qꝛ ꝯuertitur cum ente. Scd̄m ꝯtrahit ad actuz determinatum: nec ꝯuertit̄ cum ente. ¶ Tertiū est ens logicū ꝓprie. vñ oēs intentiones scd̄e de tali ente predicātur: ⁊ iō ꝓprie excludit̄ a metaphysico. ꝯuertit̄ tñ cum ente aliqualiter: qꝛ logicus cōsiderat om̄ia nāliter: vt metaphysic^o: sz modus alius cōsideratiōis. s. per q̄d reale ⁊ ꝑ ītentionē scd̄am: sicut cōuertibilitas entis simplr̄ ⁊ diminuti: quia neutrū alterū excedit in cōitate. q̄cquid. n. est simpliciter ens pōt esse ens diminutū. ¶ De duob^o modis vī ī ītellectu dcm̄ ē iā.

Ad argumenta principalia pz. nullum est ꝯtra dicta nisi vltimum de cā ⁊ effectu. vbi est dd̄m ꝙ maior si ē vera est vera d̄ cā totali: nō aūt ē est sic in ꝓposito. Nam veritas triplex exclusa oīno a metaphysico dependet ab intellectu. ita ꝙ res ex se non ē sufficiens cā alicuius istoꝝ: licet ad illam requirat̄: sicut illa ꝓbat auctoritas. (In eo ꝙ res est) in eo non p̄cise: sed si oratio formetur ab ītellectu: vt extrema habeāt esse diminutū. ¶ Ad ar^ta. pro opinione de vō que fuit īprobata: pōt respōderi ad p̄muz.

Et qꝛ prima de ente inq̄tū ens: huius vtiq̄ erit speculari tūc etiam ⁊ quid est: ⁊ que sūt inq̄tum ens. Textus. commēti. iiij. Et sequitur:

Perscrutāde vero sunt ipsius entis cāe ⁊ principia inq̄tum ens. T. c. viij. Qō. IIII.

Trum metaphysica sit de ente nota rōnes alibi Auic. ꝙ sic. i. metaphysice ꝓpter duo. p̄mo. qꝛ deum esse probatur hic: ⁊ qꝛ ens est cōe ad omnia hic cōsiderata. ¶ Cōtra Auer. cōmento vltimo. i. phy. naturalis solus ꝓbat deū esse. ⁊ ibi facit cōsiderationē gen^o subaruz separataꝝ est sub̄m metaphysice. ¶ Cōtra auer. ex quolibet effectu ostendit̄: qꝛ cām esse: qꝛ īpossibile est effectū esse nisi a causa tali: siue nisi talis cā sit. hmōi sunt multe passiones metaphysice prius ⁊ posterius. vnū ⁊ multa. actus potētia. quō. n. hec cau

satis insunt nisi sit aliqd vnū primū. Quere ibi. q est misit ꝛc. ¶ Itē perfectior conceptus de deo poꝛis physico est primuz mouens. possibilis aūt metaphysico est ꝑmū ens. secūdus est ꝑfectior. Tuz qꝛ abtvs. Tū quia requirit perfectionē īfinitā: naz ꝑmū perfectissimū. Sed si enti nō repugnet īfinitas nō est perfectissimū: quod nō est infinitum: sed enti non repugnat infinitas. ꝑmuz mouens tātū rem dicit: ꝛ non necessario ex formali rōne sui reqrit īfinitatē: qui aūt hz perfectiorē cōceptuz de subiecto potest ꝑfectius de ipso oñdere: qꝛ per illa i effectibus que ducūt ad cognoscēdū esse de tali cōceptu. ¶ Cōfirmatur. si metaphysicꝰ nō cōsideret esse de deo: nisi sicut demonstratur a physico ñ cognosceret nisi de ꝑmo mouente: ꝛ ita nō haberet aliquaz notitiam ꝙ subm suum est: qꝛ primū mouens non est suum subiectū: nec sequitur ꝑmuz mouens ergo primū ens: sicut non sequitur. prima nigredo. ergo ꝑmus color. nec metaphysicꝰ pōt per ipsū oñdere de ꝑmo ente amota rōne ꝑmi mouentis. Quomō aūt de mouente ostenderet physicꝰ ꝑmuz nisi in hoc sit magis metaphysicꝰ propter ꝑditvm: q̄z physicus ꝓpter subiectū. ¶ Respondeo ꝓ cōmentatore. premisse ad ꝑmū ens sumūtur ex motu. ¶ Contra. licet physica sit prior doctrina q̄z metaphysica: qꝛ sēsibilia sunt nobis notiora: nō tamē dicitur ipse ostendere omnem cōclusionem metaphysicā vel ꝑmissas ad omnē: quia cum deuentum fuerit: siue abstrahendo siue i doctrina ad propria considerabilia a metaphysico. ex illis ostendit conclusiōes suas. ita ꝛ primum ens ostendit ex proprijs: licet illa propria forte non fierēt nobis nota: nisi prius ordine nature physica cognosceretur. ¶ Quomodo etiam scientia inferior stabiliet subiectum superioris si ipsa superior non potest ꝑm auerroym. ¶ Itez genus substantiarum separatarum nullā vnam rationem magis habet q̄z non separatum habet cum primo ꝑm ipsū: quia nō nisi attributionem. igitur tm̄ primum est subiectum ibi non illud genus.

Tenetur igitur Auic.

prima ratio eius sic declaratur. si est ꝑsupponitur de subiecto non de actuali existētia: sed ꝙ habet esse quiditatiuum scilicet ꝙ ratio eius non est falsa in se tale si ē ostēditur demonstratione: quia metaphysico de primo ente. Ostenditur enim ꝙ ꝑmuz conuenit enti alicui. ꝛ ita quia ille conceptus ens primum qui est ꝑfectissimus subiecti si esset hec subiectum non includit cōtradictionem. ergo si aliqua scientia supponeret istum conceptū pro subiecto alia esset prior de ente que probaret precedentem de primo ente: quia conclusio demōstrationis illius esset prior tota scientia de primo ente. ¶ Secunda ratio confirmatur de adequatione quam importat primitas: quere libro nono quinta qnestione. quando igitur omnibus consideratis i scientia est aliquod cōmune per predicationem: ꝛ illud adequat non queritur aliqd primum virtualiter adequās: nisi quia deficit cōmune formaliter adequans. ens autem vnius rationis: quere alibi. ergo adequat. ¶ Confirmatur. prima scientia scibilis primi.

Alia vero dicuntur entia: eo ꝙ taliter entis ꝛc. Textus. cōmen. ij. Et sequitur:

Nihil enim ipsorum ē. nec ꝑm se aptum natum: nec separari possibile a substātia. Sz magis siquidem ꝛc. Textus. commenti .3.

Libri septimi metaphysice: Questio I.

Queritur vtrū inherentia sit d̄ essentia accidentis? Q. nō. qꝛ essentia passionis ꝑcognoscitur de mōstrationi cū sit medium ex scdo posteriorum. Inherētia eius concluditur. Item tunc esset nugatio hec albedo inherens: quia addere aliquid ei de cuius eēntia ē nugatio ē. ¶ Itē tūc ꝯceptꝰ relatiōis in cōi non eēt simplex: qꝛ īcludēt T.c.8. ꝛ.25.

respectū ad obiectū ⁊ a^m ad subiectū. ⁊ ita relatio nō eēt generalissimū: q̄ generalissimi est conceptus simplex. ¶ Item quantitas manet i altari sine iherentia ad subz.

T.c.2. T.c.3. **Cōtra quo aliquid for**maliter ē ens ē de eius eēntia: sed accñs ē ens: q̄ entis in lr̄a. Silr̄ sedere magis ens q̄z sessio ⁊c. ¶ Item illa iherentia differēs nō esset suba. ergo accidēs. g̃ eius est alia iherentia. ⁊ sic in infinitū. ¶ Itez si differūt posteri⁹ est cōceptu accñtis. ergo cōceptus accidētis in se prior est: ⁊ absolut⁹. ⁊ ita diffinibilis sine subiecto. contra Aꝝ. c. tertio.

T.c.17. ⁊ inde. **Responsio** distinguitur p̄mo d̄ accidēte: quia accñs si accipiat̄ pro illo quod p se significat nomen: vt pro cōceptu quē importat nomen accidētis per se que est ipsa accidentalitas Synonimū videt̄ cū hoc qd̄ ē inherētia: ⁊ tunc nulla est q̄stio. Si accipiatur pro illo qd̄ denominat hoc cōcretū accidens. puta pro quātitate sic q̄stio habet locū: ⁊ sic fiat deinceps sermo. ¶ Tūc distinguitur scd̄o de iherentia q̄ inherētia est duplex. vna ē actualis vnio accidētis exñtis cū subo existente: vt act⁹ aliqualis cū potētiali. alia est depē^a. siue eēntialis ordo accidētis s̄m quiditatem suam ad substantiam scd̄m quiditatē suam. Prima pz. 2ª ꝓbatur: q̄ demōstratio abstrahit ab existētia: ⁊ a ꝯsequentibus rem inq̄ztū existit: alr̄ nō eēt necessariorum: demōstrat̄ aūt aliq̄ iherentia passionis ad subm. igit̄ ista est alia a p̄ma que. s. est exñtia: vel conditio propria existentie.

EX ¶ Et hoc forte cōsueuit dici de inherentia actuali ⁊ aptitudinali: p̄ma nō semp iest accidenti. secūda semp inest: siue existēti sine subiecto: siue non existēti. ¶ Contra. aptitudinalis in accidente separato nō verificat aliquā p̄dicationē denominatiuam: sicut 2^a. h. ¶ Tertio exponit̄ illud qd̄ dr̄ de eēntia. Nō. n. idem est eē de eēntia a. ⁊ esse idē eēntialiter vel realr̄ ipsi a. p^m quidem infert 2^m. sed nō ecōuerso: q̄ de eēntia a. p̄cise est illud qd̄ includit̄ p se in cōceptu q̄ditatiuo a. ⁊ iō ponit̄ in rōne eius q̄ditatiua: nō vt addi^tym. pōt aūt eē realr̄ ipsi a. idem: licet sit extra cōceptum eius. puta vnitas veritas ⁊c. extra cōceptū entis qui p̄or est illis s̄m Aui. 5°. nō tñ illa dicūt rez aliam ab ente. quere in. 4. q̄stione de vno. vocātur tamē forte ab Auic. accidētia extēdēdo cōtra eēntiale strictissime sumptum. ex^m h̄ de gradu addito albedini remisse quando itenditur s̄m vnam opinionē est idem realiter: nec tamen de essentia huius.

TRA

Ad questionem ergo p̄^o dico q̄ neutra inherentia est de eēntia accñtis secūdo mō sumpti. s. accipiēdo accñs pro eo quod hoc noīe denominat̄: vt quātū q̄le ⁊ hmōi tum q̄ fundamētū respectus est aliqd p̄ter respectū. re⁹ vtriusq̄ iherētie i suba nō fūdatur: q̄ tunc suba iherens esset: ⁊ nō eēt terminus respect⁹. ergo in accñte ab^to ⁊ ñ in aggregato ex ab^to ⁊ illo respectu: q̄ nō est rō fundamentalis respectu sui. igitur i ab^to precise: ergo est extra cōceptū ei⁹ quiditatiuū: cū respectus sit posterior natura fundamēto. ¶ Sed iste re⁹ ē vere relatio. ¶ Cōtra. 5. nō ē aūt intellectus itelligentis ¶ Rñō. nō p̄mo licet p se inq̄ztū. s. est accidens. Tum quia iherentia videt̄ eiusdem rōnis i quātitate ⁊ qualitate. g̃ si est de eēntia vtriusq̄ pōt ab vtroq̄ abstrahi cōcept⁹ dictus in qd̄ de ipsis iferior ꝯceptu entis: ⁊ superior eis. ⁊ ita nō erūt generalissima. ¶ Scd̄o dr̄ q̄ iherētia secūda ē eadē essentialiter: siue realiter accidēti scd̄o mō sumpto. Tum q̄ passiōes entis dicte de iferioribus nō dicūt aliud ab ente i eis. ergo cū suba dr̄ p̄ma. accidēs posterius que p̄us ⁊ posterius diuidūt ens: vt passiōes. p̄mum nō dicit aliud a substātia: nec posteri⁹ aliō ab accñte: siue ab ente iherēte. per se autez ens: siue in se ens: ⁊ inherens: siue in alio exñs ꝓ eodē accipio: sicut prius ⁊ posteri⁹ Tum q̄ ille ordo abstrahit ab exñtia: ⁊ fūdatur sup q̄ditatē possibilez. ista fūdamēta sunt imutabilia: q̄ de⁹ necessario exēplat q̄ditates possibiles: ⁊ vo^tas si quē actū habet respectu illaꝝ. similiter ille ē necessarius. stantib⁹ aūt fūdamentis ordinis imutabilibus nō vr̄ ordo mutabilis in altero: et ita nec dr̄ia pōt cōcludi per viaz separationis possibilis. Si ponitur hoc. Arist. dr̄et q̄ esset cōtradictio. i. physicorū. erit intellectus ipossibilia querens qui dicit: passiōes separari a subiectis. ⁊ loquitur de intelle-

ctu quē posuit Anaxag. ¶ Cōtra hoc tñ videtur illd qd dicit. 4. phycoꝝ. capl'o. de vacuo. si sonus sine corpore nunqd esset vacuum. ¶ Tertio dicitur q inherentia p̄ma non est idem realiter accidēti scdo modo sumpto: nec etiā existentie accidentis si ponatur illa aliud ab accidente. Tum qr idē realiter non manet ⁊ corrūpitur. accidens etiam existens manet non manente inherentia prima alias si illa maneret: cum ꝓpter ipsam subiectum denominabatur prius ab actōi^te: ⁊ dicebatur panis quātus diceretur. ita post transubātiōz panis: qd est falsum. Tum qr extremū vnū ordinis illius mutabile est alio manēte: qr actus volūtatis diuine respectu cuiuscūqz existētie extra se ꝯtingens est. ergo ordo non manebit altero extremo tm̄ manente: ⁊ sic ꝑ viā separationis cōcluditur alid esse hoc ab illo. ¶ Cōtra istas duas rōnes arguitur. nā ponatur panē manere: ⁊ separatim a quātitate qua prius afficiebatur quomodo nō manebit inherentia. Si dicat alterū extremum iam esse mutatū: qr panis factus est non quātus hoc nihil est: qr panis nō fuit extremū dependentie inquātū quant^9: sz inquantū panis absolute. ¶ Respondeo. hec difficultas cōmunis est omnibus vnitis potentialib^9 manere seorsum: vt in anima ⁊ corpore hominis in verbo: ⁊ natura humana quō neutro extremo mutato: vt videtur s̄m aliqd absolutū relatio nō manet q̄ prius. Et ibi adducit illud de sine. 7 meta^cc. de. a. ⁊. b. sed hoc de facto non accidit in separatione accidentis: qr subiectuz non ponitur manere. licet possit manere. vnde istam difficultatē differo vsqz ad vltimum ca. 8. vbi proprie habet locum.

Ad argumenta alius

⁊ alius conceptus sufficit ad precognosci: ⁊ concludi: quia alia notitia: ⁊ prior natura huius q̄z illius. ¶ Aliter quid nominis presupponitur non quid rei. ¶ Secundū concludit pro prima parte solutionis. nō cōtra scdam. quia non est nugatio hic. ens vnum. ¶ Tertiuz concludit pro prima pte solutionis. ¶ Quartuz pro tertia parte ex qua sequitur prima pars de prima inherentia.

Ad primuz in oppositum

: qr nō notat causā formalē predicationis entis de accidente: sed extrinsecā licet enim aliqd s̄m qdlibet sui sit causatū a causa extrinseca: tñ potest p̄dicationē alicuius imediate recipere formaliter ac si nō esset causatū: qr cā extrinseca non ē me^m d̄ quo prius illud dicat: ⁊ inde de causato. Ex^m formaliter. crea^a ē ens: licet totaliter a deo ¶ Item possibile ē aliquod p̄dicatum s̄m se perfectius esse in vno q̄z in alio: ⁊ tamē eque formaliter p̄dicatur de vtroqz. ex^m de albedine remissa q̄ equal'r est albedo ⁊ intensa. nec de altero per alteruz dr̄. ¶ Item possibile est ordinem essentialē eē aliquorum subiectoꝝ s̄m qdlibet in se: ⁊ tamē aliquod. 3. predicatum eque formaliter dicit de vtroqz. Ex^m de albedie ⁊ nigredine respectu coloris: nec ergo causalitas in substātia respectu totius accidētis: nec maior perfectio entitatis: nec ordo eēntialis i entitate concludit qn accidens sit formaliter ens: non per substātiā nec per respectum ad ipsam: qr de per se i itellectu eius ē ens. posito itellectu illo. etiam si ꝑ impossibile oēs conditiones predicte auferātur: qd allegatur ab Arist. ipse non dicit eo q entis: sed eo q taliter entis. i. sube. sit ergo fall'a ꝯñtis arguēdo ab inferiori ad superi^9 negatiue cum nota cāe precedente: sicut cum inquāto primo p̄orum. ¶ Debet tñ intelligi in eo q pro cā extrinseca. Sil'r q aliqui accipiunt: nō est: nisi qr entis adhuc fall'a ꝯñtis: sicut hic. huius. ergo solum huius. ¶ De cōcreto ⁊ abstracto videtur q accidens vt accipit in abstracto ē verius ens: q̄z vt in cōcreto: qr spēs generis est i quod diuiditur ens ꝑ se ex. 5. nō sic cōcretum nec est substratio illa accñtis itellecti sine subiecto: qr abstrahentiū nō est mendaciū. 2. phycoꝝ. sed est itellectio qditatis nō inq̄ztum denominat subiectū: sed iquantuz h qd. ⁊ sic bene ē subiecti. ⁊ dat intelligē subiectum. ¶ De intellectu Ari. i lr̄a. Primo qd adducit de sano: q sicut nihil formalit sanitatis est in vrina: sic nec entitatis in accidente. Sil'r accidēs dr̄ ens quēadmodū non scibile dr̄ scibile. 7. ca. 3. ¶ Rño. ad p̄mum dico q Aris. loquitur de diuersis de

T.c.58. T.c.66. T.c.35. ⁊ inde. T.c.14. T.c.18. T.c.15.

nominatiuis dictis ab vno abstracto: q̃ de nominatiua si vno noīe significētur: significant equoce. ¶ Ad 2m: q̃ illud exm corrigitur per paragraphū se quētē; sicut exposui textū, vnde exm qdlibet aliqd veritatis insinuat. ¶ Scdm cōcludit ꝑ scdo mēbro solutionis. ¶ Sed videt ꝯtra mēbrū tertium: ⁊ diceret q̃ iherentia seipsa inheret: nec vnq̃ manet nisi ihereat: sicut quātitas manet. ¶ Ad Tertiū cōcedit q̃ pōt habere diffinitionē per genus ꝓpriū ⁊ differētiam: sed logicā: nō realē. ¶ Cōtra: nec genus dr̄ia cōplete itelligūtur sine subiecto: sicut nec diffinitū. ¶ Iō aliter dd̄m q̃ terminus respectus pōt ēē eēntialiꝰ respectiuo q̃ ipse reꝰ: deus. n. q est terminꝰ respectus creature est causa creac: nō aūt respectus nec ab isto respectu depēdet eēntialiter creatura sicut a deo: sic h̄. si suba est: materia non ex q̃: s; in qua pōt accidēs depēdere ad ipsam: sicut ad cām aliquā licet sit prior respectu ad ipsā. exēm homo ꝑor est respectu sui ad animā: vt respectu totiꝰ ad ptē: nō tñ seqtur. iō pōt diffiniri sine aīa.

Sed substātia oīum primū tpe. Tex. cō. iiij. Questio. ij.

Trum suba sit ꝑmū oīum entiuz tēpore? Q; nō. eterno nō ē aliqd priꝰ tpe. accñtia āt sūt eterna sicut moiꝰ. 8. phycorum. ¶ Itez si sic. ergo substātia ꝑcedit tempꝰ tēpore. ¶ Oppositum philosophus. 7°. ⁊. 12. huius.

t.c.1. ⁊ iñ
T.c.4.
T.c.2. ⁊ iñ

Ad questionem cōmētator 4°. huius 7. Si accidēs aduenit corpori postq̃ ē corpus: tūc ꝑus ē oī accñte adueniēte. Si autem nō aduenit: sed ē iseparabile ⁊ semp simul cū eo: tūc suba cōposita nō ꝑcedit accidens: sed ꝑcedit a mā sube composite.

Contra de iseparabilibꝰ q̃ nō sit itellectꝰ phi: q̃ mā precedit de eodē. n. ꝓbat phs q̃ suba ē ꝑmū ens: ⁊ qualiter sit ꝑmū ens ⁊ 2m nō ē vez de mā ꝓbat eam ꝑmā: q; ꝑdicat simplicit in qd: q; alia sunt entia: q; sunt sic entis: neutruz est vez de mā. ꝑmuz nō: q; 9. ca. 6. mā ꝑdicatur denoiatiue de materiato. 2m non: q; nō dicūtur accñtia entia: q; mā e: q; vl nulla sunt in mā vt in subo: vel si aliqua saltez non ꝑfecta. ¶ Itē ad ꝑncipale de eodē ꝓbatur ꝑmitas tēporis ⁊ cognitiōis ⁊ diffinitionis. Sed mā nō ꝑcedit cognitionē: sed scibilis ē ꝑ Anaam ad formam. Simlr nec cognitiōe: q; 9. huiꝰ. actus ꝑor cognitione potētia. Silr nec diffinitiōe: quis suba cōposita cadit in diffinitione accñtis: sed mā nō: q; 7. cap. 3°. accidētia copulata habent diffinitionē ꝑ ꝓpriā subam. ¶ Itē phs ꝓbat subam ēē ꝑmā: vt ē primū ꝑdicatuz ad qd reducunt alia. ergo vl ꝓbatio ē de suba in cōmuni: vel de aliqua spē in gñe: vel de posteriori suba: nullū illoꝝ vez ē de mā: q; nec ē generalissimū: nec spēs i gñe: nec posteriꝰ in suba: sed ꝑus q; ꝑncipiū sube ⁊ ꝑncipiū ꝑus ꝑncipiato. g̃ nō pōt inferri q̃ si mā sit prior accidēte: q̃ iō suba nisi ꝑ hanc minorē falsaz: q; si ꝑncipiū prius est aliquo. q̃ ꝑncipiatū ꝑus est eodē. ¶ Itez sic sic. aut mā ꝑm se. aut sub aliqua forma. nō ꝑmo mō: q; sic. nec est sub tēpore: q; in generabilis ⁊ incorruptibilis. ꝑmo physicoꝝ. Nō scdo mō: q; aut vt ē sub forma accidētali: ⁊ tūc nō est ꝑus: q; vt ē sub forma nō est ꝑus forma: nec pōt h̄ dari nisi ipa sit sub forma subali. ⁊ si sic. tūc habet ꝓpositū q̃ suba cōposita ē ꝑor. ¶ Hic dr̄ q̃ mā vt ē sub forma accidētali ⁊ subali ꝑcedit tpe oē generabile ex illa. ⁊ ꝑ cōsequēs oē accñs illius generabilis: nō oē accidēs qd̄ hz in se sed oē accñs qd̄ inest illi qd̄ fiet ex ea. ¶ Cōtra. ꝑ hanc rōnez accñs ē ꝑus suba saltem generabili ⁊ corruptibili: q; accñs generātis est ꝑus suba generali ex ea in ifinitum nec ē ad itētionē phi: q; ꝓbat ꝑmitatē tēporis per hoc q̃ suba ē separabilis. ⁊ nō accidens: illa probatio non valet de mā vnius comparata ad accidētia alteriꝰ: q; substantia nō dicitur substātia separabilis: nisi respectu accidētiū suoꝝ que sibi insūt. ¶ Itē ad ꝑncipale seqtur q̃ aliqua accidētia sūt que nō ꝑcederentur ab aliqua substātia: sicut omnia accñtia ꝓpria corpoꝝ celestiuz q; si nō sit ibi materia ꝑm cōmentatorez in de suba orbis: nō ꝑceduntur: q; mā ꝑcedit nec a substātia ꝯposita: q; accidētia illa sūt inseparabilia: ⁊ si sit ibi materia: illa nō ꝑcessit tempore substantiam compositam. ⁊

T.c.12.

per consequens nec accidentia.

Ideo aliter dicit q ẽ ꝑmũ: quia substantia separata ab accidẽtib⁹ ẽ ꝓpr̃: sed ꝑ oritas nõ põt intelligi de qualibet suba: neq; ſm numerũ neq; ſm spẽm respectu accidẽtiũ ꝓpr̃oriz q; substãtia nõ est ꝑor ꝑpria passione: ga in demõstratiõe ꝯcludit passio de subo p se. ergo passio nõ põt non esse: nec de substãtia ſm numez: q; si sic posset esse idea platonis: q; haberet totã naturã specificã sine accidẽtib⁹: qõ ponit plato. ¶Et ꝯfirmatur ꝯña: q; nõ posset illa idea eẽ distincta ab istis: q; haberet nãm spẽi: & in illa ñ distinguũtur idiuidua eiusdem spẽi. ergo ẽ. tũc sequit dictũ platonis. Dicit ergo q substãtia ꝯsideraf inquãtũ h. & sic non ꝓcedit. si ꝯsideretur in q̃ztum substãtia: sic ꝑor est. ¶Confirmat sic. qõ ꝯ⁹ speciei non repugnat genꝰ: nec alicui iferiori rõne generis: q; si hẽ alas ꝯ⁹ animali nulli iquãtum animal repugnat habere alas: ſz aliq̃ suba ꝓcedit oẽ accidẽs. ſ. ꝓma causa: & sibi non repugnat ꝓcedere omne accidẽs durationẽ. ergo nulli suẽ inq̃tũ suba repugnat ꝓcedere accñs omne durationẽ.

Contra istã positionẽ: q; rõnes ꝓbãtes expositiõez cõmẽtatoris nõ esse ſm ꝑm: sũt ꝓtra illã positionem: q; nõ valet. si de⁹ q est simplr̃ ꝓmus ꝓcedit. ergo suba que ẽ posterior ꝓcedit: et pondera hoc & alias rationes ibi factas. ¶Jtẽ deus nõ est in gñe aliquo mõ. ſz qd ẽ in genere hz passionẽ & aliquod accidens qõ nõ ꝓcedit. & h vez ẽ de suba oi in gñe: sed qõ repugnat cuilibet subẽ repugnat subẽ absolute & simplr̃: silr̃ loquẽdo physice deus nõ precedit tẽpus tempore.

Ideo dicitur aliter q ꝓpõ est vera per se: & falsa p accñs: & cõsimiles ꝓpositiões inueniunt

T.c.15. a pho. vñ. 6. phyco ꝯ supponit q oi motu
T.c.76. fit accipere motũ velociorẽ & tardiorem. &
circiter. 8. dicit q aliqs motus ẽ itavelox q nullus
T.c.72. velocior: sicut ꝑmus. Silr̃. 4. phy. suppõit q oi corpori ꝯ⁹ accipere corꝑ⁹ subtiliꝰ in infinitũ: vbi ꝓbat motũ nõ eẽ in vacuo: et tamen. misi exponat falsũ est: q; igne nõ ꝯ⁹
T.c.72. corpus subtiliꝰ accipere. ¶Jtẽ. 7. phyſico & inde. rum. si aliqd̃ mobile & ẽ. vñ tales ꝓpões sũt vere p se: & false per accñs. Unde ꝑma ꝓpõ vera ẽ rõne motus. accipiẽdo mouẽtia ꝓpr̃ionabilia motui. & similr̃ non repugnat corꝑori inquãtũ repletiuũ loci eẽ subtilius alio quocunq;. Similr̃ in ꝓposito: subẽ q̃ztum est de se nõ repugnat precedere oẽ accñs exquo nõ dependet ab accidẽte aliquo: q; cõpletus ꝛtellect⁹ subẽ hr̃i põt circũscripto omni accñte.

Contra si sic. ergo ꝯclusio demõstrationis nõ est p se necessaria: q; necessariũ nõ ꝯ⁹ aliter se hẽ. 5. hui⁹ sed ꝯ⁹ aliter se hẽ q̃ q passio ꝑ⁹ de subiecto: q; subiectũ põt eẽ ſm opinionẽ illam sine pa^nc ꝯña impoſe. ꝑmo posterioꝛ: q; dmõstratio est necessarioꝛ: & eoꝛ que sunt per se tm̃. ¶Jtẽ si per accñs sit subm cum passione: a pte cuius tũc acci^tas illa est nõ a pte passiõis: q; sil̃ est cũ subo: q; causat ab eo: tũc a pte subiecti: qõ non est verum: q; ipa natura subiecti p ꝓpria ꝓncipia est cã necessaria passionis. ergo nõ per accidẽs est simul tpe cũ passione. q; p eẽntiã causat. & p eẽntiã sil̃ cũ passiõe & nõ accidentaliter. T.c.5. & 7. & infra.

Ideo dicitur sic & videdum ẽ qd est eẽ prius tẽpore: tempꝰ nõ tm̃ accipit hic. vt diffinitur in. 4. phy. q; ꝑmitas tpis est suẽ inq̃tuz suba ẽ ſ, hmõi nõ est eẽ in tpe: q; ips nonz est mẽsura nisi motus & getis: & eoꝛ q̃ sunt in motu & gete. substantia ſm se nõ est tale nec accipit ꝑ quacunq; duratione extensa successiua alia ab essentia rei: q; de illa eẽt qõ: q; tũc suba posset ꝓcedere illud cuz fit accñs ei: & ꝓcederet illud duratiõe: & q̃ro de illa: & sic in infinitũ. tũc dr̃ prius tempore eẽ quod põt separatim eẽ sine alio: & illud nõ sine ipso: q; sic dicit phs i ſra. 1⁰ mõ ois suba prior est oi accidẽte vno mõ. alio mõ nõ. eẽ ergo ꝑus tpe ẽ posse hr̃e existentiam actualẽ ꝑor alio: siue sine alio q̃ztuz est ex se. Jta. ſ. q; sibi nõ repugnat. q; i nullo ab illo alio depẽdet. h satis põt dici ꝑus nã. nihil. n. ẽ prius nã: qõ non sic sit ꝑus & tpe. Qd̃ aũt possit sic ꝓcedere oñdit dupliciter vel q; nõ depẽdet ab illo: vel q; non ẽ cãnẽcia illius. q; hoc sit vez ꝑz per oppoſita hoꝛ. q; si nõ põt separari: hoc ẽ: vel q; dependet ab illo: vel q; est nẽcia cã illi⁹. Dico q; suba ſspectu accñtiũ sepabiliũ ẽ ꝑor

vtroq; mō. cōparata respectu passionis ē separabilis z prior vno mō: qz non depēdet: sed nō inquātum cā: qz hz necessariaz cām hmōi intra eēntiā suā. ideo non est separabilis illo⁹. s. inquātū ē cā accidentis.

EX ¶Subam. n. esse h est aliqd esse qđ in eēdo non depēdet ad aliā essentiā: vt subiectiue sustētanté in eodē supposito videtur satis manifestū. qz si est sic dependens: qro ad quid dependet: z ibit in infinituz nisi stetur ad aliqd sic idependēs: sz accūs eē ondit p viā mot⁹: qz aliqs idē māet nūc mutatuz hz h z nō fm illō. g illud hz subm manēs illud enim non est suba: qz alia fit mutatio fm illud z non fm istud: ita qđ ex vno accidente corruptibili cōcluditur aliqd preter illud subeē: sed ex multis p se sibi inuicem succedēnbus meli⁹ concludit aliqđ eē subiectū aliud a quocunqz illoz. difficile tñ ē assignare mālfestā diaz dependētie forme corruptibilis ad mām: z accidētis ad subz vt i pma dependēs sit pfecti⁹. in scda iperfectius. Si dicas hic faciūt per se vnum illa nō. hic queritꝝ quare ille actus cū suo potētiali facit vnū per se: z nec actus nec potētia ponitur res generis: sed cōpositū ex illis: z illa pncipia in genere ali⁹ actus cuz suo potētiali: qđ tñ vere informat. alias nō esset nisi aggregatio. nō facit vnum per se nec illud cōpositū est in gñe: sed vtrunqz componēs in ppio genere: que rō hmōi qui diceret omnes formas eē vnius gñis: vt pncipia: z cōstituere cōposita vnius generis: licet vni⁹ forme ppa materia sit magis in actu p aliā formā eiusdem gñis pmi non proximi: qz alterius: quia ita ponūt in materijs formarum subsātialiū ponētes plures formas. vnde posset hoc improbari: de hoc quere qstione vltima octaui.

TRA ¶Ad pmum argumentū qđ aliqd est eternum. i. semp durans per se: z nihil ē eo p⁹: vel p aliud: sicut motus per mobile: et tali pōt suba esse prior: qz nō dependet ab eo qđ⁹ nō potest inquātum causat necessario. ¶Ad aliud vno mō sic. qđ tēpus cōsideratur dupliciter. vt passio primi mobilis: vel vt mensura: tūc tēpus vt est passio precedit a pmo mobili tēpore: non autez vt tēpus accipitur pro mensura. ¶Contra omne qđ precedit ab alio tēpore nō est quādo pceditur. ergo si tēpus vt passio pceditur tēpore: vt tps est mensura. idē tempus realiter esset z nō esset simul: qz tēpus passio que pceditur nō ē qñ precedit: et temp⁹ vt mensura quo formaliter pcedit est: sed tps passio z tps mensura sūt realiter idem. ergo idem realiter est z nō ē simul. ¶Aliter dicit sic. qđ substātia pcedit tēpus duratione aliqua: nō tēpore. ¶Sed ꝓtra hoc est argumentum superius factū: qz illa duratio est accidēs: quero tunc qualiter illa precedit si duratiōe: queritur de illa i infinitū: nec pceditur durationē que est ipsa met: qz tunc esset z non eēt simul. ¶Ideo dico sicut prius: qđ nō accipit hic tempus p⁹ prie: vt est numerus motus: sed pcedit tēpore: quia non dependet a tempore. ¶Ad rōnem pmā pro 2ª opinione dico qđ necessario passio ineſt subiecto suo: qz subiectū est cā nēcia illi⁹: nō qz subz dependet ab eo in essentia. ¶Ad aliud de substantia singulari. dico qđ nō esset idea platonis qz in illo esset ppria passio hominis: sed nō haberet accidentia per accidēs. vnde dico qđ individuū cuiuscūqz speciei posset per se existere sine omni accidente per accidens z tamen illa substātia non esset perfectioz qz nunc nec essent alia subiecta per participationem illius. z dico qđ distinguit ab alio individuo: qz aliter est natura specifica in te z in omnib⁹ cōmuniter. vnde distingueretur ab alio per essentiam suam: sicut nunc vel forte per aliquā differentiam individualē quam addit individuum supra speciem: quia distinctio per accidentia est fm accidens.

Substātia ē pmū oīum notitia. Tex. cō. iij. Qō III.

Trum substantia sit primum omnium entiū cognitiōe? Q.

v nō. oīs cognitio oriꝝ a sensu. Sed sensibilia sunt accidentia: ergo accidēs prius cognoscit qz substātia. ¶Posset dici qđ ratio vadit de cognitiōe sensitiua nō intellectiua: de qua tamē intelligit. ¶Contra sicut aliqua cognoscunt a sensu ita a virtute fantastica: z intellectus sic potest ea abstra

here: ⁊ sic intelligere. ¶ Itē ad idem p⁹ de
I.c.II. aīa. Accidētia magnā partē ꝯferunt ⁊c̄.

Ad questionem ꝙ sic: quia de oībus q̄ habēt qd̄ quid simpliciter ꝑfectissima ē cognitio eoruz qñ cognoscitur qd sunt. sicut habent qd: sed substātie est ꝑfectissime qd. ideo d̄ substantia ꝑfectissime cognoscitur. ¶ Tamē intelligēdū est: ꝙ quedā sunt ꝑora generatione: ⁊ quedam ꝑfectione: q̄ generatione sunt ꝑora imperfectiora sūt ecōuerso de alio: tunc suba est ꝑmū oīum cognitōe: qꝛ perfectissimū. accidentia prima generatiōe. ideo ⁊c̄. ¶ Ad arg^m. ꝙ vadit d̄ prioritate generationis. ¶ Cōtra. ꝙ perfectione accidentia sūt ꝑora cognitiōe. ideo cognoscibile cognoscit: qꝛ spēs eius est in cognoscēte: sed in ītellectu est spēs accidētis non substātie. ergo accidens ꝑfecti⁹ cognoscitur. ꝓbatio mi. qꝛ spēs accidentium sunt ī virtute fantastica: ⁊ illoꝝ est abstractio q̄ sunt ibi. Qd̄ aūt spēs substantie non sit in intellectu. ꝓbatio: qꝛ tūc spēs substantie prius esset in sensu. ⁊ sic posset substantia cognosci a sensu. cui⁹ oppositū manifestum est: qꝛ oīa sensibilia sunt q̄ꝫtitates vl' qualitates. ¶ Itē si sic: tūc ꝑ cognitionē naturalem posset ītellect⁹ cognoscere substātiam in sacramento eē vel nō eē. ¶ Ad illd̄ dicit sic: ꝙ substātia facit spēm: ⁊ est ī sensu ⁊ in medio: sed ibi nō est ꝑncipium videndi: sicut nec spēs in aere: qꝛ aer nō hēt potētias cognitiuas rei. cuius ē sili⁹: sed in intellectu ē ꝑncipium vidēdi. ¶ Cōtra h̄ vadit argumentū de sacramento. Aliter dicitur ꝙ nō est in ītellectu nisi spēs accidētis ⁊ īmediate causat̄ illa spēs ab accidente: et me^te a substantia. ⁊ ꝑmo repꝛesentat accidens ⁊ secūdario substātiaz. ¶ Sed cōtra spēs non pōt repꝛesentare distincte illud qd̄ est perfectius illo cuius ē spēs: qꝛ si sic: tunc similitudo alicui⁹ albi remissi. repꝛesentaret album intensum: ⁊ tūc quādocūqꝫ viderē remissum album: viderem intēsum album. ⁊ sic substātia nō erit perfectū cognoscibile: ⁊ tūc cū aliquādo accidens sit per se vt in sacramento: ⁊ repꝛsentat substantiā secūdario: tūc intellectus intelligeret snbstantiā in sacramēto cum ibi sint sola accidētia. Aliter dicit̄ ꝙ substātia cognoscitur per discursum. Et tunc stat ꝙ nō ꝑfecte. ¶ Tunc dicendū ꝙ substantia ē perfectum cognoscile: ⁊ tñ aliquid aliud pōt ꝑfectius cognosci a nobis ꝟm ꝓportiōez cognoscibilitatis sue. qꝛ perfectius repꝛesentat spēs alicuius albi remissi ipsum albuz cuius est species: q̄ꝫ spēs solis repꝛesentet oculo aquile ipsum solem. ⁊ magis video albū ꝟm ꝓportionē visibilitatis sue q̄ꝫ aqla solem ꝟm ꝓportionē visi^tis sue. Tūc dico ꝙ perfectius cognoscitur: cui⁹ spēs est in intellectu. verū est ꝟm ꝓportionem sue cognoscibilitatis: ⁊ tñ substātia de se ē perfectius cognoscibile ⁊ ī se: ⁊ a nobis si possemus ad illā pertingere: sed nō possum⁹ in vita ista: vt habet̄ in. 2. hui⁹. 3. q. ⁊ tūc dictum phi ītelligitur me^ce dictum: non animastice. distinctio hec dat̄ ī. q. de singulari in. 7. Et qꝛ illa cognitio quā habemus de substātia ē ꝑfectioꝛ cognitio cū attingit̄ q̄ꝫ cognitio accidētis: tūc licet accñs sit ꝑmuz cognoscibile respectu intellect⁹ nr̄i generatione: tñ substātia est primum perfectione. Et ideo simpliciter primum.

Substātia ē oīum primum rōne. T. cō. iiij. Questio. iiij.

Trum substātia sit ꝑmum oīuz entiuz diffinitiōe. ita ꝙ substātia cadit in diffōne cuiuscunqꝫ alteri⁹? Q. nō. oē accidens hz ꝓpriū gen⁹: ⁊ ꝓpriam dr̄iam. ex talibus ꝯstituit̄ ꝓpria diffō ⁊ sufficiēs. hoc dicit phūs. 8. hui⁹. ꝙ in diffōne est qd ⁊ quale. Dicit̄ ꝙ tale aggregans genus ⁊ dr̄iam nō est diffō. qꝛ diffō datur cā innotescēdi: sed talis diffō adhuc depēdet ad subam. igit̄ suba requirit̄ in diffōne eius. ¶ Cōtra oē qd̄ ꝑdicat̄ ꝓprie de aliquo subō predicat̄ de eo ꝟm rōnē alicuius ꝑdicati q̄tuoꝛ ꝑdicatoꝝ. ꝑmo topi. vel sub rōne alicuius qnqꝫ vl'inm: sic dd̄o. albedo est coloꝛ. a. nō est ꝑdicatio: nisi vt diffinitio qꝛ phūs diffinit diffinitionē dicens: ꝙ est oīo indicās quid est eē rei: sed illa indicat totam qditatem albedinis: ꝙ aliud nō sit verū. qꝛ accñs est per se sensibile: ⁊ sic eius spēs abstrahi pōt: ⁊ cognosci prius q̄ꝫ aliq̄ suba cognoscatur. ¶ Item tūc sequit̄ ꝙ in

T.c.2.6. ⁊.9. idem. 6⁰. topi^ꝝ. c.4.

ca.3⁰.

p⁹. topi. .c.4.

diffinitiõe eiusdem accidẽtis eẽnt ponenda multa suba: qꝛ opꝫ primũ ⁊ ꝓpriũ poni
T.c.17. ex.7.huiꝰ.⁊ subm gñis ⁊ dr̃ie ꝟm te: qꝛ to-
⁊ infra. ta rõ depẽdet ꝟm te. ¶ Item rõ quã signi-
T.c.28. ficat nomẽ est eiꝰ diffõ.4.huius. Sed nomen accidẽtis nõ significat subm. ḡ subm nõ dꝫ poni i eius diffõne. Dicit̃ ꝙ verum est tñ accñs in ꝯcreto dat itelligere subm. ⁊ illud cointellectũ poni dꝫ. ¶ Cõtra tunc in diffõne accñtis abstracti non poꝛ: qꝛ nõ dat itelligere subm aliq̃ mõ: et talia sũt verius in gñe accñtis. ⁊ sic hr̃ ꝓpositum ꝙ i diffõne accñtis qđ ẽ maxime accñs nõ dẽt poni subm. ¶ Itẽ ad ꝑncipale. si sic. ḡ hec nugatio. nasus symus. ꝑbꝰ ꝯñe: qꝛ ad videndũ nugationẽ ponẽda est rõ pro noie sed posita rõne symi hr̃ nasus: nasus cauꝰ. ¶ Itẽ põt eẽ sine subo. ergo subm non dꝫ poni. ꝓbaꝰ añtis. Quicqd põt cã superior cum iferiore põt ꝑ se. sꝫ cũ iferiori põt facere accñs eẽ ꝑ se. ergo sine eo põt. ꝓbatio ꝑme ꝓpõnis. perfectũ simplicit̃ ẽ: qđ nõ hꝫ aliquã excedẽtiã: sed si ꝑma cã cũ scđa possit facere qđ nõ possit ꝑma per se hꝫ excedentiã: qꝛ ipsa cũ cã secũda excederet seip
5ꝰ.huius. sam solã. ¶ 8. sic. aliq̃ accñtia dicũtur sepa-
T.c.21. rabilia. possunt ergo illa separari: ⁊ ꝑ con-
T.c.37. sequẽs diffiniri per se. ¶ Itẽ. 8. physicoꝝ.
⁊ inde. si cõtingit reperire mouẽs ⁊ motũ simul: ⁊ mouens per se. ergo ⁊ motũ per se: similiter hic de substantia ⁊ accidente.

Dicitur ꝙ est primũ: qꝛ dꝫ poni in diffinitione alioꝝ oĩum: sicut. n. cõuenit aliqbus: qđ qd ẽ. sic diffõ. Sed accidẽtia nõ sũt entia: nisi qꝛ entis ex
T.c.2. 7.huius. ⁊ si sic. nõ hñt qditatẽ: nisi qꝛ illiꝰ entis: nec diffõnem. ergo in diffinitiõe eorum debet poni substantia.

Aliqui dicunt dictuꝫ phi esse verũ nõ de entitate nãli accidẽtiũ sed de entitate aptitudinali accidẽtiũ: tunc aptitudinaliter oĩa accñtia diffiniunt̃ per substantiã nõ actualiter: nec ꝟm entitatez naturalẽ. ¶ Tamẽ ꝟm phm nõ possunt aliquo modo esse nisi in suba. ⁊ ideo simpliciter ⁊ absolute entitas oĩs quã possũt habere ẽ a substantia: qꝛ nec separant̃ ꝟꝫ phꝫ nec habẽt aptitudinẽ ad separationẽ. Si-
T.c.36. militer illud põt haberi ꝑmo phy. contra Anaxago. Impossibile ẽ segregare accñs a suba. Similiter. 7. huius. cõtra platonẽ ca. penultimo. nec rõne nec tpe possunt eẽ ⁊c̃. Tunc diffinit̃ aptitudinaliter ꝑ subam. ita ꝙ insunt aptitudinaliter substantie.

Contra ꝙ nõ sit intentio phi negare oẽm entitatẽ formalr̃ ab accñtibus ꝑter entitatẽ sube actu vr̃ phus 4. phy. posito ꝙ in aliquo spacio sit tñ sonus: q̃rit vtrũ illud spaciũ sit vacuũ? ⁊ rñdet ꝙ si in spacio põt recipi corpus: vacuũ est. si nõ: nõ est vacuũ. Posito ergo ꝙ accidens nõ põt eẽ sine subo: seqtur ꝯtradictoria simul v̄a. vꝫ. ꝙ ibi sit corpus: ⁊ ꝙ non. tũc entitas eoꝝ nãlis est ꝑ substãtiã: ꝑñt tñ actualr̃ eẽ sine ea cũ aptitudine ad subm. ¶ Tũc ad ꝓpõnes phi ꝙ nullũ põt esse sine aptitudine ad subm. ¶ Ad aliud cõtra Anax. loqtur đ cã naturali: qꝛ q̃rere segregare naturalr̃ ẽ ipole. ¶ Cõtra diffiniens minus ẽ ens diffinito. ¶ Rñio veruꝫ ẽ de parte qditatiua diffinitiõis nõ de addito. ¶ Itẽ diffinitũ nõ vr̃ ens nisi ꝑ diffiniens ergo formalr̃ nõ ẽ accidẽs ens: sed tñ per subꝫ. Et hoc videt̃ ex litera: quia entis ⁊c̃. ¶ Item attributo essentialr̃ ad alterũ: ⁊ ei cui attribuit̃ nõ vr̃ ꝯceptus cõis: sicut nec abto ⁊ respectiuo: nec sube ⁊ accidenti. Ad primũ per diffiniẽs additũ nõ recipit formaliter diffinitũ ꝑdicationẽ alicuius. alioqn sicut q̃ꝫtitas eẽt ens ꝑ subam: ita eẽt quãtitas ꝑ subam: ⁊ creatura ens ꝑ deũ. formalis ꝑdicatio est vbi subo ex suo itellectu inest ꝑdicatũ circũscripta a subto oĩ hitudie ad cãm extrĩsecã que nõ est de qditate eiꝰ cuiusmõi semꝑ est efficiens ⁊ mã in q̃. Q. phus dicit itelligat̃ de entitate incõplexi: nõ de ꝑdicatione entis de accñte: nisi forte de cã extrinseca. ¶ Ad scđm si attributum nõ eẽt nisi attributio: ita ꝙ respectꝰ nõ fundaret̃ in aliq̃ abto. maior vr̃ vera. quomodo ergo ordo in ꝑfectione eius qđ ꝑdicat̃ non arguit ordinem ꝑdicationis. quere i q. de inherentia ⁊c̃. de hoc.

Ad primum argumentũ ꝑncipale ꝙ illa rõ ꝑ genus ⁊ dr̃iam non est diffinitio mecc loquendo: qꝛ nõ exprimit qditatẽ oĩo: ⁊ perfecte qꝛ non exprimit aptitudinem ad substantiã nisi addat̃ suba. ¶ Ad illud in con

trarū dr̄ q logice loquēdo p̄dicat᷑ vt diffinitio: qz logicus p̄cedit diffinitionē ex genere ⁊ dr̄ia solū: nō metaphysice loquēdo qz nō exprimit cui⁹ est: cū tm̄ fm se non dependeant. ¶ Aliter sic q reducitur ad aliquod illoz. sicut ista. hō est suba sensibilis non ē genus nec dr̄ia ⁊c. ⁊ tō dicit᷑ q reducatur: tamē nō est vera diffinitio hois. qz ñ exprimit cōpletetotā ēntiā illius: qđ tm̄ p tinet ad diffōnem. ¶ Ad aliud q accidēs cōplenne nō itelligit᷑ sine subo. ¶ Ad illō de spē dico q cog⁹ illa accidētis nō ē complete distincta sz p̄fusa: sz qñ cognoscit᷑ cius est cū illis p̄dicabilib⁹ est cognimo diffinitiua ⁊ distincta. ¶ Ad 3m̄ dōm vel q genus ⁊ dr̄ia: ⁊ spēs hñt idem subm: vel dr̄ia ⁊ spēs hñt idem subiectū: ⁊ genus habz cōmunius subm: sz illud nō dz poni: qz illō subiectū cōmunius itelligit᷑ in subo spēs: qđ ē inferi⁹. ¶ Ad aliud q nō ē ppter modum significandi p̄cretū: q subm dz poni qz accīs fm se dependet saltē aptitudinaliter ⁊ nō est ens nisi sic dependēret. ideo ponit᷑ subiectū ad hoc q cōplete diffiniat᷑ ppter ipsam rem signatā. ¶ Ad aliud q nō ē nugatio. ¶ Ad pbationē latz. dicit pbs: qz rōnes nō sunt certe qz nasus nō est de per se intellū symi. ¶ Cōtra. tūc nō differret dicere nasus symus ⁊ nasus cauus. ⁊ tūc idē symus ⁊ cauus. ꝯs est falsum qz tolle eā lia que relinquent᷑ sūt eālia. Ad hoc q symum nō hz ītra itellū suū per se nasuz: sz licet nō significet b̄. tm̄ nō est idē symū ⁊ cauum: nec dicit symū tm̄ cauitatē: qz symuz dicit aliquā certā habitudinez ad nasum. ¶ Ad aliud de p̄ma cā cōcedo cōclusionē. ¶ Ad aliud accidēs ē separabile. dico qđ nō est separabile: qz pōt separari. ⁊ eē p se sine subo: sed qz corrūpitur post separationem ⁊ alia īseparabilia: qz nō possunt nō esse subo exīte. ¶ Ad aliud q arg̃m ē a minori: qz magis pōt mouēs eē per se q̄s motum: cū motū dependeat a mouente. tō valz argumentum: sed in p̄posito non valet quia arguitur per locuz a minori affirmatiue. p⁹ enim reperire substantiam ⁊ accidens simul. ⁊ substantiaz per se. ergo ⁊ accidens non valet. substantia potest esse p se quod magis videtur. ergo accidens q minus videtur: sed est consequens.

Dico aūt materiā que ē ꝯz se nullaten⁹ neq; qd: neq; quātitas: neq; aliqd aliud eoz; dicit᷑ qbus ens ē determinatuz. Est. n. quoddā de quo p̄dicatur hoz; quodlibet cui ē eē altez. ⁊ catbegoriaz; vnicuiq;. Tex. cō. viij. Questio. v.

Trum materia sit ēs nō. in lra neq; est qd ⁊ē. ¶ Rño. nō in actu sz i pō. ¶ Cōtra. aut ē in potētia materia aut forma aut cōpositū. ¶ Itez qđ generat᷑: nō est. 5. phyc̄oz intelligit᷑ de subiecto generatiōis: qz qđ mouet᷑ est: intelligitur in potētia: qz accidit sibi eē in actu. ꝯ materia nō est in potētia. ¶ Item aut ē actus purus: aut cōpositū ex actu ⁊ potentia neutrum. Tum qz non est scibilis nisi per analogiam. Tum qz tunc aliquid inferius ipsa possibile esset esse: nec p̄mū: qz non distinguitur in fundamento n⁹. ⁊ sic nō ē forma: nec 2m̄: qz est p̄ncipiū. Tz⁹ fic. p̄m⁹ actus est sine omni potentia. ergo ⁊ p̄ma potentia sine omni actu: similiter actus p portionatur potentie: ⁊ ita esset illimitat⁹ ficnt ⁊ potentia est infinita.

T.c.8.

T.c.8.

Contra est p̄ncipiuz per se ex primo phyſicorum: ⁊ per se causa ex secundo.

T.c.52. T.c.28. ⁊ inde. ī.5. hui⁹. t.c.2.⁊.2. huius.

Responsio q trāsmutatio fecit fieri materiā. oē. n. naturale agēs respicit passum in qđ agat: sicut ergo in trāsmutatiōe accidētali transmutās trāsmutat aliqd manēs ab vno termino in alterz: albedo. n. nō fit nigredo: sz albū p̄t⁹ fit nigrū. Ita in generatione generans transmutat aliquid a forma in formam. illud dicitur materia. ¶ Hec rō Aristo. p⁹. phy. t.c.60.1. de generatione. ⁊. 2⁹. t.c.6.⁊.12. metaphy. ca. primo. t.c.6.⁊ alibi pluries. ¶ Respondetur. corrumpenduz est in quod agens agit: sed vltimo instāt. totum mutatur in totū ex p̄mo de genera.

T.c.5.

T.c.1.⁊ 24.

T.c.24.

T.c.24. tiõe. ¶Cõtra. ꝓius naturalr cozrũpẽduz nõ est q̃z genitum fiat. ergo si nihil cozrũpendi manet in illo nũc in quo generans generat, gnãt ex nihilo: nec i aliquid agit. ¶Rño nõ de aliquo subiectiue: sz ex aliq̃ initiatiue: vt ex termino a quo de⁹ vtroq̃z mõ ex nihilo. ¶Cõtra. agẽs hñs in virtute sua causatiua totũ effectũ nõ minus illũ ꝑducet: licet aliud nõ ponatur quo posito magis debilitaf vis agẽtis q̃z fortificetur sed per te generãs hz in virtute sua effectua totũ effectũ: qr nihil eius ꝓsupponit. p actionẽ aũt in cõtrariũ cozrũpendũ debilitatur eius virtus actiua: nõ fortificatur. ¶Confirmatur ratio: qr agẽs naturale potens in aliquẽ totũ effectum de necessitate illum faciet nõ impeditũ ex.9.4.ca. nõ autem ipeditur ignis generare ignem i quẽ põt totum ex datis: qr illa aqua nõ est ꝓsẽs magis aũt impediref si esset ꝓsens. ¶Jtẽ alie cõgruentie ponũtur q̃ est vnũ ꝓmuz potẽtiale: qr in causis materialibus est ordo eẽntialis: sicut in effectib⁹ ex.2. huius. ꝓmũ potentiale videf esse respectu ꝓximi actus. ¶Jtez nulla generatio passiua erit naturalis: qr nullus appetitus ꝓcessit ad terminum generatũ: nam forma cozrupta nõ appetit illũ. qõ pz: qr tũc appetisset suã cozruptionẽ. imo nulla est generatio: ga nulla ꝓuatio q̃ possit esse terminus a quo priuatio. n. nõ est nisi in apto ad habitum inter formas aũt disperatas nõ ẽ p se generatio: qr est ex non subiecto in subz. ¶Jtẽ qõlibet esset itrinsece loquẽdo eque icozruptibile. Nam ita forma aeris nititur saluare se: nec est in aliq̃ aptitudine naturali ex se ad nõ eẽnduz: vt videtur. sicut forma celi: aer autem est per te tñ forma si dicatur aerem habere cõtrariũ: z celum nõ: nihil ad b. qr cõtrariũ nõ facit q̃ illud habet aliqd intrinsecũ ꝓncipiũ quo est cozruptibile. z b videtur eẽ rõ Arı. in.7.ca.5. q̃ omne gñabile hz materiã: pole nãq̃z eẽ z non esse: quo aũt aliqd est tale. s. itrinsece ẽ materia. qr tamẽ materia dicitur eẽ in potẽtia ¶Jntelligẽdu q̃ aliqd dicit in potẽtia dupliciter. vno mõ vt terminus potẽtie siue ad qõ est potẽtia vt albedo generãda. alio mõ vt subm potentie siue in quo est potẽtia vt superficies dealbãda. Qui dicũt materiam eẽ primo mõ ens in potentia dicũt eam simpliciter esse non ens: nec videnf aliquo mõ saluare itentionem Arı. Tum qua tale ens non est subiectum trãsmutationis: sed terminus materia ponit subiectum. Tum qr talis potentia numeraf sm numerum actuũ. ex. 3. phyſicozum. materia aũt vna est respectu formarum oppositarum. 2°. ergo mõ materia ens est in potentia: z magis q̃z subiectũ accidẽtis: quia minus habens in se actualitatis: z maioris actualitatis capax: z ista potentia fundatur in aliquo actu sm cõmentatozez. 3°. celi et mundi: qr recipere nõ ꝓuenit nisi habenti in se ꝓius aliquã entitatem positiuã ꝓtium fundamẽtũ omnis realitatis positiue quid est. ¶Ad arguméta logtur de diuidẽtibus ens p se: vnde sequitur neq̃z aliquod eozũ quibus ens est determinatum sic etiã forma nõ est qd zc̃. ¶Si arguitur vt videtur ex littera. q̃ oia predicantur ð materia denominatiue. igit nulli est idez eẽntialiter. ¶Respondeo. nec pars de toto: nec ecõuerso ꝑdicatur ꝓprie: sz aliquo modo denominatiue: z si nõ: sicut accitia: qr non denominatione extriseca alterius generis. sic ergo materia nõ est hõ: sed humana: sicut aia non est homo: sz humana. ¶Qõ aũté illud de denominatione nihil valeat ꝓ eis. patet ex.9.ca.6. vbi vult q̃ materia denominatiue ꝑdicetur de cõposito. z in hoc assimilatur accidẽti. ergo nõ intelligit b. q̃ sit subiectũ, ꝓprie predicationis denominatiue respectu oium aliozuz qr ꝑdicatiões denominatiue ꝓprie nõ cõuertunt. ¶Jste aũt partes de toto ꝙuerũtur qr z totũ de pte denoiatiue predicatur ¶Ad totũ tñ texũ illũ est alia rñsio: qr illud dz opponẽdo ꝓ falsa parte: qõ vi ex epilogo sequẽte: sic qdẽ intendẽtibus z ex aduersatione: qr statiz argunt ad oppositũ sed ipossibile: qñq̃z. n. cõsueuit Arı. iter argumẽtũ ꝓ z cõtra ponere determinationem qõnis sine aliqua nota solutionis. ¶Ad aliud sicut esse quãtũ est conditio cõmitãs scientẽ: sed non necessaria ad scire. est aũt necessaria ad albedinẽ. Sic entitas actualis ẽ cõditio necessaria mobilis: licz forte nõ ꝓxima: vt habeť.3. phyc oz es nõ inq̃stum es: sed inq̃stum potẽtia statua

T.c.10. z inde.

T.c.5. z inde.

T.c.22.

T.c.

T.c.

T.c

mouetur. ita q̄ a subo generationis remouetur q̄ actualis entitas nō est sibi necessaria. ⁊ itelligat̄ de cōpleta: que semp ē necessaria mobili p̄cise sumpto inq̄tū mobile. ¶ Ad tertiū ē actus tm̄. ¶ Ad p̄mā obiectionē de scibili nōne loquit̄ ibi Ari. d̄ materia in cōi: vt est p se p̄n^m transmutationis nālis: quare magis arguis ex illo dicto de subiecto generationis q̄ alteratiōis: nunquid Ari. ante qntū librū de istis mutationibus distinxit: vel de ptinētibus ad ip̄as. Dicas igit̄ ꝓpter istā auctoritatē: q̄ subiectum alteratiōis ē pura potētia: qr nō scibilis. Ideo rn̄o. scibilitas absoluta nō ē scibilitas cōpleta alicui^9 inquātū cōparatum. Patet de ere ⁊ potētia statua. loquit̄ autē de materia ibi: vt ē p̄ncipiū trāsmutatiōis. h̄ autem est inquantū capax forme p transmutationē. igit̄ tūc cognoscitur vt p̄ncipium ⁊ nō ante qn̄ cognoscit̄ in analogia ad formā: licet aliā notitiā absolutam habeat vel nō habeat qd ad b. Alr̄ ꝓpter defectuz intellect^9 nostri q ex sensibilib^9 cognoscit p̄mo in forme notitiā inducimur p opationes sensibiles: mā nullius opatiōis sensibilis est p̄ncipiū: tn̄ ex formis succedētib^9 q̄ sunt aliaꝝ operationū p̄ncipia: ꝯcludim^9 illud qd ad eas habet analogiā: vt receptiuum ad receptum. ¶ Ad alid̄ qd ar^t. q̄ tūc fieri pōt ea aliqd inferi^9. ¶ Rn̄o. si vis habere iter qd̄cūq; aliqd: ⁊ nihil vnum me^m erit illud aliqd: vel nihil ifimū qd̄ est i substātia. dū sit aliqd: est infimus actus ⁊ potētialis respectu oiuz alioꝝ actuū. ¶ Si vis habere ꝓpriā potētiā purā sine oi actu habebis nihil: sicut si priuationē sine subiecto. de hoc in. 9°. questione prima. ¶ Ad alia est s̄m se diuersum. actus non contendatur de nomine ⁊c̄.

Quare si spēs materia ē prior: ⁊ magis ens ⁊ ip̄o quod ex vtrisq; prior erit ꝓpter eandē rōnem. Tex. cōmenti. vij.

Quapropter species: ⁊ qd̄ ex ambob^9 substantia videtur esse magis q̄ materia. Tex. cōmenti. viij. Questio. vj.

v Trum forma sit prior composito ⁊ mā: ⁊ vtrum magis ens vtroq;? Qd̄ nō cōposito. Omne p accn̄s posterius ē eo qd̄ est per se. 2. physicoꝝ. ca. de casu ⁊ fortuna: forma ē hmōi respectu cōpositi. ꝓba^o. fieri ē per se via ad esse. ergo illud ē per se qd̄ fit p se tale est cōpositum ⁊ forma p accidens 7. hui^9. ¶ Item cōpositum p̄ter entitatem forme icludit aliā. s. materie. illud videt̄ p fectius ens alio qd̄ to^m illud aliud icludit ⁊ aliqd vltra: Qd̄ forma nō fit p̄or materia ⁊ magis ens illa. ꝓbo. illa est maxime substātia que spbstat plurib^9 ⁊ talis est prima suba in p̄dicamētis. Sed mā magis habet hanc rōnē substādi q̄ forma. ergo ē magis suba. ¶ Itē posterius eēntialiter nō videt̄ esse sine p̄ori: sed ecōuerso. ergo vr̄ q̄ materia non possit esse sine forma: sed ecōuerso. ¶ Itē actus est sim^r pfectiōis. alioqn nō attribueret̄ deo. ergo cui verius iest ratio actus. illud videt̄ simplr̄ pfectius: forma ē primo ⁊ p̄ncipalr̄ actus: cōpositū nō nisi p partē est in actu: mā nō nisi pti^{vc} vel denominatiue. ¶ Rn̄o. igit̄ icorruptibilius est pfectius aīato corruptibili. non seqtur nisi s̄m. hoc. n. carē^e. Arguit̄ per rōnem cause. ¶ Cōtra hoc nō cōcludit respectu mā̄e: qr forma nō est cā materie. Similr̄ de cā. vbi cōcurrit rō partis nō videt̄ seq ꝓpositum. Alioqn idē seqtur de materia. In p̄ma ratione de actu forte vis est in verbis. distingue actū vt i. 9. vt opponitur potētie: ⁊ inest materie ⁊ cōposito: ⁊ nō p formam p̄cise nisi inquātū illa est in actu tali: nec tunc per eam: nisi vt p causam partialez vt dicit relationem ad materiaz. quid ad b. ¶ Ad oppositum vtriusq; est Arist. hic.

T.c.66.

T.c.22. ⁊.27.

EX

TRA

Dicendum q̄ forma per quam mā ⁊ cōpositum est simpliciter in actu est prior materia ⁊ composito. ¶ Qd̄ probatur: qr forma est actus materie tāq̄ actuati per formā: cōpositum vero inquantū cōpositū est actu p illaz: tāquā per partē eēntialē ⁊ actus prior ē potētia pfectōne. 9. hui^9: qr forma ē posterior gn̄atiōe mā naturaliter: ergo ē p̄or vtroq; ⁊ spe^r. h̄ pz respectu materie: qr ph̄s ꝓbat

T.c.17. hoc tripliciter.9. huius: qr respectu cõpo-
z inde. siti est manifestũ: de ista ꝓsequẽtia est vt sic
est: aut vt nõ. accũs eni est posteriꝰ gñatio-
ne ꝗ̃ suba. ¶Rño. in eodez gñe fine vbi ẽ
vna generatio vel generatiões o'dinate p
se ad vnum videtur ꝓña tenere.

Ad primũ argumẽtũ dr̃ qꝫ de ne
cessitate ẽ dare aliqd̃
esse formé p se: per qd̃ esse eius p se sit ꝑ
cõpósito illud nõ est eẽ existẽtie quo com-
positũ est per se ens: qr illo forma ẽ per ac
cidẽs: sicut pars p eẽ totius. Sed est ꝓpriũ
esse forme tam qditatiuũ ꝗ̃ exñtie: z eẽ il-
lud est eẽ quo aliquid existit: z ꝫ illud' eẽ
ꝓcedit cõpositũ. z illud esse ẽ simplicit̃ no-
bilius eẽ cõpositi. ¶Tunc forma est ens p
accidens. ¶Verũ est de entitate que ẽ per se
cõpositi: qr forma existit per cõpositũz: tñ
est ens per se ꝑm ꝓpriũ esse. ¶Ad aliud
dicitur qꝫ hoc ꝫ materia a forma qꝫ sub-
stat. ¶Tunc ad formã qꝫ verũ est assũptuz
si hoc haberet ex seipso. Sed si hoc attri-
buitur sibi ab alio nõ opꝫ. imo potest for-
ma magis eẽ substantia que facit materiaz
sic substare. z ita est. ¶Contra tunc mate-
ria nõ haberet subsistentiã potẽtialem de
se respectu omniũ formaruz: sed variatur
substare eius: sicut variant formẽ: z tũc nõ
haberet entitatem ꝓpriam. ¶Ideo aliter
dicit̃ qꝫ substare: vnde est potẽtia recepti-
ua nõ est per se ratio subẽ que est maxime
substãtia. ¶Sed illa rõ substãtie est per se
existere sepabilr̃ ab alijs nõ dependens ab
alijs. Sed illud nõ ꝓ' mãe nisi p formam.
¶Et ad dcm̃ phi: qꝫ suba ꝑma nõ dr̃ talis
solũ: qr substat alijs: ꝫ qr fistit in se non de
pendens: z itelligitur ista cõparatio respe
ctu secũdarũ substãtiarum z accidentium
non respectu forme qua subsistit substan-
tia ꝑma. ¶Ad quartũ. vbi est ordo ꝓrita-
tis nãe q̃ nõ est causalitatis põt posteriꝰ eẽ
fine ꝓriori. etiam si est causalitatis. dũ tñ cau
salitatem illius possit alia cã ꝓrior supple
re. ꝑmo modo est in ꝓposito.

**Singulũ enĩ nõ aliud vide
tur eẽ a suimet substãtia: z qõ
quid erat eẽ dicit̃ singuli sub-
stãtia. Tex. cõ. xx. Qõ vij**

Trum quod qd est. sit idem cum
v eo cuius ẽ? Qõ nõ. ꝫ. de aia z
aliud magnitudo z magni
tudinis eẽ: z caro z carnis
esse. ergo zc̃. ¶Item. 7. hu z
ius. ca. de partib⁹ diffinitiõis. qcquid con z
cipitur cũ materia nõ est idẽ in eo qõ quid
est cũ eo cui⁹ ẽ. Sed oia naturalia cõcipiũ
tur cũ materia: qr hñt hoc in hoc. ¶Item z
in eodẽ cap. sicut in nãlibus ẽ aliqd ꝓter
qditatẽ spẽi. Ita in mathematicis. qr̃ ois il
lius genus oẽ habẽs materiã nõ est idem
illi. ¶Jtẽ si sic: qõ quid est esset generabi
le: sicut illud cuius ẽ. ¶Oppositũ habetur i
7. ca. 1. eoꝝ aũt que fiunt. qꝫ nec species ge z
neratur nec qõ qd est. ¶Dicit̃ qꝫ illud cu z
ius est qõ quid ẽ nõ generatur. Sed gene
ratur singulare p se: cuius nõ est qõ qd est
p se: qr hẽt in se materiã idiuidualẽ. ¶Cõ
tra. generatio ẽ p se in substãtiã: sicut alte
ratio in qualitatẽ: z nullus motus termi
natur ad ens per accidẽs per se. igit̃ gene
ratio erit p se ad aliqd de genere substãtie
tñ ergo aliqd per se generat: cuius ẽ p se
qditas. ¶Aliter dr̃: qꝫ quod qd erat forme
non generat: nec qõ quid erat spẽi. sed qõ
quid erat eẽ singularis gñatur per se sicut
singulare. ¶Contra aut qditas hois ab z
est tota qditas huiꝰ hois: aut in qditate hu
ius est aliqd aliud ꝗ̃ in qditate hois. si pri
mum. tũc qditas hois per se gñatur nõ ni
si inquãtũ ꝓsideratur ab itellectu. z sic non
logtur: si scdm̃ detur. tũc per illud additũ
posset diffiniri cõtra phm in. 7. cõtra plato z
nem qui ꝓbat per tres rõnes qꝫ singulari
ter non diffinitur. ¶Jtẽ ad ꝓncipale. si fic
qditas hominis albi idẽ erit cũ hoie albo
z si hoc. ergo idẽ cũ homine. ꝓbatio ꝓ̃e.
cum dr̃. hõ albus ẽ hõ alb⁹: alb⁹ nõ subsistat
nisi rõne hois. ¶Oppositũ vult phs.

Dicitur ad questiõem
qꝫ qõ quid est. est illõ quod colligitur ex
predicatis in qd: sicut dr̃. 7. ca. 1⁰. ꝫ magnis z
in qua igit̃ rõne nõ inest ꝓdicatum. hec ra
tio qõ quid erat eẽ in singulis. ex hoc dici-
tur qꝫ cum ista ꝓdicata in qd sint formali
ter talia p rõnem: sequitur qꝫ qõ qd est sit
suba ꝑm rõnẽ dicta ꝑm se. scilicet illa q̃ ha

bēt inte^{m} cōpletū p aliquā dr̄iam proprij generis: ⁊ talia simplr̄ loquēdo non sunt nisi substātie: qꝛ accidentia licet habeāt differentiam ꝓprij generis. adhuc depēdent ad sub̄m. Tunc qd̄ quid est nō ē nisi eorū que habent predicata in quid. ⁊ talia sunt spēs sub̄e. ⁊ ibi idē qd̄ quid est cum eo cui⁹ est. ¶ Dicta ꝑm accidēs non sunt idem cū quod qd est eorum: qꝛ si sic. tunc qd̄ quid ē hominis albi eēt idem cū hoīe: sicut arguit ph̄s: quia homo albus non subijcitur nisi rōne alterius partis q̄ est sub̄a. ⁊ ex hoc: qꝛ singularia nō habēt predicata in quid nisi p̄dicata spēi: nō habēt qd nisi qd speciei: ⁊ nullum propriū eorum. quia vero includunt aliqd intra se in quo distinguunt̄ p̄ter materiā specificā: ⁊ iō cuꝫ quod quid est speciei non sunt idē: nec habent aliud qd̄ quid ē. ꝑm hoc pꝫ ad argumenta.

Contra illa .s. p̄mū nihil est formaliter ens nisi suum qd̄ qd est sibi insit. ꝓba°. ph̄s in isto ca. cui nō inest esse bonū non ē bonum. Si ḡ qd̄ quid ē esset ex predicatis in quid. nihil esset formaliter bonū: nec ens nisi per cōsiderationē intellectus: qꝛ facit p̄di^{ta} in qd qd̄ est incōueniens. ¶ Itē hic dr̄ singuluꝫ nō videtur aliō a suimet sub̄a ⁊c̄. Si ergo qd̄ quid est eēt sub̄a: ꝑm ꝙ ipsi dicūt singulum eēt ens rationis. ⁊ ita nullū ens reale ¶ Item veritas in ītellectu cōponēte causatur ex hoc ꝙ aliqua sūt cōposita in re: et naturaliter p̄or est idētitas q̄ꝫ illa veritas. Si ergo hec est vera. homo ē hō. ergo idētitas prior est naturaliter in re: sed idem significat hō. ⁊ qd̄ quid ē. ergo si homo ē idē sibi prius q̄ꝫ cōsideret̄ ab ītellectu. hō erit idem quiditati sue p̄ter oēm ītellectū. vnde qd̄ quid ē. est idē ꝙ res nec depēdet a p̄dicatis in quid: nec ab ītellectu. ¶ Ad auctoritates ph̄i dr̄ ꝙ ph̄s loquitur in .7. logice. ⁊ hoc dicit ipsemet. Unde cū accipiūt lr̄am pro eis: ꝙ hec rō qd̄ quid est in singulis. ibi accipitur ꝙ quid erat eē genitiue ñ nominatiue. ¶ Scd̄m etiā nō valet: quia alia trāslatio hꝫ ex sermonibus. ⁊ dicit q̄si epilogando ꝙ alij sunt modi sub̄e: q̄ꝫ illi duo superius nominati. ¶ Tūc dico ꝙ qd̄ quid est idem est: ꝙ res sine oī intellectu. ¶ Dico ergo ꝙ in omni genere est diffinitio ꝑꝫ ph̄m sicut vnitas ⁊ entitas. similiter de quod qd est hominis albi nō valet: qa si ꝯsequētia valeret. seq^{r} inconueniēs. s. ꝙ tanta esset idētitas hominis in cōsequente cum hoīe albo: quanta est in antecedente hoīs albi cū homine albo: sed nō pōt. maior enim est identitas hoīs albi ad hominem album q̄ꝫ hominis albi ad hominez quia hec homo albus non est homo alb⁹ potest esse conclusio in syllogismo ex oppositis. Sed hec conclusio est ipossibilis. ergo oppo^{m} necessarium. Sed hec ē cōtigens homo ē hō albus: Sim^{r} qd̄ quid est hominis albi ꝑm ph̄m est alicui. idem alicui nō: qꝛ idē est passiuum nō parti ⁊ sub̄e. Tunc philosophus nō facit illā ꝯñaꝫ quā assumūt nisi opponēdo: ⁊ rñdet: aut non: qꝛ extrema fiunt: idem sicut mediū est cuꝫ extremo. Quere expositionē textus in glosa iuxta textū: ⁊ quō in argumēto qd̄ dicūt esse ph̄i fit accidens: ⁊ Aristo. ibi assignat accidens: sed nō necesse est extrema cōiungi: verū est cum quid: sicut nec p se nec cuꝫ contingenti: licꝫ respectu cursus nō eēt accidens. quere ibi. ¶ Quod quarto dicitur de indiuiduis videtur esse falsum. Prima enim substantia est maxime ens in predicatis. ergo si quod quid est non est nisi idē ꝙ res maxime substātia ⁊ ens maxime habent quod quid idest sunt id qd̄ sūt. ¶ Itē illō additū speciei: qcquid sit aut facit vnū per se cū natura speciei aut non. Si nō: et tūc cum sit illud de esse p̄me substātie illō erit ens per accidens: ⁊ nō generatur nec corrūpit̄. Si sic. totū illud est vna sub̄a per se: ⁊ tūc illō totū erit vere sibi idē: ⁊ tñ īcludit aliud a nā spēi. ⁊ pōt hēri ꝓp̄uꝫ qd̄ qd.

Aliter dicitur ꝙ qd ē ens reale nec vniuersale nec particulare ē ꝑm Auicē. Similiter dicta ꝑm se sunt omnes species omnium generum. ⁊ oīa indiuidua q̄ per se sunt in gñe q̄ non includūt res diuersoꝝ generum: sicut res ꝑm se sumitur in primo ca. de ente. Sed dicta ꝑm accidens non sunt idem cum quod quid ē suo: quia non habent quod quid. Sꝫ omnia dicta ꝑm se habent quod quid idez qd̄ ipsa sunt: ⁊ illud est idem sibi simpliciter. quod patet ratiōe philosophi: singulū nō vr̄ aliud: q̄ꝫ suimet substātia: qd̄ qd ē. ergo

T.c.21.

5.meta. ca. p̄mo.

T.c.14.

est substãtia cuiuscũq; extẽdẽdo substãtiaz ad omne genus entiũ. Alioqn nihil dictũ ꝑm se erit ens formalit̃ de se: nec scibile: qꝛ perfecte scire vnũquodq; est scire ipsuz: et hoc est scire ipsũ: qd̃ quid est. Silr̃ accipio rem ⁊ qditatẽ. s. a. ⁊ b. b. est ens ⁊ nõ a. ergo aliud. ergo hz quid ẽ: ⁊ qd̃ qd ẽ ipsius: aut est idem sibi aut aliud. si idẽ. standum in ꝑmo. si aliud sit c. ⁊ quero in infinitũ. ¶ Itẽ b. est qd̃ quid ẽ a. ⁊ nõ est oĩno aliud ab a. igit̃ ĩcludit plus q̃z a. vel minus vel idem ꝑcise. Si minus. ergo nõ ẽ ꝓprium quod
T.c.22. quid est: qꝛ diffinitio ẽ terminus rei. 5. sed terminus ẽ intra quẽ includit̃ tota res. ⁊ nihil ẽ extra. Si plus: tũc ꝯt absoluere illud additũ a. b. ⁊ tũc qd̃ remanet ẽ quod quid est a. qꝛ terminus totũ ĩcludẽs. si idem tm̃ dicit. tũc habetur ꝓpositũ. Similr̃ ꝯt arguere de eo qd̃ habet qd̃ quid ẽ. dico tunc ꝙ est idẽ. modus ẽ iste sicut iste idẽ cõcipitur confuse ⁊ distincte. ⁊ ꝑmo modo sigr̃ ꝑ nomen. scd̃o modo per diffinitõez. sic primo modo dicitur illud cui⁹ ẽ qd̃ quid est. scd̃o modo qd. vnde quid ⁊ id cuius nihil differunt: nisi in diuerso modo cõcipiẽdi idem sed in dictis per accidens non: qꝛ nõ hñt quod quid: quia sunt duo entia.

Ad primũ argumentuz ꝙ carni esse accipit̃ pro qditate: ⁊ caro ꝓ carne habẽte mãm ĩdiuidualẽ Sed tũc vt dcm̃ est nõ est diffinitio carnis illi⁹: sed sicut diffinitio ẽ illi⁹ carnis. sic est idem sibi. ¶ Ad aliud: ꝙ diffõ ꝑm logicuz non est nisi spẽi. ⁊ sic loquit̃ ph̃s ibi. Tamẽ abtc loquẽdo ⁊ realiter ẽ ipsius ĩdiuidui. ¶ Tamẽ ad formã dico ꝙ qd̃ qd ẽ speciei nõ est idem cũ singulari: qꝛ addit aliqd vltra speciem. s. materiã ĩdiuidualẽ. vñ cum suo ꝓprio qd̃ qd est singulare ẽ idez. ¶ Ad aliud ꝙ sermo est hic de qd̃ qd ẽ spẽi. ⁊ cũ illo nõ sunt idẽ. ¶ Ad aliud dico: ꝙ qñ sor
T.c.53. tes generat̃ qd̃ qd eius generat̃ ꝑ se. vnde cõtra platonẽ dicit ph̃s nõ generat̃ domui esse. sed hui⁹: tñ qd̃ qd hoĩs: vt homo ẽ species: nõ generatur: sicut nec spẽs. ¶ Ad illud contra hoc: ꝙ siue quod quid domus sit idem cum quod quid huius domus siue non. ꝓut quod quid consideratur a ratione: non generat̃. ¶ Ad aliud ꝙ non est cõsequẽtia ph̃i: sed est fallacia.

Eorũ autẽ que fiũt hec qdẽ natura fiũt: hec aũt arte. illa ãt casu. Oĩa v̄o q̃ fiunt ab aliquo fiũt: ⁊ ex quo aliquo. ⁊ aliquid Hoc ãt aliqd dico ꝑz quãlibet cathegoriã: aut enĩ hoc: aut q̃le: aut quãtũ: aut quãdo. Tex. cõmen. xxij. Questio. viij.

Trum materia per se generet̃? Qd̃ sic. mobile per se mouet̃ in oĩ motu. ergo in oĩ mutatõe ꝑ se subm generat̃ ꝑ se subm generatiõis ẽ mã: vt proba tph̃s. 5°. physicorum. ⁊ in. 8. hui⁹. ergo. ⁊c̃. ¶ Itez. 5. physicoꝝ. distinguit̃ mutatio in illã que ẽ a nõ subiecto in subm. ⁊ illa ẽ generatio. ⁊ videtur eẽ diffõ generatiõis. Sz mã per se mutatur a nõ subo in subm. ergo gñatur. hoc dicit ph̃us ꝑmo physicoꝝ. ¶ Itẽ. 5. physicorum gñatio nõ est mot⁹. ꝓbatur. qd̃ gñatur nõ ẽ. qd̃ mouetur ẽ. igit̃ gñatio non est motus. Quero ꝓ quo accipitur qd̃ gñat̃ ĩ maiori ꝓpõne. Si ꝓ termino gñatiõis nihil valet. ꝓbatio: qꝛ qd̃ mouet̃ vt terminus motus nõ est. ⁊ qd̃ mouetur vt subm mot⁹ est. ergo motus nõ est motus. g̃ opz vtrobiq; accipere ꝓ subiecto. ¶ Itẽ ens ꝑfectius vr̃ posse ꝓducere minus perfectuz magis q̃z eque ꝑfectũ. Cõpositũ aũt nãle ꝓducit eque perfectũ sibi ꝑm formã q̃ est perfectior mã. ergo materiã q̃ ẽ minus perfecta põt ꝑ formã suã producere. ¶ Itẽ qñ ex raro fit densum videt̃ materie aliqua ꝑs corrũpi ⁊ eꝯuerso generari. ꝓb°. nã in denso signentur tres partes quãtitatis: sub illis sunt tres ꝑtes materie sibi adequate in ratione subiecti. si nª sit alia in raro eadez ꝑs materie ẽ sub duabus ꝑtibus q̃ztitatis. Aut si sic. tũc sub 4.ª parte q̃ztitatis facte de nouo est aliqua ꝑs materie sibi equata: ⁊ nulla triũ ꝑcedentiũ ista quarta pars mãe fuit prius simul cũ aliqua alia parte mãe: qd̃ videtur ĩcõueniens: qꝛ que illaꝝ fuit q̃zta illa q̃ztitate? nõ vtraq;: nõ neutra: nõ vna magis q̃z

gis q̄z altera. p̄z q̄libet esse inc̄ueniens. ¶Itez actus est in ꝑtio receptiuo. ergo sicut est gradus in formis materialibus, ita videt q̄ oz gradus ponere in materijs ꝑtijs ad h̄ vt sint ꝑfe illis formis. ¶Ad primū istoꝝ q̄ actio vniuoca exhaurit totam virtutē ꝓncipij actiui nō videt remanere potētia ad eq̄uoce agendū: agēs agit per formā. ideo ꝓducit simile ꝑm illam. ⁊ ibi exhaurit virtus eius actiua. ideo ⁊c̄.

¶Cōtra. subā generat substantiā ⁊ tñ causat accīs. ¶Rño. posterius causat exhaustā: q̄si virtute tota circa ꝓius nō ec̄ouerso ¶Alij dicūt q̄ materia nō est ꝓducibilis a natura ꝑpter ordinē agentiū: quoꝝ posterius semp̄ p̄supponit in actiōe terminū actiōis ꝑioris. ¶Contra. petitio videtur q̄ materia sit terminus actiōis diuine ſolius: sicut ſubm artis est terminus ꝓductionis naturalis. ꝓ hoc. n. querit. ¶Itē nō ꝑsupponit quātū: ⁊ tñ ꝓducit quātitatē aliam a ꝑsupposita. q̄re nō sic de materia. ¶Rño. primū potētiale in nullius est potentia posterius nā. q̄dcūq̄z est nō p̄supponit potentiale. iō nō est ad primā potentiā: ⁊ hec est ratio bona ꝓ ꝓncipali. ¶Ad secundū. quot ptes sunt eiusdē ꝑportiōis in maiori: quāto tot in minori. Si ḡ in raro sunt quatuor ptes pedales quantitatis. Dico q̄ ſub illis sunt q̄tuor ptes materie: ⁊ in denſo vbi nō erant nisi tres ptes pedales ibi erāt tres ptes māe ſub trib⁹ illis ptibus quātitatis: ⁊ etiā q̄rta nō simul cū vna trū: ſed q̄tuor ille erāt ſub q̄tuor ptib⁹ q̄ntitatis minoribus q̄tuor pedalib⁹. Cū dicis ille ſibi erāt equate. Si ītelligis p̄cise. ita q̄ q̄cūq̄z istarū ſine additiōe ſube nō erat capax maioris q̄ntitatis: falſum est. Est em̄ ſicut tota in potētia ad ꝓtrariū. ſ. rarū ⁊ dēſum maiorē ⁊ minorē q̄ntitatē ita ⁊ quecūq̄z ꝑs māe. ¶Contra. igit̄ quecūq̄z mā cōpoſita est in potētia ad totā q̄ntitatē vniuersi. ¶Rño. q̄ ſubintratio partiū māe: vt ꝑ hoc fiat ꝑdenſatio ⁊ rarefactio ꝑ extra positionē illaꝝ ꝑ q̄ntitatē aduenientē. Improbat alibi. Et ad illō de vniuerſo. ignis est in potētia ad calidū ⁊ min⁹ cal̄z: nec tñ ad calorē infinitū: nec etiā ad calorē mi^m poſſibilē in q̄cūq̄z mixto. ¶Ad. 3. q̄re. ¶Circa ꝓmū argu^m dī: q̄ nō ſequitur ma^m vniuoce ꝓducī: q⁹ est infimū ens: q⁹ nec ſupmū corpus: nec angelus vniuoce ꝓducit tñ ignis generat ignē. ¶Itē nec oz attribuere deo ꝑpter ꝑfectionē effectus q̄ est imꝑfectiſſimus in eſſe ſube magis videt ꝑportionari cāe imꝑfecte. ¶Itez ſi dicas de termino incluſo in termio vniuoce. verū est q̄ in illū pōt agens vt calidiſſimū in min⁹ calidū. Sed nec ſic includit mā in forma: q⁹ est alterius rōnis. ¶Circa ſecundū argumētū ſic arguit. vna ꝑs quātitatis q̄ nō fuit in denſo est in raro. ḡ corrūdet ſibi ꝑs materie ꝓpus q̄ nō fuit quāta: q⁹ tanta materia ſemp̄ ſub tanta quātitate.

¶Contra philoſophus hic ⁊ primo phyſicorum. T.c.22. ⁊ inde.

Palam ergo q̄ nec ſpēs fit aut quodcūq̄z oportet vocare in ſenſibili forma: nec est enim generatio nec q̄ quid erat eſſe huic. T.c.82. **Textus cōmenti. 27.**

Queſtio IX.

Trum forma generet ꝑſe?

Q⁹ ſic. ꝓmo phyco^z. Tria ſunt ꝑ ſe ꝓncipia mutatiōis materia ⁊ forma ⁊ priuatio. ſed forma ⁊ ꝓuatio ſūt ꝓncipia ñ receptiua: ſz in ratiōe terminoꝝ. ſz ꝓuatio est terminus a quo gñatiōis. ḡ forma terminus ad quē ¶Itē. 2. phyco^z. forma est nā: ⁊ ibidē generatio est nālis: q⁹ est via in nām: ſed nō est in materiā: q⁹ ꝑſt: nec incōpoſituz: q⁹ nō est nā. ḡ dicit naturalis: q⁹ est in forma ſed mutatio non denominat nisi a per ſe termino. alioquin denominat a rebus cuiuslibet generis: cum poſſit esse ad rem cuiuslibet generis per accidens. ergo denominatur a forma. ⁊ ita est terminus per ſe ¶Item ſecūdo phyſicoꝝ. forma ⁊ finis incidunt in idem numero. in octauo huius forſan forma ⁊ finis idem. Ex his ſic. ſi forma est finis ⁊ non rei exiſtentis: ſed operatio. ergo generationis per ſe. ¶Item q̄ de nouo ꝓbabet esse. illud generatur. illud est ſola forma: quia tota materia ꝓfuit. ⁊ in compoſito nihil nisi materia ⁊ forma.

T.c.51. ⁊ inde.

T.c.10. ⁊ inde.

T.c.14

T.c.70

T.c.12.

Contra. omne qd̄ generatur: generat̄ ex materia: forme nō est materia: qꝛ si sic. esset ꝓcessus in infinitum.

O portebit enī diuisibile eē semꝑ quod fit: ⁊ eē hoc quidē hoc: ⁊ hoc hoc. Dico aūt hoc quidē materiā: illud vero speciem. Tex. cōmenti. 27.

Non solum autē de substātia ostēdit ratio nō fieri spēm. Tex. cōmē. 32. Q̄ō .X.

Trum composi

v tum generet̄ ꝑ se. ⁊ ꝑmo in omī gñe? Qꝛ nō. illud nō inest ꝑmo qd̄ tm̄ inest ꝑm vnā partē ex ꝑncipio qnti
T.c.1. physicoꝝ. Sꝫ generatio tm̄ inest cōposito rōne forme: qꝛ materia ꝑfuit. ꝓbatio minoris. nihil realiter in composito videt̄ esse prius nō esse nisi forma. ¶ Ad. i. ar^m. 3. q.
T.c.1. rñdeo. ꝑmo est equocū. vt accipit̄ in qnto
T.c.11. physicoꝝ. vt ꝯuenit toti integrali nō ꝑ partem: ⁊ vt accipit̄ ꝑmo posterioꝝ. vt. s. ꝯuenit toti diffinito nō ꝑ partē diffinientez vt cui ꝑus ꝯueniat: licꝫ ꝑ partē: vt quo cōuenit toti. ¶ Primo ꝑmo si est in passiōibus hōgeneis inest cuilibet parti intregrali: sꝫ si in etherogeneis nō: vt totus triāgulus equalis toti quadrato ꝑmo. ¶ 2^m ꝑmo intelligit̄ in ꝓposito: vt triangulus ꝑmo hꝫ tres angulos: lꝫ ꝑ differētiā specificā: vt q̄ nō tñ vt qd̄ prius hꝫ. qꝛ tunc triāgulus nō ꝑmo haberet. Sic forma est vt quo. ita respectu gñari: sicut respectu agere qñ compositū dicit̄ ꝑmo agere. ⁊ ꝑ hoc soluūtur argumēta secūde questionis: qꝛ cōcludūt de ratiōe formali quo: nō de eo qd̄. ¶ Itez si compositū ꝑmo generat̄. ergo aut compositū in actu: quod non est veꝝ: qꝛ qd̄ est non fit: nec compositum in potentia. quia compositū in potētia est in tota generatione: ⁊ qd̄ est non fit. ¶ Dicitur ꝙ cōpositu in potentia fit compositū in actu: nō compositū in potentia. ¶ Contra. omne qd̄ fit aliqd: aliquādo est factum illud. si ergo h̄ tunc compositū in potentia est factū compositum in actu. ⁊ tunc compositū in potētia est compositū in actu. ¶ Item in hoīe nō est nisi materia prima ⁊ aīa. ḡ generās non generat compositū: qꝛ nō materiam nec formā. ergo nihil generat. ¶ Si dicat ꝙ generās ꝑticulare generat compositu ⁊ illud manet in inductiōe intellectiue. s. corpus animatū aīa sensitiua. ¶ Cōtra cōmenta. in. 7. arguit sic. si generās generaret compositū. ⁊ si relinqueret illud sic. ⁊ aliud agens induceret aliā formā: totum non esset vnū: qꝛ nō habet vnum actum. ¶ Ad tertiū argumentū. 3. q. dicitur ꝙ iō homo generat: qꝛ inducit formaꝫ que est necessitas ad intellectiuā. Inducēs autez dispositionē necessitaret ad formā: quasi videtur inducere formā. ⁊ ita generare cōpositum. ¶ Contra hoc tripliciter. omnis potentia passiua est ꝯtradictionis. illa dispositio tenet se ex parte passiui respectu intellectiue. ergo ⁊c̄. ¶ Item illa potentia creans ītellectiuā libere agit: sicut illa nō posita. igitur nō maior necessitas: aut si sic necessario erit ⁊ non ab aliquo agente. ¶ Item. 3. agens omē alicuius: aut est eiꝰ īmediate aut mediate. nō primo modo. h̄ pꝫ. Non secūdo: quia tunc illud mediū esset respectu vltimi in genere cause efficiētis: qd̄ falsum est: qꝛ est tm̄ materia. ¶ Alr̄ dicit̄ ꝙ sicut materia que ꝑfuit vnit̄ forme ⁊ h̄ vnio est vnio est generatio compositi ita si forma ꝑesset. vniret̄ materie: videret̄ esse gñatio: lꝫ ḡ prius nā aīa creet̄: q̄ꝫ vniatur. Si vnio fiat a gñante est gñatio nālis si accidat gñanti an alterū ꝑncipiū geniti sit ꝑ ipm: sic̄ si ꝑ reliquū. ¶ Contra in. q. de ratiōibus semīabilibꝰ corrūpit̄ virtus seminis in instāti vnionis. igit̄ generās nihil videt̄ tūc agere. ¶ Item deus creādo infundit. ¶ Diceret aliqs forte: ꝙ actione gñali qna cooperat̄ nāe. ¶ Contra. ḡ separata posset se reunire qd̄ videt̄ incōueniens ¶ Ad ꝑncipale. si sic ḡ in gñatione qualitatis ⁊ tūc accidētia essent composita ꝯtra phs. 8. huius. capl'o. 3. de ꝑncipio. materiali ꝙ accñtia nō hñt mām nisi in q̄. ¶ Contra ē phs i. 7. huiꝰ ꝙ cōpositū ē diui^le i duo

Ad vtrāqꝫ questionē phs vult: ꝙ solū cōpositū ge-

nerek p se. ¶ Sz p ꝑma q̃stione distinguẽ dũ est de gñatione inq̃ntũ cõpak ad subm in q̃ est: vel inq̃ntũ compak ad terminũ ꝛ sic gñari dictũ a gñatione denoiat equoce si p⁰⁰ accipiak: tunc gñatio põt denoiare subm: sicut mot⁹ mobile. nulla em̃ forma alicui subo iheret q̃ ñ possit denoiare illõ si significet eo mõ quo nata est comparari ad subm. vnde sic ꝟ vera est. mã gñatur: et hoc pbãt tres rõnes ꝑme. ꝛ concedo. vñ de subo supponit pbs q̃ gñatio fundatur in mã. ꝛ querit qd generak: vt terminus. ꝛ illud est cõpositũ. ꝛ est ratio pbi talis: Omne qõ fit. fit ex materia q̃ est ps: solũ cõpositum habet materiã: que est ps. pbatio maioris: Omne qõ fit possibile est esse ꝛ non esse de potẽtia intrinseca loquẽdo. qõ p se ergo fit habet p se ꝓncipiũ quo põt esse et nõ esse. illud ꝓncipiũ est materia: sed solũ compositũ habet materiã parte sui. pbatio minoris. quo ad partẽ affirmatiuã. ex hoc compositũ est tale: quia habet partez potẽtialẽ ꝛ actualẽ. pbatio scõe ptis: qz forꝫ nõ habet formã: nec mã habet materiã: qz iret in infinitũ: sicut pbat pbs. ¶ Ité eiusdem est fieri ꝛ eẽ. Sz esse est cõpositi solus ẽ ꝛ fieri: cũ fieri sit p se via ad esse. ¶ Cõtra hanc rationẽ q̃ro q̃liter esse est eius qõ fit: si fieri sit alicuius: qz esse est eiusdẽ: tũc cõparak eodẽ modo ad id qõ p se fit. Sz esse est actus cõpositi pfectus. ẽ ꝛ fieri est actus eius impfectus. hoc falsum est: qz fieri est mãe vt actus. ¶ Ité z forma est magis ens q̃z compositũ. 7. ẽ esse est magis forme q̃z cõpositi. ¶ Ad primũ hoc q̃ eadẽ ratiõe compãk a pte illius cuius sunt illa: qz fieri est cõpositi vt via: sz nõ sunt illius ꝑm eandem rationẽ a pte ipsoꝛ fieri ꝛ esse: qz fieri est solũ cõpositi vt via ꝛ esse vt actꝰ: ita debet itelligi maioꝛ rõnis. ¶ Ad aliud q̃ eẽ forme p se non terminat generationẽ: sed esse compositi. ꝛ tñ forma ꝑm esse sui prꝫpriũ ꝛ p se est prioꝛ cõposito. ꝛ magis ens vno mõ: vt pz supra vbi qꝝ de hoc. Unde nota q̃ gñatio cũ sit mutatio ꝓmo est potẽtialis ad actũ nõ ꝓmo alicuius esse vt termini nisi illius qõ ꝛsurgit ex ꝟ q̃ mã mutaꝫ ad formã. hoc est esse compositi. Exemplũ. figuratio est trãsmutatio mãe ad figuram: non factio figure.

Ad argumẽta ꝑme q̃stionis. cõcedo primatria: q̃ mã generaꝫ denoiatiue: sicut subm gñationis: non sicut terminus gñationis. ¶ Cõtra. oẽ qõ gñaꝫ aliq̃ generatũ est: qz eiusdẽ est potẽtia ꝛ actꝰ. ẽ mã aliq̃ est generata. ꝟ est impose. ¶ Ad ꝟ sic. q̃ si ꝓcedatur ꝓclusio nihil mali est. ita q̃ sicut mã est subm gñationis: vt est actus ipfectus. ꝛ iõ dr gñari denoiatiue: q̃ sic mã est subiecta aliq̃ gñato esse. ꝛ ita gñata est denoiatiue. ¶ Uel alr q̃ gñari cõparaꝫ ad subm: vt actꝰ. ꝛ ad terminũ vt via eius: sed qõ est vt terminꝰ est i potẽtia ad gñatũ eẽ ꝛ iõ. qõ gñaꝫ vt tminꝰ vie aliq̃ ẽ gñatũ: sz materia nõ sic generaꝫ. ideo nũq̃ generata est.

Ad primã alterius q̃stionis: q̃ duo sunt p se ꝓncipia fieri ꝛ esse: mã ꝛ forma. ꝛ tñ nõ sunt ita ꝓncipia in esse q̃ alterũ p se sit: sed est quo aliud existit: silr ꝛ ti sunt ꝓncipia fieri non oꝫ q̃ alterũ p se fiat vel generek. Sz est quo aliud gñatur sicut materia est quo compositum generaꝫ: vnde forma nõ fit vt terminus sed est quo terminus est: siue existit. ¶ Ad aliud q̃ gñatio dicit naturalis ꝓmo qz est via in ens. s. compositũ naturale. et ex hoc secũdo dicit naturalis: qz est via in naturã: sed nõ ꝓmo. Unde compositũ est ens naturale: quia forma eius est natura. Unde ly qz non dicit causam imediatã: sz remotã: sed quia est via in ens nature. iõ dicit generatio naturalis ꝓmo ꝛ secundario: quia est in formã que est natura. vnde ꝓcedo q̃ forma est finis generatiõis: quia est illud quo compositũ finit generationẽ tñ est per se finis materie. ¶ Ad aliud. q̃ verum est de esse cõposito ex potentiali ꝛ actuali. Et cum dicitur sola forma est post nõ esse. Dico q̃ totũ cõpositũ ex ꝑtibus habet esse post nõ esse. Tñ esse inq̃ntũ forme nõ acquirit p gñationẽ: sz inq̃ntũ est cõpositi.

Ad tertiã questionez q̃ omnes concedunt compositum in genere substantie per se generari: sed in genere accidentis generatur subiectum cuz accidente. i. compositũ ex subiecto ꝛ accidente: non aliqõ compositũ cõpositione illius gñis ex ꝓncipijs essentialibꝰ ꝑm ali

qs: qz nõ gñat sphera: sz sphera erea: nec lignũ: sz albũ lignũ ꝟm phm hic ⁊ ibi dicit.
T.c.32. Cõmẽtator: ꝙ cõpositũ in quãtitate ⁊ q̃litate est cõpositũ ex substantia ⁊ accidẽte.

T.c.4. ad finem **Contra hoc entis per** accñs nõ est gñatio ꝑ se ex.6.huius. Sz cõpositũ ex suba ⁊ accñte est ens ꝑ accñs. ḡ illius nõ est gñatio ꝑ se. igit gñatur aliqđ cõpositũ ꝓprij gñis. Dicit ꝙ phs loqt de ente ꝑ accñs qđ euenit ꝑter intentionẽ cãe in minori ꝑ te nõ de ente ꝑ accñs: qđ aggregat duo diuersoꝝ generũ. ¶ Cõtra. ꝙ nõ
T.c.4. iuxta ꝑncipium sic intelligit: qz in ꝑn° illius capl'i repetit. tres diuisiones. ⁊ de tertia exeqtur excludẽdo vnũ membrũ. Sz illud est de ente ꝑ accñs qđ aggregat ĩ se diuersas res diuersoꝝ generꝝ: qz ens ꝟm se ꝯtinet rem vnius
T.c.4. circa me^m gñis. ¶ Itẽ dicit ibidẽ ꝙ plato nõ malefecit q dixit ens ꝑ accñs esse nõ ens. sed ens eueniẽs ꝑter intẽtionẽ cãe est vere ens in se. Silr sophĩ nõ est de ente casuali: sed de ente aggregãte diuersas res diuersoꝝ generũ. ⁊ silr phs dicit ꝙ illud est ens tm̃ ꝟm nomẽ. s. ens aggregãs duas nãs: qđ nõ est verũ de ente casuali: qz eadem eueniunt a casu ⁊ a ꝓposito.

Et concedo hec argumẽta ꝙ nõ gñat ꝑ se lignũ albũ: qđ est cõtra opinionẽ: qz eiusdẽ erit actus ⁊ fieri vt via. Sz entis ꝑ accñs nõ est actus. igit nec fieri qđ est generari ꝑ se dico: ꝑ accñs põt tñ esse illius. ¶ Itez oĩs motus ⁊ mutatio distinguũtur ꝟm gen° a ꝑ se termino. Sz ens ꝑ accñs nõ distinguit gñe ab hoĩe vel a termio suo: qz ĩ nullo gñe. ḡ alteratio ad lignũ albũ nõ distinguit ab alteratiõe ad hoĩez albũ. ¶ Itez in.7. eodẽ mõ est gene
T.c.27. ⁊ inde. rans cõpositũ ⁊ generatũ. Sz generãs in gñe accñtis nõ est ꝑ se cõpositũ ex subo et accñte. ḡ nec genitum. ꝑ° mi. calefactio est vnus mot°. Sz oĩs mot° vnus est ab vna forma: vt hr̃.8. qz si faciẽs sit idẽ ꝑ accñs faciet multa. ¶ Item si cal'm esset sepatũ generaret sicut cũ subo: sicut pz de spẽbus in sacramẽto. ḡ de rõne generãtis nõ ẽ cõpositio ex subo ⁊ accñte. ḡ nec de rõne geniti.

Ideo aliter dicit ꝙ cõpositum est ens ꝑ se ex propria potẽtia ⁊ ꝓprio actu. Declarat sic phs in.12°.2.c. ꝑ totũ dicit ꝙ cãe ⁊ ꝑncipia entiũ sunt quodãmodo eadẽ: quodãmõ nõ eadẽ: qz sunt ꝓportionar eadẽ ꝓportionar altera: sicut ꝑn^ta sunt altera: ⁊ sicut in gñe subẽ ꝑuatio ⁊c̃. sicut igit in gñe subẽ sunt ꝓpria ꝑncipia ⁊ mã ⁊ forma: sic vt videtur ꝟm phm in alijs generib°. Dicit ꝙ illa potẽtia q̃ est in gñe accidentiũ est ꝓpriũ susceptiuũ illius accidẽtis: vt dr̃ in.12. ⁊ exẽplificãdo ibi dicit. albũ ⁊ supficies: tanq̃z supficies sit eius potẽtiale. ⁊ certũ est ꝙ nõ est in eodẽ gñe cũ albo ⁊ nigro: nec ꝑ se nec ꝑ reductionẽ. ¶ Cõtra. phus ꝯcludit diuersitatẽ similẽ in ꝑncipijs ⁊ ꝑncipiatis. ¶ Sz si hec rñõ sit vera. tũc seqtur ꝙ non essent tot ibi altera ꝑncipia: sicut genera et ꝑncipiata: qz ꝓximũ fundamentũ rel'onis põt esse q̃litas ⁊ agere ⁊ pati. ⁊ potentia actiua ⁊c̃. Ita ꝙ quatuor genera possunt esse ꝓxima fundamẽta rel'onis que est eadem ⁊ in eodem genere. ḡ si tanta diuersitas tũc ꝑn^ta differrent quatuor generibus generalissimis. Similr eadem res subiecta: loquẽdo de subiecto qđ est obiectũ siue res generis prior põt esse ĩmediatũ subiectuz differẽtiũ genere. Ita ꝙ neutruz recipiat mediãte alio. illa ergo ꝑncipiata differũt genere: ⁊ tñ potẽtia nõ est eadem nec altera sicut ꝑncipiata. oz ergo ponere tria ꝑncipia ꝓportionalia in quolibet genere diuersa diuersoꝝ: sicut ⁊ genera sunt diuersa. ita ꝙ sit ꝑncipiũ potentiale in quolibet genere diuersum. ⁊ silr priuatio ⁊ forma. Similiter illud qđ dicũt de supficie nõ cogit: qz ponit hoc pro exẽplo: qz potentia ꝓpria non est nota. Unde in substantijs sensibilibus exemplificans de priuatione et forma ⁊ materia dicit. calidum ⁊ frigidum que ꝟm oẽs nõ sunt forme substãtiales: sz accidẽtales. sicut artificialia ⁊ nõ materie: sed cõpositum. ¶ Item in.8°.c. de forma contra platonẽ. dubitatio antisthenicoruz hẽt locũ ꝯtra platonẽ. s. ꝙ cũ in diffinitõe cuiuslibet qđ diffinit: oz ꝙ sit qd quale. i. materia: vnde ꝯcludit ꝙ idea nõ diffinit. Sed dicitur ꝙ sufficiunt cõceptus diuersi ¶ Contra. tunc argumentũ nihil est ꝯtra platonẽ: qz ita diceret de idea: ꝙ sicut albedo habet conceptus diuersos. sic posset di

ci de idea. ¶ Confirmo illud. oīs diffinitio est ratio ex noibus. nam vnū nomē nō facit rem esse notā: vt dicit ibidem. ista noia signabūt alterū genus alterā differentiā si sint nulle istoꝝ vnitoꝝ: qꝛ vnum est potentiale: aliud est actuale. ⁊ ad genus ⁊ differentiā hic ꝑtinēt. ¶ Item illa noia oꝫ ꝙ significēt essentiā ad hoc ꝙ diffiniāt nām rei. ⁊ tunc aut signant ꝑ se eandē essentiaꝫ aut alterā. Si alteram. ꝓpositū habeo. Si eandē bis dicet idē. si ponat res ꝓ noibus sicut de modis differēdi arguit cōtra Cōment. ¶ Item si non sic esset. sufficeret tm̄ genus in diffinitiōe exquo totā essentiam signat. ¶ Ad ꝑncipale planū est in nūeris ꝙ ibi est vna potētia ⁊ mā alia a forma nō ipa res q̄ est vna: qꝛ ex rebus nō componitur numerus. si g̃ ibi ita est qd mali. sic est in alijs. Similr ꝯtinuū habet partē extra partē inq̄ꝫtuꝫ ꝯtinuū illa pars vel partes nō sunt ꝯtinuū. sunt ergo materiale ⁊ formale. i. forma ꝯtinui supaddita.

Dico ergo ꝙ que sunt in gn̄e ꝑ se: vt spēs sunt sic cōposita. silr hoc pꝫ in sacramēto: vbi ꝑ nām accn̄tia mouētur ⁊ transmutant. ¶ Cōtra omne accn̄s est forma. si g̃ aliqd̄ sit cōpositum forme est forma. h̄ ꝯtra ph̄m: qꝛ tunc iretur in infinitū. ¶ Item forma est cōpositioni ꝯtingens in simplici ⁊ inuariabili essentia consistens. g̃ ⁊c̄. ¶ Item si sic. vnū qd̄qꝫ sufficiēter ꝯstituit ꝑ ꝑncipia essentialia. Tūc accn̄s sic posset diffiniri absqꝫ suba ¶ Item tunc albedo fieret nigredo sicut ignis aqua: sicut em̄ ibi est sub̄m ꝙ potest differre trāsmutationē sic hic: qd̄ est cōtra ph̄m in primo physicoꝝ. vbi dicit ꝯtrariū nō fit ꝯtrariū: sꝫ est aliqd sub vtroqꝫ. ¶ Ad primū vult ibidē ꝙ compositū ꝑ se gn̄atur ⁊ nō forma cōpositi generati: qꝛ si sic tunc ibitur in ifinitū: sꝫ nō ibit in ifinitū: nisi detur ꝙ silis est ratio in formis cōpositoꝝ: sꝫ albedo licet sit forma accn̄talis sube: tn̄ nō est forma compositi ꝑ se gn̄ati in gn̄e accidētis: sꝫ est ip̄mmet cōpositū eiꝰ: tn̄ cōpositi. i. albedinis est aliqua forma q̄ nō generat. ¶ Ad aliud ꝓbat simplicitatē ibidē: qꝛ compositū eueniēs cōposito facit maius: sꝫ forma eueniēs cōposito nō facit maius: vt dicit exemplū. ibi albedo adueniēs corpori nō facit corpus maius. Cōcludit g̃ tm̄ ꝙ nō facit maius extēsiue. ⁊ hoc est veruꝫ: nulla em̄ forma facit sic maius: nisi quantitas: sꝫ a cōpositione illa alia est cōpositiō multiplex valde. Jō stat ꝙ ⁊ si nō sit cōposita cōpositione illa: ꝙ sit ibi compō ꝑfectionis. ¶ Ad rōnes. accn̄s ꝑm oēs hēt genus ⁊ differentiā. sicut g̃ diffinitio ad rem sic ꝑtes ad partes. sicut g̃ tota signat essentiam totā. sic ꝑtes ꝑtes essentie. ⁊ ita ꝙ vna partē materialē. alia formalē. ¶ Ad aliud sicut ex igne fit aer sic ex albedīe nigredo. ita ꝙ neutrolibet hoc totū fit. vl̄ vertit in hoc totum: sed qd sub stratum sub vno est post sub alio: tn̄ nō cōcedimus ita de albedine ⁊ nigredine: sicut est in suba: qꝛ potētia sub albedine nō est qd ꝑ se subsistens: sꝫ dependēs a subo. ideo nō potest mutari ad aliā formā: nisi mutet sub̄m. sꝫ mā sube ita substat formis: ꝙ nihil est substratum sub materia ad hoc ꝙ recipiat. sꝫ ipsamet sine alio recipit. Silr potentia accn̄tis est ignota.

T.c.33. huius.

Ad argumentuꝫ principale dicit ꝙ cōpositū in actu gn̄at. ⁊ cuꝫ dr̄ tale est. dico ꝙ nō est qn̄ generat: ipsuꝫ tn̄ ꝑm ꝙ terminat generationem: est actu. ¶ Ad aliud de gn̄atione hoīs. dr̄ ꝙ est naturalis: qꝛ nō solum illud qd̄ inducit formā: sed qd̄ inducit dispositionē necessitantē ad inductionē forme dr̄ generās. ⁊ in ꝓposito. hō disponit materiā. iō dicit generans. ¶ Ad tertiū dicit. ꝙ in alijs generibus generat ens ꝑ se: ⁊ cū dicit ꝙ non habent materiaꝫ. Verū est ꝑm ꝙ materia dr̄ substare forme: sicut est in gn̄e sube: sꝫ totū cōpositū in genere accn̄tis ex potētia ⁊ forma inheret alteri. ¶ Ad aliō ꝙ nunq̄ꝫ est mutatio in accidentibus: nisi qꝛ subiectū mutatur.

Vtrū igitur est quedā sphera ꝑter has: aut domus ꝑter lateres: aut nunq̄ꝫ facta est: si sic erat hoc aliqd. Sed qꝛ tale significat: hoc aūt determinatū non est. sed gn̄at ⁊ facit ex hoc

tale qō qñ generatū ē: est hoc tale. hoc autem est omne hoc. Tex. cōmen. 28. Qō XI.

Trum ratio phi

Vtrum philosophi ꝓtra pponē valeat quā ponit de idea? Oꝛ nō. qꝛ si sic. arguit qꝫ nū qꝫ generatū est hoc aliqd. Sed ꝓclusio est sic falsa: sed hoc nō videt valere: qꝛ forma in cōposito est ꝓncipiū generādi cōpositū. igit si p se esset idem ageret. exm̄ calor sepatus. ¶Jtē nullū agens nāle ptrē agit nisi mediātibus qlitatibus actiuis ⁊ passiuis. ḡ nullū tale iducit formam substantialē: qꝛ nō iducit aliqd nobilius qꝫ sit forma ꝑm quā agit. ḡ iducitur a forma seꝑata. ¶Hic etiā sunt due difficultates: qꝛ illa virtus in semine nō pōt causare aīam. Tum qꝛ coꝛrūpit cū forma seminis qñ aīa ꝑmo est. ⁊ ita est a nō ente. Tuꝫ qꝛ aīa nobilioꝛ est illa virtute: virtus ꝑtis nihil est: qꝛ nō est agens supius: sꝫ ꝑ accēs ordinātū. ¶Jtē oīa q̄ generāt generātur ab vniuoco. ca°. isto. sꝫ in putrefactū nō est vniuocū generās nisi sit aliqd vniuocū seꝑatū. sicut videt specialr in aīatis: quoꝛ forma nobilioꝛ est q̄cūqꝫ forma pure coꝛporea. Nō valet ꝫ fugere ad angelos: qꝛ articulus dānatus est. 2. c. 7. ⁊. 13. ḡ ois aīa imediate est a deo. ¶Jtē qꝫ rō sua nō valꝫ aīa intellectiua nō est a generāte: sꝫ a creāte q̄ est pura forma: ⁊ tñ genitū est ꝫ aliqd ergo ꝓña nō valet. ¶Oppositū phus.

T. c. 28. **Dicitur** qꝫ rō phi valet. Qō ꝑbaf: qꝛ si generās sit tñ forma ḡ in generādo nō dependet a mā. ⁊ si ꝫ ꝑducit sibi sile oīno. ⁊ si nō hoc est ꝓpter defectū a ꝑte materie. qñ idem facit idē. 2. de T. c. 56. generatiōe. si ḡ generās est forma tñ ⁊ genitū. ¶Jtē si genitū esset ꝫ aliqd. ḡ gñatur ꝑ transmutationē māe. ḡ generās erit cōpositū. qꝛ forma tñ nō pōt trāsmutare ma- ꝑto 28. ⁊ 31 huius. teriā. vñ cōmēta. forma nō pōt trāsmutare materiā. ió ponētes creationē oportebat eos ponere creās compositū ex materia ⁊ forma. ¶Dicit qꝫ oꝛ ponere agēs cōpositū disponēs materiā: sꝫ sola forma pōt in- 31. ducere formā. ¶Cōtra ꝫ. cōmēta. in eodē cometo excludit hāc rñsionē. si illud qō generat subm forme esset aliud a generante formā: tūc subm ⁊ sua forma essent duo in actu. ¶Jtem si sic. vnū actu: ꝑm qꝫ vnū generaf a duobus agētibus: ¶Nota qꝫ ꝫ in- 31. nuit rño cōmētatoꝛis ꝫ in cōmento: ⁊ tres rationes qbus oñdit ꝓñam Ax. ꝑma ꝓpter assimilationē. 2ª ꝓpter ꝓpoꝛtionabilitatez imaterialis ad materiale in ratione mouētis. tertia qꝛ excludit rñsionē illam predictā. ⁊ pcedit ex vnitate compositi.

Contra qꝫ ꝑma rō nō ꝓbet ꝓñam. omne agēs quantuz est de se. pducit sibi sile. Instātia. actio ꝑme causе minus depēdet a mā: q̄z actio alicuius idee si esset. Sed primū nō pōt pducere sibi sile semp: sꝫ pducit materiā sicut formaz ⁊ sil̄r compositū: qꝛ qcqd pōt causa inferioꝛ pōt ⁊ superioꝛ: sꝫ inferioꝛ pōt gñare compositū. ḡ ⁊c. ¶Jtem ꝓña assumpta nō valet: qꝫ agens non est in materia. ió non dependet actio a materia: qꝛ omne agēs citra primū regrit materiā in quā agat: ⁊ tñ aliqd est agēs imateriale ꝑter ꝑmū. ¶Jtē ꝓtra secundā rationē ista ꝓpositio videt impolis. imateriale non pōt transmutare materiā. ⁊ hoc ꝓpter q̄tuoꝛ. ¶Primo qꝛ ex ipsa segtur impossibile. s. qꝫ prima causa nō pōt transmutare materiā: qꝛ nullus agēs sepatū est. ita imateriale: sicut prima causa. 1450. ¶Jtem scō. impolē est aliqd transmutare aliud ꝑ mediū nisi trāsmutet medium: sed cōmenta. in fine illius cōmenti dicit qꝫ forma sepata pōt transmutare materiā mediāte coꝛpe celesti. ergo pōt trāsmutare illud coꝛpus mediuz. alias ꝓcederet in ifinitū: qꝛ vltimū transmutatū transmutatur ab aliq̄ transmutāte: ⁊ illud est materiale ⁊ deueniet ad aliqd transmutās nō coꝛpus qd̄ transmutet coꝛpus imediate. ¶Jtem. 3. de dictis ꝓpꝛijs segtur oppositū dicti sui: qꝛ dicit qꝫ coꝛpoꝛa celestia in illis que generant ꝑ putrefactionē dant illis aliqd loco seminū: sed coꝛpoꝛa celestia sunt forme. ita qꝫ nō ē ibi materia recepti- 3ª ua forme substantialis ꝑm ipm in de subaoꝛbis. ḡ sola forma pōt transmutare materiā. ¶Jtem. 4°. transmutās trāsmutat in- T. c. 2. in. q̄ztū est in actu. 9°. huius. ⁊ in q̄ztū tale accidit sibi ꝫ e principiū potētiale. ḡ accidit trāsmutare

mutāti habere materiā: ⁊ esse compositu3 ¶ Itē ꝯtra aliud qd̄ tangit excludēdo responsionē ꝑ vnitatē cōpositi. dicit. n. ꝙ subiectū ⁊ forma essent duo in actu: ⁊ ꝙ vnu3 actu esset a duobus agētibus. h̄ sunt opposita: q: si sub̄m ⁊ forma sunt duo. tunc non sunt vnū actu: sed duo actu. ¶ Itē ex eodē affirmato ⁊ negato nō seqtur idē. ¶ Itē ꝙ ratio nō valet in se: q: materia est a deo: q: ingenerabilis: ⁊ tñ forma est a generante ꝑticulari. ḡ sub̄m ⁊ forma sunt duo in actu non valet: q: tota materia est in potentia ⁊ actus adueniens facit vnum actu. ¶ Itez alia ratio nō valet qñ infert ꝙ vnū actu est a duobus agētibus. ꝓ°. ꝙ ꝯclusio sit necessaria. aliqs vnus effectus est ab agente ꝑticulari. ⁊ qcqd est a causa particulari est ab oībus causis vl̄ibus or^tis ⁊ veri^9 q̄ ab isto ꝑticulari: ⁊ illud voluit pl̄o vt imponit̄ sibi: tñ ꝙ esset a duobus agētibus eque primis: ⁊ eque īmediatis hoc esset impol̄e: s3 isto mō nō pōt inferre ꝯtra platonē: quia disponens ⁊ inducens sunt agentia ordinata.

Dicitur ideo ad. q. ꝙ ph̄s probat ideas nō esse necessarias ad gñationē. nō qn sint possibiles: ⁊ hoc sufficit ph̄o. Qd̄ ꝓbat̄. nunq̄ ponēda sūt plura vbi sufficit vnū s̄m ip̄m ꝓmo phycoꝝ. ca° illo. ꝯñs aūt ⁊c̄. S3 generatio vniuoca pōt saluari sine ideis. iō nō oz eas ponere ꝓpter generationē. S3 compositū ꝑticulare gñat cōpositū ꝑticulare: ⁊ h̄ vniuoce: ⁊ magis est gñatio illa vniuoca q̄ esset cōpositi gñati ab idea. ḡ non est necesse ponere ideā ꝓpter gñationez: tñ nō ꝓbat ꝙ nō sunt pol̄es. ⁊ hoc sonat l̄ra sua: q: dicit si sint idee ꝑter singularia nihil vtiles erunt ad generationē. Unde nō vult ꝙ impossibile sit eas eē. S3 ꝓpter generationē vniuocā non est necesse ponere eas.

Ad primu3 argumētū: ꝙ qualitates actiue nō sunt īmediatū ꝑncipiū eliciēdi quālibet actionē: s3 forma substātialis est īmediatū ꝑncipiū gñationis substātialis sicut q̄litas respectu motus. Sed dictū ph̄i h3 veritatez respectu dispositionis materie. ¶ Ad aliō ꝙ oīa fiunt aliqual̄r ex vniuoco: q: agēs vel h3 formā quā ꝓducit formal̄r i se. ⁊ tūc gñatio simpl̄r est vniuoca: aut h3 formā illam in virtute: ⁊ tunc gñatio nō vniuoca simpl̄r vt prius: sed s̄m qd. ¶ Ad aliud ꝙ hec ꝯña est bona. ⁊ sufficit ph̄o: q: si genitū est hoc aliqd: nō oz generantē esse formā separatā. Sed sufficit ipsum generās esse compositum.

Qui vellet tenere viaz cōmenta. innitēdo secūde rōni eius. non vl̄iter: sicut ip̄e intēdit: q: sic īprobat̄ ꝑ primā instantiā de deo. Sed ꝑticulariter de quolibet agēte creato posset sic arguere: Agēs creatū nihil generat nisi prius alteret corrūpendū: īmateriale creatū nō pōt alterare. ḡ ⁊c̄. ꝓ°. ma. non de nihilo gñat: nec de materia sine forma. ḡ reqrit compositū in qd̄ agit: illud nō corrūpitur sine alteratione ꝑuia. ꝓ°. mi. nihil alterat nisi h3 q̄litates actiuas formal̄r vel virtual̄r. S3 sub̄a sepata creata nec h3 q̄litates actiuas formal̄r. p3 nec virtual̄r. ꝓbat̄: q: omniu3 qualitatū spiritualiū q̄s habet cū sint ꝑme vel scd̄e spēi q̄litatis tota virtus exhaurit̄ per opationē intra cuius ille sunt ꝑncipia ergo nihil extra causant. ¶ Contra istam rationē instatur. primo contra maiorem: quia vidētur ꝙ aliud possit alterare: ⁊ aliud generare: sicut in ꝓductione hoīs: nec aliter ꝓbatur ma. nisi q: oportet alterationem ꝑcedere gñationē: nō aūt ꝙ vtraq3 sit ab eodē. sic idea ponet̄ generās: sed sinolon alterās. ¶ Itē mi. negat̄. ⁊ contra secundā partem minoris ꝓsill̄i ꝓbantis eā arguitur: quia Aꝝ. in illo cap̄. in generatione quāti non oportet preexistere q̄tum actu ergo quātitas equiuoce pōt generari pari ratione: ⁊ alia accidentia. ¶ Item si non a substantia saltim ab alia qualitate in angelo: que perfectior est potest generari vt videtur alia minus perfecta in corpore: sicut a luce lumen: vel potius calor. ¶ Item contra primā partem eiusdez minoris secūdi. s. ꝓsill̄i: quia plato posuit idearum passiones: quia ⁊ scientiaz de eis igitur s̄m ipsum haberēt proprietates naturales ꝑ quas possent formaliter alterare. ¶ Item contra totam rationē: quō ipsa nō eque ꝯcluderet de deo: sic̄ de angelo.

T.c.32.

¶Ad ista. ad. 1. dicitur q̄ nihil nobilitatis negandū est alicui nature nisi appeat necessitas: q̄r. 2. de gñatione. naturā semp ingrim⁹ desiderare qd̄ melius est. Nullus aūt incōueniēs. si h̄ ignis generet: q̄r ſm platonē hēt sil'em pfectionē cū idea lz minus pfecte: ergo ⁊ opationē similē: lz min⁹ intensam. Itaq; si cū h̄ idea generet. videt ſm cōmenta. q̄ vnū actu est a duobus agētibus nō ordinatis: sicut pcedit vltima ratio hic iducta ꝯtra cōmēta. Qñ igit̄ hic accipitur aliud pōt alterare: ⁊ aliud gñare. negat̄ de illis actiuis: quoꝝ vnum necesse est generare. sicut ⁊ aliud. nō iam negatur q̄ illud aliud nō posset: sz q̄r hoc potente ⁊ ideo necessario faciēte. aliud non pōt in eodem ordine cause respectu eiusdē geniti. Sz q̄r illud videt̄ minus tribuere ideis Al'r dicit̄ q̄ mutatio terminās motū nūq̄ pōt esse nisi a cā mouēte in isto moto: licet qñq; sit imediate mutatio ab isto qd̄ mouet mediate: vt in gñatione hoīs nūq̄ primo mouet in alteratiōe idea: nec mediate nec imediate: q̄r pticulare agēs sufficiēter alterat. ita q̄ aliud eiusdē ordinis nō pōt idem alterare. ḡ nō pōt esse idea causa mutationis terminātis illū motū. maior pbatur: q̄r terminare ⁊ p se terminus videtur esse ab eodem. ¶Sed hec ratio quasi eadem est cū precedēte: q̄r illa dicit sinolon gñare. ⁊ ideo nō ideam: sz sinolon alterare. ⁊ iō nō ideā. ¶Et vltra. ḡ nec generare ¶In hac forte scd̄a sunt plura dubia: q̄ in p̄ma. Hec ppō tñ. s. mutatio terminās motū nunq̄ pōt esse nisi a cā mouente in illo motu videtur necessaria si iudiuisibile in quātitate ꝯtinua nihil sit: sz si est aliqd ppositio vera est ſm henricū: q̄r ppter eam ponit duas formas in hoīe. ⁊ hoc loquendo de mutatiōe intrinsece terminate: non aūt de quacūq; cōcomitāte: q̄r creatio aīe cōcomitat̄ iductionē forme mixti in hoīe: sed illud lz qd̄ seqt̄ ppositionē sit verū: tūc ppō nō valet p Henr̄. lz h̄ valeat ꝯtra ideā p illo lz arguit̄: q̄ sicut in p̄ori instāti nāe terminat̄ actio scd̄i: ⁊ in scd̄o instāti nāe est actio p̄mi in q̄ nūc 2m nihil coagit p̄mo: lz vsq; tūc coegit q̄re nō ita etiā qñ est motus pōt coagere: ⁊ in nunc mutationis nihil. ¶Itē cū illo lz possit negari. si eñ natum est agere in instāti vsq; tūc facta dispōne a quocūq; q̄re nō ageret. exm si aer moueretur localiter ab aliquo vt fieret presens soli qescenti. ¶Item calor est p̄ncipiū alteratōis in cuius vltimo nūc sub̄a ignis: q̄ vsq; tūc nihil egit generat ignē: ⁊ calor geniti est a ppria forma substātiali ſm te. ḡ h̄ motus sine mutatione termināte quā faciet mouēs. ⁊ mutatio ab aliq̄ q nō mouet: nisi p accñs. ita eñ alterasset calor sepatus ¶Ad secundū sub̄a equoce nō causat quātitatē in alio nisi prius in se qd̄ nō ꝯuenit angelo. ¶Ad tertiū rñsum est. pbando secundā partē minoris p silli. ¶Ad quartū dubiū est: an ideā ignis posuit calidā: sed dato q̄ sic. aliud est hic alterās vt sinolon. ḡ nō idea: sicut in p̄ma rñsione. ¶Si autē negat̄ h̄ ypo^is ⁊c. tunc exq̄ idea agit vniuoce ſm ipm. ḡ nō agit equoce. ⁊ ita nō alterabit: ⁊ ita nec vniuoce generādo. ⁊ ita ꝯtradictio. ¶Ad. 5. pz. de⁹ in se habet oēm entitatē: ⁊ omnē vim actiuā. ideo de ipso ⁊ maior falsa primi argumēti. ⁊ minor ⁊c.

T.c.59.

Dubitabit aūt aliquis quare alia fiunt arte ⁊ a casu vt sanitas: alia nō vt domus. Causa vero ē: q̄r hoc quidē est materia incipiēs generatiōis in facere ⁊ fieri aliquid eoꝝ que ab arte ī qua existit aliqua rei pars. Tex. cō. 29. Qō 12.

Truz in materia reruz naturaliū sit aliq̄ ps forme generāde coagēs ad compositi generationē. ¶Q̄r sic duabus vijs. Prima aliter forma fieret ex nihilo. ⁊ ita crearetur. Secunda via ex naturalitate generationis. que multipliciter confirmatur. primo per diffinitionem nature. secundo physicoruz: principiū non dicitur in quo est motus: sed motus eius in quo est principium illud: siue ille motus. Nec videtur intelligi de principio passiuo tantum. Tum q̄r magis dicit̄ forma esse natura q̄

materia ex.2.phyſicoꝝ.Tum qꝛ tũc nõ vi-
deꝛet diſtia iter naturalia ⁊ artificialia quã
ibi ponit:qꝛ artificialia inq̃tũ huiuſmõdi nõ hñt
ꝓncipiũ motus.naturalia hñt.pz q̃ artifi-
cialia hñt ꝓncipiũ paſſiuũ:alr fieret qõ im-
poſſe eſt fieri.Tũ qꝛ in vltimo ca.2ⁱ Aꝝ.ſic
dicit:q̃ ſi dom⁹ eſſet eoꝝ que nã ſic fieret a
natura:ſicut nũc ab arte.⁊ qõ plam⁹ eſt in
eodẽ ca.dicit.ſi nauifactiua eſſet in lignis,
ſilr faceret nauẽ:ſicut nũc natura.Sz naui
factiua eſt ꝓncipiũ actiuũ.¶Ibidẽ etiã di-
cit q̃ a natura ſunt:quecũq̃ ſũt a principio
itra mota ⁊c̃.Et.videꝛ noiare cãm efficiẽtẽ
Tũ qꝛ.6.metaphy.Aꝝ.ꝓbans ꝓbam nõ eẽ
ꝓactícã.arguit ꝫ ex obiectis:nã factibiliũ
ꝓnciꝑiũ ẽ in faciẽte:naturaliũ ꝓncipiũ ẽ in
moto.Tũ qꝛ ſcõdo phyſicoꝝ reducit Aꝝ.ca
ſum ⁊ fortunã ad naturã et itellectũ.cõſtat
ſm ipm:q̃ caſus ⁊ fortuna ſunt cãe p acci-
dens efficiẽtes.g̃ natura eſt p ſe effectiua.
¶Tandẽ ꝓfirmat̃ illud.3.ethicoꝝ.violẽ
tũ eſt cui⁹ ꝓncipiũ eſt extra nõ ꝓferẽte vim
paſſo.hec diffinitio videt ꝓuenire genera
tõi naturali niſi paſſuz coagat.¶Itẽ Aꝝ.
dicit in lra.q̃ a natura fiũt in quoꝝ q̃z mã ẽ
ps aliqua forme que fic mouet mãm:ſicut
moueꝛet̃ ab extrinſeco quid manifeſtius.

Contra forma eſt ſim

plex ex.6.ꝓncipijs.Si igit aliqd ꝓceſt.vi
detur q̃ ſit compoſita.

Hic fuit opinio famo

ſa:q̃ in materia eſt aliqd eſſentialr diſtin-
ctuz ab ipa.⁊ eſt in ipa a creante.nõ aũt ab
agente naturali. ex quo alio fiat forma.et
illud vocabãt inchoatio:vel ps forme:vl
forma impfecta:vel rõ ſeminalis:vel poté
tia actiua in mã ſm ponẽtes illud coagere
generãti.motiua fuerũt que tacta ſunt op-
ponẽdo fuga creatõis ⁊ inãlitatis in gene
ratõe.¶Iſtoꝝ qdã ponebant vnã formã
generalẽ ꝓcreatã mãe que eſſet rõ ſemina
lis reſpectu forme generis ꝓxmi.⁊ ita vl-
tra vſq̃z ad formã ſpẽi ſpãliſſime.¶Et hic
duplex ꝓfirmatio.Una p cõmẽta.mã ꝓmo
recipit formas vlẽs ⁊c̃.Alia per Aꝝ.ꝓmo
phyſicoꝝ.ꝓncipia oz manere nulla forma
ꝓticularis ſp manet.g̃ illa que eſt ꝓncipiuz
eſt aliq̃ vlis reſpectu omniũ:ad quã nõ at

tingit generans.¶Alij poſuerũt reſpectũ
cuiuſcũq̃ forme ꝓxie inchoatiõem:et ita
a creãte tot inchoatiões i mã.q̃t formas ipa
ꝑt ab agẽte nãli recipe.ſz iſti bifurcant vñr.
¶Quidã poſuerũt inchoatiõez eſſe ꝓpẽ for
me ſiue formã ipfectã q̃ p generatiõez ali-
quã ꝓfectiõez recipiet.¶Alij dñt eam eſſe
totã formã:⁊ ꝫ dupliꝛ vl talẽ formã ꝑſe ẽ
ſe:nõ tñ vnitã mãe:ſiue informãtẽ mãm:p
gñans ãt fieri talẽ vnionẽ forme cũ mã:vl
talẽ formã ꝑ eſſe:⁊ vnitã mãe: ſz ſubeẽ icõ-
pleto:⁊ q̃ acegrit pfectũ eẽ p generatiõem.
ita q̃ totũ cõpoſitũ ꝑexiſtit generatiõi vno
mõ exñdi.⁊ ſegf alio mõ exñdi:⁊ additur
noniſſime huic mõ.q̃ illa tota forma tali
mõ ꝑexiſtẽs eſt nãlis potẽtia de ſcõa ſpẽ q̃-
litatis.⁊ q̃ agit actiõe abſoluta q̃ nõ reſpi-
cit paſſuz:generãs aũt extra agit actiõe re-
ſpiciẽte paſſuz:⁊ hãc diſtinctõez actiõis di-
cũt ſe hr̃e a.Simplicio ſup ꝓdicamẽta.ca.
de actiõe.ſi g̃ in ſpãli ſunt q̃tuor modi ad
iſtã ptẽ q̃ñis.¶Alij ipoꝝtie ſumẽtes vo
cabula vocãt potẽtiã paſſiuã mãe rõnẽ ſe-
minalẽ.¶Alij ipm generãs ꝓncipale.ſed
vocabuluz rõnis ſcialis ſpãlr ab Aug.hr̃
q̃ nõ logf ꝓmo mõ.Ma xpm negat fuiſſe i
Abꝛaã ſm rõnẽ ſeminalẽ:in q̃ tñ fuit aliq̃
mõ ſm potẽtiã paſſiuã:ſz remotã.Ita ⁊ le-
ui ſm remotã:quẽ tñ cõcedit ibi fuiſſe ſm
rõnem ſeminalez.ſup Geneſim ad lram.
¶Tũc etiã nihil ꝓcederet deũ poſſe face-
re ex mã niſi ſm rõnes ſeminales ſz alio
ordine q̃z agẽs nãle faceret:nihil.n.fortẽ
fieri põt ex mã ad qõ ipa nõ eſt in potentia
paſſiua.Quere i.9.q.12.Nec logitur ſcõ.
mõ:qꝛ ſemẽ ex rõne ſua vr aliquid impfe-
ctum quale nõ eſt agens ꝓncipale.

His ergo duobuꝫ mo

diſtan q̃z in ꝓpꝛijs omiſſis ꝓmi quuoꝛtã-
q̃z falſi ipꝛobant.ꝓm⁹ ſic:qꝛ aut forma gñis
ꝓxis eſt ps forme generis poſterioꝛis:vt
forma ſubſtãtie ps forme corꝑis.⁊ ſic deiu
ceps:aut nõ.ſi non.nõ vitat ꝓ hoc crea toꝛ
qꝛ forma corꝑis nõ eſt õ aliquo ſui.ſi ſic.g̃
forma ꝓxima eadẽ eſt ps formaꝝ ꝓxiaꝝ quaꝝ vna ſuccedit alteri p gñatiõem:
qõ videt icõuenies.ꝓba pz:qꝛ forma ꝓxiꝛ
in generatione ſm totam ſuã entitatẽ ma-
net.alias quõ non erit creatio:¶Ita aũt

in vna materia est vna numero. ⁊ ipsa ea-
dem fuit ꝑs forme corrupte. ⁊ fit ꝑs forme
generate. ¶ Cōtra scd̄z seqtur ꝙ vl'r forma
subalis suscipiat magis et min⁹: ſz qꝛ ħ nō
est oñsum hic eē incōueniēs: arguo al'r ex
ꝑte ꝑcedēte ⁊ seq̄nte. quo modo fit vnum:
aut sicut ex actu ⁊ potētia: et tunc nō erunt
vni⁹ rōnis: aut sic ex elemētis: vt ex a. ⁊ b.
fit ab. et tūc oꝫ dare 3ᵐ quo forma est vna.
¶ Item aut ꝑs forme adueniēs imediate
educit ꝺ potētia materie: aut mediate alia
ꝑte: siue imediate de illa alia ꝑte. Si ꝑmo
mō. frustra ponit ꝓpter vitandā creatōez:
qꝛ sine illa ꝑma ita imediate scd̄o educere
tur de potentia mäe. Si scd̄o mō quō due
eiusdē rōnis sic se hēbunt: ꝙ vnū sit subm
trāsmutatiōis: ⁊ alterū est termin⁹: ꝑcipue
cū potētia actiua q̄cūq̄z: vt ꝓbat. 9. q. 9. eq̄ ꝑ
se respiciat qd̄cūq̄z i quo saluat rō sui obti
ꝑmi. igit nālis vis generatiua ⁊ corrupti-
ua eque respicit illā ꝑtē ꝑexistētē ⁊ adueni
entē. ita ꝙ sicut pōt sup istā aduenientē vt
ꝑ ei⁹ actiōem sit ⁊ nō sit. ita videt ꝙ sup aliā
ꝑtē. Quo modo igit illa est ꝑpetua in ma-
teria? ¶ Cōtra tertiū modū nō oꝫ multum
niti: qꝛ ponit accñs sine subo. ħ est sine ħ
ꝙ iformet subm et formā mālē cor^lem sine
hoc ꝙ ꝑficiat mām: ⁊ multa alia q̄ possent
iferri. ¶ Cōtra 4ᵐ ꝑter hoc ꝙ formā suba
lem totā: ſz ꝟm aliū modū eēndi ponit ap-
titudinē vel hilitatē de scd̄a spē qualitatis
ꝑter hoc etiā: ꝙ illū modū eēndi dicit esse
in potentia. ⁊ hoc alij dicūt nō ponētes ali
qd aliud a materia cū mā iaꝫ existens: sed
posse ꝑus existere ꝑter illa in quā alias i-
probatiōes quō idē generabit se: ⁊ quō ali
qua actio sine passiōe: nec Simplici⁹ hoc
vult. Quere in. 60. 13. q. 3ᵃ. ¶ Contra istos
modos sil': ꝙ ꝑmū motiuuꝫ nihil sit. ꝓbo:
qꝛ positis qbuscūq̄z ꝑexistētibus aut aliqd
nouū est: cui⁹ nihil ꝑfuit. aut nō. si sic: que-
cūq̄z ꝑexistunt frustra ponūtur ꝓpter crea
tionē vitandā: qꝛ aliqd q̄ꝫtūcunq̄z modicū
est. ⁊ nō ex aliquo sui. si nō. nulla est gene-
ratio: qꝛ qd̄libet i q̄libet ante generatiōez.
nulla. n. entitas q̄ꝫtūcunq̄z ꝑfecta est noua.
Quod 2ᵐ motiuū nihil sit. ꝓbo: aut illud
intrinsecū est ex se oīno sufficiens actiuuꝫ
ad generatōez: aut nō. si sic. semp aget. ⁊ ita
oēs forme simul inducerent: aut saltē illa
sp ad quā est fortior potētia actiua. ¶ Sil'r
qs ponit imꝑfectius sufficiēs actiuū respe
ctu ꝑfectioris. si nō: ḡ ꝑus nāl'r agit agens
extrinsecum q̄ꝫ illud intrinsecū. Alioqn sp
illud itrinsecū egisset: ſz imꝑfecte: ⁊ ita nū-
quā mā aliqua erit in qeto esse sub aliqua
forma: ⁊ in illo ꝑori nature: in q̄ itrinsecū
nō coagit: est actio violenta ꝟm ipsos. fru-
stra ḡ ponit illa potētia ꝓpter nālitatē sal-
uandā in generatiōe: qꝛ tota gñatio in q̄li
bet instāti tēporis siue nec est eque nālis.

Propter istas duas rationes cum ostendāt
nullā esse necessitatē ponendi tales ichoa
tiones ꝓpter illa ꝓpter que ꝑcipue po-
nūtur: et nunq̄ꝫ ponenda sunt plura sine
necessitate: ⁊ etiam sensui satis ꝯtraria. cō-
cediter ꝙ nō oꝫ generaliter in naturalib⁹
ponere tales inchoatiōes: nec etiam quas
cūq̄z coeuas materie trāsmutabili: Quod
cōfirmat ꝑ Aꝝ. in lr̄a. Domus tm̄ fit ab ex-
tra. sic tñ vtiq̄z ⁊ ignis. vnde respectu ignis
nullum actiuum ponit intra.

Restat ergo īquirere:
an in aliqbus naturalibus in speciali: ⁊ in
qbus ponende sunt ichoatiōes siue rōnes
seminales: licꝫ nō sunt coeue mäe. ¶ Ubi
sciendū ꝙ quedā nālia imediate ꝓducūt
sil'ia. q̄dā. me^tc. q̄dam neutro mō. Exēplū
ignis bos sol: vel angelus. ¶ De secūdis
videt ma^m ꝙ ipa scd̄a imediatē ꝓducūt se-
mina ex qbus vltima sunt sil'ia: ꝑmis agēti
bus imediate generāda in qbus seminib⁹
videt quedā vis intrinseca actiua aliq̄ mō
ad ꝓductionē similiū ꝑmis generātib⁹ se-
mina: que vis indita semini a generāte vo
cat rō seminalis. Taliuꝫ seminū forma nō
vr̄ ꝑncipal'r itenta ainatura. ſz ꝓpter aliud
ex semine generāduꝫ: quasi talis forma sit
vt in nāli ꝓcessu ab imꝑfecto ad ꝑfectū. sic
ecōuerso forma cadaueris nō vr̄ ex se ꝑn-
cipal'r itenta: sed. q. via in ꝓcessu a ꝑfecto i
imꝑfectū. Pꝫ aūt ꝙ talis forma nō est coe
ua materie. Sicut nec alia ꝑncipal'r itēta.
imo min⁹ ꝑmanens in materia: nec ꝑ ꝯñs
virtus actiua ꝯñs ipsam erit coeua: qꝛ ista
nō manet nisi cuꝫ forma subali semis: nec
in ista est virtus actiua respectu generatio
nis: ꝓpter duas rōnes tactas in questiōe

de ꝓña Aꝛ. ꝓtra platonē. ſ. qꝛ nō manet in inſtāti generatiōis: ſicut nec forma quā cō ſegtur: qꝛ ſi ponaf eſſe in ſemine maris. et q illud manet: lz ſemen femine: qđ eſt materiale reſpectu fetus coꝛrūpaf. ſaltem ſtat ſcđa ratio: qꝛ illa virtus eſt imperfectioꝛ qz forma inducenda. Impfectius nō eſt cā pfectiōis. Nec valet dicere q virtute deſcindentis ſemē pōt vltra ſpēm ſuā: qꝛ licz vbi eſt oꝛdo eſſentialis duaꝝ cārū ad ꝓducendū effectū ſcđm poſſit vna i virtute alteriº q nō pōt ſola: nō tñ vbi eſt accñtalis. et rō ꝑz ex diuiſiōe potēte actiue in totalē ꝛ ptiale. iij. 9. q. 12. ꝛ ex dictis i. 2. q. de ſtatu cāꝝ. Dis aūt cā que aliam habet actionē reſpectu tertij: niſi q ꝓducit in eſſe cauſam agētem imediatā eſt tm̄ cauſa accidēt aliter oꝛdinata reſpectu illius tertij: qꝛ pōt nō eſſe iſto ꝓducto agente ꝛm: qđ nō ꝙuenit cōmuniter in eſſentialiter oꝛdinatis. Pater g̃ē cā accñtaliter oꝛdinata ad effectū ꝓducti actione ſeminis. quare ꝛc. ¶ Ex his ꝑz. q vbi manifeſte videf ponendū ſemē in ipo nulla eſt rō ſeminalis coeua materie: ſed coꝛruptibilis etiā nō actiua in generatōe: ſed ad alterationē tm̄ ꝑcedentē gñationē.

Reſtat vltra videre an rō ſeminalis ſm̄ iſtas cōditiones inueniaf in aliis a ꝓdictis. puta in generatiōe putrefactoꝝ ſeu inanimatoꝝ ſeu el'ntoꝝ. ¶ Dicunt qdā q in generatiōe ex putrefactiōe imprimit a coꝛpe celeſti virtus aliqua ſilis illi que eſt in ſemine ꝓpagātis que virtus eſt ibi rō ſeminalis. ſilr in generatiōe iaiatoꝝ: vt lapidis ꝛ mineraliū. Silr tandē in generatiōe elemētoꝝ imittit el'o coꝛrūpēdo talis virtus a generāte. ita q vlr vbicūq eſt rō ſeminalis in coꝛrūpēdo a ꝓncipio alteratiōis ꝓme generatiōis: lz illud coꝛrūpendū nō ſit ꝓpꝛie ſemē: qꝛ nō a ꝓncipali gñante: ꝛ qꝛ ꝓncipiūtētū ñ ꝓpꝛ aliō vt via.

Contra iſtam poſitionem. vbicūq eſt virtus talis cum non ſit eſſentialiter oꝛdinata in agendo reſpectu ꝓncipalis generantis: videf q illo amato habebit actionē ꝓpriā nō ſic in iſtis: quia paſſa ꝑ nullā virtutē receptaꝝ videnf actiua in ſe nō ꝓſente agente extrinſeco: qđ maxime apparet in elementis. quia amato extrinſco agente nō ꝓficiunt ad formā generandi: ſed redeunt ad naturaꝝ ꝓpriam.

Ad queſtionē ergo dici pōt q qꝛ pluralitas nō eſt ponenda ſine neceſſitate: ſicut vniuerſaliter negant ratio ſeminalis coeua materie. ita ponif in generali. q nō ſit rō ſeminalis in quacūq; alteratiōe ꝓxima generationi: ſed ſoluz in illa vbi ex ſenſu neceſſe eſt eaz ponere: ꝛ hoc eſt vbi abſente agente extrinſeco alterandū ex ſe ꝓficit vt fiat generatio: qđ in nullis videf niſi in genitis ex ſemine ꝓpꝛie. ió ibi ſoluz ponitur ratio ſeminalis nō in putrefactione: nec multo magis inanimatis mixtis: nec reſpectu elementoꝝ. immo nec in genitis ex ſemine aialibus et plantis poneref ratio ſeminalis. ita q eſſet actiua niſi manifeſtū eſſet q ſemen ibi alteraf ſine preſentia agentis extrinſeci: q ſi poneretur illam alterationez eſſe a ꝓꝛc: vel a coꝛpore celeſti nec ibi poneref vis actiua. patet ergo vbi ponenda ſit.

Ad ꝓmū argumētū: aut cōcedo nihil nouū oīno: aut qđ cū qꝛ nouuz eſſe imediate a ſolo deo aut aliquid a creatura ꝓduci oīo nouuz: ita q nihil eius ꝓfuit. q ſi ꝓmū eſt inconueniēs ꝛ deſtruit oēm mutatōem. ꝛ ſcđm quia tollit oēm actionem a creatura. da ꝛm ꝛ ſi cōtendas illud eſſe creatōez. vide quid ſegtur. ꝓpꝛie aūt pōt dici q creatio eſt ſic de nihilo. nō vt ex termino: ſed vt ex ſubo q nullum ſubm̄ hēat in ꝓductiōe illa aliquā rōnez cālitatis. ita q nullum ſubm̄ cōcauſet cauſatum cum efficiente. cuius oppoſitum ſemp accidit reſpectu nature nō deꝛ: qꝛ ibi natura nihil ꝙcauſat lz qñqz ꝙcurrat poſteriº natura qz cātū cāri. ¶ Ad ꝛm dicꝛ ꝓmo q nūqz motº dꝛ nālis ꝓpter ꝓnm actiuū itrinſecū. lz tm̄ ꝓpter paſſiuū. Scđo tñ q nālia vt in pluribus cōiter habēt in ſe ꝓncipiū actiuum alicuius motus. Primū patet: tū ex diffinitione nature que eſt ꝓncipium motus eius in quo eſt ꝓmū ꝛc. Impoſſibile eſt aūt q in moto ꝓmū ſit ꝓncipiū actiuum monendi: quia ratio mouentis ꝛ moti ſi cōcurrant in vno: hoc eſt per accidens: qꝛ poſſunt diuidi. et ita qđ eſt vnius

2º phyꝛ. t. c. 3.

non est alterius primū: sed erit per accñs. Patet etiā in exēplo de medico sanāte se. Tuz qꝛ moueri nāl'r est moueri sic̄ mobile aptū est moueri: nūq̄z aptū est sic moueri: qꝛ hz p̄ncipiū actiuū talis motus: qꝛ tunc calidū eēt aptū natū calefieri. imo si ꝯcurrat aptitudo ista ⁊ principiū actiuū. h̄ est ꝑ accñs. Exemplū. imaginādo remanere in graui illud quo iclinat̄ ad esse deorsuz ablato p̄ncipio effectiuo motiuo intrinseco deorsum: graue deorsuz moueri ab extrinseco erit natural'r. ⁊ sic motꝰ naturalis. Tū tertio a maiori: qꝛ in ꝓpagatis vbi magis vident̄ esse nō sunt in istāti generationis. Scd̄m pz: qꝛ multa naturalia hñt p̄ncipiū motus ⁊ mutatiōis: vt aiata. plura alteratiōis. quere i. 9°. qōne. 9. plurima loci mutatiōis. generatiōis aūt nihil hz principiū actiuū: qꝛ forma substātialis impfectior nō est motiua ad pfectiorē: nec similis ad similem in eadē materia. pz. ¶ Ad oēs aūt ꝓbationes de principio actiuo que sunt cōtra primam responsionē. respondetur. ¶ Ad primā istaꝝ dicitur: ꝙ sicut principiū. actiuum est quo. nō qd̄: ita ⁊ passiuū. Ita ꝙ nō est in quo: sed principiū eius qd̄ est i alio. cuius est illud principiū. ¶ Cum addit̄ ꝙ forma est magis natura q̄z materia. ¶ Respōdet̄ ꝙ forma qñq; est p̄ncipiū passiuū: sicut in alteratiōibꝰ: vbi subiectū nō inclinatur naturaliter ad qualitatē ad quā alteratur. nisi inq̄ntū est ꝑ formā determinantem ip̄m ad hoc. ¶ Ad aliud de differētia inter naturalia ⁊ artificialia. ¶ Rño. materia artificialium nullam aptitudinē habet ad formam artificialē: aut qꝛ illa nihil est: aut si aliquid. aut est contra inclinationez materie: vt omnes forme inducte per diuisionem cōtinui: ⁊ per ordinem partium in toto aggregato cōtra naturalē inclinationem earum: vt in domo: aut est preter illam inclinationem. ita ꝙ materia nec ad ipsam inclinatur. nec ad oppositum nullum istorum trium accidit de forma naturali. ¶ Cum additur ꝙ est in potentia passiua: aliter impossibile esset fieri. ¶ Respōdeo. ꝙ potentia passiua inuenitur sine aptitudine: vt in lapide ad sursū. ⁊ ecōuerso: vt in ceco ad videndū naturaliter. Judicatur aūt aptitudo ad hoc: aut ex hoc: ꝙ illd̄ habet sibi derelictum: aut quia si haberet: naturaliter pficeretur s̄m illud qd̄ iam habet prius natura. ¶ Ad illud de domo. Intentio Aristo. est ibi: ꝙ sicut ars agit ꝓpter finē: quia per media determinata ꝓpter vltimū. ita natura: qꝛ simil'r faceret domū quo ad hoc: vt ars facit. ¶ Ad illud de nauifactiua ibi loquitur ꝙ natura nō ꝓpter hoc nō agit ꝓpter finē: qꝛ nō deliberat: qꝛ ⁊ si nauifactiua eēt in lignis pfecta ageret ꝓpter finē: ⁊ nō deliberādo. ita natura suo modo quo ad h̄. ¶ Ad illud a. rño. ꝑ scd̄m natabile in p̄ncipio solutiōis secūdi argumenti: qꝛ cōiter est a. lz nō sit de necessitate naturalitatis motus. forma. n. nālis cōiter est aliquod a. Artilis nullū. imo nec a. nec ex nālis semp est alterū. ¶ Ad illud de 6°. metaphyce dicit̄ ꝑ idē ꝙ omne nāle hz aliquod p̄ncipiū alicuiꝰ motꝰ. artificiale nullius. ¶ Cōtra. ḡ a practica ꝑ illaz dr̄ iam nō distiguit̄ physica nisi iq̄ntū ꝯsiderat nālia quo ad illos motus al'r aliquod naturale respectu oīs motꝰ. ¶ Cōtra. ergo ñ distinguit ibi Aꝝ. a practica nisi physicaz de aliq̄ naturali. Simil'r falsuz dr̄ qꝛ multis physicis pōt etiā ineē motꝰ violentꝰ: aut neuter. Tertio dicit̄ ꝙ principiuz factibiliū. est in faciente cognoscente non sic naturalium. ¶ Contra Aristo. dicit. naturaliū autem in motis oportet p̄ncipiū vniformiter accipi ¶ Respondeo factibiliū principiū omne per se ordinatum ad esse eoꝝ est in cognoscente prescindendo omne principium in facto: naturaliū autem principiū aliquod: quia passiuum naturaliter inclinatum est in moto. ḡ vniuersalis differentia. ¶ Ad illud de casu. equiuocat̄ natura vt est principium actiuum ad vnum ex se contra propositum non determinatum ad opposita: et vt principium motus naturalis contra violentum. Patet enim ꝙ quando ignis aquaz alterat. ibi est natura primo modo: non secundo. primo modo ad naturaz reducitur casus. nihil ad b. de secūdo. ¶ Ad illud de. 3. ethicoꝝ. vim debet construi cū passo: non conferente: nisi non intelligatur priuatiue siue contrarie non negatiue tantū. ¶ Ad vltimū de littera hic. calor est ꝑs sanitatis virtualiter: qꝛ ꝯtinet ip̄am: licz nō s̄m vltimatū graduz eiꝰ formaliter: sed

excellentiori modo. ideo illā causat. sic in omnib⁹ genitis a casu. ideo nulla substantia est a casu. pz enim ꝙ sanitas de qua exemplificat: pōt virtute ꝯtineri in qualitate absoluta reductiua aliarū ad eq̄litatē: que equalitas est sanitas: vl' cōcomitans eam: nunquam est sic in substantia.

Callias ⁊ sortes. Et diuersa quidez ꝓpter materiā. Diuersa nanqꝫ: idem vero specie: nā indiuidue spēs. T. c. xxviij

Singulare vero ex vltima materia. Socrates iam est: et in alijs similiter. Et infra.

Horū aūt nō est diffinitio: sed cum ītelligentia aut sensu cognoscūtur: hoc est cum actu videntur. Tex. cōmēti. xxxv.

Primū eniz substantia que vniuscuiusqꝫ ꝓpria vniuscuiusqꝫ: que nō inest alij. Tex. c. xlv. Questio. XIII.

Trum natura lapidis de se sit hec vel per aliquid extrinsecuz? Q. nō de se. cui inest vnū oppositum de se: ei nō inest aliud: nec ꝑ se nec ꝑ accñs: Si ergo natura eēt ħ aliquid de se repugnaret sibi multitudo: ⁊ tunc natura nō posset esse in multis. Ideo eniz essentia diuina ponitur indiuisibilis qꝛ est de se hic. ¶ Cōfirmat' illa rō sic. obm ꝑus natural'r est ipo actu in illo ꝑori ꝑ te. natura est de se hic. ergo ītellectus nō pōt ītelligere eam sub rōne vl'is: nisi ītelligendo eam sub opposita rōne illi: quā habet inq̄ꝫtum est obiectū. ⁊ ita ītelliget nō obiectū: ⁊ opposita simul aut fictionē ītelligeret: ⁊ nihil rei nisi sint gradus vniti. ¶ Itē que differunt ꝓprie aliquo sui differunt. indiuidua ꝓprie differūt. nō em̄ sunt ꝑmo diuersa: qꝛ tunc ita essent real'r diuersa. sortes ⁊ plato. Sicut albedo et linea. ergo in alio reali cōueniūt. igit' illud nō est de se ħ ¶ Itē eodē est ħ aliquid in se: ⁊ distinguit' ab alio hoc aliquo: sed natura de se nō distinguit' ab alio. hoc aliquo. tunc. n. nō eēt ille lapis lapis. ḡ de se nō ē ħ lapis. ¶ Itē si lapis de se formal'r esset hic lapis. oīs lapis esset hic lapis. ꝯña pz: qꝛ qcqd inest nature ex se inest ei in quocūqꝫ iuenit'. ¶ Itē diffinitio exprimit naturā rei. Si ergo lapis esset de se hic lapis diffinitio ꝑmo esset alicui⁹ lapidis ꝑticularis. ¶ Itē cui⁹ primo est diffinitio istud est idē cuz suo qd̄ qdest. ꝯtra arist. qꝛ ꝯcepta cum materia non sunt idē. ¶ Itē passio realis: vt opari ⁊ generari inest primo indiuiduo ⁊ nō spēi. ḡ aliqd est indiuiduo additū: respectu cui⁹ illd̄ inest sibi primo. T. c. 34. huius.

¶ Nota ꝑmū argumentū hic est 2ᵐ. idem important: et ꝯfirmatio primi bona est. 3ᵒ rō est bona. 4ᵃ rō ⁊ 5ᵃ sunt idē: nec multuz valent. qꝛ diceret' ꝙ diffinitio est sube ꝑm rōnem. igitur primam ⁊ tertiam tene. EX

Contra quarto metaphysice. idē est hō ⁊ vnus hō ⁊ ille homo ⁊ nihil additū. ¶ Itē si natura est hic ꝑ additū: aut ꝑ subam additā: aut ꝑ accñs additum. si primo mō: tunc ꝑ illud additū natura spēi posset diffiniri. ⁊ cuz illud faceret ꝑ se vnū cum spē: spēs erit genus: ⁊ ꝑdicaret ꝑtem indiuidui ⁊ nō totam naturam indiuidui: sicnt nec genus specierum. TRA T. c. 3.

Circa istā questionem qdā dicūt naturā indiuiduari ꝑ aliqd positiuū aliquo mō aliud a natura: quidā nō. ¶ Prima ꝑs habet qnqꝫ vias. Prima de multis accñtib⁹ aggregatis ꝓpter hui⁹ indiuiduū. ꝯstat. n. etiam ꝑm Porphy. ex. 7. ꝓprietatib⁹. ⁊ Boetius ibidē in cōmento. idem de tri. ⁊ Dam̄. ⁊ Auic. 5. metaphy. 2ᵒ Alia est specialiter de quātitate Ar. 5. c. de quāto. diffinit q̄ntū. quātū est qd̄ est diuisibile in ꝑtes eiusdez rōnis. ergo si sibi ꝑmo ꝯuenit ħ cuilibet alij ꝯuenit ꝑ naturā eius diuidendum in indiuidenᵃ est in partes eiusdē rōnis. ¶ Cōfirmat' ꝑ Boetiū de diuisione q̄ntitatiua ⁊ qualitatiua. ca. d̄ spē. li. 1. c. 1. ī el'ᵗⁱᵒ. c. 5. T. c. 18.

Ex ¶Hic male allegat Ax. pz ex lra ibi. etiaz pz de diuisiõe numeri in ptes alteri⁹ rõnis Et dato q nũq̃ ptes diuidẽtes hr̃ent aliã rõnẽ a toto diuiso: nõ in̄ esset diuiso i ptes subiectiuas: qz nullũ diuidentiũ q̃ztuz est ipm diuisum: qõ regritur in toto vniuersali et pte subiectiua. Istius rõnis solutio diffusius alibi habek. ¶Tertia est de materia. 5. metaphy. diuerso nũero: quoz materia altera. z hic generãs generat aliud p̃pter mãm. Et in. 12. pbat nõ posse eẽ plures deos: qz nõ hñt mãm. Et de celo z mũdo. celũ dicit formã ls celũ mãm: z ꝯcludit nõ posse esse aliud celũ. qz illud est ex tota mã sua. ¶4ª est de esse actualis existentie. ¶Confirmat. vltimata determinatio est p vltimã actualitatẽ determinãtẽ: vltima actualitas ad quã gdlibet ꝓintellectũ est in potentia z determinabile est eẽ. ¶Itẽ singulare videt eẽ p se termin⁹ pductiõis. generatio aũt p se ẽ ad eẽ. ¶5ª ẽ de respectu ad agẽs ꝓducẽs: qz sicut ex respectu ad intellectũ hz rõnez vlis: ita ex respectu ad ꝓducẽs vr̃ singularis: nõ. n. videk alia cã cõis omni singulari: q̃re natura est singularis: nisi qz pductũ in eẽ ab agente: z ita p respectum ad agens. ¶Prime due vie patẽt q ponũt accñs formalr̃ indiuiduare. Tertia etiã cõiter ponit includere scdaz. quia dr̃ia in mã absolute ꝑm rõnez potẽtialitatis distingit genera phyca. ex fine. 10. g̃ illa que T.c.24 z inde. distinguit indiuidua est dr̃ia ptiũ eiusdem rõnis: quaz vna est extra aliã: z aliã formã recipit. sed illa diuersitas ponit in mã esse p q̃ntitatẽ. 4ª etiã p̃ ponit accñs: si illõ esse ponit accñs. 5ª etiã si ille respect⁹ ẽ accñs.

Illud autem qõ videk cõmune omnibus: aut saltem tribus p̃mis opinionibus de indiuiduatione per accidẽs formaliter potest ꝓbari triplici via satis rationabili. p̃ma sumitur ex ratione entis per se. scda ex ratione p̃ioritatis subẽ. Tertia ex ratione vnius numero. 4ª ex ratione coordinationis p̃dicamentalis. ¶Ex p̃ma via arguit sic. qõ ẽ ens p̃mũ z verissimũ est ens p se: qõ p se generak ẽ ens p se: qõ p se opatur est ens p se: qõ p se recipit p̃dicatõem alicui⁹ est ens p se. p̃ma subẽ est p̃mũ ens: z maxime ens in p̃dicamẽtis: p se generat ex ca. 7. 7ⁱ. p se recipit p̃dicatiõem spẽi: qz i qd ex diffinitiõe spẽi. g̃ p̃ma subẽ est ens p se. Aggregatũ ex subẽ z accñte est ens p accñs ex. 5. meta. ca. de vno. et ca. de ente. et ex. 6°. ca. 2. z ex. 7. ca. 3°. q̃re p̃ma subẽ nõ est tale aggregatũ. nõ g̃ icludit accñs. ¶Dationis due ptes patẽt ex. c. 2. 6ⁱ. qz ens p accidens est nõ ens. Silr̃ auctoritate pl̃onis. eius nõ est generatio. ibidẽ tertia ps ex. 5°. ca. de vno. muficus cõuscus et cõusc⁹ sunt vnũ p accñs. ¶Hic rñdet Egidius de illo modo derelicto in materia ex quantitate. ¶Cõtra. q̃re albedo nõ derelingt albedinem aliã a se. ¶Itẽ qd est illud relictum si tm̃ est a q̃ntitate nõ est ipa q̃ztitas: nec nihil nec subã. igit accñs: z redit idẽ qõ ꝑius. ¶Ex 2ª via fic. subã est p̃ior oi accñte nã. g̃ z h̃ subã. ꝓña ꝓbatur tripliciter. ꝑmo qz accñs cõe iest idiuiduo p porphiriũ z Ax. in. 5°. ca. de eodẽ. illa est ꝑior. qz est subz. 2° qz sicut substantia ad accidẽs. sic h̃ ad h̃. 3° qz si tm̃ substantia in vli esset p̃ior accñte cuz illa vt sic tm̃ est ens rõnis. ꝑoritas eius nõ esset ꝑoritas nãe: sed rõnis tm̃: qz ꝑoritas nãe cuz sit realis nõ vr̃ esse alicui⁹: nisi ꝑm entitatẽ realẽ. ¶Hec ꝓbatio est sophistica: ls appẽs. ¶Prima ꝓbatio est bona. Et cõfirmak sic: cã nullã ꝓdictionẽ necessaria ad cãndũ pót recipe a cãto: qz tũc illud cãtũ eẽt cã sui aut saltẽ ꝑius seipo nãlr̃ ꝓdictio necessaria in subã ad cãndũ accñtia est singularitas p illas auẽtates. Et etiã qz sicut vlium sunt cãe vles: sic singularũ singulares qnto metaphyce. ¶Itẽ ex eadẽ via fic: sicut ñ est ꝓtradictio itelligẽdo subaz h̃re ꝑtiã exñtiã fine quocunqz accñte. h̃. n. est ꝑoritas et⁹ tpe. ita nõ est ꝓtradictio itelligere ipam eãdẽ in ꝑtia ex⁹ cũ mutatiõe q̃ũ cũq; accidẽtiũ. igit eadẽ subã posset eẽ successiue indiuidua duab⁹ singularitatib⁹ si esset singularis p aliqõ accñs. ¶Ex tertia via triplr̃. ꝑmo qz subã ñ mutata nõ fit nõ hec. 2° qz subalis mutatio alia est ad ñ hãc 3°. qz vnũ cuilibet p̃ ꝑm ꝑtiã rõnez: sicut ipm est termin⁹ creattõis cõe oibus nullíe accñs in ifinitũ. ¶Ex 4ª via fimlr̃. ¶P⁹ sic in oi p̃dicamẽto itrinsece ẽ iuenire omnia pti⁹ ad coordinatõem p̃dicamẽtalẽ circũscripto quolibet qõ est alteri⁹ ꝓdicamenti: alias nõ eẽnt tote coordinatiões p̃ma

diuerse.g ficut in ꝑdicamẽto ſube eſt repire ſpẽs ⁊ genera itermedia nõ ꝑ aliqd alteri⁹ generis.ita ⁊ idiuidua cũ indiuiduũ ſit primũ ſub[lc] illi⁹ coordinatõs ſine quo nõ eſt coordinatio:ſicut nec ſine ꝓmo ꝑdicabili:qz ad vtrũqz eſt ſtatus in coordinatõe ex.1.poſterio.x. ¶ 2° ſic ⁊ eſt ꝓfirmatio ꝓcedẽs:qz ſi ſpẽs eſt in genere ſube circũſcriptis aliis.g hz diffinitiõem ſpẽi.ſ.q nata ẽ ꝑdicari de mltis.igit illis circũſcriptis ſũt multa de qbus nata eſt ipa ꝑdicari:aut ſaltem aliqꝺ.non.n.eſt intelligere ꝑdicabile ſine ſubijcibili cuz ſint ſimul natura.g quo ꝑdicabile eſt ꝓ⁹ natura eo et ſubijcibile. ꝑdicabile vero vt ſpẽs ꝓ⁹ eſt quocũqz alterius generis. ¶ Jtẽ 3° ſic:quando paſſio nata eſt alicui ineſſe ꝓcise ꝓm aliquã rationem ſi ꝓm illam ei ineſt ſimpliciter ei ineſt.Exemplũ de criſpitudine hominis ꝓm caput.vniuerſalitas nõ eſt nata;in eſſe alicui in genere ſube niſi in q̃ntum ꝓcise eſt illius coordinationis.igitur ſi ſic.ineſt equaliter vt ꝓ⁹ ⁊ ſimpliciter ineſt equaliter:ſed quacunqz determinatione facta p aliquid alterius coordinationis circa ipm nihil immutatur de ꝓpria ratione eiꝰ:in quãtũ eſt ſue coordinatiõis.igit ita manet vniuerſale ⁊ nõ ꝓtractũ in coordinatione ſua poſt talẽ determinatõez:ſicut et ante.

Singule autẽ dictarũ

opinionũ ꝓter h ꝓpꝛijs vijs impꝛobant ¶ Prima:quia ex communibus nunq̃ ſit ratio ꝓpria ex.7.cõtra pl'onem. ¶ Et per hoc ꝓbat indiuiduũ nõ poſſe diffiniri: qz quecũqz cõia ſimul iungant nũq̃ repugnat toti aggregato ex ſe eẽ in alio ab illo in quo eſt.g nõ eſt ei⁹ diffinitio. ¶ Jtez bñ ſequitur q nec oĩa illa ſil'idiuiduãt qz nõ faciũt formal'r aliqd cui repugnet ꝓtradicto rie eẽ in alio. ¶ Cõtra ſcdam opinionẽ aut quãtitas ĩterminata:aut termiata. Nõ ꝓma:qz mã et ĩ gñato igne:⁊ corrupto aere. ⁊ i aere ite⁹ gñato ex igne.igit ꝓm⁹ aer et ſcõs eſſet idẽ nũero. Nõ 2ª:tũ qz 1ª ſeqt formã i mã:⁊ q̃ntitas idiuiduãs ponit in mã ꝓcedere formã:vt faciẽs ptẽ mãe diſtinctã ⁊ capacẽ forme diſtincti ꝓm eos:qz idiſtincta mã recepte. Tũ qz q̃ſtitas termiata mutat ꝑ rarefactionẽ ⁊ cõdenſatõez.⁊ etiã ꝓm Auic.2°.vl'.3.metaphy.ſue ꝑ diuerſaz figurationẽ.igit mutare⁹ res mouens ab alia ſingularitate in aliã. ¶ Jtẽ q̃ntitas ĩ ſacramẽto altaris poſſet diuina virtute aliquẽ panẽ exiſtẽ vel creatũ ifozmare.igit ille ñ trãſubſtantiat⁹ eẽt idẽ nũero cũ trãſubſtantiato q indiuiduabat ꝑ illã q̃ſtitatẽ.Nũq̃ etiã panis ſingularis trãſubſtãtiat:qz manet quãtitas ei⁹.panis vl'is nõ eſt termin⁹ a quo trãſubatiõis.ſicut nec corp⁹ vl'e terminus ad quẽ. ¶ Poſſet etiã q̃ſtitas totalr auferri ab aliq̃ ſ'ba:⁊ alia dari.iſta eẽt due ſube nũero:ꝑ qd ergo ẽ lapis hic diſtinct⁹ ab illo. ¶ Dicer ẽt iſti q ꝑ q̃ſtitatẽ.⁊ tũc ſequtur q h lapis diſtinguit ab alio ꝑ q̃ſtitatez cũ eodẽ ſit h.⁊ diſtinguat ab alio. ¶ Cõtra. ſuba ẽ maxie ẽs ex iſto.7. Sz ꝑª ſuba ẽ maxie ſuba ex ꝑdicamẽt.g ꝑª ſuba ẽ maxie ẽs. Sz illud q̃ aliqd eſt formal'r illud eſt magis formalr ens q̃ qꝺ eſt p illꝺ ex.7°.ſi igit ſit hoc non ſuba.ſed q̃ntitate.igitur nõ ſuba vel quantitas eſt maxime:⁊ magis ens q̃z aliqua ſubſtantia. ¶ Reſpõdeo.lapis nõ eſt lapis p quãtitatẽ:tamẽ lapis nõ diſtinguit ab alio p q̃ſtitatẽ. ¶ Cõtra q lapi⁹ ñ diſtingat ab alio p q̃ſtitatẽ ꝓbatio accipiant duo lapides:tunc ſic ſubſtãtia eſt ꝓ⁹ tẽpore ⁊ natura omni accſite ex.7.ergo ꝓma ſubſtãtia eſt maxime ꝓ⁹ cuz ſit maxime ſubſtãtia.ergo hic lapis eſt ꝓ⁹ natura ſua q̃ſtitate.⁊ ille ſimiliter. Sed circumſcripta q̃ſtitate.aut hic lapis manet h.ita q nõ ſit ille.⁊ hẽo q in iſto ꝓri ſine q̃ſtitate diſtinguunt iſti duo lapides:aut nõ.et tũc vl'iſte manebit ſimpliciter.⁊ deſtruet ali⁹: qꝺ nõ eſt dare:qz nõ eſt magis vn⁹ q̃z ali⁹. Aut ergo vterqz manebit:qꝺ eſt ꝓpoſitũ: aut nulla ſuba poteſt remanere ſine q̃ſtitate:nec etiã itelligi remanere.⁊ tũc ſubſtantia nõ eſt ꝓ⁹ quãtitate. ¶ Sz dices q iſte lapis manet:⁊ nõ diſtinguit ab alio. ¶ Cõtra.tunc ex duobus in actu fit vnum:quia ſi habet materiam ⁊ formam eſt compoſitum in actu:anteq̃z veniat q̃ntitas ſaltem natura ⁊ ſimiliter alius. Si ergo fiant vnũ tunc ex duobus in actu fit vnum ꝑ ſe. ¶ Cõtra tertiam viam ſunt eadem que ſunt cõtra ſecundam:et ſpecialiter arguo ſic contra eam. Eadez materia que eſt ſub forma vnius indiuidui ꝓ ẽt eſſe ſub forma alteri⁹

T.c.2.⁊ inde. c.ꝺ ſuba.

T.c.4.

ꝯñter. ergo non est illud quo distinguunt̃ duo indiuidua: ⁊ quo hoc est hoc. Rñdet̃ ꝙ vnitas spē p̃supponit̃ vnitati numerali: inter aũt aliqua eiusdē spēi nõ est mutatio ¶ Cõtra. mutet̃ hic ignis in hanc aquaꝫ. ⁊ iteꝝ hec aqua in ignē eadē est materia primi ignis ⁊ scdi. ⁊ eadē spēs. ḡ idē ignis erit numero ⁊ ille ⁊ iste. ¶ Rño ꝙ materia dispgit̃. ¶ Cõtra. h̃ ñ est ꝯtradictio ꝙ sit tota materia. est aũt cõtradictio ꝙ h̃ p̃or sit ille alius posteri⁹ genit⁹ naturalr̃. ¶ Alr̃ rñdet̃ ad p̃mũ. ꝙ eadē materia numero q̃ est sub forma vni⁹ idiuidui p̃t esse sub forma alterius successiue. Sed sic nõ distinguit sꝫ ꝑm ꝙ materia diuersa simlr̃ est sub diuersis indiuiduis. ita ꝙ requirit̃ simultas tēporis. ¶ Cõtra. ḡ nulla duo indiuidua sunt in gñe sub̃e qd̃ est falsum: qꝛ sub̃a nõ mēsurat̃ tpe ꝑm se. ergo ꝑm se nõ habet materiã nec silr̃ nec successiue. ita ꝙ ista sint de rõne materie inq̃ꝫtuꝫ est sub̃e. ⁊ sic materia nõ distinguit idiuidua ꝑm ꝙ substãtia est absolute. ¶ Item mathematica abstrahũt a motu ⁊ tpe. ergo ibi nõ essent multa indiuidua distincta simul in eadē spē cũ nõ habeãt materiã distinctã simul. Si dicat̃ ꝙ debet intelligi de materia ꝓut est simul ⁊ semel ꝑs alicui⁹ cõpositi. h̃ negat positiõeꝫ: qꝛ tũc nõ materiat. sed materia nũc materiãs vel silr̃ sine ĩterruptiõe materiãs. ḡ tp̃s magis indiuiduãt. si. n. materia ꝑ se quocũq; amoto semꝑ esset sicut albedo semꝑ facit albũ. seq̃tur etiã ꝙ cũ mathematica abstrahãt a tpe in eis nõ est indiuiduatio ꝯtra Aꝝ. ¶ Cõtra quartã viã: ꝙ salũmodo aliũde determinat̃: nõ est vltimũ determinans. esse nõ determinat̃ in diuersis generib⁹ ⁊ spēbus nisi ꝑ determinatiõem essentiaꝝ: quaꝝ est esse. alioqn dabim⁹ ipi esse ꝓprias dr̃ias et spēs ⁊ genera p̃ter illa que sunt qdditatis. ¶ Itē coordinatio p̃dicamentalis ꝑ se est ꝑm qd inq̃ꝫtum abstrahit ab esse. alioquin diffinitiões nõ essent necessarioꝝ. esse ḡ ñ est ĩtrinseca determinatio alicui⁹ in coordinatiõe. ¶ Cõtra. 5. viam rõ p̃me sub̃e est ab^ma. igit̃ nõ ē formalr̃ id qd̃ est ꝑ se respectu. ¶ Itē iste respect⁹ nõ est formalis terminus actiõis: sed fundatus in formali termino. tunc si p̃mus termin⁹ est singlr̃is prius natura est singulis q̃ꝫ iste respect⁹: sicut fundamentum est prius respectu.

3°. hui⁹ T. c. 18.

Pars opposita ꝙ ꝑ nihil additu ꝫ est indiuiduatio habet duas vias vna est ꝙ natura quelibet de se et ꝑm se formaliter: sicut est natura. ita singlr̃aris. vlr̃is. n. nõ est nisi ex ĩtellectu ꝯsiderãte. ita ꝙ cãm vlr̃itatis oꝫ q̃rere: qꝛ illã nõ habet nã de se. nõ ãt cãm singularitatis q. natura p̃us esset tpe vel natura nõ singularis. ⁊ aduenire t post ꝑ qd̃ esset singulariter falsa imaginatio est ꝑm illos. Vñ singularitatis nature nihil ē cã ꝑm istos: nisi sicut nature. 4. cãe. 4. igit̃ cãe nature sunt. 4. cãe singularitatis quelibet in suo genere. Sed in natura iã creata nõ oꝫ aliquã cãꝫ singularitatis querere. Exemplũ posset poni de simplr̃ et ꝑm qd circa qdditatē. ⁊ de esse vero: ⁊ de esse ꝑm qd in ĩtellectu. Primũ habet ex se ꝑm vnã opiõnē formalr̃: ⁊ que sunt cãe nature sũt cãe illius esse: nõ alia cã quasi media inter naturã ⁊ esse vt que in natura iã creata sit cã esse. Ipsius vero esse i ĩtellectu alia est causa: qꝛ h̃ est ꝑm qd: nec nãle inest ex se.

Cõtra illã sunt rõnes facte ad p̃mã ꝑteꝫ q̃estionis spãlr̃ prima. Alie sunt etiam ꝓbabiles.

Alia est opinio de duplici negatiõe. Vna est ad illud qd̃ est iuxta se qua non est illud. Alia est ad illud qd̃ posset ĩtelligi sub se qua nõ est diuisibilis in ĩferiora. ¶ Qñq; videt̃ dicere illã negationē esse formalē rõnē. 39. ita forte ⁊ ĩ qd̃libet. 5. 14. qñq; limitationē nature quã cõsequit̃ negatio.

Contra si limitationē dicit eius cãm sino^ma videnť sic limitatũ ⁊ indiuiduũ. ¶ Si negatiõeꝫ nõ p̃mã: qꝛ sic ꝯstitueret spēm. naꝫ eiusdē rõnis est ibi ad illud iuxta se. Nõ scd̃am: qꝛ illud positiuũ videtur. Quere i. 4. q. de vno: quia sũme attribuitur deo: quare qd positiuũ. ¶ Iteꝫ improbatur istud de negatiõe. post ibi.

Dicitur ergo ꝙ natura nõ est vna nisi ꝑ vnitatē ⁊ genere q̃ntitatis ⁊ ñ est singulare nisi ꝑ ĩtentionē supadditã ab intellectu: qꝛ singulare

gulare referr ad vle ; ꝛ sicut vle est ens rationis: sic singulare: alias non referrētur ad intuicē: qꝛ vere res extra. ꝛ res rōnis tm̃ nō sunt simul natura. vñ per intellectū est natura singularis. ¶ Et nota qꝫ nō querit quo formaliter natura est singularis: quia intentione fecū da. vel effectiue: qꝛ intellectu ꝓsiderāte: nec quo formalr nā est vna numero: qꝛ vnitate numerali siue illa sit de gne q̃ntitatis siue nō: sed quo nā est vna vt ꝓxima causa vnitatis. sic dr̄ia specifica in spē est ꝓxima causa vnitatis specifice: nec de vnitate numerali vaga: ſz de hac. ꝫ est: quare nā sit hic incōmunicabilis alteri. ꝫ q̃rit qꝰ. ꝛ sic videf qꝫ nā nō est de se ꝫ: qꝛ cuiuscūqꝫ ꝓpria vnitas realis est minoꝛ vnitate nūerali illud nō est de se vnū vnitate nūerali: siue nō est sufficiēs causa talis vnitatis. siue nō ē de se ꝫ nā: ſz nec in isto ꝓ pria vnitas est minoꝛ vnitate nūerali. ḡ nā in isto de se nō est ꝫ. pbaf maioꝛ: qꝛ nihil est de se vnū vnitate maioꝛi sua ꝓpria vnitate: qꝛ cū vnitate minoꝛi fine ꝯtradictiōe pōt stare multitudo opposita vnitati maioꝛi q̃ multitudo nō pōt stare cum vnitate maioꝛi. pᵒ mi. qꝛ si nulla vnitas realis nature est minoꝛ hecceitate: nec vnitas realr suppositi est minoꝛ. ℘z. nulla erit vnitas realis minoꝛ numerali. ꝓñs est falsum: qꝛ tunc oīs vnitas realis est numeralis: qđ improbat postea. ¶ Rñr ad pbationē minoꝛis: qꝛ aliquo vnitas realis est minoꝛ. Sz nec ꝓpria nature nec suppositi. ¶ Cōtra. sicut vnū ꝙuertf cū ente. ita oñis modus vnius cū aliq̃ gradu entis cui est ꝓpius ille modus. ¶ Itē loco de ꝓpria ponitur sufficiens: ꝛ tm̃ valet argm̃. pbabilr enim qꝫ aliq̃ est minoꝛ vnitas realis vnitate nūerali: qua natura sufficiēter est vna. ita qꝫ illa ꝑcise nō sit causa maioꝛis vnitatis. ¶ el. pbf sic minoꝛ: ¶ Omne ens reale ꝑm qꝫ tale hz vnitatē aliq̃z realē: qꝛ lz albedo ꝑm se nō sit vna numero vel plura ꝑm Auic. 5°. meta. ¶ nec sit vna. ita qꝫ vnitas sit intra gd̄itatē: tū albedo ꝑm se est vnū aliq̃ gd̄: ſz nā ꝑm qꝫ nā est ens reale. ḡ est vnuz aliq̃ vnitate realr: nō vnitate idiuiduali: qꝛ tūc oīs vnitas realis eēt nūeralis: qꝛ tā illa q̃ est nā e q̃ illa que est suppositi. ꝓñs multipliciter ꝛprobaf. pᵒ sic: qꝛ tūc oīs diuersitas realis esset numeralis. ꝓñs falsuz est. pᵒ ꝓñe. oē diuersum est in se vnuz: qꝛ vnū ab alio diuisuz. igit si nō realr vnū in se diuersitas eiꝰ vt hic nō est realis. pᵒ falsitatis ꝓñtis. Tū qꝛ tūc oīs diuersitas realis eēt eq̃lis. Et lz ꝫ pª facie sit icōueniēs. tm̃ pbaf: qꝛ tūc nihil eēt in re: q̃re intellꝰ magis abstraheret aliqd vnū ab istis q̃z illis: nec q̃re ꝫ vnius spēi illa tm̃ vnius gñis: ſz eēnt vlia ꝑcise fictiones. Tū qꝛ diuersitas ꝑm gd nō infert illā q̃ est simplr. ḡ nec rationis dr̄ia infert realē. dr̄ia specifica ifert numeralē. 5°. metaphy. ca. de vno. ¶ Rñr ad ꝑmā ꝛprobationē ꝓñtis. qꝫ nō oīs dr̄ia indiuisibilis est eq̃lis. ¶ Itē nullo exīte ītellectu realis est silitudo huius albi ad illud albū ꝑm albedinē. ḡ aliq̃ realis vnitas est ꝓximꝰ fundamentū huiꝰ relonis: qꝛ relo realis nō fundaf sup ens rōnis formalr: nec sup aliqd qđ est tale formalr per aliqd rōnis: sicut fundamētū idētitatis rōnis est aliqd tale formalr p aliqd rōnis. et iō est relo rōnis. ¶. fundamentū illius relatiōis. ſ. silitudinis sit vnitas ꝑz p ꝑhm. 5°. ca. de relone vbi dicit. qꝫ idē silr ꝛ eq̃le fundanf sup vnitatē. ¶ Cōtra. vnitas q̃ est ꝓximū fundamentū silitudinis inter ista a. b. aut est eadē in a. ꝛ b. aut alia. Si eadē. quō ḡ huiꝰ relonis sunt ꝑ se duo ītrinſi. Si alia illa est in vtroq; nūeralis. igit illa sufficit. ¶ Ad istud alia est ꝫ ꝛ ibi: lz nō de se alia nec sufficit vnitas nūeralis hic ꝛ ibi: qꝛ illa de se nō est alia: nec est magis ꝓximꝰ silitudinis q̃z in albo ꝛ nigro: qꝛ oīs vnitas idiuidualis in q̃ntū ꝑcise indiuidualis est eq̃lis sicut ꝛ in q̃ntū ꝑcise specifica: qꝛ est simplex ¶ Item. 10. huiꝰ. In oñi gne est ꝓximꝰ bō est mēsura alioꝝ. ꝛ illō necesse est eē vnū illō vnū i gne coloꝝ nō ē aliqd vnū vnitate singularitatis: qꝛ si sic. tūc eēt mēsura illoꝝ q̃ sunt eiusdē spēi cū ipo: qđ falsum est qꝛ idiuiduis eiusdē spēi nō ē ꝑius ꝛ posterius. ḡ est vnitas minoꝛ q̃z singularitatē. ꝛ illa realis est: aliogn nō eēt mēsura nisi p ꝓsiderationē rōnis: ꝛ tūc nō eēnt aliq̃ entia posterioza q̃ dependerēt a mēsura: nisi esset rō. ¶ Itē potētie vnius est vnū obm: qꝛ sicut cognitio potētie est a cognitione obiecti: ita vnitas ab vnitate ex 2° de aīa. ḡ illud ꝓximū obm hz aliquā vnitatē rea-

T.c.12.

T.c.20.

T.c.2. ꝛ unde.

3°. huius. T.c.11.

T.c.33.

lem nō vnitatē singularitatis: qz tūc nihil
nisi hoc singulare videret: nec vlitatis: qz
obm visus pſupponit omni actui rōnis.
vl'e nō. ¶Hic rndetur q ē vnū vl'e. ¶Ad
pbationē ꝓra. rño qđcūqz obm vni⁹ act⁹
videdi pſupponit intellectiōi: ſed primuz
obm adequatū nō oz pſupponi: qz circa il
lud visus nullū actū hz. Sed intellus illud
abſtrahit a multis circa q̄ visus hz actum.
¶Cōtra obm cuiuscūqz vnius actus non
est b. igit vna alia vnitate. nō vlitatis. g̃ cē
T.c.29. hoc valet. ¶Confirmat. 7. phycoꝝ. ſpēs
t inde. athō est vna nā. iō ſm ipam est cōparatio:
illa aūt cōparatio esset sine actu rationis.
¶Rño. nā est vna vnitate maxima rōnis
nō vnitate nālitatis. vnitas gñis est mioꝝ
vnitas rōnis: ideo pōt dici non vnū: sicut
equus albus t hō albus: nō sunt vnū in eq
tate t hūanitate: sed in albedine. vñ addi
tū alicui nō semp dicit vnitatē in illo: t ſm
illud: sed vnitatē eius vel ſm se: vel ſm ali
ud. ¶Alia rño. q ideo ſpēs ē natura vna:
qz nō diuisa in naturas ſpecificas: sicut ge
nus. ¶Contra hanc rñsionē: si natura nō
dicat vna realiter nisi idiuidualr: nec plu
res p ꝓñs. t ita ſpēs ſpālissima diuisibilis
est in naturas ples: sicut genⁿ: realr loquē
do. ¶Item quō in aliq̄ maioꝝ est vnitas.
t minoꝝ sine itellectu. ¶Ité in Damñ. 8. c.
tm̄ cogⁿᶜ est vl'e vnū. ¶Ad primū sine in
tellectu ē albedo: h albedo: t vna sua vni
tate maioꝝ: t albedo albedo: t vna vnita
te minoꝝ tm̄ vtraqz vnitas est in hac albe
dine: sicut vtrūqz subm ē ibi. ¶Ad Damñ.
vl'e creatū est vnū tm̄ rōne eo mō quo deꝰ
est vnum re in tribus pſonis: t hoc ē vnū
nūero cū quo nō stat aliq̄ diuisio. lapis. n.
est vnū intelligibile nūero: ſz nō est vnuz
ens nūero: sicut deus: ſz vnitate minoꝝ re
ali tm̄. Cōfirmatio de. 7. phycoꝝ videt bo
na: qz cōparatio nō est illoꝝ in q̄ztū habēt
dr̄ias idiuiduales: ſz ſm gradus eiusdem
nature: quoꝝ dr̄ia in intētione: t vnitas in
nō de se differre p̄cedit naturaliter h t b. t
ſm illa ꝓza regrit compatio nō in q̄ztū h
t hoc. ¶Rño prima. ſ. q nā est vna vnita
te maxime rōnis. nō valet: qz ita est genus
vnū intelligibile nūero: sicut ſpēs: nec lo
qtur Aꝝ. ſm falſam accūtis: vt iste est bo
nus faber: qz bonus t faber: qz vnitas na
ture est cā compabilitatis. ¶Ité nō exīte
rōne hic ignis g̃ naret hūc: t corrūperet
hūc aerez: sed generās g̃ nat sile ꝓpter for
mā ex. 7. huius. g̃ maioꝝ est incōuenientia
generātis ad generatū q̄z ad aerem corru
ptū. ¶Hec rō confirmat p secundā si non
cōcedat vnitas generātis t geniti vbi fili.
tudo. t p ꝓmā: qz nō ois dr̄ia est singularis
qz si esset: esset hic equalis t ibi.

Ex his potest cōcludi q natu
ra est b pſubam
aliquā q̄ est forma t ꝓz b lapis: t p formā
indiuidualē distinguit ab alio idiuiduo.
Intellige hanc conclusionē sicut postea
exponitur.

Ad duo prima ꝓme questio
nis ꝓcludit
tū b dicto. Sz tertiū nō ꝓcludit. vñ ad hoc
dicendū q diffinitio nō est nature ſm se:
ſz ſm q ꝓsideratā a rōne p hoc q itellectus
formal cōceptū gñis t dr̄ie: t diffinit p ea.
Tū diffinitio est res scōe itentiōis. Tñ ca
pit ꝓpositionē falſam. b non pbat q illud
cuius est diffinitio nō est scōe intentiōis.
¶Alia rō cōcludit verū. Et ad illud ꝓra
hoc dicit q sermo phi est de qđ qd est lo
gice: ſm q ex ꝓmiſſis p diffinitionē: t sic nō
est qđ qd est nisi ſpēi. t illud est indiuidui
ex ꝓñs. t illud qđ qd est ſpēi nō est idem
cū indiuiduis simplr: qz addunt sup illud
formā indiuidualē. ¶Ad aliud dico q est
hoc p ſubaz aliquā. t dico q ſpēs nō esset
genus ꝓpter hoc: qz nō ꝑdicat de multis
differētib⁹ ſpē: ſz solū nūero: qz forma idi
uidualis supaddita nature ſpēi non facit
dr̄iam specificā ſz nūeralē solū. ¶Ad aliū
q sicut genⁿ est totū respectu ſpēi. sic ſpēs
in diuiduoꝝ ſm porphyriū: t tñ est ps ge
neris ſubiectiua. Tñ dico q ſpēs nō ꝑdi
catur tota natura indiuidui integralr sicut
nec genus ſpēi. ¶Ad tertiū in cōuemēs il
latū de diffinitiōe idiuidui dr̄: q nō sequit
q diffinitio. i. topicoꝝ est vnū de q̄tuor ꝑ
dicatis. g̃ diffinitio alicuius vl'is: qz tale ꝑ
dicatū est vl'e aptū dici de plurib⁹: sed ista
dr̄ia idiuidualis nō est nata de pluribus
dici: nō in diuiduū p illā dr̄iam nō pōt diffi
niri: cū diffinitio sit ꝑdicatū vl'e: t tota rō
tuidiuidui nō ē nata dici de plurib⁹. ¶Si
milr phs in. 7. ꝓra platonē. ¶Dia noia in

4. diffinitiõe sunt cõia: ſz illa dr̃ia addita nõ
est nomẽ cõe. ¶Cõtra. ꝓmo topico. diffi
nitio est or̃o indicãs qd ẽ eẽ rei: ſz rõ indi
uidui cũ adduto idicat qd est esse idiuidui.
¶Rõo. qd est vlis. nõ qd est idiuidui: qz
nõ ois rõ indicãs qd est esse rei est diffini
tio. ꝯ illa rõ ex natura spẽi cũ dr̃ia indiui
duali supaddita nõ est diffinitio.

Ad aliam questionẽ dicendũ ꝙ materia nõ est ꝓncipiũ
distinguẽdi cũ de se sit indistincta.

Ad ꝓmum z secundũ: ꝙ ge
nerans naturale
nõ ꝓducit aliqd nisi ex aliquo in quo reci
pit̃ actus eius. Sed ħ nõ põt esse mã gene
rãtis: qz nõ agit nisi patiẽs sit in oppositã
dispõne ipi agẽti: ſz sua ꝓpria mã nõ est hu
iusmodi. ꝯ agit in aliã mãm: sine ꝯ mã nõ
põt esse gñatio nãlis i cõpositis gñabilib⁹
nãliter. Tñ ex hoc nõ ſegtur ꝙ mã sit ꝓn̄m
distinguẽs idiuidua i eadẽ spẽ. Silr̃ agẽs
ꝓmũ põt ꝓducere multa idiuidua sine ma
teria. ſz tũc mã est sine ꝙ nõ distinguit nãlr̃
loquẽdo. ¶Per hoc ad aliud de celo ꝙ
nõ est ꝓtradictio: qz nã celi distinguit ab
alio ꝓ ꝓmũ agẽs. Tñ ipm celũ nõ põt gña
re aliud celũ nisi eẽt mã in ꝙ ageret ꝙ esset
sub oppositã dispõne. ¶Silr̃ nec sol põt
ꝓducere solem sine mã in ꝙ ageret ꝓpter
eãm supra positã: de⁹ tñ põt sine aliq̃ ꝓtra
dictione facere duos celos: etiã posito ꝙ
nõ haberẽt materiã. ¶Ad aliud ꝙ vnitas
materie accipit̃ ꝓ subijcibili⁹ ꝙ illa sunt vnũ
numero: quoꝝ mã. i. subijcibilitas est vna
numero. i. singularis.

Ad aliam questionẽ ꝙ forma est
ꝓncipiũ distinguendi
15. Vñ. 8°. huius phs dicit ꝙ totiẽs dr̃ esse vl̃
ens quotiẽs dr̃e dicunt̃ ad aliud. z ħ est
verũ de forma indiuiduali. Silr̃. 12° ca°. 2
ꝙ ꝓn̄a eorũdẽ spẽ: sunt eadẽ spẽ: ſz alia nũe-
17 ro: sicẽ tua z mea. Silr̃ 12. ibidẽ 2° dr̃ mõ qõ
12. nõ est solũ vnũ ꝯ materiã: ſz ꝑm formã est
de. vnũ z diuersuꝝ oppositũ isti: dicitur ꝙ nõ
est idem ꝑm formam.

Ad ꝓmum argumentũ: ꝙ si
sint aliqua imate
rialia multiplicanr̃ in eadem spẽ per for
mas idiuisibiles: nec est inconueniẽs ꝙ na
tura specifica sit in potentia ad formã indi
uisibilem z ex hac z ista fit vnũ. Et cum dr̃
citur ꝙ talia sunt totũ qõ quid est. Dico ꝙ
qõlibet indiuiduũ habet naturã specificã
integraliter. sed non q̃ztum ad totalitatez
predicatiõis: quia non est sic in isto quin
possit esse in alio: z tamẽ ꝑter naturã speci
ficam habent formas idiuiduales ꝙ quas
distinguũtur formaliter que nõ pertinent
ad diffinitionẽ speciei. Vnde cũ phs dicit
qõ quid est est idem cũ eo cuius est: verũ
est cum eo cuius est ꝓmo. vnde qõ qd est
speciei est idem cum specie simplr̃: sed nõ
est idem cũ indiuiduo: Sed quodãmodo
pars eius: cum indiuiduũ addat sup eam
formã indiuidualem. vt dictum est. ¶Ad
aliud ꝙ ꝓpositio ꝓma falsa est: qõ patet:
q̃ztum est per se diuisibile in q̃ztum q̃ztum
tunc vna pars cõtinui diuisa in q̃ztum ta
lis differt ab alia parte: z per qd. Si seipis
habeo ꝓpositũ qz nõ differũt nisi nũero:
z sunt formẽ quia loquor de q̃ztitate solũ.
Si per aliud. ꝓtra idem ꝓncipiũ diuisibi
litatis: z ꝓncipiũ distinctionis: sed q̃ztitas
est ꝑm te causa diuisibilitatis. ergo causa
distinctionis inter partes. ergo partes ꝑm
ꝙ quãte differũt z formaliter constat: z tñ
ille due partes sunt eiusdem speciei. si per
aliud cum non fit dare nisi subiectuꝝ erit
circulus: quia forme distinguũt subiectũ
z ecõuerso ꝑm te. Similiter quãtitates in
sacramẽto altaris distinguũtur formaliter
ꝑm se. ergo similiter alie separate. ¶Tũc
ad argumentũ ꝙ non concludit inc̃ue
niens: quia forma est ꝓncipiũ generandi.
ideo potest esse ꝓncipiũ generãdi simile
ex quo est agens vniuocũ: sed ex hoc non
ſequitur ꝙ eadem forma fit in generãte z
genito: ſz forma specifica ẽ vna amboꝝ nõ
indiuidualis. ¶Ad aliud de numero ſi
cut vnitas addita vel subtracta variat spe
ciem: ita differentia addita vel subtracta
variat diffinitionẽ: quia vel non comple
te exprimẽt ſi differẽtia abstrahatur: vel
non precise ſi vna addatur. tunc ſequitur
ꝙ non manebit eadem diffinitio. Sed nõ
ſequitur. ergo altera: qz tolle differentiaz
vltimã non manebit eadem diffinitio que
ꝓus: nec altera: q̃ nulla est: qz pars potẽtia
lis que remanet non diffinitur: nec habet
diffinitionem.

Ad aliam questionez q nō queritꝫ questio quo distinguūf duo formal'r: qz distinctiōe distinguūtur. igit distinguūf rel'one: sicut ⁊ oia relatiua opposita. Nec q̄ritur de fundamēto ꝓmo rel'onis: qz illa est q̄ztas: duo.n. sunt duo dualitate. Sz queritꝫ de ꝓmo ꝓncipio distinctiuo. qđ est cā distinctiōis alioꝝ. ⁊ illō est substantia: qz forma indiuisibilis.

Ad argumentū q maioꝝ ē falsa saltez nō necessaria: qz mā ꝓcedit q̄ztatē: vel q̄ꝫ uis nō eēt ptās māe nisi p q̄ztatē: adhuc mā in q̄ztū quāta erit cā sine q̄ nō. ¶Cōtra hoc. nā vniuscuiusq; est ꝓpria sibi. g̃ ideo nō pōt vl'e eē subē ꝑm pbm in h.7. cū g̃ nā lapidis sit vere nā est ꝓpria sibi ipi. ⁊ p ꝓ̄ hec de se. ¶Itē Boeti⁹: Oē qđ est. iō est: qz vnū nūero est. g̃ nā de se vna: ⁊ tūc incō municabilis. ⁊ sic de se est h. ¶Itez nulla est res q̄ nō sit i singulari aliq̄: g̃ talis res q̄ existit in singulari nō est indifferens ad multa. ¶Itē si est hic vel vna p ſozmā. q̄ro de forma p qđ est h. ⁊ ꝓcedet in infinitū: vel stabitur q in primo nā sit de se h. ¶Item nulla forma simplex tūc eēt ōse hic: qz eā oz h̄e forma determinātē. ¶Itē diuisio g̃ꝰ libro diuisionū in spēs est q̄litatiua spēi in idiuidua q̄ztatiua. si tūc eēt vez q dr̄ vtraq; z esset q̄litatiua: qz vtraq; diuisio eēt p formale dr̄iam supaddītā g̃ꝰ ⁊ spēi. ¶Ad ꝑmū q ſuba q̄libet singularis est. ꝓpria sibi. ita q eadē nūero nō pōt eē alterius. ¶Et hoc intēdit pbs ꝓtra platonē q ponit ideā vnā multoꝝ indiuiduoꝝ ⁊ q ista est ꝓpria cuiuslibet idiuidui ꝑm platonē. ¶Et contra h̄ vadit ꝑpō pbi. Sed nā quā ego pono determinat ad vnitatē nūeralē p formā idiuidualē. ⁊ tūc est ꝓpria ei⁹ cuius est ipsa: tū de se nō est ꝓpria alicuius ¶Ad aliud: q sicut aīal nō est h̄ aīal nisi p dr̄iam addītā: sic lapis nō est hic lapis: nisi p dr̄iam indiuidualē supaddītā: ⁊ qz nūq̄ de se sepat a dr̄ia. iō est vnū: vel hoc p dr̄iam addītā: ⁊ eodem mō est de natura spēi respectu dr̄ie idiuidualis supaddite sibi. ¶Ad aliō: q natura lapidis ē vna in se. ⁊ res. ⁊ sic nō est hec ꝓpria: sz vnitas illa est minoꝝ q̄ꝫ vnitas nūeralis: ⁊ ē realis vnitas: sz nō tanta realitas est in illa vnitate: sicut in vnitate nūerali vñ determinat p dr̄iam idiuidualē: vt sit hic ꝓpria. ¶Ad aliud q forma nō est ꝓpria h: sz est q̄ aliud est hic: sicut genus nō determinat de se sz p dr̄iam vt sit spēs: ⁊ tñ dr̄ia nō est spēs nec h̄z vnitatē specificā. filr forma idiuidualis determinat nām specificā vt sit hec vere. Non tñ illa forma est ꝓpria h. siue h̄ aliqđ qz si sic. tunc segtur q dr̄ia eēt spēs. ¶Ad aliud: q sicut nullū simplex pōt eē spēs alicuius gn̄is: sic nec aliqđ oīno simplex est ꝑticulare ꝓtentū sub spē: qz idiuiduū h̄z cō positionē spēi ⁊ formā indiuidualē vltra. vñ breuit dico q oīs forma q̄ est spēs alicuius gn̄is est cōposita ex potētiali aliq̄ actu. ⁊ oīs talis est h̄ p formā idiuidualē. ¶Ad aliud q Boeti⁹ ponit dr̄iam inter diuisionē gn̄is in spēs ⁊ totius in ptes. z illud totū est totū integrale ⁊ totū q̄ztatiue diuidit in ptes. sz ex h̄ nō segtur q spēs diuidit q̄ztatiue i indi⁹. sz q̄ltatiue solū. p⁹. qz nō ponit nisi tres diuisiōes. s. gn̄is i spēs ⁊ vocis in significatiōes ⁊ totius in ptes. ⁊ tūc cū diuisio spēi in idiuidua maxime cō ueniat cū diuisione gn̄is i spēs: qz cū alijs nō ꝓuenit. segtur q est q̄ltatiua sicut diuisio generis.

T.c.45 de vni⁹ ⁊ vno.

Notandum q idiuiduū siue vnū nūero dicit illud qđ non est diuisibile in multa. ⁊ distinguit ab oī alio ꝑm numez. ¶Prima ps sic itelligit q sibi repugnat diuisio i ptes subiectiuas h̄ repugnātia nō pōt esse nisi p aliqđ qđ ē in idiuiduo. vocet indiuiduū a. h̄ pbat dupl'r. Uno mō sic. diuidi in partes subiectiuas est ipfectiōis: vñ remouet a deo: g̃ h̄ nulli repugnat nisi ꝓpter pfectionē aliq̄ in ipo. ¶Et q̄ꝫ dicat h: q diuidi fic est ipfectiōis in nā specifica vel in quacūq; nā ꝑm se: ⁊ nō posse diuidi est ꝓpter aliquā pfectionē: tū in suppositō nāe nō est ꝓpter aliq̄ pfectionē: sz ꝓpter limitationē. ¶Al'r 2⁹ arguit ad ꝛclusionē. si talis diuisio repugnet a. a. ⁊ diuisio illa sūt icōposs. sz incōpossibilitas aliquoꝝ non est nisi ꝓpter aliq̄ ꝛcluſa in ipis vl' ꝓpter ipa tota. g̃. minoꝝ p̄z. Si enī ab a. tolleret tantūmodo aliquid p qđ esset diuisibile fic. ad hūc nō repugnaret diuisioni: qz qđ de se

repugnat alicui sub quo cūq; nō destruēte ipm ponak semp sunt repugnātia nisi aūt repugnaret sibi diuidi nō esset idiuidnū. Ꝟ ꝑz i ex°: lz em̄ suba sine q̄ntate nō sit in potētia saltem ꝓxima ad q̄litatē: tū nō repugnat sibi: qz tūc nullo aduenīēte posset stare cū ipa. sic g̃ supponēdo ꝯclusionē ꝓbatā: q̄rimus qd sit illud in idiuiduo ꝙ cō sibi repugnat diuisio in ptes subiectiuas tales. s. q̄z q̄libz sit ipm. ñ. n. negak ipz posse diuidi i ptes eēntiales siłr itegles etero geneas z hōgeneas: qñq; tñ nlla ps hōgenea est ipm diuisum: lz eadē spēs ꝑdicetur de pte diuisa q̄ prius ꝓdicabak de toto.

¶Quid g̃ est illud in a. nō negatio: qz vel iste effectus est positiuus: z ꝑz. vel ꝓuatiu⁹ z ita nō dak cā eius: lz idipm. ¶Si dak hec negatio nō posse z̄c. Quero etiā de causa negatiōis date: z semp quo usq; stes in nā positiua ꝙ cā. Ad Ꝟ esset illud arg^m ꝓmū ꝙ supza si valeret. ¶Itē in diuidnū est ve rissime ens z vnū: sicut arguit Ꝟ de prima suba: qđ est maxie suba. Et ipsius est gña tio. Et circa ipsam sunt opatiōes. Ipsa etiā opatur. oīa ista videtur negāda ab aliquo formalr ꝓstituto ꝙ negationē. Est g̃ illud in a. positiuū nullū accñs: nec multa simul ꝑter argumēta supius facta: z quedā su pza ꝓtra negationē. Nō mā nec forma nec esse actu si differt a forma. ꝑter argumen ta facta supius. ¶Contra. etiā oīa ista est: qz qđlibz istoz est cōibile. g̃ de ipo est que rēdū ꝙ qđ fit Ꝟ vel ꝙ qđ repugnat sibi diui di in ptes subiectiuas. Istud idē cōcludit ꝓtra negationē. ꝙ qđ. n. est hec: qz ꝓceptus negatiōis est ꝓtrahibilis. ¶Notandū g̃ ꝙ sicut aliq; ꝓmo sunt diuersa. s. se totis: q; vz. in nullo ꝯuenīūt. Sic in oibus differētib⁹ q̄ sunt diuersa aliqd vnū entia oz iuenire aliqua ꝗbus differāt q̄ se totis sunt diuer sa: alr ꝓcedēt in infinitū. z illa sunt vltime rōnes vnitatis qua sic sunt in diuisibilia si cut dr̄ia specifica in spē est cā indiuⁱᵗᵉˢ in spēs: nec est cā ꝑor: qz ipa est ibi. cui ꝓmo repugnat diuⁱᵗᵃˢ illa. ipa etiā est qua ꝓmo differt ab alia spē ꝑm eius dr̄iaz. ita ꝙ vna dr̄ia ꝓmo est diuersa ab alia. sic de vnitate gñis gñalissimi in se. i. in diuisibilitate ei⁹ in plura gña z distinctiōe ab alio genere. Utrūq; em̄ ꝙ subē ꝓmo si sit ꝓceptus simplex: z in nullo cōueniat cū q̄ntitate ꝑm ali quos. sic igit cū indiuidua sint ꝓprie dr̄ia nō primo diuersa querēda est cā vnitatis nūeral' qua ꝓmo repugnat diuidi in mul tas ptes subiectiuas: z qua ꝓmo distingui tur ab alio idiuiduo. ita ꝙ id in hoc indi uiduo z aliud in illo sint ꝓmo diuersa. il lud ꝓprie vocaī differētia idiuidualis vl singularis: cū dr̄ia sit qua differūt a se sin gula. Et constat indiuidua differre ꝓprie qz sunt diuersa aliqd vnū entia. Et p oīa quo ad rōnem dr̄ie. s. quo ad simplicē de terminationē cōis p ipsam vt p formale. nō habere aliud supius in quo ꝯuenit cū dr̄ia oppōsita: nec fōrte cum aliquo: z eq̄li ter ex se diuersuz esse a quolibz siue oppo sito: siue dr̄ia dispata: equalr in q̄z qz se to to: nō equalr quo ad formalē rōnez diuer sitatis: q̄ vno modo maioz est inter oppo sita diuidētia idē ꝙ°. quo aūt ad incōpossi bilitatē alio mō maioz est inter dispata q̄. s. circa idē cōe nō ꝟit fieri sicut oppōsita z̄c. ¶Simil'r iudicandū est de dr̄ia indiuidu ali: sicut de specifica: q̄ ad aliqd: tū est dr̄ia ꝙ specifica est cā mīoris vnitatis cui. s. nō repugnat ois diuisio i ptes subiectiuas. Ꝟ maxime vnitas: sicut inter specificas infe rioz est cā maioris vnitatis q̄z supioz: q̄re tandē est aliqua vnitas maxima cuius cā est pfectissima dr̄ia z q̄ ponīt idiuisibilis. ¶Hec differētia: qz idiuisibilis nō est ꝓn cipium ꝓstituēdi aliqd in rōne ꝑdicabilis sed tñ subijcibilis. z hoc maxia subijcibili tate. z subm est māle respectu ꝑdicati. sic potest vocari mālis dr̄ia. z ideo non esse ꝓncipiū diffinitiōis que ꝓprie est predica tū z mediū demōstratiōis sic etiā dr̄ia spe cifica posset dici mālis aliq̄mō: qz ꝓncipiū subijcibilis respectu gñis. z sic in. 5°. ca. de causa. ¶Omnes ptes diffinitionis dicūtur forme: verū est respectu diffiniti nō inter se: sed differētia vere informatiua gñis: vt actus potētialis mālis respectu eius nō ꝙ se. Si ꝙ cōstituto in subijci^{te} respectu eius sic hec differētia magis materialis erit et aliquo modo formalis. sic ꝑz ad hoc. T.c.2.

Contra ꝑdicta Ꝟ dr̄ia: aut est alteri us speciei ab alia dr̄ia idi uiduali aut eiusdem. si alterius. ergo soz tes z plato differunt specie: quia differen-

tijs alterius speciei. si eiusdem. ergo illud cõe: sicut ꝛ nã hois. ꝙ gd ergo descẽdit in hoc ꝛ hoc. si ſm alias dr̃ias idem argumẽtum de eis. ꝛ pcedit in infinitũ. ¶ Jté natura specifice que intelligũtur in sorte sub hac dr̃ia repugnat diuidi. ꝛ ipsa distinguitur ab ipsa natura hois q̃ est in platone. g̃ nõ ẽ idiuidua circũscripta illa dr̃ia. ¶ Jté natura hois q̃ est in sorte: separet ab illa dr̃ia idiuiduali. ꝛ ita manebit nõ singularis: nec vna nũero. Non em̃ videt ꝓtradictio q̃ separet cũ nõ includat illã. ponatur etiã sub alia dr̃ia indiuidualis: ꝛ tũc eadem natura ꝑmo erit hic singularis nã: postea illa singularis nã. ¶ Jté sortes est sortes. ꝛ est hic hõ. ꝛ hoc aiaĩ. ꝛ sic vsq; ad ens. g̃ in eodẽ erũt mlte dr̃ie idiuiduales. ¶ Jté q̃n linea diuidit qõ ꝑus fuit ps: nũc est singulare p se. g̃ g̃natur ibi dr̃ia indiuisibilis p diuisionẽ. ꝛ corrumpit sil'r cõtinuũ ꝛ duas rũ facta: ¶ Jtem illa q̃ conuenũt indiuiduis vt agere g̃nari ꝛc̃. aut insunt eis p naturã cõem: aut p dr̃ias idiuiduales. Si ꝑmo modo tũc ꝑmo insunt vl'i. Si scõo. g̃ talia nõ sunt demonstrabilia de aliquo subo. ꝛ ita nec scibilia. ꝛ ita scia nãlis nõ est scia.

Intelligendum ꝙ vl'e completum est qõ est in plurib⁹ ꝛ de plurib⁹ nõ actu: sed potẽtia ꝓpinqua. tale nihil est nisi ex cõsideratiõe intellectus. vnum aũt in multis potẽtia vt accipit potẽtia logice nõ nãliter dicit cui nõ repugnat eẽ in multis: ꝛ sic cõmune põt esse in rerũ nã. Jn sorte em̃ nõ solũ ſm ꝓsiderationẽ itellectus: sed ſm ordinẽ naturalẽ pfectionum vnitiue cõtentaruꝫ ꝑtius est aiaĩ q̃z hõ. ꝛ hõ q̃z hic hõ: qõ ꝑz ex opatiõibus ꝓꝓrijs. Sic em̃ cognoscitur ordo vnitiue ꝓtentoꝝ: vt ꝓdictũ est versus finẽ scõe questionis quarti libri: ꝛ hoc ſm gradũ ꝓꝓrũ nãliter ꝓnem gradũ singularitatis nõ repugnat in multis esse: qz in ipo vt sic nihil inuenit qõ repugnet sibi. sicut g̃ cõe est in natura: ꝛ sua vnitas vt sic dicta est illa q̃ ꝓbat supra in ista questione. ꝛ de qua dictũ est supra. cuicũq; enim gradui reali entatis corrũdet realis vnitas. Sicut tñ in alijs vnitatiue ꝓtis non est ꝛepatio realis: nec etiã potẽtialis: sic nã cui itellectus tribuit itentionẽ spẽi que dicta est esse in re est cõis: sicut cõe est potentiale in re nũq; separat ab alia pfectione vnitiue secũ ꝓtenta: vel ab illo gradu in q̃ accipit dr̃ia indiuidualis. Cũ etiã nunq; fiat in rerũ nã nisi sub determinato gradu nũq; est ab illo ꝛepabilis: qz ille gradus cũ quo ponit est secũ vnitiue ꝓtẽtus. ¶ Per hoc pz ad tertiũ argumentũ q̃ ꝓtradictio includit q̃ ꝛepatur ꝓpter vnitiuam ꝓtinẽtiã. ¶ Contra. quare non põt fieri sub gradu ñãe fine g̃du idiuiduãte. ꝛ ꝺ ipa sic scia ꝓcedit arg^m. ponit em̃ sub vno g̃du indiuiduãte. deinde sub alio. ¶ Jté tunc seq̃tur q̃ nã nũq; põt indiuiduari p aliqd nõ idẽ sibi vnitiue. alr̃ em̃ posset mutari a singularitate i singularitatẽ. ¶ Jté oia eiusdẽ spẽi eadẽ ꝓtinẽt vnitiue. g̃ si alius est gradus in hoc ꝛ in isto vnitiue ꝓtentus: oz ꝑ intelligere dr̃iam ꝓtinentiũ. ꝛ ita isti gradus nõ erũt ꝑmo distinguẽtes. ¶ Ad primũ istoꝝ quedã nature in se nõ repugnãt ꝛ tñ repugnãt nature posite in esse vel facte. sicut nõ esse nõ factũ. Sil'r nature in se nõ repugnat sorte separari ab oibus gradibus indiuisibilib⁹: qz intelligẽdo naturã sine illis nõ includit ꝓtradictio. tñ in eẽ repugnat sibi q̃ sepet ab oib⁹: nõ aũt q̃ se pet ab hac. h. n. ẽ pol'e: vt i illa ꝛ ecõuerso. Nõ g̃ põt fieri nisi ab aliq̃ g̃du idiuiduali. q̃re iste nõ põt differre re. i ꝟ ꝓcedit scõm argumentũ. ꝛ ita stat inſepabilitas ꝓpter cõtinẽtiã vnitiuã. Jn mutatiõe em̃ oz subiectũ realiter differre ab vtroq; termino. ¶ Ad tertiũ natura nõ cõtinet vnitiue illũ gradũ: sed compositũ ex natura ꝛ illo gradu. Q̃ aũt natura ponitur sub illo gradu nõ est cã nisi agens. Si g̃ accipit iste g̃dus nõ differt ab illo: nisi qz cõtinẽs a cõtinẽte negandũ est. ſz ecõuerso est. ꝛ tñ ille g̃dus nõ est: nisi qz naturaliꝝ ꝑus cõtinẽs ipm est nõ. n. est nisi qz agẽs ꝓducit cõpositũ ꝑmo Sic g̃ cõtinẽs ꝑus in eẽ g̃dus ꝑz in diuersitate. Exemplũ. deus creat aerẽ ꝛ ignẽ cõposita ꝑmo ꝓducit. ꝛ iõ primo sunt formẽ nõ nisi paccns. ꝛ iõ 2° composita differũt p formas: tñ nõ ecõuerso. ꝛ formẽ ꝑmo diuerse nõ sic composita. ¶ Sic g̃ ꝑz ad tertiũ ꝓncipale: ꝛ ad tres obiectiões ãnexas. ¶ Contra istam rñsionẽ. contẽta videtur differre ꝓpter differentiã cõtinentiũ: non

ergo ecōuerso ꝓpter circulum. ꝓbatur an
tecedēs. sensitiua in me ⁊ in te differt. qꝛ in
tellectiua differt nō ecōuerso. ¶ Rñō. de
antecedēte: est vt sic: est vt nō: ſm ꝙ ꝯten-
tū est formale in rōne cōtinētis vel materi
ale. exemplificat aūt in argumento qñ est
materiale. ¶ Ad ꝑmū ꝑncipale. ꝙ si intel
ligat speciei. i. sicut ꝯtentū sub specie: neu
trū membrū est dandum: sicut rōnale: nec
est eiusdē generis cū irrationali: nec alte-
rius: sic sicut cōtentū ꝑ se sub gñe. Differē-
tie em̄ opposite vt ꝑdictū est sunt ꝑmo di-
uerse ꝓpter infinitatē vitandā. Si autē in
telligatur eiusdē speciei: vt diuisiuū ⁊ con
stitutiuū aliquoꝝ eiusdem speciei: sic sunt
eiusdē sicut differētie specie sunt eiusdem
generis. ¶ Ad secundū: sicut lapidi albo
formaliter repugnat nigredo ꝑ albedinē.
⁊ ita ꝑ intem circūscribēdo albedinē lapi-
di q est genꝰ subiectū nō repugnat nigre-
do sic circūscripta differētia indiuiduali ꝑ
quā formaliter diuisio repugnat compo-
sito ex natura ⁊ illa differētia nature speci
fice ꝑ illam differentiā nō repugnat diui-
sio. vnde ipsa est cōmunis: vt ꝑdictuz est ꝑ
posse logice esse in pluribus. ¶ Cōtra. tūc
adhuc illa natura distinguit ab illa q̄ est si
ne alia differētia indiuiduali: ḡ differrētia
numerali. ¶ Rñō. si loq̄mur realiter hu-
manitas qne est in sorte non est humani-
tas q̄ est in platone: ⁊ est realis differētia
ex differētijs ī diuidualibus vnitiue contē
tis in sepabilibꝰ hinc inde. si aūt circūscri-
bamus differētiā hinc inde: sicut nec natu
ra intelligit vna maxima vnitate in se: sed
tm̄ illa vnitate minori que est cōmunis: sic
nec est diuisa ab humanitate platonis di-
uisione nūerali: nec aliqua: qꝛ nō specifica
pz: sicut nō ponēdo aliam formā generis
aliā speciei diceret de natura generis in
vna specie. ⁊ alia circūscriptis differentijs
hinc inde. ¶ Ad quartū. si ponant alie for
me a qbus sumunt ꝑdicata in qd necesse
est ꝯcedere multas differētias indiuidua
les in eodem. qꝛ natura generis sine ꝯtra
dictione potest esse prior forma specifica:
⁊ non est sine sua differentia indiuiduali.
¶ Et sic necesse est concedere ꝙ hoc aīal
possit esse hic homo: ⁊ non hic homo. Si
militer hic homo vel ille homo nisi dica
tur ꝙ hoc animal non est natū perfici a na
tura anime intellectiue nisi sub certa diffe
rentia indiuiduali: non est tamen nisi vna
differentia indiuidualis vltima que deter
minat formaz specificam. Si dicatur alia
opinio de formis potest dici: ꝙ vnus gra
dus pefectionis determinet omnes prece
dentes ad vltimā vnitatem: sicut vna diffe
rentia specifica determinat omnes perfe-
ctiones precedētes ad vnitatē speciei quā
nec ex se habent: nec aliunde q̄z ab alia
differētia. ¶ Contra. si vna differētia indi-
uidualis potest intelligi inq̄ztum determi
nat genus superius: nō inq̄ztum determi-
nat inferius. potest em̄ intelligi hec sub-
stātia: nō hoc corpus ergo illa inq̄ztum de
terminat omnes ꝑfectiones precedentes
est in virtute multe. ¶ Qd igitur incōue-
niens si ponantur gradus ꝓprij tot cum
non ponantur res diuerse: sed tantū vniti
ue contenti. non est incōueniens hoc con
cedere ſm vtrāq̄z opinionem: nisi qꝛ ma-
xima vnitas: que. s. est per hanc differen-
tiam intelligeretur prius in esse substan-
tie: q̄z vnitas differentie specifice que est
minor ⁊ prior: vt videtur. ¶ Sed respon-
sio omne cōmune est eque vnum in se vni
tate cōmunis ⁊ imediate post illam vnita
te in diuisibili: quarū neutra ſm se diuersi
ficatur per aduenientia magis in substātia
q̄z in homine. Sed tantū extrinsece varia
tur: ⁊ vnum plus dicitur variari: quia est
in pluribus essentialiter: ⁊ magis diuer-
sis. ¶ Contra. tunc omne cōmune est spe-
cies specialissima de se: quia vna talis est
in pluribus q̄z alia ⁊ indiuidua vnius spe
ciei pluribus differētijs extrinsecis diffe-
runt q̄z indiuidua alterius. ¶ Respōdeo
differētie extrinsece non faciunt vnū ꝑ se:
cum illo qd subest: sicut hic cum cōmunio-
ri plures dr̄ie faciūt vnū ꝑ se: ⁊ ido quodā-
mō ꝑ se diuersificat ꝑ illas: sicut mā ꝑ for-
mas nō sic subm ꝑ accñtia. ¶ Ad. 5. ꝑ diuisi
onez nihil positiuū fit: sed fit vna precisio
vel solicitudo que dicit actualitas oppo si
ta potētialitati partis in toto. h ergo prius
bēedietas linee que nūc est hic linea. ⁊ ha
ses actu dr̄iaui indiuidualē actualitate di
:inguente. sic ꝙ ipsa cum nullo facit vnū
ꝑstinic ꝑius ha buit illam differentiā actu

oppositio potentie ante talem actum: ante generationē ⁊ per eam distinguebatur. alia me⁹. sic ꝙ nō fuit illa. nō tñ sic quin ex eis fieret vnū. ¶Ad sextū qcqd p se iest vni idiuiduo cuius sīle iest alij idiuiduo inest p nām cōem: qz differētijs singularibus nō inest cōe aliqd. ⁊ ita si qd p vnā inesset p aliā sīle nō ineſſet nō plus qz q̄ consequūtur ḡnalissima sunt sīlia vel spēs ratione dr̄iaꝝ specificaꝝ: lz illa q̄ ꝓsequūtur spēs duas totas rōne totalitatis sint similia. ḡ ḡnari inest sorti rōne ꝯanitatis: sic ḡnare: qz in lz assimilat genito tali: non tñ insunt hic hōi sine singularitate loquēdo de eis in se. loquēdo aūt de eis in cōi insūt p̄mo hoi in cōi. ⁊ de illo demōstrant ⁊ sciuntur. ¶Contra hoc est vnū argumentū factū extra in qōne sexta. primi libri. Ex ista opinione pz ꝙ singulare est vnū qd. p lz scdo. de tri. 6. daniel itas. ⁊ si singulare est vnū qd est p se itelligibile: etiā dr̄ia idiuidualis sine sin⁹. ¶Contra. ḡ. diffinibile ⁊ de eo erūt demōstratiōes ⁊ scie. ¶Itē qcqd est in isto ei⁹ sīle est in illo. ita abstractis inq̄zū singularia abstrahet aliqd cōe: sic inq̄zū albedines. ¶Itē tunc sensus ⁊ intellectus quō differrēt. ¶Ad. 1. dr̄ia idiuidualis a nullo nota est in hac vita cōiter. Cuius ꝓbatio est: qz tūc nota esset dr̄ia ei⁹ ad qōcūq̄z aliud. ⁊ ita nō posset errare de quocūq̄z alio sibi itellectual⁹ oīno: qn iudicaret illud eē aliud: sz illud est falsuz de alio oīno silī nisi tñ de intelligēdo se aiaz ⁊ suū actū forte a gb⁹ differre diceret quātūcūq̄z silia sibi oīna de itelligēdo: tñ se cōpositū forte erraret: qs si subito de⁹ suum corpus ānihilaret: ⁊ aliud aie vniret manēte aīa in eadē intellectiōe nō interrupta sic ꝙ aīa q̄zū ad dr̄iam indiuisibilē scipaz certissime nouit lz ens. ¶Quātū ad naturā specificā alia vt sensibilia certius nouit ⁊ hāc notitiā de se ingrit. sic glosa aug. tri. 6. ḡ nō possumus induiduū diffinire non expte ei⁹: sz ex ipotēsi nr̄a: sicut nec subas sepatas: vt pz in quadā qōne sup 2m libz̄. ¶Contra. si spēs subē dicere⁹ nō diffinibil' qz nō p se intelligit. ¶Rño quālibz nām specificā subē ꝓsegtur aliqd vel aliqua. vñ eius notitia p effectū possit hōi nō sic dr̄iaz idiuidualē. sic ad aliud de demōstratione vel sicut dictū est ad sextū nihil ꝓsegtur in diuiduū rōne dr̄ie idiuidualis p se: qz illō esset oīno incōmunicabile. sic ꝙ nihil ei⁹ simile possit in aliquo inueniri quale nihil inuenit in entibus. vt videtur preter differentiā in diuiduale: vel si qd ꝓsegtur ratione eius cum ipsa dicat gradū positiuū entis. ergo pōt aliqd causare: tūc illa nō erit nota. ⁊ ita demī abilia in se: sed nō nobis sic oportet cōcedere illud extra in questio sexta p̄mi libri. ¶Preterea illud de mīs⁹ nō valet. quotcūq̄z em̄ speciebus forte plures sunt possibiles: ⁊ tñ de qualibet nō minus est scia. sic hic. Nec valet de corruptibile singulariū: qz ico corruptibiliter sua passio p suā diffinitionē sibi iest. pōt em̄ ⁊ vle corrupi ab actu esse corruptis oībus singularibus. ḡ. Qd etiā vult Az. 7. ꝙ cū extra sensuz fiant īma⁹ est vtrū sunt vel nō. ¶Rño. hoc est de cognitiōe si est: siue rei in ꝓpria exīntia. sic etiā de vlī est manifestum nisi sciaꝝ necessariū in aliquo singulari: qz tñ talis exīntia est magis singularis q̄z vlis: qz nō est vlis nisi i singulari. ideo sic singularia magis dicunt nō scibilia: qz talis cognitio magis cōpetit eis. ¶Ad aliud dr̄ie ille sunt p̄mo diuerse in nullo cōuenientes. ¶Juxta hoc nota: ꝙ si ḡnatio deberet dici eguoca in diuinis: qz ꝓprietates psonales non sunt eiusdē spēi. ḡ q̄libz in creaturis. qz dr̄ie idiuiduales sunt p̄mo diuerse. ¶Item nota ꝙ a differentijs indiuidualibus. qcqd abstrahitur est aliqd secūde intētionis: ⁊ nō p̄me. ⁊ sic cuz itelligo adā ñ itelligo sin⁹: qz si ipe oīnde ref nescirē ꝙ ipe esset. Sz itelligo ꝛceptū compositū ex hoie ⁊ singulari: qd̄ est qd̄dam cōe scde intētionis, talē etiā cōceptuz habeo. intelligendo qōcunq̄z singulare. ¶Oz vero predictū est ꝙ qcqd abstrahit a differētijs idiuidualib⁹ est aliqd scde intētionis. lz sic corrigit abstractio ꝓprie est ꝓdicau dīctis qd subiecti. nō em̄ passio cōmunis dī ꝓprie abstrahi a subiecto nō cōuertibili: tñ cōiter loquendo dicit abstractio. ideo a differētijs indiuidualib⁹: sicut nec ſpecificis nihil pōt abstrahi p̄mo mō: quia sunt rationes reales oīno simplices p̄mo diuerse alias esset ꝓcessus in infinitum. Sed secundo modo possunt multa

abstrahi. ⁊ nō solum scd̄e intentiōis: vt pre
dicit: sz et prime vt indiuiduū vnū nume-
ro p se exñs incōmunicabile que forte sūt
p̄me itentiōis. Sic ergo itelligendo cōpo
situz ex nā vl'i: ⁊ aliquo tali: vt pte obiecti:
non vt rōne oppositi. ¶ Ad 4m p argm fa-
ctū de itellectu d̄ differētia cognoscēda q̄
nullus sensus p se cognoscit singulare: q̄z
eiusdē sensibilis sil'e omnino nō discerne-
ret ab ipo. ¶ Cōtra. imo ex loco. sil'r nūer⁹
est p se sensibilis. ¶ Rño. si qd idē in dib⁹
locis qd tūc. sil'r si ex loco. ḡ nō est p se. h̄ q̄z
h̄ nō est hoc p locuz: q̄z si cognosceret hoc
inq̄ztum hoc: etiā distingueret ab illo. po-
sito q̄ simul eēnt. imo quocūq; posito stā-
te hoc. ¶ Ad illud de numero oz glosare.
certū est eni si sp sunt noui radij solis i me
dio. sic q̄ nullus durat ibi diu q̄ visus no-
ster illū nūerū nō cognoscit. itelligenduz
est ḡ numerū dissimiliū. ¶ Alia opinio de
sentiēdo singulare. tangit in fine questio-
nis 6e p̄mi. argumēta cōtra nō bñ soluuūt
forte. Aliter pōt dici: q̄ sensus nō est alicu-
ius nisi pñtus s̄m naturā ⁊ in exñtia accua-
li: q̄ nō est nisi singulare. itellect⁹ itelligit
abstrahendo ab hic ⁊ nūc. h̄ nūc est s̄m q̄
actual'r existēs in natura cuius exñtie cō-
ditiōes sunt h̄ ⁊ nunc. ista abstractio sp ne-
cessaria est i itellectu. ¶ Hoc dubiū: vt pz
in questiōe. 6. i. hui⁹ tñ talis abstractio nō
facit singulare dicibile de multis. Ita eniz
hic hō est itelligilis: nō vt exñs sic hō. itel-
lect⁹ ḡ est vl'is p abstractiōez ab hic ⁊ nūc.
sensus singl'aris cōcernēdo hic ⁊ nūc. Ali-
ter q̄ albedo vniuersalis est ens p accñs:
nec p̄mo itelligit: sed albedo cui tñ itelli-
gibili vere denominatiue cōuenit diffini-
tio vl'is: q̄z nullo vlteriori facto circa ip̄m
est dicibilis de pluribus cum nō itelligat
sub rōne alicui⁹ p̄hibentis istā pluralita-
tem possibilē nō impossibilē p abstractiōez
ab hic ⁊ nunc: hoc mō tm̄ vl'e itelligit. hoc
est tm̄ illud qd̄ vt sic natuz est denoiari ab
vl'itate: nō tñ vl'e. sic q̄ vniuersalitas sit rō
intelligendi: sicut est hic: tm̄ intelligibile
intelligit. singulare tamē est ex parte sui
intelligibile cum sit quid: sed nō a nobis
nunc intellectiōe simplici positiua. albedo
vero vniuersalis et albedo singularis sūt
cōceptus cōpositi entis p accñs: ⁊ posteri⁹
intelligunt: sicut hō albus. singulare vero
sentit p se nec cōpositū. h̄ albedo nec albe-
do singulariter ens p accñs. ⁊ ip̄a singl'ari
tas est tm̄ itelligibile. ⁊ aliqd 2e itentiōis: ⁊
cōmune albedini ⁊ sono. Sed albedo cō-
iuncta differentie indiuiduali: ⁊ sic est na-
tum denoiari a singularitate. nō sic q̄ con-
iunctio sentiat: nec ista differentia indiui-
dualis: nec cōiunctio sit rō formalis senti-
endi: sed modus quidam rōnis formalis
sub quo mō est ratio sentiēdi. ¶ Cōtra. tm̄
albedo sentit cuicūq; sit cōiuncta. ergo ip̄a
vt est sic nota nō repugnat dici de plurib⁹
sicut nec ip̄i vt est itellecta. ergo vniuersale
ita sentit: sicut itelligit. Similiter vniuer-
sale est sic extra aiam: q̄z licet albedo extra
aiam sp sit cōiuncta differētie indiuiduali:
tñ albedo p̄us natural'r est q̄z illa cōiūctio.
illi sic nō repugnat dici de multis: lz ꝯside
rate sub differētia p differētiā repugnet. ḡ
sicut vl'e itelligit sic est extra. ¶ Rño. ibi ē
albedo vl'is vbi separat a p̄hibēte dici de
multis: q̄z ibi nō impol'e. ḡ possibile est hic
eē i itellectiue. sibi. n. itellecte nō ꝯiungit
differētia indiuidualis sibi in re ꝯiungit.
⁊ sibi sensate maxime. ¶ Si hoc addit q̄
sensus est rei s̄m q̄ exit: qd̄ est verū de exi-
stēte forte. ¶ Cōtra. si itelligis separi real'r
sic. q̄ nō ꝯiungat itellecto in re: falsuz est.
abstrahētiū eni ñ est mēdaciū si inq̄ztū ad
actū cognoscēdi sic in sensu. q̄z hecceitas ñ
sentit. Sil'r est in existēdo: q̄z illo esse p̄ori
qd̄ est albedinis p̄prium nō est differētia
indiuidualis: q̄z posteri⁹ nisi dicat quis vi
dere colorē. ¶ Rño. itellecto in se p accñs
ꝯiūgit dr̄ia indiuidualis. ita q̄ nō nec̄io:
sensato p accñs h̄ sine quo nō: sed necessa-
rio exñti p se: q̄z ille p̄or gradus q est albe-
dinis in se: cū dr̄ia indiuiduali facit vnū p
se. ¶ Ad argumēta ꝯtra itellectiōez singu-
lariter que fiunt sup p̄mū librū. pz q̄ nūc
nūq̄z itelligit. vñ pfectissima scia nunc no-
bis possibilis est de spē spālissima ibi stat⁹.
Sz difficultas est ꝯtra h̄. cū. n. multa singu
laria faciāt multa fantasmata: quare nō a q̄
libet abstr ahit spēs vl'is. ⁊ ita vel erunt tot
vel volūtas ibi aliqd faciet: qd̄ est icōueni-
ens. ¶ Rñsionē ad h̄ q̄re. s. di. z. p. in rñsio
ne tertie rōnis p̄ncipalis illius questiōis.
an oz ponere spēm itelligibilez in mēoria

precedētem actū itelligendi. ¶ Ad aliud. vl'itas est p se rō itelligēdi quodlibet itelligibile nō itellecta vt obiectū nec vt pars formalis obiecti: sicut singularitas rō formalis sentiendi nō vt obiectū: nec pars. sz precise rō. imo si debet itelligi itelligit sub rōne vniuersalis. Exemplū masculinitatē volo cōcipere qui est modus p̄cise cōcipiēdo deū: nec obm: nec pars. illū modū si facio obiectū: ꝯcipio sub mō femi^tis. Uñ masculinitas est femini generis: tñ forte vniuersale est rō itelligendi nō ita itellecta: sic modus grāmaticalis. Qō. xiiij.

Trum singulare p se itelligitur. Q. sic videt. qr ens p se ē obm intellectus. per Aui. primo metaphy. ca. 5°. ⁊ nō tm̄ ens in vniuersali: sed qdlibet ens inq̄ztū hz rōnem entis. qd ergo maxime est ens maxie est itelligibile. Sed p̄ma suba maxime est ens: qr maxime est suba ex libro p̄dicamētorū. ergo ⁊c̄. ¶ Item opatio realis nō est nisi a singulari. Sed mouere itellectū obiectiue est opatio realis. ergo ⁊c̄. ¶ Preterea p̄mo posterioꝝ. sicut per sill'm cognoscimus ꝯclusiones: ita p inductiōem principia. Sed nulla potentia arguit discurrēdo per inductionē nisi itellectus. ergo sibi notiores sunt p̄misse cōclusione. ergo p se itelligit singularia a quibus arguit inducendo. ¶ Preterea cognoscēs differētiaz p se aliquorū extremoꝝ p se cognoscit extrema differentia: sed intellect⁹ p se cognoscit differētiā iter singulare et vniuersale. ergo p se cognoscit vtrūqz extremū. Sic arguit pbs. 2. de anima de sensu cōi. ¶ Preterea itellectus rebus quos itelligit noia imponit. Imponit aūt nomina singularibus quibus etiaz attribuit itentiōes: puta hanc: singulare indiuiduū ꝓpōnes oppositiōes ꝯtrarias de eis facit que ptinēt ad itellectū. Nec illa reflexio quā ponunt videt multū valere cum ista possint intelligi qñ abstractionē vniuersalis imo du^do cui⁹ spēi sit hoc indiuiduū. ¶ Preterea nisi intellectus p se itelligeret singulare quō voluntas pōt p se velle actū singularē: ⁊ quō tunc peccaret? Videt. n. q nullo mō: cum voluntas non possit p se velle nisi qd est p se ab itellectu cognituz. ¶ Preterea si repugnaret singulari vñ singl'are est p se intelligi: quomō posset angelus p se itelligere seipm. ⁊ deus se? ergo certū est q singularitas nō impedit itellectionē. Si ḡ aliqd aliud hoc impediat: puta accidētia ānexa separent. si materialitas vl'quid aliud certum videt q intra qdditatē singularez nō est nisi qdditas spēi signata: tolle igit oia impediētia itelli^tem ita p se mouebit itellectus a singulari: sicut a spēi natura. ¶ Preterea spēs genita cum sit essential'r similitudo nō solum ꝓximi gignentis ipsam: sz mediati. et h̄ sub ista rōne obiecti sub qua gignit: qr alia rō requireret aliaz spēm ꝓpter aliā rep̄sentationē cum spēs in itellectu sit genita a singl'ari: sed mediate illud semp̄ representabit: licet eni nouū lumen requirat ad illam gignitionē in itellectu: qd pōt dare itensius vel minus intense representare. nūq̄z tñ dabit aliud in rep̄sentatiōe obiecti q̄z illud a quo gignit mediate vel imediate. ¶ Rño. q semp̄ rep̄sentat istud a quo gignit: sed nō sub illa rōne. ita q gignēs eandē rōnē habeat inquātū gignēs cū rōne obiecti rep̄sentati p spēm genitā. alioqn q̄zuis ponis: q singulare primo itelligitur saltem: tñ oz te ꝯcedere q a spē singularis in itellectu possit abstrahi species vniuersalis. Alioqn vl'e nunq̄z intelligeret: seqtur q illa spēs quā tu ponis vl'is p se rep̄sentaret singl'are in rōne obi.

Contra si singulare p se itelligitur duo singularia erūt duo p se itelligibilia. ⁊ cuz itellectus simplex p se nō itelligit nisi quidditatē: duo singularia hēbūt duas qdditates. ⁊ p ꝯñs duas diffinitiones. ⁊ ita erunt due spēs. ¶ Rño. p̄muz ꝯñs est cōcedendū: sed itellectus nō itelligit nisi qdditatē absolute vl'is: vel hāc qdditatē: vel magis h̄ qd: qr qdditas forte nō hz iferi⁹. Sz quid hz h̄ qd: qd ñ est p accñs ens. iō p se itelligibile: sz hec duo qd ñ hñt duas diffinitōes. ¶ Preterea ad p̄ncipale arguit: si singulare p se itelligit. ḡ nō vl'e. ꝯñs est falsum. ꝓbatio ꝯñe: qr si singulare ⁊ vniuersale p se itelligant: aut ḡ p eandez spēm aut p aliā. Nō p eandē spēm. Tum qr illa rep̄sentaret oia singularia sub ꝓprijs rōnibus. ⁊ sic idē est p̄ncipiū cognoscendi

c. d sba.

t. c. i. ⁊. 33.

t. c. i. 4. 5. ⁊ inde

plura vt plura. ⁊ simil᷑ idē repsentabit ali
ūdsub rōne distincti ⁊ indistincti que sunt
incōuēiētia. Tū q᷑ vniuersale et singl'are
ni rōne obiecti simpl'r differūt. Tum q᷑ sp
simul ambo itelligerent nisi itellect⁹ vte-
rel spē: nunc ad hoc: nūc ad illud: et istum
vsum oporteret q᷑ pcederet cognitio hui⁹
⁊ illius. nō p aliā spēm. Tum q᷑ vtraq᷑ eēt
eque abstracta. ⁊ oia hꝫ et eadē: vt videt: tā
fantasma originās q̄z itellectū agentē crea
tem ⁊c. q᷑re ḡ vna est magis vniuersale q̄z
alia. ¶ Preterea si ꝑmo gignit spēs itelli-
bilis singl'aris ex fantasmate: aut ꝑgignit
alia vniuersalis de eodē: vel etiā de illa: et
sic tot spēs erūt vniuersalis quot singula-
rū. ⁊ sic ifinite: aut nō necessario cōgignit
spēs vniuersalis: ꝫ tm̄ volūtarie. ⁊ hꝫ videt
irrationale q᷑ino: cū gignitio spēi sit natu-
ralis. aut scōa spēs vlis redit in idē cū pri-
ma. ⁊ auget eam. ⁊ sic cognitio vlis poterit
iendi in ifinitū: ⁊ etiā seq᷑ret q᷑ quāto plu
ra singularia video: tāto pfecti⁹ cognoscaz
vniuersale. ¶ Propterea si singulare sit p
se itelligibile duo singularia habebūt du-
as spēs ꝓprias in itellectu: ⁊ duas intelle-
ctiones actuales: ⁊ sic ex multis actibus cir
ca vtrūq᷑ pōt generari habitus qui sit p se
illius obiecti cuius est actus. ergo due scie
erūt de duobus singularib⁹ eiusdē spēi: qō
videt multiplicit impossibile. q᷑ tunc duo
accidentia eiusdē spēi simul in eodē essent
Tunc etiā nullus sciens aliqua de spē spe-
cialissima esset pfecte sciēs: ꝫ tm̄ in vniuer
sali nisi sciret de oibus singularibus. tunc
etiā idē posset hꝫ e ifinitas scias. tū q᷑ idez
sciēs de vno singlari ꝓpter hoc nō sciret
de alio. ergo opꝫ alio singl'ari itellecto ad
sciendū de isto: accipe sciam de nouo p in-
uentionē vel doctrinā. nec tūc p vnā artez
edificandi sciret aliquis facere domuz nisi
vnaz. ¶ Rño. ad hoc. nō ois itellectio p se
iterata generat hitū scie: nisi sit cuiusdā de
quodā p medīū qō est diffinitio de duob⁹
singularib⁹ nō itelligit aligd ꝑduo media
que sint diffinitiones. ¶ Cōtra ibi est hoc
subiectū hec passio: hec causa. quare. ergo
non est alia scientia.

Ad primū argumentuz ꝑ alia pte
dr̄ q᷑ ens est obm itel
lect⁹. nō tm̄ vt cōmunissimū: sed vt extēdit
se ad qōlibet ens imateriale: vel ꝓsideratū
vt imateriale. hoc est abstractuz a materia
nō simpl'r: sed indiuiduali: tale aūt abstra-
ctū est vl'e. ¶ Aliter dicit detur q᷑ ens vt ex-
tendit se ad quodcūq᷑ sit obz itellect⁹. Q̄
dicit vltra q᷑ singulare est maxime ens. ꝫ
falsum est in materialib⁹ p se loq̄ndo: imo
illud quo formal'r est aliquid singulare. vt
materia indiuidualis magis facit ad nō eē
q̄z si esse spēi p se esset sine tali materia: q᷑
illa est ꝓncipiū corruptiōis. Et qm̄ dicit q᷑
ꝓma suba maxime est suba. vez est vt suba
dicit a substādo: q᷑ pluribus subsstat. ita in
telligit dcm̄ in ꝑdicamētis nō aūt maxime
suba: q᷑ pfectissima in essendo: ¶ Ad scōm
q̄m dicit q᷑ mouere realiter est singularit.
Dico q᷑ mouere itentional'r imprimendo
spēm pōt esse obti vlis. ¶ Aliter dicit q᷑ in
tellectus nō mouet intētional'r ab vniuer
sali: sed ab itellectu agente ꝓncipal'r: et a
fantasmate instrumētaliter quoz vtrunq᷑
est singulare. ¶ Ad aliud dicit q᷑ itellect⁹
primo intelligens vniuersale cōsiderat se
per aliquid illud intelligere: ⁊ nō p essen-
tiam suam: quia de nouo illud intelligit. q̄
per aliquid in se factuz: qō nō pōt esse nisi
sensus ⁊ fantasma aliquid receperunt a sin
gulari extra. ergo sic reflectendo intelligit
singulare: ⁊ cum sic intellexit cōparatiōes
facit ⁊ inductionē ⁊ intentiones attribuit.
¶ Ad aliud lumē qō est ꝓncipale efficiēs
gignitionis speciei de aliq᷑ magis cōfert
speciei repzesentandi obiectum sub certa
ratione q̄z originās. Licet originans det si
bi vim repzesentandi naturaz obiecti in se
¶ Ad aliud cōceditur q᷑ singularia imma
terialia sunt p se intelligibilia nō materia-
lia: quia ꝓncipiū indiuiduationis in eis
est materia indiuidualis. ¶ Prima respō
sio. ⁊ scōa ⁊ tertia ⁊ quinta satis videntur
esse ꝑm sententiam Thome. prima parte.
85. et. 86. q. prima. et aliam viam quere de
obiecto intellectus. in scōa questiōe tertia
in fine. Contra responsionez scōam ad pri
mum argumentum principale: et contra
responsionem septimi argumenti. Singu
laritas non est per se causa non intelligi-
bilitatis. hoc enī cōcedit respondeo ad 7ᵐ
⁊ oz cōcedere de deo saltez natura indiui-
dui nihil addit vltra naturam speciei nisi

singularitatē.ḡ nihil est in singulari impe
ditiuū intelligat: quia nec forma spēi nec
materia nec singlaritas alteri⁹ vel ambox
z nihil est in pua singulari lapidis nisi ma
teria singlaris z forma singlaris lapidis.
¶ Cōtra primā rūsionē ad 2ᵐ arᵐ mouēs
itentionalr: pus naturalr ē: qz spēs ab ipo
imprssa sit in itellectu possibili: sz illa pus
naturalr est ibi qz obm cuⁱ⁹ est sit ibi: vt co
gnitū in cognoscēte. si ergo vle ꝑm q vle
mouet itentionalr illā spēm imprimendo
pus naturalr vle: vt vle habebit aliqd eē:
qz sit in itellectu: vt in cognoscente. Sed
illud eam pus est esse extra intellectū. igit
vniuersale ꝑm q vle hz eē extra itellectū.
z aliud qz cognosci. ¶ Cōtra rūsionē scdaz
cuiuslibet potentie passiue ppriū obm est
eⁱ⁹ motiuū. ergo ppriū obm itellectⁱ⁹ possi
bilis est fantasmata vel intellectⁱ⁹ agens.
¶ Rño. ppō ꝑma est falsa. Illā potētia co
gnitiua non tñ hz recipere spēm obiecti.
Sed etiā tēdere p actū suū in obm. Et istō
2ᵐ est eēntialiⁱ⁹ potētie: qz ꝑmū regrit ppe
impfectiōem potētie z obm principaliⁱ⁹ est
obiectū: qz in ipm tendit potētia qz qz imꝑ
mit spēm. Qō pz. si deⁱ⁹ ipzmeret spēz intel
lectui vl oculo: eodē mō ferret in obm: sic
mō z obm ita esset obm. Sz deⁱ⁹ nō eēt ob
iectū: qz in ipz nō tēdit potētia: z tñ ipe im
ꝑmit: sicut impssit angelo spēs creaturax.
¶ Hec ḡ est ỽa cuiuslibet passiui est aliqd
motiuū p se: sz nō oz in potētijs apphensiu
is: q illud motiuū sit ppriū obm potētie
sub rōne q̄ est motiuuz. ¶ Sed oz q ipm
sub rōne qua obm terminet actū potentie.
Hoc pz i volūtate: qui. n. dicūt eā passiuā:
dicūt eā moueri ab opposito. ꝑm q ītelle
ctū est: sz tēdere in oᵐ. nō ꝑm q est in itel
lectu: sz ꝑm illud q est in se. iuxta illud cō
mēta. 12. metaphysice. cōmēto. 36. Balneū
ꝑm q est in aia. mouet appetitus effectiue
sed ꝑm q est in se extra mouet vt finis. Sz
ppria rō obiecti volūtatis est rō finis: z vt
res est in se: z nō rō efficiētis: nec vt est itel
lectu. ḡ pz falsitas ppōnis. z quō verificat.
imo nec est vera in potētijs naturalibⁱ⁹. ob
iectū enī ppter potētie passiue est accūs vl
ens actu ad qđ terminat. z illud nō agit in
potentiam passiuam. Sed aliud in ipsam
agens pducit istum actum: vel istud ens
actu. ¶ Al simili hec est falsa: Omnis potē
tia actiua nata: est p se agere in suuz obm.
Si obm suū sit terminⁱ⁹ sue actiōis: ꝛmus
itellectus agēs nō est ipm fantasma in qđ
agit: sed vniuersale saltez in cognitius vi
detur verum. intellectus. n. dei est actiuus
respectu sue eēntie: nō tñ agit qcq̄z in ipaz
similiter voluntas nostra nihil agit in ob
iectuz suum: etiaz ꝑm ponentes ipsam esse
actiuam: sed tamē sua ratione tendit in ob
iectum. Probatur ergo falsitas prime: q
nec omni nec soli opposito cōtingit vel cō
uenit mouere. ergo z̄c.

Dictum est quidem igitur z nunc ipsum verum: z tamen amplius et manifestius dicemus repetentes. Nam quecunqz sunt rationis partes: et in quas diuidit ratio: he sunt priores: aut omnes aut quedā. Tex. cōmēti. xxxv. Qō. xv.

Truz singu
lare sit per se intelligi
bile a nobis? videtur
q non. auctoritatibⁱ⁹.
Et primo auctoritate
Aristo. hic. videtur. n.
dicere pluries ostendere: q ab euntibus a sensu z̄c. ¶ Item
2. de anima. sensus est singularium intellectus vniuersalium. exquo multipliciter
arguitur hic: quia diuersarū potentiarum
sunt diuersa obiecta: z in permutando. Et
etiam deducitur de proportione potentie
ad subiectum ꝑm materiale et immateria
le. intellectus angelicus omnino immate
rialis: sensus omnino materialis. intelle
ctus noster medio modo. ergo cōsimiles
cōditiones obiectorum. ¶ Additur etiam
quarto: q materia ꝑm se est ignota. illam
includit singulare. ¶ Dator habet in isto
ca. z ad hanc intentiōem videtur. ¶ Dnor
habetur ex de celo z mundo. Cum dico hc
celū. dico materiā z̄c. ¶ Item qō quid est.
est obm itellectⁱ⁹. ex. 3°. de aia singulare nō

hz ꝓpriū qđ quid est. Tuz qꝛ tūc esset diffi-
nibile. Tum qꝛ tunc de ipso eēt scia ꝓpria:
quoꝝ vtrunqꝫ est ꝯtra Aꝝ. ca. penultimo.
huius ꝯtra platonē. ⁊ improbat 2m qꝛ tūc
qñqꝫ scia esset scia qñqꝫ nō scia. Tuz etiā 3o
infinite possent esse scie: qꝛ infinitas non
repugnat singularitati. vñ ꝓpter hanc rō-
nem ſm Porphy. Jubet plato qescere et
singularia ab arte relinquere. Tum etiam
4. habens notitiā ꝑfectā de spē spālissima
haberet impfectā: ⁊ in potētia tm̄ de quoli
bet singulari: sicut est de genere ⁊ spē. Sz
hoc ꝯñs improbat. Nā agēs ꝑ cognitiōez
nō pōt ꝑfectissime sic dirigere in agendo:
nisi cognoscat ꝑfectissime agibile q̄ztum
possibile est. Artifex aūt ꝑ artē tm̄ habens
vniuersalē cognitiōem de domo ꝑfectissi-
me se dirigit in faciendo hanc domuz: ita
ꝑfecte: sicut si hanc ꝑfecte eandē ꝑius nouis
set. igit̄ domus facta non est nata ꝑfectius
cognosci ab ipso q̄ꝫ in vl'i. ¶ Itē ad ꝑncipa
le. si singulare per se intelligit̄. vniuersale
per se non intelligitur. ꝯñs est falsum. pro
batio ꝯñe: aut vniuersale itelligēt̄ per ean
dem spēm: per quam ⁊ singulare: aut per
aliā: non per eandem. Tū qꝛ idem quō re-
presentabit aliquid sub rōne distincti ⁊ in-
distincti. Tuz qꝛ aut sic per eandem ꝙ vni
ca spēs que est ipsius vl'is. est etiā omniuz
singulariū aut quecūqꝫ est alicuius singu
laris ꝓpria. illa etiā cū hoc est ipsius vni-
uersalis: Nō primo modo: qꝛ vnica speci-
es nō est distincta rō cognoscēdi plura vt
plura. non scđo modo qꝛ tunc essent tot in
tentiones vniuersaliuz quot singularium
Nō scđo principali mō. Tum qꝛ tunc pari
ratione manet species vniuersalis cū spē
cuiuslibet singularis: ⁊ tūc infinite species
erūt vniuersalis: aut si scđa itendat primā
poterit intendi cognitio vniuersalis: in in
finitū. quicūqꝫ. n. plura singularia itelligit
perfectius intelliget vl'e. Tū qꝛ qñ due spe
cies infuerint: quare altera est vniuersalis
⁊ altera singularis cuz ab eodē fantasmate
gignāt̄ ⁊ virtute eiusdē intellectus agētis?

Contra intellectus cōcipit dr̄iam in
ter vniuersale ⁊ singulare.
igitur extremū ⁊ vtrūqꝫ ſm propriā rōnez
qꝛ tm̄ sic dr̄nt. ¶ Itē discurit a singulari ad
vl'e. ⁊ ecōuerso g̃ cognoscit vtrumqꝫ extre-
mū discursus. ¶ Itē singulare solū mouet
itellectū: qꝛ mouere illud est actio realis:
ergo est suppositi. ¶ Itē virtus iferior: vt
sensus pōt cognoscere singulare. ergo ma
gis supior. ¶ Itez spēs ꝑ se rep̄sentat illud
a quo gignit̄ quelibet species itelligibilis
primo gignit̄ a singulari. nō ab intellectu
agente: qꝛ tunc esset ei⁹ spēs ⁊ ꝑncipiū itel
ligendi ipm. Dicit̄ ꝙ in alio lumine aliud
rep̄sentat: ¶ Cōtra lumē nō facit aliā spēz:
spēs ex natura sua rep̄sentat illđ cuius est.
Exemplū de quercu putrida. nō valet: qꝛ
due rōnes agendi cōcurrūt ſm quaꝝ vtrā
qꝫ in lumine sp agit: sz altera actio est ipce-
ptibilis sensui qñ fit fortior actio. s. lucis in
corporate. ibi qñ color mouet in presentia
luminis maioris. quādo aūt fortior nō pōt
esse propter defectū luminis minor perci
pitur. ¶ Itē ad ꝑncipale nullius est distin
cta memoria: cuius nō ꝑcessit distincta ap-
prehensio. itellectus suoꝝ actuū: q nō sunt
sensibiles: hz distinctā memoriā: vt pz. ⁊ h
inq̄ztum singulares. ergo ⁊ distinctā noti-
tiam habet eoꝝ quādo insunt.

Rño. questio est meta-
physica q̄tenus querit de intelligibilitate
singularis respectu itellect⁹ simpl'r. ꝑtinet
ad libꝝ de aīa. quaten⁹ querit đ itellectiōe
singularis respectu intellectus nostri ⁊c̄.
¶ De ꝑmo articulo ꝑmo videndū est quō
singulare sit ꝑ se itelligile. 2o qnō est ꝑmo
itelligibile. 3o quō dupl'r erit sumptū ꝑmū
itelligibile respectu duplicis itellectiōis.

De primo. itelligibili
tas absolute seqtur entitatē: vt dictū est. 6.
.q. vltima. singulare totā entitatē qđditati-
uam supioꝝ icludit. ⁊ vltra hoc gradū vl-
time actualitatis et vnitatis ex questiōe de
indiuiduatiōe que vnitas nō diminuit: sz
addit ad entitatē ⁊ vnitatē. ⁊ ita ad itelli^tem
¶ Item singulare nihil icludit: qđ nō iclu
dit vl'e nisi gradū ꝑdictuz: sed nō excludit̄
ab ipo itelligibilitas rōne alicui⁹ iclusi in
vl'i: qꝛ tūc vl'e nō eēt ꝑ se itelligibile: nec rō
ne illi⁹ grad⁹: qꝛ tūc de⁹ vel angel⁹ singla-
ris nō esset ꝑ se intelligibile. ergo ⁊c̄.

De secundo. primo in

telligendū est ꝙ adequat actū intelligēdi: puta quādo videt quātū bipedale vt adequat visionē pars eiꝰ: licet ꝑ se videat: ñ tñ adequat visionem: sic quando species ītelligitur vt adequans intellectionem illud est primo intellectum: nō genus nec dr̄ia a primo intelligitur: licet vtrunqꝫ ꝑ se ītelligatur. ¶ Ad ꝓpositum. qđcunqꝫ aliud a singulari ītelligit: īcludit īcōplete singulare q̄ꝫtuꝫ ad qcqd itelligitis est in eo: qꝛ nec includit gradū quo singulare est singulare. singulare aūt includit cōplete qcqd est ītelliꝫtis in quocūqꝫ supiori. Nō est ergo natū itelligi singulare vt pars inclusa in primo ītellecto. sꝫ tm̄ vt ꝑmū ītellectū in quo alia quecūqꝫ supiora ꝑ se ītelligunt. Juxta hoc addit ꝙ idee diuine maxime erūt singulariū: quia distincte representāt omnia alia intelliꝰ a deo.

De tertio intellectio est duplex. vna quidditatiua que abstrahit ab exñtia. Alia que dicit visio q̄ est exñtis: vt existens. Prima licꝫ sit cōiter respectu vl̄is pōt esse primo respectu singularis: et quando est singularis est eius ꝑmo. nō. n. singulare ex se determinat ad exñtiā: quia abstrahit: sicut ꝛ vniuersale: intellectio scđa est simul totiꝰ. i. singularis in quantū exñs. Et sic exponendo simul totū apud Aꝝ. nō includet aliqđ accidēs. Sed tm̄ existentiā que nō est de rōne alicuius: nec inq̄ntū qd: nec inquātū h̄ ꝑticipās qd. Nō ē aūt singl̄are ꝑ° mō obm ītellectiōis scđe: nec ecōuerso sicut exponet respondēdo ad scđm argumentum.

De secundo articulo ꝑncipali ꝑmo videndū est quo mō ītellectꝰ noster in hoc statu nō intelligit ꝑ se singulare: nec sensus sentit. 2° quomodo aliquo modo intelligimus singulare ꝛ sentimus. ꝛ quomodo non.

De primo oñdit ꝙ ita est sic. potētia cognoscēs per se aliqđ obm sub aliq̄ rōne circūscripto quocūqꝫ alio illo remanēte cognoscet illud ꝑ se. nō sic est de ītellectu nec đ sensu nostro respectu singl̄aris. ergo ꝛc̄. Probatio prime ꝑtis minoris: distinctissima intellectio singularis videt esse alicuiꝰ ītentiōis quā ītellectus distincte cognoscit: sꝫ posita illa precise amota differentia tꝑis amato alio ꝛ alio gradu ītentionis. ꝛ sic de omnibus accidentibus illi ītentioni nō videt ꝙ ītellectus noster sciat distinguere vel discernere sic ostēdat sibi a quacūqꝫ alia ītentione singulari eiusdē spēi. ergo ꝛc̄. Probatio scđe partis minoris ꝑ idem. hic albedo ponat simul in loco cuꝫ illa albedine: manet ergo hic ꝛ h̄. illa ꝛ illa. quia h̄ nō est h̄. ꝑ hoc esse in loco alia. nūqd sensus discernit in eodē loco duas esse albedines nūero si sint eque ītense nō. Quō etiā visus discernit diuersitatē solariū radioꝝ: qui tñ a quibusdā ponunt cōtinue variari. ¶ Contra illud obijcit ꝙ numerꝰ ꝓprioꝝ sensibilium est ꝑ se sensibilis. ¶ Respondet qñ vtrunqꝫ sensibile ꝑm illaꝫ vnitatē ꝑm quā est principiū numeri est ꝓpriū sensibile: talis nō est vnitas singularis proprie dicta. huius primi queritur propter quid. ¶ Respondeo nulla potentia cognoscitiua in nobis cognoscit rem ꝑm suam absolutam cognoscibilitatē inq̄ꝫtum. s. est in se manifesta: sed solum inq̄ꝫtū est motiua potētie: quia potentie cognitiue hic moueret ab oppositis: natura aūt nō mouet ꝑm gradū singularitatis. Tum quia ille gradus non est principiū actionis: sed limitatiuꝰ principioꝝ actionis: tñ a posteriori: quia nō est ꝑncipiū assimilandi: sed natura tm̄ ꝛ ideꝫ est ꝑncipiū agendi ꝛ assimilandi. ¶ Contra. opatiōes sunt singulariū ꝑmo huius. ¶ Respondeo si ītelligat de ꝑncipio quo exponit: illud est nature nō sine singularitate: nō tñ sinꝛc formal̄r. ¶ Cōtra. dictū est ꝙ ītellectus noster in h̄ statu nō ꝑt cognoscere singulare sub rōne qua est singl̄are: qꝛ natura nō mouet ꝑm gradū singularitatis: qꝛ ille gradus singularitatis nō est ꝑncipiū actōis: sꝫ limitatiuꝰ ꝑncipioꝝ actiōis. Sed hoc si veꝝ esset cōcluderet ꝙ angelꝰ nō ītelligit singulare: ita ꝙ singl̄aritas sit modus ītellecti: qꝛ eius ītellectus est passiuus. Ideo dicit corrigendo ꝙ oīs entitas actualis cuiuscunqꝫ rōnis est rō agendi in ītellectū actiōe ītelligibilitatis: qꝛ sic actus ꝛ ītelligibile cōuertūtur: ꝓbat de exñtia q̄ est alterius rōnis ab entitate qdditatiua: ꝛ indiuiduali: que tñ mouet ad ītellectionē que est visio: nō tñ entitas indiuidualis vl̄

existētie est p̄ncipiū actionis naturalis distincte ꝯtra actiōem intelli^tis itellectualē. ita enim q̄ꝫtitas est actiua. Et hoc seqtur ꝙ itellectus imediate receptiuus actiōis obiecti pōt moueri a singularitate: non aūt q est receptiu⁹ mediāte actione naturali tm̄ p̄m⁹ est itellectus angelic⁹ qui videt imediate singulare materiale. scd̄s est noster itellectus in quē nō agit natura nisi mediante gignitiōe in sensuꝫ que pōt dici actio naturalis materialis respectu illius que ē itelligibilis in ite^m. ¶ Cōtra. itellectus nr̄ hꝫ aliquā itellectionē que dicit visio que pōt esse nature existētis sine visione singularitatis: sicut visus oculi videt. g̃ itellect⁹ noster est imediate receptiuus actionis a re. ergo a singulari. ¶ Hoc cōcedit aliter nō esset mēoria in itellectu vt ē p̄teriti. illa eni nō est: nisi cui⁹ fuit visio itellectualis: et tunc corrigit ꝙ omnis entitas actualis est rō agendi imediate in intellectum qui capax est: nō cuiuslibet actionis imediate sed a tali entitate. sic intellectus angeli a quacunqꝫ entitate. noster nō. nunc ab entitate indiuiduali. Que ratio cum sit capax actionis ab existentia que magis videtur alterius rōnis. ¶ Itē quare angelicus nō noster. nōne potētie eiusdē rōnis sunt respectu omnis entitatis? ¶ Istud poni pōt 3^m: cuius nō est cā in nā potētie itellectiue cum illis duabus de fantasmate: ⁊ tunc angelicus potest: quia p̄fectior nec passiuū a pluribus est imp̄fectius quādo nō potest p̄fici nisi patiendo: sicut p̄spicuū nō est minus perfectū qd̄ est illuminabile a quocū qꝫ luminoso: q̄ꝫ qd̄ tm̄ a sole. vlteri⁹ de itellectu agēte pōt dici ꝙ nō hꝫ acctiōem circa itelligentiā. ⁊ ideo nulli obiecto coagit in inte^ne visiua que est imediate i itellectiua nō mediante spē in memoria. Tunc enim nō esset visio: sed nec itellectus agēs obiecto nato itelligi visiue coagit ad spēm i memoria: qꝛ illa fit ibi mediante visione. ⁊ ita ab itelligētia: nō ab itellectu agēte. ¶ Itaqꝫ cum oīs entitas que est actu in re nata sit ab angelo videri nulla requirit inte^m agentē: nec i nobis nā que nata est videri: ⁊ est actu in re vt natura. Sed nec i nobis respectu singl'aris: qꝛ si esset natū mouere itellectū nostrū eēt ad visionē vniuersalē: vt vniuersale nō est actu in re. et ita nō est actu sub ratione talis itelligibil': nisi fiat in mēoria: qꝛ itelligētia p̄supponit actu itelligibile. ergo nō pōt fieri in mēoria ab itelligentia. Sꝫ tm̄ ab itellectu agente. nō a re tm̄: qꝛ nō sic est ideterminata: nec nata est sola agere nisi in intelli^am: nā in angelo et nobis tantum propter vniuersale est itellectus agens.

De secūdo dicit ꝙ itelligimus singulare reflectēdo ad fantasmata. intelli^r. n. per lineā reflexā s̄m Aꝝ. in. 3. de aia. cōmētator habet lineā spheralē. ⁊ ip̄e sic expōit: ⁊ q̄dditas abstrahit a q̄dditate donec restat q̄dditas a qua nō posset abstrahi. Sed tunc esset linea recta ñ sphera nec spheralis. ¶ Al'r exponit ꝙ in fantasia cōfusum est suba cum accñtibus vel multa accidentia mutuo se ꝯtrahētia itellectus itelligēdo vniuersale abstrahit qd̄cunqꝫ illoꝝ itelligēdo tandē vt itelligat singulare s̄m naturā que est h̄: nō inq̄ꝫtum h̄: sed cum accidētibus ꝓpriis huic cōponit sub̄m cum accidētibus. ⁊ ita terminus a quo ⁊ ad quē reflexionis est cōfusū. ⁊ in medio est distinctuꝫ. vnde dicit ꝙ nō tm̄ sunt nomina scd̄e itentiōis cōditiones singularis exprimentia: vt singulare suppositū ⁊c̄. Sed etiā aliqua prime itentiōis. vt indiuiduū vnū numero incōmunicabile ⁊c̄. Natura igitur determinata istis itelligitur: ⁊ est conceptus nō simpliciter simplex vt ens: nec etiam simplex quidditatiuus vt homo. Sed tantuꝫ. q. per accidens vt homo albus: licet nō ita per accidens: ⁊ iste est determinatior cōceptus ad quē venimus in vita ista. naꝫ ad nihil deuenim⁹ cui de ratione sua inq̄ꝫtum a nobis cognoscitur cōtradictorie repugnat alteri inesse. ⁊ sine tali conceptum: nunquā cōncipitur singulare distincte. de hoc autēꝫ ⁊ quomodo al'r singulariter sit intelligibile: quere questione de vniuersali. quomodo autem est sensibile: quere in solutione secundi argumenti.

Ad argumenta igitur. Ad primum ꝙ dicta Aristotelis hic cōmuniter sunt de sil' toto: illd̄. n. imanifestū est recedēs a sensu ⁊ scientia fieret nō scia: qꝛ hit⁹ idē manens

T.c.10.

mutato obiecto mutaret. ¶ Ad aliud. illud est modus obiecti nō rō itrinseca neq; cognita. ¶ Cōtra, que differentia inter obm sensus ⁊ itellectus. ¶ Rño. sensus est subordinatus. ergo obm ſm omnē rōnē subordinat. ideo non valet ꝓportio ꝑmutata: sicut nec in alijs ordinatis. Sz quō est sensus singularis determinate magis q̄z itellectus. ¶ Rño. sensus simul totius est. et ideo act⁹ sensus nō est abstract⁹ ab exñtia: itellectio ñ abstrahit. Et ē ista cōditio obiecti nō tm̄ ꝑ accñs cōcomitās: sz ꝑ se inq̄ztū sensatū. ꝑ accñs aūt sp cōcomitat itellectionē qdditatiuā de qua loquit Aꝝ. vt plurimū: qꝛ de visiōe itellectuali nihil videt locut⁹. ¶ Ad deductionē de organico: ignis nō est organicus: nec virtus in semine: nō tñ ꝓducunt vniuersalia solūmō. seqtur ḡ nō determinat ad obm ex natura organi que est determinate cōplexionis: sicut determinant sensus aliunde pōt determinari ⁊ sensus indeterminari: qꝛ natura vt natura est ꝑncipiū agendi in sensum. ¶ Ad illud de materia. de simul toto exponit q̄ est mutabile. ⁊ ideo ignotum. i. nō scibile. ¶ Ad 2ᵐ ꝑncipale maior falsa est ex. q. de indiuiduatiōe: qꝛ ille gradus indiuidual facit vnū per se natura. Primū ꝯñs de diffinitiōe ꝯcedit. ⁊ 2ᵐ: si scia huius dicit habitus inclinans ad specificanduz aliqd de hoc inq̄ztum hoc Aꝝ. exponit de simul toto. Et qd̄ obijcit de infinite: quodlibet infinitoꝝ est scibile nobis nō omnia siml: sicut si spēs ponant infinite. ¶ Ultimū de scia ī potentia ꝯcedit. ¶ Et cum improbat ꝑ artificem. ¶ Respondet q̄ facit singularitatem ꝑ accñs: qꝛ nullū ꝑ se quā inesse ꝯseqt singularitas: facit aūt ꝑ accñs: qd̄ nō ꝑ se cognoscit. ducitur. n. ratio ad oppositū: qꝛ est possibile cum alia itellectiōe ꝑ euidentiaz rei. ¶ Ad 3ᵐ ꝑncipale videt ostēdere q̄ ꝑ nullā itellectiōem quā mō habem⁹ abstrahendo sit possibile sic dare modū quo vl'e ꝑ se intelligatur ⁊ singulare per se: et est ꝓ primo scd̄i articuli. vel ad primū scd̄i articuli principalis. aut si est possibile. quere in questione de vniuersali.

Ad argumenta cōtra. i. 2. ⁊. 4. intelligitur de cōceptu nō simpl'r simplici vel siml' toto ſm predicta 3ᵐ ⁊ 5ᵐ de natura que est singularis. 6ᵐ de aggregato cuz accñtib⁹.

Quoniam aūt diffinitio rō est: et omnis ratio partes habet: vt autem ratio ad rem: et pars rationis ad partem rei similiter se habet. Tex. cōmen. xxxiij.

Questio .16.

Circa istud capitulū q̄ritur vtrū in rebus materialibus materia sit ꝑs qdditatis rei? Q̄ nō. auctoritate. 5. huius cap⁹. de cā.

Omnes partes diffinitionis sunt forme. ¶ Item ibidem: forma est qd̄ qd erat esse. ergo sola forma ꝑtinet ad qdditatē. ¶ Itē. 7⁹. qd̄ quid erat esse animalis. est anima. ¶ Item in eodem cap̄. materiale nūq̄z ſm se est dd̄m: sed illud qd̄ nō ſm se inest nō ꝑtinet ad qdditatē. ¶ Item inferius. q̄cūq; partes ī que diuiditur vt materia sunt posteriora: sz nullū posteri⁹ ꝑtinet ad qdditatem. ¶ Item qd̄ quid est est ꝑncipium cognoscendi illud cuius est: sicut habetur in cap̄. ꝑcedenti. Sed materia nō est ꝑncipiū cognoscendi illud cuius est. ꝓbatio minoris in cōmēto. c. materia siue sensibilis siue intelligibilis ſm se est ignota. idem ꝑmo physicoꝝ. ¶ Itē ī dictis ſm se qd̄ quid est est idez cum eo cuius est. ergo nihil ꝑtinet ad diffinitiōem qd̄ ꝓhibet h: sed in oibus habētibus materiam nō est idem. Minor probat ī isto ca. dicit. n. sic: materia est ois illius qd̄ nō est idem cum suo qd quid est. ⁊ inferi⁹ dicit cōcepta cum materia nō idē. ¶ Item. 8. huius. ca. de forma. homo ⁊ homini esse nō idē nisi aīa sit homo. ¶ Item in epilogo illius ca'. que sunt ꝑtes vt materia nō inerūt in rōne sube. ¶ Si exponat de materia indiuiduali ꝯtra. ita posset negare ꝑtes formales eē ꝑtes rōnis: qꝛ forma īdiuidualis nō inest in rōne vl'is: sed nō videtur ita negare d̄ forma: sicut de materia. ¶ Dicit q̄ Aꝝ. negat in hoc capl'o. de hac forma q̄ sit pars qdditatis hominis: sicut ⁊ de hac materia: sic d̄ hac aīa sicut de hoc

corpe

corpore. ¶Contra cõiter excludit mãm: ñ cõmuniter formã. ¶Jté ꝟ in lra. ex hac ratione: vl vniuersalr vl dicere q̃ subẽ simlr totius quodãmõ est diffinitio: quodãmodo nõ: quia ſm speciem est: ſm materiam non est: quia indeterminata est materia. Idem Cõmentator. ¶Oppositũ in isto capitulo: Incisio nõ pertinet ad diffõnem: ſz que sillabe eam q̃ est elementorũ. sed ele mẽta ptinent ad materiã. ¶Jté ibidem. si anima nõ est animal: tũc dicẽdũ q̃ aĩa nõ est tota quiditas. ita itelligitur solutio sua. ¶Item cõtra platonẽ. Parabola plonis nõ bene se hz: quia nõ est simile de circulo z homine: superfluũ est enĩ auferre mãm a qditate rerum: q̃ q̃dã sunt hoc in hoc. ſ. forma in materia: sicut in naturalibus.

Dicitur ſm cõmẽtatorẽ isto. c. commẽto. ꝫ. a. q̃ nõ pertinet ad diffinitionẽ. vnde dicit q̃ quedam diffinitio est vbi apparet materia: q̃dã vbi nõ apparet mã. vbi apparet materia. ibi vna pposita nõ ptinet materia. ſ. vbi nõ apparet quelibet pars posita ptinet. ¶Jté rõ ad ꝟ c. 4. vl. 5. huj. 7. omnia facta a casu z abarte habẽt materiã. z illa ẽ qua res põt esse et nõ eẽ: ibidẽ. si ergo mã sit ꝓncipiũ p quod aliq̃d possit eẽ z nõ eẽ si esset pars diffõnis q̃d quid est posset per se gnãri z corrũpi: cõtra phm cap. 4. huius. 7. z penultimo. ¶Cõfirmatur: q̃ materia ſm aliquos ponitur ꝓncipiũ indiuiduationis: tõ ꝓhibet itelligibilitatẽ hz Auic. 8. metaphyſice. igitur qditas cũ sit per se itelligibilis. opz q̃ abstrahak a materia. Addik q̃ mã nõ est q̃ res est: sed qua põt eẽ z non eẽ: esse aũt aut non esse nõ est de qditate rei. ¶Item mã manet quiditate in isto corrupta.

Contra illam positionẽ sunt auctoritates adducte. ¶Item. 8 huius. in fine ꝓmi capli. q̃ q̃d. q̃dez tm̃ differunt actũ quidẽ totũ compositũ q̃ ponũt materiam z formã. ¶Jté in eodẽ capl'o. ꝫ. 2° ꝓra platonẽ. oĩs diffinitio habet q̃d q̃le. z oz ꝟ esse vt materiã: illud vt formã: ni si ergo materia pertineret nõ haberet contra platonẽ. q̃ idea nõ est diffinibilis: q̃ ẽ sola for[a]. ergo q̃ diffinik vere hz materiã z formã: z vtrũq; pertinet ad diffinitiõez. ¶Item rõ omnis. 7. huj°. hz partes: z sic partes rõnis ad rõnẽ. sic partes rei ad rez. Sicut ergo oẽs partes ꝓcise exprimũt totã rem. ita oẽs partes rõnis rationẽ rei. ¶Jté perfectissime cognoscik vnũquodq; q̃ cognoscik q̃d ipsum est. 7. huj°. sed i possibile ẽ perfecte cognoscere rem nõ cognita materia eius. ergo forma nõ est tota qditas eius q̃ hz materiã. pb° mi. phs 2°. huj°. si spẽs causaꝝ eẽnt infinite: nihil eẽt cognoscibile: q̃ ifinita nõ pñt cognosci. g̃ ad cognitionez rei perfecte oz cognoscere omnes causas. ¶Jté: 8. huius. ibidẽ ꝺ materiali substãtia. idẽ plane. ¶Jté suba hẽt diffinitionẽ. nõ ex addi[nc]. 7. huj°. ergo q̃ q̃d ponik in diffinitiõe subẽ pertinet ad q̃d eius: sed. 6. huius in diffinitiõe rei materialis oz poni materia. z si nõ esset de ratiõe diffinitõis diffinitio eẽt ex additiõe. ¶Jté q̃ q̃d est: ẽ illud q̃ est ꝓmo ens: z est illꝺ cuius ẽ primo eẽ: sed q̃ ꝓmo est: est cõpositum: q̃ in. 8. vbi distinguit substãtiam dicit q̃ suba cõposita est simplr hoc aliquid z separabile primo per se existẽs. Si ergo hoc: tũc q̃ quid est: ẽ compositum ex materia z forma. ¶Jꝟ ẽ cõtra rationes ꝓme opinionis. ¶Primo cõtra scõdam. si materia eẽt de se ꝺ nõ possent due mãe ꝙuenire i vna rõne mãe. sicut arguik de diuinitate. hẽt g̃ materia cõmunitatẽ sibi correspondentem ad materias: sicut forma ad formas. ¶Et ꝺ pbatur auctoritatib°. scõo physicorũ. 5. metaphy. ca. ꝺ causa. causa z effectus semꝑ proportionantur. ita q̃ singularũ sunt causse singulares. vniuersaliũ vniuersales. Similiter in. 12. huius. cap. 2°. singularũ aliud vt tua materia z mea z spẽs z mouens. vniuersali aũt ratione eadez. similr in isto cap. homo z equus. z que ita sunt in singularibus. vl aũt non sunt substantia: sed simul totũ quoddam ex hac materia: z hac rõne vt vniuersaliter: singulare vero ex vltima mã: socrates iam est. ibidem infra anima substantia prima corp° vero materia: hõ vero aut animal: q̃ est ex vtrisq; vt vniuersaliter. Supposita igit vniuersalitate materie: quod est cõtra secundã rationem illorum. ¶Arguitur ex hoc ad principale: sic materia in vniuersali considerata et forma in vniuersali considerata sunt constitutiua compositi in vniuersali confide-

idẽ in. 8. ¶. c. 2.

¶. c. 20. z 21.

¶. c. 13.

¶. c. 11.

¶. c. 12. z inde.

¶. c. 2. z inde.

¶. c. 3.

¶. c. 38. z inde.

¶. c. 3.

¶. c. 27.

¶. c. 35.

¶. c. 39.

rati.igit ad quiditatez illius cõstituti: vt sic pertinet vtrũq; cõstituẽs vt sic. Añs ꝓbatur: quia ratio potẽtie ⁊ actus ꝓpter quaz ex materia ⁊ forma fit vnum manet in materia ⁊ forma in vniuersali cõsiderata: naz in qualibet materia ⁊ forma particulari ẽ rõ potẽtie ⁊ actꝰ. ergo per materiaz cõmunem cui ꝓmo ineſt. ꝓña ꝓma ꝓbatur qz id qõ cõſtituit in vniuerſali: nõ eſt ens per accidens: ſz ens per ſe: igit hẽt quid. Et pz qꝫ partes illius ſũt cõſtituentia ipſuz. ergo ⁊c. ¶ Cõtra ꝓmã rationez eoꝝ arguitur p idem: qz poſſe eẽ ⁊ nõ eſſe eſt paſſio cõmunis vniuoce inherens multis. ergo regrit ſubm cõmune de quo ẽ demonſtrabilis ⁊ mediũ cõe per qõ demõſtretur. ſi ergo materia in naturalibus eſt illud mediũ ſecũdum illud dictũ phi ſegtur qꝫ materia ẽ cõmunis ⁊ ita ꝓncipium cõſtituti cõmunis.

Sed ad ſolutionez illius rõnis: qz aliter cõcedetur coꝝ ineſſe cõi: ⁊ aliter ſingulari. ¶ Notandũ qꝫ potẽtia ad coꝝrũpi ſiue ad nõ eſſe põt intelligi duplex. ſ. remota que eſt q̃dã aptitudo cõſequẽs nãm ſicut paſſio eius. Et illa ẽ ſcibilis per mediũ cõe: ⁊ abſtrahit ab exiſtẽtia. aliqn nulla paſſio naturalis cõmunit ꝓtinẽs ad generationẽ vel coꝝruptionẽ poſſet de aliquo ſciri. ¶ Alia eſt potẽtia ꝓpinqua: que eſt ordo imediatus ad actum i ꝓprio ⁊ ꝓximo receptiuo actus: ⁊ qz actꝰ nõ ineſt niſi ſimlr toti: qꝫ nõ tñ icludit naturã hãc: ſiẽ p ſe cõis icludit: ſed addit ſup hoc exñam: qõ aũt ꝓſequit exiſtẽtiã cõmuniter non pertinet ad gd. nec eſt ſcibile i creaturis. ideo iſta potẽtia nõ eſt ſcibilis nec materia: vt eſt ꝓncipiuz huiꝰ ẽ pars gditatis. Nãm vt ſic icludit mã ⁊ idiuiᵒᵉᵐ ⁊ exiſtẽtiam. quoꝝũ neutrũ icludit in mã vt ẽ pars ſpeciei: ſed abſtrahit ab vtroq;. Per ꝫ pz ad 2ᵐ quod fuit cõfirmatio iſtius: qz materia abſolute nõ eſt de ſe ẽ. nec ꝓncipiũ vnde cõpoſitũ ſit hoc. Intelliᵉᵐ aũt alicuius itellectione abſtractiua que nõ eſt viſio q̃lis eſt cõmuniter itellectio noſtra ꝓhibet materialitas nõ que eſt in habẽdo materiam: ſed in habẽdo cõditiones materiales que ſunt limitatio indiuiduatiõis ⁊ exiſtẽtia: ⁊ ita poteſt expoñ Auicẽna. Qõ autez additur qꝫ nõ eſt qua res eſt. falſum ẽ. immo eſt qua i ſuo gñe cauſe. aliqn hñs qd ꝓmo vt vniuerſale eẽt ſimlr. nec per hoc qꝫ dicitur eſſe qua res põt eſſe. excluditur hoc: ſed icluditur: nã nihil eſt ꝓncipiuz p ꝓprium alicuiꝰ potẽtie in re: niſi ideꝫ ſit aliquid in re. Quere in. 9. q. 1. Qõ 3ᵒ adũgitur qꝫ materia manet: nihil valet: qz ſi materia nõ eẽt pars ſimul totiꝰ: manet. n. ſimlr toto coꝝrupto vnde nõ ſequit. totũ coꝝrũpitur. ergo qcqd fuit de gditate totius coꝝrumpit. ſed forte q̃ſtuz ad aliquod eſſe qõ habuit in toto: maneret. n. a. b. ſm philoſophum ab coꝝrupta: ⁊ tamen ſunt partes gditatis ab. ſm ipſum. T.

Ad ſolutionem queſtiõis. hui⁹ ⁊ etiã ad intellectũ multarũ auctoꝝtatũ ẽ in lra. oꝝ diſtinguere de materia cõſiderata in vniuerſali ⁊ in particulari ⁊ de materia p ſe q̃ nullam cõditionẽ icludit extra rõnem materie vt ẽ pars ſubẽ que vere ẽ ſuba: ⁊ de materia per accñs: que aliquã cõditionem accidentalẽ icludit. ⁊ dico quomõcunq; accidentalem: ſiue largevt exiſtẽtiam ſicut materia ſimul totius ſiue ꝓprie. ⁊ hoc vel vt neceſſariũ. hoc ẽ ſine qua nõ: vt ſemicirculi ſunt materia circuli: ſiue ꝓter neceſſariuz: vt lr̃e in cera ſunt mã accidentalis ſillabe: ſicut habeẽ in lra. Sed etiam diſtinguere de ſimul toto: qz ſz cõmuniter vocetur indiuiduũ cum actuali exiſtentia cuiꝰ eſt generari ⁊ coꝝrũpi. ⁊ idcirco in lra dicantur ꝓtes in quas fit diuiſio eſſe partes ſimul totius: qz eius eſt ꝓmo diuidi. nõ aũt cõmunis habentis ꝓprie gditatẽ. tamẽ aliquãdo vocatur ſimul totũ compoſitum vt vniuerſale: ſicut patet in illa auctoꝝtate ſu perius adducta. hõ ⁊ equus ⁊c. Similiter opz diſtinguere de ſpẽ: qz quandoq; ſumitur ꝓ forma diſtinguẽdo contra materiam: q̃nq; ꝓ vt diſtinguendo contra ſingulare. Similiter quid ꝓprie nõ ẽ niſi vniuerſalis. ⁊ ideo ſimul totũ inquantum tale nõ hẽt quid. Dicunt aũt alique ꝓtes gditatiue eius que non ſunt ſimplr quiditatiue cuiuſmodi ſunt iſte quas icludit vlra gditatem ſpecificam. Similiter. ſ. habens quid poteſt intelligi vel ꝓ illo qõ ꝓmo habet: ⁊ illud eſt cõe. ¶ Vel ꝓ iſto qõ habz

per se: sed nõ primo: qꝛ. s. participat illd̃ cuiusmodi est singulare: sicut igitur in capi. 4. septimi. dcm̃ est de idẽtitate quid. cuꝫ illo cuius ẽ p̃mo. ita h̃ dd̃m ꝙ abstractio vniuersalis a proprio singulari non abstrahit ab aliq̃ parte que fuit per se pars singularis aliam ꝑtem. Sed ẽ abstractio ĩdeterminato toto eodem determinate ⁊ ĩdeterminate sumpto. est. n. possibilis talis abstractio si multa que ĩcludunt̃ in determinato faciunt vnũ per se. Si aũt nõ: alterũ illoꝝ nunq̃ꝫ per alterũ determinabitur intrinsece: sed quasi per accidẽs. Ita ꝙ in se remanebit eque ĩdeterminatũ. Si ergo ẽ abstractio q̃lis dicta ẽ: sequitur ꝙ quiditas ĩcludit quecũq̃ꝫ cõmuniter sumpta que singulariter sumpta ĩcludunt̃ ĩ per se ĩdiuiduo illius cõis: licꝫ nõ illa que in simul toto.

Patet ergo ꝙ per se mã nõ ĩdiuidualis nec simul totius ꝓprie sumpti: sꝫ in cõi considerata ẽ de q̃ditate spẽi nõ ꝓut spẽs dicit̃ forma: sicut in lr̃a. cauitis nõ ẽ pars: sed simitis. per cauitatẽ ĩtelligitur forma tm̃: sed speciei. i. vniuersalis ĩfimi siue ꝓximi indis: cuius ꝓprie est quid ⁊ p̃mo. ⁊ idẽ sibi: nõ autem est oĩno idẽ habẽti q̃d per se: sed nõ p̃mo: qꝛ illud ĩcludit aliq̃d vltra q̃d. Nulla autẽ materia accidẽtalis ẽ de q̃ditate spẽi: lꝫ aliqua sit de quiditate ĩproprie sumpta simul totius ꝓprie sũpti h̃ ẽ de rõne eius tali q̃li qꝛ illud additum quiditati ꝓprie dicte nõ facit cum ipsa vnum per se cõceptum.

Ad primum in oppositum partes que sunt ĩ diffinitione nõ sũt forme inuicẽ cõparate: qa forma ñ format nisi materiale respectu sui sed sũt forme respectu diffiniti. s. d̃ ipso formal̃r p̃dicte. ¶ Ad 2m. ꝙ forma ẽ ꝙ quid ẽ. ¶ Dicẽdũ ꝙ. 2. physicoruꝫ dicit ꝙ forma est natura: qꝛ determinat rem ad eẽ. ⁊ dicitur res natura quãdo habet formaꝫ: ⁊ res cõpletiue de se non ẽ nisi per formã: iõ dicitur etiã ꝙ est qd̃ quid est rei. Uerũ est cõpletiue: non tamẽ est totũ qd̃ quid est: sꝫ illud qd̃ aggregat formã ⁊ materiã. Uel dicitur qꝛ ꝟm platonẽ forma est qd̃ quid rei: ⁊ qꝛ ꝑhs nõ determinauit veritatẽ suam d̃ qd̃ quid est. vtrũ. s. forma sit qd̃ quid rei solum vl̃ nõ: sed etiã reqratur materia in rebus mãlibus vtit̃ dicto suo. ¶ Ad aliud. ꝙ materia nõ ẽ pars forme: sed est in quo est forma: sed ẽ pars speciei absolute loquendo. materia tamen posterior que est ĩ indiuiduo nõ pertinet: sicut littera pertinet ad quiditatem sillabe: sed lr̃a cerea nõ: sic ĩtelligim⁹ ĩ aliis. ¶ Ad aliud de cognitõie per materiam: Dico ꝙ materia pertinet ad cognitionem rei. Tunc ad auctoritatẽ. ꝙ h̃ intelligitur de materia indiuiduali que ẽ p̃ncipium indiuis. Uel aliter si comparetur ad formam respectu eius est ignota: sꝫ materia cognita per formam facit cognoscere compositum. ¶ Aliter materia nõ ẽ motiua intellectus. ideo ab intellectu cognoscẽte per receptionem ab obiecto nõ cognoscitur ex se ⁊ distincte: tamen est cognoscibilis ab intellectu cognoscẽte q̃dlibet ꝟm suam entitatẽ ꝓpriam. nec quiditas materialis ab alio intellectu est cognoscibilis: nisi per discursũ. sicut materia ex trãslatiõe: sicut forma ex operatiõe. ¶ Ad aliud: quod quid erat esse est idem cum omni habente. Et dico ꝙ materia non impedit identitatem habentis quod quid ẽ ad suum ꝓprium quod quid est: sed habens materiam indiuidualem non est idem cũ quod quid est speciei. ⁊ hoc propter materiam indiuidualem: que non includitur ĩ specie: ⁊ de quiditate speciei est sermo hic in. 7°. quia loquitur logice hic. Sed ad illud de. 8. hui⁹. dico ꝙ ibi accipitur homo pro substantia sensibili que habet ĩ se materiam sensibilem. vnde quod quid est illius. non est idem cum homine absolute. nisi anima esset homo. ¶ Aliter philosophus forte diceret ꝙ forma ĩmmaterialis est de se b̃: ⁊ ita nullus gradus additur nature speciei: vt indiuiduetur. Sed in materialibus ꝟm ipsum propter imperfectionem qua natura non habet de se summaꝫ vnitatem: oportet vltra naturam gradum indiuiduantem addi. habens autẽ quod quid est: non est intelligendum id qd̃ primo habet: sed quod per se ⁊ nõ primo. Illud igit̃ in ĩmaterialibus ꝟm ipsum idem est cum quod quid ẽst: qꝛ nullũ gradũ ꝟm eum addit. in mãlibus non sic: nec hoc iõ est: qꝛ forme materialis ẽ in materia actualiter: quia si esset separata: non esset per

fectio: qz̄ sit in materia. Et ita nō minus ex se habēs suā vnitatē: sed arguit ꝑm ipsum ex iperfectiōe quā hz forma q̄ nata est materiā perficere. Aliter expone q totuz istō caplm vi platonicū. nisi qz pauce iprobationes iterseruntur. Ad rōnē dr. q notificatio illa ē va de materia idiuiduali nō de materia spēi. Sed materia spēi necessario est sub forma: qz materia spēi occupaf per formā specificā. Cōtra materia q̄ est sub forma ignis si recipiat aliā formaz: habeo ppositū: qz si pot. ergo ē ibi ꝓpatio. Si nō cum ergo aer ex igne generaf vel corrūpitur materia ignis: vel remanebit sub forma ignis. qō ē ipossibile. Jtē omne hīs materiā ē in potētia cōtradictiōis Jdeo dicitur q mā nō de sua substātia ē ꝑncipiuz trāsmutādi ab alio. Sed rōne ꝓpatiōis ad tūcte. mō materia inq̄ztū pars qditatis nō hz ꝓpationē: licz sit ibi ꝓpatio: semp tamē i quantū pars qditatis nō hz ꝓpationez: qa ꝓpatio nihil pertinet ad esse rei. vnde qditas pōt esse z nō esse. destructo eo qō habz qditatē: sed qditas nō ꝑm se: nec p se corrūpitur. Aliter q materia nō ē pars qditatis: nisi vt cōsideraf a rōne: z vt sic nō ē ꝑncipium quo aliqd corrūpiſ. Sed inquantum existit in aliq̄ pticulari. Hec respōsio concordat aliqualiter cum responsione supra ad ꝑmam rōnē pro opione cōmentatoris. illa pōt quasi explanare istam.

Jtem animalis habētis pedes dr̄iam scire oportet iquātum habēs pedes. Quare nō est dicēdū habētis pedes aliō alatū: aliud nō alatū. siquidez bene dicit: sed pp nō posse facit hoc: sz si aliō habēs scissos pedes: aliud nō scissos pedes. habe nāq̄ sunt dr̄ie pedis. Text. cōmen. xliij. Questio .xvij.

Utrum differētia diuisiua gn̄is inferioris includit dr̄iam diuisiuā ꝑmaz? Et sic: hic in. 7. oz in diuisiōe gn̄is ꝓcedere p dr̄ias. p se: z tunc secūda diuidit ꝓzem per se: nā fissio pedis ē pedalitas: qō ꝑdicaf de alio in ab^o est ꝑdicatio p se ꝑmo mō. Jtē si nō. g̃ duę dr̄ie specifice. essent ꝑma ꝑdicata. ꝓbatio ꝓñe. illa sunt prima ꝑdicata de qbus nō ꝑdicantur ꝑdicata ꝓzora per se. g̃ rōnale z irrōnale sunt prima ꝑdicata. z tūc generalissima. z tūc segz̄tur q ꝓpositio negatiua negās vnā differentiā ab alia sit imediata: sicut rōnale nō est irratiōale. Jtē si sic: g̃ dr̄ia iferior nō diuersificat genus ꝑm se. ꝓñs ē falsum contra Arist. qz animal hoc ipsū qō ē: est diuersum per dr̄ias diuersas. ꝓbatio ꝓñe. Jn genere diuisio si nō sit genus itermediuz. nō est nisi genus superi^o z dr̄ia ꝓstitutiua eius genus superius nō icludiſ in differētijs iferioribus: nec dr̄ia q̄ constituit. s. sensibile non distinguiſ p dr̄ias: qz ipsa nō includiſ in alijs differētijs: qz se hz ad ipsas sicut potētia ad actus: sed potētiale nō distinguitur ꝑm eēntiam suā per actum.

Contra si sic. ergo dr̄ie eēnt differētes. ꝓb^o. 5. dicit phs. differētie ētia sunt diuersa aliqd idē entia Simiſr. 10 dr̄ia aliquo sui fūt dr̄ia diuersa nō. Sed rō z nale z irrationale sunt diuersa z differentia: qz cōueniunt in differentia superiori per te. sed ex hoc ꝓcediſ in infinitū si omnis dr̄ia icludit superiorē: qz si differūt: differūt differētijs: z ille dr̄ie icludūt superiorem z̄ē. Siſr tūc dr̄ia eēt vere species z tūc plura genera q̄z decē: cū nō sit spēs alicui^o illoz decez. oē qō hz ꝑdicatū dictū de ipso in qd. z dr̄iam dictā in q̄le ē spēs. qz cōpositum ex gñe z dr̄ia. z pōt per illa diffiniri z oē diffinibile spēs ē. Sed talis dr̄ia iferior hz superiorē i qd. z aliā qua differt ab opposita que dicitur de ea in quale.

Dicitur q superior includiſ in inferiori: qz dicit phs q vltima dr̄ia ē suba rei. hoc nō esset nisi includeret alias ꝓcedētes. Simiſr phs dicit: illoz ponere alias dr̄ias: sed solā vltimā: quasi alie ponanf cū ꝑma est nugatio: qz non opz ponere aial bipes habēs pedes: qz h est nugatio trāsponēdo terminos. naz dicto pede superfluū ē ponere habēs pedes. Siſr dicit q ordo nō est in suba: sed si vltima non icluderet ꝑmaz esset vere ordo

T.c.43

in substantia: quia hec differentia prior. h̄ posterior.

Contra q̄ rōnes nō cōcludant. Et p̄mo. q̄ p̄ma auctoritas ñ concludit: qz est copulatiua: sicut allegant vnā partē: cōcedāt aliā partē: q̄ vltima differentia sit diffō rei: qd̄ nō cōcedūt: qz diffinitio est cōposita. ¶ Item q̄ vltima nō est tota substātia rei: qz de sub̄a hui⁹ nō soluz sunt omnes dr̄ie: sed etiā genus. ergo genus est de per se intellectu dr̄ie vltime. ¶ Itē vltima dr̄ia nō est tota sub̄a rei: quia oīs ratio hēt partes: ⁊ sicut tota diffinitio exprimit totam rem: sic pars partē. Cum g̃ dr̄ia sit pars diffōnis exprimit partē rei ⁊ ñ totā substantiā rei: qd̄ ipsi volūt. de nugatione. dico q̄ seqtur ad dicta sua non nobis. pb⁹. omnis diffō vl' dabitur per gen⁹ p̄mum. ⁊ p̄ differentias intermedias vsqz ad vltimā: vel per genus p̄ximuz ⁊ dr̄iam specificā. Si p̄mo mō dr̄ia intermedia ponetur in diffōne: ⁊ vltima īcludit oēs: oēs ītermedie dicentur bis. qz ⁊ in se: ⁊ in dr̄ia vltima. Si scd̄o mō cū genus p̄ximū īcludat dr̄iam suā: ⁊ vltima īcludit eā. dicetur bis. ¶ Dicitur q̄ nō sic datur: sed p̄ genus p̄mum: ⁊ vltimā dr̄iam. ¶ Cōtra. h̄ in littera. Omnis diffō dabitur per genus proximum ⁊ dr̄iam vltimā: vel per p̄mū genus cū alijs differentijs ītermedijs. ¶ Itē manifestius Boetius lib. diuisionū post diuisionem generis dicit q̄ p̄mo in diffinitione accipiendū ē gen⁹ cū dr̄ia: ⁊ vidēduz si sit eque cū spē diffiniēda. Si minus fuerit accipiēda est alia differētia ⁊ genus cū differentia priori in loco generis. ⁊ sic quousqz reddat spēm diffiniēdā. ergo nō solum p̄mum genus ponendū ē cū vltima differentia. Sed genus cū omnib⁹ differētijs ītermedijs. plane dicit hoc in lr̄a. ergo vel ponendū est genus p̄ximū cū vltima differentia: vel primū genus cū multis differentijs. Item ph̄s. 2. posterioꝝ. vult idem dr̄ie aūt omnes cōcipiunt̄ cum genere in diffinitiōe spēi. ¶ Cōtra 2ᵐ. q̄ ordo nō est in substātia. ¶ Contra. omnis sub̄a diffinibilis componitur ex quo ⁊ quali. 8. huius ⁊ forma prior ⁊ actus etiam potētia. ex. 9. ca. 7. tempore ⁊ perfectione. ⁊ similiter. 7. forma est magis ens q̄z materia ⁊ prior.

Propter istas rōnes. ⁊ specialiter p̄pt̄ illā ronem p̄bantē p̄cessum in īfinitū in differentijs: vel est dare aliquā differentiaz q̄ nō includit p̄orem. vel q̄ dr̄ie haberēt differētiam p̄dicatā in quale: ⁊ aliā in quid vt sensibile. ⁊ sic eēnt spēs. p̄pter nugationez dicitur aliter q̄ sicut forma q̄ est tm̄ forma est tm̄ actus. ita quelibet dr̄ia significat formam tm̄ de p̄ncipali ītellectu: tamen illaz forma p̄ modum totius significat: qz quelibet differentia est specifica respectu alterius: ⁊ ideo quelibet differentia est per se diuersa ab alia.

Ad primū q̄ ph̄s non vult: nisi q̄ differentia superior diuidat̄ p̄ dr̄ias inferiores per se: qz fissio pedis solū diuidit habens pedes: ñ q̄ pedalitas p̄dicet̄ de se p̄mo modo de fissione pedis. vel aliter q̄ est ꝯcretio duplex quedā. n. forma cōcernit suppositū qd̄ est eiusdē nature. Et ē alia cōcretio ad sub̄m: qd̄ nō est eiusdē nature. ¶ Et per hoc abstractio duplex. s. a supposito: sicut hūanitas: ⁊ alia a subiecto: sicut albedo. in p̄posito est abstractio nō solū a subiecto alterius nāe: sed a supposito p̄prie nature. Unde fissio pedū ⁊ pedalitas nō sunt idē solū p̄pter idētitatē subiecti: sz qz pedalitas abstrahitur a supposito eiusdem gn̄is. ¶ Ad aliud q̄ omne p̄ncipiū qd̄ solū est p̄ncipium est se toto diuersum. Et similr̄ oīs differētia q̄ est solum dr̄ia se tota ē diuersa: et omnis talis ē p̄dⁱᵐ p̄mū. ita q̄ non sit predⁱᵐ qd̄ sit de ītellectu alicuius dr̄ie: qd̄ sit p̄us aliqua dr̄ia. Unde dr̄ie due nihil habent commune p̄dⁱᵐ de eis in qd̄ p̄ se primo mo. ¶ Ad tertiū q̄ ꝯn̄a nō valet: quia diuersitas s̄m se māe est per formas: qz qd̄ facit vnū cū actu. diuersitas illius ē p̄ actū diuersum: ⁊ tūc genus qd̄ est potētiale distinguit̄ in diuersas spēs p̄ dr̄ias. ¶ Et si obijciat̄ q̄ tūc genus nō distinguitur per dr̄ias: nisi sicut mā per formas. ¶ Et ego cōcedo vt ph̄s vult. ¶ Ad aliud q̄ dr̄ia est tota substātia. supra pz q̄ nō ē intētio ph̄i. sed cōpletiue ⁊ p̄fecte ē substātia rei: qz ab illa dr̄ia est cōpletiue tota sub̄a rei. ¶ Ad aliud de nugatiōe. q̄ nō est ītentio ph̄i. q̄ diffō non pōt dari per genus ⁊ multas dif

ferentias. vñ dico q̄ si ponātur in diffone multe dr̄ie ordinate nō segtur nugatio: sz supponēdo oppom illius: qō phs vult p̄bare: segtur nugatio. Hec est ypotesis q̄ ab vltima dr̄ia nō est vnitas rei. ¶ Et probat oppositū: qr da oppm: t q̄lz si genº sit remotū datur diffō p multas dr̄ias. si. n. vnitas nō est ab vltima dr̄ia cū vnitas cōpositi sit ab vltima dr̄ia: cū h nō fit vltima: est aliqua alia vltima t actus. t cuz multe sint ibi: tūc est aliq̄ differētia vltimus actº t ab ea est compositū vnuz. t tūc erūt due aut vna. Si vna ē nugatio cū vtraq̄ ponatur. Si aliud t vtrūq̄ in actu. t ex duobus in actu. vltimo nō fit vnū: segtur q̄ ex illis duobus nō fit vnū. Et de tertio. s. ordine sūbe nō plus vult phs: nisi q̄ ordo in differentijs positis qualitercūq̄ nō vitet nnn gationez. qr si vno modo fit nugatio qualitercunq̄ transponantur differentie adhuc est.

Quoniā vero de substātia pscrutatio ē: itez redeamus. Dicit aūt sicut subiectum substātia eē. t quod quid erat esse t q̄ ex his: t vniuersale. T. cō men. xliij. Questio .xviij.

Jc querit vtrum vle sit aliqd in rebus? Qō sic vr. omne qō ē tale per participationē reducit ad aliquid tale p eēntia: aliogn eēt ipsum p̄mū tale: sed singulare est tale p participationē: vt h hō p participationē hois: qr alr nō plurificaret hō in istis. ergo zc̄. T.c.4. huius. ¶ Preterea. substātia est primū ens. t ita reale. sed itellectus noster nihil causat nisi accidēs. scda vero: suba ē substātia. g̃ zc̄. ¶ Propterea. si nihil eēt in re nisi singulare nª est vnitas realis: nisi vnitas nūeralis que est ppria singulari. ꝓñ falsum p̄pter sex. p̄mo: qr tūc dr̄ia omnis realis eēt nūeralis: nā omne diuersum ea vnitate ē diuersum ab aliquo qua est in se vnū: hoc ꝓñ est falsū. Tum qr oia eque differen. realiter. t ita nō eēt in re aliqd: q̄re itellectus magis vnū cōceptū abstrahit ab hoc albo t illo: q̄z ab albo t nigro. Hec ꝓñ pz qr si dr̄ia realis eēt numeralis tm̄. ergo differentia numeralis ē p̄cisa cā dr̄ie realis. Sed quecūq̄ equalr participāt p̄cisā causam alicui⁹ effectus: equalr participant effectū. pz. sed oia dr̄ia realiter equalr participant istud. s. differre nūero. qr oia differētia realr in aliquo cōi ꝓueniūt: t inter se distinguuntur: vt pz per diffōnem dr̄ie. 5º. Tª metaphysice. ergo oia equaliter differunt t nūero. t vltra. ergo oia equalr realit. Tuz qr differētia genere t spē erūt tm̄ dr̄ia rō ne: t ita p̄m qd sz si dr̄ia numeralis eēt realis. t ita arguēdo differunt spē. ergo differunt nūero. eēt falla p̄m qd t simplr: qd est cōtra Ax. 5. metaphysice. ca. de vno. ¶ Secūdo. ꝓñs principale ē falsū: qr tūc non eēt generatio vniuoca sine ꝓsideratione itellectus. ¶ Tertio nō eēt aliqua similitudo realis: qr primū eius fundamētū est vnū ex. 5. mecc. t illud 3m ip̄obat rep̄sōnes que posset dari ad 2m. s. q̄ generās t genitum nō habēt aliquā vnitatē: sz similitudinem tm̄. ¶ Quarto nō eēt aliqd vnū mensura realis alia ex̄ specie in genere: qr nō vnum numero p̄m Ax. ¶ Quito nō esset ꝓtrarietas oppositio realis: qr extrema eiº p̄ma nō sūt singularia: t opz vtrūq̄ eē iste vnū. ¶ Sexto ipsius sensus non eēt aliqd obiectum vnū: qr nō vniuoce rōnis: nam obiectum precedit natura actuz sentiēdi t iste oēm itellectionez in nobis. t illud obiectum sensus nō est vnū singulare. qr tūc aliud nō sentiretur. ¶ Cōfirmat p illud posteriox. sensus est vlis: sz sensus est tm̄ obiecti realis. ergo zc̄.

Sed contrarium Aristo. 7. metaphysice in 1º. cap. Qm̄ aūt de suba cōsideratio. p̄mo sic. suba vnius cuiusq̄ ē ppria sibi. t nō inest alteri: sed vle inest nulli ē ppriū. ¶ Preterea sc̄o sic. suba non dr̄ de subiecto t vle dr̄. t cōmētator ibidē. vniuersale est de. c. relatiōis. ¶ Jtē primo de aia. vniuersale aut nihil ē: aut posteriº est. ¶ Jtez aliter. logica que est de vniuersali esset scientia realis: quod falsum est.

Jsta questio p̄mo pōt pertractari ꝓ tra positio

nem platonis ponētis ideas ꝺm q̄ Arist. imponit sibi ꝓpter entitatē formalē reruꝫ ꝺm ꝺmā rationē superius positā ad q̄stionem. ⁊ ꝓpter scientiā que est de necessariis iñ. ⁊ singularia ista sunt corruptibilia. ⁊ etiā ꝓpter generationem: q; generās particulare non sufficit.

Ista opinio si ponat ideā eē q̄ndam subaz separatam a motu ⁊ ab accidentib⁹ per accidens nihil in se habēt nisi māz separatā specificam pfectam quātū pōt eē perfecta: ⁊ forte habentē per se passiones specieī. aliter de ipsa nihil scirē: nō pōt bn improbari: q; ñ videt repugnare rōni absolute entitati talē singulare sic nāz habēs. Nec absolute hoc improbat Arī. Sed q̄tenus ponat icorruptibile. arguit ꝓtra hoc i fine decimi. ℏ aut in. 7. arguit nō ipossibilitas: sed nō necessitas: q; eī nihil nō manifestū ponendum ē a philosophātib⁹ sine necītate. Arguit Arī. ꝓtra ideas q̄ nō sūt necesse ꝓpter q̄ ponebant: ⁊ ita simplr nō sūt ponē de. Qō nō ꝓpter entitatē nec sciam. arguit Alz. 7°. meta^cc. c. illo. vt̄z aut qō gd est q̄ nō pp gnationē. in cap. sequēti. Si aut vlterius ponat qs: q̄ dicta idea est formaliter vniuersale. ita q̄ per identitatē p̄dicet de isto corruptibili p̄dicatiōe dicēte: hoc ē ℏ: statim videt icludere ꝓtradictionē: q̄ idez numero sit qdditas multoꝝ diuersoꝝ. ⁊ tamē extra illa alr nō eēt icorruptibilis.

¶ Isto pretermisso potest q̄stio pertracta ri ꝺm sentētiā Ar. loquēdo de vlī.

Et sunt hic due opiones extreme: quaꝝ ꝺma est q̄ vlē ē in re ꝓpter tres rōnes: quaꝝ ꝺma ē. vlē ē qō ē aptū natū dici de pluribꝫ: ſz res de se ē apta nata dici de pluribꝫ q; si nō: aptitudo sibi repugnaret: nec cōferri sibi posset saltē nō ab itellectu: q; tūc posset itellectus dare sorti talē aptitudinem. ¶ Preterea. vlē de quo logmur p̄dicaī de re. puta de singulari p̄dicatiōe dicēte. hoc ē hoc: vt sor^s est hō. Sed ipossibile ē aligd p̄dicari de re nisi sit in re. ¶ Item qcqd absolutissime sumptū ē vera res: ⁊ vt in alio: vel vt limitatū erit vera res: q; est ꝑncipiū ⁊ causa vt habeī vltimo ca. 7^i. me^cc. Sed ipsuz absolute sumptū ē vlē. ꝓb°. q; sic absolute sūptum exprimit ꝑ diffōnē: sed diffō nō ē nisi vniuersalis. modus ponēdi ē talis. in re cum gradu limitatiōis quo singulare ē ℏ: vt dcm̄ est in qōne de idiuiduatione: ē etiam natura per illū gradum limitata. Ista nā nō solū ē intelligibilis fine illo gradu sed ꝑ oz etiam est nā in re: ⁊ vt sic nō repugnat sibi eē in alio: quia vt sic est ꝑ non ē adhuc limitata ad hoc: vt sic ergo ꝓpr est est vniuersalis.

Contra istā opinionē arguit triplr ꝓmo sic: vlē est vnū obiectū itellectus. ⁊ vna itellectiōe nūero itelligit ita q̄ itellectus attribuēdo ipz diuersis singularib⁹ attribuit oīm idē numero pluri es ꝛceptū: vt p̄dicm diuersis subiectis dōo. hoc ē hoc. Impoſe aūt videt q̄ aligd qō ē in re sit idē itelligibile nūero. ⁊ sic attribuatur diuersis. ¶ Confirmatur: quia ⁊ ista nā vt ꝑ gradu limitāte si itelligat nūq̄z vere attribuet nisi vni. alteri. n. singulari nō vere attribuit ille cōcept⁹: sed est alius alterius nāe q̄ ē i alio. ¶ Preterea secūdo sic. cui iest subm sub rōne q̄ ē subm: ei iest ⁊ passio. Si ergo hō ineſt sorti sub ea rōne sub q̄ hō ē vlis vere: sortes ē vere vlis: nec est accns: q; mediū nō variat. ¶ Preterea 3°. sic seq̄retur q̄ sensus haberet ꝑ se ꝑ obiecto ipsū vlē: q; vt dictū est in qōne de intellectiōe singularis natura mouet nō inquātum hec. lz nō nisi ℏ. Sequeret etiam si oē vlē est actu in re ex se: q̄ oīno supflue ponit itellectus agens. ¶ Cōtra modū ponēdi segt̄r q̄ tot sint vlia quot singularia q; q̄cunqz natura in quocūq; idiuiduo hz istā rōnē vlis q̄ assignat. ⁊ nulla est nisi respectu idiuiduoꝝ: vt oñdu ꝓma rō supra. ⁊ ita q̄libz vlis. ⁊ n^a. ¶ Idē etiaz p̄dicaret de se in p̄dicatiōe vlis de singulari.

Alia opinio est q̄ vlē iñ ē i intellectu. ¶ Ad hoc ē auctoꝝ cōmentatoꝝ. Intellectus facit vlitatē in reb⁹. alias etiā nō videret itellect⁹ agēs necessariꝫ. ¶ Confirmat etiā ꝓpositū: q; itellectus agēs nō ē vis factiua. ergo nihil causat extra intellectum. ¶ Itē Boet⁹ oē qō ē est vnū nūero. ¶ Ad hoc est rō: q; vlē ē vnū in multis ⁊ de multis. i. posterioꝝ. icludit ergo essentialiter comparationem ad suppositā. vt predicatū

p° de aīa. ⁊ inde.

de vni^te. ⁊ vno. T. c. 25.

T. c. 6. infra.

T. c. 10. T. c. 8.

T. c. 59. inde.

bile ad subijcibile. sed talis cõparatio non est in re: sz tm̃ in intellectu comparãte. Auctoritas ad hoc. z modus positiõis habet ab Auic. 5. metaphysice. cãp. 2. vbi vult q̃ forma itelligibilis respectu aie ẽ singularis. z alia in alio itellectu sed eadẽ respcũ indiuiduoꝝ extra ẽ vlis. quere ibi.

Contra istam opinionẽ. obm naturaliꝝ p̃cedit actuz. ergo vl'e naturaliꝝ p̃cedit itellectionẽ q̃ vl'e itelligitur. sed nõ ẽ in intellectu in actu nisi p itellectionẽ. ¶ Cõfirmatur: qz si obm vt obm: et vt p̃us itellectione nõ eẽt vniuersale non posset ab itellectu comparari ad plura extra. ¶ Preterea subm sciẽ iquãtum subiectum p̃cedit itellectionẽ: sz vt sic ẽ vniuersale: qz vt subm ẽ p̃mo tale cõparãdo ꝑpriam passionẽ. z si p̃mo. igit de omni. z sic õ eo scia eẽ põt. ¶ Cõfirmatur. sicut p̃imuz p̃incipium: qõ est ꝓpositio vlis primo actu cõplexo cõcipi põt. Ita terminus eiº extra sub ea rõne sub qua ẽ eius terminus p̃ma itellectione incõplexa. Sed terminus vt terminus vlis ẽ intra primũ p̃incipiuz: qz vl'r sumptibilis. ¶ Preterea. 3º. vniuersalitas eẽt cõditio entis in itellectu: sicut veruz. z ita diminueret ens hoc: sicut illud: z ita ñ magis eẽt aliqua sciẽtia de vlĩ q̃z de vero. ¶ Ad ista posset dici: q̃ licet obm sit p̃ius nã actu: nõ tamẽ hoc oz de modo necessario in obo: maxime q non est modus cognitus: sed sub quo cognoscit. maxime si obiectũ nõ est simul nisi tẽpore cũ actu: fiẽ ponit. Auicẽ. de vlĩ. ¶ Sed cõtra. tũc nullo cõsiderante nõ eẽt vl'e in actu z ita scientia habitualis non esset obiecti vlis actu. ¶ Preterea inquãtũ obiectũ ẽ p̃ius actu non intelligitur sub hoc mõ. ergo vel sub nullo mõ: vel sub opposito: qz vt est obiectum aliquẽ modũ sibi determinat. ¶ Cõtra modũ ponẽdi illa forma intelligibilis subiectiue ẽ in aia. z realr. vl'e aũt si est i intellectu. videt. ibi eẽ vt est obm cognitum in cognoscẽte: isti modi essendi sunt diuersi. ergo. zc̃. Et sic improbant hanc opinionem tam posite rationes.

Circa huius qõnis solutionez p̃mo distinguendum est de vlĩ. Sumitur. n. vl'e sumi põt tripliciter: qm̃ p̃imo intẽtiõe secũda que. s. ẽ q̃dam relatio rõnis in p̃dicabili ad illud de q̃ est p̃dicabile. z hũc respectũ significat ly nomen vl'e in ꝯcreto: sicut z vniuersalitas in abstracto. Alio mõ accipit vl'e p̃o illo qõ denominatur ab illa itẽtiõe qõ est aliq̃ res p̃me itẽtionis: nam secũde intentiões applicãtur p̃mis. z sic accipi põt dupliciter. vno mõ p̃o illo qõ quasi vt subm remotum denominat ista intentiõe. Alio mõ ꝑ subiecto ꝓpinquo. ¶ Primo mõ dicit nã abtẽ sumpta vl'e: qz nõ est de se hec. z ita nõ repugnat sibi ex se dici de multis. ¶ Secũdo mõ nõ est vl'e nisi sit actu ideterminatũ ita q̃ vnũ intelligibile numero sit dicibile de omni suppposito. z illud est cõplete vl'e. ¶ De p̃mo mõ põt itelligi opinio secũda qz ista cõparatio que est itentio scda non ẽ nisi obiecti: vt in itellectu cõparãte. ¶ De scõo mõ põt itelligi p̃ma opio: qz nã non est de se hec. sed nec p̃ma opinio ponit cõpletũ vl'e: qz nõ sufficiẽter ideterminatum qz nõ ꝯtrarie ad determinationẽ. sed quasi priuatiue vel ꝯtradictorie: nec 2ª opinio logtur de cõpleta rõne vlis: vt qõ hz difficultatez: sed de quadã itentione posteriore naturaliter rõne eius cõpleta nã ideterminatio quasi ꝯtraria: qua hõ ẽ sic indeterminatur: vt vnica itellectiõe cõceptũ qddi tatiue ĩsit omni. precedit naturaliter illaz intentionẽ secũdam que est vniuersalitas logica siue habitudo de multis.

De illo igitur tertio mõ accipiendi vl'e restat videre an sit p̃mo i ıtellectu. z distiguo q̃ dupliciꝝ põt aliqd eẽ in intellectu obiectiue sicut mõ logmur de esse in. vno mõ habitualiꝝ. z alio mõ actualiꝝ. siue i actu p̃mo z scõo. ¶ Dico mõ ẽ ibi qñ ẽ ibi vt immediate motiuũ ad itellectionẽ. Scõo mõ quãdo actualiter itelligit ista esse ꝑm positionem Auic. simul sunt tpe: lz primuz p̃ius natura. lz. n. nõ ponat spẽm itelligibilẽ: ꝑ quaz obm ẽ p̃sens p̃mo mõ manere in intellectu: nisi dum actu itelligit. Tamẽ p̃us nã ẽ obm p̃ns vt motiuũ q̃z vt itellectũ actu: qz primũ precedit itellectionem: vt cã. 2ᵐ sequitur siue ꝯcomitaf. Alius aũt qui negat speciem itelligibilem: non vr quõ possit illa duo esse distinguere: qz nullũ eẽ hz obiectum in intellectu ꝑm ipsum nisi per actuz

itelligēdi. ⁊ ita nullū eē primū. ⁊ ita nullo modo mouebit itellectū: cuius tamē ꝯtrarium tenet ipse. ¶ Tertia via ē cōmunis: ꝙ primū eē ⁊ tēpore ⁊ natura p̄cedit esse 2m. ⁊ manet sine eo ꝑm ponentes spēs itelligibiles manere sine actu. icōueniēs em̄ videt̄ retētionē ꝓprij obiecti post actū negare intem iquātum itellectus creatꝰ cum hec sit ꝑfectiōis in sensitiua: ⁊ licet ꝯiungatur itellectus fantasie: q̄ro que ē perfectio itrinseca itellectus. accidit. n. sibi inquātū intellectus cōiungit̄ cū fantasia. ⁊ licet sit i perfectior nō cōiūcto fantasie: nō tamē forte alterius rōnis inquātū potentia. ergo sicut separatus est intrinsece retentiuus. ita noster licet minus.

Ad questionem igit̄ q̄ ad hoc membruz. dico ꝙ vl̄e tertio mō dcm̄ nō est i itellectu scdo mō ex necessitate. ita ꝙ. q. illd eē sit sibi necessariū: sicut ꝓbāt rationes ꝯtra scdaz opinionē: sed necessario est i intellectu p̄mo mō. ita ꝙ sine illo cōcomitāte obiectū nō iest ei vl̄itas. Hoc ꝓbat bene p̄ma ratio cōtra primā opionē. ¶ Sed q̄ ē causa illius ideterminatiōis qua obm cuz habet eē primū in intellectu ē cōplete vniuersale. ¶ Rn̄o. ꝙ nō sola res: qz nō est eius in se tāta ideterminatio. vt ꝓbat illa p̄ma rō. Nec etiā itellectꝰ possibilis. qz nō reciperet ideterminatius q̄z obm eē factiuum
c.17. In oi autē natura. vt arguit Ari. in. 3. d aia
c.18. est dare aliqd quo ē oia facere dato aliq̄ q̄ est oia fieri. h̄ est in tota nā vl̄i cuilibet potētie passiue corrn̄det pō actiua. ⁊ si nō extriseca itriseca i eadē nā. ḡ cū experiamur ꝙ est aliqs itellectus in nobis quo est vl̄e fieri. hoc est cui insit aliqd per qd obiectū est pn̄s vt vniuersale: necesse ē aliqd eē actiuum illius ⁊ nō extra. vt argutū est. ergo itra. Intellectꝰ igit̄ agēs cōcurrens cū natura aliquo mō indeterminata ex se ē causa itegra effectiua obti in intellectu possibili ꝑm esse primū. ⁊ hoc ꝑm cōpletā indeterminationē vniuersalis. nec ē alia cā ꝙ intellectus agens cū nā facit obm sic eē. nisi qz est talis potētia: sicut nec q̄re calidum calefacit: est ergo nā in potētia remota ad determinationē singularitatis; ⁊ ad indeterminationē vl̄is: ⁊ sicut a producente cōiungitur singularitati. ita a re agēte. ⁊ siml̄ ab intellectu ꝯiungitur vniuersalitati. Et isto modo bene itelligit̄ illud dictū Auic. 5o. mecc. ca. 1.
ꝙ natura de se nō est vniuersalis nec particularis. sz tm̄ natura. Et hanc tertiā indeterminationē ꝓbat tertiū arm cū suis ꝓbationibus. nō 1am que est vl̄is. qz illa mior saluat similitudinē ꝯtrarietatē ⁊c̄. Et illo modo dicat̄ qd. ⁊ ista ideterminatio eiꝰ ē p̄uatiua. alia maior que ē vl̄itas contraria Sed q̄ ē actio realis itellectus agētis. non videt̄ ꝙ circa obm reale: cū illud nihil sit in re. ¶ Hic dicūt qdā ꝙ abstractio nō fit a fantasmate: sz ab oto: qz nullā spēm intelligibilez ponūt. ¶ Cōtra obm qn̄ ē in eē primo in itellectu al̄r se hēt ad itellectū q̄z p̄us quādo nō fuit in eē p̄mo: qz nūc mouet p̄us nō. nūc itellectus itelligit ex illa motione ⁊ p̄us nō. ergo aliq̄ mutatio facta ē p̄us naturaliter q̄z itellectus itelligat. sed illa nō ē in fantc. pz: nec in itellectu agente: nec in eoꝝ ꝯiunctiōe: qz semp erāt equal̄r ꝯiuncta ex quo illud fantasma ifuit. ergo oz ponere in itellectu pol̄i aliquā mutationem p̄orē natura ipsa itellectiōe per quā obm sit in eē p̄mo in quo non fuit. ¶ Hoc cōceditur ita ꝙ abstractio obiecti nō ē aliqua actio realis: sed causat̄ spēs itelligibilis a fantasmate ⁊ intellectu agēte simul q̄ causata i intellectu pol̄i formal̄r simul causatur obm abstractū ibi nō formalit̄: sz obiectiue. ⁊ sic bn̄ saluatur Auic. 5. metaphysice. ca. 2. de forma itelligibili. Licet eni sit duplex modus eēndi in: tamē vnus cōcomitatur aliū necessario: nisi enim ponat̄ illa gignitio: na actio realis potest dari itellectui agenti. ⁊ ita nec aliqua circa obz: quia illa nunq̄z est itentional̄r: nisi ꝓpter aliq̄z realem. Simil̄r nunq̄z obm ē abstractuz: nec vniuersale prius natura q̄z intelligat̄ nisi ponatur qdcunqz obm habens fantasma in fantasia cōiuncta intellectui agenti esse abstractum. ⁊ semper i esse p̄mo postq̄z eius iest fantasia. Et tunc quomō post adiscere est magis in potentia accidentali q̄z ante ad speculari. ¶ Respondeo ꝑ habitum generatum ⁊ fanca ordite occurrūt. ¶ Contra. iste habitus est in fantasia: si eni esset in intellectu possibili quid facit circa fantasma. vt illud moueat intellectum pos

sibilem ꝟ nunc: ⁊ illud tūc. nō. n. iclinat' ni si potētiam in qua ē. ¶ Sed qō illoꝝ ē pri us. s. eē in intellectu vel illa indetermina tio: que poꝛ ꝓpria vīs. videf ꝙ eēt in intel lectu: nā itellectus agēs ꝓmo videf facere aliqd in itellectu possibili. ergo si facit vni uersalitaté hoc erit mediate. ¶ Contra. tūc vle erit posterius ente vero. Nō. n. solum est ens verū qō ē in intellectu in actu scōo sed etiā qō in ꝓmo. Et videf ꝙ sit impfecti us ens: ens veꝝ qō ē in habitu: q̄ qō est i actu. ¶ Item sīlr̄ poꝛ ē natura q̄ eē in re igīf a simili. ¶ Confirmatur: qꝛ magis vi detur vle abstrahere a quacūq; existentia q̄ singulare. ¶ Ad istam dubitationē po test dici. ⁊c̄.

Quo ad secundū mē

brū qōnis. s. an sit in re. ¶ Rño. esse in itel lectu ꝓmo mōvel scōo nō est nisi habere relationē rōnis ad itellectuꝫ Istud aūt qō est in re bene �my istā relationē. ergo illud qō ē vle est in re. ¶ Cōfirmatur alr̄. in sciē do aliqua de vlibus nihil sciremus de re bus: sed tm̄ de cōceptibus nr̄is: nec muta retur opiō nostra a vero in falsū ꝑpt mu tationē in existētia rei. ¶ Potest igīf vni uersale eē in re. Ita ꝙ eadē nā ē que i exi stentia per gradū singularitatis ē determi nata: ⁊ in itellectu. hoc est vt my relationeꝫ ad itellectuꝫ: vt cognitū ad cognoscēs ē in determinata. ita ꝙ sicut ista duo eē cōcur runt p accēs i eadē nā: ⁊ posset vtraq; eē si ne altera. ita ēt deēmiatio ⁊ indeēmiatio p dicta. ¶ Et ex hoc appet ꝙ nō ē necesse il lud qō est vniuersale eē in re: licz possit: si cut necesse ē ipsū eē in itellectu. ¶ Contra ꝓtraria nō īsunt eidē: determinatio q̄ est ꝟ ⁊ indeterminatio qua ē idez huic. ⁊ illi sūt cōceptus ꝓtrarij ꝟm ꝓdicta. ¶ Dicit ꝙ nō īsunt ꝟm idē: qꝛ vnū my vnū eē. ⁊ aliud my aliud eē: sed tūc oporteret ponere illa esse naturaliter eē ꝓpria istis cōtrarijs. Simi liter ꝙ abtc ꝓtraria cōpatiūtur se in eodez non videf: nec aliq̄ diuersa ꝟm que cōtra ria īsunt. puta albū ⁊ nigrū ꝟm altā ⁊ alteꝝ partē superficiei: talia nō īsunt eidē subiec to ꝓprio. Si aūt ad totū cōparātur respe ctu eius sunt ꝓtraria ꝟm qd. ¶ Itē quō in telligitur qd absolute vel quoīmō singula

rē si semp nā cū itellectu agēte facit ideter minatū complete in intellectu possibili. ¶ Itē est ne abstractio illa itellectus agēt pfectiōis. videtur ꝙ sic: qꝛ sine intellectu agēte nō posset eē itellectio abstracti. ergo illud adiūgitur: vt cōcausa ꝑpter pfectio nem maiorē. ¶ Cōtra. cognoscere ꝓfuse ē impfectionis. ergo magis cōfuse ē perfecti us. ¶ Ad ꝓmū de ꝓtrarijs posset dici ⁊c̄. ¶ Ad aliud dr̄ qō qd itelligīf abtc. ⁊ ita id qō est singulare siue in dr̄ia vīs quando nā sola mouet itellectū sine itellectu agen te. Sed singulare inquātū hoc nunq̄ mo uet: vt ꝓpus dictū est. igīf nō itelligitur nisi ab itellectu uelligēte res inq̄tū sunt in se manifeste: nam qꝛ ꝓmo mouef. ꝓmo mō. visus videt singulare. scōo mō non. tertio mō qñ coagit itellectus agēs nature itelli gitur vniuersale cōplete. ¶ Cōtra. ficto vi detur ꝙ itellectus agēs qñq; coagit fanti. ⁊ quādoq; nō: cū vtriusq; virtus actiua sit nālis. ⁊ nō libera. ¶ Itē quō fantasma so la virtute ꝑpria mouebit itellectū poſem. ¶ Ad 2m argumentū. cuiuslibet potentie passiue ꝑpriū obm ꝟm ꝙ obm est motiuum eius. ergo ꝑpriū obm itellectus agē tis. si rño sit vera. ¶ Rño. ꝙ ꝓma ꝓpositio ē falsa. nā potētia cognoscitiua non tm̄ my recipere spēm obiectu: sed ēt tēdere per actum suū in obm. ⁊ illud 2m est eēntiali potētie. Primū regitur ꝑpter impfectio nem potentie. ⁊ obm ꝓncipalius est obm qꝛ in ipsū tēdit potentia: q̄ qꝛ ipꝛimit spe ciem: qō pz: si deus imꝛimeret spēm itel lectui: vel etiā in oculo eodē modo ferret in obm: sicut modo. ⁊ obm ita eēt obm: my deus nō eēt obm: qꝛ in ipsū nō tendit: ⁊ ta men ipse ipꝛimit sicut impssit angelis spe cies creaturarū. hec ergo est vera. cuiusli bet passiui est aliqō motiuū per se. sed nō opz in potentijs appꝛehēsiuis: ꝙ illō mo tiuum sit ꝑpriū obm potētie sub ratiōe qua obm terminat actū potētie. Hoc patet in volūtate. qui. n. dicūt eam passiuā. dicūt eam moueri ab obo ꝟm ꝙ in itellectu est sed tēdere in obm nō ꝟm ꝙ est in itellectu sed ꝟm ꝙ ē in se. iuxta illud cōmentatoris 12. metaphyſice. cōmēto. 36. Balneum ꝟm ꝙ in aīa mouet appetitum effectiue: my au tem ꝙ in re extra mouet: vt finis. Sed ꝓ

pria ratio obiecti volũtatis est rõ finis: et vt res est in se. ⁊ nõ ratio efficientis: vel vt in ĩtellectu. ergo. pz falsitas ꝓpõnis: ⁊ quõ verificat. immo nec vera est in potẽtijs naturalibus. obm em̃ ꝓprie potẽtie passiue est ens actu: vel actus ad quẽ terminat: ⁊ illud nõ agit in potẽtiã passiuam: sed aliud agẽs in ipsam ꝓducit illũ actũ: vl' illd ens actu. ¶ A simili h ẽ falsa. oĩs potentia actiua nata est per se agere in suum obiectuz. si suum obiectũ sit terminus actionis sue. Terminus actiõis intellectus agentis nõ est fantasma in qd agit: sed vniuersale: saltem in cognitiuis videt verũ. ĩtellect⁹ dei actiu⁹ est respectu eẽntie sue: nec tamẽ qc. q̃z agit in ipsam. Similiter volũtas nr̃a nihil agit in obm. etiã ꝑm ponẽtes ipsam actiuam: sed tm̃ actiõe sua ĩtendit in obiectũ Probat falsitas p̃me: nec enim omni nec soli obo cõueniret mouere. ergo ⁊c̃.

Oportet aũt primum intendere de his que ꝑm diuisiões diffinitiõibus. Nihil enĩ aliud ẽ ĩ diffõne q̃z primũ dictuz genus ⁊ differentie. Textus. commẽti. xliij. Qõ .xix.

v **Trum** cõcept⁹ gñis sit alius a cõceptu dr̃ie? Q̃ nõ: qz in lr̃a dicit. genus nihil ẽ preter eas que sũt gñis species. ¶ Itẽ in. 10. hui⁹. c⁰. 10. Genus ꝑm se ẽ diuersũ in diuersis specieb⁹. ¶ Itẽ alioqn eẽt ꝑs spẽi. ⁊ ita nõ p̃dicaret formaliter de ea. ¶ Itẽ. 7. physicoꝝ. comparatio nõ fit ꝑm genus: quin in genere latent equiuocationes.

Contra si nõ: aut ẽ idẽ ꝯceptui vnius dr̃ie tm̃. ⁊ tũc nõ p̃dicabit nisi de vna spẽ: aut cuiuslibz dr̃ie ⁊ tũc vel tot erũt generis cõceptus quot differẽtiarum: vel si tm̃ vnus ẽ cõceptus generis illi vni oĩno erũt idem cõceptus differentiarum. ergo ⁊ ĩter se idẽ. omnia illata sũt inconuenientia. ergo ⁊c̃.

Opinio q̃ nõ ꝓpter 3am rõnez supra. Modus ponẽdi est: q̃ non sunt synonima genus ⁊ dr̃ia. differunt. n. penes modos siue rõnes ꝯcipiẽdi eũdẽ ꝯceptũ que sunt rõnes determinabilis ⁊ determinãtis. rõ gñis ẽ rõ determinabilis: rõ vero dr̃ie est rõ determinati.

Contra illud. ergo in diffõne ẽ nugatio: qz idẽ cõceptus bis dicit per gen⁹ ⁊ dr̃iam. ¶ Respondeo. nugatio excusat ꝓpter diuersos modos concipiendi. ¶ Contra. tũc ẽ nugatio quando positis diffinitionibus ꝑ nominibus idez bis dr̃ ex isto ca. ⁊ ex. 2. perhiermenias. positis autem rõnibus generis ⁊ differentie idem conceptus bis sumit. ergo ⁊c̃. ¶ Cõfirmatur qz ꝑm Aristo. in isto ca. Hic ẽ nugatio pedes habens bipes. ⁊ tñ est alia ratio cõcipiẽdi. ¶ Item ille ratiões cõcipiendi: aut sunt eẽntialiter intra cõcept⁹ generis ⁊ differentie: aut nõ: sz accidẽtales sub qbus conceptus illi cõcipiuntur. Si scdo mõ nõ vitat nugatio. si p̃mo mõ. aut igitur vtraqz rõ ẽ eẽntialis intra cõceptum speciei aut nõ. Si nõ. ergo diffõ spẽi ĩcludit: qd nõ pertinet eẽntialiter ad spẽm. Includit em̃ qd eẽntialr̃ includit in cõceptu gñis. si sic. ergo ꝯceptus gñis ⁊ dr̃ie simplicit sũt alij: qz per rõnes alias quas eẽntialr̃ ĩcludunt que etiã sunt de ꝑ se cõceptu spẽi nõ tãtam diuersitatẽ ponit opinio opposita: vt iam patebit. ¶ Itẽ 3⁰. diffõ dz eẽ p̃mo eadem cũ diffinito: ꝯcept⁹ iteratus nõ ẽ idez p̃mo sibiipsi semel sumpto. ergo ꝯceptui spẽi nõ est p̃mo idẽ cõceptus gñis: ⁊ cõceptus dr̃ie sil'. Sed alter tm̃. ⁊ ita alter supfluit. Seqtur etiã. 4ª. oĩno: vt videt q̃ cõpleta diffõ daretur per gen⁹ tm̃: qz exp̃meret totũ cõceptum qdditatiuũ spẽi. ⁊ rõ determinantis nõ reqreret: qz illa rõ non caderet ĩ ĩtellectu spẽi. Est. n. falla accidẽtis rõnale est determinãs. homo est rõnalis. ergo homo est determinans. non ergo requiritur rõnale in diffinitione ꝓpter istaz rationem: quia ipsa extraneatur diffinito nec ꝓpter cõceptum: cuius esset illa ratio: qz ille totus exprimitur per genus.

Ideo ad ostendendam oppositã partem quatuor sunt videnda. primo quia conceptus generis est vnus in se: quod ostenditur tripliciter. ¶ Primo: quia omnis certitudinem ha-

bens de aliquo dubitãs autẽ de omnibus determinantiꝰ illo habet de illo de quo est certus cõceptũ vnũ alium ab illis de q bus dubitat. aliqn eẽt certus. ⁊ de nullo: qz de nullo cõceptu. põt autẽ haberi certitudo de inhęrẽtia conceptus generis alicui dubitando de quocũqz cõceptu spẽi: vt cuz aĩal videt a remotis: vel melius per ppzietatẽ cõuertibilẽ cũ genere demõstrando ipsum de deo demõstratiõe qz. de quo nescitur aliqua spẽs generis. ¶ Secũdo sic. differẽtia sunt diuersa aliquid idẽ entia ex
T. ñ bene 5. huius. ⁊. 10. cap. 4. Ita q magis sũt vnũ
te 2ᵗᵛᵐ. differẽtia in illo i quo cõueniũt: q̃z in illis
T.c.12. in qbus differũt. Alioquin essent p̃mo diuersa nõ dr̃ia: ergo id in quo sunt idẽ: est i se magis vnum: q̃z illa in qbus differunt: spẽs generis ꝓprie differunt differẽtijs. ⁊ sunt vnum in genere. ergo genus ẽ magis vnum in illis q̃z differentie qbus differũt qđ nõ esset nisi generis esset vnus cõceptꝰ. Nam si plures ita eẽnt isti diuersi: sicut cõceptus differẽtiarũ quo ad hoc q̃ species nihil vnũ eẽnt. ¶ Tertio sic. genus p̃dicatur ꝓprie. ⁊ in quid de specie. ergo secundum aliquẽ conceptũ: non eũdem speciei quia tunc ista predicatio esset eiusdẽ de se. ergo secundũ alium cõceptum aliũ a cõceptu speciei. ⁊ similiter de quacũqz specie. ille aũt alius a quacũq̃z specie est vnus in se aliqn tot genera quot spẽs. Additur. 4°. q̃ nomẽ generis est vniuocũ. g̃ significat conceptũ vnũ. Sed qũo vnũ. ¶ Rñdeo. genus aũt cõcipitur p̃mo sicut obiectuz adequans itellectionem: aut per se ⁊ nõ p̃cise. s. in aliquo cõceptu adequãte intellectionem in quo genꝰ includitur. p̃mo mõ cõceptus eius est vnus numero: sicut intellectio vna numero ⁊ generaliter ita vnica intellectiõe nũero itelligit magis cõe: sicut
EX minus cõe. ¶ Nota q̃ sicut idem numero
TRA fit a diuersis specie. ita eadẽ intellectio numero hominis. nata est fieri ex fantasmate cuiuscunqz singularis. ¶ Scõdo mõ conceptus illi p̃mi sunt valde diuersi. omnes tamẽ itelligũt vnũ conceptũ numero: non qui est vnus nũero vt ibi concipit: sed tot numero in quot itelliguntur: qz non alia intellectio est circa includẽs ⁊ inclusuz. Sed qz natꝰ ẽ eẽ vnus numero: qñ primo cõcipitur ⁊ indifferens ad omnes alios.

Secundo videndum est q̃ cõceptus generis alius est a cõceptu dr̃ie. qđ ostẽdetur in qõne sequente. ⁊ ita alius est: q̃ primo diuersus. ⁊ ex hoc segt q̃ est alius a conceptu speciei: sicut partialis a totali: qz species essentialiter includit conceptum dr̃ie ⁊ generis.

Tertio quid determinate concipit per genus ⁊ qđ p differentiam. Sciendũ q̃ p̃m q̃ dicit Ari. cap. pre. T.
cedente. 7. sicut ratio ad rem: sic ptes rõnis ad partes rei. Et in. 8. ca. 3. 05 terᵐ eẽ ratio T.c.
nem longam: ⁊ exprimere qđ ⁊ quale. In specie aũtẽ nõ sunt nisi due p̃me partes essentiales. s. actꝰ vltimus quo spẽs est id qđ est: ⁊ ppriũ potentiale respectu illius actꝰ vltimi quotcũqz ozᵗᵃ icludat illud potẽtiale siue ordinata realiter naturaliter siue aliter de quo dicetur in. 4. articulo Differentia vltima que est specifice a qua est vnitas rei ⁊ diffinitionis icludit p̃cise de suo p se itellectum actum vltimũ in re q̃ est causa vnitatis cõpleta. ⁊ genus proximuz precise p se includit. ppriũ potẽtiale respectu illiꝰ actꝰ.

Quarto videndum est quid istis conceptibus cozrespondeat in re.

Dicunt quidam q̃ ire sufficit differẽtia intẽtionis q̃ nullã dr̃iam nec cõpositionẽ actu ponit in re: sed tm̃ potẽtialẽ. sic q̃ ipsa nata ẽ facere diuersos 2cepꝰ i itellectu de se. Ita q̃ ista dr̃ia actu est solũ i intellectu 2cipiẽ. nõ sufficit aũt dr̃ia rõnis que est q̃ñ res nõ ẽ nata facere nisi vnũ 2ceptũ g tm̃ pt 2cipi sub diuersis modis 2cipiẽdi.

Cum illa opinio. 2cedit q̃ dr̃ia rationis nõ sufficit ad distinctionẽ generis ⁊ differentie: sicut argutuz est 2tra p̃mã opinionẽ. sed q̃ nec dr̃ia ista intentiõis sufficit. arguit sic. qz cõcipiẽdo genus: aut cõcipitur aliqd rei i specie aut nihil: simiℓr de dr̃ia. Si nihil isti 2ceptꝰ videntur ficticij nõ reales: nec dicenf i quid de specie. si aliqd aut aliquid idem: ⁊ tunc erit idem cõceptus: aut aliqd aliud: ⁊ tunc erit in re aliqua differentia prioz differentia conceptuum. ¶ Respondetur q̃ ali-

quid rei cōcipit: ⁊ idē nec seqtur. ergo idez cōceptus: qꝛ eadem res nata ē facere diuersos cōceptus. ¶ Cōtra. vna res nata ē formare cōceptū vnū sibi adequatū: qꝛ alias nō eēt cognoscibile vnū: qꝛ nec vnico actu cognoscibile: sꝫ illū sibi adequatū cōceptū formādo vꝛ imutare itellectū q̄ꝫtū nata est ipsum imutare. aut si dicat ꝙ ꝑꝑ suā perfectionē ꝑter istum adequatū nata ē res immutare intellectū ad cōceptus nō adequatos. Quis erit ordo i immutādo ad illos. ⁊ ad illū adequatū. Nunqd facit ꝑmo notitiaꝫ ꝓpriā aut ꝯfusā: ⁊ qd̄cunqꝫ prius facit si non tm̄ prius nā: sed tꝑe: videtur ꝙ nihil amplius facit: qꝛ agens nāle ꝑsente passo statim facit qd̄ pōt. Quicqd sit de istis videtur ꝙ ꝑma ratio stet. nam species formando duos cōceptus generis ⁊ dr̄ie: non tantum causat duos actus in intellectu distinctos numero. sꝫ causat duas notitias actuales vel habituales habētes obiecta ꝓpria distincta: ⁊ hoc ita distīcta: sicut si illa duo oba eēnt due res extra. Quero igitur an istis notitijs cognoscat itellectꝰ obiectiue aliqd in re. si nihil fictio est. si idē. ergo obm idē est. nisi dicas ꝙ vna res extra facit formaliter duo oba in intellectu: ⁊ tūc non videt ꝙ res vel aliqd rei sit obiectū. sed aliqd factum a re. si aliud habet ꝓpositū. qꝛ differētia ante cōceptus. ¶ Item scd̄o ad ꝑncipale. omnis differentia prior naturalr omni actu rationis videt differētia realis: obiecta naturaliter ꝑcedunt actus: ⁊ distinctio oborum distinctionē actuū: maxime qn̄ h̄ illam causat. vt hic ponitur. ergo dr̄ia intētionis que est in cōceptibus cōcludit priorem in obiectis que erit realis.

Potest dici sustinēdo dr̄iam intentiōis: sicut habetur in qōne de vl̄i. ꝙ res obiectiue ē in itellectu: vel in actu primo vel in actu scd̄o: ⁊ dr̄ia quecūqꝫ que nō ꝯt rei: nisi sic vel sic. ⁊ h̄ siue h̄ vel illud eē ꝑsupponat dr̄ie siue necessario cōcomitet. est differentia rōnis scꝫ sumēdo differētiā rōnis cōmuniter ad dr̄iam intentiōis ⁊ rōnis ꝓprie dictā: nam nª talis rei iest existenti in se: nec sine actu intellectus cōcomitāte vel ꝑcedente. et h̄ itellectus possibilis cōsiderantis: vt quando est res in intellectu in actu scd̄o: vel intellectus agentis abstrahētis: vt qn̄ est res in intellectu i esse ꝑmo. Differētia ergo rationis stricte loquēdo est differētia posterior naturalr actu itellectꝰ possibilis considerantis idē obiectū sub alia ⁊ alia rōne ⁊ hoc siue illa dr̄ia sit obiecti exn̄tis in itellectu in actu scd̄o: siue habitualr ꝑ habitū derelictū ex actu cōcipiēdi: nam eē tale habituale ē naturalr posteriꝰ actu cōsiderandi. sed differētia itentiōis est ꝑor naturalr omni actu itellectus possibilis. ⁊ omni eē obiecti in ipso itellectu: siue sit actuale siue habituale derelictū ex actu eius: seqtur tamē ordine nature actū itellectus agentis ⁊ concomitatur ipsū necessario eē in intellectu possibili in actu ꝑmo. Hec magis patent ex dictis in qōne de vniuersali.

His intellectis pro dr̄ia itētiōis in communi vlterius in spāli sciēdū est ꝙ eēntia vna spē: quātūcūqꝫ simplex: vt albedo nata est ex se diuersa obiecta facere pn̄tia itellectui poli: qꝛ sicut dcm̄ est in q̄stiōe ꝑcedēte nō ē realr nisi sacē realr aliq̄ diuersa ꝑ q̄ illa sint obiectīe pn̄tia: nā circa esse obiectiuum cū nihil sit nō cadit mutatio nisi ꝑ mutationem realē in alijs ꝑ que ista sunt obiectiue pn̄tia. Quare aūt sit factiua diuersoꝝ nō est rō ꝓpter ꝑfectionē: qꝛ tūc deus faceret: qd̄ negatur. Nec ꝓpter imperfectionē qꝛ tūc materia ꝑma faceret. Nec ꝑ aliquā differētiā ꝑorem in natura rei extra itellectum: sicut calor: qꝛ calor est calefactiuꝰ nō ꝓpter ꝑfectionē in cōmuni. nec ꝓpter iperfectionē. ita quelibet talis eēntia qꝛ talis factiua est taliū duoꝝ in intellectu realr. ⁊ ꝑ hoc duoꝝ obiectiue. Preter h̄ etiā factiua est vnius cōceptus adequati: sed illius forte ꝑmi: vt cōfusi in q̄ꝫtū percepti: aliorum autem prius natura: sed non perceptoruꝫ sicut alibi videtur de proccessu intellectus nostri in intelligendo.

Tunc ad argumenta cōtra positionē de differentia intentionis. ¶ Ad ꝑmū. genus ⁊ dr̄ia diuersa obiecta itelligibilia icludūt: ⁊ tamē in vtroqꝫ idem re intelligitur: qꝛ sicut pōt idem hr̄e esse i re: et in intellectu ex qōne predicta: ita pōt habere vnum esse in re: ⁊ duo in itellectu

ꝛ concomitãtibus illis duob⁹ eẽ duo obiecta in vno itellectu tm̃ vnũ eẽ hꝫ. ¶ Per hoc pꝫ ad totã deductionem cõtra respõsionẽ: qꝛ ꝛ vnũ adequatũ cõceptum generat: ꝛ plures nõ adequatos. ꝛ simul tẽpore q̃ꝫtñ ad eẽ pꝛimũ in intellectu: licet non q̃ꝫtum ad eẽ 2ᵐ: qđ non est sine ꝑceptione. Sed non teʳ illud in 2ª rñsione. ꝙ ꝑꝑ perfectionẽ ꝛc̃. Cũ reducit rõ. cõcedo ꝙ simplicit sũt diuersa oba: sicut si essent essentie diuerse: sꝫ sunt oba diuersa cõcomitãte eẽ in itellectu: vt aũt res est obiectũ eadem ẽ ita ꝙ idẽ extra sub duob⁹ esse in intellectu cõcomitãtib⁹ hẽt rationẽ vnius materialr ꝛ duoꝝ obiectoꝝ formalr. ¶ Ad 2ᵐ ꝑncipale pꝫ dr̃ia pꝛioꝛ natura omni actu itellectus tam agentis q̃ꝫ polis ẽ realis. cõcedatur. sic minoꝛ est falsa. sed per oĩa dicta nõ videt ꝑma difficultas soluta. quomõ duo obiecta formalr inquantũ obiecta: ꝛ tamẽ vna eẽntia si ista eẽntia aliquo mõ cognoscat. qꝛ illa eẽntia vna si tm̃mõ per duo eẽ in intellectu ẽ duo obiecta. ꝛ ꝑm ista nõ cognoscitur: qꝛ ista accidũt obiecto. nõ videtur quomõ erũt duo iquantũ obiecta. Nõ videtur etiã ꝙ aliqua itellectionũ istaruꝫ aliquid rei cognoscat. Quod oñditur sic: qꝛ sic itellectioni abstractiue põt succedere intuitiua eiusdem ꝑmi obti pꝛecise quãdo abstractiua alicui⁹ rei ẽ impfecta. alia ꝑfecta: sed visiões due nõ possunt esse generis ꝛ dr̃ie: qꝛ visio nõ ẽ nisi obiecti ꝑmi realiter exñtis ꝛ pꝛesentis. Ex hoc sequitur ꝙ itellectus diuinus nõ cognoscit vt distincta obiecta ista: quoꝝ ponit dr̃ia intẽtiõis nec aliqs itellectus: nisi abstractiue itelligens. ꝛ ita impfecte. ¶ Item cũ dico. sorˢ ẽ homo. nõ est vnio actuũ concipiendi: qꝛ h actus nõ est ille: nec oᵗᵒꝝ habẽtiũ differentiam itentiõis: que. s. nõ habẽt eẽ extra. sed in itellectu actu ꝑmo. Tũ qꝛ obiectũ vnuꝫ vt sic nõ est aliud. Tũ qꝛ obiectũ vnũ facit aliud inesse talis obiecti: ꝛ licꝫ icludat ipsum vt factũ nõ est ipsũ. Tum qꝛ tunc non depẽderet veritas or̃onis a re extra. ergo est vnio quoꝛũcũqꝫ sit ꝑmo saltẽ est pꝛo re extra: ꝛ tũc pꝛo opione de dr̃ia intentiõis est pꝛedicatio eiusdẽ de se: nec alia erit veritas illaꝝ. sortes est homo. sorˢ ẽ animal. sortes est substantia ꝛc̃. Qui melius scit exponere differentiam intentionis euadendo dictas difficultates exponat.

Alia est opinio que ꝓpter ꝑdicta motiua ne ponat concepti⁹ simplr diuersos generis ꝛ dr̃ie esse ficticios. Sed cũ vtroqꝫ illoꝝ aliqd in re cõcipiatur cũ illoꝝ actuuꝫ sint obiecta iquãtum obta. ita formalit diuersa sicut si eẽnt res oĩno diuerse. ponit ꝙ illis coꝛrespõdent aliqualr in re realit diuersa ita realr ꝙ circũscripta omni operatione itellectus agentis vel polis. ꝛ omni esse in intellectu ꝑsupposito vel concomitante est in re illa differentia. sed realis differẽtia ponit habere gradus. Est enim maxima naturaꝝ ꝛ suppositoꝛuꝫ. Media naturaꝝ i vno supposito. Minima diuersarum perfectionũ siue rationũ ꝑfectionalium vnitiue contentarum in vna natura. ¶ Istam dr̃iam videt necessariũ ponere i alijs. puta in ente ꝛ eius passionib⁹ relatione ꝛ fundamento in deo ꝛ creatura. Quãdoqꝫ videt etiã: sed nõ est ita necesse ꝙ sit ponẽda in causa multoꝝ. sicut potẽtie anime ꝛ virtualitas in alijs. silr in eminẽtia siue alterius spẽi siue eiusdem. Sed in istis duob⁹ vltimis põt bñ negari: qꝛ idem nõ distinctũ põt multa cãre. Item non distinctum põt multa excedere. ꝛ ꝯtinẽtia virtualiter vel eminẽter nõ ẽ ꝑfectionũ realiuꝫ qꝛ tales actualiter ꝯtinent ꝛ formalr denominant. virtualr ꝛ eminenter ꝯtẽtum continetur vt aliud ibi cõtineri nõ inesse: sed abesse vel deesse. Scõm etiã illã opiniõeꝫ que ponit minus in eadẽ spẽ esse realiter i magis nõ est ibi sicut ꝑfectio realis tm̃: sed vt pars q̃ꝫtitatiua v̄tualis non moˡˡˢ vl coꝛrupˡˡˢ sine coꝛruptione totius rei. ita nõ ẽ ibi dr̃ia rõnum realiũ. De qua differentia quere in q̃rto in qõne de vno. talis necessario ẽ dr̃ia illius ꝑfectionis in re q̃ coꝛrespondet cõceptui gñis. ꝛ illius que coꝛrespondet cõceptui dr̃ie. Sed maioꝛ ẽ bene qdeꝫ: puta materie pꝛoxime ꝛ forme. sicut sensitiui ꝛ rationalis ꝑm pluralitatem formarum. Sed illa ẽ minima vbi põt saluari fundamentalr rõ gñis ꝛ dr̃ie. He perfectiones distinctos formãt cõceptus. ꝛ distincta sunt obiecta illoꝝ conceptuum sicut si eẽnt separate quẽadmodũ alibi habetur:

q̄ qcquid perfectionē aliquā cōsequit̄ ex ꝓpria eius rōne. etiā eam cōseqtur. qñ vnitiue cū alia cōtinetur: sicut actio ꝓpria ꝛc̄. hmōi. Et p h̄ pōt forma specifica vnitiue cōtinēs formas genez ītermediorꝫ eē p̄ncipiū multaꝝ operationū illis ꝯtentis correspōdentiū si illa ītermedia ex se sint actiua. Nihil enim tali pfectiōi deficit: quādo cōtinetur: sz limitatio tollit̄ a cōtinente: qz non tm̄ illā cōtinet: sed illā ꝯtinet. ac si nō illā. ꝛ ecōuerso. De hoc quere vbi supra. Nec tamē quecūqz ꝯtinētia pfectionū sufficit ad rōnez generis ꝛ dr̄ie: sed illaruz q̄rum altera potētialis est ex ꝓpria rōne respectu alteri⁹. ꝛ sic potētialis qđ q̄ꝫtuz ē ex per se rōne eius. etiā in se nō repugnaret sibi eē sub opposito actu: sicut pfectio coloreitatis nō tm̄ ē perfectibilis per gradū pfectiōis ꝓpriū albedini: sed ēt quantū ē ex propria rōne coloreitatis illius non repugnaret sibi subesse gradui ꝓprio nigredinis. cōditio prima excludit deū a genere. si ponatur ī illo talis dr̄ia siue attributorū siue ideaꝝ. n^m enim pfectibile ē per alteꝝ specialr̄ de attributis: qz qđlibet est infinitum. ꝛ de ideis: qz respectus ad diuersa nō perficiūt se. Ideo si ē talis dr̄ia nō erit compositio: qz nihil perfectibile nihil pficiens licet alius ordo prioritatis alicui⁹ poneretur: nec aliqd vnū ex illis. Sed aliqd summe vnū sunt illa p idētitatē que s̄m ꝓprias ratiōes: nec vnū cōponūt: nec aggregant: qz nūm non faciūt necessariū aggregationi. Si aūt nec talis dr̄ia in deo ponatur: qz nec illa ītentionis q̄ minor ē. ꝛ illam īmediate seqtur magis. pz quomō nō est in genere hec dr̄ia ꝛ cōpositio sibi correspōdēs qñ pfectiōes cōtente sint limitate. generalis est omni creature. ¶ Et s̄m hāc facilit̄ saluat̄ quō omnis creatura cōponitur ex potentia ꝛ actu. Non enī ibi accipitur potentia ꝓ illa que ē ad eē. qz illa nō manet ī creatura. ¶ Nota q̄ h̄ vr̄ exprimi propria ratio illius dr̄ie que vocatur s̄m ītentiōez qz illa s̄m talem cōpositionē ponit ī re. ita q̄ differētia cōceptuū siue obiectorum formaliū non oīs ē dr̄ia intentiōis. nec etiam si illi differētie cōceptuū correspōdet dr̄ia rationū realiū. Sed tm̄ qñ due cōditiōes hic posite sunt ibi. ¶ Contra. ḡ oīs species cōposita. ꝛ ita accidētia nō erūt in gñe. patet rñsio. ¶ Ista opio non negat differētiam intētiōis: sed ponit sibi necessario correspōdere aliquā ī re. ꝛ ita ponit quadruplicē differētiā: duplicez realē reꝝ ꝛ rationū realiū: ꝛ duplicē rōnis. s. intentionis ꝛ rationis stricte sumptā. q̄ si differētia ītentionis non regrat dr̄iam rationū realium in actu: sz sufficiat q̄ in potētia sit in re ꝛ in actu in intellectu īesse p̄mo: vt prius expositum ē: qui potest capere capiat.

Ex

TRA

Ad argumenta principalis ¶ Ad p̄mū additur: aut si est. ē quidē vt materia. ꝛ exēplificatur de voce. ꝛ illud membrum ē verum. pro quo ex^m adducitur: ꝛ oportet intelligi ad manifestandū q̄ singulare in re correspondet cōceptui cōmuni generis sicut expositum fuit legendo textum. ¶ Ad aliud de. 10. pz in primo articulo quō ꝛc̄. qz conceptus generis vt in speciebus licz habeat aptitudinem: vt si ex se cōcipiatur primo sit idem numero determinabilis p omnes differētias: tamē vt in specieb⁹ concipitur per se est actualiter ita diuersus: sicut conceptus specieꝝ. ¶ Conceptus autē speciei non in diuersis natus est per se cōcipi. Et quod aliquādo allegatur de scđo cap. ¶ Ad 3^m pars per modū partis nō p̄dicatur denomiatiue. sig^ta predicat̄. Quere alibi ex^a de capitato ꝛ manuato quantum ad per se intellectum: ꝛ quātū ad modum concipiendi propter quem p̄dicantur. Et quomodo est duplex đnominatio subiecti per accidens: ꝛ totius a parte eēntiali que non excludit p̄dicationem ī quid concurrit hic cum denominatione suppositi. econuerso totius de parte nō est ita essentialis predicatio. ¶ Ad quartuz. si vna natura requiritur ad comparationem nō vnus concept⁹. sicut ibi videtur dicere nihil est ad b. illa littera. Et q̄ dictum est equocatio dictum est physici non logici nec metaphysici: quia natura non est vna: sed alia ꝛ alia ꝛc̄. ordine eēntiali.

Contra tertiū articuluz vbi dicitur q̄ vltima differentia speciei precise īcludit de suo per se ītellectu actum vltimū in re qui est causa vnitatis cōpleta: ꝛ genus proximum precise includit

ꝓprium potentiale respectu illius actꝰ vltimi. arguitur ꝑmo: qꝛ tunc ꝑmũ genus accipieť a mã simpliciter vel materiali: qꝛ in isto possunt aliqua cõuenire sine cõueniẽtia in aliquo gradu posteriori. ¶ Itẽ tunc nulla spẽs specialissima ĩcludit mãm nisi quia precise ĩcludit cõceptum primi gñis: nam respectu eius omnes dr̃ie ĩtermedie dicunt actũ. ⁊ ita nulla materia q̃ sit ꝓprie mã simplex est alteriꝰ rõnis ab alia: qꝛ illa est sine omni actu distinguẽte. ⁊ ita nec ĩ celo ⁊ in igne est mã alterius rõnis. ¶ Item tũc sub̃a vel includet solã materiã. ⁊ ita ꝟ aliquos nõ predicabitur de angelis. vel ẽ composita ex materia ⁊ forma: ⁊ nec sic ꝟ istos ꝑdicať de illis. Si neutro mõ. tũc differentia corporis cõstitutiua addet mãz supra formale ĩportatũ per sub̃az exq̃ materia pertinet ad quiditatẽ rei. Et opz ꝙ addatur aliqd pertinẽs ad suã quiditatẽ: qd̃ est cõtra istuz 3m articulũ. ¶ Ad illa. ¶ Ad primũ si negetur ꝑdicatum in qd accipi ab aliquo: nisi manifesto per operationẽ. hoc nihil ẽ. Tum qꝛ multa genera intermedia a nulla ꝓpria operatione sumũtur. Tum qꝛ ⁊ si ĩtellectus noster nõ sumeret: esset tamen perfectio in re: ⁊ ꝑdim sũptibile. Tuz qꝛ transꝰ manifestat aliqd cõmune: sicut et operatio cõmunis. Alr̃ põt dici ꝙ differẽtia sumiť per se ab actuate eẽntialr̃ perfectiua: quãdoqꝫ autem talis est realr̃ forma et ꝑfectibile materia simplex vel cõposita. sic auicebron posuit omni dr̃ie correspõdere ꝓpriam formã: quãdoqꝫ actualitas a q̃ sumitur dr̃ia nõ est forma: sed perfectio formalis. ⁊ hoc sufficit pro differẽtia. ⁊ tũc ꝑfectibile nõ est mã: sed totum vt perfectibile ꝟm aliquã rõnem realẽ ꝑfectiuaz. Licet igiť quãdoqꝫ ascendẽdo abstrahatur vere materia cõposita a forma vel formato: vt corpus ab animato. ⁊ ꝟm multos ab ĩanimato: tamẽ vlterior abstractio fit tm̃ a rõne reali formali. ⁊ ita nõ statur in mã ꝑma sed in ente summe potentiali respectu rationũ realiũ perfectiuaꝝ: tale est ens communissime sumptũ. Genus aũt cõmunissimum oĩuz naturaliũ nõ tm̃ a mã sumitur: sed etiã ab aliqua forma ꝟm se indistincta ⁊ ꝑfectibili ꝑ oẽs actualitates spẽꝝ sicut ꝑ rõnes reales alias ꝑfectiuas. ¶ Si autem omnino instas ꝙ a materia potest sumi ꝑdicatum in quid ex quo est de essentia rei: ⁊ ab illa forma aliud ꝑdicatũ: ⁊ in q̃le ⁊ ita dr̃ia. ¶ Rño. illud ꝑdicatum a forma nõ ꝯtrahet ꝑdicatũ a mã sicut dr̃ia ꝯtrahit genus. qꝛ vtrũqꝫ est eque cõe. iõ a tali forma nõ ꝯtrahẽte: sed ꝯtrahibili si accipiať ꝑdicatum erit genus: ⁊ ĩ qd. ita potes habere tria genera ꝑma mãliũ: sꝫ vnũ totale ĩcludit dua partialia. Jõ sufficit illud vnum ⁊ neutrũ alioꝝ poniť genus: qꝛ genꝰ ꝓprie dr̃ qd̃ importat totũ potẽtiale spẽi ꝯrahibile per dr̃iam vlteriorẽ. Sed quare est vna forma ꝟm se indistincta que ĩmediate inest mãe ꝑme que ꝯtrahiť ꝑ oẽm formã remotiorem sicut ꝑ rõnem realẽ nisi ponať: silr̃ in oĩ gñe descendendo vsqꝫ ad spãlissima. ¶ Rño. oĩs forma informãs materiã primam hꝫ vnã rõnẽ realẽ ĩperfectissimam ⁊ potẽtialissimã que ꝯstituit ꝑfectibile ꝑ aliam rõnem eiusdẽ forme actuatam ⁊ perfectiorem. Sic saluať illud inter potẽtiã ⁊ actũ ꝑmum ẽ ꝓportio ꝟm indistinctionez ꝑme rõnis realis ab illa sumiť genus ꝑmũ materialium sil̃. ⁊ a mã vt genus totale ꝟm ꝑdicta: quarũcũqꝫ igiť spẽꝝ forme specifice sole ꝑficiũt rõnem ꝑmã ĩmediate. ad illas a gñe ꝑmo materialiũ descẽdiť tm̃ ꝑ dr̃ias ꝑfectionales: qñqꝫ ꝑ partiales q̃ꝫdiu itur ĩ vna forma ꝑ ꝑfectionales: qñ ibi stať: ⁊ hr̃ mã cõposita additur dr̃ia partialis in qua qñqꝫ põt vlterius iri: ꝟm ꝑfectiõales sicut in aĩali vltra corpꝰ. ¶ Ad 2m per idem pꝫ. ¶ Ad 3m dico ꝙ ista rõ realis a qua sumiť generalissimũ qd̃ est sub̃a ẽ simplex negatiue. i. nõ includẽs cõpositioni nõ cõtrarie. i. repugnãs compõni. Qd̃ aũt dr̃ia addat totalitatẽ eẽntialẽ non ẽ incõueniens: qa totalitas eẽntialis contrahit partẽ ꝑfectionalem: sicut quãdoqꝫ partẽ eẽntialem põt cõtrahere totum perfectionale.

Amplius aũt est ita manifestũ. impossibile enĩ substantiam ex substãtijs eẽ inexistentibus sic vt actu. Duo nãqꝫ sic actu nunq̃ꝫ sunt vnum actu: sꝫ si potestate duo fuerint: erunt

vnum

vnū: vt que duplum ex duob⁹ dimidijs potestate. T.c.49.

Manifestū est autē ꝙ substantiarum esse existimatarū plurime potestate sunt vt ipse partes animaliū. Nihil etenī separatū est: quādo autē separata fuerint: tunc entia sunt vt materta omnia terra: ignis: ⁊ acr. Tex.cō.56. Qō 20.

Trum partes

v organice aīalis habeāt distinctas formas spē differētes? Q. nō. ex duob⁹ ī actu nō fit vnū. in lr̄a. duo actus
c.4.9. ꝯstituūt duo in actu. igit̄ ⁊c̄. ¶ Itē ex duobus numero nō fit vnū. ḡ nec ex duobus spē que magis differūt. ¶ Itē diuersa spē nō cōtinuant̄. que em̄ forma ꝑficeret mām que subest termio ꝯtinuāti. aīal est vnū cō
T.c.5. tinuū. 5⁰. huius. ca. de nā. vnuz sunt ꝑm ꝙ ꝯtinuū ad natū: ⁊ cui nascit̄. ḡ ⁊ hic. ¶ Itē vnā formā substantialē ordine nature seqtur vna forma in materia: forma alimenti est vna quā consequūtur īmediate forme partiū organicaꝝ: qꝛ quelibet pars organica simul nutrit̄. ḡ ⁊c̄. ¶ Itez diuidat̄ vermis. vtraqꝫ pars manet animata. si in eis sunt diuerse spē erūt animalia diuerse speciei. ḡ vermis prius non fuit vnū aīal: si in eis est vna forma spē. ḡ ⁊ prius in toto.

Contra mouēs ⁊ mo

tum sunt duo in actu. vna pars mouet aliā partē aīalis. ¶ Item accidētia magis diuersa insunt partibus diuersis organicis: q̄ꝫ sint diuersa accidētia multoꝝ specie differentiū. ¶ Item opationes iudicant̄ formas: sed diuersas habent opationes spē partes organice. ¶ Item diuersa mixtio in diuersis ꝑtibus. ḡ alia forma. ¶ Item in omni parte mixti oēs sunt forme elementares ꝑm aliquos. ⁊ tamē mixtum est vnū ergo magis est hic.

Opinio

ꝙ sic: pars aīalis sepatur ab aīali sine generatione ⁊ nō manet in actu ꝑ formā totius post separationē. ḡ per aliā quā prius habuit. antecedēs pz. Tum ad sensum: si os extrahatur de corpore animalis.

¶ Respondet̄ ꝙ generās vl̄e inducit aliā formā: quia equoce dicit̄ ꝑm aliquos os viuum ⁊ mortuum. EX TRA

¶ Tum ꝑ rationē: qꝛ abscindat̄ aliq̄ pars carnis successiue a corpe aīalis successiue amittet aīum: ⁊ acqret successiue aliā formā: si nō manet illa quā ꝑhabuit. EX TRA

¶ Hoc aūt nō cogit: qꝛ successio est ibi in amittēdo aīam simul cum diuisione. EX TRA

¶ Item forma eadē videt̄ eque ꝯseruatīa sui a corruptione: corrumpit̄ aūt tota caro ⁊ putrescit osse manēte nō corrupto.

¶ Hoc nō cogit: qꝛ ꝯseruatio maior pōt eē ꝓpter alta accidentia. EX TRA

¶ Item formā carnis seqtur ordine naturali in mā forma substātialis alia ab illa q̄ seqtur formā ossis. Patet in putrefactiōe cadaueris in generatiōe alioꝝ ex ipo. igit̄ forme a qbus sunt iste generationes sunt alie specie.

¶ Hoc non cogit: qꝛ ex eadem parte carnis ꝑ putrefactionē possunt plura gn̄iari.

¶ Ista opinio si ponat aliquā vnitatez in aīali ꝑter aggregationē quō vnus est aceruus lapidū. oz ꝙ vno triū modoꝝ ponat: vel ꝙ eius vnitas sit ab vltima forma scz aīa sensitiua q̄ sit silr̄ vna spē in toto: licet extensa ꝑ accidēs ad extensionē totius. vl̄ ꝙ ante istam ponat̄ vna forma mixti q̄ sit dispositio ad sensitiuā. vel tertio modo ꝙ nulla est ibi vna forma spē: sed tm̄ multe spē ex qb⁹ ītegrat̄ vna forma a q̄ est vnitas compositi. ¶ Sed tertiū mēbrū videt̄ cōtra Aꝝ. in fine septimi. quō em̄ ex mālibus ꝑtibus ꝑm ipm hoc est ex integralibus est vnū nisi ꝑ aliqd qd̄ sit actus respectu eoꝝ: ita ꝙ illa integralia simul iūcta: nunq̄ꝫ videntur esse nisi vna pars essentialis alicuius vnius. Alioꝝ modoꝝ ꝑmus ponit minorem vnitatē. scd̄s maiorem. Uterqꝫ improbat̄ per hanc rationē. vnius ꝑfectiōis est vnū ꝑfectibile ꝑsuppositū: ita ꝙ illa ꝓpria vnitas vnius ꝑfectibilis ꝑsupponit̄ vnitati ꝑfectionis: nec ab ea quā talē vni- T.c.60.

tatem dabis pfectibili sensitiue ſm p̄mam viam: vel pfectibili forme mixtionis ſm secundā: nō videtur possibile. ¶ Confirmatur p̄ma ꝓpositio. quō em̄ improbatur vna forma totius vniuersi ip̄a negata vel quorūcūq; disperatoꝝ. ¶ Item generatio aīalis ex semine est vna. ḡ sicut terminus a quo est vnus. ita terminus ad quē precipue si vni forme tm̄ vna succēdit naturalr̄ ¶ Item trāsubatio panis in corpus christi est vna.

Opinio alia ꝙ forma mixti precedens aīaz si esset alia ip̄a eēt vna totius virtualr̄ in se cōtinentis pfectiones multas ſm quas pficeret diuersas partes materie: ⁊ constitueret diuersa organa incōpleta. s. p̄ncipia impfecta: ⁊ quasi remota opationū diuersaꝝ: quare si sensitiua aīalis bruti ex pfectione sui includat pfectionē talis forme mixti. ⁊ preter hoc ꝓpriā: poterit esse vna realr̄: ⁊ multiplex virtualiter: ⁊ ſm diuersas pfectiones virtualiter contentas tam ꝓprias sibi: q̄z forme mixti si eam includat poterit diuersas partes materie pficē ⁊ diuersa organa pfecte constituere. ¶ Confirmat̄: quia vnitas videtur ponēda q̄ztuz est possibile nunc aūt maior distinctio apparet in opationibus. ⁊ in alijs corrn̄dentibus organis inq̄ztum aīata sunt: q̄z inq̄ztum sunt sic vel sic mixta ⁊ tn̄ pfectiones eoꝝ que sunt inq̄ztum animate sunt: nō ponūtur diuerse forme substantiales integrātes vnā in animā sensitiuā. etiam ſm illos qui nō ponūt potentias esse accidentia. igit̄ nec oz talem diuersitatem ponere in forma mixti. ⁊ si non in oculo ⁊ aure pari ratione videtur ꝙ nec in carne ⁊ osse. ¶ Secūdo confirmat̄ p illud. 2. celi ⁊ mundi. de ordinatione entiū ſm multas ⁊ paucas opationes: quere ibi Sicut igitur in corruptibilibus pfectius ens habet plures opationes. ita videt̄ ꝙ forma que est pfectior sit p̄ncipiū talium. Ex hoc apparet vt videt̄ quare aīa reqrit corpus habens ptes etherogeneas: vt sint apta instrumēta multarū opationū: quaꝝ ipsa est p̄ncipiū quas nō posset per vnum instrumentū exercere: ⁊ ideo tale corpus habens partes huius: vocat̄ organicum. ⁊ ita est si aliqua disponat imediate ad talem formā. videt̄ ꝙ sit vna realiter: licet ḡ ponerent̄ incōposito multe forme ordinate: non tn̄ multe partiales.

T.c.62. ⁊ inde.

¶ Hoc ducitur ad oppositū: qꝛ perfectius pluriū opationū est p̄ncipiū cū minori diuersitate. ergo sensitiua magis vna q̄z forma mixti. Et lz sensitiua sit p̄ncipiū mlioꝝ nō forma mixti nisi mālr̄ ⁊ dispositiue: nō tn̄ possunt pfectiones vnitiue contente in sensitiua ad seipsas materialr̄ disponere: nec ita oportet eas differre: sicut formas disponentes imperfectiores.

¶ Tertio confirmat̄ positio sic: sicut aliqd est ens ita ⁊ vnū ergo pfectius ens est pfectius vnū. ¶ Rn̄o. intensior vnitas non semp magis excludit dr̄iaz aliquoꝝ i vno ¶ Contra istā opinionē quare forma vna dat huic parti materie hanc perfectionē. ⁊ nō illam: quā tn̄ equalr̄ cōtinet. ¶ Rn̄det̄ in forma homogenea: vt ignis: quare illa pars q̄ztitatiua datur huic parti ⁊ materie ⁊ illa illi: facilius videtur in ꝓposito rn̄dere: quia partes sunt alr̄ disposite: vel p formā impfectiorē: vel per formas corrumpendas: vel per qualitates in ptibus corrūpendi. Ideo diceret̄ formā dare aliquā pfectionē vni parti q̄z alteri. ¶ Contra. forma omnē pfectionē virtualiter contentā dat omni parti materie quā pficit. Exemplum intellectiua si cōtinet sensitiuā ⁊ alias. oīs ps māe q̄ pficit̄ itellectia pficit̄ alijs contentis. ¶ Respondet̄ ꝙ quedā forma habet totalitatem q̄ztitatiuā: ⁊ si p accidēs ⁊ hoc sine totalitate virtuali. exemplū: albedo. Quedā totalitatez virtualē sine q̄ztitatiua omniū: exemplū: anima intellectiua. Quedam vtrūq; simul: exemplū. in ꝓposito de forma mixti: si ponatur cum sensitiua: aut de sensitiua si cōtinet illā. ¶ Qd̄ accipitur in obijciendo: cōceditur de secūda totalitate: non de tertia: quia licet ibi p̄cedat nālr̄ totalitas v̄tualis illā aliā: tn̄ in pficiēdo māz ſm illas pfectiones distincte poneretur necessaria alia totalitas: qꝛ nō est eadem pars materie capax perfectionū istarū distincte. ¶ Possent igitur dari quatuor signa. In primo est talis forma habens totalitatem virtualē tm̄. In secundo, perficit totam materiā: vt primū perfectibile: constituendo compositū sine plu-

ralitate perfectionū distinctarū. In tertio materia intelligit extēsa: ⁊ etiā forma ista p accñs. In 4 itelligunt ptes mãe pfici pfectiōib⁹ virtualibus forme ⁊ hoc distincte.

Contra ista: si pfectiones aliq̄ virtualiter cōtente sunt incōpossibiles in mã. igit ⁊ in forma cōtinente pbatio ꝯñe: nūq̄z est incōpossibilitas aliquoꝝ vt insunt 3°. nisi qꝛ inter se sunt incōpossibilia. vnde si albuz ⁊ nigrū nō essent inter se repugnātia: qn ꝟm ꝓprias rōnes sil'eēnt i aliq̄ eēntia ꝯtinēte vt rubore ꝟm ꝓpas rōnes possēt idē pficē. ¶ Itē q̄ ē dr̄ia huius opinionis subtilis que videt sequi rationē: ⁊ p̄me que videt grossa: ⁊ est sensui consona. Nōne p̄ma ponit vnā formā mixti habentē multas formas ptiales nō ꝓprie quātitatiuas. qꝛ accidit ꝙ vna sit extra aliam cum sunt res diuerse: ⁊ si pficiāt aliam partē materie pficient: nec forma tota que est ex eis poterit materiā pficere nisi habentē partes diuersas ꝟm quas diuerse partes forme perficiāt. Si cōpares totā formā ad totam materiā ⁊ ptes ad partes: que inpficiendo sit naturalr prior: tota. s. an pars equocatio erit: qꝛ tota prioritate pfectionis: pars p̄oritate gñationis. Quid vltra pōt secūda opinio ponere si maiorē vnitatē ponat in tota forma respectu partiū q̄z istam: vt. s. forma nō habens partes reales perficiens materiā nō habentē partes realiter diuersas in quocūq; nunc nature pficiat illas partes: ꝯtradictio videt: vt deducit prior ratio.

Sic ergo teneatur prima opinio. ¶ Et cōfirmat sic ꝟm phm: cor primo generat etiā tpe ante alias partes aīalis: ⁊ esset assignare in generatiōe animalis: loquēdo de tota: multas mutatiōes completas ad multas formas partiū: vnā ante aliam tempore: ergo si aīalis est tm̄ vna forma mixti vel generatio illi⁹ est motus ꝓlixissimus īmo multi motus ꝯsequēter se habētes vel multe mutationes inter quas cadunt multi modus habentes illas pro terminis: quorū vtrūq; videt incōueniēs ponēdo vnā formā oīuz ptiū aīalis.

Ad primū argumētū dicendū: ꝙ maior est vera quādo illa duo sunt in actibus vltimatis: ita ꝙ illa actuata nō sunt capacia vlterioris actualitatis quales non ponuntur partes ille. ¶ Ad secūdum: quanto aliqua sunt magis vnum in participando vnam rationem: tanto minus nata sunt vniri: vt ex eis fiat vnū: ergo cōsequentia non valet. Ad tertium negatur maior: quia maius arida cōtinuat carni viue vel ramus arbori: sicut ligno lapis ꝟm aliquos de fonte cōuertente lignū in lapidem. ¶ Ad probationē ma. si punctus ponatur priuatio vlterioris longitudinis ⁊ sic linea vlterioris latitudinis: ⁊ superficies ꝓfunditatis: non est difficultas: quia forma nihil perficit sub puncto: nec linea sed tm̄ sub quātitate corporea. Si autē ponantur linea ⁊ superficies ⁊ punctus aliqua alia positiua: quia ⁊ corpus in cuius diffinitione cadunt: est aliquid positiuuz ex tertio metaphysice: difficile est argumētum: qnia nō sunt i materia siue forma substantiali: nec cum formis oppositis. Tunc etiam oportet omnē formā substantialem requirere determinatā qualitatē in materia: īmo nec aliquā quin possit nō q̄ztam pficere. ¶ Aliter minor negat: ⁊ ponit ꝙ vnitas partiū aīalis est maior vnitate cōtiguitatis: ⁊ minor ꝯtinuitate. Primū pz: qꝛ fructus auulsus non nutrit. Scdm pz in sūmitatibus ossium vbi dicit fieri cōtinuatio per cartilaginē: post decoctionē videt cartilago separari non relinquēdo signa cōtinuationis. ¶ Cōtra hoc: ergo animal vnum est multa animalia: quia multe substantie sensibiles. ¶ Rño. aīa est primo pfectio aīalis per se ⁊ non primo partis animalis: ergo suba aīata sensibilis p̄mo est aīal: nō sic pars. ¶ Ad quartū rño. maior videt vera: quia generationē precedit alteratio ꝓpria que nō pōt recipi nisi in substantia determinata: minor falsa: qꝛ alimētum est alterabile ꝟm diuersas partes diuersis alterationibus preuijs diuersis generationibus. ¶ Aliter dicenduz: ꝙ sicut est vna forma p̄ncipalis gñantis ꝟm quā agit: ita ⁊ vna est p̄ncipalis terminus generationis. Alie sine quibus non est illa: sunt termini non principales. Exemplū: quādo aīal gñat aīal: ꝟm aliquos generat

hr̄ in hibernia: seu scotia ma^ri

T. c. 17.

formas quatuor elementorum: nō tñ vt ꝑncipaliter intētas: sz necessarias ꝓpter formam mixti ꝑncipaliter intentam.

Ad argumēta contra

primā opinionē. qꝛ illa opinio tenet respondendū est. ¶ Ad primū vnius ꝑfectionis ꝛc̄. ¶ Rñō partes materiales q̄ vocant elemēta in fine septimi: nō habēt tantam vnitatē anteq̄ recipiūt formā: quantā habēt a forma sicut a. ꝛ b. in se quantā habēt a forma sillē. sufficit igit respectu forme illimitate aliquo mō vnitas ordis in partibus materie. s. ꝙ tota mā ex illis ordinē habeat ad talem actum: vt formā adequatam respectu cuius nulla pars materie esset potētia adequata. ¶ Ad illud de anima mūdi. dicit ꝙ nō est vna forma: qꝛ tūc vniuersum esset imꝑfectū quocūq̄z idiuiduo corrupto. ¶ Contra. nunqd aīal imꝑfectū quacūq̄z carnis parte amota nōne indiuidua in vniuerso ponerētur: quasi partes omeomeree: ꝛ spēs quasi anomeomeree. Aliter arguit formā. igit vbi vltra ꝓprias opationes corrūpentes ꝑtibus ꝑm ꝓprias formas videmus aliquā vnā opationē cōmunē: sicut in aīali sentire. ibi cōcludimꝰ formā totius actuantē oēs partes cōiter in partibus vniuersi vltra ꝓprias opationes cōueniētes eis ꝑm ꝓprias formas nullam videmus aliaz cōmunē: vt in igne ꝛ aqua vltra calefacere ꝛ frigescere. g̃ ꝛc̄. ¶ Ad illud de vnitate gñationis aīalis. pz ꝑ cōfirmationē ꝑme opinionis de gñatione cordis ante alia. ꝛ hoc loquendo de inductione formarum partialiū mixtiōis. Si aūt gñatio aīalis dicat inducto sentire illa est vnica in vnico instāti: nā sil pōt q̄libet ꝑs ꝑm formā mixtiōis esse dispō ad receptionē sentire. eo mō quo est eius receptiua lz nō possit sil semē esse dispositū ad oēs formas ꝑtiales mixtionis. vnde nota ꝙ non simul inducūtur forme mixti: tñ sensitiua tota simul in vltimo instanti cōplete organicationis: nec simul forma mixti cum sensitiua. ¶ Ad argumentū ꝑ secūda opinione. ¶ Ad primū de maiori distinctiōe opationū ꝯtinentiū sensitiuā q̄z formā mixti. Posset dici ꝙ ꝛc̄.

Explicit liber septimus.

T.c.60.

Nec quecūq̄z itaq̄z natura quidē: nō substantia vero non est his materia: sed quod subijcitur substantia: puta que causa eclipsis: que materia: nō enī est: sed luna ꝙ patitur: que causa vt mouens ꝛ corrumpēs lumen terra. Tex. cōmēti. 12.

Libri octaui metaphysice: Questio .I.

Truz accidens sit forma simplex: vel sit cōpositū ex aliqbꝰ essentialr diuersis? Q. sit cōpositum: arguit qꝛ ex 7. caº 5º. mā est q̄ res pōt esse ꝛ nō eē. accñtia sūt corruptiꝰ. g̃ ꝛc̄. ¶ Cōfirmat: qꝛ ex. 9. c. 7. vr hēri: ꝙ oīs simplex forma: ꝛ ē tm̄ in actu ꝛ incorruptibilis. ¶ Itē simplicitas ꝑfecta est simpliciter ꝑfectiōis in entibus. Q. ꝺ pz: qꝛ de sūme attribuit. g̃ qd̄ est simplicius est ꝑfectiꝰ: nā in his q̄ sunt ꝑ se si sir ad sir ꝛ magis ad magis. ꝛ ecōuerso. accñs igit si esset oīno simplr esset ꝑfectius suba q̄ est cōposita ex mā ꝛ forma. ¶ Confirmat: qꝛ ens diuidit in cām ꝛ causatū. ita ꝙ causatū tenet ibi rationē imꝑfecti: qꝛ dependēs est. g̃ qd̄ plus recedit a ratione causati ꝑfectius est: accñs si est pura forma minus causatū est q̄z substantia: quia tm̄ habet duas causas extrinsecas: intrinsecā naturā. Substantia aūt cōposita magis causata est: ꝛ a pluribus dependet: quia a quatuor causis. ¶ Item forma simplex subiectū accidens esse non potest: ꝑm Boetiuz de trinitate. ¶ Et ꝓbatur: quia potentia prior: que scz est ad formā substantialē prius oportet ꝙ actuetur q̄z potentia secunda que est accidens. Sed multa accidentia sunt subiecta accidētiū: vt linea recti ꝛ curui. numerus

T.c.22.

T.c.17. ꝛ inde.

li.1.c.3.

paris vel imparis: motus vel locis vel tar
c.12. di. Hoc etiã vult Auic. 2. mataphyce. ca. 9.

Contra phlosophus

in lr̃a. accidẽtia nõ habent materiã ex qua sed in qua. ¶ Item in. 6. principijs forma est simplex. ꝛc.

Opinio ꝙ accidens est realiter cõpositũ. Propter tria. Primo: quia qđ cum alio realiter ꝯuenit. ꝛ ab eo realiter differt est compositũ ex duob⁹ in quoꝝ altero ꝯuenit. ꝛ ꝑ reliquũ differt nigredo ꝛ albedo realiter differũt: vt pꝫ ꝛ realiter ꝯueniũt: qꝛ in colore q̃ nõ est cõueniẽtia rõnis. ex. q. de cõceptu generis. ¶ Confirmat̃ maior: qꝛ simplr̃ simplex a quocũq; distinguit̃ videt̃ esse p̃mo diuersum ab ip̃o ꝛ nõ differẽs: vt pꝫ de materia respectu forme spẽs accidentiũ ꝓprie differũt. ¶ Item supra in isto. 8. ca. 3. habetur
c.c.5. ꝙ omne diffinibile oꝫ esse compositũ. per qđ Aꝝ. approbãdo antistenichos improbat platonis ideas: ꝙ non erunt diffinibiles si sunt forme simplices. Oportet enim
c.c.22. terminũ esse rationẽ longã ꝟm ip̃ꝫ: accidẽ
c.14. tia aũt sunt diffinibilia ꝟm ip̃m in. 7. Nec
c.iii. obstat ꝙ ex additione diffiniunt̃: qꝛ ꝓpter simplicitatẽ non negat̃ eis diffinitio talis qualis est diffinitio substãtie: sed ꝓpter dependentiã ad subam. ¶ Item scđo p̃ncipa
c.19. liter sic. 12. metaphyce. ca. 2. diffuse tractat
inde. Aꝝ. ꝙ sicut illa que sunt in diuersis generibus sũt simplr̃ diuersa. Ita ꝛ eoꝝ principia ꝓpria ꝓportionar̃ tñ eadẽ: ꝛ h̃ de mã priuatione forma ꝛ mouẽte. g̃ forma q̃ est in gñe accidẽtis habet ꝓpriũ potẽtiale p̃ncipium componẽs ip̃m: ꝛ non tm̃ subiectũ vt videtur: quia tunc nõ viderent̃ principia generũ ita esse alia: sicut sũt ipsa gña. ¶ Confirmat̃ illud ex intentione. Aꝝ. in
c.32. 7. ca⁰ octauo. vbi vult ꝙ illa ꝯclusio. ca. 7.
c.22. Q. compositũ generatur vera sit in om̃i
inde. genere. g̃ ꝛ in genere qualitatis. si illud cõpositum esset tm̃ ex subiecto ꝛ accidente. cum illud sit ens per accidẽs nõ esset per
c.4. se terminus alicuius motus vt videt̃ Aꝝ.
inde. velle in sext. capitl'o. 2. quia in nullo gene
c.22. re est motus omnis videtur terminari ad
inde. rem alicuius generis per quã ꝛ ipse in genere collocetur. ¶ Item. 3. principaliter sic in decimo. ca⁰. 9. vult Aꝝ. ꝙ motus est inter formas eiusdẽ generis physici cuius modi sunt contraria ꝛ media ꝛ non inter formas alteri⁹ gñis. phyci eiusdẽ gñis hic T.c.33.
dñr ex 5. q̃ hñt idem susceptiuũ primũ tale ergo susceptiuũ habent cõtraria ꝛ media inter se idẽ ꝛ nõ idẽ cũ alijs alteri⁹ ꝯtrarietatis: puta omnes colores inter se. sed nõ cum sapore. Sed quodcũq; subiectũ siue potentiale alterius generis a genere qualitatis sumat̃ istud: sicut est idem colorum ꝛ ita etiam coloris ꝛ saporis: vt pꝫ de substantia ꝛ quãtitate que vtraq; eadem subest colori ꝛ sapori. ergo illud susceptiuum penes qđ distinguũtur genera physica in accidẽtibus est aliquid intrinsecũ ipsis: ꝛ pars essentialis ipsorum.

Contra istã opinionẽ

arguitur tripliciter. primo sic. si albedo est composita sint componẽtia a. materiale. ꝛ b formale. albedo informat subiectũ aliqđ quero aut a. tm̃ informat illud subiectum. aut tm̃ b. aut vtrũq;. si neutruꝫ. ergo nihil informat subiectũ. Si a. vel b. tm̃ ergo ꝓpria passio non inest primo suo subiecto: sed tm̃ per partem sui. Non vtrũq;. probo primo de a. quia tunc materia substãtie cũ sit perfectior. a. poterit aliqd informare. ꝛ ita in infinitũ ire. ¶ Scđo ꝓbatur hoc de b. quia ita informat a. cuius capacitas adequatur actualitati b. alioqn nõ fieret vnuꝫ ex eis g̃ actualitas b. nõ extendit se ad subiectum. ¶ Confirmat̃. forma substantialis que ꝑfectior est ipso b. nihil aliud a ꝓpria materia potest informare: nec perficere: vt informans. Ex predictis etiam probat̃ ꝙ non alterum tantũ. ¶ Qđ etiam aliter probat̃ quia si a. tm̃. ergo b nihil informat cum quo non facit vnum per se. ꝛ ita omnino nõ est forma accidẽtalis. Magis etiã denoĩaretur subiectũ ab a. q̃ꝫ a toto. vel a. b. Si b. tantũ. ergo a. est ꝛ non est in subiecto ꝛ capax actus: ergo est materia substãtialis. ¶ Item secũdo sic. inter illa potest eẽ motus que etiã habent idẽ susceptiuũ ꝓprium. ꝛ hoc circũscripto alio susceptiuo accidentali: pꝫ de qualitatibus ꝛ qualitate siue substantia due forme duarũ specierum contrariarũ ex datis habent idem

ꝓprium susceptiuū ⁊ per se: quia eiusdem gñis: ḡ circūscripto subiecto qđ ē susceptiuū accñtale poterit esse motus inter spēs ꝯtrarias: sic igitur ex albedine fiet nigredo: sicut ex aere aqua. qđ est ꝯtra Aꝝ. qui in multis locis vult subiectū esse ita necessariū in transmutatiōe accidētali: sicut materiā in transmutatiōe subāli: ⁊ qđ ex albedine nō fit nigredo. Sed ꝙ ex albo fit nigrū. Si dicat̄ quālibet formā accidentalē habere ꝓpriū susceptiuū ꝙ nullius alteri⁹ forme sit capax. ¶ Hoc videt̄ irrōnale. Tū qꝛ tūc forma accñtalis magis cōplet capacitatē sui receptiui ꝓportionalis q̄ꝫ forma substātialis aliqua sui susceptiui nisi forte forma celi ꝑm aliq̄s. ⁊ tūc sicut celū ponit̄ īcorruptibile: quare nō ita ⁊ accñs cōpositum. Et tñ: qꝛ si motus deberet esse inter cōtraria oporteret vt videt̄ ꝙ subm ꝑmo moueret̄ ad susceptiuū ꝓpriū eius q̄ꝫtum ad formā susceptiui illius. ⁊ ita nō esset ꝑmo motus inter ꝯtraria. ¶ Item. 3°. omē illud qđ est īmediatū ꝑncipiū agēdi. vt. s. quo agēs agit: videt̄ esse tm̄ actus. ita ꝙ nō includat duas res: potētiā ⁊ actū: qꝛ nō eēt quo ꝑmo agit: sꝫ ꝑ partē primi q̄ est actus: accñs aūt aliqđ vt calor ⁊ hmōi pōit̄ q̄ ꝑ⁹ agēs agit ī aliq̄ actiōe: vt ī calefactiōe ⁊c̄.

In hoc. 7. t. c. 32. ⁊ alibi. ⁊ ꝑmo phy. ⁊ 1. d̄ gene.

Aliter dicitur ad questionē:

ꝙ paucitas semꝑ est ponēda: qñ ꝑ istam saluat̄ apparētia iuxta sententiā phi ꝑmo phycoꝝ: cōmendātis melissum pre Anaxag: ꝓpter paucitatē ꝑncipioꝝ: natura eñ nihil facit frustra. Et iō positio pluriū semꝑ debet dicere necessitatē manifestā ꝓpter quā ponant̄ tot: nihil aūt appet in accñtibus ꝓpter qđ debeāt poni cōposita ex duabus ꝑtibus essentialibus cōiter loquēdo: vt patebit rñdendo ad argumēta. ideo cōiter negat̄ talis cōpositio. ¶ De quātitate tñ ꝯtinua ⁊ discreta q̄ vident̄ habere ꝑtes mālēs. ac ꝑ hoc eēntiales: qꝛ nūq̄ꝫ mālēs ꝯstituūt vnū compositū sine forma alia ab ipsis. ¶ De his inq̄ꝫ est difficultas spālis que alibi habet locū. s. in explicando descriptionē quātitatis: in qnto li. Sed de aliis accñtibus fit hic sermo.

T. c. 50.

Ad primum

ꝑncipale rñdeo: sicut gñabile proprie est cuius aliqd ꝑfuit. qđ postea est ꝑs geniti ex. 7. ca. 5. ita ⁊ corruptibile est ꝓpe cui⁹ aliqd manet post corruptionē qđ fuit ꝑs corrupti: ⁊ ita tm̄ compositū generat̄ ⁊ corrumpit̄ in omni gñe: ⁊ h̄ compositū ex ista forma q̄ per gñationē īducit̄ ⁊ ꝑ corruptionē expellit̄: ⁊ ex illo qđ transmutatur ꝑm illā formā: sicut aūt in gñatione substātiali: qđ trāsmutat̄ est mā. Ita in accidētali qđ trāsmutat̄ est subm. Et ita cōpositū ex ipo ⁊ forma accñtali est ꝑ se gñabile: ibi ⁊ ꝑ se corruptibile: ꝑ se inq̄ꝫ sicut ibi est ꝑ se generatio ⁊ corruptō. accñs aūt sic nō est corruptibile: sed vocādo corruptibile: qcqd ꝑ transmutationē nālem nō est postq̄ꝫ fuit sic accñs est corruptibile: ⁊ etiā forma substantialis mālis. ¶ Ad ꝯfirmationeꝫ rño in. 5. habet̄ ca. de vno ꝙ īdiuisibile est maxime vnū: ⁊ hoc si est suba: qꝛ ex tūc est ex se vnū ⁊ incōpossibile alteri acñs lꝫ ī se sit diuisi^le ē tñ cōpossibile alteri sine q̄ nāir nō est. iō lꝫ phs diceret oēs actus ꝑmo mō simplices h̄ est in se: ⁊ alij incōpossibiles esse īcorruptibiles. nō tñ h̄ diceret de simplicib⁹ in se ⁊ cōpossibilib⁹ cū alijs. ¶ Ad scđm ꝑncipale qđ reqrit magnū tractatū: quō illud qđ est simpliciter ꝑfectionis nō semꝑ ꝯcludit istud esse simplr̄ ꝑfectius in quo est excellentius illud: sed tm̄ ꝑm qd: nisi illud sit ꝑfectissimū inter illa que sunt similiter ꝑfectionis: quē tractatum habes alibi. ¶ Hic breuiter transeo: ꝙ īcorruptibilibus cōiter simplici⁹ est imꝑfectius: licet nō ꝓpter simplicitatē maiorē: quasi illa nō sit ꝑfectionis. Sed quia talis natura non potest habere multā actualitatē cum simplicitate nō tantā saltem q̄ꝫtam cum cōpositione ⁊ actualius vl̄r est ꝑfectius. Exemplū esset si quis canis esset sapiens: ⁊ cum sapientia nō posset habere summā rabieꝫ cōuenientē cani: esset canis imꝑfectior cane nō sapiente: nō tñ esset ens imꝑfectius quia canis limitat ens ⁊ po^t ei repugnare ꝙ in entitate ponit nobilitatē. ¶ Per idē ad confirmationē: licet eñ ens causatū sit simplr̄ imꝑfectum qꝛ dependens: tñ illud ens limitatū: cuius entitas ꝓpria reqrit necessario ꝙ sit causatū pōt esse ꝑfectius tale ens. si est a pluribus causatū q̄ꝫ aliud ens qđ est a paucioribus causatū: qđ nō recipit

T. c. 2. ⁊ inde.

T. c. 13. ⁊ inde.

T. c. 11.

T. c. 9.

tantā pfectionem: nam in dependētib⁹ bñ pōt illud dependēs esse pfectius qđ depē-
det a pluribus a quoꝝ quolibet recipit ali
quā pfectionē sui que oīa reqrunt ꝓpter
suā pfectionē: ita ꝙ nullum p se sufficeret.
vnde cōiter causata pfectiora que nō īme-
diate sunt deo a plurib⁹ causis dependēt:
qꝛ ꝓpter eoꝝ maiorē pfectionē non suffi-
ciunt ita pauce ad causandū illa sicut alia
impfecta. ¶ De minori tertij ꝑncipalis q̄
dubia est: ⁊ videtur ꝯtrariari Aꝝ. in 4. li.
in secūda ratione contra negantes primū
ꝑncipiū: quere ibi qd sit dicēdū. Qui aūt
negaret maiorē: diceret Boetiū intellige-
re p formā simplicē actū purū: ꝫ est essen-
tiam diuinā vel ideā. ¶ Ad ꝓbationē etiā
diceret ꝙ potentia hic est prior illa. nō ꝙ
scđa sit in aliquo supposito nisi ibi sit ꝑma
sed qꝛ actus sit prior in gñe actus. i. pfecti-
or quēadmodū potētia ad q̄ꝫtitatē ꝑor est
potētia ad q̄litatem ꝓpter ordinē actuū in
gñe: nec tñ in quocūqꝫ est scđa est ēt prima

Ad argumēta propri

ma opinione. ¶ Ad ꝑmū pꝫ ex questione
de ꝯceptu gñis qualis compositio sufficit
ad differentiā ⁊ ꝯuenientiā realē specieꝝ
qꝛ vel tm̄ compositō ex differētibus ꝑm in
tentionē: vel ex rōnibus realibus diuersis
vnitiue ꝯtentis ī eodeꝫ. ¶ Et per idem pꝫ
ad ꝯfirmationē. Et etiā ad illud octaui de
rōne longa ⁊c̄. nisi ꝙ oꝫ exponere quō rō
Aꝝ. tenet ꝯtra ideas: ⁊ pōt dici ꝙ lꝫ diffini
bile in cōmuni nō oporteat esse cōpositu
ex re ⁊ re ꝑm ꝑdicta: oꝫ tñ diffinibile qđ ē
spēs respectu substātiaꝝ īdiuiduarū cor-
ruptibiliū quarūrūqꝫ esse sic compositu:
⁊ hoc: qꝛ materia est p se ps qdditatis talis
ex. 7. sed si idee ponētur forme tm̄ esset ali
qua illarū spēs respectu taliū indiuiduoꝝ
coruptibiliū: nam ibi maxime ponebātur
ḡ nō essent diffinibiles: sicut spēs tales: qꝛ
forma pura tm̄ est pars talis spēi. ¶ Ad se
cundū ꝑncipale idē de. 12. metaphy. satis
soluit ꝑ exempla. aer: lux tenebra ⁊c̄. hu-
iusmodi: ⁊ ꝙ dicit ꝙ subm nō est ꝓprium
potētiale: qꝛ tunc ꝑncipia nō essent ita alia
sicut ꝑncipiata. ¶ Rño. 3° phycoꝝ. distin-
guit Aꝝ. inter ens inq̄ꝫtum ens ⁊ inq̄ꝫtuꝫ
in potētia statua: potētiale ī substātijs nul-
lius alterius generis est aliquo mō: sꝫ tm̄
illius per reductionē: potentiale vero in
genere accidētis consideratū vt potentia
le: ⁊ vt perfectibile ibi est in illo genere ꝑ
reductionē: quia tñ sine illa ratione pfecti
bilis est in per se pfectum ens. s. substātia
idea ꝑm se ponit in alio gñe: sic faciliter ⁊
forte ad ꝓpositū Aꝝ. exponit illud ꝑdica-
mentoꝝ nihil ꝓhibet idem in diuersis ge
neribus ānumerari. ¶ Qđ additur de. 7.
Rño ens per accidens licet nō sit vnum si
cut substātia: non tñ est nullo modo vnū:
nec ita multa sicut quādo subiectū ⁊ acci-
dens manēt separata ex ca°. de vnitate dif
finitionis b. in hoc nāqꝫ homo ⁊ albū mul
ta quidē sunt cum alterū non insit alteri:
vnū vero quādo inest: ⁊ patitur aliqd sub
iectum homo: tunc enim vnū fit: ⁊ est alb⁹
homo ⁊c̄. ⁊ sicut est aliqua. ita illud totum
est ens aliqđ: ⁊ illius totius est gñatio. ⁊ ꝫ
est ꝑ se: sicut in isto genere est generatio ꝑ
se ⁊ tñ per accidēs respectu generationis
substantie que est ꝑ se: sicut totuꝫ est ens ꝑ
accidens respectu substantie. ¶ Et qđ ad-
ditur de sexto. non valet: quoniā in ꝑma
parte capituli loquitur de ente per acci-
dens vno modo: in secūda parte alio mo
do sicut dictum est in questione de ente ꝑ
accidens: ⁊ tunc illud dictum non intelli-
gitur nisi de ente raro: ⁊ hoc comparato
ad illam causam respectu cuius est ens ra
ro. Vel si ītelligitur de aggregato: hoc est
comparando illud ad per se causam subie
cti tantū qđ subiectum cōcomitatur raro
aliqđ accidens per accidens. Sed tunc nō
est ratione aggregationis: sed ratione al-
terius accidentis: qđ intelligo per raritatē
que raritas hic concurrit cum aggregati-
one. ¶ Et ille secundus modus forte ve-
re est ꝑm intentionem littere. Vide exem
pla de edificatore ⁊ domo: ⁊ qđ domus est
his tristis causa per se est causa subiecti
tantum: ⁊ aggregati per accidens tantuꝫ:
quia illud aggregatum includit accidens
per accidens: quod raro est a tali causa.
Et ita alia accidentalitas est ibi q̄ꝫ aggre-
gatio: aggregatio enim non prohibet:
quia ignis per se generat lignum cali-
dum: non tantum calidum: sed hoc: si-
cut est ibi per se. ¶ Quod aūt additur de

c. de quali tate ad finem.

T. c. 42

termino motus. rñoficut dictũ est in questione de generatiõe compositi: ꝙ forma est quo generatũ generat. ⁊ ideo in secũ-
T.c.14. do phycoꝝ generatio dicit naturalis per hoc ꝙ est via in naturã que est forma. ⁊ h̃ non intantũ qđ: sed in quo. Ita hic oĩno motus collocãdus est in genere penes terminũ quo: nõ qđ. nisi aliqs vellet dicere ꝙ alius est ꝑ se termin⁹ motus. ⁊ alius generationis accidẽtalis que fit cũ motu. circa qđ nunc nõ insisto. ¶ Ad tertiũ ꝑncipale: qđ videt diffinibile: qꝛ nõ videt aliqđ ab^m dari ꝑus ista ꝯtra^te in q̃ vel ĩmediãte q̃ hec ꝯtrarietas recipit. qn idẽ absolutuꝫ similiter se habeat respectu alterius ꝯtrarietatis. pꝫ de substãtia de quãtitate respectu generis coloꝝ ⁊ generis saporum. Si qs etiã vellet fugere ad q̃litates primas adhuc nõ videt possibilis euasio. nulla em̃ precise vna est ĩmediate susceptiuũ generis colorũ. nec ĩmediate ratio susceptiui: sed oẽs vel alique sic cõmixti. ⁊ eadẽ simili modo vident ꝑmo receptiua respectu saporum. ¶ Posset dici ꝙ licet vnica sit cõmixtio elemẽtoꝝ in vno cõmixto: tñ vnũquodqꝫ elementũ multas habet qualitates: ⁊ diuersam cõmixtionẽ illarũ qualitatum elementariũ: seqtur ĩmediate aliud ⁊ aliud genus qualitatũ mixtarũ. puta si mixtionẽ ignis inq̃ꝫtum lucens cum terra inq̃ꝫtum termiata: ⁊ aere ⁊ qua inq̃ꝫtum perspicua. consequat genus coloꝝ: cõmixtionem vero ignis ⁊ aeris inq̃ꝫtum calida dirigentia humorẽ aque cõmixtũ sicco terrestri consequit genus saporũ. ⁊ sic de alijs. Hec particularia sunt ⁊ longe a consideratione metaphyci. ¶ Item aliter potest dici vl'ius: ꝙ sicut expressius habet in. 9. li. q. 5. diuersitas potentiarũ actiuarũ. accipiẽdo eas ꝑm ꝙ sunt priores naturaliter ꝑn^tis: vel nullã oĩno reqrit diuersitatẽ in re: vel tm̃ rationũ ꝑfectionaliũ vnitiue contentarũ. ita ⁊ hic in potentijs passiuis: ⁊ tũc vel diuersitas gñis subiecti: qđ corrñdet diuersitati generis ꝑdicabilis physici: tm̃ est ꝑ respectũ generis subiecti ad genus physicum ꝑdicabile: quẽ respectũ nulla ꝑcedit diuersitas absoluta: vel erit illa diuersitas generis subiecti ꝑ ꝑfectiones vnitiue contentas ꝑcedentes diuersitatẽ respectuum.

Nec mireris diuersas ratiões vnitiue poni in eodem qđ capax est pluriũ ꝑfectionũ qꝛ qñqꝫ est ex imꝑfectiõe subiecti qđ nõ est capax talis ꝑfectiõis. ⁊ si illa imꝑfectio tollatur: siue ꝑ rem additã: siue fiat aliud cõtinẽs vnitiue illã rem addendã: bene est capax ꝑfectionis cuius nõ fuit ꝑus capax.

Palam autem ⁊ quia si sint aliqualiter numeri substantie sic sunt: ⁊ non sunt vt quidam dicunt vnitatum multitudo. Nam diffinitio numerus quidã est. T.c.X. Qõ .II.

Trum forma accidẽtalis suscipiat magis ⁊ minus ꝑm essentiã suaꝫ? Qꝛ nõ. forma est cõpositiõi ꝯtingens ⁊c̃. Et est sermo de forma accidẽtali. ¶ Itẽ hic in ꝑma com- T.c.10.
paratione: sicut numerus diuidit in indiuisibilia sic diffinitio accñtis diuiditur in genus ⁊ differentiã: que sunt ĩdiuisibilia. g̃ dr̃ia est indiuisibilis. ⁊ ꝑ ꝯñs forma a q̃ accipit. ¶ Item Boetius sup ꝑdicamenta sup illud ꝙ iusticia non est magis iusticia alia. ibi dicit ꝙ qualitas ꝑm se nõ suscipit. sed subm ꝑm illã. ¶ Item si sic. g̃ ipsa manens ꝑm essentiã põt intẽdi ⁊ remitti. hoc falsum. ꝓbatio: qꝛ si sic vere est motus a minori calido in maius. 5. physicoꝝ. Sed in T.c.19.
omni motu termini sunt oppositi: Ita ꝙ inducto termĩo ad quẽ corrumpit terminus a quo. igit inducto calore intenso corrumpit remissus. g̃ nulla vna essentia recipit. ¶ Itẽ ex ꝑcedẽte ⁊ subsequẽte fieret vnũ. ⁊ tũc esset compositũ illud: ⁊ minus perfectum quia compositũ: qꝛ forma simplex perfectior composito. ¶ Item si fieret vnum ex eis vel alteꝝ actus ⁊ reliquũ potentia qđ falsum: quia sunt eiusdẽ spẽi: vel ambo in potentia ad aliam formam. Et tunc aut illa forma esset calor. et esset questio de isto: aut alterius speciei ⁊ tunc hoc totum tale per alterius speciei aliqd. ¶ Item preexistens non augetur nisi maiori eo apposito: quia non intenditur tepi

dum nisi aduenia t calidus. consequēs est falsum: qꝛ tūc apposito aliquo paruo igne ligno itense calido nullū calorē īduceret.

Contra in predicamētis. qualitas suscipit magis.

Ad istā questionē ꝙ sic. sꝫ quō ponit vno° ꝓpter approximationē vl' remotionē a ꝯtrario. vnde. 3°. topicoꝝ. Albius dicitur quod est nigro impermixtius.

Contra ꝙ magis ⁊ minus sit ibi: ñ tm̄ sic. sex p̄ncipioꝝ habit⁹ suscipit magis ⁊ min⁹: ⁊ nō hꝫ ꝯtrariū. ibidē. ¶ Itē accipiatur albedo ꝑmixta tollat̄ nigredo ⁊ albedo ñ fiet ꝑfectior: quia illa causa est tm̄ priuatiua: sed effectus positiui nō est tm̄ p̄uatiua causa. nihil ergo positiuū aduenit albedini: qđ falsum est: quia intendi est effectus positiuus. ergo nō tantū sic est magis ⁊ minus. Sed aliter potest eē in nō habentibus contrarium.

Aliter dicitur ꝙ nō ꝑm essentiam suā: sꝫ ꝑm esse in subiecto. ⁊ ꝑm ꝙ sub̄m ē magis dispositū inheret ꝑfectius vel minus ꝑfecte. ¶ Cōtra p̄mū su^m ꝑm se nō suscipit magis ⁊ minus: qꝛ idē sub̄m ꝑm se est in toto motu: ⁊ sub vtroqꝫ extremo: vel ergo tunc forma ꝑm se suscipit. ⁊ habet̄ ꝓpositū: vel ꝑm inherentiā suam subiecto. ꝙ si sit aliud ab essentia forme: quero de illo alio: aut ꝑm essentiā suā sine add^to suscipit. ergo aliqđ accidens suscipit ꝑm essentiā suā. et habet̄ ꝓpositū. Si ꝑm aliud: ibitur in īfinitū: vel est status in aliqua forma ꝑm eēntiā. ¶ Dr̄ ꝙ nulla vna dispositio est que intendatur et remittat̄ q est in sub̄o: sed sunt diuerse pōes diuersis sub̄tis: et ꝑm vnā īheret vni subiecto magis q̄ꝫ alij. ¶ Cōtra. tunc inter maius ⁊ minus in eadeꝫ forma nō est motus: quia inter que est motus habent ideꝫ susceptiuū primū. nihil tale est in ꝓposito: quia vnū subiectū est dispositu ꝫ vna dispositione diuersa specie a dispositione alterius subiecti. ¶ Item tunc minus album et magis albuꝫ nō sunt eiusdē speciei. ꝓbatio quia vnius forme specie est vna ꝓpria potentia: ⁊ ꝓxima suscep^a. ꝯsequens falsuꝫ. 7. physicoꝝ: cap. penultimo. comparatio nō est nisi in eadem specie specialissima. Sed cōparantur ad inuicem. igitur ⁊c. ¶ Item ad principale. habito termino ꝑ rōnē qua est terminus cessat motus: sed in principio calefactionis habetur caliditas ꝑm illam rōnem qua est terminus calefactionis. ergo in principio cessat. ꝓbatio minoris ex ypothesi. omē qđ mouetur aliquid habet de vtroqꝫ termino. 6. physicoꝝ. et. 4. hui⁹: ergo in principio est aliquid de esse caloris. si ergo essentia nō recipit magis ⁊ minus in principio est ibi calor ꝑfectissimus: sed calor ꝑfectissimus est termin⁹. ergo in principio motus cessat motus. Dicitur h̄ ꝙ nō sic est termin⁹ mot⁹: sed ꝑm ꝑfectū eē in sub̄o. ¶ Cōtra. ꝑfecte termin⁹ calefactionis est ipsa forma de genere qualitatis. ergo ita ꝑm ꝑfectionē suā est terminus calefactiōis. ⁊ illā habeo ꝑfectā ꝑm se in principio calefactiōis. ergo terminus in p̄ncipio est ꝑfectissimus. ergo cessabit: ¶ Itē si motus sit ad esse ꝑfectum in sub̄o. illud esse in sub̄o aut est idē cuꝫ essentia caloris. ⁊ si nō sit ꝑfectū. ergo nec essentia si aliđ et accn̄s. tūc cū suscipit magis ⁊ minus. ergo aliqđ accidēs. ¶ Et cōfirmat̄. 5. physicoꝝ. iter calorē maiorē ⁊ minorē est ꝑ se motus: ⁊ ille forme sunt de genere q̄litatis. ḡ ꝑ se terminus mot⁹ est aliqua forma de gn̄e q̄litatis.

Ad primū p̄ncipale rn̄det̄ in. 7. in illa qōne. vtruꝫ cōpositū ꝑ se generet̄. loqtur sic: ꝙ nō recipit mai⁹ ⁊ minus quātitatiue. Sꝫ cū hoc stat ꝙ in eēntia pōt recipere itensionē. ¶ Ad 2^m: ꝙ sunt indiuidualia ꝑm ꝙ sunt qdditates ꝑ se. tn̄ in indiuiduis sunt diuisibilia. ¶ Ad aliud ꝙ accn̄s nō ꝑm qdditatē in cōi: sicut nec substātia. ¶ Ad aliud qđ dicit in lr̄a. in abstracto ābigere pōt aliqs. vtrū in abstracto suscipiāt: sꝫ in ꝯcreto certū est: sed cum ambi^te pōt stare ꝙ recipit ī abstractis: licet nō sit ita manifestum in abstractis: sicut in concretis. nec Boetius facit aliud: q̄ꝫ recitat dictum philosophi. ¶ Ad vltimū argumentū dicit̄ ꝙ de calore nō est manifestuꝫ si corrumpat̄: ꝯsequetia tn̄ nō valet: qꝛ magis ⁊ minus potest esse nō ex hoc ꝙ essentia caloris suscipit: sed ex hoc ꝙ vnū indiuiduū habet natura in ꝑfectius q̄ꝫ aliud. et potest esse cōtinuus ꝓcessus iter ista duo indiuidua. ⁊ per ꝯsequēs motus.

T.c.7. 32.⁊.87. T.c.22.

T.c.19. ⁊ inde.

Et quemadmoduz nec numerus habet magis: aut min⁹: nec que scdm speciem substantia. sed siquidem que cum materia. Tex. cōmēti. x. Qō. III

T.c.7. 32.z.87. v **Trum** suba .s. forma subalis suscipiat magis z minus. Q. ne. 6. physicoꝝ. omne qd transmutat ptim est in termino a quo: z partim in termino ad quē: ergo oz trāsmutatū habere partes Sed illud sm cōmenta. habet locū in quatuor generib⁹: z genus sube est vnū illoꝝ. 2to.87. Dicit q demonstratio nō debet itelligi de ptite terminoꝝ: sed de trāsmutabili qd habeat ptes z sit diuisibile. ¶ Contra. illo mō ppositio est falsa: z esset petitio: pmū pz q sm vnā ptem sit in vno termino: z sm aliud in alio: accipio corpus pedale cui⁹ vna ps est sub calore: z alia sub frigiditate: si aliqua ps eius ealefiat: habeo ppositu: quia tunc nō est ptim in vno termino: z partim in alio: z si nō: nihil tunc calefit primo: vel punctū solum. ¶ Item in de sensu z sensato: totū aliqd pōt alterari simul: nō ps post c.8. ad finem. partē: tñ nihil pōt moueri simul. In ppositio maxime est ppositio falsa. z propter formaz inductā: z ppter susceptiuū: qz forma subalis est primus actus materie: g nō presupponit ibi q̄ztitas in materia: g subm generatiōis nō habet partē extra partez: cui⁹ vna sit sub forma z alia sub p̄uatiōe. Itē qd petat vult pbare ibi: q oē mobile est diuisibile. si tūc accipiat q oē q mouet hz ptez q̄ztitatiuā z partē: accipit tūc q motū sit diuisibile: qd debet pbare. ¶ Itē ad p̄ncipale itensio z remissio in pprio effectu. z p se cōcludit intensionē z remissionē in ppria cā: sz aliqd accñs qd est ppri⁹ effectus sube recipit magis z min⁹: g suba que est causa ei⁹ pbatio minoris: caliditas que intendit aut imediate est a suba ignis: z tunc habeo ppositu si mediante alio illud intendit: aut ergo est a suba ignis immediate vl' est in infinitū processus. ¶ Item omnia habētia idem pprium susceptiuū sunt eiusdem generis: nālis multe forme subales sunt tales: sic pz. c. de vno in. 5. Sz oēs tales sūt extreme vel medie. sed nō pñt oēs esse extreme: qz ꝯtrarie sunt tm̄ due: g oēs alie sūt medie: sed oē mediū cōponit ex extremis: ita q mediū est magis vnius: z minus alterius: ergo extrema suscipiunt.

¶ Cōtra in p̄dicamentis z h: sicut nūer⁹ nō suscipit magis z min⁹: sic nec suba sm spēz c.d. sub. T.c.1.

Ad questionē dicit q nō: qz ois dr̄ia i eēntia est dr̄ia specifica: dr̄ia sm magis si esset: esset in essentia rei: z tūc eēt dr̄ia specifica: z de hoc nō est qō. sed de suba in eadē spē: maior pz: hic phs. dicit diffōnes assimilant numeris: ita q diffōnes variant quocūqz addito vel subtracto sicut in nūeris. ¶ Itē si sic vere esset mot⁹ sm subam: qz mot⁹ est acqsitio forme pticlariter: ꝯmētator. 3. phy. ꝯñs est cōtra phm. in. 5. phy. Illa rō ponit ab Auicen. 3. phycoꝝ. ca. primo ponemus fundamētū zc. dicit q ibi nō est motus: qz nō magis z min⁹. ¶ Item si sic: haberet cōtrariuz: quia vbi distantia magis z minus ibi z maxima. 10. huius. 2to 4. T.c.8. inde. T.c.13.

Contra hanc positionem q rōnes positionis nō moueāt. Q. prima nō: qz si sic. eadē cōcluderet de qualitate: sed non valet: qz suscipit sm phm in p̄dicamētis: qz in qualitate esset additio in essentia si in essentia suscipiat: vt pbat p̄us. ¶ Item nō valet: qz magis z minus ponit in essentia substantie z qualitatis: sicut ꝯsequētia essentiā. nō q magis et min⁹ sint de essentia. sicut magis z min⁹ quātitatez: sed quātitas eadē minor fit maior manēs in eadē spē: qz h linea manēs h est maior alia: z tñ ambe sūt eiusdē spēi: ergo eodē mō pōt esse ex alia parte. ¶ Item q scda ratio nō valet: qz ꝯñs nō est incōueniēs: qz in suba est vere diffinitio motus: qz vere exit substātia de potentia i actū: z aliquis est actus exeuntis: z ille est entis in potentia sm q in potentia. ¶ Itē q tertia nō valet: oē genus diuidit differētijs cōpositis z nō alijs q̄z differētijs ꝯtrarijs: ex. 10. quia priuatiue oppositis nō: quia priuatio nihil ponit. iō nō causat: nec cōstituit aliquā spēm: simil'r in suba est distantia maior et minor: ergo maxima ex. 10. Similiter vbi supra Auicē. T.c.2. T.c.32. T.c.13.

q̄ ignis ⁊ aq̄ sunt cōtraria scd̄m substātias.

Ad questionē sustinendo q̄ suscipit ad hoc notandū ꝓpter auctoritates: q̄ metaphysicus hic in .8. loquitur de forma ⁊ differentia ſm q̄ ꝑtinet ad quidditatē rei. Sed qdditas abstrahit a suppositis non icluudēs aliquid quod pertinet ad idiuidua: sed suscipere magis ⁊ minus nō competit quidditati ſm se cōsiderate: sed vt est in indiuiduis: ſm h̄ differentia addita qdditati sic variat diffiniōez: substātia ergo ſm spēm in vl̄i cōsiderata vt qdditas nō suscipit magis ⁊ minus: sed in supposito p̄t. q2 hoc in indiuiduū ꝑfectius hz nām specificam: q̄z aliud suppositū. ¶ Aliud de substātia notandū q̄ aliter est in accn̄tib⁹: q̄z in substātijs: q2 in substātijs magis ⁊ min⁹ iducunt mutatiōe indiui^li in accn̄tib⁹ motu ꝯtinuo.

Ad auctoritates q̄ in cōi suba nō suscipit: sed i indiuiduo. ¶ Ad rōnez ꝑ p̄ma opione pz qual̄r loquit̄ de formis: quocūq; eni addito qd̄ ꝑtinet ad diffinitionē spēi variat̄ spēs: sed si addat̄ ꝑtinens ad indiuiduū: nō oz: sic est hic: vn̄ suba cum mā suscipit magis ⁊ min⁹. ¶ Ad aliud: q̄ si eēt magis ⁊ minus iter que eēt mot⁹ ꝯtinu⁹: sicut in accn̄tibus verū esset: sed nō est sic: Sil̄r mot⁹ i .3. physicoꝝ. accipitur ꝓut ē cōe ad motū ⁊ ad mutatōez: ⁊ illo mō est in substātia. Sed in .5. distinguit iter motū ⁊ mutatiōez: ⁊ dicit q̄ motus nō est in suba. ¶ Ad tertiū q̄ ꝯtrarietas accipit̄ aliquando pro priuatiue oppositis .i. physicoꝝ. ⁊ sic est in genere sube: vl̄ ꝓut vtrūq; extremū est aliqd positiuū: ⁊ sic in omni genere .3. modo dicit̄ nō solū distātia maxima in eadez spē. Sed talis q̄ nata est in eodē subo succedere vicissim: ita q̄ paulatim deperdat̄ vnū: ⁊ acqrat̄ alterū: sic nō est in suba: sed vbi tale. ibi motus vere est: vt dicit philosoph⁹. quinto physicorum.

Notandum pro primo argumento: q̄ Aꝝ. 6°. physicoꝝ. ca. 2. cōclusione scd̄a que hic adducit̄: plane itelligit de diuisibilitate mobilis in partes quātitatiuas sicut dicit hen. in hac questiōe ad hoc argumentū: nō de diuisibilitate terminoꝝ ſm magis ⁊ min⁹: dico aūt in qd̄ mutatur primuz: vt ex albo in fuscum: nō in nigrum. Si ſm partez termini ⁊ termini illi nō essent imediati: sicut hic dicit. Similiter tertio. ca. Sed manifestissime. ca. 4. neq; in eo qd mutatū est aliquid: prius est quod mutatū est. Et probat per diuisibilitatez temporis ⁊ mobilis. Et ibidem statim negat talem diuisibilitatem terminoꝝ. Ipsum autez in quod mutatur non similiter se habebit: homo tempus ⁊ albuz: homo igitur ⁊ tempus diuisibilia sunt: de albo alia est ratio preterq̄z ſm accidens. Tamen vt ibi vult in loci mutatiōe: ⁊ ſm quātitatem forma ſm quā est motus per se diuisibilis est: ⁊ ibi. ideo non est primum: sicut nec ex parte temporis ⁊ mobilis: ita nec ex parte forme in sola mutatiōe ſm qualitatem cōuenit indiuisibile per se esse. Et ca. 5. necesse est omne quod mutatum est mutari prius: eadem demonstratio: ⁊ nō in cōtinuis: ⁊ in cōtrarijs: ⁊ in cōtradictiōe: ⁊ intelligit prius nō natura: sed tēpore: sicut ꝓbat ex diuisibilitate tēporis. Et cap. 8. respondendo ad argumentū zenonis ꝯtra generationē: q̄ mutabile est in neutro cōtradictorio respondet. Non. n. si nō totum in quolibet nō dicetur album vl̄ nō album: est. n. ex necessitate in altero cōtradictoriorū: in neutro aūt totum semꝑ: vbi manifeste vult demonstrationē istam saluari in mutatiōe ſm cōtradictionē: et sic in contradictione: nō ſm diuisibilitatē terminoꝝ: quia ibi termini sunt omnino immediati: licet vn⁹ in se habeat magis ⁊ minus termin⁹ est: vt hic: nō vt tantū vel tm̄: ⁊ hoc ſm diuisibilitatem subiecti. Et in generatione substantiali eodē modo saluabitur necessario cum omne genitum sit extensum. Igitur nulla pars illius ex quo sit generatio tota simul alteratur: nec disponitur: quia sicut quelibet incipit ordinate alterari: ita ordine simili sūme disponitur ergo cum generatio fiat ex summe disposito sequitur q̄ generatio cōtinui non est tota sil̄: ⁊ sicut in illis duob⁹ nūc idez p̄cise nō est sūme dispositū: sz alid̄ et alid̄: ita in toto tpe itermedio ꝯtinuū summe disponit̄: sic forma subalis ꝑ alia ⁊ alia pte in qbuscūq; duobus nūc inducit̄: et in tpe intermedio inducit̄ in quo continue aliquid sūme dis-

T.c.48.
T.c.49.
T.c.58.
T.c.52. inde.
T.c.83.

ponitur. Hoc consonat. 7. vbi comparat
T.c.21. generationes: sed velocitatez. ca. 4. igitur
T.c.23. est alia cōpatio q̄z alterationū quā p̄misit
ca. 8°. ibidē. ⁊ hanc distinguit ab illa. Igit illud
arᵐ oino nō ꝓcludit intensionez in forma
subali: sed extēsionem. ⁊ hic cōtinue acqsi
bilem. ¶ Cōtra. 8. physicoꝝ. p̄ncipiū aūt ꝓsi
derationis tot gutte mouēs tm̄. ps aūt ipoꝝ
in nullo tpe post. nō. n. si partibile in ifinitū qō alterat ꝑpter hoc: ⁊ alteratio: sed ve-
lox est multotiēs. ¶ Itē de sensu scōa dubi
tatiōe g. oz subito alterari ⁊ nō dimidiū p̄-
us. p̄mū aūt ab isto alterāte trāsmutari. ⁊ ñ
necessario simul alterari. In antiqua trāsla
tione nō iueni in textu istud. velut aquā si
mul omnē coagulari. attū si fuerit multuz
qō calefit: aut coagulat non subito mouet.
Similr qō videt in illuminatiōe si lumio-
sum aliquā ptē diuisibilē illuminet p̄mo
vel nullā p̄mo. Tamen nō est similis: qz
vbicūq; nō est oꝛdo tpis ponere oꝛdinem
nature: vel sicut duoꝝ effectuum respectu
eiusdē cause vel quoꝝ vnū sit cā alteri°. nō
videt necessariuz. Et segt diuisio actualis
medij in ifinita. Et q nihil p̄mo illumiat
natura vel indiuisibile. Sed vbi est oꝛdo
tpis iter partes effect° ex natura eius: hoc
nō cōcludit: qz nihil p̄mo tpe. Sed aliqd
p̄mo natura: sicut subm motus p̄mo reci
pit ip̄m: sicut natus est esse. Quātū autē ad
tps nō est p̄mū in toto. ¶ Ad illud ō gutta
separatio partis lapidis: lz nō fiat sic pau
latim q in toto tpe. q̄ fit dispō ad ipsuz fiat
ipa p̄m ptē ⁊ ptē a gutta ⁊ gutta. ñ facta di
spositione p multas. vltima in virtute ꝓce-
dentiū agens nō separat in istanti: sed p̄us
discōtinuat vnā partē eius q̄z aliā: ⁊ illius
partis ptē p̄us in ifinitū: nō sic q discōti-
nuet a pte remouēda aliquā ptē sui: sed il-
lam in suo toto remouendo manentē p̄us
discontinuat a toto lapide: q̄z illud totū re
mouendū simul. nō ergo in istanti. Sed ī
modico tpe: qō dr̄ simul respectu totius q̄
fit ꝓparatio ad motionē. ¶ Ad illud de al-
teratiōe r̄ndeo. ꝑbat nō oia sp moueri. ⁊ sic
verū est: nō si mobile ptᵘᶜ in ifinitū. Ita q
nūq̄z possit fieri eius diuisio. sic alteratio in
finita: vt nūq̄z finiat: nō eni ipa actu signifi
cat ptes eiusdē ꝓportionis p̄m quas est in-
finita diuisio oīs actu: qz sic nō possent per
transiri. Sic alia. 2°. q alteratio est iter cō-
traria: ⁊ q aliqd quiescit p̄m qualitatē ex-
cludit illud 2ᵐ membrū diuisiōis: q oia sp
alterant. Hō aūt q alteratio nō sit infinita
p̄m diuisionē p̄m ptes mobilis. si. n. intelli
geret q aliqd mobilis simul alterat: quare
diceret: sed velox est multotiens. nō negat
ergo ifinitatē diuisionis alteratiōis: sz du-
ratiōis. ¶ Ad illud de sensu logtur de alte
ratiōe itētionali: vbi subm est sūme dispo-
situm ad formā. Intētio. n. sua est: q sonꝰ
nō subito multiplicat: qz regritur morᵗlo-
calis ad eius multiplicatiōez q nō pōt esse
subitus color pōt subito mltiplicari: qz nō
regritur ibi motus localis: sed alteratio q̄
subito pōt esse: maxime qñ subm est sūme
dispositū. ¶ Cōtra. est aquā simul coagula-
ri. ¶ Ideo aliter q alteratio ex genere nō
regrit successionē ꝑpter formā p̄m quā est
sed latio regrit. sic̄ supra. 6. phꝝsicoꝝ. ca. 3.
¶ Contra hoc. nihil videt ad ip̄m. Hō eni T.c.3
ponit multiplicatio soni successiua: colorꝫ
subita ꝑpter ḡd° in forma ꝺ non ibi cū vel
vtriq; ꝑ neutrobiq; fint: sz ꝑpt dibilitatē
medij respectu immutatiōis a sono ꝑpter
motū localē: nō respectu imutatōis a colo
re. ⁊ tñ medium diuisibile ī se: tūc ḡ. ¶ Ideo
aliter: q qz son° siue habet in se gradus
siue nō fit in ptibus medij cuz motu locali
segtur cōditionē formē p̄m quā est morᵗlo
calis. ⁊ iō successiue fit in eis spēs coloris: T.c.
licet fiat in partibus medij: non tamen p̄m
conditionem alicuius successiui. ideo nec
successiue: quia alteratio ex genere non
ꝓhibet. et ita nec multitudo soni inq̄tū
alteratio. Sed inquantuz cōsequens mo
tum localez. ¶ Cōtra. tunc nulla alteratio
ex ratione sua est successiua circūscripta la
tione saltem p̄m diuisibilitatē ipsius mobi
lis: sed tantum formē: qō videtur contra
Aristotolez sexto libro cap. 5. ⁊. 8. ¶ Item
contra primaz responsionē. si diuisibilitas
subiecti p̄m Aristo. est ꝓ se causa successio-
nis: et remanet ita in summe dispositō. si-
cut non summe. igitur ⁊c. ¶ Confirmatur
de primo gradu recipiendo a passo quan-
titatiue q; in dispositō. respectu cuius fuit sū-
me dispositum alias in infinitum dispositō. T.c.7
¶ Cōcedatur q nulli formē: q in q̄libet est generatio. 5°. phꝝsicoꝝ. nec sub-

iecto: vt. 8. phyſico ꝛ. ⁊ de ſenſu repugnat ſubita mutatio: tamē oī forme reſpectu ſubiecti diuiſibilis pōt cōuenire ſucceſſiua inductio. ſic intelligit. 6°. phyſico ꝛ. etiā ſubalitōne aūt graduū in forma alicui pōt et alicui nō. 5°. phyſico ꝛ. diſtinguitur motus a mutatiōe ſic ponit motus in tribus generibus. ergo oīa dicta itelligunt de poſſibili: nō de neceſſario. ¶ Contra. a. b. caleſiat ſm gradū c. d. Si poſſibile eſt a. ſimꝫ caleſieri ſm c. gradū ponat poſt illud nūc: aut eſt quies. et ita ñ mutatio: aut alia mutatio ⁊ ita motus ex mutatiōib⁹ duabus. ⁊ nunc cōſequēter. aut ſucceſſiuo eſt ſm ptes ipi⁹ b. aut ſm gradus ipſius d. ſꝫ nulla eſt rō ḡre ab eadē virtute nō ita ſubito b. fit d. ſicut a. fit e. cū ſint equalia a. b. ⁊ c. d. ¶ Nec valet dicere: q ſucceſſio eſt in diſponēdo a. ⁊ in fine diſpoſitiōis inducit c. ¶ Item ſucceſſio in diſponēdo b. ⁊ in fine inducit d. qz idez argumētū eſt de diſpōne p quid eſt ſucceſſio in diſpōne. Ideo finaliꝫ oz dicere q ſucceſſio vbiqz rōne ſubiecti eſt poſſibilis. 6°. phyſico ꝛ. nō vbiqz rōne forme. 5°. phyſico rū. neutra diuiſim eſt neceſſaria. 8. ⁊. 5. Sꝫ ſi eſt mot⁹ neceſſaria eſt ḣ vel illa ſubdiſne fin. a. nō ꝓus ps vna eius q̄ alia ſimul alterat alteratiōe ſucceſſiua neceſſe eſt c. nō ſimul inducit: quia a. in nullis duobus nūc ſimiliꝫ ſe hēbit. cōpleto igit tpe ſm ptes c. in inſtanti termināte illud nihil de b. eſſet in aliquo alteratū: ſed vel ab illo inſtanti incipiet alterari. ⁊ curreret ſimꝫ alteratio b. ſm gradus ipius c. ⁊ alteratio a. ſm grad⁹ ipſius d. qz a. nōdū habuit formā in ſūmo. vl oportebit. a alterari. ⁊ ſm c. ⁊ d. ⁊ i termio totius illius nihil ipſius b. eſſe alteratum: ſed ab illo incipere eſſe alterationez.

Contra vtrūq; iſtorum membroꝝ ¶ Contra ꝓmū ſic. alteras non minus po^ne eſt in principio q̄ poſt. ⁊ agit ſm vltimū potētie. igitur in tm paſſuz poteſt agere: ⁊ agit neceſſario a ꝓncipio: quantum poſt. Sed completo tpe in quo c. inducit in a. ponitur extunc in totū a. b. agere. ⁊ in b. ita pfecta actione ſicut prius in a. ⁊ in a. perfectione actione quantū ad formam: qz ſm d. ergo a principio egit in totū. ¶ Alīr formaꝫ actio i b. ſm c. eſt equalis actioni in a. ſm c. Sed illa in b. nō adequat potentiā agentis quin cuz illa ſimul habet aliā in b. igitur nec illa in a. adequabit in ꝓncipio. Iſtud eo magis concludit quia ponit vnum paſſum certe quātitatis ꝓportionatum tanto agenti in quod totū ſimul agat. ⁊ ꝝ talia paſſa poteſt eſſe ſucceſſio in alteratione. nō autē ſm partes talis paſſi. ¶ Hec argumenta probant: q illud datum eſt paſſum proportionatū omnino ¶ Item virtus naturalis in remotū⁹ debilius agit: ergo cū b. ſit remotior q̄ a. alias a. nō pri⁹ alteraret: nō ita cito alterabitur b. ad c. ſic a. alteratū eſt: ergo quādo a. erit in d. b. nō eſt in c. ⁊ tūc mobilis diuiſibilis in 2°. ꝓportionata agēti: nūq̄ pars re^or p. tinget ad dimidium forme quā habet propinquior: niſi poſtq̄ completa eſt tota alteratio a. ⁊ cōtinuet alteratio b. donec veniat ad d. ⁊ tūc aget i remotū nihil agēdo in ꝓpinquum. ¶ Et tunc contra regulas. 7^t. phyſicoꝝ: nec in equali tempore moue- T. c. 35. bunt equalia. a. b. mobilia nec duplex mo- ⁊ inde. bile a. b. ad a. i duplo tempore. Sꝫ. q. ſexqualtero reſpectu temporis a. ⁊ aliquātulum plus. ſm autem 2^m mēbrum ſequitur q pluſq̄ in duplo tempore. 2^m mēbrū vf cōtra ſenſuz q prima medietas ſit in ſumo ⁊ ſecūda omnino nihil alterata. ſimiliꝫ totam ſecundā alterabit nihil tunc faciendo in propinquuz ⁊ plus q̄ in tanto tempore ⁊ ita duplum plus q̄ in duplo. ¶ Item cōtra vtrūq; membrū ſimul quare pars alterata primo cū recipiat formam vltimo cam aget non poteſt agere in remotā que omnino nihil ponit habere ⁊ ſimul cum habet ſtatiz aget. ⁊ pari rōne illa alia. ⁊ ſic de toto. ¶ Item neutrū membrum tenet vnā alterationē. ſed multas cōſequenter entes vel poſt aliaz oīno cōpletā: vel poſt medietatem eius cōpletā. ¶ Notandū q aliud eſt ponere ſucceſſionem alterationis ſm partes mobilis ꝓportionati agēti. ¶ Aliō ſm partes improportionati: quarum quelibet per ſe ſit mobile ꝓportionatū agentu In primo enim pōt poni pars alterata ab agēte non alterans ſecundā vel alterans. ⁊ hic vel ꝓncipaliter. ſic q alterās extrinſecum: nō alterat ſecūdā vel inſtrumentalīr. ita q ꝓncipale alterās ſit illud extrinſecū agens. ¶ In ſecūdo pōt bene poni ꝓmuz

alteratū ꝑncipaliter alterare ſm alteratū. ⁊ rñſum eſt tūc ad primū argumentū ꝓtra ꝑmū mẽbrū. Sed adhuc diſtinguendū tā in ſcō q̄z in ꝑmo: ant alteratū ſi alterat ſta tiz incipit alt̄are cū aligd habet forme: aut tunc tm̄ qñ in ſūmo habet formaz. Ut qñ habet in aliq̄ certo gradu dicatur. 12. ita q̄ citra illū nihil facit. In ſcō eſt 2m̄ mẽbrū. ⁊ eſt cōtra ſenſuz: ſiue itelligat in abſolute ſūmo. certuz eſt ſiue itelligat in ſūmo poſſ induci ab illo agente: q̄ dato q̄ hoc agēs eſſet citra ſūmū ſibi poſſ̃ alteratū ab ipo nihil vnq̄z poterit facere. ¶ Cōtra e. aſ. dicaſ alteras ꝑmū extrinſecū o. alteratū primū ꝓportionatū a. 2m̄ ab a. alteratū fit b. ex e. ſequitur q̄ ſimul venit a. ad c. ⁊ b. ad. c. Similr̄ ſil'ad d. cōtra ſenſum. ¶ Rño. a. licet in principio icipiat in b. quādo o. incipit i a. tamē o. eſt efficaci⁹. ideo citius mouet a. q̄z a. b. ¶ Cōtra. cuz ſucceſſio in a. ſit poſita ſm gradus in ifinitū remiſſio: ante aliaz inducit̄. ergo a. nō pōt aliquā remiſſionez inducere in b. p aliquo tpe q̄z fit ille quem recipit ab o. p eodē. igit eque cito ad quēcunq̄z gradū puenit b. ſicut a. ¶ Rño. licet idē gradus ſint b ⁊ ibi inducendi: tñ citius ptranſeunt̄ a maiori virtute: ſicut de loco. pz: quia eadē diuiſibilitas ptranſit a teſtudine ⁊ lepore: ſed nō eque cito. ¶ Cōtra e. aliter. ſi minim⁹ ignis calefaceret. calefieret ſimr̄ totus aer. ꝓbatio. a. calefit ab illo igne ſimul calefacit b. pari rōne. b. c. q̄ qōlibet q̄z cito hz formā: alterat patiens ſibi ꝓportionatū quātūcūq̄z illud ſit modicū habet aliqō patiēs ſibi ꝓportionatū: licet minus. ⁊ ſic in ifinitū maxime de partibus in toto. Minima enī ſtella poſita illumiaret totū vniuerſuz ſi eſſet ifinitū: ¶ Propter iſtud
T.c.82. negaſ e. ſicut. n. in motu locali motū: quia
⁊ inde. motuz mouet. ⁊ tñ ita remiſſe pōt moueri:
T.c.36. q̄ nihil mouet: 8⁹. phyſicorū. ſ. de pīctis.
⁊ inde. ſic aliqua forma pōt eē ita remiſſa: q̄ oīno
ca.7. nihil aget. ⁊ ſimiliter ita parua in quantitate forme. ꝓbatio pbi. primo phy. de minimo. contra Anaxag. exponitur reſpectu actionis et paſſionis naturaliter. Et in li. de ſenſu. dubitatiōe prima. ſi ſenſibile diuidatur in infinitū: ſenſus creſceret in infinituz: quia in eo q̄ poſſunt mouere dubitaſ Eſt igitur contra ꝓpoſitionē e. 13. quia nō omnis forma eiuſdē ſpeciei eſt principiuz operationis eiuſdē ſpeciei: quia agere eſt pfecti. ergo relinquitur ſ. Sed quis eſt ille gradus: nō facile eſt aſſignare. forte mior ſufficit in forma magis actiua vt caloze q̄z frigiditate. Sic ergo expeditum eſt in ſecūdo q̄ o. habet paſſum ꝓportionatum a. q̄ totū ſimul alterat vſq̄z ad aliquē gradū forme c. in quo pōt a. p illā agere: ⁊ alteratū tūc paſſum ſibi ꝓportionatū: ⁊ minus in q̄ſtitate ſe ⁊ tardius q̄z ab o. eſt alteratū. ⁊ pōt a. ceſſare alterare: et tñ cōtinuare alterare T
b. ⁊ ſic vſq̄z ad certā diſtantiā: vltimū mobi A
le nūq̄z ꝓducetur ad gradū in quo pōt mouere: ita q̄ ceſſabitur ꝓpter remiſſionē forme in vltimo: nō ꝓpter puitatē quātitatis: licet forte ſit minus p̄cedentibus. ⁊ erūt tot alterationes: quot alterātia. altera⁹ ꝓportiōata. vnū quodq̄z vero alterās tardi⁹ mouebitur: quāto debilius. ⁊ ita duplū in nō duplo: q̄ nō eadē virtus: nec equalis: tpa etiaz nō ſunt oīno ꝓpter: quia vnū incipit ante finē alteri⁹: ⁊ ideo nō duplū in ſexqui altera ab vna virtute: ſed a duab⁹. Sic 2⁹. curſus ſi eſſent equales: quoz vnus inciperet in medio alterius eē ſexqualter ad tēpus vni⁹ illoz curſuū. ¶ Itē ſi vniq̄q̄ alterās tardius mouet quāto debilius. ergo ſcōm tardius primo ſed ſcōm eque cito cū ſcō: quia incipit q̄ venit ad illum gradum ad quē ſcōm venerat quādo incipit: ⁊ ita eque efficax: q̄ztum eſt ex intenſione forme eſt quodlibz poſt ꝑmū: ſed b. eſt minus a. q̄ a. quādo incipit eſt remiſſius o. Si aūt b. alteret c. nō oz c. eſſe etiaz minus ipo: quia b. quādo incipit eſt ita intenſuz: ſicut a. quādo incipit: et ita paſſum equale ſibi ꝓportionatū. ¶ Cōtra. ſi ex intenſione forme ceteris paribus ꝓcludit̄ maior quātitas paſſi ꝓpoportionati: ergo b. cum a. ꝓtinue intenditur per o. vel q̄ a. continue maius ⁊ minus alterat b. anteq̄z veniat ad gradū in quo b. pōt agere a. maius ipo b. alterabit. ꝓtinue ponaſ aligd ō ipo c. vſq̄z ad d. quando igitur totū b. veniet ſimul ad gradum actiuuz c. vſq̄z ad d. eſt aliquis liter alteratum: igitur ſi illud alterat: et vltra ⁊ totum reſiduum ipſius c. vſq̄z e. vt paſſum ſibi ꝓportionatum ſimul agent a. ⁊ b. in c. vſq̄z ad d. ⁊ ꝓtinue vltra d. extēdet ſe a. ſm

q crescit. ⁊ ita c.d. citius est actiuum q̃ d.e. ⁊ prius aget in propinquum: sibi ꝓportionatuz q̃ in distans in quod aget ꝑm q crescet. Sic ergo post ꝑmũ alteratũ semꝑ erit successio ꝑm partes mobilis ꝑ cõparationem ad quodcunqz vnum agens. Similiter cuiuslibet agentis preter illa proportionata prior pars prius aget: quia prius producetur ad gradum actiuũ. Et erunt post principiũ c. agentia infinita quodlibet tempore prius in actu alio: ⁊ ipsum ad actum producens: ⁊ cuiuslibet passuz crescit in infinituz: sicut ⁊ ipsum crescit. Si vis hoc vitare: dic passuz proportionatuz intenri nõ necessario maius esse: fac cõclusionem sicut sub hic in prosequendo. 2m. et 10. arm necessario conceditur q a duobus simul mouetur. Quicquid signatuz mouetur pari ratione a.3. ⁊ inferius quodlibet prius tempore ⁊ nulla in motu: sed natura tantũ in mutatione prius est in actu q̃ aliud: ⁊ h vbi forma inducta est actiua: secus est in latione: vbi prius tempore et natura vt effectus prior: non vt causa: sic quodlibet agẽs comparatur ad infinita passa in quorum semꝑ vnum prius tempore et natura: vel natura tantũ agit q̃ in reliquũ: ⁊ procedit vtrunqz vsqz ad determinatũ ad q̃m. s. põt se virtus agentis extendere. sicut o. alterat a.b. non simul. Sed a prius: nec a. simul ⁊ sic in ĩfinitũ: a ergo agit detur vsqz ad d. in infinitas partes b.c. ⁊ in nullaz simul: ⁊ ita infinitas passoꝝ. Similiter quelibet pars a. agit in b. ⁊ nulla simul cuz alia: quia nulla eque primo est in actu actiuo: sicut alia. Sic omnino oportet ponere infinitatem agentiũ ⁊ patientiũ tempore vl' natura ordinatoꝝ: ⁊ ponẽdo q sit alicuius agentis aliquod primũ passum: vt o. a. et a.b. vltra vt h. s. deducit crescente a. crescit eius mobile ꝓportionatũ: ⁊ ibi vltra terminum b. erit oĩno talis infinitas ⁊ agentiũ ⁊ patientiũ: sicut nũc dicta est: ergo omni modo ordo temporis vel nature vel vtriusqz est sꝑ ꝑm partes mobilis. ¶ Hoc nõ pro nihilo voluit Aꝝ. Tamẽ omnis pars primi cum principali agente in partẽ aliam. ita q faciunt vnũ agens. igitur principale totum alterat: ⁊ habet passum proportionatuz in quod agit nõ simul sed sicut natum est moueri ꝑm partes: et ꝑ eas vt cõcausas. Sicut mouens habet vnũ mobile localiter q totum nõ fert simul respectu signi in spacio minori mouẽte citius partes cessant alias ad graduz actiuũ mouere. Sic ergo pz ad argumẽta. ⁊ de ꝓportionato passio ⁊ regis 7i. Et quomõ nõ vna alteratio: nisi aliquo modo ꝓpter vnitatẽ cõtinuitatis inter alterabilia: quandoqz vero nec illa est: sed tantum cõtiguitas: quia ad ꝓpositum: nõ multum refert dubitatio si vna pars mobilis possit aliam mouere ⁊c̃.

Sed primũ argumẽtuz contra vtrunqz membruz querit de prima suba: vbi dicitur: q nũq̃ est successio alteratõis ꝑm partes mobilis. sic q vna alteret aliam: quod ostenditur multipliciter. ¶ Primo sic: quia efficiens ⁊ effectus nõ sunt vnum ens. 8o. physicoꝝ. nullum continuum mouet se. ¶ Item generãs est prius naturaliter in actu genito: ergo quot partes in mobili: tot sic se haberent q prius naturaliter in actu ꝑm formã esset vna q̃ alia et distincta: quia alterans ⁊ ita infinita in actu. ¶ Item 3o. omne generans habet vnum primũ ⁊ imediatũ genituz: illud nõ potest esse indiuisibile. Tũ quia forma naturalis non est nata ibi esse. Tum quia illud alteraret aliud indiuisibile. ⁊ sic totuz alterabile ex indiuisibilibus superficialibus: ⁊ motus ex mutationibus ergo illud est diuisibile: ⁊ ita si illud simul nõ prius vna pars q̃ alia. Si habeo d̃ vna parte satis est. ¶ Item. 4. nũq̃ aliquid alteraretur quia ab vno termino anteq̃ perueniretur ad aliũ: quantũcunqz illud esset modicũ: essent infinite generationes actu. ¶ Itez. 5. quomodo pars pulsi pellet aliã partem: vel tracti pars trahet aliam. vertigo. ¶ Itẽ quomodo vna pars grauis mouet aliam. ¶ Item 6o. cum impressio agentis non sit sibi vniuoca: sed analoga: quia generatur ab eo ꝑm essentiam et esse quomodo generabit effectuz vniuocum in secunda parte sibi que genita est ab agente: ¶ Item. 7. si generat impssionẽ sibi similẽ: ergo non mouebit materiam ad aliam formam: cuius contrarium patet de impulsu dato: ꝓiecto faciet impulsuz nõ motũ ⁊ impressio ignis in mãz aq̃ faciet ĩpssiõez: non

T.c.3o. et circiter.

formā ignis de potētia educet. ¶ Itē. 8. nō est cā quare lux reflectit̄ ad obstaculū frangatur ad dyaphanū mediuz discōtinuatū. ¶ Itē. 9. p̄ma ps nō alterabit scdam nisi in virtute primi alterātis. ergo p̄mū magis. ¶ Item. 10. in alterante pari rōne vna ps prius alterabit q̄z alia: qz vna ppinqor. Et ita tota virtus s̄m pfundū nō cōcurret ad agendum. Et ita efficaciter tunc pōt opari quātūcūqz tenue: sicut q̄ztūcunqz spissum.

Ponitur igit̄ q̄ nulla ps mouet aliā in mobili pportionato: sed totum imediate a p̄ncipali agēte mouet̄. ¶ Cōfirmat̄: qz realiter agens agit in real̄r p̄uatū: sed quando realiter forma est in aliqua pte est etiaz in alia. igit̄ in alia nō est actio. ¶ Cōtra. illud agēs est imediatū pximo patienti. p hoc enī in scdo de aia
T. c. 73. pbat̄ necessitas medij iter visibile z visuz.
z inde. Simil̄r. 7. physicoꝝ. ¶ Itē p hoc pbat̄ deꝰ
T. c. 8. esse vbiqz p̄sens s̄m essentiā: qz vbiqz agit.
z inde. ¶ Itez virtꝰ non est: vbi nō est substantia. ¶ Itē si nō est imediatū pximo effectui. g̃ aliquid mediū in qd̄ nō agit: qz tunc aliud nō esset pximus effectus ergo nec i remotius aget. Ex illo pbato sequitur ppositū: qz extrinsecū agens nō pōt esse imediatuz cuilibet pti mobilis: sicut vna alijs. ¶ Itez destructa forma partis ppinqoris: d̄struit̄ forma partis remotioris. z posita ponitur. igit̄ forma ppinquioris est causa alterius. ¶ Ad illa respōdet̄. ¶ Ad p̄mū q̄ tactꝰ mathematicus nō est necessariꝰ agētis z patiētis. cū. n. nō tangāt nisi supficies vltimas ñ agunt nisi in illas. z ita in nullā. z sic nihil est argumentū. igit̄ reqrit̄ tactus v̄lis. et sic itelligit̄ Aꝝ. 7. physicoꝝ. p̄sens in rōne potentis agere. et sic est p̄sens pfundo passi. vbi nō est eius essentia. sic ad pbatōes: nec ex illo añte seqtur ppositū: qz nulli pti pōt esse imediatū. ¶ Ad scdz imediatū si excludat mediū i rōne cause cōcedit̄. Si effectū itermediū falsum est. hec. n. forma ptis p-
TIO ADDI pinque est effectus imediatior q̄z remote: sicut mouēs nō pōt pducere aliqd̄ vltimū: nisi p itermedia: quoꝝ nullū est cā vltimi sed effectus p̄or: sed ibi tpe prior: hic qñqz nā tm̄. ¶ Cōtra. nec sic ordo qz adamas attrahit ferrū nō aerem itermediū: z centrū terrā: nō aerē itermediū. ¶ Rño. oē agēs in remotius p̄us agit in ppinquius. sz nō actiōe simili. piscis mortificat manū piscatoris nō rhete. Et sol agit in orbē q̄z p̄us in elementa: nō tñ ibi. sicut hic formas pducendo. ¶ Aliter centrū nō trahit: sed terra sua grauitate mouetur: sicut. q. centrum attraheret. sic exponuntur.

Notandū q̄ h̄ pō de imediatiōe agētis suo passo ꝯcedit̄ falsa: qz tm̄ supficiei esset imediatū. z tūc ñ saluaret̄ pō de successiōe motꝰ penes ptes mobilis. qz in mobili esset dare primū. Et vel post quies vel nūc imediata. et in mobili indiuisibilia imediata. sil̄r q̄ pōt hoc tangit̄ q̄ p̄us natnra vel tpe agit in ppinquū q̄z in remotū lz veꝝ sit. z bñ respōdet̄ ad instantias: tñ nō est ppositū. ergo de ppposito quedā argumēta p̄ma vident̄ ꝯcludere q̄ impossibile sit successionē motꝰ eē s̄m ptes mobilis. Quedā q̄ hoc est impossibile: sic q̄ ps p̄or moueat scdam. ¶ Tenēdū āt videt̄ s̄m Aꝝ. z i motu locali ē manifestū: q̄ successio pōt esse s̄m ptes mobilis Et q̄ ex hoc sequat̄ aliud. s. causalitas p̄oris respectu posterioris. Probat̄: qz om̄e ens actiue pōt om̄e ens in potētia sil̄e sibi facere actu. p̄or pars p̄or est in actu actiue q̄z scda ex ypothesi successiōis. igit̄ scdam q̄ tunc ex se est in potētia pōt facere actu cuz sit approximata. Nec videt̄ impedimētū: vt oñditur respōdēdo ad argumēta: ergo pōt cōcedi q̄ motus pōt esse successiue s̄m ptes mobilis. z sic etiā q̄ p̄or alteret posteriorē: qñ. s. p̄or puenit ad g̃dū actiuū s̄m f. nō a p̄ncipio s̄m e. Et vbi nō est successio s̄m illas ptes pōt cōcedi q̄ illa cālitas manet: qz p̄or ps p̄us natura hz formā q̄z posterior: lz nō tpe. ergo pōt eā facere in illo: qz in illo tūc uᶜ nō habet sic in illumiatōe Si aūt est sucessio s̄m formaz: tunc ps p̄or aget: non scda a principio: sed qñ habet illam s̄m gradum actiuum.

Ad argumēta. ¶ Ad primuz vnū ens z c. cōtinuuz falsum est. vnū idētitate verum est. ¶ Ad Arist. mouere se nō est vnā partē cōtinui mouere aliam. ¶ Ad 2ᵐ. actu esse est equiuocuz: vel in entitate ppria extra cām vel in esse distincto ab alijs. primo mō est generās actu p̄us natura genito. Nō scdo:

quia

qz cõtinuatur genito ꝑmo mõ necessario sunt infinita actu: qz q̃libz ps cõtinui est sua entitate extra cãz. scdo mõ nõ. ¶Ad tertiũ ppõ ꝑma negãda ẽ q̃ est opposita ꝯclusionis q̃ tenet: vñ si ponerẽt successio rõne forme nõ esset aliq̃ ꝑmũ genitũ eius. 6. phyſicoꝝ. ca. 4. ⁊ 5. ā. ē. manifeste. ¶Tum primo vt opponit ei q̃ ẽ ꝑm ptẽ. sic ꝯcedit ꝑmũ tpe. ¶Ad quartũ. illud nõ est cõtra causalitatẽ ptis ad ptẽ. Sz absolute cõtra successionẽ penes ptes: ⁊ idẽ fieret cõtra successionẽ ꝑm formã vñ infinite trauſmutationes in potẽtia: qz ꝯtinue siue a ꝑncipali agẽte: siue ptis apte. ¶Ad qntũ q̃ localiter mouet motu illo nõ acgrit formam actuã saltẽ vnica actiõe: iõ nec ps ptẽ mouet: nõ sic in alteratiõe: vtrobiq; tñ est successio ꝑm partes. ¶Cõtra. mobilis localr vna pars ꝓpingoꝝ ⁊ ꝑus ordine nãe mouet. ita q̃ motu eius posito ponit motus ptis posteriorꝝ: ⁊ destructo destruit: ⁊ tñ nõ seq̃t q̃ sit cã: igit nec alibi. ¶Rño. sola ꝓpingtas nõ cõcludit: sed qz recipit formã actuã põt agere in approximatũ passum. Ordo tñ nãe h̃ ꝯcedit in effectibus ordinatis: nõ causis: nõ sic in alteratiõe: qz effectus hic ꝓpr nõ est natus causare scõm: sic ibi. ¶Ad sextũ. si intelligat q̃ oẽ agẽs imprimit spẽm imediate negat. Sed formã vniuocam siue in mã nata recipe: ⁊ ita illa põt vniuocã facere. ¶Per hoc ad septimũ nõ est impressio q̃ moueat mãm: tunc em̃ mouerẽt a se nõ abagẽte extrinseco: sz extrinsecum mouet imediate ad formam. ¶Ad octauũ magis ꝑ hãc positionẽ q̃z ꝑ aliam datur causa formę vel eq̃: actiuũ em̃ agit in receptiuũ: ⁊ qz iuenit obstaculum nõ põt versus illã partẽ agere: agit reflectẽdo. ¶De. 9°. post. ¶Ad. 10. nõ ẽ sil'e: qz ex ptes agentis nõ est successio: ptes em̃ accidũt agẽti ꝑ se sunt passi. ¶Propingtas igit partiũ eius est ꝑ accñs: sicut ⁊ ꝓticularitas qz si nullas ptes hꝫret: ⁊ esset eq̃ actuale: eq̃ ageret. ¶De scõo incõuenięti virtus in toto est vna: ⁊ maioꝝ in maiori q̃ztitate: lz ꝑ accñs sit q̃ztitas: ideo tota in ꝑfundo ꝯcurrit. Et ꝑ hoc ad aliud incõueniẽs: q̃ in tenui nõ est tanta vtus: qz in maiori magnitudine maioꝝ vtus. ¶Ad vndecimũ q̃ ẽ ꝯfirmatio positiõis rño. actio subita sil' est cũ termino. iõ sic nihil agit in realr ꝓpatũ tũc q̃ agit sz vsq; tũc. ¶Cõtra rñsionẽ ad decimũ: q̃ztũcũq; agẽs nõ alterat nisi ptez mobilis minoꝝ in infinitũ quacũq; data q̃re nõ q̃cũq; puũ agẽs posset idẽ alterare: ⁊ ita nulla exigẽtia passiuoꝝ ꝓportionatoꝝ mobilibus diuersis. ¶Ad hoc ⁊ ad nonũ argumentũ dicẽt q̃ ꝑmũ alterãs alterat ꝑncipalr: ps alterata alterat istrumẽtaliter. iõ maius põt in passum maius: vt ꝑncipale agẽs: nõ tñ nisi p ptes passi: sicut in motu locali virtuosius põt maius mobile transferre: tñ nõ nisi mõ sibi possibili sz ꝑm successionẽ partiũ respectu spacij. ¶Contra. forma vniuoca in q̃cũq; est hꝫ rationẽ cãe: qz cãe ordinate spẽ differũt. 2. sup. Ideo in vniuocis solũ possibilis infinitas. igit ps alterata nõ est instrumentũ ꝑncipalis agẽtis. ¶Aliter dicẽt q̃ agens ꝑncipale: ⁊ ps alterata: vt vnũ agẽs alterant ptẽ aliã. ¶Cõtra. vel vtrũq; est cã sufficiẽs effectus. ꝓtra ẽ. 10. ca. iuxta: aut neutrũ: ⁊ tunc ſegtur q̃ ꝑncipale agẽs nulli⁹ erit causa sufficiens: qz nõ formę in idiuiduali: qz ibi nõ est nõ in diuiduali: qz pars eius cũ ꝑncipali cã causat ptis alteri⁹ formã: ⁊ tñ ꝑm altatũ: vt ita dicã nõ altauit se

Sic igitur vide quõ possibile ẽ successionẽ esse in alteratione vel alterabilib⁹ ꝓiter entib⁹ ꝑm alteraᵗᵃ ꝓportionabilia diuersoꝝ alteratiũ q̃ alterata q̃ñq; sũt ꝯtinua q̃ñq; ꝯtigua Scõo quõ ꝑm ptes vnius mobilis ꝓportionati põt esse successio ⁊ causalitas a. respectu b. q̃ñq; causalitas sine successione in illuminatiõe: q̃ñq; econuerso in latione. ¶Et arguméta ꝓtra hoc 3°. quõ nec in ꝑ° mõ: nec in scõo a. ꝑm quẽlibz gradũ formę ei⁹ alterat b. sz ꝑm tertiũ. 4°. quõ agẽs pñs ꝓximo patiẽti vel effectui ꝑus agat in propinquũ q̃z in remotũ.

Nota q̃ via tenẽs successionẽ alterationis penes di^rcm formę hẽt ponere g̃dus infinitos in forma. ⁊ n^m minimũ q̃ remissioꝝ nõ possit p se eẽ: qz ꝑus tpe acgrit: ⁊ post tpe depdit. ¶Contra illa sil' tabla. 5. phycoꝝ. ¶Scõa via ponẽs quẽlibz gradũ eẽ aliud idiuiduũ spẽi hꝫ negare infinitatẽ: qz als sumus g̃dus infinitus: qz excedẽs infimũ p infinitos equalis quãti-

tatis ponēs minimū ⁊ maximū pōt negare cōtraria simul: sed successionē ꝑcise ponet ꝑm ptes mobilis. 6. phycoꝝ. ¶ Cōtra
T.c.7. illud eodē modo videt ponēdus motꝰ in
⁊ inde. suba: sicut in qualitate: qz penes ptes mobilis successio vtrobiqz: vt dictū est s: qđ vi
T.c.9. dek ꝓtra Arist. 5°. physicoꝝ: vbi cōcedit in
⁊ inde. tribus ġnibus negat in suba. ¶ Jté videmus q aliqđ q̄ztum motū ꝑus hz calorez remissum: postea intēsum: quo fit h. ¶ Ad ꝑmū: quedā forme substātiales sunt vnigenee q eandē dispōnē regrūt in q̄libz pte vt forma ignis: ibi pōt ꝓcedi successio ġnationis penes ptes mäe extēse p accns. De cuius vna parte ꝑus reducit forma q̄z de alia. Sic rñdet Aꝝ. ad rōnē. Zenonis i mutatione ꝑm ꝓtradictionē ponit mediū penes ptes mobil'. Et sic currit illa ꝓpō q nū q̄z vna ps aque est sūme dispositā ꝑmo cū alia pte: ⁊ tūc fit ġnatio ignis qñ corꝝvm est sūme dispositū ꝓtrario sibi. Alie forꝝ ethe-
c rogenee: vt aīa nō regrūt eandē dispositionē in qualibz pte: ⁊ si posteriº alterari icepit vna ps q̄z alia possibile est qālibet in vno instāti esse sūme dispositā suo mō. Et ita aīa sil' pōt induci: sic igit aliqua ġnatio nō est motꝰ sicut alteratio. ¶ Cōtra: ġ aliq̄ alteratio non est motus. ¶ Alr pōt dici q ġnal'r forma suba lis pficit materiā nō mediāte q̄ztitate: ⁊ tō suū ꝑmū susceptiuū in q̄z tum hui⁹ nō hz pte extra partē. Et ideo in eius īductiōe nō est successio ꝑm ptes sui susceptiui: qz susceptiuū p se nō hz ptes: sz p accns: qz nū q̄z est sine q̄ztitate. Et tō per accns pōt esse successio penes ptes susceptiui: p se aūt in alteratiōe: qz qualitas est p se in q̄zto. ¶ Ad secundū: si ab aliq̄ instāti icipit corpus calefieri nō est ꝑma ps motus sicut nec mobilis īducit in ptes mobil' aliqs gradus minimꝰ caloris: q est mensura in ꝑma pte mobilis p tps icipit aliꝰ motus eiusdē ptis ꝑm aliū gradū maiorē. Cōtinuat tū ꝑma alteratio in ptibus alijs mobilis: ita q̄ q̄libz vna alteratio est ꝑm vnū gradū inductū successiue in ptibus mobilis: qua cōpleta vel quātulacūqz eiꝰ pte pōt incipe alia: ⁊ sic cū illa alia 3ª: ⁊ currūt mlte fil' vel ꝓnter entes: ita tū q nihil fil' alterat nisi vna illaꝝ: sz poꝝ ps alterat 2ª alteratione q̄ posterioꝝ adhuc ꝑma alteratione alterat in fine ꝑoꝝ ps est ītēsius ca^da q̄z ps posterioꝝ. ¶ Cōtra. gcūqz ġ dus ex q̄ est indiuisibilis totus fil' inducit: ⁊ ita p mutationē illa nō est terminus alicuiꝰ motꝰ. ⁊ videk motus cōponi ex mutatiōibus. ¶ Jté agēs sufficiēs approximatū passo dispositō i nālibº: vt videk: statiz agit. 9. metaphy T.c.
ce. ca. 4. igit cū istud calefaciēs sit actiuum ꝑm illas alteratiōes diuersas ꝑm diuersos gradus forme: ⁊ semp approximat passo alterabili ꝑm oēs illas imediate posteā alterauit ipm ꝑma alterabit ipm secūda vel necessario gesceret p tps nō agens: cū tū sit actiuū ⁊ passo approximatū. ¶ Jté quātucūqz debilis virtutis calefaciēs calefaciet mobile sibi ꝓportionatū in q̄ztitate equecito intenso caloꝝe sicut pfectissimū calefaciēs: qz oportebit ꝓcedere p oēs illas alterationes ordine certo: ⁊ inter quaslibz eē getē. ¶ Jté. 5. q̄libz ps est sub alio gradu q̄z alia: ⁊ ita sub alio idiuiduo: ⁊ ita totū erit calidū. nº vno carc ꝑm nūeꝝ: sz multis valde forte ifinitū i actu. ¶ Jté aliq̄ alteratio est subita: vbi tū mobile é diuisibile: ġ hec nō est cā. ¶ Ad. 1. q̄libz gradus ⁊ si indiuisibilis est in se inq̄ztuz est gradus forme: tū est diuisibilis p accns ex subo ⁊ successiue inducit in ptes mobilis: nec é ibi aliqua mutatio alicuius ptis: sed motus. ¶ Cōtra igitur motus sine mutatiōe: nā illa mutatiōe qd mutarek? Non ps illa mouek nō indiuisibile illud nō recipit caloꝝ: aut oꝝ ꝓcedē punctū calefactibile subito: ant nullā mutationē ibi qua aliqd nouū insit. Scōm illam viā ꝓctus nihil é. ¶ Ad scdm. 8. phy- T.c.
ficoꝝ. ca. 8. Amp̄. in ġnatione nihil ꝓducit natura: vt statiz coꝝrūpak: ġ si posset aliqua ps mutari: nō imediate sequerek scda post terminū alteratiōis ꝑme in q̄ztacūqz pte: sed oꝝ getem itercipi mediā in qua ꝑmus gradus ineesset: nec est passum dispositum statim recipe oppositū illius qđ statim est inductū. Q uāto tpe oꝝ gesceret. ¶ Rño. si est dare certū tps: qz minus ⁊ minus in infinitū ꝑm q maioꝝ est motꝰ virtus. ¶ Per hoc ad tertiū quō velocius mouet intensius noiatiue. ¶ Alr ad 3m impsectū mouēs oꝝ incipe a minimo gradu: ⁊ ꝓcedere per oēs medios: pfectius pōt incipe a scdo. ita q ille sit sibi ꝑmus: alius pfectioꝝ a. 3°. aliº

a.4°.⁊ sicut nō est p̄mus necessarius ante scd̄m ex pte mobilis: sed ꝓpter impfectōez mouētis q nō pōt pfectius. tūc assimilare sibi passum: ita forte icipiēti a secūdo nō est tertius necessario p̄or. 4° sz imediate q̄rt⁹ alij est sibi secūdus sextus. alij sibi tertius. ¶Ad quartū diuisibile nō est mo^ti diuisibile qñ totū primo ⁊ simul alteratur.

Ex predictis nota sex cōclusiones. ¶Prima q̄ in oī trāsmutatiōe ꝑm ptes mobilis est p̄us a.d. ¶Secūda. i oī trāsmutatiōe qua forma actiua inducit vsq; ad gradū actiuū est p̄us a. vtroq; mō ꝑm partes mobilis. ¶Tertia: inductiōe cuiuscūq; forme possibile est p̄us b. ꝑm ptes mobilis. ¶Quarta in nullius forme inductiōe est p se necessaria successio temporis ꝑm ptes mobilis. ¶Quinta in oī inductiōe ex pte graduuz forme est possibilis simultas opposita oī mō p̄oritatis. ¶Sexta in aliqua inductione est possibile p̄us. a.d. ⁊ b. ꝑm ptes forme: vbicūq;. s. forma hēt gradus ꝓprios. vbi nō hz: nō est sic possibile: vt ponit de forma snbstātiali. ¶Ad euidentiā ꝯclusionū cū sit p̄oritas nature tam in gñe cause q̄ in gñe effectus: ⁊ p̄oritas tpis p a. intellige p̄us natura. p d. effectū priorē p b. prius tpe in essendo. ¶Cōtra quartū videtur esse instantia de vbi ⁊ de quātitate inducēda. ¶Item qñ p̄mū alteratū ꝓportionatū agenti p̄mo incipit alterare: aliud semper crescit eius alterabile: vt pz ex supra dictis Et ita successio ꝑm ptes mobilis est p accidēs: q̄ alterās ponit variari. ¶Ad p̄maz instantiā si vbi est aliqua forma mobilis sit calor: tota est i tota: ⁊ ps in pte: nec nata est p̄us tpe ps mobilis a. esse in parte: vbi c: q̄ b. in d. imo necessario simul tpe. si a. b. est ꝯtinuū: q̄ ꝯtinuū est cuius motus est vn⁹ indiuisibilis ꝑm tp̄s. 5. phycoꝝ. Si aūt motus localis sit ad locū cum prior pars mobilis necessario sit p̄us cum aliqua parte loci signata q̄ posterior pars mobilis necessaria esset successio ꝑm partes mobilis vel simul. 2. presentes eidez parti loci: sed 2^m modū nō teneo. ¶Ad. 1. nō est instantia. Silr de augmēto nō p̄us a. ps mobilis acqrit q̄titatē c. q̄ d. b. alias nullū esset instans terminās motū in quo totus cessaret. ¶Sed magis vident instantie ille cōtra quintā: sed si in omni genere est generatio: ⁊ omnis motus terminat ad mutationem necesse est in vltimo instanti aliqd forme induci quod ante non infuit: ⁊ pari ratione posset tota. ¶Contra: vnde ergo successiue ꝑm formaz. ¶Responsio: ex defectu agentis non potentis totum simul inducere possibilitas vero successionis ex parte forme. ¶Contra: in principio agit secundū vltimū gradum sue potentie: ergo tunc producet quicquid potest producere: pōt aūt vltimū gradū producere: igitur. ⁊c̄. ¶Item quicqd facit in vltimo ꝑm aliquos non manet. ¶Item ergo successio a mouente non a mobili nec forma. ¶Ad primū: agit quicqd potest tunc agere: non quicqd potest tunc agere. ¶Contra: si tunc potest: quare non agit: tunc cuz non sit ab extrinseco: quia illud natum est fieri tunc. ¶Responsio: eadez est questio quare non curro in instanti: cum potentia currēdi sit in me in instanti. ¶Contra illud non est natū simul fieri. ¶Responsio: nec illud ab illo licet ab alio. ¶Contra: quicquid absolute est possibile nunc fieri: nunc fit a nunc potente facere. ¶Responsio: non: sed a potente nunc facere. ¶Ad secundum respondent illi aliqui. ¶Ad tertium nunq̄z est sucessio in forme inductione necessario nisi ex resistentia mobilis ipsi mouenti que non est ex contrario: quia tantū potest super illud: quātum potest inducere formaz: nec est ex natura mobilis absolute quia tunc cuicunq; resisteret. Sed est ex defectu virtutis agentis. Inductio vero per quedam media incompossibilia simul necessario est nō subita ex resistentia mobilis ad media simul: non quia mobile habet contrarium: sed quia mediarū inter se. Sed non posse inducere nisi per talia media est imperfectionis in agente: ergo nec distantia terminorum est causa necessaria successionis: quia si vnus potest simul induci ⁊ alius. Si intelligatur distantia propter multa media non differt ab illa causa propter resistētiā medij ad mobile: ⁊ h̄ ē ex incōpossibilitate medioꝝ in isto. Si nō est necesse ire p media hic tunc: ⁊ hec causa nulla:

ergo tm̃ 3ª cã. ſ. reſiſtentia mobilis ad mouẽs q̃ eſt ꝓpter defectũ virtutis mouẽtis.

Circa iſtas duas qõnes de magis ⁊ minus ſic ꝓcedendũ eſt. ꝑmo recipiẽde ſunt opiones: ⁊ ꝓbãde. Scõo vitas õclarãda é. ¶Opiniones ſunt tres. ¶Prima ponit ⁊ ꝓbat ab auctoritate. 6. ꝓncipioꝝ. q̃ magis é ꝓpter icremẽtũ ſubiecti vel accẽtis vl̃ virtutis ſm̃ q̃ſtitatẽ: vt vir maior puero. ¶Jté q̃ſtitates ſole p ſe ⁊ figure q̃ ꝓſequũtur: q; ille q̃ p ſe creſcũt: recipiẽt magis: qõ eſt ꝓpria Ax. in ꝑdicamẽtis. Tũ in. c. de q̃ſtitate ⁊ q̃litate. Tũ ifra q̃dratũ creſcit gnomone circũpoſito: nõ tm̃ alteratũ eſt. ¶Jté oẽ maius albũ eſſet albi⁹. ꝑz eẽ falm̃. ¶Opinio alia de ꝓtrario ꝓbus ponit cũ ꝓbatiõe. ¶Jté ꝓbat de magis ⁊ min⁹ in lumie i medio vbi nõ eſt ꝓtrariũ. Sic̃r de virtute ſine oi vicio ⁊ gratia ſine pctõ in ſtatu innocẽtie. ¶Jté motus in magis eſt dealbatio. q̃ terminus ad quẽ nõ eſt tm̃ ſepatio nigredinis. ¶Jtem opinio 3ª de magis ſm̃ eẽ in ſubo ponit ꝓbus. ¶Pro hac Boeti⁹ in ꝑdicamẽtis. ¶Cõtra ipm̃ arguit ꝓbus in infinitũ ⁊c̃. ¶Jſte due opiniones negãt in eſſentia magis p̃ h̃. 6. ꝓncipioꝝ. forma eſt cõpoſitioni ⁊c̃. ¶Jté dr̃ia formalis eſt ſpecifica. ¶Jté additio aliquo non manet ſpẽs. ¶Cõtra illã ꝓcluſionẽ: illud ꝓbus factũ habitibus p̃ſentibus ⁊c̃. ¶Jté illud ꝓtrariũ in vno q̃du eſt incõpoſſibile alteri. m. alio nõ. igit̃ in ꝑmo aliqd h̃z in eẽntia q̃ repugnat nõ p ſubm̃. ¶Opinio 4. auctoris. 6. ꝓncipioꝝ. q̃ magis eſt p acceſſuz ad terminũ in quo fit ipoſitio noũ. ¶Cõtra. tũc nihil eſſet album albedine niſi albiſſimum.

Circa ſolutionẽ ſic ꝓcedendũ. ¶Prio in vli ab^tc^. ⁊ ibi. ſ^t^. ¶Primo q̃ ſit intentio Ax. hic: quõ. ſ. negat. Vno mõ magis ſuba ⁊ accidẽte. ¶Scõo: q̃ vbicũq; ẽ magis: eſt ꝓpter h̃ q̃ aliqd ẽ maio⁹ nõ maioritate molis: ſz̃ pfectiõis: vel in nã rei: ſiue in cõplemẽto pfectiõis: vel in potẽtia ſiue in feruore actiõis. ¶Prima dr̃ nãlis bonitas. 2ª dr̃ nãlis vigor. ¶Tertio: q̃ nõ. vbicũq; eſt maio⁹ pfectiõe. ibi ẽ magis. ¶Quarto. in q̃ cõiter ꝓfiſtit rõ eius magis q̃ eſt maius pfectiõe ¶Quinto q̃ maio⁹ ſic iuenit̃ in q̃cunq; reſpectu alteri⁹: vel minus: loquendo de diuerſis naturis ſiue cõpatis inter ſe ſiue ad deũ. ¶Scõo ꝓcedendũ eſt in vl̃ cõparãdo maius ⁊ min⁹ vd vnitatẽ. Et ꝑmo nũeralẽ. vtrũ idez nũero poſſit eſſe maio⁹ ⁊ minus: ⁊ ibi ꝓbus declarat̃ q̃rtus articulus ꝓcedẽs. Scõo vtrũ idẽ ſpẽ poſſit eſſe maius ⁊ minus. Et iuxta h̃ vtrũ neceſſaria ſit vnitas ſpẽi: ⁊ tertio an vnũ gñe poſſit eſſe ⁊c̃. Quarto an vnũ analogice: Quito an vnũ equoce. ¶Tertio ꝓcedendũ eſt in ꝑticulari. ¶Primo q̃ iſtoꝝ modoꝝ eſt maius in accidẽtib⁹. Scõo in ſubſtãtijs. Tertio quõ h̃ ⁊ ibi alr̃. Quarto ſpeciali⁹ ꝓcedẽt. Et ꝑmo an in ſubſtãtijs mãlib⁹. Scõo an in oibus mãlibus: rõne forme. Tertio an ratõe materie. 4º an in q̃ſtitatibus. 5º in qbus q̃litatibus. Sexto an in relatiõibus. Septimo an i actiõne ⁊ paſſione: ⁊ ſic ꝑ̃ſter de alijs ꝑdicamẽtis. ¶De ꝑmo Ax. logtur de qdditate in q̃ſtuz exprimit̃ per diffinitionẽ. ⁊ ſic nõ recipit magis: ita q̃ includat: q; abſtrahit ab vtroq; oppoſito: ꝓbat ꝑ ꝓpriatatẽ precedentẽ quocũq; addito: ⁊ eſt inq̃ſtum diffinibilis. Q; dicit: ſubſtãtia ſm̃ ſpeciem: accipit ꝑ qdditate in vl̃: ſicut ꝓtouz hic accipit̃ ſubſtãtia. Q; dicit: ſi qdẽ cũ mã: vel ſunt due dictiões: ſi ſuba h̃z magi qdẽ cũ mã vel vna dictio ſi quidem cum materia. i. in inferioribus que reſpectu ei⁹ ſũt mãlia. Nulla g̃ maioritas eſt in qdditate: vt qdditas: q; abſtrahit ab oi ꝓditioñe indiuiſibili. ¶Hoc vez in ſuba ⁊ accidẽte. 8. metaphyce apud. De ſcõo, vbicũq; aliqd ſm̃ aliqd dicit̃ magis ſi vtrũq; eſſet indiuiſibile eſſet impoſſe magis igit̃ alterũ eſt in ſe maius Et cõiter eſt illud ſm̃ q̃ aliqd dr̃ magis. ¶Maius ⁊ minus eſt aliquoꝝ comparatoꝝ ſm̃ ꝓpriã q̃ſtitatẽ vtutis vel molis. ¶Magis dicunt̃ aliq̃ q̃ cõparant̃ ſm̃ illa q̃ dicunt̃ maius ⁊ min⁹. ¶De tertio: q; nihil maius niſi ꝑdicatũ denoiatiuũ. ideo ⁊c̃. ¶Prdicatũ eñ dictũ in qd eq̃liter dicitur de quolibz ſubiecto: qz p ſe includit in quolibz. ¶Cõtra. nõ ꝓbatur ꝑma. ¶Jté p ſecundũ ꝓbat eq̃lis veritas cuiuslibz cõpoſitionis: nõ aũt eq̃litas in ꝑdicato. Jta

in p⁹ ꝑdicamẽtis. ca. penultimo.

T. c. huius

dicek in denoiatiuo: si enī necessaria est cō sequētia ab abstractis ad ꝓcreta: sed ois albedo est equalr albedo: ꝫ nō equalis albedo: ꝫ ois albus est equalr albus. ¶Ad ꝓmū aduerbiū nō est determiatiuū nisi vi verbi: vel habētis vim eius ptcipiū inclu dik in cōcreto: vt habēs ꝫ non aūt in abstracto. ¶Jté in grāmatica notak qꝫ adiectiuū tm̄ recipiūt cōparationē. ¶Cōtra: tm̄ pclu dik ipoꝓpietas: ñ falsitas. ¶Rño ad scām solut ꝓmū: vt dicik qꝫ hic nō est magis albedo: nec vt magis determiat cōpositionē nec vt ꝑdicatū: Sed tm̄ est maior albedo. ¶Jté aut significat maior cū albedine: qō magis cū albo. ¶Jdeo cū equalr determinare possit ꝑdicatū hinc ide nō tenet ꝓña. Nullū igik abstractū dicik magis: nec aliqd dicik magis aliqd in abstracto. ¶Rño logica: qr si magis determiet esse: falsa est. Si ꝑdicatū rō grāmatica: illud nō est determinabile ꝑ magis: sed tm̄ adiectiuū forma dicik maior alia ꝓm quā subm habens dicik magis alio. Licet forma sit maior alia nihil ꝓm eam dicik magis nisi denoiet ꝓprie ꝫ est subm alterius nature. Jdeo ꝓm formā subtātialē nihil dicik magis. ¶De quarto necesse est illud qō dicik maius habere latitudinē quandā: cuī sunt duo termini in sūmū ꝫ in hymnū: iꝓbatr. Ꝓbatur rōne: qr nō stat in idiuisibili. ¶Jtez auctoritate Ar. determinatoꝝ nullū recipit magis. Determiata dicunk limitata ad gradū indiuisibilē. ¶Jtem Simplicī q̄dam infinitate. ¶Jté auctor. 6. ꝓncipiorū ad terminū accessus ꝛc̄. De qnto: sicut creature ꝓcedūt a deo: vt numeri ꝫ ordinate. Jta inequalr: qr multe nūero: qr ineq̄les mensura: qr cōpositе pōdus. i. ad dissolutionē inclinatio: igik maior ḥ illa. Sed inter se compatio ꝓꝑria. Ad deum comparatio excessiua.

Circa secundū principale.

¶De ꝓmo henr. c. k. qꝫ sit in accidētibus ps post partē ideo ibi natura singularis ꝫ latitudinē ꝫ determiata ad singularitatē nō determiak ad gradum: nisi per motuꝫ potentē sistere in quolibꝫ gradu. Qñ ergo forma accidētalis vna maior alia latitudo ponik nō tm̄ in natura specifica: sed in eadēꝫ singulari forma: ꝫ hoc nō est ꝓm gradus indiuisibiles. Sed ptes diuisibiles habētes terminos idiuisibiles: vel quasi ꝓtinuātes: alꝫ nō esset motus cōtinuus ꝫ cōtinuat⁹ ꝑ mutationē. Sed nūqd infimus: non: qr nō est dare ꝓmā mutationē in motu. ¶Jtez nec vltimuꝫ nec in esse: ergo infiniti gradus ¶Jtem ergo sūmus infinitus. ¶Jtem ḡ aligs gradus erit iferior materia. ¶Quere solutionē. O. 26. g. Jn substantijs nō sic sed sola natura vlis hꝫ latitudinē in quolibet singulari est determiata ad gradum ideo nō est ibi modus: nec intensio: ꝫ magis. ¶Cōtra de gradibus equalib⁹ scōus nō intendet. ¶Jtem ex sequēti ꝫ ꝓcedenti quo mō fit vnū. ¶Jtem termini motus in cōpossibiles. o. 26. g. ¶Jtem forma moueretur a magis in minus. ¶Jtem pfectior cōpositio realiter. Rōnale videk qꝫ vbicū qꝫ est magis eodē modo se habeat ad minus. Qñ aūt in aliqua spē est: vel in suba nō ponik cōpositus qō est magis. ¶Jtem tenek alia ps qꝫ nihil idez numero est magis ꝫ minus: sed dīa ꝓpingor natnre est ma. ꝫ minus remotior differētia indiuisibilis: pfectius aūt qꝫ ꝓcise virtualr ꝓtinet minus nō realiter: sicut maius cōtinet qꝫ minꝰ nec tm̄ nō ꝓtinet ꝓuationē i minꝰ: ꝫ nec rem ipsam q̄ subest. ¶Contra. o. 26. g. sub de quātitate. ¶Contra ois dīa maior nūeraliter ꝑ se ordinata ad ipsaꝫ est specifica. Ꝓbatr: qr diffinitiōe exꝑssibik. ¶Jté in eadē spē nō sunt idē termini motus. ¶Jté qnō aliter i accūtibus q̄ in subīs. ¶Rño 3° tertij de scō dīa specifica ꝛc̄. nō stat in idiuiꝫ. De 3°. 8. eth. a. ñ oz amicitia dici vnioce: qr magꝫ ꝫ minꝰ: vñ colorator ꝓm genus: qr pspicuū magꝫ ꝫ miat: ꝫ sapiētior magis qꝫ grāmatitior. ¶De gñe diuiso ꝑ differētias additas: ꝫ ꝑ gradus nos: q̄re e. d. c. e

T. c. 31. ꝫ circuer

¶Cōtra. 7. phycoꝝ: de cōpatione ꝓm spēz achoam. De q̄rto sic: in ente cōpantur suba ꝫ accūs. 7°. metaphyice. De qnto Henr. c. k. nō ꝓm diuersas rōnes ptibiles in cōpati est magis ꝫ minus: sed regrik vna rō cōis vniuoca vel analogica: tū qr cōparatio eq uoca abusiua: lux clarior tenebris: excessiua ifiniti ad finitū. ¶Cōtra ꝓ° celi ꝫ mūdi

T. c. 36. ꝫ circuter

Circa tertiū principale regula

Henr. b. k. qꝫ tātū.

mō quecūq; indeterminata determinabilia nō tñ ab aliquo intra essentiā vt q̄sta: sed cū hoc ab eo in quo sunt hñt magis. ¶De primo ⁊ scōo sic: qz nō in idiuisibili. ¶Jté arguit̄ p motū: ſz in 3° articlo hoc pz: quo illō argumentū tenet ꝓtra secūdū formā substātialis pfectissima. ¶Jtem dat eē simpliciter: g̃ aduenies est accñs. ¶Jté motus in ſuba. De tertio tertius ꝑmi. ¶Jtem in accñtibus motus ſz nō manēte eadē singulari accñte i ſuba totū subito iducit. ¶Jté est dñia compando ad cōtrariū: qz in accidentibus cōpossibile ꝓtrarū ꝓtrario remisso in substātijs simplr incōpossibile: ideo hic motus. ¶Contra: sicut penes infinita indiuidua est motus in accñte: quare non pōt ita esse penes ifinita idiuidua ſube in gradibus infinitis. ¶Jté ꝑm infinita indiuidua accñtis nō est motus nisi ex mutationibus: qz nullo tpe est subm sub eodem. ¶Jtem de ſuba demonstratio Ax. 6. q̄ est ꝑmū argumentū supra ad. 1. q. ¶Ad ꝑmū ante nūc g̃nationis nihil inducit: tñ mā to ta ſūme dispōsita: igit fil' g̃natio. ¶Contra 13. 2. ſub' ⁊ supra in ꝛclusionibus. ¶Tene q̄ Ax. ponit g̃nationē ſucessiuā. sicut motū ⁊ oēm ſucessionē penes ptes mobilis: nisi in quātitate ⁊ vbi.

Circa quartū ꝑncipale. ¶De ꝑmo Henr. nō b. c. cōtra ri^{vm}. ¶De secūdo in elementis ꝑm Cōment 3° celi ⁊ mūdi. pbatur p corruptionē. Aliter ignis densior aqua antegenerationē terre ex igne ⁊ densitas: sine ſubiecto ppria: g̃ ⁊c. ¶Jtem quō mixtio elementoꝝ. ¶Jtem de āia intellectiua: secundū articulū igit pfectissime ⁊ impfectissime: g̃ oēs medie. ¶Alr: ex opatiōe ⁊ ꝓprijs accñtibus. ¶De tertio q̄re in Henr. ca. 9. ¶Magis male dicit: cuius mā est virtualiter maior: ⁊ tūc dicit mlta: qñ aūt actu extensa dicit magna. ¶De quarto nulla q̄ntitas. qz ratio eius in extensione vel discretione substātie. ¶Contra. 10. metaphysice: maius ꝯtinuū: cuius motus indiuiº ¶De gnto tñ in 4ª spē nō est magis: quare g̃ non est motus in prima nec secunda. ¶Ad. 6. non ⁊c. Quere.

Possent ergo formari tres q̄stiones de ſuscꝑtione magis ⁊ minus in formis substātialibus. ¶Prima an forma substātialis sit maior alia eiusdē speciei. Sic Henr. vlr. Auerroys pticulariter. Secūda: dato q̄ sic. an idem nūero itendat. Henr. nō. Auerroys sic. ¶Tertia si sic. an p media ꝯtinua vel tñ indiuisibilr: qz gradus indiuisis si diuisibilr: ſz successiue acgrat forma pfecta: q̄s nō est incōuenies in g̃natione nisi ꝓcedat successio ſ: nō tñ motº ꝓpt subm: q̄ nō est: sicut currit vtraq; rō Ax. in. 5. nō ꝓtra successionē: ſz q̄ g̃natio nō ē diuersis partibus. ¶Nota q̄ q̄stio ꝑma mota de substantiali forma nullā hz rōnem cogentē p nec ꝓtra p. est articulus vigesimus primus igit de intellectiua. ⁊ Auerroys in. 3. celi ⁊ mūdi de forma elemētari. ¶Ex his ꝯcludit de medijs q̄ sic: ꝓtra nō ē Ax. h: qz solui tur ante ad. d. in ꝑdicamētis videt ꝓtra. Sed pōt exponi: sicut ad e. ⁊ g. qz in ca. de qualitate negat iusticiā dici magis ⁊ minº nec ꝓncipium ſex ꝓncipiorum infra ipse in termino logtur de noie non de re: vide qualē simpliciter pbat i essentia: sicut. 8. metaphyce. ¶Dro. vident tria media: vnuz est ex qualitate ppria cōparata ad elementū: cuius est ppria. aliud cōparata ad aliō subm. 3^{m} ex actione inequali: que sibi cōpetit rōne forme substātialis. ¶Ex primo sic. calidū intēdit ⁊ remittit: igitur ignis. ¶Probat ꝓña: qz ppria passio saltē ꝑsequit formā tanq̄z p se causam. Causa silr se habente ⁊ causatū. Secūda pbatio est auerroys 3° celi ⁊ mūdi: qz qua ratione ignis manēs nō remissus pōt remitti ꝑm vnum gradum caloris pari ratione: ⁊ ꝑm omnē ¶Nec posset esse rō. q. p se: quare manent in mixto: igit in se remittunt. Sed añs est du^{m}. ⁊ Auicen. negat ꝓsequentiā. ¶Sed pbatur: qz quō ille in se intense sunt potētiales respectu forme mixti cū q̄libz sit nata sic pfecta ꝓstituere p se ens. ¶Jtaq; hec rō de mixto est pticularr ⁊ cōcedēti añs est pbabilis. ¶Ex scōo medio arguit: in alte ratiōe ꝑcedente corruptionē aque in igne inducit calor: igit ⁊ forma ignis nō pfecta ergo remissa. ¶Primū pz: qz tūc cessaret actio: vel saltē post ꝑmū gradū caloris inductū nulla esset g̃natio. Prima ꝓña pbat p ꝑmā pbationē ꝑus: qz passio vel p secū-

p^{to}. 67.

T. c. 1.

3us 4us

T. c.

dā saltem videt accidēs ꝓpriū. Et ꝑ tertiā qꝛ tunc totus calor igneus posset esse in aqua. ¶ Et cōfirmat: qꝛ si nō inducit in aq̄ calor incōpossibilis aq̄ ꝑ alterationē: non seqtur corruptio: qꝛ forma nō expellit nisi ꝑ gradū sibi incōpossibilē si inducat: igit habet calorē excedentē aquā. ¶ Alia ꝓbatio est: ꝙ aqua manēs aqua erit multotiēs calidior igne manēte igne: ꝑ°: fit em̄ sup̄mus gradus caloris ignei. 10°. aqua ante corruptionē hꝫ nouē gradus alias nō sūme disponit. ¶ Itē ignis corrūpēdus frigescit. igit ante corruptionē nō hꝫ nisi vnicū gradū: qꝛ al's nō sūme disponit ad corruptionē: aqua ergo corrūpenda excedit ignem corrumpendū in. 8. gradibus caloris: ⁊ est nonies calidior igne. ¶ Alia probatio est ex. ij. de aīa: vbi ꝓbat ꝙ corpa nō tangūt se īmediate in aere vel aqua: qꝛ extrema eoꝝ sunt humida: ḡ est aer vel aqua ¶ Ex tertio medio arguitur: ignis remisso calore nō eque ignit: nec vinū aquaticū conuertit semper aquam in vinū: nec caro ꝟm materiaꝫ conuertit alimentū in carnem. Et tamē ille generationes fiunt per formā substantialem generantis. ¶ Contra: videtur vnuꝫ mediū ex auctoritate: qꝛ negatur motus in substantia: sicut conceditur in qualitate non penes partes mobilis: quia sic generatio est successiua. 13. 6 supra: ḡ penes partes ⁊ impartitem formaꝝ ¶ Ad aliud mediū dat ꝑ se esse. ¶ Qui teneret sic tm̄ ꝓpter articulum: posset ad secundā. q. motam dicere: ꝙ non cum Henrico. ⁊ tūc tertia questio nlla esset sibi: nec multo magis quarta egeret ad saluandū Aꝝ. de nō esse motū in substātia. Sed qui tenet ꝓpter alterū mediū. dicat ꝯsequēter q̄ꝫtum vtrūqꝫ concludit: qd̄ vtiqꝫ est. Ad secundā questionē ꝙ sic. Et ad tertiā similiter: ꝙ sic: pꝫ em̄ ꝙ si intensio qualitatis cōcludat intensionē forme elemētaris: igit cōtinua intensio in fluxu eiusdem qualitatis ꝯcludit ꝯtinuā ītēsionē ī fluxu eiusdē forme ignis. Alioqn ī alio instāti nō correspondet ꝓprius gradus forme ignis proprio gradui qualitatis in instāti illo: ⁊ tūc statim receditur a medijs illis quia simpliciter non concluderent. ¶ Itaqꝫ qui tenet ꝓpter auctoritatē auerroys cū ille probet propositum per primū mediū habet dicere consequēter ꝙ sic ad primā ad secundā ⁊ tertiā questionē: ⁊ nō restat ad bn̄ saluādum ꝑhm ꝙ nō sit ibi motus nisi quartū. Igitur Henr. nō dicit ꝯnter cum ponat cōclusionem ꝓpter auerr. ¶ Et ad secundā questionē respondeat negatiue: nisi intelligat de alijs substantijs ab elementis. Sꝫ nec de illis pōt qualitas intendi continue sine ꝯtinua intensione forme sub̄alis.

Tenendo primū medium

potest dici ꝙ non solum elementa sed multa mixta habent qualitates ꝓprias respectu quarū forma substantialis eoruꝫ sibiipsi derelicta: hoc est excluso cōtrario agente extrinseco est causa naturalis actiua ꝟm ꝓportionē perfectiōis sue: quia causa naturalis sibi derelicta ⁊ sufficiēs: exq̄ agit ꝟm vltimū potentie: si est ꝑfectior effectum ꝑfectioreꝫ ꝓducit: ⁊ talis qualitas apparet perfectior in vno indiuiduo spēi sibi derelicto q̄ꝫ in alio: igit ⁊c̄. ¶ Itaqꝫ nō teneo primū mediū ꝙ omni gradui qualitatis proprie que inest per actionē agentis extrinseci correspondeat ꝓprius gradus forme: quia tunc sequitur illud incōueniens prius positum. Sed gradus qualitatis in esse quieto sequitur determinatum gradum forme. vnde breuiter sic arguo: Una substantia eiusdeꝫ speciei habet qualitatē necessario conuenientē speciei intensiorē q̄ꝫ alia: ⁊ hoc excluso omni agēte extrinseco: ergo forma substātialis vnius est perfectior alia. Antecedens patet in indiuiduis ignis ⁊ aq̄ ⁊c̄. pꝫ in carne ⁊ carne: vino ⁊ vino: ⁊ multis alijs. Cōsequētia pꝫ: cā nālis alicui° qn̄ nō impedit agit ꝟm vltimū po°: igit eq̄ ꝑfecta non īpedita necessario habet effectum: eque ꝑfectū forma substātialis potest esse causa naturalis qualitatis consequētis: quia siue in generatione qualitas illa fit a generante: siue non saltem potest esse per actionē forme circūscripto extrinseco: sicut pꝫ quādo primo per contrarium qualitas talis remittitur: ⁊ postea substantia sibi derelicta redit ad gradum perfectum qualitatis illius reditus non videtur causa efficiens nisi indiuiduum: vt habens formā substantialē.

¶Itaq; ad secundā questionē ibi dico q̄ nō ꝓpter idem mediū: q̄ si remissa qualitate remitterē forma substātial'. igit̄ amoto ꝯrario remittēte: nulla esset cā itrinseca redeūdi ad gradū intēsum: nam forma substātialis remissa p te nō est ꝓncipiū agēdi ad q̄litatē intēsiorē: q̄ illa nō est sibi ꝓportionalis. Sz ille gradus remissus. fil'r nec forma remissa p te est ꝓncipiū intēdendi se ipam ⁊ sic ex ꝓnti q̄litatē. pz q̄ nihil intēdit se effectiue. ¶Confil'r dico q̄ q̄litate tali inatural'r intensa p ꝯrariū pñs: sic q̄ñ aer calefit cōtra gradū naturalē nō intēditur forma aeris: q̄ tūc amoto igne non esset cā itrinseca p quā aer rediret ad pfectū calorē remissum. pz etiā q̄ nō. ¶Ad secundā questionē in aiabus de ḡbus est articulus: ⁊ videt simpl'r in alijs. nihil enim ꝓcludit forma substantialē sic intendi.

Ad argumēta ꝓma. ¶Ad ꝓmū ꝓma ꝓnia nō valet: q̄ cā nālis est impedibilis ꝑ ꝯrariū pñs ⁊ agēs: ⁊ ita p illō ꝯrariū pōt effectꝰ eius remitti: lz cā nō remittat: qđ hic pz: q̄ eque sibi derelicta causat effectū pfectū: vt ꝓus: Sed valet ꝓnia sic arguēdo: calor est maior in hoc igne sibi derelicto q̄z in alio ḡ hec ignea est pfectior: sicut ꝓus arguitur. ¶Ad ꝓbationes ꝓnie. Ad. 1. dico q̄ nō est ꝓpria passio: q̄ nec idiuisibil'r sequēs: nec soli inherēs: sed est q̄litas necessario pñs formā necessitate absoluta ꝑm aliquē gradū indeterminatū: lz nō scōm gradum certū necessitate tali q̄lis ē cōnālis ad agēdū: q̄. s. manet cā sibi dēlicta: nō aūt manet ꝯrario impediēte: tūc illa est falsa: cāe sil'r habēte ⁊ causatū: nisi intelligat cā sil'r se habere ad extra. s. impediēdo q̄z sil'r in se. p° 2ª auerroys nihil valet: q̄ multa simpl'r necessario regrūt q̄litatē in fra latitudinē aliquā. nō tñ necessario in hoc ḡdu. Exēplū vita regrit sanitatē aliquā: igit̄ regrit hanc ꝓportionē ꝑtsam humoꝝ ad h̄: vt sit hec vita: tunc seq̄ret q̄ corpe meo aliqual'r infirmato: aia mea itellectiua remitteret: q̄ illa formaliter viuo: nec sequitur: eiusdem rōnis est vnus gradus q̄litatis ⁊ oēs: ḡ eq̄ pōt indiuiduū carere oi: vt vno: q̄ nō eq̄ necessario regrit ad illud. Sz q̄ cā: q̄re necessario regrit aliquē gradū: vt in oi corruꝑto forma corrūpat cū q̄libz accidat. ¶Ad secundū medium: nego ꝓnam: q̄ q̄litas illa lz ꝑmo insit igni ex se: nō tñ soli: q̄ est causa alijs coloris: scōo metaphyce. ¶Ad. 2. ꝓbationes pz. ¶Ad tertiū siue ponat q̄ cūq; idiuisibilia nihil nisi eē ꝓbationes ꝓnuoꝝ. siue ponat ꝑ vltimā mutationē nullū gradū nouū induci: sed in tpe caloꝛe induci in instanti inductū esse. ¶Cōcedēda est ꝯclusio: q̄ tantus calor est in aqua in fieri quātus in igne in geto. ¶Et tūc confirmatio nō est ꝓtra. ¶De h̄ est instās pse: ꝑ pter motū localē in instāti arguēdo de raritate ⁊ augmēto. q̄re. Si aūt ꝑ mutationē vltimā ꝓcedat nouū gradū induci calorꝭ ꝓnia nō valet: q̄ sicut ꝑus latitudo est necessaria: nō tñ supmus gradus q̄n ꝯrariū impedit: ita aliqua latitudo q̄lis est cōpossibilis aligs gradus supmus qui sibi repugnat in fimo necessario huic non est incōpossibilis. ¶Ad confirmationē dico q̄ in toto tpe alterationis: nō inest aligs gradus incōpossibilis ipi aque: q̄ nō repugnans necessario gradui ipi aque. aliogn repugnātia vt repugnātia fil'erūt: vel aqua maneret sine frigore sibi necessario: q̄ manet in tota illa alteratiōe: nec segf. ḡ aq̄ nō corrumpit in vltimo instāti: quia tunc inducitur gradus incōpossibilis. Sed segf̄r: q̄ in tpe alterationis nō corrūpit. ¶Et ꝓcedo aliā ꝓnam q̄ ignis q̄cq; i via ad corruptionē in aqua fit minus calidus q̄z aqua in via ad corruptionē in ignē ꝓcedo: alꝭ neutrū sufficiēter disponeret ad corrūpi i aliud: sed nō est sic in geto esse. Sil'r si tu dicere formā ignis intēdi cū caloꝛe i materia aque corrūpende: sequeret etiā q̄ dū manet aqua magis esset illud corpus ignis q̄z aqua: ⁊ in alia corruptiōe ignis minus eēt ignis q̄z illō hic. ¶Ad aliā ꝓbationē de scūdo de aia. Dico q̄ si tangēs esset formaliter humidū bene posset imediate tangere carnē aliā humidā: sicut calida pōt imediate tangere calidā: q̄litas em̄ inherens nō phibet imediatū tactū corpoꝝ. ¶Sed intētio phi est ista: q̄ caro tangēs aliam in aere vel aqua est humida humiditate nō inherēte: sed adherēte carni: hoc apparet ad sensum in aqua: ⁊ ibi supponit in aere qui non est ita sensibilis: tñ ita adherens:

humiditas autē adherens nō est in carne: vt in subieto: quia tunc inhereret: non adhereret: ergo in alio subiecto nō est ibi ponere nisi aerem et aquā: ergo in principio nō est tactus imediatus. Sed si diu adhereant donec calor dissoluat illud corpus humidum adherens: ita vt exaletur: bene tunc tangunt se imediate: si etiā statim tangens vehemētur applicet alij: tanta virtus posset esse: q corpus humidū adherēs necessario sibi cederet ⁊ tāgeret se imediate: sicut qñ cutellus cutez nō est verisimile q aere vel aqua mediate scindat cutē: sed expellit virtute motiua applicāte cutellū ne possit itercipi. ¶ Hec dicta sunt ꝑ itentiōe Aꝝ. ibi. Sz ad ꝓpositū suffic q ñ itēdit hūmorē ineē soli aq ⁊ aere: sic nec calore soli igni et aeri. Sz ibi tangētia cōiter humida sunt humiditate sibi adherēte i extremis: ⁊ ꝑ ꝯñs nō imediate tangunt. ¶ Ad tertiū mediū pz q bene ꝯcludit de substātia sibi derelicta que iequaliter agit h ⁊ illa actōe: forme substātialis. De nō derelicta nō valet: qr illa ieq̄lr agit ꝓpt ipediēs extrisecū.

De dubitatione vero dicta circa diffinitōes ⁊ numeros q̄ causa essendi vnū deinceps dicendū eē videt. O im eni q̄cūq̄ plures ꝑtes hñt: et nō est vt aceruus qd̄ totū: sz inest aliqd totū ꝑter ꝑtes: ē aliq̄ cā. Tex. cōmēti. xv. Questio. 4.

Veritur virum ex mā ⁊ forma fiat ꝑ se vnuz. Et videt q nō: qr ex duob⁹ i actu nō fit ꝑ se vnū ex. 7. mā est act⁹: ex qōne de en^te māe ⁊c. Si dicat q lz mā in se sit aliqs act⁹: ē tñ ipfect⁹ ⁊ potētial respectu forme. ¶ Cōtra. ita subiectū dicet eē ens i actu ipfecti ⁊ potentiali respectu accidētis: g ex ipo et accñte fieret vnū ꝑ se: qd̄ est ꝯtra Aꝝ. in. 5. ¶ Itē scdo sic mā ⁊ forma maxie distāt: g ex eis minime natū est fieri vnū: ꝓbatio ꝯñe: ꝑtes ꝯtinui faciūt ꝑ se vnū: qr sunt eiusdē rōnis in toto etherogeneo: cui⁹ ꝑtes nō sunt vni⁹ rōnis: minor ē vnitas: g ⁊c. ¶ Ad op^m ē Aꝝ. i lr̄a. T.c.15.

Rño. sicut vnum in cōi imediate ꝯseqtur ens in cōi: ita q nullū est mediū nobis noti⁹ ad hoc demonstrandū: nec forte aliud mediū in re. aliud a qdditate extremoꝝ: ita singula entia ſm ꝓprios grad⁹ entitatis: ꝯseqtur imediate ꝓpria vnitas: sicut ergo non omnis entitas est vni⁹ rōniz: ita nec vnitas: nec est alia ratio diuerse vnitatis nisi alia entitas quā ꝯsequitur: sicut ergo omnino simplex se toto est ens ⁊ vnum. Ita ens cōpositum ex principijs essentialibus eius: sicut materia ⁊ forma: que sola nata sūt aliquod ens per se cōstituere: est vnum per se: ⁊ hoc ꝓpria vnitate alterius ratiōis ab vnitate simplicis: sicut ⁊ ab entitate altera est entitas. ¶ Si ergo querit quare ex materia ⁊ forma est vnum per se. Respondeo: ſm phy- T.c.15.
solophum in littera: quia hoc actus: illud potentia: nō adhuc dubo: hoc sic exponit: quia illud idem quod prius fuit in potentia per rationem materie iam est in actu ꝑ formā. Extractio autē de potentia in actū ſm cōment. hic non largitur multitudinē sed perfectionem. Et videtur exposito cōmenti consonare cum littera illa.

Sed ista via poneret quodlibet ens vere simplex: nō enim albedo est magis composita si prius fuit in potentia: ⁊ nunc in actu q̄ si semper fuisset in actu. compositio eni est ex partibus compositi: pars autez est aliqua res in toto. Et licet aliquo modo in potentia: nō tamen sicut generabile est in potentia ante generationem. Hec igitur via que procedit per hoc q idem ante generationem est in potentia: et post in actu non ostendit quomodo ex actu ⁊ potentia fit vnuz: sed quomodo idem est quod quādoq̄ est in potentia: quādoq̄ in actu. Alia est enim vnitas ex vnitis. Alia est identitatis vnitorum. ꝯ^to.15.

Ideo aliter potest dici: q sicut dictum est exponēdo textum huius capituli: q realiter et naturaliter compositum est in potentia propter materiam preexistentem que potest esse aliquid eius: quia potest esse sub for-

ma eius: ¶ Iuxta illud. 7. cap. quinto. In
T.c.22. omni generatione oportet aliquid preexi
& inde. stere quod sit per se pars generati. Sicut
igit solum agens est causa quare cōposita
ꝑus ens in potentia: postea fit in actu. Ita
ipm solū est causa quare materia ꝑus exi-
stens in potentia ad formaz: postea fit actu
sub ipa: & fit ex eis vnū: huius eni vnitatis
nulla est causa intrinseca: nisi velimis itro
ducere: qꝛ hoc actus: & istud potentia: & tūc
nō est iam dubo. qꝛ hoc est primū notum.
Sicut eni ꝑmū notū est ꝙ ens simplex est
suo modo vnū: ita ens compositū ex mate
ria & forma est suo modo vnū: nec est cau-
sa quare: nisi qꝛ hoc materia: illud forma:
sicut nec est aliqua causa quare sunt cause:
& quare sunt tales cause. s. itrinsece cōstitu
entes causatū: quō aūt potentia equiuoce
sumit ꝑm ꝙ generabile dicit esse in potē-
tia ante generatiōez: & ꝑm ꝙ materia dicit
esse in potentia: vt hic sumit potentia: satis
apparet in. 9°. q. 3. ar. 3. solutio. ¶ Cōtra ꝑ-
dicta obijcit dupl'r. ¶ Primo qꝛ mā & for-
ma si itelligant nō vnita nō est ꝯtradictio
ꝙ vtrūqꝫ itelligat in se esse: & cōpositu nō
erit. vel sic: illud cōpositū hꝫ aliquā causaz
sue vnitatis in se: & nō partibus eius: cuius
ꝑtes nō vnite pñt itelligi in se eē sine ꝯtra-
T.c.6°. dictione: ex fine. 7. ergo ex. 7. in fine: aliud
est in cōposito quo ipm est vnū ꝑter mate-
riaz & formā. Suppositū etiā apparet esse
verū de facto in aīa itellectiua & sua mate-
ria ꝑm aliquos. ¶ Itē nō videt necessitas
ponere aliqd absolutū additū: nisi qꝛ ma-
teria & forma possunt itelligi in se absqꝫ cō
tradictiōe: sic a. & b. sine syllaba ab. & ignis
& aer absqꝫ hoc: ꝙ intelligat caro & os. Ex
quo sequi videt ꝙ aliquid absolutum erit
ꝑter materiā & formā in cōposito quo ipm
fit vnū. Sed si ista rō valeret: sequeret ea-
dem rōne de illo absoluto addito & ꝑtibus
qbus addit: qꝛ ex quo absolutuz est: nō est
ꝯtradictio: itelligere illd in se illis nō vni-
tum: & sic non est cōpositū ex illo & ꝑtibus:
nisi ꝑ 3m absolutū additū. Et eodē mō ar-
guit de illo tertio: & sic esset ꝓcedere in īfi-
nitū. Standū ergo est in ꝑncipio. s. ꝙ nul-
lum additū absolutū est in composito ꝑter
ꝑtes eēntiales. s. materiā & formā. ¶ Pre-
terea relatio nō destruit nisi facta mutatio
ne circa aliqd absolutū: sicut nō pōt esse no
ua rel'o nisi facta noua mutatiōe aliqua ab
soluto acqsito ī vno extremo: vl' in vtroqꝫ
materia aūt et forma si maneant sepata nō
mutāt etiā dstructa rel'one vniōis: g in cō-
posito ē aliqd absolutū ꝑter māz et formā:
qd sit imediatū vnionis fundamentū quo
cōpositū ē vnū: ñ qꝛ hꝫ mā & illd forma. h. n.
sunt hꝫ qñ sunt separata: et cōpositū nō est:
¶ Preterea iuxta obiectionē in prima rō-
ne: cum accidēs sit actus subē. quare ex eis
nō fit ꝑ se vnū. ¶ Exemplificat etiā Aꝝ. in
illis: quasi in manifestiorib⁹ ꝓposito: pꝫ in
littera. ¶ Propter ꝑmā difficultatē ponet
a qbusdā ꝑter formā q̄ est altera pars: alia
forma toti⁹ a qua est vnitas cōpositi. ¶ Sꝫ
hoc lꝫ multiplicit possit improbari. ¶ Ad
ꝓpositū tñ hꝫ sufficit: qꝛ difficultatē nō eua-
dit: nam si est alia tertia essentia nō est ꝯtra
dictio itelligere illā alijs ñ vnitā: & est illa
tertia & nō est cōpositū: ergo in composito
est aliquid 4.m: & sic in infinitum. ¶ Aliter
dicitur ꝙ forma qñ vntur materie: cōicat
materie qddā esse respectu cui⁹ facit vnuz
cum ea. Sed hic nihil videt esse si intelli-
gatur ꝙ effectiue causat in materia aliqd
esse in seipa. Dat eni esse materie formal'r:
& ipm esse est ipsamet forma: quia ipsamet
materiaz informat: nec compositum etiam
est formaliter illud quod est per aliqd esse
aliud a forma: vt sit fuga: de esse cōmunica
to nō videtur esse nisi vocalis tantū. ¶ Ali
ter dicitur ꝙ vnitas compositi nō est ex ra
tione māe et forme absolute sumptorū: sed
ꝑm ꝙ sūt vnite: & sic ñ manet sine ꝯposito.

Contra hoc tripliciter. ꝑmo: qꝛ tūc
arm de 7°. metaphyce: vel T.c.6°
nō valebit vel seqtur ꝙ cōpositu nec illis
nec altero illoꝝ sit vnū: sed ipsa vnione il
loꝝ que est relatio: & ita qdlibꝫ compositū
essenttal'r erit relatiuū: qꝛ illud est de eēn-
tia cuiuscunqꝫ quo cōpletiue ipm est vnuz
essentialiter: quia eodem est ens & vnum.
¶ Scdo sic: qꝛ relatio nō potest esse noua
nulla mutatione facta in aliquo absoluto.
Et hoc neqꝫ in vno extremo relattonis:
nec in alio: materia & forma si maneret se-
parata: & in nullo illoꝝ fit mutatio: g eadē
est ipoꝝ rel'o q̄ fuit ante sepatōez. Si dicat
māz mutari: qꝛ ꝑus iformata nūc nō infor

mata. Hoc nihil videf esse: qz termin⁹ relo nis forme ad mām: vt act⁹ ad potētiā nō est mā iformata: ſz mā tñ illa in ſe non mutaf.

Difficilia sunt hec z locū habent in quocūqz vno: cuius ptes sine cōtradictiōe pñt manere sepate: puta in toto itegrali quocūqz homogeneo vel etherogeneo. In quāto q̄cūqz ptinuo vel discreto. In vno p accñs ex ſubo z accidente. ¶ Et de hoc tactū fuit in. 7. in qōne de inherētia accidētis: z eius ſubo hucuſqz dilata. ¶ Dōt dici p nunc q oino cōcedif verū esse: quo nō cōcesſo ſequr aliqō incō ueniens manifeſtuz. Aut g̃ dicam⁹ omne p ſe ens esse oino ſimplex: ita q falſū ſit illō mā est ex qua est res p̄mo cū iſit. ſ. ret māe: et ita ſit cōpoſita albedo ex mā z forma fiē hō: qz q̄lqz in potētia est vt ante g̃iationē z q̄lqz in actu. Aut ſcdo dicam⁹ oēm ſubaz mālē cōponi ex duab⁹ ptib⁹ eſſentialib⁹ ad inuī⁹: quaz altera nō ſit aliq̄ eēntia absolu ta: z ita reſpectus ſit de eſſentia cuiuſlibet. Aut ſi ſit abſoluta tñ eēntialr dependens a reliqua pte: ita q ꝓtradictio ſit ipam ſeparī cū ſint tñ due eſſentie abſolute: z neutz cā alteri⁹. Aut 3⁹ dicam⁹ cōpoſitū nō esse vnū niſi ipī vnitis: z tñ nō esse ꝓtradictionē intelligendo ipa nō vnita. Et qz duo p̄ma videnf incōuenientia: q̄ ad pñs ſuppoſito. ¶ Ad intellectū tertij: ſciendū est q qñ alī cuius cauſati ſunt multe cāe eſſentialr: ille nunq̄z cauſant cauſatū niſi in cauſando cō currant. Concurrere antē et nō cōcurrere nihil variant circa abſolutam naturaz alī cuius cauſe. Nec est ille cōcurſus gnta cā. Itaqz ſola relone alia z alia cāz adnuicē: que tñ non est eis nec alicui eaz rō cāndi: cāe q̄lqz cānt: q̄lqz nō. Ita hic de duabus cauſis ſpāliter. ſ. mā et forma: qz vnita h̄ est cōcurrētia ad cauſandū cānt: q cōcurſus fit cozpactōez agētis: nō cōcurrētia nō cānt. Ex h̄ at q cānt cātū faciūt vnū: qz idē é cā vnitatis z entitatis: non igit aliq̄ alio ab⁹ ex mā z forma fit vnū ex eis. Q ñ g̃ arguit: igit i cōpoſito é aliqd p̄ter ipa. Si itelligaf aliqd. i. aliqs reſpectus arguit q p̄ter ab⁹am nām virtuſqz est in cōpoſito: nō vt cā intrinſeca: nec rō cāe: ac p h̄: nec vt ps eēntial' cōpoſiti: ſz vt eōcomitās ptē z cām ſine q̄ cā ñ cāret: nō p̄t negari p̄ña: nec p̄ñs est incōue niēs. Si aūt intelligatur aliquid. i. aliqua eſſentia abſoluta: vel in compoſito vt pars eſſentialis eius: neutrū ſeq̄retur: ſic reſpō ſum est ad rem. Sed quomō ſaluaf argumentū Alz. in fine. 7. de a. et b. et ab. Rño. T.c.6°. ibi arguit q aliquid est in compoſito p̄ter elementa. i. partes materiales: quarū vna nō est actus alterius: ſed ambe ſimul ſunt vna materia receptiua forme: ſicut appa ret in a. z b. Et iſta concluſio probatur ſic: quia tales partes ſunt ſic ſeparabiles: z ab agente naturali: quia ſeparate manent: et tunc totum non manet: igitur z c̄. ¶ Et est ratio neceſſaria: agens enīz naturale non ſeparat formam materialem communiter loquendo in alijs ab homine a materia: ita q vtrunqz ſeparatū maneat: ſed ſi tranſ mutet materiam a forma ad priuationem: forma corrumpitur per accidens: ergo cō muniter in alijs ab homine illa que manent ſeparata ſunt tales partes cōpoſiti q nullū ſuū forma: p̄ter aūt q̄cunqz ptes mā les oz in cōpoſito ponē formā g̃ z c̄. ¶ Sz ſi arguiſ iuxta hoc de ſepatim manētib⁹ nō p actiōez nāe: ſed absolute ſine ꝓtradictōe: ꝓña nō tenet: qz alterz illoz ſepatoz: ſic bñ potuit eē forma cōpoſiti cū ſit ſepabilis q̄ cūqz eēntia ab aliq̄ a q̄ nō ōpēdet eēntialr. ¶ Ad 2ᵐ de nouitate relōnis p̄t dici q nul la ps ſola totū ꝓſtituit: g̃ ſic ē relo p̄ns i cōi ad totū i cōi: z talis p̄ns ad tale totū. ita etiā est talis p̄ns ad talē cōptē: vt ita loq̄r: z ecō uerſo: ſic h̄ſ in. 9. q. 3ª arl⁰ 3°. Et p̄t tunc ps mālis h̄re p̄mo cozᵛᵒ ptē formalē: z ecō uerſo: aut h̄z cozp⁹mātuz et formatū. p p ſe relatiuo: ō hac relone vni⁹ ad duo ad vnū per ſe tantum: et ad aliud primo: quere in quinto capitulo de ad aliquid: vniuerſali ter aūt facta mutatōe in per ſe cozᵛᵒ mu tatio fit ex conſequenti: z in vtroqz illoz: vel etiam ſi illud eſſet vnius illoz tantuz fieret in illo: z ex cōſequēti: z quaſi accidē taliter per accidēs: in 3° exemplū optimū: in appreciante precio et appreciato. Nec enim in precio nec in appreciato: que pri mo referūf mutuo aliqd abſolutū mutaf: quando de nō precio fit preciuz: fit tamen mutatio abſoluti in voluntate appreciāte volentis habere dominiū: vl' dimittere p dñio illi⁹ ad qō appreciās dicf ambo illa

p se. Et ideo p mutatiōem absoluti in app̄ciante fit ex ꝯñti mutatio in p̄cio: ⁊ in app̄ciato sic h̄ entitas cōpositi est aliqua entitas 3ª ab entitate mãe ⁊ forme: ⁊ causata ab eis in illa fit mutatio corr^nis qꝛ non est postq̄ꝫ fuit: ⁊ ad illã dicebant̄ ambo causata p se: lꝫ nō p̄mo: iō seqtur mutatio relatiōis ī eis ad corruptionē rel'onis ⁊ fun^ti in illo composito. ¶ Cōtra. rel'onis mutue materie et forme dicunt̄ p̄ores rel'onibus ip̄aꝝ ad cōpositū: qꝛ sicut cãe p̄ores sunt cãto: ita ⁊ p̄us cōcurrūt ad cãndū: p̄us aūt ñ corrūpit̄ ꝓpter corruptionē posterioris. ¶ Itē sepatio mãe ⁊ forme videt̄ p̄or natural'r corruptiōe cōpositi: ḡ in illo instãti nature est relatio corrupta sine mutatiōe alicui⁹ absoluti. Añs ꝓbat̄: qꝛ sicut cōcursus mãe ⁊ forme est cã cōpositi: ita in negatiōibus. ¶ Itē sic mã dr̄ p̄mo ad materiatū ⁊ ecōuerso: vt ꝑs talis ad tale totū. Itē mã vt īformabilis videt̄ p̄mo dici ad formã: vt informãtē ⁊ ecōuerso. Et ita ī duab⁹ eēntijs absolute mãe ⁊ forme fundant̄ q̄tuor rel'ones habentes ꝓpria correlatiua p̄ma: due. s. mutue: ⁊ due ad cōpositū: ḡ quelibet hꝫ ꝓpriū correlatiuū: ⁊ nō tm̄ p se. ¶ Rñō. cōclusio istius vltime rōnis posset ꝯcedi. ¶ Et tūc esset aliter dd̄m ad illud de nouitate rel'onis. s. ꝙ qñ aliq̄ mutuo referūtur: ⁊ īcōpol'e est illa sic referri nisi alterū illoꝝ sic referat̄ ad aliqd̄ 3^m vl' ambo bene pōt corrūpi relatio' eorū mutuo sine corruptione alicui⁹ absoluti in altero illoꝝ sola corruptōe absoluti posita in illo 3° ad qd̄ alterū illoꝝ dicit̄. Sic h̄ incōpol'e est materiã et formã esse vnita: nisi vtrūq̄ꝫ sit ꝑs cōpositi: ḡ ī cōposito corrupto aliq̄ absoluto qd̄ erat fundamētuꝫ rel'onis totalitatis in ip̄o corrūpit̄ rel'o totalitatis. Et ex ꝯñti rel'o ꝑtis in istis: et 3° rel'o mutua in vtroq̄ꝫ istoꝝ: q̄ nō pōt stare sine illa. ¶ Ad 3^m: ⁊ tunc illa est falsa: rel'o nō corrūpit̄: nisi corrupto aliquo absoluto in altero relatiuorū: nisi addat̄: vel in aliquo 3°. ad qd̄ necessario dicit̄ alterū relatiuorum. Ita ꝙ sine h̄ tali rel'one ñ refert̄. ¶ Tenēdo istaꝫ responsionē que videtur rōnalis: tertia obiecto iam facta non est cōtra eam. ¶ Sed ad alias duas oportet respōdere: quarū vtraq̄ꝫ procedit ex rōne prioritatis ꝑm naturam. In prima obiectione prima propositio videtur falsa: quia essentialius videtur materia dependere ad cōpositū: ⁊ ecōuerso q̄ꝫ ad formã: vl' ecōuerso essentialius videtur prius natura nisi distinguatur prius natura prius generatione ⁊ ꝑfectione. ¶ Concessa tamē illa prima propositione. scd̄a est falsa ī relationib⁹: nam si est aliqua prioritas incorꝝ^vis illa relatio que est causa prioruꝫ est illa que est in effectu de quo habetur alibi: sed tamē ecōuerso est in corruptione. Nam primo corrumpitur fundamētū in effectu: ⁊ ideo relatio ei⁹: ⁊ quasi tertia relatio causa. ¶ Ad scd̄m obiectū: si prima propositio esset vera nō esset forte incōueniens in illo signo nature: nō intelligi aliquã mutationem absoluti: dum tamē in eodem instanti temporis sit realis mutatio in aliquo absoluto: p̄oritas eniꝫ nature nō est aliqua prioritas ꝑm esse: sed tantuꝫ in' intelligi siue in' per se ratione quidditatiua rei. ¶ Aliter quia nec videtur intelligibile relationem non esse que prefuit non intelligendo aliquã mutationem in aliquo absoluto. ¶ Forte negaret aliquis antecedens. Et ad probationem diceret ꝙ in affirmationibus ⁊ negationibus est ordo cōtrarius. Sed licet ita sit in cōsequentijs: non tamē in per se causis: vt patet p̄mo posterioꝝ. ¶ Ideo teneatur prima responsio. Et qd̄ hic dicitur nō videtur ītelligibile ⁊c̄. falsum est. sicut accipitur nō ītelligendo aliquã mutatiōeꝫ ⁊c̄. bene enī pōt ītelligi mãm ⁊ formã nūc nō esse vnita nō ītelligendo entitatē cōpositi nō esse. Nō tamē p̄t ītelligi ip̄a nō esse vnita ītelligendo entitateꝫ cōpositi esse ꝓpter incōpossibilitatē: sꝫ quãtūcūq̄ꝫ affirmatio sit incōpossibilis alicui aliud bene pōt ītelligi nō ītelligēdo negationē illi⁹ affirmationis: ita ꝙ p ly nō negat̄ actus intelligēdi ⁊ nō obiectū. ¶ Ad scd̄am aūt difficultatē s̄. tactã de ente p accñs rñō. sicut ī gñali nō est cã: q̄re ens est vnū nec in spāli: q̄re h̄ ens ē sic vnū. Ita etiã: nec q̄re ex istis ꝑtib⁹ fit sic vnū: nisi qꝛ tales ꝑtes: q. n. ex. 4. elementis ꝑm aliq̄s natū ē fieri vnū mixtū: ⁊ ex lapide ⁊ carne non est natū fieri. sic igit̄ apud Aristo. actus ⁊ potentia intelligunt̄ h̄ ꝓportiōal'r vnitati. s. si p se p se. si p accñs p accñs: et qd̄ dr̄ ꝙ exemplificat. q. in ma-

T.c.3.

n.12.

p.15.

nifestiori: verũ est q̃ ad aliquã vnitatẽ: sz ñ q̃ ad eẽntialẽ: nihil.n. ꝓhibet minorẽ vnitatẽ eẽ manifestiorẽ maiore. ¶ Sz q̃re ille actꝰ ẽ ꝑ se actꝰ: ⁊ ille ꝑ accñs. ¶ Rño. nõ est cã q̃re illa ẽ forma subalis: ⁊ illa ẽ accñs: qꝛ ꝓpõnes ꝑ se ꝑmo mõ ñ hñt ꝓpter qd: ⁊ sic ħ est ꝑ se primo mõ albedo est q̃litas. Silr hõ est suba: ita ⁊ hec humanitas qua hõ est homo: est forma substantialis.

Ad argumenta ꝑncipalia. ¶ Ad ꝑmũ pz ex dictis imediate. ¶ Ad 2m dico q̃ q̃ magis sũt vniꝰ rõnis: minꝰ sũt vnibilia: vt ex eis fiat vnũ: pz iducẽdo: ⁊ lz qñqz ꝯtingat: sic exẽplificat in ꝑtibꝰ homogeneis: tñ ꝑme ꝑtes in q̃s est diuisio totiꝰ q̃ ꝓprie dicũt eẽntiales: sic potẽtiale ꝓpriũ ⁊ actuale nũq̃z pñt esse vniꝰ rõnis: sz sunt ꝑmo diuerse nec̃io. Quecũqz ãt sunt vniꝰ rõnis sunt tm̃ ĩtegrales: ⁊ ꝯtinẽt oẽs sub vna ꝑte eẽntiali. s. sub potẽtiali preter illud qd est aliqd actuale a q̃ est cõpletiue vnitas cõpositi. ¶ Explicit li. 8.

Quoniã vero dr̃ ens hoc q dẽ eo qd qd: aut q̃ztitas aut q̃litas. Aliꝰ ꝑm potentiã: ⁊ actũ: ⁊ scdz opus. Tex. cõ. I. Libri noni metaphysice: Qõ. I.

T.c.3.

Trum potẽtia et actus opponãt? Q. nõ. qꝛ actus infert potẽtiã: seqtur eni est: ḡ ẽ pol'e eẽ; qꝛ oppoᵐ nõ stat. ¶ Itẽ cõfirmat qꝛ ꝑm Arist. cap̃. 2. vbi notificat pol'e: pol'e est cniꝰ actꝰ si extiterit nihil est impol'e: maanifestũ est q̃ illd qd actu ẽ ꝑticipat hãc rõnẽ: ergo ip̃m est pol'e ꝑm q̃ Aꝝ. loqtur de potẽtia ⁊ poli. ¶ Itez idẽ suppositũ nõ põt subesse qñqz vni opposito diuiti genus: quandoqz alteri: sicut pz. 4ꝰ. topicoꝝ: de fide ⁊ opione. Sz potẽtia ⁊ actus dicunt de eodẽ: sic q̃ hõ in potentia: ⁊ hõ in actu idẽ sunt: qꝛ nõ aliud est in potẽtia: q̃z qd est ĩ actu ꝑ Cõmẽ. 8. huiꝰ: extractio de potẽtia nõ largitur multitudinẽ: sed ꝑfectionẽ. ¶ Itez vnũ oppositũ nõ ꝑficit alteꝝ: nec facit vnũ cũ ip̃o. Actꝰ aũt ꝑficit potẽtiã ⁊ facit vnũ cũ ip̃a: vt pz. 7. huiꝰ ⁊. 8. ¶ Itez illa nõ diuidũt aliqd diuisũ: vt opposita: quoꝝ alterũ cõuertit cuz diuiso. actus cõuertit cũ ente: qꝛ ens in potẽtia est tm̃ ꝑm quid ens: ergo simplr nõ ens.

T.c.22. ⁊ ide. T.c.15.

Contra in isto. 9. ca. 5. Est autẽ actꝰ existere rez: nõ ꝑm ita sicut dicimꝰ potẽtia ⁊c. ¶ Itẽ in ꝓhemio de aĩa ¶ Questio .II.

T.c.11.

Veritur vtruz opponãt relatiue. Qꝛ nõ. quia relatiua sunt simlr nã: sed actꝰ simplr est ꝑor potẽtia triplr. 9. metaphysice. ca. 7. ḡ ⁊c. ¶ Itez vnũ opponit tm̃ relatiue vni: sed nõ tantũ actui vni opponit potẽtia vna: vel ecõuerso: qꝛ eadẽ est potẽtia ꝯtrarioꝝ actuũ vnde in. 10. ca. 4. ꝯtrarta sunt q̃ sũt sub eadẽ potentia. Et isto. 9. ca. 7. omnis potentia simlr ꝯtradictiõis est. ¶ Item correlatiua opponunt relatiue: sed potentia passiua nõ referr correlatiue ad potentiã actiuaz: ergo nõ refertur nec opponit relatiue potentia actui. ¶ Itẽ relatiua nõ sũt ꝑme differẽtie entis: sed actus ⁊ potẽtia sunt huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Itez cõfirmatur rõ: qꝛ que sunt determinati generis nõ possunt diuidere ens inquãtum ens: sed relatiua sunt determinati generis: ergo potentia ⁊ actus qne ꝑmo diuidũt ens nõ pñt opponi relatiue

T.c.6. ⁊ inde. T.c.13. ⁊ inde. T.c.14. T.c.17.

Contra d rõne oppositoꝝ relatiue est q̃ vnũ diffiniat ꝑ aliud ⁊ ħ nõ ꝯuenit in alijs oppositis: sz actus ⁊ potentia sunt hiusmodi: vt pz. 9. metaphysice. cap̃. 7ꝰ. ergo ⁊c.

Ad solutiões illaꝝ questionũ opz distinguere de potentia: vno modo potentia dicit quẽdam moduz entis. Alio modo specialiter importat rõnem ꝑncipij: cui aũt illoꝝ fuit nomẽ prius impositũ ⁊ inde ad aliud trãslatũ dubiuz est. si tñ ꝑmo imponebatur ad significandũ modũ quẽdã entis: cũ iste nõ ꝯueniat enti tali: nisi ꝑ aliqd ens ꝑncipiuz ꝓpter qd põt eẽ: cõuenienter põt nomẽ potentie transferri ad ꝑncipiũ: tãq̃z ad illud quo possibile põt esse nõ quo formalr: sed causaliter. Similiter si ꝑmo imponebatur

T.c.13. ⁊ inde.

ꝑncipio ꝑ qđ res potest esse: potest trãsferri ad significandũ generaliter modũ essendi similẽ illi quẽ habet principiatũ in principio. ¶ De 1° ꝟ^to potentie ꝟm ꝙ dicit principium dicet̃ in sequenti qõne. hic. n. pz ꝙ non est de illa po^a difficultas: qꝛ nõ minus re^r est aliqd ꝑn^m qñ actu principiat q̃z qñ nõ principiat: sed põt ꝑncipiare. ¶ Et ita ꝓ solõne istaꝝ duaꝝ qõnũ: pz ꝙ potentia vt est ꝑncipi de rõne sui ñ opponit̃ actui. ¶ Hic ḡ videndũ est de potentia cõmuni us accepta: videlicet vt ĩportat modũ quẽdam entis in se sine rõne principij: ⁊ quia metaphysicus considerat ens ⁊ passiones eius. Ideo potẽtia sic sumpta ad cõsiderationẽ metaphysici pertinet. Et ideo ꝓpter breuitatẽ in ꝟmone põt dici potentia metaphyca. iuxta illã potentiã ꝓprie trãssumit̃ nomẽ potentie ad seruandũ potentiã metaphoricã que est ĩ mathematicis: ⁊ etiam potentiã logicaꝫ siue q̃ est in logicis vt in ꝓpõnibus possibilibus. ¶ De mathematica tangit phs. 5. meta. ca. de potẽtia vbi dic̃. ꝟm metaphorã autẽ q̃ est ĩ geometria dicit̃ potentia: ⁊ sic dicit̃ lineã posse in suũ quadratũ: ⁊ in numeris: sil̃r. radix q̃drati dicit̃ posse in q̃dratũ: ⁊ sic in. 10. euclidis potentialr̃ cõmensurabiles dñr linee: quaꝝ quadrata sunt cõmensurabilia: q̃ potentia nõ est cõpõnis: qꝛ ista nõ est pol̃is: linea est suum quadratũ: nec est realis. Nõ eniꝫ ex lineis fit quadratuꝫ: sed est imaginata iuxta potẽtialẽ: sicut eni realiter mã est in potẽtia ad compo^m ꝙ ꝑ trãsmutationẽ mãe cãtur: ita imaginat̃ punctũ fluere ⁊ per eius fluxũ lineã causari: ⁊ lineã fluere: et ꝑ eius fluxum quadratũ eius causari. ¶ De potẽtia logica dicit phus in. 5. possibile quãdo nõ necesse fuerit ꝯtrariũ falsum esse: etiam in isto. 9. cap. vltimo. semꝑ componuntur: ⁊ non possibilia diuidi ⁊c̃. Et illa potentia est modus quidam compositionis factus ab intellectu causatus ex habitudine terminoꝝ illius compositionis. s. ꝙ nõ repugant: ⁊ licet cõmuniter correspondeat sibi in re aliqua potentia realis: tamẽ hec non est per se de ratione huius potentie: et sic possibile fuisset mũdũ forte ante eius creationẽ: si tunc fuisset ĩtellectus formãs hanc cõpositionẽ: mundus erit: licet tũc nec fuisset potẽtia passiua ad esse mundi. Nec etiã actiua: posito hoc per impossibile: dum tñ sine ꝯtradictiõe posset potentia fore ad h̃ actiua. ⁊ de vtraq; potẽtia dicta tangit Aꝝ. in ꝑncipio. 9^i. Similitudine quadã dicit̃ quẽadmodũ in geometria possibilia ⁊ impossibia dicimus: eo ꝙ aliquo modo sunt ⁊ nõ sunt hoc est: quia sic vera sunt vel falsa. ¶ De potentia me^ca dixit phylosophus in principo istius. 9^i. In plus est potentia ⁊ actus eoꝝ que dicunt̃ ꝟm motũ solũ. Et ca. 5. nõ solũ dicimus possibile aptum natum mouere ⁊c̃. Sed ⁊ aliter ista potentia tripliciter accipitur: vno modo opponit̃ impossibili nõ quidem vt dicit modum cõpositionis sicut in scđo membro distinctionis: sed vt dicit dispositionem alicuius incomplexi quẽadmodũ ꝟm Aꝝ. 5. huius. capitulo đ falso: aliqua ratio dicit̃ in se falsa: quia cõtradictionẽ includit: ⁊ sic possibile conuertitur cum toto ente. Nam nihil est ens cuius ratio cõtradictionem includit. Alio modo sumitur potentia vt opponitur necessario: ⁊ sic loquitur Auicẽ. de possibili primo metaphce sue: ⁊ sic dicitur necesse qđ ex se habet entitatem indefectibilem: ens possibile qđ defectibilem. Tertio modo strictissime sumitur potentia metaphysica: ꝓut nõ stat cum actu circa idem: et sic loquitur Aꝝ. ca. 5. vbi notificat actuꝫ ꝙ actus est quando res est nõ ita sicut in potentia. Et ibideꝫ ponit multa ex^a de oppositis: vt vigilans ⁊ dormiẽs. Et in fine subdit alteri parti est actus determinatus alteri aut possibile..

T.c.17.

T.c.17.

T.c.12.

T.c.1.

T.c.1.

T.c.11.

T.c.3.

T.c.11.

Ad questionẽ ergo primam đđm ꝙ tantũmodo potentia metaphyca: vltimo modo sumpto opponit̃ actui: qꝛ circa idẽ habent fieri: et simul esse non possunt.

Ad secũdã qõnẽ đđꝫ ꝙ relatiue aliqua opponi ꝑt duplr̃ ĩtelligi: vl̃ mutuo. s. ꝙ vtrũq; hꝫ hĩtudinẽ ꝑ se ad alteꝝ: vl̃ nõ mutuo: nõ ꝑmo mõ opponũtur act^o ⁊ potentia: qꝛ cũ talia sint simul natura ⁊ diffõne: seq̃ret̃ tũc ꝙ actus nõ esset ꝑor rõne q̃z potẽtia: nec rõ potẽtie sumeretur ab actu magis q̃z ecõuerso: qđ est ꝯtra Aꝝ. in isto. 9°. ca. 7. scđo mõ opponunt̃: nam supponendo significatũ nois

T.c.1.

patet ꝙ potētia sic sumpta dicit ordinez ad actū. Et ille ordo essentialr̄ est respect⁹ ad actū: habens ḡ respectū essentialr̄ ad aliud inquantū huiusmodi illi alij nō opponit̄ nisi relatiue. Sed hoc nō est ecōuerso: qꝛ ratio actus est absoluta: vt ꝓbatū est ex intentiōe phi. Exemplū aūt quō pōt ꝑ se esse relatio ad aliqd absolutū pꝫ ſm phm in. 5. cap. de aliquid. De scia que eēntialr̄ refert ad scibile: nō ecōuerso: ergo scibile est absolutū inquātū ad ipm est relatio scie. Nō eni idē est referri ⁊ rel'onē terminare: imo vbi cōcurrūt in eodē vident̄ ꝑ accn̄s cōiūcta: sicut in relatiuis mutuis: lꝫ hoc ibi sit dubiuꝫ. Ita posset dici creaturā referri ad deuꝫ sine omni correlatione in deo correspondente relationi creature.

Sꝫ circa istā potētiā meta^cam vt opponit̄ actui ꝑmo dubitatur: qꝛ si dicit ordinē ad actuꝫ: vel ad actū in potētia: vel ad actū in actu: primo modo nō: qꝛ tūc esset ꝓcessus in infinitum: qꝛ actus in potentia ad quid: aut sic aut sic: nec scdo modo: qꝛ ad actū ī actu nō est potētia: tunc eni simul idē esset in actu: ⁊ in potentia: ⁊ ita illa nō opponerētur qđ negatū est. ¶ Item secundo: si potentia dicit relationē: aut ergo actualē aut potentialem. Nō actualē: qꝛ terminus eius non est in actu: ⁊ rel'o nō est sine termio. Nec potentialē: qꝛ tūc esset potētia ad potentiā: et sic in īfinitū. ¶ Item 3°: si potētia est rel'o: ḡ fundat̄ in aliquo: non in materia: nec in forma: qꝛ iam esset potētia nālis vt patebit in qōne sequēti. Nec videt̄ aliqd aliud ens posse dari in quo fundetur. Si in nō ente fundetur: ḡ est nō ens: quia relatio non est magis ens suo fundamento.

Ad ista intelligenduꝫ ꝙ potētia meta^ca ꝑcise sūpta. s. vt abstrahit ab oī potētia nāli fundat̄ ꝑcise in eēntia q̄ dicitur pol'is esse. Et est ordo illi⁹ eēntie ad esse tāquā ad terminū: sic̄ in essentia aīe antichristi fundat̄ po^a ad suū esse. Ista aūt potētia q̄ est iter duo vtrūqꝫ illorū pōt denominari vnū: vt quasi subm: aliud vt q̄si termin⁹. Quēadmodū dictū est in. 7. ꝙ aliter est ista vera: mā gn̄at̄: ⁊ al'r h̄. cōpositū generat̄: qꝛ ꝑma vt forma denoīat subm: scda vt via denominat terminū. Sic in proposito: ⁊ fundamentuꝫ est possibile potentia fundata in ipso: et terminus est possibilis eadē potentia: quia eadeꝫ est ad ipsum terminū. Sed ꝓprijssime ⁊ cōple^mc dicit̄ totū quādo dicitur essentia est possibilis esse: siue potest esse: quia tunc exprimitur habitudo amboꝝ. Unde hec ꝓpositio: possibile est hoc esse: plus explicat q̄ꝫ illa: hoc est possibile: quia prima includit fundamētū et terminum. ¶ Per hoc ad argumenta. ¶ Ad primū quando queritur aut ad actū in actu: aut ad actum in potentia: dico ꝙ vtraqꝫ pars disiunctiue est distingnenda ſm compositionem: ⁊ diuisionez: ⁊ in neutro sensu est verum ꝙ potentia est ad actū in actu: quia tunc idem simul esset in potētia vt terminus potentie ⁊ in actu. In sensu etiam compositionis falsum est ꝙ potentia est ad actum in potentia. Ita. s. ꝙ terminus potentie intelligatur hoc totuꝫ act⁹ in potentia: nunq̄ꝫ eni terminus relatiōis est per se compositū ex termino ⁊ rel'one: sicut per se terminus paternitatis nō est filius patris: sed filius. In sensu aūt diuisionis est verum ꝙ potentia est ad actū in potentia: hoc est: quia actus est in potentia. ¶ Et cum arguitur cōtra hoc de ꝓcessu in infinitū: dico ꝙ potentia est ad actuꝫ: quia est in potentia eadem que est ad ipsum: nō alia: sicut eadem dicitur possibilis nō alia. Et si queritur ista potētia ad quid: aut ad actuꝫ in actu: aut ad actū in potentia: dico ꝙ ad istum eundē actū qui est in potentia ista eadē replicata voceten⁹: quāuis nūq̄ꝫ est nisi vna potentia et vnus actus. ¶ Ad secundū dicendū ꝙ potentia est rel'o nec potētialis nec actualis sed talis que est ipa potētialitas: est tn̄ potentialis in termino suo q est potentialis formaliter nō nisi illa eadē potētialitate. ¶ Ad tertiū dđm ꝙ potētia qua aīa creāda pōt esse: fundat̄ in ipa aīa creanda: nec reqritur subm actu exn̄s cū nō sit accn̄s actuale. ¶ Et ꝯcedendū est ꝙ illud qđ fundat̄ in nō exn̄te nō est exn̄s: nec in potētia est aliqd exn̄s: qꝛ tūc eēt act⁹ vel in actu. Sed quare ponit̄ potentia esse alqd cū nō sit existens: nec aliqua rō cōcludat entitatē aliquaꝫ cōuenire nō existenti: ⁊ eodē modo đ fundamēto ei⁹. Aīa eni il-

la nihil est anteq̃z creet: alias nõ crearet. ¶ Itẽ nõ videt nisi rl'o rõnis: quaten⁹ itellect⁹ põt cõcipe eẽntiã: que nõ existit in ordine ei⁹ ad existẽtiã. ¶ Ad. i. potẽtie actiue cuicũq; necio vr̃ ponere aliqd pol'e correspõdẽs: qz respectu ei⁹: qd̃ nõ est in se pol'e nulla est potẽtia actiua. De⁹ aũt ẽ creatiuus anteq̃z creet: g̃ creabile est possibile creari nõ tm̃ potẽtia logica: qz illa quãta est de se posset eẽ sine actiua: vt dictũ est pri⁹: ꝓpter hoc g̃ ponit̃ ista potẽtia metaphysica ĩ eẽntia pol'i aliqua entitas qualis nõ est in chymera: sz d̃ fundamẽto ei⁹ qualẽ entitatẽ hz añq̃z existat difficultas est magna: nec hic ꝑtractãda: forte eni videret diffusius ⁊ plixius p̃ncipali. ¶ Ad 2m dd̃m ꝙ nõ oĩs relatio q̃ est in obo ĩtelligibili nõ habẽte aliquod esse exñte nisi in ĩtellectu est relatio rõnis: sicut nec est relatio rõnis: relatio finis que inest alicui intento qñ illud nõ hz aliquã exñtiã extra ĩtentiõem ĩtendentis. Sed ista sola est relatio rõnis: q̃ causat̃ in obiecto actu intellectus cõpantis illud ad aliud: sicut est relatio vniuersalis. De hoc ampli⁹ in qnto capl'o: d̃ ad aliqd. Potẽtia aũt prius natural'r inest obiecto q̃z ip̃m cõparet̃ ad esse ab ĩtellectu. Nõ eni qz ĩtellectus creatus cõparat ad esse: ideo põt esse: sed qz põt esse: ideo est verus ĩtellectus. Et exemplũ cõuenientissimũ est de prioritate tpis que oĩno videt̃ similẽ relatõez importare: sicut potentia. Nã vtraq; de rõne sui reqrit: vt qñ relatio talis est ad terminũ terminus nõ existat: nec tñ prioritas est tm̃ relatio ꝑm rõnem cãta in aliquo ab ĩtellectu cõsiderante et cõparante ip̃m ad aliud qd̃ est posterius tantũ ꝑm rõnem.

Aliter dicitur ꝙ ens in potẽtia simplicit̃ est nõ ens p ⁊ ꝯñs rel'o fũdata in ip̃o est tm̃ rõnis: et diuisio entis p ens in actu: ⁊ ens in potẽtia est quasi diuisio p ꝯtradictiõez: nõ simpl'r: qz tũc ens in potẽtia cõuerteret̃ cũ nõ ente: et diceret̃ de impossibili. Sz sicut p̃uatio ñ pl⁹ ẽtitatis dic̃ q̃z negatio lz sit negatio ꝯtracta ad subz. Et iõ diuisio p hĩtũ ⁊ priuatiõez est p ꝯtradictionẽ quãdã: sic ĩ ꝓposito: ens in potentia nihil formaliter dic̃ nisi nõ ens qd̃dã: cui. s. põt succedẽ ens: ⁊ intelligit̃. q. idẽ ens sibi succederet. q. primo fundet potẽtiã deinde sit termin⁹ potẽtie: qd̃ nõ est nisi ꝑm intellectũ cõcipienten idẽ. Nã qñ nihil est in re nõ est idẽ: nec aliud: qz ille sunt differẽtie entis: sic g̃ potentia q̃ est dr̃ia entis inq̃ztũ ĩtelligit̃ determinat sibi ꝓ fundamẽto eẽntiã ĩtellectã: que eadẽ postea ẽ: nõ entitas aũt: nec in re: nec in ĩtellectu aliqd̃ sub̃m sibi determinat. Et ꝓ tanto vr̃ ens in potẽtia magis ens q̃z negatio entis: sicut p̃uatio videt̃ magis ens q̃z negatio: vñ p̃uatio ponit̃ termin⁹ mot⁹ naturalis: negatio nõ: sic enti in potẽtia intelligit̃ succedere ens: sz nõ sic nõ enti absolute ꝑm illos q ponunt eẽntiã nullã hr̃e entitatẽ oĩno: nisi qñ existit actu: videt̃ hec via scd̃a ꝓbabilis: ⁊ maxime si ponat eẽntiã et eẽ nõ differre nisi rõne: tũc eni videt̃ necessario ꝯcedendũ ꝙ potentia eẽntie vt fundamẽti: ad esse vt ad terminũ nõ põt eẽ nisi relatio rõnis: qz ñ est ĩter distincta nisi rõne tm̃ sicut idẽtitas. Scd̃m viã istaz ⁊ argumẽta superi⁹ mota. s. 2m ⁊ 3m: ⁊ etiã duo postea ĩducta ꝯtra rñsiones ad illa: ⁊ q̃rtũ argumẽtũ p̃ncipale ad qõnez nõ hñt difficultatẽ. ¶ Nec restat nisi rñdere ad illud d̃ creatiõe: diceret̃ ꝙ illa ẽ rel'o rõnis: ⁊ sufficit ꝙ sibi corrñdet rel'o rõnis. Si arguit̃ d̃ agẽte naturali ĩ quo est rel'o realis ad effectũ ꝓductũ: et eadez ꝓcessit ad ꝓductionẽ: diceret̃ ꝙ nõ al'r eadẽ: nisi sicut ens in potentia: ⁊ ens in actu sunt idem iuxta modũ preexpositum.

Alterius ad ãpliorẽ notitiam habendã de potentia: vt est dr̃ia entis ad ĩtellectũ mltoꝝ que dicunt̃ de potẽtia: ⁊ in isto. 9. et alibi a pho sciendũ est ꝙ illa nõ diuidit̃ in potẽtiã añ actũ ⁊ cum actu: qz opposita est actui: ⁊ ita nulla est cũ actu. Sz tm̃ añ actũ. Nec diuidit̃ ꝑm qd̃ est termini: ⁊ ꝑm ꝙ est fundamẽti: vt p̃mo modo dicat̃ obiectiua: scd̃o modo subiectiua: qz eadem est potẽtia sub̃m ⁊ terminũ diuersimode denominãs ꝑm ꝙ dictũ est supra. Sz cũ potẽtia dicat ordinẽ alicui⁹ in quo est ad actũ ꝑm ꝙ talis ordo variat̃ distiguitur: ⁊ ꝓporcr̃ potentia. Habitudo aũt potentie ad actũ: quedaz est ad actum formalez respeccu illius in quo est potentia: quedaz nõ. ¶ Et de hac secunda dicetur infra. qõne. 4. ad p̃mũ argumẽtũ.

¶ De p̃ma

¶De ꝑma nūc est dūm. cum aūt oīs actus formalis sit eē extēdēdo eē ⁊ eē aliquod ꝑt esse alicui⁹ vel simplr vl ꝑm gd: siue ꝑꝓz vel siue nō ꝑꝓriū: sed q̄si extrinsecū: sed h̄ erit ꝑmaria diuisione duplex potētia. q̄dā ad eē ꝑꝓriū ⁊ simplr illius q̄ d̄ in potētia ⁊ alia ad eē extrīsecū q̄si ⁊ ꝑm gd illius q̄ est in potētia ad illud eē. ꝑma est cuiuscunq; eēntie subst̄ātialis vel accidētalis ad ꝑꝓriū eē. ⁊ fūdatur i illa eēntia. cuius est illud ꝑꝓriū eē. ita. n. eēntia accītis vel albedinis ē in potētia ad ꝑꝓriū eē suū: sicut essentia aīe creande ē in potētia ad suuz eē. ¶Et h̄ ꝑꝓrissime est dīa entis. ⁊ ꝑōt dici potentia obiectiua. quatinus totū ē in potētia ad exīstiā. ⁊ nō in actu: tā subm ei⁹ q̄z terminus. ⁊ de hac locū h̄nt tria dubia superius mota ⁊ soluta. 2ª nō est cuiuslibz entis: q; nō est nisi illius q̄ ꝑter eē ꝑꝓriū natum ē recipere aliud eē ab alio. ⁊ ita q̄ nō habet illud. ē in potētia ad illd. verbi gīa corꝑus nō albū est in potētia: vt sic: nō simpliciter: sed vt sit albū q̄ est eē eius ꝑm gd ⁊ extrīsecū. Et ita ꝑōt dici subiectiua: ⁊ sic intelligēdo subiectiua potentia ⁊ obiectiua potētia non sūt vna potētia diuersimode ꝓsiderata: sed due: q; in duobus lz ad eundem terminū ac ꝑ hoc. nō ita due. sicut 2ᵉ. obiectiue sunt due. ¶Alia q̄ppe est potentia in albedine futura fundata ad ꝑꝓrium esse suū. ⁊ alia in corꝑe ad illud idē eē: nō vt suū eē. ſ. corꝑis nisi quasi ꝑm gd ⁊ extrīsece ꝓxima potētia: siue passiua nō diuidīt in eēntialē ⁊ accidentalē nec ꝑpinquam ⁊ remotā: q; in quacūq; eēntia nō exīstēte ē eque ꝑpinqua ⁊ eque eēntialis potētia ad ꝑꝓriū eē eque dico ꝑportionabilr. Sz diuidīt illa potētia in potētiā q̄ est ad actum purū: ⁊ que ē ad actū mixtū potētie. Scōz eni diuerᵗᶜᵐ eēntiaz potētia est ad actum diuersimode recipiendū. q̄nq; simul totū sicut eēntie ꝑmanētiū nate sūt recipere eē quādoq; successiue: ita q; semp cū actu terminante potētiā ſtet potētia ad vlteriorez actū: sicut in successiuis. ita q; ibi nūq; potentie sil̄ succedit actus oppositᵒ. Hāc diui- 4.11.
sionē potētie in. 5. ca. huiᵘˢ. 9. Arī. ponit ibi aliter āt ⁊ ifinitū tē. ¶Scōa potētia. ſ. subiectiua diuidīt etiā ꝑm modū reductionis ꝑme potētie ad actū. ſ. simul vel successiue sicut ⁊ ꝑma diuidebaī. Mā sicut aliqua essentia iformās aliā reducitur ad eē ꝑꝓriū simul vel nō simul. Ita ⁊ formatū reducit ad idē eē. q. partticipatū. Diuidīt aūt ita secūda simlr ꝑm diuersos modos: qbᵘˢ aliquid ē informabile illo q̄ est in potentia ꝑmo mō. Alr. n. mā est informabilis a forma iducenda ꝑ generationē. Alr subm ab accidēte iducendo per motū. Ita q; potentia materie ad eē cōmunicatū sibi a forma ꝑōt dici subst̄ātialis. Et q; ad eē subale i se ⁊ q; illud cuius ē illud eē per se facit vnuz cum mā que est in potētia Potentia aūt subiecti ad eē sibi cōmunicādū ab accidente ꝑōt dici accidētalis: ⁊ q; ad eē in se accidentale: ⁊ q; illud nō facit vnū per se cum subiecto: q̄ est in potētia: vt ꝓz. ¶Jtē ꝑtra q; potētia dicta diuidīt in ꝑpinquā que .ſ. per vnā trāsmutationē reducitur ad actū. ⁊ in remotā: que. ſ. nō ꝑōt reduci in actum nisi per multas trāsmutatiōes medias. Et de illa diuisione potētie tractat phs. ca. 6. huius libz. Quādo aūt tē. ¶Jtē aliqd est in potētia ꝑma q; ſ. ipsū totū est informabile ab actu ad q̄ est potētia aliqd nō ꝑmo: sz per partē que sola informabitur. Et hec vel altera maᵗᵉ. ⁊ sic hō ē in potētia ad scientiā: que solūz aīam informabit manente tū corꝑe: aūt altera parte corrupta. ⁊ sic ignis est in potentia ad eē forme aque sibi cōmunicādū. ⁊ hoc corrupta forma ignis. Et iste diuisiones. 4. posite potētie subiecti ue possunt seinuicem subdiuidere quādo q; sicut patet intuenti. T.C.13.

Visa itaq; diuisione

potentie ꝓsidēāda sunt q̄dam de potētia ista metaphysica in cōi. Et quedā q̄ de hac potētia: ⁊ q̄ d illa dicunt. Primū ē q; neutra potētia ꝑdicta. ſ. nec subiectiua: nec obiectiua manet cū actu: q; sibi opponit ꝑm q; vtraq; nūerat ꝑm numez actuū. Sicut vīr rel'o ꝑm p se terminū. Et ex his sequit 3ᵐ q; poᵃ subiectiua in q̄cunq; siue in materia siue in subo aliquo: nō est eadez eēntialiter illi in quo ē: q; illud in quo est. manet cū actu. ⁊ non nūerat. Et 2º. rō est ad h̄ q; illud in quo ē. est absolutū. potētia nō. ¶Sed nūqd ista poᵃ ē aliud ab illo i quo est. ¶Rño. dicere t aliqs q; ens in actu. et

ens in potētia nō cōnumerant̄ iter se sz vl̄ entia in actū iter se: vel entia in po^a iter se. idē.n.⁊ aliō diuidūt ens: sz iā diuisū p actū ⁊ potētiā. ita ꝙ aliqd idē mēbrū diuisionis per actū ⁊ potētiā p̄supponit̄ diuisioni per idē ⁊ diuersum. ⁊ tūc potētialitas: nec ē idē subto in quo est: qd est in se aliqd ens actu ⁊ potētialitas nō: nec aliō. ¶ Alr̄ posset dici ꝙ potētia qualē hz idētitatē. ita ē aliud: sed nūqd ad ipsaz est potētia alia vt sic eat̄ in īfinitū. Pz ꝙ nō qñ ipsa iest: sz semp inest: nisi qñ īpossibile ē ipsam iesse: ⁊ tūc nō est potētia ad ipsam: qr ad ipol̄e nō ē potētia. Sed quō semp iest: cū qñqz īsit act^9 cuz quo non stat potentia. ¶ Rño. cū actu illo stat potētia ad aliū actū nō ad istū: nec quādo iest pol̄e ē iesse potētiā ad istū. h̄ sup primo phy^r diffusius hz locū. ¶ Quartū ē de cōparatiōe istaꝝ potētiaꝝ adinuicē: ꝙ nō maiorē entitatez dicit de rōne sua formali potētia subiectiua q̄z obiectiua: qr vtraqz ē ad eundez terminū sine cui^9 entitate neutra ē ens. ¶ Cōtra. q̄re igit̄ subiectiua sp fūdatur in exñte. ⁊ obiectiua in nō exñte. videtur.n.ꝙ relationib^9 eq̄ paruā entitatez habentib^9 sufficiāt fundamēta eque paruā entitatez habentia. ¶ Ad illud pōt rñderi multiplicit̄. Dr̄ vno mō ꝙ falsū supponit̄ de potētia subtiua. Nam si aliqs toi^9 ignis crearetur: posset dici ꝙ ante ei^9 creationez nō tm̄ fuit pō obiectiua in eēntia ignis ad suū esse. Sed ēt potentia subtiua in mā illa creanda ad formā illā creandā sicut si mā iam eēt creata. Et si ita est: tunc qñ ipsa potētia subiectiua est in exñte. hoc ē p accidēs qr non inq̄ztuz exñs: sz per se in eēntia cui accidit existere inq̄ztum fundat talē potētiam: sicut scia' per accñs est in hoīe albo. sz hoc nō placet de potētia passiua: sicut nec ignis creandus videt̄ hr̄e potētiā actiuaz nisi per accñs ī potētia que per se est ad eē eius quā ꝯseqtur potētia actiua. ¶ Tūc aliter pōt dici. ꝙ sicut priuatio nihil formal̄r īcludit nisi negationē: qr ē necessario ꝯtracta ad gen^9 reqrit subm: ꝙ negatio in cōi nō requirit. ita nihil entitatis formal̄r īcludit potētia subiectiua: sicut nec obiectiua. Sed qr ē determinatus ordo: non ad eē ꝓprium illius in quo est: sz quasi extrinsecū iō p̄supponit̄ in illo in quo ē eē ꝓpriū. Nō enī videtur potētia ad eē extrīsecū nisi īreducto iā ad eē ꝓpriū. Sed ista rō lz sit ꝓbabilis: tñ nō cogit: qr in eodē creādo qd pōt aliquo īformari: bñ posset poni ordo illarum potētiaꝝ: vt ꝙ obiectiua eēt p̄or. ⁊ oz ipsam p̄us reduci ad actū q̄z subiectiuā reduci ad actū: nō tñ p̄us q̄z subiectiua ineēt. Exemplū de calore ⁊ siccitate in igne. ⁊ eorum effectibus. vtraqz rño tenet eque paruam entitatem in vtraqz. ¶ Quītū ē: ꝙ subiectiua ē illa q̄ ponit̄ in diffōne mot^9 nō q̄ est ad motū: sed q̄ ē ad terminū ei^9: nā ante motū est potētia ad motū. ⁊ ita euacuat̄ cum mobile īcipit moueri: sicut .s. nata est euacuari nō tota siml̄: sz successiue: ⁊ respectu hui^9 potētie motus ē actus: sed cuz illo actu stat potētia ad terminū: que vel ante motū nō īfuit: vel ꝙ magī credo de illa potētia subiectiua metaphysica prius infuit: sed nō reducit̄ ad actū īmediate per agēs nāle: nisi illa ad motū prius reduceret̄ simpliciter: tñ ꝯsiderādo ambas illas potētias: vt ad metaphysicū spectāt. etiā cōparando ad subm in quo sunt: nullū videtur habere per se ordinē nec actus eoꝝ: vt possit actus vni^9 dici eē alicui^9 inquātum ē ī aliqua potētia vel alia a p̄ori: vel eadez differens s̄m cōpletū in termino: ⁊ īcōpletū s̄z illos q ponūt talē differētiā iter motū ⁊ terminum. de hac distinctōe quere sup 3° physicoꝝ. ¶ Sextū est qd due potētie ad ꝯtradictoria: siue ad q̄cūqz duo opposita īmediata circa aliqd susceptiuū nō pñt siml̄ stare in illo susceptiuo: qr illa potentia nō est cum actu ꝓprio. pz. ⁊ qñ ille act^9 ꝓprius nō inest: oppositus iest ergo ⁊c. Nō tamē istō sextū accidit pp oppositionē potentiaꝝ. q. sic opponātur iter se: sicut act^9: quoꝝ sunt: qd pz. Nā ꝯtraria me^ta nō minus opponūtur q̄z ꝯtraria īmediata: tñ potētie ad ꝯtraria mediata simul sunt in subo qñ est sub forma me^a. multa aūt possunt de potentia dicta verificari que nūc pretermitto.

Ad argumenta p̄me qōnis. ¶ Ad p̄mū dōm ꝙ ꝓcedit de potētia logica. ⁊ qñ ꝯfirmatur per diffōnē pol̄is positā scdo ca. illa est diffinitio pol̄is logice. Qd pz: qm̄ post illā diffōnē ꝓbat ex ea. ꝙ si añs ē possibile ⁊ ꝯñs. ꝙ pz nō eē itelligendū nisi de potē-

tia logica. Et ad 2m dōm q̄ bñ ꝓbat q̄ diuisio entis ꝑ actū ⁊ potētiā nō est disio gñis ꝑ dr̄ias eēntiales: qd̄ cōceꝰ. Sed ē magis subiecti per passiōes oppositas: q̄ dicūt modū illius subti qualis est diuisio linee ꝑ lineas rectas ⁊ curuas. ¶ Ad 3m dōm q̄ ꝓcedit de potētia q̄ ē ꝑncipiū: nō qd̄cūq̄: sz passiuum de quo dicet̄ in qōne sequenti. ¶ Ad 4m dōm: q̄ licet ens in potētia nō sit ens: ita simplr̄: sicut ens ī actu. ac sic rō pol̄is diminuat ens: nō tamē oīno destruit rōnem entis. bene aūt tale determiuās pōt habere rōnē diuidētis. ita enī ē ī diuisione enis per vnū ⁊ multū: q̄ multū ꝑm suā formalē rōnem īquātū opponit̄ vni. diminuit ens licet non oīno destruat. Sed si teneat̄ alia via superiꝰ dicta de potētia oīno qd̄ destruit ens. ⁊ q̄ nō ē rel̄o nisi rōnis. tūc illud argumentū ē cōcedendū. ⁊ est .q. diuisio al̄is per viuum ⁊ mortuuz: cū diuiditur ens ꝑ actum ⁊ potentiam.

Ad primum argumentuz scd̄e qōnis pz q̄ maior ē v̄a de correlatiuis. hic tm̄ alteꝝ ē relatiuū. ¶ Ad 2m dōm q̄ minor ē v̄a de potētia: vt est ꝑncipiū speciʳ passiuū nō de potētia opposita actui: pz ex scd̄o nōbili supra. ¶ Ad 3m patebit in sequēti qōne quō potētia actiua īquātū ꝑncipiū nō absolute: sed ꝑm trāsmutatiuū dr̄ ad passiuū. Sz potentia de qua ꝑdictū est ēt vt īuenit̄ in potētia actiua tm̄ dr̄ ad actū. ¶ Ad 4m posset dici q̄ rel̄o potētie nō est determinati gñis: sz trāscēdēs: ⁊ ita etiam posset dici de rel̄one ꝑncipij ⁊ cāe de qbus minus vr̄: nec cadūt ille rel̄ones sub aliquo mō illoꝝ q̄ ponuntur in .5o. huiꝰ. Al̄r pōt dici q̄ oīa trāscēdētia ꝑter ens sūt determiati gñis qdditatiue sumpta: licz d̄noīatiue sūpta sint trāscēdeutia. q̄z .s. oīa d̄noīant. De hoc q̄re in .4. huius in .q. de vno: an significet idem enti.

Quod qdē igitur multipliciter potentia ⁊ posse determinatū ē a nobis ī alijs. Haꝝ āt quecūq̄z quidē equiuoce dicūtur potētie ꝑtermittātur. Te. cōmen. ij. Questio. III.

q **Veritur** de potentia ꝑm q̄ dr̄ ꝑncipiū. vtrū sufficiēter diuidat̄ a ꝓbo? Et vr̄ q̄ nō q̄z sicut gñans primo generat nō aūt forma qua generat: ita vr̄ illud eē ꝑmo ꝑncipiū qd̄ ꝑncipiat: nō quo ꝑncipiat. ergo īsufficiēter Arist. diuidit ꝑncipiū cū nō diuidat nisi in illa q̄bus ꝑncipia principiāt: vt ex modis quos ponit pz. ¶ Cōfirmat̄: q̄z cū ꝑncipiuz qd̄ ⁊ quo nō sint idem simplr̄: vr̄ q̄ ꝓpria rel̄o vtriusq̄z ad ꝑncipiatū sit alia: q̄z rel̄o diuersificat̄ ꝑm diuersitatē fundamēti. ¶ Item de actiōe ⁊ passiōe ꝯsiderat nālis: sicut pz ex .3. physicoꝝ. ⁊ ꝑmo de gñatōe. ergo ⁊ de ꝑncipio actiuo ⁊ passiuo: vel ergo nlla potētia: vt ē ꝑncipiū ꝑtinet ad metaphycum: vel est alia potētia ꝑter modos h̄ positos: q̄ oēs ꝑtinēt ad agere ⁊ pati. ¶ Item nō videtur alia potentia q̄ est ꝑncipiū bene faciendi ⁊ patiēdi ab illa q̄ est simplr̄ ꝑncipium faciendi ⁊ patiēdi. ergo male distīguitur ab illa. antecedēs ꝓbat̄: q̄z sicut potētia est ꝑncipiū absolute ita bona siue perfecta potentia est ꝑncipiū bene. potentia autem ⁊ potentia ꝑfecta nō sūt alia potētia. ¶ Itē potentia īmotiua siue que est principium resistēdi trāsmutāti in peius: aut ē ꝑncipium resistendi: q̄z est ꝑncipium ꝯtra agēdi: aut precise sine omni ꝯtractione resistēdi q̄z est ꝑncipiū qescendi in tali perfectione. Exēplum de primo. calor intensus resistit frigido. Exēplū scd̄i. durities resistit scidēti. Si ꝑmo mō nō videt̄ alia potētia q̄z actiua. ergo male distinguit̄ contra eam. Si scd̄o mō. male poneret̄ sub potētia: q̄z non est ꝑncipiū. Nam nō habet aliqd̄ ꝑncipiatum: nihil .n. ꝑncipiat̄ a duritie ꝑ hoc q̄ diuidens nō pōt durū diuidere. ¶ Itez .5. huius dicit Aristo. q̄ quotiens dicitur causa. totiens ⁊ principium. ergo quatuor debēt esse potentie correspondētes quatuor causis. Omnes autez hic posite videntur correspondere duabus scilicet agenti ⁊ materiali. ¶ Confirmatur ratio. sicut eniz agēs ⁊ materia habēt ꝓpriam rationem principiandi: quare non similiter forma ⁊ finis. ¶ Ad oppositum ē Aristo. hic ⁊ in quīto capitulo de potentia.

T.c.15. ⁊ inde.
T.c.46. ⁊ inde.
T.c.1.
T.c.2. ⁊ inde.

T.c.17. Quecũq; aũt ad eandẽ speciem: oẽs principia q̃dã sunt: ⁊ ad primũ vnũ dicũtur: qd̃ ẽ principium trãsmutationis in alio: inquantuz aliud ẽ. Tex. cõmenti.ij. Questio .iiij.

Queritur iuxta h̃ d̃ descriptionibus potentiaꝝ. Arguit̃ specialr̃ de potẽtia actiua. q̃ ĩconuenienter describat̃. p̃mo cõtra hoc q̃ dr̃ p̃ncipium: qꝛ si ẽ p̃ncipiũ. ergo nõ agẽs nõ hẽt
T.c.5. potẽtiã actiuã. ꝯñs ẽ falsũ ſm Aꝝ. 3°. ca. cõ
⁊ inde. tra megaricos. ꝓb°. ꝯñe. nõ agẽs nõ habz
T.c.3. p̃ncipiũ in actu: qꝛ illd̃ sil̃ est ⁊ nõ est cum p̃ncipiato in actu. ex .5. huius. Nec hz p̃ncipiũ in potẽtia: qꝛ oĩs potẽtia ẽ ad aliquẽ actũ eius: qd̃ ẽ in potẽtia: sicut pz ex p̃cedẽtibus: taz de obiectiua q̃z de subiectiua. nõ agẽs autez potẽs agere: nõ ẽ in potẽtia ad aliquẽ actũ sui: qꝛ tũc trãsmutaret̃ qñ ageret. Si dicat̃ q̃ actm̃ qñ nõ agit est in potẽ
li.1.ca.1. tia ad actũ alterius. puta affect°. ¶ Cõtra. i de somno ⁊ vigilia. cui° est potẽtia ei° ẽ actus. ⁊ similr̃ seqtur tũc. q̃ potẽtia de qua in p̃cedentib° dictũ ẽ. s. que opponit̃ actui. nõ sufficiẽter diuidat̃ in potẽtiã obiectiuaz et subiectiuã. erit. n. preter istas potẽtia 3ª. nõ ad aliquẽ actũ ipsius qd̃ ẽ in potẽtia: sz ad aliqd aliud ab ipso. ¶ Itẽ ꝯtra hoc q̃ dicitur trãsmutãdi alid̃: qꝛ ex hoc sequeret̃ q̃ potẽtia creatiua nõ esset actiua: qꝛ nõ transmutat aliud vl̃r. etiã sequeret̃ q̃ potentia actiua nõ abstraheret a motu ⁊ mutatione ⁊ ita nulla ꝑtineret ad metaphysicũ. nec ꝑ ꝯñs aliq̃ ꝯsideratio cause efficientis ad ipsum ꝑtineret. ¶ Itez 3° ꝯtra hoc qd̃ dr̃ alid̃ p° arguit̃ sic: qꝛ tũc oĩs potẽtia actiua esset
T.c.16. factiua: qd̃ vr̃ esse ꝯtra ĩtentionẽ Aꝝ. infra cap. 7. diuidẽtis potẽtiã in factiuam ⁊ actiuam. cui°. s. vltimus finis ẽ vsus. ⁊ non aliqd factũ. ꝯña pz: nã actiua stricte sũpta nõ trãsmutat aliud ſm Aꝝ. ibidẽ: qꝛ actio manet in agẽte. ¶ Itẽ 2° ꝯtra idẽ: illud alid̃ ẽ trãsmutabile: sicut pz: sz trãsmutabile non vr̃ ponẽdũ in diffõne potentie actiue: nisi tãq̃z correlatiuũ: nõ ẽ aũt ei° correlatiuum ꝓbo: qꝛ oĩs po° dr̃ ad actũ. nulla igit̃ ad aliud correlatiuũ. ¶ Si dicat̃ q̃ potẽtia q̃ dr̃ ad actũ. nõ est ista q̃ est p̃ncipiũ de qua mõ est sermo. ¶ Cõtra. saltẽ hz ꝓpositũ: qꝛ p̃ncipiũ per se dr̃ ad p̃ncipiatũ: transl̃e aũt nõ est p̃ncipiatũ respectu potẽtie actiue: qꝛ p̃supponit̃ p̃ncipiato ei°: vt ex ipso trãsmutabili illd̃ p̃ncipiatũ causet̃. g̃ ⁊c̃. ¶ Consimilr̃ põt argui ꝯtra descriptionẽ potentie passiue. ¶ Ad oppositũ est Ari.

Hic sunt videnda. 4. p̃mo quõ põ vt p̃ncipium dr̃ ꝑtinet ad ꝯsiderationẽ metaphy. 2°. qd̃ importat̃ noĩe potẽtie sic sũpte. 3°. de diuisione ei°. 4°. de rõnibus diuidẽtiũ. ¶ De p̃mo sciẽdum q̃ cũ ꝓpter aliud eẽ. ⁊ eẽ ꝓpter quod aliud est sint ꝯditiones entis absolute nõ ꝯtracti ad metaphysicũ vel nãlez. ⁊ ille sũt relationes cãti ⁊ cãe. Seqtur q̃ ad metaphysicũ ꝑtinet ꝯstr̃e cãm ⁊ causatũ. cunq; 4. genera causaꝝ distinguãt cãm per hoc q̃ causatũ alr̃ est per qd̃libet illoruz absq; hoc q̃ descẽdat̃ ad motũ vel quãtitatẽ. seqtur q̃ oĩa genera causaꝝ pertinẽt ad metaphysicũ. ꝯferre. n. ad esse alicuius: vt pars essentialis eius ⁊ h̃: siue actualis siue potẽtialis: pz q̃ non ꝯtrahit ad motum. Et iste sunt spãles rõnes cãe formalis ⁊ mãlis. d̃ qbus tractat phs in. 8. ⁊ quõ ex eis fit vnuz
qꝛ h̃ actus ⁊ illud potentia: oẽ etiã bonum T.c.13
ad qd̃ aliud ordinat̃: pz q̃ non ꝯtrahit ad motũ. ⁊ h̃ est rõ cause finalis de qua loquitur Ari. in. 12. mouet aũt vt amatũ ⁊c̃. ⁊ alibi. perscrutãdũ aũt ⁊ qualr̃ habet toti° nã T.c.3
bonũ ⁊ optimũ. ¶ De efficiẽte videret̃ q̃ T.c.5
nõ abstraheret a mutatiõe ⁊ motu: sz licet h̃ verum esset quo ad ꝯuertibilitatez in re q̃ nullũ esset efficiens qn efficeret per motum vel ꝑ mutationẽ. tñ de per se rõne efficientis: non est veꝝ. Naz si ĩtelligat̃ aliqd dare esse sine h̃ q̃ intelligat̃ aliqd moueri vel mutari certũ est q̃ dans esse tale ĩtelligitur habere rationem cause respectu producti: ⁊ nõ alteri° q̃z efficientis sicut ratio vnius qd̃ est compositũ ex actu ⁊ potentia ſm se non ꝯtrahit ad motuz: sed ꝑtinet ad metaphysicũ: licet nunq̃z tale vnũ eẽt nisi per motũ vel mutationem potentialis. ita in ꝓposito. p̃dicta tamen quatuor gña cau

sarum ꝯtracta ad naturalitatē. puta īquantum sunt ꝓpter que aliqd hz esse nāle: vl' īquantū ꝓpter illa mō naturali aliqd hz eē pertinēt ad ꝯsiderationē physici. vñ falsuz est: vt videt aliquā cām excludere a ꝯsideratiōe metaphysici vl' etiā nālis: licz diuersimode eas ꝯsiderēt mō p̄dicto. Et sic̄ dictum est de causis: ita itelligēdū est de p̄ncipijs siue principiātibus. sine quibus alia principiant: cuiusmodi dicuntur potentie vt patebit in secundo ar°.

De quo sciendum ē ꝙ ab eodez abstracto qñqz dicunt plura denoiatiua q̄ scilicet nata sunt denominare diuersa ad que diuersa habz habitudinez illud quod per abstractū signat. ¶ Posset in multis exēplificari si ꝓlixitas ñ obstaret. sic ab ista rel'one. s. que dr̄ p̄ncipiatio signata in abstracto diuersimode denoiat illud qd̄ p̄ncipiat. ⁊ illud quo p̄ncipiat: qz illud quo īmediate: ⁊ illd̄ quod me^te. Et s̄m hoc p̄nt duo denoiatiua istis appropriari: vt. s. illd̄ quo dicat p̄ncipiū. ⁊ illud qd̄ dr̄ principians. videt aūt p̄ncipiū esse. q. abstractū respectu eius qd̄ est p̄ncipiās. Sicut. n. calor est quo calidū ē calidū. ⁊ ita respectu eius abstractū. ita p̄ncipiū ē quo principiās p̄ncipiat. Tamen s̄m veritatem principium est denominatiuū: qz īpossibile est rel'onē pure in abstracto significatā de aliquo absoluto p̄dicari: qz tūc diceret in qd de ip̄o. calor aūt dr̄ eē principiū. lz nō p̄ncipiatio. ¶ Pz itaqz ꝙ principiū īportat essentialit rel'onē p̄ncipiatiōis. ⁊ hoc in cōcreto: vt. s. natū est cōcernere īmediatū suū fundamētum: qd̄ ē quo: nō aūt remotū siue subm ꝙ nō est quo. ¶ Et hoc itelligendū ē vbi qd̄ ⁊ quo distinguuntur aliquo mō realr. In oino aūt simplicib⁹ vbi idē ē re qd̄ ⁊ quo: tm̄ dr̄ns rōne. ¶ Idem ibi dicitur principium ⁊ p̄ncipians: siue aūt idē dicat principium ⁊ principians vt in simplicib⁹ siue aliud aliquo mō: vt in cōpositis eandez tn̄ rel'onē quā principiatio īportat: importat vtrunqz istoꝝ ꝯcretoꝝ: licz aliquo mō inquātū illa eadē diuersimode cōcernit fundamentū ⁊ subm. sicut similitudo eadē denoiat sortē q̄ est similis s̄m albedinē: ⁊ albedinē s̄z quā est similis. Si tn̄ esset aliqd̄ cōcretū impositū quo albedo posset denominari inq̄ztū est quo aliqd assimilatur. ¶ Consimiliter oino dd̄m ē de potētialitate potētia ⁊ potēte ꝙ eandē rel'onē important. Primū in abstracto. alia duo in concreto: sz diuersimode s̄m ꝙ illa rel'o nata est diuersimode denoiare fundamētū ꝓximum ⁊ remotū siue subm: sicut aūt alia cōcreta cōmuniter accipim⁹ ꝑ subtis inquātum hñt tales formas. ita frequēter qñ dicimus potētiā nō itelligimus de respectu: sed de illo in quo fūdatur respectus: sz an potentia īporter ita cōmunē relationem sicut principiū siue causa: dubiū est. ¶ Et h̄ tāgit z^m argumentū ad primū qōnē. ¶ Diceret aliqs ꝙ sic. ⁊ ꝙ ita potētia ꝯuenit forme ⁊ fini: sicut efficiēti ⁊ māe: licet nō sit cōsuetū illis causis attribuere nomē potētie forte: qz in eis nō distinguit quod ⁊ quo. ¶ De forma pz ꝙ sit simplex. De fine similiter vr̄ si finis ponat operatio. cuius eē ē simplex. Sed tūc nō videt ꝙ nomē potentie deberet attribui māe p̄me: quia nec ibi distinguit qd̄ ⁊ q̄: nisi forte rōne: sicut nec in forma vel in fine. ¶ Aliter posset dici ꝙ s̄m p̄dicta supra in p̄ncipio sol'onis p̄me qōnis ab vno significato potētie videt nomen translatū ad aliud sigñatū ꝓpter ꝯuenientiā inter illa: qz. s. nihil habet moduz eēndi potentialez formal'r: nisi quia aliqd̄ principiū est potentiale respectu eius. p̄ncipium aūt potentiale respectu principiati tm̄ pōt esse duplex. s. efficiens ⁊ mā: forma enī nunq̄z p̄cedit cōpositū: nec per ipsum tanq̄z per p̄ncipiū potētiale posset cōpositum eē in po^a. Simil'r nec finis q̄ztum ad eē in re. ¶ Et ideo forte vt potentia signat principiuz nō est īpositū generaliter omni p̄ncipio siue cause. Sed tm̄ p̄ncipio actiuo: qd̄ est quo efficiens pōt efficere. ⁊ p̄ncipio passiuo qd̄ est quo ex aliquo pōt fieri aliqd. ⁊ p vtrūqz istoꝝ p̄ncipiatū est ī potentia. ¶ Nō opz ꝯtendere de noie cui sit īpositū. qz loquendū est vt plures: ex. 2. topicoꝝ. ¶ Si qs velit p̄mā viaz tenere per dissue^nem excusat: nō oz laborare ad cōtra arguendū. ¶ Scd̄a via videt de itentione philosophi qui de ipsa potētia nō loquit īquantuz est p̄ncipiū: nisi vt pertinet ad duplex genus cause. Et rō ad hoc assignata

capl'o. 6.

translatione videtur satis congrua.

Sciendum tamē scdo ꝙ̄ tum ad istū articulū ꝙ pncipiū nō tm̄ hz rel'onez ad pncipiatū: ⁊ tale pncipiuz ad tale pncipiatum. puta efficiēs ad effectū: mā ad materiatū. ¶Sed etiā vnū pncipiū respectuz habet ad aliud pncipiū: qz siue sint extrinseca: siue itrinseca. hec ⁊ illa mutuo nūq̄z cānt nisi iter se aliquo mō vniātur ⁊ cōcurrant: qz nulla vna sufficit ad causandū illō qō dependet a multis causis eēntialr. Quo mō vō quatuor cause ꝑcurrūt in causādo idē. ⁊ quō ordinant eēntialr in cāndo. ptz pl'one. 9. ca. 2. in tractatu de pmo pncipio Et ille due rel'ones sunt oino alteri⁹ rōnis ⁊ pūt ambe fundari in eodē ab^to. imo necessario fundātur q̄ eēntialius vel pus nō est mō qō. potētia ergo si ipoztet illos duos respect⁹ in q̄cūq; cā. hz est equoce: ⁊ pro
Li.c.20. vtroq; ex pmēdo vr nomē accipi: q̄nq; ab Az. verbi gra de po^a actiua exēplificat. 5°. li. ca. de ad aliqd. vt calefaciēs ad hoc ꝙ calefit ⁊c. Et paulo post: qō fecit ad fcīm: ⁊ facturū ad faciendū. sicut. n. pr̄ dr̄ filij pr̄: cōstat ꝙ calefactiuū ad illud qō calefit: nō dr̄ vt pncipiū ad pncipiatū. Sed vt pncipiuz puta actiuū ad passiuū ex qbus segtur vnū pncipiatū ad qō ambo dr̄ hz pr̄ ad filium non sic dr̄: nec factuz ad faciendum vt ad pncipiū: hz vt ad pncipiatū: ⁊ tm̄ ambo exē pla ponit pzo scdo mō ad aliqd: q est hz potētiā actiuā ⁊ passiuā. In hoc ēt pz exēplū: quō pncipiū passiuū dicit Az. hr̄e potētiā passiuā respectu alteri⁹ pncipij nō respectū pncipiati: hz respectu etiā pncipiati hz potētiā inq̄ztum ex illo pōt fieri pncipiatum.
Li.c.22. ¶ Tm̄ in. 7. c. 3. hoc aūt ex quo fit quā dicim⁹
Li.c.8. mām ⁊c. ibi. ⁊. 12. h°. ca. 1. nō solū ꝑm accidens ex ente fiunt oīa potētia qdē ente: ex
Li.c.3. nō ente vero actu ⁊c. Et in. 8. ca. 1. mām dicō q̄ potestate ē hoc aliqd ē ꝓdicatio sinodoica. qz est in potētia vt sit pars ei⁹ qō est hz aliqd: ⁊ per hz totū hoc aliqd est in potētia: vt sic. hz etiā passiuū pzin^m r^m ad formam cui quo sicut cū pncipio itrīseco pncipio itrīseco pncipiat pncipiatū. Et de hz
Li.c.15. logtur. 8. li. ca. vltimo. q̄ iō vnū est ex materia ⁊ forma. qz hoc act⁹ illud pō: qō expositum est in vltima qōne sup. 8^m. Sed sic hz pō in tertia significatiōe sumit pter. s. duaꝑm quaz vnā notat rel'onē pncipij passiui ad pncipiatū: ⁊ ꝑm aliā ad pn^m actiuū: ita ⁊ actus qō est coꝛrīm potētie illo mō sumpte: equoce sumit ab illa rōne act⁹. de qua dcm̄ est in ꝑmis duab⁹ qōnib⁹ que. s. opponitur potētie: vt modus entis oppositi⁹ sibi. Nam actus illo⁹ dr̄ de forma inq̄ztū refertur ad mām cū qua pncipiat: ⁊ sil'sūt pō isto mō ⁊ actus: ⁊ sūt mutuo r'la: qz sic potētia hoc mō est respectu alicui⁹ actus: ita et iste act⁹ est alicui⁹ potētie act⁹. Tres ꝓdtiones oppōite sunt in pō ⁊ actu ꝑmo modo sumptis: qz nec vnū est in pncipio respectu pncipij inq̄ztum pn^m: nec sil'sūt nec sūt mutua. ¶Tm̄ de ꝑmo actu itelligit ꝙ forma est in actu qn̄q̄z: qn̄q̄z in pō oppōsita actui: sicut ⁊ cōpositū. Sz de scdo actu ⁊ pō nunq̄z forma est i pō: sed actus: et qn̄ est in potētia ꝑmo mō: adhuc ē actus scdo⁹. non potētia. Cōpositū aūt quādoq; exīstit: licz nō sit actus: tm̄ act⁹ est modus entitatis p. prie toti⁹: nō tm̄ entitatis forme. Forte cōmuniter nō curat de illa equocatiōe actus pp hoc ꝙ actus cōpositi ꝑmo mō pncipal'r est ab actu. secūdo mō ꝑm cōe dcm̄: licz nō sit ab actu secundo mō: nisi inquantum ille est in actu primo modo.

Ex dictis apparet tertio⁹ articulus sez ꝙ sufficiēter diuidit potētia in actuā ⁊ passiuā ꝑma diuisione ⁊ hoc itelligēdo passiuā triplic^em equocaz sez vt dicit relatiōem ꝑmo ad pncipiatum passiue: ⁊ scdo ad pncipiū actiuū: nō iquātum ē actiuū acti: sed inq̄ztū actu acti^m actuabilis: qz sic ecōuerso referr̄ pncipiuz actuum ⁊ passiuū. Et 3° ad pncipiū actuale: qō secū ꝙstituit cōpositū faciēdo vnū cum ipso. Sil'r itelligēdo actiuā duplic^em equocam sez ad pncipiatū actu: ⁊ ad aliud pn^m actuabile 3^am. s. ad formā forte nō oz ponere: qz sicut eadē rel'o actiui denominat formam agētis: vt quo etiā cōpositū: vt qō hz dicta in pncipio scdi articuli. ita ex pte pncipiati pōt dici ꝙ eadē rel'o geniti 3^i cōposito: vt qō respcū agētis ⁊ forme vt quo: hz ꝙ tactū est in. 7. in qōne de gñatiōe cōpositi. ¶De rel'onib⁹ istaz trium causarū ad finem non videtur multum necessariuz ad propositum pertractare.

Ex predictis ꝑz 4° articulus. nō eni diffinit pō actiua iquātum cōparaī ad ꝓncipiatuz ꝛ ió nec ꝑ ꝓncipiatū diffinit: sed diffinitur iquantū cōpatur ad aliud ꝑn^m: nō tñ i vlī iquātū actuabile quō ꝓtineret ad metaphycum: sz mq̄tū actuale sic. scz qz trāsmutabile. vñ ꝛ ꝑ trāsmutabile diffinitur. ꝛ ita illa diffō nō est me^ca. nec potētie actiue meta^cc ꝓsiderate. Sed phyca ꝛ po^c phyſice ꝓsiderate. Silr de rōne po^c passiue itelligēduz est. Nec valet 1^a ꝓna. i metaphyſica Ax. diffinit ß sic. g̃ h̄ē diffō metaphyſica: mlta eni in me^ca ponūtur ꝓtinētia ad phyſicā. ꝛ ecō uerso. ¶ Qualr. n. alr disputaret in ꝑmo phyſico ꝓz ꝓtra illā opinionem quā dicit a phyco ꝓtermittendā: nisi qz iduit formam me^ci in ar^o. Exēpla possent alia mlta adduci. ¶ Pōt tñ excusari Ax. quare talē diffinitionē ponit. ꝛ nō ꝑpzie metaphycā: fortē qz po^a hoc mō descripta manifestior ē. Et silr ex hoc pōt satis hr̄i rō potentie actiue: me^cc loquēdo dimittēdo illud qō ꝓtra hit ad nālitatē. ꝛ ponēdo gñaliº qō ꝓtinet ad metaphyſicū. Est aūt potētia actiua ſm eius vnā significationez metaphyſice ꝑn^m agēdi agibile scōm aliā: ꝑn^m actuādi actuabile. Potētia vō passiua ſm vnā eiº significationē est ꝓncipiū ex quo aliqd pōt mutari. Scōm aliā ē ꝑn^m actuandi passiue ab actu actiuo. ſm aliā ē ꝑn^m actuabile siue ī formabile ab actu siue a ꝑnº actuali

Ex predictis ꝑz solutio vtriuſ qz qōnis quō diuisio ē ī sufficiēs intelligēdo tm̄ qꝛ sit ꝑn^r in duo mēbra. alia. n. sub illis ꝓtinētur: vt dicetur rñdēdo ad. 4. ꝛ ad 5^m ar^m. ¶ Et ꝓ scōa qōne ꝑz quomō descriptiōes sunt conuenientes. ꝛ quomō debent intelligi.

Ad primum argumētum ꝑme qōnis ꝑz qꝛ ꝓncipium qō ꝛ quo nō distinguūt rōnē ꝓncipij ex scōo articulo. ¶ Et cū cōfirmat ꝑ diuersitatē fun^ti rñ ꝑz ex eodē: qz tñ vnū est fundamentū ꝛ aliud sub^m. ¶ Ad 2^m argumētum. actio ſm qꝛ fūdat in motu: ꝓsideraī ī 3° phyſico ꝓz: ꝛ ī ꝑmo de gnōne adhuc ptilarius ꝓsideratur. s. vt est iter cōtraria: nō vt iter terminos tñ: sz vt agēs ꝓtrariat patiēti: vt ꝑz ibi: qō nō opz accedere mūi ī alteratiōe vniuoca vel generatiōe vniuoca extēdendo ꝓtrarietatē ad formas subales. ¶ Rño. actiōis abstractioz est ſm qꝛ ꝑ agere itelligīt dare eē ſm qꝛ satis expositū est in ꝑmo articulo: ꝛ ab actione sic abstracta dr̄ po^a actiua: vt per se ptinet ad metaphyſicum: sz vt sic abstrahit: h̄ non diffinit. vt dcm̄ est ī. 4. articulo. ¶ Lū g̃ arguit qꝛ alī quis modus est ꝑter illos qui pertinēt ad agere ꝛ pati: si itelligaī agere ꝛ pati stricte: cōcedo. si abstracte: nō oz: vt dcm̄ ē: qz ꝛ illi sic sunt de ꝓsideratiōe metaphyſici. ¶ Ad 3^m ꝑz in scōa pte scōi articuli. quare nō distinguit potētia in tot: in quot ꝛ cā. ¶ Ad 4^m dico qꝛ in actione quacūqz bonitas nālis ē a bonitate ꝓncipij. ꝛ ideo sicut peedit ar^m: cōcedo qꝛ po^a agēdi sic nō est aliud a po^a agendi: sz ꝓtinetur sub ea. Et qꝛ Ax. ñ posuerit istū modū tāq̄z distinctū a ꝑmis ī re. Sed forte ꝑpter loquētes q appropriabant potentiā ad bene: sicut nomē ipositū cōi pōt eq̄uoce appropriari ꝓtento. ꝑz ī fine scōi cap. huī. 9. ipsiº bñ potentiā sequitur ea que est solū faciēdi ꝛ non ecōuerso. T.c.4. ¶ Q̄nqz aūt est in actōe aliqua bonitas accidētalis: ꝛ ista pōt ee ab alio ꝑnº. q̄z a quo est actio. sicut ponit bonitas mozalis iactu nostro a vtute: ñ a potētia tm̄ a qua ē actio ſm substantiam. Et sicut in saltādo bonitas accītalis est ab arte qua qs scit corpus apte mouere: licet ipsa motio sit a vtute naturali: sed quomodocūqz sit aliud ꝓncipium huius ꝛ illius absolutū hoc ad ꝓpositum pertinet qꝛ principiū actiuum bonitatis in actōe siue vt qō: siue vt quo non est modus ꝓncipij distinctº ꝓtra ꝓncipiū actionis in cōmuni: sz qñqz fit aliud realit ab aliquo determinato ꝓncipio determinate actionis. ¶ Ad quintū dōm qꝛ potētia immotiua a corruptiōe dicitur vtroqz modo tacto in arguēdo. Et qñ est ꝑmo mō: cōcedo qꝛ nō ē nisi quedā spālis potētia actiua inquātū. s. cōparatur ad corruptionē. Q̄ñ aūt ē scōo mō. tūc dico qꝛ nō accipit potentia positiue: sicut pbat ar^m: sed puatiue sz ꝓ carentia ꝓncipij passiui a corruptiuo. Et hoc vr̄ dicē Ax. in. 5. c. de potētia. aliqñ T.c.17. ꝑ hr̄e aliqd vr̄ tale ee: aliqñ ꝑ puari loqꝛ de posse corrūpi. Sed eodē mō pōt dici de nō posse corrumpi: qō aliquādo ē ta-

le ꝓ hẽre aliqd: vt in ꝑmo mõ: aliqñ ꝑ ꝑnarī vt i ſcõo mõ: licꝫ illud ꝑnarī nõ ſit qñqꝫ ſine hoc qꝫ habeaꝫ aliqua pfectio ꝓtraria illi quo ꝑnaꝫ: vel cõtraria ſimplr: vl ꝓtraria quantũ ad actũ patiẽdi corruptionem.

Ad argumẽta ſcõe qõnis ꝑmũ tãgit difficultatẽ hãc qũo poa vt opponiꝫ actui põt applicari ꝓncipio actiuo. Nõ. n. negãdũ ẽ illud qñqꝫ i potẽtia ad ꝓncipiãdũ: aliogn ſicut arguiꝫ t bñ: nõ agẽs nõ poſſꝫ agẽ. Q; ſi hoc nomẽ ꝑnm ꝑtet aptitudinẽ ad ꝓncipiãdũ: tũc qñcũqꝫ ẽ i actu pº ẽ actu ꝑnm: ſꝫ qñqꝫ i poa ꝓncipiãs. Si aũt nomẽ ꝓncipij ꝑtet idẽ qõ actu ꝓncipiãs: tũc qñ ẽ i potẽtia ad actũ 2m eſt in potentia ꝓnm. ¶ Hoc mõ vl dõm ẽ de alijs ꝓncipijs: t ſi nũqꝫ ſint in poa ꝓncipia. ſi nn figcm ꝓio mõ dicto: põt tamẽ oia eẽ in poa ꝓnma ſaltẽ illa que põt ꝓcedere ec ſua ꝓncipiata q̃ ſũt ꝺuo: vt dcm eſt i 2o arto ſolonis. Sꝫ de actiuo. qꝫ nõ recipit: ẽ difficultas qũo ẽ i poa ꝓncipiãs. ¶ Dꝫ aũt qũo potẽtia oppoſita actui applicẽ poc paſſiue ex diſtictiõe poc in obiectuã t ſubiuã. poſita in ꝑa ſolone. ¶ Et eſt dõm de actiuo: qꝫ lꝫ qñ nõ agit: ñ ſit in poa ſubiectiua ſtricte ſũpta: ꝑut. ſ. talis poa ẽ ſubũ ifozmabilis: eſt tñ in poa ſubiectiua. extẽdẽdo eã ad ſubm denõlc. actiuũ enĩ eſt denolc ab actu ad quẽ eſt iſta poa: lꝫ illo actu nõ ſit ifozmabile. ¶ Et hoc mõ ꝑt teneri qꝫ poa oppoſita actui ſufficiẽter diuidiꝫ i obiectuã t ſubiectiuã: itelligendo ſubiectiuã cõtinere ſub ſe vtraq; ꝑdictã. ſ. ſtricte t large ſũptã. ¶ Tũc ad illa q̃ obijciũtur cõtra reſpõſionẽ ſupza. ¶ Ad ꝑmũ de ſomno: qꝫ nõ oꝫ actũ eẽ eiuſdẽ formalr cuio poa eſt formalr: niſi tñ i paſſiuis vl actiuis ſtricte ſumptis ꝓtra factiuas: ſenſus aũt de quo t cuio actu ibi logtur aut ẽ paſſiuus aut actiuo ſtricte. ¶ Alr poſſet dici qꝫ logtur de poa vt ẽ ꝓncipiũ: ſicut pꝫ cõſideratiõ intentionẽ eio: nõ de poa oppoſita actui. Sꝫ iſta ꝓbatio. nõ ſufficit ſine ꝓia: q̃ dicit i gbus actꝰ eſt eio cuio eſt poa. i fciuo aũt nõ eſt eius. niſi vt ſubiecti denoiabilis tantũ. ¶ Luꝫ arguiꝫ ſcõo qꝫ diuiſio nõ ẽ ſufficiẽs potẽtie in potẽtiã ſubiectiuã t obiectiuaꝫ. ¶ Rño. verũ ẽ ſumẽdo ſubiectiuã ſtricte ſm qꝫ iſta ẽ vera: oĩs poa ſubiectiua eſt ad aliqõ eẽ formale illiº in quo ẽ illa poa. ẽtĩ ſufficiẽs extẽdẽdo ſubiectiuã ad ſubꝫ ꝺnominabile t ifozmabile. ¶ Et ſic oꝫ ꝓpõnẽ illã ſic exponere hoc mõ: qꝫ oĩs poa ſubiectiua ẽ ad aliqõ eẽ vel formale vel denoiatiuũ ſaltẽ eiº in quo ẽ poa. ¶ Alio mõ rñdetur tenẽdo qꝫ diuiſio poc oppoſite actui ẽ ſufficiẽs in obiectiuã t ſubiectiuã ſtricte ſũptaꝫ: t tñ qꝫ poa ſubiectiua applicaꝫ poc actiue. t eſt ad aliqõ eſſe eiº nõ abſolutũ. Sꝫ ad relõnẽ actualẽ que ſibi ineꝛit qñ agat: t ꝓmº nõ ieſt: ſed ſic oporteret ponere obiectiuã ad ꝓductũ naturalr ꝓcedere potẽtiã ante actũ: vt applicaꝫ potẽtie actiue: qꝫ nõ videꝫ aliqua poa eẽ ad relõnẽ: niſi qꝫ eadẽ alia aliq̃ mõ eſt ꝓmº ad abtvm: ſicut nec mutatio ẽ ad relõnẽ: niſi qꝫ ꝓmº ad aliõ abtvm. vel i eodẽ vel i alio ad qõ ẽ talis relõ. ¶ Si aũt negaꝫ illa diuiſio poci obiectuã t ſubiectiuã extẽdere ſe ad actuã: t tñ eẽ ſufficiẽs vt poa oppoſita actui applicẽ poc paſſiue. ¶ Tũc põt dici 3oo rñdẽdo qꝫ qñ potentia actiua ẽ in potentia ad agẽdum: nõ eſt in potentia ad aliquẽ actũ ſui: ſꝫ ad aliquẽ actũ ab illo. Nec illa ꝓpoſitio: cuiº eſt potẽtia eius eſt actus. facit cõtra hoc: qꝫ ſicut potẽtia eſt eius: nõ vt in fieri: ſed vt ab illo fiendi. ita actus eſt eius: quia ab ipſo. ¶ Ad ſecũdum argumẽtũ pꝫ ꝑ ꝓdicta i 4o articulo. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ qꝫ ponit i diffinitione aliud: aut iquãtum aliud. Et quare ita diſtinguit. inuit in. 5o. vbi ſtatim ſubdit: Ars medicinalis poteſtas ens exiſtens ſanato: ſed nõ inquãtũ ſanatũ. vnde dicendũ qꝫ actiua ſtricte ſumpta vere ẽ actiua: t qñ elicit actio imanẽs vere in eliciendo eam eſt actio. ita pfecte habẽs quicqd ẽ de rõne actiõis: t forte veriº q̃z trãſiẽs. Ageꝫ tamen iſta nõ tranſmutat ſtricte ſumendo trãſmutare: ꝑut dicit eſſe ad actui ꝓmũ tñ: nec trãſmutat aliud: ſed idẽ ſubiecto iquãtũ aliud: ſicut magis patebit ifra. qõne. 14. ¶ Et ideo rõ ꝺ poſita. ſ. trãſmutatiũm eſſe ñ ꝙ ꝓpe actiue potẽtie ſtricte ſumpte. Ratio tamẽ metaphyſica. ſ. actuatiuũ eſſe vere ſibi ꝙ: nam actus ſecũdus ſm qꝫ ſic actuabile in actu per ipſuꝫ vere eſt actus t pfectus. licꝫ nõ talis qꝫ ſit ꝓpie trãſmutationis terminus: ſed quare nõ eſt terminꝰ trãſmutatiõis cũ ſit natura alia a ſubiecto i

quo recipit. Diceret aliqs q pp hoc nō terminat trāsmutationē: qz est actio z actionē nō est trāsmutatio ex. 5. physicoz. Sed alr dico q intellectio licz dicat cōmuniter actio vel opatio siue actus secundus: vere tñ est termin⁹ actiōis ppie: prout. s. actio ē in pdicamēto actiōis. z est essentia aliqua abta. lz in ipsa necessario fundat respect⁹. ¶ Illā aūt actionē prope dictā cui⁹ itellectio ē termin⁹: designam⁹ cōiter per hoc q est elicere. itellectionez. n. elicit itellectus nō aūt itellectione aliqd agit: z est exēplū. calor. n. nā abta terminās calefactionē. put calefactio notat ppie actionez: qua actōe calor fit siue pducit z que actio ppie nō pducit. ¶ Sed quare nō dicit calefactio elicit: sicut etiā dicit itellectio. ¶ Rñdeo nō ē vtrobiqz sermo forte eque ppius. Sed illud de calefactiōe itelligitur forte inquātū ipsa est eadē realr calori pducto: z nō fz. p. priā rōnē calefactionis: sicut ex alia parte itelligit de itellectiōe fm. ppriā eius rōnē aut forte equocat vocabulū eliciēdi ad notādū habitudinē pncipij actiui ad pducti ū in itellectione. z ad pductionem in calefactione. ppie ergo mutatio ē qñ insit itellectui itellectio. Sed nō que ē termin⁹ mot⁹: qlis est cōiter ad formas q̄ cōit vocatur act⁹ primi. ¶ Ad 4.m ar.m p3 p supra dcā.

¶ Questio. v.

q **Veritur** an po⁹ actiua siue passiua inquātū poz ē nālr pncipiato icludit essentialitē aliquē respectū? Arguit q sic: qz idē absolutū pōt ee in po⁹ actiua respectu vni⁹. z passiua respectu alteri⁹. ḡ inquātū ē actiuū z passiuū nō distinguit p aliqō absolutū. si ḡ distinguit: distinguit tm̄ per relationes: necesse aūt ē vt videtur q distinguat: qz alis pncipiatū nō haberet pncipia ppria priora se. ergo inquātū est pri⁹ naturalr principiato icludit relationez. ¶ Idē arguit de potētijs actiuis iter se cōparatis: nam tales plures pñt fundari i eo dē absoluto. z oz ponere distinctionē ipsarū inquātū sunt priores principiatis: vt oñ dit per pbationē pcedētem. ergo ḃ est per religiones que erunt eozum differentie inquātum sunt priores.

Ad oppositū si respectus icludit hoc nō ē: vt rō mālis: qz tuc presupponeret abt⁹: sicut māle formali. ḡ includit vt ratio formalis. ¶ Hoc vr falsum q relo fit formalis ratio principiādi aliqd sicut etiā incōuenies est q sit formalr rō terminādi principiationē.

Hic dicitur q forma naturalr nō est prim⁹ actōis fm q ē perfectio eius in quo ē: sz solūmō fm q hz respectū ad effectū qō pōt oñdi: qz nō est prim⁹ agendi nisi inquātū habz aliquē ordinē ad illud qō agit: vel in qō agit qz tali ordine amoto nihil aget. ordo aūt ille est relo siue respect⁹. Scōm hoc ponit q potētie aie non dicunt nisi eandē eēntiā aie abtam cū diuersis respectibus ad diuersa obiecta: z diuersos act⁹ q respect⁹ oportet q cadāt in rōne ppria potentiarū inqz tū precedūt actus: aliogn nulla distinctio precederet in potētijs distinctionē actuū: qō videt inconueniēs: qz lz act⁹ manifestēt distinctionē potētiarū. non tñ eā cānt. nō n. qz differt itellectio a volitōe: nō differt i tellectus a voluntate. Sed magis ecōuerso. ¶ Cōsimiliter etiā po⁹ ex parte obiectorū q differētia formalis obiectorū naturaliter precedit differentia actuū. nō autem est illa differentia poz per aliq̄ absoluta. ptn. idē absolutū esse obiectū pluriū potētiarū ḡ est p respect⁹. ergo illi respectus erūt de rōne obiectorū formalū inquātuz precedunt naturalr act⁹. z lz respectu potētiarū passiuarū: vt ptn⁹ aliquo mō actuuz.

Contra illa arguitur: qz licz potēs possit ee compositū: z plura includere. tñ potentiā actiuā inqztū includit quicquid naturalr precedit principiatū: oz esse rez vnius generis: quia non est ens per accidens. ¶ Et si pterendo diceretur posse esse agens: nō tamen pōt dici esse potentia actiua: absolutū autem z respectus in eo fundatus nō sunt res vni⁹ generis. ergo precise alteruz est essentialiter potentia actiua. Nō relatio tātū. patet: tū qz non est perfectior termino pducto: nec eque pfecta: nec est prim⁹ assimilādi sibi passum: sed forma abta tñ. ḡ illa precise ē potētia actiua. ¶ Ité si aliq̄ relo ptinet ad rōnē po⁹ actiue inquātū poz ē naturalr pri-

cipiato. aut illa est rel'o po^{a}: vt importat rō nē p̄ncipij: aut potētie vt opponit actui: qz nō videt aliā posse dari. ¶ Non scda: qz illa nō manet qñ actu p̄ncipiat. manet aut̄ in p̄n^{o} qñ p̄ncipiat quicqd ē de rōne ei^{o} in q̄z tū est p̄us natural'r p̄ncipiato. ¶ Propter idē etiā non potest dari q̄ illa rel'o fit rel'o p̄ncipij in po^{a} p̄ncipiantis: qz nec illa manet: oz g̃ dare q̄ rel'o fit p̄ncipij p̄ncipiātis in actu. Sed hoc ē icōuenēs: nā illa sil'na est cū p̄ncipiato iquātū p̄ncipiatū cū sint correlatiā: z posterior ē nā eo q̄ ē p̄ncipiatū h ē illo in q̄ fūdat rel'o p̄ncipiati qz rl'o p̄ncipiati q̄ sil'ē cū rel'one p̄ncipiātis i actu posterior est eodē. q̄. s. ē p̄ncipiatū. oportet aūt rel'onē itrinsecā potētie actiue eē prior ē nā illo q̄ ē p̄ncipiatum: ergo oīno nulla rel'o inuenit talis. ¶ Jté hoc vr̄ spāliter de po^{a} passiua: nā ipsa p̄m illā rōnē est essentialē est ps cōpositi: z pficit a forma q̄ ē altera ps p̄m quā rōnē ē p̄or naturalr̄ p̄nciplato: vt tale p̄n^{m}. hoc aūt est p̄cise sub rōne ab^{ti}. sic. n. imediate ē ps cōpositi: z pficit a forma: qz si aliq̄ rel'o eēt de rōne ei^{o} iq̄ztū ē ps ꝓpositi. illa ēt rel'o eēt ō rōne ꝓpositi: z ita nullū māle eēt eēntialr̄ absolutum.

Ideo dicitur alr̄ ad qōnez: q̄ cū rel'o quā ipor tat hoc nomē po^{a}: sicut p̄z ex sol'one 3^{e} qōnis fit sil'nā cū rel'one p̄ncipiati actu actu: z po^{a} potētia: ac p hoc illa rel'o nullo mō fit p̄or nāliter p̄ncipiato. ¶ Jō qñ q̄rit ō po^{a} vt ē p̄or naturaliter p̄ncipiato: necesse ē q̄ hoc denoiatiuū po^{a} accipiat̄ p subito qō ō noiat: nō i sensu ꝓpōnis: qz nec sic ē p̄or: sz i sensu diuisiōis: nec tū p isto quōcūq;: sed p̄m illā rōnē p̄m quā imediate recipit p̄dicationē huiꝰ cōcreti po^{a}. Et iste modus loquēdi vsitat^{o} ē in ista mā de po^{a} p̄n^{o} z cā. sic. n. h ē vera: cā nāliter p̄or ē cāto. z p̄ncipiū p̄ncipiato: z nō aliter. ¶ Hoc mō itelligēdo q̄nē: dr̄ q̄ nihil ē de rōne po^{e} nisi ab^{ta} aliq̄ eēntia in qua imediate fundat aliqs respect^{o} ad p̄ncipiatū. Jta q̄ nullus respect^{o} p̄cedit i actu ipsam p̄cipationē p quā. q. determinet ad p̄ncipiādū: sz ab absoluto sine oi respcū p̄cedēte ē effect^{o} absolut^{o}: q̄ posito posteri^{o} nā sequit relatio actualis mutua p̄ncipiati ad p̄n^{m} q̄ i neutro eē potuit altero extremo nō posito; vt argutū ē p̄ius i 2° ar^{to} ꝓtra p̄mā opionē. ¶ Cōfirmat ēt h̄ pō: si. n. in eēntia ab^{ta} puta i calore nō posset imediate fūdari relatio p̄ncipiātis: vt. s. sine respcū p̄determināte nō p̄ncipiaret: q̄ro de i^{o} respectu ad qd ē. p̄z q̄ ad aliqd extra. imo ad idē ad qō ē post p̄ncipiationē relatio p̄ncipiātis. z tūc ad qd ponēt due relationes simul eiusdē ad idē. z p̄m eūdem modū relationis. Aut si nō sūt due sed vna: qūo vna p̄cedit aliā nā. z. q. fūdamētū eius? ¶ Nā qcquid ē de rōne po^{e} iq̄ztū p̄us ē nāliter p̄ncipiato totū vr̄ eē de rōne fundamēti relationis ipsi^{o} p̄ncipij qñ p̄ncipiat aliq̄ō p̄ncipiatū. nec p̄t dici q̄ vna tm̄ p̄cedit aliā tpe: qz p̄z q̄ agēs hūs actionē coeuā sibi: ita determinat: z h̄z qcqd requirit ad talē determinationē: sicut agēs p̄cedēs t^{e} actionē suā. g̃ relatio determinans si qua est nō oz q̄ p̄cedat tpe: sed tm̄ natura: qō videt inc̄ueniēs p̄m pri^{o} deducta.

Ad illa q̄ dr̄ p p̄ria opione rn̄deo q̄ p̄rio accipit̄ de forma nāli. Dicit̄ q̄ cā p̄m q̄ cā p̄ior ē cāto. z cā p̄m q̄ cā sil'est cū cāto. vtraq; vā ē. Sed p̄ria si reduplicaret illud absolutū qō ē imediatū fundamentū relationis 2^{a} si reduplicet relatio. sic si reduplicet respect^{o}: cū dr̄ p̄m q̄ respectū h̄z ad effectum: sicut vr̄ p̄pō sonare: negat̄ simplicit̄ illa p̄pō. Et eodem mō negat̄ illa p quam p̄batur inquātū habet ordinē. Et cū p̄batur: amoto isto nihil aget. falla p̄ntis est. colōratū sine q̄ztate ñ p̄mo videtur. g̃ inq̄ztū quātū p̄mo videtur. Plus. n. regritur ad hoc q̄ aliqd p̄tinet ad rōnē essentialē alicui^{o}: q̄z q̄ sine illo nō possit eē sic nunq̄z aliqd ē actuū: nisi natum sit h̄re ordinem ad aliqd extra se: nec tamen ille ordo essentialis est actio: vt modo loquimur: hoc est inq̄ztuz ē pri^{o} naturaliter acto. ¶ Sz nunqd forma inquātuz pficit illud in quo est: est p̄ncipiū agēdi. ¶ Rn̄deo q̄ hoc conceditur si reduplicetur formalis rō actiui. ¶ Tamē illud perficere p̄cedit forte naturalr̄ ipsum agere q̄ñ ꝓueniunt eidez forme. ¶ Possunt eni relationes in eodez ab^{to} ordine q̄daz fundari vt sic h̄ p̄ior fit comparatio actus q̄z est de se ad illud actuabile: cui det esse primū: q̄z ad agibile ab ipo. licz p potentiā diuinā p̄ma cōparatio actualis possit tol

li ſtãte 2ª. ¶Ad illud qđ addit de potẽtijs anime dr q ſi poª itelligaf aggregatuz ex abſoluto z reſpectiuo: iſtoº diſtinguit p reſpectº formalr. Sed ſic nõ ſunt priores nãliter actibº ꝓportionaliter accipiẽdo reſpectũ principij in aĩa z in actibº reſpectũ pncipiati. ſ. ſi actu actu. ſi potẽtia poª. Si aũt p potẽtiã aĩe itelligaf illa pfectio que ꝓcedit nãlr actũ: ſicut rõ elicitiua actus: ſiue receptiua motionis obiecti: illa ꝓciſe dicit abſolutũ. Et tũc tenẽdo q poc ſint idẽ cũ eẽntia: vel differẽt ꝓciſe: ſiẽ diuerſe rõnes pfectionales in eodẽ vnitiue cõtẽte de q̃ dicta dcm̃ ẽ i. 4. huiº. qõne de vno. vl nullo mõ realr differũt: ſz tm̃ itentiõe vel rõne. Sed nec talis dicta cũ ſit cõpletiue in itellectu z nõ in re: niſi in potẽtia ꝓcedat naturaliter dictam actuũ. Q. ð ſi querit qũo ab eodem oino idiſtincto inq̃tũ eſt ꝑnm ꝑñt imediate eẽ plura. Licz poſſet euadi ponẽdo aliquos actus aĩe eẽ ab obiectis: nõ tm̃ oz ſic fugere. ¶Ñaliter rñdeo: niſi ꝓcedit in infinitũ in entibus oportet multitudinẽ reduci ad vnitatẽ: z in ꝓpoſito eſt rño ſpalis z in ſimilibº. ſi. n. vna forma limitata ad vnã operationem põt eẽ ſufficies ꝑnm eius: z q̃tum ad entitatẽ z quantũ ad diſtinctionẽ. z alia alterius forma illicita aliquo mõ reſpectu iſtaz que p hoc q põt in aliã operationẽ nihil minº põt i iſtã: põt in vtrãq; z quãtũ ad entitatẽ: z q̃tũ ad diſtinctionẽ earuz ſicut z due poſſent. Q. ſi arguitur q maioz diuerſitas nõ eſt ab omnino vna: niſi mediate diuerſitate minoz: ergo nec diuerſitas actuũ que tãta eſt: niſi mediate diuerſitate minoz potentiarũ. ¶Rño. hoc arguit cõtra ypotheſim que h̃ ſupponit de idẽtitate poc cum eſſentia: quã qõnẽ nõ oz diſputare. pinde enim eſſet ad ꝓpom ſi potẽtie ponerentur accidentia abſoluta. ſemp eni eque tenet ꝓclusio ꝓncipalis huius queſtionis. põt tamẽ dici q vult reſpõdere ad maiorẽ argumẽti tam facti: q vera eſt: vbi eſt ordo eẽntialis miozis diuerſitatis ad maiorem. ſic nõ eſt in ꝓpoſito: qz quodcũq; ens perfectũ imediatũ ordinez hz ad ꝓpriã operationẽ. Et ſi ens pfectº in iſtis inferioribº ad plures operationes: quaz forma ſua ẽ ꝓncipium ſine alia diuerſitate media. Sicut ſi eſſet vnius ꝓncipium ſine medio. Eſt ergo maioz ꝓciſe vã in illis minus diuerſis: quoꝝ ſingulũ natũ eſſet ꝓcedere ſingulũ maioris diuerſitatis: nõ vbi nm ſi eſſet ſingulũ ꝓcederet aliquod ſingulũ: ſicut ponitur h̃. ¶Ad illud qđ addit de obiectis ꝛ hoc tactũ ſit. 6º. huiº. in qõne de ente z vero: põt tm̃ dici ſicut dcm̃ eſt de potẽtijs anime. q ſi idem abſolutuz eſt obiectũ: nullus reſpectus pertinet ad eſſẽtialem rationez obiecti: qz vt ibi tactuz eſt añ omnem reſpectuz põt intelligi abſolutũ. z impoſſe ẽ itelligi qđ nõ icludit rõnem formalẽ obiecti ꝑmi itelligibilis ſi quod ẽ ꝓmũ cõmune. ¶Et cũ querit de diſtinctione oboꝝ. Rño illa nullo modo eſt p reſpectus inquãtuz formaliter ſunt obiecta. Sed reſpectº cõſequũtur actus circa illa: ſi actu actu ſi potẽtia poª. ¶Diſtinguit ergo vel vt perfectiones vnitiue: vt dictum eſt i. 4. de vno vero z bono. vel nullo mõ loquendo de intellectu z volũtate. potentie enim ſenſitiue patet q habẽt oba diſticta ſaltẽ alique. ¶Ubi breuiter ſciẽdũ q due potẽtie iuicem cõparate trſe põt hẽre: vel vt omnino diſperate: vel vt ordinate. z hº vel ſub z ſupra in eodẽ gẽre: vel oz c: ſicut poc generis alteriº. Exm ꝑmi. viſus auditus. Exm ſcõi. ſenſus ꝓticularis. ſenſus cõmunis. Similr qcũq; ſenſus reſpectũ itellus. q oẽs ſũt in genere poc cognitiue. Exm tertij q̃cunq; potẽtia cognoſcitiua. z poª appetitiua ſibi corrñdẽs. De ſolis ꝑmis: vez eſt p ſe q diuerſe potẽtie requirũt diuerſa obiecta formalia. Et pz q ibi ẽ diuerſitas i abſolutis: nõ tm̃ per reſpectus. ¶De ſcõis nõ eſt verũ niſi ſic intelligendo q prima obiecta differãt: ſicut ſubordinata. h̃ eſt q potẽtie ſuperioris obm primũ ad plura ſe extendat q̃ obm primuz inferioris tanq̃ per ſe obm reſpectu ſuperioris: licz nõ ꝑmũ. Sicut enim album eſt p ſe obm viſus: nõ primum: ſed coloratum ſub quo continet ſic qcquid ponit obm viſus cõtinet ſub obiecto ſenſus cõmunis. z quicqd ſit primuz obiectum eius cõtinet ſub obiecto intellectus. Quia. n. primũ obm potẽtie dicit illõ qđ adequat ipſam. z illud qđ adequat inferiorẽ nõ adequat ſuperiorẽ: ſed aliqd cõius cõtinẽs illud qđ adequat inferiorẽ. Jõ oz obta ꝓma eẽ ſubordinata mõ ꝑdcõ: nec

in istis obiectis p se ⁊ nō primis pcipit po[a] superior tm̄ rōnez fuit pmi obiecti: sz etiam rōnē ppriā fuit per se obiecti. et pfectius q̄z inferior cui[9] illud est pmū obm. ¶ Quia non tm̄ sensus cōis in albedine vel colore pcipit cōfuse rōnē qualitatis sensibilis. Sz distincte rōnē coloris. imo distincti[9] q̄ visus. Quō. n. alr tu dicaret dr̄iam coloris ⁊ saporis. ¶ Itē si tm̄ intellis pcipit albedinē iquātum ens. ℞ est cōfuse rōnez entis in albedine. Sed distincte ppriā rōnē al[nis]: ⁊ pfectius q̄z visus. vñ ista ē falsa: quelibz po[a] pfectius pcipit suū primū obm q̄z aliq̄ alia pcipiat ipm: cui[9] ali[9] nō est pmū obm. ¶ De tertijs pōt simplr negari ppō: qz appetitiua videt i idē tēdere formalr qđ apprehēsum ē. Quia si aliqs dicat oēm appetitiōez respicere formalr bonū sub aliq̄ rōne. iam vr volūtas fieri pticulariōr po[a] ipso intellectu: q̄ztum ad ratiōes in o[nis] lz nō quātū ad suppositā oba: lz. n. qōcūq; suppositū ē verum: est etiā bonū: nō tamē videbit q̄ oēz rōnē in supposito possit volūtas haberep p se obo: quā pōt intellectus: qz nō qcqd includit ens qdditatiue icludit bonū qdditatiue. nihil aūt vr p se obm po[c]: vt mō log[r] de per se obto: nō sicut logtur Ax. in. 2° ō aīa: de sensibili p se nisi includit qdditatez pmū obm eiusdē po[c]. Et tūc quecūq; appetitiua cū hoc q̄ est alteri[9] gn̄is a cognoscitiua: si poneretur ēt subordiata cognitiue q̄ztū ad rōnē obiectiuā: licz nō q̄ztuz ad cōmunitatē in obto respectu suppositoz. ad huc posset dici q̄ nō esset distinctio cognoscitiue ⁊ appetitiue p oba i q̄ ambe tēdunt qz eādē rōnem formalē obiectiuā respiciunt licz illa respectu appetitiue poneret pma. respectu aūt cognitiue nō pma: sz p se. alr in q̄ztū ignotū appeteret. Sz eēt differētia illa potētiaz vel nlla realis in q̄ztuz pcedunt suos act[9]: vel aliūde q̄z ab obiecti iuxta tacta prius de potētijs aīe. Qđ dictū est de cognoscitiua ⁊ appetitiua q̄ nō hīt alia oba nō est pīra Ax. qz. 2. de aīa. ca. 3°. vnde accipit illa sentētia de obiectis ⁊ actibus. dicit sic: si oz dicere qd intellectiuū: sē siuū ⁊ vegetatiuū his adhuc pōza opposita oz psiderare: vt de alimēto sensibili ⁊ intelligibili. ¶ Hoc non dr̄ si po[c] aīe. ergo ⁊ obta licet inuat aliquo mō in exēplo suo: sed vult tm̄ q̄ obm pus ē cognoscēdū q̄z po[a]: qz ex hoc cognoscim[9] aiam hr̄e virtutem talis opatiōis: qz circa tale operat. nō q̄ opatio sit cā essendi virtutis: nec in esse nec distinctiōis: nec obm per ꝓ̄ns. qz ō obiecto ꝓcludit Ax. me[tr] opatiōe. sed vtrūq; est cā in notescēdi nobis distinctionē potētiarum. sz nō loquit ibi Ax. aliqd nec exitētione: nec in exēplificādo de po[a] appen[s] cōparata ad suā cognitiuā: imo in eodē. c. 3. potētiaz ⁊c̄. vult in p̄n[o] capli. si sensitiuū ines ⁊ appeti[m]. Et infra i eodē pbādo hoc dicit cui sensus ⁊ letitia ⁊ tristitia. ⁊ infra q̄ aīalib[9] habētibus tactū. itellige etiā si sensum hēant ⁊ appetit[9] isti. Quō h̄ essent vera si potētia cognitiua ⁊ appe[va] hr̄ent obiecta disperata sicut hīt sensus diuersi maxime cū obm sensus pmi nō p̄supponeret obm appetitus: sz magis ecōuerso. Quia ēt dic̄ Ax. ibi i. 2. de aīa. ca. 2. sensitiuo eē et opinatiuo alteꝝ figdem ⁊ sentire ab ipso opinari. silr ⁊ alioz vnumqōqz nō est ꝓra pdicta. bñ. n. segtur: oba pma sūt alia. ergo ⁊ po[c] alie: sed ecōuerso ē falla ꝓ̄ns: nā aliunde possūt potētie distīgui: imo ab obiectis nūq̄z causalr distinguunt. si āt a signo arguit aliq̄rum distinctio: ecōuerso nō segt qz sine istis signis possent distīgui. Et exēplificari posset de motu ⁊ termino quō diuersitas termini bñ ꝓcludit diuersitatē motus: nō ecōuerso: qz multis vijs aliūde q̄z a termino distinctis pōt idē terminus acqri pz in motu locali. sed de ex[o] isto: qz aliquibus videt dubiū nō oz hic disputare. Qđ etiā dcm̄ ē in tota ista rn̄siōe p̄ncipalr oba sz nō distīgui p respcūs pz p Ax. 2° ō aīa vbicūq;. n. assignat obm ppriū. illō ē ab[tvm] nō respectiuū: vt de visu dicit: cuius est visus color ē: sed nec icludit respectū. vñ subdit q̄ ē visibile ꝑz se si rōne: sz qm̄ in se hēt cām eēndi vi[le]. hoc ē nō pdicat respectus de ipso primo modo. sed secundo.

Ad argumēta p̄ncipalia pz ex dictis: qz si ue idē ab[tvm] fiat rel'onē po[c] actiue ⁊ passiue: siue duaz potētiaz actiuaz vl'pcise ē i tali ab[to] iq̄ztū ē pus nālr p̄ncipiato dr̄ia rōnū pfectiōaliū vnitiue ꝓtētaz vl'nlla dr̄ia realis. ¶ Et cū dr̄ tunc ppriū p̄ncipiati nō esset prop̄riū p̄ncipiū. ¶ Respōdeo q̄ ap

T.c.63.
⁊ inde.

T.c.33.

T.c.
T.c.
T.c.

ppr̃etur sic q̃ hẽat i se totã pfectionem re
ghtã ad cãtionẽ hui⁹. Dic oz: sed q̃ li[tc] tm
hui⁹ nõ h oz: sicut supert⁹ dcm̃ est. al'r. n. cã
vlis nõ ita posset pducere effectũ determi
natum: sicut t ptcularis ad tale effectuz li
mitata. Quãto ergo cã ideterminatioz ẽ i
determinatiõe illimitationis: siue indeter
minatiõe impfectiõis: sic mã ẽ ideterminа
ta q̃ ei po⁹. tãto ẽ determinatioz: sic oz ad
pducendum effectũ h̃ est actualioz.

Questio. vj.

Jrca fundamẽtũ t ter
minũ potẽtie acti
ue t passiue: q̃ro p⁹ vtz po⁹
actiua fũdet̃ in quolibz en
te? Et vr̃ q̃ sic: quia ẽz phz
4°. metheorozz. oia deter-
minata sũt opatiõibus. cuiuslibet ẽ entis ẽ
ppria opatio. Cõfirmat̃ p Az. 2. de ce. et
mũdo. vbi vult q̃ oẽ hñs opationẽ est pro
pter suã opationez. Ex hoc arguit. oẽ ens
qđ nõ est finis est pp aliquẽ finẽ: de⁹ autem
q̃ est vltim⁹ finis: pz q̃ hẽt aliquã opatio-
nem. oẽ ergo aliud ex quo ẽ pp finẽ: vel ẽ
pter opationẽ: t hr̃ ppositũ. vel ppt̃ ali
qđ aliud. Sed illud nõ est finis eius nisi q̃
tenus attingit illud p aliquã opationez: vt
vr̃ t ita segtur q̃ hẽbit opationez. Item
agere p[t] alicui in q̃stũ ẽ in actu. t hoc pfe
ctioni illo qđ oz cãri vel eque pfecto. sz qđ
libet ens est in actu altero illoz modoruz
respectu alicuius factibilis, g̃ zc. Amino⁹ p
batur p locũ a minori: q̃ q̃stũcũq̃ impfcñ
ens accipiat ipsũ ẽ in aliquo actu quo ita p
fectus ẽ pportionabil'r respectu alicui⁹ fi
milis factibilis: sicut pfectioz respectu pfe
ctionis. verbi gra: ita pportionabil'r perfe
ctio rel'onis pfectioni alteri⁹ relationis si
milis ei qđ ẽ dare relationi eẽ: sicut pfectio
caloris pfectioni alterius caloris quẽ cau
sare põt. Jtẽ spẽs sensibiles t itelligibi
les videnť iperfectissima entia. vñ ex oria
ad oia entia q̃ dñr realia. ista dñr iten[es] vl
entia itentionalia. Sed iste spẽs videntur
habere ppr̃ias opatiões: tũ in gñando sibi
similes: tũ in mouẽdo potentias cognitи-
nas sm cõmuniter ponentes ipsas.

Contrarium vr̃ manifestuz de
oibus entib⁹ pre
terq̃ de formis subalib⁹ aligbus t aligb⁹
q̃litatibus que sole videntur actiue.

Ad questionẽ qui põeret q̃
actio ẽ ma-
iuscũq̃ forme ẽ in pficiendo suũ ppr̃ũ po
tentiale hr̃et p̃ñter ponere q̃ ois forma ẽ
po[a] actiua: q̃ ẽ p̃n[m] pfecti[m] sui potẽtialis.
t talis forte actio vocať ab aliquo vt ab Au
gu⁹. actio ab[ta]: sicut exẽplificat. 5°. 14. 11. 9.
Et a phõ de lucere q̃ ẽ opatio manens in
agẽte: t cui⁹ p̃n[m] ẽ ipsũ luminosũ formali
ter p suã lucem. ita posset dici q̃ q̃stere vel
quãtitare: vt ita loquar est ppria operatio
quanti t formaliter per quantitatem. t du
rere duri per duritiem.

Contra hãc opinionẽ nõ oz dispu
tare de noib⁹ si hitudinez
forme ad mãm q̃ñ ex eis fit vnũ dicat eẽ ac
tionẽ. logtur vt vult. Phs aũt de tali actio
ne nõ est locutus: q̃ in. 2. ca. huius credidit T.c.3.
sufficiẽter diuidere potentias actiuas i rõ- T.c.10.
nales t irrõnales de gbus tractat ibi. t. c.
4. nihil aũt logtur cõparãdo formã ad p-
fectibile. Propterea oĩs actio ppe dicta
de qua logtur phs siue sit trãsiẽs siue ima-
nens talis ẽ q̃ p ipsã aligd est ab agente. t
aliud ab ipso: forma aũt pficiẽdo mãm: ni-
hil aliud a se cãt in mã: q̃ ipsamet forma ẽ
pfectio ppria mãe nõ tñ aligd effectũ a for
ma. Et ppterea sicut forma in q̃stũ causa
aliã rel'onẽ eẽntial'r hz ad cãtũ: q̃z efficiẽs
iquantũ cã eiusdẽ cãti. ita ẽt ad quãcũq̃ ali
am cãm concausantẽ he due cãe cõparent
aliam habebũt rel'onem ad illa. g̃ ad mãm
alia est oĩno rel'o forme t agẽtis. imo nec
possent coincidere nõ idẽ nũero. t p̃ñs:
sicut iqđ nõ põt eẽ agẽs t forma respectu p̃n
cipiati. ita nec respectu alterius p̃ncipij.
Si aliqs vellet adducẽ auctoritates Ari T.c.18.
sto. d̃ actione. de. 3. physico z: t de ẽmo de t inde.
generatione. q̃ agẽs t patiẽs sunt ẽtraria T.c.51.t
t q̃ tanguñt se. et hmõi: multas posset ha circiter.
bere: sed non debet imorari.

Jtaq̃z hac opinione tanq̃z abutẽ
te terminis ptermissa
simpl'r tenẽdu ẽ q̃ nõ soluz nõ in quocũq̃
ente: sed nec in quacũq̃ forma fũdat̃ rela-
tio potẽtie actiue: nec vr̃ difficultas in ostẽ
dendo: q̃ ita sit: nam ceteris minus perfe
ctis ptermissis: pz q̃ q̃stũ in q̃stũ q̃stũ nõ aſ
similat siue adequat sibi in q̃stu[tc] aliõ quã-

tum primatū ꝑpus iequale: nec durū durat aliud ꝑpus nō durū: actiuū aūt sibi appropriatū opposito mō se hñs stati trāsmutat: vt assil'et sibi circūscripto ipedim^to appet de calido. Ita ꝑt argui q̄ nulla forma actiua ē nisi aliqua substantialis forte: ⁊ aliqua de genere qualitatis.

Sed difficultas est in assignādo ꝓpter qd: q̄re. s. salté act^o ꝑm^o nō gcūq; ē ꝑncipiū act^o scdi. ⁊ h saltē respectu act^o simil: cuius. s. pfectio nō excedit pfectionem talis act^o sicut tāgit scda rō ad hāc q̄onez. ¶ Est ⁊ alia difficultas de actione q̄ est factio. Si gs velit extēdere q̄onē q̄re factio siue ꝑductio fiāt ꝓuenit in pfectissimis substātijs: vt elemētis ⁊ paꝛ ascend^o mixtis ia iatis non 2^t vltra ascēd^o mixtis aiatis: 2^t cōtēr vltra ascēdēdo pfectiozib^o: vt itelligētijs siue corpozib^o celestib^o nō 2^t. Ita q̄ nō vī aliqua posse maxia vltis assignari: cui enti ꝓuenit ꝑducere. si me^m sumīt ex pfectiōe ⁊ pfectius magis ꝑduceret. Si ex impfectiōe i. pfect^o magis ꝑduceret: vtrunq; vī hꝛe istā tiā ex dictis. ¶ Et ad ista iuestigādū pōt dici ad ꝑmū q̄ pp quid aliqd est actiuum.

Ad argumenta ¶ Ad ꝑmū dōm q̄ entium nāliū p se existētiū de qb^o vī ibi log fūt ꝑpte opatiōes. ⁊ hoc extēdēdo opationē ad quācūq; siue ēmanētē siue trāseūtē: siue etiā sit ad formaz cāndam siue ad vbi. ⁊ sic graue hz opationē ꝑpriā tēdere deozsum q̄ñ ē extra locū: q̄ñ etiā gescit dꝛ hꝛe opationem ⁊ pfectiozē ēz q̄ñ mouet: de quo posset eē plixa iq̄sitio an sicut moueri a grauitate. ita ⁊ termin^o. s. illud vbi ꝓtinue causetur a grauitate q̄ñ graue gescit: vt sic dicaī graue opari duz gescit. sed opationē nō vī
T.c.64. arist. ita extēdere 2°. de celo ⁊ mundo. vbi
⁊ inde. vult q̄ impfectū cāret opationē. Et sic etiā
T.c.8. in 2°. de generatiōe negaī grauitas eē q̄litas actiua. Nō igit in. 4°. metheozoꝛ. itelligit de opatiōe stricte: nec de quocūq; ente: put ens diuidit in ſubam ⁊ accīs: sz de ente p se qō est ſuppositū ſube. ¶ Ad cōfirmationē rōnis q̄ accipit de 1° celi ⁊ mun. pōt dici q̄ opatio est finis hñtis opationē sicut ibi vult. nō hñtis nō ē. ¶ Et cū arguit tūc aliqd aliud ē finis. vez ē. sz nō est finis nisi attingaī ab illo p opationē hꝰius.

Questio. vij.

Ecundo vtrū reſo po^c actiue fūdetur imediate i aliq̄ forma ſubali. Videī q̄ nō: gnālis po^a vel ipotētia est in scda spē qualitatis ꝑm Ari. cap. in ꝑdicamētis. ¶ Jté iperfectissimū nō imediate acgrit sūmā pfectionē. sed mediāte aliq̄ pfectiōe minoꝛi. g̃ eēntia ſube q̄ est i pfectissima ñ stati acgrit pfectionē summaz q̄ ē opatio: sed ꝑpus aliqō accīs manens q̄ oꝛdinef ad opationē. ¶ Jté in eodē genere sunt po^a ⁊ actus. oīs actio creature ē accidēs. ¶ Cōfirmaī in de sensu ⁊ sensato dicēs. ignis non agit in quantum ignis: sed in quantum calidus.

Contra po^a passiua fi^t ꝓxima sicut ē ad ꝑmū ens. ſ. ſubam: ita fūdatur in ſuba q̄ ē mā. g̃ a fili potētia actiua ꝑma fūdatur in ſubstātia q̄ est forma.

Ad questionem omissa ꝓpter bꝛeuitatē op̄. ꝓtraria: cui^o fun^ta tacta fūt i arguendo. ¶ Ad q̄onē dōz ē simplr q̄ i forma substātiali fundaī relo potētie actiue. ¶ Oꝺp̄batur rōne tripl'r. ſ. p^o q̄. Deinde ꝓpt gd. Et 3°. auctoꝛitate. ¶ Prima rō talis est: effectus nō pōt eē pfectioꝛ cā sua efficiēte: sue sit efficiens equocū: q̄ tūc ē pfectius effectu: siue vniuocū: q̄ tūc ē eque pfectū cā effectu. Suba aūt p se generaī. g̃ p se efficiens illi^o generatiōis est suba. suba aūt nō esset per se generās: nisi illud quo gnāt esset forma ſubalis. Si. n. forma accidentalis sola gnāret: suba per accīs generaret. ¶ Rūr q̄ accidēs agit in virtute ſube. ⁊ iō effectus pōt eē suba vez est enim q̄ nullū agēs in virtute ꝑpria ꝑducit pfectiō se: tū in virtute alteri^o pfectioꝛis se pōt. ¶ Contra: aut illud in cuius vīute agit est cā efficiens effectus: aut nō. si ꝑmo mō habef ꝓpositū: q̄ cā nō est in cui^o vīute aliud agit nisi in q̄ztū ſubstāna. pz. ⁊ si est efficiens remotum eo magis hꝰ ꝓpositū: q̄ cā quāto ꝓioꝛ cāto verius cāt. ex ꝑma ꝓpone ō cauſis. Si ſcdo mō. g̃ effect^o pfectioꝛ est ſua per se cā efficiēte: naz illud in vīute cuius agit nullo mō ē efficiēs. ¶ Hoc etiā 2^m mēbꝛuz

ratum vr icõueniens: qz in nullo gñe cause vr aliqd cãre in vtute alterius: nisi illõ alterũ pncipalius eẽt in eodẽ genere causę. ¶ Scõa rõ q ẽ pp qd est talis. agẽs in qz tum est in actu agit. Ita qz pfectius ens in actu pfectius agit. Qõ ex hoc pz: qz alias ñ attribueret rõ actiõis deo in summo: qz nihil attribuitur deo in summo: nisi qõ ẽ pfectionis simpliciter. vel sequitur perfectione simpliciter sic qz si magis magis: z maxime maxime. forma aũt substalis ẽ actus pfectior omni accñte. g̃ z̃. ¶ Si dicaf qz immediatũ ordinẽ hr̃e ad actiõem ẽ impfectionis: qz accñtia ordine quodã ĩsuut subeta qz remotius nõ ẽ natũ iesse nisi ppinquo re pius iherẽte. Et ita qõ imediatũ ẽ respectu actiõis ẽ in primo gradu respectu eius qõ gdẽ est iperfectiõis: qz qõ impfectior ẽ ppinquus est ipfectius. pdicamẽtũ vo actionis est ens diminutũ: qz nõ dicit rez absam formalr. z ita nec substãtie ꝓuenit. ¶ Preterea quãtitas ẽ actus perfectior qz q̃litas: qz subę imeditatior: nec tñ segf qz q̃ztitas sit actiua: si q̃litas est actiua. ¶ Ad. 1. qz quãtis pdicamẽta sint ordinata in ordine pdicamentali: tñ imẽte pñt cõseq rem alterius pdicamẽti. Unde rel'o z actio imediate cõquũtur subam necvnũ mẽte alio. Silr si rõ ꝓcluderet: qualitas non eẽt imediatũ pncm actiõis: qz rel'o ordinat ante actiõez. Silr nũq̃z regritur quantũ eẽ quale ad hoc qz sit in vbi. ¶ Ad aliud pz alibi qz q̃litas ẽ pfectior q̃ztitate. Silr licz quãtitas nõ sit actiua p transmutationẽ: tñ ẽ actiua in sensum z itellectũ: z facit imutationẽ sensus ñ solũ ad modũ imutandi. Sic mã pma ẽ actiua i intẽm angeli cognoscẽtis eã. sz nõ rel'o formalr: sz fudamẽtũ in quo virtualr icludit ¶ Si dicaf etiã qz pm rõnẽ hãc. 1. mixtum vt lapis eẽt magis actm q̃z elm vt ignis: qz est ens pfectũ. ¶ Cõcedẽdũ ẽ: qz hz pfectionem opationẽ: licet nõ cũ trãsmutatione z cõpositiõe. ¶ Tertio auctoritas ad ppositũ est. in. 7. huj9. ca. 7. dicit Ax. pncipiũ subę est qz necesse ẽ pexistere semp subam alteraz actu que facit. quale vo aut q̃ztũ nõ necessariũ nisi ptãte solũ. ipossibile ẽ qualitatez aut q̃ztitatẽ eẽ posteq̃z nõ fuit nisi p aliquaz cãm efficiẽtẽ: z nõ oz pexistere q̃ztũ aut q̃le actu. igit suba istis accñtibus circũscriptis hz vtutẽ ꝓducẽdi illa. z ita potentiã actiuã. ¶ Posset ẽt argui de subo respectũ propriẽ passionis. Qõ. s. habeat potentiã actiuam respectu eius. alias nõ necio iesset: qz pomãe nõ ẽ sufficiens ad necessitatẽ. ¶ Cõsimiliter ex dcã auctoritate põt alr hr̃i ppositum: qz si nõ oz q̃ztum aut quale pcedere generationẽ quãtu aut qualis: multo magr nec generationẽ substãtie. g̃ si sola subã pcederet esset generatiua sube.

Ad primum argumẽtũ põt dici qz si illa auctoritas multũ faceret. g̃ sequeret qz nulla q̃litas. 3. spẽi eẽt pom actiua: qõ ẽ manifeste flz. ¶ Ad 2m dico qz sit fiat ꝑmo de factiõe illa nõ est pfectio subę q̃ facit sicut pz ex. 7. ca. h9. 9. Et ideo nõ oz qz suba prius q̃z faciat alio pficiatur. similr nec in actõe nec i factione ꝓpter idẽ pncipiũ: qz forma substalis ẽ pfectio: accñtali. Et ideo lz suba sit ipfectior q̃z suba qualis itelligẽdo pfectionẽ pro priam subę cũ alia addita: tñ accipiẽdo pcise pfectionẽ vtriusq; formalẽ suba pfectior est suba quali. g̃ magis põt agere z facẽ: qz vtrũq; ẽ pfecti. ¶ Ad 3m illud ꝓcluderet qz oĩs pom actiua eẽt in gñe actiõis p se. nõ tñ. n. potentia z actus sunt in eodẽ mẽbro entis: vt ens diuiditur per subam z accñs sed etiã in eodẽ genere: vt ens diuidit in 10. genera. ¶ Tũc ad argumentũ eq̃ocat potẽtiã: qz maior est vã de pom obiectiua. pz ex ꝑma qõne. Et in minori accipit potẽtiã q̃ est pncipiũ actuũ vel passiuũ. ¶ Ad auctoritatẽ in de sensu z sensato. diceret aliqs qz loquit de actiõe sensibilis in sensu et suba nõ ẽ sensibilis nisi p accñs.

Questio. viij.

Tertio vtr aliq̃ q̃litas ꝑme speẽi sit pom actiua? et vr qz nõ: qz pom ẽ q̃ hñs põt simplr. p habitũ aũt nõ vr aliqs posse simplr: sz sic. puta facilr. vel õlectabilr vr expedite. si. n. hĩtu simplr posset. g̃ ante illũ eẽt simplr impotẽs. z ita actus pcedẽs habitum nõ eẽt eiusdẽ rõnis cũ actu sequẽte generationem habitus. g̃ nec ex pcedẽtibus (generaret habitus.

Contra Ax. i. lra h9. 9. c. 2. oẽs artes z factiue scie potẽtie sũt pncipia: nã pmutatiua in alio aut inquantum aliud.

Ad questionem q poneret oēz pōaz ī qua est habit⁹ eē precise passiuaz haberet ꝯñter dicere: vt videtur ꝙ habitus nō est actiuum principium.

Sed quomodo habilitatur aliq̄ po^a ad patiendū maxime si ē ex se sūme disposita: sicut ē de ītellectu respectu ītellectionis. Quomō etiā vti habitu est in ptāte habētis ꝑm Ari. si vsus ei⁹ licet īpropꝛie dicitur vsus sit tm̄ in patiendo: pati enim non est in potestate patientis.

Ideo aliter pōt dici ꝙ hītus q ē in potētia actiua est ꝑn^m actiuū. ⁊ hoc exp̄sse vult Ari. sicut adduct⁹ est in arguēdo. Et etiā in. 5. lib. ca. de po^a dicit. ars medicinalis ptās ens existet vtiq; in sanato. vbi exponit diffōnē potentie actiue. Et in isto. 9. ca. 4. diuidit potētias in īnatas ⁊ acq̄sitas. ⁊ hoc vel ꝯsuetudine: vt q̄ ē sistulandi. vel disciplina: vt que ē artiū. pz ⁊c̄. ¶ Sed saltē loquēdo de habitibus acquisitis nō vr̄ habit⁹ eē potētia eodem mō quo potētia nālis in qua ē hītus dicit eē potētia. Nam talis habit⁹ nō vr̄ eē ꝑn^m actiuū. ita ꝙ simplr̄ ꝑncipiet aliquaz actionē ꝑm subam: est tm̄ potētia actiua: q̄ vt acti^m ꝑncipiat aliquē modū actionis q modus accn̄s ē respectu actiōis. Si. n. posset eadem actio stare qn̄q; v̄tuosa existens quādoq; eē nō v̄tuosa. pateret modū illuz quē dat sibi virtus eē accidēs actiōi. nunc autē actio q̄ manet nō pōt trāsmutari a modo vno in modū oppositū: sed quēcunq; modū habet cū est: transeūte ipso sub illo modo trāsit etiā simplr̄: ita ꝙ modus oīs actiōis pp modū eēndi actiōis īseparabilis est ab ea: nec tamen minus ē accn̄s. ⁊ ita ꝙ ꝑncipiat illum modū vere est ꝑn^m: lz non ita perfecti entis sicut si esset principiū actionis cuius est ille modus.

Ad argumentū pz ex solutione qōnis.

Questionis ix.

q **Quarto** vtꝝ po^a posset terminari ad quodlibet. Et vr̄ ꝙ sic saltē in creaturis q̄ q̄cq̄d ibi est qn̄q; nō fuit. ergo ab aliquo agēte. ¶ Itē vr̄ ꝙ in diuinis respectu saltē ꝑsonaꝝ ꝓductaꝝ sit aliqua potentia actiua vt gn̄atiua respectu filij: ⁊ spiratiua respectu spiritussancti.

Ad oppositum qd̄ est terminus potētie actiue vr̄ eē a ꝑ se agēte cui⁹ ē illa po^a: casualia nō sunt a cā ꝑ se. ¶ Item de deo pz: q̄ ꝑmū in gn̄e cause mālis nō hz mām respectu sui. ergo nec ꝑmum agens est termin⁹ alicuius potentie actiue.

Ad questionem dd̄m ꝙ cū nō sit ītelligibile aliq̄d eē postq̄z nō fuerit: nisi ab aliquo hēat eē. Oē aūt aliud a deo est: postq̄z nō fuit. circa cui⁹ ꝓbationē mō nō opz insistere. Pz ꝙ tale ab aliq̄ hz esse. ⁊ ita ē termin⁹ alicui⁹ po^c actiue. Sz ⁊ si aliq̄d n̄ haberet nouū eē: dū tm̄ nō eēt ex se necesse eē adhuc forte oporteret ꝙ eē suū hr̄et ab aliquo. ¶ De quo q̄re īfra in qōne de sempiternitate mūdi an sit polis: sicut aūt q̄dam entia īmediate a ꝑmo hn̄t eē: q̄dā āt a cāis scd̄is. Ita aliq̄ sūt termini hui⁹ po^c actiue tm̄: aliqua illius ⁊ illius simul si effect⁹ totus cause 2^c ē a ꝑma effectiue. Deus aūt cū ex se sit nec̄e esse: nō est termin⁹ actiue po^c ꝓprie ꝑm aliquos si talis po^a reqrit ꝑ termino nām producibilē. ⁊ in suppo^to ab^to. Diuina. n. nā nō ꝓducit lz suppositū relatiuū in ea ꝓducatur. ⁊ ꝑ hoc ipsa cōicetur. ¶ Qd̄ an veꝝ sit de po^a actiua: an nō ī creaturis videri nō pōt: q̄ īstantiā ibi nō recipit. Forte eandē nām cōicare videret ꝑfectius agere q̄z aliā ꝓducere. Suppositum etiā vr̄ ꝑmus terminus ꝓductionis: sicut ꝑmū ꝓducēs: ex ꝑmo metaphyce. Si ꝑmū pōt stare sine scd̄o. vr̄ stare actio ꝓpria illi⁹ qd̄ depēdet a tali primo. ¶ De his q̄ h̄ discutere nō est locus cū sint theologica profunda: pōt h̄ trāsiri. Si aūt intelligit qd̄ de actione īmanēte. ⁊ de termino ei⁹ nō quo ꝓducat ipsa: sed circa quā ipsa sit: q̄ terminus dicitur obiectuz. patet ꝙ qd̄cunq; ens est terminus talis actionis: quia ens intelligibile ⁊ amabile.

Ad primum ar^m pz ex dicit in 6. li. in qōne d̄ ente ꝑ accn̄s. Nihil. n. ē casuale respcū vnius cāe nālis q̄n sit ītentū ab alia: nihilq; oīno casuale aut fortuitū qd̄ nō sit ꝑ se terminus

potētie

potentie diuine. ¶ Esset tñ hic difficultas q vellet imorari: vtrũ respectu fortuiti termini sit alio mõ potẽtia diuia q̃z respectu p se intẽti ab agẽte a ꝓposito. Si sic. hoc nõ est: nisi qꝛ cã scda nõ agit ad ꝓducendũ fortuitũ: ⁊ ita illud erit imediate effectus dei. Nullo aũt mõ effectus agẽtis volũtarij pticularis: nisi qꝛ facit illud ad qd̃ ꝯsequit̃ in paucioribus deũ facere illud sine quo forte deꝰ nõ faceret: lz posset. Sz sicut aperiẽs fenestrã illumiat domũ: imo magis: qꝛ sp vel in pluribꝰ ad aptionẽ seqt̃ illumiatio: nec põt agẽs nõ illuminare illo facto. Si nõ: ḡ ita coagit deo cã scda in ꝓductiõe fortuiti: sicut in ꝓductiõe p se intẽti: quõ ḡ est fortuitũ. ¶ Hic posset dici q ⁊c̃. ¶ Ad argumẽta facta de deo ꝓ ⁊ ꝯtra: pz ex solutione questionis. Questio decima.

Quinto vtrum potentia passiua sit in quolibet ente? Et videt̃ q sic. Et p̃mõ q in deo: qꝛ filius nõ generat̃ de nihilo ſm Augustinũ. ꝯtra maxim: sz de suba patri. ḡ ista suba videt̃ esse i potẽtia passiua: quasi subiectũ gñatiõis. ¶ Item pfectũ simplr̃ ⁊ impfectũ sunt p̃uatiue opposita diuidẽtia totũ ens pfectũ simplr̃ de solo deo: dr̃ ḡ q lz causatũ est impfectũ p̃uatiue: ḡ ⁊ pfectibile: qꝛ p̃uatio nõ est nisi in apto nato. Oẽ aũt pfectibile hz potentiã passiuã. ¶ Confirmat̃ illud: qꝛ solus deꝰ ꝯcedit̃ esse actꝰ purus: ḡ in oi alio est aliq̃ potẽtia passiua.

Ad oppositum de deo pz: qꝛ est actus infinitus. ¶ Itẽ de multis creaturis: pz sic̃ de relõne ⁊ de multis accñtibus q̃ nullius actus sunt receptiua: ḡ nõ est in eis potentia passiua.

Ad questionẽ dicendũ q ali qd̃ ens ꝓpter summã pfectionẽ nõ est aliquo mõ pfectibile: ⁊ ideo nec hñs potentiã passiuã realiter: hoc ens est deꝰ: ponũt tñ aliq in essentia diuina. q. potẽtiã passiuã: sicut tãgit argumentũ sumptũ ab auctoritate Aug. sed de hoc transeo. Pz q ad nullũ actũ realr̃ est ibi potẽtia passiua: qꝛ nullus est ibi qui nõ sit idẽ essentie: potẽtia aũt passiua realr̃ sumpta: ⁊ actus eius realis nũq̃z in eodez oino fundant̃: qꝛ reptiuũ nõ tm̃ nõ est receptũ: sz ab ipso denudatũ: ⁊ de se nõ tale. Impoſe est em̃ p̃cise actuare illud in quo est potẽtia passiua realis qn de se intelligatur nõ hñs actũ cuius est illa potẽtia. Aliq̃ vero entia sunt ita impfecta vt nullã pfectionẽ possint suscipe vt accidẽtia vltima substantie inherẽtia: ⁊ iõ nullã habẽt potẽtiã passiuã: lz habeãt metaphycã qñ nõ sunt in actu: sicut dictũ est in solutiõe p̃me q̃stionis. ¶ Dicũt em̃ aliq oĩa accidẽtia esse talia q nullũ actũ recipiũt: lz sit qdã ordo inter ipa in pficiẽdo substantiã: vñ in 4ª ⁊ in 2ª rõne ꝯtra negãtes p̃mũ p̃ncipiũ: dicit Aꝝ. nihil magis h̃ illi: q̃z illud huic accidit. ¶ Sed de hoc reqre ibidẽ in 4º quia Anicẽ. videt̃ dicere ꝯtrartũ. 2. metaphyce: ca. 1. Hoc certũ est: q dictũ est q qd̃cũqz accidẽs nõ est pfectibile aliquo actu vlteriore: nõ fundat potentiã passiuã: sz qd̃ sit illd̃ in spãli ꝓlixũ esset: forte em̃ relatio de qua minus videt̃ hz ꝓpriã passionẽ q̃ eã pficit ⁊ respectu eius est potẽtialis ⁊ receptiua: qd̃ modo pretermitto. T.c.14.

Ad primũ argumentũ pz ex solutiõe qõnis. ¶ Ad secundũ dicendũ q in p̃uatiõe oppositis diuidẽtibus idẽ cõe hoc gñalr̃ verꝫ est: q circa idem diuisum nata sunt fieri sic intelligẽdo q p̃uatio reqrit aptitudinẽ ad hitũz in illo i quo est nõ semp ſm naturã ꝓpriã eius: sz ſm nãz illius diuisi. Sic em̃ rõnale in asino nõ reqrit q asinus sit aptꝰ esse rationalis inq̃ztũ asinus: sz inq̃ztũ aĩal hoc ẽ sibi inq̃ztũ aĩal: hoc nõ repugnat: ita intelligẽdo in ꝓposito de ente impfecto q sibi inq̃ztum ens nõ repugnat esse pfectũ licet repugnet inq̃ztum hoc ens. Et de tali p̃uatione loqtur Aꝝ. in. 5. huius ca. de p̃uatione: sicut talpa dicit̃ ceca. qꝛ inq̃ztũ aĩal nata esset videre. Questio vndecima. T.c.27.

Sexto vtrũ potẽtia passiua possit termiari ad qd̃cũqz ens cãtuz? Et arguit̃ q sic: qꝛ phs vult: 12 huiꝰ. ca. 2. q oĩuz sunt p̃ncipia ꝓportiõalr̃ eadẽ: qꝛ sic̃ in suba est potẽtiale ⁊ actus ⁊ p̃uatio tria p̃ncipia: ita in q̃ T.c.19. ⁊ inde.

libet gñe tria ꝓportionalr alia ab istis: sicut alia genera differūt a suba: cuius cūq; aūt est ꝓpriū ꝓncipiū passiuū illud est potentie passiue.

Contra tunc in oi gñe esset ꝓpria mutatio: ꝙña oñdit: qz motus in cōi: vt. s. extēdit se ad mutationē: diffinit in. 3. phycoz. q est act⁹ ⁊c. ista iueniet in oi gñe dato aūte. ¶Confirmat: qz pōt itelligi sine mutatiōe termini potētie passiue: vt ꝓncipiatū ꝓduci ꝑ hoc q suū ꝓncipiū potētiale de ꝓpria ꝓuatiōe reducit ad actū ꝓpriū: ꝙñs ⁊ si nō videat esse contra Alz. in. 5. physicoz: ponēte motū inñ trib⁹ generib⁹: qz ibi stricte accipit motū. ¶Tñ rōnes ꝗbus ꝓbat motū nō esse in rel'one ꝓpter hoc. s. q pōt de nouo iesse alicui ad mutationē alterius: ⁊ in actiōe: qz tūc esset actiōis actio in infinitū eā iprobāt mutationē in istis: sicut ⁊ motum.

T.c.6

T.c.9.⁊ inde

Ad questionē dicēdū q ꝙm dicta in soluti. nez⁹ qōnis huius non⁹ triplex relatio est potētie passiue. s. ad ꝓncipiatū: ad efficiēs ⁊ ad formā. ¶Primo ḡ mō nihil est terminus potētie passiue: nisi compositū ex potētiali passiuo: ⁊ ex actu eius. Scdo mō nihil est terminus eius: nisi qō ꝑz potentiaz actiuā: ⁊ qd sit illud: qre in ꝓma istaz questionū. Tertio modo terminus potētie est ois forma ꝓprie loquēdo hoc est q nata ē aliqd informare: qō dico ad excludendū intelligētias q qr qz dicūt forme: h mēbra: qz de se patēt nō oz insistere ad ꝓbandū.

Ad argumenta tangūt questionē que qrit in spāli: an in oi gñe sit cōpositū ⁊ forma, ꝓpa: respectu quoz potētiale ꝓncipiū ꝓpriū sit in duplici po⁸. Et pōt ꝙcedi q sic ꝙm intentionē phi in. 7. ca. 6. q: in oi gñe generat compositū: ⁊ in. 12. sicut allegatur ¶Sed quō illa cōpositio sit itelligēda: dictū est in. 8. in qōne de simplicitate accidētiū. ¶Ad scām igit argumentū qō tangit de mutatiōe. Dicendū q ois mutatio ꝓpe dicta est inter terminos oppositos ꝓuationē ⁊ formā: illa nō sūt sil' tpe eodē: ꝑz nec ꝓuatio ꝓcedit tpe formā nisi susceptiuū ꝓcedat ea: qz in nō susceptiuo nō est ꝓuatio ¶Ad nullā ḡ formā est mutatio: nisi quā

T.c.27. ⁊.32.

ꝓcedit tpe suū susceptiuū: qz multe forme necessario sūt simul cū ꝓprijs susceptiuis: ideo sine mutatiōe iſunt: solūmodo autez pōt esse mutatio ꝑ accūs ad illā in quā est ad aliqd qō est ꝓrius ea nālr: ⁊ qñ rō susceptiui. ¶Hoc mō quecūq; forma non esset nata sequi tpe esse sui ꝓprij susceptiui non esset nata termiare mutationē: q aūt nō sequerek: tñ q̄stum est de se nata esset seq: nō terminaret mutationē: ꝛz nata esset terminare. ¶Q ñ ergo arguit ex diffinitiōe motus: nō valet: qz ibi sumitur potētia opposita actui: vbi aūt illa est i susceptiuo bene ꝙcedit mutatio. Sz ꝛz illa nō sic bñ pōt ee potētia passiua ſm triplicē eius respectū q dictus est in sol'one illius q̄stionis. s. ad ꝓncipiatū: ad agēs: ⁊ ad formā: nā vtriq; istorū inest qñ est incōpositō: tertius inest in instāti ꝓmo quo forma inest: ꝛz etiam sine mutatiōe insit. ¶Pōt tñ potētia actiua esse alicuius termini ⁊ potētia passiua sil' cui⁹ nō ꝓfuit potentia opposita actui: ideo nec muratio est ad illum.

Ex dictis ꝑz diuisio potētie actiue: nā ex rñsione ad 3ᵐ argᵐ qōnis 4ᵉ ꝑz q diuidit in factiuam ⁊ actiuā ꝓpe dictā: ⁊ hoc ponit infra. ca. 7. 9 ¶Ex dictis aūt in qōne. 6. ꝑz q diuidit in rōnalē ⁊ irrōnalē. Et hoc ponit ca. 2. ab Alz. ⁊ iste diuisiones manifestabunt in sequēti bus: ꝓma i qōne. 14. Et 2ª in qōne. 15. actiua ꝓprie sumpta ſm ꝓbm ca. 7. est cui⁹ vltimus finis est vsus: ⁊ nō aliqd actū: cuius etiā actio manet in agēte. ¶Primū ē intelligendū sic expositū est ꝙ. 4. qōne i rñsiōe ad 3ᵐ arᵐ: nō qn p illā potētiā ve sit aliqd actū: qō etiā ē aliq̄ nā ab ta: ꝛz qz nō ē tale qō natū sit iduci ꝑ mutationē ē minante motū nec di⁹ act⁹ ꝓm⁹: ꝛz scōs: sic est de itellectiōe ⁊ volitiōe: ē tñ aliq̄ actiua q̄ ꝑz secūdā ꝙditionē. s. qō ei⁹ actio manet in agēte: nō aūt ꝓmā. s. q vltim⁹ finis sit vsus mō iā exposito: ꝛz etiā finis eius est aliqd actū: qō de nā sua: ita est ꝓm⁹ act⁹ q natū eēt iduci ꝑ mutationē ē minātē motū tal' ē po⁸ actiua subiecti respectu ꝓprie passionis. Et ita ꝑz diuisio po⁸ actiue ꝓprie sūpte in ꝓprissimā ⁊ min⁹ ꝓpriā. ¶Ex his ꝑz quō due diſiōes ꝓdicte se hñt ad iuicē. Quia irrōnalis q̄dā est actiua q̄dā factiua. Et hec q̄dā min⁹ ꝓ-

T.c.

prie vt in subo respectu ꝓprie passionis. Nulla ꝓprijssima: qꝛ nihil est ibi qđ nõ sit natũ termiare motũ: vel sit ipe motꝰ. Rõnalis aũt etiã ſm phm vr̃ diuidi in actiuã ⁊ factiuã. ¶ Sꝫ h intelligẽdũ ꝙ rõnalis diuidit in inatã: ⁊ acqsitã: sicut põt accipi ex pnº. 4. ca. ⁊ etiã ex solone. 8. qõnis s̃. Et innata in rõnalẽ ꝑ essentiã ⁊ in rõnalẽ ꝑ ꝑticipationẽ stricte sumptã: q̃ est appetitꝰ sensitiuus. Et vltra rõnalis per essentiã large sumptã in intem ⁊ volũtatẽ. ¶ Cõsili mõ diuidit poª acqsita. s. hitus in habitũ appetitus sensitiui: ⁊ in habitũ itellectualẽ ⁊ moralẽ nõ habitũ volũtatis: lꝫ phs diuidẽdo intellectualẽ ⁊ moralẽ sub morali cõprehẽdat habitũ quẽcũqꝫ appetitiuũ siue volũtatis siue appetitus sensitiui: si tñ in volũtate aliquẽ habitũ posuit. ¶ De oĩbus istis potẽtijs rõnalibus phs videt diuisisse acqsitas itellectuales in actiuas ⁊ factiuas: sicut pꝫ de arte ⁊ prudentia. Et ꝑ ꝯñs intem oꝫ ponere tam actiuũ q̃ꝫ factiuũ ſm istos diuersos habitus: appetitũ aũt quẽcũqꝫ seu habitũ eius nõ videt ponere factiuũ: sed tm̃ actiuuꝫ. ¶ Quõ aũt sunt ista itelligẽda videlꝫ quõ itellectus vel ars habeat causalitatẽ effie respectu artificiati: ⁊ quõ nõ: tactũ est in 7º. q. de ꝯña Aꝝ. ꝯtra platonẽ: genitũ est h aliqd ⁊c̃. ¶ Quõ etiã actiuũ alr̃ ꝯuenit ⁊ alr̃ diuersis dictũ ẽ in pº: in qõne de scia practica. ¶ Itẽ 3º mõ ꝑncipali diuidit actiua potentia equocam ⁊ vniuocaꝫ. Et equoca est qñ fundat rõ potẽtie sup formã alteriꝰ rõnis ab illa ad quã est: ⁊ ibi sp oꝫ fundamentũ ꝑfectius eẽ termino: loq̃ndo de tali potẽtia actiua. Alioqn effectꝰ excederet efficiẽs in ꝑfectiõe: vniuoca aũt est qñ eiusdẽ rõnis sunt forma sup quã fundatur rõ potẽtie: ⁊ ad quã est. ¶ Itez diuidit actiua in totalẽ ⁊ partialẽ: qđ intelligo sic: effectus nãlis vel artificialis cõiter ꝓducit a plurib⁹ causis efficiẽtib⁹ ordinatis: oĩa illa respectu effectus sunt vnũ efficiẽs totale: qđ libꝫ v̄o nõ loquẽdo de deo ẽ efficiẽs partiale. Et illoꝝ ꝑtialiũ quoddã dicit ꝑncipale quoddã instrumẽtale: ⁊ quoddã ꝑmũ: quoddã scđm. An aũt idẽ sit cã 2ª ⁊ instrumẽtũ: ⁊ de mltis alijs dictas diuisiões tãgẽtib⁹ dictũ est in ꝯclusionib⁹ de causis: h trãseo. Causaꝝ ḡ ordinataꝝ ĩ q̃cũqꝫ vna actiua est potẽtia actiua ꝓpria ad eundẽ effectũ: ⁊ h ꝑtialis in suo ordĩe nõ loquẽdo de deo: oẽs ille potẽtie sil̃ sumpte: vt. s. ꝯnexe ⁊ cõcurrẽtes ad effectũ sunt vna potẽtia actiua totalis: vna inq̃ꝫ vnitate ordinis nõ realr̃ vnitate spẽi vel nũero: imo semp differũt spẽ: sicut dictũ est in. 2. in qõne de statu: in causis efficiẽtib⁹. Questio xij.

Truꝫ potẽtia

v passiua diuidat in naturalẽ ⁊ obediẽtialẽ: siue supnaturalẽ ⁊ violentã? Et arguitur ꝙ nõ: qꝛ oĩs potẽtia naturalis est obedientialis: ⁊ ecõuerso: pº qꝛ potẽtia naturalis est ĩ susceptiuo ad oẽm formã que põt ipm ꝑficere: sꝫ nõ est in potẽtia ad recipiendũ aliã aliquaꝫ: alias em̃ etiã mã ignis esset in potẽtia ad recipiẽdũ imediate intellectionẽ aliquã vel volitionẽ vel formã anli dato ꝙ angelus sit imaterialis: vel lapis esset in potentia obediẽtiali: vt manens lapis esset sapiens: qđ videtur incõueniens. ¶ Per idem ꝓbatur: ꝙ omnis violenta est naturalis: qꝛ passiuum nõ repugnat alicui forme nate perficere ipm: ⁊ nullã aliã põt recipe a violẽte si esset violentãs.

Contra

ex. 9. huius ca. 6. colligit ꝙ nõ qđlibꝫ est in potẽtia qđlibet: sicut nec terra hõ: sed semen: hoc aũt est falsum de obedientiali: quia immediate ex terra fit homo: ¶ Item pro alia diuisione: quia violentũ ꝑ se: sicut ⁊ naturale sumit ex ꝑte passi: sicut em̃ dictũ est in. 7. in q̃stione de rõnibus seminalibus si nõ eẽt potẽtia oĩno ad aliqd non posset violẽtari: ergo est aliqua potẽtia ⁊ tamen ad formam violenter inducendaꝫ: ⁊ illa potest dici potentia violenta: patet etiã ꝙ aliqua est naturalis: ergo ⁊c̃.

Ad questionem dicẽdum

ꝙ ſm dicta supra sepe in materia est triplex respectus scilicet ad materiatum: ad formam: ad agens inquantũ actuans ipsam: tam prima q̃ꝫ secunda: vel absolute consideratur: vel comparando materiam inquantum existens sub vna forma transmutabilis est immediate ad aliam.

Primo mō ꝯsiderādo vtrāq; potētiā illaz dico ꝙ nulla est in mā prima nisi nālis: qꝛ nālem inclinationē hz ex se: vt sit cuiuscūq; cōpositi ps: ⁊ quacūq; forma pficiat: cuius pōt esse ps ⁊ qua pōt pfici: nec pōt ꝯtra nec s̄ suā īclinationē in aliq̄ cōposito esse vl̄ sub aliq̄ forᵃ q̄ eius est quōcūq; pfectia. Ad ipossibile aūt nullā hz potētiā vtraq; p̄dicta in aliq̄ subo ente in actu pōt esse violēta ⁊ nō nālis sicut in aq̄ manēte aqua ad calorē: ⁊ in graui manēte g̃ui ad ferri sursum: qꝛ tale sub̄m ꝓpter actū quē hz determinate inclinat ex se ad oppositū talis forme: ⁊ ita ꝯtra nāz suā inest: si inest: pōt aūt inesse ab agēte vincēte actualitatē istā īclinantē ad oppositū: sicut pñs ignis aq̄ vincit actualitatē eius q̄ inclinat ad frigiditatē. Sz vl̄r p̄dicta neutra poᵃ. vr̄ eē obediētial̄ nisi illa obediētial̄ vel sit nāl̄ vel violēta qꝛ oīs forᵃ etiā a deo īpressibil̄ cuicūq; passo vl̄ videt eē s̄m īclinationē passi vl̄ ꝯtra: maxime si ex hocip̄o ꝙ nō est ꝯtra īclinationē passi sit s̄m eā si passum qd̄libz inclinet ad oēm actū pfectū eius cui nō repugnat Q. si ponat aliq̄ forma pfectiua alicuius subiecti qd̄ ad ipsaz neutro mō se hz. s. qd̄ nec inclinat ad ipsam: nec ad eius oppositū: tūc pōt respectu talis potētia nuda dici obediētialis: lz nō ꝓprie dicat obediētialis vt iam dicet: nā ⁊ talis forma si qua esset: posset forte ab agēte nāli induci: multo magis q̄z forma ad quā est potētia violēta: qꝛ susceptiuū est magis capax: sic ḡ ptz ex dicti quō potētia māe ad cōpositū ⁊ formā absolute sumpte: ⁊ cū mā diuidit ꝓpe in nālem ⁊ violētā: ⁊ forte nudā siue neutrā: sed nō ꝓprie in obedientialē: vt dicet.

Nunc restat videre de vtraq; p̄dicta comparando materiam vt trāsmutabilis est a forma in formā. ¶ Et de hoc videt dicēdū ꝙ cū forme nāles habeāt ordinē necessario in succedēdo sibi īuicem in mā s̄m ꝙ manifestū ē ad sensuz: ⁊ aliq accipiūt ab Aꝝ. 8. hu
T.c.14. ius c. 4. de vino ⁊ aceto ⁊c̄. cuius tñ ꝓpter qd difficile esset assignare: oz dicere ꝙ mā vt sub vna forma nō est nata transmutari īmediate ad quācūq;: sed ad determinatā Sed qꝛ ordo ille ordo nō est necessarius nisi inq̄ztū mā trāsmutat ab agēte nāli: cuius virtuti nō subijcit ille ordo. Ideo hic hz locū potētia obediētialis s̄m quā mā cuiuscūq; forme capax est īmediate post quācūq; p transmutationē ab agēte: cuius virtuti subest dictus ordo. Non tñ est hic potētia māe ad formā: vel cōpositū ꝓprie obediētalis: sed ad agens a q̄ sic recipit formā. obediētia em̄ ꝓprie significat subiectionē respectu agētis potētis de obediēte facere qd̄ vult. ¶ Ut sic breuiter dicat ad questionē ꝙ cōpādo māz quācūq;: h̄ est siue substantialē siue sub̄m accidētis ad materiatū vel formā nō est ī mā potētia obediētialis ꝓpe sz nālis vel violēta: vl̄ forte neutra: iuxta ꝙ expositu; est. ¶ Comparādo aūt ad agēs a quo est actuabilis Pōt hr̄e triplicē potentiā p̄dictā inq̄ztū ab agēte recipit formā ad quā s̄m triplicē modū p̄dictū se pōt hr̄e. Sed nō habēdo aspectū ad formā: sz p̄cise ad efficiēs nō est nisi duplex potētia in mā: qꝛ vel limitate subdit agenti q̄ztum scz p̄mo ad formas determiatas: ⁊ 2° q̄ztū ad modū determinatū recipiendi illas ab ip̄o: puta p modū talē vel talē. Et 3° q̄ztum ad ordinē determinatū recipiēdi hāc post illā. Vel illimitate subdit. s. q̄ztum ad receptionē cuiuscūq; pfectibilis īesse: ⁊ quocūq; mō ⁊ quocūq; ordine: p̄ma potentia dr̄ naturalis: qꝛ nā est determinata ad aliqd̄: vel ad aliqua. ¶ Secūda dicit obediētalis qꝛ illa ē qua mā subijcit agēti tali ⁊ pfecte. Itaq; accipiēdo quācūq; vnā rationē potētie in mā nulla diuidit p nālem violentā ⁊ obedientialē: sed vna p naturalē violentā neutrā forte. Alia p naturalē ⁊ obedientialem. Et in illa diuisione secūda in vtroq; mēbro forte pōt incidere violenta: de primo mēbro si mouet ꝯtra inclinationē suā nālem vel nālis de p̄mo mēbro: vel neutra si qua est.

Per illud pz ad argumēta facta cōtra diuisionē istā: Cū em̄ p̄mo arguit ꝙ nālis est obediētialis ⁊ ecōuerso. vtrūq; falsum est: licz em̄ qñcūq; est nālis potētia ad formā: mā ad recipiēdū illā sit in potētia obediētiali: nō tñ illa nālis est obediētialis qꝛ naturalis est ad formā: obedientialis est ad agēs vl̄e a quo pōt mā illā formā recipe: est etiā in potētia nāli forte ad agens nāle a q̄ pōt

recipere eandem. Sed adhuc illa nãlis ad agens ⁊ obediẽtialis sunt alie sicut sunt ad alia agẽtia. Cũ arguit de violẽta: q̃ ois violẽta est nãlis. Dz q̃ nõ in subiectis vbi est aliqua violẽta: in mã ꝑma nulla est violẽta: sicut dictũ est in ꝓma pte solutiõis. Cũ arguit in ꝓtrariũ: illud bene ꝓcedit de nãlitate in mã respectu forme nõ absolute: q̃ si imediate post formã terre ꝓficeret materiã forma vni: ita naturaliꝫ ꝓficeret: sicut q̃ñ ꝓficit mediate: ſz intelligit respectu forme: vt acqſite post aliã ꝑ trãsmutationẽ. Cũ el aliꝫ põt dici forte melius q̃ ibi nõ est dõia cõparãdo materiã ad formã sed tm̃ cõparãdo materiã ad agẽs: sicut.n. est in potentia nãli vt post formã seminis recipiat formam hominis: quia respectu agẽtis naturalis est sic in potẽtia: ⁊ hoc mõ nõ est in potẽtia: vt post formã terre imediate recipiat formã hois: ⁊ hoc tactũ fuit in ſcõo mẽbro distinctiõis. ſ. q̃ potẽtia materie ad formã cõpata ad transmutationẽ de vna in aliã nõ dicit obediẽtialis ad formã: ſz ad agens: q̃ exꝑſſius põt dici q̃ simpliciter nª obediẽtialis est ꝑ se nisi respectu agẽtis: nõ aũt respectu forme nisi ꝑ accñs inq̃ztũ per agens illa põt induci: semp em̃ agẽs formã aliã inducit. Jdeo potẽtia materie ad agens aliquo mõ respicit formã.

Questio xiij.

Truz potẽtia

v passiua diuidaꝫ in de qua: siue ex qua: ⁊ in qua? Et arguit q̃ nõ: q̃ ois de qua est in qua: vt ꝑz ⁊ ecõuerſo. ꝓ° q̃ si aliq̃ in qua sit de qua: ⁊ alia nõ: oz ponere materiã aliquo mõ esſe ꝓncipiũ respectu forme huius ⁊ illius: g̃ respectu alicuius forme haberet aliã habitudinẽ: q̃z receptiui: ſz vltra hoc nõ videt aliqd poſse poni nisi mã: vel etiã aliqd in ipa ponit ps forme: qõ est ip̃robatũ in 7° in questione de rationibus seminalibus.

Ad oppſitum

cũ ois materia recipiat formã suã: ſequeret q̃ eodẽ mõ se haberet materia aeris ad formã ignis: ⁊ corꝑus organicũ ad aiam intellectiuã: aer etiã ad lumen ⁊ esſet nihil dictu: q̃ quedã forme inducũ turde potẽtia materie siue passi: quedã nõ ⁊ vanũ esſet q̃rere q̃ sit ⁊ q̃ nõ: que sunt cõtra dicta cõia: ⁊ contra ꝑhm: ſm quẽ videtur: intellectus est ab extra.

Quantũ ad

illam diuisionẽ de q̃ q̃rit. ſ. de q̃ ⁊ in q̃ dicẽdũ q̃ in q̃cũq; ꝑn° passiuo: hoc ẽ siue materia siue ſubiecto: ille respect° quẽ hz tale ꝓncipiũ ad cõpoſitũ ex ipso ⁊ actu: est tanq̃z ex quo tale cõpoſitũ est vel põt esſe: ⁊ ita ille respectus põt dici esſe potẽtie de qua. Ille aũt respectus quẽ hz tale ꝓncipiũ ad actũ cũ quo ꝓstituit cõpoſitũ est respectus potẽtie in qua: q̃ materia nihil est ipſius actus q̃ ꝑmo in ea est: q̃ tunc nõ esſet ꝑmo in ea: ſed tm̃ ꝑ partẽ: ſed tm̃ est materia ꝓpriũ receptiuũ forme: ⁊ ideo i qua nõ ex qua. Respectus aũt tertius mãe. ſ. ad agẽs põt dici rõ potẽtie in qnã: ſm q̃ ille anctor. 6. ꝓncipioꝫ: vult q̃ agens requirit aliqd in qõ agat. Et hoc in qõ est: nõ est illõ qõ agẽs agit: siue vt ꝓductũ: cuiuſmodi est cõpoſitũ. siue vt quo ꝓducit cuiuſmodi est forma. Jſto modo dicta diſtinctio ex quo ⁊ in quo ⁊ in qõ est diſtinctio triplicis respectus paſſiui ad 3ª ad que cõparat: ⁊ est cõuenies diſtinctio. Sed ad vnũqõq; illoꝝ compando mãz dicta diſtinctio non hz locũ: q̃ ꝙlibz respectus ꝑcise est ad ſuũ terminũ: ita q̃ nõ possunt cõcurrere respectu eiuſdez termini ſicut facilꝫ patere põt conſiũ rõnes eoꝝ. Quõ em̃ idem respectu eiuſdẽ paſſiui: est actiuũ ⁊ forma: vel ſcõo actiuũ ⁊ cõpoſituz: cuius illud paſſiuũ est ps: vel 3° compoſitũ ex illo ⁊ forma illius vbiq; videt ꝓpriadictio. Addunt aũt aliq potentiã de qua: qualẽ ponũt in lumioſo respectu luminis negãdo ip̃z educi de potẽtia mediꝫ: ⁊ illã potentiã dicũt esſe in cã originãte virtualꝫ: ⁊ ꝑ hoc effectũ originatũ nõ eẽ de nihilo: ſz ſicut ꝓpagãs est qõdã originãs ita originãs ẽ qdã efficiẽs: vel oportebit dare gnq; genera cãꝝ. Dz.n. q̃ ſub alio nullo gñe ꝓtunc q̃z ſub efficiẽte. Jtaq; ſi ẽ est dicendũ effectũ esſe de tali: vel de. ſumaꝫ ꝓ quodã ab. vel qõ verius de tota ſuba ſua: vt in diuinis: vel de parte: vt in aiatis tanq̃z de materia vel. q. materia originãs originat: ⁊ tunc originatuz ꝑmo est de illo qõ ẽ ſibi materia: vel. q. mã

2° de gñatiõe aialiũ ca. 3°.

qđ fuit aliqd generātis in creaturis: ⁊ est aliqd gñatū in deo: ⁊ iō p se ⁊ p̄mo dr̄ origi natū de originātē rōne illi⁹ qđ est vel fuit aliqđ originatū: sicut hō sanat: qr torax h̄ modo potētia materie de q̄ est: vel.q.mā̄e: nec facit aliud mēbrū a predictis duobus scz ex qua ⁊ in qua. Itaqz illa est tantū tri mēbris diuisio nō capiēs de qua.q.4ᵐ mē brū p̄ter ex qua ⁊ in qua: ⁊ in quam: intel ligēdo illa tria mēbra: sic̄ supra expositū ē.

Ex dictis apparere pōt diuisio cō pleta poᵉ. Exclusa autē potētia metaphorice ⁊ logice sumpta ⁊ ex cluso possibili: vt ꝯuertit̄ cū ente: cuius rō videt̄ satis ꝓpinqua rationi pol'is logice sumpti: loquēdo de potētia ꝓprie sumpta videt̄ q̄ ip̄m nomē potētie videat̄ īporta re ordinē: ⁊ hoc p̄oris ad posterius: qr ad p̄us inq̄ztū huius nūq̄z est potētia: illa etiā q̄ simul sunt inq̄ztū simul nō hn̄t ordinem p̄us aūt in cōi diuidit̄ in p̄us natura ⁊ tpe. ¶ Juxta hoc videt̄ p̄ma diuisio potētie.s. vt dic̄ rōnē p̄ncipij: ⁊ vt opponit̄ actui vel necessario: p̄ncipiū.n.p̄us est p̄ncipiato: ⁊ specialr̄ duo p̄ncipia q̄bus appropriat̄ no mē potētie ſm dicta in sol'one 3ᶜ q̄onis: po tentia aūt opposita actui p̄or eo tpe. Et po tētia opposita necessario aliq̄ mō intelligi tur vt p̄or: lz istū modū nō oporteat h̄ ex ponere. Potētia p̄ncipiū diuidit̄ in acti uū ⁊ passiuū. Diuisio actui dicta ē añ q̄one 12. Et dīsio passiui in q̄one.12.⁊.13. Diui sio aūt vtriusqz tacta est q̄ztū ad aliqd in so lutione 3ᶜ.q. Potētia etiā opposita neces sitati posset diuidi ſm multos g̃dus rece dēdi a necessitate. Alius em̄ est in successi uis. Alius in permanentibus per motum inducibilibus ⁊ hn̄tibus ꝓpria corrupti ua. Alius in pmanētibus sola mutatiōe ꝓ ducibilib⁹: nec p se corruptibilib⁹ nisi pro pter accn̄tia sua hn̄tia corruptiua nālia ꝓ pria. Alius in nō hn̄tibus corruptiua natu ralia: habētib⁹ tn̄ mā̄z ⁊ formā. ¶ Quint⁹ ⁊ vltimus in angelis ſm negātes ibi ma teriā. Potētia opposita actui diuidit̄ sicut terminatum est in solutione duarum pri marum questionum.

Quapropter inquantū si mul natū est: nihil patitur ip̄z a seipso. Vnuz enim ⁊ non ali ud est. Tex.c.2. Q.ō 14.

Uia dicit phi losophus in lr̄a: ca.1. istius noni inq̄ztū simul natū est: nihil patitur ip̄m a seipso: vnū em̄ ⁊ nō aliđ est. ¶ Jō pōt q̄ri: an aliqd pōt moueri a seipso? Ar guit̄ q̄ non: ex lr̄a Aꝝ. iam allegata. Silr̄ ibidē: vt videt̄: innuit̄. p⁹ sumpta ex diffi nitiōe potētie: qr est p̄ncipiū transmutādi aliud. ¶ Itē arguit̄ per rationē que īnuit̄ in.2.de aīa: quia tūc semp tale ageret: si est agens naturale: quia actio illa nō depen deret ab extra ex quo idē est agēs ⁊ passuz ꝯn̄s patet esse falsum.

Contra naturalia habēt in se p̄nci pium motus ⁊ status ex.2. physicoꝝ: nō passiuū tm̄. Tuz qr forma ve rius natura q̄z mā̄: ergo verius participat diffinitionē nā̄e: ita q̄ sit p̄ncipiū motus. forma nō videt̄ p̄ncipiū passiuū. Tum qr in.2.physicoꝝ: dicit̄ sic: naturalia sunt que cūqz a principio in seipsis mota ⁊c̄: princi pium a quo est efficiens.

Hic dicitur vlr̄ q̄ nihil mouet se nisi forte p ptem qr.s. vna ps mouet aliā: ⁊ h̄ nō est ps essen tialis aliq̄: sz ps vna q̄ztitatiua: aliā distin ctā loco. ¶ Ad h̄ ponūtur tres rōnes. Pri ma accipitur ab Aꝝ.7.physicoꝝ a.q̄ nihil mouet̄ a se p̄mo qr tūc nō q̄esceret ad quie tē alteri⁹: qđlibet aūt mobile q̄escit ad q̄etē alterius: qr ad quietē ptis. Om̄e em̄ mobi le hz partē: ⁊ illa q̄escēte: pz q̄ totū nō mo uetur p̄mo. ¶ Scđa rō accipit̄ ex.3. physi coꝝ: vbi dicit Aꝝ. spēs aliq̄ semp existima bitur mouēs: vt actu hō facit ex potētia ho minē. Hinc accipit̄ q̄ mouēs mouet inq̄z tum est in actu: ⁊ mobile mouet̄ inq̄ztū est in potētia: vt pz ibidē ex diffinitiōe moti⁹. Impossibile est aūt idē simul esse in poᵃ ⁊ in actu respectu eiusdē: ⁊ scđm idem: g̃ ⁊c̄. ¶ Idem confirmatur: qr agens ⁊ patiens sunt contraria ex p̄mo de generatiōe: ⁊ se cūdo de anima. ¶ Tertia accipit̄ ex.5. hu ius: qr ſm Aꝝ. ibidem in ca. de ad aliqd: actiuū ⁊ passiuū: siue motiuum ad mobile

realiter refertur penes ſm modū relatiuo rū: relationes autē reales oppoſite non videntur poſſe fundari in fundamēto vno limitato: hoc eñ attribuit eſſentie diuine q; illimitata eſt: q; poſſit eſſe fundamentū relationū oppoſitaꝝ: quare ꝛc̄. Secundū iſta ḡualia dī in ſpāli ſm ordinē ꝓcedēdo in entibus. Primo vīr q; nihil eſt effectiuū ſui accidētis: licet ſibi coeui: puta q; ſubiectū reſpectu ꝓprie paſſionis nō hz̄ rationem cauſe efficiētis: ſed tm̄ mālis ſiue ſuſceptiui. Scdo dicit idē de accidēte quocū q; q; qñq; ineſt: qñq; nō: ꝛ hoc ſiue illud inducat ꝑ motū: puta vbi vel q̄ztitas vel q̄litas: ſiue inducat ꝑ mutationez tm̄: vt actꝰ appetitiui ꝛ cognitiui. De iſtis ḡ accidētibus: ꝓmo de vbi nō videt q; aliqd moueat ſe ad vbi in corporibus: niſi grauia ꝛ leuia: ꝛ aialia ꝓgreſſiua. De vtriſq; negat idem mouere ſe. De ꝓmis ḡ dicit q; graue ꝛ leue nō mouēt ſe ſm Aꝝ. determinatiue in. 8. phyſicoꝝ de ipſis dicentem: nihil horum habet ꝓncipium faciendi: ſed patiendi tm̄: qđ videt ꝓbare quatuor rationibus que patēt ibi. Secūdo dicit idez de aialibus: q; aialia non mouent ſe motu progreſſiuo: niſi q; vna pars mouet aliam: ſicut videtur determinari in. 8. phyſicoꝝ de mouēte ſe: ꝛ motus motionis huius magis determinat in libro ō motu animaliū. Tertio dicit de motu ad q̄ztatē q; anmata aia vegetatiua nō mouēt ſe in nutritione vel augmētatione: ſz̄ mouēt alimentū qđ ꝙuertūt in ſe. Quarto dicit de motu ad qualitatem: quod nec aqua calida a ſe effectiue fit frigida: nec ſemen animati ſeipm̄ alterat: ſed ſemen maris diſtinctuz loco ꝛ ſubiecto a ſemine miniſtrato a matre: ꝛ vnum agit in alteruz: ſicut artifex in lignum: de quo facit ſcamnū: ſicut videtur Ariſto. velle in de animalibus libro. 16. Vbi autem non ſunt duo ſemina maris ꝛ femine: vt in plātis aſſignant duas partes in eodem ſemine diſtinctas loco: quarum vna agit in aliaz. Quinto dicitur: q; nulla potentia cognitiua eſt ꝓncipiū actiuū cognitionis: ſed tm̄ paſſiuū ꝛ obiectū actiuum. Et hoc ꝓfirmatur ꝑ Ariſt. ſecūdo de anima: vbi vult q; ſenſus eſt paſſiuus: non actiuus. Et tertio de aia: vbi idē vult de intellectu. Confirmat etiā de vtroq; : qz̄ cognitio fit ꝑ aſſimulationē cognoſcētis ad cognitū: ḡ agens ibi eſt illud cui aſſimilatio fit: qz̄ agens aſſimulat ſibi paſſum: ꝓmo de generatiōe. Confirmat tertio de cognitiua ꝛ appetitiua ſimul: qz̄ cognoſcere ꝛ appetere reſpectu ipſaꝝ potentiarum videnť eſſe accidētia cōia que aſſunt ꝛ abſunt ꝛc̄. ad talia autē accidētia nō videtur ſubiectū ex ſe determinatū: ꝛ ita videť nō eſſe cauſa ſufficiēs illoꝝ. Sexto dicit idē de appetitu. Quod ꝓfirmat per Aꝝ. 3° de anima: mouens imobile bonum actuale: mouens autē ꝛ qđ mouetur appetituum. Similiter confirmatur per cōmentatorē 12. metaphyſice. cōmento. 36. de balneo: quere ibi. Ad ſingula prędictoꝝ adducunt diuerſa: ſed ꝛ vniuerſaliter de alijs quibuſcūqz ꝙclusio ꝓncipalis tenetur. T.c.5.ꝛ circit. T.c.14.

Hic ſic eſt proceden-

dum: ſicut illa poſitio tenet vniuerſalē negatiuā: ꝛ ex hoc cōcedit quecūqz videnť ſeq. Ita primo oſtendendū eſt generaliꝛ q; aliqd pōt agere in ſe qđ eſt ꝓtradictoriū illius vniuerſalis. Et deinde in ſpāli: in quibus ꝑticularis illa habeat veritatē. Primū ꝓbatur: actiuū quodcūqz ꝓ ꝓmo obiecto reſpicit paſſiuū tale: nō hz̄ paſſiuum: verbi gratia: tam calefactiuū in cōmuni: qz̄ quodcūqz calefactiuū: ꝓ primo obiecto reſpicit calefactibile in cōmuni: nō hoc vel illud: ſilr̄ ecōuerſo: paſſiuū vt calefactibile: ꝛ hoc ſiue in cōi: ſiue qōcūqz calefactibile reſpicit ꝑ primo obiecto calefactiuū: nō hoc ꝛ illud: ſed in cōi. Ex his ſegtur q; qōlibz ꝓtentū ſub ꝓmo obo alicuius ſit ꝑ ſe obiectū etiaſdē qōcūqz calefactiuū reſpicit qōcūqz calefactibile ꝓ ꝓ ſe obiecto: ꝛ ecōuerſo qōcūqz calefactibile: qōcūqz calefactiuū: ſed poſſibile é q; aliquid ſit actiuū ſcōm a. eodem modo quo aliquid aliō eſt actiuum ſm a. idem etiam ſit paſſiuum ſm a. ſicut quodcūqz aliud paſſiuuz eſt ſm a. ergo illud in ratiōe actiui ita habet ſeipſum ꝓ obiecto in ratione paſſiui: ſicut quodcūqz aliud: ergo ita poteſt in ſe agere: ſicut in aliud: maioꝝ autem ſatis eſt manifeſta ex prima rel'one inter cōia: ſed minoꝝ negareť vel etiā ipa ꝓceſſa negareť vl

tima ꝓña: qz agẽs debet esse approximatũ passo: ⁊ ita distinctũ situ: sic nõ põt idem se habere ad se. ¶ Cõtra ꝑmũ: minor ꝓbatur multi sunt effectus nati ꝓduci ab actuo equoco: ⁊ nõ vniuoco: ꝑz de leuitate in igne generato: illã formã equocã oz ponẽ aut formã substãtie: aut altã aliquã qualitatẽ: ḡ habẽs illã actiuã ꝑ se est leuificatiuũ: vt ita loquar: põt aũt ista forma eẽ in aliq̃ leui ꝑz in exẽplo ꝓdicto: q̃cũq; em forma in generãte poneret actiua respectu leuitatis eadem est in igne get⁹ ⁊ ꝓz est nãl'r ipa leuitate. ¶ Ꝑz qz est ꝑncipiũ eius actuũ: ḡ nõ est ꝓtradictio qp ipa insit generato leuificãte nõ inexistẽte: ⁊ ꝑz qp põt inesse illi: q̃re idẽ sine ꝓtradictiõe põt esse leuificatiuũ ⁊ leuificabile. ¶ Cõtra scõm: ꝓbat illa ꝓña vltia: nã approximatio ꝫ nõ videt necessaria ad agendũ: vt includit distinctionẽ situs: nisi qñ maior pũctia nõ est possibil' inter actiuũ ⁊ passiuũ. Si em ꝫ pũctia sufficit multo magis maior pũctia sufficeret. ¶ Qõ ꝓbat dupliciter: ꝑ⁹ dubitãdo ad incõuenies: alioqn si poneret ignis ie xistẽs aq̃ sicut angelus ponit fil' cũ celo nõ calefaceret aquã: nec angelus moueret celũ. ¶ Scõo ꝓbat idẽ ex causa qua nõ oz agẽs esse pñs patiẽti: nisi qz virtus agẽtis nõ põt attingere immediate ꝓportional'r distans: vt ibi aliqd efficiat qp si passum secũ esset: nõne pfectius attingeret a virtute agẽtis? hoc ḡ supposito arguit' vltra: cũ idẽ verius est sibi pñs: si est actiuũ ⁊ passiuũ ꝑm idẽ q̃z aliud posset eẽ sibi ꝑsens: ita verissime saluat illa cõditio ꝓpter quã approprinq̃tio regrit' qñ maior presentia esse nõ põt: ḡ verissime est actio. ¶ Confirmat tota illa ratio: ⁊ q̃ztum ad ꝓbationẽ minoris ⁊ pñtie vltime. Si. a. ꝑ se sit forma actiua respectu b. ⁊ a. sit in c. nullus negat qn est actiua respectu b. fiẽdi in d. ⁊ econuerso si a. esset in d. esset ꝑncipiũ actiuũ respectu b. in c. ḡ si a. est in c. ⁊ in d. ⁊ tam c. q̃z d. sint in potẽtia ad b. ⁊ c. ⁊ d. agãt in se mutuo ꝑm a. ꝓducẽdo in se mutuo b. Sz tñ videt incõuenies idẽ respectu eiusdẽ: ꝑm idẽ esse actiuũ ⁊ passiuũ: sicut idem respectu sui: qz in alijs est sile: qp sicut nihil est causa sui: ita nec circulus est possibilis in causis: vt idẽ respectu eiusdẽ sit cã ⁊ causatũ: ḡ si ꝑmũ possibile sit ⁊ scõm etiã. Ex istis descẽdendo in gñali ꝑz qp dicta ratio nõ ꝓbat idẽ posse in se agere nisi actiõe equoca: ⁊ hoc qñ est capax formẽ q̃ nata est terminare actionẽ equocã formẽ actiue iãhabite. ¶ Et ita tenẽduz est regulariter qp solũ ⁊ vl'r tũc põt aliqd in se agere qñ duo ista ꝓcurrũt. s. qp ꝫ forma que est ꝑncipiũ agendi equoce: ⁊ qñ cũ hoc est capax termini talis actionis.

Descendendo igit' in spãli: ex hoc ꝑz primo: qp nihil agit in se causando formã substantialẽ: qz nulla de nouo põt aduenire vt faciat cõpositũ vnũ ꝑ se: qn illa sit pfecti⁹ quacũq; entitate ꝓcedẽte ipsã: impfect⁹ aũt nõ est ꝑncipiũ actiuũ respectu pfectioris. ¶ Ꝑz scõo qp quacũq; actiõe vniuoca nihil in se aliq agit qz tunc ratio agendi ⁊ terminus actionis essent eiusdem speciei: et differrent numero. ¶ Patet quia nihil est principiũ agẽdi se: ergo ⁊ duo individua eiusdẽ spẽi possent simul esse in eodẽ subo qõ negatũ est in. 5. li. in q̃stione de hoc mota. Et spãl'r in accidẽtib⁹ absolutis: ꝑz qp ⁊ illa q̃ est rõ agẽdi esset absoluta: ⁊ illa q̃ est terminus. ¶ Ꝑz 3⁹ qp cũ ois augmẽtatio sit ab agẽte equoco: qz quãtitas nõ est forma actiua ex. 6. q̃stione supra. ois etiã motus ad vbi ẽ a mo⁹ equoco ꝓpter idẽ: qz. s. nullũ vbi est forma actiua: multe etiã alterationes sunt ab equoco: vt vl'r illa q̃ sunt ad q̃litates nõ actiuas stricte loquẽdo de actiuis: vt loqtur Aꝫ 2. de gñatiõe: sicut dictũ est supra: q̃stione sexta ad ꝑmũ argumẽtũ: ois etiã q̃litas põt esse ab agẽte equoco: ꝫ aliqua possit esse ab vniuoco: sequtur qp in genere nõ repugnat alicui substãtie causare in se qualitatẽ: quãtitatẽ ⁊ vbi: cõcurrẽtibus aũt duabus ꝓditionibus supra dictis causabit: ⁊ ꝫ vel coeuũ sibi: ⁊ ita sine mutatione: vel non coeuũ sibi: ⁊ ita ꝑ motũ vel mutationẽ. De coeuo ꝑz in subiecto ⁊ ꝓ⁹ ꝓria passione. ¶ Ad quod arguitur dupliciter. ¶ Primo: quia potentia receptiua differens ab actu: num q̃z ex se necessitatur ad actum: est enim talis quelibet potentia cõtradictionis: subiectum necessario determinatur ex se ad passionẽ z: alioquin inherentia passionis ꝓpter quid: siue per ꝓncipia subiecti non demonstraretur: quia

demonstratio est necessarij. ¶ Scdo: quia argumentū prius factuz in vniuersali hic habet euidentiā. Si eni generās fingatur agens respectu passionis ge^ti: pz q̄ nō vniuoce p passionē in generante: maxie si illa passio nō est forma actiua: si etiā est actiua: videret idē q̄ lz illa qualitas in tpe p̄cedēti vltimā generationē fuit p̄ncipiū alterādi subm: cū illi⁹ alteratiōis in vltimo instāti non manet: sed fit aliud: quō in illo alio habebit actionē instātaneā sine motu alteratiōis facto in illo? Quicqd sit de hoc: arguit qñ passio nō est forma actiua: sicut de quantitate ꝯñte subam corporeā genitā si generās equoce illā causat: quero p qd: p a. in genito est a. eiusdē rōnis cuz a. in ge^te ⁊ prior naturalr ipa quātitate: qz in generāte poneret prior natura quātitate in ipo forma actiua p̄or naturalr forma inducibili ab ipa ī receptiuo potest esse p̄ncipiū inducendi illam in illo: p̄oritas eniz tpis nō reqritur: patet de luminoso et lumine: nec distantia localis: vt supra probatū est: ergo ita vel magis genitum causabit in se talez passionem q̄z generās. Et ex hoc patet qd dictū est coeuū causari sine mutatiōe: quia mutatio requirit terminos oppositos: et ita p̄uationē p̄cedere formā: priuatio non precedit nisi quando subiectū aptū precedit formā: hic nō sic: ⁊ de hoc dictuz est supra: questione. ii. respōsione ad secunduz argumentū. ¶ Cōtra hoc aguitur: qz mutatio stat cuz termino ad quē: ergo nō oportet q̄ tempore precedat priuatio. ¶ Item in illo priori nature quādo principia agēdi precedunt terminuz intelligit subiectū priuatum termino: alioquin iam termin⁹ intelligeretur productus. ¶ Item in primo instanti habet alium respectum ad agens: vt videtur q̄z in tempore ꝯñte: quia in primo dicitur ab ipo induci in tempore illo: nō ergo aliqua mutatio est in illo instanti que nō est in tempore habito: ꝓpter quam etiam dicitur forma tunc primo esse siue incipere esse. ¶ Ad illa respondeo q̄ in primo est fallacia ꝯsequentis. Sequitur enim: mutatio est: ergo terminus: loquendo de indiuisibili: sicut hic loquimur: non econuerso nisi accipiatur terminus nō solum pro illo qd natum est terminare mutationem: sed etiam pro actu terminante. Et quare non econuerso est: quia forma que nata esset esse terminus non est terminus nisi precesserit oppositus terminus: mutatio. n. lz essentialiorem habet habitudinem ad terminum ad quē q̄z a quo tamen proprie sumpta sine neutro potest intelligi. Si dicas mutatio nō est aliquid realiter: nisi ipse terminus ad quem. Hoc tangit aliud: sed supposito hoc pro nunc quantum ad absolutam entitatem et realitatem que est in mutatione. Includit tamē preter hoc respectum ad terminuz a quo: vt postq̄z est immediate qui respectus non manet in tempore habito in quo non est forma immediate post priuationem. Et ideo nec mutatio manet post primum instans in ratione mutationis: licet absoluta realitas maneat. ¶ Iste autem respectus non est in passione coeua subiecto. ¶ Ad 2^m prioritas nature non ponit priuatiōez posterioris: sed tantū q̄ prius intelligatur sine intellectu posterioris: vt sit essentia p̄fectior in se: sed ex hoc non saluatur priuatio: ⁊ ita nec mutatio. ¶ Ad tertium respectum ad agens habet forma alium in primo instāti q̄z in tempore habito. Sed ille respectus non complet rationem mutationis: sed complet rationem factionis passiue. Unde tunc dicitur fieri: ⁊ post nō: ⁊ sic p̄mo esse et incipere cōparātur precise ad negatiōem esse p̄cedentē: nō autē ad priuationez nisi qñ subm aptū p̄cessit tpe formā. Et tūc ꝯcurrūt duo respect⁹ in forma p p̄⁰ instāti: vn⁹ ad agēs: ali⁹ ad p̄uatōez in q̄ includit ille q p̄us dicebat eē ad negatōez: ⁊ ambo respect⁹ nō manēt tpe hīto: sz alr tm̄ cōplet rōnē mutationis. De his alibi.

De accidēte q̄ aliqd subz in se cāt nō coeuuz sibi nūc vidēdū est. ¶ Et p̄mo invli dici posset q̄ cā mere nāl: lz ex se termiet ad effectuz: pōt tñ impediri: ipedimēto aūt amoto statim agit ad ꝓductionē effect⁹: sic a p̄ncipio egisset si nō fuisset impedita. ¶ Et ita vbicūqz saluant due ꝯdictiōes supra dicte necessarie alicui ad hoc q̄ agat in se si ab extrinseco ponat ipedimētū a p̄ncipio: postmodū amoto īpedimēto. statim aget in se. Et ex isto generali descēdendo ad spālia:

iuxta pcessuz ꝓtis opionis pōt dici ꝑmo
q̄ qōcūq; p se ens nāle hz ꝓncipiū actiuuz
respectu vbi sibi ꝙuenietis: qō vbi si nō hz
a ꝓncipio sui esse: postea p illud ꝓncipiū
mouet se ad illud vbi. ¶ Quō debeat autē
respōderi ad. 4. rōnes aꝝ. in. 8. physicoꝝ.
de graui ⁊ leui: ⁊ quō itendat ibi q̄ mouēt
se ad vbi: q̄ sunt in potēa accidētali: sicut
T.c.27. ca⁹. ¶ Douentiū ⁊c. ¶ Et distinctū est supra
⁊ inde. in. 7. in qōne de rōnib⁹ seminalib⁹ de ꝓn
cipio actiuo ⁊ passiuo motus in graui. Et
ꝑm alterū est in potentia accidētali ad mo
uere. Scōm alterū aūt est vez illud Arist.
patiendi tm̄: illud fugiēdo fingunt vie mi
rabiles: vñ graue mouet: pz eni q̄ mouet
nō impeditū. Si dicat q̄ a ꝙtinue influēte
in totū medīū quomō eadē influētia exīs
in eadez pte medij graue deꝓmit: et leue
eleuat: si p rōnē pleni. s. ne fiat vacuū: quia
pellit aerē a se: ⁊ ꝓpter plenū oz q̄ sequat
aerē pulsuz: quō pellit nisi ꝓus moueat lo
cal⁹. Et queri vñ: pz. n. q̄ gescens local⁹
nō pellit aerez cōtiguū. Sil⁹ plenū posset
saluari p aerē ꝓpinquū itrantē locū aeris
pulsi: quare lapis itrat. ¶ Sto dicat q̄ cē
trū trahit graue. Quis est ille tract⁹? nun
qd p alteratiōem grauis: vel latio erit per
actionē vnius cāz? Simil⁹ p impossibile tota
terra amota idez centrū terre est qō ꝓus ⁊
ad id mouebit gleba. Quid attrahet? nun
qd mathematicū vbi? ¶ Si dicat 4° q̄ ge
nerās mouet: quō effect⁹ in actu erit sine
cā in actu? Dices dedit virtutē. Uez est ge
nerauit: ⁊ qñ generauit fuit: nūc ñ est: quō
nūc mouet. si ge[vm] ab ipo manēs nūc mo
uet. Et hoc est qō queri. Itaq; istis q̄ fictio
nes videri ptermissis: ⁊ sensui pcordat q̄
graue a se mouet. Et ꝑm Aꝝ. in. 8. physico
T.c.22. rum: fatuū est querere rōnē vbi habet sen
sus: ⁊ pcordat rōni: q̄ null⁹ negat q̄n gra
ue effectiue mouet deorsū aliud cor⁹ sibi
alligatū cuius leuitas nō excedit grauitatē
eius: ⁊ per ꝙns quō nō ꝓus se mouebit ad
illud vbi: nā ꝓus natura itelligit moueri
deorsum q̄z mouere deorsum aliud sibi al
ligatum: ⁊ mouet actione equiuoca: ⁊ ipm
est capax termini illius actionis: ergo sic
mouebit se. Quid etiā effectiue frangit tra
hem: cuius minor est virtus in resistendo
q̄z virtus grauis.

Secundo dicit q̄ aīal mouet se ꝓgressiuo motu: nō
tm̄: q⁹ vna ps aliā: ꝑma eni ps mouens lo
caliter mouet localiter: et non videt q̄ ab
alio. De hoc quere in. 3. de aīa. Objicitur
etiā de saltu in quo totuz aīal mouet se: nō
ps ptē. Et ad hāc obiectionē quasi puppē
dēdo respōdet: q̄ mot⁹ illē cōponit ex pul
su ⁊ tractu: ita q̄ posterior pars pellit ante
riorē: q̄ pulsa post se attrahit posteriorē.
⁊ illa attracta itez pellit: ⁊ sic ꝙtinue fit tam
in saltu: q̄z in cōi ꝓgressione: hꝫ apparet ad
sensum in verme repente: videt q̄ hoc nō
sufficiat in saltu: q⁹ sicut determinat Aꝝ. in
lib. de motu aīalīū: oz oēm motū immitti ali
cui īmobili: cuius īmobilitas maior sit q̄z
mobilitas moti: sicut pz de existente in na
ue: ⁊ pellēte nauī immitendo terre p remū:
sicut fit q̄n nauta ꝑmo vult amouere nauē
a loco in quo geuit diu in sicco: impingēs
aūt in malū nō moueret nauem: ⁊ sicut ibi
vult de īmobilitate ēre respectu mobilitat
celi: q̄ est satis mirabile. Jn ꝑmo igit pul
su ps posterior aīalis ex q̄ initit terre q̄ im
mobilior est pte anteriori alis pōt illā an
teriorē pellere: illa anterior pulsa ad certā
distantiā possibilē maxime itensioni ptiuz
alis attrahet ptē posteriorē. Et eleuabit pa
ruz sic a terra: oz si erit motus q̄ posterior
tracta pellet anteriorē: ꝫ impossē est: q⁹ ex
quo tā sepata est a terra: ⁊ in aere est: nō hz
aliq̄d īmobile cui initat. Aer eni ñ est īmo
bilior pte anteriori aīalis talis gressibilis:
sicut se hz respectu volabilis: cui aer est: q⁹
terra nobis: g̃ post ꝑmū tractum ⁊ pulsum
alis: null⁹ potest sequi pulsus aut tract⁹: et
caderet aīal sibi dimissum post. 2. dicta: ita
q̄ nūq̄z est saltus nisi p pulsum ⁊ tractū.
nec aliqs mot⁹ in sursum vltra locū ꝑmū
ad quē potest ptingere aīal maxime exten
sum: stādo in terra. ¶ Quid fit de articulo
isto ō motu aīalis an mouēs p se exīs itra:
vel p accns moueat: sicut nauta mouēs na
uē motu pulsus a terra: vel ab aqua in re
migando mouet p accns motu vectionis
in naue saltē dictus motus sal⁹ saltū non
videt cōueniens. ¶ Et exponi posset Aꝝ.
de illis duab⁹ ptib⁹ in quas pōt diuidi aīal
mouens se: q̄ vna nō sit effectiue mouēs

aliaz ꝑcise: ſz alia ẽ actioz vt moueat. Ideo ꝑ°recipit motũ ſz forte a cognitia l'app^va: vel altera effectiue mouẽte local'r mediãte aliqua alteratõe: qz ſpẽs ſunt quaſi res ſm Ar. Et ita in. 8. phyſicoz. 47. nitẽ ſaluare q^d mot°aialis nõ ſit aliqs ſimpliciter vn°: qz 47 de. 1. ꝑcedit motus obiecti vl'cõtis: vt videt ibi 20. dicere. nõ oz igit allegare ipm: q̃ſi vna ps corporis geſcẽs local'r moueat alia local'r quod intẽdit iſti vt videtur.

Tertio de nutritõe: qcqd ſit: qz nutritio eſt q̃daz generatio: vt hz determinari in ꝑmo ꝺ gñatiõe. Et dcm̃ 38. eſt pri°q^d nihil p gñationẽ in ſe cãt formaz ſubſtãtialẽ. Tamẽ ꝺ augmẽtatõe nõ videt bona euaſio: qz nutrimentũ nõ augeat: ſed corrũpit: animatũ qꝺ ꝑfuit augeat. Quid ꝑ fuit qꝺ cãt q̃ztitatẽ iſtã determiatã q̃ eſt terminus illi°mot°? Nõ eſt dare niſi q^d cõpoſitũ virtute aie vegetatiue vt ꝓncipiũ actiui Tñ quia reꝓhendit ille: ſcꝺo de aia: q ꝓ 4. i. ſunt ꝓncipiũ actiuũ hui°eſſe ignez: et inuit illud ꝓncipiũ eſſe aiam: tñ quia agere eſt operatio vegetatiue: vt ꝓncipiũ actiui: ex eodẽ 2° alibi. Satis etiam appet ſenſui q^d 54. nulla maioratio q̃ztitatis ſi fiat ab agẽte ex 2 trinſeco eſt augmẽtatio: aut. n. eſt iuxta poſitio: aut rarefactio: nec põt i augmẽtatõne dari ps augmẽtans aliam diſtinctã loco z ſubiecto: qz quelibet pars aucti eſt aucta. Si dicaf ſm Ariſt. ſcꝺo de aia: ca. 4° q^d ci 47. bus nutrit inquãtũ potẽtia qꝺ: auget aũt i q̃tũ põa q̃ntũ: g auctũ augeat ab alimento quãto: vilis videt iſtãtia. nõ. n. quãtitas in actu eſt ꝓncipiũ alicui°actiõis: quanto magis nec quãtitas in potẽtia: cibus autẽ corrũpitur aut ꝓpus tpe: aut ſaltẽ natura q̃z fiat motus augmẽtatiõis: qz nutritio in q̃ corrumpit cibus ꝑcedit augmentatiõez ſic vl ſic: quõ nõ ens mouebit. Ideo itelligendũ eſt illud dcm̃ phy: ſicut z ſatis lra ſonat Lib°. n. inquãtuz potẽtia quid quõ nutrit: nõ niſi materialr: qz de ipſo inquãtũ eſt in põa ad formam carnis generat caro: que gñatio eſt nutritio: ita q^d nutrit materialr: ita inq̃ztũ in potẽtia quãtũ auget materialiter: quia de ipſo inq̃ztum in potentia eſt q̃zta: caro generat caro quãta: ꝓ quam generationẽ conſequitur augmẽtatio. Hic poſſet multũ exponi de modo augmenti: ſz hoc in ꝑmo de generatõe: z in. 2. de aia: magis hz locũ: ꝓ nũc ſufficit q^d in cibo nõ eſt efficiens rõ augmentãdi: ſed in animato cõuertẽte ipm: nõ q^d augmẽtatio fiat per ipſam cõuerſionem: ſiue in carnez ſaltem quantã hoc eſt habentem quantitatẽ notabilem: quia maiorem reſpectu illius que fluxit: cui°loco illa reſtituit nõ ſic q^d in iſtã ti gñatõis hẽat maiorẽ: ſz nata ſit hre maiorez in tpe habito illi inſtanti in quo tpe ſit motus augmẽtationis. Hoc hic omitto.

Quarto dicitur de alteratione talı qualis eſt vtrãq; illarum de qua exemplificatur q^d idẽ ſe alterat: puta aq̃ frigefacit ſe: z ſemen ſe alterat. De primo dictum eſt in articulo de accidente nõ coeuo in vniuerſali: quia amoto impedimento agit illud qꝺ a ꝓncipio egiſſet nõ impeditum. De ſcꝺo alibi prolixioz erit ſermo dño ꝓcedẽte: et aliqd tactũ eſt i 7. in queſtiõe de rationibus ſeminalibus.

Quinto de cognitiua quõ ẽ actiua ſue cognitiõis: z etiã obm: z qnõ duo actiua poſſunt cõcurrere ad eũdem effectũ alibi diffuſius habef. Et ꝓ hoc vitanꝺ inconueniẽtia que ꝓſequũtur in ponendo inte^m, oĩno paſſiuũ. Similr et que videntur ſequi ponẽdo ipm pure actiuuz. Ita. ſ. q^d obm nihil agat ibi: vtriq; videtur Aug. attribuere actioné. 9. de tri. a cognoſcente inquiens z cognito paritur notitia. Quomõ. n. intellectio caloris eſt a caloze ſolo: vt ab agẽte equiuoco a quo eſt caloz relis genitus: vt ab agẽte vniuoco: cũ intellectio ſimplr ſit ꝑfectioz omni caloze genito: z impoſſibile eſt aliquem eiuſdem agẽtis effectum eq̃ocũ eſſe nobiliorẽ effectu vniuoco: qz tũc eſſet nobilioz agẽte. Quõ etiaz vilificaf natura aie: qz ſenſibilia: imo fantaſmata ſenſibilũ cãnt effectiue ꝑfectionẽ: ita nobilẽ aie reſpectu cuius aia tñ eſt receptiua. Alia inconueniẽtia alibi ꝓdicta hic omitto. ca°. vlt°.

Sexto de appetitu itellectiuo te^r q^d ſimplr ẽ actiu°. Nec ponẽtes ipm eẽ paſſiuũ mere ab ipo obo vñr verã vl'totã ſaluare poſſe libertatẽ in hoĩe: ſed tñmodo vt videtur neceſſitatez ſic ꝓcedendi: ſicut z calor in calefiendo: aut ſolũmõ a caſu poſſe aliter eẽ: ſicut dñr nõ eẽ in

potestate nostra que cognoscēda ꝑmo occurrāt: sꝫ hec de vo^te a mltis multiplr sunt improbata que nō oportet hic in speciali: sed alibi explanare.

In fine generalr dr̄ ꝙ nulli nāe negandū est aliqd qd̄ positū ꝑfectiōis eēt in tali nā: nisi oñdat aliūde ꝙ talis perfectio illi nō inest: qꝛ sꝑ nā facit qd̄ meli⁹ est qñ fuerit pol'e et ñ deficit ī necrijs Creature cōiter ꝓducūt in eē carētes aliq̄ ꝑfectione ad quā nate sunt attingere: puta aiata cōiter in imꝑfecta q̄ꝫtitate: sine etiam opibus aie. Alia vero quedā sine q̄litatis ꝓprijs: quedā sine ꝓprio vbi. Si daret eis ꝑncipiū actiuū respectu talis ꝑfectiōis ad quā nate sunt simplr eēnt ꝑfectiores: qꝛ minus ab extrinsecis depēdētes: ḡ qñcūqꝫ nō appet ꝙ talis nulla nō hꝫ ꝑncipiū actiuuꝫ respectu talis ꝑfectionis: imo magis videt ꝙ hꝫ: hoc simplr ꝯcedendū est: qꝛ h̄ dignificat naturā. ¶ Cōtra. q̄re ḡ nō statim dicūt ꝑfecta ꝑm oēm ꝑfectiōez pol'ez: qꝛ h̄ magis dignificaret nāꝫ. ¶ Itē natura ꝓportionauit actiuum et passiuum in vniuerso nō sꝑ idē respectu sui: sꝫ alid̄ respectu alteri⁹: sic videt maior cōnexio in rebus: ꝛ ita vlr dabit respectu ꝑfectōis pol'is in q̄cunqꝫ aliqd̄ agēs: sꝫ aliud ab illo pol'i. ¶ Cōfirmat: q̄re eni nō vnicuiqꝫ dedit natura ꝑncipiū actiuū respectu oīs ꝑfectiōis sibi possibilis: vt sic auferat cōnexio eoꝝ ꝑm actōez ꝛ passionez mutuā? ¶ Ad ꝑm ū rñdeo. Si cālitas auferat nō haberēt oēm ꝑfectionē cui⁹ sūt capaces: si aūt statim fieret q̄dlibet vniuersalr ꝑfectū q̄ꝫtū posset ꝑfici vl' aliud a ꝓducente videret esse cā alicui⁹ in alio. ¶ Contra. si ipm met est cā ꝑfectiōis ꝓpie: q̄re nō a ꝑncipio se sūme ꝑficit? ¶ Rño. qꝛ natura q̄cūqꝫ regrit successiōe in aliqb⁹ opationib⁹ ꝓpter imꝑfectionē virtutis agētis respectu effect⁹ ꝓducēdi. Ita est h̄: verbi gr̄a. Si qlibet homo generaret ꝑfecte quātitatis ꝓprie ñ hēret rōnē cāe saltē ī actu respectu q̄ꝫtitatis ꝓprie: nā tantā nō posset cāre nisi ꝑ motū augmētatōis: imo ꝑ mltos motus ꝯñter. ¶ Ad scd̄m: nūquā actio vniuoca facit cōnexionē actiuorū et passiuoꝝ in vniuerso. Nec videt ph̄s ponere tale agēs ꝛ effectū essentialr ordinata respectu talis tertij: sed ꝑm equoce agētia ꝛ effect⁹ est eēntialior cōnexio. ¶ Cōtra illā equocationē positionis in vno: nō aūt vniuocationez: ergo magis tollis cōnexionē. ¶ Rño. cāe essentialr ordinate respectu tertij effectus aliū habēt ordinē in cāndo ꝑm ꝙ dcm̄ est in scd̄o: in qōne d̄ statu cāꝝ. Et ista est eēntialis connexio vniuersi forte: siue vltima causa sit vniuoca: siue equoca cuꝫ suo effectu. Et hec cōnexio ita saluat: ponendo in eodē ronē vltime cause respectu effect⁹: sic ponedo in alio. ¶ Cōtra. sicut in eodē ꝑsit ꝯcurrere rō cause īmediate ꝛ effectus: q̄re nō ita rō cāe posterioris ꝛ ꝑoris: ꝛ sic nullus ordo causaꝝ videtur necessarius preter primā cuius ratio nō potest concurrere cum ratione formali alicuius posterioris cause. ¶ Rño. rō posterioris cause. et alicuius prioris bene possunt cōcurrere in vno supposito: ꝛ forte in vna natura si habeat vnitiue plures gradus ꝑfectionis principiatiuos eiusdē effectus: licet nō sit omniū causarū ordinatarū: quia alicuius illarum ratio tantam perfectionē absolutam requirit in qua fundetur ꝙ illa nō potest esse in eodem in quo est alia minor in qua fundatur ratio secūde cause posterioris: hec in partibus exemplis extremis satis patent: quomodo. n. in boue generāte possit esse ꝑfectio solis solis ꝑm quaꝫ cooperatur boui generanti.

Ad illa que inducitur pro prima opiniōe. ¶ Ad primū de. 7. physicorum. querit enim quomodo cōtradictio est: ꝙ aliqua passio homogenea qualis est mouere lacaliter insit alicui toti integro siue quātitatiuo primo scd̄m ꝙ primo cadit in diffinitiōe vniuersalis. in primo posterioruꝫ: ꝛ cum hoc primo ꝑm ꝙ primo sumitur in quinto physicorum: prout opponitur ei qd̄ est ꝑm partem integralem. Et de solo tali toto quātitatiuo probat Arist. ꝙ nō potest moueri a se ꝑmo: vt ꝑmo accipit qñ ꝓpria passio dr̄ ꝑmo inesse ꝓprio subō. Talē eni ꝑdicatuꝫ nūq̄ꝫ remouet ab illo cui ꝑmo inest ꝓpter h̄ ꝙ oppositū ei⁹ inest alicui qd̄ nō recipit ꝑdicationē illi⁹ ꝑmi subiecti: ꝑs aūt q̄ꝫtitatiua non recipit ꝑdicationē toti⁹ q̄ꝫtitatiui: lꝫ idē totū vniuersale predicet d̄ vtroqꝫ in homogeneis: ergo totū qd̄ ꝑmo mouet sic

T.c.11
T.c.14

accipiēdo ꝓmo nō gēscit ad getez partis.i. nō caret ꝑdicato ꝓmo inherēte: qz ps q̄ nō est illud totū caret illo: sz oē totū gescit cē qz est diuisibile. Et ita sumit alteruz apud arist. p illo qō nō recipit ꝑdicationez ꝓmo moti. Et ly ad tenet cōsecutiue nō causalr. Q. si fiat ꝓmo p ablm absolutū p te gescēte cē. oz exponi p si: nō p qz: lz. n. maioz esset vera cū qz: tñ qz minoz est falsa. Q. z ḡ vanuz est arist. adducere h ad cōclusionē hāc generalr. ꝓbādā qō nihil mouet se: cū in fim plicib⁹ motus nihil valeat: sicut in potētijs aie. Cū etiā in gbuscūq; quātis nihil faciat ꝓtra h aligs ponit: nā si ignis est causa effectiua ꝓprij calozis: lz ille totus se totū faciat calidū. et ita idē ꝓmo mutat vel mouet se vel agit in se accipiēdo ꝓmo: sicut accipit in. 5. ꝓhycoz. ñ tñ ille ignis ꝓmo facit se calidū accipiēdo ꝓmo ꝓm aliaz significationē: qd mirū: qz vndecūq; fiat: nec ille ignis ꝓpriaris quāt⁹ est: sit ꝓmo calidus: sequitur. n. ꝓtradictio: q. s. nō est calid⁹ si ps eius sit nō calida: z q̄ est calid⁹ si ps ei⁹ sit non calida. Primū sequitur ex ꝓmutate scdo modo: 2ᵐ ex ꝓmitate ꝓmo mō. Quid ḡ est calidū ꝓmo: vel calefacit ꝓmo: sicut ꝓmo notat in hereritā ꝑprie passiōis ad subm? Rño. nulli⁹ ꝑprie passionis ꝙsueunt hacten⁹ assignari ꝑnū subiectū aliq̄d singulare: sz vniuersale: qō abstrahit ab oñi quāto: z eq̄lr saluat in h̄ toto: q̄to homogeneo: z in ei⁹ ꝑte. Et vez est q̄ ab illo vniuersali nunq̄ remouet si aliqd nō sit calidū de q̄ istō vl'e nō ꝑdicat alia circūstātia. Hanc rñsionē z plura de equocatiōe ei⁹ qō est ꝓmo q̄re in loco supra signato Vld 2ᵐ de actu z potētia dr q̄ in mouēte se q̄q; sunt plura dr ꝓm iten^cm: ꝓm q̄z vnū mouet: z ꝓm alterū mouet. Et ita nō ꝓmo mouet idē se q̄ ad p̄cedēs ar^m. Nec ꝓm idē est in actu z in potētia q̄ ad istō 2ᵐ ar^m. Nec ꝓm idē est fundamentū relonis oppositaz q̄ ad 3ᵐ. Explicat de vo^tc mo^tc se: qz est appetit⁹: z est liber: z inquātū liber mouet. Cōtra istud arguit: qz differētia itētiōis nō est in re: nisi in potētia ꝓm istos: cōplettue aūt z in actu est ab itellectu tm̄: si q̄ aūt differētia req̄rit in aliq̄ ad mouere se: cū ille sit effectus realis: oz q̄ illa differentia sit realis: qz realis effectus nō dependet ab actu rōnis. Item si quecūq; spēs cuz hēat gen⁹ z differētiā q̄ differūt iten^nc ꝓm istos: poterit q̄cūq; spēs formaz dare mouere: z ꝓm formā generis moueri. Item totū essentiale est minus vnū q̄z istud i quo est tm̄ differētia iten^nis qz partes essentiales realiter sunt diuerse z verā cōpositionē realē faciūt: z tñ in tali toto essentiali nūq; forma mouet mām: ḡ multo magis nec hic. Item, ꝑpria passio recipit in subo in q̄tū est in actu p dr̄iam specificā ꝑpriā. Quod ꝓbat. Tum qz alias nō ineesset subo ꝓmo si ieesset sibi ꝓm aliqd in intellectu eius z non ꝓm aliud: sicut hō non ꝓmo viuit: lz p se viuat ex. 5. c. de p se. Tum qz si in q̄tū hz formā gñis ineesset sibi illa passio cuilibz sub gñe ieesset: z ita nō T.c.23. ēet huic ꝑpria: aut, si ex aliquo impedimēto alij nō ineesset saltē generi in isto ꝓus natura ineesset q̄z illa forma intelligere⁹ determinari p formā dāte. Ex hac ꝓbata arguit vltra: cū multa ad que aliq̄ mouēt se sint ꝑprie passiones eoz mouebūtur ad illa in q̄tum sunt talia p differētias ꝑprias nō solū in q̄tū icludūt genus: sic em ad illa mouebunt quō illa recipiunt: z ꝓstat q̄ agant in q̄tum sunt in actu per formam: ḡ ꝓm idē re z rōne: vt ꝓm imediatā rōnez absolutā agunt z patiūtur. Propter istam rōnem spāl'r q̄ posset bñ declarari pōt dici aliter ad argumentum: q̄ si potentia accipiatur, put opponit actui quō sermo habitus est de ipa in ꝓmis duabus q̄stionib⁹ hui⁹. 9. nūq; idez fil' est in potētia z in actu ꝓm idē: nā q̄n est aq̄ calida actu: tūc nō est actu frigida: sed potētia tm̄. Et cū arguit si est motiua sui ad frigiditatē: ḡ est in actu talis q̄le est mobile in po^a: fallacia ꝓñtis est: itelligēdo de actu formali: nō. n. segit: sol ē trāsmutatiuus māe p putrefactionē ad formā vermis: ḡ sol est in actu vermis. Si em̄ ad agēdū effectū sufficit pfectio actiua q̄ñq; eiusdē rōnis cū illa q̄ est in effectu: quāto magis sufficit excellētioz: z sic agēs q̄cūq; cognocū est in actu respectu effect⁹ nō formalr hūs actū similē: qz tūc nō ēet agēs equocū. Sz virtualr hūs: qz. s. formalr hz eminentioz. Scōm qd igit est in po^a: z ꝓm qd in actu? Rño: est in po^a ꝓm terminū mot⁹ in actu ꝓm ꝓn^m actuū equoce respectu termini. Si aūt po^a accipiat vt dicit

relationē ꝓncipij quō dictū est de ipa in .3. t. 4. q. 9. hui⁹. aut dicit rel'onez ꝓncipij ad ꝓncipiatū: aut ad aliud ꝓncipiū: quō ꝓmo distinctū est in solutione questionis .3. ar^lo 2°. Si ad ꝓncipiatū si illud dicaf act⁹ cōcedo q nihil idē essentialr est potētia t act⁹: quia nulla vna essentia seipam ꝓncipiat ꝓprie effectiue: nec in quocūq genere ꝓncipij. ¶ Idem tñ suppositum pōt in se hre duas naturas: qrū altera sit ꝓncipiū actiuū: t altera ꝓncipiatū: t ita est in potētia: lz est potēs p ꝓncipiū actiua t in actu: siue actus ꝓpter ꝓncipiatū. Sed isto mō nō cōsueuit cōiter accipi actus ꝓ acto. Si aūt potētia dicat rel'onē ꝓncipij ad actū: vt ad aliud ꝓncipium extrinsecū: tunc accipere q in nullo vno suppositō est vtrūq accipere qō nullum suppositū est sic ꝓdicamentale: t ita nullū suppositū erit compositū ex ꝓncipio potētiali t ꝓncipio qō dicit act⁹. qō est falsum. Si tandē potētia dicat relationē ꝓncipij passiui ad ꝓncipiuz actuū: qō dicit esse in actu. s. actiuo: nō aūt dicit actus: tūc accipere qō nihil idē est in potētia t in actu nō est nisi sub alijs terminis exprimere istud: q nihil idē est actiuū t passiuū: t nō est ꝓbatio a ꝓri. Sed est petitio: idē accipiēdo sub alijs terminis ad ꝓbationē sui ipsius. ¶ Ad cōfirmationez de cōtrarietate agentis t patientis: lz ex dictis in qōne sexta ad primum argumentū pz: q ibi stricte sumitur actio: quo etiā modo ꝑm ꝓdicta nihil agit in se: pōt tñ dici q sicut agens assimulat sibi passum in fine: ita ꝓtrariaf sibi in ꝓncipio actiōis. Quādo aūt equoce agit nō assimulat in fine formalr: sed virtualr tm: q̄tū. n. ad esse formale effect⁹ talis imitaf causā nō ꝓprie assimilaf: ita in ꝓncipio ꝓtrariaf passo virtualr ꝓ quāto habet in vtute formaz aliaz formaliter ꝓtrariā forme passi. Et talꝭ ꝓtrarietas sufficit ad actionē: sic tñ ꝓtrariantur actus vicioſi habitui virtuoso: quez tñ corrūpit: pz. 2. ethicoꝝ. ¶ Cōtra rñsionez istā que in hoc stat q actiuū est in actu virtuali et idem est in potentia receptiua formalr illius ad qō est illa virtus. Arguit tripliciter. ¶ Primo sic: qō est in actu ꝑm aliquid formaliter nullo modo est in potentia ante actum ad actum simileꝫ: ergo nec qō est in actu virtuali ꝑm aliquid est in potentia ad illud formaliter: antecedēs pz: qr tūc duo actus eiusdē spēi possūt eidē inesse: ꝓña ꝓbaf. Tum qr actus in quo est alius virtualr pfectior est illo formali qui est in virtute eius: ergo pficit magis subz: et ita tollit potētiā t formalē magis q̄ aliꝰ formalis. Tum qr frustra videf in fieri illa pfectio formalis ꝓhabita ista virtuali: quia p formalē nō fit pfectius illud qō recipit q̄ ꝓpius. Tū. 3. qr tūc videref deus posse esse in potētia receptiua multaꝝ pfectionū q̄ sibi formalr nō insunt: lz virtualr insunt: sol etiaz videref esse in potentia passiua ad formas generabiliuz quas hz aliquo mō virtualr. ¶ Scōo arguit sic: actiuū qōcūq imediate respicit passiuū tale in cōi. Et ideo respicit p se quodlibet in q̄ reperit rō talis passiui: sicut supra ꝓbaf in ꝓmo articulo solōnis: nullū aūt illoꝝ que ponūtur actua respectu sui hz rōnē actui respectu passiui alteriꝰa se: qō tñ est passiuū eiusdē rōnis: g nec est actuū respectu sui: ꝑbatio minoris: aq̄ calida aliō frigefactibile appropriatū nō frigefacit: fz calefacit. g nō est ve actiua respectu sui: sic nec respectu alteriꝰ: sic cognitiua vel appeva in alia potētia nō pōt cāre actū cognoscendi t appetendi: q tñ alia capax est illiꝰ. ¶ Cōfirmaf rō ista: qr vbi mm est eē actiuū equocū: sicut de sole respectu generabilui pz q equocatio agētis nō tollit rōnes gīales actiui q̄ videnf esse agere tm in aliō: t in qōcūq aliud passiuū appropriatū. ñ. n. sol se trāsmutat ad formā vermis: ꝑm aliā mām: t lz quācūq eq̄ dispositā t approximatā. ¶ Ad istō 2^m cuz arguit q actiuū equocū ageret in aliud a se: sicut agit in se. ¶ Rño. q̄ est eēntialr ordo iter duos effectꝰ eiusdē agētis inquātū sunt ab ipo licz neutr illoꝝ sit cā alteriꝰ: nō tñ pōt tale agens effectū posteriorē cāre nisi ꝑius nā cāet effectū ꝓrē. Exemplū de ꝓre pteradij t posteriore: tenēdo q totus radiꝰ sit imediate a lumioso: vt a cā: nūc aūt effectꝰ cāndꝰ in ipo in q̄ est pfectio actiua: t effectꝰ cāndus in alio: vt in aq̄ calefacta sic se hñt: ió nō pōt frigefacere aliqd nisi ꝑius frigefaciat se. ¶ Sz hoc rño deficit. qr aq̄ cāt frigiditatē in alio ꝓ effectū frigiditatis ꝓprie nō ꝓ seipam. ¶ Scōo. hoc rño nō se extēdit ad potētias apphensiuas t appetitiuas: ió stude

ca^o. 2.

palia rñsione: qꝫ assūptū est vex de agēte actiōez trāseuntē nō īmanētē. ¶ 3°. argūt istantiā: qꝫ ſm dictā rñsionē diceret oēm actiōez in aliq̄ eē a se: equoce agēte: puta qꝫ lignū calefacit se: ñ aūt ignis: ſz est tm̄ sine quo nō: sicut ponūt aliqui de obo respectu potētie: qō est tm̄ sine q̄ nō respectu actus. ¶ Cōfirmat istud. nō. n. magis repugnant actꝰ z potētia in vno q̄z in alio. Si g̃ alicubi reperit actꝰ cū poª sine repugnātia eorū vbiqꝫ repiet. z si alicubi neget repugnātia eoꝝ vbiqꝫ neget: z tūc nihil vī eē p qō improbet qꝫ qōlibet cū h̄ qꝫ ēin poª ad aliqd: est tm̄ in actu respectu eiusdē in actu sufficiēs ad agendū illud. ¶ Juxta h̄ addit qꝫ pncipia metaca q̄ sūt vltissima nullo mō sunt in q̄cūqꝫ pticulari negāda: ppter quācūqꝫ difficultatē spāle icidētē. Si. n. i vno negent: z in oibꝰ. Et ita ex ignorātia vniꝰ ꝓclusiōis negarent p̄nª z alie ꝓclusiões multe: quē admodū si gs ex aliq̄ ignorantia ꝓcederet idē posse eē albū z nō albū pmū p̄nm̄ simplr negat: qꝫ eadez est rō in istis z in alijs. ¶ Ad ista que difficilia vñr rñderi potest. ¶ Ad pmū qꝫ ꝓsequētia nō valet: q̄cūqꝫ. n. rō assignaret p̄ ante de actibꝰ eiusdē rōnis pro consequente non concluderet scilicet de actibꝰ alterīs rōnis. ¶ Ad pmā pbatiōez ꝓcedat qꝫ pcise sumēdo virūqꝫ actū. s. vtualem z formalē vtualis pfectio: est qđ tm̄ est limitatꝰ nō ē ita pfectꝰ: vt oēm potētiā subti excludat respectu formalis: qꝫ ille formal aliq̄ pfectio est inq̄ꝫtuꝫ distinguit a vtuali: z ita ſm illū ꝓpriū gradū eius nō pficeret subm qō h̄ret solum virtualē. ¶ Per hoc ad scdaꝫ pbationē qꝫ pfectio minoꝝ nō supplu it in aliquo: qō pmo habet maiorē pfectionem nisi illa maioꝝ oēm gradū pfectionis cōferret q̄z h̄ret subm habendo illā maiorē cū minore: z hoc nūq̄z est qđ illa maioꝝ est limitata: qꝫ ois limitata minoꝝ est respa cū alia. ¶ Cōfirmant iste rñsiones: pꝫ. n. qꝫ substātia q̄cūqꝫ pcise sūpta pfectꝰens ē q̄cū qꝫ accīte suo pcise sumpto: nec tm̄ actꝰ subtollit potētiaz ad accīs: nec supfluit accīs: qꝫ substātia cū accīte pfectioꝝ est q̄z substātia sola. ¶ Ad 3am̄ pbatiōez pꝫ: nā actꝰ vtualis in deo ifinitꝰ est: z tō si p impoſle formal ineſſet nullo mō esset pfectioꝝ: qꝫ finitū cuz ifinito nihil maiꝰ est ifinito solo: ſz qō addi tur ibi ꝺ sole: rñdeo generalr ex rōne actꝰ virtualis et formalis nūq̄z est repugnātia qꝫ ifinit eidē: qꝫ tūc vbiqꝫ esset repugnātia. ¶ Pōt tm̄ vnꝰ esse i aliq̄: cui alꝰ repugnat ex alia cā: nō tm̄ qꝫ habet aliū actū: hē in ppō sito calidū esse formalr repugnat soli: qꝫ ē ppria q̄litas corpis corruptibilis: z p q̄ns nō est sol subm capax etꝰ. ¶ Nec ignis capax albedinis q̄ est ppria q̄litas mixti: ſz nō tō est sol nō capax caloris: qꝫ est calidꝰ vtualr pꝫ. n. qꝫ saturnꝰ q ponit frigidus virtualr nō magis est capax caloris formalr q̄z sol: vñ oia talia argumēta ꝓcedunt ſm nō cāz: vt cām. ¶ Nam vbicūqꝫ vnꝰ istoꝝ actuuz iest z alius nō pōt ineſſe nō est cā impossibilitatis: qꝫ alius ineſt: ſz ex alia cā ſpāli que si staret sine illo alio actu adhuc esset cā eiusdē impossibilitatis. ¶ Per hoc pz ad 3m̄. s. ad istantiā illā: naz cōcedo qꝫ actus talis z talis siue actꝰ virtualis z potētia ad formalē oīno in nullo repugnant: qꝫ tunc vbiqꝫ repugnarēt: pōt tm̄ alteꝝ illoꝝ alicui 3° repugnare cui alter ineſt: z alicui 3° nō: z alicui 3° vtrūqꝫ repugnare. Et ſm hoc q̄nqꝫ neutrū pōt ineſſe: quādoqꝫ vtrūqꝫ: q̄nqꝫ h̄ sine illo: quādoqꝫ ecōuerso. ¶ Q. ergo dī: qꝫ tunc nō restat: vnde pbetur qꝫ lignū nō calefacit a se: sed ab igne. ¶ Rño. vident isti ex defectu argumenti ad ꝓpositum suū dimittere partem opponentis: z assumere partem raspondentis: sustinendo im. possibile. ¶ Jā enī ad hoc vertitur disputatio: vt cōtra talem solutionē arguēs: pbando qꝫ lignum nō calefacit se. ¶ Et dico qꝫ ad hoc nō acciperē argumentū ex repugnantia actuum predictoꝝ in eodē: sed aliunde Et ille premisse precise nihil concluderēt cōtra me in alijs: que dico a se moueri. Q. ꝺ̄ addit de pncipijs metaphysicis: vex est qꝫ sunt vltissima: ſz nullū illoꝝ i aliquo singulari recipit instantiam. Signum enim est sermonum verorum confesse se habere his que apparent: sed quomodo dicetur illud esse principiū ad quod tot absurda sequuntur. Non credo qꝫ aristo. posuisset aliquod complexum esse principiū nō solum primum: sed nec decimum: ex quo in multis singularibus euidentia absurda sequerentur: si etiam illud est princi pium primum metaphsicum scilicet nihil

idē pōt esse in actu virtuali: et in potentia: ad actū formalē: cui⁹ ille virtualis sit p̄ncipiū effectiuū: si in q̄ est p̄ncipiū p̄mū meta physicuz: scio q̄ illud nō est i metaphysica Arist. scriptum. Si ipi habeant aliā metaphysicā: quō soli isti talē intellectū habuerūt q̄ terminos ist⁹ p̄ncipij capere poterant oibus alijs nō potētib⁹ capere: q̄ si capēt terminos: et istud esset: vt p̄ncipiū p̄mū statuz huic acgesceret: qō tñ multi nō tm̄ nō capiunt vt p̄ncipiū: imo dicūt simpliciter falsū p multis et⁹ singularib⁹. ¶ Ad 3m̄ p̄cipale p opione p̄ma de rel'onib⁹ oppositis: dicendū q̄ ficut dcm̄ est in solutōe. 3. q. huj⁹ 9. articulo 2°. alia est relatio p̄ducētis ad p̄ductū. Alia p̄ncipij actiui ad p̄ncipiū passiuum q̄ ambo sunt p̄ncipia respectu eiusdē p̄ducti. ¶ Prime due rel'ones nō quā insunt eidē suppositō: nihil enī seipz signit: nā tūc q̄ nō esset esset: sz nec fundant iste in aliqua vna natura limitata: q̄ natura limitata nunquā se totā nō diuisam cōicat p ducto suppositō: 2° due rel'ones q̄nq̄z pñt in vno suppositō: et in vna natura fūdari: q̄ sic relata nō dependent eētialr vnū ab altero: sed tm̄ accidentaliter hoc vt faciat: illud vt recipiat aliquid ab isto: nō vt sit ab illo in p̄mis rel'onib⁹ p̄ductū p̄m illud q̄ est in creaturis dependet a p̄ducēte: ipse est eandē nām a se eētialiter dependere: nō aūt est ipossibile idē a se dependere quātum ad aliquā perfectionē accidentalē: siue p̄m quid. ¶ Posset aliter dici q̄ due relationes reales oppositē quādo insunt eidem p̄mus illi insunt due relationes dispārate: puta duplex respectus p̄incipij respectu eiusdem p̄incipiati quā forte cōsequit rel'o mutua p̄ncipij ad p̄ n^m. ¶ Sz h̄ rō duo dubia supponit: vnū q̄ ille dispāte sūt p̄iozes oppositis. Aliud q̄ talis p̄iozitas aliqd facit ad hoc: vt oppositē possint ieē. Si n. ex se repugnarēt etiaz disperate alie illam repugnātiā nō tollerēt. ¶ Potest ḡ dici q̄ sic natura oīno illimitata pōt eē fundamentū rel'onū oppositaz p̄maz p̄ducētis z p̄ductī: sz nō causē z causati: q̄ tūc idē a se essentialr dependeret: ita natura aliqua liter illimitata pōt esse fundamentū duaz oppositaz istaz 2^{az} que minus repugnāt: quelibet aūt natura que cum hoc q̄ est receptiua alicuius perfectionis: ponit etiam actiua respectu eiusdē: ponitur aliquo mō illimitata in q̄stū ꝓbent illā virtualr: nō zē. ¶ Cōtra illud arguit: opposita oia includunt ꝓtradictoria: ergo si eidē insunt rel'ones oppositē eidē ierūt ꝓtradictoria. ¶ Ad 2. physicoz: mā nō coincidit cuz alijs cāis: nec in idē spē: nec in idē nūero. ¶ Ad primuz pōt dici q̄ relatiua nō includūt repugnātiā: vñ relatiua sunt: sz rōne fundamē. toz iter q̄ est essentialis dependētia. Alr dr q̄ alia a ꝓtradictorijs nō sunt formalr opposita: nisi in abstracto: maxime si contraria esse simul nō sit cōtradictio: vt gdaz dicunt. ¶ Ad 2m̄ itelligit de mā ex qua nō in qua. z efficiēte quocūq;: vel si de mā q̄cūq; tunc de agēte vniuoco: nō de vtroq; gliter simul. De mā ex qua satis vr Alz. log: quaz ponit cām vnā in naturalib⁹. De alijs que adducunt p̄m p̄mā opionē in speali p̄tus dictū est illa improbādo: sz in aliqb⁹ tāgit aliq̄ pbatiōes ad quas restat rndere: cū ad ducunt dcm̄ Arist. 8°. physicoz de graui z leui: breuiter pōt exponi de graui in q̄stuz ꝓsideraf pēse vt nalr mobile: nō aūt vt habēs p̄ncipiū actiuū mouēdi: sic. n. est potētia accētali ad mouere: sicut sciens ad speculari: z quō idē re est p̄ncipiū actiuū exq̄ hoc est mobile nālr: aliō tm̄ rōne: tactū est in 7° in qōne de rōnib⁹ seminalib⁹: rōnes aūt in 8° physicoz: nō pbāt simplr q̄ graue nō mouet se: sed q̄ nō mouet se agēdo vniuoce: vl nō sicut aial: q̄ nō hz p̄ncipiū sistendi suuz motū: nec ad drias cōtrarias mouet se: sic aial: ita q̄ illa arguēta aliqd ꝓcludūt de veritate: z intelligēda sunt p̄m determinatiōez et⁹ sequētē: sicut in alijs locis: vbi arguit: z postea determinat. ¶ Ad illud q̄ addit de motu aialiū pōt bn cōcedi q̄ aliqua ps quiescēs localr alteratā mouet localr alterā partē sibi ꝓiunctā pellēdo. z deinde mouet a p̄mo pulsu trahēdo: z sic q̄ ille mot⁹ nō fit a moto nisi p ptē z ille ptes trahēs z pellēs sūt due ptes cordis nō ps supioz corpus: z iferioz in salta: sicut pbat supra. ¶ Postea adducit Arist. de. 16. de aialibus de semine h exponitur: p̄m quādā excellentiā actiōis ex pte semis maris: nō q̄ illō pēse agat. Tuz q̄ quō tūc fetus q̄nq; assimilat matri. Tum q̄ eiusdē

speciei

speciei est semē vtrūq; actio segk formaz.
28. Tū q2.7.huiº ca.6.equus z asina q̄dā mō
sunt mul us. ¶Ad illa q̄ adducunt de co-
gnitus:p3 rño si ponak:tā potētiā q̄z obz
ee actiuū respectu actº cognoscēdi. ¶Ad
illud de accīte cōi nō cōcludit ꝓtra cogni
tias tenēdo p̄dictā sm̄iam. ¶De appetitu
rōnali rūdet in sequēti gōne quō est suffi-
cies cā sui accīti cōis. ¶Ad autoritatē Ax.
3.de aia:dr q̄ appetitº si itelligik de rōnali
mouek metaphorice:mouet aūt ꝓprie effe
ctiue: nec ē icōueniēs q̄ in illa breui lra
equo cet moueri: ita iuenirent exª multa
42. in libris eius in p̄mo phycoꝝ: p̄ma 2ª nō
sunt ex alijs: nec ex alterutris:sz oia ex ipis
quō sumek ex vniuoce si bñ videank pba-
tiones istoꝝ mēbroꝝ. ¶Confirmak illa rñ-
96. sio i.12.metaphy.ca.4.a.mouet vt amatū
z desideratū finis.s. Sz h̄ est mouere me-
taphorice:qz finis in q̄ztū finis nō est effici
ens:g̃ moueri sibi cozrūdēs ē moueri me-
taphoricū. ¶Per h̄ rūdet ad Auer.in cō
mēto sup illud.12.s̄ allegatū q̄ falsuz dicit
nec in h̄ exponit Ax.q nec ibi nec alibi in
uenik ponere q̄ amatū dupl'r mouet.s.p-
prie z metaphorice. De h̄ q̄re in.6.in que-
stione de vno.

Ad argumenta ꝓncipalia. ¶Ad au-
toritatē Ax.h.p3 q̄ soluit seipam: qz em̄
addidit in q̄ztū fil' natū qz abte noluit dicē
nihil mouet seipm:sed cū determiatiōe in
q̄ztū z.c.z sumit fil' natū p idē vt p3 p pbati
onē:vnū em̄ z nō aliud:z sic in diffōne po
tētie actiue nō posuit abte trāsmutādi aliō
sz addit:aut in q̄ztū aliud. ¶Ad 2m dico q̄
h̄ito termino agēs nō agit: nō h̄ito etiā z
impediri pōt:ne agat p vtutē ꝓtrariā fortio-
rē. Si etiā nō ē tota cā actiua:sz aliō cū ipo
si illud aliud nō assit:nō agit: si etiā nō h̄z
in q̄ vl' circa q̄d agat nō aget. Si ite ex alia
actione n'r p̄supponak sue:illa nō posita nō
aget. Si tandē est libe ex se potēs nō agē
vno istoꝝ sex modoꝝ pōt saluari de quo
cūq; motiuo: q̄re nō semp mouet se. Exm
p̄m:gne q̄n est in cētro. Exm scdi:aq̄ buli
ens p̄ite igne calefaciēte nō frigefacit se.
Exēplū tertij in cognitiuis:tenēdo z obm
t potentiā agere. Exēplū quarti z q̄nti:ni-
hil itelligēs nihil vult cōik. Exm sexti:itellu
oñdēte aliq̄d volūtas pōt illō nō velle. Et
sic generaliʳ p3 solo illius argumēti.

Palaz q2 t potentiarū alie
erūt irrōnabiles a ie cū ratio
ne. quapropter oēs artes z sci-
entie factiue potentie sunt.
Tex. cōmēti. 3. Nō 15.

Trum differē

v tia quā assignat Ax. inter T.c.3.
potētias rōnales z irrōna-
les sit ꝓuenies.s.q̄ ille sūt
oppositoꝝ alie vniº oppoti

¶Arguit q̄ nō:pº de rōnalibº sic:h̄ūs po
tētiā pōt illō cuiº est illa poª: g̃ posset aliqs
in oppōsita. ¶Dicit sicut videt Ax. rūde- T.c.3.z.10
re in lra:q̄ nō h̄z potentiā faciēdi oppta z.19.
fil:lz habeat potētiā fil' ad oppōsita. ¶Cō
tra. in isto nūc in quo est vnū oppm: q̄ro
an possit in eodē nūc aliud ineſſe: aut nō?
si sic h̄ ꝓpositū: vt vr̄ q̄ oppōsita fil'. Si
nō:g̃ poª ista in h̄ nūc nō est nisi vniº op-
positi. ¶Ite 2º sic:nō est poª q̄ nō pōt i aliq̄
q̄d:illa aūt q̄ est oppōsito z cū nō possit fil'
in oppōsita nō vr̄ posse in aliq̄d:nisi deter
minet:sicut arguit in lra in.4.ca. determi T.c.10.
nata aūt nō videt ee nisi vniº:g̃ in q̄ztū poª
tñ vr̄ esse vniº. ¶Ite 3º si sic: tūc seq̄ret q̄
volūtas posset in oppositū finis: z posset
in malū sub rōne mali:sicut z in oppōsita
istoꝝ:p̄ūs falsuz:qz i.12.huiº ca.8.dicit Ax T.c.52.
liberis nō lz q̄ ꝓtingit ferre zē. Cōtra aliō
mēbrū.s.de irrōnalibº:p̄mo sic:sol pōt in
oppositos effectus i istis iferioribº: dissol
uit.n.glaciē z ꝓstringit lutū:tñ poª eius est
irrōnalis. ¶Item infra ca.7 vult p̄hus q̄ T.c.17.
oīs poª est ꝓpositionis: z declarat etiā in
actiuis. ¶Ite rōnalis p̄m Ax. nō opponi T.c.3
tur esse oppositoꝝ p̄se. Sz vniº p̄se vt ha-
bitus:alteriº p accīs:vt p̄uatiōis:sz poª ir-
rōnalis sic pōt esse oppositoꝝ:frigus em̄
est cā p accīs caloris:z p̄ticiēs pilā ad pa-
rietē est cā resilitiōis:g̃ nō ē dīa dicta ꝓue
nientis. ¶In oppositū est p̄hs in lra. T.c.3

Ad istam questionē tenēdo dīaz
esse bñ assignatā p̄mo
videndū est quō sit itelligēda: deinde que

fit eius cā. ¶De ꝓmo sciendū est: q̄ potē/tia actiua cuiuscūq; est: siue actiōis siue ter/mini ꝓducti: sic est illius: q̄ manēte nā nō pōt ipa esse actiua alterius: q̄z cuius ex se pōt: frigiditas em̄ manēs frigiditas: nō pōt esse calozis actiua: nec elicitiua calefactio/nis si nō est de se actiua: q̄ q̄cūd circa ipaz fieret: lz aliud posset aliq̄d facere ad esse ca/lozis: nūq̄z frigiditas faceret ad hoc: illa ḡ po^{a} actiua dicit esse oppositoꝝ siue cōtra/riozū: siue ꝓtradictoriozꝝ ꝓductozū q̄ ma/nēs nā vna hz terminū ꝓmū sub quo pōt vtrūq; oppositū eq̄ cadere. Sz illa est op/positarū actionū q̄ manēs vna est sufficies elicitiuū taliū actionū. Et si actio potentie ꝓpie actiue dicat act^{m}: sicut expositum est q̄one. 4. ad tertiū argumentū: tūc ois q̄ est oppositaꝝ actionū est oppositozū actozū: nō ecōuerso: ḥ aūt debet itelligi q̄ potētia sit oppositarū actionū: seu actiōis z negati onis ei^{o}: sicut patebit in 2° articlo: z vocat ḥ po^{a} actiua: nō ipa relo q̄ nūeraf hz nūeꝝ cozrelatiuozū. Sz nā ab^{ta} q̄ est relonū plu riū q̄ sunt ad oppositos effectus ꝓpriū fū/damentum.

De secūdo videf Aꝝ. cām dare ponere talem: quia forma nālis solū mō est ꝓncipiū assimilan di vni oppositoꝝ filitudine nāli sicut ipa est ipa z nō oppositaꝝ: forma aūt itellect^{a} puta scia est ꝓncipiū assimilādi oppositis filitu/dine intēcionali: sicut z ipa est virtualr filī tudo oppositoꝝ cognitozū cū alterū cōtra riozū includat ꝓpriū nōe alterius: agēs aūt illius ē actiuū q̄ pōt sibi assimilari ſm for/mā q̄ agit: nō videf Aꝝ. ponere dictā dīaz

Sed alia ratio multiplr im/probaf. ¶Pri/mo: q̄z forma nālis pōt esse ꝓncipiū assimi lādi virtualr opposito: pz de sole. 2° q̄: so/lū mō itellectū vel sciam ponere videf po tētia rōnalē: q̄d falsuz est: vt post dicemus.

T.c.10. ¶Hoc etiā expssius ponere videf in. 4. c. vbi ꝓcludit q̄ potētia rōnalis est oppositō rū: z nihil facit nisi determinef ad alterū il lozum: z illud determinās dicit esse appe/titū: aut ꝓpter hoc ſm: ḡ istam videf excludere a rōne po^{c} rōnalis: vt ipsa est oppositoꝝ. Et expssius pz p sequētia: vbi dicit dicere q̄ rōnalis sic determiata necessario faciet: ficut z irrōnalis ex se necessario facit. Vi/dek ḡ simplr: q̄ nō fit potētia rōnalis illud aggregatū ex intellectu quē ponit esse op positozū: z ex appetitu determinate quem ponit necessariū ad hoc q̄ aliq̄d fiat. ¶2° nō videf valere ꝓbatio q̄ intellect^{a} sit con/trariozꝝ: lz ꝓpriue oppositozū q̄ cōtrariū z si includat ꝓpriū nōe alteri^{us}: nō tn pcise: sz est aliq̄ nā positiua: z ita hz aliquā cogni tionē ꝓpriā siue entiuatiue: z nō pcise alteruz oppositū: imo palterū oppositū tm̄ ſm qd cognoscitur.

Quantum ḡ ad 2^{m} articulū pri/mo videndū est de dicta dīa in se. 2° de intēcōe Aꝝ. circa ipz ¶De ꝓmo sciēdū est q̄ ꝓma distinctio po tētie actiue est ſm diuersuz modū eliciēdi opationē: q̄. n. circa ḥ vel illō agat: z si ali quo mō distinguat: aut distinctionē oīdat nō tn ita imediate: nō em̄ p^{a} ad obm circa q̄d opaf cōparf nisi mediāte opatione quā elicit: z hoc sic vel sic. ¶Iste aūt modus eli ciēdi opationē ꝓpriā nō pōt eē in gīe nisi duplex. Aut. n. po^{a} ex se est determiata ad agendū: ita q̄ q̄cūq; ē ex se nō pōt nō agere q̄n nō impedit ab extrinseco: aut nō est ex se determinata. sed pōt agere hūc actū vel oppositū actū: agere etiā vel nō agē. ¶Pri/ma po^{a} cōiter dicit nā. Scda dicit volūtas Tūn ꝓma diuisio ꝓncipiozū actiuozꝝ est in nām z volūtatē. ¶Iuxta q̄d Aꝝ. in. 2. phy sicoꝝ duas ponit cās mouētes p accēs: ca sum iuxta nāz: z fortunā iuxta ꝓpositū siue volumtatē. Si ḡ huius dīe q̄rit cā: q̄re. s. nā est tm̄ vnius. hec est cuiuscūq; vel quo cūq; sit determiate ex se est illius vel illoꝝ: volūtas aūt est oppositoꝝ. i. ex se ideterminate huius actiōis: vel oppositē seu actio nis vel nō actiōis. Dici pōt q̄ huius nulla est cā: sicut. n. effectus imediatus ad cām imediatā cōparf p se z ꝓmo: z sine cā media: aliogn irek in infinitū: ita cā actiua ad suā actionē inq̄zū ipam elicit videf imedi ate se hre: nec est dare aliquā cām: q̄re sic elicit nisi q̄ est talis cā. Sz ḥ est illud cui^{o} cā q̄rebaf. Sicut ḡ calidū calefacit: q̄ est ca lidū: nec ista ꝓpō est imediata: sz est ꝓma in 4° mō p se: ita z hic. calidū ex se determia te calefacit: sic̄ illa: volūtas vult z volūtas nō vult determiate determinatione nēcia

ex se. ¶Contra ista obijcit ꝓmo sic: ista ꝓpositio est ꝯtingés: volūtas vult: si voluntas nō est ex se determinata ad volendū: quō aūt aliqua ꝓpō ꝯtingés est imediata. ¶Scōo sic: ḡre ponit ista idetermiatio in volūtate si nō pōt ꝓbari ꝓ nām voluntatis. ¶Ad ꝓmū rnd ex necessarijs nō sequtur cō tingens. Patet: accipiat aliq̄ contingens. Si est imediata: hꝫ ꝓpositū. Si nō: dek mediū: altera ꝓmissa ad ipam est cōtingens. alias ex necessarijs inferret ꝯtingens: ista ꝓmissa ꝯtigés si ē me[ta] alia ꝓmissa ad ipam erit cōtingés: ⁊ sic in infinitū nisi stetur in aliqua ꝯtingēte imediata. ¶Confirmatur ꝓmo posterioꝝ vltio. vult Ax. q̄ ꝯtingat opinari ꝓpr̄ qd. s. ꝓ imediata: ⁊ qz ꝓ media ta: ita in ꝓposito: volūtas vult a. si nō est cā inter extrema hꝫ ꝓpositū. Si est cā: puta volūtas vult b. pcedek vlterius alicubi ista bitur: vbi ḡre volūtas illud volet: nulla est alia cā: nisi qz est volūtas. Et tū si illa vltia ꝓpō esset necessaria: nō añcederet sola ad aliquā ꝯtingentē. ¶Ad 2[m] a posterioꝝ ꝓbat: expitur eñ q̄ vult se posse nō velle siue nolle: iuxta qō de libertate voluntatis alibi diffusius habek. ¶Scōo dubitat circa ꝓdicta quō reducek talis cā ad actū si indeterminata est ex se ad agendū ⁊ nō agēdum. ¶Rño: est quedā idetermiatio isufficiētie: siue ex potētialitate ⁊ defectu actualitatis: sicut mā nō hꝫs formā: est idetermiata ad agendū actionē formē. Est alia supabūdantis sufficiētie q̄ est ex illimitatiōe actualitatis vel simplr vel quodāmō. Primo mō ideterminatū nō reducit ad actū: nisi ꝑ determinek ad formā ab alio: scōo mō indeterminatū pōt se determiare. Si eñ posset hꝫ: si haberet actū limitatū quāto magis si illimitatū: cū nullo tunc careat: qō fuit simplr ꝓncipiū agēdi: alioqn deus q̄ est sūme ideterminat[o] ad quācūq; actionē in determiatione illimitatiōis actualis nō posset ex se aliqd agere: qō est falsum. Ex[m] huius: ignis est calefactiuus: nec q̄rit extrinsecū a quo determinek ad agendō: si tūc nulla diminutiōe facta in pfectione caloris darek sibi pfectio frigoris: quare nō ita ex se determinari posset ad calefaciendū: vt ꝑ. Ex[m] tū illud nō est oīno fil'e sicut dicek rndendo ad argumētū ꝓncipale. Indetermiatio aūt q̄ ponit in volūtate nō est mālis: nec ipfectionis inq̄ntū ipa est actua: ⁊ est excellētis pfectiōis ⁊ ptātis nō alli[te] ad determinatū actū.

Sed quomō faciūt p̄dicta ad intentū Ax. qui dr̄iam dictā nō ponit inter nām ⁊ volūtatē: ⁊ int irrōnalē potētiā ⁊ rōnalē: ꝓ rōnalē itelligēs solū itell'm: vt videk ꝑm s̄ allegata. ¶Rño: intell's ⁊ volūtas pñt cōpari ad actus ꝓprios q̄s eliciūt: vel ad act[o] aliarū potentiarū inferioꝝ in q̄bus quandā cālitatē hñt: intell's oñendo ⁊ dirigēdo: volūtas inclinādo ⁊ ipando: ꝑma cōpatio est eēntialioꝝ ꝑz. Et sic intell's cadit sub nā: est eñ ex se determinat[o] ad itelligendū. ⁊ nō hꝫ in ptāte sua intelligere ⁊ nō intelligere siue circa complexa: vbi pōt hꝫre ꝯtrarios actus. Nō hꝫ etiā illos in ptāte sua assentire ⁊ dissentire intrīn q̄ si etiam aliqua vna noticia sit oppositoꝝ cognitoꝝ: vt videk Ax. dicere: adhuc rēspectu illius cognitionis nō est intell's ex se ideterminat[o]: imo necessario tūc elicit intellectionē: sicut aliā que esset tm̄ vnius cogniti: volūtas aūt ad ꝓprium actum eliciendū oppositō modo se habet: vt dictuꝫ est ꝓprius: vnde isto modo loquendo ponūtur tm̄ due ꝓductiones in diuinis: ⁊ q̄ intellectus est idem ꝓncipiū cum natura: ꝑm hanc ꝓmā comparationē nō videtur loqui Ax. ¶2[a] compatio videtur quasi accidentalis. Tum qz ad actus aliarum potentiarū: non comparātur iste potentie: nisi mediantibus actibus ꝓpriis: vt videtur qui ꝓprij ꝓrioꝝ sunt illis alijs. Tum quia specialiter intellectus hoc modo non habet rationem potentie actiue ꝓprie dicte: ⁊ tactum est in. 7° cap. 6. q. 2. Et hoc modo videtur Aristot. loqui ⁊ ponere talem ordinem q̄ primo requiritur noticia aliqualis oppositoꝝ. Sed ista ex se est insufficiens ad aliquid causandum extra: quia vt arguit in. 4. ca. tunc faceret opposita: hic nō videk sequi: nisi qz intell's ctā cognoscēs oppositā q̄tū ad illud cālitatis qō hꝫ respectu eoꝝ fiendoꝝ extra ex se determiatus est ad illus cuius est: ⁊ ita non solū non est rōnalis respectu actus ꝓprij: sed nec completiue rationalis respectu actus extrinseci in quo dirigit

T.c.3.⁊ inde.

T.c.10.

immo p̄cise sūptus etiā respectu extrinse-
ci est irrōnalis: solūmō aūt ſm qd rōnalis
inq̄ztū p̄exigit ad actū potētie rōnalis. Se
qtur volūtas determinās: nō sic q̄ ipa po^a
volūtatis ex se determinata sit ad vnū: ⁊ p
h̄ aggregatū: ⁊ ex intellectu oppositoꝝ ⁊
volūtate sit vni^9: vt supra allegat: sz q̄ vo-
lūtas q̄ idetermiata est ad actū ꝓpriū illū
elicit ⁊ p illū determiat inte^m q̄ztum ad il-
lā cālitatē quā hz respectu fiēdi extra. Vñ
T.c.10. Aꝝ. dicit: hoc aūt dico appetitū: aut ꝓhere
sim. i. electionē: nō dicit aūt voluntatē. s. po
tētiā. Itaq; si potētia rōnalis dicat ab Aꝝ.
itellectus: dr̄ia dicta sic intelligēda est ſm
supra exposita: sibi nō ꝯuenit respectu act^9
ꝓprij: nec inq̄ztū p actū suū ꝯcurrit ad actū
potētie iferioris p̄cise sumēdo actū suum.
Sed vtroq; mō cadit sub nā: cadit aūt sub
alio membro inq̄ztum p̄mus p actū suum
actibus volūtatis. Si aūt itelligit rōnalis
id est cū rōne: tūc volūtas est ꝓprie rōna-
lis: ⁊ ipsa est oppositoꝝ: tā quo ad actū ꝓ-
priū q̄z quo ad actus inferioꝝ: ⁊ nō oppo-
sitorū mō nāe: sicut itellectus nō potēs se
determiare ad alterū: Sz mō libero potēs
se determinare: ⁊ iō ē potētia: qr ipa aliqd
pōt: nā pōt se determiare: intellectus aūt
ꝓprie nō est potētia respectu extrinsecoꝝ:
qr ipe si est oppositoꝝ nō pōt se determia-
re ⁊ nisi determinet nihil extra poterit.

Per dicta pōt rn̄deri ad illa que
supius allegant cōtra
viā Aꝝ. ¶ Ad p̄mū rn̄deo de sole: for^a na-
turalis si est illimitata ⁊ p̄ncipiū opposito
rū in materijs dispositis illoꝝ est ita deter
minate: sicut illa q̄ est vnius tm̄ est illi^9 de
termiate: nā nō est in ptāte sua ad alteru-
trā istaꝝ formaꝝ nō agere p̄nte passo rece
ptiuo hui^9 forme ⁊ illius: sicut nec esset si
esset vnius tm̄: volūtas aūt actiōis sue: siue
circa hoc oppositū in qd̄ pōt: siue circa il-
lud nō est p̄ncipiū ex se determinatū: sed
ptātiue determinatiuū sui ad alterutrum.
¶ Et p hoc pz quō deficit silitudo supius
posita de calore ⁊ frigore in eodē ꝯtentis
vnitiue: nec breuiter aliqd̄ pōt ex^m cōueni
ens oino adduci: qr volūtas est p̄ncipiuz
actiuū distinctū ꝯtra totū genus p̄ncipio-
rū actiuoꝝ q̄ nō sunt volūtas p oppositu
modū agēdi. Et iō satis videt fatuū vl'es
ꝓpōnes de principio actiuo applicare ad
voluntatē ꝓpter h̄ q̄ nō habeat istantiā in
aliquo alio a volūtate. Sola em̄ est nō ta-
lis: nec iō negandū est cā esse talē: qr alia
nō est talis: qr p̄ncipiū actiuū creatū capax
est sine ꝯtradictiōe illius pfectionis quā
attribuimus volūtati. s. q̄ nō solū determi
net ad vnū effectū vel actū; qr multas hz
in virtute. Sed nec ad aliquē istoꝝ deter-
minat: quos in virtute sufficiēte hz. Quis
em̄ negat actiuū esse pfectius quāto min^9
dependēs ⁊ determinatū ⁊ limitatū respe
ctu actus vel effectus. ¶ Et si hoc ꝯcedit
de illimitatiōe ad multos ⁊ cōtrarios effe-
ctus: cū determiatiōe tn̄ nāli ad quēcūq; il
loꝝ: quanto magis si cum prima indeter-
minatione ponit ⁊ secūda: hec em̄ nobili
or est ꝯti^a necessitate: sicut tactū est i. 5. in. q.
mota. ca. de necessario. s. quō pfectionis est
in deo nihil necessario cāre. Si g̃ ista pfe-
ctio quā attribuim^9 volūtati p̄ncipio acti
uo creato nō repugnat: ⁊ sūmū tale est: vo
lūtas sibi rōnabilr est attribuēda: ⁊ ista de-
claratio melior est q̄z illa p̄us posita de ca-
lore ⁊ figore vnitis. Scd̄m hoc pōt illa rō
q̄ videt poni in lr̄a ꝑtractari sic: si intelle-
ctus p eandē noticiā est aliquo mō opposi
toꝝ: vt ostendēs: g̃ potētia actiua idetermi
natior pōt esse excellētiori mō oppositoꝝ
s. vt ipa vna existēs possit se ad vtrūq; illo-
rū ostensoꝝ determiare: alioqn frustra vi
deret data fuisse po^a p^a oppositoꝝ: qr ipa
sine scd̄a in nullū illoꝝ posset. Ita q̄ ar^m
sit a minori: nō aūt a cā ꝓpria dr̄ie p̄dicte.
¶ Ad 2^m nō excipit Aꝝ. volūtatē a po^a rō-
nali: nisi vt poētia rōnalis sumit incōplete
s. p noticia oppositoꝝ. Sed dicit istā incō-
pletā nullius extrinseci esse cām nisi deter
minatiōe facta aliūde: q̄ro a q̄ fit ista deter
minatio p electionē: nō nisi a po^a eligēte: ⁊
h̄ vt distinguit ꝯtra rōnē: rō em̄ nō est de-
terminatiua cū sit oppositoꝝ: respectu q̄ꝝ
se nō pōt determiare: nec multo magis ali
ud a se: aut si determinaret: hoc esset sil'ad
opposita: sicut Aꝝ. arguit d̄ agere: ⁊ illud
aliud nō necessario determiat ad istud op
positū: qr tūc itellect^9 nec in potētia remo
ta esset oppositoꝝ: igit ad illd̄ aliud ꝯtin^r
se determinat: ⁊ cū p actū suū fuerit deter-
minatū ꝯnter determiat itellectū. Innuit

ergo Ax. q illa potẽtia est ex se oppositox sic q est determiatiua sui ad alterutrũ: per cuius actũ iam determiate eliciũ ponit illã determinari respectu opis exteriozis: q erat ex se sic oppositox: q necessario nec potuit se determinare. Et ita ondendo. 4 ca. quõ rõnalis potẽtia incõpleta pcedit ad actũ manifeste videt inuere q est alia rõnalis cõpleta q̃ztũ ad illã dr̃iam hic posita: z q ille due cũ actibus suis ꝓcurrũt respectu effectus exteriozis ad quẽ nõ est potẽtia ꝓtradictionis ꝓprie in potẽtia exequẽte q est rõnalis p pticipationẽ. Sz tota rõ potẽtie ad opposita formalr est in volũtate. ¶ Nõ aũt subdit Ax. q rõnalis sic determinata necessario est vnius qõ ꝓcupiscit pncipalr̃ b̃ faciet. ¶ Posset dici q non est verũ de necessitate absoluta: sicut enim añs si é añs. s. illud velle nõ est necessariũ ita nec ꝓñs si est necessario ꝓñs: si illud exterius facere est necessariũ. Si aũt segtur necessario vult hic extrinsecũ: g̃ nõ impeditũ facit hoc: tũc Ax. nullũ effectũ poneret: nisi a cã ꝑus determinata ad ipm ꝑus nã q̃z ipm ꝓducat: excepto solo velle: qõ segtur apprehẽsionẽ oppositox z determiat ꝑm ipm respectu sequentiũ extra. Sic posset exponi illud qõ est in fine ca. 4. ꝑpter qõ neq; si opposita vult necessario faciet cẽ. q̃re eñ nõ segtur hic de volũtate: z tñ ꝑus arguit i pncipio. c. de potẽtia rõnali: q ipa fil̃ faciet. s. opposita videt bona dia q̃ sic facit: sicut faciẽdi hz potẽtiã: nõ aũt sicut hz potẽtiã faciẽdi: potẽtia aũt rõnalis incõpleta ipa ex se: vt dictũ est: est nãlis respectu oppositox: iõ q̃ztũ est ex se nõ tñ fil̃ oppositox: sed etiã oppositox fil̃. Et ideo si ipa ex se faceret illa fil̃ faceret ꝓtinua ly faceret cũ nõ aũ sic sicut sol est oppositox fil̃ in diuersis receptiuis: z fil̃ faceret illis approximatis: z si esset illox equalr̃ z tñ mõ aliqõ idẽ passũ eq receptiuũ ãbox eẽt sibi approximatũ nihil facẽt: vl̃ fil̃i illo opposita: ita hic. ¶ Contra. intellectus nõ est equalr̃ oppositox: g ageret ꝑm virtutẽ fortiozem. ¶ Rño. p noticiã vnã q̃ est habit⁹ z ꝓtionis nõ est equalr̃ istox: sed huius ꝑse: z illius p accñs: sz p duas noticias positiuas põt esse cã oppositox. ¶ Cõtra. quõ vz ꝓña Ax. de nõ equalr̃. Non sic autẽ de volũtate: si eñ est oppositox virtualr̃ fil̃ est eox: sed nõ eozũ simul: q nõ é eox mõnãe: sz potẽs se determiñre ad alterutrox añ altex: z iõ sic faciet. ¶ Hoc mõ posset forte 4m ca. exponi: q multũ esset p volũtate: lz aliqd videat ibi cõtra volũtatẽ. ¶ Sed cõtra. q̃re saltẽ vocat ita frequenter potentiã rõnalẽ intellectũ: z nõ sic voluntatẽ: lz innuat ꝑm ꝓdicta: põt dici q actus intellect⁹ ꝑmus est cõiox actu volũtatis z nobis notiox. Ax. aũt de manifestiozibus sepius locutus est: vnde de volũtate pauca dixisse inuenit: q̃ꝫ ex dictis eius aliq̃ sequãtur in q̃bus ꝓñter dixisset si ita considerasset. ¶ Tertiũ cõtra Ax. inductũ verũ ꝓcludit sz q noticia simplicis apphẽsiones virtuſq; ꝓtrarij est ppria sibi: z p speciẽ ppriã noticia: tñ discursiua q vnũ est ꝑus naturaliter alio põt esse pncipiũ cognoscendi aliqd de illo: z sic põt exponi illud ꝑmo d aĩa. rectũ est iudex sui z oblig: iudiciũ eñ T.c.85. nõ ptinet ad simplicẽ apphensionẽ: sed ad collationẽ cõplexox: q̃ztum eñ ad noticiã ꝑm qd vnũ põt simplici apphensione apphendi p spẽm alterius: q̃ztũ. s. ad ꝓtionẽ quã includit: nõ qdem intra suã essentialẽ rõnem: sed cõcomitanter. ¶ Primo g̃ mõ ꝓtrariox est noticia eadẽ vnius formalr̃ z alterius virtualr̃: sicut pncipij z cõclusionũ: z si aliq̃ volitio: puta forte electio pergat iudiciũ aliqõ de eligẽdo: põt vnũ ꝓtrariox p altex cognosci quo ad illã noticiã lz ꝓtra illud iudiciũ q̃ꝫ eligat. Scõo mõ est eadẽ noticia ꝓtrariozũ vnius ꝑm qd alterius simplr̃: z ista sufficit ad hoc q volũtas velit alterutrũ ꝓtrariozũ inq̃ztũ oñdit p illã noticiã: z sic põt in cõtraria: g̃ z simpliciter: q nõ repugnãt absolute: nisi ratione ꝓtionis talis: nõ aũt in rõne volibilis: vt videt q: vtrũq; inq̃ztũ positiuũ videtur volibile. ¶ Si dicat q potẽtia rõnalis valet ad oppositа: nisi determinet ad vnũ z tũc nõ. ¶ Cõtra. ex h̃ segtur q nõ est dãa iter potẽtias rõnales: z irrõnales q̃ztũ ad lz qõ est posse i oppa: ꝓñs est f. alm ex isto. 9. metaphyce: g̃ z añs: pbatio ꝓñe: potẽtia irrõnalis tam actiua q passiua: vt est ꝓz naturalr̃ actu determiñte põt in opposita: vt pz ex Ax. 2. pver⁸. z Boe⁰. 6. cõmẽtarij sup eundẽ: editione scõa: vbi ponit exm de ca. 2o.

aqua q̄ pōt frigefacere ⁊ calefacere. ¶Ite si nō posset in opposita qñ est actu determinata: hoc est in illo instanti: ⁊ p illo nullus effectus actuās esset actu ꝓtingēs: ꝓñs est falsuz: ḡ ⁊ añs: falsitas ꝓñtis pz p pbm ꝑmo pyer[as] vbi vult q̄ hec ꝓpō est necessaria: omne qō est qñ est necesse est esse: ga aliqd est ꝓtingenter: ꝑbatio ꝓñe: effectus nō dicit ꝓtingēs in potētia: nisi rōne cause potētis in oppositū: ḡ nec in actu effectus ꝓtingens nisi cā actu causans actu posset in oppositū p illo nunc p quo causat ipm. Sed p te tunc nō pōt: cū ꝓ tūc sit determinata: ḡ. ¶Si dicas effect⁹ dicit ꝓtingēs q: pōt nō fieri. ¶Cōtra ꝑus nō fuit ens: ḡ nec ꝑ⁹ actu effectus cōtingens: logtur eñ nūc de ꝓtingentia: put est modus entis in actu qñ est in actu: ⁊ p illo nunc ꝓ quo est in actu. ¶Item qō cōuenit alicui p se ⁊ ꝑmo eius oppositū nō ꝙuenit ei p se nec p accns ipo ma[te]: aliogn demonstratio ꝓpter qd ꝓcludens passionē de subo non esset ex necessarijs: sed posse in opposita ꝙuenit potētie rōnali ꝑm se ⁊ ꝑmo: vt ꝓpa pa° po° rōnal: inq̄tū rōnalis nā p̄ diſtinguit ab irrōnali. 9. metahy. ḡ ⁊c. ¶Ité: de⁹ pdestinatū pōt nō pdestinare in illo ⁊ ꝓ illo nunc p quo pdestinauit nō obstāte determinatione volūtatis sue p actū pdestinādi ꝑm oēs: ḡ determinatio nō tollit posse in opposita.

ca°6°.

Ad argumēta ꝓncipalia.

¶Ad p[m] pz q̄ po⁸ rōnal put dī volūtas ē ⁊trarioꝝ nō sil fiēdoꝝ: sz pōt se determinare ad alterutrꝝ: nō sic itell's. Cū arguitur: ⁊tra possum nunc nō sedere nunc sup posito q̄ sedeā. Dico q̄ in sensu cōpositō ꝓpō de possibili cōponendo opposita est falsa: q: notat potentiā esse ad oppositā sil in sensu diuiso. Dicer̄ aliq̄ q̄ q̄ē sessio est necessaria: iuxta illud ꝑmo ꝓhier. Oē qō est qñ est ⁊c. ⁊ nihil ꝓ tunc pol'e: sed tm̄ p instāti pōt p quo potuit nō fore nūc. Et isti nō vident̄ q̄ possunt saluare volūtatē nunc esse potentiā ad oppositū eius q̄ inest huius po[ie] absurditas pz. ſ. q̄ necessitas ⁊ ꝓtingētia nō sint ꝓpríe cōditiones entiū q̄ existūt: sz tunc necessitas ⁊ cōtingētia nūq̄: q: qñ nō est: nec est necessario nec cōtingenter. Quō aūt illa auctōritas p mi ꝓhier. p illis nō facit ꝓpter fallaciā consequētis ⁊ figure dictiōis: ⁊ ꝓpter ꝑm qd ⁊ simpr'r: pl'rum esset nūc explicare. ¶Pōt dici al'r q̄ volūtas qñ est in aliq̄ volitione tūc cōtingēt est i illa: ⁊ ista volitio tūc ꝓtingēter est ab ipa: nisi eñ tunc nūq̄ q: nūq̄ alias est ab ipa: ⁊ sicut illa ꝓtingēter inest: ita volūtas: tūc est potētia potēs respectu oppositi: ⁊ p tūc in sensu diuisionis: non scilicet q̄ possit illud oppositum ponere simul cū isto: sz qō possit illud oppositū ponere in ꝫ instāti nō ponēdo illō aliō in hoc instāti: qō tñ aliud diuisim ponit in ꝫ instāti: ⁊ hoc nō necessario: sed ꝓtingēter. ¶Ad 2[m] si arguit de volūtate: dico q̄ illa pōt in actū nulla determinatiōe in ipa ꝑm tellecta actui: ita q̄ ꝑma determiātio ⁊ ꝑpe ⁊ nā est in pōne actus. Et si tunc de ipa accipiat in nihil pōt nisi ꝑus determiata: falsum est. Si aūt arguit de intellectu cognoscēte oppositā: tūc verū est q̄ respectu extrinseci nō pōt aliqd: nisi determinet alū de: q: ex se est illoꝝ p modū nāe nō potēs se ad alterū determinare: vel ḡ ambo aget vel nihil. Et si de itellectu ꝙcludat̄ q̄ non est sufficiēs potētia rōnalis: ꝓcedit iuxta p dicta: imo si sol p impol'e esset cū virtutib⁹ inferioꝝ siue volūtate nihil vnq̄ fieret nisi determinate mō nāe: ⁊ nulla esset po⁸ sufficiēs ad faciendū alterutrū oppositoꝝ. ¶Ad tertiū dicit q̄ pōt hīe actū circa oppositā q̄ subsunt suo ꝑmo obo: q̄ q̄stū ad actū volēdi ponit bonū verū vel apparēs nō est aūt circa oppositū sui primi obiecti qō ponit malū inq̄tū malū. Sil'r de actib⁹ ponit q̄ oppositos pōt hīe. ſ. velle ⁊ nolle circa illud in quo pōt aliqd iueniri de rōne ꝑmi obiecti vtriusq̄ actus. ſ. aliqd boni ⁊ aliquid mali in fine vltimo nihil inuenitur de malo ⁊ respectu eius videntur aliqui ponere q̄ nō sit potētia rōnalis. Sil'r vident̄ ponere q̄ p habitus aliquē possit īmobil'r respectu alioꝝ aliq̄ꝝ a fine vltimo. Discussionē istoꝝ: ⁊ an circa malū inq̄tū malū ad nolle: h̄ omitto q̄rē. ¶Ad 4[m] ar[m] de sole pz supra ad rñsionē ad primū obm contra ⁊ꝝ. ¶Ad qntū dici pōt iuxta ꝓncipiū primi articuli q̄ frigus nūq̄ facit ad esse ca[ris]

facit tñ aliqd quo facto aliqd aliud pōt magis calefacere: puta cōstringit: ne calor interior diffundat: ⁊ ita calor vnitus magis calefacit. ¶ De ꝓiectione pile lꝫ sit aliqua cōtrarietas in motu reflexo ad motū rectū quāta reqrit inter vbi terminātia: nō est tñ ꝯtrarietas formalis: qꝛ violēter mouēs aliqd ad vbi mouet ad omne vbi possibile acqri ꝑ illū motū: si ī directū pōt sic mor si nō redit: ⁊ hoc donec factus fuerit motus ꝓportionat⁹ violētie mouētis. ¶ Hec ⁊ alia quecūqꝫ in radijs reflexis ⁊ fractis q̄lis est in rōnalis cōtinētia ⁊ etiā alibi nullā talez indr̄iaꝫ ponūt in aliq̄ potētia irrōnali q̄lis est irō^li. ¶ Ad vltimū absqꝫ exceptiōe: oēs po^c passiue ex se sunt ꝯtradictiōis: lꝫ si forma necessario depēderet ad mām compositā: esset incorruptibile: ⁊ mā nec̄io esset sub illo actu: sꝫ nō ex necessitate ex ꝑte sui: sꝫ ex forma. Actiue vero sunt cōtradictiōis sicut exponit Aꝝ. ꝑ adesse: ⁊ non. Q̄ si intelligat de passiuo approxiato ⁊ nō approximato: sic oīs actiua: cui⁹ actio dependet a passo pōt esse ꝯtradictiōis nō ex se: sꝫ aliunde. Si ītelligit de impe^te: sic oīs actiua nālis corruptibilis est īpedibilis etiā per cām naturalē aliā actiuā: sed nulla naturalis ex se hꝫ posse oppositas actiones circa idē elicere: seu ex se agere ⁊ nō agere quō potētia rōnalis est cōtrarietatis vel cōtradictionis. Ideo illa ꝓpositio nō facit contra intentionē Aꝝ. assignantis differentiā predictam.

¶ Expliciūt questiones metaphysicales Fratris Joānis Scoti Doctoris subtilissimi ordinis Minorum.

¶ Tabula. q. libi metaphyce Doctoris subtilis Scoti.

Refatio in qua exponitur illa ꝓpō.

p Oēs hoīes natura ⁊c̄. Car. 2

Questiones ꝑmi libri.

ꝑma Utrū ꝓpriū subm metaphyce sit ens inq̄ꝫtū ens ⁊c̄. 4
2 Utruꝫ hic sit oēs hoīe natura scire desiderant. 11
3 Utrū prudētia sit in brutis. 12
4 Utrū ex expimētis gñetur ars. 13
5 Utrū exptus solū nō hñs artē certius operetur ⁊c̄. 17
6 Utrū actus ⁊ oēs gñationes sint circa singularia. 18
7 Utrū metaphyca sit practica. 20
8 Utrū spe^va sit nobilior practica. 21
9 Utrū ad metaphycū inq̄ꝫtū talis ꝑ se ꝑtinet ꝯsiderare oēs qddita. ⁊c̄. 31
10 Utrum vl̄iora sint nobis difficiliora ad cognoscendum. 22

Questiones secundi libri

ꝑma Utrū ꝑma ꝑn^a cōplexa q̄ sunt de q̄libꝫ affir^o ⁊c̄. sint nobis naturaliter ⁊c̄. Car. 23
2 Utrū difficultas cognoscendi res sit ex parte intellectus nostri. 44
3 Utꝝ sube īmāles possint intelligi a nobis ⁊c̄. 44
4 Utrū sit necesse ponere statiꝫ in omī genere causarum. 28
5 Utꝝ sit ꝓcedē ī īfinitū ī effecti. ⁊c̄. 28
6 Utꝝ īfinitū possit cog̃sci a nobis. 29

Questiones tertij libri.

ꝑma Utrū genus ꝑdicet ꝑ se de differentia. Car. 34

Questiōes q̄rti libri.

ꝑma Utrū ens dicat vni^ce d̄ oīb⁹. 34
2 Utꝝ ēs ⁊ v^m significēt eādē nāꝫ. 36
3 Utrū hoc ꝑncipiū īpossibile est idez sil' esse ⁊ nō esse sit firmissimū. 41
4 Utrū īter ꝯtradictoria sit mediū. 42
5 Utrū ꝑs pōt supponere ꝓ toto cuius est pars. 44

Questiones quinti libri.

ꝑma Utrū finis sit principiuꝫ ⁊ causa. Et vtrum sit causa īpi agēti. Et vtrū maxia cā. Car. 44

2 Utruz oz cām pticularē in actu singularē. ꝛc. simul esse nō esse. 46
3 Utꝝ nec̄ia habeāt cām sui esse. 47
4 Utrum diuisio vni⁹ imediate posita sit cōueniens. 48
5 Utrū ens ꝑm se cōiter diuidat̄ in. 10. genera gn̄alissima. 89
6 Utrū mēbra diuidētia distinguantur essentialiter. 49
7 Utrū possibile sit aliq̄ accn̄tia tm̄ numero dr̄ia esse in eodē subo. 55
8 Utrū hec sit rō cōis p̄oris: q̄ p̄us est: qd̄ est p̄ncipio ꝓpinquius. 57
9 Utrū ꝓpria rō qdditatis ꝑm q̄ gn̄alissimū sit diuisibilitas vel rō mēsure. 57
10 Utrū quātitas q̄ua motus est quātus formaliter sit tempus. 61
11 Utrū relatio sit aliq̄ res cui conuenit modus essendi ad aliud. 62
12 Utrū ph̄us cōuenienter ponat. 3. modos relatiōis siue relatiuoꝝ. 67
13 Utrū 3⁹ modus distiguat̄ a scd̄o. 69
14 Utrū idē referatur ad duo. 69

Questiones sexti libri.

p̄ma Utrum ista diuisio sit sufficiens. s. scie in. 3. s. diuinā: physicā: ꝛ mathe^cam. Car. 70
2 Utꝝ de ente p accn̄s possit eē scia. 76
3 Utrū ēs verū debz excludi a ꝯsideratione metaphysice. 79
4 Utrū metaphyca sit de ente ꝛc̄. 82

Questiones septimi libri.

p̄ma Utrum iherētia sit de essentia accn̄tis. Car. 82
2 Utꝝ sub̄a sit p̄^m oim entiū tpe. 84
3 Utꝝ sb̄a sit p̄^m oim ētiū i cognitōe. 85
4 Utꝝ sb̄a sit p̄^m oim entiū i diffōne. 85
5 Utrum materia sit ens. 86
6 Utrū forma sit p̄or cōposito ꝛ materia. ꝛ vtrū magis ens vtroqz. 87
7 Utrū qd̄ qd ē sit idē cū eo cui⁹ est. 88
8 Utrū materia p se generet̄. 89
9 Utrū forma p se generet̄. 89
10 Utꝝ cōpositū generet̄ p̄mo ꝛ p se in omni genere. 90
11 Utꝝ ratio ph̄i cōtra platonē de ydea valeat ꝛc̄. 92
12 Utrū in mā rerū naturaliū sit aliqua pars forme generādi. 93
13 Utrū nā lapidis de se sit hic vel p aliquid extrinsecum. 95
14 Utrū singulare p se intelligat̄. 102
15 Utrū sin^re sit p se itel^le a nobis. 103
16 Utꝝ i reb⁹ māli. mā sit ps qd^tis rei. 105
17 Utrū dr̄ia diuisiua gn̄is iferioris icludat dr̄iam diuisiuā p̄mā. 107
18 Utrū vl'e sit aliqd in rebus. 108
19 Utꝝ ꝯcept⁹ gn̄is sit ali⁹ a ꝯce. dr̄ie. 110
20 Utrū ptes organice aīalis habeāt distinctas formas spē differētes. 113

p̄ma Utrū Questiōes octaui libri. accn̄s sit for^a simplex. 115
2 Utꝝ for^a accn̄tal' suscip. ma. ꝛ mi. 117
3 Utꝝ for^a subal' suscipi. ma. ꝛ mi. 118
4 Utꝝ ex mā ꝛ for^a fiat p se vnū. 125.

p̄ma Utrū Questiōes noni liberi. po^a ꝛ act⁹ opponāt̄. 127
2 Utrū opponant̄ relatiue. 127
3 Utrū sufficiēter diuidat̄ potētia: vt ē p̄ncipiū ꝛc̄. 130
4 Utrū descriptiōes potentiaꝝ bn̄ assignentur. 131
5 Utrū po^a actiua ꝛ passiua inq̄ztū p̄or essentialr̄ p̄ncipiato icludat essentialiter aliquē respectū. 133
6 Utrū pōtētia actiua fundetur in quolibet ente. 135
7 Utrū relatio potentie actiue fundet̄ imediate in aliq̄ for^a subali. 136
8 Utrū aliq̄ q̄litas p̄me spēi sit potentia actiua. 136
9 Utꝝ po^a possit t̄miari ad qd̄libz. 137
10 Utrū po^a passiua sit i q̄libz ente. 137
11 Utrū potētia passiua possit termiari ad qd̄cūqz ens causatū. 137
12 Utrū po^a passiua diuidat̄ in nālem ꝛ obediē. siue supnālē ꝛ violētā. 138
13 Utrū po^a passiua diuidat̄ in de q̄ siue ex qua ꝛ in qua. 139
14 Utrū aliqd pōt moueri a seip̄o. 140
15 Utrū dr̄ia quā assignat Aꝝ. inter potentias rōnales ꝛ irrōnales sit cōueniēs. s. q̄ ille sunt oppositorum: alie vnius oppositi. 145

FINIS.

¶ Subtilissimi Doctoris Magistri Joannis duns Scoti Ordinis Minorum: De primo oim rerũ principio Tractatus singularis ac ꝓpe diuinus Incipit.

Primũ rerum principiũ mihi ea credere sapere ac ꝓferre cõcedat que ipius placeant maiestati: ⁊ ad eius contemplationẽ eleuent mentes nostras.

Capl'm primũ.

Domine deus noster Moysi ſuo tuo d̃ tuo nomie filijs israel ꝓponendo a te doctore v̄acissimo sciscitanti: Sciens qd de te posset ꝯcipe intell's mortaliũ nomẽ tuũ bñdictũ reserãs respõdisti: Ego sum q suz. Exo. 3. Tu es verꝫ eẽ: tu es totuz esse: hoc credo: hoc si mihi esset pole scire vellẽ. Adiuua me dñe ingrentez ad quantã cognitiõem de vero eẽ qd̃ tu es possit ꝑtingere rõ nr̃a nãlis ab ente: quod de te ꝑdicasti inchoãdo. ¶ Quis aũt entis sint plurime passiões: q̃ꝫ ꝯsideratio valeret ad ꝓpositũ ꝓsequendũ: Tñ de ordine eẽntiali tanq̃z de me° fecundiori ꝑmo ꝓsequar isto mõ. ¶ In ꝑmo. c. q̃ttuor diuisiones ordinis ꝑmittã ex qb° colliget q̃t sunt ordines eẽntiales. Manifestatio vero diuisiõis tot reqrit: ꝑmo vt diuidẽtia notificẽtur: ⁊ sic oñdant ꝯtineri sub diuiso. scd̃o vt diuidentiũ repugnãtia declaret. tertio vt ꝓbet diuidẽtia euacuare diuisum. Primũ fiet in hoc. c. alia in scd̃o. hic igit diuisiões narrãdo ponã ⁊ rõnes diuidẽtiũ assignabo. ¶ Accipio aũt ordinẽ eẽntialẽ ñ stricte vt qdã loquunt dicẽtes posteri° ordinari ad ꝑus. Sz ꝑus vel ꝑmũ eẽ supra ordinẽ: sz cõiter ꝓut ordo est rel'o eqꝑantia dicta d̃ ꝑori respectu posterioris: ⁊ ecõuerso: ꝓut scz ordiatũ sufficiẽt diuidit ꝑ ꝑus ⁊ posterius. Sic igit qñq̃z de ordine: qñq̃z de ꝑoritate ⁊ posterioritate fiet sermo.

Dicendũ igit ꝑmo ꝙ ordo essentialis videt ꝑmaria sui diuisiõe diuidi: sic equocũ in equocata. s. in ordinẽ eminẽtie: et in ordinẽ depẽdentie: ꝑmo mõ ꝑus dicit eminẽs: ⁊ posteri° excessum. ¶ Et vt breuiter dicat. Quicqd est nobili° et ꝑfecti° ſm eẽntiã est sic ꝑus: hoc mõ ꝑoritatis: ꝓbat Arist. 9°. meta. actũ esse ꝑorem potẽtia: vbi illud ꝑus vocat ſm subaz ⁊ spẽm: q̃cũq̃z inqt gñatione sũt posteriora illa specie et suba sũt ꝑora: scd̃o mõ ꝑ° dr̃ a q̃ aliqd d̃pẽdet ⁊ posteri° qd̃ d̃pẽdet ab illo ¶ Huius ꝑoris hanc intelligo rõnẽ: quaz etiã Arꝫ. 5. meta. testimonio pl'onis oñdit: ꝑus ſm naturã ⁊ essentiam est illud qd̃ cõtingit esse sine posteriore: nõ ecõuerso: qd̃ ita intelligo: ꝙ lz ꝑius necessario esset posteri°: ⁊ ideo sine ipo eẽ nõ possit: h̃ tamen nõ est: qꝛ ad esse suũ egeat posteriori: sz ecõuerso: qꝛ si ponat nõ esse posteri°: nõ min° ꝑius erit sine inclusione cõtradictiõis: nõ sic ecõuerso: quia posterius eget ꝑori: quã indigentiã possum° dependentiã appellare: vt dicamus: omne posterius essential'r a priori necessario dependere: nõ ecõuerso: lz quãdoq̃z posterius necessario sequat illud ꝑius. Et q̃zuis ista possint dici ꝑius ⁊ posterius ſm subam ⁊ spẽm: sicut alia dicta sunt: tamen ad distincte loquendũ dicuntur ꝑius ⁊ posterius ſm dependẽtiaz ordine ſm eminentiã in diuisio manente subdiuidẽdo ordinẽ depẽdẽtie: qꝛ d̃pẽdẽs aut est cãtum: et illud a quo depẽdet est cã eiusdẽ: aut dependẽs est cãtũ remotius alicui° cause: ⁊ illud a quo d̃pẽdet est causatũ ꝓpinqui° eiusdẽ cãe. ¶ Ratio ꝑmi mẽbri huius diuisionis scd̃e satis nota est. Et ꝙ illud ꝯtinet sub diuiso. pz. n. quid cã. quid causatũ: ⁊ ꝙ causatũ essential'r dependet a causa: ⁊ ꝙ causa est a qua essential'r dependet ſm rõnẽ supra positã ꝑioris h̃ diuisi. ¶ Sed scd̃m mẽbrũ hui° scd̃e diuisiõis: nec in se pz. nec q̃l'r sub diso ꝯtinet: ¶ Primũ declarat sic: Si eiusdẽ cãe sint due effeci° quorũ vn° ꝑus ⁊ imediati° nat° est cãri ab illa causa: ali° autẽ nõ nisi isto imediatiore iam causato: dico illũ aliũ esse posteri° causatũ r° eiusdẽ cãe: ⁊ imediatiorez iã cãtuz ꝑus cãtũ h̃ est rõ hui° mẽbri. ¶ Ex h̃ scd̃o oñdo ꝙ ꝯtinet sub diuiso ꝙ. s. effect° remotior depẽdet eẽntial'r a ꝓpinqore: tũ qꝛ nõ põt esse illo ñ existẽte: tũ qꝛ illa causalitas cãe respicit illa ordinate: ergo et ecõuerso illa h̃nt ordinẽ essentialẽ iter se: vt cõpant

T. c. 15.
T. c. 19.

ad tertiū qđ est cā amboꝝ. ḡ iter se absolute: tū tertio: qꝛ cā talis nō intelligit esse ex se: nisi cā ꝓpinq̄ soli⁹ effect⁹ proximi: ⁊ illo nō cāto itelligit: quasi remota causa respectu alioꝝ. Sed illo iaꝫ cāto itelligit vt ꝓxima respectu secundi: a cā aūt remota ꝑcise inquantū remota nō est causatū. ḡ scđꝫ depēdet a causa: q̄ posuit ipm ꝓpinqus in eē ergo ab esse ꝓpinquiore. ¶ Istius scđe diuisiōis vtrūqꝫ mēbrū subdiuidit: subdiuidēdo ꝑmo scđm: quia iam ꝑdictis ꝯsonat. Nam ꝑus qđ est cātum ꝓpinquius cause: nō tm̄ dicit qđ est ꝓpinquius cause ꝓxime vtriqꝫ: sed etiam remote: puta si ꝓxima cā vnius causati sit a. que nō sit aliquo mō cā alterius. s. b. sed aliqua alia causa prior est causa b. ꝓxima ⁊ ē remota causa illi⁹: cuius alia causa est ꝓxima. Adhuc iter ista causata erit ordo essentialis: vt causati ꝑoris ad posteri⁹ cātuꝫ. Et h̄ si cālitas cāe cōmunis amboꝝ ꝑm essentialē ordinē illa respiciat vt causata. ¶ Scđm mēbruꝫ hui⁹ diuisiōis min⁹ videt eē sub diuiso: hoc aūt sic ꝓbat. Nā vtrūqꝫ cātum respectu tertij qđ est causa istoꝝ essentialr ordinat: ergo ⁊ inter se. ¶ Tnnc etiā causa cōis. q. remota cā intelligit respectu posterioris ꝑore nō causato ¶ Tūc etiā posterius nō pōt esse sine ꝑori ¶ Primū mēbrū scđe diuisiōis qđ est causa famose subdiuidit in. 4. causas satis notas: finalē: efficientē: materialē et formalē: ¶ Et posterius sibi oppositū similr subdiuidit in. 4. sibi correspōdētia. s. in ordinatum ad finem: qđ vt breuiter loquor dicat finitū: ⁊ in causatū ab efficiēte qđ dicat effectū: ⁊ in causatū a mā: qđ dr materiatū: ⁊ in cātuꝫ ꝑ formā qđ dicit formatū. ¶ Rōnes diuidentiū hui⁹ diuisiōis hic trāseo: qꝛ alibi diffusius hec tractaui: ⁊ iferius qnqꝫ tangetur quando materia id requiret.

¶ Huius articuli fructū summatū colligo. Ordo essentialis ꝑ sex ordines diuidētes euacuat. s. ꝑ quattuor ordines cause ad causatū: ⁊ ꝑ vnū causati ad causatū cōprehēdēdo h̄ sub eudē duo mēbra tertie diuisiōis: ⁊ ꝑ vnū eminēter ad excessuꝫ: haꝝ diuisionuꝫ ostensio duo adhuc oñdi requirit. s. qꝫ m embra euiuslibet iter se repugnent: ⁊ qꝫ euacuant rōnē diuisi: que duo in sequenti c. quātū opus erit ad ꝓpositū: ostendetur: et in quo etiam quedā generales ꝓpōnes necessarie ꝓponent. Et ꝑdicti ordines et extrema ꝑm necessariā vel non necessariā cōcomitantiā conferentur: quia dictorum cōparationes ad sequentia bene valent.

Conclusiones secundi capituli sequētis:

¶ Nulla omnino res essentialeꝫ ordinem habet ad se. cōclusio. ꝑma.

¶ In quocunqꝫ ordine essentiali est circulus impossilis. conclusio. secunda.

¶ Quod non est posteri⁹ priore nec posteriore. coclusio. 3ª

¶ Quod nō finitū nō est effectuꝫ. ꝯcl'o. 4.

¶ Qđ nō est effectū nō est finitū. ꝯcl'o. 5ª

¶ Qđ nō est effectū nō est mātū. ꝯcl'o. 6ª

¶ Qđ nō est mātū nō est formatū. ꝯcl'o. 7ª

¶ Qđ non est causatū a causis extrinsecis nō est causatū a causis itrinsecis. ꝯcl'o. 8ª

¶ Quatuor genera causaruꝫ in causando idem essentialiter ordinat. cōclusio. 9ª

¶ Si duo cōparant ad eadem causam: aut igitur proximam aut remotā. ꝯcl'o. 10.

¶ Nō omne causatū cāe propinqus est cā causati remotioris. ꝯcl'o. 11.

¶ Nihil depēdet essentialr nisi a causa vel a causato ꝓpinqore alicui⁹ cause. ꝯcl'o. 12.

¶ Nō om̄e excessum depēdet essentialiter ab eminente. ꝯcl'o. 13.

¶ Non omne dependens est excessuꝫ ab illo a quo dependet. ꝯcl'o. 14.

¶ Nunqꝫ pluralitas ponenda est sine necessitate. ꝯcl'o. 15.

¶ Oē finitū est excessum. ꝯcl'o. 16.

¶ De dictis quattuor diuisiōib⁹ oñdēdis: ⁊ de extremis dictoꝝ ordinū essentialium comparandis h̄ ꝓsequitur. Capl'm. 11.

Omine deus noster qui doctorē venerabilē Aug. đ te trino seriose scribētez infallibilr docuisti: qđ ipse in ꝑmo de trini. scripsit dicens. Nulla res oīno est que sepam vt sit gignat. Nōne tu nobis eque certitudinaliter impressisti hanc similem veritatem. ꝑma

Quod nullla oīno res essentialem ordinem habet ad se.

¶ Nam de ordine eminētie qđ ipossibili⁹

q̃ idē seip̄m excedere ꝑm ꝑfectionē eēntia lem. De aliis sex ordinib⁹: qd impossibili⁹ q̃ idē a se depēdere q̃ sine seip̄o posset eē ꝑm intellectum huius supius assignatum: hoc etiam consonat veritati.

Quia in quolibet ordīe eēntiali est circulus impoli'is.

¶ Quia qcqd est ꝑus priori. est ꝑus posteriori. seqtur oppositū ꝑme ex scda negata. Idē etiā erit ꝑus ⁊ posteri⁹ eodē ⁊ ꝑfecti⁹ ⁊ minus ꝑfectuz eodē: ⁊ dependens ⁊ indepedens respectu eiusdē: que longe sunt a vero: hunc circulū excludit Aꝝ. a demonstratiōib⁹: ꝑmo posterioꝝ: nec min⁹ ipoli's est in reb⁹. ¶ Iuxta hanc scdam regulā explico quandā que a ꝑma ꝓbat: ⁊ in ipa satis includitur: qꝛ inferius vtar ipsa.

Quod nō est posteri⁹ ꝑore nec posteri⁹ posteriore.

¶ Seqtur ex affirmatiua dicta: ex ista seqt̄ q̄ illud qd nō depēdet a ꝑori: nec a posteriori. ¶ Et vltra: qd nō est cātū cāe prioris nec posterioris: qꝛ posterior in cāndo depēdet a ꝑori cānte. Iam te deo duce dictos sex ordines ad iuicem cōparem⁹. Et ꝑmo 4. ordines cause ad causatū. ¶ Istoruz tñ differentiā vel i diuidendo sufficientiā: qꝛ satis nota videt̄ vtrunqꝫ: hic ꝑtermitto ꝓse q̄qꝛ: ꝓlixuz posset esse: nec ad ꝓpositū necessario reqsituz tñ modo dictos ordines q̃tū ad cōcomitantiā vel consecutionem ex parte causati in sex ꝯclusiōib⁹ cōpando.

Quod non est finitum non est effectum.

¶ Probat̄ ꝑmo sic: qꝛ qd nō est ab aliqua cā efficiente nō est effectū: qd nō est ad finē nō ē a cā ꝑ se efficiēte: ḡ ⁊c. maior ꝓbat: qꝛ in nullo genere ꝑ accñs est primū: qd Aꝝ. satis exp̄mit. 2. phy. vbi casu ⁊ fortuna tāq̃ cāis ꝑ accñs ꝑores ponit nec̄io nām ⁊ itellectū tanq̃ cās ꝑsone in illo gñe cāe: qd āt nō est a priori: nō est a posteriori: ex tertia iā ꝑmissa. Et loq̄r de his q̄ solū sunt ꝓprie effectibilia: patet ḡ maior. minor sic ꝓbat. Agēs ꝑ se: oē agit ꝓpter finē: qꝛ nullū frustra: qd Aꝝ. in. 2° phy. determinat de nā d̄ qua minus videt̄ q̄ agat ꝓpter finē: q̃ ars ergo tale nihil efficit nisi ꝓpter finē. Probatur cōclusio principalis scdo sic. finis est ꝑma causa in causando: et ideo ip̄m dicit Auic. causam cāꝝ: qd etiā ꝓbat rōne: quia eniz finis mouet metaphorice: vt amatus: ideo efficiens efficit formā in mā: non aūt mouet finis: vt amatus: quia aliqua causa causat. Est ergo finis ꝑma causa essentialr in causando: hoc etiā sic ꝓbat Arist. 5°. metaphy. finez esse causam ostendit: quia per ipsum respondetur ad questionez factam ꝓpter quid: que questio querit causam: ergo cum per ipsum scz finem detur primuz ꝓpter quid ipse erit ꝑma causa. Assumptū ꝓbatur. Quesito enim quare efficit respōdetur: quia amat vel intendit finem: non ecōuerso. ¶ Ex primitate finis tripliciter iam ostensa sequitur conclusio ꝑncipalis: quia cuius causa nō est prior nō est posterior: iuxta regulā tertiā premissam.

Quod non est effectum nō est finitum.

¶ Probat̄ sic: qꝛ finis nō est causa nisi inquātū ab ip̄o tanq̃ a ꝑore essentialr depēdet esse finiti: pz: qꝛ quelibet cā est sic prior inquātū cā: nō aūt dēpēdet finitū quātū ad esse a fine vt sic ꝑore: nisi inquātuz finis vt amatus mouet efficiens ad dandū sibi eē: ita q̄ sicut efficiens nō daret esse in suo genere: nisi inquātū motus a fine suo modo. Ita finis nō daret esse finito nisi mediante efficiēte amante finē: et dante esse finito in sua cālitate. Nihil igit̄ cāt finis: nisi qd efficit̄ ab efficiēte amāte finē. ¶ Hic seqt̄ coꝝm nō tacendū. s. q̄ imaginatio falsa est d̄ fine dicentiuz q̄ illud est cā finalis entis finiti vel effecti: qd est operatio vltima: vel obm qd ꝑ istaz opationē attingit̄. Si itelligit̄ q̄ tale inquantū tale. s. inquātū attingit̄ est cā finalis: falsū est: qꝛ illd cōseqtur esse effecti vl' finiti: nec esse finiti dependet essentialr ab illo inquantū tale. Sed precise illud ꝓpter qd amatum ab efficiente efficiens facit aliquid esse quod ordinat̄ ad amatū: illud inquātū amatū est causa finalis finiti Quandoqꝫ tamen obiectum operattonis vltime est tale amatuz: ratione cuius est finalis cā: nō qꝛ termin⁹ opatiōis talis nāe: sed qꝛ amatū a cānte illam naturaz tamen

opatio alicui⁹ vltima: vel qō p ipam attingit qñq; dicit finis: qz vltimū et aliquo mō optimū. ¶ Et ita hz alios cōdictiones finis Non g Aug. poneret itelligētias ppie hīe cām finalē t nō efficiētē: sed vel tm finem extēdēdo finē ad obm opatiōis optime: vl si ppie daret t efficiēs: nō qdē p motū: nec p mutatiōez: qz cāe. 4. ptinēt ad cōsideratio nem metaphysici: t sic abstrahūt a seipis: vt ptinēt ad cōsiderationē physici. Nec po neret pmū dare eis esse post nō esse: si po neret eas sempiternas t necārias. saltē p⁹ duratiōe: sed post ordine nāe tm: sic expo nit Aug. rōnē creationis. 6. metaphy. ca. 2. ¶ Itrū aūt cāto repugnet necitas: an nō: ppositū nō ifringit si posset aliqd efficiēs simplr necario cāre: et finis aligs necario finiret: t nō ecōuerso: saltē qōlibet cātū nō tm est pole: vt opponit ipoti: sz etiā vt opponit necario ex se: qz est termin⁹ vl obm potētie sue cāe: lz nō fit pole ptingēs: vt opponit necario in cōi fm phos: qz talē ptingentiā a sepatis negarēt. ¶ Nz aliō coz^m. qz finis nō est cā finalis efficiētis sz effect⁹: vñ qō dicit q agens agit ppter finē: nō est intelligendum suum: sed sui effectus.

6ª. 2ª. **Quod nō est effectū nō est materiatū.**

¶ Probat: qz mā de se est in potētia ptradictiōis ad formā: g nō est ex se actu: nisi p formā: g ab alio reducente illā potētiaz ad actū: illud est efficiēs: qz idē est facere cōpositū t mām eē in actu p formā. Prima ppia pz: qz potētia mere passiua ptradictiōis ñ se reducit ad actū. Et si dicas formā reducere ipam: potētiā ad actū: Cerū est formalr: sz cū pintelligant mā t forma nō vnita illud a q vnitur hz rōnē cāe efficiētis quā segt actuatio formalis. Scō probat pnia: qz efficiēs é pxima cā finali: g poz mā: cui⁹ nō est poz nec posterior: pma ppositio hic probat: nā mouere metaphorice: vt amatū é cātio finis: sic aūt mouet efficiēs nō aliā causaz. Cz⁹ probat: qz cōpo^m é ve vnū: g hz aliquā entitatē vnā: q nec é entitas māe nec form^e: illa entitas vna est cāta ñ a duab⁹ entitatib⁹: p⁹ qz nihil vnum est ex plurib⁹ nisi in virtute vni⁹ primo vl principalr: nec ab altero duoz primo: quia vtrunqz illoz est diminutū respectu entitatis totalis: ergo est ab vno aliquo extrinseco: et sic pz pclusio principalis.

7ª. **Quod nō est materiatū nō est formatū: t ecōuerso.**

¶ Probat: quia qō non est mātū nō est cō positum ex ptibus essentialib⁹: quia in oi sic composito perfecte vno altero pars est potentialis: quia non fit vnum per se: nisi ex actu et potentia. ex. 7. t. 8. metaphysice. Quod igit nō hz ptē p se potentialē nō est cōpositū: g nec formatū: quia formatum est compositum habens formam partem sui. ¶ Et sicut argutū est de mā et forma: ita pt argui de subiecto t accidēte suo mō. ¶ Cō firmat iuxta illō Aug. 7. metaphy. Si quid ex vnico eo esset non esset nisi illud: imo illud nō esset illud etiam: ex pma ppositiōe hui⁹ scdi. c. que est. il nihil eēntialr a se depē dere. g a simili: si qd hz tm vnā ptē eēntialē nō est nisi illa: imo tam nō est pars nec cā: ppter primā regulam dictam: ergo omne causatū ex aliqua causa intrinseca: hz etiā aliā itrinsecā pcausantē. t ita pz ppositus.

2ª. 8ª. **Qō nō est cātū a cāis extrinsecis nō ē cātū ex cāis itrīsecis**

¶ Nec ex pmissis. 4. pz satis: hz tamē pbationes spāles. Prima est. qz cālitates causarum extrinsecarū perfectionē dicunt cui nō est annexa necessario imperfectio. Cause intrinsece ex necessitate habent imperfectionē annexam ita q cause extrinsece sūt pozes in cāndo intrinsecis: sicut pfectū imperfecto. Adiūge scdam que est hec: Qō nō est causatum cause prioris nec posterioris: sequitur propositum.

¶ Scda ratio est ista: quia cause intrinsece possunt esse in se causate respectu extrinsecaz: ergo sunt posteriores in cāndo respectu earū: aliis pz de forma. Patet etiam de materia in quantum pars: sed de ipsa in se inferius ostendetur: hec conclusio bene probat sextam.

2ª. 9ª. **Quatuoz genera cāz i cāndo idez essentialr ordinātur.**

¶ Patet ex. 5. premissis Sed ex se videtur rationabile: q multa a quibus aliquid dependet essentialiter ordinem habeant fm

quē.s. illō ab eis ordinate dependet. Nam ex quibus nō fit vnū vt ex actu z po[a] si oino nullā hñt vnitatē ordis nā cānt aliqd idez eēntialr. ¶ Lū igit q̄ttuor gña cāz nō sunt ptes alicui[9] cōpositi ex ipis: sicut ex actu vl potētia: si etiā oino nullā hñt vnitatē ordis iquātuz cānt: quō tūc aliqd idē cārēt: g̃ hñt vnitatē ordinis inquātū cānt cātū q̄ ordie sunt oēs vnū respectu tertij. s. in cāndo: sic multa in vniuerso p ordinē sūt vnū in eēndo. Et q̄lis sit ordo istoz genez pz ex dicti de fine z efficiēte inter se. Ex scōa pbatiōe quarte: z scōa pbatōe sexte: z intrinsecaz ad alias. s. extrinsecas ex eisdē. z ex. 8. Qualis aūt sit ordo intrinsecaz iter se nolo multuz pequi ingrendo: qz paz illis vtar in processu: videt tñ materia poz ꝑm idependētiā: qz cōcernēs z informās videt dependere a pma[k] z informato: qz formatuz pintelligit informabile: Et ita exponūt qdā Aug. lib. pfes. de priozitate materie respectu forme. Et si q̄ras q̄ ordine est prioz. ¶ Rñdo. sicut causatū ppinquius eiusdē cause remote: p pinqui[9] inq̄z necessario ꝑm istum ordinez ꝑm quez nunc forma causatur de materia prius causata ab ipo: tamē forma est prioz ꝑm eminētiā quia pfectioz: qđ tanq̄z planū accipit Arist. 7°. meta. vbi comparat ea: lz ex dictis eius alibi. 9. metaphy. ō actu z potentia posset probari. Intellige autem q̄ aliud est causas in causando: siue ꝑm causationes esse essentialiter ordinatas: z aliud est ea que sunt cause esse eēntialiter ordinata: sicut patet per Aluicen. 6. metaphysice. c. 5. Nam primum verum est: et ostensum alias: iste essent false quia amat finez: ideo efficit effectum: z quia efficit. ideo forma iformat: z materia materiat: que tamē cōmuniter amittuntur. Secundum autez falsum est: nam illud quod est finis nō est causa eius quod est efficiens: nec quādoq̄z ecōuerso: cōmuniter aūt illud qđ ē efficiēs nō est causa eius qđ est materia: quia eam supponit. Causationē aūt vnius cause esse essentialiter ordinatam ad aliam est ipam nō esse causam eiusdez nisi virtute alteri[9] suo modo causantis: qđ quidez causare in virtute nullam dependentiā ponit in ipo: qđ est causa posterioz nec aliquid absolutum a priozi receptum in ipo: sed tñ aliqd ab eis esse ordinate ꝑus ab vno q̄z ab alio: z vnū ꝑus cātū alteri[9] q̄z cātuz amboz: sic alibi de cāis eēntialr ordinatis diffusi[9] explicaui. ¶ Sed vlteri[9] intelligē q̄ inter cās inquātū cāe: nō est ordo dependētie: qz vt hr in ꝑmo. c. z pbat h. 12. ꝓclusiōe: talis nō est nisi cāti ad cām: vel cāti remotioris alicui[9] cāe ad cātum ppinquo eidē cāe. Neuter est h. Nō scōs. pz saltē cōparādo essiciēs ad finē q est ꝑma cā. Nō aūt ꝑmus. p° vel cātio dicit tñ relationē effectu vl in causa. Relatio nō est cā rel'onis ꝑmo: h aūt si causatio vni[9] esset cā cātōis alteri[9]: h eēt ꝑmo: qz ꝑus natural'r q̄z esset cā cāti oim cāruz. Tūc etiā nulla cā extrinseca esset imediata cā cāti cōmunis: sed tñ cātiōis alteri[9] cāe. Tūc tertio: nō oīe finitū esset effectū: ꝓtra gntā hui[9]. Causatio qppe efficiētis p te est finita: qz causata a fine cānte: ñ tñ ē effecta. ¶ Jté pbat in cōi q̄ iter causatiōes cārum nō est dependētia: quia tūc fine cōtradictiōe posset esse cātio prioz fine posterioze: g̃ et cozrelatiuū fine cozrelatiuo absq̄z cōtradictiōe: qđ est falsum. Tū qz oēs rel'ones cāti sunt idētice idem absoluto: g̃ ꝓtradictio est vnā eē sine alia. Tū qz aliqd posset eē i re sine ꝓtradictione ens ad finē z nō effectū: qđ est ꝓtra gntaz. Simil'r est ꝓtradictio q̄ aliqd sit materiatū z nō formatū vel ecōtra pz ex septima. Sil'r effectū q̄ttuor causarū qđ. s. est ab effiuēte p mutationē ꝓtradictio est sic effict z nō eē formatū vel mātuz. Est igit iter cātiōes cāz ordo eminētie: qz vna est pfectioz alia: h satis pz. Nec tō dr: qz hec cāti: tō illa: qz sit ibi ordo dependētie: sz qz ordo eminētie: vel magis qz aliqd est cātum vni[9] cāe: q̄ nō est alteri[9]: sz respectu cāti cō munis nō ē rō. ¶ Jté si iter cās sit ordo dependētie: g̃ vna cāt alia inquātū cā. Non. n. pōt ibi poni cātū ꝑus: g̃ finis cāt efficientē: que tñ nō efficit ꝓpter ꝓcessum infinituz: g̃ gnta falsa. ¶ Jté si vna cā cātionē vt finis ipius efficiētis: z sic vltra: tūc nihil erit immediate cātū a q̄ttuor causis: z sic cātum a q̄ttuor nō ē ꝓximū cātū nisi vni[9] vl duozū: nulla cā est eq̄lis cāto: Intelligo de totali in quocūq̄z genere: pbat: qz iter eq̄lia nō est dependētia eēntialis: pz inductiue: intrinsece sunt minus nobiles: extrinsece pfectiozes. ¶ Cōtra: q̄re ignis vniuocuz nō est totale:

EX TRA ¶ Itez quare si ignis esset incāt⁹ nō cāret. ¶ Expedito de cōpatione mēbroꝝ quarte diuisiōis. ¶ De tertia breuiter trāseundo: qꝛ planū est eius diuidentia repugnare: ⁊ diuisum euacuare.

10ª.ꝯ°. **Quia si duo compantur ad eandem causam: aut ergo ꝓximam aut remotam.**

¶ De scda diuisiōe duas ꝯ°nes ꝓponam. ¶ Prima est destinctiōe membrorum.

11ª.ꝯ°. **Nō omne causatū cause ꝓpinquius est causa cāti remotioris ab eadem causa.**

¶ Ergo est aliqd cātū ꝑus qd nō est causa. Añcedēs h⁹ ꝓbat exēplo ⁊ rōne. Exēpluz ponit tale: quātitas.n. est ꝓpinqus cāta qlitate: nō tñ ē ei⁹ cā: pz discurrēdo p cas: ꝓbat etiā rōne qꝛ. ¶ 2ª ꝯ° ē d sufficiētia diuisiōis

2ª.ꝯ°. **Nihil dependet essentialr nisi a causa vel causato ꝓpinquiori alicui cause.**

¶ Probat: qꝛ si depēderet ab aliq alio sit illud a. ⁊ dpēdēs b.a. nō existēte b. nō erit: sed a. nō existente oēs cāe p se ipi⁹ b. pñt cōcurrere: ⁊ etiā oīa cāta istis cāis ꝓpinqora qz b. pñt esse iaz cāta: qꝛ a. nullū istoꝝ est p te: g oibus cāis p se cōcurrētib⁹ ⁊ oib⁹ cātis ꝓpinqorib⁹ ipo b. iā positis. b. nō erit. g oēs iste cāe p se nō sūt sufficiētes cāe etiā ꝓpinqorib⁹ cātis iaz positis: ꝯña pz: qꝛ cāe sufficiētes iam cātis ꝓpinqorib⁹ positis possūt cāre remoti⁹ cātū. ¶ Sed si dicas ꝙ argumentū nō ꝯcludit quin possint: sz cōcludit ꝙ nō cānt. Hoc nihil est. nam a. nō potēte esse p te. b. nō pōt eē: sed oib⁹ pdictis ex pte cāꝝ oim ⁊ cātoꝝ ꝑoꝝ positis a. nō pōt esse p illa qꝛ ñ est aliqd istoꝝ. nec cābile ab eis: g b. nō pōt esset p illa: nam p nihil pōt esse aliqd p qd nō pt illud esse sine quo impole est illud esse. ¶ Si dicas cōpositū pōt esse p agens nāle: nō tñ materia pōt esse p ipm sine q̄ ipossibile est cōpositū esse. Instantia nihil valet: qꝛ agens naturale nō est tota causa cōpositi a q̄ circūscripto. s. oi alio pōt esse cōpositū. De tali loquor: qꝛ si oēs cās in oī gñe cāe ordinatas ad b. ꝯiungas ⁊ effectus ꝓpinquiores ipso. b. sint ꝓducti p oēs istas: a. nō potest esse: qꝛ nō est causa: nec cātū de nūero istorū: ⁊ sine. a. b. nō pōt esse: ergo p omēs istas sil' iūctas: b. nō pōt esse: g p oēs iste sil' iuncte nō sunt totalr cā ipius. b. qd est oppositū positi. De ꝑma diuisione sil'es duas ꝯ°nes ꝓpono: ꝑma pz de distinctione mēbrorum ⁊ est:

Nō omne excessuz dependet essentialr ab eminente. 13ª.ꝯ°

¶ Ergo ꝑme diuisiōis ꝑmū mēbrū nō infert necessario 2ᵐ: ꝓbo añs. Spēs nobilior est eminēs respectu min⁹ nobilis: puta cōtrariū respectu cōtrarij: nec tñ respectu ei⁹ est aliqua cā: pz inductiue: nec cātū ꝓpinqus: quia cālitas cause cōmunis nō respicit ꝑm ordinē essentialē illa vt cāta: tunc eniz nō posset causare aliqd excessum nisi ꝑus causaret eminens: qd est patens falsum de quacunqz causa: qꝛ si ꝯtrariū vilius ꝓducitur ab hac cā cōtrario nobiliori a nulla cā ꝓducto: ergo respectu nullius cause sic ordinant: vlterius: si eminēs aliquod nō est causu respectu excessi nec cātū ꝓpinquius causa amboꝝ: g excessuz ñ depēdet ab ipo essentialiter: ꝯsequētia pz ex premissa ostēsa: ex abundanti cōiungo eius cōuersam.

Nō oē depēdēs ē excessuz ab illo a quo dependet. 14ª.ꝯ°

¶ Pz. cōpositū depēdet a mā cū ipm sit mltū pfecti⁹: similr fortasse forma dependet a mā: vt tactū est ꝯclusiōe 9ª: tñ forma est pfectior. 7. metaphy. In motib⁹ etiā ordinatis qd est posteri⁹ gñatiōe dependet a ꝑore: qꝛ ꝑus est effect⁹ ꝓpinqor cāe amboꝝ: tñ posteri⁹ est pfecti⁹. 9. meta. 3° ꝓ sufficiētia hui⁹ diſiōis hāc gñalē ꝓpono apd Aꝝ. satt notā T.c.7. T.c.15. ⁊ cercu

Nūquā pluralitas ponenda est sine necessitate. 15ª.ꝯ°

¶ Cum igit nulla necessitas appareat ponendi plures ordines essentiales qz duos predictos: illi soli sunt ponendi. hec autez ꝓpō generalis ostendit tantū esse sex ordines essentiales in quos scds subdiuiditur tot esse ostensi sunt: ⁊ ad ponendum alios necesitas nō apparet. Comparatis mēbris

ꝑme diuisionis ad inuicē in cōi cōparo in ſpāli poſteriꝰ ꝑmi ordinis ꝑme diuiſionis: ad poſteriꝰ primi ordinis ſcōe diuiſionis cōparo. ſ. exceſſum ad effectuū ⁊ finitū: hic concluſionez nam ꝓpono que eſt talis.

Omne finitū eſt exceſſum.

¶Probat: quia finis eſt melioꝛ eo qđ eſt ad ipm: hoc ꝓbat ſic. qꝛ finis vt amatū mouet efficiēs ad cāndū: ſic igit finis a. efficiens b. effectuz finitū c. tunc ſi a. nō eſt minꝰ bonuz ipo b. nec equale: ergo maius: ſcōa pars añtis ꝓbat: qꝛ nō equale: qꝛ qua rōne equale moueret: eadē rōne et idem poſſet mouere c. qꝛ eque amabile ⁊ deſiderabile. ⁊ ita poſſet eſſet cauſa finalis ſui. ¶Cōtra ꝑmā ꝓpoſitionē huiꝰ ſcōi: ex hoc cōcludit qꝛ nec minꝰ. ¶Itē natura agit ꝓpter finez ſicut ars ageret ſi ageret naturaliter: ſed a fine in artibus ſumitur ꝓncipiū cognitiōis artificialis vel moralis de finito. 2. phyſicorū: ꝓncipiū eſt veriꝰ. g̃ finis qui ĩcludit illā veritatē virtualr eſt pfectioꝛ. ¶Obijcies. aliqua voluntas cauſat aliquid ꝓpter minus bonū amatū: ergo ibi finis eſt exceſſus añs pz in oi actu bono ex genere: ⁊ malo ex fine: qꝛ ordinatur ab agēte ad finē inferiorē ſe. ¶Rño. cōcluſio ꝓcedit de fine ex natura rei qualis eſt ſemp finis nature: ⁊ finis voluntatis ordinate. Sed nec inſtātia de voluntate mordinata deſtruit cōcluſionem: qꝛ talis nō eſt ꝑma cā: effectꝰ g̃ ſi a tali aligd fieret ñ ꝓpter pfectioꝛē finē: tñ fieret aliq̄ cā ſuperioꝛi ordinala ad finē ſupioꝛē vel pfectioꝛē: qꝛ alias nō eſſet ordinata: vt ꝓbatio ꝛcluſionis oñdit: ⁊ ſi vt a ſupioꝛe p ducit hz finē pfectioꝛē: g̃ hz aliquā pfectiorem. g̃ oē finitū eſt exceſſum ab aliquo fine ſuo: hz nō a ꝓximo. ꝓpter quā amatū agēs ꝓximū in ordinatū cāt ipm. ¶Poſſet etiā dici qꝛ finis ille eēt finis eiꝰ ꝑm qđ. ¶Hoc nō placet: qꝛ efficientia cauſe inferioris eſt efficientia ſimplr. g̃ ſi nō efficit ꝓcſe vt motū ſicut baculus cuiꝰ nō eſt finis ꝓprius: qꝛ nō eſt agēs ꝓprie: ſed quaſi effectū ꝓpinquus. Si uq̄z nō ſic efficit finis eius eſt finis ſimplr: qꝛ ois peꝰ ſe efficiēs eſtꝓ ſe finis.

Concluſiones tertij capituli.

¶Aliqua eſt nā in entibꝰ effectiua. ꝛclo. 1.

¶Aliqđ effectiuū ē ſimplr ꝑmū. ꝛclo. 2ª.

¶Simpliciter primū effectiuum eſt incauſabile. ꝛlo. 3ª.

¶Simpliciter primū effectiuū eſt actu exiſtens: et aliqua natura exiſtens actualiter eſt ſic effectiua. ꝛclo. 4ª.

¶Incauſabile eſt ex ſe neceſſe eſſe: ꝛlo. 5ª

¶Neceſſitas eſſendi ex ſe vni ſoli nature conuenit ꝛlo 6ª.

¶Aliqua eſt nā in entibus finitiua. ꝛlo 7ª

¶Aliquod finitiuum eſt ſimpliciter primum concluſio. 8ª

¶Primū finitiuū eſt incābile. ꝛlo. 9ª

¶Primum finitiuum eſt actu exiſtens: et alicui nature actu exiſtenti conuenit iſta primitas concluſio. 10ª

¶In nāis entiū aliq̄ eſt excedēs. ꝛclo. 11.

¶Aliqua natura eminens eſt ſimpliciter ꝑma ꝑm pfectionē. cōcluſio. 12.

¶Suprema natura eſt icābilis. ꝛclo. 13.

¶Supma nā eſt aliq̄ actu exīs. ꝛclo. 14.

¶Alicui vnice nature et eidem actui exiſtenti ineſt triplex primitas in triplici ordine eſſentiali efficientie finis ⁊ eminentie. concluſio. 15.

¶Impoſſibile eſt idem ad duo eſſentialr dependet ad quoꝛ vtrunq̄z eius dependē tia totaliter terminatur. ꝛclo. 16.

¶Uni ſoli nature ineſt quecunq̄z ꝑmitas cauſe extrinſece vnius rationis. ꝛclo. 17.

¶Primū effectiuū ē actualiſſimuz vtualr continens omnem actualitatem: ꝑmꝰ finis eſt optimꝰ vtualr ꝓtinēs oēz bonitatē ꝑmū eminens eſt pfectiſſimū eminenter continens omnem perfectionem. ꝛclo. 18.

¶Una nā exīs eſt ꝑma in triplici ordine ꝓdicto ſcz efficientie eminentie ⁊ finis: et quelibet alia eſt ſic poſterioꝛ iſta. preterꝛmiſſis ordinibus finis et eminentie ex ſolo ordine efficientie qui efficatioꝛ eſt: poꝛtes ꝓcedere ita accipe huius tertij. 6. primas cōcluſiones: ⁊ ſexte adiunge. 16. 17. 19. et ſic habes huius tertij. 9. concluſiones: quattuoꝛ prime concludunt primum efficiēs eſſe: alie. 5. qꝛ eſt tñ vnuz ꝑm ſpēm vel nāz: deinde. 4. c. ſatis valet ꝓ viā efficiētie q̄ aliaz regit: puta ttia ⁊ aliq̄ ꝓpones Azꝛ. ꝑſt ꝑmitti: ſi nō illis ꝓpoⁿ oñdit ꝑm illō pauca de primo. c. eſſent neceſſaria: et aliqua de ſcōo. concluſi ,19.

ET D

¶ De triplici ꝓmitate in ꝓmo principio.

Capi. III.

Omine deꝰ noster: qui te primu ac nouissimū esse ꝑdicasti: doce ꝓuū tuū te esse ꝑm efficiēs ac ꝓmū eminēs: finēq; vltimū ostendere rōne: qō certissima fide tenet: de sex quippe ordinibꝰ essentialibus suprādictis tres placet eligere: duos causalitaꝫ extrinsece: ⁊ vnū eminētie: atq; in istis tribus ordinibus aliquā vnā nām ꝓmā esse simplr: si dederis demōstrabo: nō aūt dico naturā vnaz: qz in hoc. 3. c. ꝑdicte tres ꝓmitates nō de vno singulari: seu ꝑm numerū ostendentur: sed de vnica qdditate vl natura. De vnitate vero nūerali inferius erit sermo.

ꝓma 2ᵃ. **Aliqua est natura in entibus effectiua.**

¶ Oꝝ oñdit: qz aliqua est effectibilis: ergo aliqua ē effectiua: ꝓña pz ꝓ nām correlatiuoꝝ: añcedēs ꝓbaf: nū qz aliq̄ est ꝓtingēs: ergo ꝓle esse post nō esse: ḡ nec a se: nec a nihilo: vir oq̄z. n. mō ens foret a nō ente: ḡ ab alio effectibilis: tū qz aliqua nā est mobilis vel mutabilis: qz ꝓlis carere aliqua ꝑfectione ꝓli sibi ineſſe. ḡ termiꝰ motus ꝑt incipere: ⁊ ita effici: in hac ꝯclusione ⁊ qbusdā sequētibus possem ꝓponere ꝓpositiones de actu sic. Aliqua nā est efficiens: qz aliqua est effecta: qz aliqua icipit esse: qz aliqua est terminꝰ motꝰ ⁊ cōtingēs: ſz malo de ꝓli ꝯclusiōes ⁊ ꝓmissas ꝓponere: illis quippe de actu ꝯcessis: iste d ꝓli ꝓcedūt: ⁊ nō ecōtra: ille etiā de actu cōtingētes sūt: ſz satis manifeste: iste de ꝓli sunt necarie: ille qdēad ens existens ꝓtinēt. iste ad ens qddtatiue sūptū ꝓtinere ꝓprie ꝑt: exñtia tñ illius qdditatis inferius ostēdet: de qua nunc ostendetur effectiuum.

2ᵃ. 2ᵒ. **Aliquod effectiuz est simpliciter primum.**

¶ Hoc ē nō ē effectibile nec i vtute alteriꝰ effectiuū: ꝓbaf ex ꝓma sic. Aliqd effectiuū sit a: si ē ꝓmū ℔ mō exponēdo ꝓmū: hꝫ ꝓpositū: si nō. ḡ ē posteriꝰ effectiuū: qz effectibile ab alio: vl qz vtute alteriꝰ effectiuū si negaf negatio ponit affirmatio: illō alterꝫ sit b. de quo argumf: sic̄ argutū ē de a. aut pcederet in ifinitū in effectiuis: q̄z q̄dlibz respectu ꝓtis erit ſcōm: aut stabitur in aliq̄ ꝓte nō ꝑte ꝓus: ifinitas nō est ꝓlis in ascēdēdo: ḡ ꝓmitas necaria: qz nō ꝑs ꝓus nullo ꝓte se ē posteriꝰ: nā circulū in cāis destruit ꝓ°. 2. 2ᵘ. c. ¶ Hic istaf: qz ꝑm phylosophātes ē ꝓlis ifinitas in ascēdēdo: sicut ipi ponebāt de gñantibꝰ ifinitis: q̄z nullū eēt ꝓmū: ſz q̄dlibet ſcōz: ⁊ tñ ℔ ab eis ponebaf sine circulo. ¶ Hāc istātiā excludēdo: dico q ꝓbi nō posuerūt ifinitatē posse in cāis p se ⁊ eēntialr ordinatis: ſz tñ accñtalr: sicut pz ꝑ Auicē. 6. metaphyce. c. 5. vbi logf de ifinitate idiuiduoꝝ in spē: sed ad ꝓpositū ostēdendū expono q̄ sint cāe eēntialr subordiate: ⁊ q̄ accñtalr: vbi sciēdū q aliō est loq de causis p se ⁊ p accñs: et de causis eēntialr ⁊ accñtalr ordinatis. Illaz in ꝓmo est cōparatio vniꝰ ad vnū. ſ. cāe ad causatū: et est cā p se q̄ ꝓm nāz ꝓpriā nō ꝓm aliqd sibi accñs cāt. Et cā p accñs est q̄ p aliqd sibi accidēs cāt: ⁊ sic est cōparatio duaꝝ cāꝝ iter se inquātū est ab eis cātū. Et differūt in tribꝰ cāe eēntialr ⁊ p se ordinate ab accñtalr ordinatis: ꝓma dr ia est: qz in p se scōa iquātū cāt dependet a ꝓma. In p accñs nō: ſz in eē vel in aliq̄ alio dependeat: scōa est: qz in p se ordinatꝫ est cālitas alteriꝰ rōnis ⁊ alteriꝰ ordinis: qz supior est ꝑfectior: in accñtalr ordinatis nō: hec dependet: siue segf ex ꝓma. Illa nulla cā a cā etiaſdē rōnis dependet eēntialr in cāndo: qz in cātione alicuiꝰ ſufficit vnū vniꝰ rōnis. 3ª segf ex duabꝰ ꝓmiſſis. ſ. q oēs cāe p se ordinate ſil necario regrūt ad cāndū: aliogn aliq̄ p se cālitas deēt effectui. Sz ñ regrūt ſil accñtalr ordinate. Ex istis oñdit ꝓpositus sic. In finitas eēntialr ordinatoꝝ est ipolis: ⁊ ifinitas accñtalr ordinatoꝝ ē ipolis nisi ponēdo statū in eēntialr ordinatis: ḡ oi mō est ipolis ifinitas in eēntialr ordiatis. Si ēt negef ordo eēntialr ifinitas ē ipolis: ḡ oino ē aliqd ꝑm simplr effectiuū. ¶ Hic sunt tres ꝓpones assūpte ꝓpt breuitatē: ꝑª dicaf a. 2ª b. 3ª c. ꝑª istarū ꝓbaf. ſ. a. q. ſ. in eēntialr ordinatis ipolis ē infinitas. Tū qz vniuersitas cātoꝝ ordinatoꝝ ē cāta. ḡ ab aliq̄ cā q̄ nihil ē illiꝰ vniuersitatis

sitatis. tūc. n. aliqd eēt cā sui. Tota eni vniuersalitas dependētiū ꝺpēdet. ⁊ a nullo illius vniuersitatis. Tū. 2°. qꝛ ifinite cāe eēntialr ordinate eēnt nimul in actu. ex. 3ª differentia supra. ꝯñs nullus phs ponit. Tuꝫ tertio: qꝛ ꝑus est ꝓpinqus ꝑmo. ex. 5. metaphysice. ergo vbi nullū ꝑmū nihil eēntialiter ꝑus. Tum. 4°. qꝛ superior ē ꝑfectior ī cāndo. ex 2ª dr̄ia. ergo in ifinitū superior: est in ifinitū ꝑfectior. ⁊ ita ifinite ꝑfectiōis i cāndo. Est ergo nō cāns in vtute alterius qꝛ oīs talis īperfecte cāt. eo ꝙ depēdēs in cāndo. Tum. 5. qꝛ effectiuum nullā īperfectionē necessario ponit. pꝫ in ꝓpōne octaua secūdi capl'i. ergo pōt eē in aliqua natura sine īperfectiōe: sed si eēt dependēs ab alia ī ifinitū in nulla eēt sine īperfectione ergo effectiuitas indepēdens pōt iesse alicui nature. Illa est simplr prima. ḡ effectiuitas simplr ꝑma est pol'is: sufficit hoc: qꝛ iferius ex hoc ꝯcludetur ꝙ est in re. Et sic quinqꝫ rōnib⁹ ptꝫ. a. B. ꝓbatur. s. ꝙ infinitas accidentalr ordinatoꝝ ē ipossibilis nisi statu posito ī eēntialr ordinatis: qꝛ ifinitas accidētalis si ponit hoc nō est simul vt pꝫ: sed successiue tm̄ alteꝝ post alteꝝ. ita ꝙ lꝫ scd̄m aliquo mō sit a ꝑori: tñ nō depēdet ab ipso in cāndo. pōt eni causare illo non existēte: sicut filius generat: patre mortuo sicut ipso viuo. Talis ifinitas successionis est ipossibilis: nisi ab aliqua natura durāte ifinite: a qua tota successio ⁊ quodlibet eius depēdet. Nulla. n. difformitas perpetuat nisi in vtute alicuius ꝑmanētis: qd̄ nihil ē successiōis: qꝛ oīa successiua sunt eiusdem rōnis. Sed ē aliqd ꝑus essentialr: qa qdlibet successionis depēdet ab ipso. ⁊ h̄ i alio ordine q̄ꝫ a cā ꝓxima que ē aliqd successionis illius: pꝫ ergo. b. Probatur. C: scs si neget ordo eēntialis infinitas ē simpliciter īpossibilis: qꝛ ex ꝑma huius capl'i cum aliqua nā sit effectiua. Si negetur essentialis ordo effectiuoꝝ: ergo illa in nullius alterius virtute cābit: ⁊ lꝫ ipsa in aliq̄ singulari ponat cāta: tñ in aliquo est icausata: qd̄ est ꝓpositū de natura prima: quia si in quolibet ponat cāta: iam ꝯtradictio iplicatur negādo ordinē eēntialem: qꝛ nulla natura potest poni in quolibet cāta. ita ꝙ sit ordo accidētalis sub ipsa sine ordine eēntiali ad aliam naturā: sicut ex. b. pꝫ.

Simpliciter primum effectiuum est incausabile. 3ª. ꝯ°

¶ Hoc pꝫ ex secūda: qꝛ si sit ab alio effectibile vel virtute alteri⁹. effectiuū: ergo ꝓcessus in ifinitū: vel status in aliquo ineffectibili: ⁊ idepēdēter effectiuo: illud dico primum: ⁊ illd̄ aliud pꝫ ꝙ nō est ꝑmū ex datis tuis. ¶ Ulterius cōcludit. Si primū ē ī effectibile. ergo icausabile: qꝛ non finibile ex 5ª ꝓpositione secūdi. Nec materiabile ex 6ª eiusdē. nec formabile ex septima: ibi. Simul ēt de materia ⁊ forma. ex. 8. ibidez.

Simplr primū effectiuū ē actu existēs: ⁊ aliq̄ natura existēs actualr est sic effectiua. 4ª. ꝯ°.

¶ Probat: cui⁹ rōni repugnat posse eē ab alio: illd̄ si pt eē: pōt eē a se: sed rōni ꝑmi effectui simplr repugnat eē ab alio ex tertia ⁊ pōt eē ex secūda: imo ibi. 5. ꝓbatio. a. que minus vr̄ cōcludere hoc ꝯcludit. De hoc alie possunt tractari de existētia: ⁊ sic sūt d̄ cōtingentib⁹ tñ manifestis: vel de nā ⁊ qdditate ⁊ possibilitate: ⁊ sic sūt ex necessariis ergo simplr ꝑmū effectiuū pōt eē a se. Qd̄ non ē a se: nō pōt eē a se: qꝛ tūc nō ens produceret aliqd ad eē: qd̄ est ipossibile: ⁊ adhuc illud cāret se: ⁊ ita non eēt icausabile omnino. ⁊ hec. 4ª. ꝯclusio declarat alr: qꝛ icōuenientens est vniuerso deesse supremuꝫ gradū pol'em in eēndo. ¶ Iuxta istam. 4. nota correlariū: ꝙ ꝑm effectiuū non tm̄ ē quod ē prius aliis: sꝫ quo ꝑus eē includit ꝯtradictionem sic īquātū ꝑmū existit. ꝓbatur vt. 4. Nā de rōne illi⁹ maxime īcluditur icausabile: ergo si pōt eē: qꝛ nō contradicit entitati: pōt eē a se. ⁊ ita ē a se. Corꝝm.

Incausabile ē ex se necē eē 5ª. ꝯ°.

¶ Probatur: qꝛ excludēdo oēm cām aliā a se itrisecā ⁊ extrīsecā respcū sui eē ex se ē īpossibile nō eē. ꝓbatio: nihil pōt nō eē nisi aliqd sibi īcompol'e positiue vel priuatiue possit eē: qꝛ saltē alteꝝ ꝯtradictorioꝝ ē semp veꝝ: nihil incōpossibile īcābili positiue vel ꝑuatiue pōt eē: qꝛ vel ex se vel ab alio. Nō ꝑmo mō: qꝛ tūc eēt sic ex se ex. 4. hui⁹ capl'i: ⁊ ita icōpol'ia simul eēnt: ⁊ pari

rõne neutrũ eẽt: qz ꝓcedere ex illõ icõpoſe illõ icãbile nõ eẽ: z ita ſequt ẽ cõuerſo. Non ſcõo mõ: qz nullũ cãtũ hz vehemẽtiã eẽ vl potẽtiã a cã qz icãbile a ſe hz: qz cãtũ dependet in eẽndo: icãbile nõ: politas ẽt cãbilis ad eẽ nõ necarto ponit actu eẽ eiã: ſic eſt ỏ icãbili. Nihil icõpoſſibile tã enti põt eſſe a cã niſi ab illa recipiat vehemẽtiã: vel potẽtius eẽ qz ſit eẽ ſui incõpoſſibilis.

6ª. 2º. **Neceſſitas eẽndi ex ſe vni ſoli nature conuenit.**

Probat ſic. ſi due nãe pñt eẽ ex ſe neẽe eẽ cõis ẽ eis neccitas eſſendi: g̃ z aliq̃ entitas qdditatiua ſm quã ẽ eis cõe: z a q̃ accipitur qſi genꝰ ea: z ꝑter lz diſtinguuntur formalitatibꝰ ſuis actibꝰ vltimis ex hoc ſequnt duo icõpoſita. Primũ q̃ virũq; erit ꝑmo neẽe eẽ ꝑ nãm cõez q̃ ẽ minoz entitatis: z nõ ꝑ nãm diſtinguẽtẽ q̃ ẽ maioris actualitatis: qz z ſi p illã formaliꝫ ſit neẽe eẽ: g̃ bis ẽ neẽe eẽ: qz illa formaliꝫ nõ includit nãm cõem: ſic nec dria genꝰ: vꝫ aũt ipoſſibile q̃ minoz actualitas ſit q̃ ꝑmo aliqd ẽ neccius: z maioz nõ ſit q̃ ꝑmo nec ꝑ ſe ſitali qd neciuz. Scõm ipoſe ẽ q̃ ꝑ nãm cõez q̃ ponit virũq; ꝑ eẽ neẽe eẽ neutrũ ſit neceſſe eẽ: qz neutz ẽ ſufficiẽter p illã naturã Quelibet. n. nã ẽ illud qõ ẽ ꝑ formale vltimũ. p q̃. n. aliqd ẽ neẽe eẽ p illud ẽ in effectu circũſcripto oĩ alio. Si dicaf naturã cõem ſufficere ad eẽ ꝑter nãs diſtinctiuas igit ipſa cõis ex ſe ẽ in actu z idiſtincta: z ꝓ ꝑs idiſtinguibil: qz neẽe eẽ tã exñs nõ ẽ i põ ad ſimplr eẽ. Eſſe aũt gñis i ſpẽ eſt ſimplr eẽ reſpcũ eiꝰ. Jtẽ due nãe ſub eodez cõi nõ hñt gradũ eq̃lẽ. pbaf ꝑ drias diuidẽtes genꝰ cũ ſint ieq̃les. g̃ z eẽ vnius erit pfectiꝰ eẽ alteriꝰ: ſz nullũ eẽ ẽ pfectius ipſo neẽe eẽ ex ſe. Dic iſtatur. ſic eni ẽ poſita ſunt ordinata ſm pfectiorẽ intentionẽ lz poſite ſint eis cõis: ita diceref de neccariis eſſe. Jmo ẽ etiã plus appropiquat ad neciitatẽ eſſendi q̃z forma g̃nabilis: z tñ nõ hz eẽ pfectius intẽſiue. ita ẽt in ꝓpõnib⁹ neceſſarijs vꝫ ordo ſm pfectionẽ neciitatẽ ẽt in neceſſarijs eẽ ſicut in primis principijs. Item ſi due nãe eẽnt ex ſe neẽe eẽ nulla dependentiam hꝫ et vna ad aliã in eẽndo: g̃ nec ordinẽ aliquẽ eẽntialẽ. g̃ alterꝫ nihil eẽt hꝰ vniuerſi: qz nihil ẽ i vniuerſo: qõ non hz ordinem eẽntialẽ iter entia: qz ab ordine partium ẽ vnitas vniuerſi. Dic iſtaf: qz virũq; hz ordinẽ eminẽtie ad ꝓtes vniuerſi: et ille ſufficit ad vnitatẽ. Cõtra alterꝫ ad alterũ: nec illũ ordinẽ hz: qz eminẽtioris nature ẽ pfectiꝰ eẽ nullũ ẽ pfectiꝰ eẽ ipſo neẽe eẽ ex ſe. Alterꝫ ẽt nullũ ordinez hz ad ꝓtes vniuerſi: qz vniꝰ vniuerſi ẽ vnꝰ ordo: vnꝰ ordo eſt ad vnũ ꝓmũ. pbatio: qz ad duas ꝓmas nãs ſi ponant nã ꝓxima ꝓme nõ hẽt vnicũ ordinẽ: aut vnicã dependẽtiã: ſed duas ſic ſũt duo termini ad quẽ: z ita de q̃libz nã iferiori: g̃ ſic i vniuerſo toto erũt duo ordines primi: z ita duo vniuerſa: vel tm ad vnũ neẽe eẽ erit ordo: z ad aliũ nõ. Jtez qz rõne nãli naliter ꝓcedẽdo: nihil vꝫ eſſe ponẽduz in vniuerſo niſi cuiꝰ apparet neceſſitas: vel cui entitatẽ oſtdit aliqs ordo ad alia manifeſte entia: qz plura nõ ſũt ponẽda ſine neciitate: ex ꝓ phy. neẽe eẽ oſtditur in vniuerſo ex icauſabili: z illo ex ꝓmo cãnte: z illud ex cãtis. nulla neciitas apparet ex cãtis plures naturas ꝓmas cãntes: imo ẽ ipoſe: vt oſtẽdef infra. ꝓclone. 15. huius. 3. c. g̃ nec neẽe ẽ ponere plura ſm nãz incãta vel plura neẽe eẽ. iõ rõnaliter non ponũtur. Jnſtaf de pſonis diuinis. quarum nulla ꝓmo ẽ neẽe eẽ rel'one. Rño. rel'o ſm ꝓpriã rõnẽ nõ eſt pfectio: actualitas q̃ eẽntia abſoluta: ſic oz ponere de illa realitate: vñ ſumif dria ſpecifica reſpcũ realitatis: vñ ſumif genꝰ: ſil'r q̃ ad 2ᵐ illatuz ſi p cõe ẽ neẽe eẽ oz q̃ nõ alia realitatẽ reqrat illõ cõe ad eẽndũ: alia inq̃z quocũq;. ita q̃ faciat ꝓpõnẽ cũ nã cõi: ſed alia formã eadem eẽntialr põt regrẽ q̃. ſ. eſt eadẽ eẽntie ppiſinitatẽ: q̃ ſi nec alia. igif h deꝰ ẽ p ſe exiſtens: lz nõ icõicabilis. Jnſtaf ꝓ tra ſcõz igif a ialitate nõ ẽ hõ ꝓmo aial: qz egetrõnali: Quaderef p exñtia ſm te. Nihil valet Jdeo alr rñdeo i dependẽs ieſſe pfectiſſimo ſibi poſſ ex ꝓpria rõne formaliꝫ nec neceſſario regrẽs aliõ ad tale eẽ ex rõne ꝓpria eſt i tali eẽ: q̃libz alia realitate circũſcripta z iõ idiuiſibilis: qz expectaret ꝓtrahẽs ad eẽ: ſz ỏpendẽs nõ ſic ẽ ex ſe: nec necio ſimul regrẽs. Genꝰ dependet a dria q̃ſtum ad tale eẽ: vt effectꝰ ordinatꝰ q̃ poſteriꝰ ꝓducit: qz nõ hz pfectiſſimũ eẽ ſimplr ſibi poſe niſi i

ſpē cui⁹ ē ps; i eēndo aūt pars ſpēi poſteri⁹ cātū ꝛ mā forma: aut ſil'nō āt pus. ¶ Juxta q̄uor pclusiōes pmas h⁹ capli de effectiuo pono quatuor ſimiles de cā finali: que etiam ſimiliter oſtenduntur. prima:

2°. Aliq̄ natura ē i ētib⁹ finitia

¶ Probaſ aliqd ē finibile. pb⁹: qz aliquid effectibile ex pbatiōe pme h⁹: ḡ ꝛ finibile: ꝓña pz ex. 4. ſcōi. hꝫ ē manifeſti⁹ de ordine ēntiali ex. 9. ſcōi q̄z de effectiuo.

3°. Aliqō finitiuū ē ſimplr pmū.

¶ Hoc ē nec ad aliō ordinabile: nec i vtute alterius natū finire: iſta pbaſ. 5. pbatiōibus ſilibus illis ad ſcōam huius tertij: vbi probatur prima propoſitio a.

4°. Primū finitiuū ē icābile.

¶ Probaſ: qz ifinibile alias nō primuz: ꝛ vltra: igitur in effectibile ex. 4. ſecundi. vltra vt ſupra in probatione tertie concluſionis huius tertij.

5°. Primū finitiuū eſt actū exiſtens ꝛ alicui nature actu exiſtēti cōuenit iſta primitas.

¶ Probaſ ſicut 4ª huius tertij: ꝛ iuxta hꝫ eſt corelariū: qz eſt ita pmū qz ipoſſibile ē aliud pus eſſe. pbaſ vt corelariū. 4. pdcē. ¶ Cōcluſionibus quatuor devtroq; ordie cālmatl extriſece iā poſit. ſimiles q̄uor pono ō ordine eminētie. Prima talis eſt:

6°. In nāis entiū aliq̄ ē excedēs.

¶ Probaſ. aliq̄ finita ē. ex. 7. huius: ergo ꝛ exceſſa ex. 16. ſcōi: ꝛ ſi aliq̄ exceſſa. ergo ꝛ aliqua excedens.

7°. Aliq̄ natura ē eminēs ſimplr prima ſm perfectiōez.

¶ Hoc pz ex ordine ēntiali hꝫ Ax. ſorme ēni ſe hñt ſicut numeri. 8. metaphi. i hꝫ ordine ſtatus probatur illis. 5. probationibus poſitis ad ſcōam huius. c.

8°. Suprema natura ē icābil.

¶ Probaſ. ē ifinibilis. ex. 16. ſcōi. ḡ ieffectibilis. ex. 4. eiuſdē: ēt vt ſupra i pbatiōe. 3ª. h⁹. ¶ Jtē qz ſuprema nā ſit ieffectibilis. pbaſ ex. b. i. pbatiōe. 2. huius: nam oē effectibile hꝫ aliquā cām ēntialiter ordinatam.

Suprema nā ē aliq̄ actu exiſtēs 4ª.2°.1. Corm.

¶ Probaſ: vt. 4. h⁹. Corelariū. ipa aliqz eē ſupiorē vel pfectiorē p tradictionē inclu dit: pbatur vt Corelariū 4. predicte.

Alicui vnice ꝛ eidē nature actu exiſtēti ieſt triplex primitas in triplici ordine eſſentiali predicto. 15ª.2°.

¶ Sez efficiētie. finis ꝛ eminentie. ¶ Hec. 15. fructi⁹ h⁹ ca. ſegk euidēter ex oñsis ſic. Si vnice nāe ineſt neceē eē ex ſe. ex. 6. huius ꝛ cui ieſt pmitas q̄cūq; dictaz triū illō eſt ex ſe neēe eē. ex. 5. ꝛ tertia ō vna pmitate: ꝛ ex hac ꝛ. 9. de alia pmitate: ꝛ ex. 5. ꝛ ex. 13. ō tertia pmitate. ḡ vnice nāe ieſt q̄cūq; pmitas pdicta: cui etiā nāe ieſt vna ꝛ alia qz q̄libz ieſt alicui nāe i actu ex. 4. ꝛ. 14. ꝛ nō alij ꝛ alij nāe: ḡ eidē: pbaſ minoꝛ: qz tūc mlte nature eēnt neēe eē. ex ſcōa ꝓpōne arg. taz facti. ¶ Jtē pbaſ ꝓpoſitū p icābile: qz illō eſt vnicū pmū qōlibz dcm̄ ē incābile: q̄re ꝛc. maioꝛ pbaſ quō multitudo ēa ſe. iſta pclu ſio ē valde ꝑgnās: nā ſex cōtinet in vtute. 3 de vnitate nāe cui ieſt pmitas q̄cūq; predicta: ꝛ tres de identitate nāe ſic pme ad nāz ſic pmā cōparando iuicē pmitates: ꝛ h ita ꝑgnās p 6ᵃᵐ ſolā q̄ſi maioꝛe oñſa. expedit aūt ad ſex cōcluſiōes pdictas ꝓprias alias exprimere ſi que poterunt inueniri. ¶ Ad duas primas concluſiones oſtendendas premitto vnam concluſionem talem:

Jmpoſſibile eſt idem ad duo eſſentialiter dependere ad quoz vtrūq; ei⁹ dependentia terminetur totaliter. 61ª.2°.

¶ Hec pbaſ ſic: vna cā totali cānte aliqd i aliq̄ gñe cāe ipoſſe eſt alia cāre idē in eodē gñe cāe: qz tūc idē bis cāretur: vel neutra eēt cā totalis. Silr illō tūc cāret q̄ non cauſante mihilomin⁹ eēt cātuz: qd eſt abſurdū ꝛ ita ipoſſe ē idē q̄cūq; dependēta dependere a duob⁹. qrū altez ei⁹ dependētia terminaret totalr. iā. n. altez nō ſufficient tminaret ſi adhuc ad reliquū dependeret. Silr tūc dependeret ad aliqd q̄ nō exiſtente mihilomin⁹ eſſet ſm eūdez ordinez eſſendi: qd eſt ꝓtra

rõnẽ depẽdẽtie. itelligẽdo q; mhi lomm⁹ eẽt ꝓm eũdẽ ordinẽ. ¶Hac ꝓ⁰ne oñsa nũc duas ꝓmas i. 15⁰. sil'icluſas ꝺ cãs extriſecis ꝓpono ſic. vni ſoli nãe iẽ q̃cũq; ꝓmitas cãe extriſece vni⁹ rõnis. pbaf: qz ſi plurib⁹ iſit talis ꝓmitas: aut reſpcũ eozũdẽ poſterioꝝ aut alioꝝ. nõ ꝓ⁰ mõ. ex. 16. tã ꝓmiſſa. ſil'r in q̃libet poſterioꝝ eẽnt due depẽdẽtie eiuſdem rõnis: qz ad duo ꝓma nõ ẽ vna depẽdẽtia. ꝓñs ẽ icõuenies: nec ſcõo mõ põt poni: qz ſi ſic ad aliꝺ p⁹ᵐ z alioꝝ illoꝝ: z alioꝝ rum ẽ aliꝺ vniuerſũ: qz entia iſta. z illa nõ ordinabũtur int̃ ſe: nec ad idẽ. ſine .n. vnitate ordis nõ ẽ vnitas vniuerſi. vñ i ipſo ſine vno ponit Aug. bonitatẽ vniuerſi ꝓncipalẽ: qz ad vnũ ſũmũ eſt vn⁹ ordo: ſufficit mihi log de ſolo vniuerſo: nõ fingẽ aliud de quo nulla rõne hẽo. imo poti⁹ obuiati onez. ¶Jtẽ phõnes pbabiles apponũtur in eẽntiali ordie aſcẽdẽdo itur ad vnitatẽ: z paucitatẽ. g̃ ſtatur i vno. ¶Jtem cãlitas cãe ſupioris ad plura ſe extẽdit. g̃ quãto ſuperi⁹ itur pauciora ſufficiũt g̃ ꝛc. h ꝺclarat primã. ¶Jtẽ de ꝓmo eminẽtie vñ manifeſtum: qz ſi ipoſſe eſt duas nãs eẽ nõ ſic ordinatas: q̃rũ vna aliã nõ excedat: qz i h nũeris cõparãtur: multo ipoſſibili⁹ ẽ duas eẽ in eodẽ g̃du p⁰. ¶Jtẽ de fine: qz tũc null⁹ finis eẽt oĩs alteri⁹ a ſe getatu⁹: cũ h ĩtelligibile ſit. ſequtur vt ꝓus. ¶Jtẽ alꝰ nulla nã ꝓtineret pfectiõez oĩs alteri⁹ nãe a ſe vtualiter: cũ g̃ hoc ĩtelligibile ſit ſine ꝓtradictione nlla eẽt pfectiſſima: ad tres ẽt alias cõcluſiões ſũt ẽt pbatiões ſpãles. ¶Primũ effectiuũ ẽ actualiſſimũ: qz vtualr ꝓtinẽs oẽz actualitatẽ poſſibilez ꝓm⁹ finis ẽ optimus vtũalr ꝓtinẽs oẽm bonitatẽ poſſibilẽ. p⁹ᵐ eminẽs ẽ pfciſſimũ eminẽter ꝓtinẽs oẽm pfectionẽ poſſibilẽ. hec trla nõ põt ſeparari: qz ſi vnũ ẽ i vna nã. aliꝺ i alia. qd iſtoꝝ ſimplr emineret nõ poſſet dari: vnde iſte tres ꝓmitates vñr exprimẽ tres rõnes ſũme bonitatis nẽcio ꝓcurrẽtes: q̃ ſũt ſumma cõicabilitas: ſũma amabilitas: z ſũma ĩtegritas: ſũma totalitas: bonũ. n. z pfcm̃ idez 5. meta. z pfcm̃ z totũ. ex. 3. phy⁸. p3 autẽ de bono qꝺ ẽ appetibile: ex p⁰ ethy⁸: z cõicatiuũ p Aug. 6. meta⁶⁶. nullũ. n. pfcm̃ cõicat: niſi q; liberalr cõicat: q; vẽ ſũmo bono cõuenit: qz ex cõicatiõe nõ expectat aliã retributiõem qꝺ ẽ ꝓpriũ liberalis. p Aug. ibidẽ ca. 5. ¶Unica. nã exñs eſt ꝓma i triplici ordine ꝓdicto reſpcũ cuiuſlz alteri⁹ nãe. ¶Jta q; q̃libet alia ẽ ſic triplr poſterioꝝ illa ꝓma poſſet qs ꝓteru⁹ tenẽdo. 16. dicẽ q; ꝓter illam ſũt mlte nãe nõ qꝺ ſic ꝓme: ſz nec poſterioꝝes illa ꝓma ꝓm aliquẽ ordinẽ predictoꝝ: ſz efficiẽtie: vl' tiñ eminẽtie z finis: nõ qꝺ efficiẽtie: vt qꝺ ꝺñt Aug. ſẽſiſſe de ĩtelligẽtijs poſt ꝓmã: z fortaſſe de mã ꝓma. h qꝺ lz poſſet ipzobari ex ꝓdcis: tñ expedit explanari. pzio qꝺ ipzobaf ex. 6. hui⁹ capituli. qz ſi ncẽe eẽ ex ſe vni nãe ieſt. Et qc qd nõ ẽ poſteri⁹ in q̃cũq; triũ ꝓdcõꝝ ordie eſt ncẽe eẽ ex ſe: g̃ vnica nã nõ ẽ poſterioꝝ q̃libz poſterioꝝ: g̃ ſic triplr q̃libz alia ẽ poſterioꝝ. ¶Scõa ꝓpoſitio h⁹ argumẽti pz ex. 3. nona. z. 13. h⁹ capli. adiũge cuilibz. 6. hui⁹. ¶Scõo ꝓbaf i ſpãli: qz qꝺ nõ ẽ finis nec ad finẽ aliquẽ ẽ frustra: i entib⁹ nihil ẽ frustra. g̃ q̃libz alia nã a pzio fine ẽ ad finẽ aliquẽ: z ſi ad aliquẽ. g̃ ad primũ ex 3ª ſcõi. Silr de eminẽte. qꝺ nõ ẽ ſupremũ nec exceſſũ ab aliq; nullũ hz g̃dũ: z ſic nihil eſt. g̃ omne qꝺ nõ ẽ ſupmũ ẽ exceſſũ. g̃ a ſupmo: ex. 3. ſcõi. ¶Ex his oñdit de efficiẽtia q negarẽf q; lz ẽ finis primⁿ vl' finitũ: h duo pbãtur. g̃. g̃ eſt primũ efficiẽs vl' effectũ: nã mẽbra hui⁹ diſiũcti ꝙuertũtur cũ mẽbris illi⁹ ſcõa p3 ex. 4. z. 5. ¶De prima p3 ex prima ꝓcedẽte. Silr p eminẽtiã ſi qꝺlibz ẽ ſupmũ vel exceſſũ a ſupmo: g̃ primũ efficiẽs vl' effectũ: qz h ẽt mẽbra ꝙuertunf: ex penultima z vltima ſcõi. z. 15. h⁹ tertij: poſitio ẽt aliqua ius entꝭ nullũ ordinẽ hñtis irrõuaf eſt valde: ſicut in ſcõa rõne ad. 6. z i probatõe. 17 huius aliqualr oñſuz ẽ. ¶Here dñe oia i ſapientia ordiata feciſti: vt cuilibz ĩtellectui rõnabilr videaf q; oẽ ens eſt ordinatũ: vñ abſurdũ fuit philoſophãtib⁹ ordinẽ ab aliquo amouere. ¶Ex hac aũt vñ ens oẽ eſt ordinatũ: ſequtur q; nõ oẽ ens ẽ poſteri⁹: z nõ oẽ pri⁹: qz vtroq; mõvl' idẽ ad ſe ordinare retur: vl' circulus in ordine poneref. eſt g̃ aliqꝺ ens primus z nõ poſterius: z ita primũ z aliqꝺ poſterius z nõ primũ: nullũ autez quin ſit: aut primus: aut poſterius: tu es vnirum primum: z omne aliud a te eſt poſterius te. ſicut in triplici ordine: vt potui declaraui.

12. me⁶⁶. T. c. 5. 2. z inde⁹

T. c. 21. T. c. 63. ca. p⁰.

Conclusiones quarti capli.

¶Prima nã in se est simplex. 2cl'o. p^a.
¶Quicquid intrinsecum est summe natu re est summe tale. 2cl'o. 2^a.
¶Dis perfectio simplr & in sũmo inest ne cessario nature summe. 2cl'o. 3^a.
¶P^m efficiẽs é intelligẽs & volẽs. 2°. 4.
¶P^m cáns qcqd cát ptingẽter cát. 2°. 5.
¶P^am nãm amare se é idẽ nãe p^me. 2°. 6.
¶Nullũ intelligẽ pót eé accñs p^r nãe. 2°. 7.
¶Intellẽs pmi intelligit actu semp & nectõ & distincte qcũq; intelligibile pus natura liter q̃ sit illud in se. 2cl'o. 8.
¶Primũ pncipium est infinitũ: & a finito incomprehensibile. 2cl'o. 9.
¶Primũ pncipiũ é o'no simplex nõ hñs partes eẽntiales: nec q̃ntatiuas nec alicui conceptui cõponibilis. 2cl'o. 10.
¶Dõ é tm vnũ pncipiũ p^m 2°. 11
¶De simplicitate & infinitate & intellectualitate primi entis. Cap. iiij.

O mine deus nr̃. De tua nã vnica vẽ p^a. vellẽ pfectiões q̃s ineé nõ dubito ali qualr̃ oñdẽ si saueres. Credo te simplicé infinitũ: sapiẽtẽ: & volẽtẽ: & qz nollẽ vti circlo i pbãdo. ō simplicr q̃dã p mutã q̃ pñt p^o pbari: alia ō simplr vsq; ad suũ locũ vbi possunt pbari differãtur. est igit hutus. c. 4. hec. 1. cõclusio oñdenda.

Prima natura ẽ i se simplex.

¶Ymo. dixi q; nñ de simplr simplici eẽntiali itellcto. h. q excludit oẽz 2pónẽ i eẽntia absolute. b pbat sic. p^a nã nõ est cãta: vt pz ex 3ª tertij. pz: g̃ nõ hñs ptes eẽntiales mãm & formã. ¶Itẽ nec diuersas pfcões q̃l'rcũq; ire distictas hz: ex gb°. 5. possit rõ gñis & dr̃ie sumi. pbat ex p^a 2pónẽ. 6. tertij. qz vl altera illaz̃ p^m 2paz rõné eét qua totũ eét p° necẽe eé. Et reliqua nec p° nec p se: & hẽ cũ cã reliqua eẽntialr̃ icludat i toto: totũ nõ erit necẽe eé: qz icludit nõ necũ formaliter aut si vtraq; realitate eét totũ p° necẽe esse eét bis necẽe eé: & hret duo eé: q̃z neutruz eẽntialr̃ icluderet alterz: silr̃ vtraq; esset in vtraq;: qz nõ eét vnũ ex eis: & si vtraq; pmo dat ncẽe eé: vtraq; erit actualitas vltima: & ita vl nihil idẽ ex eis: vl nulla, dr̃ia eaz̃: et ita nõ vtraq;. ¶Correlariũ. p^a nã nõ est in gñe. pz ex ista. pbat etiã: qz nã in gñe tota exprmit p diffõnẽ: vbi nõ iportat o'no idẽ p gen° & dr̃iaz̃ pp nugationẽ: oppo^m in sic simplici iuenit. ¶Dic istat: si duoz exñtium i eo dẽ altero tm pót ipsũ eẽ neccium & ita reliq nõ neciũ: alias eét bis neẽe eé. seqtur q; nulla distincta hz rõnes formales possent poni eẽ i neẽe eé: g̃ nec i p^a psona diuina eẽntia & relo. ptñs é falsũ. tõ. pb° pma peccat. ¶Silr̃ 2ira sedaz: qz virũq; eoz̃ esset actualitas vltima. vel alterz̃ nõ neccium. ¶Rño. qcunq; hm rõnes formales distinguntur: vl sic act° & põ: & sic cõponibilia: vel sic duo nata actuar̃ idẽ: vl sic act° & act^a & sic nõ cõponibilia: tũc si vnũ eét ifinitum posset icludere p idẽtitatẽ aliõ. imo icludit alias ifinitũ esset cõponibile: q; ip probabit 2cl'one. 10. h°: si aũt sit finitũ no icludit per idẽtitatẽ illõ qõ est p° diuersũ hm suã rõnẽ formalẽ: qz finitũ tale ẽ pfectibile illo: vl cõponibile cũ illo: g̃ ponẽdo necẽe eé habere duas realitates: quaz̃ neutra p idẽtitatẽ 2tineat aliã: q; regrit ad 2pónez̃: segtur q; altera nec erit necẽe eé nec formalr̃ nec per idẽtitatẽ: vl totũ erit bis neẽe eé: & ita tenet vtraq; pbatio. ¶Instãtie de diuina psona nulle sũt: qz ille due realitates nõ facũt cõpositiõem: hz vna é alia p idẽtitatẽ: qz vna é ifinita. ¶Dõ si obijcias: ita dicaz̃ in 2posito q; é cõpositio: & due vnitates & due realitates in neẽe eé: sed altera é ifinita. Cõtradicis tibi duplr̃. p° qz ps é mior toto: scõo: qz si ponis 2pónẽ neutra realitas é alia p idẽtitatẽ: & sic currit vtraq; probatio.

Quicquid est intrinsecũ sũme nature est summe tale. 2ª. 2°.

¶Probat. qz o'no é idem illi nãe pp simplicitatẽ: g̃ sic illa nã é suma nã: ita illud est sũme tale: qz idẽ é. alias si posset itelligi excedi hm suã entitatẽ: g̃ nã posset itelligi excedi scõm suã entitatẽ. q; eadẽ é entitas illi°.

Dis pfectio simplr̃: & in sũmo iest necessario natur̃ sũme

¶Perfcõ simplr̃ dr̃ q i qlibet melio° est ipsum q̃ nõ ipsũ. hec descriptio vr̃ nulla: qz si itelligeret de affirmatiõe & negatiõe vt est in se: q̃z affirmatio eét melior sua negatione in se: & i quolibet si i eo posset eé. Si

aūt itelligat: nō i se: z in qlibet si posset in esse: sz in qlz simplr falsū ē: qm nō melior ē in cane sapia: qz nulla ē bonitas i illo cui cō tradic. ¶ Rño famosa ē descriptio. exponatur sic: melius qz nō ipsū. i. qz qlibet positiuū icōpossibile in q icludit nō ipz. ē in qz sic. melius in qlz: nō cuilibet: sed i qlibet qz tum eēt ex se: qz melius ē suo icōpossibili pp qd nō pōtest iesse. Breuit g dicat qd pfectio simplr ē: qd ē absolute melius q cūqz icōpossibili. Et ita exponit illd i qlz qz nō ipz: z ꝟ est qz qdlz qd nō ē tpsū: z dz itelligi de icō possibilitate ꝑm ꝓdicationē dnoiatiuā: qa ita ꝑmo fit cōiter. ¶ Probo 3am ꝛcl'onē sic itellectā. pfctō simplr ad oē i possibile aliquē hz ordinē ꝑm nobilitatē non excessi p descriptionē: sz eminētis: g vel nāe supme est icōpossibil': z ita excedit eā vel cōpossibilis: z ita pōt ei iesse: z etiā in sūmo: qz sic est ei cōpossibilis. Si ē alicui cōpossibilis iest sibi: sicut ē sibi cōpossibilis. Nō aūt in est: vt accūs ꝓtingēs: qz tūc pfectio simplr etiā i sūmo posset excedi: qz suba melior ē accēte. Si lr nā pa nō hret oēm pfectionez nobilissimo mō hūdi: g vel vt idē: vel vt p tia passio: z vtroqz mō hētur ꝓpositū sz qd nēcio iest. Qd aūt non vt accūs p accūs ꝓtingēter ifit: pbo: qz i oi pfcōne cui nō repugnat nēcitas pfectiō hz illā: qd hz necessario: qz qd ꝓtingēter. pfectiōi simplr nō repugnat nēcitas: qz tūc aliq nā icōpossibil' sibi excederet eā: vt illa q ē nēcia: vel pt eē Nihil aūt pōt pfectiō hre pfectionē simplr qz nā ꝑma ex scōa h g zc. ¶ Dicēdis de ifinitate z ceteris de simplicitate ponēdis p̄mitto illa de itellu z volūtate: qz iferiꝰ supponenf. Prima conclusio talis est:

4a.ꝯ. **Primū efficiens est intelligens z volens.**

T.c.66. Ista ꝓbatur. ꝑmū ē p se agēs: qz oi cā p accidēs poz ē aliqua p se. 2. phycox. oē per se agēs agit pp finez: ex hac arguit dupliciter. ꝑmo sic. oē nāle agēs ꝓtcise ordinatū ex nēcitate z eq ageret si ad nullū finē ageret: siē si eēt idepēdenter agēs: g si nō agit nisi pp finē h est qz depēdet ab agēte amāte finem g zc. scōo arguit: si pm agit pp finē: aut g finis ille mouet pm efficiēs: vt ama. 2 actu volūtatis: z ps ꝓpm: aut vt nālr tū amatus: hoc falsū ē: qz nō nālr amat finē aliū a se: vt graue: cētrū z mā formā: tūc. n. eēt aliq mō ad finē: qz iclinat ad illū. Si tū nālr amat finē q ipse ē: h nihil ē nisi ipsū eē ipsū. hoc nō ē saluare rōnē duplicē cāe i ipso. ¶ Itē ꝑm efficiēs dirigit effectū suū ad finē ipsius g vel nālr vel cognoscēdo z amādo illum nō pō mō: qz nō cognoscēs nihil dirigit nisi in vtute cognoscētis. sapiētis. n. ē ꝑma ordinatio. pmi vtute nullo dirigit: sicut nec cāt. hec ēt cōclusio ꝓbat: qz oi nō viuo viuus ē melius: z iter viua oi nō itelligē: e itelligēs est melius: ꝑmo nihil ē melius: g zē. ¶ Item 3o. sic. aliqd cātur ꝓtingēter. g ꝑma cā ꝓtingēter cāt: g volēs cāt. pbo ꝑme ꝓie: qlz cā scōa cāt iquātū mouet a pa. g si ꝑma nēcio mouet. qlz nēcio mouet z qdlz nēcio causatur. pbo scōe ꝓie: nullū ē pnm opandi cō tingēter: nisi volūtas vel cōcomitās volūtatē: qz qlz alia agit ex nēcitate nāe. z ita nō ꝓtingēter. ¶ Obijcit ꝓra ꝑmā ꝓiaz qz dato q deus nēcio cāret: qz tñ nō mouet immediate volūtatē nram: nō segtur q nr̄m vel le possit adhuc ꝓtingēter cāre aliqd. ¶ Itē phs ꝓcessit añs: et negauit ꝓiās ponendo cōtingētia i infertoꝝ ex motu g nēcio cātur in qzū vnifozmis: sz diffozmitas segtur ex ptib⁹ eiꝰ: et ita cōtigēntia. ¶ Cōtra scōam alia mota pūr ipedirī: et ita oppm cōtigēter euenire. ¶ Ad pm. si ē pm. si ē ꝑmū efficiens respū volūtatis nr̄e. idē segtur ō ipsa qō de aliis: qz siue immediate moueat eā: siue aliud immediate: et illō nēcio motū mouet: qz mouet ex h q mouet: tādē primū nēcario mouebit volūtatē: et ita necessario vo^tas volz: et si erit volēs nēcio. segr vlterius ipole q nēcario cāt qō volēdo causat. ¶ Ad 2m. nō dico h cōtingēs qōcūqz qō ñ est nēcariū nec sempiternū: sz cui⁹ oppositum pōt fieri qñ illō fit: iō dixi aliqd cōtingenter causatur: non aliquid ē contingēs mō dico q phs nō potuit cōsequētiā negare soluēdo añs p motū: qz si ille motꝰ totus nēcario ē a cā sua: qlz ps eiꝰ cātur nēcario qñ cātur. hoc ē ieuitabilr: ita q oppm tūc nō posset cāri: et vlterius q causat sic per quācūqz partē motꝰ nēcario: tūc cātur. i. ineuitabilr. vl igit nihil fit ꝓtingēter. i. euitabilr vel pm sic cāt immediate q posset nō cāre. ¶ Ad tertiū: si aliq cā pōt impedire illa ñ

pōt nisi vtute superiōr cārū ipedire: et sic vsq; ad primā q̄ si immediatā cām sibi necessario mouet i toto ordine vsq; ad istā ipedientē erit necitas: g̃ necario ipediet: ergo tūc nō posset aliqua alia cōtingenter cāre aliqō cātū. ¶Quarto ꝓbat cōclusio: aliqō malū ē in entib⁹: g̃ ꝑmū cōtingēter causat: ettūc vt ꝓpus. ꝓb⁹ ꝓsequētie: oē agēs ex necessitate nāe agit ꝑm vltimū sue potētie: et ita ad pfectionē pol'em ꝓduci ab ipso: ergo si ꝑmū agit necario: et ꝑ ꝓns oē aliō agēs: vt iā declaratū est: segtur q̄ tot⁹ ordo cārū causabit in isto qcquid ē eis pol'e cāre: in illo g̃ nulla pfectiōe caret q̄ pōt ab oib⁹ cāis agētib⁹ induci in ipso: g̃ nulla caret quam pōt recipe: g̃ nō ē aliqua malitia in ipso. cōsequētie sūt plane: q̄ ois pfectio receptibilis in isto ē cābilis ab aliq̄: ⁊ ab oib⁹ causis ordinatis: vltima ꝑz ex rōne mali: ⁊ ꝓcludit illa ꝓb⁹ de vitio i mor⁹: fiē de pctō in nā. ¶Dices: mā nō obedit. Nihil ē: q̄ agens potēs viceret i obedientiā: hāc ꝓclonez ꝓbāt alig. 5°. via ex tertia pōnsa: q̄ itelligere: velle: sapia: amor: sūt pfectiōes simpliciter: qō supponūt quasi manifestū. ¶Sz ñ vī vñ ista pūt magis cōcedi eē perfectiōes simpl'r q̄z nā ꝑmi āgeli. si. n. accipias sapiētiam denoiatiue: ē melior oi denoiatiuo i cōpossibili: ⁊ nō ꝓbasti q̄ ꝑm sapiēs. Et si accipias q̄ de⁹ ē sapiēs. ¶Dico q̄ petis ñ potes hr̄e q̄ sapiēs est melior nō sapiēte exclusop̄mo. ¶Cōtra. isto mō ꝑm⁹ angelus ē melior oi ente denoiatiue sūpto icōpossibili sibi ꝑter deū: imo eē ꝑmi angeli i abstracto pōt eē melior simpl'r sapia ¶Dices repugnat mlit: tō ñ cuilibet ē meli⁹ denominatiue q̄z oppositū. ¶Rño: q̄ nec sapiētia ē cuilz meli⁹ denominatiue: q̄ repugnat mlitis. ¶Dices: imo eē cuilibet meli⁹ si posset ieīe: q̄ canis eēt melior si canis esset sapiēs. ¶Rño: ita de ꝑmo āgelo si posset eē canis eēt melior ⁊ cani eēt melius: si posset eē ꝑmus angelus. ¶Dices: imo illud destruit nām canis. g̃ nō ē bonū cani. ¶Rño. ita sapiēs vel sapia destrueret natūrā ei⁹: nō est dīa nisi q̄ angelus destrueret canē: vt nā eiusdē gīis sapiēs vt alterius icōpossibilis: ñ q̄ determinās sibi ꝑ subo nām eiusdē gīis icōpossibilez: ⁊ cui repugnat ꝑmo subm eidem ꝑ se: lz nō ꝑ⁹ passio subiecti repugnat: vulgaris ꝑmo de perfectiōe simpl'r sepe vacillat. ¶Itē itelligibile vī dicere gradū supmū determinati generis: vt subē. vñ igit cōcludeī q̄ ē pfectio simpl'r de passiōib⁹ entis in cōi secus ē: qa ꝓsequūī oē ens: vl' passio cōis vl' alter⁹ disiunctor. Si ꝑter⁹ diceret q̄ oē denoiatiuum ꝑmū cuiuslibet gīis gīalissimi est ꝑfectio simpl'r vñ ip̄robares: diceret. n. qō libet tale eē meli⁹ q̄cūq; sibi incōpossibili. ¶Si intelligat denoiatiue: q̄ incōpossibilia sibi nō sūt nisi denominatiua sui gīis: q̄ oīa illō excellū. Si itelligit de substātialis denomiatis iquātū denominata. sil'r diceret q̄ si subm determinat illud: determinat sibi nobilissimū. Si nō saltē subm qōlibet inquātū denominat isto ē meli⁹ q̄lz i quātū denoiat alio sibi incompossibili.

Primū cāns qcquid cāt cōtingenter causat. 5ª. 2°.

¶Probat: q̄ qō immediate cāt: ꝓtigenti cāt ex 3ª pbatiōe. 4. ꝑmisse: g̃ qōcūq; aliō: q̄ cōtingēs nō ꝑcedit necārū nāl'r nec necārū depēdet a ꝓtingēte. ¶Itē ex volitiōe finis nō necārio ē aliqd volitū: nisi illō fine q̄ ñ stat illud qō ē volitū circa finē. De⁹ amat se vt finē: ⁊ qcqd circa se vt finē amat stare ꝑt si nihil aliō ab ipso sit: q̄ neciū ex se a nullo depēdet: g̃ si ex volitiōe sui nihil aliō necessario vult: g̃ nec necario cāt. ¶Contra: velle illō ē idē p⁹: g̃ neēe eē: g̃ nō cōtingēs. ¶Itē si tertia pbō ꝑmisse cui ista initiū tenet. g̃ nulla ē cōtigētia cuiuscūq; cāe scde in cāndo nisi sit cōtingētia ꝑmi i volendo: fiē eni necitas ꝑmi i volēdo concludit necitatem cuiuscūq; alteri⁹ i cāndo: ita determinatio ei⁹ i volēdo ꝓcludit ōtermiationē cuiuscūq; alt⁹ i cāndo: sz ōtmiatio ei⁹ i volēdo ē ecīa: g̃ qcūq; cā 2ª ꝑus q̄z agat ē ōtmiata: ita q̄ ñ ē i ptāte ei⁹ ōtmiari ad op^m. Hº vlteri⁹ ꝺclarat: q̄ si i po^te h⁹ ē ōtmiat se ad op^m: g̃ cū ōtminatiōe cāe p^e i volendo stat isti⁹ indeterminatio i cāndo: q̄ nō ē in ptāte ei⁹ facē ꝑmā cām ideterminatā. Et si cuz ō terminatiōe ꝓie stat ideterminatio h⁹: ita vī cū necitate ei⁹ stare nō necitas vel ꝓtigētia hui⁹. s. in cāndo: vel igitur tertia ꝓbatio nihil valet. vel volūtas nr̄a non vī libera eē ex se ad oppta. ¶Itē si p⁹ ōtmiata ōtmi

nat: quō pōt alia cā secūda mouere ad aliquid aliquo mō: ad cuius oppositū prima mouet: sicut est d̄ volūtate nr̄a peccante.
¶ Item. 4. oē efficere ē ꝯtingēs: qꝛ dependet ab efficiētia p̄mi q̄ est ꝯtingēs: ista sunt difficilia: quoꝝ plena solutio multa narrari ⁊ declarari requirit. ¶ Querātur in qōne quā de scientia dei respectu futurorum contingentium disputaui.

6ª. ꝯ°. **Primam naturaꝫ amare se est idem prime nature.**

¶ Hāc probo sic. cālitas ⁊ cātio cāe finalis est simplr̄ p̄ma. ex. 4. 2. ⁊ ideo cālitas p̄mi finis: ⁊ ei⁹ cātio ē penitus icausabilis secūdum quācūqꝫ cātionē in quocūqꝫ gn̄e cause. cālitas aūt p̄mi finis ē mouere p̄mū efficiens vt amatū: qd̄ est idē isti. primū efficiens amare p̄mū finē: qꝛ nihil aliud ē obm amari a volūtate nisi volūtatē amare obꝫ: ergo p̄mū efficiēs amare p̄mū finē ē penitus icausabile. ⁊ ita ex se necesse eē ex. 5. tertij: ⁊ ita erit idē nāe p̄me ex. 6. eiusdē: ⁊ deductio pꝫ in. 15. tertij. d̄ducit̄ aliter: sꝫ i idez redit. Si primū amare se est alid̄ a p̄mo. ḡ est cābile. ex. 18. tertij. ḡ effectibile ex. 4. ⁊ 5. scd̄i: ergo ab aliquo p se efficiēte: ex ꝓbatione. 4. h⁹ ergo ab amāte finē ibidē. ergo si p̄mū amare se eēt cātum hoc esset ex aliquo amore finis p̄ore ipso cāto: qd̄ est im-
T: c. 51. possibile: hoc Ari. ostēdit. 12. metaphysice de itelligere. Alias p̄mū nō eēt optima sb̄stantia qꝛ p itelligē ē honorabile. Alias. n. laboriosa ē ꝯtinuatio: qꝛ si nō est illud: sed in pō ꝯtradictiōis ad illud ad illā seqt̄ labor s̄m ipsū. ¶ Iste rōes pn̄t d̄clarari. Prima: qꝛ cū oīs entitatis in actu p̄mo vltima pfectio sit in actu scd̄o quo ꝯiungit̄ optio: maxime si sit actiuū: nō tm̄ sactiuū: oē autē itellectuale ē actiuū: ⁊ p̄ma natura ē intellectualis ex p̄ma: seqt̄ q̄ ei⁹ pfectio vltima est in actu scd̄o. ḡ si ille nō ē idē sibi nō ē ei⁹ substātia optima: qꝛ aliud ē suū oppositū Scd̄a: qꝛ pō solū mō receptiua est ꝯtradictionis: ḡ ē iperfcā: tn̄ nec ista 2ª nec rō p̄or simplr̄ s̄m Aꝝ. est demr̄atio sꝫ tm̄ ꝓbabilis rō: vn̄ p̄mittit: rōnale ē ⁊c̄. ¶ Alr̄ ostendit̄ ex idētitate potētie ⁊ obti iter se: ḡ act⁹ ē idē eis: ꝯn̄tia nō valet. Instātia: itelligētia itelligit se. amat se: actus tn̄ nō ē idē substātie.

¶ Hec ꝯclusio secūda ē in correlarijs. Nā seqtur p̄mo q̄ volūtas ē idē p̄me nāe: quia velle nō ē nisi volūtatis: ḡ illa ē icausabilis ḡ ⁊c̄. Silr̄ velle itelligit̄ q̄si posteri⁹: ⁊ tamen velle ē idē illi nāe: ḡ magis voluntas Scd̄o seqt̄ q̄ itelligē se ē id ē illi nāe: qꝛ nihil amat̄ nisi cogtū: ḡ ē nece eē ex se. Silr̄ qꝛ itelligē quasi ꝓpinqus ē illi nāe q̄ꝫ velle. Seqt̄ 3° q̄ intell's est idē illi nāe sicut p̄us de volūtate ⁊ velle argutū est. Seqtur quarto q̄ rō itelligēdi se ē idē sibi: qꝛ nece eē ex se: ⁊ quasi p̄intelligitur itellectioni.

Nullū intelligere pōt esse accidēs prime nature. 7ª. ꝯ°.

¶ Probatur: qꝛ illa nā oñsa ē eē p̄mū effectiuū. ḡ ex se hꝫ vn̄ pōt qd̄cūqꝫ cābile causare circūscripto q̄cūqꝫ alio saltē vt cā prima illi⁹ cābilis: sed circūscripta cognitiōe ei⁹ nō hꝫ vn̄ posset illud cāre. Assnmptum vltimū ꝓbat̄: qꝛ nihil p̄t cāre nisi ex amore finis volēdo illud: qꝛ nō pōt alr̄ eē p se agēs qꝛ nec pp finē. ¶ Isti aūt velle alicui⁹ pp finem p̄intelligit̄ itelligere ip̄m: ḡ ante primum signū quo itelligit̄ cāns siue volens a: neccio p̄intelligit̄ itelligēs a. ⁊ ita sine h̄ nō pōt p se efficere. a. ita de alijs. ¶ Itē oēs itellectiōes eiusdē itell'us hn̄t similē habitudinē ad itell'm s̄m idētitatē eēntialē: aut accidētalē: pꝫ de quocūqꝫ itellectu creato: qd̄ oñdit̄: qꝛ vn̄r pfectiōes eiusdē generis ḡ si aliqua hꝫ receptiuū: ⁊ oēs hn̄t idem: et ita si aliq̄ ē accn̄s ⁊ q̄libꝫ: aliqua nō pōt eē accn̄s in p̄mo ex p̄cedēte: ḡ nulla. ¶ Item itelligere si qd̄ pōt eē accn̄s reciperet̄ in intellectu vt subo. ḡ ⁊ in intelligere qd̄ ē sibi idē. s. itellectui: ⁊ ita pfectius itelligere scꝫ eēntiale erit potētia receptiua respcū imp̄fectiōis. s. accidētalis. ¶ Itē idē itelligē p̄t eē respectu obiectoꝝ pluriū ordinatoruꝫ: ergo quāto pfectio: tāto pluriū: ḡ pfectissimum quo ipol'e ē eē pfecti⁹ itelligere erit oīum itelligibiliū: itelligere p̄mi ē sic perfectissimū: ex scd̄a h⁹: igit̄ idē est omnium itelligibiliū: ⁊ illud qd̄ est sui ē idez sibi ex ꝓxima p̄cedēte: ergo ⁊c̄. Eādē ꝯclusionez itellige de velle. ¶ Item si arguit̄: ille itellectus nihil ē nisi itelligere qd̄dā: iste itellectus est idem oīum. ita q̄ nō pōt eē alius alterius: ⁊ alterius obti: ergo nec itellige,

re aliud: vel igit̄ itelligere idē est oiuz: vl̄ itell's alteri⁹ obiu. ¶ Rño. falla ē accōtū ex idēntate aliquoz iter se absolute cōcludē idēntaté respectu tertij: respectu cui⁹ extra neanť. Ex^m. intelligē diuinū ē idē suo velle: g̃ si ipm itelligē ē alicui⁹ ipm velle ē eius dē: nō segt: sz ē velle: qđ qdē velle ē aliqd eiusdē: qz itelligere eiusdē: ita q̄ diuisim pōt iferri nō ꝓiunctum pp accōs. ¶ Jtē sic arguit: itell's ꝑmt hz vnū actū adequatuz sibi ꝛ coeternū: sz itelligē sui ē idē sibi: g̃ ñ pōt hre aliū: ꝓña ñ vz. Jnstātia. de sil' videte deū ꝛ aliō: Etiā si videt deū hz vltimū capacitatē sue: vt pōit ō aia xp̄i: adhuc pt aliō ¶ Jtē arguit: ille itell's hz i se p idēntatē p fectionē maximā itelligēdi: g̃ ꝛ oēm aliā. ¶ Rñ⁹ ñ segt: qz alia q̄ mino⁹ ē pt eē cābil' ꝛ nō differre ab causabili maxima nō pōt.

Intellect⁹ ꝑmi itelligit actu semp necessario ꝛ distincte qō cunq; intelligibile prius natu ralit̄ q̄z illud sit in se.

¶ Prima ps. s. q̄ pōt cognoscere qōcūq; itelligibile: ꝓbat sic: qz hz ē pfectiōis i itellectu posse distincte ꝛ actu itelligere: imo nēcuz ad rōnē itell's: qz ois itellect⁹ ē tot⁹ entis cōissime sumpti: vt alibi declarau: nullam autem intellectionē pōt hēre itellect⁹ ꝑmi nisi eādē sibi ex proxia: ergo cuilibet itelligibilis hz actuale itelligere distinctū: ꝛ hoc idē sibi. ꝓbat etiā prima ps alr: ꝓ hoc q̄ artifex distincte cognoscit omne agendū anteq̄z fiat: al's ñ pfecte operaretur: quia cognitio ē mēsura iuxta quā opatur: ergo de⁹ omniū producibiliū a se habet noticiā distinctā actualē vl̄ habitua lē saltē ꝛ priozē eis. ¶ Cōtra istam instatur q: ars vlis sufficit ad singularia producēda: sēda ps de pozitate ꝓbatur: qz quicqd est idem sibi est necesse eē ex se. ex. 5. tertij: ꝛ prima quarti: sed esse alioruz a se intelligibilium est nō necesse eē ex se. ex. 6. tertij necesse eē ex se est prius natura omni non necessario: ꝓbat aliter: qz esse omnis alterius a se dependet ab ipso vt a cā. ex. 19. tertij: sed ipse vt causa est alicui⁹: tal' necessario icludit cognitio eius ex parte cause: ergo illa poz ē natura ipso esse cogniti.

O altitudo diuitiarū sapiē tie ꝛ scie tue deus qua omne i telligibile comprehēdis. nun quid itellectui meo paruo po teris concludere te esse ifinitū ꝛ incomprehensibilem.

9ª. 2°. Ro. 11.

¶ Tētabo g̃ iferre cōclusionē valde fecūdā: q̄ si i pricipio fuisset de te ꝓbata: ꝑdicto rū q̄z pluria facilr patuissēt: ifinitatē igr tuā si ānuas ex dictis de itellectu tuo ꝓconaboz iferre. Deide q̄dā alia adducā: an valeāt vl̄ ñ valeāt ad ꝓcludēdū ꝓpositū igrēdo: nōne dñe de⁹ itelligibilia sūt ifinita: ꝛ actu i itell'u oia itelligēte: g̃ ꝛ nā cui intell's ē idē ē infinit⁹: tal' ē de⁹ nr̄ itell's tu⁹: ex 7ª iā premissa: hui⁹ entimematī oñdo añs ꝛ pñs: ꝛ pñam sic: q̄cūq; sunt ifinita i po⁹. i. accipiēdo alterz post alterz nullū pñt hre finē: illa oia si sunt sil' actu: sunt ifinita: itelligibilia sūt hmōi respectu itell's creati: sic̄ pz. ꝛ in tuo de⁹ sunt sil' actu oia itellecta q̄ a creato sunt successiue itelligibilia: igitur ibi sūt actu ifinita itelleeta: Hui⁹ sylli ꝓbo maiorē: hz satis euidēs videat: qz omnia talia acceptibilia q̄ñ sūt sil' exñtia aut sūt actu infinita: aut finita. Si actu finita: g̃ accipiēdo alterū post alterū: tādē pñt esse oia accepta simul: g̃ si nō pñt esse actu accepta oia: si actu sūt simul sūt infinita actu. ꝓñaz entimematis ita ꝓbo: q̄ pl'alitas regrit vl̄ ꝓcludit maiorē pfectionē q̄z paucitas: infinitas ꝓcludit vel regrit infinitā pfectionē. Ex^m. posse ferre quatuor maiorē virtutez motiue regrit q̄z posse ferre duo. ió posse ferre infinita ꝓcludit infinitā pfectionē vl̄ vtutez motiuā. g̃ in ꝓpo⁹. cū sil' intelligere pl'a maiorē pfectionē itell's ꝓcludat q̄z posse vnicū itelligē. segt ꝓpositū. ¶ Hoc vltimū ꝓbo: qz regrit determinata cōuersio i tell's ꝛ applicatio ad itelligibile distincte i telligēdū: g̃ intell's q ad pl'a pt applicari ad cōlibz ē illimitatū: ꝛ ita q ad ifinita ē applicabil' oio ē illimitat⁹. Sil'r ꝓbo ꝓpm̄ salté de itelligere ex q̄ sequit ꝓpm̄ ō itell'u. Nā cū itelligere a: sit aliq̄ pfectio: ꝛ itelligē b: sit sil'r aliq̄ pfectio: nūq̄z idē itelligē ē ipfō

a.z b.eq distincte: vt duo eent nisi pfectiões duoz itelligẽ icludant i illo: z sic de trib⁹ z vltra. Dicef qñ p eãdẽ rõnẽ itelligẽdi mlta itelligunt ñ pclditf maioz pfectio ex plta ltate qz ex paucitate. ¶Allr q rõ de itelligẽ cõcludit qñ illa plta itelligẽ nata essent hẽ pfectiões distictas formales qles ñ sũt nisi itellectiões diuersaz spẽrũ tales ñ sũt ĩfinite itelligibiles: sz idiuiduoz qrũ plurũ itellectiões: qz nõ als pfectiões formales dicũt: ñ pcludũt maiozẽ pfectionẽ act⁹ q ẽ respcũ plus talũ. ¶Lõtra p^m: qz õ ipa rõne itelligẽdi arguit: sic de itellu z actu: q maioz pfectio pcludit ex plitate illoz q rũ ẽ rõ itelligẽdi: qz oz q emineter icludat pfectiões oium ppariũ rõnũ itelligẽdi: q rũ qlibz fm ppriã rõnẽ aliquã pfectionez ponit: g ifinite ifinitã pcludũt. ¶Lõtra se cũdã rñsionẽ idiuidua i rõne vlis impfcẽ itelligunt: qz ñ fm qlibz itelligibilitatẽ i eis: qz nõ fm qlibet entitatis positiue in eis: sic i qõne de idiuiduatiõe oñdit: g itellect⁹ itelligẽs qlibet itelligibile fm oẽm rõnẽ itelligibilitatẽ positiue itelligit distictas entitates positiuas plurũ idiuiduoz q maiozẽ pfectionẽ ponũt i itellectiõe qz i tellectio vn⁹ illoz: qz itellectõ vniuscuiusq entitatis absolute positiue vt ẽ ei⁹ ẽ aliq pfectio: als illa nõ exñte itell's nõ eẽt min⁹ pfect⁹ nec itelligẽ: g nõ oz illud ponere i itell'u dino: qđ excludit p octauã. ¶Jtẽ ifinitas itelligibiliũ spẽ cõcludit ex nũert z figuris p Aug. 12. de ci. c. 18. ¶Scõo oñdo ppositũ sic. Cã pma cui fm vltimũ sue cãlitatis cã secũda aliqd pfectiõis addit i cãdo: nõ vi sola ita pfecte cãre effectũ: sic ipa cã fa: qz cãlitas solũ pme diminuta ẽ respcũ cãlitatis sil'ambaz: g si illud qđ natũ ẽ esse a cã scõa z pma sil'fit: multo pfectio⁹a sola p ma scõa nihil pfectiõis addit pme: sz oi finito aliq̃ ad ditũ addit aliquã pfectionẽ: g tal'cã pma ẽ ifinita. ¶Ad ppo^m notitia cuiuscũq nata ẽ gigni ab ipo: sic a cã prima: z maxie illa q ẽ vitio: g si alicui itellectui illa ieest sine actiõe qcũq tal' obiecti: sz tñ mõ ex vtute alteri⁹ obiecti ponit: qđ natũ ẽ eẽ cã supioz respcũ tal' cognitiõis: segf q illõ obiectũ supius ẽ infinitũ in cogscibilitate: qz iferius nihil sibi addit in cogscibilitate: tale obiectũ supius est nã pma: qz ex pntia sola ei⁹ apud intell'm pmi nullo alio obiecto cõcausante ẽ notitia cuiuscũq obiecti intell'u ex octaua huj⁹: z pfectissima ex fa huj⁹: g nullũ aliud intelligibile aliqd sibi addit in cognoscibilitate: g est infinitũ: sic igit z i entitate: qz vnũqđq sic se hz ad eẽ: ita ad cogsci. ¶Dic instat: g nulla cã scõa q est finita põt facere notitiã cãti ita pfectã sicut nata ẽ cãri ab ipsomet cãto: qđ falsuz ẽ: qz cognitio p cãm pfectioz ẽ qz rei ex se fine cã. ¶Jtẽ ex hoc q pma cã ita perfecte causat fine scõa: sic cũ illa nõ vr seq: nisi q pfectionẽ secũde hz pfecti⁹ qz ipsa fa: h ñ vr cõcludere ifinitatẽ: qz finita pfectio põt eẽ eminentioz pfectiõe secũde cãe. ¶Jtẽ lz nihil addat in cãndo pme cãlitati fm vltimũ po^c: qũo ꝓbat q nihil addit in essendo. Illã in cãndo lumẽ in medio si iste sol cãret qzũ medũ possz recipe ali⁹ sol nihil adderet sibi in cãndo: z tñ adderet sibi in eẽndo cũ eẽt alius sol. Jta in intellu pmi ẽ notitia quãta põt eẽ ex pntia prime nãe vt obiecti. Scõa g cã nihil addit in cãndo: qz nõ est natũ agere in illũ intellectũ iã sũme actuatũ: sic nec ali⁹ sol in medũ: vñ si ex ꝓbat nihil addere in essendo vi cõsilr argui q terra nihil addat soli in eẽndo: ga nihil addit in cãndo lumẽ i medio. ¶Ad ista rñdeo. Ad pmũ: q qz nihil sciẽtifice cõcludit de aliquo nisi in se simpliciter pcõcepto. Jõ in scia nostra qñ cãtum scim⁹ per cãm: cã nõ facit noticiã cãti simplicẽ qualẽ ipm causatũ natũ eẽt gignere fm Aug. 9. de tri. c. vl. A cognoscẽte z cognito paritur notitia: aut si quã simplicẽ posset facere: sz non illã que est ituitiua: de qua alibi multũ dixi: vñ vltra oẽm cognitionẽ p cãm aliqua causatur que nõ nisi ab obiecto in se causatur in nobis. ¶Lõtra: fantasma põt cãre simplicẽ cognitionẽ cãti: g magi spẽs vel notitia cause põt h. qz in isto pfectius ẽ obiectũ qz in illo. ¶Rño. non ordinatur ad cãm in cãndo noticiã simplicẽ: sicut fãtasma ad ipm si in illo ordine est prima cã respectu cãtorũ. ¶Lõtra: igit non sicut in eẽndo: ita i cognoscẽdo. ¶Rño. ita in cognoscibilitate: sz nõ in cognoscibili. qz cognitio depẽdet ab alio qz cogscibile: cã sic est cã in essẽdo: ita z in cognoscibilitate: qz ens ex se ẽ cogscibile: sz cã nõ est cã in cogs

sti nisi mediante cā ꝑa.s. ipsomet cognoscibili
cāto pri⁹:z sic coagēte ad cognoscī sui:spēs
intelligibilis é cā ꝓxima intellectiōis ab
stractiue.cā obiecti é cā valde remota.Sit
illa a.cātū cognoscibile.b.fantasma.c.spēs in
telligibilis.d.intellectio abstractiua.e.vi
sio.f.ꝫ ꝓcessus.¶Si igit intellectioné itui
tuá ꝫ de⁹ de lapide ipso nullo mó cānte:
oꝫ q lapis i cognoscibilitate ēt ꝓpria nihil ad
dat in cognoscibilitate essentie primi: per
quā lapis cognoscit.¶Cū igit ifers nulla cā
finita facit noticiā pfectā de cāto.ꝓcedo p
fectissimā pol'em ieiie nobis.Cū dicis co
gnitio p cām est pfectior:dico q in cogni
tióe p cām icludit cognitio effect⁹ simplex
cāta ab ipso.z cognitio coplexa cātur sil'a
cognitióib⁹ cāe z cāti:z vez est q a causa
ꝓma z scōa sil'est aliqd pfect⁹ q̄ꝫ a scōa sola
¶Cōtra:a sola cā finita ꝓma pōt eē aliqd
pfect⁹ q̄ꝫ a sola scōa:z a sola scōa é sola vi
sio et⁹.¶Rño:a sola pria finita pōt aliqd
esse pfect⁹ q̄ꝫ a sola scōa:sed nō effect⁹ nat⁹
cāri a secūda:vel vt scōa vel magis vt pria
respectu cuiuscūq; alterius cāe finite:qz in
cando talē cognitionē videt accidentaliter or
dinata ad quācūq; cām priorē finitā:qz ta
lis nō est nata eē p cām finitā ꝓxem ipso
viso:qz eēt etiā si visus esset icausatū a tali
causa:vel eēt sine omni cā ꝓxe finita.z in
telligēs esset.¶Ad 2ᵐ: ꝫ cā ꝓxima finita ꝓti
neret eminenter pfectionē totā scōe cāe in
cando:z in hoc excederet scōam: que tm̄
formal'r ꝫ illā:tamē ipsa vt eminēter ha
bita:z formal'r etiā habita excedit se etiā in
cando vt tm̄ eminēter habita:z vl'r quādo
ipsa vt formal'r aliā pfectionē addit sibi vt
eminēter:tūc ambo excedūt vtrunq; diui
sim:tal'additio é q̄n eminēs é finitū:qz fini
tū additū finito facit maius:aliogn nō pfe
ctius esset vniuersum q̄ꝫ ꝓma nā creata:qz
illa ponit a gbusdā oēm perfectionē infe
riorē eminēter ꝓtinere:qđ ego supra nega
ui in vltima secundi.¶Ad tertiū illa per
fectio que vt é causabilis nata est causari a
solo aliquo formal'r tali:qz respectu eius
dez habet rationē .q.cause ꝓxime ad ꝓio
res finitas accidentaliter ordinatas. aut soluz
mó é tal'cābilis ab illis finitis illo formal'r
tali concānte illa pfectio sine illa nunquā
ꝓ eē nisi i virtute alicui⁹ infiniti cui illud for
mal'r,tale si addat nihil addit in cando:si
cut tenet ratio supra posita:quia si qđ ad
deret:tūc ppria ratio causalitatis eius: vt
est formal'r tale deesset illi finito:z ideo a
tali formal'r vt tale dependet vel ab illo cui
tale nihil addit in causando.Ulterius.igit
nec in eēndo addit:qz illa cāto eius est ꝓ
pria sibi ꝑm esse formale et⁹.ergo si in eēn
do aliqd adderet ꝓmo deesset illa ꝓma cā
litas que est et⁹:vt formal'r tale:z ita nō ha
beret ex se illud eminētius qđ natū est a ta
li:vt tale est causari.patet igit q instantia
de sole nulla:quia si huic soli aliquid cau
sare cōpeteret iquantum ute. Alius illud
non causaret nec in se haberet sine isto.z
sic illi aliqd adderet in causando:sicut etiā
in essendo.non curo. tunc ad quodcunq;
passum cōpares.breuiter dico nihil eius
dem rationis cui causabili necessario ab ali
quo vt est tale formaliter:necessario inq̄ꝫ
ita q nō aliter pōt esse causatū vel incausa
tum perfectius causabili:nisi in virtute ali
cui⁹ cui hic vt tale nihil addit i causando
nec in essendo. Instātia de terra nihil va
let:lumen nō est natū ab ipsa vt a causa ali
qua dependere.¶Tertio cōclusionez no
strā sic ostendo:nulla perfectio finita eius
dē rationis perfectioni accidentali est sub
stantialis:z per cōsequēs nec infinita. intel
ligere nostrum est accidēs:qz essentialiter
qualitas.ergo nullū intelligere finitum ē
substantia:sed intelligere primi est substā
tia ex.5.6.z.7.huius probatio maioris: qa
que cōueniūt in rōne formali a q̄ accipit
dria ꝓuenit i gīie:si vtraq; pfectio formal'
sit finita:qz tal'dria finita in q̄cūq; est eius
dē gīis ꝓtractiua:sec⁹ é si dria i vno sit fini
ta.in alio infinita.tūc.n.sūt eiusdē rōnis ꝑm
aliqd:qz ꝫ rōné formalē:sz illa vbi é finita
ꝓtrahit gen⁹.ió ꝓstituū p ipam é in gīie.
dria vbi é infinita:nihil pt ꝓtrahere.ió tale
ñ ꝓstituit in gīie.ꝫ mō itelligo illō:q spēs
trāsferf ad dina nō gen⁹:qz spēs dicit pfe
ctionē:gen⁹ nō.ꝫ ꝓtractionē icludit si in
telligit de spē tota:qz in et⁹ itellū essentiali
includit genus.oꝫ igit intelligi rōne drie
que pfectionē dicit:non sic genus:hoc bñ
est pol'e:neutz.n.per se icludit aliō:sz nec
trāsferf dria vt dria:qz sic é finita:z cōstitu
it in gīie necessario:sz absoluta rō drie q̄

absolute pfectionē dicit in differētē ad finitū ⁊ infinitū q̄ dicūt modos pfectōis illius entitatis: sic magis ⁊ minus in albedine. ¶ Nouī q̄ aliq̄ h narrata ⁊ traditū opionib⁹ aliquo⁊: sed nō h assūpsi varias opiones ⁊probare: alibi loc⁹ erit: iuxta ista tertiā rōnē pōt fieri q̄si filius rō ep⁹ sic: nulla suba finita ē eadē pfectiōi q̄ ꝑm rōnē suā est accūtalis si eēt finita suba prima est eadem intellectionī ⁊c. ⁊ ita addi potest maiori tertie rationis: nulla pfectio eiusdez rōnis cū alia accidētali ē suba: vel idē sub stātie: q⁹ genera sūt ꝑmo diuersa: ⁊ q⁹ vni ē accūs nulli ē suba: g̃ intelligeī nulli subē que ē i genē substātie ē idē. ⁊ si hec ē finita ē talis si nō: ꝓpositū. ¶ Juxta h ꝓpono q̄rtā rōnē: ois suba finita ē in gñe. ꝑma nā nō ē in genere: ex ꝑma hui⁹: ergo ⁊c. maio⁊ pz q⁹ tale cōuenit cū alijs in cōceptu cōi substātie: ⁊ formal⁹ distinguit: pz ergo distinctiuū ē idē aliquo mō cū substātie entitate: nō per idētitatē oīmodā: q⁹ eo⁊ rōnes sūt ꝑmo diuerse. ⁊ neutra finita: iō neutra oī no icludit aliā per idētitatez: ergo fit vnuz ex eis: sic ex ꝓtrahēte ⁊ ꝓtracto actu ⁊ po⁹. g̃ genus ⁊ dīa: g̃ spēs. ¶ Breuit sic arguit ⁊ idē: oē real⁹ cōuenies ⁊ real⁹ differens cōuenit ⁊ differt realitate nō formal⁹ eadē sed nec realitas q̄ cōuenit est illa q̄ differt p idētitatē si nō sit altera finita: ⁊ tūc includes vtrūq⁹ per idētitatē est infinitū: si autez neutra p idētitatē sit altera: segtur cōpositio: oē g̃ differēs essential⁹ ⁊ cōueniēs eēntial⁹: aut est cōposituz ex realitatib⁹ formaliter distinctis: aut est infinitū: oē p se existēs cōuenit sic: ⁊ differt: quare si est in se oīno simplex. sequitur etiā q⁹ erit infinitū. ¶ Dis q̄tuo⁊ vijs vī infinitas posse cōcludi de deo ex trib⁹ medijs sumptis de intellectu. ⁊. 4. ex simplicitate iesse que ē su p⁹ oīsa. ¶ Prima vī via eminētie. scōm q̄z arguo sic: oi finito ē vel pōt esse aliqd pfectius eminētissimo: in cōpossibile est aliquid eē perfecti⁹ ex cōrelario. 4. tertij: quare ⁊c. ¶ Dino⁊ patur: q⁹ infinitū nō repugnat entitati: oī finito maius ē infinitū. ¶ Aliter arguit. ⁊ est idē: cui nō repugnat infinitas itēsiue illud si ē sumime pfectum nisi sit infinitū: q⁹ si ē finitū pōt exceder: q⁹ infinitas sibi nō repugnat: entiō repugnat infinitas: g̃ pfectissimū ē infinitū. ¶ Dino⁊ hūius que in pcedēti argumēto accipiebat nō videt a priori posse ostendi: q⁹ sicut ꝓtradictoria ex rōnib⁹ ꝓpriis ꝓtradicūt: nec pōt per aliqd manifestius hoc ꝓbari. ita nō repugnātia ex rōnibus ꝓpriis nō repugnāt: nec vī posse ostēdi nisi explicādo termios vel rōnes ipso ⁊. Ens per nihil notius explicat: infinitū itelligimus p finitū: ⁊ h vulgariter sic expono: infinitū ē qō oē finitū datū secūduz nullaz mēsurā terminatā posse excedi: sz vltra oīmē habitudinē assignabilē adhuc excedit. sicut ꝓpositū suadet: sicut qōlibet est ponendū possibile cuius nō apparet ipossibilitas: ita ⁊ cōpossibile cui⁹ nō apparet icompossibilitas: h nō appet: q⁹ de rōne entis ñ ē finitas: vt apparet ex rōne entis: nec finitū ē passio cōuertibil⁹ cū ente: alterū ultoz regrit ad repugnātiā pdictā: passiōes per se entis. ⁊ cōuertibiles satis vident note sibi iesse. ¶ Scōo sic suadet. infinitū suo mō nō repugnat quātitati. i. in accipiēdo ptez post partē: g̃ nec infinituz suo mō repugnat entitati. i. impfecte sil⁹ essendo. ¶ Tertio si quātitas vtutis est simpl⁹ pfectioz quātitate mol⁹: quare erit posīs infinitas i mole. ⁊ nō in virtute: q̄ si est posīs: ē etiā in actu: ex 4. tertij. ¶ Quarto sic: q⁹ itell⁹ cui⁹ obm ē ens nullā iuenit repugnātiā itelligēdo ens infinitū: imo vī pfectissimū itelligibile mirū ē aūt si nulli itellectui tal⁹ ꝓtradictio nota foret vel patēs circa ꝑmū obm et⁹. cū discordia i sono ita facil⁹ offendit auditū z si in q̄z discōuenies statiz pcipit ⁊ offendit: cur nullus itellect⁹ ab ente infinito nāl⁹ refugit sicut a nō ꝓuenīēte: sed ꝑmū obm destruēte: per illud potest colorari rō Anselmi. de sūmo cogitabili: itelligēda ē descriptio et⁹ sic. Deus est quo cogitato fine ꝓtradictiōe maius cogitari nō pōt fine ꝓtradictiōne. Nā in cui⁹ cogitatione icludit ꝓtradictio. illud dz dici ñ cogitabile: ⁊ ita ē. Duo n. sunt tunc cogitabilia opposita que nullo mō faciūt vnū cogitabile: q⁹ neutrū determinat alterū. Segtur aūt tale sūme cogitabile eē in re per qō describit deus: qō ostēdit: ꝑmo de eē quiditatiuo: q⁹ i tali cogitabili sūmo sume gessit intellectus: ergo est in ipo ratio ꝑmi obiecti intellectus. s. entis. ⁊ i sūmo. vltra de esse existētie sūmi co

gitabile: ñ ẽ tñ itellectu cogitãte: q3 tẽ pos
set eẽ: q3 cogitabile: ⁊ ñ possz eẽ: q3 rõm eiꝰ
repugnat eẽ ab alio ꝑm zam ⁊ q̃rtam tertij.
¶Dalꝰ igr cogitabile ẽ illõ qõ ẽ i re: q̃z qõ i
itellu tñ: ñ sic itelligẽdo q ideẽ si cogitet ꝑ
hz fit maꝰ cogitabile si existat. ¶Sz oi qõ ẽ
i itellu tñ ẽ maꝰ aliqõ cogitabile q existit
¶Ulr aliꝝ colozaf sic. ¶Dalꝰ cogitabile ẽ qõ
existit. i. pfectiꝰ cogscibile: q3 visibile. ¶Õ ãt
ñ existit: nc i se: nc i nobiliozi cui nihil ad
dit: ñ ẽ visibile: visibile ãt ẽ pfectiꝰ cogscibi
le ñ visibili: sz tñ mõ itelligibili abstractie
ḡ pfectissime cogscibile existit. ¶Sexta via
ad ꝓpositũ ex pte finis ẽ talꝭ volũtas nra ꝑt
oi fine finito aliqd maiꝰ appetẽ vl amare:
siẽ itellectꝰ itelligẽ: ⁊ vz iclinatio nãlis ad
amãdũ sũme bonũ infinitũ: nã ide arguit
iclinatio nãl in volũtate ad aliqd: q3 ex se
⁊ fine hitu ꝓmpte ⁊ delectabilr vult illud:
volũtas liba siẽ exprimur nõ vr i alio pfẽ
getar: q̃z i amãdo bonũ ifinitũ: qũo illud
nõ nãlr oditur: si eẽt oppositũ sui obiectꝰ
siẽ nãlr oditur nõ eẽ. ¶Septia via ẽ ex parte
cause efficiẽtis quã tãgit Az. in. 8. phyc. ⁊
12. meta. q3 mouet motu ifinito: ḡ hz potẽ
tiã ifinitã. ¶Hec rõ colozaf q̃zũ ad añcẽ
dẽs: q3 eq̃ cõcludit ꝓpositũ si posset mouẽ
pifinitũ. sic si mouet: q3 idẽ est et ipm eẽ in
actu ⁊ iꝑo. ¶Quãtũ ad ꝟnam sic: q3 si ex se
⁊ nõ ex virtute alteriꝰ mouet ifinito motu:
ḡ nõ ab alio accipit sic mouẽ. sz in sua vi ac
tiua hz suũ effectũ sil: q3 idepẽdent qõ sil
hz vtualr effectũ ifinitũ ẽ ifinitũ: ḡ ꝛc. ¶Alr
colozaf rõ: q3 ꝑmũ mouẽs sil hz i virtute
sua oẽs effectꝰ possibiles ꝓduci ꝑ motũ: il
li sũt ifiniti si motꝰ ifinitꝰ: ḡ ꝛc. ¶Dihi ñ vr
ñtia pbari bñ: nõ ꝑmo mõ: q3 duratõ ma
iozi nihil pfectiõis addit: q3 nõ pfectioz est
albedo: q3 vno anno manet q̃z si vno die
maneret: ḡ motꝰ quãtecũq; durationis nõ
ẽ pfectioz effectꝰ q̃z motꝰ vniꝰ diei: ḡ agẽs ex
hz q hz i vtute actiua effectũ sil nõ conclu
dit maiozi pfectio hz q̃z ibi: nisi q agẽs diuti
us mouet ex se. ⁊ ita eẽt oñdẽdũ q eternꝰ
tas agẽtis ꝓcluderet ifinitatẽ eiꝰ: alias ex i
finitate motꝰ nõ põt ꝓcludi. tũc vltima pro
positio colozationis negaf nisi de ifinita
te durationis. Scõs colozabluit q3 ñ ma
iozi pfectio itensiua concludit ex hz q agẽs
qõcũq; eiusdẽ spẽi põt ꝓducere succesiue
quãdiu manet q3 qõ põt in vnũz tale vno
tpe eadẽ vtute põt i mille si mille tẽpozibꝰ
maneat. ¶Nõ est aũt apud phos possibilis
ifinitas nisi nũeral effectuũ ꝓducibiliũ ꝑ
motũ. i. gñabiliũ ⁊ cozruptibiliũ: q3 i spẽbꝰ
ifinitate nõ ponebãt. Sed si qs aliꝰ ꝓbet i
finitatẽ spẽz possibiliũ ꝓbãdo aliqs motꝰ
celestes eẽ icõmẽsurabiles: ⁊ ita nũq̃z pos
se redire ad vnifozmitatẽ. ẽt si ꝑ ifinitũ du
rarẽt ⁊ ifinite ꝙuictões spẽ cãrẽt ifinita ge
neralia ⁊ cozruptibilia spẽ. De hꝫ qcqd sit i
se: sz nihil ad itẽtionẽ Arist. g ifinitatẽ spẽz
negaret. ¶Obijcit hꝫ vlteriꝰ iquirẽdo qũo
in ꝑmo arguméto nitebat ꝓcludẽ ifinita
tẽ: q3 eẽntia diuia est cã cogscẽdi: ⁊ hꝫ negaf
hꝫ posse ꝓcludi ex hoc q ẽ cã eẽndi ifinita
q̃si maiꝰ sit facere aliqd eẽ cognitũ q̃z ens
vez. ¶Jtẽ qũo i 2° argumto ꝓcludere vo
luisti ifinitatẽ ex hꝫ solo q nã ꝑmi ẽ totalr rõ
cogscẽdi vel vidẽdi aliã nãm singularẽ: ⁊
negas hꝫ h posse ꝓcludi ex hꝫ qõ ẽ rõ totalr
eẽndi respectu eiꝰ: nã salte ꝓxime nature
sibi ẽ totalis cã eẽndi. ¶Ad ꝑmũ: qcqd ꝑt
aliq̃ multa sil: quoz qõlibz regrit aliã pfec
tionẽ ꝓprã illud ꝓcludit pfectiꝰ ex plura
litate taliũ: itã ẽ de itelligere ifinita sil. ⁊ ita
cõcederẽ si ꝓbares q posset cãre sil ifiniti
ta q eẽt virtꝰ ifinita. non ita si succesiue.
¶Cõtra: q3 sil hz: ⁊ quãtũ ẽ ex se sil posset:
sed nã effectus nõ ꝑmittit. Exẽplũ. sicut nõ
potẽs cãre albũ ⁊ nigrũ sil nõ min ẽ perfe
ctũ: q3 illa nõ sunt causabilia sil. hoc. n. ẽ ex
ipsa repugnãtia ñ ex õfectu agẽtis. ¶Rño.
nõ est ꝓbatũ q ꝑmũ ẽ tota cã illoꝝ ifinitoꝝ
rũ. ⁊ q sil hẽat totalr illa: q3 nõ est ꝓbatuz
ex cãlitate efficiẽtie qn cã scõa sit necessaria
ꝓp aliã cãlitatẽ cozrñdẽtẽ sue ꝓprie fozma
litati. ¶Cõtra hꝫ bñ ꝓbaf q hz eminẽf oẽz
cãlitatẽ scõe cause ẽt ꝓprã illi: lz nõ sit pro
batũ q illa vt fozmaliꝝ nihil addat sibi: vt
eminẽter: hz igit eminẽter oẽm cãlitatẽ sil
respectu ois effectibilis ẽt ifinitoz: lz ista
fiãt succesiue. ¶Rñdeo. hoc ẽ vltimũ qõ
colozat dicta ꝟnam Aristo. quantũ video.
⁊ ex isto ꝓbo ifinitatẽ sic. Si ꝑmuz hẽret
oẽm cãlitatez fozmaliter ⁊ simul hꝫ nõ pos
sent cãbilia simul poni i esse eẽt ifinitus: q3
simul quãtũ ẽ ex se posset ifinita. ⁊ posse sil
plura ꝓcludit matozez põm intensiue. ḡ si
hz pfectiꝰ q̃z si haberet oẽm cãlitatem foz

malr magis segtur infinitas itesiua: si hz oez hz totū qō é i ipsa eminēti⁹ q̄z sit i ipsa formalr: g̃ é infinite po⁹ itēsiue. Et igr oipotentia dei ꝓprie dicta hz ite⁽ᵐ⁾ catholicoꝝ vsq; ad tractatū de credit distulerīz: tñ illa ñ ꝓbata infinita po⁹ ꝓbaf q̄ sit ex se eminent hz oēm cālitatē que sit quātū est ex se si eēt formalr posset in infinita si eēt sit factibilia.

ADDI. ¶ Tñ negaref infinitas itēsiua ꝑcldi i cā ex vtute sit hita respcū infinitoꝝ nisi sit totalis cā: ita q̄ sit quātū é ex se posset cāre infinita vt totalr cā nō egēs cāis scōis: q̄ vñ probari possit ex ꝑmitate efficiētie: ñ video: quāuis vez eē i se nō dubitē. vñ oipo⁹sic nos itelligim⁹ hz ē: q̄ oē pole possit imediate ꝓdu cē nulla alia cā cōcausante: vñ ꝓbef: nō video: ponerē ꝑclusionē illā si ꝓbationē viderē p rōnē: q̄ hz ex auctib⁹ nō ꝓcedo: sicut ꝓdictū é i ꝓa via ad infinitatē. idē eminēter ꝛ formalr excedit se: vt eminēter tm̄ nisi vt eminēter sit infinitū: q̄ si finitū ipz: vt formalr aliq̄d addit ita q̄ ambo sūt pfectioza alterutro hz vt eminēter ꝑcise sit pfectⁱ⁹ seipo vt formalr ꝑcise. Qui scit ꝓbare p rōnē oī potētiā hz intellectū catholicoꝝ de ipa hz TJO. mediū hz deductōz iā h ptractatā. ¶ Sup pleat hic q pōt. ¶ Si obijcit ꝑmū nō posse ex se sit infinita: q̄ nō é ꝓbatū q̄ sit totalis cā infinitoꝝ. Hoc nihil ob. si. n. héret sit vñ eēt cā totalis nihil eēt pfectⁱ⁹ q̄z nūc sit: sic q̄ hz vñ sit ꝑma tm̄: q̄ ille due cāe ñ regrunt ꝓp pfectionē addēdā in cāndo: q̄ tūc remotⁱ⁹ eēt pfectⁱ⁹ q̄ pfectioꝛē cāz regreret hz si regrunt ꝑm phos. hz é ꝓp impfectionē effectⁱ⁹ vt ꝑmū cū alia cā impfecta posset cāre impfectū qō ꝑm ipsos nō posset imediate cāre: tū q̄ pfectiões tote ꝑm Alz: eminētius sunt in ꝑmo q̄z si ipse formalitates earū sibi ineēnt si possent ineē: ꝛ sic vī posse ꝑcludē rō Alz. de poa infinita. ¶ Ad 2ᵐ obz sit dico: q̄ q̄ eēntia dina sola é rō videdi lapidē pfecte: segtur q̄ lapis nihil pfectionis addat illi essentie: nō segtur hoc si eēt rō cāndi lapidez immediate et vt tota cā: nā respcū supme nāe ꝑma cā é totalis cā: q̄ tū cū sit finita: nō ꝑcludit infinitatē ꝑme cāe respectu ipsi⁹: nō é aūt ꝓbatū q̄ respcū alicui sit totalr cā: g̃ zc. ¶ Juxta hāc viā efficiētie arguit: q̄ creat: iter creatiōis extrema é distātia: sic q̄ nullo alio a se ꝑsupposito deducit aliq̄d de nō esse ad eē: ꝛ sic reducit aliq̄d ex distātia infinita. Sz hoc añs pōit creditū: ꝛ vez é vt nō esse q̄si duratiōe pcedat eē ꝑm fidē. Et vt q̄si nā ꝑm Alucē. Añs 6ª oñdit ex. 19ª. tertij: q̄ saltē ꝑma nā pⁿ deus ca. é ab ipso: ꝛ nō a se: nec pōt eē ab eo aliq̄ ꝑ, suppositū. Illā vt tā dcm̄ est effici nō requirit mutari: sz sic accipiēdo ꝓpus nā nō eē q̄z eē solū eē est extremū mutatiōis: qō causat illa vtus: vñ qcqd sit de añcedēte. ꝓña ñ ꝓbaf: q̄ q̄si i extrema nulla é distātia: sz ipsa dicunt distare p se rōne alteri⁹ extremi tāta est quātū extremū illud. Exemplū: deus distat in infinitū a creatura: q̄ é infinitus. ¶ Ultimo oñdit ꝓpositū ex negatōe cāe intrinsece: q̄ forma finit ꝑ mām: g̃ que nō est nata eē in mā est infinita. Hoc reputo nihil valere: q̄ ꝑm ipsos angelus q̄ est imālis nō est infinitus nā. Mungd esse posteri⁹ eēntia ꝑm ipsos eēntiā finitabit: vñ quelibet entitas hz gradū intrinsecū pfectiōis: nō p aliud ens. Et si forma finit ad mām: g̃ si nō ad illā nō finit: fallacia est ꝓsequentis. Corpus finit ad corpus: g̃ si nō ad corpⁿ é infinitū. Illā tūc vltimū celū erit infinitū. sophisma é tertij physicoꝝ: q̄ corpus ꝓpus i T.a. se finit: ita forma finita ꝓpus in se finita est: q̄. s. ꝓpus est talr nā i entib⁹ q̄z finiat ꝑ mās: nā ꝓa finitas ꝑsupponit ꝑmā ꝛ non causat eā: ꝓpus g̃ in aliq̄ signo nature est essentia finita: ergo nō é finibilis p eē: ergo in secūdo signo nō finitur per esse: breuiter dico vnam ꝓpositionez: q̄ quecūq; essentia absolute finita in se é finita: vt ꝑintelligit omni cōparatione sui ad aliā essentiam.

Ex infinitate sequit oīmoda simplicitas ꝓprio intrinseca eēntial 10ª

¶ Qz aut cōponeref ex finitis i se: aut ex infinitis. Si ꝑmū: g̃ finitū: si scōm: g̃ ps nō minoz toto. 2º q̄ nō cōponit ex ptib⁹ quātitatiuis: ꝓbaf ex hz q̄ infinita pfectio nō est in magnitudine finita: q̄z in maioze eēt maioz virtⁿ. Infinito aūt nihil maius: nec in magnitudine infinita: q̄z infinita magnitudo eē nō pōt: h est rō phi. 8. phy. t. 12. me T.a. taphy. Sed instat: q̄ pfectio infinita esset t.m eiusdē rōnis in toto ꝛ in parte: ꝛ tō non in T.a. maioꝛ maioꝛ: sic mō anima intellectiua é t.m pfectissima forma ꝛ ita pfecta est in modo

to corpe: sicut in magno: ⁊ in pte corporis sicut in toto: ⁊ si ipsam ꝟm suā essentiā cō-sequeret infinita poª. s. intelligendi infinita intelligibilia: ita sequeret eā in magnitudine modica: ꝙ si maior poneret nō eēt maior poª: ħ igit negat. Ois poª i magnitudine maior est in maiori. Rō Ar. colorat p ħ ꝙ ꝓbat perfectionem vel potentiā īfinitā nō esse in magnitudine sic ꝙ extendat p accñs: ꝙ. s. ps sit in pte: qꝛ tunc maior esset in tota q̄z in parte quātū ad efficiētiā in opando: lz nō ꝟm intentiouē in se: sicut pz de igne magno ⁊ parte eius. ⁊ ita seqtur ꝙ in magnitudine finita nō est poª infinita ꝟm efficientiā: ⁊ ħ extensa: ḡ nec ꝟm intētionez in se īfinita: ħ ꝯña scđa pz: qꝛ nō cōcludit īfinitas in se nisi ex infinitate in efficientia: sed ꝙ primū seqtur ostēdit dupliciter. ꝑmo: qꝛ in q̄libet parte aliquota magnitudinis finite est poª finita ꝟm efficientiā: al's ps nō esset minor toto: ergo in toto est finita: qꝛ cōpositū ex finitis in se: ⁊ finities sumptis est finitū: 2° sic: qꝛ si intelligit magnitudo crescere: crescet poª: sic. s. ꝙ secūdū efficientiā: igit prius fuit finita: ⁊ semper est quādiu intelligit posse crescere qđ semp est dū est in magnitudine finita: igit nunquā intelligit impossibilis crescē nisi sit in magnitudine infinita. ⁊ ita nec al's ē īfinita ꝟm efficientiā. ergo nec ꝟz intensionem. ¶ Sz qd ad ꝓpositū ꝙ poª infinita ītensiue nō extendit p accñs: ita ꝙ ps sit in pte magnitudinis qūo hinc sequeretur ꝙ omnino nō sit in magnitudine. suppleť vltima rō sic. Extensio extendit aliqd qđ est subm: ⁊ nō illā pfectionez infinitā nec māz cui⁹ illa sit forma: sicut intellectiua est corporis: qꝛ illa pfectio nō est in mā ex prima huius: ḡ ⁊c. vñ ⁊ añ istā ꝓbationez probat phs nō esse ei⁹ mām. 12°. mataphy. ⁊ v̄tute illi⁹ cōclusionis ꝑoris ⁊ isti⁹ seqtur ꝓpositū sufficienter. ¶ Propositū sic ꝓbat breuius. Intelligere nō est subm extensionis ꝑma nā est intelligere. ex. 6ª. hui⁹. ⁊ nō receptū in mā q̄ pōt dici quāta ex ꝑma hui⁹. ¶ Itē quātū est diuisibile: ḡ posita diuisione saltez in intellu q̄ro si vtraqꝫ ps sit deus si sic: ḡ totū nō est de⁹: qꝛ ps ꝑor toto. si nō vtraqꝫ: ḡ nō fuit infinita pfectio in q̄cunqꝫ pte quāti: ḡ ipsa fuit extensa: ⁊ sic maior in maiori: ⁊ nō infinita nisi in magnitudine infinita. ¶ Cōtra: sic argue de homine diuiso: ḡ plures homines. nō seqtur. ¶ Rñō anima reqrit corpus organicū: vt primuz pfectibile hñs magnā dr̄iam organoꝝ ꝑꝑ operationes varias exercendas: sed deus si est quātus nullū actū hz nisi intelligere ⁊ velle que vniformiter sunt: vt forma est in toto: ⁊ vt in parte ponendo partez quātitatis. hoc ꝓbat: qꝛ intelligere est idez nature ꝑme: ergo nulla opatio illi inest incōpossibil' ipsi intelligere. ¶ Tertio ex ħ cōcludit ꝙ nō est cōponibilis alicui accidenti: qꝛ omne perfectibile caret ꝟm se entitate perfectiōis alias nō esset in poª ad ipam ideo perfectio addit perfectibili. ⁊ totum est aliqd perfectius altero vnitoruz. infinito nihil deest. ⁊ nihil pfectionem addit qđ sit vnibile ei. tunc. n. infinito aliqd mai⁹ esset. 2° qꝛ accñtia materialia sibi inesse non pñt: qꝛ nō est quātus. Accidentia immālia pertinentia ad intellectū ⁊ volūtatem nō suut in ipso: qꝛ que vident ibi maxime accidentia sunt idez sibi: vt intelligē ⁊ velle. ex. 6ª huius. ¶ Al'r arguit ad hoc ꝙ in primo nihil est per accñs: qꝛ per se añ omne p accidens in primo nihil est causatū. in ꝑmo nulla est potentia. Hoc oñdit ꝙ accidentia nō sunt de essentia primi. ñ āt ꝙ nō insunt ei accidental'r: ꝑmū nō: qꝛ in essentia ꝑmi que ꝑma est nihil esset per accñs: lz aliquid aliud ab ipa accñtal'r sibi inesset ⁊ iō illo p accñs essz p se ꝑus: quia essentia ꝑma esset ꝑor illa vnione accidētis ad se. ¶ Scđm nō: qꝛ essentia ꝑma esset incausata: lz aliqđ causatum ipsam accidētal'r īformaret: q̄libz enim essentia substātie create nō est cā sui: lz aliq̄ sit cā sui accñtis. ¶ Tertinm nō: quia poª ad accñs est potentia ꝟm quid: vñ ostendit ꝙ nō possit esse in aliq̄ qđ in essentia sua est tm̄ act⁹. ¶ Al'r arguit qꝛ nihil est in ꝑmo nisi perfectio simpl'r ex scđa ⁊ tertia huius. quelibz tal' est idem essentie illi: al's illa nō esset optimuz ex se. vl' plura simpl'r optima. ¶ Nō ꝯcludit: quia sicut patet per illud qđ dictū est in. 4. hui⁹ probatiōe. 5. nō repugnat rōni perfectiōis simpl'r ꝙ sint multe perfectiones simpliciter. ⁊ q̄libz sūma i suo gradu. ⁊ tñ vnū summū meli⁹ alio. ⁊ oīb⁹ illis sil' sūptis: ⁊ quo

TIO.

bet eorū meli⁹ eēt eēntia ꝑmi lz nulla ea⁊ sit eadē sibi: sed iherés tñ: qz nō sequit: est denoiatiuū meli⁹ quolibz sibi icompossibili. ⁊ est ſm suā rōnē in summo: ḡ simpliciter optimū. Sed tñ segtur: ḡ est optimū totius illi⁹ generis in q̄ é ipm. ⁊ denoiatiua sibi icōpassibilia: lz si oēs pfectiōez q̄ dicunt simplr icluderēt se per idēttitatē. quicqd haberet vnā pfecti⁹ alio. ⁊ aliā sic haberet: ꝛnōs est falsum. ⁊ Materia. n. est magis necessaria q̄z forma. tñ min⁹ est act⁹. Accidēs minus idependēs q̄z substātia. tñ simplici⁹ ipsa. Simulr celū est icorruptibilius mixto. tñ nostrū corpus animatū nobili⁹ é iquātū animatū. Ideo segtur q⁹ differunt pfectiones simplr ꝑter aliquas que sūt passiones entis: ⁊ inter se ⁊ a subiecto forte: ⁊ vna itense habeť. alia nō itense vel oīno ñ habeť. ¶Sed nec ꝑma ꝓpositio huj⁹ rōnis q̄rte est oīa: nec illa secūda que allegať. s. q⁹ pfectio quelibet simplr est idē eēntie illi. s. summe. non ꝓbat de accidente inherēte: lz de itrinseco nature sūme. Si aūt accidēs ponerēť in summo ab aliquo ꝑter uo: difficile eēt cōtra ipsuz ostēdere illud ñ esse pfectio simplr: qz q̄libz nobiliores nature denoiantur a denoiatiuo min⁹ nobili. ⁊ min⁹ nobiles a nobiliori: qđ dicit pfectio simplr. Exemplū materia ꝑma é simplex. hō nō est simplex: simplicitas est denoiatiuū tale. imo difficile eēt ex istis q̄tuoz medijs vltimis. ⁊ forte ipossibile ꝓbare q⁹ nō sit accidēs i ꝑmo paccūs cōtingēter iherens ⁊ ſm qđ possit ꝑ accidēs mutari siue a se: siue ab alio posteriori: qz voluntas nr̄a ponit ex se mutari ad aliqd velle: lz ponatur ꝑma causa respectu actuuz nostrorū. Si bene ꝓbata esset in ꝑmo simplicitas accidenti repugnans secūda conclusio esset valde. Si tibi due ꝓbatiōes ꝑme hic posite ñ placeāt: afferas meliores.

DÑE DEUS nr̄ plurimas pfectiones a ꝓbis ōte notas pñt ca tholici vtiq; ꝛcludē ex ꝓdcis. tu ꝑmū effi cies. tu vltim⁹ finis. tu supmus i pfectiōe ⁊ cūcta trāscēdēs. tu penu⁹ incausat⁹: iō igīa bil ⁊ icorruptibilis. imo oīno ipossibile ñ eē: qz ex te neēe eē. iō q; etern⁹: qz itermina bilitatē duratiōis sil habens sine potentia ad successionē: qz nulla successio pōt eē nisi vel i cōtinue cāto. vel saltez in eēndo ab alio depēdēte: q̄ depēdētia lōge é a necessario ex se in eēndo. Tu viu⁹ vita nobilissima: qz itelligēs ⁊ volēs. Tu beat⁹ immo eēntialr bītudo: qz tu es cōprehēsio tui ipsius. Tu visio tui clara: dilectio iocundissima: ⁊ lz in te solo beat⁹: ⁊ tibi summe sine alijs sufficias: tu tñ oē itelligibile sil actu itelligis: Tu oē cābile ꝓtingēter ⁊ libere simul potes velle: ⁊ volēdo cāre. Clerissime ergo es ifinite potētie. Tu icōprehēsibilis ifinitus. Nā nihil oē sciēs est finituz: nihil potētie ifinite é finitū: nihil supremū i entibus nec finis vltim⁹ é finitū: nec ꝑ se exīs simplex penit⁹ é finitū. Tu es ifinite ⁊ summe simplicitatis nullas ꝑtes hās re distinctas nullas realitates: in eēntia tua hās re aliter nō easdē. In te nulla q̄ttas. nulluz accidēs pōt inueniri: ⁊ iō es scōm actū ñ mutabilis: siē te in eēntia tua imutabilē eē superi⁹ iaz exꝑssi. Tu solus simplr es pfcūs nō pfcūs angelus aut corpus: lz pfcūs ens cui nihil deest entis possibilis alicui inesse. Nō pōt oīs entitas alicui formalr inesse. sed pōt in aliq̄ formalr vel eminēter haberi quō tu de⁹ hēs q es supremū entū. imo solus i entib⁹ ifinit⁹. Tu bon⁹ sine termino: bonitati tue radios liberalissime cōicans ad quē amabilissimū singula suo mō concurrūt: vt ad vltimū suū finē. tu es itelligibilis sub pfectissima rōne itelligibili: tu es tuo itellectui ꝑsens. tu solus es vītas ꝑma qppe qđ nō é qđ apparet. falsū ē. q̄ é aliud sibi ratio apparēdi: qz si sola ei⁹ nā eēt sibi rō apparēdi appareret eē. qđ é tibi nihil rō apparēdi: qz oīa appent i tua eēntia tibi ꝑmit⁹ apparēte: ac ꝑ ñ nihil tibi posterius est rō apparēdi. In illa inq̄z eēntia oē itelligibile sub pfectissima rōne itelligibilis é itellectui tuo ꝑsens. tu es igit itelligibilis ꝑclarissima vītas ⁊ vītas ifallibilis: ⁊ vītatem oīum itelligibiliū certissime cōprehēdens. Nō enī alia q̄ i te apparēt. iō ubi apparēt: vt te fallāt: qz i te apparēt: qz h̄ rō apparēdi nō ꝓhibet ꝑ ꝑtā rōnē oīa si per ipaz tuo itellectui apparere. Sicut nr̄ visus fallitur. q̄n extranei apparentia ꝓhibet illud qđ é apparere. nō est ita in tuo itellu. imo tua eēntia apparēte qđlibet in te relucens ex eius pfectissima claritate ſm ꝓpriam ra

tionem

tionē apparet. De vītate tua ⁊ ideis i te nō est opus amplius ptractādi pp ꝓpositū meum exequēdū. ¶Multa de ideis dīr: qb⁹ tñ nūquā dictis: imo nec nominatis ideis: ñ minus de tua pfectiōe scirek hoc cōstat: qa tua eēntia ē pfecta ꝛō cognoscēdi qōcunq; cognoscibile sub quacūq; rōne cognoscibili. Appellet ideā q vult. hic non itendo circa grecū illud: ⁊ Platonicū vocabulū imorari. ¶Preter ꝓdicta de te a phis pbata sepe catholici te laudāt oipotētē imēsuz vbiq; ꝓsentē: vez: iustū. ⁊ miserico:dē. cuncts creaturis: ⁊ specialr itelligibilib⁹ ꝓui dentē: q ad tractatū alīū ꝓximū differētur. ¶In hoc qppe tractatu tentaui quō physica de te dicta rōne nāli aliqualr cōcluderētur. In sequēti. s. in theozematib⁹ ponētur credibilia quibus vel ad quoz assensuz rō captiuak: q tñ eo sunt catholicis certiora quo nō itellectui nr̄o cecutienti: ⁊ i pluribus vacillanti: sed tue solidissime veritati inituntur: vnū tñ est q; hic pono: ⁊ iquo hoc opusculum cōsūmabo.

Q. s. vn⁹ de⁹ sit extra quē ñ ē alter sicut ꝑ ꝓphetā dixisti.

¶Ad qō oñdēdū nō puto deficere rōnes. ¶Ad hāc ꝛcl̄onē ꝓpositiōes quq; ꝓpono quaz q̄lz ꝓbata infert ꝓpositz ꝓncipale. Prima ē. vnicus tñ nūero ē infinitus itellectus. Scōa vna nūero tñ. ē infinita volūtas. Tertia vna nūero tñ est infinita po⁹. Quarta vnū nūero tñ ē neēe eē. Quinta vnica sola ē bonitas infinita. ¶Q. ex qualz hāz sequaf ꝓpositū satis patet: ꝓbanf̄ per o:dinē: ꝓbatur ꝓmo ꝑma. Infinitus itellectus quōlz pfectissime ex se itelligit. hoc est quātū ipsū ē itelligibile: ⁊ itelligēdo a nullo alio dependet: q; tūc nō eēt infinit⁹. Si duo sūt itellect⁹ infiniti sint a ⁊ b. In vtroq; deficiet pfcā itellectio idepēdēs. Nam a. si itelligat b. p. b. dependet i itelligēdo b. ab ipo b sic act⁹ ab obo qñ nō ē idē sibi. Si āt a. ꝓse itelligit b. ⁊ ñ ꝓ b. nō ita pfctē itelligit b. sic b. ē itelligibile: q; nihil ē pfectissime ꝑsens nisi vel i se vel i aliq̄ eminētissimo ꝓtinen te ipsū a. nō ꝓtinet b. ¶Si dicaf q; ē simile Cōtra. cognitio ꝑ simile ē tñ cognitio i vl̄i inquātū assimilātur: ꝓ hoc ñ cognoscētur ꝓpria i gb⁹ distinguūtur: hec ēt cognitio i vl̄i nō est ituitiua: sz abstractiua: ⁊ ituitiua est pfectior. ¶Jtē idē act⁹ nō hz duo obta adequata. a. adequaf sibi: g nō intelligit b. ¶Scōo ꝓbaf 2ª ꝓpō de volū[te] infinita ipsa sūme amat sūme ama[te]: g ꝛc̄. Ex hz sic. a. sū[e] amat sū[e] ama[te]: sz a. ñ sū[e] amat b. cū nālr magis amet se g̃ silr volun[te] libera ⁊ recta sic amat: tū q; btūs eēt i b. q̄ ōstructo nihil minus eēt btūs. ¶Jtē ipo[te] ē idē posse i duobus btificari: qō segf ex dall: nā ipo b. ñ vtitur. a. g̃ fruit: g̃ i ipo b. ē a. btūs. ¶Tz ꝓpō ō pō ifl[a] sic ꝓbaf. Oipotēs ꝓtigēt vult oē aliud a se saltē cābile: ꝑt g̃ a velle hz. ⁊ b. nolle g̃ hz erit ⁊ ñ erit. vl alt erit ñ oipotens: ita tz rō Ri. q; vn⁹ posset facē aliū nlipotētē. nō ōstruēdo ipz i se: sz ōstruēdo ipz volendo op[m]. ¶Nec ē fingē q; nēcio velit ꝓ:dit cū hēant vo[tes] idē ꝓtigēt ⁊ libē respicientes ¶Jtē a. velit hz. ⁊. b. velit hz. ñ erit a dnob⁹: ita q; vtq; sit totaf et⁹ cā. Impole est. n. eē duas cās totales eiusdē: q; tē ōpēdēt ab i⁹ eēntialr siñ q̄ eq̄ posz eē. nec hz erit ab alio illoz: ⁊ relīq ñ: q; hñt vo[tes] eq̄ potētes g̃ hz nō erit: g̃ neuf ē ops. ¶Sic ꝓbaf de pō ifinita: si eēnt due po[e] ifinite vtraq; eēt p[a] respcū eoz̄dē: q; ōpēdētia eēntialr ē ad nām ⁊ eq̄ ad qōlz i nā: ad duo p[a] ñ pñt eādē ōpēdē ex 16ª. ētij. ñ igf ē pl'alitas pncipatuum bō: q; aut ipoīs: aut vtq; ꝓnceps erit diminut⁹ ⁊ pncipās ipsē. Et tē ē q̄rē vtute cui⁹ vni⁹ ꝓtinūf i pncipādo. ¶4ª ꝓpō ō neēe eē sic ꝓbaf. Spēs mltiplicabil ex se ē mltiplicabil i ifinita: g̃ si neēe eē pt mltiplicari pñt eē talia ifinita: g̃ ⁊ sūt q; qōcūq; neēiuz nisi sit ñ pt eē. ¶5ª ꝓpō ō bono sic oñdif pra bōa sūt meliora vno qñ vnuz alt addit bonitatē: ifinito nihil meli⁹. ¶Juxta hz sic arguif: q̄cūq; vo[tas] oio i bono ifinito vnico getaf: sz si eēt altō posset rōnabilr velle magis ābo eē q̄z vnicū: g̃ nō oio getaretur i vnico sūmo bono. ¶Possēt alia media adduci: sz ad pñs ista sufficiant.

Domine deus nr̄. Tu es vn⁹ nālr tu es vn⁹ nūeralr. ve dixisti q; extra te ñ ē de⁹. Maz ⁊ si sint dij mlti nūcupatiue ⁊ putatiue. sz tu es vnic⁹ nūeralitē de⁹ ver⁹: ex q̄ oia: i q̄ oia: ꝑ quē oia tu es benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

¶Explicit tractat⁹ sūbtilissim⁹ frīs Jo. duns Scoti Oz. Mlnoz: De ꝑ⁹ oium rez ꝓn⁹.

Ꝛ

¶ Preclarissimi Doctoris subtilis Fratris Joan. Duns Scoti ordinis minorum ex intimis penetralibus sapie spūs reuelata ad oium scientiarum speculatiuarum et Theologie peritiam necessaria preclaraq; elementa: Theoremata feliciter incipiunt.

p^m theorema. vel ppositio vel 2°.

Intellectionē intelligibile natura precedit: Quod est.

¶ Quoniā passio psuppōit agēs et ois actio circa aliqd ē: illud circa ē qō intellectio altior est.

2. **Primum intelligibile intellectione creari impossibile est.**

¶ Quod ex p^a pz: cōparādo intellectionē et intelligibile ad eundem intellectū.

3. **Vniuersale primo intelligim^o**

¶ Qđ ex signo pz. pus. n. puer cōcipit hominē q̄z hūc hoiem. pus enim pter suū distinguit a nō hoīe q̄z a nō sorte: cū oēm hominē vocat prem. et nullum aliud alium.

Opi. nominaliū quā segf ochan.

¶ Sed hāc ppōnē famosam apō phos negat loquēs. asserēs primo cipi singulare a quo spēs intelligibilis primo genita est. nihil aūt agit nisi inquātū singulare. igit nec gignit: et spēs sic oīdit obm sicut ab ipso gignit. ¶ Cū de puero obijcit: rndet q hūc hoiem primo cipit: sz de hoīe certior ē distinctio: q; minus alijs assimilat q̄z h hō illi. ¶ Quō itaq; intelligit vl'e? ¶ Rño. relinquendo q singulare ē in primo obo: et nām intelligēdo: nā o^m cōpositū pōt intell's sua virtute distinguere pter cipiēdo vt o^m: et prez negligēdo. Itaq; intell's agēs nō facit vl'e q; circa obm actū intell'm nihil operat: sz tm circa intelligibile in pōe: et eius operatio terminat ad intell'e in actu qō adhuc ē singulare. ¶ Sed vlterius: intell's possibilis distinguēdo in psideratiōe parte cōceptus a pte facit vl'e. Quare ḡ de singularib^o nō fuit phe sciēte: q tm cū sint infinita iubet plato relinq're. Quō ēt hūs spēm triāguli p illā nō errat i describēdo. hūc triāgulū rectum cum tm artifex nō cognoscēdo i pticulari facile errat in faciēdo: h^o enim nō hz spēm anteqūz ipsū describat: q; vñ erit illa genita? sic edificator de singulari domo edificāda p priā artē hret quā non posset acgrere: nisi domo pus facta: nec domus fieri nō posset ars. ¶ Qđ arguit loquēs: singulare agit: sed nō inquātū singulare: nā enī ē rō agēdi: et sicut in actōe reali pductū nō assimulatur pducenti sm singularitatē pducentis sed sm nām: q fuit rō pducēdi: ita in gignitione ista spēs ē similitudo nāe nō singularitatis q nō fuit rō gignēdi. Iz necaria sit ad gignitionē: aut enī impol'e ē singularitatem eē rōnē agendi: et impol'e erit spēm ppriā eē singularitatis: sicut et effectū realem simlē singulari inquātū singulare est: aut nō necesse est singularitatē spē ostendi q; nec eē rōnē formalē gignitōis cuiuscūq;: et tūc sensus nō cognosceret p se singulare: aut nō gignitōis q fit in intellectu q principal'r fit ab intellectu agēte: aut saltē in illo lumine singularitas nō pōt se multiplicare: nā pōt: q; ē pfectior rō agēdi: aut si nō pp lumen q; maius lumē sufficit ad gignitionē a debiliori sibi pportionato: saltē intellectū possibilem singularitas non potest: nā pōt: aut tandē (qđ ad ppositū sufficit) si singularitas ē entitas aliqua: et iō possibile ē q fit rō agēdi: siue pducēdi ppriā similitudinē: et si pol'e: igit et necesse: q; nā nō ē libera: pus nā ipa erit rō gignēdi. igit spēs eius pns ipzmetur: et ita stat pclusio principalis pōra loquēte. ¶ Vnī^o disiūctiue due pme partes nō placēt nec aliqđ mēbrum sub scđa parte: q; qōlibet attribuit pfectionem intellect^o i cognoscēdo: et i pfectiōe singularitatis in cognoscibilitate: qđ non credo verū eē: sed ex iperfectiōe intell's: et si enim cōparando pcise sit natura pfect^o cognoscibile singularitate: tm perfectior ē cognitio nāe singularis q̄z nāe tm: q; distinctior sicut aūt intellect^o cōponēs pōt cognoscere principiū: et ex iperfectione sua et 2° nis non pōt pclusionē remotā: cuius mīor ē cōgnoscibilitas: tm pfectus eēt si virtūq; posset: sic h pp ōfectū polis: qm̄ nō est passiue dispositus nō pōt imutari nisi a forti obo: ¶ Lōtra ē: summe dispositū ad oia. ¶ Item quā

to iferius passiuũ tãto sufficit debili⁹ agẽs. ¶ Ad ꝑmũ: sũme: per carentiã ꝯtrarij: nõ per iclinationẽ nãlem. ¶ Ad scdm: verum accipit̃ qñ passiua duo ordinant̃ ad tales duos actus iferius ad iferiorẽ: superi⁹ ad superiorẽ: al'r est falsũ Aliqd eni põt mouere subam cõpositã local'r qd nõ põt mouere mãm ꝑmã ad formã substantialẽ: simili ter ad eudẽ actũ passiuũ superius: ita ꝙ dispositius põt debilius agẽs mouere: sic hic ¶ Al'r põt poni ꝑꝑ defectuꝫ lumis intellectus agẽtis natura q̃ cognoscibilior ẽ: põt in ipso agere: ⁊ itellectũ possibilẽ imutare nõ autẽ hoc põt singulare: qd ẽ minus cognoscibile: posset tñ si esset lumẽ forti⁹ quẽ admodũ debile coloratũ in lumine candele nõ videret̃: in quo tñ videret̃ fortius coloratũ: debile vero in maiori lumine videret̃. Aut põt poni defectus hic: nõ ex parte luminis iquantũ reqritur ad actionẽ obiectũ: sed iquantũ reqritur ad actionẽ siue ad itellectionẽ itellect⁹ pol'is: vt: vꝫ species singularis ifiat ppl'i. Sed i^c nõ ꝑcipit ꝓpter defectũ sui luminis: quẽadmodũ species decime millesime partis milij ifit oculo: sed obiectũ nõ ꝑcipit̃ ꝑꝑ defectũ lumis in potentia: ⁊ sic posset poni ꝙ semꝑ fit eadem spẽs singularis nature: sꝫ oñdit huic itellectui naturã nõ singularitatẽ ꝑꝑ defectum v̄tutis cognoscitiue que põt dici lumen itellect⁹ vno mõ. ¶ Cõtra: sicut in parte milij cõfusum ꝑcognoscit̃: ⁊ pars nõ distinguit̃: quare hoc totũ nõ itelligit̃ ꝑmo scꝫ nã singularis: sed separatim nã. ¶ Respõdeo vbi cõfusio totius eẽntialis vel integralis nõ ꝯiũgit̃ distinctiõi opposite cõfusioni toti⁹ vl'is ibi cõfusũ ꝑus itelligitur si^t a remotis albũ visũ nõ cognoscit̃ albuꝫ sed coloratũ: qꝛ v̄tus nõ cõcipit nisi confusum ꝯfusione vl'i nõ eẽntiali: qꝛ illud ẽ distinctũ. oĩs igit̃ simplex apprehẽsio ꝑmo est cõfusi vl'is: sicut in sensu: ita i itellectu: licꝫ distinctiua: q̃dã ꝑus sit cõfusi eẽntialis ¶ Cõtra: igit̃ visus ꝑus apprehẽderet q̃litatem q̃ꝫ colorẽ: vel ens q̃ꝫ colorẽ. ¶ Rño nulla potẽtia excedit ob̃m suũ ꝑmum nec igit̃ visus coloratũ: sꝫ si visus haberet ens pro ob̃o ꝑus apprehẽderet ens q̃ꝫ q̃litatẽ illã: ⁊ illã q̃ꝫ colorẽ. ¶ Qd aũt ait loquens ad instantiã de puero: nũqd ꝓpriã vocem nouit: si inquãtũ hoc itelligo: igit̃ distincte a non hoc. Qd addit: quõ vl'e intelligit̃: vt qd necessarius est itellect⁹ agẽs: intellect⁹ eni pol'is põt de se hoc cõcipere alio nõ cõcepto. imo hoc est ex defectu suo: si ꝓpter itellectionẽ singularis ẽ necessari⁹: illa seqtur itellectionẽ vniuersalis: ita ꝙ spẽs prius est ipossibili. ¶ Si dicas nullã speciez itelligibilẽ gigni sine eo. ¶ Item si vniuersale abstrahit̃ a singulari itellecto: aut idẽ a diuersis: ⁊ tũc crescit notitia vl'is in infinitum inte^vc: aut a primo tñ: ⁊ quare nõ similiter a scdo: cuꝫ in illo sil'r includat̃: aut aliud a diuersis: ⁊ tunc multa vniuersalia idem vl'e. ¶ Item quid iste dicet itellectuꝫ differre a sensu qui quodam modo est vniuersalis: lꝫ ꝑmo singularis. Si ideo qꝛ ꝓprius sensus est rei: vt existentis a quo abstrahit inte⁹: ita ⁊ fanta^a si qꝛ sensus est cõiunctoꝝ cum sensibili ꝓprio: nõ est etiaꝫ h̃ nisi sensibilium cõmuniuꝫ: ita ⁊ fantasia si tandẽ itellectus solus separat sensibilia ꝓpria a quãtitate: sed ipsã quãtitatẽ quodãmodo aliter separat q̃ꝫ fan^a: qꝛ solã substãtiam cõsiderat sine quantitate qñqꝫ: stat itaqꝫ tertia ꝓpositio ex cui⁹ declaratione patent multa que lector attendat.

Cuilibet vl'i correspõdet i re aliquis gradus ẽtitat̃ i quo cõueniũt contenta sub ipo vl'i 4

¶ Qd ex 2^a. ⁊ 3ª fiet mãifestũ: si. n. nll'm vl'e dcm̃ i qd d̃ singl'ari extra cãtur ꝑ itell'õnez vt ex illis seqt̃: sibi corrñdet aliqd in re: qꝛ oẽ itell'ibile: vel ẽ i re vl'cãtur ꝑ itell'onez: nec itelligit̃ h̃ corrñdere tñ: sic fũdamẽtũ qꝛ sic 2^is itẽtiõib⁹ aliqd corrñdet. Al'r. n. nõ magis diceret̃ hõ vl'e q̃ꝫ sortes: sꝫ sumit̃ h̃ corrñdere sic̃ suppositũ idem real'r illi vl'i: ita ꝙ vl'ia nõ sũt fictiões itell's: tũc. n. nũq̃ꝫ in qd ꝑdicarent̃ de re extra: nec ad diffinitionẽ ꝑtinẽt: nec meta^ca differret a logica imo oĩs scia eẽt logica: qꝛ de vl'i: itaqꝫ sꝫ ordinẽ vl'iuꝫ ẽ ordo g̃duũ entitatis in ididuo.

In eo qd qd est ꝑdicantia in infinitũ ire ipossibile ẽ. 5

¶ Qꝛ ẽ: qm̃ tc nihil erit notũ: qꝛ ifinita n̄ ẽ ꝑtrãsire: nec sil'intellectu finito apꝑhendẽ

non aũt pfecte cognoscit aliqd ex 4ª ppositione resolutoria cognitõe nisi ota pdicata in qd cognoscant: lz confuse cognosci possit illis pdicatis non cognitis nisi cõfuse: vt in illo qd posset fieri dato p impossq essent infinita: qz alias nullo mõ difficultatis actus circa speciem plura gña hñtẽ ¶Item pbat ꝟ 5ª. qñ infinitu gradus entitatis essent in spẽ spãlissima: ex quarta.

6. **Aut in** vno vniuersalissimo pdicato ĩ qd statur: aut ĩ mltis ¶Rõnabilius vr oẽm mulitudinem ad vnũ reduci in qcunqz ordine. Qz si plura pma dent nullũ erit vniuersalissimũ: qz õ gbuscunqz illoz dubitando stat certitudo de conceptu cõmunioz.

7. **Plura** pma eẽ: quoz qõlz sit vltimũ simplr impossibile est. ¶Qõ est qñ resoluendo sp uitur ad conceptum simpliciorem: igit primus simplicissimus: z sicut in quocũqz ordine eodẽ impossibile est duo inuenire pma: igit magis in supmo: cui multitudo magis repugnat igitur solute sunt due pme questiones.

ADDZ. **Quod qualitas** sit poz vniuersalr qz̃itate. pbat multiplicter. Quia consequit oẽm substãtiã creatã: qz̃itas tãtum corpoream. Consequit subam rõne forme. qualitas aũt rõne mãe. ¶Item qualitas ẽ pncipiũ agendi: qz̃itas non: qualitas est qua agens alterat. Alteratio aũt pcedit augmẽtum: impossibile est quãtitatez induci nisi per actionem qualitatis: non econuerso. ¶Item qualitates attribuunt deo vt pfectiões simplr: nõ sic qz̃itates. qualitas hẽt multas species. vz spũalium z corporaliũ vt lux zc. qbus entia attingũt suos fines: et homo beatitudinem p grãm z caritatẽ attingit zc. Quãtitas cõtinua tantũ tres species z ipsa nullũ ens suũ finem attingit cõsequitur omnem speciem. secũdũ suã actualitatem. nõ aũt quãtitas secũdũ ipsaz est ordo vniuersi: z locus nãlis z motus z ges secũdum ipsas vt ota distinguũtur pc anime quãto etiã est ens pfectius: tãto hz ipsã pfectiozem non qz̃itatem: angelus nec hõ tãtum quãtã terra. hic argutũ est pp cõitatez: pp actualitatẽ: pp pfectionẽ simplr: pp gñationẽ. ¶Ad. 2. 2ºnez 2 firmat. 2. z. 3. per ꝟ qz ordo accidẽtium imediate vel mediate posit subam ẽ sm eoz pfectiões. ¶Itez argui põt pro z ptra: cõparando 4ãm spẽm qualitatis ad qz̃itatẽ. ¶Itẽ arist. ẽ certioz scia nãli: abstrahit aũt a qualitate. ¶Item quãtitas ẽ imediatioz substãtie sm Arist. ¶Rño substãtia z est subm accidẽtiũ: z est perfectius eis: quia cã efficiens quo ad pmum est in potentia: quo ad 2m actu. sm pmum quantitas est imediatioz: z sm secundum qualitas.

Quid potest eẽ subm accidẽtium: in subo regitur ipfectio: qz potẽtialitas ĩ nõ deº. Et pfectio qz sit ens actu cõpositũ. ĩ nõ forma substãtialis nec accñalis: nec mã: nec angelus si simplex: hec quatuoz mẽbra videtur dubia: z multipliciter iprobantur: de mã eni videt qz possit eẽ subm: qz in potẽtia g zc. de forma substãtiali itellectiua. ¶Rño qz separabilis. ¶Cõtra de sensitiua respectu speciei sensibilis: vel actionis sentiẽdi. sm Augustinũ. aia aũt facit in se: z sicut calor separat hz opationẽ. sic magis vr de sensitiua. illa manet. igitur zc. ¶De accidẽte arguit: finitũ z infinitũ qz̃itati 2 gruit. pmo phyc. diuisibilitas. 3. phyc. ¶Itẽ Auic. 2. metaphy. c. 1. plane explificat mor volor z tardus zc. pbat: illud ẽ pprium subm cui p se iest passio: z de quo p se demõstrat: z nõ de quo p accñs: rectũ z curuũ per se. de cõtinuo per accñs de omni alio. ¶Itẽ superficies albedinis i sacramẽto: qz mutatio nãlis circa illas qualitates. igit subm naturale. ¶Item scia in intellectu: caritas in voluntate. Idez est de angelis: tñ nũc omitto. ¶Rño. argumentũ illud. s. pmũ soluitur Ad aº: iperfectio regrit in subiecto: qz potentialitas z pfectio' saltẽ maioz qz̃ fit illa accidentis. silr qcunqz natura creata cuz non sit actus purus ẽ impfecta. z vna iperfectioz alia vsqz ad vltimã: si est vltima. igit qlibz citra potest eẽ subm accidentis. ¶Rño. qdam nãe sunt iperfecte puatiue dupliciter: vel perfectiõe eiusdẽ nãe: sicut albedo remissa vel alteri nãe vt suba respectu qz̃itatis qdam negatiue similiter dupliciter: primo

T.d.15. T.d.15. T.d.15. 10.tri. 5.ẽ.

modo vt forme omni itensione ꝛ remissio ne carentes: vt numer⁹ ꝛ figura: ꝛ forte q̄dam forme substātiales: scdo mō vt vltimū accidēs: illud enī si est aliqd ē iperfecti⁹ q̄libet ꝑcedenti nō ꝑuatiue: qꝛ tūc nō eēt vltimū: sed negatiue: igit ad argumētū rediturus: ad maiorē reqrit iperfectio ꝑuatiua scdo mō: ꝛ sic minor nō ꝑbatur: imo ꝑm illam ꝑbationē: si valet ꝑcederet in infinitū qꝛ nullū accidēs oino est actus pur⁹. ¶ Cōtra: ꝑuatio ē carentia possibilis gñatione inesse: talis est h: qꝛ nō est cōtradictio ꝙ in sit. ¶ Item aut est ita ꝑfectū formaliter intrinsece ꝙ nō pōt ꝑfectius eē itrinsece: nec extrinsece: vñ ponat itensū in sūmo nature sue: ꝛ tūc erit ꝑfecti⁹ in suo gradu naturaliter: q̄ꝫ hō in suo: aut nō: ꝛ habet propositum. ¶ Item quare qdditas nō recipit accidentia cū sit in potētia: qꝛ iperfecta ꝑuatiue: ꝛ quare hec ē ipossibilis: hūanitas est alba: ꝑbatur ꝙ nō: qꝛ in xp̄o verbū nulluꝫ accidēs recipit: igit natura humana: sed h fuit subm accidētiū: seqtur ꝙ si hec humanitas: ḡ humanitas. ¶ Itē nūqd forma in quantū forma ē rō recipiēdi accidēs: vt de subo ꝛ ꝓpria passiōe. ¶ Rño. illa natura q̄ est forma ē rō imediata recipiendi nō in quantum forma: quia sic cōparatur ad materiam: nec inquantum actus in se: qꝛ tunc deus: sed qꝛ actus iste ꝛ ibi includit limitatio hic quam sequitur potentialitas: sic intellige. 18. de forma.

Conceptum dico ꝙ actum intelligendi terminat.

¶ Hic obm dr̄ vel itelligibile vel itellectū vel itensio. ꝑmū cōissimū ē: qꝛ ad oēs potētias. 2m cōe ad om itellect⁹ i potentia vel i actu. 3m ꝓpriū. 4° vtunt arabes: vt Auic. ꝛ Auerrois. sicut at itentio equiuoce dicitur de obiecto ꝛ de actu: ita ꝛ concept⁹: hic autem sumitur pro obiecto.

Primo concipi dicitur ꝙ itellectui adequatur.

¶ Adequatio itelligitur sic: ꝙ sit totum obiectum non pars obiecti.

Per se ꝯcipit qcqd i ꝑmo ꝯcepto eēntialiter icluditur.

¶ Sicut genus per se ꝯcipitur quādo species ꝑmo concipitur: sic in alijs.

Omne illud: ꝛ solū illō ꝑfecte concipitur cui⁹ nihil latet. 4.

¶ Qd. s. in ipso eēntialiter includitur. h intelligit ꝑfecte nō actus inquātū elicit a potentia: sed inquātū cōparatur ad obiectuꝫ ita. s. ꝙ nihil intrinsecum obiecto sit ignoratum quocunqꝫ modo cognoscatur.

Cōcept⁹ simplr simplex ē q nō ē resolubilis in conceptus. 5.

Conceptus simplex nō simpliciter qui per se est vn⁹ tamē resolubilis in conceptus. 6.

¶ Illoꝝ aūt in q̄s resoluit: alter determinabilis alter determinās. ꝑm⁹ aūt potētialis: alter actualis: aliter nō eēt aliqs vn⁹ cōcept⁹ ex eis: ꝑm⁹ qdē dr̄ in qd: scds i q̄le de ꝯceptu 3°. cui tñ vterqꝫ ē eēntialis: ḡ eēntiale in plus se habet q̄ꝫ dcm̄ in quid.

Aliqd ꝑmo ꝛ ꝑfcē concipi. petines. i.

Cōcept⁹ aliquos eē distitos 2.

Cōceptū resolutio statū hꝫ 9°. ꝑnlis.

¶ Ex ꝑma petitiōe in hoc ꝙ dicit ꝑmo: et ex diffōne 3a. hac adiūcta illis: potētia finita nō sil' ꝑ se ꝑmo ꝯcipit ifinita. ¶ Et alr ex ꝑma petitiōe in hoc ꝙ dicit ꝑfecte: ꝛ ex q̄rta diffōne: ꝛ hac adiūcta ifinita ꝑmo concipere itellectui finito est ipossibile: siue sil': qꝛ tūc infiniti actus sil' eiusdē potētie finite siue successiue: qꝛ ifinita nō ē ꝑtrāsire. scdo metaphyce. Ari. ¶ Itē. 8°. metaphy. Arist. Diffinitio resoluit i idiuisibilia. ꝛ. 2°. metaphy. nō ē possibile scire ꝑus q̄ꝫ ad idiuisibilia dueniat. veꝝ ē ꝑfecte añ resolutiōeꝫ 1. T.c.13. T.c.10. T.c.11.

Nullum cōceptū vnū i qd de ceteris omnibus predicat. 2.

¶ Tum qꝛ tūc nullus alius simplr simplex ꝛ ita in eodē icluderent cōcept⁹ ifiniti vel ideꝫ ifinities: qcūqꝫ. n. alius icluderet illū vnū: ꝛ aliquē aliū: ꝛ ille alius illū vnum: ꝛ aliquē aliū: ꝛ sic in infinitū. Tum qꝛ nulli duo ꝯcept⁹ eēnt ꝑmo diuersi: qꝛ in vno cōceptu cōueniētes: ac ꝑ hoc nulli distincti.

¶ Cõtra secũdã petitionẽ. ois enĩ distinctio reducit ad distinguẽtia pmo diuersa: p qd eniz essent distincti: nõ per id in quo cõueniunt igit̃ alijs: z redit infinitas q̃ in pma p̃batiõe. Tum tertio: qz in oi ꝯceptu alio eẽt nugatio: qz illõ qõ cõe ponit: frequẽter cõciperet: semel nãq; vt ps vna ꝯcept⁹ illius z vtez vt iclusũ i alia pte: z vtez i parte illi⁹ partis in infinitũ: z sic nugatio sequeretur

5. **Cõceptum stabit resolutio ad aliquos primos.**

¶ Ex p⁹ z 2ª ꝯclone: ita qꝫ qlz ꝯcept⁹ per se vn⁹: aut est talis q illoz: aut p se icludet aliquẽ illoz: ad quot: iquirãt respicientes: per qd etiã eẽnt distincti: nõ p illud i quo cõueniũt. igit̃ p alia: z illa gb⁹ distincta: nõ illis quibus conueniunt igitur alijs: z redit infinitas que in prima probatione.

4. **Determinãs z õtermiabile nullũ ꝯceptũ p se vnũ icludũt nec vnũ eorum conceptũ per se alterius includit.**

¶ Hec si itelligat vlis negatiua: pbat: vt sẽpe cũda z 3ª pbõne. Si ãt pticulari negatiua pbat: vt secũda q̃cunq; pbatiõe: nõ enĩ ibi sequũtur icõuenientia: quia o⁹ alteri⁹ partis hui⁹ cõclusionis ibi supponitur.

Coz⁹. **Cõceptui gñis z õrie nihil cõmune: nec vnus includit aliũ.**

¶ Similiter de materia z forma.

Coz⁹. **Õria supior q̃ includit i gñe nõ includit i õria inferiori.**

¶ Alias: nugatio i diffõne z pcessus i infinituz i differẽtijs: qz differrẽt õntijs. Cuz sit hucusq; cert⁹ pcessus. ¶ Rñdet pter⁹ qõ determinãs cõceptũ cõem ẽ aliqõ cõcretuz de cui⁹ cõcreti intellectu nõ ẽ determinabile: est ñ determinabile de intellectu abstracti ipsi⁹ determinãtis: pbãt igit̃ pcedentia qz nullus vn⁹ cõcept⁹ est cõis ad oẽm aliũ quẽcũq; intellectũ: qz nõ in ꝯcreto: ẽ tñ cõis additatiue ad oẽm intellectum i abstracto. ¶ Cõtra: abstractũ z ꝯcretũ eundẽ ꝯceptũ p se ipẽ tãt: aut saltẽ ipossibile est ꝯceptuz cõcreti cẽ simpliciorẽ q̃ cõceptũ abstracti siue aliqd includi p se in cõceptu abstracti qõ nõ includit in cõceptu cõcreti: igit̃ magis sequit̃ nõ diuersitas pmo z iõ nõ distinctio magis infinitas de concreto contrahẽte q̃ de abstracto.

Creato z increato null⁹ idẽ concept⁹ per se cõis erit. 5.

Cõceptũ dico obm actu itellectũ prout. s. ẽ in itellectu: non vt forma: sed vt actu cognitũ. 6.

¶ Dic ãt cẽ i nõ ẽ nisi hñre relationẽ actualẽ ad intellectum: siue intellectum ad ipsum: siue vtrunq; ad vtrunq;.

Omnis cõcept⁹ p se vnus: aut ẽ oino simplex: cui⁹ scilicet aut nihil concipit aut tot⁹ aut non est omnino simplex. 7.

¶ Tñ incõplexus dicat resolubilis: qz plures ꝯcept⁹ eẽntialr includit: quoz alter sine toto ꝯcipi põt z nõ p se vno: q dr aggregat⁹: vt hõ alb⁹: z de 4° q dr cõplex⁹: z de 5° q dr discursiuus: inferius quere.

Omnis concept⁹ ad quẽcũ q̃ nõ omnino eũdẽ comparatus aut ẽ pmo diuersus ab illo si cũ illo i nullo ꝯceptu ꝯueniat 8.

¶ Aut differẽs si in aliq cõueniat z in aliq dr: aut ordinat⁹: puta si vn⁹ totum alium includat: z nõ ecõuerso: dicatur alter includens: alter iclusus: solus resolubilis differens ẽ: z includẽs: pmo diuersus z iclusus potest eẽ tam simplex q̃ resolubilis.

Primo concipi dicitur q i 10. Pr⁹ diffi.
telligi adequatur.

Per se nõ primo: quicquid 2.
in primo intellectu includit.

Perfecte cognoscit ex pte 3.
obiecti quãdo nihil obi latet.

Simplex itaq; si concipi- p⁹ cor.
tur perfecte concipitur.

Resolubile cõtigit ipfcẽ ꝯcipi 2⁹.

Cõcept⁹ aliquos eẽ ffolubiles Cõcept⁹ aliquos eẽ nõ icluſos

CUi ꝯcept⁹ oiuz ſingulariũ ꝛ ſolos: oẽs g dem alij i his icludũt: ꝛ ab his abſtrahũt.

Cõfuſa a nob ꝯcipi p⁹ diſticte Diſticte ꝯcipit: qõ fm hoc ꝯcipit fm, qõ ab alijs diſtinguit Cõfuſe ꝯcipit qõ idiſticte.

CNõ gẽ⁹ oẽ qõ ñ p⁹ ꝯfuſe: qz gen⁹ ita pfcẽ ꝯcipit i ꝯceptu diffõnis: ſic̃ p ſe: tñ tũc non p⁹ ꝯcipit: ſz diffõ p̃mo. CCõtra: quõ ergo duplex cõfuſio ſecũdũ duplex totum vniuerſale ꝛ eẽntiale: vel integrale.

Vniuerſale vl cõe dico cui nõ repugnat dici de multis.

Singulare cui repugnat.

Omne p ſe vnũ ꝛ ñ ſimplex primo eſt ex actu ꝛ potẽtia: ſiue ex materia ꝛ forma.

CHec vtiqz cõis ai ꝯcepto qõ inuit pypathetico⁹ pnceps: ſz hoc ingt mã: illud vero forma: ꝛ ſ gdẽ actu: illõ vo potẽtia: non adhuc dubitatio videbit eẽ: qõ qrit: ſz hoc eſt qõ gd erat eẽ vtiqz: qñ dicat: in ſubo includi pdicatũ per hãc ꝓpoſitionẽ eẽ per ſe notã: dico aũt p⁹ ex illis eẽ: qm̃ ſi ex pluribus p ſe: ſz nõ p⁹ qõlz illoz: vel erit aliqd ipſius potẽtialis vel actualis: de potẽtiali p̃z per ea que dicunt elementa: vt a. b.

Vniuſcuiuſqz cõpoſiti ẽ aliqs ꝓpi⁹ actus vnic⁹ ꝛ ſimplex

CQd ito nãqz ẽ vnitas ꝯpoſiti i ſe: ꝛ diſtinctio ab illo. Act⁹. n. diſtinguit. igit ẽ ꝓpius: ſz vnic⁹: qz qõlz cõpoſiti reſpcũ eⁱ⁹ ẽ potẽtiale: ꝛ ita nõ ẽ act⁹ hui⁹ cõpoſiti: ſz reſpectu alteri⁹ i cõpoſito poſſit dici act⁹: ꝓpter idẽ ſimplex: alias aliqd eius erit vltim⁹ actus.

Conceptuũ reſolutio ſtatũ hz

CAlias nihil p̃fecte cognoſcibile: ex diffinitõe. 4. ꝛ. 5. qz nec glibet eⁱ⁹: non eni vno actu infinita cõcipient a nobis: nec infinita qs nõ erit ptrãſire. CCõtra. iconueniens ẽ q nõ ſolũ a nobis, ſed ex ſe nõ ſit cognoſcibile. CRñõ: vno actu infinita cõfuſe.

Omnis concept⁹ reſolubilis primo reſoluitur in determinabilẽ ꝛ determinantem. 2.

CQz i pol⁹ m⁹ ꝛ actualẽ: ſeu mãlẽ ꝛ formalẽ ex ꝯceptõe itaqz determinabil dicat quidditatiuus determinans qualitatiu⁹: itaqz eẽ tialis excedit qdditatiuum.

Det mia⁹ ꝛ determians nihil idẽ eẽntialr icl̃dũt: nec vnũ alteꝝ. 3

CAc p ſum p⁹ diuerſa: alias nngatio in omni cõceptu reſolubili ꝛ ꝓceſſus in infinitũ: qz illud cõe in vtroqz determinabil ꝛ ipſum ꝛ determinans aliqd icludunt: qz iterum determinabitur in infinitum.

Cuiuſlibet reſolubilis eſt aliquod vltimum determinans. 4

CEx p⁹ vnicũ: ex ꝯclone d actu ſimplex qz vltimũ: ꝛ ſ dicat ꝓpriz determinãs: qz qcqd aliũ ẽ i ꝯceptu illo re⁹ eⁱ⁹ ẽ determinabile: ſz re⁹ ꝓpria ſit aliq mõ determinãs: ſz nõ totalis ꝯcept⁹: itaqz qt ꝯcepi⁹ reſolubiles: tot ꝓpi determinates. p⁹ diuerſi a determinabilib⁹ exz⁸. ꝛ iter ſe ex iſta: itaqz nulls ꝯcept⁹ cõſtoib⁹: tã ex. z. qz ex iſta: ſz ſtat reſolo cutuliz i qlitatiuũ irreſolubilẽ: nugatio nãqz ſeqt ꝛ infinitas: nlliqz aliũ eẽ ꝯceptũ ſimplicẽ ac iõ nlls duos p⁹ diuerſos: qre nlls drntes. Lozm.

Non ſtati reſoluit qcũqz ꝯcept⁹ in qdditatiuũ irreſolubilẽ 5.

CQz duo ꝯcept⁹ tũc eẽnt p⁹ diuerſi: nõ. n. ꝓuenirẽt i qlitatis vltimis ex cozre⁹ 4ⁱ⁹: ꝛ ſi nõ i aliq qdditatiuo: tũc i nullo. CEt tũc ſimplr ſimplices tm̃ eẽnt i nũero duplo reſpectu ffolubilũ. qlitatiui qdẽ ꝓpriꝝ eq̃les ſũt nũero reſolutis ſ. qdditatiui excedũt.

Quidditatiui ꝯcept⁹ reſolutis ſũt cõmuniozes: ſed in reſolutione poſteriozes p̃rioribus ſunt communiozes. 6.

CQuidditatiui dixi. qualitatiu⁹. n. ꝓpius conuertitur cũ reſoluto. ex cozre⁹. qre. ſ probatur ex diffinitione communis: quia potentiali non repugnat ex ſe actus

7. alius ab isto: quo determinatur.

Quiditatiue resoluẽdo ad vnũ ꝓmũ ꝯceptũ status erit.

¶Est aũt iste cõcept⁹ cõmunissim⁹ ex 6ª: z est entis: cũ certitudine nãq; de isto põt; sta re dubitatio de quocũq; cõceptu alio qdditatiuo: nõ aũt; certitudo eiusdẽ z dubitatio de eodẽ cõceptu. ¶Jtẽ vn⁹ cõcept⁹ quo ẽs cõissime negat. ¶Jtẽ si ꝓfusa ꝑus; nota ali qd simpliciter ꝓmo ipzimet itellectui: gõ bene asserit Aluic. eẽ ens: nõ. n. plura cõfu sissima eque ꝓmo occurrũt: neq; illoz ali quod si respectu alioz nõ ẽ ꝓfusuz. ¶Jtez vnã o^m primũ itellect⁹: z ꝓmi habit⁹ scien tifici. ¶Jtẽ cõparanf qcũq; duo alij qdditatiui ꝑm pfect⁹ z iperfect⁹ i entitate. ¶Jtẽ cõnumerãtur duo entia: q; quodlibet ens ad qõlibet ens nõ idẽ est diuersũ: g illa sũt
8. duo entia. cõparata aũt z cõnumerata i ali quo vniuocantur.

Tantũ est vn⁹ cõcept⁹ quiditatiuus cõmunissimus.

¶Quia si duo vterq; in quolibz alio iclu derẽt: aut igit alter i altero: z tũc alter nõ cõmunissim⁹: ex 6ª. aut neuter in alio: z tũc vn⁹ determinabilis: alter determinans ex 2ª: z ita tantum alter qdditatiuus.

9. ## Sub ꝓmo qditatiuo imediate ꝯtinẽt aliq ꝯcept⁹ qditatiui

¶Quia si oẽs imediate: ifinitiui cõcept⁹: cõ tra ꝓmã: si tm̃ vn⁹ imediate: prim⁹ nõ illo cõioz: cõtra sextã. Quot igit sũt: tm̃ decem famose ponunf: q ió imediatt ꝓmo: q; i q̃ libet alio qdditatiuo cõceptu aliqs istoz; icludit: z nullus istoz in alio: nec alt⁹ qd ditatiuus i eoz aliq̃ nisi ꝑus ꝑ gñalissima gña seu ꝓma gña dñr. ¶Cõtra. cur nõ pri us cõcept⁹ gen⁹ ꝓmũ ſ in qd ꝑdicat: z per dñas determinat ille ad istas decẽ? ¶Rñ
3º. meta. detur: q; est de itellectu dñe qõ gñt nõ ꝑ.
T. c. 10. hoc arguẽdo dixit Alz. cũ sit ipossibile eũ dem ꝯceptũ in gñe z dña icludi ex tertia: nec vnũ i alio, itaq; si ens ẽ de itellectu dif ferẽtie ipsũ determinãtis equocũ eẽt: z ali us cõcept⁹: nihil aũt prohibet cõcept⁹ gñis z dñe equoce eodẽ nomine imponi.

Est aliqs ꝯcept⁹ q̃litatiu⁹ de nominãs quẽlz qdditatiuũ.

¶Denoians in q̃ ad dñaz q̃litatiui deimi nãt: q; determinãs p se icludit: denoians; nõ hoc ꝑbat: q; denoians ꝓmo denominat p se qõlibet iferi⁹: altq̃ ꝓmo denoiant ens; vt vnũ vez bonũ: itaq; quẽlibet quidditatiuum per se denominabũt: lz hi dicantur denominatiui cõmunissimi.

Nullus concept⁹ denomi tiuus cõmunissim⁹ ꝓmũ quid ditatiuũ per se includit.

¶Nec igit aliquẽ iferiorẽ: z ita i nllo gñe 10. ꝑdicamẽtoz: igit trãscẽdẽtia q̃litatiua: hoc ꝑbatur: q; nugatio ens vnũ. ¶Jtem quia nõ cõuertũtur ꝑdicationes p se. ẽ per se predicãtur de ente: non itaq; ecõuerso: i diffinitione, etiaz passionis subm cadit vt additum: non itaq; vt inclusum. ¶Jtẽ qõ libet istoz seipsum denominaret.

On potest probari deum esse viuum.

14. ꝓ n 1. Tractatu ꝓpõnm̃ creditaꝫ

n ¶Tum q: ordo ẽ nõ ꝯcludit: sol nõ viuit: bos viuit: tum q; hic nõ ẽ dña aliqua entis: nec cõmunis oĩb⁹ entib⁹: vel ei⁹ op positũ: sed tm̃ sũt dñe corporis corruptibi lis. Tum q; primũ hz pfectionẽ nobiliorẽ vita: sicut z sol habet: nõ tamen viuit.

Non potest probari deum esse sapientem vel itelligẽtem

21 Loz^m. ¶Tum ex prima: tum ꝑbatur: vt illa: z p cõsequẽs nec prescientẽ nec ꝑdestinantez: nec parte: siue per ydeas: siue quocũq; mõ itellectual'r aliqd producentem.

Nõ põt ꝑbari deũ eẽ volẽtẽ.

Loz^m. dupler. ¶Tum ex vtraq; premissa: tum ꝑbat: vt ille: z per cõsequẽs: nec amantẽ: nec iustuz nec misericordem: z p ꝓñs: nec iudicẽ me ritorum vel demeritorum.

Nõ põt ꝑbari deũ hñe aliquã opationẽ manentẽ in se.

Loz^m. ¶Ex duab⁹ primis: p ꝓñs nec aliq̃ opatio ne btm̃: sed beatitudo eius equoca nostre

pōt eē i suo eē q d ē sibi meli⁹ q̄z nr̄uz opari nobis. Ordo nō ꝓbat cōtrariū: pz de sole.

5 Concessis quatuor cōclusionibus ꝓximis: lz non ꝓbatis: nō potest ꝓbari deū aliquod aliud a se ītelligere vel velle.

¶ Quia ad pfectione ⁊ ꝓoritatem act⁹ sufficit pfectio ⁊ ꝓoritas o^ti. per ꝯñs sequitur corre^m: 21^e. ⁊ correlarium. 22. ⁊ illud corre^m 9^e. phi multa scripserunt ⁊c̄.

6 Non pōt ꝓbari deū actu ītelligēdi ⁊ volēdi ꝓducere aliqd ītra: qd̄ sit ꝑ se t̄min⁹ istoꝝ.

¶ Quia isti videntur vltimi act⁹ nō requirētes terminos productos: sed tm̄ o^ta: agēs aūt hic est omuium ex p̄cedēti.

7 Productio extrīseca ēt volitiua ex pte sui nō necīo p̄supp̄oīt ītrīsecā si ꝓducat ñ p̄t ꝓbari ꝓductū eē equale in natura

¶ Sicut nec v̄bū meu ē eq̄le nāe aīe: nec vl̄iter termin⁹ ītellectiōis nature ītelligēti

8 Nō p̄t ꝓbari ꝓductio ꝑsōarū diuinarū in essentia diuina

¶ Ex proxima: cū talis ꝓductio fieret per intellectū ⁊ voluntatem secūduz ponētes qꝛ non videntur alij actus ad intra.

9 Nō p̄t ꝓbari eēntiā dīnā eādē numero cōicabilē multis.

¶ Tum ex ordine: superiora nō sunt magis cōmunicabilia. Tum ex premissa: qa per productiones tales cōicaretur.

10 Non potest probari circūincessio personarum.

¶ Ex proxima cum illa sit ꝓpter vnitatez essentie cum distinctione.

Essentia diuina si cōicaret̄.

11 Non potest probari q̄ tantū duobus modis communicet̄.

¶ Tum quia ex. 8°. physicoꝝ. cōmēto. 46. Tum quia potētie magis videtur producere q̄z sapiētie vel voluntatis: sicut in aliis po^a exequit̄ qd̄ volūtas iperat: tū qꝛ alij modi p̄ncipiādi per modū nature arti ⁊c̄.

12 Non pōt probari essentiaz cōmunicari a tribus tantū.

¶ Tum ex premissa: tum qꝛ nō potest probari aliquē triū ꝓducere: cū quilibet habz principium productiuum essentiaz ⁊ actū ītelligēdi ⁊ volendi eque pfectum.

13 Non potest ꝓbari tantū trinitas personaꝝ in diuinis.

¶ Ex premissa.

14. Extra Non pōt ꝓbari q̄ inseparabiliter agant circa extrinseca.

¶ Require in tabula.

15 Nō potest ꝓbari si sint tm̄ tres q̄ tm̄ relatiue distinguāt̄.

¶ Tū quia si essent 3ª absoluta, adhuc illimitatio essentie esset ratio quare ipsa esset cōmunicabilis ab illis: sicut ⁊ a tribus relatiuis numero distinctis. Tum qꝛ ꝑius agit q̄z referatur. ⁊ per ꝯñs prius est.

16 Nō p̄t ꝓbari q̄ ꝑsone tm̄ distinguant̄ relatiōib⁹ oppositis

¶ Tum ex proxima: tum qꝛ quelibet rel'o si cōstituit: distinguit constitutū a quolibz alio. si nō cōstituit illa duarum que p̄ma ē in supposito in illo ꝓori distinguit.

17 Nō p̄t ꝓbari tertiā ꝑsonā ꝓcedere sil' a duabus ꝑsonis.

¶ Tum ex premissa: tum etiaz ex parte cōmunicantis omnia essentialia in altero ēt in ambobus. Tum ex parte communicati posteri⁹ natural'r cōicatione. Per ꝯñs nō sequit̄. ss. nō distīgui a filio. si nō ꝓcederet ab eo: nec etiā a patre: si ñ īmediate ab ipo Coꝝ^m.

18 Nō potest ꝓbari animā rationalē esse īmortalem.

¶ Per cōsequens non potest probari resurrectio nec vita eterna bonorum: nec pena malorum.

19 Non potest ꝓbari hominē

eē ordinatū ad aliquā beatitudinē in hac vita nō attigibilē.

¶Ex premissa.

20 ¶Non potest pbari hoiem sine pctō esse ipassibilem.

¶Ex premissa.

21 ¶Nō pt pbari ex his q̄ apparēt circa hoiez: hoiem peccasse

¶Ex premissa.

22 ¶Nō potest probari nos nasci cū peccato originali.

¶Tum ex pmissa. Tū pp difficultatē vitādi peccatū actuale: possent oēs apparētie saluari p illud: negādo peccatū originale.

23 ¶Nō pt pbari nullū pctm̄ eē remissibile sin̄ pēa alia a pctō.

¶Ille in quē peccatur principal'r ex misericordia pōt oīno remittere.

24 ¶Nō pt pbari pctm̄ tm̄ posse remitti p pūitiōez alteri⁹ a peccāte z nobilioris ipso peccāte

¶Tū ex pmissa. Tū qz vel pctm̄ erit irremissibile: vel peccāti obligabit' ad īpossibile. Tū qz gra pus nāl'r satisfactione ēt i xpo z ita sufficeret in quocūqz hoie vt videtur.

25 ¶Non pōt pbari deū oportē pati pp pctm̄ hois remittēdū

¶Ex vtraqz precedentium.

26 ¶Non potest probari deum oportere incarnari.

¶Ex premissa cum ꝫ q̄ non videtur aliq̄ causa incarnationis nisi redemptio.

27 ¶Non potest probari deum carnē sumpsisse de virgine.

¶Tū ex premissa. Tū qz siue nō oporteret cōtrahere originale ex. 21. siue oporteret adhuc mūdar⁹: postea potuit satisfacē sic dē q̄ btā vgo ptraxit: tū p⁹ea mūdata fuit.

28 ¶Non potest probari excellentia aīe xp̄i: que ponitur.

¶Nec i scia omniū: nec in gra tāta quāta deus posset dare z capitī. z ab istāti concepcionis. z per quā semp eēt ipeccabilis. z q̄ fit cōpheēsor z viator. Tū ex relone vnionis nō segtur. Tū ex redēptiōe q̄ vt finis

¶Non pōt pbari deū īsepabil'r sibi naturā vnisse hūanā.

¶Tū ex pmissis. Tū qz expleto illo pp qō vniebat': ppter quid vltra vniretur?

¶Non pt probari necessariā esse īstitutionē aliquorum sacramētorum in ecclesia.

¶Quia solus deus p se pōt: z plus dedit btē vgini: sine istis q̄ alicui sancto cū istis

¶Nō pt pbari nēcitas baptismi

¶Tū ex premissa. Tū ex. 21. nec ꝓfirma⁹. Tum ex premissa. Tum multi martires ñ confirmati: non extreme vnctionis. Tum ex pmissa: tū martyres nō vncti sunt.

¶Non pōt probari necessitas cōfessiōis homini faciēde.

Tū ex pmissa: tū qz i lege vet ñ fuit: i nouo accipit' ex dcō Ja. vbi segt. orate p iuicē z̄. De 2° ñ ē sacrm̄ necarīū īstitutū ad salutē. ca. 5.

¶Non pōt probari corpus xp̄i verū esse in altari.

¶Idē apparet añ ꝓsecrationē z post bōi vel mali sacerdotis nihil agentis: igit nec animā nec quātitatē: pōt. n. sentētia xp̄i saluari de corpe z suba tm̄. vnde igit nec totā psonā xp̄i p̄m deitatem z corpus. Corp⁹.

¶Nō pt probari nēcitas ordis

¶Tū ex q̄uor pmissis: tū nō ppter dispēsationē sacramētorū non magis aliorū q̄ baptismi: qui est maxime necessarius.

¶Nō pt probari nēcitas ꝓiugij

¶Si fornicatio non est peccatum modo nec q̄ fit sacramentum non magis q̄ corruptio corporalis sicut illud ad speciem: sic hoc ad individuum.

In essential'r ordinatis est dare primum q̄ sit vnicum z cuius illi coordinationi. 15. 8ni pcti 1

In omni genere cause est ordo essentialis.

¶ Iste due ꝓpositiones petātur: quarum ꝑma 3ª partes cōtinet. secūda est simplex. vtraq; licet sit probabilis: tamē difficile esset vel forte nobis īpossibile eā simplicit necessaria ratione: ⁊ mere naturali ꝓbare.

In genere cause efficientis est dare vnicū primum efficiens: qđ nunc est ī rer̄ natura.

¶ Huiꝰ ꝓpōnis ꝑª ꝑs pz ex scđa petitiōe: ⁊ duabus partibꝰ ꝑᵉ. scđa ꝑs ex 3ª ꝑte illiꝰ petitiōis ꝑme: illud autē primū dicatur deꝰ.

Omne efficiens perfectius effectu: vel eque perfectum.

¶ Quia nihil agit vltra q̄ est actiuum.

Deus est ꝑfectiꝰ oī effectu.

¶ Ex secūda cōclusione ⁊ scđa parte ꝑme petitionis. Et ita perfectissimū omniū entium ⁊ summū in oī differētia entis q̄ simplr īportat ꝑfectionē: cuiusmodi sunt ver̄ bonū necessariū ⁊c̄. qr quodlibz tale ē simpliciter ꝑfectio aliquo mō cōmunis: taz ꝑmo q̄ alijs. Hic pone terminuz cognoscibiliū de deo per rōnem naturalē necessariā. ⁊ hoc suppositis illis petitionibꝰ duabus: quomō ꝓbabit prima pars prime. s. primū plus in essentialiter ordinatis q̄ ī accidētaliter ordinatis: cū vtrobiq; causa secūda presupponat priorē causare: ⁊ vtrobiq; prius: igit primū: ⁊ tamē in accidētaliter ordinatis negant philosophi ꝑmum Auicen. Quomodo etiā probabit secūda pars. scilz vnicū. cū aliud possit poni in efficiētibꝰ vno modo productū ab isto ꝓductione vniuoca. Alio mō a nullo ꝓductū: cum duo talia sint magis bonū q̄ vnicum tale. ⁊ etiā causata possint eē equalia vt videtur. Quomō probabitur coeuum ꝑmo de aliquo eodē nūero si primū a. possit ad b. vniuocū sibi ꝓducere. tunc. n. lz a. nō sit coeuū. stabit tñ coordinatio propter b. ꝓductū vniuocū sibi: ⁊ sic pōt b. propter c. ⁊ deinceps quātūcūq; opz per aliud ⁊ aliđ numero. ¶ Et secūdo si primuz efficiens ꝑm totam suā spēm tm̄ requiratur ad fieri effectus. ⁊ nō ad esse siue cōseruationez quare tota specie illius ꝑmi destructa nō poterit manere coordinatio vniformiter se habēs: ⁊ in eē: ⁊ per ꝯñs ⁊ ī agere. Per rōnē naturalē nō potest ꝓbari. Et hoc pz ex ordine causarū: quoniā si sol iste posset facere aliū solē: ⁊ desineret esse: ⁊ ita staret ordo causarum per illum alium solē: sicut nūc stat per istū: vtrū autem cōtra rationē primi in specie sit fieri. posteriꝰ dicet. Et ñ pōt improbari ex ordie causarū: quia posito solē destrui: non minus ignis maneret in ꝓpria specie: ⁊ per ꝯsequēs haberet ꝓpriā rationē: vel si hoc non sit verū: quomō cōtrariū eius posset necessario ꝓbari? ¶ Secūda petitio nō videtur necessario ꝓbari: si enī multi effectus sunt ita īter se ordinati: vt nullus respectu alterius hēat rationem effectus: vt bos: asinus: quare oēs cause sunt ita ordinate ꝙ semꝑ vna ē causa alterius si īponat hoc nomē deꝰ alicui primo efficiēti eidē numero: sequit ex secūda ꝙ non posset ꝓbari deum eē nūc in rerum natura: qr illo non existente staret coordinatio per alium vniuocū sibi. Ex secunda sequitur plus ꝙ non posset probari nunc deum esse etiā si hoc nomen deus imponat alicui ꝑmo efficienti in specie: quia illo non manente siue non existente manet effectus in esse: ⁊ ita potēs operari cum deus nō probetur causa eē nisi in fieri: vñ sequit deū esse vl fuisse: sic ex domo concludit edificatorē esse vel fuisse. igitur hec que videntur non posse ꝓbari necessario ratione mere naturali per ordinez in conclusionibus exponantur: necnō ⁊ alia que probari non possunt: sed alia probari non posse sequit ex hoc ꝙ ista ꝓbari non possunt: quia alia sunt minus nota ⁊ accipiatur probari ratiōe naturali necessaria.

Non p̄t probari ordinē essentialē esse in efficiētibus.

16. ꝑnlis. 1. ꝓpōnes credite. T. c. 16. ⁊ inde.

¶ Tum quia tunc nulla duo inter se non ordinata: vt est in numeris ⁊ figuris: tum qr nec tal ordo ē effectuū: tum qa rō phi. 2º metaphy. ad h nō demōstrat. Quere ibi.

Nō p̄t probari ꝑmū ꝑm spēm in efficientibus esse vel fuisse

Tū ex p.ª 2.ºne: qz i.ª p.m tas pbaret ex ordie
eēntiali: tū qre pl.ºb q̄z ; accītalr ordinat.

5. **Nō pt pbari p.m aliqō idē fm nūerū i efficiētib.ꝰ eē vel fuisse**

Tū ex scōa: tū ex secūda supza. si aliqō p.mū potuit aliqō vltimocū sibi pducere.

4. **Nō pōt pbari aliquod idē fm speciē vel quasi idē fm nu merū primū efficiēs nūc esse.**

Cor.m. Dzīa ps ex ba z ba ex 3ª. vtriq̄z. s. p. z. q. i ponat nomē deꝰ: nō pt pbari qꝺ ds sit nūc

5 **Nō pt pbari deū eē necārīū ad cōsuationē nāe create in eē**

Per ꝓns nc i opari. Tū ex 4ª. tū ex 2ª. ſ. ordo nō regrit sic supiorē regri pp iferiorē

6 **Nō pt pbari deū coagere oī cāe scōe aliqua actiōe ppa sibi**

Que necītas duarū actionū cu 2.m agēs sit eque actu cū pducto: silr quo nobilioꝛ agētis ñ ē nobilioꝛ actio. z ita actū nobili.ꝰ

7 **Nō pōt probari deum esse vbiqz fm essentiam.**

Tū qz ñ necario cōsuat ex 5ª: nec necario coagit ex 6ª vt ibi sit vbi agit. tū qz ordo b ñ regrit: cū. n. ñ sit sol. adhuc ē terra. sol n. nō ē i terra: igit ñ pt pbari qꝺ deꝰ sit imē sus. Et seqt qꝺ hoc nō pbat illabi. illabi. n. ñ ē sil'eē subiectiue: tūc. n. deꝰ nulli illaberet. ſz qōlz accīs subiecto: nec sil'eē localr corpus gliosuz sil'z ñ gloriosuz: nc eē pns p eēntiā: tūc igit creatura sibi illaberetur z deo z alij creature: z ecōuerso: ſz illabēs a: ē pncipalius ipsi a: q̄z a: sibi: z psēs bz eēntiā z fm cālitatē pmā: qz plus causat zc.

fm cor.m. 2.m

8 **Nō pōt pbari deum posse aliqd imediate producere nisi tm vnum effectū primum.**

Tū ex 6ª aliqlr. Tū qz ordo b ñ regrit: ſz solū qꝺ p.m efficiēs pducat pmū effectū ñ quē liber: cū sol ñ possit pducē hoiez imediate.

6 **Nō pt pbari qꝺ deꝰ aliquid possit extra istū ordinē cāruz.**

Tū ex 8ª: tū sic 6ª pbat: vñ nō pōt pbari gn agat de necītate nāe: nec libē: nec volū tarie: nec alr pōt q̄z agit: p ꝓns ñ pt pbari gn cāta sint coeua sibi tā añ q̄z pꝰ: ſz ñ sit ne cesse ipz eē coeuū eis ex 4ª. z 3ª. nec ꝓns qō possit aliqd cāre: tū ex hac 9ª. tū qz ordo b nō cōcludit. ita sol supponit māz sic hō.

fm cor.m 2.m 3.m

10 **Non pōt pbari qꝺ deꝰ posſit facere qcquid pōt fieri ex pte sui: licet ppter defectuz agē tis nō icludat cōtradictionē.**

Ex 9ª. Tū qz ñ possz pbari cās alis ñ supfluere. vñ ñ pt pbari qꝺ deꝰ sit ops ppie.

Cor.m. 10.

11 **Non pōt pbari qꝺ deus vt significat. q. nō incepit.**

Ex 3ª bz pbationē. 2. tū pt pbari qꝺ vt sig.cat p. qz nc a se. pz. nc ab aꝰ pus pꝰ potuit pduci

12 **Nō pōt pbari qꝺ deus sine p. p. sine p. q. est icorruptibil'.**

De. q. pz de. p. pbat ex corre.ꝰ. cū tū hac ad tūcta: videm.ꝰ vltios effect.ꝰ oēs corrūpi: tū qz ordo b ñ pcludit. Cōtra. a q̄ corrūpet? Rño. corruptio ñ regrit cāz effectiuaz. mors duplex fim.r pp.ꝰ. ꝓpleta cadet in n. ml'a cōordinatione videm.ꝰ icorruptibilē. qz oīa senescūt: z variant: q̄rū tps ē mēsura.

13 Cor.m.

Non pōt pbari qꝺ deus esti mutabilis: nec īmobilis.

Ex. 12ª. z p ꝓns nec qꝺ succesiōe careat: nec qꝺ sit eternꝰ ppie loquēdo. Cōtra. a quo mouetur vel illuminatur vel mutat? Rño. a se vide quātū valeāt argumēta. 7.º. z 8.º. phyficorum. contra hoc. volūtas mouet se. z animal se.

14 **Non pōt pbari qꝺ deus ca reat magnitudine.**

Tum qz nullū nō quantū est nobis ne cessaria rōne cogscibile: qz nec sensibile. Tum quia ordo hoc nō cōcludit. superiora. n. non minus quanta. imo maiora. Tū qz quātitas pmo aduenit substātie.

15 **Nō pōt pbāi deū carē oī accīte**

Tū ex. 14. tū qz ordo hoc nō cōcludit. imo supioza hūt accītia nobiliora nc videt

agere ĩ distãtia nisi mediantib⁹ accidẽtib⁹: tñ talẽ actionẽ nõ ẽ ꝓbare de deo ex.8.

16 Nõ põt probari deuz carere ꝑtibus essentialibus.

¶ Tũ ex.14. aliq̃ir lz ñ ꝟz auerroym. Tuz qꝛ ordo h̃ nõ cõcludit: nec põt ꝓbari aliqd tale posse ꝑ se esse. igit nõ ꝓbat ꝙ est oĩno simplex: nec ꝑ cõsequẽs actus purus.

17 Non potest probari ꝙ de⁹ sit infinitus intensiue.

¶ Tũ ex.12. Tũ ex.14. ꝟz finẽ.8. phy^x. Tũ qꝛ ordo h̃ nõ ostẽdit: cũ supior possit ĩ effectũ nobiliorẽ: ⁊ ꝑ^m ĩ nobilissimũ: tñ finitũ. ¶ Itẽ q̃re magis vnũ ĩfinitũ q̃z ĩfinite cãe cũ vtrũq; sit eque ĩpossibile in corꝑalib⁹.

18 Nõ põt ꝓbari ꝙ de⁹ sit quo nil melius cogitari possit sine contradictione.

19 Nõ p̃t ꝓbari ꝙ oĩs grad⁹ ꝑfectõis ẽ ĩ vniuerso q̃ possz ĩtelligi eẽ sñ ĩplicatõe ꝯtradictõis

¶ Nec ꝙ põt eẽ: qꝛ nihil pt ipm ꝓducẽ ex 18. ¶ Phi multa dixerũt de deo: ad que ꝑrõnẽ nãlẽ necessariã pertingere nõ potuerũt: pz ex.11. ⁊.6. sequẽtib⁹: ⁊ libris phy^x.

Agens scdm hz operatõez ꝓpriã. instrumentũ nullam.

¶ Nõ eandẽ quã ꝑncipale: qꝛ vna opatio vni⁹ opantis nõ aliã. qꝛ in illa nõ ẽ ĩstr̃m: aut agit illã principale ipso. ⁊ fit vt pri⁹: similr̃ quicquid fit ĩstrumẽto fit a principali agente: nõ sic de agẽte secundo.

2 Instrumentũ nõ habz operationẽ ꝓpriam priorẽ operatione principalis agentis.

¶ Quod agit nõ in virtute alterius ĩ illa est principale nõ instrumẽtũ. Ex^m illoruz nõ valet serra nõ diuidit sine motore.

3 Quo elicitiue de necessitate est simplex.

¶ Quia actus primus.

Quo ĩstr̃m p̃t eẽ cõpositũ. 4

¶ Pz quõ oculo alr̃ videm⁹ ⁊ po^a visiua.

Cuiuscunq; forma elicit ipsum totũ agit si ẽ ꝑ se vnũ ens. 5

¶ Ens. n. ꝑ accñs sic ñ ꝑ se fit ita n^c ꝑ se agit ¶ Cõtra. qd ꝑ se calefacit: ñ calor: qꝛ ẽ for^a elicitiua. nõ ẽ aũt aliqd cõpositũ cui⁹ sit h̃ for^a ꝑs nisi ens ꝑ accñs: nulli⁹ ĩstr̃i forma ẽ elicitiua actõis. ¶ Rño. sicut instr̃m ẽ q̃ ita forma ei⁹ elicitiua ĩstr̃alr̃: vt acuties cl̃telli.

Idẽ respcũ forme eiusdẽ spẽi ꝓducẽde p̃t eẽ ꝑncipale agẽs ⁊ ĩstr̃z respcũ diuersoꝝ passoꝝ 6

¶ Sigillũ figurat aerẽ vel aquã cũ quo figurat̃ cera. ¶ Cõtra vn⁹ actus secũdus est vni⁹ actus ꝑmi elicitiue per ꝯñs eiusdem agẽtis: ex 3^a. Exẽplũ nõ valz. ĩmo aer ⁊ aq̃ ex nã sua replẽt foramĩa sigilli nõ actiõe sigilli: ꝑtes eleuate repellũt aerẽ: sed cõcaue nõ sibi ĩprimũt: sed ipse aer vel nã vniuersi saluãs plenũ: ⁊ refugiẽs vacuũ.

Agens illimitatũ producit diuersas actiones specie. 7

¶ Ut si idẽ esset vnitiue habẽs calorẽ ⁊ colorẽ calefaceret. ⁊ visum immutaret.

Agens illimitatũ si diuersas actiones nõ ꝓducat nisi diuersis ĩstr̃is: vel ĩ diuersis passis: dr̃ia tamen nõ erit actionũ ex instrumentis vel passis. 8

¶ Sicut nec diuersa agẽtia cõsimiles operatiões facerẽt. tñ modo ꝯsilibus ĩstrumẽtis: vel in silib⁹ passis: sed tñ est differẽtia ex differẽtia perfectionũ vnitiue habitaꝝ in agẽte: que ita sufficit: sicut si realr̃ differẽt: minor enim differẽtia sufficit in elicitiuis ad maiorem in actibus: istud ẽ contra arcelinũ de vna actione illimitata qual̃ ẽ forma. ¶ Cõtra eũ est etiã: qꝛ tũc gignitio ⁊ spiratio eẽnt in deo vna actio illimitata.

Agẽs pricipale equocũ siue illimitatũ min⁹ assimilat̃ for- 9

maliter effectui q̃z vniuocum
siue limitatum.

Ex Ra C Contra: igit de⁹ per cām remotā magis facit scire effectū. C Rño. dr̃ si diuersas.
C Itē pfectꝰ ꝓducit quādo ꝓducit: sicut forma pfectius: vbi est illimitate.

10 Agēs ꝓncipale q̃cq̃z min⁹ assilat formaliter effectui q̃z instrūmētū: et tñ nō min⁹ agit: nec formaliter ē actio hec talis ab instrumento. Tamē ꝓncipale plus assilat effectū sibi q̃z instrumēto: et plus istrō q̃z ipm istrm sibi assilet.

C Contra. quo magis ꝓducē sūt ꝑcurrib⁹ sibi cū effect⁹ sit vnꝰ in 2ª. et eq̃ in ꝓma. C Rño. determinat actionē nō passionē nec effectū.

Idē totū ꝓducit ab agētib⁹ ordiatis: vl̃ alterꝝ in ꝓducēdo ꝑci se ptē. nō ē in hoc agēs ordiatū.

12 Nō oē agēs aliqd totū sic se habet ad illud q̃ nō pfectꝰ aliqd sūt ambo q̃z agēs. ex. xi. nec oē habens aliquod totum in ỽtute actiua sic se habet et cē.

C Contra: q̃re igit nō aliqd magis creatura et deꝰ q̃z ds tñ. C Rꝰ. nō qz ds ls hz in vi actiua: sz in pfectiōe forꝰ vnitiua et totaliter: qz illimitate

13 Cā superior nullā causalitatē habet respectu cāti remoti aliā q̃z hēat respcū cāti primi.

C Contra finis vltimꝰ alia motōe mouet appetitū q̃z intermediꝰ: silr alia ē ꝓpositas ad cām primū et remotū: qz aliud extremū: pari rōne alia cālitas: silr quo aª. 8ª va. Rño glō. qñ ꝓducit. Sed ꝓbat hec. 13ª. qz aliqn ex. 8ª. t. u. videret seq q̃ cā ꝑa nō eēt necessaria: silr vr̃ ꝓ nō necaria: nisi ꝗtenꝰ dedit 2ª formā qua agit: sic de gñante grane vbi ꝓ sit cā ꝓseruās 2ª: sic deꝰ: nec tūc hz a se aliō agē a cōseruari. hec. 13ª. vr̃ māifesta de materia et forma ītrinseca: illa tñ vnit substat: vt pfectibile: h tñ vnꝰ pfectibile ē pfectio: vbi multe sūt māe et forme ordinate

Finis intra et extra. 18.ꝓ
Extra q̃ꝓto pfectior tāto plꝰ iū. 2
Intra quāto pfectior tāto pau 3
Forma intra et extra. cioz. 4
Intra quāto pfectior tāto pau 5
Extra plurium. cioz. 6

Hec duplex exemplaris et 7
ralis vnitiua.

Hec duo cōcurrunt in deo 8
tamen alibi separantur.

C Ars artificatoꝝ et albedo colorū: neutra Cor.m
ē vⁱ⁹ actiua de se: vñ ds triplr hz oia in se effectiue: vnitiue et exēplariter: ꝓp me.m q̃ ñ ē plꝰ pfectiōis in ꝓpo et creatura q̃z in ipso tñ.

Oīa et efficiēs quāto ꝓxa: 9
tāto plꝰ iū mātorū et effectuum.

Forma et finis extra plꝰ iū. ꝓz 10
Intra plurium in eodē ordi 11
natorum ad finem.

Et iformatoꝝ siue pfectoꝝ. ñ plꝰ iū suppoꝝ

Forma auferēs oēm ꝓpationē 12
a mā ꝓstituit ꝓpositū icorrupte

C Verbi gra de celo. C Nō si mā ñ ē nata recipe aliā formā nisi a. a. pōt tollere oēm ꝓpationē talem maē: qz suā tollit: et nō pōt ibi eē alia nisi apta eēt recipe aliā: tūc ꝓpositū ē icorruptibile sic ꝓ trāsmutatione māe ad aliā formā. Si aūt mā sit apta nata recipe tā b. q̃z a. a. quātūcūq̃z sit pfecta nō ꝓt tollē ꝓpationē b. nisi q̃tenus hēat in se pfectiōez b. et hoc ñ ꝓt eē ꝓm actū ꝓꝓriū b. neq̃z pfectiōi mō. solū. n. ifinitū i pfectiōe pōt hēre totā pfectionē alterⁱ⁹ i se excellēt⁹ q̃z alterꝝ hēat in se altoqn entia formaliter differrēt ꝑ ꝓpriationē. C Igit nulla forma cāta pōt a mā: apta nata aliā recipere: oēz ꝓpationē tollere simplr. igit nec simplr auferre corruptibilitatē ꝓpositi ex ꝑte mutabilitatis ma

terie: tñ forma aliq̃ secũda põt tollere corruptibilitatẽ tal' cõpositi ex pte forme: qr. s. nõ ẽ aliud agẽs qd̃ possit sup hoc ꝯpositũ vincere. ⁊ ita nec ipm corrũpe. silr aliq°° ex pte ordis mãe ad formã: nã mã ad talẽ formã maxie nãlr iclinat: ad als min° nãlit: ita q̃ nãli° qescit sub hac cũ p̃uatõe aliarũ q̃ sũt min° male q̃z sub alijs: ⁊ ad q̃s min° declinat: ⁊ cũ qb° ẽ p̃uatio h°i q̃ ẽ mai° malũ. ¶ Tñ istd 2m lz ꝯcl'dat corruptionẽ ꝯpositi tal' eẽ corruptionẽ simplr: vt dr̃ p° de gnõne siue tristẽ: pp hꝫ ñ ꝯcludit eã eẽ ĩ possibilẽ: qr tũc nũq̃z corrũpet hõ in cadauer. Ista vñr oñdẽ q̃ mã celi ñ ẽ nata aliã recipe: si celũ ẽ nãlr ĩcorrup^le ꝑm. 12. p̃serti cũ aĩa ĩtellectiua sit pfectior forma q̃z forª celi: ⁊ magis hz ĩ se pfectiões aª^ꝝ vnitiue: lz nõ effectiue: ⁊ tñ aĩe ĩtellectiue pp opationes: quaꝝ ẽ p̃ncipiũ: ꝯgruit tal' mã q̃ sit nata recipe aliã formã: vñ mã celi nõ ꝯgrueret ei° opationib°. ¶ Mã ẽ finis ⁊ ẽ cã: act° ⁊ po^a variãt cãm. Cã ẽ p̃or nã rõ pfectior: lz n. pcessus ĩ ĩfinitũ p hꝫ o. nũq̃z cõcidũt: qa cui° ẽ po^a mã: illud ẽ cõpositũ: ⁊ illi° nũq̃z pars ẽ efficiẽs. q. 4. ⁊. 77. S° est dubi°.

Cã ẽ p quã aliõ vt causatũ ẽ.

¶ Nõ ẽ diffõ: qr equocũ ẽ cã sz notificatio. ¶ Nõ q̃ ppõnes diuerse appropriate significãt circũstãtias diuersaꝝ cãrũ. ex. mãe. p forme. a. vel ab. efficiẽtis. pp. vel p. finis.

Quatuor sunt genera causarũ materia: forma finis ⁊ efficiẽs

¶ Nota mã ⁊ forma sũt p̃ncipia ĩtriseca. ⁊ ptes cãti: ⁊ ita nulli° simplicis sũt tales cãe. finis ⁊ efficiẽs extriseca. ⁊ sũt cuiuslibz alterius a deo: qomodo tamẽ finis sit causa. 5° metaphysice. q. p̃ma.

Cã diuidit ĩ modos: actu ⁊ potẽtia: vl'e ⁊ singulare: p se p accidens: simplex cõpositum.

¶ Nota p sol'one qõnis mote in cõmento cõclusiõis. 6. si relatio cãe p̃cederet cãtionẽ nõ videret diuidi per actuz ⁊ po^am. de dr̃ia. 5° metaphysice. questio est.

Nihil est causa sui ipsius.

¶ Ex diffinitione cause probat.

Causa nãlr est prior causato 2ª. ꝯ°.

¶ Nõ ĩtelligit de rel'onib° q̃ sil' sũt nã sz d̃ his q̃ subsũt. ¶ Cõtra finis posterior. ¶ Itẽ ista rel'o p̃or ĩ q̃ fũdat. nõ ĩ rel'one cãe: igit ⁊c. ¶ Nota q̃ in pductis p motũ mã ⁊ efficiẽs tpe precedũt: forma nũq̃z: sed simul. finis quãdoqz simul: quãdoqz posterior. EX

¶ Probat per argu^m diuisiuũ: aut sic: aut sil'. aut post. ꝑa duo mẽbra ĩprobant ex diffinitiõe naturalr 2^r: sic natura duplex: vel ꝑm mãm: sic ĩperfectiora p̃ora ꝑm nãm vl' ꝑm formã: sic perfectiora p̃ora. TRA

Causatũ diuidit in q̃tuor genera: ⁊ in modos tot quot ⁊ cã 3ª. ꝯ°.

¶ Pz ex diffõne cãe: qr correlatia silr multiplicãt: g̃ cãe cõis causatũ cõmune: pprie ppriũ ⁊ ecõuerso. ⁊ sic de alijs differẽtijs. Coꝝ^m.

Cã nõ dicit p se ad effectũ. 4ª. ꝯ°

¶ Ex diffõne silr ex tertia ꝯcl'one: sz ad cãtã. Efficiẽs v̄o ad effectũ: sicut mã ad materiatũ: forma ad formatum: finis ad finitũ

Est alia relatio causati ad quatuor causas. 5ª. ꝯ°.

¶ Sic de toto ⁊ pte forte pbat: qr eꝯ° cuiuslibet cãe ad ipm ẽ alia rel'o. pz ex 4ª. tñ vna rel'o nõ p̃t eẽ sine alia. ñ. n. põt eẽ mãtũ nisi sit formatũ: nec ẽ effcm̃ nisi sit finitũ

Relatiões cause ⁊ cãti sunt transcendentes. 6ª. ꝯ°.

¶ Probat: qr nõ fũdãt sup rẽ alicui° gñis determiati iõ nõ reducũt ad aliquẽ modũ 5°. meta^ce: p̃cedit ne rel'o cãe ipsam cãtionẽ fũdatã sup essentiã: vñ que causat? T. c. 20

Causa perfectior ẽ causato. 7ª. ꝯ°.

¶ Falsuz ẽ in mã: in alijs veꝝ vbi cãlitatẽ cõcomitat pfectio. ⁊ forte falsuz est de forma: qr pars: ⁊ sine ĩtriseco: qr accidẽs: ⁊ efficiẽte vniuoco. igit falsuz simplr: sz accñtalit veꝝ ĩ efficiẽte equoco. ⁊ fine extrinseco.

Nihil est cã ⁊ cãtum respectu eiusdẽ ĩ eodẽ genere cause 8ª. ꝯ°.

¶ Probatur ex petitione prima.

Cãe pñt sibi eẽ ĩuicẽ cãe ĩ diuerso genẽ cãlitat]: nõ ĩ eodẽ. 9ª. ꝯ°.

¶ Pria pars ꝓbat ex diffone: qz p efficiés
est finis: z ecouerso: per mäz é forma. z e2°
hoc dubiü: p finé est quelibz altarü. De ꝟ
post ꝟa pars ꝓbatur ex .8.

0ª.2°. **Cause nõ coicidũt necario**
pñt tñ coincidere aliq aliqñ.

T.c.70 z circiſ ¶ Pria ps ꝓbat iductiue. 2ª ps expõit. 2°.
phy². nũqz mä iquãtũ mä coicidit cũ alijs
nec alie iquãtũ alie: sz aliẽ tres ꝓñt. forma
z finis i idẽ nũero: finis mqz mot°. Ñ finis
formati: vñ ñ eiusdẽ é for ª z finis: nec itrin
sec° nec extrinsec°: efficiés tñ eisdẽ i idẽ spẽ.

ii ª.2°. **O ppositoꝝ oppoſite ſunt**
cauſe: alterius altera cauſa: p-
fectioris perfectior cauſa.
¶ Intelligẽ i causis pciis: nũqz vez é in
mä: nisi forte de pria: i q é dispõ q é necessi
tãs ad formã talẽ: z sic necessitãs: vt sit ipa
cã mãlis talẽ ꝓpositi ꝓstituẽdi p talẽ formã.

12ª.2°. **Cauſa indeterminata ex ſe**
nunquã é cã alicuius determi-
nati niſi aliud ſibi addatur.
¶ Nõ per extrinseca: qz determiato cãti é p
determiationẽ in cã:: sicut cãtũ per cãz. rõ
intelligit de indeterminata ꝓtingẽtia na-
ta. oꝛ. 35. sub. sz cõtingẽtia infinita. ꝓtra vo tas

13ª.2°. **Cã nõ ſimplr necia quocũqz**
amoto extrinſeco ñ ſit necaria.
¶ Igr nulla cã ipedibil' necario cãt amoto
ipediñto: ꝓbat ꝓpo: qz nihil é necio cã ni
si ꝓp pfectionẽ extrinsecã sibi. ¶ Silr alr. nul
la eẽt cã: vt ī plib°: nã a. cã ipedibil' nõ cãt
nisi qñ nõ é ipedita: z tũc necessario. igit si
milr amotõ ipediñtũ si é b. ꝑ nãle agẽs é p
ipm ñ ipeditũ: z ita tũc necario: silr si b. ñ
é imptvm necessario agit: z sic vsqz ad ꝑmu
oia necessaria. ¶ Nulla demõstratio nãl'
Loꝛm. effect° est ex necarijs. de hoc oꝛ. 35. sub.

14ª.2°. T.c.5.z inde **In oi genere cãe ẽ ſtat° z.ī.**
¶ Aliqd ꝑm. 2° metaphy. ¶ Nõ ꝟ ibi ñ de
mr̃ak forte: vt hz ꝟ aũ. 1ª 2ª 3ª. tñ. pbabilr oñ
dit. z sal' rõnabilr ñ pteruo. Hoc itelligak
sic: ꝑmũ efficiés nõ ꝓximũ: vltim° finis nõ
ꝓxim°: ꝑma nã nõ ꝓxima sũt ad que é stat°
ī istis trib° generib° cãe: q tñ. 9. metaphyſi
ce. c. 6. ponit ꝓprie mä: z simplr in po ad
formã itelligit de pª ꝓpinq. ¶ De forma ẽ T.c.
du m. vtrũ stek ad vltimã i resoluẽdo q. s. ẽ z tñ
ꝓxia mä: vel ad vltimã i cõponẽdo q ẽre-
motior a mä: sz cũ cãlitas forme sit actuare
z pficere: vltia aũt magis actuat 2°° ꝑmo°
mime stak ad vltimã: sed scõo modo.

15ª.2° Ex **In ſiſ exñtib° tpe nõ põt ꝑ-**
bari alterũ eẽ cãm alterius.
¶ Qõ ẽ: qz nõ põt ꝓbari p qõ illoꝝ aliõ é:
vñ ñ valz: illõ q posito põit aliõ: q amoto
amouet aliõ: é cã illi°: põt. n. poni vel eõ-
uerso: qõ illud p ꝟ: vl q ambo sunt ꝑz m q
é necaria cã ambox. g nullus sciens scitſe
scire: silr nec de ñ siſ exñtib°: qz alterũ ꝑus Tra
tpe respcũ posteriorus põt esse tñ sine q ñ.

16ª.2° **In omni genere cauſe ẽ ali-**
quid nõ cauſatũ in illo genere
¶ Ex. 14. cum prima.

17ª.2° **Cauſa quãto ꝑoꝛ tãto pau-**
cioꝛa preſupponit in illo gene-
re cãe. in alio gñe hoc occidit.
¶ Pria ps ꝓbat: qz nõ ꝓsupponit nisi po-
ra: ps 2ª forte ꝟa ẽ i fine z efficiẽtie q ꝑoꝛa
ꝟ vltimũ sui ñ oꝛ tot i aljs causis ꝓsuppo-
nẽ: quot oꝛ posterioꝛa: z hoc loq̃ndo de ꝑ
oꝛ z posterioꝛ: de nã z arte: i mã nõ tenet
in forma falsum est: breuiter nõ videk ꝓba
ri alicui per se ex rõne prioꝛitatis.

18ª.2° **Cã q̃to ꝑoꝛ tãto pfectioꝛ.**
¶ Hec depẽdet ex. 7. aliquo mõ: vbi. n. cã-
litate cõcomitak pfectio: ibi oꝛdinẽ cãlitati
cõcomitak oꝛdo pfectionis. hoc nõ é in mã
nisi sit pfectius in potẽtia nõ ꝓpinqua: sed
remota. z hoc est simplr ĩperfectius.

19ª.2° **Cã ſa aliqd põt ī vtute cãe ꝑ**
me: qõ nõ põt in vtute ꝓpria.

20ª.2° **Nihil põt in ſe hẽre cãlita-**
tẽ alteri° niſi in ſe hẽat pfectio-
nẽ ſm quã cãt in tali genere.
¶ Hoc ideo additur: aliter ꝟ posset esse
materia vel forma coꝛporis simplicis.

Dis cā ꝑtāto tollit ꝓuatiões aliarū in illo gñe ꝑ quāto hēt in se causalitatem illarum.

¶Hec ꝓpō duplr pōt itelligi: vl q; poz cā imi facit sine 2is q̄ztū cū illis: itē itellect⁹ est dubi⁹: nisi forte de scō efficiēte i illo gñe: vl q; nobilioꝛ mō causat q̄s ille: q; sic cālitatē aliaꝝ hȝ in se itē itellis ꝛc̄. nihil tollit ꝓpe pnationē nisi forma cāe extrisece: nō tō ꝑmū efficiēs: ꝛ ꝑm⁹ finis nō ꝓhibēt idē eē ad alū finē: ꝛ ab alio agēte. ꝓma etiā mā nō ꝓhibet cōpositū fieri ex alia mā ꝓpinq̄ vltima forma ñ ꝓhibet formas poꝛes ifoꝛmare: ſz nō ē idē cōpositū ex mā p⁹ ꝛ proxima: vt ex mā: nec ex forma vltima ꝛ poꝛi vt ex forma: vnde illud vī sophisticum.

Quicqd ē cā cause ē cā causati

¶Intelligē cām mediā i eodē gñe cāȝ cā: ꝛ cātū ꝓme cāe: ꝛ ꝙuertit: qcqd ē cātū cā: ē cātui cāe. Et ita q̄lz cātū i aliq̄ gñe est cātū a cā ꝓma illi⁹ gñis: ꝛ nō ꝙuertit: q; ñ qcqd ē cā cātū ē cā cāe. ꝓbat ex ꝓma ꝙclone hoc vez ē de efficiēte ꝛ fine de mā ꝛ forma falsū de ꝓmo simplr: ſz vez de ꝓmo i ß. nō eni i q̄lz cōpōsito ex mā ꝛ forma ē ꝓma foꝛma simplr ex ꝙclone. 14. igit nec ꝓma mā simplr: cū magis dependeat mā a forma q̄s cōuerſo. Silr quare nō posset reſeſo eūdo versus po^am stare ad aliquē actū: q tñ ē poꝛ re^v alteri⁹ act⁹ cū ille sit pfectioꝛ mā ꝓma. Silr po^a ad accñs est posteriοꝛ pō ad ſubam: ꝛ tamē illa ē fine hac in angelis.

Causa poꝛ ꝛ posterioꝛ eiusdem toti⁹ causati sunt cāe.

¶Si alia cālitate dicet. 24. q; ſi 2^a nullius ton⁹ ē cā: nulli⁹ ē cā ſi poꝛ nō: eiusdē: i ß nō ē cā poꝛ: q; ī mediate illō pduc̄: nec re^v illi⁹ hȝ scōm: igit respectu illi⁹ nō ē cā prioꝛ.

Jn oi gñe cāe primum plus causat quolibet posterioꝛe.

¶Prima de causis. ¶Cōtra: igit per causam remotam magis cognoscit res q̄ ꝑ ꝓpinquā: cōtra Arī. ꝓmo posterioꝛum.

Nō ē alia cālitas cāe prioꝛ⁊ re cāe scōe ꝛ respectu cāti vltimi.

Cā poꝛ ē cā pluriū causatoꝝ.

¶Accidit q̄ztū ad plura ſuppoſita ſicut ex pont^x ante de mā ꝛ forma: ſȝ vez ē q̄ztū ad plura cāta: vt pbatū ē ex 2^a pte. 22. ex negatiua. ſ. nō ꝙuertit ꝛc̄. cū ꝓma pte. ſ. affirmatiua eiusdē. 21. ¶Nota ꝑ ordine ab illo loco: cā ē ꝑ quā alō vt cātū ē. ē talis ꝓceſſus: ꝓmo ꝛ in ꝓmo articulo ſiue. ß. pont^x diffō cū duab⁹ petitiōib⁹ q̄ ſūt cū duplici cāe diuiſione. Jn. 2. ß. pont^x. 11. ꝙclones ꝓmentes ad cām ab^e in cōi ꝙſideratā ꝑt extēditur ad oē gen⁹. Jn. 3⁰. pont^x. 3. ꝙcluſiones cōparādo cām ad neceſſitatē. Jn. 4. 7 de cauſis ordinatis inter ſe. Jn. 5⁰. 5. de ordinatis comparatis ad effectum.

Dā ē ex q̄ fit aliqd ī existēte.

¶Septimo metaphy. ca. 2. a.

Dā ē q̄ res pōt eē ꝛ nō esse.

¶Septimo metaphy. ca. 5⁰. b. ꝓpōibile ē aliqd factū eē ſi nihil ꝓexiſtat q; qdez ps palā: materia vtiq; pars. ibidē. pars etiā ꝑ tinens ad essentiā. vt videtur. 7. metaphyſice. ca. 8. ꝛ lt. 8. ca. 1.

Dā neq; qd neq; quale ꝛc. septio methaphyſice. ca. ſcōo. Et mā ꝼm ſe ignota est 3.

¶Septimo meta^ca. 8. ꝛ ꝓmo phyſico ꝛ est ſcibilis ꝼm analogiam ad formam.

Dā alia ſenſibil: vt q̄lz mobil

¶Alia itellectualis vt ma^ca. 7. ibidem.

Dām dico q̄ non ē hoc aliquid: neq; ens actu ptāte ē hoc aliquid. Ex eodem ꝓmo omnia: aut ex eiſdem primis.

¶Octauo metaphyſice. ca. 3.

Est tñ aliqua ꝓpa mā cuiusl;

¶Ibidem pont.

Quoꝝūdā alia mā ex nec̄itate fiūt plures māe eiusdē qñ altera alteri⁹ fuerit ibidē. ¶Cōtigit vna exīte materia fieri diuerſa ꝑ ter mouētē causam.

T.c.11. ¶ Ibidem.

9. Si ex altera mā ꝯuenit idē facere p̄ncipiū ꝙ ē vt mouens.

T.c.11. ¶ Idem ibidem.

2.12. 10. Si altera materia ⁊ mouēs: ⁊ quod factum est.

T.c.12. ¶ Ibidem.

11. Forsan nālia sempiterna nō habēt mām: aut nō talē: sed solum ſm locum mobilem.

T.c.12. ¶ Ibidem.

12. Quecūq; sine trāsmutari sūt ⁊ non sunt: nō ē eoꝝ materia.

T.c.14. ¶ Ibidem.

13 Quecūq; sūt a nā nō sub̄e nō ē in his materia ſm ꝙ subijcit̄.

T.c.14. ¶ Ibidem.

14. Quecūq; sic trāsmutant̄: vt ex mortuo viuum ad materiā oportet redire primam.

T.c.14. ¶ Ibidem.

15. Que cā exñdi vnū ex mā ⁊ forma: hoc qdē pō: illud v̄o actu.

T.c.15. ¶ Ibidem.

16. Quecūq;. n. nullā hñt māz statim: vnūqd̄q; vnū aliqd est.

T.c.16. ¶ Ibidē. nō ē alia cā eēndi vnū nulli illorum nota cā. s. itriseca: q̄ sit aliqd ei⁹. ¶ Cōtra: forma tm̄ iexistēte māe ⁊ nō informāte adhuc eēt pō ⁊ act⁹: ⁊ tñ nō vnū qd. igit̄ in cōposito p̄ter hoc: si ponis 3m. idem arm de isto qd̄ de forma. ¶ Itē in sub̄o ē pō ad accidēs: q̄re ex eis nō est vnū p se: qñ hoc fit ex a. p b. agēs si aliud agēs ageret ex a. nūqd idē ꝓduceret: q̄re eni magt ē vnitas numeralis a mā: q̄z efficiēte a q̄ plus ē eē si ēt b. ꝓducet̄ ex alio q̄z ex a: nūqd idē faceret. Quare ēt eadē forma nō pōt aliā māz iformare: sicut ecōuerso d̄ mā. ¶ Rñō. mā simplicit̄ q̄. s. p se subsistit: ⁊ nihil iformat: q̄z qd ē i accñte iformat sub̄m sicut si mā sit in aīa: nō tñ simplr̄ p se ens: ita ꝙ nulli⁹ iformatiua: sed tñ vna ps ē potētialis receptiua alteri⁹ q̄ ē ei⁹ act⁹: ⁊ illa pōt dici materia ¶ Cōtra. tūc mā accidētiuz erit pfectior q̄z mā sub̄e corporee: q̄z est act⁹ alicui⁹ ⁊ illa nō. ¶ Rñō. h̄ est p se ens: ⁊ illa dependēs. ¶ Iuxta ꝯcl'onē scd̄az generalē corm: ꝙ ipossibile ē cām inq̄ztū talis aliquā pfectionem vel itēsiōem recipe a cāto: q̄z eiusdem rōnis itēsior gradus ⁊ ali⁹ vel itēsior pfectior. igit̄ si ille ab effectu ⁊ tota entitas cāe Correa. igit̄ cognoscēs cōclusionē nō pfectius inte^{lt} p̄nm lz extēsi⁹: q̄z i plib⁹: sic volūtas ex volitiōib⁹ entiū ad finē nō crescit i volēdo finē: igit̄ semp sūmo conatu vult im vel sibi subest illa volitio sic alie. ¶ Iuxta septimā ꝯcl'ōnē nota ꝙ cā i gñe dicit aliqd simplr̄ pfectiōis: q̄z sp alteꝝ diuidētiuz ens ē tale: q̄z alteꝝ cōuenit deo: tñ sic vnū in aliq̄ iferiori: vt i cōtinuo nō est simplr̄ pfectio: sic cā i iferiori nō dicit aliqd simplr̄ pfectiōis: q̄z ſm tertiā duo gña cāe icludūt rōnē ptis: ⁊ ita potētialis ⁊ limitati ⁊ imp̄fecti: vñ ñ trāsferūtur ad deū. Duo alia genera sūt simplr̄ pfectiōis. ¶ Iuxta cōclusionem. 11. nō cōuersā. s. ꝙ altera cā ē alterius siue ꝙ ipol'e ē duas cās p se ⁊ sufficiētes in eodē gñe cāe ⁊ eiusdē ordinis eē eiusdē effect⁹: q̄z ꝓbat̄ ex diffōne cāe: q̄z ēt seqt̄ vnaz supfluere: imo nihil facere: ⁊ ita nō eē cām q̄z si p hāc sufficiēter ē: nō igit̄ p aliā. ¶ Cōfirmat̄. si p hāc sufficiēter ē i hoc gñe ⁊ ordine cāe q̄cūq; alio moto: adhuc sic p hāc est: ⁊ ita illo alio amoto: q̄ autē amoto res sufficiēter ē illud nō ē cā. pr ēt 3° mō: quia idē nō refert̄ p° ad diuersa. ¶ Cōtra d̄ p̄re ⁊ filio respcū. ss. ⁊ vl'r qñ. 2°. agunt: ⁊ alterum posset p se. Valet istātia obti. 13. 3. sub.

Inquātū cum sit nota cause per se: stricte tñ accipit̄ inquātum ꝓ cā p̄cisa ⁊ ꝓxima.

¶ Sic vr̄ idē cū p̄mo qd̄ addit sup per se.

Inquātū cōit̄ pōt eē nota cuiuscūq; cāe ſm genus ⁊ cuiuscunq; dr̄ie i quolibet gñe.

¶ Puta ꝓxie remoto ⁊c. s; nō cāe p accñs

Sequēs inquātum nō sem

per accipiť p suo formali nec illud nō ita est cā: sed totum.

¶Et ꝫ pōt ee vel pº vel ſz ptē t hāc vl illā

Quod quid p se est superioꝛi t inferioꝛi: t ita inquātum.

¶Sed non inferioꝛi pmo nec per se rōne formalis eius sed materialis eius.

Sicut cā diuiditur in necessariā i pluribº t cōtingentem ad vtrūlibet: sic inquātum potest notare quamlibet.

¶Ihñ rō ſequtur: g ois nec necarto. ¶Contra. pº poꝛ inq̄stū bonū: g oē bonū. ¶ Ité pmo posteriꝛ: p se supponit ō omni t id icludit necio. ¶Rñdeo. omne bonuz bene ſequtur intelligēdo sic ꝓñs. ſ. potest esse per se causa in demonſtratiui includit ne cessario non omne de omni.

Quādo qs q̄ſuerit qd causa opz oēs dicere t primas et circa substātias gñabiles.

¶Opz oēs cognoscere. 8. metaphyce. c. 3. ¶Nota ꝓclusio gñalis. 12ª. pbaf: tum per Ax. 9. metaphy. c. 4. pō rōnalis: qz est vna cōtrariꝛ nō necesse ē q̄ faciat: qz tūc simł faceret cōtraria: q̄re nece est altez ee q̄ pꝛiū est dicoꝰ h appetitū: aut pheresim: tuz qz q̄re magis fieret q̄ gesceret: q̄re etiā magis fieret hoc q̄ illud: tū qz si cōis est oz habeat in se vtutes ꝓtrarias: qz eadē vi nō ē ad oppoſita: tū qz si nō ē dare quare magis faciat q̄ gesceat: nō ē dare quare magis dat esse effectui q̄ nō ē: cū iō sit: qz cā dat: tuz quia plus dicit ee cām in actu q̄ i habitu t pus est in actu q̄ effectº sit. ¶Nota cōclusio ē falsa de volūtate: t pbatiōes nō valent: qz ad faciēdū aliqd nō opz dare cām: nisi per se sufficiente. Et si q̄rit quare de effectu sufficiēter rñdet p talē cām: volūtas aūt est cā sufficiēs ois actº sui: t quasi illimitate vtutis: qz libera vtualiter respcū actº: t eiº opposiť: t respcū actuū oppoſitoꝛ: t ita causa cōis: tū sic cōis q̄ ēt ꝓꝛia: qz imediata. ¶Ad pmā pmam negaf si logtur de voluntate: si āt de scia vl arte pōt expōi q illa est oppoſitoꝛ: ſz isufficiēs cā: qz tm directiua: directio aūt nō ſufficit sine iperio t executiōe: cā aūt ideterminata: qz ē isufficiēs nū q̄z altez pducit nisi aliō addat: sic pōt itelligi ꝛclio pmam. Cā aūt ideteriata qz pl q̄z ſufficiēs plus pōt sine alio: q̄z ōteriata vl limitata: vñ forte simplr ē magis nobilitatt i cā cōtigētia in cāndo q̄z necitas. ¶Contra: effectº necius ē nobilioꝛ ꝓtigēte: igit t cā. ¶Rñdo. añs ē vez ceteris pibº: pcise āt effectº i se necio: nō aūt ad quē cā necio determinat: silr cā cōtigēs pp defectū actualitatt ad cāndū est minº nobilis cā necia nō ꝓtigens pp dñiuz sup oppoſita. silr cōtingentia i cāndo ē magis nobilitatt q̄z necitas pcipue respectu cāti nō adequati sue vtuti: sic t cāre multa q̄z vnū tm i hmōi. ¶Ad secūdum nō ē aliō quare nisi cā sufficiēs: nō qz determinat volēdo: tūc enim vellet hoc: qz vult hoc. ¶Ad 3m hz vnā vtutē illimitatā respectu cōtrariꝛ. ¶Ad 4m nō ē cā q̄re dat nisi nā eiº q̄ ē immediata cā dandi cū dat t nō dādi cū non dat: t tū est cā quare effectus ē: qz. ſ. cā dat ee: ſz illud dare nō habet cām deteriatā. ¶Ad 5m, nihil plº ē i cā: nisi qō vna relō ꝓsequit q̄ nō ꝓcedit cātionē: tū qz fundat sup eā: tum qz ē ad terminū ꝓductum per actionem.

Forma ē eēntia simplex pfectioꝛ ps cōpoſiti t ppa sibi.

Forma est forma vel actus materie nō causa formalis: qa nec pars compoſiti est forma: t causa formalis.

¶Cōtra. igit vlis. Rñdo si ꝓcedat oppm cōclonis: tē forma ē cā duoꝛ cātoꝛ t iforma ti extra qō ē eēntialr: t iformati cuiº eēntie aliqd ē: si tū illō possit dici iformatū cū nū q̄z sit iforꝛ ppe: t tē. 24. iferiº cū actibº seqntibº itelligēde sūt de cāto forme qō ē cōpoſitū nō qō ē mā pª. ¶Si teneat q oēs forꝛ ordinate pficiūt māz pmā ꝛz. n. aliqs posteriores forꝛ magis sūt itermiate māe: t pene trātes pōtate eiº t maioꝛē stabilitatē dant tā māe q̄z totī ētī: vñ se hñt ad als sic radix ad ramos: t sic agēs pncipale ad istrūz h po

¶J O. 21. pn[us]. I. 2.

sitio vltra dicit formā vltimam actuare tm̄ vnū.s.mām p̄mā:⁊ tūc cōpositū nō videretur vnū nisi aggregatiōe:cū nª formaꝝ ordinataꝝ sit in potētia ad aliā:nec aliq̄ actᵒ alteriᵒ:aut cū hoc ꝙ etiā formā quālibꝫ intermediā:⁊ etiā cōpositū qōlibꝫ intermeᵐ ⁊ tūc videt̄ idē eē actᵒ multoꝝ etiā totoꝝ ⁊ ꝑtiū eoꝝ:tñ ordinatoꝝ multoꝝ.Scōꝫ hāc viā locū hñt in formis ordinatis ille q̄ excludunt̄ in.24.⁊ tribᵒ sequētibᵒ:⁊ hoc loquēdo de cāto forme:sicut mā ē eiᵒ cātū nō sicut cōpositū.Scōum hāc etiā vr̄ poni posse vbi terminat̄ ordo formaꝝ subaliū:⁊ incipit accūs:qꝛ illō nō ꝑficit mām p̄mā ꝟm subam cōpositā in spē cōstitutā.Sed h̄ via vr̄ eē cōtra 8ᵃᵐ.¶ Si teneatur alia via ꝟm quā currūt.24.⁊ 3ˢ sequētes.s.ꝙ forma ꝑfectissima tm̄ ꝑficiat ꝓpriū ꝑfectibile cōpositum.s.ex mā ⁊ formis p̄cedētibᵒ:vbi incipit accūs cū forma specifica fit per se ratio receptiua ꝓprie passiōis:sicut forma prior respectu posterioris.¶ Itē quare nō dicetur ꝙ p̄mū receptiuū simplr̄ ē forma: non tamen iformans:sed subsistēs:sicut nunc.

3. Forma prior ē ꝓpria rō receptiua posterioris:⁊ esset si ꝑ se esset vt videtur.

4. Forma exēplaris nō ē forma illiᵒ cuiᵒ ē exēplar. sed magis ꝑtinet ad genᵒ cāe efficientis.

5. Si forma ē magꝫ ens mā erit ⁊ cōposito ꝑꝑ eādē rationem.

T.c.7. ¶ Septimo metaphy:⁊ iuxta.7.ꝯᵒnē vl'ez

6. Forma non generatur.

¶ Ex p̄ma: qꝛ nō est diuisibilis:sꝫ fit ī alio ⁊ cōpoᵐ ꝑ se.ibidē.c.6.

T.c.22.⁊ inde

7. Forma ē ī oī cōposito ex ꝑtibus mālibᵒ possibilibᵒ maner̄ dīsis aliō ab illis nec ex illis.

¶ Ibidem vltimo capl'o.

8. Forma ē pᵐ eēndi ⁊ distīguēdi

¶ Octauo metaphy.c.1.Sumenda.⁊c̄.

T.c.5.⁊ inde. 9. Alteriᵒ māe aliᵒ est actus.

Ibidē.Palā ⁊c̄.ꝯᵗ cū illo p̄mi ō aīa.ꝯᵗᵒ.53 T.c.6.

10. Qō qd est forme idem sibi existit non sic cōpositi.

¶ Ibidem.c.2.a. T.c.8.

11. Diffō ñ ē nisi sub̄e cōposite cuius ē hoc materia illud forma.

¶ Ibidē d.Quare anthistenici ⁊c̄. T.c.9.

12. Quod qd ē si ē aliqualiter numerus hoc est.

¶ Quia iuxta.14.vl'em ad īdiuisibile stat̄ qꝛ spēs ꝑ additionē variat̄:qꝛ aliq̄ alio ab el'is ē vnitas:qꝛ nō est magis ⁊c̄.nō adducūtur iste sil'itudines de forma cū nō sit sermo de illa:sed de sub̄a q̄ pōt dici eēntia rei cuꝫ hoc ꝓbāt oēs sil'itudies.ñ.n.forma resoluit̄ ī īdīsibilia:nec diffinit̄: nec ei aliqd addit̄ īq̄ꝫtū forma:qꝛ reᵛ additi fieret mā: nec vnitas forme est ab aliquo alio ab ip̄a sicut vnitas numeri est ab aliquo alio p̄ter vnitates:nec valet:forma nō recipit̄ magꝫ ꝟm spēm.i.ꝟm formam.

13. Accidētia sūt pure forme non habentia materiā ex qua sunt:sed tm̄ in qua.

¶ 8ᵒ.meta.c.3.¶ Cōtra:accñtia ꝯueniūt realr̄ ⁊ dr̄nt:nō eodē igit̄ ita diffiniunt̄:sicut sub̄e:igit̄ ita ꝯposite.¶ Cōtra:nec ita diuersas opatiōes hñt:nec trāsmutatio possibil' ꝑ specificā manēte alia alioqn ꝓximū subꝫ motus eēt actu per formā generis. T.c.12.

14. Non ē dubitatio q̄re ex materia ⁊ forma fit vnum nec ꝑꝑ aliud:nisi ꝓpter efficiens.

¶ 8.4.Hic ē q̄stio bona mota īferiᵒ ī.19.q̄ eni dr̄ia ē accñtis nō īformātis sub̄m: sed ī exñte sub̄o:⁊ accñtis īformātis sub̄m:⁊ forme sub̄alis īexistēt māe nō īformāt ⁊ īformantis ipsā:cuꝫ in 2ᵒ.mēbro ⁊ 4ᵒ.fit pō ⁊ actus actuans.in 3ᵒ.⁊ p̄mo actᵒ nō actuās. T.c.15.

55. Quecūqꝫ carēt mā carēt ⁊ forma ac iō se totis sunt vna

¶ 8.4.e.

Per formā ē ꝯpositū potēs ad T.c.16.

agēdū: ñ tñ ꝑ oēz q̄ꝫtitatē relo
ni ꝛc. nō igit̄ ad recipiēdum.
¶ Cōtra 2am: qꝛ forᵃ ꝑor ē ꝓpa rō receptiui
respcū posteꝝ. sumit̄ forᵃ specifica respcū ꝓ
prie passionis. Reqre supra. e. f. i ꝯto. 2e

Cuiuslibet actꝰ primi ē ali-
qs actus scōs ꝓprius aut talis
forma videretur ociosa.

¶ Hec videt̄ falsa propter istantias in .15.
positas ꝑꝑ ꝓbationē: nota q̄ alie actiones
ab imanētibꝰ nō sūt ꝑꝑ se: sed ꝑꝑ termios:
si igitur illi aliūde habeant̄: sicut si ꝑ tales
formas haberētur nihil est ociosum.

In omni genere ē vnū ꝑmū.

¶ 10. metaphy. c. 2°. ¶ In quo gñe cāe est
illud ꝑmū? ¶ Rño. in gñe cāe formal̄ nō i
formantis nec exñtis: sꝫ vnitiue ꝯtinentis
nec istud 3m ꝑtinet ad genꝰ efficiētis: sicut
exēplaris albū nō cāt effectiue nigrum.

In oī gñe ē ꝓpa forma: ꝓpria
priuatio: ꝓprium subiectum.

¶ 12°. metaphy. 2°. c.

Iuxta scōam vl̄em: si relo
forme fundet̄ sup actionē: igit̄
forma agit in materiā ꝓpam.

¶ Cōtra. qd igit̄ ē formā iformare mām: si
nihil vltra eēntiā hāc ꝛ illam quō fit aliqd
3m ex istis vnū nisi aggregatiōe: sic̄ si aīa i
corpore ens nō aīaret: q̄re nō fieret ex ma
teria ꝛ forma nisi vnū aggregatiōe.

Iuxta septimā: nō oppositū ē
verꝫ ō ꝑma forma iformatiua
lꝫ nō de exēplatia nec vnitiua

Iuxta nonā: nihil qd est cā
formalis alicuiꝰ ē aliquo alio
gñe cālitatis cā eiusdem.

Forma ꝑor adueniēs poste
riori dat ꝑfectionē non tm̄ sibi
ꝓpam: sed etiā posteriori ꝓp
am: aliter non fieret vnum ex
mā ꝛ forma nisi aggregatione

¶ Hec ꝓbꝰ nō vr̄ bona. qꝛ cōpositū iforma
tuꝫ posteriori forᵃ añq̄ꝫ ꝑorē recipiat ē i pō
ꝓpinq̄ ad illā ꝑorē: ꝛ tūc adhuc nō ē i se ꝑ
fectꝰ se: idē aūt qd ꝑ° ē i pō: postea in actu
recipit illd. Al̄r nō eēt ꝑus i poᵃ ꝓpa ex. 9.
meta. ex h aūt q̄ h poᵃ. illud actꝰ fit vnum
ꝑ se ex eis. 8. meta. ꝯ° vr̄ falsa ifra ꝑfectum:
ꝯ°ne. 4. Quare forma ignis q̄ ē ꝑfectior ñ
pōt ꝑficere iformatū forma aq̄. si tot forᵉ or
dinate q̄t dr̄ie ꝛ ꝑdicata ordinata i gñe iter
sensitiuā ꝛ specificā asini erūt tot forᵉ i asi-
no quot sūt spēs al̄is si genꝰ vnica diuisio-
ne tm̄ i 2as spēs diuidit̄: quaꝝ sola al̄ta pōt
eē spālissima: igit̄ reliqua erit genꝰ iterme
diū: ꝛ ita quot spēs al̄is spālissime tot dīsi-
ones: ꝛ tot gña: int̄ aīal ꝛ asinū. ¶ Itē ordo
formaꝝ nō vr̄ iuuar̄ ad remanēdū idē spe
cifica abiecta: illa eni nō abijcit̄: saltem ab
hoīe nisi ꝑ ꝺstructionē forᵉ mixti q̄ ad ipaꝫ
disposuit: maxie si fuit dispō necessitas: si
etiā maneret mā disposita ad formā corru
ptam ꝑ agēs naturale posset illa induci

Iuxta vigesimā: nūquā ali 24.
qua forma iformās pōt habe-
re ꝑfectiones aliarum ordina
tarum inquantū ordinate.

¶ Quia tunc hr̄et i se ꝑcedētem nō ꝑ mo-
dum sui: sꝫ ꝑ modū precedētis: sic deꝰ pos-
set iformare materiā vt sufficiēter ꝑm vnā
perfectionē disponat ad se ꝑm aliam: ergo
ꝛc. Igitur. 16ª. nihil valet. Corꝝm.

Iuxta a. b. hic ñ hꝫ locū: qꝛ for 25.
me nihil ē creatū nisi cuiꝰ illa ē
ꝑs imediate ꝯstituēs: sꝫ sic nō
ē ō alia forma: qꝛ illa ē simplex

Iuxta a. c. nō hꝫ locū hic qꝛ 26.
forma ꝑor est pars perfectior
illius compositi: cuius pars
est forma posterior.

Iuxta. a. d. plus causat non 27
idē cātū iuxta ꝑdicta ꝑm aliud
q̄ actuare ē magis causare.

18. Juxta a.e. illa vr̃ hic mãifesta cũ nl'ũ sit iformabile ꝑma foz ma nisi ꝑpũ disposituꝫ ad ipaz

19. Juxta a.f. itelligaf sicut exponitur q̃rtadecima ante i cõclusionibus vniuersalibus.

22. ꝑn'lis. I T.c.5.z iñ T.c.17. Omne agens agit aliquo quod est forma eius.

C Der ꝫ ꝑbaf diffõ aie.2.de aia. C Jtẽ 3°. phy. spẽs aliq̃ extiabik monẽs istãta ꝺ itel lectu ꝫ cõmẽt. de caritate ꝫ magr̃ sniarũ de visiõe btã ꝫ Tho. pª. p. q. 12. ar. 2.

2. Illud quo agẽs agit: lz sit forma agẽtis: ẽ tñ in gñe cãe efficientis respectu effectus.

C Quõ multiplex istr̃z. forª: agẽtis z ꝺ elicitiua: dekmiatiua: z ꝺ iperatiua regulatia

3. Agẽs nãle p cõtinuationẽ vel frequẽtiã actiõis ꝺbilitaf.

C Falsũ ẽ p se. vez p accñs: qñ repatik istãtia ꝺ lũmoso illũ nãte: silr agẽs mozale vl itelligẽs fortificaf p freqntiã actiõis. Qua re etiã põ vna agẽs itẽse ipedit aliã. 6. nãli uz p. 5. c. 7. i aiatl: z nõ ita i nãlib° alijs: lux z colo2. C R°. qz i aiatl actiõez vtriusq; potẽtie cõcomitaf actio alicuꝰ tertij qꝺ nõ ꝑt vbiq; itẽse agẽ. C Cõtra sic fuba ignis agit qñ colo2. z qñ lux z c. g eaꝺe cã ibi. silr quomodo semp est sic in potentijs aia.

4. In artificialib° ad genꝰ cãe efficientis concurrũt imperãs dirigens z exequens.

C Sz p 3m p se ẽ efficiẽs ꝑximũ: p alia duo nõ. s; qz hñs vtutẽ suꝑior; agẽti: sicut deꝰ se hz reꝰ nãe cui z iperat z eã dirigit. Quis ozdo istoz dirigẽti z iperãti reꝰ actiõis. 8. si tñ esset in isto directio sine imperio: nũ qꝺ artifex o36. s.

5. ca. 29. Oẽ agẽs est pstãtius patiẽte. T.c.53. C Aug°. 12. sup Gen. Et phs pº de gnõne circuter. agere ẽ forme patiãe. i. alicuꝰ in q̃tũ hz T.c.7. formã vel mãz: forma nobilioz. 7. meta. sic T.c.50. igit fegf: oẽ agẽs pstãtº zẽ. C Cõtra ibidẽ c. ꝺ actõe ꝑtrarietas regrik iter actiuũ z passiuũ illa ẽ rõne forme in vtroq;: non rõne mãe. C R°. regrik vt quo patik mã: vt sine q̃ nõ i passo vnũ ꝑtrariũ: sz aliꝺ i agẽte regrik: vt quo agat: silr loꝛ ibi de mutua actiõe z passiõe vbi actiuũ ẽt ẽ passiuũ.

6. Omne agens agit sibi simile: vel assimilat sibi passum.

C Dzio de gnõne. c. ꝺ actiõe: ꝑbaf ibi: ga T.c.51. faciẽs ẽ cõtrariũ patiẽti: z gñatio ẽ i ꝑtrariz um: igit patiẽs trãsmutaf i faciẽs. h ꝓbº ñ vr̃ bona cũ gnõ possit eẽ i meꝰ: igit ex hoc q; gnõ i patiẽte ẽad ꝑtrariũ illiº forme p habite nõ segf passiũ assilari agẽti. C Notã duz q; h ẽ ozdo 2°nũ istaz: pª ẽ: agẽs agit sibi silẽ: h ẽ va simplr̃ i vniuocis: qz silẽ forma lr aliq°°i equocis: qz silẽ sibi hz vtmez q̃ agit. Ex hac segtur ñ simplr̃ vniuoca: igitur z patiẽs receptiuũ forꝛ iducẽde ẽ eiusꝺ rõnis cũ mã agẽti: vltra ex rõne motºse gtur ꝑtrariũ tmino a q̃ pesse extẽꝺẽꝺo cõtrariũ ad oẽz formã eiusꝺ gñis nãlis. s. ad ꝑtrariũ ꝑpẽ z meꝰ. Si aũt actio illa ẽ sine motu cũ mutatiõe sola: tẽ nõ segf cõtrariũ pesse: sz tñ ꝑuatõez: difficile tñ z raz vr̃ susceptiuũ formaz alicuiº gñis nãlis nullaz illaz actu hr̃e: qz quõ vna abijcik nisi alia iducaf: cũ nã nõ itẽdat ꝑuationẽ p se. istud vez ẽ i oibº forª fozte iducibilibºp motuz qz sic sic iducũf: ita sic abijciũf: z motº hẽt vtrũq; tmiº posº: sz i formis iducil p mutatiõez fallit: pz ꝺ luie i meº ꝺ spẽ sẽsibili z itelkll de aia hois ꝫ plẽs formas: igit redeũ ad pmẽbz pz: quõ ex vniuocatõe actiõis: z rõne tmioz motº. segf 3ª vltra passuz ꝑtrariari agẽti: z 4ª vltra agẽs repati: i actiõe cũ mutatiõe nõ segf 3ª nec 4ª.

7. Instro vaf forma q̃ ẽ istr̃m: z ipm hñs eã cũ ꝑncipali agẽte agit sine alia eiº motiõe. ambo eni sunt vna causa sufficiens.

C Effectus. 14. z. 16. gñalis: z i tabula ad agẽs ꝺ ifluẽtia: qz fgrik pñtia ãboz: vt sint vnũ agẽs sic de mã z forma. s. 11. quere.

8. Actio naturalis ꝑt subesse imperio voluntatis.

C Sic oĩs actio nãe subest volũtati ꝺ silr

volūtarie qs se p̄cipitat vl' cadit: z tñ nāl'r qs videt pñte obo z medio illūmato; z tñ volūtarie. ¶Dic fūt tres g̃dus: i p° actio nāl' vni°: ly nēcia re' ei°: z nllo mō sub ei° ptā te ē sub vo^te alicui° supiori. i. 2°. idē volun tarie ipat: z nāl'r exeg^t:ita q̄ ñ exeq nō ē in ptāte sua cū icepit exeq. i 3° sp act° z p̄tinua no ē i ptāte vol'i. ¶Illō. actio nāl' dr nāl'a fo:a executiua p accns ē liba si subest ipio libi. ¶Illō ēt q̄ nlla actio quācūq; oio sub sit vo^li ñ nēcio ipanti eā ē nēcia: g nāl'actō q̄ subē vo^li muta^li tñ ē vti plib° ipedibilis ¶Illō actio nāl'q subest vo^li ñ sic ē liba: fiē velle: ñ. n. p̄t ipedīr vo^tas illā actōez actiuo z passiuo ñ ipedit: z appzoxiatī q̄tūcūq; tē ipet opp^m. Sz p̄t facē ipando agēs ñ eē appzoximatū patiēti: vl'alter ipedīri: z p ñ actionē illā ipedīri: suū āt actū p̄pū p̄t e mittē vo^tas ñ tñ sic facī° agēs nō appzoxia tū patiēti l'alter ipedīri: sz sīñ vtroq; istoz sic saluaī illō Aug. p° retractationū .c.9.z. 12. Nihil tā i po^te vo^tis q̄z velle: z illō. 14. c.c.23. Ai° ipat cozpi facili° q̄z sibi. p^m ītel ligī q̄z^m ad actū i se. 2^m q̄z^m ad p̄cedētia ac tū: facili°. n. ais palpebzas ipat claudi ac sic ré ñ videri q̄z ipet sibi ñ amare qđ amat: vl' e2° magt tñ ē i ptāte ei° ñ amar: q: illa actō sp duz ē: ē i po^te vo^tis i se: ita vt o^to appzia^to puta actu ite^v: z nec ipso: nec vo^te ipedita dimittar amatio: ñ sic visio stātib° oib° pex actū ad vidē: p̄t ēt p^m intelli ō velle qđ iest ñ ō illo qđ ñ iest: q: p̄cupiuit aīa mea ōsidē rare: qđ ñ ōsiderauit. 2^m vez ē ancedēt taz ō velle qđ iest q̄z qđ ñ iest. vo^tis tñ ipedīr z pp ipedi^tvm intelle^nis: z sīñ ipedi^to. sic vo^tas coplat itelli^am méozie: z quertit cū ipat vti forma i méoziam cū ipat oīa ipe^ta amoueri qb° ipe^r tal' visus q̄lia potuer eē ītēse opa tiões alia^s vtutū sic ē i doz^te. sic ēt spēs ocl'o rapti ipmūr: p^t tñ videt: q: ly visio sit actio nāl'z spē recepta agēs z patiēs appzoxi'tū visus ipedīr agē pp fozte actōez alti° po^te q̄z oz amoueri z sic itētōe visū copl'ari rei. ¶Illō h vī dare vo^li actōez nālē: sic dar arū p q̄z p̄t que^ra actia adhibēi passiuis: vt sic aliqd nāl'r ducar. igr cū sic sit actio i po^te: sic et mod° agēdi: l'itēse l'remisse: z ecō°: sic actō tal'ter^nt ñ ē i po^te vo^tis nisi ancedēt: sic nec ei° itētio: igr ocl'o ñ ipe^o adhibitu visibili nō ipedito itensissime videbit: z sic ō alijs potēcijs q̄tūcūq; vo^tas ipet ly vl' opp^m. sim

ē igr qđ dr de vo^te. ci. 14. iō pba^r: q: si pōt min° z min° pōt cōtinue diminuēdo nihil agere. Ecōuerso pbar: q: plus repugnat pn°: actuo oino cessare q̄z min° agere.

Agēs nāturale nō īpeditū agit ſm vltimū ſue potentie. 9.

¶Sicut. n. agere nō ē in potestate sua: sic nec itēse nec remisse agere.

Agēs nāle: multo magȝ ō volū tario: nō īpeditū ñ nēcio agit. 10.

¶Tuz ex. 8. tū. 7. sīr ex. 13. vl'. tñ p tāto ne cessario: q: nō ē in ci ptāte sua nō agē: z iō ipz nēcitat: nō ē nēcitas simplr: tñ nāliter determinate semp aget: volūtarū nō neu trum tñ necessario agit nisi i sensu ꝓposito ¶Contra. hāc. 10. 6. metaphy. ca. 4°.

Agens nō necessariū simplici ter etiā qñ agit nō necessario agit nisi in sensu composito. Extra. 11.

¶Ubi ē nēcitas ꝓcomitātie ñ ꝓcomitātis: nā i 1°. nūc pus ē nā potēs agē q̄z agat: z in 1°. pozi nāe ē potēs nō agē z in q̄z tū sic. pus cāt actōez: nō in q̄z ū agēs. q: idē cā sui.

Nullū agēs se applicat ad agēdū nisi volūtas sed aliū de applicatur: aut quando agit: aut in ꝓductiooe agentis: 12.

¶Quod ē ista applicatio. z dr tactio gñante qd facit ipsū ad istā applicationē.

Actio ē cā passiōis vl' m° mot° 13.

¶Ut q: mouēs mouet. iō mobile mouet falsū vī si ē idē re actō z passio: tñ p tāto ac cipit: q: vī° actiua qđ ē vnū extre^m: pns ē nā ipso effcū qđ ē aliud extremū: iō itell'o accipit pus rel'one agēt ad effectū: q̄z e2°. vñ p̄ intelligī q: mobile recipit moueri a vi motiua: z non econuerso.

Dīsio po'i ēntialē z accñtalē ñ ē nisi ꝓparādo ad ſm actū. 14

¶Tñ ñ dar nisi ō pō actia: z dicēdecū alti cui° circūstātie nēcie ad p̄ducēdū effcū q̄ si ē tota vī° actia vl' ps ei° tūc tale ē i pō ēn tiali ad agēdū: si extra sic i aliq; impedimēto amouēdo: tūc dr agēs in pō accidētali.

15. Nulla potestas ē plene actiua si per suā eēntiam ī nullū actū ⁊ in nullū obiectū pōt.

¶ Intellige sine aliq̄ actuāte ip̄z ñ ꝑ se. i. sine istr̄o vel sine passo vel sine actiōe alteri⁹ ꝑoris agētis. volūtas re^v ītell'us.

16. Agens ꝑncipale hz superius obiectū ac actū nobiliorē.

¶ Instat. voluntas nō habet o^m nobilius q̄z habitus caritatis.

17. Instrumentū vl' cā scd̄a ñ mouet nisi mota ꝑus natural'r.

¶ Igit̄ recipit actionē ꝑus ꝑncipal' agētis q̄ nō vr̄ nisi applicatio ei⁹ ad agendū: ⁊ ita nll'm istr̄z n^m ēt 2^m agēs erit ex se sufficiēt̄ d̄teriatū ad actū suū. ¶ Cōtra. tūc istr̄m hz actionē ꝓpriā ꝯtra septimā: de agēte 2° vr̄ ꝯpp^m. 24. vl'i cōclusiōe. ¶ Itē magis vr̄ istr̄m vel cā scd̄a eē determinata ad effectū q̄z agēs ꝑncipale: qr̄ ī mediatior effectui.

18. Nullū agēs cui⁹ oīs actio manet ī se agit aliqd ꝑ istrumētū.

Cor^m. Hoc ñ vez d̄ istr̄o ꝯiucto: sic̄ pō re^v eēntie: sic̄ hit⁹ re^v po^e: nec gñal'r vez ī istr̄is agēdi sz for^r mouēdi forte qr̄ mot⁹ istr̄i ē for^{lis} rō mouēdi alid̄: sic̄ bacul⁹ ꝑ nāz suaz ñ mouet alid̄ loca^r sz for^r: qr̄ mouet̄: tc̄ istr̄z ñ mouet

19. Non oē agens ē p̄sens suo patienti vel effectui primo s̄m sub̄am nec s̄m aliqd̄ eē: sic nec finis illi eius ē finis: sed tm̄ efficaciter vel virtualiter.

¶ Ita q̄ ibi cāt vbi ñ ē: ꝓut d̄teriat ibi t̄minuz cātiōis: sic̄ ibi video: vbi nō sū: cuz passuz nō possit eē ī mediatū agēti nisi tm̄ s̄m supficiē: si. n. nō agēt ꝑ° nisi ī ī mediatū termi^m agēt ī supficiē: ⁊ illa ī ꝓxiaz ⁊ sic supficies eēt sibi ī mediate ī passo: ⁊ ī finita ī actu qr̄ mouēs ⁊ motū opz eē actu distīcta: sicut igit̄ nō tm̄ vna ꝑs agēt̄ ꝑ° agit s̄m totū: sic hz aliqd̄ totū passū ꝓportiōatū sibi: qd̄ ꝑ° patit̄ ab ip̄o: ⁊ illi toti ē p̄sens efficacit̄: siue in rōne agēt̄: lz nō local'r: al's mag̃ agēti: et ꝑuo v̄tuoso: ⁊ d̄bili idē eēt ꝓportionatum passiuū: tñ stantia localis dupl'r ꝯsideraf: vno mō abso^{te}. Alio mō q̄z̄tū ad ordinē ꝑtiuz. ꝑ° mō ī pedire pōt ꝑꝑ suū excessū actionez oīs creature. 2° mō dupl'r: aut q̄ actio nō sit ī distās n^i sit ī ꝓpinquū: sic ꝑtinet ad oēm actionē corꝑalē q̄ nūq̄z agit ī distās nihil agēdo ī me^m. Alio mō q̄ actio sit s̄z ordinē ꝑtiū. vt. s. ꝑus nāl'r trāsmutet̄ qd̄ ꝓpinqus: ⁊ sic nihil trāsmutabit̄ ꝑ°: ⁊ hoc negat 19. ꝯ°. sic g̃ distātia nll'o mō reqrit̄ ad actionez dei: q̄ si ñ vbiq̄z eēt adhuc forte op̄s eēt ⁊ ita posset cāre ī terra: ⁊ nō ꝑ trāsmutationē ītermedioꝝ: qr̄ tūc nō cāret cū distantia oī mō ad actōez corꝑis: sic̄ q̄ d̄termiatiōez reqrit ⁊ ordinē ꝑtiū ei⁹: sic q̄ sꝑ local'r ē immediate ꝑñs suo ꝓxīo alterabili s̄z vltimū ei⁹: sic q̄ tact⁹ v̄tual' ñ ē ibi sine tactu corꝑali: sic̄ v̄t⁹ ē corꝑal' ī tactu iq̄z̄tū toti⁹ s̄z aliqd ei⁹. sic q̄ ꝓpinqores sūt trāsmutabiles ab ip̄o al's nūq̄z trāsmutabit remotas: qr̄ act⁹ ei⁹ ē ꝑ lineas rectas. ¶ Ad actōez an^{li} reqritur d̄teriata: sz ñ ordo ꝑtiū vl' nō inq̄z̄^m hñs talē ordinē: ꝑt. n. agē forte ī distās nihil agēdo ī ꝓpiquū: sic̄ ī locutiōe ⁊ illūinatiōe: nō enī agit ꝑ lineas rectas: sz ꝑ ꝯuersionē spūalē ītelligēdo ⁊ volēdo: qd̄. n. ē approximatio in corꝑib⁹ est cōuersio in spiritib⁹.

20. Cā originās nō est aliud nisi efficiēs: tñ forte tale efficiens qr̄ cōsubstātiale nō materia.

¶ Qr̄ tc̄ aliqd ei⁹ eēt ꝑs ꝯstituēs origiatū ⁊ tc̄ ī oīb⁹ ꝑterq̄z ī dīnis aliqd sub̄e origināntis auferret̄ ab ip̄o ꝑ hoc q̄ actu originat.

21. Causa ꝓmptoria videt̄ efficiens: non principalis: sed disponens ad hoc.

¶ Simil'r alliciēs vel īducēs: sil'r ꝯsulēs ī volūtarijs: ⁊ coadiuuās: multa sūt alia.

22. Creans nō est nisi mere de nihilo nullo p̄supposito.

¶ Trāsmutās āt māz ad formā inq̄z̄tū talis nō creat sz gñat ēt si formā d̄ nihilo ꝓduceret: sz si vtrūq̄z fac̄: ita q̄ formā ꝓducat māz nō trāsmutādo: cui⁹ ꝓductiōis ꝑ se t̄minus erit for^a no cōpositū: qr̄ tūc ꝑme ip̄ssiones oīm agētiū erūt creatiōes s̄z ꝑmā opionē: forte ibi sūt due mutationes: vna creatio.

alia gñatio: sic ē i aīa ītellectiua: si āt aliud
pducat: ⁊ aliud vniat: siue qđ idē ē: materi
am trāsmutat ad formā: siue qđ idē ē ꝯpo^m
pducat: vniēs dicet generās: lz nō sit for^a
ab ipso. forma. n. ē p accñs termin^9 gnōnis
cōpo^m autez per se. Aut nihil omnino no
uū ē: aut tm̄ a đo imediate: ⁊ ita nlla creatu
ra aliqd opat: aut aliqd pducit p creatiōez
cui^9 nihil pfuit: ⁊ si creat hz cālitatē: sup ali
quā ptē for^e: cui^9 nihil pfuit: pari rōne sup
totā: cū tota sit eiusdē rōnis: ⁊ agēs totā ha
beat i se: nec tñ creatio: qr nō ē iter nihil ⁊
ens: sz iter puationē ⁊ formā: qr creat in qz
tū tal' ab^te fit ens ñ alicui^9 forma nec mā il
la pductiōe: qđ aūt pducit p^o p gnōnē cō
positū ē ⁊ forma p accñs in qztū aliqd ei^9.

Contra igit nulla necitas ponēdi
aīaz rōnalē creatā cū ibi cō
po^m p se pducat: ⁊ tc ñ ē creatio p te. ¶ Itē
pus nāl'r vr qꝫ oz for^am eē qz māz iformar.
¶ Itē ñ magt potēs ē vi^9 agētis sup id qđ p
accñs vl' scđario attigit qz eēt si p^o attigeret
qr vt^9 i ppinq^9 magis agit. igr sup formā p^o
posset agēs nāle. ¶ Itē si actio ē idē cū ter
mino: ⁊ pus nāl'r ē actio qz ipsa pdu^r. ꝯpo
situ igit pus natural'r ē forma qz cōpositū.

Ad primum ex his q̄ apparēt
circa trāsmutatio
nē corpis hūani a puōne ad formā: vbi cō
po^m pmo generat nō oz forte ponē crea
tionē aīe: sz h aliūde pbabit. s. qꝫ aliqd nūc
ē de nouo: qđ nullo mō cadit sub cālitate
agētis creati: vñ ex me^o qđ accipit de for^a
ignis: qr aliqd ē ei^9 cui^9 nihil pfuit nō seqt
ipam gñari. ¶ Ad 2^m fl'm ē pus ⁊c. sz econ
uerso: vbi tñ creat ibi pducit absolute in
quātū ens: ⁊ postea nā vnit: alia mutatiōe
forte. Sic ad 4^m. pus. n. termin^9 actiōis ē
cōpo^m nō forma. ¶ Ad 3^m: bñ pōt aliqd i
aliud p accñs i qđ p se nō pōt sic q̄litas acti
ua i aliqz formā alteri^9 gñis ꝯñtē q̄litatē p
ductā. ¶ Cōtra p^m: de^9 pt cāre aliqd nobi
li^9 cōtinēs i vtute formā q̄ nllo mō cāt: igr
illud posset p trāsmutatiōez māe pducere
talē formā. ¶ Itē mō aīa ītellectiua ē q̄ hō
agit ad dispōnē necitātē ad ipaz. ¶ Itē vñ
sciet ꝯpo^m eē p^m terminū? ¶ Ad p^m: sic nō
sp eq̄ nobile pt eē agēs vniuoce sic nec sp
nobili^9 equoce: si tal' forma ñ sit actiua: aut
igr for^a de q̄ arguit hz de rōne sua qꝫ qñcū
qz de nouo ē: ē p se pducta de nihilo: ⁊ tūc
nō pōt fieri aliqđ ꝯtinēs ipam i vtute acti
ua: aut ñ: ⁊ tūc pōt: ⁊ ꝯcedit ꝯ^o. ¶ Ad 2^m ali
qd pt sup dispōnē: lz ñ sup formā. ¶ Ad 3^m
cōpositū p se est: igit ab aliquo pmo est: de
forma nō ponet nisi necessario cōcludat:
q̄re eni inest isti ptās sine necessitate.

Nūquid due virtutes acti 23
ue ad duas actiōes spē cōclu-
dunt duas formas real'r: vl' tm̄
duas rōes reales i vna forma
¶ Pro primo Dama. est. 3. li. c.

Supioris forme ⁊ pfectio- 24
ris nō ē nisi vna actio specie.
¶ Sz illa ē pfectior: ⁊ ad pl'a se extēdēs qz
actio inferioris: sic ītelligere qz sentire.

Actio est terminus actio- 25
nis intrinsecus.
¶ Ut mutatio termin^9 motus. ⁊ sic passio
passionis: sed nō termin^9 pduct^9 p ipsam:
sic ītelligat illud: actionis non est actio: n^c
mutatiōis mutatio. 5°. physicorum. T. c. 10.

Actio cuiuscūqz qñ ipm fit 26
istrm variat specie ab actione
eius: vt principalis agentis.
¶ Pz de calore qñ est istrm anime.

Actio ñ tm̄ assimilat pncipio 27
agendi: sicut terminus actiōis
¶ Pz i nālib^9: p ꝯñs ꝯtra hēricū de assila
tiōe itell's: p actū nō erit: sicut eēt per spēm

Si forme sint plures i eē pfe 28
cto ⁊ actiones: qr forma ē pnci
piū sufficiens actionis.
¶ Propō vr fl'a qñ forma nō ē totale eli
ciēs actiōis sicut hītus vel spēs. sz aliud vt
po^a agit mediante illa: quia potētia deficit.

Potentia habēs actionem 29
coequatā sibi: siue sm totum vi
gorē siue sm vltimū potētie ñ
potest simul aliū actū habere.
¶ Probat de mouēte aliqđ mobile sz vl
timū po^e sue nō pōt simul aliud mouere.
¶ Rñr nisi altera illarū actionū alterā re

gulet vl'oz dicti: l'pficiat. ¶ Cõtra: ſp argui eode mõ: ad 1m aliũ actũ regrit aligs vigoz poc. g ñ totꝰ exhaurit circa pm actũ. ¶ Rñr alr gloſando ꝓpõnẽ ꝑm oẽm rõnẽ poc vel ꝑm formã q̃ mec poa agit. ds vi tñ ꝟ poz tionẽ ſupioz: z tñ p ſuã ſpẽz: reſtat poztio iferioz z alia ſpẽs. ¶ Cõtra pmã gloſã: ds vr ab itellũ ꝑm oẽz rõnẽ itells: aliogn nõ ois btificar: z ꝟ totã vtutẽ omnis rõnis. ¶ Cõtra 2m: ſi opando p hãc ſpẽz exhaurit totꝰ vigoz poc: n poc reſtat ad opandũ ꝑm aliã ſpẽz. ¶ Alr ꝓpõ negat: igni: ꝟ vltimũ ſui calefaciẽdo a. põt fil' calefacẽ b. ¶ Cõtra iſta vꝰ a. ſpertice multiplicat i diuerſas ptes põe totã ꝑm vnã lineã multiplicari ad vnũ ꝟ totũ vigoz: n reſtat. ¶ Alr ꝓpõ ſta ẽ. Inſtãa: itellectõez dei ade q̃t eẽntia dina i rõne obi: z tñ fil' aliud itelligit. ¶ Cõtra h ñ ẽ alicꝰ actꝰ ſ3 idẽ actꝰ in aliud obm mediatum.

39

Oẽs forme eiuſdẽ rõnis ſũt ꝓncipia actionũ eiuſdẽ rõnis.

¶ Alr mima caritas nõ ſufficeret ad actũ ſuũ: nec fides mima. ¶ Cõtra: ẽ mm ſenſibile: mun si põt eẽ p te nõ põt agere in ſenſuz: q̃ tũc ſenſus poſſet creſcere in infinitũ i acuitate. ¶ Itẽ motꝰ tardus ferri ad lapidẽ nõ gñat ignẽ: velox gñat: fil' de ſono z coꝛpibꝰ ſonoꝛ applicatis. ¶ Itẽ mima caritas nllo mõ btificat: nec iſepabilr vnit obo

31

Nihil agit in ſe.

¶ Q z vel idẽ opponit ſibi: actio. n. ẽ rõne ꝓtrarietatis: fil' agẽs ẽi actu: patiẽs in poa reſpcũ eiuſdẽ: fil' q̃re ñ q̃libz i ſe. ¶ Rño: i q̃dã actõe. ſ. equoca ſufficit ꝓtrarietas vtualr ꝓtẽti i agẽte ad illõ q̃ ẽ in patiẽte: ſol n. ñ ẽ ꝓtrariꝰ formalr frigido: actꝰ pmꝰ i q̃ vtualr ẽ ꝟs: z poa ad 2m formalr ñ opponit. ¶ Ad 3m. ñ q̃libz actꝰ pmꝰ ꝟ vtualr quẽcũ q; actũ 2m q ieẽ põt. ¶ Cõtra pm: actꝰ vtual' ſtat cũ carẽtia actꝰ formal: igr nõ oppor illi carẽte. ¶ Cõtra 2m ſi actꝰ formal' oppor poc formali: igit multo magis vtual: q; ille cõtinet actũ formalẽ pfectꝰ q̃ ſit i ſe: alr quõ ds ad nihil eſt in poꝛ: tñ tm vtualiter z.

¶ Cõtra 3m: q̃libz ſuba ẽ pfectior q̃lz ſuo accidẽte: igit ſe mouebit. ¶ Itẽ vñ, pbabit aliquid ab extrinſeco moueri?

ADDI

Iurta 2ꝰ nẽ ſcdam: 22c nota q; quãdo forma eſt quo ẽ cauſa effectus: non alia q̃ efficiẽs: igit falſum eſt q; illud quo eſt iſtr magẽtis: vltra ſi cõpoſitũ nõ ꝑmo efficit: q; aliq̃ ſuꝛ: igit illud ꝓius vl' ad nullũ ꝑm erit b reductio. ¶ Rño: reducit ad ꝑm agẽs nõ ad aliqd ꝑmo qd ſit itra. Et ad ꝑm dr q; nõ ẽ cã: q; nõ ẽ. ¶ Cõtra b: tũc nõ tm erit nõ cã effectꝰ: ſ3 nec ẽt cõpoſiti agẽtis: q; nõ ẽ. ¶ Cõtra alia rñſionẽ: oẽ ꝑdm dr de aliquo ſubiecto ꝑmo: q; p accidẽs ad p ſe. z illud ad ꝑmũ: ſicut ois veritas mediata ad imediatã: g̃ actio ſpecifica ipſi a de aliquo dr ꝑmo nõ de deo. patet. ¶ Ad ꝑmũ ſit oꝛ: efficiẽs dz eſſe ens p ſe: q; agere ꝓſupponit eẽ: z q; actio ẽ ſuppoſiti. ¶ Ad 2m: equocat ꝓ ꝓtra ptẽ z ꝓtra fario ſiue imediate: imediate. n. dr de ꝓpo. ¶ Itẽ 3o ad 2o nẽ illã: cõpm ſic patit p ptẽ qd ſola mã recipit i trãſmuc ſbali i trãſmuc accñtali totũ ꝓ patit: q; totũ ꝓ fcm ẽ tale: igit fil' de actiõe z forma. ¶ Itẽ q̃cũq; foa ſepata a mã ẽ cã ꝓprie opatiõis ita pfecte ſicut in mã: ꝑ de alia reſpectu itelligere. z ꝺ accñtib: igit inq̃tũ ſunt cauſe accidit eis mã. ¶ Itẽ accñs z ſubiectũ nõ facit vnũ p ſe ens. ergo nec p ſe agens: igit ſi aliqd eſt ibi per ſe agens erit accidens tm. ¶ Rño. concedi põt q; accidẽs eſt cauſa efficiẽs reſpectu ſui effectus z accidẽs tm effect: ga accidens eſt per ſe ens habẽs ſuã entitatẽ cõplete: z nõ eſt eſſentialr aliqd alicui: nõ ſic de forma ſubali. vñ ſimile non concludit: tamẽ ꝓpter alias duas rationes ꝓcedẽtes. ſ. 3am z 4am poteſt concedi q; ſimiliter ſola forma ſubſtãtialis ꝑmo efficit realiter de mõ loquẽdi non eſt diſputatio: compoſitũ aũt per ſe: q; aliqd eius: z eſt vnum.

EX
TRA

¶ Ad ꝛme habent concedere qui dicũt formam agere in materiã ꝓpriã. ¶ Sed compoſitũ ex ſuba z accñte per accñs: ga per aliqd ſui: ſed ipſum non ẽ aliqd: ſ3 aliqua: q; ſi mã nec accñtalr p accidẽs multo magis: nec ſubm: ſicut vniuerſalr eſt comparãdo ptes h̃ites oppoſitas conditiões ad totũ inq̃tũ denoiatur a ꝓprietate vnꝰ ptis. caput pes: hõ reſpectu criſpi. ¶ Tũc confirmant due ꝑme rõnes: q; ad rõnem cauſe efficientis nõ regrit q; ſit ens ſubſiſtens: ſed actu exñs ꝑ accidẽte vel actu: alr nec eſſentia diuina in q̃tũ hui ꝓ cãret: vñ nõ oz q; ſit actu per actũ qui ſit aliquid ei. forma autem ꝑmo eſt actus nõ compoſiti

¶ Confirmat: qꝛ sicut notat 2° 20.s. ¶ Juxta cõclusionẽ septimã vl'em: causalitas efficientie est sir pfectionis nõ sic causalitas forme: actꝰ iquãtũ actꝰ pfectio est. ¶ Et si arguit qcqd per se reqnirit ad esse: ⁊ ad agẽ materia reqritur ad eẽ forme: ⁊ subꝫ ad accidẽs. Non valet p se cã: igit ipm: ⁊ effectꝰ sunt cause per se ordiate. 16.a. ¶ Cõfirmat 2°: qꝛ cui imediate iest etiã pmo. i. totalr iest: al's passio supioris pmo iesset iferiori. Linco. Nihil non cãns ⁊c. neqꝫ silr in habitibꝰ ⁊c. o^tia. 16. ¶ Juxta. 19. 22^c. ⁊. 24^am. vniuersalẽ: ⁊ pmã ⁊ scdaꝫ. 17^c. pñt eẽ cãe p se ordinate: lꝫ nulla sit cã alteriꝰ: faciũt. n. vnã cãꝫ respectu tertij. ita ꝙ pꝛor ẽ pfectior q̃si ps illiꝰ totiꝰ cãe. secunda impfectior: ⁊ q̃si priꝰ siue magis est illud 3^m a pꝛori: lꝫ a neutro sine alio inquãtũ sunt cause ordiate: sicut mã ⁊ forma cãnt ꝯpositũ: ⁊ forma magis ⁊ pfectiꝰ: tñ nõ sic pꝛus ꝙ possit itelligi cãtũ ab ipsa: ⁊ non cãtum a mã: itelligẽdo. n. ipꝫ cãtũ ab ipsa: itelligit hñs actũ ⁊ non actꝰ: igit habẽs aliqd aliud q̃ꝫ actus sic igit non sequitur formã hr̃e aliquã cãlitatem respectu mãe. lꝫ sint cãe q̃si ordinate reᵛ compositi: sic. n. seqt pꝛorẽ cãm aliq̃ꝫ cãlitatem hẽre respectu posterioris: igit si si hꝫ h accit iquãtũ est causa supior: vr igit 24. vniuersalis neganda: qꝛ cãlitas pꝛoris respectu posterioris facit pꝛorẽ esse per se cãm eius: non tamẽ per se ordinatã etiam dato ꝙ secũda non tm̃ in fieri: sed etiã i eẽ depẽdeat a pꝛori: sicut accidẽs a subiecto: ꝙ tamẽ non est cã p se ordinata respectu accidẽtis vel effectꝰ accidẽtis. q. 16. f. vl'r quicqd a. cãret si a. maneret amoto per pol'e vl' ipol'e q̃libet alio: ⁊ non eẽt nisi a. hoc dico qꝛ si maneret sine alio eẽt deus. ⁊ ita possꝫ in c. igitur nũc non est cã secũda respectu c. non sequit pp istud si esset tm̃ a. non. n. posset c. qꝛ a. sed quia deꝰ in quo icluditur ei accidit: in hoc a. non est cã: igit quantũcunqꝫ b. sit necessarium necessitate opposita ipol'i vel incompossibili ad eẽ a. nõ seqtur b. esse cãm pꝛorem ipso a. comparãdo vtrũqꝫ ad c. nisi b. vltra hoc sit necessariuꝫ pp actionẽ a. sic ꝙ c. sit ab a. ⁊ b. vt ab vna cã itegra: ⁊ ab a. minꝰ ⁊ iperfectius: q̃ꝫ ab ipso b. non solũ itelligit hoc d esse simpliciter ipsiꝰ a: sꝫ de q̃cũqꝫ eẽ p qd ipm a. cãret qꝛ semp b. eẽt cã eẽ a. s. ꝙ eẽ cãt. multo igit magis non oꝫ i causis ordiatis pꝛorez esse cãm alicuiꝰ esse i posteriori: ꝙ oio sit accñtale posteriori ad cãndũ: igit influẽtie cãe pꝛoris in posteriorez respcũ tertij p se loq̃ndo non est aliq̃ trãsmutatio posterioris. n^c ipsa aliqd recipit: qꝛ vt arguit aliud agẽs qcqd eẽ illud amota cã pꝛori: ⁊ illo manẽte posset 2^m p se pducere effectũ: qd est ipossibile: sic lꝫ posterior isto non recepto idiget pꝛori: ⁊ tũc cũ non eẽt nisi recepit illud qñ cãret non eẽt depẽdẽtia a pma. imo pª nihil faceret in effectũ: oppo^m creditur pp mouẽs ⁊ motũ ꝙ moueri sit ratio formal mouẽdi: sꝫ tm̃ ẽ ordo huiꝰ ad h in eẽndo a q̃ 3^m q ordo cõiter est sꝫ ordinẽ essendi absolute: nisi qñqꝫ ppter modũ essendi a. per trãsmutationẽ: sicut angl's dr non cã for^e materialis: cuius sol est cã. ¶ Si iste ordo sufficeret: tũc quecũqꝫ distãtia localis non impediret. ¶ Rño. distãtia localis huius cause phibet pductionẽ effectꝰ qꝛ opꝫ cãm pñtẽ esse virtualr effectui: similiter illiꝰ cause. opꝫ igitur ambas ppe eẽ: non ppter se inuicẽ: sed ppter tertiũ tunc. 19. falsa. Concedit: nisi sicut exponitur ibi: vbi motꝰ est forma ppria instr̃i: sed pª ⁊ 2ª. 17^c. saluat accipiendo opationem p pprio effectu: vñ ꝙ pma sic accipit ppriã 2° agenti. fl'm ẽ. vñ ista op. ñ distiguit iter instr̃m ⁊ cãm scdam si ãt opatio accipiat ppe put denoiat opãtẽ: sic pmũ hꝫ ppriã: ⁊ 2^m ppriã. Nota. 9. metaphy. q. i. potẽtialitas poª potẽs pmuꝫ mere importat respectuꝫ: 2^m est denoiatiuũ respectu eius: sed abstractũ respectu tertij: qd 3^m denomiat compositũ mediũ ptẽ compositi: sicut principiatio pncipiũ pncipiãs: cãtio: cã: causans: sed non sunt ista ppria noia h: sicut in potẽtia: que tamen i illo sensu significãt pncipiũ: igit eadẽ relatione denoiatur imediate ps compositi. ⁊ prio mediãte parte. ⁊ per partẽ compositũ Ex^m. beatitudinitas beatitudo que denominat actionẽ vt visionez vel dilectionez: cuiꝰ essentiã nõ dicit: sic nec pdicãdo finẽ d ipsa. vltimũ denoiatiuũ est beatus: tenes igitur ꝙ quo est pmuꝫ pncipiũ: ⁊ eodẽ genere quo compositũ principiat. imo eadẽ relatione numero cum illa que dicitur de composito cuius est quo: igitur ⁊c.

¶Cōtra: igit̄ ꝑ solā relonē a. cāt: qꝛ per influentiā ipsi⁹ b. siue in virtute ei⁹: qđ idem est: per hoc patet. 18. vl̄is: qꝛ posse in v̄tute ē posse. vt ꝑs total' cause: ⁊ cōiuncte alteri ꝑti ꝑncipaliori: qđ nō pōt sine tali cōiunctione. ¶Rn̄o. sicut arguit̄ cōtra. 14ª. 20ᵉ. ⁊. 13ª. 21ᵉ. eēntia materie ⁊ forme nō sufficiūt ad hoc ꝙ cōpositū sit vnū: sed necesse ē ipsa itelligi vniri: ⁊ tn̄ ipsa vnio nō ē aliqd itra essentiā ipsi⁹ cōpositi: qꝛ tūc nō eēt ꝑcise cōpositū ex mā ⁊ forma. Et de eēntia abᵗⁱ eēt relatio: imo vltīa forma ei⁹: sed tm̄ materia ⁊ forma sunt cāe itrisece: nūquam tn̄ causāt sine relone vnionis: sic nec cānt sine relone cause: q̄ tn̄ nō est de eēntia cōpositi: sic h̄ ꝑor cā ⁊ posterior: nūquā cānt sine ordine: nec tn̄ ille est formal'rō cāndi in altero: sꝫ absolutū: nō tn̄ sine tali relatione: nec depēdet inferior a relatione sꝫ a superiori ad quā hꝫ relationē. ¶Cōtra: igit̄ cōpositū est formal'r illud qđ ē ꝑ relationē igit̄ mā ⁊ forma sūt relatiua. 7. metaphy. g. ¶Rn̄o: sit eēntia māe. c. forme d. cōpositi e. dico ꝙ ē formal'r ꝑ d. sicut itelligit̄. 14ª. 20. ⁊ itegral'r ex c. d. nō tn̄ sine relatiōe: sic efficiēter lignū est calidū ꝑ calorē ignis: n̄ tn̄ nisi sub relone: qꝛ ⁊ ignis ꝑmo fuit calidus: igit̄ nūc formal'r calefit ꝑ relationē: n̄ seqt̄: elemēta v̄o aliq̄ ꝑfectōe absoluta egēt q̄ est de eēntia cōpositi. ¶Cotra: separatis c. d. manēt ipsa: ⁊ nō e. igit̄ aliqd est i eēntia ꝑter ipsa: ita videt̄ argui. 7. metaphy. g.

T.c.60. ¶Item vnio. c. d. ꝑor est natural'r vnitate e. ergo ⁊ entitate. ¶Cōfirmatur: qꝛ n̄ cānt nisi vt vnite cā ꝑor. ¶Rn̄o: separatis separabilib⁹ natural'r manētib⁹: vt ibi exēplificat ipsa manēt natural'r h̄ nō: qꝛ separatio h̄ ē corruptio alteri⁹ extrēi. ¶Ad 2ᵐ: vnio ꝑor: vt sine quo nō sit relo cāe. forte tn̄ accipiēdo e. iquantū cōpositū: sic refert̄ ad c. d. inquātū cōponētia. e. sed cōpositū ē ens per accidēs. ¶Cōtra ꝑᵐ: de aīa iiellectiua ¶Itē nāliter qd valꝫ: quomōcūqꝫ. n. h̄ sūt ⁊ illud nō h̄ nō sūt tota eēntia eius: qꝛ tūc idē sil' eēt ⁊ nō esset. ¶Itē ista vnio aut mutatur sine mutatione extremoꝝ aut in illa separatione oꝫ ponere māꝫ mutari vl' formā. igit̄ aliquod absolutuꝫ ꝑus qđ n̄ nūc. de ista mā quere. 8. meta. qōne vltima.

T.c.60.

T.c.60.

T.c.60.

3. ꝑn̄lis.

Perfectum dicit̄ cui⁹ non est extra aliquid accipere.

¶Hec cōis est ratio siue in substātia siue in virtute: siue in quātitate durationis vl' permanēte. ⁊ h̄ siue perfecto simpliciter vt deo: siue creato simpl'r perfecto: vt vniuerso: siue h̄ vt spēi certe: ex hoc seqtur.

Pecfectū ē qđ ꝑt facē sibi sil'e. 2

¶Quarto methaurorū: glosat̄ i ꝓhemio metaphysice hoc est perfectio virtutis.

Similiter perfectuꝫ est qđ habet finem studiosum. 3

¶Quinto metaphysice. hec ē ꝑfectio aliq̄ modo virtutis ꝑ quā acquirit̄ finis.

Unūquodqꝫ ꝑfectoꝝ a meliore ipso ꝑficit̄ relatū ad ip̄m 4

¶Ethycorum. 6ᵒ. cōmēto. 9ᵉ. post.

Qualiter perficient̄ deteriora ad meli⁹ ipsis nō relata. 5

¶Post.

Unūquodqꝫ natum est suspicere melius seipso. 6

¶Hoc suscipiēs meli⁹ ⁊ perfecti⁹ sit: nō suscipiēs manet in iperfecto. ibidē an̄ sn̄ialr

Nō oīs potētia ꝑfectior sit ex oꝑatione sua ꝓpria intensa 7

¶Pꝫ de actu appetit⁹ sensitiui in nobis.

Totum ⁊ perfectum idē. 3. physicorum. 8

¶Quare infinitū vt est possibile in quātitate non est perfectum.

Bonum ⁊ ꝑfectum idem. 9

¶Quare omnes ꝯsideratiōes terij top. de meliori ⁊ de ꝑfectiori itelligunt̄ ceteris parib⁹. ¶Nota ꝙ suscipiēs illud si est ei⁹ perfectio perfectius sit ꝑm illā ꝑfectionem non ꝑfectius ꝑm suā essentiā: materia eni ita ꝑfecte est mā qn̄ non habet formā: sicut quādo habet: nō tamē ita ꝑfecta perfectione forme que est aliquo modo etiā ei⁹ ꝑfectio: sicut forma iformati: nō sicut intrinseca perfectio intra eēntiam eius: adhuc minus est subm perfectū recipiēs accidens. ¶Juxta h̄ nō ꝙ nūqꝫ min⁹ nobile ꝓpter

cõiunctionẽ cũ nobiliozi nobilitaſ in ſe: nec mã pp cõiunctionẽ cũ forma: nec ſenſus pp cognitionẽ cũ itellectu: nec itellect⁹ pp cõiunctionẽ cũ voluntate pl⁹ q̃ſ ſi ſine illis eẽnt. Tñ dupl'r nobilitaſ aliquid vno mõ nobilitatõe illius cui cõiungit: q̃ nobilitatio ẽ eius aliquo modo eo. ſ. modo q̃ illud nobilius eſt cã vel pfectio min⁹ nobilis. ſcõo modo natura facit diſpõnes: vel min⁹ nobilia pp nobiliora. z ideo facit ea: ſicut cõgruunt coiunctioni cũ pfectiozib⁹ non cõgruerent niſi in ſe fierent pfectiora q̃ſ ſi deberẽt remanere ſola. ideo ſenſus ẽt ineſ nobiliozi in hoie q̃ſ in pecore.

Perfectio participata quã to ſimpliciozi: tãto perfectioz.

¶Ut eſſe q̃ſ viuere. Dyo⁹. de di. no. ca. p. ſ3 ens eſt pfectius qõ plures pfectiones participat hoc ſm ipſum vbi ẽ compoſitio aggregatiõis: nec quãtitatis: nec diſtinctiõis.

Nõ ſimpliciter perfecti⁹ ẽ quod p ſe: q̃ſ quod per aliud.

¶Quia creatura pfectius itelligit a deo: z tñ nõ per ſe. ſic q⁹ ipſa ſit rõ itelligẽdi ſe: ſed eẽntia diuina: q̃ſ ſi itelligeret ab alio. ita q⁹ ipſa eẽt rõ itelligẽdi ſe: vt mens a ſe ſm aliquos: tñ in actionib⁹ videt pfecti⁹ p ſe agere q̃ſ p aliud: ſicut de⁹ per ſe itelligit. ¶Nota pria iſtãtia videtur deficere: qz in rõne o⁹ meli⁹ ẽ itelligi p ſe q̃ſ p aliõ. ¶Cõtra de viſiõe rez in vbo. z ſe. ¶Rño. tã ad ꝟ q̃ſ ad ꝑmũ. p aliõ nõ extriſece continẽs.

Neceſſarium in omni abſoluta perfectione eſt nobilitaſ maioz: q̃ſ poſſibile in nulla reſpectiua eſt ſimpl'r pfectiõis.

¶Sic itelligẽdo q⁹ illud ſit pfecti⁹ in q̃ ẽ reſpect⁹ neceſſari⁹ q̃ſ poſſibile: imo ſi ead aliud ſemp ẽ imperfectiõis: qz ponit aliquã neceſſariã dependẽtiã ad aliõd: vñ nulla taſ ẽ in deo: pt tñ aliqd eẽ nobilius i ſua nã: qõ hz reſpectũ neceſſariũ alio qõ nõ hz: vt terra tota i grauitate pfectior vno lapide. ꝟ neceſſario deo ſuz: ille poſſibil'r: reſpect⁹ tñ ipſe ſi i ſe aliq̃ res ẽ: z pfectio alta a fũdamẽto nobiliozi ẽ ſi ẽ neceſſaria q̃ſ ſi ẽ poſſibil.

Nota ſimplicitas abſtr ẽ pfectõ. ſic 13
q⁹ ſimpl'r meli⁹ ẽ ipm q̃ſ nõ ipz. ſic q̃ſi ẽ vl'r de oib⁹ attribuit: qõ dz ſic itelligi: quãtũ ẽ ex pte ipoz: ñ q̃ſtũ ẽ ex pte illi⁹ cui cõparãſ q⁹ forte deſtruũt: ſic ſapia repugnat cant.

Non oẽ illud cum quo ſtat ſimplicitas in creaturis ẽ melius illo cui oppõitur: nec cui conuenit maioz ſimplicitas eſt melius illo cui cõuenit miõz. 14

¶Aliter mã ꝑma eẽt pfectioz cõpoſito. et punctus pfectioz oi ꝯtinuo. z vnitas nũeroz: z ita vniuerſal'r pars toto: qz totũ cõpoſitũ: z tamẽ totũ z perfectũ idez: tertio phyſicoz: tamẽ iquãtum ſimplicius eſt meli⁹ ſicut nõ oẽ incoꝛruptibile: ſicut materia ꝑma eſt ſimpl'r melius oi coꝛruptibili: puta hoie: lz in hoc ſit melius. z ideo qz nõ eſt tñ vna catena in mũdo. 2. 8. 9. 55. ſub. T.c.64

Nota ſimplicitas nõ ẽ pfectio 15
ſimpl'r i creaturis: qz gbuſdã repugnat: ſicut z ſapiẽtia: ſi tamẽ poſſet ſtare cũ natura earũ eſſet perfectionis in eis.

Eodem modo iudicandũ eſt de ſimplicitate z cõpõne in ſpiritualib⁹ z coꝛporalibus. 16

¶Oꝛtũ ad a. b. c. qz vbicuq; ꝑt ſtare ſimplicitas ceteris paꝛib⁹ pfectioꝛ ẽ illa nã: ſic ẽ i ſpiritib⁹. de ſimpl'r oppoſita cõpoſitioni ex diuerſis reb⁹: nõ autẽ de oppoſita cõpoſitioni itentionũ ſiue rationũ foꝛmaliũ realiũ z ſimiliũ taliũ: qz talis ſimplicitas ceteris paꝛib⁹ nõ põt eẽ in creatuꝛa.

¶Expliciunt Theoꝛemata Fratris Joannis Duns Scoti doctoꝛis ſubtilis Oꝛdinis Miꝛinoꝛ: nec nõ eiuſdẽ qõnes ſuper libꝛos metaphyſice Ariſtotelis: ac etiã Tractatus de ꝑmo omniũ rerũ ꝓncipio eiuſdẽ magno gdẽ z cũ laboꝛe: z vigilãtia ꝑclariſſimi Doctoꝛis Magiſtri Mauriciꝯ hiberni ci eiuſdẽ Oꝛdis in gymnaſio patauino oꝛdinarie legẽtis: oꝛdinata z caſtigata: ac detenebꝛ (vt ita dixeri) luce clarioꝛa reddita.

¶ Mauritiꝰ Hybernicus ordis Minoꝝ: Antonio Trombete Theologoꝝ Maxio eiusdē ordinis cū obseruātia: Salutez.

Et si antea honoratiss. pater q̄ stiōes metaphysicas Jo. Scoti: q̄ tot annis nescio ne temporis iniuria: an hoīuz negligētia: siue etiā earūdē difficultate: q̄si abiecte in occulto latitabant. Ant. Andreas eius discipulus: vt erat magni īgenij: exq̄siteq; doctrine: acute sciteq; castigauit primaria p̄ceptoris sui dicta accurate eligēdo: ac in ordinē resolutū fideliter digerendo. Ego tñ nup cū in id opus Scoti incidissem egreferens rē tam p̄clarā: optimāq; a re lr̄aria exulare: e situ: tenebrisq; in apertū lucēq; vēdicaui: idq; Petro Barocio patauino p̄suli dicatū eē volui. huic adiunximus opusculū eiusdē Scoti de p̄mo p̄ncipio: ⁊ Theoremata. Bone iesu cū quāto labore: tū ob exēplaria vetera: mēdosa: rara: tū ꝙ sensa ipsa breuia sunt ⁊ occulta: ⁊ q̄bus nisi totꝰ adsis: facillime allucineris. Neq; id arroganter a me factū existimes velim. Mouit. n. nos ⁊ Doctoris Scoti conterranei mei singularis beniuolētia: ⁊ eius doctrine: cuiꝰ lacte ab incunabulis suz nutritus amor, nō mediocris. Adde ꝙ ex hac re ⁊ religiōi nr̄e plurimū decus accedere ītelligebam: ⁊ Scoti sectatoribꝰ maximā vtilitatē. Et si. n. qđ Aristoteles obscuriꝰ: pressiusq; scripsit: Themistiꝰ Alexāder: Simplicius: ⁊ vt de nostris dicā: Albertus ille cognomēto magnus: ac alij pleriq; additis aut īmutatis verbis clariꝰ: fusiusq; tractarūt: quis tñ peripateticorū his riuulis sitim sibi exhaustā putet: nisi latices ex ipso Aristotelico fōte degustauerit? Utcūq; Antoniꝰ Andreas: vt in dialecticis: ita hic ⁊ obscuriora: ⁊ difficiliora p̄termisit: accedit ad hoc ꝙ verba ipsa scotica hñt nescio qd latentis energie. Quo fit: vt q se huiꝰ viri discipulū appellari cupit: is eius scripta legat necesse sit. Qr aūt multa in huiuscemodi q̄stionibꝰ ptractant adeo ardua: difficiliaq; ⁊ fere supra vires hūane facultatis īuenta: Textusq; ipse varie correctꝰ erat: nūc additione: nunc dtractione: vt moris ē antiqs scriptoribꝰ id in margine annotātibus: nō modica pplexitate anxius erā: veꝝ qr tam excellētis īgenij hoīem nihil frustra: vel cogitasse: vel scripsisse arbitrabar: oīa suis locis apposui: multi additiōe: aut extractōe signar̄ volui: pl̄a ēt omisi ab alijs: tñ apposita: q̄ oīa īfra huic opusculo īgessi: ne qd a tā excogitato: elaboratoq; ope detractū esse videat. Loca v̄o seu auc̄tates Aristotel: Auerroys aliorūq; sapiētū. Cōfuse olim more antiq̄ adducta: pp curiosos huiꝰ tpis scolasticos vtinā ita doctos: ī margine q̄busdā lr̄is annotauimus: laboriosa ea qdē: ⁊ vt videt̄ p teruientis īdustrie. Ad maiorē tñ opis elucidationē cōpendiū: quod seqtur ad finez earūdē qōnū apposui: q̄s castigatiōes scotice metaphysices placuit īscribere: ī quo qdē opusculo ⁊ mēdas oēs: ⁊ cōsentanea īter se dicta vt h̄: ita alibi: ⁊ rñsiones q̄rundā dubioꝝ more suo alibi q̄rendas: atq; argutias seu instātias (vt aiūt) ab aduersarijs notādas: euacuādasq;: opīones quoq; ⁊ opinātes nō exp̄ssos: quātū mihi per libroꝝ īopiā datū est: ⁊ deniq; vbicūq; vel additio vel extractio signari solet: ea diligētia qua potuimus: annotauimꝰ. Cū aūt huic nostre lucubratiūcule patronū inq̄rerē: qui ⁊ lr̄is ⁊ auctoritate pl̄imū valeret tu te mihi honoratissi. pater in p̄mis obtulisti: q ⁊ dignitate amplissimus: ⁊ doctrina eruditissimꝰ: ⁊ esses ⁊ dicereris. Sz vt ī te multa p̄termittā quis ī scoticis disciplinis in q̄bꝰ Patauij tot annis publice doces: atq; decertas: siue id ph̄ie sit seu theoie tibi ꝯferri pōt? qs iudex ī his rebꝰ sincerior? qs censor grauior? qs defensor acrior? qs castigator politior? Ea igit̄ q̄ ego (vt īgenue fatear) p īgenij sideratione: ībecillitatēq; īchoaui: nō vt tibi aliq̄ mō p̄irē: sz magis vt te ad maiora ꝯcitarē tu absolues: atq; ꝯsūmabis. Interea tñ accipe has mei laboris p̄mitias: q̄ tuo munite p̄sidio cauillatores calūniatoresq; tāti faciēt: quāti indus elephas culicē. Munusculū id qdē p exiguū ē: sz qđ tibi pl̄es denūciet: cū tuis auspicijs se opꝰ egregiū cōsecutos aīaduerterint. Uale ex Utino: calendis septēbribus.

¶ Fratris Mauritij Hibernici de Portu Ordis Minoꝝ Epithomata castigationū ꝯformitatū atq; elucidationū in qōnes metaphyce: de ꝑmo ꝑncipio tractatū: atq; theoremata doctoris subtil' fratris Joānis Duns Scoti eiusdē ordis feliciter icipiūt.

q

Voniā vt īquit phs. 6°. topicoꝝ. ca. 2. Dē obscurū qd̄ iusitatū. ⁊. 5. topi^r. c. 3. Qd̄ multipl'r dr̄ obscuꝝ fac̄ qd̄ dcm̄ ē: q̄re cū. q. metha^cc. doctoris subtil': de p° ꝑncipio tractatū atq; theoremata ipsi° ipssorie arti piti sūmi dei ꝓuidētia: ⁊ mei īgenioli lucubratiūcula ad singulorū man° sūt porrecturi: q̄ hacten° rarissima erāt ī qb° ardua: ⁊ vt ita dicā: senticosa pl'ima ⁊ ī accessa min° ꝓuectis ꝑrupta: ac ml'tipl'r īterptāda īserūt: ꝑ cōi scolasticoꝝ vtilitate: pauca q̄ sequuntur addē decreui: q̄ epithomata castigationū: seu correctoriū: aut certe elucidariū qd̄ dā legētib° erūt vbi ⁊ lr̄e correctōz ⁊ snias ꝑncipales: ⁊ vbi desūt rn̄siones: q̄s plexq; omisit: ⁊ opiones varias diuersoꝝ: vt potero suis ī locis discurrēdo ꝑ moduz tabl'e annotabo: aliqn̄ ēt cōcordātias nec̄arias: ⁊ īstātias atq; remissiōes ⁊ defendēdi modū adiungā. Sz añq̄ ad lr̄am doctoris accedā: q̄dā gn̄alia documēta ꝓbabil'r ꝓponā: quoꝝ ꝑmū est tale. vz. q̄ qōnes metaphysice: ⁊ expōnē ī ipaz ꝑus q̄z ī snias scriptū doctor subtil' edidit: q̄zuis oppo^m censuerit pl'imi scotiste: ⁊ ꝓbabilia pl'a pro eis sint: qd̄ videri ꝑt ex. 37. di. 3. q. vnica. arti. 2. pte. 2. ⁊. 11. di. 4. q. 3. arti. 2. pte. 2. vbi remittit dicta ad. q. 6^i. ⁊. 9^i. metaphysice. ⁊ si alicubi in qōnib° metaphy. īueniant̄ remissiones ad sentētias in locis suis tāgā. īmo vt credo in seculo adhuc doc. artiū: aut iunior h̄ scripsit: vnde problematice ī aliqb° locis īcedit more bone īdolis ⁊ minime arrogātis maiorib° ⁊ antiquis morē gerēs iuxta doctrinā phi. 2. ce. ⁊ mū. t. c. 2. ⁊ licet fundamenta ꝓprie vie tetigit pluribus in locis: ⁊ stabiliuit: nō tamē ita plerūq; asseruit: ⁊ in vnā partē se penit° determinauit sicut postmodū fecit religiosus ⁊ ꝓuictior effectus dum sentētias legit: exquo correlatione seq videt̄ q̄ stabilis doctrina hui° viri maxime sup sentētias habet̄: vn̄ plurimi seq̄ces alia oīa paruifaciūt. Nihilominus: qr̄ principia scolastica vtpote logica^a ⁊ metaphycalia atq; nālia: que miro īgēio edidit iunior iunioribꝰ sensu antiq̄ lz voce tediosa absq; qbus nēo recte speculat̄ ī locis suis copiosius hn̄tur ꝑmittēda ⁊ ꝓuidēda sunt: ⁊ si ad vtrāq; ꝑtē īterdū disputauit nobilitati aī: ⁊ excellēti īgenio attribuēdū ē: q̄ tn̄ ī vno loco ꝓblematice ī alio assertiue iuenies: vt īfra sepe patebit: supra hūanū fere īgeniū ꝑncipia logice ⁊ metaphysice tradidit: q̄ q attīgere nō valēt respuūt. ¶ Scdo notādū q̄ modū doctrine Aꝝ. cōmuniter imitat̄: ⁊ breuitate ⁊ obscuritate: ⁊ vbi nō est loc° ꝓprie determinatiōis alicuius veritatis famose loquēdo antiq̄s sē ꝑ preponēdo ⁊ inde est q̄ ea ex qb° seq videntur cōtradictiones plurime in dictis eius minime implicant: vt in locis suis tāgam. Tertio premittēdū q̄ non habentur cōmuniter qōnes eius in metaphysicalib° nisi ad. 9. li. īclusiue: ⁊ hoc vel qr̄ imitat° ē Auic. vel qr̄ ea que sequuntur. 9. lib^m sunt iam fere habita in. 5. ⁊ in alijs preter. 12. q theologus est: quare ī sentētijs de natura. 12. lib. disputauit: vt patet intuēti. in aliquibus tamē originalibus antiquis habētur. super omnes. 12.

Nunc ad litterā accedo: ꝑmittitur cōiter qōnibus ꝓlogus vel ꝑfatio: vel introductio littere: vel more antiquoꝝ lectio: sicut varie in sequentibus doc. ipm̄ noīat: vbi declarat̄ ꝑma ꝓpō textus. ⁊ tota illa littera patet clare ī expositione sua quam cōmuniter attribuimus Antonio Andree in principio. ¶ Aduertendū ergo ꝑmo cū dicit īfra. Declaratur. 2° a qbusdā a priori: q̄ illa ē ꝓbatio theo^e in expōne sua h̄. ¶ Qd̄ infra ibidē tangit ī applicatione propositionis de cognitiōe vl'issimorum: declarabis sic̄ hz. 3. di. ꝑmi d̄ ꝑmo cognito. ⁊. q. 10. ꝑmi huius. ¶ Ibidē posset dubitari ex dictis Aui. q̄ notat. q̄. s. ens res ⁊ vnū sunt cōmunissima: et q̄ nullū hoꝝ pōt manifestari nisi ꝓbatiōe circulari: cū tn̄ vnū sit passio entis: passio v̄o ꝑ sūbz māifestet̄. ⁊ de q̄ vide īfra ī. 4. h°. q. 2. ⁊. q. 1. ꝑ. h°. ¶ Ibidē paꝝ p° no^r vnū extra

ab illo loco: sed illa probatio vsq; ibi. 2ª pmino-ris ꝛc. lra tñ bona ꝛ notãda: vt alibi sepe accidit i additiõib⁹ ꝛ extra: q̃re oia in serum⁹. ¶ Intẽtio doc. i ℔ plo. ẽ reddere auditores attẽtos: nobilitatẽ ꝛ vtilitatẽ huius scie manifestãdo: ꝛ dociles q̃uos⁹ eius cãs expli⁹⁰. ꝛ ꝑm hoc duo facit i hac pte. 2. ibi. ℞ predictis ꝛc. ¶ Ibidẽ ifra i pticula ð cã formali. ibi. Cõtra dicit ifra ꝛc. vsq; ibi: hoc mõ metaphyca ꝛc. ponit extra sed no⁹ª lra: vt pz. ¶ Ibi ifra in du⁹ isto. Querit que cã sit subm ꝛc. qõ dimittit isolutũ: ꝫ arguit ꝑ oi cã: notabis ꝑ resolone ea q̃ ꝫ in plo. q. 3. soluẽdo arguñta ꝑnci⁹. ꝛ. q. de pxi. ꝛ. q. ij. quo⁹⁸. ꝛ. q. 7. ꝛ. 9. 3. di. ꝑmi. veri⁹. n. dicã efficiẽs ꝛ finaľ q̃ formaľ ꝛ mãlis: sed cognitio eius est poti⁹ finis ꝑpinquus formaľ ꝙ saltẽ q̃ ipsum: motiua ꝑ cã formali faciľ soluunt. aliud est dare spẽm vnitatũ ꝛ ordinẽ: ꝛ aliud formaľ eẽ tales: distingue etiã de dare itrinsece ꝛ formaľ ꝛ extrinsece ꝛ virtualľ: pot. n. appellari fo:ª exẽplari saltẽ: motiua ꝑ cã mãli soluũtur ex distinctione materie quã tãgit. similiter de causa finali põdera omnia verba doct. ꝛ sniãs preclaras vbiq; in littera.

Sequitur q. i. ꝑmi li. in qua venit subm metaphysice: cui⁹ resolo ẽ fere ꝓblema⁶ª. Tres enim op. ꝓpo⁹ ꝓbabiles. vna ẽ Auic. alia Auer. vt ꝛ ibi pz i lra. 3ª ẽ moderniorꝫ quã sequũt pl'es latinorꝫ. ꝛ albertiste: ꝛ thomiste: q. s. suba est subm hic: pmã cõiter sequunt sco tiste: vt infra in. 6. q. 1. se determiat doc. ꝛ. q. finali exꝑsse: ꝫ saluari ꝛ glosari posset alie due. 2ª⁸ⁿ dupliľ sustẽtat. vno mõ ad mẽtem Auer. alio mõ spãliter imaginãdo: ꝛ subtiliľ: ꝫ in ꝑmã op. vt⁹ vľ incidere: tenebis tñ ꝑmã op. vt in prolo. q. 3. se determiat: ꝛ ꝓfert Auic. op. ꝓpria Auer. exꝑsse resolute tñ posset distingui de subo: vt ꝓdicaⁱᵉ dicat ens ꝓncipaliter vel ꝓtⁱᵉ virtualiter seu attributõnis gñalis suba: ꝓncipalissime vo ꝓsideraⁱᵉ ꝛ vltiate attributõis ds vl' gen⁹ entũ sepatorꝫ: veri⁹ tñ dr de⁹ q̃ gen⁹ tale: vt imponit Auer. dixisse. ꝑt exẽplũ adduci de subo tripliciter logice: ꝑm⁹ ẽ ens rõnis. 2ᵐ syll'is. 3ᵐ demõstratiu⁹. ¶ Multũ tñ refert ad vitatẽ dictorꝫ resolo illi⁹ difficultatis no dose de ꝓsideratõe. vz. metaphysici. an. s. i vl'an certe i pticulari speculatiue git notãter i lra doc. ¶ Multa h tãgat lector curiosus: qz ãpla ꝛ copiosa ꝛ vtilis disputatio. si. n. tñ i vl' ꝓsideraret metaphyc⁹ ens eẽt ponẽdũ subm oi mõ dcõ: vt pz inducẽti sec⁹ si i pticulari. ¶ Trib⁹ rõnib⁹ añ om⁹ arguit ꝓtra duas ꝑmas op. i q̃rũ 2ª ponit pui extra ibi. Tñ qz ꝓmetator: vsq; ibi: pb⁹ 3ª⁹ pte ꝛc. lra tñ bõa ad ꝓpom⁹. ¶ Cõsequẽter pz p⁹ ꝑncipiũ solonis. q. fortitudo op. auer. por i aligb⁹ originalibꝫ q̃dã puũ extra ibi p⁹. ð gnõne vsq; ibi: pter ea ꝓfitr ꝛc. ¶ Qð ibi tãgit soluẽdo rões ꝑncipales: vt sũt cõtra Auer. de libro elẽchorꝫ. ꝛ lib. p⁹ ꝓstructionũ pciãl. vide. c. p⁹. ꝑmi elẽchorꝫ. vbi põit h ꝑ ꝛclone. s. q. syll's elẽchus ẽ. ꝛ probat rõne q̃druplicit ꝛ ex⁹: m'tuplicit i miori vo volumie pciãl. li. p⁹. i pn⁹ hr illð aliꝫ: ꝛ ꝫ qdã conãr h euadẽ ex egidio ꝛ alijs: vt deat tñ discret⁹ moderator vbiq; replicas ꝛ euacuet. ¶ Qð ibidẽ ꝓsecr ꝫ soluẽdo 2ᵐ ꝑncipale de distinctiõe ꝑpetatiꝫ a subito i creatur ľ alr q̃ i dinis ꝛ sepi⁹ i hac. q. tãgit: duᵐ vr: qz vr ꝓtrouersia i doctria ei⁹: nam cõiter tenẽt scotiste idẽputatẽ realẽ passionis ꝛ subi: h vr dicẽ omᵐ maxie i creaturis. h idẽ ꝫ i plo. q. 3. soluẽdo argtª ꝑncipalia: ꝛ fiẽ ibi saluar ꝓtrouersia cõiter. ita dz h eundi: vel q̃ loqtur famose vel de ꝑpetatib⁹. ꝛ nõ ꝑpo. 4. modi: vel q̃ capit realiter ꝛ eẽntialiter extẽsiue: ꝛ silr distictionẽ rõnis i dinis vel q̃ est ꝑmo cõparatiu⁹: eo q̃ dãtur gradus i idẽtitate reali: eo q̃ alia ex infinitate alteri⁹ vel vtriusq; extremi identificat: alia ex conuenientia in 3⁹. qualis cõmuniter est in creaturis. ð. di. primi.

¶ Consequẽter ibi ipugnãdo op. Auer. in aligb⁹ originalibus ponit tota ꝑma rõ. vsq; ibi. Itẽ cõtra cõmẽt. eẽ extra vel additio in aligb⁹ vo solũ illa lra. Sed ista ratio ñ mouet ꝛc. vsq; ibi. Rño q̃ vna ꝑpetas ꝛc. ¶ Ibidẽ parũ post in p⁹ notabili assignat vnũ puũ extra. qð sic incipit. Cõtra h i ℔ p⁹ inferius dicitur ꝛc. vsq; ibi: Aliud ẽ notandũ ꝛc. ꝛ est bonũ ar⁹ cõtra ꝑm de necessitate actiõis diuine ad extra: posset tñ solui a defendẽtib⁹ ipm maxie si loquat de necessitate immutabilitatis non coactionis vl' recurrẽdo ad cãs scãs. ꝛ vide soluẽdo primũ dubiũ post. 4. ponẽ i hac. q. ad. 3.

¶Infra ibi. Cōtra si deus nihil causat ꝛc. vsq; ibi. Ad auctoritatē p̄mā. 6. huius ꝛc. assignat extra ab aliquibus: ꝛ qō ibi segtur in q̄dā rñsiōe: de hac alibi: q̄re infra i hac. q. ꝛ. 2. 3. huius ꝛ in theorematibus ꝛ de primo principio in. 1. dist. 2. ꝛ. 4. ꝛ alibi sepe de causis essentialiter ordinatis: ꝛ in eadē additiōe pōdera ad quē logē cū dicit: tenes ꝛ ponis: ꝛ applica rñsiōes ad sua loca ordinate: que ibi p̄fuse hītur. ¶Qō tāgit inferius ibi. Ad aliā rōnē: ad ma. etiā vbi videt velle q̄ deus nō hz p̄ditiōes regsitas ad subm scie videt p̄tradicere his q̄ hz in. 1. lo. q. de subo theologie dicit sicut ibi copiose hī: quō theologia est scia: ꝛ quō nō ꝛ q̄lis scia videtur etiam loqui hic de scientia viatoris naturaliter acquisita ꝛ speculativa: q̄re infra in sexto libro. ¶Nota valde illud qō hz in soluēdo argumēta p̄cipalia sustinēdo Aluē. ibi. Ad aliā rōnez: ꝛ ibi: p hz pz: vbi videt velle q̄ ens p̄dicat in qd de suis passiōib⁹: ꝛ p̄sibiliter forte posset dici de modis itrinsecis: ꝛ differētijs vltimis sūptis vt qd: hz nō vt modus qō videt eē p̄tra ipm. 3. ꝛ 8. di. p̄mi sententia rū: tū sua est ista ꝛ necessaria: quā exponit subtiliter: q̄re infra. q. 1. 4. li. ¶Ibidē pauca post in solone. 3. p̄cipalis ibi: vel aliter tenet: ꝛ vsq; ibi. Cōtra rñsionē ad p̄mū argm ꝛc. assignat extra ab aliquibus. ¶Cōsequenter ibidē infra. Sz p̄tra p̄dicta instat vel hz alios ibi. Tenēdo q̄ deo⁹ sit h subm ꝛc. vsq; ad finē. q. ponit extra in aliquibus originalibus mā tū singularis est: tō tota lege. Argumēta facta p̄tra op. Aluē. quā tenēt cōiter scotiste faciliter soluitur vt scis. ¶Infra assignādo 4m modū dicēdi in qōne. ibi. his sic p tractatis ꝛc. aduerte bñ ad totū digressum ꝛ spāliter ibi: vbi dicit. Talē metaphysicā hz deo⁹ ꝛc. cū tū. 3. q. plo. hz deū nullā sciaz habere p̄ter theologiā: hoc tū non obstat: q̄ me⁹ talis est vā theologia hz nō dō p̄prie scia vt logitur phs p̄mo posterioz de scia: vt tngt docto eo q̄ nō p discursum q̄ qualiter regrat: vide ibidē: vī nthalomin⁹ expresse tenere in plo. ꝛ maxie in reportatiōibus. q. 3. q̄ deus nō est subm metaphysice q̄ faciliter p̄ordabis ex his q̄ notauī a p̄cipio ꝛ dis⁹ de metaphyca scia ꝛ subiecto: ꝛ sic dē aliis vt alius lector notabit. ¶Aduerte ad. 6. du⁹ q̄ sequitur in fine solonis: ꝛ ad solutiōes eaz: ꝛ ad quasdā replicas q̄s nō solui: q̄ tū satis patet: ꝛ infer ex oibus vltimate intentionē doctoris ꝛ p̄clusionē. q. p̄cipalē. ¶In aliquibus originalib⁹ habētur hec vba in margie in qōne. s. Nota de ordie genez. 9. accītiū int̄ se: spāliter relōis ad alia. Itē de meo demōstrationis potissime. Itē de distinctione scie. Itē iuxta hoc quō deus p̄t poni subm theo⁹: tā em̄ rō facies fidē p̄clusionis ex p̄missa credita: quā demōstratio p̄cludit aliqd de subo p me aliud ab extremo. Itē. 5. quō est ordo p̄cipioz imediatoz. Declarare termios que stionū: ꝛ insistere circa singula dicta doct. in lra: ꝛ diuidere in ptículas determinationes. q. ꝛ dependentiā: ꝛ ordinē. q. inuestigare ꝛ cetera q̄ incūbunt lectori: ad p̄sens nō intendo: sed alias si ocium ꝛ legēdi munus occurrent: soluz em̄ gratia necessarie correctiōis ꝛ elucidatiōis operis hec pauca notare curaui.

Sequitur q. 2. de nāli appetitu oiuz hoim: imo oiuz intellectualiū naturaz respectu scire: vbi aduerte p̄mo q̄ doct. hic incidentaliter post oppom disputauit illā difficultatē quā in q. Antonij andree inter. q. enumerāt: licet ipe p duo lrali eā hz in expōne lre: vtrū vz visus magis facit scire ꝛ adducit. 5. rōnes ꝛ eas soluit in fine q̄stionis. ¶In p̄cipio solonis ibi. Notādū circa ordinē: vsq; ibi. Ad solonē tū hui⁹. q. ꝛc. totū ponit esse extra vel addit ꝛ alig hīt eā infra ad finē. 4. q. sed est singularis passus: q̄re legat hic. ¶Obiectiōes q̄s ibi iducit q̄ nō cōiter de oibus: ꝛc. faciliter soluūt: p̄ma ex his q̄ hz. q. 3. ꝛ. 4. plo. ꝛ. q. 4. 3. di. p̄mi. ꝛ. 4. 5. di. ꝛ alibi sepe: nā p̄tingētia certū cognoscūtur ꝛ infallibiliter. Silr scēda pz. Ad. 3. dic q̄ ab intellectu etiā intuitiue p̄m aliq̄s. Et videt intētio hui⁹. Ad. 4. pōt p̄cedi p̄mū si ituitiue vel p spēm sui. vel alterius si abstractiua. Qō ibi dicit: q̄re. s. in qōnibus de intellectu vide vbi s. ꝛ. 3. di. 2. ꝛ 9. eiusdē: ꝛ i q̄stionibus collationum: ꝛ in. q. li. de aīa: sed se remittit ad alios maxime q negāt cognitionē p essentiā. Ad. 5. pōt cōcedi q̄ inferr remoto ipedimēto. Qō ob⁹ de Petro: fuit ex insolita angeli visione attonit⁹: vt Paulus in raptu: vel dicaliter recurrēdo ad eās

nāles vehemētis passionis ⁊c̄.
¶Infra soluēdo primā rationē ll̄en. ibi: circa hoc stude: pōt dici ad aliud dubiū: vt p̄z ex sequētib⁹ hic: ⁊ alibi sepe in doctrina huiusmodi: q̄ appetꝰ nālis grauis vel alterius nihil aliud est q̄z tendentia: que non est aliud a nā ipa: que si sit relatio est tñ fundamētalis. ¶Qō infra tangit exponēdo: illud Augustini. 9. tri. desideriū inhiātis: ⁊ ĩ vtraq; expositio sit p̄babilis: p̄ma tñ magis placet: ſz vide curiose in. 3. di. 26. ⁊ alibi: si placuerit. ¶Intentio doc. in hac. q. est q̄ desiderio naturali ſz nō aiali vel itellectiuo oēs homines scire desiderant: alia plura colliget lector.

Sequitur 3. q. de prudētia bruto rū: in qua ponit ꝓclusionē cuius p̄ma ps est affirmatiua: ⁊ scōa negatiua cōtra Thomā ħ in plo. metaphyce in oppositione. ¶Ibi infra soluēdo 3ᵐ p̄incipale tangit opꝰ. ll̄en. ⁊ aliox plurium de cognitiōe subē: ⁊ suffocatiōe quadā sensus interioris: ⁊ loꝛ famose: vt p̄z: q̄ aliter inferius determiat se resoluēdo intentionē phi. ¶In fine. q. vbi dicit: q̄re rūsionez alibi. illud pōt q̄rī apud Alx. in de aialib⁹ ⁊ Alber. magnū: ⁊ Auic̄. ⁊ alios metaphyficos. Sed breuiter ad p̄mū dicaf q̄ nō cōcurrit in hyeme appetitus sensitiuus cum estimatiuo: q̄ nō delectat tp̄s: ⁊ alia ipedimēta occurrūt instinctu etiā alr agēte: alr opatur. Ad aliud recurrēdū ad idem et ad virtutē celestē qua regūtur plurimū bruta Ad 3ᵐ posset ꝓcedi q̄ inferf idez ſaltē p̄m genus. Ad vltimū ⁊ quodāmō ad p̄ceden tia. q̄re. 45. di. 4. ⁊ in de mēoria et reminiscētia: ⁊ adde plura curiosa hic. ⁊ nota valde subtilē determinationē doct. ad finē solutiōis huius. q. q̄ sapit.

Sequitur 4. q. de gñatione artꝰ ex exptīmētis: vbi aduerte q̄ multū varie in originalib⁹ hr̄ lr̄a huius. q. et admixta multꝫ additiōib⁹ ⁊ extra. Inter argumēta. n. p̄incipalia solēt poni quedā rōnes p̄ opinioē platonis q̄ sic incipiūt. ¶Itē aliud argumentū eiꝰ p̄mo posteriox ⁊c̄. vsq; ibi. ¶Itē non videf expr̄a: ⁊ q̄ infra in corpe. q. habenf: ideo sup flua esse censenf in pede: q̄re ipa penitus omitte. ¶Infra ĩ p̄ncipio solōnis ibi. Sz hoc nō est verū: vsq; ibi: vbi scīēdū ⁊c̄. pōnitur esse additio: ⁊ alia parū post ibi: hoc dubtū est ⁊c̄. vsq; ibi. Nō possunt intelligi nisi ⁊c̄. oia tñ notāda sunt. ¶Infra post solutionē. 2. p̄incipalis ibi. Qō aūt filii sit de vno ⁊c̄. vsq; ibi. Contra quo mō ex effectu ⁊c̄. in quarta colūna sequēti: totū ponit ad dubio ⁊ extra: oia tñ lege: voluerūt etiā aliqui lr̄am plerūq; illā hinc inde trāsmutādā eē in. q. ad varia loca: ſz sait bñ oīdiat. ¶Cōter ibi infra: ꝓra g̃ scīēs scit se scire ⁊c̄ vsq; ibi. Cōtra platonē ⁊c̄. ponit extra: ad motuū in se facilr rūdef de cognitiōe vie ⁊ ign oātia etusdē diuersimode in aplis: qō etiā inferf in p̄ncipio pōt ꝓcedi. ¶Illa etiā lr̄a infra ibi. Ad p̄mū argumentū p̄incipale ⁊c̄. vsq; ibi. Cōtra quō ex effectu sensibili ⁊c̄. videf oīno superflua: ſz posset addi ly alr. Incidētaliter em̄ post solutionē. 2. p̄incipalis: p̄us itroduxit totā illā disputationem sup quam notaui additio vel extra p̄us. ¶Aduerte infra ibi: dī q̄ bñ inuenirēf ⁊c̄. ⁊ segtur sicut p̄bāt ista argūmēta 3ª in aliqbus libris segtur ibi e. f. g. q̄ consuetudo huiꝰ doc. erat notare argumēta in marginib⁹ ⁊ solōnes aliqñ p huiusmodi lr̄as vel saltē cōputare maxie in hac metaphysica ⁊ theozematib⁹: vñ insurgit maxima intricatio lr̄e: ⁊ obscuritas: q̄ scriptoꝛ negligētia ⁊ longitudine tpis omissuꝫ est fic assignare: diligens g̃ lector aduertat ad singula. ¶Infra etiā sup illa lr̄a. Ad istam g̃ rōnē scōaz ⁊c̄. vsq; ibi. Ad tertiā rōnē p̄incipalē ⁊c̄. ponit extra in aliqb⁹: ſz est singularis solo ⁊ subtilis: ⁊ scōs modus dicēdi ad argumentū 2ᵐ p̄incipale supius ꝓpter instātias oēs vitādas: igit legaf: multa nā q̄z ħ assignāda duxi extra ⁊ addtōes: q̄ tñ i originali impsso omisi assignari: vñ addat vel deponat diligēs lector. ¶Cōsequēter parū post ibi: sed dices ⁊c̄. vsq; ibi. Ad 4ᵐ p̄incipale ⁊c̄. ponit extra. Et ad obiectonē p̄mā trīū: quas ibi iducit: quā nō soluit faciliter: dic ex p̄cedētibus q̄ illud q̄ inferf nō est icōueniēs sane exponēdo. ¶Deinde ibi infra: sed quō docēs ⁊c̄. vsq; ibi. Ad quintū p̄incipale ⁊c̄. assignaf extra: satis tñ ad ꝓpositū: ⁊ singularis doctrina: ideo ⁊c̄ ¶Infra ad finem. q. ibi. Notandū aūt ⁊c̄. vsq; in finem dicitur esse extra.

¶Determinatio doc.in hac.q.satis clara est:sed pro maiori fortitudine ꝛ declaratione eorũ q̃ tangit hic:qnere eã in.3.dist.p. q.4.ꝛ.3.di.2.q.finali ꝛ.9. di.eiusdẽ. ꝛ.14. 3.ꝛ.45.4.ꝛ collige plura singularia ex ꝓcessu.q.huius vbiq; vtilia.

Sequitur 5.q.de compatiõe artificis iexpti ad expertum nõ artificẽ in operãdo: in cuius p̃ncipio post 2m p̃ncipale:ꝛ replicã eius in aliqbus originalibus: in aliqbus vero ad finem eius ponit̃ vnũ extra vel vacat:qđ sic incipit.Q; singulare ꝑse intelligit̃ pz ꝛc. vsq; ibi inclusiue:tanto ꝑfectius cognoscã vniuersale:sed qꝛ totum habet̃ infra in.7. li.q.14.licet aliqualis variatio hinc inde in lr̃a. Ideo hic omittatur: sed nõ minus valeret hic q̃z ibi: qꝛ questiõe.15.sequens ibidem satis est ad ꝓpositũ. ¶Tertiũ etiã argumentũ p̃ncipale ibi. Item qui ꝑfectiꝰ scit qdditatẽ ꝛc̃.que sequũtur vsq; ibi. Oppositum vult ph̃s ꝛc̃. ponit̃ extra ab aliqbus vel additio:lr̃a tñ bona: ideo legatur ¶Infra ponitur quoddã extra qđ sic incipit.Cõtra si artifex ꝛc̃.vsq; ibi ĩclusiue:singulare ꝑse intelligat̃:ꝛ seqtur imediate in aliqbus.Tamẽ ex hoc ꝛc̃.in aliqbus vero Aliter dicit̃ s̃m ꝙ diuersimode in originalibus locat̃:sentẽtia doct.in hac.q.clara est:lr̃a diuersimode ordinet̃ in diuersis libris:sed satis bene hic habet̃. ¶Ulterior curiosa iuestigatio in duabus his.q.querat̃ apud antiq̃s ph̃os ꝛ metaphysicos: sz minime deserat̃ vitas scotica vbiq;.

Sequitur 6.q.de opposito actuũ ꝛ opationũ: vbi nota istã instantiã doc.parũ post p̃ncipiũ solutionis cũ dicit:sed hec ꝓbatio nõ valet ꝛc̃.ꝛ soluo sicut bñ rñdet Antonius an.hic.Sz videt̃ extra vt pz in multis originalibus.

¶Parũ post ibi.Contra tunc nõ magis ꝛc̃.vsq; ibi.Ad tertiũ dicendũ ꝛc̃. est extra sed põt solui facil̃r ꝙ infertur ꝯcedẽdo: sz specialis difficultas erat de actiõe.

¶Infra assignatur quoddã paruũ extra ibi.De ista vnitate ꝛc̃.vsq; ibi.Cõtra illud ꝛc̃.parum post assignat̃ aliud ibi.Unitate sibi ꝓpria ꝛc̃.vsq; ibi.Scdm̃ Auic̃.ꝛc̃.tamẽ littera bona ꝛ dependens satis.

¶Consequẽter infra ibi. Rñdeo ꝙ non sine ꝛc̃.vsq; ibi. Ad p̃mũ dicit̃ ꝙ sine actu vniuersale ꝛc̃.ponitur esse extra:sed satis bene ad ꝓpositũ ꝛ vtile:nõ tñ est bona dependentia lr̃e:vt pz.Et parũ post ibi.Contra qdditati s̃m se ꝛc̃.vsq; ibi.Et tunc dicerẽt ꝛc̃.ponitur extra. ¶Aduerte qualiter debet solui illa obiectio infra:ibi.Contra si sensus non sentit obm̃ ꝛc̃. vbi dicit in fine:stude:ꝛ quere infra in.7.q.14.ꝛ.15.ꝛ.3 di.p̃mi q.6.ꝛ in theorematibꝰ ꝓpositione 3.est eñ ꝯditio agẽtis nõ ratio agendi singularitas ipsa:sil̃r nõ est ratio terminãdi actum:sed ꝯditio terminãtis:etiã respectu intellectus viatoris pro nunc: vide infra. ad finẽ huius questionis vbi satis expresse patet solutio:vt patet.¶Ad finem.q.ibi Sed circa hanc lr̃am ꝛc̃. vsq; ad finem est motiuũ.8.q. quã format Anto. Andr.hic ꝛ nota singularissime qualiter pauci multa perstringit subtilissime: vnde patet clare eius intentio in toto processu q̃stionis.

¶Ibi vero dum facit mentionez de duabus vijs in questione aduerte ꝙ sunt due responsiones ad tertiũ p̃ncipale: in qbus replicando se dilatauit: prima ibi.

¶Ad tertium dicendum:secunda ibi. Dico igitur aliter ꝛc̃.

Sequit̃ septima questio de fine metaphysice:in qua cõmuniter non assignatur correctio:licz in aliquibus illa littera infra ibi. Contra quare ex amore naturali ꝛc̃.vsq; ibi. Ad primũ argumentum ꝛc̃.ponatur extra:littera tamẽ bona ꝛ singularis.

¶Aduerte tamẽ ꝙ hec questio in aliqbus sequitur.q.sequentẽ de cõparatione speculatiue ꝛ practice:ꝛ ex littera docto.patet ꝙ sic deberet ordinari ibi ad finem questionis.Ad argumentũ de opposito scientie practice ꝛc̃:vbi aliqui libri habent.Ad argumentũ ꝛ alij ad argumẽta:ꝛ subdit̃ prime.q.illud enim argumentũ est in.q. illa ibi.Alij dicunt ꝙ nulla voluntas ꝛ sequitur:ꝙ probatur: quia oppositũ speculatiue ꝛc̃.vñ manifestũ est: vel ꝙ illa rñsio deberet poni ad finẽ sequẽt: vel ꝙ illa deberet p̃cedẽ istã ad h̃ facit ordo textꝰ ph̃i sup quẽ mouẽt̃:vt pz:qꝛ tñ cõter ordo.q.est talis:q̃re nõ mutauimus ip̃m:mutat lector.

¶ Ad finē huius questiōis nota solutionē dubij: qd̄ dimittit in solutū: qꝛ erat theologicū: ideo dicit de hoc alibi. Quere in ꝓlogo. q. de praxi: vbi de scia dei est ꝓblema satis intricatū: si aūt nō ponat̄ practica: hoc ideo est: qꝛ pō practicās nō est regulabilis aliūde: sꝫ vniformis: ⁊ nō pōt cadere error in eius opatiōe. Igit̄ idē iudiciū est de ipa sicut de voluntate naturali: de qua loqtur doc. in lr̄a. ¶ Sentētia doc. clara est hic: sꝫ videat̄ ꝓfundius in ꝓlo. vbi supra.

Sequitur 8. q. de cōparatiōe speculatiue ⁊ practice in qua nihil occurrit notandū nisi quotare op̄. varias quas recitat: quere i ꝓlo. in mā de praxi oīa apud istum: ⁊ antiq̄s doctores ⁊ in hoc ꝓlogo vide Albertuꝫ ⁊ alios expositores antiq̄s hic ⁊ questionistas.

Sequitur 9. q. de mō ⁊ mensura cōsiderationis metaphysicalis q̄ ⁊ sequēs decima ordine text⁹ in quo fundāt̄ deberēt p̄cedere duas p̄cedētes: sed doc. paꝝ curauit de ordine dum mō veritas apperet: lꝫ forte curiose inqrēdo posset ordo eius sustineri: de quo non mō. ¶ Sentēta doc. in hac. q. lꝫ videat̄ clara tenendo partē negatiuaꝫ: vt cōis scola. Ex dictis tñ eius alibi sequaces ipsius varie sentiūt eo q̄ verba eius in diuersis locis diuersimode īterp̄tant̄: vt pꝫ in ꝓlo. q. 1. ⁊. 3. ⁊. 2. di. p̄. q. 2. ⁊. 3. di. 2. q. 1. ⁊ alibi sepe si tñ subtiliter ꝯsideret̄ disputādo de metaphyca in se: ⁊ in nobis vl̄i ⁊ ꝑticulari: ⁊ q̄ refert dicere ꝯsiderare in vl̄i ⁊ vl̄e: ⁊ i ꝑticulari ⁊ ꝑticulare ⁊ ecōtra: ⁊ ponderet̄ ſm suppo^m supra in p̄n^o q̄ primisi in hoc negocio facil̄r oīa cōcordabūt̄: verba tñ doc. supra. q. 1. multū mouēt ad partē affirmatiuā in hac. q. ⁊ ꝓcessus Aꝝ. descendendo in ꝑticulari ad decē gn̄a ⁊ spēs eoꝝ: ⁊ p̄ferēdo substantiā accn̄ti in^l cōsideratiōe metaphysice ⁊ multa alia. Qui ḡ vellet tenere affirmatiuam hic posset dicere iuxta illud 2^m notabile supra expo^do doc. vel q̄ loquit̄ nō de vl̄itate p̄di^is vel cōitatis: sed p̄cisionis: vel abstractionis: q̄ verba possunt ponderari: qꝛ placēt: nō curo īpedire cartam recitādo varias opiniones diuersorū ⁊ grecoꝝ ⁊ latinoꝝ: vt multi sophiste moderni faciūt: qꝛ hoc potius vacui recitatoris vel hystoriographi q̄ꝫ subtilis indaginis vel speculatiui officiū censet̄. ¶ In p̄ncipio solutiōis ibi. ¶ Item p̄ma cognitione de aliquo ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Scd̄m declaratur ⁊c̄. assignat̄ extra sed lr̄a satis bona est ideo ⁊c̄. ¶ Item infra etiā ibi: hic rñdetur ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Item ph̄s dicit ⁊c̄. ponit̄ extra ⁊ infra ibi. Itē ad vnitatez scie ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Ad argumentū opinionis ⁊c̄. assignat̄ extra. Et īfra ibi: hoc ꝯcedūt ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Sola h̄ demōstrat ⁊c̄. dicit̄ extra vel additio. Et infra soluēdo. 2. p̄ncipale ibi. Conclusio em̄ ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Ideo aliter dicit̄ ⁊c̄. ponitur etiam extra. Et paꝝ post ibi: sicut hr̄ a dyo^o ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Alia rñsio ⁊c̄. est extra ſm aliquos. Et vltimo infra ibi: ꝑ potentiā est potēs ⁊c̄. vsqꝫ ibi. Qꝛ aūt habitu vniuersali ⁊c̄. assignat̄ extra. Que oīa lꝫ voce tediosa: nō tñ infructuosa: ideo ruminent̄ Posset fieri vis in illo exemplo q̄ tangit̄ de Dyonysio quo mō viꝫ esse sumptā cum alijs ꝑfectiōibus diuinis sit nobili⁹ seipo p̄cise accepto cū infinitū nō possit excedi: sed videat̄ iste. 1. ⁊. 5. q. quolibeti. ⁊. 8. di. p̄. ⁊ alibi sepe ad hoc. ¶ Querant̄ hic Albertus ⁊ Paulus Venetus: ⁊ Jo. buridanus ⁊ Alex. de Alex. quē p̄suponit plerūq̄ in hac meta physica: frater Adā. ⁊ Nicolaus boneti: ⁊ alij plures ꝑ op̄. quas recitat doctor: vide Frā. de maronis in ꝓlo. ꝯflatus q. 14. ¶ Id qd̄ videt̄ velle cōmē. de substātijs sepatis q̄ ꝯsiderant̄ in ꝑticulari hic: secus aūt de mālibus nullū colorē videt̄ habere loquēdo de intellectu viatoris: ⁊ de cognitione qdditatiua: vt pꝫ discutienti.

Sequitur q. 10. ⁊ vltima huius primi in qua disputat̄ etiā ꝓblema satis difficile de cōparatione magis ⁊ minus vniuersaliū in p̄oritate ⁊ difficultate cognoscēdi: sed doc. sententia satis clara est: ⁊ videat̄ altius. 3. distin. p̄mi q. 2. ⁊ aliqualiter īferius in. 7. ¶ Opiniones quas tangit ibi de cognitione singularis patebūt infra in. 7. q. 14. ⁊. 15. ¶ Non sunt corruptiōes in lr̄a notabiles: sꝫ aduerte ad illud qd̄ dicit cōparando inter se singularia magis ⁊ minus vl̄is: q̄ singulare viꝫ. magis p̄us intelligit̄: ⁊ qꝛ vident̄ repugnare his que dicit in primo loco p̄allegato. Ad qd̄ dices sicut ibi soluēdo obie

ctiones dicit ad argumētū factū ex expīmē
to Auic.cē. vel ꝓsidera altius: qz satis du^m
z difficile. ¶Aduerte q̄ duo notāda icidē
taliter ibi. Ad finē. q. inducta ponēt assigna-
ri extra: ſz est doctrina singularis. tō legā-
tur cē. ¶Opiniones extreme in hac mā
sunt thoꝝ z aliorꝝ plurū antiquorꝝ assē^ym
magis vſe ꝓmo cognoſci z notaliū dicen
tū singulare esse tale: scotus videt medīū
tenere. ſz vt a ꝓncipio notauī multū in his
q. imitat antiquos z ꝓblematice icedit.

Ircaꝓximam

c q. 2. li. de natural^r cognitio-
nis ꝓmoꝝ ꝓncipioꝝ: z ozik
t. cōmē. p. Aduerte ꝓmo q̄
ꝓncipia ꝓma cōplexa sunt
in multiplici dr̄ia: vt hꝝ ꝓmo posteriorꝝ. t.
c. 6. z in libello Boetij de hebdomadibus
ad Joannē diaconū z alibi sepe. h̄ enī vi-
dek log de simplr̄ ꝓmis: vel maxime notis
salté ex terminis appb̄ēsis. ¶Et nō cadit
aliqua correctio in. q. illam sīnia docto. est
clara tenēdo partē negatiuā: ſz caute expo
nendo posset affirmatiua teneri ex dictis
eius z aliorꝝ: querant Albertus Joānes
Jandonus z alīj antiq z moderni h. vide
hunc. 3. dist. ꝓmi qōne. 4. z. q. 1. z. 3. plogi.
45. dis. 4. q. 3. z. 14. di. 3. z alibi sepe vt ꝓpo
sitū altius eluciscat. ¶Ad finē. q. mouet
octo dubia: z non soluit: z totū posset assi-
gnari extra: ſz qz sunt notāda subtilia z sin
gularissima legātur. Et breuiter ꝓ nūc ad
singula rīdek saluo semp meliori iudicio.
¶Ad primū pōt ꝓcedi pars affirmatiua:
vt pz ex doctrina Ar. 4. metaphyce: z hu-
ius hic z supra. q. 4. z. 3. dist. ꝓmi: vbi ꝓpo
ꝓior enī est appb̄ēsio terminoꝝ q̄ assen-
sus. ¶Ad aliud dictū Auic. pōt dici: q̄ lo-
quit de scire ipropbe. ¶Ad 2^m pōt dici q̄ ē
intellect^o potis talis assensus ſz iste videa
tur dubius vbiq; in hoc ꝓblemate: vt. 3. di.
q. 7. z. 15. q. quo libeti z alibi sepe: ſz magis
placet ad mentē Ar. z ꝓm veritatē illa ꝓ
que ponit oēm elitionē esse intellīs potis.
¶Ad 3^m posset dici q̄ sic ſz respectu vni^o:
vt ꝓncipij ꝓncipalr̄: z respectu alteriꝰ. vt
ꝓclusionis secūdarīo: veritas enī se em^tia
ꝓncipij z ꝓcl^onis: vt. 8. dis. ꝓmi. q. finali: hꝝ
iste nō differunt nisi sicut pars z totum: ſz
qui poneret habitus ꝓncipioꝝ z ꝓclusio
nū esse ꝓncipia formalia talia aliter habe
ret rīdere: sed tūc dubiū esset de ꝓncipio
formali ꝓme adhesiōis huius z illius: nā
ꝓnusq; generat talis habitus sit assensus
z adhesio. Si etiā ponat tale ꝓncipiū lu-
men naturale intellectus: pz qd dicendū.
¶Ad 4^m posset dici q̄ nō maxie apb̄hen
sionis: nec etiā adhesiōis saltē p^r: ſz an apb̄
hesionis vel adhesiōis ꝓcl^onis dispositiue
vel formalr̄ considera. ¶Ad qntū pōt dici
q̄ nō incōuenit posterius esse naturale: et
ꝓus liberū seu violentū. Exēplū ꝓmi de
igne naturalr̄ cōburēte cuius approxima-
tio ad lignū necessariō ꝓsupposita ē mere
libera. Exemplū scōi de graui posito vio-
lēter sursuz: naturalr̄ tū moto deorsum: ſz
ꝛ hoc sit ꝓbabiliter dictū: posset tū dici q̄
vtrūq; est naturale: ꝛ vario mō: vt pz ſpe-
culāti. ¶Ad sextū pōt ꝓcedi q̄ sunt diuer-
si actus illi qnq;: de qbus logitur ꝛ noiales
alr̄ sentiāt: sed an sint sīl bona difficultas
est z satis ꝓbabilr̄ dicit q̄ sic maxie loquē
do de ꝓncipio: secus de alīs cōplexis: sed
videt cōis īnia huī^o doc. q̄ nō possunt eē
plures actus ꝓsecti in ītellectu sīl. posset cō
cedi forte q̄ ꝛ verū est de actib^o eiusdē rō-
nis: ꝛ etiā de illis sit difficultas. Breuiter
posset dici q̄ hoc maxie verū est de actib^o
oppositoꝝ dispatoꝝ: quoꝝ vnū nō includ
itur in alio: nec ītellīs vnius dependet ex
ītellectu alteri^o mō intellīs cōplexi hic de-
pendet ex incomplexi noticia z conclusi-
onis ex premissa: z sīl de assensu cē. sed
alia via posset sustineri ꝓbabilr̄: cū oē nēz
itelligē sit cū ꝓtinuo z ipe vt hꝝ phs in de
mēoria z reminiscētia: n^m igit icōueniēs si
ponant huius act^o ozdie qdā tpis: ſz forte
imperceptibilis ꝓpter ꝓnexionē eoꝝ. Et q̄
ibi addit doc. qre alibi h̄ cē. vide. q. collati
onū: ſz nō semp ad sua: ſz ad alios se remit
tit: vide curiose ad h̄ Girardū odonis sup
p^o ethycoꝝ: lectiōe. 11. q. 1. qre etiā sup li. ō
aia q̄ plures vt expedit. ¶Ad 7^m pōt dici
q̄ delecta^o z dolor: z gaudiū tristi^a sunt pas
siones appetit^o sensitiui z ītellectiui: vt hꝝ
videri. 10. ethicoꝝ: z in 3° huius di. 15. prie
supponūt: tū ac^m cognitiue: vñ. 6. ethicoꝝ
c. 3. Q̄d est in mēte affirmatio z negatio ſz
in appetitu est ꝓsecutio z fuga: verius eī

dicit volũtas ꝓsentire vel ꝓseq; q̃z assẽtire licet doc. iste in ꝓmo di. 1. q. 3. ponit dupliciter assensum intellꝰ ꝛ duplicẽ volũtatis: ꝛ ſm illa vba posset dici hic q̃ assensus ꝛ delectatio sunt in eode: puta in volũtate: licꝫ nõ in ĩtellectu: nisi idem. Ad octauũ facilis est solutio: q̃ assensus est vtutis cõplexe solũ q̃ hꝫ eẽ in cõpositõe: ꝛ diuisiõe vel si incõplexe: nõ tñ vt talis: de q̃ vide infra in. 6. q. 3. vbi fere oia ista duꝝ pñt solui in mirabili digressu qué facit vltra igentũ dicã ne ãgelicũ: saltẽ hũanũ: vide ibi: plura alia hic tãget lector curiosus.

Sequitur q. 2. de cã difficultatis cognoscẽdi ĩtellꝰ creati. t. c. 2. post cuiꝰ argumẽta ad ptes mouet 3. de cognitiõe ſubaꝝ ſepataꝝ ab ĩtellectu viatoris. t. c. 3. quã ꝓpter ſolutiõ q̃z secũdã: qõ sepe accidit ĩ doctrina hui⁹: vbi solꝰ vniꝰ q. dependet ex alia: vel q̃ vna ẽ gñalior q̃z alia: vbi aduerte q̃ q̃zlibꝫ cõit ponit in ꝓmo illius. 2. q. Juxta ꝟ ꝛc. bñ tñ abtc poneret. Queritꝫ ꝛc. In ꝓmo vo. 3. ꝓgrue ponit. Juxta ꝟ q̃ritꝫ ꝛc. Vbi ꝓmo aduerte q̃ post argumentũ ꝓmũ in oppositũ illiꝰ. 3. q. assignat quoddã extra qõ sic icipit Jté de intelligibilitc dei ꝛc. ꝛ durat vsq; ibi. Rñdet ad qõnẽ ꝛc. sed lra bona est p totũ. Op. in hac. q. antiq̃ q̃rant apõ Aluer. 3o de aia ꝛñ. 36. ꝛ opꝰ quã tãgit doc. in ꝓmo. ẽ maxie Tho. in. 3. pte. q. 11. ꝛ ꝓma pte. q. 12. ꝛ. 85. ꝛ 2. 2. q. 18. ꝛ in cõmẽto li. de causis ꝛ alibi sepe q̃rat. Snia doc. in. q. clara est: ſz vide ad ꝟ eũ. 3. di. ꝑ. q. 1. ꝛ. 3. ꝛ. 1. ꝛ. 3. q. plogi. ꝛi q̃libeto. q. 14. ꝛ alibi sepe: ꝛ põdera eiꝰ ꝓcessum opmc hic. Infra ibi. Jté. 9. metaphysice. c. vltio ꝛc. vsq; ibi. Jté esse ĩmediate ꝛc. ponit extra in aliqbꝰ Jté infra ibi. Jté augo. ad nebridiũ ꝛc. vsq; ibi. Jté de intẽtionibꝰ scõis ꝛ assignat extra. Q̃z inferius ibi tãgit allegãdo Thomã: ſz nõ habeat cõiter in originalibꝰ cũ dicit. Jté aliquãdo dicit Thomas ꝛc. q̃re. 1. pte. q. 16. ꝛ 6. metaphyce ꝛ in. q. de veritate: ꝛ ꝓmo cõtra gẽtiles. Est etiã opꝰ. Egidij q̃libeto. 4. q. 10. quere in Henr. Ibidẽ parũ post assignatur ab aliqbus ꝑ extra illa littera. Rño vniuersale ꝛc. vsq; illuc. Ad illud ergo de proportione: que tamen satis singularis ꝛ bona est: quare legatur.

Consequẽter infra: vbi ad mentẽ ꝓpriã soluit. q. applicãdo gradus cognitiõis sensitiue ad intellectiuã dicens: q̃ prima que est intuitiua nõ est ponis in via in ĩtellectu ꝛc. Aduerte q̃ caute istud intelligendũ est ꝓpter ea q̃ hꝫ in. 3. di. ꝓmi. q. 4. ꝛ. 45. di. 4. ꝛ. 3. di. ꝑ. ꝛ. 1. 4. q. quolibet: ꝛ infra in hac q. parũ post: ſz loquẽdo de potẽtia nãli in attingẽdo: ꝛ de substãtijs sepatis de ꝙbus nunc est sermo vm est qõ dicit: si aũt vlius loquaꝝ exponaꝝ caste: q̃z illa vlis videtur simplr falsa: nulla potẽtia reseruãs spẽm ꝛc. exponẽ q̃ de itellꝰ viatoris vel vbi species est cõcã vbicũq; ſz tota illa lra. Notãdum q̃ in sensu ꝛc. vsq; illuc. Ad argm in om ꝛc. videt extra: q̃z infra ibi. Ad plenorẽ igit solutionẽ ꝛc. habet tota: ꝛ melius ad mentẽ doc. q̃re hec lra est ſupflua nisi q̃ ꝓmo ponũtur. 6. gradus. ꝛ. 1. 4. quare vtraq; saluet si placet. Infra soluẽdo argumentũ post om ꝓncipale ibi. Alr posset dici ꝛc. vsq; illuc. Aliter dicit q̃ intelligit ꝛc. assignat ab aliqbus extra. Aduerte ꝓñr ad ea q̃ dicit infra in replicis ꝛ soloni bus earũ soluẽdo argumẽta ꝓme opꝰ. in. q. vbi tangit de vnivocatiõe ꝛ equocatione entis ꝛ eius analoa: nã oia pblematice interptanda sunt: infra vero in. 4. vtas rei appebit: ꝛ silr qõ ibi dicit de spẽ subeode mõ intelligẽdi est: vnde negãtes vniuocationẽ entis habẽt ꝓcedere substãtiã per ꝓpriã speciẽ itelligi: vt ꝓz hic ꝛ alibi apud istũ efficaciꝫ. Alias replicas q̃s ibi nõ soluit: solue sic. Ad. 3. viz. negãdo ꝓñam. Et si inferaꝝ est actu ens: ꝙ actu itelligibile. ad hoc negaꝝ ꝓña: q̃z ne dum ens: ſz modos eius vel passiões modificãt aliꝰ modi eiusdẽ: vel alr q̃ ꝟ est multiplex est actu intelligibile referẽdo actũ ad entitatẽ vel ad ꝟitatẽ vel 3o ꝛ melius ꝓcedit ꝓña ꝛ ꝓñs absolute loquẽdo: ſz nõ quo ad nos: sicut exponit cõiter illud: vnũqq; sicut se hꝫ ad esse ꝛc. diuisio eñ intelligibilis per actũ ꝛ potentiã est tñ audiẽda ſm modum nre cognitiõis: vñ mã ꝓma est ita ꝓportionaliter actu intelligibile sicut itelligẽs: vt ꝓz. 3. di. 2. q. finali. Qõ infertur de singularibus ꝛ corꝓoralibus: totũ verũ est. Ad augm patet. 3. di. primi. q. 7. quid dicendum. Qõ vltimo infertur forte cõcedi posset ex

natura potētie ꝓter ꝓtiñ de qbus est spe-
cialis difficultas: ꝛ primū ens qđ nō cadit
sub obiecto motuo naturalr attingibili.
¶Infra ibi. Ad plenioꝛē igitur solutionē
cē. Nota singularissime illū ꝓcessum ꝛ ma
xime de cognitione ſubē: qꝛ nullibi ita bñ
sicut hic declarat fere. ¶Ad duas instanti
as ad finē solutionis quas nō soluit: vbi di
cit stude: lꝫ dicant additio ab aliqbus: bo
ne tñ sunt: ideo legātur ꝛ soluūtur sic. Ad
ꝓmū negat qꝫ inferꝛ: est enī nunc impedi-
mentū qđ nō erit in ꝓria: nec ꝓo statu na-
ture instituē fuit nec ex natura potētie: vt
ꝫ. di. ꝓmi. ꝛ. ꝫ. dis. 2. ꝛ. 14. q. quolibeti. ꝛ. 1. q
plo. ꝛ alibi sepe habet. Concedo enī capa
citaté passiuaꝫ: sed nego attingentiā ꝛ acti
uam causalitaté ꝓo statu isto reſpectu spe
cici subſtantie sustinēdo opi. huius: ꝛ licet
subſtātia sit causatiua ſpeciei ꝓtualiter nūc
nō tñ reliqua causa ꝓcurrit necessario req
sita: vt in locis allegatis habet
¶Ad aliud tangetur infra. q. 14. ꝛ. 15. 7.
potest enī vtrūqꝫ dari ꝓbabiliter vel qꝫ p
speciē ꝓpriā: vel qꝫ per ſpēꝫ inferioris sen
sibilis ꝓmo vide. ꝫ. di. ꝑ. q. 6. vbi videtur
sustinere ꝓmū membꝛū licet arguitiue. qc
quid tenebis dic consequēter.

Sequuntur 4. 5. ꝛ. 6. q. q̄ sunt
dependentes de
statu cāsaꝫ ꝛ effectuū ꝛ cognoscibilitate in
finiti ꝛ possibilitate eiº. t. c. 2. 5. ꝛ. 13. ideo ꝑ
ius mouenē oēs: ꝛ arguitur ad partes qꝫ
aliqua earum soluat: vbi aduerte qꝫ scda
earū nō habēt locuꝫ determinatū in textu
sed incidētaliter mouet: vel queratur eius
fundamentū in lra. 1. c. 6. ꝛ sequētibus.
¶Ibi post oᵐ ꝫ. q. Cōtra qđ pōt virtus in-
feriꝛ cē. vsqꝫ illuc. Idic est notandū in ge
nerali cē. videtur esse extra. ¶Cōsequēter
infra ibi: infinitū etiā in actu est difficile vi
tare cē. vsqꝫ illuc. Infinitū negatiue cē. po
nitur ab aliqbus extra: lra tñ tota subtilis
ꝛ bona: quare legat. ¶Qđ ibi tangit de
infinitate aiaꝝ: vide. 1. di. 2. q. ꝫ. resolutio-
nē opᵐᶜ lꝫ bñ hic soluat: ꝛ singularissime ꝛ
infra iterū in hac. q. ¶Qđ segitur de ꝓces-
su in infinitū in spēbº vide di. 44. ꝑ. ꝛ. 13.
di. tertiꝫ: lꝫ quere alios ibi ꝛ alibi: specialr
herueū britonē quolib. 1. q. 12. ꝛ Frā. de Ma.
di. 43. ꝑ. ꝓlatus: ꝛ ocham atqꝫ alios antiqs
ꝛ modernos: lꝫ doc. h videt ꝓblematice
logꝫ: qꝛ mā altioris negociꝫ est vt a ꝓnº no-
tauī: videanē doc. sup. ꝫ. ꝛ. 8. phy. ꝛ calcula
toꝛ ꝛ alij sophiste: nam mā ista multū in
tricata ē: vide. 2. di. 2. q. 9. plā ad ꝓposituꝫ.
¶Dꝛemittit doc. quādaꝫ ꝓiale solonē: si-
ne ꝓamla ꝛ documēta cōta ad has. ꝫ. q. vel
saltē duas ꝓmas ab illo loco: h est notādū
cē. vsqꝫ ibi: p h ad ꝓmā. q. vbi sꝛia satis cla
ra est applicando distinctionē quā facit a
ꝓncipio solonis de infinito resoluto p cō-
clusiones. ¶Consequenter anteqꝫ soluat
argumēta ꝓncipalia 2ᵉ: rñdet ad ꝓmā: vbi sꝛia doc. est clara. ¶Ibidē ad finē so-
lutionū ꝓncipaliū aduerte ad duas instā-
tias qs nō soluit: solo ꝓme pꝫ ex dictis ꝑm
diuersas opā. in solutiōe generali supra: so
lutio scde pꝫ infra soluēdo argumēta ꝓn-
cipalia scde. q. querātur ibi: ꝛ applicentur
¶Aduerte qꝫ tota illa lrā: p ampliori solu
tione istius. q. cē. vsqꝫ ibi. Ad aliud qsitum
cē. assignat extra vel additio ab aliqbus:
sed est notabilis: ꝛ ad mentē doc. vide. 2.
di. ꝑ. q. 1. ꝛ in tractatu de ꝓmo ꝓnº ꝛ theo-
rematibus ea que faciūt ad solutionē istā
totam: ibi in aliqbus originalibº ponūtur
a. b. c. denotādo ꝓpositiones in illa rōne
omnū causarū mediarū cē. sed non sunt
necessaria: ideo cē. ¶Infra anteqꝫ soluat
argumenta ꝓncipalia. 2. q. omisit duas re
plicas siue obiectiones ad quas in forma
nō rñdet ad finem. vꝫ. additionis ꝓdicte
Ad quas pōt dici facilr. Ad ꝓmā cū argu
itur. Itē ꝛ in ordine paccidēs cē. negatur
qđ infertur: cuius declaratio pꝫ ex his que
tacta sunt supra. q. 4. ꝛ. 6. ꝑ. li. Ad aliud pꝫ
ibidem. ¶Illa lra que sequit. Ad aliud di
ctum est supra: posset referri ad replicam
ꝓmā illarum duarū dictarum: vel ad am
bas. Sed melius est addere: vt cōter ori-
ginalia correcta habent. Ad aliud quesitū
dictum est cē. ꝛ debet referri ad. 2. q. hax
trium: eius solutio pꝫ ex his que dicta sūt
supra in generali de infinito: ꝛ sequitur ad
argumenta eius ꝓncipalia speculatiōes
ibi. Ad ꝓmū principale. cē.
¶Infra ibidem assignat qđdam extra ab
aliqbus ab illo loco. Contra cōmē. dicit cē.
vsqꝫ illuc. Ad aliud de linea cē. littera tñ
singularis ꝛ subtilis: quare cē.

¶ Ibidez parũ post. ibi. Dicendũ alr. vbi sequitur q̃ nulla diffinitio ꝛc̃. vsq; ibi. Sed q̃ est linee recte: illa verba assignant extra: sed sũt optima. vt. 8. di. p̃. q. 2. hz iste.
¶ Illa lr̃a q̃ sequitur infra ibi. Confirmatur 2ª rñsio ad rõnẽ de aiabus ꝛc̃. vsq; ibi. Ad aliud q̃ illa ꝓpõ ꝛc̃. videt̃ additio: sz bene valeret supra in sol'one gñali: vbi ponit̃ illa rñsio scda post ipsaz: h̃ v̄o hz locũ quodãmodo incidentalr̃ ꝓpter sol'onẽ. 4. p̃ncipalis: sz si placuerit lectori legat̃ vbi supra: notabilis em̃ doctrina ꝛ singularis est.
¶ Infra in illa rñsione Ad aliud q̃ illa ꝓpositio q̃ impol'e ꝛc̃. q̃ sequit̃ ibi: q̃ cũ in quolibz diuiso esse stat ꝛc̃. vsq; ibi. Ad formã g̃ argumẽti ꝛc̃. assignat̃ additio vel extra: sz singularis ꝛ difficilis. Totũ ꝓcessuz illius rñsionis vide curiose. 2. d. 2. q. 9. in sol'. 2. p̃ncipalis. ¶ Consequẽter infra imediate ante sol'onẽ. 3. q. est notabilis replica quã nõ soluit ibi. Contra totã rñsionẽ ꝛc̃. posset fieri vis in añte an diuisio sit gñatio sed ipo ꝯcesso negat̃ ꝯña loquẽdo de actu subsistẽdi: lz nõ exñdi vel inexñdi ĩfinitꝰ aut actualis: negat̃ de sil' subsistentibꝰ maxime saltẽ p locũ extrinsecũ: de h̃ infra magis. 8. li. huius. ¶ An aũt intellgit̃ de ptibꝰ s̃m formã: ꝛ nõ s̃m mãm: ꝛ an exñtia ꝯueniat illis indr̃nter: ꝛ an vna exñtia actual' oĩuz partiũ ꝛ totius: ꝯsidera. ¶ Rñsiones quasdã quas ibi impugnat de diuisione cõtinui. vz. Rogerij bachonis ꝛ aliorũ: vide in. 2. vbi supra. s. di. 2. q. 9. vbi quotant̃.
¶ Consequẽter soluendo. 3. q. p̃ncipalem p̃mo ponit opiniones thoᶜ ad. q. ꝛ ad argumẽta p̃ncipalia ꝯr̃: quã quere. 1. pte. q. 12. ꝛ. 86. ꝛ in. 3. parte. q. 10. ꝛ alibi pluries: cuius motiua inducit ꝛ impugnat: ꝛ cõsequẽter solutiones eius ad argumẽta p̃ncipalia: deĩde op̃. ꝓpriã ponit: ibi. Ad. q. ꝛc̃. Et licet qdaz conant̃ soluere motiua doc. h̃ contra Thomã ꝛ alibi: si tñ equus moderator erit videbit eos litus arasse. Cõfirmabis igit̃ ꝛ replicabis vbiq;. Et ad ꝓpositũ. 3. di. p̃. ꝛ. 2. ꝛ. 14. q. quolibeti. ꝛ alibi sepe h̃ videant̃: ꝛ sup p̃mo physicoꝝ cõiter.
¶ Snia doc. clara est applicãdo s̃m multiplicẽ acceptionẽ infinitatis ꝯcl'ones rñsiuas. ꝛ in fine: vbi se remittit: qdã li. hñt. q. 4. huiꝰ. qdã. 8. qdã. 9. sz in oĩbus illis loci poterit q̃dã mõ repiri: ꝓfunde tñ in. 2. di. 1. q. 3. ꝛ di. 6. q. 1. ꝛ. 1. reportationũ di. 43. ꝛ in Frã. in p̃mo ꝯfla. di. 3. q. 11. videb̃ de intellitᵉ ꝯtradictoꝝ ꝛ impol'iuz. Videt̃ i fine det̃miare se de ĩpossibilitate ĩfiniti in actu in multudine: lz p totũ videt̃ ꝓblema: vbi supra notaui ĩgrat̃: sol'ones p̃ncipaliũ rationũ notabis singularissime. ¶ Infra ibi. Uñ magis videt̃ ad intẽtionẽ ph̃i vsq; ad finẽ questionis vel saltẽ vsq; illuc. Notandũ ꝛc̃. assignat̃ extra vel additio ab aliqbꝰ p̃clara tñ doctrina est: sz illa lr̃a. Notandũ q̃ infinitũ ꝯtrarie ꝛc̃. vsq; ibi ĩclusiue hominẽ irrõnalẽ: ponit̃ varie in originalibꝰ in diuersis locis in sol'one: in aliqbꝰ post illã lr̃am in. q. 4. huius in aliqbus in fine: vt posuimus: sed qnõcũq; lr̃a est optima.
¶ Q̃ ibi tangitur de intellectiõe aie xp̃i: vide. 14. di. 3. vbi plura ad ꝓpositũ ꝯueniẽtia: ꝛ simil'r. 13. di. 3. ꝛ alibi plerũq; apud istum ꝛ alios.

c

Irca vnicam

q. 3. li. de p̃dicatiõe ꝛ modo p̃dicãdi geneꝝ de dr̃ia. t. c. 10. aduertẽdũ q̃ snia doc. ibi clara est: ꝛ nõ occurrũt correctiões in lr̃a: vbi tñ scire debes q̃ alie due q̃stiũcule q̃s ant. a. mouet h̃ de ĩmobilibꝰ. vz. ꝛ de ĩstãti sunt dubia lr̃alia maxie illa de instanti quã hz doct. in. 2. di. 2. q. 2. incidẽtaliter aliã vero collegit hinc inde vt pz. ¶ Infra soluẽdo. 2. p̃ncipale est q̃dã replica quã nõ soluit ibi. Contra. ꝓbat ibi demonstrationẽ ꝛc̃. Ad quã põt dici q̃ dato assumpto ꝛ illato: ita q̃ ne dum loquat̃ de ꝯcl'one: sz etiã de p̃missis p se: nõ tñ seqt̃ q̃ ꝓpõ nõ p se sit nõ necĩa: ĩmo est ꝯñs cũ necariũ sit ĩ plus: vt pz. 1. posterioꝝ. logt̃ g̃ ibi d̃ p accñs ꝓpe cuiꝰ assignat tres modos t. c. 35. nõ aũt de p accñs trãsũptiue q̃ est extraneũ p̃mo elẽcoꝝ: ꝛ alibi sepe. ¶ Q̃ ibi tangit̃ de duplici abstractiõe ꝛ ꝯcretione: posset hr̃e ĩstãtias ex dictis eius sup Porphiᵒ. q. 1ª: vtꝝ genꝰ v̄e p̃dicet̃ d̃ spẽ ĩfinitᵗⁱˢ sz sup iᵒ loco copiose h̃ tractaui q̃re sil'rs. di p̃. q. 1. ꝛ alibi pz d̃ g̃dibꝰ abstractionũ: vbi ibid̃ notaui: q̃re Jo. iãdonũ h̃: ꝛ vide noiales ꝛ alios ãtiq̃s ꝛ ĩfra in. 7. hꝰ. pl'a ad h̃ notãda hñr: ꝛ sup. 1. posteꝝ. ꝛ alibi sepe ĩgrãt̃.

Irca .i.q.4.li.ꝫ vnuo cattõe entis.t.c.2. q magne difficultatis et ambiguitatis apũ antiquos et modernos é. Aduerte q̃lr ꝓbabilr ostẽdit modũ sustinendi ꝛ vniuocatõez ſm Auic.ꝛ analogiã ſm cõmẽ.ꝛ alios: seu equocatõez logice loquẽdo:ꝛ nõ determinauit se exꝑse ꝫ ꝓpter eas quas assignauit a ꝓncipio.in primo vo sniaꝫ dicẽs.ꝛ.8.se determinauit. Quere opꝫ antiq̃ꝫ ꝛ modernoꝫ ꝫ:vtpote Rabi mo. Albert. Tho. Hen. noialiũ:ꝛ sup sniasset in hoc.4.ꝛ alibi pluries. Qualr aũt sit logice equocũ:ꝛ meᵉ trãscendit licz nõ ꝑdicatur vniuocũ:ꝛ qualr arguméta doc. ꝑ et ꝓra ꝺbeãt iterꝑtari ꝛ ꝓcordia inducit alias sup.q.4.antepdiᵉ huiᵒ copiose notauit: videant oia ibi:fere eodez mõ ꝫ:ꝛ in illa.q. sentit:sz ꝫ nõ debẽt morᵉ aliqué ad iferendũ ꝓradictõez in dictis huiᵒ.vt.ſ.notauit. ¶In aligbus originalibꝰ ad finẽ.q.ponit solones argumẽto ꝓ post oᵐ.q.ordiate sic. Qui vult tenere ens esse vniuocũ dr ꝑt ad aguméta ꝓncipalia:scã in oᵐ ꝑ hũc modũ. Ad illud Porphyrij. si qs oia entia voceret tc̃.Rñ.sicut equocatio dr tc̃.et sic bñ valerẽt:licz aliq̃ totũ vsq̃ ad finẽ dñt extra in aliquib⁹ vo immediate addit singule ad singulas. Eligat lector qd̃ voluerit. ¶Inter arguméta ani oppositũ ponunt duo in aligbꝰ que in alijs nõ habent nec solones ad ipsa:ꝓmũ ibi. Item diuisum tc̃.2ᵐ ibi. Item siens tc̃.que tñ faciliter soluunt tenendo aliam viam:ꝛ in predicamẽtis vbi supra soluitur. ¶Infra ibi. Ad.q.ultaz tc̃. vsq̃ illuc. In ista.q.tc̃. assignat cõiter additio:satis tñ ad ꝓpositũ bona lra est. opꝫ quã ibi tangit: quere in antiqs hic ꝛ alibi. ¶Lõsequnter ifra arguẽdo ꝑ opꝫ Auic. ponitur quedã additio in aligbꝰ originalibꝰ ibi. Notandũ qꝺ illud argumentũ de obo itelleciꝰ tc̃.vsq̃ ibi inclusiue:et sic nugatio ꝛ pcessus in infinitũ. Et segitur immediate i aligbus originabꝰ. Notandũ qꝺ si sit ſmo de re tc̃.vsq̃ ibi inclusiue.sz oino in nullo gñe sunt:ꝛ totũ assignat extra. Ad finez tñ q.huiᵒ illud scõm notandũ in alijs originalibus situat:ꝛ satis bñ qꝺ ex hoc iferturꝺ determiatio intenᵗᵒ doc.in.q. Nã ꝫ ꝓbabilr sustinet vtrãqz viã:magis tñ Auic.vt in sili supra.q.1.ꝑ.huius disputauit: fauet namqz aut.iter phos vbiqz nisi sit ꝓra fidẽ:ꝛ Augustino iter doc.catholicos:ꝛ Paulo iter aplos:ꝛ Joãni iter euãgelistas.ꝛ nimirũ qz teste boᵉ:ois similitudo appeᵗᵃ est. ¶Infra ibi. Ad ꝫ põt dici qꝺ porphy.tc̃.vsq̃ ibi Itẽ etiã gña ꝓma tc̃.dr additio:sed bona: vbi aduerte in ꝓma istaꝫ triũ rñsionũ q̃lr caute exponat ens eẽ vle:ꝓpterea que ꝫ 25.ꝺ.ꝑ.ꝛportationũ ꝛ alibi sepe: i.2.rñsiõe videt fundari opꝰ. Boneti.in 3ª vo modus ꝺi Frã.in plo.cõstatᵒ q.11.qs oẽs colorabis ꝛ defendes cõtra loquẽtes. ¶Lõsequnter ibi. Ad istud arᵐ sunt q̃tuoꝛ rñsiões: vsq̃ ibi. Itẽ nũquã diffinitio esset sine nugatiõe tc̃.ponit totuz extra vel additio:sz lra valde singularis est:iõ tc̃. ¶Infra etiã ibi rño maloꝛ sic itelligit tc̃.vsq̃ ibi. Ad qõné tc̃.dr extra:sz notabis qꝺ in tota hac disputatõe ꝓra opꝰ. Auic.vt oñdant argumenta nõ valere:addidit doc.rñsiões imediate vl in margine:vnde dñr extra:vel in lra formaliter:ꝛ postmoduz assignate sunt:vt.ſ. Efficaᵐᵉ tñ sunt:quare defende eas:ꝛ licz multi conant ifringere ipas:ꝛ silr satisfacere argumẽtl ad oᵐ:tu tñ assume gladiũ solertie scotice:ꝛ scutũ fincere vitatis aristotelice ꝛ clipeos ꝓfringes ꝛ capzas dispdes ꝛ garrulos dissipabis loqntes:ꝛ auerroystarum vmbrosas euelles frõdes. ¶Snia doc.ibi. Ad qõné ꝓcedo tc̃.exponat vt dixi prius:ꝛ declarauit vbi supra notauit satis copiose. Intẽdit.n.ꝑcᵉ oñdere qualr ſm imaginatiõez antiq̃ꝫ sustineri possit entis analoª vel equoᵒ: nõ qꝺ ꝫ sustinere velit nisi fiat ſmo de vnᵉ ꝑdicabili ꝛ ꝓprie logica. ¶Tñ 3ᵐ arᵐ ꝑ Auic.remanet insolutũ in q̃ se fundat vbiqz ꝺ aliᵉ ꝛ neutralitate ꝓcipᵒ:de q̃ est certitudo tc̃.q̃re illã viã cõsequẽter ꝓsecuᵒ insecutᵒ est:vlteriꝰ declaratio ꝫ:qz nimis plixa ꝫ:queraf vbi.ſ. ꝛ diminuat lectoꝛ subtili. Q. in hac.q.et.ſ. q.1.li.tenguit de ꝑdicatiõe entis de oibus in qd cũ accipitur vt qd:ꝫ videri multũ ꝓfunde qz valde singulare:ꝛ obiectiões in cõtrariũ alibi ex dictis eius solut:vl aluer declarando consequenter dic.

Sequitur q.2.de idẽtitate entis ꝛ vnius.t.c.3.que eiꝰ

notabilis est difficilis: et valde subtilis vt ꝓz: et magne alkatois iter opinates ãtiqs ⁊ modernos: in q̃ doc. etiã ꝓblematice ice dit sustinẽdo ꝓbabilr via Aui. et oppositã q̃ vr auerr. lz diminute: q̃re eũ i b. 4. ꝓm. 3. ⁊. 10. huius. ꝓm. 8. Adducit g̃ ꝑo rões ꝑ Aui. ⁊ adũgit euancs: ⁊ adducit replicas: ⁊ sustinendo ei oꝑ. soluit ꝓncipalia ꝑo om: deiñ ar ⁊ ꝓra ipm: et sustinẽdo oppom oꝑ. ei soluit ꝓncipalia añ om. Cõsequnr ñdet ad illa arta fcã ꝓra Aui. ⁊ addit duas rões fortiores: demũ ñdet ad q̃situz q̃dã modo: lz declinando ad oꝑ. Aui. ⁊ itez resumit arta ꝑo om: ⁊ soluit ⁊ declat plche: ⁊ illa vltia arta ꝓra aui. fcã soluit: in q̃ toto ꝓcessu subtimc vtrãqz viã sustinet: lz magis Aui. vlteri reso lonẽ. q. reducit ad. 4. dubia ꝓncipalia in qbus se dilatat. C Lra tõ vsq; ibi. Qm ad ꝓmũ cẽ. est satis bñ ordiata ⁊ correcta ⁊ totalr legẽda. C Oꝑ. plũ h currũt: vt stoycoz pyctagoze ⁊ plonis et Alber. et Tho. i. p. q. 11. q̃s q̃re vt scis. C Aduerte ad illã remissionẽ ibi, Qm ad ꝓmũ sit vt hẽs s. cẽ. ꝓt referri ad ea q̃ premisit in hac. q. ꝑ Aui. arDo: ⁊ alig li. nõ hñt. q. 2. ⁊ bñ: vl si ad dar: dic q̃ totũ seq̃ns est tanq̃ additio. q. ꝓncipali: ⁊ q̃ ibi addit: nõ i sũma: itelligesic h est non sũmae ex plib ibi dictis in arguẽdo cẽ. vel fõte remittit se ad sũm hen. ad quã sepenuõ recurrit i hac mea. alibi q̃re si volueris. et dic ꝓnr. C Infra ibi. q̃ dicaf ꝓuatiue cẽ. vsq; illuc. de 2o cẽ. posset assignari extra: sed pto q̃ sit de lra facilr solut ex dictis ꝓmo dictũ Ax. q̃ loquitur cõcoitãr l ꝓnotave ñ formalr vl alr q̃ accidit mltitudinẽ ⁊ idiuisibile ꝑ substrato: vt ꝓz in expõne cõmẽ. ibidẽ. vnũ. n. est: q̃ vnitas iportat ꝓuationẽ vel negatiõez: lz nõ ꝑ cise: nec etiaz positiuũ qõ est formalr ens: silr dicaf ad dictũ aui. et q̃rãtur dua lra alia. 10. in a. a. vbi h optie hr. C Qõ ꝓnr hz ifer io ibi de 2o sic etiam vbi segtur infra ibi ipa multitudo cẽ. ꝓt solut. totũ sustinẽdo ptem ꝓmaz q̃ logtur ax. ⁊ etiã aui. de vno vt est passio dista ⁊ nõ vnica. ꝓma vo ps põt itelligi de panc vnica. vl scire debes q̃ ꝑ totuz ad vtrãqz ptẽ ingeniose ꝓbabilia adducit etiã solDo: h dua. lz eligefortra. C Ibidẽ infra vbi dicit. Illõ ꝓmũ arm ꝓra hãc oꝑ. cẽ. q̃lr mouet qõdã dum q̃ non solvit. Ad qõ posset ꝓbabilr di. q̃ sic: et q̃ vnitas fta in aia nõ est de gñe q̃ntitatis ꝑm q̃sdã vl dato q̃ sic: nõ segtur q̃ sit diuisibil vel extensa: qz tm̃ ꝑ se q̃ntitatib ꝓueñt huo modi pancs nõ aũt reductiue entib ꝑdito q̃ntitatis: vt de sinmc. 24. d. ꝑ. reptõuz. ⁊ sup pdita ⁊ alii hũc ⁊ alios copiose h: ⁊ aduerte nõnter ad determinatõez idfntez eo in sonc 5. dubñ ꝓncipal ⁊. 4. q̃ ñ vlgaria: lz valde secreta ⁊ subtilia adducit: lz ꝓblecc: iferio aũt determiat se magis ad oꝑ. aliaz excuo: tm̃ opmc aui. q̃re cẽ. C Aduerte ii fonc. 3. dubñ. vbi allegat hen. de gã. q̃ illõ hz in. q. de simte dei q̃re in sũma: ⁊ aq̃lr q̃to. 4. q. 5. ⁊. 6. vi ali qua notãda ad ppom hz. C Infra ibi ostia ꝓtia vnitiua ⁊ dria ptẽz q̃re illõ ꝑt q̃ri apõ ãtiqozes: vtpote Hua. ⁊ alios: lz apud ultũ hr. 8. d. ꝑ. ⁊ in plo. reptatõuz ⁊. 5. q. q̃to q̃ti ⁊ alii sepe ifra etiã i hac meca in. 7. ⁊. 8. tãgit idẽ C Cõsequnr adducit q̃zdã replicã quã non soluit ibi: ꝓra si subz eo hz ptes cẽ. ⁊ est satis subtil ⁊ vario ꝑm varias oꝑ. posset solui. illõ. n. qõ tãgit ibi de fora nũi q. s. est discreo: ⁊ idẽ dt. c. de q̃ntitate in pdito est dum apõ ipm ꝓmo reptatõuz. di. 24. q. 2. lz logr nũc pbar ⁊ famose: ⁊ tũc posset dici q̃ subz q̃si tõte nũi nõ hz ꝓprie ptes inexntes nz itegrãtes nec formalr q̃ztas: sed tm̃ por vr fũdar: ⁊ h loo: de subo ppiq̃ cui sũt vnitates q̃s appellat q̃si ptes vt ifra hz: vl resumit h arm: ⁊ soluit clare paz ꝑ precam illã. Cõsidera alte pla h: q: vnũ meo iudio trũ difficillimoz ẽ nũero: alia duo motoz ꝓps: q̃re doc. igẽtose h volaut: pcede g̃ lẽto pas su: ⁊ cũcta põderabis. C Nõbis caute vnũ vbũ doc. ibi cũ dic q̃ eea dia ifitas pfectões ꝓtinet: q: alibi vr senture om si itelligaf extenve vt sonãt vba: dic g̃ q̃ logr cõpatiue ⁊ ꝓpter mltcm pfectionũ dinaz ponit infm ꝑ ideteriato q̃ ad nos forte secio se. Aduerte sinmc ad ea q̃ hz ꝏtia vnitia: q: vbiq; regrir vide. C Ad idẽ i ꝑo reportat. di. 45. q. 2. et. 1. ⁊. 16. di. 2. ⁊. 46. di. 4. q. 3. Et adde mltiplicẽ acceptoez ꝓtinẽtie vt nosti. bene examinãdo: ⁊ q̃re illos opcs de gbo facẽ mẽtiõem: ibi Addit a gbusdã cẽ. ⁊ spãlr di. 15. 2 ⁊ alibi: q̃re vua. ⁊ hen. ⁊ God. ⁊ Egim et Tho. vbi nosti ipugnatões ⁊ euancs alioz h expedies: vt. s. doceri: et põra signãr ea q̃ dicit de nuõ duplici: et vnis conrñdctib;

q; sapit satis ille mod⁹ dō.

Sequitur 3.q.1.c.8.1.c.9.de ꝓmo ꝓn⁹ firmissimo simp^r q ad nos ꝓmo euidēm⁹: vltissimo certissimo fine q̄ nihil scire ꝙr demō^{vc} fim^r idemra bili atq; ꝓpetue vtilitis: lz aliq ei⁹ op^m crediderūt ex electōe vel sensu moti. de qb⁹ z ei⁹ varijs ꝓditōib⁹ z opionib⁹ diuersoꝝ cir ca ipz: q̄re in lī. 4. sz fin^m apō iterū: vide. i. q. plo: z. 3. di. p. q. 4. z alibi plīes. ¶ Determinatio doc. lī satis clara est: te^{dō}: c uz pho pte affirmatiuā. sz ꝓm. dclatōez z pbatōem nō acceptat q̄ ad ꝓmā ꝓditōez ꝓmi ꝓncipij in lra. ¶ Infra ibi. Alr declatur zc. q̄re sic opo^{tes}: vide hen. z alber. z alex. de alex. z alios ātiq̄s: ō q̄ infra magis. q. 7. 5. li. ¶ Lōse q̄nt ibi. Jte ꝓtradictoria itelligūt zc. vsq; illuc. Jtē vel idēar^r zc. ponit a gbusdā eē extra vbi tñ lra varie hr̄ i ozigialib⁹ vt pz. ¶ Dꝛocessus doc. lī é breuis z obscur⁹: q̄re aduerte ad singla dicr^{er} ꝓsupponit bonaz logicā z sophi^{cam} quere copiose Fran. de mayr. i. plo. ꝓsa. z trac. ō p⁹ ꝓn⁹ z alios alibi

Sequitur 4.q.ō me⁹ ꝓtradictoꝛioꝝ vel ō imediatōe ipoꝝ. t.c.27. in q̄ nec op. iduc nec articlos varios ꝓponit: sz fim^r cū pho sentit pte negatiuā: z dilatat se in solonibus ꝓncipaliū addu^{dō} replicas plēs subtiles et solones pegrinas: z lz aliq̄ possent assignari ibi extra vel additiones: q; tñ dependētia op^{ma}: z doctria singularis totū legēdū et coꝛrectū ponit: vbi collige breuiter dr̄iā ꝓtradictoꝛioꝝ z ꝓtrariorum imer: z q̄lr iter ꝓtradictoria sit itelligēda distantia infinita: z q̄ maioꝛ oppōnū: et q̄lr pñt vtificari sil' ꝓtradictoria de eodē: z quō in incōplexis atq; cōplexis reperiunt; z pla alia nōda. Aduerte ibi añ solonē. 3. ꝓncipal' ad replicā quā nō soluit cōtra illā singularē solonē de coexistēdi mō z eēndi gradu. Ad quā facilr pt dici ꝓcedēdo scōam pte. s. q ꝓt eē maxia distātia positiua inter ꝓtradictoria aliq̄: z nō q̄cūq; z lz q̄ ad eēndi gdū. Et cū dr̄ q tūc ñ é distātia infinita nego si extremū positiuū sit infinituz vñ distātia positiua ꝓtradictoꝛioꝝ est attēden^a fm ꝓditōez extremi positiui: vide copiose. 2. di. p. q. p. z. 1. di. 4. q. 4. z cū addit q̄ q̄tūcūq; paz distet vnū ab alio zc. ꝓce^o sed ex lī ñ segt eq̄lis distātia positiua: imo fac ꝓ p⁹ mēb⁹ solois: pla lī addat igenio sus lector. ¶ Ibi tāgit in solone. 3. ꝓncipalis ō oppōne q ē gen⁹ zc. z q oēs oppōnes formalr accepte sunt i gñe relonis: lo qtur famose z satis recte si bñ exponat: q̄re in postpdicamentis. ca. de oppone. q. 1. vbi fin^{mc} oia hz. ¶ Vide. 2. di. p. pte. 2. q. 1. in solutōe ꝓncipaliū: z p⁹ reportationū. di. 28. q. 1. z 1. 2. di. 2. q. 9. z alibi sepe ō ꝓtradictōe z ipius nā. ingre etiam sophistas antiquos anglicos vt scis.

Sequitur 5.q. z vltia ō suppōne ptis ꝓ toto: t.c.29. q̄ tñ est pot⁹ du^m lrale cōputādū: q̄z qō q̄ etiā breuis z clara est: vt pz: sed sophi^{cc} specu^{ti} posset dilatari multū qō relinq̄tur arbitrio legētis: videant aūt logicalia hui⁹ ꝓ decisiōe z vlteriozi declaratōe ei⁹. vbi aūt i lra phi fundet posset eē altercatio: sz satis ad ꝓpositū ozīt. t.c.29. vt notauim⁹: lz. t.c.10. quodāmo posset elici.

Jrca 1.q.5.li.t.c.1. et 2. i q̄ ipli^{te}. s: icidēta iter icludūt. 4. q. ꝓma an finis sit ꝓncipiū. 2ª an cā. 3ª an cā agēti: et 4ª an maxie cā: q̄ q̄ttuoꝛ tāgū in arguendo ad ptes: z in decisiōe. q. q satis clara est. vt pz tenēdo affirmatiuā pte. ¶ Infra ibi: Alr^m ō erroꝛe zc. vsq; illuc. vltra si finis est intentus zc. assignat extra vel vacat in aliquibus originalibus.

¶ Deinde soluendo argumētuz ꝓncipale z setia nō valde ꝓcessum illum de causalitate finis z replicas et solutiones singulares: et quere in theoꝛematibus huius: vide etiam antiquos hic: vt Tho. 1. parte. q. 18. z. 1. 2. q. 11. z. 83. z Albertū lī et Jand. et Hen. de San. z alios q̄plures: quia varie sentiunt de causalitate finis: sētia tamen doc. est satis clara z subtilis: ideo eā seq̄re.

¶ De sufficientia et ozdine causarum quare vbi supra: z super 2° phyficoꝛum copiose: et ad finez huius solutionis: vbi aduerte q ab illo loco: in causis in q̄stum cause sunt non est circulus et cetera. vsq; ad finē posset assignari extra vel additio: sed tota lra est bona et notabilis. iō legat. Jnducit .n. ibi viā aui. ō ētitate cālitate z oꝛdie seu

pozitate finis: ꝛ ſiſſr de aliꝫs cauſis cõparis ad ipꝫ: ꝛ iter ſe: vbi cũ dicit: ſed du^m eſt vtꝫ magis fic: vel ecõuerſo: ſ eſt dictu: vtꝫ magis dep̃dẽt mã a forma: qꝫ forma a mã: et nõ ſolum: põt ibi dici pbabiſſr qꝫ ſimplicit loq̃ndo magis dep̃dẽt mã a forma: nõ qꝫ implicat ipꝫ eſſe ſine forma: nec qꝫ nõ habeat ſuũ ꝓpriuꝫ eſſe extra cauſam ꝛ inte^m: ſicut forma: nec etiã qꝫ cãek p formã: ſed qz eſſe totũ ꝓncipali^o eſt a forma q̃ eẽ cõicat vtriq; ꝓſſr. q̃re. 6. q. q^ti. et i. 2. di. 1. q. 9. ꝛ: di. x. q. 4. ꝛ. 5. ꝛ. 7. ꝛ. 2. q. quo libet: et in ſiſi in theozematib^o. ꝛ. 12. d. 4. q. 2. cõparãdo q̃ſti tatẽ ad qualitatẽ: ſed ex alia pte poſſet ponderari pozitas nãe ma^e in rõne receptiui: ꝛ an aliq̃ eſſe cõicat forme vel ecõtra ime diate loquẽdo ꝛ directe ꝛ an ſit difficilius imaginari mãz eſſe ſine forma qꝫ ecõtra: ꝺ quo vide in. 2. di. 12. ꝛ alibi plura ad ħ notabis. vt. 8. di. ꝑmi. q. 1. et. 1. di. tertij. q. 1. que oĩa caſte maſticabit ſubtilis lector. ¶ Loſe^r infra ibi. Arguit ſic: finis eſt etiaſdẽ ſpẽi tẽ. vſqz illuc. Relinq̃ndo ꝯ viã p̃dictã tẽ. pñt faciliter ſolui ille inſtantie: vt pz diſcurrẽdo: ſuſtinendo ea que p̃miſit: qꝫ relinquet lector: ſiſſr illa argumenta infra ſoluant ſi qs voluerit tenere illũ ſingularẽ mo^m dõi in illa pte. Relinq̃ndo ꝯ tẽ. ¶ Examia diligenter totã lr̃am: qz ſatis ſubtilis ꝛ obſcura eſt aliq̃ ad ꝓpo^m iuenies. 3. ꝛ. 4. q. ꝓlo. ꝛ. 1. di. 1. ꝛ. 49. di. 4. q. 8. ꝛ. 48. etiaſdẽ. q. 2. ꝛ i Fr̃ãciſco de marchia. ꝛ de mayrõis. vt ſcis.

Sequitur q. 2. de. ſiſſiate cãe pticularis ꝛ effectus tal^i q̃ ad eſſe ꝛ ii on eſſe. 1. c. 3. in cui^o ꝓn^o. ibi. Itẽ in motu ꝓiectionis tẽ. vſqz illuc. de a^o mẽbro. notaſ extra vl addit^o. ſ3 lr̃a notabil^r. ꝛ poderent ſol'ones ad illa ar^ta: poſſet etiaz inchoari illa addi^o ibi: de ħ qꝫ cã ſingl'ar i actu tẽ. ꝛ durare vſqz ibi. Ad. q. dr̃ tẽ. oĩa tñ ſolue faciliꝫ ſi legere placebit ex his que ħ ꝛ alibi habes ſto: ꝛ aliꝫs. ¶ Ibidẽ infra. Ad. q. dr̃ tẽ. ponit op̃. Egidiũ ſuper. 2. phy. q̃re ħ ꝛ ibi alios antiq̃s ad ꝓpoſitũ: ꝛ maxime in theozematibus huius notanter.

¶ Deinde in ſolone ꝓpria ad. q. ab illo loco. ſi aũt eſt cã in actu tẽ. vſqz ibi. Ad ꝑmarõnẽ tẽ. aſſignaſ ab aliqbus extra vl addito: ſ3 optima eſt lr̃a et ſnia p totũ: ꝛ legaſ: deteria^o doc. ibi clara eſt vt pz: et aſſertiua ꝛ doctrinalis: granꝫ aduerſarij ꝛ excludãtur vbiq;. ¶ Poſtea ſoluẽdo ꝓncipalia ponit q̃dã additio vel extra: et incipit ſic. Oãta cã ſi mu^ta tẽ. ꝛ durat vſqz illuc. Ad ꝫ^m arg^m ãt tẽ. eſt tñ lr̃a fin^a ꝛ ſubtilis ꝛ pbabilis ad ptes: q̃re bñ diſcutiaſ. ¶ Aduerte ad ea q̃ tangit ibi: ꝓra auer: de ꝓmgentia cãlitatĩ dei: ꝛ ipi^o imu^te ꝛ nou^te effecti^o etiã ime^te ꝓducti ab ipo: ꝛ q̃re copiose in ꝓmo di. 8. q. finali. et di. 1. 2. q. 2. ꝛ. 39. di. ꝑ. ꝛ. 7. q. q^ti. ꝛ alĩ ſepe: ꝛ in deſtructõe deſtructionũ auerroys. ſ3 Algazelẽ imitabere q altiozis indaginis fuit. ¶ Q. ibi tãgit de rel'one ſi ad creaturã an ſit noua: an etiaz realis vel rõnis: ꝛ varios modos dõi. ſ. q̃ é talis rel'o formaliꝫ an in deo vl in creatura. q̃re in p^o di. 30. ꝛ. 35. ꝛ in. 40. ꝛ. 43. ꝛ i 2° vbi. ſ. ꝛ bñ. vtꝫ ſi ille reſpect^o ſit cãt^o ab ite^r vl' vo^te dina oz qꝫ ſit eterna: ſi vo a po^a vituli creata é ex tempoze: ꝛ eſt ponenda in deo forma: ſec^o ſte relatione reali: et denominatione que ſit a tali quere Tho. Wen. Cua. ꝛ alioꝫ vbi ſupra in ꝓmo quotantur: et ſpecialiter F. de mar. in. 2. di. ꝓma ad propoſitum. ¶ Illud quod vltimo ibi tangit cãparãdo relationem rationis in cauſa ad realem in effectu videtur habere bonam difficultatem in doctrina huius que illarũ ſit ꝓpoz ꝙ vtraq; parte: quere: 8. di. ꝓma. q. 4. vel 3. ꝓncipali: ꝛ vbi ſupra notaui in ꝓmo et 2°. Et poſſet ꝓbabiliter teneri qꝫ illa in cauſa eſt ꝓpoz: vt doc. videtur tenere actualis ſaltẽ: qz ab eterno ꝙ op^o intell's diuini licet illi eterne forte correſpondet alia ratiõis eterna i creatura in eſſe cognito cõſiderata nõ realis actualis: ſed qꝫ ibi addit de ꝓpozitate nature cauſatiui ꝛ cauſabilis põderari debet: ꝛ forte negari formaliter capiẽdo illa: dato etiaz illo aſſũpto examinet ꝓña. Cõfirmatio: ſequẽs debet maxie attendi de abſoluto quocunq; in cã tẽ. Et illõ qꝫ adidit ꝓñr. ſ. qꝫ maioz dr̃ia reducit ad mioẽ ħz videri ꝛ examiari in q^to. q. 2. ad finẽ bzeuit ſnia doc. in ħ du^o é pbabilis ꝛ famoſa: ſ3 an õ ſua itentiõe. videat bñ in loc̃ pallegat': poſſet etiã ħ iueſtigari an reſpect^o cãtuitat' i õo quã diẽ arguẽs ꝓcedẽ nã tẽ. ſit realis vl' rõnis: ꝛ pl'a alia q̃ lector attẽdat. ¶ Ea que ꝓñr tangit de relatione ſcibilis et ſcientie notentur: et infra. c. de

rel'one magis patebũt: sed ꝟ ſnĩa op^ma eſt: an tñ illa ſrel'o mutua quã ꝟ ponit ſit realis vel rõnis: ⁊ cuiuſmodi ſit: conſidera.

Sequitur q.3.ꝺ cáli^tc paſſiua ne ceſſarioꝝ.t.c.6. i qua aliq totã illã lr̃az ab illo loco: rño ad qõnẽ vſq; ad finẽ volũt eſſe additiõez ſeu extra. aliq ptẽ eius: ſed hoc nõ eſt neceſſariũ ponere: naz lr̃a op^ma eſt ⁊ cuncta recte dicta: duos. n. modos ꝺõi tangit in.q. quoꝝ ꝑm^o ẽ. vt ipe diſputat. 8. di. ꝑ. q. finali i ope an^co vel ꝓncipali in repoztatis: ⁊ in qlibeto. q. 7. q; bene põt aliqd eẽ formalr neceſſariũ: ⁊ tñ ab alio cãtũ: ⁊ videf intẽtio Aꝝ. ⁊ ꝑm. vtibidez ꝑz: ⁊ qualr Aven. ⁊ alij antiq circa hoc varie ſentiant: videatur ibi. Alius modus ꝺõi ẽ diſtinguẽdo de neceſſario complexo ⁊ incõplexo ⁊ ꝟ vl fm qd vl ſimplr: vt ꝑz in lr̃a: ⁊ fm ꝑmũ modu ꝺõi rñdet ad ar^ta ãñ o^m: ⁊ fm 2^m ad arg^m in o^m. Adducẽ ꝑr plures inſtãtias ꝓtra ſcẽm modũ ꝺõi g cõformis eſt Aluic. ⁊ ſoluit: q oĩa videbis in p^o. ⁊ qõlibeto fere vbi ſ̃. ⁊. 39. eiuſdez. ⁊. 39. ⁊. 2. ¶ Infra ibi: ꝓtra voluntas que eſt ꝓmo finis ꝛc̃. illa inſtantia facilr ſoluiſ cõcedendo: q voluntas nõ ſit neceſſario alicuius alteri^o a fine: nec etiaz finis ipius loq̃ndo de creatura. vel ſi voluerit ꝓcedere aliqua neceſſario ozdinari ad finẽ vltimũ: ũtelligẽ de neceſſitate ẽñe: vel in eſſe obiectiuo ꝓſiderata ⁊ nõ realis exiſtẽtie: q; ſic oĩa ꝓtingentia ⁊ ꝓtin^tvr ozdinata. ¶ Alia re^ca in fine: ibi: ꝓtra oppoſita ꝛc̃. quã nõ ſoluit: ſoluiſ in ꝓmo vbi. ſ̃. notaui. Quere ꝟ Alber. ⁊ alios opinantes. ⁊ ꝓceſſum Aluer. et Aui. de ꝓductione rerum vt noſti.

Sequitur q.4. de diuiſiõe 2ª ſeu lo^ca vniuſ. t.c.12. in q ſnĩa doc. eſt ſatis clara et determinata: nec occurrũt cozrectiões nec op. ꝓter eas q tangunt in lr̃a: allegat. n. thomam: ⁊ hr̃ ſup. 5. hui^o in expõne hui^o text^o ſup q fundaf ꝟ. q. ¶ Dzo ampliozi tñ declaratiõe eoꝝ q tangit doc. ꝟ vide eum in. 2. ꝺ. 3. pte. i. ꝓ totũ de ꝓncipio indiuidu^o: ⁊ filr in. q. logicalib^o: et maxime ſup Dozphy^o. ꝓ declone logicalũ q ꝟ tangunt: ⁊ in ꝓdicamentis ꝑ illo qõ tãgit de generaliſſimo intentionum. ¶ Et infra in ꝟ lib. et. 7. hui^o. Aduerte etiaz ad quattuoz rñsiões. 4. ꝓncipalis: ⁊ maxie ad 4^am que ſubtilis et metaphyſica ꝓprie eſt atq; logica ad ꝓpo^m: et qualr notanter iueh^t ꝓtra Aluer. ⁊ ꝟ vbiq;. ¶ Circa ſo^nes vltimas obonũ ad finez. q. nota ſignanr de gradib^o in intentiõib^o ⁊ difficultatib^o circa hoc pluribus. Et qualr oĩa vniuerſalia reducũr ad duo ꝓma vt. 25. ꝺ. ꝑ. reptatõuz hꝫ: ⁊ copioſe notaui ſr̃. q. pozphy. quere.

Sequuntur 5. et 6. q. ꝺ diuiſiõe entis in. 10. gñã: ⁊ ipoꝝ genez ũter ſe diſ^vc. t.c.14. que notabiles ⁊ neceſſarie atq; ſubtiles ſunt. vbi ꝓmo aduerte i argumẽto poſt o^m. .q. vbi dicit. Nõ eſt ꝟ o^m ꝛc̃. q; itentio doc. eſt q; lz in ꝑdicamentis hr̃ exiſtẽ a pho denari^o numerus: nõ tñ. me^cc: tõ dicit. Non eſt ꝟ o^m ꝛc̃. Et adducit excuſatiõem ꝓñ. quã breuiter impugnat. Tacita g̃ dubi^o: eſt i illis verbis q̃re. ſ. phs omiſit ꝟ enũerare ſitũ et habitũ que in ꝓdicamẽtis collocauit: vñ ex pho ꝟ potius haber argumentũ ad ptẽ negatiuã q. q; ad affirmatiuã. tõ dicit doc. ñ eſt ꝟ o^m ꝛc̃. excuſa^o ꝓñ: lz appens ſit q. ſ. ꝓpter breuitatẽ omiſit illa: tñ notanter impugnatur a doc. poſſet g̃ ꝓbabilir dici q illa tacuit: q; ꝓſupponit tam ipa eſſe expſſa in ꝓdicamẽtis. Sed dices q eadez rõne tacuiſſet alia. põt dici q nõ eſt ſimile: tũ q illa vltima: tũ q minime ẽntatis: tũ etiã q; ſimilia quod ammõ ꝓcecedentib^o hitudinib^o extrinſec^o aduenientib^o: vñ etiã in topicis ⁊ phycis ⁊ in moralib^o vbi enumerat ꝓdicamẽta nõ oĩa decẽ expzimit. Ad placitũ igiꝝ auctoris talia ſunt referenda videanr ea que habẽt iſte in antep̃dicamẽtis. q. finali: ⁊ in expoſitione hui^o loci in ſequẽtibus etiã in hac. q. magis cuncta apparebunt. ¶ Segtur ibi qõdam extra: qõ incipit ſic: du^m eſt de iſtis ꝓdicamẽtis ꝛc̃. ⁊ durat vſq; ibi. Juxta hoc de diſ^nc ꝛc̃. qõ eſt ꝓncipiũ alteri^o. q. ⁊ in aliquibus originalib^o ponir cum argumẽtis ante o^m: et recte: in aliquibus vero nõ hr̃: cõiter aũt poſt o^m collocaf: vbi mouentur quedã du^a que nõ ſoluit: ⁊ q; lr̃a notabilis eſt: tõ legatur: ⁊ ad ꝓmũ dubiũ dicatur cõformiter hiis que notaui ſup. q. 4. ⁊. 7. ante ꝓdicabilib^o hui^o: ⁊ ſup. q. in Dzophi^m. ca. de gñe copioſe. Ad ſcẽm vero vbi pla tanguntur difficilia. Naz quo ad ꝓmũ de vbi duplici. ⁊ qñ ꝛc̃. forte recte ponerẽt: vt. 10.

di.4.q.i.ꝛ.13.di.eiusdē:et in q̄libeto.q.11. ꝛ sup ſex ꝓncipia tāgit:ſz an tot gñalissima dubiū est.famose.n.acciptunt ꝑ passiue ta lib⁹:sic loqtur phs.¶Refert etiaz log de respectu tali in se ꝛ annexo actōis vel passionis respectu:q̄re aūt respectū actiōis ꝛ passionis faciūt duo gña ꝛ nō sic hui⁹ enūerata:pōt eē rō maioꝛ cōuenietia in voce ꝛ ꝯ hic q̄z ibi:ꝛ plā alia:ad ꝫ ingrātur vbi.s.et alibi vt diligēs lectoꝛ agnoscit:ꝛ in sequēti bus magis:ꝛ alibi explicabo deo duce.Et q̄ addit ibi de potētijs aie:vel vt qdā hūt respect⁹ eaz:qdā alij aspect⁹:ꝛ posset bene dici affect⁹ ipaz:in q̄ vz:p̄dicaméto hūt po ni:posset dici si loq̄mur ꝺ respectiu⁹ q̄ sūt vel trāscēdētes vel de gñe relōnis si itrinsec⁹:vel actiōis ꝛ passiōis si extrinsec⁹ aduenientes:si vo dicaf aspect⁹ vel affect⁹ si itelligaf act⁹ ꝑm⁹ dicaf q̄ in gñe subē reductiue si act⁹ 2⁹ in gñe q̄litatis:ſz cōcomitāter vel identice in gñe relōnis vel vl̄ ſ.vide.q.13. q̄libeti.ꝛ.15.ꝛ.16.di.2.ꝛ alibi sepe.Q⁹ segf de iclinatiōib⁹ violentib⁹:ꝛ si dicant aliqd positiu⁹ aut absolutū aut respectiuū trāscēdentē vel limitatū:actualē vel fun'em seu aptū'em:applica ꝛ inuestigādo:poti⁹.n. negatōez iclinatōis q̄z positiuū aliqd vñr importare.Et q̄ vlter⁹ tāgit de spēb⁹ sensibilib⁹ ꝛ itelligibilib⁹ dicaf expedite q̄ pti nēt ad p̄mā spēm q̄litatis saltē ꝑ subst⁹:de motu vo p̄m q̄ 2ʳ accipit sic 2ʳ dicaf:de p̄n cipijs subē:dic q̄ sūt in p̄dicaméto subē reductiue lo⁹⁰ de p̄n⁹ⁱˢ itrinsecis:vt ibidē.c. de subā habet t⁹:de ꝛcretis aūt dic vt i añ p̄dt⁹ⁱˢ.q.finali elegāter d⁹:sunt.n.in eodez p̄dicaméto in quo sua absoluta:q: eadē pe nu⁹ ex natura rei.¶ Deinde rñdendo ad q.ponit p⁹ op̄.Auic.ꝛ etiā Tho.ꝛ Alberti ꝛ alioꝝ antiq̄ꝝ ꝫ ꝛ alibi:ꝛ ſz nō impugnat Auic.facilr tñ impugnari.ꝛ ex dict⁹ ꝓpꝫ ꝛ alienis posset sustinendo famosam.Azdiuisiōez.nlibi tñ ꝓbatā:ſz diuersi diuersi mode ponūt ei⁹ sufficientiā ipugnat alios modos oēs q̄ ad vtraq̄z.q.ꝛ soluit eoꝝ motiua:vt ꝑz in lra:ꝛ ꝓpr ponit op̄.ꝓpriā sustinendo ptem affirmatiuā vtriusq̄z.q.vbi cūcta ei⁹ dicta pōderabis.¶ Aduerte q̄ in aligbus originalib⁹ assignaf extra vel adduco illa lra:nota q̄ varie fuit vie diuisiue ꝛc.vsq̄ illuc.Cōcedo g̃ diuisionē ꝛc.est tñ bñ ad ꝓpositū:ꝛ ad mentē doctoris:q̄re le gatur.¶Nota q̄ aliq̄ rōnes doc.ad oñēdū dif⁹ⁿ p̄dicaméto ꝓcedūt ex cōter cōcessis:ꝛ ad hoiem:ꝛ specialr illa rō qua ꝑ bat actiōem ꝛ passionē distingui a relone: vbi dicit q̄ impossibile est relonē esse fundamentū relōnis ꝛc.ꝛ q̄ segtur de relōnibus 2ˡ modi:ꝛ fūdaméto eoꝝ:naz alibi o⁹ vtriusq̄z sentit: vt in ꝓmo di.19.ꝛ iii.2.di.i. q.5.ꝛ iii.4.d.6.ꝛ.12.ꝛ in q̄ᵗᵒ.q.3.ꝛ.2.6.i.4. di.13:ꝛ alibi sepe.¶Aduerte etiā q̄lr itelligit ꝫ distinctionē realez vel eēntialē ꝓprie videlicet.an extēsiue:ꝛ pōdera dicta sua in quolibeto.q.13.ꝛ i.4.di.12.ꝛ auctores formalitatū ꝙsule:ꝛ maxime ¶Petruz:Tho.ꝛ Franciscū:vt caue noialiū a nugis:ꝛ realistarū in extremo a grossitie sed tene me⁹ cuz formalistis.¶Assignaf ab aliqb⁹ extra soluēdo argumenta p̄cipalia:p̄me.q.illa lra.Contra passio vniuoca ꝛc.vsq̄ ibi.Ad aliud ꝺ q̄ꝛtate:ſz satis subtilis ꝛ bona est: vbi aduerte ad finē obiectōez quā ñ solut si recte ponit cōtra:nam facilr euadi pōt. ¶Infra soluēdo arguñta p̄cipalia.2.q. ibi:rō vel rño tota consistit in ꝫ ꝛc.vsq̄ ibi iclusiue:ꝛ si nō ꝙuenīat sic pōt ꝛc.ponitur extra ab aliqb⁹.¶Ibidez ifra assignaf illa lra addtio q̄ icipit sic.Sz vltra quō segtur q̄ actiōis nō est actio ꝛc.vsq̄ ibi:de passiōe ꝑz idē ꝛc.sed notabil'lra.¶Ite ad finē.q. ibi.Sz q̄ actio nō fit in agēte:vsq̄ ibi.Ad aliud cū dr̄ q̄ gña ꝛc.ponit addtio:ꝛ legi ꝙueniēter ōbet añ illā solonē p̄cedentem ibi.Ad illud de q̄ñ q̄ nō est idē ꝛc.cū alijs argumētis ꝛ rñsiōibus de actiōe:lra notabilis est ꝛ subtilis:ꝛ cōter locaf ad finē fere.q.Examinabis oēs solones ad p̄ncipalia huꝝ duaꝝ.q.ꝛ huiusmodi fundamēta alibi ꝛ in logicalib⁹ et modoꝝ significādi tractatu:ꝛ sup snias applicabis ꝛ difficultates curiosas hinc inde insurgētes declarabis:q: copiosa et subtilis materia harū.q.

Sequitur q.7.de cōpo⁽ᵗᵉ⁾ accīdū tm̄ nūero dr̄ntiū i eodē subo.t.ñ hūte ꝑm⁹:q notabilis ꝛ magne altercationis iter doc.hr̄.vbi p̄mo post o⁹ ponit q̄dā extra ibi ꝓtra illō q̄ supi⁹ dctm̄ est ꝛc.vsq̄ ibi:dr̄ q̄ nō ē pol'e ꝛc.lra tñ val de notabilis.ꝛō pōderari debet:ꝛ bñ ꝫ legi cū argūmēto.2.p̄ncipali:ꝛ ei⁹ solone:et

quia ibi ḋtat pſpectiue partes ꝛ ꝑ°nes: ad uerte ꝙ ly ātiq: vȝ alacen quē ꝓſueuit doc. nr̄ cōter allegare et alij pl̄es pſpectiuā ſcri pſerant: vltimo tñ mirabili reſolone et in duſtria ille eximius theol. ꝛ pbs fr̄ Joan. pecheā anglic° ordinis minoꝛ: quōdā ar chiepc̄ cātuarien ſis breui q̄dā cōpēdio eā tradidit i tres ptes diuiſo: in q̄ꝝ pma. 84. i 12ª. 56. ꝛ i 13ª. 22. ꝑ°nes no: auit ꝛ ex poſuit: ꝛ vt lectoꝛ forte ob penuriaȝ originalis in declaratōe hui° loci nō pturbef̄ ḃ breuiter notabo ea q̄ ad ꝓpoſitū faciūt: ꝑ° 2ª 2ᵉ ptis eſt talis: reflexiōes ſolas a regularib° ſupficieb° factas oculo ſenturi: dico ſupficies re gulares illas q̄ fūt diſpoſitiōis vnifoꝛmis in oībus ptib° ſuis: vȝ. planas cōcauas: cō uexas: ꝛ huiuſmodi: irregl̄ares āt fūt ſup ficies coꝛ poꝛ aſpoꝛū in quas radi° vel lux cadēs diſpgit ꝛ diſtrahit: ne regularit oꝛi ri ſup oculū poſſit 6ª ꝑ° eiuſdē ptis 2ᵉ talis eſt. Angl̄os icidēte ꝛ reflexiōis eōles eē: radiū qȝ icidētez ꝛ reflexū i eadē ſupficie eē cū linea erigibili a pūcto reflexiōis: dr̄ an gul° incidētie q̄ȝ cōſtituit radi° cadēs ſuper ſpeculū cū ſupficie ſpeculi vl̄ ex vna pte vl̄ ex alia cū linea imaginabil̄r erigibili a pū cto reflexiōis. Angulus autem reflexiōis eſt qđē cū eiſdē cōſtituit radi° reflex°. Eq̄li tas anguloꝛ expimento colligit: ꝛ rōne p bat ibidē. 26. ꝑ°. eiuſdē ptis eſt talis in oīi ſupficie reflexiōis. 4. p̄cipua pūcta ꝓtineri: ꝛ q̄ extra illā eſt minime videri. hi. 4. pū cti ſunt centrū viſus: pūctus apphenſus: termin° axis. i. ppendicl̄aris dicte a cētro viſus in ſpeculū: ꝛ pūctus reflexiōis: Has tres ꝑ°nes tangit doc. ḃ. ſȝ ꝓ maiori decla ratione hoꝛ oporteret plura alia. ꝛ in per ſpectiua ꝛ geometria videri videantur p̄ci pue. 14. 15. ꝛ. 16. ꝑ°nes p̄me ptis pſpectiue ꝛ pl̄es alie illi° ſcḋe: q̄ oia longū eēt ḃ inſe rere; pſequar diligens lectoꝛ mlta addēdo ſi motiua illa ſoluere voluerit qz. 13. di. 2. ḃ idē ſentit: ꝙ ḃ tangit de illa ſpē ruboꝛis: dic ꝺñr bñ. inuestigando vt ibi ꝛ alibi hȝ: idē. n. pōt eē ſpēs ꝛ oīm. ¶ Lōſeq̄nter po nit op̄. Tho. ꝛ Hen. q̄re Tho. in. q. de vīta te: ꝛ in. 3. pte. q. 35. ꝛ ḃ i. 5. ꝛ alibi: ꝛ Hen. q̄to 4. q. 3. et alibi ꝛ alios ſeq̄ces: ꝓt negatiuā q. tenētes et ſoluētes argumēta ꝓncipalia quā op̄. impugnat copioſe: vbi aduerte ꝙ notaf̄ vnum paꝛ extra rōne. 2. ꝓtra primū modū alioꝝ ad ꝑmū ꝓncipale ibi. Eſt eni dare ꝛc. vſq; ibi. Jtē q̄cḋ dicaf̄ ꝛc. Et aliō infra ibi. Ad ꝑmū rño ꝛc. vſq; illuc. Aliter dr̄ ꝙ due ſpēs ꝛc. lr̄a tñ vbiq; bona. ¶ In fra etiā ibi. Cōtra ḡ forma nālis annihilaf̄ ꝛc. vſq; ibi. ḡ ſequtur ꝙ eadē ſit ꝛ non ſit ꝛc. aſſignaf̄ extra: ſȝ ſatis bñ ad ꝓpoſitū vt pȝ. ¶ Jnferius in q̄dam rñſione de relonib° allegaf̄ qdā auctoꝛ antiqu° ꝛ varie noiatur qdam ſcḋ creruuod: qdā aliomō. eſt. n. an glicū cognomē: et videf̄ fuiſſe nominalū opinionis: ſed de nominib° nō eſt vis ꝛc. ¶ Determinatio doc. eſt ſatis clara in. q. vbi pl̄es ꝑ°nes poſſent elici. vt an. an. feċ. ſed paucis mlta cōphendit ſuo moꝛe doc. vbi notaf̄ qōdaȝ parū extra ibi. ḃ gloſa ꝛc. vſq; ibi. Si autez habeat ꝛc. ꝛ infra ibi. Si actio dicat reſpectū agentis ad paſſum ꝛc. vſq; illuc ꝓtra ſolutionē. q. ꝛc. aſſignaf̄ ex tra ab aliḡbus: totū tñ notabile. Totū etiaȝ ſequēs vſq; ad finē. q. vocaf̄ additio vel ex tra ab aliḡbus: ſed quia ſingulare ꝛ ſubti le legatur totum.

¶ Illud qō infra tangit allegando di. 15. 2. nō obſtat hīs que a principio notaui: qz vel alios allegat: vel ḃ lr̄a additio ē poſtq̄ ſcripſit 2ᵐ hic addita: ſed magis ſapis: fil̄r dōm eſt de illo qō infra tangit de di. 17. q. 4. vt q̄dam libri habent: quere in Tua. et Tho. et alex. in primo de charitate: vel vt alij libri habent. 77. q. 4. et poteſt referri ſumma Hen. ꝛ Alex. ſtuduit enim maxime in iuuentute in ſumma ꝛ q̄to hen. in Tua. et Alex. tō allegationes theologice in hac metaphyſica maxime habent referri ad il los: in primo tamē an°. ꝛ reportationuȝ ḃ tenuit ipſe: videant calculatoꝛ ꝛ alij de in tētiōe formaꝝ: ꝛ ea que infra lib. 8. hȝ ꝓ hīs que ḃ vltimo tangit in. q. et ponderari de bent oīa verba ad vnguē: oīa nāq; difficilia in actem ſpeculatiue certaminis vbiq; ꝓponit.

Sequitur q. 8. de vītate diffōnis poſis. t. c. 16. q̄ ſatis cla ra eſt: vbi nulla coꝛrectio notabilis in lr̄a occurrit: determinatio vō doctoꝛis aſſerti ua ꝛ lucida exiſtit: ꝓ ſpliori aūt mā̄e diſcuſ ſiōe videaf̄ ea q̄ i poſtpdicamēt̄ ad ꝓpm hȝ ꝛ ibi deliramēta q̄ūdaȝ: ꝛ maxie Tua.

Burlei exterminenk: de gradib⁹ etiã ꝛ modis ꝓpositi: ꝛ diuersitate oꝛdinuꝫ queraꝫ in doctrina huiꝰ. et Frã. de ẓMay. in plerisq; locis vt alias sepe notaui: ꝛ thomistaꝝ impudica obstinatio oꝛdiné asserentiũ alicubi. vbi ꝓpositaté negent penitꝰ impugnetur ꝛ alia plura que lectoꝛ addat.

Sequitur q. 9. ō rõne q̃ztitatis qd ditatiua. t. c. 18. in qua recitat ꝓmo duas oꝑ. antiq̃ꝫ de rõne q̃ztitatis. ꝓma q̃ est rõ mensure. 2ª q̃ diuisibilitas. Quere alber. ꝛ Alex. ꝛ alios hic ꝛ in ꝑdicamẽtis. ꝛ Tho. maxime in ꝓmo. di. 17. q. 19. sed virũ q̃z impugnat: ꝛ vltimo ponit modũ dñi suum. vbi tota sniã eius est satis clara. Rñeo. n. essentialis q̃ztitatis: nõ gdeꝫ diffinitiua: q; illã nõ habet: sed cõceptꝰ eiꝰ gdditatiuꝰ maxime circũlog põt p eius passionẽ ꝓmã cuiꝰ est diuisibilitas: ꝛ sic logitur phs h: assignando talẽ qualẽ eiꝰ rõnẽ. vt. 2. di. 2. q. 9. ꝛ 3. di. etiusdẽ. q. 4. habet iste. assignaꝫ aũt in impugnatiõe. 2. oꝑ. vnũ paruꝫ extra ibi. Item ista ratio videtur concludere ꝛc. vsq; ibi. Item diuidi non stat ꝛc. ꝛ aliud infra ibi. Diuisibilitatẽ sequitur finitũ ꝛ infinitũ ꝛc. vsq; ibi. Ad ꝓmũ argumẽtum ꝛc. sed tota lra notabilis est. ō legatur ꝛ plura addanꝫ bene ponendo. ¶ Posset adduci h discoꝛdia in dictis huius: nam in ꝑdicamentis. ca. de q̃ztitate tenet illã oꝑ. ō diuisibilitate quã h impugnat: imo q; ista sit vera: ꝛ in ꝓmo modo q̃ztũ est diuisibile: ꝛ q̃ztitas ẽ diuisibilitas: videꝫ ibi asserere: hic autẽ oppositũ sentit. Ad qõ facilit dicaꝫ q; loquitur ibi famose: h aũt ex intentiõe: cõsiderare eni rõnes reales. 10. genex. nõ pũnet ad logicũ nisi paccñs. ad metaphysicũ aũt p se: vñ ad hoc vt itentio generalissimi quã p se ꝛsideraꝛ logicus applicet q̃ztitati sufficit q; dicat aliqué vnũ ꝛceptũ: ꝛ q; habeat aliquã vnã rõnẽ ꝛuertibilẽ siue gd ditatiuã expssam siue implicitã circũlocutam p denoiationẽ seu qualitatiuã rõnem: metaphysicus quoq; intimius speculãdo reperit illud passionale qõ logicus ponit essentiale: quare nulla ꝛtroversia nisi male intelligentibꝰ ꝛ obtusis cerebris. ¶ De inde soluendo argumenta ꝑncipalia assignatur vnum paꝝ extra ibi. Cõtra quantus est diuisibilis ꝛc. vsq; ibi. Tunc dico ꝛc. Et aliud in fra ibi: q; sunt diuersi nũeri ꝛc vsq; illuc. Cõtra. tunc diuidens ꝛc. vel vsq; ibi. Ad auctoꝛitates ꝛc. sed est optima lra ꝛ valde notanda: ꝛ totũ sequẽs in hac qõne ideo masticetur minutim. ¶ Cõsequenter infra. ibi. Mungd tanta est vnitas ꝛc. vsq; illuc. Cõtra adhuc stat argumentũ ꝛc. assignaꝫ extra: vbi põdera plura mottua que tangit: et dic ꝓñr: si legere volueris: satis eni facilr soluũtur oia bene cõsiderando: sed lra non videꝫ multũ necessaria nec dependẽs supra lib. 4. q. 2. plura tangit que sunt hic ad ꝓpositum ꝛ ecõtra. ¶ Aduerte singularissime ad ea que tangit de nũeris ꝛ vnitate ꝛ diuisibilitate cõtinui ꝛ minimo naturali: ꝛ cõsidera bene solutionẽ illiꝰ replice ibi. Cõtra cuius est potẽtia ꝛc. vel an velit q; ꝓcludat: ꝛ tunc alio mõ reſpõdeaꝫ ad argumentũ ꝑncipale: posset eni dici q; diuisibilitas nõ dicit potentiam: sed aptitudinẽ: vl recurre ad ea que habet in. 2. di. 2. q. 9. ꝛ posset negari illa ꝓpositio diuidi repugnat ꝛc. ꝛ ad ꝓbatõez dicaꝫ ꝓñr illa etiã ꝓpositio: cuius est potentia ꝛc. exponaꝫ vt alibi plerũq; habet: distingue etiã de subdenoiatiõis: ꝛ informatiõis seu inhesiõis: vt in ꝑdicabilibus. q. finali. vide etiam in postꝑdicamentis: et alibi plerũq; specialr ꝓmo reportationi. di. 24. ¶ Opiniones etiam quas tangit de minimo quere in. 2. vbi supra: ꝛ sup ꝓmo ꝛ. 6. ꝛ. 8. phyſicoꝝ. et ꝓmo de generatiõe. vbi aduerte q; ab illo loco. Item si est dare minimuꝫ ꝛc. vsq; ibi. Ad aliud q; locus ꝛc. assignaꝫ extra in aliquibus originalibꝰ: ſz totum lege: q; sapit. ¶ Aduerte q; magna variatio est in originalibus ibidẽ de nomie cuiusdã auctoris quez inducit: nam aliqua ansel. aliqua arcellinũ habẽt: sed recte arcellinus noiaf: ꝛ est cognomẽ anglicũ: ꝛ erat phs sophiª seu calculatoꝛ: quẽ etiã in theoꝛematibꝰ iducit ne forte esse ille alicuinꝰ: de quo i. 2. di. 12. fit mẽtio. ¶ Infra etiã nota quotatiõem ex tablis phyſicoꝝ: quas vt credo scripsit iste: ꝛ qõnes seu ꝙnes in phycis ad quas sepius recurrit in hac metaphysica et theoꝛematibus que raro habentur: quas tũ cum tpe dei auxilio conabimur in publicũ cõferre. ¶ De sufficientia vero ꝛ nũeroꝛ spẽx q̃ztitatis ꝛ q̃litatis ꝛ aliozũ generũ videaꝫ

apud

apud antiquos ⁊ modernos h̄ ⁊ sup p̄dicamenta: ⁊ plura alia subtilia q̄ nō hic inferēda decreui.

¶ In aliqbus originalib⁹ habet extra in margine huius questionis: vbi fit sermo de numero h̄ lr̄a: q̄ numerus nihil est: videtur q̄ nō maior vnitas eius q̄ numeratorū: que nō est nisi aggregatione. Item si esset posset separi sicut quātitas ꝯtinua separat. Item infinitas rerū. Item ex substātijs nō fit nō suba nec ex vnitatibus: q̄ que sunt sube: nec pari ratione ex illis q̄ sunt qualitates fiet quātitas: nec etiā ex vnitatibus cōtinuoꝝ: q̄ forme vnius speciei non sequūtur p̄ncipia materialia alterius. Cōtra numerus est per se sensibile. 2. de aīa. Item subiectū scie realis: vt arithmetrice. Item fundamentū rel'onis realis in p̄mo modo ad aliqd. Item Augusti. q̄ senarius est numerus pfectus ⁊c̄. Et q̄ in loco suo nō inseruimus hec verba: hic ea notanda ⁊ extēdēda atq; declarāda lector habebit: nam vt prius notaui de diffinitiōis cognitione est numerus: vt patet.

Sequit q. 10. d cōpatione mot⁹ ad tp̄s in esse quātū. t. c. 18. q̄ satis clara est q̄ztum ad sententiā p̄ncipalē p cuius maiori ampliatione querātur expositores ⁊ q̄stioniste. 4. phyficoꝝ: ⁊ iste in. 4. di. 48. q. 2. Ea vero q̄ tangit incidētaliter de vnitate tp̄is ⁊ eui atq; identitate ⁊ varietate eoꝝ: ⁊ vtriusq; nunc vbi tāgit plures modos dicendi vide copiose in. 2. dis. 2. pte p̄ma in. 4. p̄mis. q. vbi subtilissime cūcta hz: h̄ vero breuib⁹ ⁊ notāter valde ptransit: quere alios theologos in eadem di. ⁊ Hen. vbiq;.

¶ Vbi aduerte allegatiōes ei⁹ Vuaronē qui p̄ceptor erat ab oprido. Vuara in anglia sic nūcupatus: vnde pz veritas p̄suppositi p̄ncipalis supra q̄ vz has. q. prius q̄ sup sentētias scripsit: aliter ad dicta sua ibi recursum habuisset: q̄ ochan ⁊ sequaces: nō vt imiteris: sz potius vt fugias: plura alia adde: q̄ hec valde difficilia lz quotidiana motus vz ⁊ tp̄s: de qbus recte nō gustabit asinus: multo minus eui ⁊ eternitatis archana.

Sequitur q. 11. de entitate ⁊ cōditiōibus rel'onis. t. c. 20. in qua est sermo difficilis de sbo difficili. s. relatione: nā minime entitatis teste. Auerroy. 11. metaph̄sice. cōmē. 19. ⁊ p ꝯn̄s cogni^tio: vt pz. 2. metaphy. cōmē. 4. primo breuibus videt rn̄dere ad quesitū: sz licet subtilr ⁊ singularissime: tn̄ potius sequēdo dicta Simplicij ⁊ Henr. q̄ ꝓpria vt in sequētibus pz: videat Henr. quolibeto. 5. q. 6. ⁊. 7. ⁊ q̄libeto. 7. q. 1. ⁊ quolibeto. 9. q. 3. ⁊ ochan q̄libeto. 6. diffuse: ⁊ alibi sepe ⁊ alios vt nosti quere.

¶ Consequēter ꝓcedit longo digressu ꝓponēdo ꝯclusiones ⁊ correlaria ī hac mā vltra fere humanū ingeniū inuestigando entitatē ꝯditiōes modos ⁊ ꝓprietates relationū ⁊ relatiuoꝝ nisi in originalib⁹ antiquis solent assignari ꝯclusiones ordinate numerādo vl'. 30. vel plures vel pauciores: ⁊ q̄ varie quotatiōes in originalibus inueniebātur: omisimus eas ad iudi^m lectoris suo mō cōputādas: aliq incipiūt primā ꝯclusionē ibi: Rel'o cōparatio ⁊c̄. aliq parū post ibi: Rel'o aliqua est res nature ⁊c̄. q̄ lector distinguere hz. ibi etiā p totū loqtur narratiue: vt infra ꝓfitet: sed lector eligat eligenda: ⁊ omittat qne ad rem nō faciunt bene examinādo fundamēta hui⁹ alibi: nam vt a p̄ncipio notaui vniuersali indagine hic plerūq; incedit.

¶ Infra ibi. Contra passio necessario iest ⁊c̄. posset dici extra: vsq; ibi. Item scientie mathematice ⁊c̄. sed posito q̄ sit de lr̄a: faciliter dicetur recurrēdo ad aptitudinē ⁊ actū: nō em̄ dicit ph̄s q̄ equale: sz s̄m ipsaz dici eq̄le est ꝓpriā q̄ztitatis ⁊ simlr de sili respectu qualitatis. Aliqui etiam assignāt totam illā lr̄am ibi. Hanc questionē circa hanc ꝯclusionē ⁊c̄. vsq; ibi. Rel'o aliq̄ est res rōnis ⁊ extra: sz satis notabilis est ⁊ sequēs ⁊ subtilis: tō legat. Vbi aduerte ad illam infra. Rn̄o ens v^m qd̄ est in cōpōne ⁊c̄. q̄ lr̄a posset dici extra: sed q̄ optima ⁊ subtilis: ⁊ ar^m appenter euadēs impugnetur ꝯn̄r: vt infra in. 6. habet. Nam lz ad ēs v^m reale reducātur entia rōnis: nō tn̄ sub ip̄o ꝯtinent: vt ptes subiectiue: sicut rel'o ꝯtinet ideo ⁊c̄. plura alia ibi adde curiose

¶ Cōsequēter infra ibi. Nota circa scd̄am ꝯclusionē ⁊c̄. vsq; illuc. Rel'o nō videtur vnius rōnis ⁊c̄. assignat extra: sed singu-

laris speculatio est de cõtione entitate ⁊ fũdatione rel'onis rõnis ⁊ multiplicitate ei⁹ vide in logicalibus huiusmõi: ⁊ infra. 7. hui⁹. q. de vñ ⁊ singulari: in qlibeto. q. 13. ¶ Deide ponit quãdã obonẽ quã nõ solvit ibi. Cõtra ita illa rõnis videt hitudo ⁊c Ad quã dici põt q hitudo equoce ꝓuenit vtrique: q vnũ ex nã rei ⁊ simplr ẽ tale aliõ sm qd ⁊ p põnẽz collatiuã: vide hũc in p dicamẽtis ca. de rel'one ⁊. 19. atq; 29. distinct. primi: ⁊ alibi sepe. ¶ Parũ post ponit duas alias ꝙs nõ solvit ibi. Cõtra relatio ad subm nõ videt aliud in albedie ⁊c. ⁊ lz oia talia possent assignari additiões vel extra tñ q currũt subtilr oia sunt ponẽda ⁊ solvẽda si sunt obones vel ipugnanda si responsiones. Ad pmũ negat q assumit ibi. pus eñ nã saltẽ est aliqd albũ q; insurgat rel'o inherẽte in albedine: de diuersis etiã dñr ⁊ diuersis isunt. ¶ Ad aliud de sex pncipijs dicendũ q sunt respect⁹ extrinsecus aduenientes: ⁊ nõ rel'ones ꝓpe vel saltẽ apropate: vt hic logtur doc.

¶ Silr parũ post ibi. Cõtra in deo ⁊c. vbi objicit: q in diuinis sunt rel'ones: nõ tñ in subo alio a fundamẽto: nec eo dẽ: silr ꝓpassio q iportat rel'onẽ vel est rel'o: nõ videt ee in subo: q tũc esset posterior: ⁊ per ꝓns nõ idẽ: ꝛ sepabilis. Ad pmũ dicat q in diuinis preuenit informatio ⁊ acc[tas] ⁊ subiectio ꝓpter infinitatẽ ⁊ simplicitatẽ diuinã. ¶ Ad aliud cõcedo q est posterior passio subo: nõ tñ ꝓprie receptio nec iformatio: ꝛ transfũptiue ⁊ famose. vide. 8. di. p. ⁊ pma di. 2. alr tñ ibi qꝛ in diuinis vt nosti. ¶ Ulteri⁹ aduerte diligẽter qualr paucis plura amplectit ibi. Rel'o realis nõ est eadẽ res ⁊c. ⁊ vide copiose. 1. dis. 2. q. 4. ⁊. 5. ⁊ alibi. ¶ Nota q in qbusdã antiqs originalibus in margie h hñr hec verba. Relatio aut est res vera: aut tantum rationis si res vera: aut eadem fundamento aut alia a fundamento: si alia a fundamento: aut coeua fundamẽto: aut nõ coeua fundamẽto sm syruiod. Al. pꝛ ex pma ꝓl'one: ⁊ ita b. falsum. c. iꝓbat ex. 8. ⁊ ita etiã põt imꝓbari d. ⁊ ita relinquitur. e. g̃ mutatio ⁊ cõpositio. Rñsio: sicut respectus terminat mutationẽ sic cõponit. Itẽ infinite res: q̃re ar[m] ⁊ rñsionẽ inferius ꝓtra. 9. ⁊ qr nõ ponit supra suo loco: iõ h oia notabi

¶ Ulterius aduerte infra ibi. Contra: dei ad creaturas q in originalibus habet ibi quotatio vario mõ: vñ sicut a pncipio notaui recurrit semp ad antiqs in mã theol⁹ clarũ eñ est vbi habent illa in ope suo. q. 30. di. p. ex intẽtione: ⁊ alibi sepe incidẽta. liter: remittit g̃ se hic ad Thomam Hen. ⁊ Alexan. ⁊ Ua. q̃re vt nosti sũmas ⁊ alia scripta eoꝝ: silr intellige de alijs quotationibus parũ post notatis: vñ infra h. 3. 9. q. 1 itellige de quotatis Hen. ⁊c. s. qlibeto q. 1. sed oia talia omittũ pũt facilr: qr vtilitas lre habet fine eis. ¶ Ubi etiã dicit parũ infra q̃re ⁊c. põt referri ad sequẽtia in li. suo cõputãdo colũnas eius: qr. q. sequẽte de hoc habetur: vel aliorum librorũ.

¶ Obiectio parũ infra quã nõ solvit ibi. Cõtra rel'o q̃q; ⁊c. facilr solvit: nec multũ repugnat bene intelligendo.

¶ Cõsequẽter aduerte ad obones post illã cõclusionẽ limitatũ impfectũ mutabile ⁊c. qualr currũt: ⁊ an velit eas ꝓcludere: vel qualr solui possent sustinẽdo illud qõ impugnãt: ⁊ brevitatis gratia ptractare singula h omitto: vide cũcta di. 30. p. egregie 19. ⁊. 29. ⁊. 31. p. ⁊ maxie in Franciscũ quere plura ad h: hic eñ fundamenta omnia tetigit: sed alibi declarauit.

¶ Infra ibi: relatio nõ est quo agens agit ⁊c. ponit quatuor ꝓclusiones simul: ⁊ valde notãter ptractat vbi ab illo loco: pro. 4 ꝓclusione ⁊c. vsq; illuc. Omnia hec mẽbra ⁊c. assignat extra in aliqbus originalibus vbi aduerte q post illa verba: de primo ⁊ secũdo nota ante q̃z addant illa: de 3⁹ probatur ⁊c. habetur spaciũ vacuũ in aliqbus originalibus: qr videtur ibi littera deficere: sed satis cõpleta est: nam ibi tertia tãgit cum' dicit parum ante: de istis rel'onibus tertij modi ⁊c. videlz esse mutuas esse ꝑse ⁊ esse rationis: duo prima satis nota: tertiũ vero probat. si autem ibi addere volueris aliqd: considera plura que addi possent.

¶ Nota valde ea que sequũtur de fundamento ⁊ rel'onibus secũdi modi: ⁊ opiniones: ⁊ quere in. 4. di. 13. copiose: ⁊ in q̃ libeto. q. 13. ⁊ in primo reportationũ di. 27 ⁊. 1. di. 2. q. 5. ⁊ alibi sepe in doctrina eius: pro ampliori declaratione dictorũ: vide

Albertum ⁊ Thomam: hic ⁊ alibi: vt nosti ⁊ imitare semper aquilam.

¶ In originalibus habet quedā remissio seu allegatio infra ibi: qꝛ forte materia magis dicit materia compositi q̄ꝫ forme: ⁊ ponitur. T. ⁊ sequitur secunda cōclusionē de forma: ⁊ debet itelligi per T. theorematū qꝛ ibi habet ꝙ dicit: sed posset loco. t. poni supra si p̄us theoremata scripsit: dubiū aūt est qd̄ hoꝝ p̄us scripserit an theoreta an certe has. q. qꝛ ibi etiā remittit se ad. q. istas: sꝫ si volueris tenere ꝙ has: p̄mo dic ꝙ h̄ lr̄a erat additio q̄ꝫtum ad hec verba. Si vero econtra: qꝛ illa videntur alphabetū quoddā metaphysicale: dic ꝯñter: primū tñ satis ꝓbabile est ꝓpter plura que nō oꝫ hic addere: sed infra in. 9. q. 11. ad finē: videt alia pars verior: solebāt eñ doc. nunc addere nunc deponere: nūc limitare sua dicta anteq̄ꝫ ad manus alioꝝ traderent: iō de p̄us scriptis posterioribus ⁊ ecōtra aliqua iungebant: nō vt huius tp̄is scriptores festinātes agere solent q suos q̄nternos impressioni citius q̄ꝫ correctioni subijciūt: vt infra sepe facit: nam. q. li. sequentiū allegat in p̄cedētibus: forte tñ nō tenuit ordinē scribēdi ꝯtinuū in oib⁹ nec ordine text⁹ scripsit.

¶ Consequēter soluēdo primū dubiū de numero. 12. aduerte ad illud: q̄re nā vbi s̄ in p̄mo di. vꝫ. 30. tangit hoc: ⁊ vbi quotantur alij ibidē: infra etiā. q. sequēte satis copiose habet de h̄ ⁊ in theorematib⁹ Hen. vbiq̄ꝫ p̄supponit: qꝛ tp̄e suo fumosus erat.

¶ Soluendo etiā. 2. dubiū ponit quoddā extra longū in aliq̄bus originalib⁹: qd̄ sic incipit: Cōtra fieri in facto esse ⁊c̄. vsq̄ꝫ ibi Ad tertiū dicendū ⁊c̄. ⁊ qꝛ nō videbat lr̄a multū vtilis omisim⁹ eā p̄ter p̄mā obōnē tñ: quā etiā omitte: vl' dic ꝯsequēter: raro eñ ponit: sꝫ subtilis argumētatio est: ⁊ nihil omittere decreui ex tanti igenij discursu: lꝫ videant verba alioꝝ: quare hic totū notabo: seq̄tur lr̄a sic. Itē ens in actu: ⁊ ens in potētia nō īmediate diuidūt ens: qꝛ ꝟm expositionē istam: sed est in facto esse sub neutro mēbro coequali. Cōtra dictū ad c. cū potētia ⁊ actus sufficiēter diuidant ens cuilibet p̄dicato ꝟm genus ⁊ spēm correspondet ꝓpria potētia ⁊ ꝓprius actus: si ꝓprius actus est fieri per te: igitur relatio fundata in receptione habet terminū fieri in quo etiā fundabat alia relatio ad factū esse rel'onis prime: si in altera: relatio opꝫ habere potentiā: illa autez per se ad ꝓpriū fieri terminabit ⁊ in illo relatio ad factum esse secūde: ⁊ sic in infinitū ergo ⁊c̄. Cōtra dictum ad d. si passio sit actus: ꝓductio: receptio ⁊ motus cū prius naturaliter recipiatur q̄ꝫ actus eius: seq̄tur ꝙ relatio fundata in illa: vt receptio sit prior relatiōe fundata in ipsa: vt actus: similiter sicut ip̄e instas prior est productio: ergo ⁊c̄. ¶ Rñō verum est: sed prior est ꝓductio forme q̄ꝫ sua receptio. Contra relatio quā ponis in passione. i. ad totum compositū vt per se terminū quē nō precedit relatio: receptio autem forme ip̄m precedit: ergo ⁊ relatio fundata ī passione: vt receptio ad receptū precedit relationem productionis: vt tu ponis ipsam ad productuꝫ. Contra ad additū ibi: si productum inq̄ꝫtum tale alia ⁊ alia ratione dicatur ad actionē ⁊ passionē quō ergo idez bis non dicitur? Contra dictum ad. 8. si volitio non sit per se passio sed receptio volitionis: ergo receptio volitionis primo terminat relationem potētie non ipsa volitio. Itez si volitio non sit ipsa receptio nec actiua productio: sed forma producta sicut volitio: sicut enim volitio non est productiua alterius: ita nec albedo vel quātitas: ⁊ sicut albedo ⁊ quātitas requirunt actionem ⁊ passionem per se terminus sicut forme producitur: ita ⁊ volitio: hec etiā videnť contra dictū ad. 9.

¶ Ad primū ꝙ fieri volitiōis que est qualitas informans: ⁊ est receptio illius qualitatis: ⁊ productio ⁊ passio in quo fundatur relatio productionis ad productum: ideo nec modo potest volitio que est qualitas producta producere ipsam productionem passiuam: sicut non actiuam: est ergo productio siue receptio passiua īmediatus effectus actiōis que est elitio nō que est qualitas elicita.

¶ Per hoc patet ad 2m ꝙ idē nō p̄cedit se sꝫ elitio actio p̄cedit vtrūq̄ꝫ. Aliq̄s forte diceret ꝯñr ꝙ sicut passio de gñe passionis nō est sine termino: sil'r nec actio sibi corrñdens: sꝫ vtraq̄ꝫ fundat illas. 3. rel'ones: volitio tñ q̄ nō est ꝑ se passio: sꝫ ꝓ tanto: qꝛ

recepta in alio nō hȝ terminū vlteriorem. Tota ḡ lr̄a oīno est extra: ꝛ tāgit solones. 2.3.4.ꝛ.8.dubioꝝ vnde p c. intelligit.3.ꝛ p d.4.cē. sicut sibi mos ē in his metaphysicalibus ꝛ theorematibus ꝛ alibi: ꝛ an sit lr̄a ꝑpria vel alterius du^{m} est: sed ꝑpriā eē ꝓbabilr̄ apparet: satis tū fracta ꝛ impugnēs

¶Ex his pz ad illā obiectionē quā nō solu it cōtra solutionē.4.dubij. Silr̄ ad duas alias ꝓra solutionē.8.dubij quas nō solu it: sed omnia examinabis.

¶Deinde cū dicit Ad.7. q̄re vide valde signanter ad hūc in primo.di.30.q.2. soluēdo argumēta ꝑncipalia: quere in Una.ꝛ alijs antiquis ibidē: idem.

¶Silr̄ parū infra cū dicit ad.9. q̄re: ꝛ que rit seu querit quare: vide ad hoc infra in 9.li.ꝛ in.4.di.13.ꝛ in q̄libeto.q.13.ꝛ in p^{o} reportationū di.27.ꝛ in p^{o} an^{co} di.3.q.vltima: nā eguocū est hoc nomē actio: ꝛ silr̄ hoc nomē passū: nō ḡ ipugnat dicta: sed q̄rit q̄re: ꝛ ex illis locis declara q̄re: plura alia notabit diligēs lector hic: qr̄ mā valde copiosa ꝛ ardua: nimiꝝ ḡ si vt plurimū ꝓblematice ꝓcedit: hic doc. sed qs in arduis certior agla: q̄re antiqs hic ꝛ alibi: ꝛ modernos etiā vt supra.

Sequitur q.12. de ꝓueniētia assignationis.3. modoꝝ relationis.ꝛ.c.20. q̄ satis clara est ꝛ correcta ꝛ notabilis: vbi ꝑmo in ḡnali ꝓponit veritatē quēsiti: deinde in spāli discurrēdo p singulos modos relatiuoꝝ vbi possent formari.4. q. vel.4. art. vt An. an. facit. Quere Tho. ꝛ alber. ꝛ alios hic: ꝛ hūc maxime in quolibeto.q.6. ꝛ in p^{o} di.19.29. ꝛ 31. ꝛ in.4.di.6^{a}.12. ꝛ.13. ad plura q̄ hic tāgit maxie de fundamentis hoꝝ modoꝝ: ꝛ dis^{nc} eorundē ꝛ 27.di.ꝑmi: vide Thomā in.4. di.12.arti^{o}.q.2. vide etiā Una. ibi: ꝛ alibi maxie ꝓpter oꝑ. tacitas hic: ꝛ instātias hinc inde notabis.

Sequitur q.13. de dr̄ia tertij modi relatiuoꝝ a 2°. ꝛ.c. 20. que breuis ꝛ clara est: sed instātias ex dictis ꝑs tange: ꝛ alibi vbi supra: ꝛ quere thomā ꝛ alios hic ꝓ opinīōe quā tangit: ꝛ impugnat: vide vbiq;. Alexan. de Alex. ꝛ Albertū. Paulū vero Venetū minime ni si gratia m^{c}.

Sequitur q.14. ꝛ vltima huius 5. de habitudine vni^{o} ad plura: ꝛ possibilitate eius. ꝛ.c. 20. q̄ etiā satis clara ꝛ correcta est: ꝛ sūia doct. determinata ꝛ notabilis: quā etiā hȝ in ꝑcamētis. c. de ad aliq̄d. q. finali: vide. 13. q. quolibet: arti^{o}. 2. singularissime motiua aliorū ibi: ꝛ instantias hinc inde adducat lector. de angustijs igit̄ respectiuis hui^{o} gntī ad arduas contēplationes. 6. festinat.

Circa primam c quēstionē. 6. li. de trimēbri diuisione speculatiue. ꝛ.c. 2 Aduerte in ꝑncipio solutionis ad duas oꝑ. q̄s adducit de distinctione ꝛ idētitate scientiaꝝ q̄re Thomā hic: ꝛ. 1. 2. q. 54. ꝛ Hen. quolibeto 9. q. 4. ꝛ Albertū ꝛ Joannē Jandonū: ꝛ antiquos: vt Alpharabiū ꝛ gondisalis de diuisione scientiarū: ꝛ Boe^{m} in li. de trinitate cū expositiōibus: hūc vero in plo. vtriusq; ꝑmi Ualterū etiam burlei super Porphirio ꝛ alios modernioꝛes ibidem copiose ꝛ maxime resolutos parisienses: ꝛ qr̄ ambe deficiūt quodāmodo a sinceritate veritatis: iō eas ipugnat: ꝛ hȝ qdaz nouelli conant̄ satisfacere argumētis doc. h̄ ꝛ alibi volētes cōcordare ex intētione discordātes videāt ne operā ꝑdiderit: lector aūt replicas vbiq; adducat: nam absq; ratione efficaci iste nihil dixit.

¶Consequēter ponit modū dicēdi suum q̄tum ad hūc articulū distinguēdo de triplici vnitate hūt^{o} valde subtilr̄ ꝛ mēbra declarādo 1° distiguēdo ō specl̄atiua ꝑmi triplicē detmiationē: deide ad ꝑncipale ista appplicādo rñdet ad q̄stū vbi ardua speculatio: ꝛ singularis doctrina. Et hȝ alibi: vt puta sup. 1. q. huius in porphi^{m} satis resolute collegi breuibus ea q̄ debēt attendi ad vnitatē hūtus exprimendā: ꝛ hāc triplicem vnitatē resolute: vt potui tetigi: aliōs nihilomin^{o} omissis illa breuia ō vnitate tali h̄ replicabo: voco vnitatē specificā obiectiuā scie: q sumit ab o^{to} cōplexo vel incōplexo i se: ꝛ p se ꝓsiderato. Genericū vo ꝓpinquū appello q̄ respicit oēm cōplexū vel incōplexū virtualr̄ actualr̄ ꝓsideratū vel ꝓtentū. Genericū aūt remotū d^{o} q̄ cō-

cernit obiectuꝫ cōplexū vel incōplexū virtualr potētialr vel ꝑmissiue apprehēsum. Et h̄ sumo specificū ⁊ genericū nō ex mō entitatis obiectiue: sꝫ ex mō ꝯsiderādi: nā de obiecto in se specifico pōt esse scia generica: ⁊ de obo gñalissimo specifica: vt nunc ꝓbabiliter suppono.

¶ Deinde aduerte cuius ē illa rō quā adducit ⁊ ipugnat in solone ad ostendendū ꝙ sube sepate ꝑtinēt ad metaphysici ꝯsiderationē: q̄re albertū h̄. Thomas hꝫ q̄dāmō in sili idē hic: cōpando ens ad ꝑmū ens in ordine ad metaphysicum.

¶ Tāge etiā pla circa rōnes formales mathematice ⁊ phyce subiectiuas in suba corporea an sint dis^te res vel realitates: ⁊ ꝯsequētes obiectiōes ⁊ instātias ⁊ maxie ex 12. di. 4. q. 2. ꝯtra. 2. op̄. arguēdo: ⁊ examia stricte oīa verba doc. in hac positione.

¶ In aliqbus originalibus ante illā lr̄am itelligendū est ḡ ex dictis ⁊c̄. ponūtur ille obiectiōes cū sequētib⁹ q̄s habes ad finez q. ibi. Contra supius negabat ⁊c̄. vsqꝫ ad finē: sꝫ de ordie paꝝ refert: lector nihilominus eligat vt voluerit ⁊ ꝑm meliorē ꝯnexionē. ¶ Hic pñt itroduci nōnulla ex dictis huiusmodi. 34. di. 3. de diuisione habituū ⁊ alibi sepe: ⁊ ex aliȷs auctorib⁹ vt alias copiose notaui: q̄rant antiq hic ꝓ fine solonis explicando.

¶ Infra soluēdo. 2. ꝑncipale: vbi itroducit op̄. de hītu speculatiuo ⁊ practico vel in ordine ad o^m vel ad finem seu subm: nota cūcta in ꝓlo. in pōne god. ⁊ ipugnatione eius in mā de praxi. q. 2. cuius etiā dicta: ⁊ Egidij plerūqꝫ in his. q. tāgit: quere ergo originalia vtriusqꝫ.

¶ Aduerte diligēter ad solones ꝑncipaliū valde fertiles in qbus fundamenta ꝓprie op̄. vbiqꝫ necessaria radicauit: ⁊ incidētalr multa vtilia inducit: vbi ante solutionē. 6. ꝑncipalis ibi: h̄ nota ordinē itellectus nr̄i ⁊c̄. videt esse extra vel additio: sed lr̄a notabilis vbiqꝫ. ¶ Attēdendū etiā ꝙ ab illo loco: vlterius est sciēdū: ꝙ qñ aliqd̄ gen⁹ remotū diuidit ⁊c̄. vsqꝫ ad finez. q. doctor in originali cancellauit seu vacat: assignauit loco eius alia: ꝑus tñ hīta s̄ apposuit: sꝫ qꝛ oīa exqsita: lꝫ eoꝝ aliq̄ iam explicata: ideo ea inserui legēda: vbi discret⁹ lector cuncta equabit omittēdo nō necessaria ⁊ vtila ꝑtractādo saltē ille obones in fine legant. ¶ Cū dicit in fine obonis finalis seu replice. stude: vt aliq libri hñt: lꝫ in aliȷs nihil ponit nisi obiectionē insolutā: pōt ibi ꝯcedi ꝙ infert physice loquēdo: sꝫ ex dis^te cognitiōe metaphyca q̄ꝫ nō habet: vt physicus efficit ꝑfectus sciēs: veri⁹ etiā ꝓpetates physicas inuestigabit cū metaphysice obm nouit: recurre ad ea q̄ ꝑdixit pla alia h̄ notabis ex ꝓlo. vtriusqꝫ ꝑmi ⁊ Frācisci.

Sequitur 2^a. q. de scibilitate entis ꝑ accñs. t. c. 4. ⁊. 6. in q̄ premissis duab⁹ distinctiōibus ad q̄situ determiate ⁊ notāter valde rñdet: vbi aduerte ꝙ illa lr̄a ante scdam dis^em. Sed ꝯtra Aꝝ. ⁊c̄. vsqꝫ illuc. Scdo distinguēdū ⁊c̄. videt esse vacat vel saltē extra: sꝫ si volueris soluere motiua: recurre ad ea q̄ hꝫ phs ⁊ expositores. 2. physicoꝝ: ⁊ in de bona fortuna. ¶ Reqre plura hic ad ꝓpositū. 2. 8. ⁊. 39. di. ꝑmi ⁊. q. 21. quolibeti: ⁊ sup 2. physicoꝝ: vt ꝑus: ⁊ in antiquis: ⁊ sup lielenchoꝝ in isto no^r. Et sup Porphi^m singularissime de multiplici acceptiōe accidētis: ⁊ alibi vt nosti maxie scotistas parisienses resolutos hic ⁊ vbiqꝫ atqꝫ oxoniēses nr̄os ingeniosissimos: desides tñ modernos inq̄ꝫ: qꝛ forte q̄ꝫ locupletes vel antiquos recte venerātes potius alienis q̄ꝫ suis fidem ipendūt: oīumqꝫ acutissimi iudices existunt. Quere etiā ꝯsiderationes astrologoꝝ de futuris ꝯtingētibus ⁊ euētibus reꝝ ad ꝓpositū: ⁊ nola valde decisionez doctoris in hac mā: in q̄ vt fecit An. An. due. q. possent moueri: sꝫ suo mō breuitate vtit. ¶ Aduerte elegāter ibidē duos modos dicēdi. Ad ꝑmū ꝑncipale ⁊ alias solones ꝑncipaliū: ⁊ maxie vltimā: ⁊ adde plura vt scis.

Sequitur 3. q. de exclusione entis veri a ꝯsideratiōe me^ci. t. c. 8. ꝑ^o aduerte vbi ꝙ illa rñsio q̄ ponit ad vltimū ꝑncipale imediate ibi. Rñores nō est ⁊c̄. posset assigari extra: sꝫ bona est quā etiā imitat ad finē. q. iō pōt legi tanq̄ꝫ ar^m euacuās: ⁊ ea q̄ dicunt ad finē. q. sūt eius ꝯfirmatiua: vel posset omitti tanq̄ꝫ superflua. Totū ꝓcessum. q. nota valde logice: ⁊ metaphysice singularē: vbi ꝑmo ponit

opinio egidij de roma q̄libeto. 4. q. 10. q̄re etiā ll̄en. vt nosti: z Thomā. 1. pte. s. q. 16. z hic z ꝓmo ꝓtra gentiles: z in q. de veritate. q. 1. z alios: z hūc maxime in q. li. de aia. q. 17. 18. z. 19. z. 3. di. 1. q. 3. z ī q̄to. q. 14 z seq̄ces eius: vt nosti ꝑ declaratiōe amplioꝝ huius. ¶ In aligbus originalib⁹ illa lra infra ibi. Sz ad huius exclusionē z cē. vsq; illuc. Exponit aūt ab alijs cē. assignatur extra vel additio: vel saltē ab illo loco: sz nūqd obm volūtatis cē. Sz volēdo ea legere: dic ꝓpr ad dubia illa ibi mota. vide in ꝓlogo sentētiaꝝ. 1. 2. 3. di. ꝓmi z. 25 2. z in q̄libeto vbi ō. 7. 15. 26. di. 3. z ī mā de beatitudine: z alibi.

¶ Consequēter infra ibi. Exponit aūt ab alijs cē. q̄re ll̄en. z god. vide. 3. di. ꝓmi. q. 5. z. 35. 36. 39. 43. z. 44. eiusdē ad h. Et nota ipugnatiōes notabiles ꝓtra hūc modū dicēdi: z infringe quozūdā euasiones frīuolas hic vt nosti ex funtis huius.

¶ Infra ibi ꝓpter istā rōnē ꝓcedendū est cē. declarabis caste illa verba q̄ sequūtur ibi de ꝯclusione essentiali entis in q̄libz p se intelligibili: qz videtur repugnare prima facie his q̄ h3. 3. di. ꝓmi. q. 3. z. 35. di. eiusdē in repoztatis maxie: sz tu pōderabis p̄cipue ly p se ītelligibili: z an ītelligibilitas p se ꝓueniat nisi his gbus p se ꝓuenit ens z pōt dici q; nō: qz de quo in scdo mō dicit passio: in primo mō dicit subm: notabilis valde determiatio ē ista hic: nec repugnat dictis alibi si recte exponant. Ad pauca. n. aspiciētes cē. vide infra in. 9. q. 5.

¶ Aliqui assignāt exta illā parus laſm infra ibi. Quo mō etiā obm cē. vsq; illuc. Dicendū est ad. q. aliter cē. sed satis bene est ad ꝓpositum.

¶ Deinde in solone p̄ncipali ponūtur in aligbus originalibus quedā verba q̄ non sunt multū ad rem ibi. Si tū hoc verū videt cē. vsq; ibi: rel'o aūt est posterior cē. z sunt extra z pūt ptractari alr theologice: alr phyſice: z mlta addi que dimittant lectoꝝ curioso: vide ꝓmo z 3° ethycoꝝ: vt z vbi nosti ad ꝓpositū: totū q̄ seqtur in solutione notabis mensurādo singula verba: z q̄re sup ꝓmo ꝓter⁹: z alibi hūc z alios: transcēdit em̄ fere humanū ingenū ī hac iuestigatiōe: vt attigat vītatē vītati doctoꝝ.

¶ In aligbus originalib⁹ imediate ante illā rñsionem Ad 3m ille est actus obiecti cē. ponit quedā obiectio ꝓtra ꝓcedētia q̄ sic incipit. Cōtra eo q; res est vel nō est cē. z seqtur ibi plixa lra: quā qz nō multū necessaria: z nō etiā ad ꝓpositū multū: sz fracta z discoꝝ recta: omisi hic z alibi: si lectoꝝ placuerit: ingrat z addat. Illaz facile est addere (vt aiūt) inuētis: in dies em̄ vt spero augebit huius scripti pscrutatio.

¶ Determinatio doc. resolute habet ad fin̄. q. q̄stū ad ꝓncipale questū vbi colligere ꝯclusiones z coꝝ⁹ pōt lectoꝝ z resu⁹ totū fructū. q. vbi aduerte ad illa verba: ſ dubiū ingrat cē. vide optime. q. 13. quolibet: z sup lib. pyermenias: z alibi z maxie in seq̄cibus huius modernis.

¶ Ad finē. q. vbi incipit soluere argumēta op̄. in ꝓmo articulo de obo intellect⁹: z nō pseqtur: z hoc vel qz ex dictis ꝑus in ꝓmo li. in fili de obiecto sensus z intellect⁹: z in fra in. 7. z alibi patēt: vl forte ex iaduertētia aut forte ipeditus vel quōcunq;: facilr tū rñdebis. ¶ Ad ꝓmū negādo ꝓñam: qz intellectus illumitaor obiectiue: sz nō entitatiue. vel añs posset examinari loquēdo de boo exīter: z si adducat Ax. 2°. de aia de distinctiōe potētiaꝝ ꝑ oba cē. dicendū q; verū dicit ī potētijs eiusdē gēris z disperatis: nō aūt subozdinatis nec alterius generis nisi ꝑm excessum apphensionis: nō aūt simplicis exclusionis: vide infra in. 9. li. q. 5. ꝑclare. ¶ Ad secundū dicendo q; diuisio entis per sensibile z intelligibile nō est ꝑ oba: qz oīne sensibile intelligibile sz nō ecōtra. oz ḡ q; sumat intelligibile cū pcisione ad hoc q; fit aliqlis oppō mēbroꝝ: ens igit indifferēs ad vtrūq; est om adeq̄tum intellis: vnde talis indria est sufficiēs determiatio ꝓportio z appropatio ipius entis ad intellm: ꝓcedat ḡ arg^m vsq; ibi: sup ens nō videt cē. secus est de potentijs limitatis eiusdē gēris vel alterius: vide h copiose. 3. di. ꝓmi. q. 3. z. 35. di. eiusdē: z sup li. de aia vbi supra notauī: z infra. 7. in fili: z alibi sepe vt nosti. Alia multa hic addat lectoꝝ ꝑ entis veri maioꝝ declaratiōe: z diligenter aduertat ne ficti^m diminutū atq; ens rēmis existat ne a speculatiōe passiua z actiua ꝓmi soliusq; pfecti me^ū excludat.

Sequitur 4. ⁊ vltima. q. de metaphyci ꝯsideratione circa ens. t. c. 1. 4. ⁊. 8. in qua clara est determinatio doc. Resumẽdo eñ dicta Auic. ⁊ Auer. vt. q. 1. p̃. li. ꝓlixe ꝑtractauit: tenet tñ Auic. declarando motiua eius: ⁊ dimittit Auer. ⁊ in hoc põt ponderari notabilr̃ ꝙ ea que in vno loco disputatiue ⁊ ꝓblematice determinat alibi asserẽdo alterã partem sustinet ne dũ in his metaphycalibus sed etiã in theologicis: plerũq; vt a principio notaui p̃supponit etiã ea q̃ dicta sunt de vniuocatiõe entis in. 4. ⁊ plura alia q̃ lector attẽdat: ⁊ maxime illud singularim̃ vbiq; necessariũ de subo ⁊ adequatiõe duplici: formali vz ⁊ virtuali mente teneatur ⁊ examinetur.

¶ Breuibus hic tangit illã difficultatẽ intricatã apud multos: an vz metaphysicus hz ꝓbare p̃mũ ens esse: q̃re antiquos hic ⁊ alibi vt scis: h̃ etiã. q. posset p̃cedere oẽs p̃cedẽtes in hoc. 6. vel saltẽ duas imediate p̃cedẽtes s̃m ꝙ fundari posset sup diuersa loca textus: vt notaui textũ quotãdo in eius p̃ncipio sed satis recte situat: q̃ etiaz oritur t. c. 8. alias duas. q. in p̃ncipio huiꝰ 6. quas ponit Ant. an. accepit ex ꝓlo. senꝝ de verbo ad verbuz: vt pz ex notabilibus textualibus huius. 6.

Circa primam q. 7. li. de cõpatiõe iherẽtie accidẽtis ad essentiã eius. t. c. 2. ⁊. 3. in p̃ncipio solutionis assignat in aliqbus li. qd̃dã extra. ibi. Et hoc forte cõsueuit dici ⁊c̃. vsq; illuc. Tertio exponit ⁊c̃. obiectionẽ aũt ibi nõ solutã sustinẽdo d̃em esse bonam: q̃ famosa est: solue ꝯñr aut negãdo assumptũ: aut alr̃ declarãdo: vt nosti: sed videtur omnino extra.

¶ Aliud etiã paruũ extra notat in aliqbꝰ originalibus infra ibi: sed iste respectꝰ est relo ⁊c̃: vsq; illuc. Tñ q̃ iherẽtia videtur. Infra etiã parũ post: ibi: si ponit hoc Aꝝ. ⁊c̃. vsq; ibi. Tertio dicitur ꝙ inherẽtia ⁊c̃. est extra: ⁊ in pluribus originalibꝰ nullũ hoꝝ triũ habet. iõ ⁊c̃. ¶ Determiatio doc. hic est clara ⁊ resoluta: nã p̃missis. 3. distinctiõibus adiũgit. 3. ꝯclones vbi aduerte in ꝓbatiõe 2ª. 1. ꝯclonis an illd̃ qd̃ ibi infert vt icõueniẽs sit incõueniẽs aliqd̃ vz. p̃dim̃ dictũ in qd de q̃ztitate ⁊ q̃litate repiri inferius ente ⁊ supiꝰ vtroq; illoꝝ: nã nõ nulli scotiste hoc vident ꝯcedere: posito ꝙ ens diuidat p qdditatẽ: vt in subaz ⁊ accñs absolutũ: ⁊ respectiuũ arm̃ saltẽ currit ad hominẽ: vt plerũq; arguit doc. hic. ¶ Hanc mãm vide in. 4. huius. di. 12. q. 1. copiose ⁊ aliqualr̃. 1. di. 2. q. 4. ⁊. 5. Et. 3. q. q̃libeti. Opiniões alioꝝ. vtpote auerroys: Alex. Jandoni. alberti ⁊ Thome. vide hic ⁊ alibi ad ꝓpositũ ⁊ maxie. 12. dis. 4. vbi theologi cõiter ꝑtractãt hanc materiam.

¶ Tange instantias ꝯsequẽter in solutiõe argumentoꝝ post om̃ primo quõ põt esse equocatio in cõcreto, stante vniuocatione abstracti: cũ idem significent vt in antep̃dicamẽtis ex intẽtione. q. 8. hz iste ⁊ alibi plerũq; vide in. 4. di. 11. q. 1. articulo. 3. Et in p̃dicabilibus. q. finali: ordine debito: deinde q̃liter ista possit esse vera: inherẽtia inheret cũ predim̃ ⁊ subiectũ sumant sub oppositis modis significãdi. vide supra in. 5 ⁊ q̃re fran. 8. di. p̃mi ꝯflatꝰ: ⁊ 29. di. eiusdẽ bene ꝯsiderando.

¶ Nota etiam infra ibi. Ad 2m̃ ꝙ illud exemplũ corrigitur ⁊c̃. ꝙ expositio in metaphysica que artribuitur Ant. And. est huius doc. vt hic expresse dicit: ⁊ infra sepe: ⁊ alibi in sententijs: sed forte alio ordine ⁊ modo scribendi: sed in primo ⁊. 4. vbi supra habetur talis expositio valde notãter originaliter tamen hic.

Sequitur questio secũda de prioritate substantie tempore respectu accidẽtis. t. c. 4. vbi tres opiniones recitat ⁊ impugnat: quaꝝ prima est cõmẽ. vbi in lr̃a. 2ª alexandri. tertiã q̃re in alberto: ⁊ fratre Alex. ⁊ alijs hic. Et licet quidã conantur euadere impugnationes doct. hic: tu tamẽ replicabis vt nosti: vbi aduerte ꝙ tertius modus dicendi est multũ apparens: vnde doctor insequitur eum sup porphyrio ca. de proprio. questiõe tertia: ⁊ qualiter non sequatur ex hoc contradictio: dic vt supra in p̃ncipio: ⁊ alibi notaui hic enim fuit locus proprie determinationis: ⁊ non in logicalibus: vt patet.

¶Determiatio doc. est satis clara h: lz sub tilis: vide eū in. 2. di. 1. q. 5. Et in. 4. di. 1. q. 1. ⁊ alibi sepe vbi exponit hanc prioritatez vniformit. ¶Assignat qdā extra ibi: sub stantiā. n. eē ⁊c. vsq; illuc Ad p^m ar^m ⁊c. sz lr̄a notabilis ⁊ singularis do^na: iō caste pcur rat vbiq; ¶Cōsidera bn̄ in solone vltimi p̄ncipal: vbi dicit: q indiuiduū cuiuscūq; spēi posset p se existere: sine oī accn̄te p accidēs: g̃ ignis sine calore ⁊ hō sine q̄ntitate ⁊ sic de alijs dic ꝯn̄r: q̄re i. 4. di. 12. ⁊ i Var.

Sequitur q. 3. de prioritate sub̄e cognitiōe respectu accidētis. t. c. 4. q̄ satis facilis ⁊ correcta est ⁊ sn̄ia doc. determiata ⁊ subtil. op̄. de cognitiōe sub̄e: q̄s tāgit ibi soluēdo ar^m p̄ncipale: q̄re in Hen. ⁊ Tho. ⁊ alijs antiqs ⁊ modernis vide. 3. di. p̄. ⁊ sup p̄° de aīa: ⁊ hunc vbi s̄. sup li. de aīa. ⁊ alios vt nosti: ifra ēt in 7. ⁊ s̄ li. 1. ⁊. 2. plura adhuc patent.

¶Infra ad finē: ibi. Si possemus ad illaz ptingere ⁊c. vsq; illuc: ⁊ q̄r illa cognitio q̄z habem° ⁊c. assignat extra ab aliqbus: satis tn̄ bn̄ ad ꝓpositū p̄ter illā allegationē ex 7. sed dic consequēter.

Sequitur q. 4. de p̄oritate sub̄e diffōne respectu accidētis. t. c. 4. q̄ satis clara est ⁊ correcta sz in decisione tāgūtur dicta aloꝝ. q̄re Hen. ⁊ alios q̄s s̄ notaui hic ⁊ hūc. 12. di. 4. q. 1. ⁊ in p̄dicamētis. q. 8. ⁊ in. 2. di. 1. q. 5. ⁊ seq̄ces moderniores sup p̄mo phy. ⁊ ipm si inuenire valebis: diffinit. n. acci^s qdcūq; diffnitōe metaphyca ⁊ qetatia: ne dū apptitudīaliter: imo actualr: ne dū icōcreto: imo i abstracto p sub̄am exp̄sse vel iplicite non qn existere possit aliqd saltē sine ipa actu: sed q̄r actu semp depēdet: ⁊ depēdēs inq̄ntum tale nō cōplete intelligit absq; depēdētie termini exp̄ssione vel cognitiōe: ⁊ vt eius est ⁊ in ipa potius q̄z ab ipa reqrit in accidētis diffinitiōe sub̄a hoc dicit.

¶Infra ibi. Contra diffiniēs est minus ēs ⁊c. vsq; illuc: Ad p̄mū p̄ncipale ⁊c ponit extra in aliqbus: in aliqbus v̄o originalibust illa argumēta tria ponūtur in pede. q 3. p̄ncipalia argumēta: ⁊ tres solutiōes ad ipa ponūtur ad finē. q. in p̄ncipio solutionū p̄ncipaliū. Sic ad p̄mū ar^m p̄ncipale veꝝ est de pte qdditatiua ⁊c. sed quōcūq; situetur littera est satis bona: ⁊ ad propositum: ideo ⁊c.

¶Qd ibi tāgit de cā p̄ma ⁊ de sepatiōe accidētis a sub̄a: examiabis bn̄: vt hz in 4. ⁊ 2. vbi supra: ⁊ in p̄mo di. 2. 8. 42: ⁊ alibi. Et maxie i q̄libeto. q. 7. q̄re alios vt nosti plura addēdo hic.

Sequitur q. 5. de entitate mā̄e. t. c. 8. vbi aduerte q in aliqbus originalib° hanc p̄cedit illa. q. de p̄oritate forme respectu cōpositi ⁊ mā̄e ⁊ recte: q̄r illa orit. t. c. 7. lz etiā. t. c. 8. fundari posset: vt notauimus: de ordine tn̄ parum refert dūmō v̄itas habeat. Eligat lector quā p̄ponere voluerit: hic ordo satis placet

¶Infra in p̄ncipio solonis ibi hec rō Aꝝ. ⁊c. adnerte q q̄tatiōes cōmentoꝝ nō sunt de lr̄a doctoris: sz recte i margine nō poterāt locari inseruim° eas lr̄e suis in locis. vt vides.

¶Determinatio doct. clara ⁊ assertia quā auctorib° ⁊ rōnibus ⁊ cōgruētijs pulcherrime ordinauit balbutiētes vie cōis penitus ꝓpriā vocē hic ignorātes nō curabis: ⁊ solutiōes nō soluētes infringes: ⁊ argumētatiōes vento excuties vt nosti: vide. 12 di. 2. copiose hūc ⁊ alios theologos: ⁊ sup p̄mis physicoꝝ: ⁊ de gn̄atione: ⁊ alibi de attributis ⁊ cōditiōibus atq; ꝓprietatibus mā̄e: notāter. Antiqs etiā varie de entitate mā̄e ⁊ potētia ⁊ p̄uatione ⁊ coeuitate ei° cū forma: ⁊ insepa^te ⁊ sic de alijs ibidē quere: ⁊ adde Var. elegāter in. 2. vide ⁊ Nicolaū Boneti singulassime: atq; alpharabiū ⁊ modernos scotistas parisienses.

Sequitur q. 6. de p̄oritate forme respectu mā̄e: ⁊ totius cōpositi. t. c. 7. ⁊. 8. vbi aduerte p p̄° argumēto ibi: fieri est p se via ad eē ⁊c: q illa est sn̄ia phi p̄° phycoꝝ. t. c. 62. ⁊. 2. phycoꝝ t. c. 14. ⁊. 1. de gn̄atiōe. t. c. 18. ⁊. 4. meta. t. c. 2. ⁊ alibi plerūq;. ¶Infra ibi Itē act° ē simplr pfectiōis ⁊c. vsq; illuc: Ad o^m ⁊c. assignat extra: ⁊ in aliqbus originalib° ponit post oppositum: ⁊ satis bene.

¶Inferius in solutione. q. ibi. de ista ꝯn̄a ⁊c. vsq; illuc. Ad p̄mū argumentū ⁊c. ponitur extra in aliqbus originalib°: sed lr̄a bona vbiq; vide in theorematib°: ⁊ in. 4. di. 11. q. 3. ⁊ alibi sepe in doctria huiusmōi.

¶ Determinatio doctoris satis assertiua est ⁊ clara: vide singularissime ad ꝓpositū in quo^to. q.9. vide etiā in theorematib⁹. et in ꝑmo ꝑncipio ꝑma etiā. q.3. ⁊.8. di.1. q.1. Et tange instantias hinc inde vt nosti. vide cōmentatorē. 2. physicoꝝ cōmēto. 4. et alios ibi. ⁊ hic. ⁊ pōdera ꝯsequentiā Arist. in littera hic. Et qualr doc. interp̄tat ipsuz paucis ⁊ obscure. plura addendo.

¶ Quod tangit infra de ratōe substantie: vide in quolibeto. q.3. ⁊ in ꝑmo di.26. ⁊ in 4. di.12. q.1. et super ꝑdicamenta maxime apud modernos scotistas.

Sequitur q.7. d idētitate: ꝙ qd est cū eo cuius est. t.c. 20. vbi ꝑmo ponit op̄. alioꝝ poti⁹ logica q̄ metaphyca apparēs tamē: sz impugnat eam velde subtiliter: ⁊ licz quidā conātur euadere argumenta: nihil faciunt bene cōsiderando. Quere quos supra notaui hic ⁊ alibi pondera bene ibi verba doc. de homine albo. an. vz ista: hō albus est hō alb⁹ sit necessaria: ⁊ hec ꝯtingēs: hō est albus: ⁊ an ꝑ se ⁊c. iteꝝ ibidē habes qualr exposuit textū: ⁊ ꝙ addit de qdditate indiuidui examinabis bene ꝓpter dicta sua in. 2. dist. 3. ⁊ plura alia notab iuxta hanc disputatiōem

¶ Determiatio doctoris assertiua et clara ⁊ notab valde et vere metaphysicalis. In aliquibus origialib⁹ assignat extra illa lr̄a Modus est iste ⁊c. vsqz illuc. Sed in dictis per accidens ⁊c. sed optima videtur et ad propositum. ideo ⁊c.

¶ Pro vlteriori declaratiōe hui⁹ materie vide in quolibeto. q.2. ⁊ in. 2. di.3. q.6. et in 3. di.22. fundamēta hui⁹ resolute. Et adde plura ex antiquis: vt nosti.

¶ Consimilr qualr currit illa distinctio de qdditate. vz ꝯsiderata absolute vt sic dicat qd quid est: et cōsiderata in ordine ad illd cuius est vt sic dicat quod qd erat esse ⁊c. nunc eni forma nūc esse nūc essentia: nūc ratio nūc diffinitio nūc quid: nūc qd quid nūc qd quid erat esse apud Aristo. ⁊ alios nuncupatur: vt patet discurrenti.

¶ Illa ꝓpositio assumpta in rōne. 3. cōtra op̄. veritas in itellectu cōposite cātur ex h ⁊c. patet supra. q. penultima. 6. ex predictis etiam. c. de substantia ⁊c. de priori. ⁊. 4. metaphyce. t.c. 26: ⁊. 5. metaphy. t.c. 13. ⁊ 9. metaphy. t.c. penultimi. ⁊ vltimi habet. Quere excludendo tamen nomialiū garrit⁹ h.

¶ Antonius Andreas addidit post hanc q. quandaz questiunculā de generatione animaliuz vniuoca ⁊ equiuoca: seu de genitis per propagationē ⁊ putrefactionez. aut generalius vniuoce ⁊ equiuoce: quaz nō ponit doc. hic: sed eam habet incidenta liter in ꝑmo di.2. parte. 2. q.4. vnde d verbo ad litteram accepit eam ille docto. quā lector introducat si voluerit: ⁊ tangat alter cat ones antiquorum ⁊ modernorum.

Sequitur 8.9. ⁊.10. q. de termio per se generationis. an. vz possit esse materia an forma. an certe cōpositū. t.c. 22. ⁊. 27. vbi aduerte ꝙ in diuersis originalib⁹ varie situat littera. Nā in aliquibus prius soluūtur due prime. q. q̄ moueatur. 3. q. in aliquibus autem immediate post argumentuz ad oppositū. 2. q. mouetur. 3. ⁊ vterqz ordo habet apparētiam ex verbis doctoris in diuersis locis: secundo modo ordinauimus ipsas: sz aduerte bene ad totam litteram: quia in aliquibus locis intricata ⁊ difficilis ac singularis: vt patet.

¶ Determinatio doctoris satis clara ⁊ assertiua: vult eni ꝙ materia generatur subiectiue: ⁊ forma ⁊ cōpositum terminatiue: vnum vt quo: aliud vt qd: sed instat singularissime an hoc veruz sit tantū in genere substantie: vt cōmunis scola tenet: an certe in omni genere sit per se cōpositum per se terminans generationē. Et videtur tenere ꝙ sic valde notanter ⁊ argumenta difficilia in ꝯtrariū adducit ⁊ soluit suo modo sed infra. q.1. li.8. de hac compositione in accidentibus amplius in quire.

¶ Ad ꝑmā. q. arguit primo ꝑ auctoritates tribus argumentis: cōsequenter per tres rōnes: et infra īmediate anteq̄z soluat. q. respondet ad illas rōnes: hec. n. erat cōsuetudo eius: plerūqz addere imediate respōsiones ad argumenta vt videant argumēta pauci momenti: vel vt replicis infringant respōsiōes: vel vt alioꝝ solutiōes nō satisfacere ostendat. Nota valde totū ꝓcessum ibi in pede. 1. q. in solutionibus ⁊ replicis. Nam tres responsiones ad primaz rationē inducit contra duas primas repli

cas 3am tenet ꝛ hic:ꝛ in.2.di.1.q.2,ꝛ in.4. di.1.q.1.prima responsio est conformis di ctis ſſDen.quolibeto.6.q.1.ꝛ alibi:ꝛ appes 2a egidij:quolibeto.6.q.3.ꝛ.4. ꝛ. ſſDa.i.2. di.1.q.2.post om; q̃re Thomaz.1.pte sume q.45.articulo.2.et in 2° scripti.di.1.q.1.et Bonaꝫtura ibidē.ꝛ Egidiꝰ ꝛ alios cōit. ¶Qđ tangit in solone.2.rōnis de subtratiōe partiū māe que iprobat alibi vt inquit:quere in phyſicis:ꝛ in de gñatōe:ꝛ in 4.di.10.q.1.aliqualr vide calculatozes:vt nostī ꝛ alios sophistas.

¶Cum dicit postea.Ad 3m quere ꝛc.vide infra in.q.de plalitate formax:ꝛ in theore matibꝰ notanter:et in.4.di.11.q.3.et alibi. ſſDā.n.forme pfecte cōtter est scda:ꝛ p ꝫns cōpositū ex mā ꝛ forma:ꝛ h loq̃ndo de mā totali ꝛ imediata talis pōt pduci termiatiue p se:h ꝓmo est de mā ꝓma maxie:vlr.n. mā vt mā nō pducit p se termiatiue:plura alia ibi adde ponēdo:nō incōuenit aūt idē esse materiam vnius:et terminuz alterius pductionis:licz hoc accidat.

¶Illa lra ibidē.Circa ꝓmū argumētuz dr q̃ nō segtur ꝛc.vsq illuc.cōtra est phs ꝛc. posset assignari additio vel extra:ē tñ satis bona.Querūt.n.illa motiua q̃re a solo dō est pducibilis mā equoce:ꝛ q̃ ab alio agē te possit pduci psuadēt:vide in 2° et in.4. vbi supra rōnē:lz alij theologi varias assignāt rōnes:ꝛ q̃ dr de raro ꝛ dēso satis ꝓbus dictū est:q̃re sup.4.phycoz:et maxie apud scotistas pisienses:ꝛ antiquos etiam expositozes ꝛ questionistas.

¶In pede.3.q.imediate post primū ꝓncipale addit eius solutio i aliquibꝰ originalibus:ꝛ sic posuimus:lz ibi melī scriberet sic.Ad h rño q̃ ꝓmo est equocū ꝛc.in aliqbꝰ aūt ponit ad finē.q.illa rūsio ꝛ bene. ideo lector ordinet vt placuerit:vide.2.di. 21.q.19.egregie determinatiōnē illaz de duplici ꝓmitate:sed hic satis expedite ꝛ subtiliter habet.¶Similr infra rūdet ad 3am de generatiōe hois:que respōsio etiā ponitur ad finē.q.in aliquibꝰ originalibꝰ cuz oibus replicis sequētibꝰ:ꝛ satis bñ:ꝛ sustinēdo ꝓmā rūsionē possent tres replice cōtra ipaz solui.dicēdo q̃ h necessitas est cōdictionata ꝑm qđ:et ō potētia dei ordinata: est ergo quātū ad ꝓmū actiua:ꝛ quōdāmō passiua forma mixtiōis respectu itellectꝰ: similr dēnō pōt nō agere ad hoc:iō necessario necessitate ꝯne:lz simplr ꝯtingēt q̃ ad 2m simplr ad tertiū dicat:vt ꝓbus:2a aūt responsio sequēs pulchra est:quā multi tenent in hoc duꝰ:ꝛ q̃ adducit in opm ō rōnibꝰ seminalibꝰ:ꝑz ibi.et q̃ vltimo tangit de aia sepata se reuniente ꝛc.possz negari filitudo:sed qualr valet.vide in.4.di.43. q.3.singularissime:arduū enim et difficile duꝰ est:qualr homo generat hoiem:lz facilit ꝓferat apud phycos. Quere in.2.di. 17.ꝛ.18.ꝛ in.3.di.2.ꝛ.4.ꝛ in.4.q.1.ꝛ i qlibeto.q.2.ea que faciūt ad hoc ſſDen.ꝛ gan. ad hoc inquire ꝛ alios antiquos vt nosti. omitte ḡ in pede huiꝰ.3.q.si volueris totā illaz lrām ibi. Ad.1.arm.3.q.ꝛc.vsq illuc. Itez si cōpositū ꝛc.ꝛ similr ibi.Ad 3m arm 3.q.ꝛc.vsq illuc.Ad ꝓncipale si sic ꝛc.et lege totū ad finē.q. Sz videt q̃ doc.in margine vt additiōes has solones adiūxit.ꝓpter replicas ꝛ alia que sequuntur.

¶Infra cū dicit.Ad vtrāq;.q.phs vult ꝛc. tenēdo ordinē quē posuimꝰ:posset ibi scribi sic.Ad duas ꝓmas.q.vel vt in aliis originalibꝰ habet:et bene. Ad ꝓmissas.q.ꝛc. sed de grāmatica rei paꝛ curādū est:ibi.n. itendit rūdere maxime ad duas ꝓmas.q. ꝛ lra bñ sonat ꝑm aliū ordinē quē ꝓbus recitaui.¶Dicta doctoris in toto ꝓcessu ponderabis. examinabis diligenter:quia suo modo transcendit terrena ingenia.

¶Cū dicit infra ibi.Item si calidū esset separatū ꝛc.illa verba declarabis:vt habet in.4.di.12.q.2.ꝛ.3. Itē infra soluēdo arm ex auctoze.9.ꝓncipiozum.nota signanter expositionē doctoris.sed instātias ꝓsidera ¶Ad finē.q.cū habet in aliquibus originalibꝰ:ꝛ sic posuimꝰ.Ad arm ꝓncipale ꝛc. itellige de 2° ꝓncipali:ꝛ nō de ꝓmo:sed in aliis vbi responsiōes oēs ad ꝓncipalia ponit ad finē.q.habet sic. Ad ꝓmū arm.3.q. ꝛc.et segtur infra. Ad 2m arm ꝓncipalē dr q̃ cōpositum ꝛc.

¶Illa respōsio.Ad aliud de generatione hois ꝛc.nō est necessaria habita respōsiōe supius assignata in pede.q.nisi quia ibi fit mētio de forma hic de dispositiōe ꝛ naturalitate.Et videt q̃ illaz responsionē voluerit sustinere:ad reliquas aūt dicit cōmuni

ter vt supra notaui.
¶Ad dcm̄ ꝯmē.in.7.ꝯmento.31.adductū in.3.p̄ncipali nō rn̄det:sed facilr posset dici:vel ꝙ loqtur de forma specifica:vel ꝯcedi pōt ꝙ dicit absolute.qꝛ nō est ꝯtra nos: vt pꝫ ex respōsiōe doctoris:quia generās vniuocū nō dimittit ip̄m cōpositū vsqꝫ inductionē vltime specifice:ꝛ h̄ vel formalr vel v̄tualr saltē generās limitatū equocū: de quo infra in.q.de rōnibus seminalibus ꝛ de pluralitate formaꝝ.
¶Vltima respōsio ibi.Ad aliud ꝙ nūquā est mutatio ꝛc̄.debet applicari ad argm̄ in solone p̄ncipali.4.q.3.qd̄ ꝓbat scd̄ꝫ cōmunē viā:ꝛ cōmē.vt videt ꝙ in genere accn̄tis nō generatur cōpositū ꝑ se:Alia addat diligens lector curiose.

Sequitur q.11.de pōne ydearuꝫ pl̄onis īpugnata.t.c. 28.in qua assignatur qd̄dā extra in pede: ibi.hic sunt due difficultates ꝛc̄.vsqꝫ illuc inclusiue:sed ꝑ accidēs ordinatū:ꝛ in aliqbus ponitur ante duo vltima argumēta añ oppositū:in aliqb⁹ vero post illa:ꝛ magis ad rem aliqualiter: et est bona littera: de qua fit mentio.q.sequente:vbi locū hꝫ.
¶Ibidem tangitur quottatio de articulo dānato.vbi aduerte ꝙ articuli dānati oxonio ꝛ pisius ordinant ꝑ ca.s̄m diuersas facultates materias ꝛ pōtifices:vñ iste articulus est:2⁹ ca^i.7^i.ꝛ 23⁹.Quoꝝ p̄mus est:ꝙ ītelligētie īferiores creāt vegetatiuā ꝛ sensitiuā motu celesti mediante.error.
¶Scd̄s articul⁹.Cum ītelligētia sit plena formis īprimit illas in mā ꝑ corpora celestia tanq̄ꝫ per instrumenta. error.
¶Deinde ponit op̄.cōmē.ꝛ sequaciū eius cū suis rōnib⁹:ꝛ īpugnat ꝛ rn̄siones quorūdā fauētiū cōmēta.examinab̄ ꝛ īfringes.
¶Assignat extra in aliquib⁹ illa lr̄a.Nota ꝙ hic īmutat rn̄sio cōmēt.ꝛc̄.vsqꝫ illuc inclusiue:ꝛ ꝓcedit ex vnitate cōpositi:ꝛ ponit ī aliqb⁹ añ om̄:in aliqb⁹ post rōnes op̄. ꝛ nō videt multū necessaria:adde tn̄ si vis inquirendo antiquos quos supra.
¶Determinatio doctoris clara est: Vult eniꝫ ꝙ ratio Aꝝ.arguit nō necessitatē:nō tn̄ īpossibilitatē ydeaꝝ pl̄onis hic.vbi si te volueris extēdere de ydeis:vide ātiquos. ph̄os ꝛ theologos:ꝛ hunc q̄ꝫegregie.di. 35.p̄mi ꝛ maxīe in reportati ꝛ alibi vt scis. vide etiā in quolibeto.q.7.cōclusione.4. singularissime ad ꝓpositū huius ma^e.
¶Verba doctoris in impugnatione op̄.ꝛ in decisiōe valde notabis:ꝛ specialr impugnando.2.rōnē op̄.nota ꝓpōnem illā impossibile est aliqd transmutare aliud ꝑ mediū nisi transmutet mediū:quere cōmēta. 8.physicoꝝ.ꝯm̄.37.ꝛ.2.celi ꝛ mū.ꝯm̄.42. ꝛ hunc in.2.di.9.ꝛ di.14.q.finalt optime.
¶Infra etiā ibi.Item ex dictis ꝓprijs īfer ꝯtra cōmēt.an corpus celeste esse cōpositum ex materia ꝛ forma:aut cōtradictionē manifestā in dictis eius:plura alia tangat diligens lector altioris indaginis.
¶Aduerte ꝙ nō rn̄det ad p̄mū p̄ncipale: sed incipit a scd̄o:solutio tn̄ p̄mi p̄ncipalis pꝫ ex solone.q.arguit eni nō impolitateꝫ: vt patet in exemplo quod adducit:sed nō necessitatem.
¶Alr etiā dici posset negando ꝯñam:ꝛ ꝙ addit de ca^re sepato:dic vt hꝫ in.4.di.12. q.2.ꝛ.3.tantum enim in potentia remota potest generare.
¶Tota illa littera q̄ vellet tenere viam cōmenta.ꝛc̄.vsqꝫ ad finē assignat additio ab aliquibus:sed notabilis discursus ꝛ singularis.iō legat infra tn̄ ibi.Hec ꝓpositio tn̄ scilicet mutatio terminans motuꝫ ꝛc̄.vsqꝫ illuc.Ad.2.sub̄a equiuoce ꝛc̄.que non habetur in multis originalibus:ponatur extra:ꝛ omittat si placuerit.quere Hen.quolibeto.5.7.ꝛ.9.in diuersis.q.de ydeis:ꝛ q̄libeto.2.3.4.69.10.ꝛ.12.ī diuersis.q.de hoc qd̄ tangit hic:vꝫ de pluralitate formaꝝ et hoīs ꝛ diuersitate agētiū in ꝓducēdo.

Sequitur q.12.de inchoatione formarum:seu de rōnibus seminalib⁹.t.c.29.que famosa ꝛ magne altercatiōis apud antiquos ꝛ modernos existit.varie stoyci epicurij ꝛ pipathetici:atqꝫ arabes in hoc ꝓblemate sentiunt vide copiose.2.ph̄y.vt nosti.ꝛ in Hen.q̄libeto.4.q.14.ꝛ.18.di.secundi sententiarū in doctrina huius ꝛ aliorum theologorū ꝛ in Alber.hic et in summa theologice:et in Tho.hic ꝛ in 2⁰.vbi supra:ꝛ in.q.de potentia.q.3.ꝛ de virtutibus.q.3.ꝛ in tractatu de nā ma^e ꝛ dimensionibus īterminatis.ꝛ Uua.di.12.2.ꝛ ochan in.3.sn̄iaꝝ.ꝛ Augu.

notāter de.3.trini.ꝛ medicos: vt Galienū ꝛ cōciliatorē differētia.48.ꝛ.101.ꝛ copiose in.q.triū ꝓncipioꝝ vbi hanc.q.disputauit An.An.post scotū ꝛ alios q̄ plēs antiquos ꝛ modernos q̄re hic: ꝛ examina diligēt Auer.etiā ꝓmo ce.ꝛ mū.ꝓmēto.102. ꝛ sup.12.metaphyce.ꝓmēto.18.ingre g satis pulchre in via sua pscrutat ad ꝓpositū de rerū inchoatiōe ꝛ ꝓductione: ꝛ phm.2. de generatione animalium.

¶ Recitat opp̄.famosam ꝓdictorū plurū ꝛ Alberti ꝛ sequaciū quā varie subdiuidit ꝑm diuersorū imaginationē: et impugnat oīa mēbra de inchoationē formaꝝ ꝛ adducit resolute qd tenendū est: deinde inuestigat qualr̄ sunt ponende rōnes semiales: ꝛ in qbus ꝛ qd sint: nō tū ponendo eas coeuas materie: vbi valde notāter ꝛ resolute habes de veritate quesitt.

¶ Pro declaratiōe eorū que dicit in solutione primi principalis: vide in.3.di.11.q. 1.et in.2°.di.1.q.2.ꝛ infra et di.9.eiusdem soluendo argumenta.1.q.ꝛ di.17.eiusdez ꝛ.18: ꝛ alibi sepe vt nosti.quere glosam in ꝓncipio sup Bene.vide etiā i .4.q.1.idē.

¶ Similiter ad ea que tangit in solutiōe 2. motiui principalis: vide super.2. phy. antiquos ꝛ modernos: ꝛ in ꝓmo.q.1.plo. ꝛ in.2.vbi supra.et di.2.specialiter.q.10.et in.4.di.43.q.4.ꝛ sup.5.metaphy.c.de nā in expositione huius.ꝛ ꝓsequēter de differentia naturaliū ꝛ artificialiū.tange plura vt nosti omnia bene masticando.

¶ Pro declaratione vlteriori illius diffinitionis violenti.vide in.1.vbi supra.ꝛ super.3. ethico ꝝ vt scis.ꝛ in.3.di.16.et in.4. di.29.optime ꝛ.43.ꝛ alibi: littera satis bene correcta et ordinata est: plura diligens lector addat.

Sequitur q.13.de ꝑn° idiuidua tionis que fundari ꝓt super diuersis locis textus: licet super.5. metaphysice poterat oriri vt eam aliqualiter tetigit An.An.ibidem: potest enim.1.c. 28.35.et.45.oriri: vt notauimus in principio eius: famosa enim ꝛ ampla et maxime speculatiōis est hec materia: et cahos magnum opi.ꝛ disputationū: quā tamen mirabili ingenio hic amplectitur compēdiose: ꝛ testante etiā aduersario doctrine huius vltimo ochā: in ꝓmo di.2.ceteros omnes excellit iste in hac indiuiduatione ꝛ subtilitate eius: de qua dis[t]e in.6.q.ad plenū.et resolute et difficulter pertractat in.2.di.3. parte.1.quarū principalis fructus in hac vnica.q.habetur: et plura subtilissima adduntur scolastico volatu mirifico.

¶ Aduerte q̄ in aliquibus originalibus ante oppositū ponit̄ parū extra ibi.Nota ꝓmū argumentū ꝛc.vsq; illuc. Contra.4. metaphy.ꝛc.et in margine in aliquib⁹ habet quedā littera que sic incipit: virū subā materialis ex natura sua sit indiuidua ꝛc. vsq; illuc inclusiue: vt hui⁹ generis: ꝛ alia que sic incipit: de an[us] q̄ nō.12.metaphy. ꝛc.vsq; illuc inclusiue. Item natura perfectior.cōicatior: ꝛ qz nō multū necessaria et diminuta.quare nō posuimus in originali impressō eam: lector addat si voluerit.

¶ Scōm argumentū post oppositū est diuisiuū: vt patet: cuius vnū membrū remouet: aliud vero membrū impugnabis: vt in sequētibus habet: superposuit enim, satis manifestum scōm membrum esse inconueniens. ideo tacuit.

¶ Infra ibi.hic male allegatur Aristo.ꝛc. vsq; illuc. Tertia est ō materia ꝛc.assignat extra: sed littera satis bona est: et cum dicit alibi potest remitti ad expositionē littere ibi.ꝛ supra.q.de ratōe quantitatis: ꝛ infra in hac.q.ꝛ in.2.vbi supra.et si sic congrue ponit̄ extra sustinēdo suppositū ꝓncipale.

¶ In decisiōe.q.introducit duas vias ꝓncipales: quaꝝ ꝓma est q̄ natura per aliqd positiuū quodāmodo aliud ab ipsa indiuidualiter que subdiuit̄ in.6.vias quarū.5. sunt alioꝝ ꝛ.6.est ꝓpria.2ª via principalis hȝ duas vias: prima q̄ seipsa nā est h.2ª q̄ duplici negatiōe: ꝛ sic i vniuerso sunt octo vie minus ꝓncipales: opinantes ꝓme vie ptialis ꝓme ꝓncipalis exprimūtur in lr̄a: scōa via ptialis est God.quolibeto.7.q.5. ꝛ quolibeto.6.q.16.ꝛ Egidij quolibeto.1. q.5.ꝛ in theorematib⁹.3ª est Alberti.5.metaphyce.ꝛ in libello de itellectu ꝛ itelligibili.ꝛ sci Thome: lȝ ꝓpter infastatiōes de monū mām signauerit quātitatis crucē in frōte: vide euȝ.5°.metaphy.et in libello de idiuiduatiōe māe: ꝛ sup Boe°.ō trini.et.1. ꝓte sūme.q.7.arti.1.ꝛ.50.q.ꝛ in.2.scripti ex

ꝑsſius:di.3.q.4.videꝫ etiã Bona.ꝛ Ricar/dũ in 2° ibidẽ notãter ad h:ꝛ alios antiqs 4ª via attribuit Rogerio bachonis:et vꝫ Auicebron:q tñ potꝰ formã posuit eẽ ꝑn/cipiũ idiuidua[ib]:ꝛ hanc segtur Nichola° Boneti.8.metphyce:et alig quotãt God/do.qre Uuaro.in.2.vbi ꝑus 5ª via est mul tum ſpãlis quã tacuit in.2.qre Uuar.in.2. q.4.ꝛ Hen.quolibeto.3.q.9.ꝛ alios ad h. Prima via ptialis 2ª ꝑncipalis est noialiũ quaꝫ segtur ochã i ꝑmo di.2.pte.1.copioſe ꝛ aliqualr̃ q̃libeto.5.q.12.ꝛ.13.ꝛ Fr̃ Adam lib.1.di.33.q.8.arti.ꝑmo:qre aureolũ ꝛ ali/os vt nosti.2ª via ẽ Hen.q̃libeto.5.q.8.ꝛ.5.

¶Quinqꝫ vias ꝑncipales ipugnat.ꝑmo in gñali vel saltez tres ꝑmas p q̃ttuor me[a] notabiliter.ꝓsequenter in ſpãli arguit ſin gulatim cõtra eas ſuo modo.

¶Aliqui assignãt extra ibi.hic rñdet Egi dius ꝺ illo modo zc̃.vsqꝫ illuc.Ex scõa via fic zc̃.ꝛ illa rñsio hr̃ vbi supza q̃tauꝫ ipm.

¶Qꝺ tãgit ifra in exẽplo iprobãdo.i.viã 2.ꝑncipalis:vbi dicit ꝑm vnã oꝑ.qre i ꝑ°. di.36.illas oꝑ.ꝛ cõseq̃nter in.2.via recitat dicta Hen.i sũma ꝛ quolibeto.vbi ibi tan git:sed vide omnia in fonte si potueris:et pondera singula.

¶Infra ibi dicit g̃ q̃ nã nõ est vna zc̃.assi gnat extra in aligb°:ſz satis bona lr̃a:et ꝑt assignari.9.oꝑ.in sokone.q.et vnuꝫ est ꝑm oẽm q̃ singularitate formalr̃ et ꝓxime est singulare:sed de h nõ querit:vt habet.

¶Deinde ibi.Et nota q̃ nõ q̃rit zc̃.De/clarat titulũ quesiti.ꝛ ostẽdit ptẽ negatiuã eius quãtũ ad ꝑmã ptẽ:vꝫ q̃ natura lapi/dis nõ fit de se h.vbi itroducit disputatõez de vnitate minori reali vnitate nũerali:q̃ etiã infra.q.18.replicat:iõ h posset omitti q̃ famosa est in doctrina ei°:ꝛ breuit ꝛ sub ultr̃ pcedit:ꝛ lz multi conant soluere moti ua ista:vt ochã ꝛ seq̃ces vbi.s.ꝛ sillr̃ alia ar guméta supza ꝓtra alias vias h.tu tñ facilr̃ infringes cũcta bene discutiẽdo:nã obsti natis nihil persuadetur.

¶Cõsequenter aduerte ad illã rñsionẽ ibi infra.Rñdet ad ꝑmã iprobationẽ ꝓsequ/tis zc̃.ꝓtra quã nõ replicat:posset enĩ assi gnari extra:ꝛ si volueris facilr̃ ifringit:nã lz idifferẽtiã° nũeralr̃ posset reperiri ine/qualitas:nõ tñ in differẽtia ipsa.an etiã sit alicui° quãtitatis.ꝛ sic capax eq̃litatis:ꝑ/cipiuꝫ indiuiduatiõis põderabile ex dictis huiusmodi:ꝛ pbabiliter diceret q̃ nõ nisi extensiue.Quere.5.q.quolibeti.ꝛ.26.di.ꝑ. sed instantia est aliqualr̃.1.di.ꝑ.ꝛ alibi.

¶Infra aduerte q̃lter argumẽtũ de vnita te obiecti potẽtie ifringit:ſz de vnitate ob/iecti vni°act°replicã cõmendat:qre.s.lib. ꝑmo:ꝛ in scõo sententiarum.vbi supza.

¶Deinde ꝓcludit qd tenẽdũ sit in hac.q. ibi.Ex his põt ꝓcludit zc̃.vbi ꝓseq̃nter vi deꝫ magna intricatio in ꝓcessu.Illã rñdet ad diuersas.q.cuꝫ tñ vna tñ mota sit.Et in originalib° diuersis trãsmutat lr̃a:tota nãꝫ illa lr̃a.Dicit q̃ natura nõ est vna nisi ꝑ vnitatatẽ de gñe quantitatis zc̃.vsqꝫ illuc. Ex his ꝑt ꝓcludi:omittit in aligbus.ꝛ vo/cat extra:ꝛ satis rõnabiliꝫ.Illa etiã lr̃a.Uo tandũ q̃ idiuiduũ siue vnũ numero dicit illud etiã ꝑ totũ vsqꝫ ad illud iclusiue:sicut mod° grãmaticalis ꝓcedit illã ptẽ. Ex his ꝑt ꝓcludi zc̃.q̃ sequitur:ꝛ satis bon° ordo est ille:teneat tñ ordo iste quẽ posuim°:qꝛ satis bon°:ꝛ legatur tota lr̃a.quia optima vbiqꝫ ꝛ singularis doctrina de singulari.

¶Cũ dicit ibi.Ad duo ꝑma ꝑme.q.zc̃.de/bent applicari ad ꝓncipalia argumẽta ꝑ vtraqꝫ pte:tañ o[m] ꝛ post ille solutiões:vbi aduerte q̃ q̃tat ar[ta] añ oppositũ ibi:vt.s. in illo extra ante oppositũ ea cõparauit.

¶Infra ꝓseq̃nter cũ dicit:Ad aliã.q.ibi i telligit implicite.q.nã ꝑm multiplicẽ recitatã oꝑ.multiplex subintelligit h.q.vt ex/presse ponit in.2.h vero gra breuitatis sub vna oẽs icludit.simplr̃ ifra cũ dic̃:Ad aliã q.q̃ forma est ꝑncipiũ zc̃.applica ad oꝑ.ꝺ materialib° in gb° nõ cõcedunt plura in eadẽ spẽ ꝑm cõmunẽ viã:ꝛ ibi argumenta implicita q̃ soluit:qre in.2.vbi supza.q.7. et in illo extra qꝺ notaui supza de angelis zc̃.habẽtur breuib°:sillr̃ infra ibi:Ad aliaꝫ q.zc̃.applica ad oꝑ.de quãtitate q̃ ibi tãgit vt pz:licet declaratio illa est generalis in hac materea in omni via vt patet.

¶Deinde iducit obiectões ꝓtra solutõez. q.ꝑncipal ꝛ soluit valde notãter:ꝛ aduer/te ad solutiõez vltime obiectiõis ibidẽ:qꝛ videt hr̃ e istantias ex dictis boecij li.diui/sionũ q diuisionẽ spẽi reducit ad diuisiõez totiꝰ in ptes:ſz salua doc.vt nosti.ꝛ sillr̃ oẽs

alias solutiones h examinabis diligenter iudicio boni viri.

¶ Segtur illa ps. Notandū q̄ indiuiduū ẽ. vbi declarat ꝓcedentia: & altius oia inuestigat: & de ꝑncipio individualis: & vnitate reali minor vnitate numerali: & vnitate: vbi cōsequēter inducit. 6. obiectiones cōtra dicta: & anteq̄ soluit eas inserit plā declarativa et instantias et solones: vñ infra ibi: Ad ꝓmū ꝑncipale ꝛc. itelligē de ꝓmo illarum. 6. obiectionum.

¶ Pertrāsīt leto passu: illō chaos metal⁹ scoticū: vbi assignat ifra ibi. Q̄ vo ꝓdictū est q̄ q̄d abstrahit ꝛc. vsq; illuc. Ad 4^m p argumētū factū ꝛc. extra: sz ifra singlaris valde: quā etiā ifra tāgit: & nō habet cōiter in omnibus originalibus in hoc loco.

¶ Jufra ad finē. q. añ illā imediate. Ad argumenta ꝓtra itellectionē singularis ꝛc. ponit in aliqb⁹ originalib⁹ obiectio talis. Cōtra sp stat q̄ p se sentit vniuersale qō est extra aiam: hoc est illud qō natū est denominari ab vnit⁹: et satis facilis est solutio ex dictis: vel omitte: quia nō necessario.

¶ Cōsequnter ibi. Respōsionē ad h̄ q̄re. s. 3. di. p. ꝛc. illō additū est: & nō est de originali doc. vna enī remissio: sz nō hr in originalib⁹ ātiq; & tenēdo suppo^m ꝑnal⁹: nā ē ō ifra varie hr ibi. ifra i diuersis: & aliq̄ addunt q̄ nō sunt h: supra li. 1. & li. 5. ad hoc plā patēt: q̄re. 45. 4. & alibi sepe. Alios seq̄ces huius hic vide: vt Fra. p. de. c. & de a. & modernos pariſiēses: sz volabis semper cum aquila.

Sequūtur q. 14. et. 15. de itellit⁹ singularis. i. c. 35. que etiā cōiter occurrūt: & i gb⁹ varij varie sentiūt: q̄x ordo ad ꝓcedētē & seq̄ntē. q. posset pōderari: nā in aliqb⁹ sequunt seq̄ntē hic. & sic vident fūdari in textu: sz de h pax refert: ꝓma etiā ista x ñ videt multū necessaria. q. t eadē fundamenta p & ꝓtra fere hr in 2^a: tō posset notari extra sz ad maiorē expressionē possunt legi ābe. Ulaz vna est de itellit⁹ singlaris abt⁹: alia in ordine ad itelectū nr. s. etiā li. 1. q. 5. in aliqb⁹ originalib⁹ ponit tota h. 14. sub breuitate tī & satis bñ esset ibi ad ꝓpositū: vt ibi notaui.

¶ Processus doc. i hac. 14. satis pz: arguit enī ad vtrāq; ptē coprose: & soluit ꝓm viaz Thome ar^la ꝓncip alia: & ipugnat i fine solutiōes. Ad ar^la alteri⁹ ptis hr rñsiones. q. 15. & ā. li. 2. vbi se remittit i. 2. etiā sniax di. 9. & 3. pla ad h hz: & i. q. collationū: & in. q. li. de aia & in theorematib⁹ ꝓpositiōe. 3. et i 4. di. 45. & in. 3. di. 14. & in q̄libeto. q. 13. & i 3. di. p. q̄ in. q. seq̄nte amplio⁹ ptractari hr.

¶ Jn. q. 15. arguit etiā ad ptes fere vt ꝓs copiose: vbi post o^m ibi: dr q̄ i alio lumie ꝛc. vsq; illuc. Jtē ad ꝑncipale ꝛc. assignat extra ab aliqb⁹.

¶ Resolo. q. i duob⁹ articulis satis clara ē & notabil valde in 2° ar^lo ꝑncipali: ꝑte. 1. ibi. Cōtra dcm ē q̄ itell's nr ꝛc. vsq; illuc. de 2° dr ꝛc. assignat extra ab aliqb⁹: sz tota ifra valde notabil ēt subtilis atq; singlaris: q̄re legat et exponat attēte: vbiq; opiones antiq̄x & modernox addendo h si voluerit: vide. ā. 1. phy. & 2. et 3. de aia: & in hoc. 7. & 2. sniax di. 3. & alibi: vide ochā in ꝓmo: & q̄libet & defende vitatē scoticaz vbiq;: de nō vo cognoscēdi singulare nō valde ea q̄ ponit doctor in. 2. ꝑte. 2. ꝑncipalis ar^li & q̄re alios varie ad h: vbi ꝓs ifra magis in. q. ō vlī h singularissime repetit: vult breuit doc. h: q̄ singulare est p se itelligibile: & ꝓmo & abstractiue & intuitiue: sz ñ a nob⁹ p statu isto sub ppria rōne & vnitate nisi in cōceptu quodā vago seu cōfuso aut certe aggregato: & hoc maxime cognitiōe abstractiua: sz de intuitiua du^m vr: vbi poterit lector p⁹nes ordinate ꝓponere plures vel vnam vt posui.

Sequitur q. 16. de ptib⁹ diffōnis seu qdditatis: & maxie mālis māli. t. c. 33. & vide: i q̄ etiā varia interpretatio auctox vetex & modernox repif.

¶ Ponit op. cōmen. in ꝑncipio solonis q̄ habet ꝓñ. 35. hui⁹. 7. sz est 3^m cōmē. c. ō ptibus diffōnis: idē tāgit cōm. 21. hui⁹. 7. & alibi sepe: quā op. imitat Alber. & Jo. Jandonus & milti alij quā ꝓñr ipugnat auctoritatibus & rōnib⁹ & motiua ei⁹ soluit: & vt ꝓs sepe notaui fugā aliox h tñ caput abscondentiū ꝓseq̄nter ipugnabis. Ēt subtilitatē Auer. commēto. 34. hui⁹ sibi & alijs: vt sui moris ē ipceptibile: cū ingt: fm ꝓsideratione ad subam declarātē ēntiā: mā nō dr eē ps sube: sz eē apparēs deferēs formā & suā diffinitiōez ꝛc. deridebis & ad hoiem argues vt nosti pax potētiale quā apparētiam q̄due on⁹ possit ferre: si credis crede ñ, cre-

denti. ¶ Determinatio doc. h ẽ resoluta ꝛ determinata: ꝓmissis enĩ. 5. distinctiõib⁹ vł 6. cõputãdo illã de potẽtia duplici ad corruptiõem ꝓcludit qd tenendũ vbi possent variꝛ ꝓclusiões ordinari: qõ lector relinquaf: hãc materiã ingre i. 3. di. 22. optime: vbi alios theologos ĩgre: vt Bona. Tlua. Hugoné de sacramẽtis li. 1. pte. 2. c. vltio. ꝛ Thomã ꝑma pte. q. 75. ꝛ in. 3. pte. q. 50. ꝛ in 4. di. 44. ꝛ in tractatu de ente ꝛ eẽntia: vi de in. 2. di. 3. pte. 1. q. 5. et sequaces hui⁹ pla addendo vt scis: littera est bene ordinata ꝛ correcta per totum hic.

Sequit q. 17. de cõpatõe dr̃iaꝝ ordinataꝝ in linea p̃dicl̃ ꝑm eẽntialẽ ĩclusiõem ꝛ p̃dicatiõez. 1. c. 43. cui⁹ ordo ad seq̃ntes posset trãsmutari: sz hĩa vtique q̃stiõ ordo nihil facit. Jn ꝓncipio solutiões tãgit op̃. pluriũ hic: q̃re Thomã. 1. pte. 5. q. 67. ꝛ i. 4. di. 11. ꝛ in de nã generis. ꝛ albertũ ꝛ alios h: quã ꝓñr ipugnat notant ꝛ euasiões ꝓñter tu ipugnabis: deinde cõclusionẽ quã itẽdit breuib⁹ absolut: vide eũ copiose in. 4. di. 11. q. 3. ꝛ in p̃dicabiliuz qõnib⁹. q. 9. ꝛ. 13. vbi ĩstãtias hĩcinde notaui: ꝛ vt potui euacuaui: sup. 6. etiaz topi⁹ possent plura ad h̃ iueniri: et alibi in logicalibus. Ifa satis clara est ꝛ correcta. Querat diligẽs lector plura subtilia hic: q̃ mã satis curiosa est metaphysice ꝛ logice ꝓcedẽdo: grossos vbiq; ꝑturbabis: et noialiũ garriti⁹ penit⁹ cõtenne. Cõmẽtaria Boetij subtilis inquire vbiq;.

Sequitur q. 18. de vli. t. c. 44. q̃ famosa est et difficilis quẽ bñ ordinareꝝ post seq̃ntẽ. q. sz vt sepe dixi: ordo nõ nocet. Ante o⁹ replicat breuib⁹ argumẽta supius facta. q. 13. de vnitate reali minor: vnitate nũerali que ibi notaui posse dici extra vel additio: vel certe hic vbiq; tamen ad maiorem expressionẽ possunt legi ꝛ ponderari.

¶ Op̃. in hac materia plures fuerũt: vide Thomã in tractatu de vniuersalib⁹. ꝛ 2ª 2æ q. 47. Epicuri. n. ꝛ platonici hic alr̃ senserunt: vide. 1. posteriozꝝ cõtra platonẽ: ꝛ hic Azꝝ. n. ꝓncipio igit̃ solonis tractat. q. ꝑm fãtasiam platonis: ꝛ impugnat breuibus. ¶ Lõsequnter recitat op̃. latinozũ duas extremas: ꝑma est realistaꝝ aliqualr̃ nimis descẽdentiũ: ꝛ reb⁹ sensibilib⁹ vltra modũ inuolutoꝝ. scõa est noialiũ ꝛ Thomistaꝝ. q̃re durandũ heruei. Thomaz angliciũ. ꝛ alios q̃plures illi⁹ vie ad ꝓpositũ: ꝛ sup. 1. posteriozꝝ. ꝛ phy. ꝛ in logicalib⁹: ꝛ spãliter sup Porphyrio vt nosti vtranq; ipugnau q̃ nimis excedũt: ꝛ in extremis.

¶ Jnfra in impugnatiõe. 2. op̃. ibi. Ad ista possz dici q̃ lz obiectũ sit ꝓpus ẽ. vsq; illuc Cõtra modũ ponẽdi ẽ. assignaf extra vel additio in aliquibus originalibus: ꝛ satis recte.

¶ Deinde respõdendo ex intentione ꝓpria ad quesitũ premittit quasdam distinctiones: et applicat membra ad predictas opiniones: ꝛ ibi tangit de specie intelligibili: vide optime. 3. di. ꝑ. q. 6. ꝛ. 3. di. 2. q. 1. ꝛ in. q. logicalib⁹ sup Porphyrio: et. 2. pte. 3. di. 2. ꝛ pseqnter ad quesitũ respondet formaliter: vbi duo ꝓncipaliter facit: et totus processus est satis clar⁹ sed valde notãd⁹: ideo totaz lram distincte declara: vt scis.

¶ Jnfra ibi. Ad istam dubitationẽ potest dici ẽ. vbi cõmuniter nõ habetur plus in littera: adde tu ex his que supra. q. de ente vo dixi i. 6. ꝛ ex. 3. di. 2. vbi p⁹ ꝛ alibi: ꝛ specialiter ex. 45. disti. 4. q. 3. et aliqualiter 8. di. ꝑma. q. 3. ꝛ alibi sepe vt nosti.

¶ Ulteri⁹ infra ibi: Cõtra cognoscere cõfuse ẽ. vsq; ad finẽ notaf vt additio vł extra in aliquibus originalibus: sed littera notabił ꝛ subtilis: ideo legatur si placuerit: põderabis vero solutionẽ illam quã incipit: ꝛ nõ pseqnter cum dicit: Ad primũ de cõtrarijs ẽ. nõ enĩz ꝑm idem insunt: nec eodem modo nec in eadẽ acceptione: vt pz: sicut responsio imediate addita dicit: sz replicam cõsequẽter adductã euadere vt nosti. Et videf tota littera non multũ necessaria: ꝛ extra: atq; ꝑ maiozi parte supra. q. 13. habetur: nihilominus faciliter omnia hic bene applicari possunt ꝛ defẽdi: quare ẽ.

¶ Cõtrouersiã quandã que videf hic ꝛ in logicalib⁹ sup Porphy⁹. q. 8. de subo vlis vt ẽ itẽtio 2ª: põdera vt ibi notaui. pliꝛ: ꝛ solue: ꝛ multa tãge ex his q̃ ibi collegi.

¶ Prolixas q̃stiões pluriũ modernoꝝ in hac mã vide sup ꝑmo physicozũ: sed pariñ enses resolutos vbiq; imitabere et nõ frustra chartam impedientes balbutientes.

Aduerte etiam q̄ multū refert dicere vl̄a realia ⁊ cōia vel cōmunicabilia vel nāe vl̄ gdditates tales ī hac mā: nā p̄mū est ipo p̄ie dictū cetera vera ⁊ p̄pria dicta.

Sequitur q. 19. de cōpatiōe ꝑce ptus generis et differētie atq; ſpēi reſpectu virtuſq; p̄m idētitatem vel diuerſitatē. t. c. 43. q̄ vt p̄us notaui poſſet cōgrue p̄cedere duas p̄cedētes vel ſaltē imediate p̄cedēte: q̄ etiā pulchra est ⁊ ſubtilis ac vere metaphycalis.

¶ In p̄ncipio ſolonis adducit modū dōi Tho. in tractatu de nā gn̄is: ⁊ ipugnat ꝑſe q̄nter ſatis euident: ꝛ gdē conanf euadere argumēta ex fūdamēts Thome ſuo mō.

¶ Infra ibi. nota q̄ fiē idez nūero t̄c̄, vſq; illuc. ſcōo mō cōcept⁹ illi t̄c̄. aſſignaf vnuz paz extra: ⁊ aliud ifra ibi. Nota q̄ ħ videf exp̄mi t̄c̄. vſq; illuc. Iſta opinio nō negat t̄c̄. ⁊ ibi tāgit illud q̄ dicit. p̄z rñſio t̄c̄. q̄liter patet exp̄imendo vt noſti.

¶ Propter maiorē exp̄ſſionem illi⁹ op. in 4.° articulo ſolutiōis: de dr̄ia ītentiōis ſciendū q̄ Hen. ⁊ Thomas etiā videf ponere differētiā ītentiōis tanquā mediā inter differētiā realē ⁊ rōnis maiorē vz ſcōa minorē p̄mā ⁊ reperiſ illa triplex dr̄ia taz in diuinis: q̄z in creaturis p̄m eos. Realis. n. differētia est ītes ſubiectū ⁊ accidēs in creaturis: in diuinis vero ītes p̄ſonas. Rōnis aūt differētia in creaturis est ītes diffōnes ⁊ diffinitū in diuinis ītes abſtractū ⁊ cōcretū: vt ītes bonitatē ⁊ bonū: ītes eēntiā etiaz p̄m Hen. ⁊ p̄prietates originis: ītentiōis vō differētia in creaturis ħ ītes gen⁹ et differentiā in diuinis ītes attributa: vt ītes bonitatē et ſapiētiā. vide Uuar. in p̄mo. di. 2. q. 3. ⁊ di. 8. q. 1. ⁊ di. 45. optime ad ħ. ⁊ Petrū de agla in. 2. di. 3. q. p̄ma. Incidētaliter vero habenf in. 2. hui⁹. di. 1. q. 5. ⁊ di 15. p̄. q. 2. ⁊ di. 8. eiuſdē. q. 3. aliq̄ verba de hac differētia. vide Hen. in ſūma. arti. 2. q. 23. ⁊. 24. ⁊ quolibeto. 8. q. 9. ⁊ q̄libeto. 9. q. 1. ⁊. 2. ⁊ q̄libeto. 11. q. 3. ⁊ quolibeto. 5. q. 1. ⁊ 3. ⁊ q̄libeto. 13. q. 1. ⁊ alibi pluries ad ꝓpoſitū exp̄imendū: p̄mo ḡ impugnat op. de differētia ītentiōis cōſequēter dat ſibi ītellectū ſanū: ⁊ ſuſtinet eā: et ſolvit motiua in o⁹ adducta: ſed inſtat finalr eaz excludēdo totalr a ꝓpoſito: vltimo aliū ſubtilē modū dicendi adducit: vbi oīa verba mēſurabis: et ē ſua p̄pria atq; Aug. q̄re. 8. di. p̄. q. 3. ⁊. 2. di. eiuſdē: ⁊ in reportatis in plo. ⁊ alibi: et apō ſequaces hui⁹ copioſe. vbi aduerte de gradibus diſtinctiōis realis ⁊ rōnis. vide in q̄libeto. q. 13. ⁊ in p̄mo vbi ſupra: ⁊ fundamētis generis ⁊ differētie ex pte rei: ⁊ q̄re nec de⁹: nec aliqd formalr dcm̄ de ipo ſit in genere ⁊ p̄tinentia vnitiua: ⁊ in fine notabis valde illa verba: q̄ pōt capere capiat. et. s. ibi: qnē admoduz alibi habef: q̄ gegd pfectionē t̄c̄. ꝓſidera an ſit extra: vel vbi ē illō alibi: in ſentētijs enī pōt repiri vbi ſupra: ſed ſupra li. 4. et in theorematib⁹ q̄re hec. ⁊ vide ad ꝓpoſitū in logicalib⁹ hui⁹ egregie ſup Porphy. c. de gn̄e. q. 3. vel 4. computādo q̄diunculā de loco. ⁊. q. 7. ⁊ in añdicamētis. q. 7. ⁊ i p̄mo. vbi ſupra. ⁊ in. 3. di. 3. q. 6. ⁊ di. 16. ⁊ in. 4. di. 46. q. 3. ⁊ primo reportationū di. 45. q. 2. ⁊ notabis differētiam p̄tinētie actualis: potētialis: virtualis vnitiue ⁊ eminentialis: noīales ⁊ alios de via communi inquire.

¶ Breuiter hic tene q̄ ꝓcept⁹ gn̄is ex pte rei diſtinguiſ ad minus formalr a cōceptu differētie: ⁊ ex natura rei a ꝓceptu ſpeciei: ſed an formalr cōſidera: et adde plura hic vt noſti. Q̄ addūt in ſolone. 3. p̄ncipalis ibi. q̄re alibi exēpla ō manuato et capitato t̄c̄. vide in. q. ſup Porphyrio. ca. ō genere q. 3. et in originali. Auicē. vbi ibi notaui. Cetera que ibi tanguf in obiectiōib⁹ ⁊ ſolutionibus vigilanter valde notabis: quia ſingl'aris ⁊ ſubtiliſſima ꝓſideratio: ⁊ maxime ea q̄ dicit de mā totali ⁊ ptiali ⁊ de ꝓceptu gn̄is: ⁊ cozrñdētia ei⁹ ex pte rei t̄c̄. i ſolutiōe etiā p̄mi p̄ncipalis pōdera mētiōez q̄ā facit de expoſitiōe text⁹: vt ſupra.

Sequitur q. 20. ō pl'raliate formaz. t. c. 49. ⁊ 56. que famoſa valde est ⁊ litigioſa: ſuut enīz māe cōiter currētes hoctpe in q̄bus magna diſcolia habef de p̄mo. vz cognito de pluralitate formaz de vniuerſalib⁹ realibus de vni^ne entis: de p̄ncipio indiuiduatiōis: apud theologos vero curioſoſq; magnates de eēnitate mūdi imortalitate aie atq; futuris cōtingētibus p̄ſcientia: ⁊ p̄destinatiōe famoſa q̄ſtio ħ: que quāto magis vētilanf: tanto difficilius cōprehenduntur.

¶ Hanc

¶ Hanc materiã copiose habet in.4.di.11 q.3.⁊ in.3.di.2.⁊.4.aliqualiter:⁊ in.2.dis. 18.⁊ alibi sepius incidẽtaliter.

¶ Aduerte ꝙ h.q.in aliqbus originalib⁹ solet poni.4.li.8.sed lꝫ ibi habeat locum: hic etiam nõ minus valet.

¶ In principio solutionis ponit op̃. quã seqtur finaliter in hac.q.quã etiã Hen.de gan.in multis quolibetis hꝫ vt supra notaui:⁊ quã dilatant noĩales nimis ⁊ sequũtur auicebron etiã ⁊ Linconiensis.⁊ Joãnes Jandonis:⁊ plures alij habẽt idem: ꝑ qua arguit notãter:vbi aduerte ꝙ euasiones ibi addite imediate ad argumẽta notanter extra vel additiões: p̃mo ibi rñdetur ꝙ generãs ⁊c̃.vsqꝫ illuc:tum ꝑ rationem ⁊c̃.secũdo ibi. Hoc aũt nõ cogit ⁊c̃. vsqꝫ illuc: Item forma eadẽ ⁊c̃.3° ibi. Hoc nõ cogit ⁊c̃.vsqꝫ illuc. Item formã carnis carnis ⁊c̃.4.ibi. Hoc non cogit ⁊c̃.vsqꝫ illuc. Ista opinio ⁊c̃.⁊ si volueris eas legẽ adhuc ꝯñter replicas sustinẽdo op̃.illam vide in.4.vbi supra:⁊ apud alios graduatores formarũ.quere in.q.triũ p̃ncipiorũ copiose hic

¶ Deinde declarat illã op̃.notãter:⁊ qualiter defendi possit:⁊ vltimo eã impugnat s̃m oẽm intellectũ satis notãter:sed in fine q.illa motiua soluit.

¶ Consequẽter ponit secundã op̃.que est Thome:⁊ videt etiam Alberti ⁊ Egidij.⁊ multoꝝ sequatiũ:q̃re thomã.1.pte.q.76.⁊ 77.⁊ in.4.di.11.articulo p̃mo ⁊ di.44.⁊ in p̃mo scripti di.8.⁊ in libello de natura generis cap.17.⁊ in.q.de potẽtia.q.3.⁊ in q̃stionibus disputatis:q̃re Herueũ quolibeto 2.q.10.⁊ ĩ q̃libeto.4.q.10.q̃re Uua.⁊ alios minores vt nosti:⁊ modernos parisienses ⁊ noĩales:⁊ specialr̃ ochan quolibeto.2.q.10.⁊.11.⁊ sup̃ sententias ⁊ Auic. ⁊ alios medicos.

¶ Adducit ꝯsequẽter motiua ꝑ illa opinione apparẽtia:sed addit euasiones bonas vbi assignatur qd̃dã extra ibi: hoc ducitur ad o^m ⁊c̃.vsqꝫ illuc.3° confirmat̃ ⁊c̃.sed est satis bona littera.

¶ Deinde impugnat illã op̃.⁊ vltimo cõcludit cũ p̃ma opinione qd tenendũ sit:⁊ motiua in o^m soluit:vbi doctoris sñia est satis clara ⁊ singularis:vt in locis allegatis supra ꝑlixi⁹ habet̃:quã ꝯfirmabis multipl'r ex antiqs ⁊ modernis:vide cõmẽ.6. physicoꝝ.cõmẽto.57.⁊ alibi:sed instãtias plures adducere potes:vide in.2.di.15.argumentũ ad hoĩez:sed facil'r euadit̃:lꝫ habeat bonã apparentiã.ꝯsidera etiã hic q̃t sint ponẽde forme totales ⁊ ꝑtiales:⁊ a q̃ forma est vnitas aĩalis:⁊ plura alia difficilia ꝑtractabit h̃ curiosus lector:q̃ materia copiosa est:⁊ sol'ones argumentoꝝ p̃ncipaliũ:⁊ op̃.examinabis diligẽter.

¶ Propter illud qd̃ tangit infra exẽplariter de ligno ꝯtinuato lapidi in quodã fonte ⁊c̃.aduerte ꝙ ille fons est in hybernia seu in scotia maiori aut herlandia in partibus septẽtrionalibus insule: lignũ em̃ affixum illi aque ad limũ vsqꝫ inclusiue per acto determinato tpe repitur tripartitũ:cõtinuũ tñ:nã ps supeminẽs aque remanet lignũ:ps media ferrũ:⁊ ps infima lapis:⁊ hoc nimirũ est respectu alioꝝ pluriũ que in hac insula ĩueniunt̃. Nam ibi locus est in q̃ nullũ aĩal mori põt: q̃ꝫdiu ibi deget: sũt ⁊ arbores ex se generãtes aues fere anserũ siluestriũ q̃ꝫtitatis:sunt alia loca in q̃bus cadauera ilico resoluũtur:⁊ alia in q̃bus ꝑpetuo manẽt illesa:est etiã tota terra ĩmunis ab oĩbus venenosis ĩmo tanq̃ remediũ contra ea vbicũqꝫ ferat̃: plura alia querãtur apud antiquos:quere consiliatorẽ.10.ꝑticula ꝓblematũ: in cõmento ꝓblematis.7.taceo incolarũ virtutes ⁊ mores ne assentiri nostratibus videar:animi tñ nobilitate:⁊ armoꝝ vehemẽtia ceteros excellere asserere nõ ambigo:hec a metaphysici speculatione aliena sunt sed ꝓpter exemplũ exemplariter hactenus dicta.

¶ Infra ibi:vnde nota ꝙ nõ simul ⁊c̃.vsqꝫ illuc. Ad argumẽta.2.opinionis ⁊c̃.assignatur extra in aliquibus:sed littera satis bene est ad propositum.

¶ Aduerte consequẽter ibidem ad solutionem illam quã omittit inceptã tantũ ad primũ argumentũ secũde opinionis quere in.4.vbi supra:⁊ nota ibi: que forma:⁊ cuius operatio in alia potest contineri:⁊ que non breuiter potest negari ⁊ formam mixtionis:⁊ operatiões ꝯsequẽtes eã posse contineri in aliqua anima:ꝯsidera tñ instantias de forma corporeitatis pertracta-

bis ꝑm varias opiniones vt nosti.
¶ Aliam vltimā.q.An.An.hic disputauit de composito que non est multū necessaria habito supra sufficiēter determino generatiōis quo ⁊ qđ: ⁊ infra.q. vltima.8.li. habet sufficiēter: sed pro quāto tangit de 3.entitate notabilis est: totum accepit ex.2 di.3.q.2.⁊ alijs sequacibus huius: vbi cōment.imagina^cm impugnabis ex proprijs dictis plerūq;.

c **Irca primam** q.8.libri de simplicitate forme accñtalis quo ad ꝑtes essentiales.t.c.12. aduerte ꝑmo ꝙ An.An.hic mouet ante istam plures alias: quarū ꝑma videtur dubiuz litterale: 2ª habetur in.3.4.3ª potest colligi in.4.dis.11.12.43.⁊.44.4ª habetur in.2.di.14.q.1.quere etiam hanc 4.super li.ce.⁊ mū.⁊ precedentē super li. de generatione: ⁊.1.physicorū. qnta vero apud ipm est prima hic: nō videtur: tamē bene tenere ordinem questionū predictarū ⁊ sequētiū in hoc libro:8. vt pz in textu.
¶ Hec questio satis clara est: ⁊ sentētia doctoris est assertiua: sed multa difficilia possent induci: ponit opinionē quādā pro affirmatiua secūde partis quesiti: ⁊ per consequens pro negatiua ꝑme partis: quā videtur sequi Joānes Jandonus super 5º metaphysice quere antiquos hic ⁊ alibi: pro qua opinione arguit tribus rationibꝰ ⁊ impugnat alijs tribus: primā rationem impugnationis in simili tangit: in.2.di.16 contra Bona.⁊ in.3.di.2.q.2.cōtra Uua. Deinde breuibus tenet affirmatiuā partē q.q̄ztum ad primā partē eius: ⁊ negatiuā quantū ad secundā ⁊ hoc loquēdo de cōpositione physica ⁊ rei: secus est de metaphysica ⁊ realitatum: de quibus habet.8. dist.ꝑ.q.1.⁊.3.di.ꝑ.q.3.⁊.3.di.2.q.6.⁊.46. di.4.incidentaliter: ⁊ nota singula dicta vbiq;: quere Uua.⁊ alios sequaces: ⁊ tange instantias ex his que dicta sunt supra. q.10.7.li.vide Thomā in de ente ⁊ essentia.⁊ Henr.⁊ nominales ad propositum: multa addendo curiose semper cum aquila solem intuere.
¶ Infra soluendo.2.ꝑncipale: cum dicit: quē tractatum habes alibi ⁊c. aduerte ꝙ illud tangit notāter in theorematibus ad finem ad quē locum: vt reputo se remittit hic. In sententijs enim habetur.8.di.ꝑ.q. 1.⁊ di.19.q.1.di.2.parte.2.q.1.⁊ alibi: quere Uua.⁊ Hen.
¶ Aduerte diligenter ad solutiones ꝑncipaliū: ⁊ maxime opinioni impugnate: qꝛ singularis doctrina: ⁊ valde ꝓfunda metaphysica: in qua declarantur plura alibi: ⁊ hic ambigua: ⁊ singularissime aduerte ad illam expositionez qualiter idem sit in diuersis generibus: quere in quolibeto. q.13.idem. Quere multa in naturalibus pro solutione vltima infra: ⁊ tange instantias ad hominem ex dictis suis: vt nosti: aduerte etiam ꝙ hec questio congrue sequentes duas hic sequeretur: vt fundant in textu: sed de hoc non multum curandū vt sepe supra.

Sequitur q.2.de intensione forme accidentalis: ⁊ remissione eius.t.c.10.que famosa est ⁊ magne altercationis inter sophistas ⁊ physicos etiam atq; theologos: que sequitur in aliquibus originalibus sequentez hic de intensione ⁊ remissione forme substantialis.ideo soluendo argumenta ꝑncipalia eius habetur in antiquis sic. Ad ꝑmuz secunde questiōis respondetur in septimo ⁊c.ordo etiam littere in his duabus varie habebatur: sed ordo quez hic habes satis bonus est.
¶ In principio solutionis recitat moduz dicendi Thome ⁊ alberti: ⁊ auctoris sex principiorū fere: vide Thomā.1.2.q.52.arti.1.⁊.2.⁊.q.54.⁊ hic: ⁊ in primo.dist.17.⁊ quolibeto.6.⁊.2.2.q.24.⁊ alibi sepe: quā breuibus impugnat.deinde modum dicēdi aliorum: vtpote Egidij quolibeto.2.q. 14.⁊ quolibeto.6.q.9.⁊ Henr.quolibeto. 14.q.3.adiūgit ⁊ impugnat ⁊ absq; vlteriori determinatione propria ad principalia respondet: vnde aduerte ꝙ longa additio quā notauimus in sequentibus ibi. notandū ꝓ primo argumēto ⁊c. Et maxīe ibi.circa istas.2.q.⁊c. vsq; ad finem est determinatio harum duaruz.q. Primo eniz ponuntur seorsum ⁊ breuibus soluūtur: deinde cōiunctim pertractātur: sed vt ꝑus

notaui alio modo ordinabatur littera in antiquis originalibus multe alie opiniones hic solent recitari de causa suscipiēdi magis ⁊ minus: de quibus amplius in sequētibus videantur terministe ⁊ calculator Suuiset anglicus ⁊ Jacobus Forliuiēsis: ⁊ sup̄ predicamēta antiqui ⁊ moderni expositores: ⁊ iste ibidē notāter. c. de qualitate: ⁊ theologi sup. 17. di. p̄. vbi hec materia copiose tractatur: ⁊ maxīe apud istuz ⁊ sequaces eius: ⁊ Uua. ⁊ Fran. de May. specialit̄: ⁊ P. de candia. ⁊ Hug. de ca. no. ⁊ specialit̄ Gerardus Odonis ibi: ⁊ di. 13 3. li. q. 1. qui negat realitates acquiri vl̄ p̄di in intēsione ⁊ remissiōe ⁊ similiter in augmentatione ⁊ diminutione in. q. etiam. 3. ⁊. 6. p̄nci piorū: ⁊ super: 5. physicoꝝ apud diuersos diuersarum viaruz hic querant̄.

Sequitur q. 3. de intentione vel ḡduatione forme substantialis. t. c. 10. que specialior est ⁊ magis determinata cōmuniter: quā An. An. non hic: sed super. 11. huius posuit: vbi primo recitat op̄. cōmunē fere omniū loquentiū in hac materia tenendo partem negatiuā auctoritatibus ⁊ ratiōibus innitentē: quere Hen. quolibeto. 4. q. 15. ⁊ Hu. de ca. no. in. 2. di. 15. ⁊ modernos ca. de substantia in predicamētis: ⁊ super. 5. physicoꝝ. ⁊ Tho. prima parte. q. 76. ⁊. 93. ⁊ super. 5. physicoruz. ⁊. 11. metaphysice: ⁊ Auerroym. 3. ⁊. 5. physicoꝝ. ⁊. 3. celi. ⁊ auicebron: ⁊ alios q̄z plures antiquos ⁊ modernos.

¶ Deinde impugnat illam positionem: ⁊ breuiter ponit aliaz quā sustinet ꝙ vz s̄m esse idiuiduale: licet non quidditatiuū suscipit substantia magis ⁊ minus: ⁊ differūt ab accidētalitate rōne accq̄sitionis diuisibilis: indiuisibilisq̄z: ⁊ soluit motiua alterius vie valde notanter: ⁊ cuncta notabis attente.

¶ Consequēter sequitur illa littera. Notandū pro primo argumento ⁊c̄. quā vsq̄z ad finem. q. assignant multi: vt additionē vel extra: que tñ mirabilis subtilitatis ⁊ indaginis est: licet in aliquibus locis difficilis correctionis ⁊ intricata: vbi suo modo humanū ingeniū transcendit: qui poterit ergo capere capiat: sed aliquātulū insistaz circa dicta pedetentim: licet nō ad plenuz exponendo. In p̄ncipio em̄ illius littere ⁊ per longū p̄cessum pertractat dicta Aꝝ. 6. physicoꝝ. de diuisibilitate seu partibilitate motus suo modo: aut vz ex parte mobilis: aut ex parte forme vel termini debz attendi: ⁊ sustinet ꝙ ex parte mobilis primo: quare non seq̄tur incōueniens: qd̄ infert argumentū p̄ncipale: sed instat ex replicat ⁊ restringit dicta quādo ⁊ qualiter etiā ex parte forme attendit̄: sed ex hoc nō sequitur intensio: sed extensio tantū maxime in substantiali qd̄ dictum est probabile tantū: totum illum processum habet in. 2. di. 2. q. 9. in digressu quē facit in soluēdo. 2 p̄ncipale: quere sequaces ibidem.

¶ Infra ibi: Ideo final̄r oz dicere ⁊c̄. post illa v̄ba necessaria est h̄ vel illa sub disiunctione: seq̄tur in aliq̄b⁹ originalib⁹ sic. Aꝝ. 7. phycoꝝ dic̄ ꝙ oēs mot⁹ eiusdē spēi p̄nt esse eq̄les: ⁊ tunc querit̄ quare h̄ est in alteratione cū ip̄a fiat in q̄litatibus: ⁊ eq̄litas nō nisi in quanto. Rñdetur ꝙ diuersitas vel eq̄litas vel identitas aliquoꝝ pōt considerari cōparando res inter se: vel cōparando subiecta in q̄bus sunt ⁊ dicit Cōmētator cōmēto. 33. in exponēdo rñsionez ꝙ vtrūq̄z ꝯsiderandū est in iudicādo de alieratione. Et dicit etiā ꝙ non est p̄fecta eq̄litas duoꝝ motuū alterationis siue eiusdē spēi siue diuersarum specieꝝ: nisi attendēdo passionē ip̄am: simil̄r ⁊ subiectū: ⁊ seq̄t̄: si em̄ a. sil̄ alteret̄ ⁊c̄. q̄ lr̄a nō videt̄ multū necessaria: nec cōiter habet̄: quare vel dimitte vl̄ lege: videt̄ oino additio vl̄ extra.

¶ Deinde ibi. Cōtra. e. arguit̄: vbi aliq̄ libri h̄nt. q. sed e. lr̄a recte ponit̄: aduerte ꝙ cōsuetudo huius erat quotare p̄pōnes ⁊ mēbra distinctionū ⁊ rñsiones per ordinē maxime ad idem argumentū multiplices ⁊ alia loca sepe p̄ lr̄as alphabeti more antiquoꝝ: vnde sepe hic quotādo Aꝝ. ponit post. c. a. vel b. c. ⁊c̄. ad denotandū ꝙ est in p̄n⁹: vel p̄pe vel in me⁹: vel in fine: vel circiter: in originali ḡ p̄prio vt credo scripserat huiusmodi lr̄as: sed alij omiserūt eas: vel saltē ip̄licite subitelligebāt eas: ⁊ exp̄mit ꝯñr ip̄as i applicādo vel soluēdo vel instando sic ḡ itellige hūc locū recurrēdo ad dicta i p̄cedētib⁹: vbi pl̄a sub q̄busdā diuisiōib⁹ ⁊ notatiōib⁹ ⁊ p̄pōib⁹ tetigit: ibi s̄.

Notandum q̃ aliud est ponere ꝛc̃. vel potius ad illas plures respõsiones ad argumentũ de alteratione datas debet hic locus referri: ꝛ ad obiectiones ibidem cõsequẽter: ꝛ similiter dic de f. infra cum dicit: relinquit̃ ergo f. hec reddunt valde intricatam lr̃am plerũq; hic ꝛ in theorematib⁹ q̃ credo scriptoris incuria ꝛ longitudine tp̃is ꝛ breuitate dicẽdi huius accidisse: lector ergo hic necessario habet supputare has ꝓpositiones ꝛ loca diligenter.

¶ Silr̃ infra ibi: Est ergo ꝯtra ꝓbationez vel ꝓpositionẽ e. 13. vel vt alij habẽt l2. hic 13. si sic: valet querat̃ bene supputãdo: vel si est l2. dic vt p̃us in theorematib⁹: ꝛ in tabulis physicorũ: ꝛ cõclusionib⁹ multotiẽs inquiri debent ea que dicit sic obscure se remittendo ꝛ supputando.

¶ Locus iste est obscurus valde vsq; ibi: sed primũ argumentũ: ideo exponat̃ caste exponit miro ingenio philosophũ: ꝛ currit ad astra cũ physice sophisticãtib⁹: quere suuiset: ꝛ alios vt nosti: ab illo vero loco vsq; ibi. Nota q̃ via tenens successionẽ alterationis ꝛc̃. introducit pulchraz disputationem de successione alterationis: ꝛ an pars alterata alteret aliaz: an certe oẽs ab extrinseco simul vel successiue: ꝛ vtranq; partem moderãdo dicta sustinet: ꝛ ibi notanter de duplici contactu ꝛ p̃sentialitate: ꝛ qualiter dantur actu infinita: ꝛ qualiter non: ꝛ plura alia singularia dicta: vide in 2. vbi supra: ꝛ dist. 9. ꝛ. 14. eiusdez: ꝛ in. 4. distin. 44. ꝛ alibi sepe ad hec: in fine vero epilogat resolute dicta hactenus.

¶ Consequenter ibi. Nota q̃ via tenens ꝛc̃. comparat duas vias de successione alterationis inter se: ꝛ instat ostendendo in substantia fore motum: ꝛ soluit valde notanter: ꝛ replicat pluries: ꝛ soluit: vbi aduerte ad quandã instantiã: quã non soluit aperte: ibi. Contra igitur motus sine mutatione ꝛc̃. ꝛ dic bene inuestigando ex dictis ꝛ sequẽtibus: ꝛ alibi vt scis.

¶ Obiectio vltima. 5. vltimaruz ibi debet precedere penultimã: ꝛ ad illaz que. 5. est dic consequenter vt nosti.

¶ Sequitur illa pars: Ex predictis nota ꝛc̃. vbi sex cõclusiones notabiles: de prioritate: posterioritate ꝛ simultate atq; partibilitate seu successione transmutationũ proponit: vbi a. b. d. accidit in littera exponit aliter q̃z precedentibus: ꝛ consequẽter instat ꝛ replicat ꝛ euadit valde notanter: vbi omnia verba ponderabis: ꝛ maxime in fine de causa successionis in motu: quere in. 2. vbi supra.

¶ Sequit̃ illa pars. Circa duas istas questiones ꝛc̃. vbi accidit ad propositũ magis ꝛ pertractat ordinate ꝛ resolute quid tenẽdum in his duabus questionib⁹ ꝓpositis

¶ Totum qd̃ precessit ab illo loco: notandum pro primo argumento ꝛc̃. fuit incidentaliter pertractatũ: ꝛ tanq̃z preambulũ quoddã: ꝛ quodãmodo alienũ a quesitis sed quãte vtilitatis ꝛ subtilitatis dicant paduani: principaliter ergo duo facit: primo recitat quatuor opiniones: ꝛ breuibus arguit pro ꝛ contra: secũdo declarat veritatem quesiti s̃m ꝓpriam opinionẽ in quatuor articulis p̃ncipalibus: quorũ duo p̃mi in qnq; tertius in tria: quartus in septẽ membra subdiuidũtur: in quibus paucis multa comprehendit: ꝛ singularis valde doctrina continetur maxime in primo p̃ncipali: in secũdo tertio ꝛ quarto p̃ncipalibus est valde breuibus: ꝛ per consequens obscurus: vbi sepius se remittit ad Henri. ꝛ alios: ꝛ ad dicta sua hic ꝛ alibi: ꝛ quotationes atq; litteraꝝ alphabeti assignationes reddunt litterã valde intricatam. Aduerte ergo q̃ Hen. dicta vbi supra ipsum quotaui: ꝛ in sũma diuidit per a. b. c. ꝛc̃. et dicta sua in hac solutione diuidit ꝑ quosdam numeros: ꝛ cõclusiones ppysicorum presupponit atq; theoremata: vnde nisi videatur originale suuz ꝓpriũ cum magna difficultate hec littera ad plenum disponetur in dies quoq; deo duce omnia in lucẽ clarius adducẽtur ꝛ disponẽtur: nam p̃ncipiũ qd̃ plusq̃z rei medietas censetur iam habetur: substantia tamen littere ꝛ sententie p̃ncipales clare habentur: de quotationibus ꝛ remissionibus minor cura est: posuit enim litteras ꝛ numeros ad particulas cõclusiones obiectiones ꝛ solutiones in hoc toto processu quos posteri omiserunt: breues ergo instantie non solute: solutiones etiaz quas alibi dicit querere notentur diligenter a sagaci lectore: ꝛ conti-

nuentur eleganter: primo in primo principali membro tertio ibi. Contra tantum concluditur improprietas ꝛc. secundo infra. ibi: in secūdo ꝑncipali mēbro. 1. Quere solutionē: illa etiam littera parum post ibi. Rationale videtur ꝛc. vsq; illuc. Item tenet alia pars ꝛc. assignatur extra tertio infra ibi. Contra. o. 26. vel sic 4. ꝛ 6. sub de quantitate 4. ibi. Responsio 3°. 3. 5°. de genere diuiso ꝛ 6. ibi. Contra. 7. physicorum de comparatione ꝑm speciem. 7. ibi. Contra primo ce. ꝛ mun. vide. t. c. 36. ꝛ circiter 8° in. 3. principali ibi. de 3°. tertius primi ꝛc. que sequūtur pro ꝛ contra: ꝛ specialiter ibi. Contra. 13. 2. sub ꝛ supra ꝛc. 9° in. 4 principali ibi. Contra decimo metaphysice ꝛc. 10° ibi Ad. 6. non ꝛc. quere: hic omnia bene ponderentur: ꝛ vbi prius notaui querātur querenda: ꝛ soluantur soluēda ingeniose: ea nāq; que alibi ꝓlixe apd̄ auctores: ꝛ in dictis suis proprijs inueniūtur hic mirabili breuitate fragmentis quibusdam adducit: quare lector lento passu hic procedat: aliter offendet.

¶ Deinde in illa parte: possent ergo formari tres questiones ꝛc. specialiter prosequitur de formis substantialibus in trib⁹ q. ꝛ ad partes hen. ꝛ Auerroys. Auic. atq; Aꝝ. fundamentis ꝛ aliorum incedit: finaliter autem tenet in formis substantialib⁹ non esse magis ꝛ minus de mente Aꝝ. lꝫ aliam viam probabililer defendere videatur: ꝛ sequaces eius vt plurimum ipsam imitantur: vbi ponderabis articulum parisiensem de anima intellectiua quez quotat. 21. sed cuius c. adde: vel absolute loquitur omnes enumerādo: ꝛ auctoritates: atq; media pro opinione Auerroys sunt apparentia: omnia tñ īfra soluit ibi. Ad argumenta ꝛc.

¶ In aliquib⁹ originalibus habetur quedam littera ante illa verba: secūda probatio est Auerroys ꝛc. que sic incipit. Q; motus sit idem ꝛc. quā adde si placuerit: totū processum consequēter ibidem ad vnguē examinabis.

¶ Infra ibi. Contra videtur vnum mediū ex auctoritate ꝛc. sustinendo aliam viam: considera solutionez illius medij: ꝛ sequētis: bidem: vide in. q. trium principiorum notanter ad propositū: ꝛ super predicamenta: ꝛ alibi apud modernos.

¶ Inferius soluendo argumenta alteri⁹ vie. s. Auer. ibi: Sed q̄ causa. quare necessario requirit aliquē gradum ꝛc. pondera solutionem illius dubij: que in. 4. di. 12 q. 3. ꝛ 4. vt nosti: ꝛ alibi sepe ad hec.

¶ Consequēter ibi: de hoc est instantia ꝑ se ꝛc. ꝛ sequitur: quere: vide in physicis: ꝛ apud calculatorē ꝛ in. 4. di. 12. ꝛ. 43. q. 5. ponderabis optime illas solutiōes: ꝛ maxime vbi singularissime exponit Aꝝ. 2. de anima: ꝛ adde hic multa alia si placuerit. Nam difficiliora tetigit: tu vero resolues ꝛ terminos notificabis vt scis. Controuersie si que apparebunt in dictis doc. alibi ꝛ hic faciliter soluentur solertia ingeniosi lectoris.

Sequitur 4. ꝛ vltima. q. de vnitate per se compositi ex mā ꝛ forma. t. c. 15. i ꝑn° declarat veritatem quesiti: inuestigando causaz vnitatis compositi: ꝛ instat ꝛ addit: vbi facit mentionez de expositione textus: quere Tho. contra gentiles. c. 38. ꝛ sequētibus: infra ibi. Item non videtur necessitas ꝛc. vsq; ibi: Preterea relatio. ponit vacat vel extra ab aliquibus. Illa etiam ratio sequēs ibi: Preterea relatio nō destruit ꝛc. vsq; illuc: Preterea vel 2° sic iuxta obiectionē in prima ratione ꝛc. tota tamen littera videtur satis bona.

¶ Inuestigat notabiliter d̄. 3. entitate hic ꝛ in relatione eius ad partes ꝛ partiuz inter se: quere opiniones antiquoꝝ: ꝛ modernorum: vide cōmentatorē. 1. physicoꝝ cōmento. 17. ꝛ applica alia loca eius plerūq; contra se: ꝛ maxime. 7. metaphysice. cōmento vltimo. ꝛ 3° de anima. cōmento qnto circa medium: ꝛ. 1. physicoꝝ. cōmento. 69. ꝛ tertio ce. ꝛ mū. cōmento. 7. ꝛ alibi sepe: vide Uua. q. 11. 3. sententiarū qui sustinet viam cōmenta. vide. G. o. in. 3. di. 2. q. 1. egregie ꝛ alios sequaces hui⁹: ꝛ pondera multiplicem gradum vnitatis: ex. 2. disti. ꝑ. parte secūda ꝛ compositionē multiplicez: quere. G. o. di. 1. 3. q. 8. ꝛ totū multiplex: ꝛ in quo ponēda 3ª entitas: in quo nō vide Boetiū li. diuisiouū: ꝛ hūc etiā in 2. di. 16. ꝛ alibi pluries inquire.

¶Soluẽdo obiectiones infra ibi. de quo habetur alibi: vide supra ca. de rel'one. q. 1. o^m tñ videt. 1. di. 2. q. 2. ⁊. 30. di. p̄. atq; 35 ⁊. 43. eiusdẽ: sed tu ꝯcordabis dicta vt s̄ in illa. q. de rel'one tetigi: ⁊ adde hic multa ꝓ ⁊ ꝯtra: põdera illud dama. ꝙ semel assum psit: arguẽdo ad hominẽ ex sua ꝓpria expositione de partibus p̄ncipalibus: di. 16 3. per locũ a minori: tãge etiã de distictiõe talis totius a ptib⁹ an ꝓprie real'an formalis: an mutua ⁊c̄. vt nosti. Quere vbiq; seraphicũ Bona. ⁊ defende ⁊ non errabis. Francisci quoq; acumẽ clarissimũ: ⁊ ochã lz aduersantis atq; aureoli: decorãt em̄ ⁊ declarãt sententias scotistas. Hugo semp fidel': q: vicin⁹ de castro no. manuteneat.

c **Irca primam** ⁊. 2. q. 9. li. de opõne actus ⁊ potentie. t. c. 1. aduerte ꝙ in hoc nono dilatat se miꝝ in modũ de potẽtia quãtũ ad eius entitatẽ ꝯditiones extrema oppositionẽ ⁊ diuisionẽ multiplicẽ: ⁊ simil'r per oppositũ habetur noticia actus: premittit ergo diuisionẽ potentie in cõmuni valde notabilem fundamentalẽ: ⁊ vbiq; necessariã quã tangit aliqualiter lz nõ ita complete. 2. di. p̄. parte. 2. ⁊. 7. di. eiusd̄ ⁊. 7. ⁊. 12. di. 2. ⁊. 27. q. super li. elenchorum.

¶Deinde rñdet resolute ad. q. ⁊ vltimo mouet dubia de potentia metaphysica: et soluit valde subtiliter: nullibi altius q̄ꝫ h̄ habent': valde em̄ resolute scribit in hoc 9. ⁊ clare te doctrinaliter: deo plerũq; ad dicta hic se remittit: ⁊ in hac me^ca ⁊ alibi.

¶Infra cum dicit ibi. Sed de fundamento eius qualẽ entitatẽ ⁊c̄. vide ad illã difficultatẽ. 1. di. 2. q. 1. ⁊. 2. ⁊ di. 36. p̄. ⁊. 43. quere Frã. may. di. 42. ⁊. 46. di. p̄. ꝯfla. ⁊ Pe. de a. in. 2. di. 3. q. 1. ⁊ alios antiquos ⁊ modernos vt nosti.

¶Aduerte ꝯñr ad illos duos modos dicendi de rel'one potẽtie: an. s. sit realis vel rõnis: quoꝝ qlibꝫ est ꝓbabilis ⁊ subtilis: q̄re in quolibeto. q. 13. optime ad ꝓpositũ ⁊ supra. c. de aliquid.

¶Consequẽter adducit diuisiones speciales potẽtie me^ce seu obiectiue: ⁊ potentie formal'phyce seu subiectiue: ⁊ adducit. 6. notanda seu ꝯsideratiões de eis vbi mira solertia laborat: in re em̄ subti^ma ⁊ minie entitat' cognoscit' subtilis: ⁊ faci^me diffi^ma ꝑtractat. Nemo profecto nec antiquus nec modernus repitur in talibus taliter se dilatasse: spũs ꝓculdubio sapie calamo affuit. Tota lr̄a est bñ ordinata ⁊ correcta: quare legatur audacter.

¶In fine totius sol'onis ibi. Non tñ istud sextũ accidit ⁊c̄. adde caute: ⁊ ꝯsidera instãtias ad hominẽ. ⁊ dic ꝯñr: aduerte etiam ad remissiones in li. physicoꝝ: aut ad sua: aut certe ad aliena intẽdit: quere tabulas de quibus supra.

Sequuntur 3. ⁊. 4. q. de diuisionibus ⁊ descriptionibus potẽtie: ꝓ p̄ncipio accepte. t. c. 2 que notabiles ⁊ doctrinales atq; subtilissime sunt. Ad q̄s soluendas p̄mittit. 4. arti. Ex qbus breuiter elicit qd tenendũ sit ad vtrãq;. q. vbi aduerte qual'r in primo arti. oñdit. 4. cãs ꝑtinere ad ꝯsideratione metaphysici: vt alibi sepe hꝫ: vide in theorematibus ⁊. 8. di. p̄. in reportatis: ⁊ super. 5. metaphyce: ⁊ p̄mo in expositione: ⁊ qd̄ ibi tangit de efficiẽte: vide. 1. di. 2. q. 2. ⁊. 3. ⁊. 30 di. p̄. ⁊ alibi sepe: quere abstractiões Frã. mayr. vt nosti plerũq; ad ꝓpositum.

¶Cõsequẽter in. 2. arti. parte. 1. aduerte diligenter ad illuꝫ discursum de diuersitate concretoꝝ ab eodẽ abstracto sumptoꝝ: q̄re sup li. elenchoꝝ. q. 16. ⁊ sup Porphy. q. vltima: ⁊ in p̄mo di. 5. q. 1. ⁊ in. 4. di. 11. q. 1. ⁊ di. 12. q. 1. ⁊ supra. 4. huius: ⁊ alibi: vt in theorematibus ad ꝓpositũ: sed instantias exclude de identitate cõcreti ⁊ abstracti in doctrina huius: quõ ergo vnũ multiplex ⁊ aliud simplex supra tetigi: est em̄ multiplici cõnotationis nõ significationis.

¶Duos modos dicendi ibi de forma ⁊ fine: an recte conueniat eis nomen potentie pro principio bene ponderabis: quia subtiles ⁊ quotationẽ de p̄mo principio: ex qua inferre potes illũ tractatũ: ⁊ ꝑ ꝯñs theoremata p̄cessisse has. q. metaphysice: lz aliqñ ibi se remittat ad has: sed hoc ibidem pertractabo.

¶Cũ parũ post dicit: q̄ essentiali⁹ vel p̄us nõ est mõ qõ ad h̄. vide notãter s̄. q. finali 8. li. ⁊ in. 2. di. 1. q. 4. ad finẽ: ⁊ ifra h̄. arti. 4

aliq̃lr ꝛ.q.sequẽte ad plenũ: ꝛ alibi: ꝛ totũ ꝙ seqr̃: valde doctrinalr ex fundamentis Aꝝ. ꝛ sinderesi scotica mẽti iprime: ꝛ de eq uocatiõe poᶜ actiue ꝛ passiue: ꝛ rõnibꝰ earũ: ꝛ q̃lr diffõnes in meᶜᵃ assignate nõ sẽp sunt meᶜᶜ: nec i physica physice: ꝛ silr ꝺ logica ꝛ alijs facultatibꝰ põt dici: vñ poteris elicere multa: ꝛ maxie de ꝯsideratiõe meᶜⁱ in vl̃i vz: vel i ꝑticulari: ꝑ hec.n. dicta multa euadũtur ꝛ declarant difficilia. ¶ Infra ꝑ solõne.2.ꝑncipal: ꝑme.q.nota ea q̃ dici ꝯformiter in.2.di.2.q.10.de varia ꝯsideratione Aꝝ. in diuersis locis de actiõe: ꝛ sic de alijs. Ceteras solõnes sequentes succo plenas põderabis: ꝛ spãlr ad ꝑmũ ꝛ.3.2.q recurrẽdo ad loca ꝯformia alibi: vt nosti: vide.13.ꝛ.15.q. q̃libeti: ꝛ.3.di.ꝑ.q. finali ꝑ dictis ad illud.3.2.q.13.etiã di.4.q.1.ꝛ.27 di.ꝑ.in reportatis ad idem videatur.

Sequitur q.5.de ẽtitate poᶜ actiue ꝛ passiue in illo ꝑori in q̃ ꝑcedit ꝑncipiatũ: ꝛ nõ assignauimꝰ ibi textũ sup q̃ fundaret̃ ista.q.nec octo sequẽtes: qꝛ doc. icidentalr h̃ disputat copiose de poᵃ vltra ea q̃ tãgit phs de ipa: lꝫ oia possent in aliqbus locis textus: aut hic aut alibi oriri: qd̃ ꝯsideret lector. ¶ In ꝑnᵒ solutiõis recitat op̃. Hen. quol.3.q.14.ꝛ.q.3 ꝛ i sũma arti.57.q.7.quã ipugnat notãter. in ꝑmo etiã di.3.ꝛ.7.ꝛ in.2.di.16.ꝛ alibi tãgit eãdẽ op̃. ꝛ ipugnat: deiñ põit aliã q̃ꝫ sequit̃ r̃solute ꝛ subtilr ꝛ soluit motia alteriꝰ vie notãt valde. vbi in solõne motiui de potentijs aĩe: ꝛ obiectis eaꝝ dilatat se suo mõ: sicut alibi etiã tãgit: vide in.2.vbi s̃.ꝛ di.3.ꝛ.9.eiusdẽ: ꝛ in ꝑmo di.3.q.3.ꝛ in q̃libeto.q.9.ꝛ.13.ꝛ in.4.di.44.ꝛ.45.ꝛ.49.ꝛ supra.1.ꝛ.7. huius: ꝛ spãlr in.6.q.3.ꝛ alibi sepe ea q̃ sunt ad hoc. ¶ Concordat hic: cõfirmat sicut ꝛ vbiqꝫ omnia dicta fundamentis Aꝝ. ¶ Textus est correctus in his tribus.q.absqꝫ supfluitate ꝛ diminutione

Sequitur q.6.in qua ꝛ.5.sequẽtibus facit sermonem de fundamentis ꝛ terminis potentie actiue ꝛ passiue: que omnes sex in aliquibus antiquis originalibus mouent̃ simul: et soluũtur sub vna questione totali: sed ordo earum seorsum satis placet: vt hic ordinantur: que quante vtilitatis ꝛ singularis doctrine sint: res ipsa declarat.

¶ Adducit opinionẽ antiquã satis singularem: que videtur quodã modo auꝰ: ꝛ anselr. quã quidam medicorũ imitantur. Et breuibus eam impugnat. Et ponit propriam notanter.

¶ Mouet consequẽter quasdã difficultates quas non soluit hic expresse: quere in theorematibus: ꝛ in ꝑmo reportationũ: di.7.q.2.ꝛ in.2. di.3.q.7.ꝛ in.4.di.1.q.1.ꝛ supra ad finem ꝑ.li.in dubio litterali: ꝛ alibi plerũqꝫ vt nosti ad propositũ ꝛ.q.sequẽte aliqualiter: duo etiam vltima ꝑncipalia solue consequẽter plura bene ponderando: vide etiam in.4.dist.12.q.3.ꝛ sequẽtibus aliqua ad hec.

Sequitur questio septima in cuius ꝑncipio ponit motiua Egidij.quolibeto.4.q.8.quere Tho. in.4.di.12.ꝛ alibi sepe vt nosti. Deide ponit ꝓpriã opinionẽ quã probat ratione qꝛ ꝛ ꝓpter quid: ꝛ auctoritate.

¶ Infra cum adducit euaᶜᵐ ad.1.rationẽ ibi. Rñdetur ꝙ accidens ꝛc̃. est responsio Thome vbi supra.

¶ Deinde soluendo instantias infra ibi. Ad aliud pꝫ alibi ꝛc̃. quere in theorematibus notanter: habetur etiam in.4.di.12.q 2.de ordine ꝑdicamẽntoꝝ quã ibi tangit ꝛ qualiter relatio imediate possit fundari in subã: vide s̃ li.5.ꝛ alibi sepe: vbi ibi notaui. ¶ Qꝛ tãgit ꝯñr de subõ respectu passionis: dic vt s̃ notaui: alia plura adde hic.

¶ Snia doc. in his oibꝰ.q.ẽ assertiua ꝛ clara: iõ omisi explicare eã: lr̃a ẽt satis correcta ꝛ ordiata ꝑ totũ: singl̃a tñ v̄ba põderabis vbiqꝫ. Q. etiã i.1.rõne ꝓ.q.ꝑncipali hꝫ de cã equoca ꝛ nobilitate eiꝰ respectu effectꝰ limitabis: vt nosti alias sepe doctria eiꝰ de cã vꝫ equoca totali vel ꝑncibali ꝑtiali: sꝫ videt̃ velle ꝙ fit vᵐ vl̃r de quacũqꝫ equoca: sicut habet in.2.di.3.q.10. iõ declara ꝯñr aut ad hoĩeꝫ: aut assertiue: vide.14.q.q̃liᵗᵃ

Sequitur q.8.in cuius ꝑnᵒ posset signari ille textꝰ q quotatur post oppotsium: sed hec omisi vt supra notaui.

¶ In ꝑncipio solutionis tangit vnũ modum dicẽdi breuiter: quẽ impugnat paucis quere copiose in ꝑmo di.17.ad hec.

¶ Deinde ponit suum ꝓpriũ modũ dicendi expedite ⁊ notanter quẽ confirmabis ⁊ declarabis atq; defendes ex dictis in primo vbi supra: ⁊ in quolibeto.q.18.⁊ in.3. dist.13.⁊ in materia de habitibus: ⁊ alibi sepe quere in ethicis ⁊ alibi plura ad hec addendo ⁊ subtrahendo vt scis 3ª etiã di. ꝑ.⁊.49.4.⁊.14.q.quolibeti ad hec inuenies. Quere Henri. quolibeto.4.q.10.⁊ God.⁊ Thomã in primo vbi supra: ⁊ priª 2.q.49.arti.3.copiose.

Sequitur questio.9.que clara ⁊ satis facilis est: lꝫ ad magnã difficultatẽ deduci possit theologice loquendo: an vꝫ ad intra in diuinis sit potentia actiua actus transeũtis: de quo quere in primo di.2.⁊ infra sepe.⁊ di. 27. specialiter ⁊ ĩ quolibeto.q.2. Quere alios theologos vt nosti: ⁊ maxime magistrum abstractionũ: ⁊ Uua.⁊ Hen.⁊ Thomã ⁊c̃. quere etiam in tractatu de ꝑmo ꝑncipio: ⁊ in theorematibus ad hec: platonem etiam ⁊ Aristo.⁊ Auicẽ.

¶ Aduerte cuꝫ dicit infra in solutione: de quo quere infra in.q.de eternitate mundi ⁊c̃. ꝙ si intelligit per infra.2. sententiarũ: vbi illa.q.disputatur di.1.recte confirmat illud qđ dixi a ꝑncipio huius opusculi in ꝑmo generali presupposito: si vero intendit.q.12.huius: vbi illa.q.posset habere locum: sicut super.8. physicorũ considera: sed primũ credo verius: multa tñ doctores presupponũt se interdum dicturos a quibus impediti cessant. Forte etiam intẽdit.q.super phy. quas aiunt ipm scripsisse: quere in.2.di.1.⁊ in ꝑmo di.35.⁊ sequẽtibus: ⁊ maxime di.39.⁊.43.⁊ in quolibeto q.14.plura ad ea que paucis hic tangit: in 5.etiam di.ꝑ.⁊.26.⁊.4.q. quolibeti ingre idẽ: alios antiq̃s ⁊ modernos inducẽdo.

¶ Ad difficultatẽ quã nõ soluit ad finẽ.q. posset dari ꝑmũ membrũ disiunctiue: ibidem vel addi vt nosti: quere tñ ad plenũ in quolibeto.q.finali: ⁊.8.di.ꝑ.⁊.39.⁊.16. di.3.⁊.7.q.quolibeti ⁊ super.2.phy. ⁊ alibi plerũq; ad hec.

Sequitur questio.10.in qua sententia doc.est clara et determiata: vide in ꝑmo: di.8.q.1.⁊ sequẽtibus: pro ꝑncipio solutionis ibi de simplicitate dei. Et considera ad hominẽ instantiam ibi cum dicit: potentia aũt passiua realiter sumpta: ⁊ actus eius ⁊c̃.ex.2.di.2.q. 10.⁊.25.di. eiusdem.⁊.3.dis.ꝑ.q.7.⁊ alibi sepe ⁊ dic ꝯsequẽter: ⁊ pondera cum dicit animo eodem.

¶ Ibi etiam tangit oꝑ. Henri.quolibeto. 8.q.9.⁊ in sũma: articulo.50.q.3. de quasi potentia in diuinis: quã ⁊ eius impugnationem vide in primo: dist.5.q.2.⁊ alibi sepe incidentaliter: supra etiam in.7.q.10.⁊ in.8.q.1.⁊ finali: vide ad ꝓpositũ: ⁊ pondera quid possit assignari tale vltimum accidens de quo loquitur: ⁊ quere in simili super Porphyrio questiõe sexta de vltimo in secundis intentionibus.

¶ Infra ibi: dicunt enim aliqui omnia accidentia ⁊c̃.tangit opinionẽ God.pictauiensis in quarta parte sũme in materia de euchaª q̃re ochan in tractatu de euchaª: ⁊ alibi: ⁊ Egidium in theorematibus: vide in quarto distinctione.12.questiõe.2. optime pro ⁊ contra ad hec.

¶ Qđ vltimo dicit ibi: de relatione ⁊ eius passione: considera an famose loquatur cum dicit passionez recipi in subiecto ⁊ respectu eius subiectum esse in potentia passiua: atq; per ipsam perfici an assertiue: et hoc tenendo identitatem realem eorum. questioni etiam sequente idem tangit: vide.8.distiu.ꝑ.q.2.⁊.1.dist.2.q.5.⁊.3.distin. eiusdẽ.q.6.⁊.16.di. ad hec vide etiã.35.di. primi reportationum in simili saltem: et adde plura: ⁊ antiquos si libet voca.

¶ Ad ea que ad secundũ principale dicit de priuatione: applica dicta sua in primo: distin.28.⁊ super Porphyrio questiõe finali de differentia.⁊ in postpredicamentis: ⁊ ĩ.4.di.11.q.4. aliq̃liter: ⁊ alibi sepe.

Sequitur questio vndecima cuius sententia clara est ex dictis: recollecta ad q̃ se remittit: vbi aduerte ad ea que tangit in solutione.2.ꝑncipalis de mutatione: quere in ꝑmo di.5.q.2.in solutione ꝑncipali: ⁊ in.2.di.1.q.4.ad finẽ: et di.17.⁊ in.3.di.2.q.3.⁊.di.7.q.2.⁊ in.4.di. 1.q.1.⁊.di.10.q.1.⁊.di.11.q.1.⁊. di.43.q.2. ⁊.5.pro et contra: sed defende qđ hic dicit quia sic intendit.

¶Deinde ibi: Ex dictis ꝑz diuisio potentie actiue ꝛc̄. Recolligit dicta hactenꝰ suo modo de potentiarū multiplici diuisione: vbi aduerte ꝓmo ad verba sua de subiecto ꝛ ppria passione: et moderabere vt nosti. scꝫo infra ibi. dictum est in cōclusionibus de causis ꝛc̄. cōsidera vbi sunt ille cōclusiones: sed videnf omnino esse in theozoma tibꝰ. vbi hoc egregie habet licet. i. q. ꝓme di. 4. tangat idē. ꝛ. q. 5. atqꝫ. 6. di. eiusdē articulo. 3. q. 1. supra etiā li. 2. q. 4. sed quere tabulas in phyca: si volueris: hinc ergo ꝑt colligi veritas illius qꝫ supra sub dubio tetigi li. 5. q. 11. qꝫ vꝫ ꝓpus theozemata scripsit q̄z metaphysicā: qꝫ verisimile videf ex multis: licet alia ps habet apparentiā de quo ibi forte aliqua tangam.

Sequitur q. 12. que in aliquibus originalibꝰ mouetur simul cum. 13. de diuisiōe alia potentie speciali qua vtuntur: maxime theologi: ꝛ posset fundari super illa littera que allegatur ad oppositū: omisimus tū litterā assignare hic vt supra dixi.

¶Sentētia doc. satis clara est: ꝛ quāte vtilitatis ꝛ subtilitatis narrēt hi qui sentiunt ꝑ cuiꝰ maiozi cōfirmatiōe: vide eū in ꝓmo q. 1. plo. ꝛ in. 2. di. 18. ꝛ i. 3. di. 1. q. 1. ꝛ in. 4. di. 10. q. 8. ꝛ. di. 43. q. 4. ꝛ in qlibeto. q. 19. Fran. etaꝫ de Mayr. q. 3. plo. inchoantis. Ab oriente parte tres ꝛc̄. ꝛ alios q̄z plures inquire ad hec: nullibi fere clariꝰ ꝛ elegantius q̄z hic: extimo enim qꝫ in hoc. 9. totū conatum fecerit hic homo valde super oia.

Sequitur q. 13. i qua alia diuisio potentie notabiliter ꝓtractaf. vbi sīa doctoris clara et solēnis est: tangit modū dicendi aliquoꝝ quē breuiter excludit: q̄re antiquos hic et alibi vt scis: addu i fine per modū epilogi in tota hac materia sūmarie diuisiones potentie. Tota littera hactenus satis gloziose cozrecta ꝛ sincera videtur.

¶Qō hic ꝛ. q. ꝓeunte tangit de materialitate angelozū notabis plura addendo: ex 2. et lib. de anima: ꝛ alijs pluribꝰ sententijs aliozum antiquozum ꝛ modernozum.

¶Similiter qō ibi tangit de originaꝰ in diuinis de tota suba originantis pertractabis: vt habet in ꝓmo di. 5. q. 2. ꝛ alibi adde aliqua subtilia hic ex Gaetano et Paulo Veneto ex clipeo thōistaꝝ ꝛ ca. si iocari 13.

Sequitur q. 14. de motu alicuiꝰ respectu sui ipsius: vt mouentis ꝛ moti. ꝛ. c. 2. ꝛ. est ꝓma quā formant An. an. in hoc. 9. Aut qꝫ nō vidit alias ꝓcedentes: aut qꝫ sententias ꝓncipales aliquaꝝ earꝫ in notādis iuxta literā inseruit aut qꝫ alibi inserēdas ipas reseruauit quo modocunqꝫ sit: hic. q. est multuꝫ ventilata apud antiquos ꝛ modernos: ꝛ maxime in via huius est notabilis ꝛ copiose hic eam tractauit. Jn ꝓmo etiam sententiaꝝ di. 3. q. 7. ꝛ in reportatis. q. 1. plo. ꝛ in. 2. di. 2. q. 10. ꝛ di. 25. q. vnica ipsam disputauit: specialiꝰ tamen q̄z hic.

¶Plato superius inchoando videtur tenuisse partē affirmatiuā in hac q. particulariter saltem de anima rationali ꝛ elemētis: vnde phs ꝛ Cōmē. eius: ꝛ alij sequaces impugnant dicta ipsius pluribus in locis quere. 7. phyficozum. cōmēto. 2. ꝛ. 8. phyficozū cōmēto. 40. ꝛ. 3. ce. ꝛ mū. cōmēto. 28. ꝛ. 4. ce. cōmēto. 22. ꝛ. 1. de anima cōmento 22. Aliēpace etiā partem affirmatiuā: quātum ad motuꝫ elementoꝝ asserunt: videat Auerroys. 4. phyficoꝝ. cōmēt. 71. ꝛ. 4. ce. vbi ꝓtius.

¶Doct. aūt in principio solutionis ponit opinionē tenentē negatiuam partē in. q. ꝓma in generali: ꝛ consequenter descendendo in ꝓticulari. vbi. 7. vel. 8. dicta seu cōclusiōes possent formari: ꝛ tres rationes principales ꝓ ꝓncipali conclusione notat: vide Tho. 7. ꝛ. 8. phyficoꝝ: ꝛ primo cōtra gentiles: ꝛ in. q. de potentia. q. 10. ꝛ. 5. ꝛ. 3. ꝛ in. 3. parte. q. 32. videat etiam in. 2. dist. 24. ꝛ in q. de veritate. q. 10. ꝛ 2ª 2æ q. 45. ꝛ. 82. ꝛ i. pª 2. q. 9. ꝛ. li. 3. cōtra gentiles. c. 88. in quibus locis videf repugnantia in dictis eiꝰ: vt ꝑz intuenti recte. Queraf etiā Bod. quolibeto. 6. q. 7. ꝛ quolibeto. 8. q. 12. ꝛ quolibeto. 9. q. 19. vel. 13. ꝛ q̄l. 13. q. 3. Et Hen. quoli. 10. q. 9. ꝛ quoli. 13. q. 11. ꝛ quolibeto. 14. q. 2. ꝛ. 5. Et Egidij Heremita sup li. physicorum. 7. ꝛ. 8. ꝛ alibi: querantur etiam sequaces hozum: ꝛ Albertus magnus: ꝛ Joannes Jandonus: qui tamen affirmatiuā vī fouere saltez partialiter: ochan ꝛ ceteri nominales inducantur.

¶Cõsequẽter impugnat illam opi̇nionem et ponit dicta opposita in generali et spāli pceden do et declarat egregie: vbi idē: et qñ nõ põt agere in se vel mouere se: et respectu cuius termini et vbi et qñ et respectu cui⁹ sic: et instantias tollit suo modo: et tu impugnabis euasiones thomistaꝝ et alioꝝ hic garrulá tium ppriam vocem ignorantium vt scis.

¶Infra ibi cum dicit: de his alibi qre sup li. phyſicorũ. et in. 2. di. 1. q. 4. et in. 4. di. 11. q. 1. egregie: et in quolibeto. q. 12. aliqualr et alibi sepe: supra etiã i ℔ li. 2. 5. huⁱ⁹ tetigit ex illis respõsiõibus instãtiaꝝ bene itellectis inferri pñt plura que relinq̃nt lectori.

¶Ante illã respõsionẽ ibi. Ad 3ᵐ respectũ ad agens hȝ forma alium ꝛc. ponit quedã ſra q assignat extra: sed q: notabilis et subtilis: et supra omissa hic apponã eaȝ q talis est. Cõtra aut itelligis q ꝑus iquãtũ ꝑus sine itellectu posteriozis itelligit qđ ostẽdit impoſſe cum sit relatuȝ ad ipm: aut q illud qđ est ꝑus sine itellectu illius qđ est posterius itelligit: et tunc in sic separatim itelligi cõsisteret priozitas nature: et tñ illud qđ est posterius si sit absolutum simil⁹ possit itelligi sine itellectu illius qđ est ꝑus: sequit q naturalr posteri⁹ est naturalr ꝑus: sicut ecõuerſo. Nõ ergo in hoc q est hoc posſe itelligi sine illo cõsistit nature priozitas huius ad hoc: sic enim asinus esset priozi natura homie: nec in hoc qđ est hoc esse vel posſe esse sine illo: quia tunc premisse demõſtrationis potiſſime nõ essent priozes natura cõclusione: cum deus etiã nõ possit facere q illis veris existentibus ꝛclusio esset falſa: in quo ergo consistit ista priozitas? Inpdicamẽtis dicit: et. 5. metaphyſice. q illõ est ꝑus natura a quo nõ cõuertit[illegible]di cõsequẽtia: si ista diffinitio sit cõuertibilis cũ diffinito: quõ tũc pmisse demonſtrationis sunt priozes nã ꝛclusiõe: ibi. n. cõuertit existẽdi ꝓsequẽtia ℔ nõ cãn di. si dicat. 5. mod⁹ phi. in pdicamẽtis: q duoꝝ ſm existentiã se pñtiũ qđ est cã alterius est prius natura alio: vt hominẽ esse ad orationẽ ℔ dicentẽ: quõ ergo itellect⁹ ꝑus natura voluntate: respectu enim illius nec est causa partialis nec totalis: nec vt volunt aliqui fine qua non.

¶Nec ſra satis subtilis et notabilis est: pro cui⁹ declaratiõe et euasiõe: vide in. 2. q. 1. et in q̃li. q. 4. et in Frã. specialr in pmo cõſla. di. 13. quere ochan in pmo di. 9. et. 12. ſ nõ imitãdo multiplicẽ acceptiõez ordis in cõi: et ordinis nãe in spāli notabis in diuinis et in creaturis plura hic addendo.

¶Deinde descendẽdo in spēali ibi. de accidẽte q aliqñ subm ꝛc. procedit de motu grauiũ et leuiũ: et ibi facit mẽtiõez de expõne illi⁹ c. ¶Douentiũ ꝛc. 8. phy. t. c. 27. ꝓsidera an fuerit ppria ibi. an alibi an alioꝝ: extimo enim q exposuit: et q. disputauit i phyſicis: ſ in. 2. di. 2. q. 10. ponit exp̃sse illas rñsiones: quere etiã aliqualr i. 4. di. 12. q. 4. et alibi. ¶Excludit cõsequẽter. 4. fugas: ℔ plures possent assignari: vt hȝ in. 2. vbi. ſ. de cã mot⁹ grauiũ. Quere illas vias in expositoꝝ antiqs. 8. phyſicoꝝ. et. 3. celi et alibi. vide modernos pisienses ibidẽ: nec. n. p se a remouẽte phibẽs: nec ab ifluẽtia celesti: nec a pellẽte vt tali: nec a cẽtro trahẽte: nec a se vt actu moto: nec a generãte ni ſi vtualr: relinguntur q̃ q a se effectiue vt qđ et grauitate aut a forma ſubstantiali vt quo quod ostendit suo modo discurrendo.

¶Quod additur ibi de motu pgreſſiuo aliũ. pondera per totuȝ et euasionem et impugnationẽ ſingulareȝ. et expoſitioneȝ in Aꝛ. non vulgareȝ. vbi posset introduci id quod habet i. 4. diſ. 10. q. 7. et. di. 49. q. 14. de potẽtia motiua totali: naȝ quicqd dicet aduersarius de potentia motiua organica ſaltem ō illa totali: loquẽdo nõ valet fuga: recurrendo ad diuerſitatem partium.

¶Aduerte etiam ibidẽȝ ad illam remiſſionem ad li. ȝ. de anima: an intelligit de littera Ariſto. et antiquis expoſitoribus: an certe de ſuis. q. ibidem: quas ſibi attribuunt: et hoc ſcõm videtur probabile: q̃uis non nulli ſcotiſte illas. q. velint non fuiſſe ei⁹. conformes tamen doctrine ipſius ſunt: et omnino eius esse fortius reor.

¶Deinde ibi. Tertio de nutritione ꝛc. aduerte ad ea que habet in. 2. di. 15. et. 19. et in ȝ. di. 16. ẓi. 4. di. 10. q. 6. et d. 44. q. 1. et. 49. q. 13. et ſequentibus: et alibi sepe: quere antiquos et modernos ſuper li. de generatione plura addendo: expoſitionẽ etiam ſingulareꝫ ibi i Aꝛ. 2. ō aia pondera ſignanter. ¶Cõſequẽter cum dicit infra ibi. De ſẽdo

alibi plixior ꝛc̄.quere in.2.di.18.ꝛ in.3.di.4.quere medicos:ꝛ ī phȳsicis ꝛ alibi plura ad hec.

¶Deinde paꝛ post cū dicit.alibi diffusius habeꝫ. Quere in.q.li.de aīa ꝛ.q. collatio, ꝛ in quolibeto.q.15.ꝛ in ꝓmo di.3.q.7.ꝛ.8. ꝛ in.2.di.3.pte 2.q.1.ꝛ di.25.ꝛ.17.di.ꝑ.pondera ibi cum dicit alibi ꝑdicta ꝓpter illud qđ supꝛa in ꝓncipio ꝓesuppositi de his.q. ꝛ scripto in sententias q̄tum ad ꝓioꝛitatē bene discernendo.

¶Infra ibi:sed ḃ de voc a multis ꝛc̄:ꝛ segꝛ: sed alibi explanare: quere in 2° vbi ꝑus. ꝛ ī ꝓmo.ꝛ super.2.phȳ.ꝛ.1.di.ꝑ.ꝛ alibi plerūq; in doctrina hui° ꝛ alioꝝ: vt nosti.17.di.ꝑ.satis copiose tractaꝫ: vide vbiq; Bonauenturā.

¶Demissis.6.dictis seu ꝯclusiōib° addit aliā generalē scotica vbiq; notandā de dign°ꝭ nāis entiū:ꝛ est ſnia phȳ.8.phȳ.t.c. 56.ꝛ.2.de gene.t.c.59. et alibi sepe. vide in di.2.q.11.ꝛ ī ꝓmo.di.17.q.2.ꝛ in.3.di.3.13. ꝛ.14.ꝛ.19.ꝛ in.4.di.10.q.7.ꝛ alias plies.

¶Et segꝛ ibi. Creature cōiter ꝑducūtur ꝛc̄.hoc dicit ꝓpter ſpāles creaturas de potentia absoluta:ꝛ fozte oꝛdinata saluandas ꝛ oia que sequuntur in oBonib° ꝛ replicis ibi ad vnguē ponderabis:ꝛ solones fecūdissimas:nam nullibi melius examinauit ꝛ omnem penitus remoꝛsum abiecit.

¶Rñsiones ad argumēta oꝑ. valde fertiles minuti masticabis: vide in.2. vbi supꝛa plixiozē subtilitatē de duplici ꝓmitate ī.1. solone tacta:sed ad quē locū se remittit in fine illius rñsionis notabis vt supꝛa sepe allegaui multa alia addēdo.

¶A 2m argumētū ꝓmo adducit rñsionez que videtur Hen.ꝛre eum vbi supꝛa.ꝛ impugnat singulariſſime:ꝛ vltimo ponit suā valde doctrinalr:ꝛ vltimo iſtat triplr: vbi adducit rñsionē.2.aliq̄ formal.3.ꝛ posſet littera trāſmutari:satis tamē bene iacet:pō derabis ibi cuꝫ dicit:ſtude.ꝛ an illa verba que sequuntur sint extra vel vltimata resolutio ad mentem doct.

¶Cetera que ibi sequuntur: vsq; ad finem mentu imꝑime: faciunt enim lectoꝛē velit nolit attentū: niſi ſit aſinus ad lyꝛaꝫ. Expoſitiones ſpeciales valde in Aꝝ.ibi ponderabis:de actu etiaꝫ virtuali ꝛ foꝛmali ꝛ potentia coꝛrespondente:vocat enīꝫ in.2.di.3.q.8.actiones tales virtualiter vniuocas vide Tho.1.parte.q.77.arti.6.primi.videtur ponere huius duplicem actum: Iꝫ nō vtatur his terminis: vide ī quolibeti.q.15. ad finē:ꝛ in primio reportationū:di.15.q.1. optime ad ꝓpositū:sed hic singulariſſime.

¶Examinabis diligenter illam solutiōez de relationib° oppoſitis:nam in via huius potest ponderari valde illud argumentū difficilius omnibus alijs: vide.31.di.ꝑ.cōditōes relōis realis ꝛ.6.q.quolibeti. ꝛ.13. eiusdez sed.16.di.ꝓmi nota bonam euasionem.Cōſidera etiam an tales relōes sint reales non obstante q̄ sint.2.modi:posito etiā q̄ sint: attende q̄ refert eas poni esse eiusdem vt subiecti: aut eiusdem vt fundamenti vel termini.Aduerte etiam quo mō intelligit doc.extrema aut nude aut subrelationibus.plura alia subtilia adducātur. Quere Fran.in primo confla.diſti.3.q.8. vide Landulphum et Pe.de a.ꝛ alios sequaces:ꝛ super.7.ꝛ.8.phȳsicoꝝ resolutos scotiſtas:ꝛ caue ne nominalium garrulus incurras.

Sequitur q.15.et vltima hui°.9. de differentia potentiarum rationalium ꝛ irrationalium.t.c.3. que pulchꝛa atq; vtilis plerūq; est:in qua sententia doctoꝛis licet sit subtilis satis tamē determinata declarat primo inter differētie.Deinde querit eius cām:vbi videt tangere modum dicendi aliozum:quē tamen infra sustinet ad mentem Aꝝ: quere antiquos hic:maxime Alex.de alex.quē ꝑsupponit vbiq; in hac metaphȳsica ꝛ Albertū ꝛ Tho.ꝛ alios.obiicit vero ꝓtra illum modum dicendi:seu cause reddtiōem triplr. Deinde ꝓsequitur alio modo intētuꝫ subduplici mēbꝛo.Alibi sepe tangit fundamēta huius solutionis:quere eum.2.diſt.ꝑ.ꝛ 10.ꝛ sequentibus in quolibeto etiaꝫ.q.16. ꝛ sequentibus:ꝛ alibi.

¶Q. tangit ibi cōsequenter de immediatione ꝓpositionis contingentis: vide in ꝓlo.q.3.ꝛ.8.di.ꝑ.ad finem:ꝛ.14.q.quolibeti.vbi plura ad ꝓpositum huius materie.39.etiam di.primi.et alibi sepe idem habet quere ochan vt nosti.

¶Deinde cū dicit: iuxta qđ ḋ libtate vo

alibi ꝛc. quere antiquos quos supra sepe notaui: ꝛ maxie theologos: quere in theorematibus: ꝛ super. 2. phyficorum. In primo. dis. 1. q. 4. et dist. 10. ꝛ infra. ꝛ in. 4. di. 49. q. 10. et in quolibeto. q. 16. et. 18. et in 2°. di. 25. ꝛ. 28. et alibi sepe in doctrina huꝰ habeť ꝑ copiose: sed ochã quolibeto. 1. q. 16. ꝛ 17. ꝛ alios aduersarios inquire: ꝛ exclude vbiq;.

¶ Aliud notabile qđ ꝓ nr̃ tangit đ duplici vz indeterminatiõe oppositã: vide optime 28. di. p. q. finali. ꝛ. 2. dñ. eiusdé: pte. 2. q. 4. ꝛ etiã. 3. di. eiusdé. q. 7. ad fñé. ꝛ. 7. dis. eiusdé vbi plura ad ꝓpositum: et alibi plerumq; idem inuenies.

¶ Infra ibi. Sed quo modo faciunt ꝛc. vide que sequũtur ibi in primo di. 2. parte. 2. q. 4. ad finé: ꝛ in quolibeto: vbi ꝑus notãť

¶ Cetera que sequũtur ibi. p dicta põt responderi ꝛc. vsq; ad solutiões ꝓncipaliũ: nota singlariſſime: q; ꝓfunda ꝛ necessaria vbiq; doctrina: ꝛ tãge plura. p ꝛ ꝓtra vt no ſit ex antiquis ꝛ modernis.

¶ Notiuum illud qđ tangit in solutione principalis primi ex primo perhyermenias omne qđ est ꝛc. videtur esse ℍen. ℍro cuius clariori notitia: vide in primo di. 39. soluendo instantias in solutiõe ꝓncipali. ꝛ in. 2. dist. 1. q. 3. soluendo rões ℍen. ꝛ in 3. di. 18. soluendo. 4. ꝓncipale: et sup ꝓmo lib. perhyermenias ad finem: maxime in modernis parisiensibus. ꝛ alibi.

¶ Q infra ibi: discussionẽ istoꝝ: ꝛ an circa finẽ determineť ad velle ꝛc. omisit i discussum: quere vbi supra notaui. ſ. in ꝓmo. di. 1. q. 4. ꝛ in. 2. di. 6. aliqualiter: et vbi prius: ꝛ in quolibeto. q. 16. optime. et i. 4. di. 49. q. 6. 9. ꝛ. 10. ꝛ alibi plerũq; q̃re ffrã. may. et ochã ꝛ alios ãtiquos vt sepe notaui. ¶ ult breuiter vbiq; q voluntas creata non necessitatur absolute respectu alicuius obiecti: et q potest suspendere actum respectu cuiuscunq; ſi tamen elicit respectu finis vl boni inquantũ tale est tantuz velle: ꝛ mali tantum nolle.

¶ Deinde q breuiter pertractat in solutione. 5. principalis de causalitate frigoris respectu caloris: ꝛ de motu reflexo: quere in phyficis: ꝛ apud medicos: ꝛ in pblematibus Arist. et in perspectiua ꝛ alibi vt scis copiose. ꝛ similiter in solutione vltimi ꝓncipalis. vide diligenter ea que paucis colligit. quia maxime secunditatis.

¶ Alias questiunculas quas An. An. hic mouet vz an actus sit prior potẽtia ꝛc. ꝛ an actio sit in passo: accepit ex dictis supra: et in sententijs ꝛ phyficis. vide in. 4. di. 13. q. 1. ꝛ in quolibeto. q. 13. ꝛ primo reportationum di. 27. et alibi sepe in doctrina huius prio scda. prima vero videtur tantũ dubiũ litterale: q̃re etiã in sex ꝓncipijs p scda: altercatio tñ magna apud antiquos videtur esse circa illam: quere thomã et sequaces: vide. 1. q. 4. ꝛ. 2. q. quolibeti. artt. 1. ratione 2. ꝛ. 2. dist. p. parte. 2. q. 4. in solutione. ꝛ. 1. reportationũ. di. 7. q. 2. ea que faciunt ambiguitatẽ prio ꝛ contra: an actio sit in agente: an certe in passo.

¶ Similr. q. 10. lib. hincinde collegit. Mã 4. prime q̃stiuncule sunt dubia litteralia de quibus fecit doc. mentionem supra: aliqua etiam ex postpredicamentis: ꝛ primo phy. accepit in. 4. illarum. 5. vero et. 6. q. accepit ex sententijs. 8. di. ꝓmo et alibi: ꝛ predicamentis ca. de qualitate. et ex dictis supra in. 8. li. ꝛ aliqualiter ex. 2. di. 15. ꝛ ex primo ꝛ. 5. phycoꝝ. ꝛ alibi plerũq; satis ingenioſe tamen: vltima autem questiuncula est dubium litterale: pertractatur autẽ sup predicamenta: ꝛ in. 2. sententiarum: et primo. ꝛ supra sepe termini eius habiti sunt.

¶ Questionez etiam vnicam vndecimi li. accepit ex dictis supra. in. 8. q. 3. vel scda: et ex phyficis. ꝛ ex. 2. di. 2. q. 9. ꝛ sequentibus ꝛ ex. 4. di. 44. ꝛ ex predicamentis: ꝛ alibi sepe in doctrina huius: ipsius motiua tractantur. an autem conclusio quã ibi tenet sit de mente huius satis vbiq; dubium est: qđ discerni poterit ex dictis in. 8.

¶ Eodem modo dicendum est de. q. 12. li. nam due prime sunt dubia litteralia: que in pleriſq; locis in doctrina huius possũt fundari: vide in prolo. q. finali ad finem. ꝛ. 3. dist. prima. ꝛ. 2. ꝛ. 7. ꝛ. 8. dist. eiusdem et alibi sepe. 3. vero. q. accepit ex dictis i quolibeto. q. 7. et. 8. di. prima. q. finali. 4. etiam accepit ex. 2. di. p. q. 1. ꝛ. 35. dist. p. ꝛ sequentibus: ꝛ ex tractatu de primo principio vltimam autem de verbo ad verbuz accipit ex. 2. dist. primi. q. 3. immo fere tota hic hť.

¶ Ex quibus cōrelarie inferri videt veritas illius.3ii.ꝓsuppositi a ꝓncipio huius tractatus: q videlicet tātū sup.9.li.scripsit doc.qōnis: ꝛ vt ibi notaui in aliqb⁹ antiqs originalib⁹ reperiant.q.sup alios libros: aut ab ipo additos aut a sequacib⁹: ꝛ ꝓtēt fuim⁹ cōi stilo libroꝝ. Ea certe q̄ sequunt 9.libros in Arist. vsq; ad.12m fere repetūt que ꝓus dixit. ¶ Materia vo.12.libri disputat in sentēcijs: vtputa de vnitate: simplicitate īmālitate ꝓmitate īfinitate ītellectua⁹ ꝛ oipotētia atq; eternitate ꝛ īmutabilitate ꝛ essendi necessitate: necnō ꝛ gubernatiōe ꝓmi entis atq; aliox ad ipm dependētia ꝛ ordine de itelligentijs ꝛ etiā natura ꝛ nūero: ꝛ ō alijs oibus fere que ibi tangit phs. cōgrue ergo doctor hic omisit ista ptractare: vt ea que balbutiendo tetigit Alx. de illis nō essent sibi fundaméta.q.veracīt: sed ea potius que veritas ipa nobis reuelauit in scripturis diuinis. Cōtent⁹ etiā cū Alnic. amico eodē nūero: ꝓtentus in sup angelicus doc. cum itelligētia ꝛ: de qua ꝛ ꝓsortio meruit finaliꝛ effici triplici terarchie tripli cate nūero: q̄ztū ad li. ꝛ xpi discipulox circiter quo ad.q.ad eu⁹ obsequiū cuncta recte ordinauit. Quid enī ꝓdest antiquoꝝ somnia de rex ꝓncipijs in ꝓmo: de veri⁹ in cōi cognitiōe in 2⁹. Eiusdēq; ingnitione in pticulari altercatiue in.3. determinatiue vero quo ad ambitū ꝓsideratiōis in.4. Et quo ad noīm mltiplicitatē in.5. atq; modū ꝓsideratiōis in.6. de entis quoq; p gdditates p̄dicam diuisione atq; ipius p̄ subiecti ue ptis sube. vꝫ sensibilis gdditatiua rōne logica tū ꝛ in cōmuni inuestigatiōe in.7⁰. Reali aūt applicatōe in.8. p potētiā insup ꝛ actū entis diuisiōe in 9⁰ de ꝓmis passiōibus ei⁹ in.10. de ꝓncipijs eiusdē entis incōplexis ꝓambularit in.11. ꝛ vt potuit ingeniosus Arist. determinatiue in.12. de mathematicis vero entib⁹ in.13. ꝛ.14. cōtēplari: ac in eoꝝ speculatiōe cōfusa ꝛ itricata tps ꝛ etatē ꝓterere: nisi mer cedē laboris expectem⁹: vt faciali vꝫ ituitu ꝓmi entis iudicis cūcta cernētis: oia eminētissime cōtinētis obscurā in clarā metaphycā cōmutem⁹: q in olympiadib⁹ dūtaxat ꝓualentibus ꝓferr Cūcta ergo paup. ¶ Mauritij dirige in obsequium xpi: cui sit honoꝛ in euum. Amen.

¶ Ecūdo principalr circa dicta doctoris in tractatu de primo ꝓncipio incōplexo vꝫ oīm rex deo maximo: optimo: vnico ꝛ vero ꝓfozmiter precedentib⁹ breuiter discurrā. Est enī hic tractat⁹ ne dū speculatiōe singularissim⁹ cū⁹ fundamentis vtiliter cōiter in sentēcijs: et alibi verū catholic⁹ atq; deuotissim⁹: fidei q̄q; xpiane fulcimentū radicale: ptra etiā eius aduersarios pclara ꝛ offēsiua atq; defensiua arma. Intētio doct. in hoc tractatu est antiq̄x phīsolophantū atq; paganoꝝ erroꝛes cōfutare. ꝛ circa ꝓmi ētis vnitate: īfinitatē: cālitatē atq; ceteras pfectōes nāli rōne: vt huius status inbecillitas attingere pt negociari: vt sic si dei aduersarijs oīdat nō mō ex creditis ꝛ supnaturalr reuelatis posse suffragari nostre religionis ozthodoxe veritati: vex ingenij humane iuētione: ꝛ maxime hui⁹ agle iter fidera midū collocātis cellerrimo volatu scripsit vt extimo hūc tractatū ante.q.in metaphysicā. ꝛ etiā theozemata vt infra tangā. q̄re in.q. 11.5.li. ꝛ 4.9.li. ꝛ alibi sepe implicite: ꝛ videat oppositū aliquādo: vt in sequētib⁹ ptractabo. ¶ Diuidit aūt in quattuoꝛ capla ꝓncipalia: ꝛ ꝓmittit nedū xpi ꝛ seqcīū: veruꝫ platonis etiā in Thymeo secut⁹ mom. méta īuocatiōez diuinā toti tractatui et sīlr in ꝓncipio cuiuslibꝫ capli. ꝛ vtitur ꝓgrue verbis.8. ad victoriā ō scripti in ꝓncipio cuiusq; capli. ꝛ suo more ꝓcedit pypatheticē a cōioribus ad minus cōia. posset etiam diuidi in pemiū ꝛ tractatū. ꝛ tractat⁹ in.4. c. ꝛ primū. c. in ꝓ pemialē executiūā: ꝛ sic de alijs: pponit ergo intentū: ꝛ incipit ab ordine essentiali q est passio quedā entis ꝛ diuidit ipm: ꝛ pſequtur mēbra subdiuidendo: ꝛ rōnes eoꝝ assignando in ꝓmo cap. ꝛ in scōo i duob⁹ vltimis ad ꝓpositū applicando: ꝛ itentū cōcludendo. Et in fine ca. ꝓmi epilogat notanter dicta. ¶ Hic lector introducat multiplicē diuisionē entis in gdditates. vꝫ vt in subaz ꝛ accidēs. in modos vt in finitū ꝛ in infinitū: in passiones: vt in vnū ꝛ mltā: ꝛ passionū atq; modoꝝ notet mltitudo ꝛ ordo ꝛ que absolute ꝛ q̄ respectiue sint. ordo. n. essentialis videt passio

quedā respectiua ipi⁹ entis a quo incepit doctor: vt ex eius multi^te ⁊ mēbroꝝ notificatione ad ordinata cognoscēda deueniat ⁊ p ꝯñs ad primū: ad qd oīa ordinant: qd est p̄ncipale ītentū hic. Quare aūt de eēntiali ⁊ nō accidentali ordine ꝑtractat infra magis apparebit: vbi etiā aduerte cū dicit. Rōnes diuidentiū hui⁹ diuisionis hic trāseo: qr alibi ⁊c̄. ꝙ illud alibi posset assignari in theorematib⁹: vbi illa tangit egregie: sed qr infra videt hunc tractatū p̄us scripsisse saltem quantū ad aliqua que ibi inferunt: vz ꝓpōnes creditas: illud alibi q̄rat in physicis: vt supra sepe notaui. Pro ampliori notitia dictorū vide. 30. di. p̄. q. 2. ad finē optime. et. 3. di. 2. q. 7. qd sit ordo: tāge etiaz multiplicē acceptionē ordinis in cōi vz ꝑfectiōis generatiōis nāe: qui multiplr sumit: duratiōis etiam ⁊ originis et rōnes mēbroꝝ ⁊ equiuocatiōez: vt nosti. vide in quolibeto. q. 4. in principio: et copiose in Fran. dist. 12. ⁊. 13. p̄. cōfla. ⁊ apud alios formalistas: quotiens enī p̄oritas totiens ordo accipit: ⁊ ecōtra. qcquid dicāt obstiati. vult ḡ breuit ī h̄ p̄mo ca. ꝙ ordo eēntialis ali⁹ ꝓprius ali⁹ cōis: cōis v̄o ali⁹ eminētial' ali⁹ dependētie: depēdentie quoq; ali⁹ causati ad cām q est q̄druplex ꝑm q̄ttuor cās: ali⁹ cāti poste^ris ad cātū p̄us eiusdē cāe: ⁊ h̄ vl' ꝓpinq̄ vl' remote: ⁊ dz ītelligi d̄ ordine eēntialis eēntiaꝝ ꝓpter īstātiaz ex p̄^a. q. 3^ii. ⁊. 19. q. q̄lib. d̄ d̄pēdētia nāe ad suppo^ni q̄z vocat eēntialē: et ponit mutui^tem in oīb⁹: et rōnib⁹ cōfirmat ⁊ declarat membra: vbi lector plura addat diligenter.

Circa dicta in hoc p̄mo cap̄. possent multa inqri: sed pauca tangaz vnde ad maiora lector moueat. ¶ Primo quare a ꝓprietatib⁹ passiuis ipi⁹ entis icepit: cuz absolute sint maioris entitatis: ⁊ p ꝯñs cognosci^tis. ¶ Scdo quare dicit illaz p̄mā diuisionē esse equiuoci in equocata: cum tñ ordo essentialis diuidat ordinē in cōmuni ꝯtra accidentalē: equocatū autē in p̄ma diuisiōe videt vniuocans in scda: alr vox in voces diuideret. Itez seqtur: est ordo eminētialis: ergo essentialis: sz ī equocis nō est ꝯña nec oppō. plura alia motiua ad hoc possēt adduci. ¶ Tertio ꝯtra p̄mā diuisionē obijcitur: tum qr membra coincidunt. quia eminens est indepēdens ⁊ ecōtra vt videt. Tum quia mēbra nō sufficienter euacuant diuisum: nā in diuinis ad intra ponit ordo eēntialis: vt habet expresse Fran. vbi supra. nō tñ est ibi dependentia nec eminentia. ¶ Quarto videt ꝙ p̄mus modus ordinis essentialis. s. ꝓprie capiendo ip̄m magis erat ad ꝓpositū h̄: qr primū qd venat est supra ordinē: ⁊ non refert ad posterius: quare ergo illū postponit: seqtur etiā dei ad creaturā esse rel'onē realez cum sit causa eius: aliter ꝓcessus nihil erit. ¶ Quinto videt ꝙ incōuenienter dicit ordinē esse entis passionē: et cū hoc ip̄m esse eqparantie rel'onē: qr etiā inferi⁹ p se esset passio supioris. ¶ Sexto circa scdm membrum. 2. diuisionis dubitat: quia nō videt ꝙ sit ordo essentialis: sed potius accñtalis effectuū īter se nisi ponat vnū esse cām alteri⁹: ⁊ tunc mēbra coinciderēt: assumptuz ꝓbatur: quia vel effectus tales cōparētur ad causam p̄mā: vel ad causaz scdam: si primodo cum nihil ad extra necessario agit: ergo potest ponere primū effectum nō ponendo scdm ⁊ ecōtra: si scdo modo cum talis taliter mouet: sicut mouet a p̄mo: ergo vt prius potest causare scdm nō posito primo: plura alia hic possent adduci: sed his solutis patebit facili⁹ via ad reliq̄ soluēda. ¶ Ad primū patet. 2. di. primi. q. 1. in principio solutionis: ⁊. 1. reportationū in ꝓlo. q. 1. arti. 4. ⁊. 3. di. p̄mi. q. 1. et in quolibeto. q. 7. quere Uua. et Fran. 2. di. p̄mi. ⁊ Tho. 1. ꝑte. q. 2. arti. 3. ⁊ alios vt nosti. Processus enim in cognitionē dei ab intellectu viatoris est ex creaturis cum de lege communi nō possit ꝓpter quid seu a priori cognosci. ꝓprietates autem relatiue primi entis immediati⁹ se h̄nt ad mediū demōstratōe qr q̄z ab^e te: cū imedi^te ex eē vni⁹ relatiui seq̄t eē sui correl'iui: iō i^a q̄ imediati⁹ īsunt p̄mi enti remoit⁹ ⁊ mediati⁹ attingunt a nobis. ¶ Ad. 2. dixi copiose in simili super. q. 4. antepredi^ꝝ huius: sustinendo equo^cm entis: non incōuenit enim voces equiuocas ordinate idem significatum significare: et ita diuisio p̄me vocis fit in equiuocata mediate: ⁊ scde immediate. Exemplum de diuisione entis in subaz et accidens: ꝙ tamē adhuc equiuocum est ad. 9. genera: similit dicatur in proposito. ¶ Ad aliud qd addit ad idem de illa cōsequentia: dici potest ꝙ

nō tenēt nisi sumpto ōñte p vno significato: vt vbi. ē. hz: ꝛ sup li. elēco ꝛ.

¶ Ad 3m q̄ ad primā pbationē: dico q̄ nō coincidūt formal̄r sed bene p subſtrato fiē cōiter accidit in alijs diuiſiōib⁹: maxie respectiuis ꝛ etiā absolutis aliq̄n q̄ ad. 2. pbationē: d⁹. q̄ i doctrina scoti nō repiē expſſe in diuinis posse assignari ordinē eēntialē: imo pot⁹ opp^m. vt. 4. q. q^ll hz: artū. p ad finē: sz saluādo frā. d⁹ h q̄ logē doc. ō ordie eēntiali eēntia ꝛ: q̄lis ñ est in diuinis frā. vō extendit ordinē eēntialē ad ordinē eēntialiū pfectionū seu pprietatū eiusdē eēn^c.

¶ Sz dices q̄ vt cōiter dr̄ gdditas sub mō vocāt eēntia: sz in diuinis sūt plēs gdditates sub pprijs modis: g̃ plēs eēntie nō sine ordine: vt vr: g̃ in diuinis é ordo eēntialis eēn^a ꝛ. ¶ Pōt dici vn⁹ q̄ illō dctiō cōe ea facili^r pōt negari q̄ affirmari: vel sustinēdo vitatez ei⁹ pōt dici q̄ oēs eēntie tales in diuinis trāseūt in idētitatē sim^lis vni⁹ radicalis: q̄re tm̄ manet ordo p̄suppositis ꝛ originis nō pprie eēntial̄ nec nāe. vide in repositis. q. 1. plo. ꝛ. q. 1. q̄libeti: ꝛ seq̄ntib⁹.

¶ Ad 4m. dico vt pus q̄ incipit a cōioribus vt descēdat ifra ad specialia. Et q̄ addit ō relone realis: p̄me cāe q̄rit pulchra difficultatē: quā vide singularissime i p̄mo di. 30. q̄stiōe secūda ad finē.

¶ Ad 5m dico q̄ ordo ē passio respectiua vt supra notaui: nō tamē species relationis p̄dicabilis: sed transce⁹: sicut causa et huiusmodi: nec oportet q̄ sit adequata: sicut patet de alijs distinctis. nego ergo q̄ sit p se infer⁹ ad diuisiz vt tale.

¶ Ad vltimū sustinendo primū effectū nō esse causam scōi: dico nihilominus q̄ causa vtriusq̄z est in potentia remota ad. 2. nō posito primo: ꝛ potētia propinqua ipo posito. Tunc cuz queritur: aut talis causa est p̄ma simpliciter: aut scōa: potest dari vtrūq̄z. Et cum arguitur ꝓtra p̄mū membrū: dico q̄ est necessitas cōsequētie: licet nō cōsequētis: ꝛ loquendo de potentia ordinata dicit ñ pōt aliter causare: vtpote ignire: nisi p̄us saltē natura calefaciat lignū: phyſice vero loquendo negaret assumptū: de quo nō curo: quia in hoc theologo semp credendū. potest etiā ꝛ forte securius dari 1m membruz. q̄z deus res quas cōdidit sic administrat ꝛc. ꝛ sic nec esse nijs. ita nec actiōibus suis priuat cōmuniter entia. Et cū dicit q̄ prima mouet contingenter. verū est simpliciter loquendo: sed scōmquid ꝛ de potentia ordinata: ꝛ necessitate ꝓsequētie necessario. Exemplum de creatione et infusione aīme intellectiue: causa autem scōa necessario et naturaliter pōt agere: sz tamē totū est p̄m quid: vide. 8. di. p. ad finē: ꝛ i quolibeto. q. 7. ꝛ. 39. di. p. ꝛ. 2. di. atq̄. 11. 12. ꝛ. 20. eiusdem. ꝛ. 1. di. 2. q. 1. arti. 3. ꝛ di. 2. eiusdem. q. 1. ꝛ. 8. q. quolibeti ea que facit ad propositum hic optime. vnde breuiter dependentia essentialis simpliciter tantuz est ad cām p̄mā loq̄ndo de cālitate extrinseca: p̄m qd vō ad alias cās pōt poni: vide. 12. di. 4. ꝛ alibi vt nosti plura addendo.

Equitur ca^m 2^m in cui⁹ principio in aligbus originalib⁹ ponit nūer⁹ conclusionū ꝛ tituli earū q̄ in hoc capitulo disputant: ꝛ similiter in sequentibus. c. in principio cuiuslibet habetur: sz quia nō videtur littera doc. assignauimus totum vt additionez vel extra. vsq̄z ad principiū capli exclusiue in hoc cap. vt in p̄mo ca. p̄misit p tractat de illis diuiſiōibus ordinis essentialis: et qualiter mēbra repugnāt: ꝛ sufficiēt euacuāt diuisuz: q̄ sūt additiones bone diuiſiōis: vt docet Bo etiaz li. diuisionū: in principio igit ca. p̄mittit tres regulas vl̄ ppones gñales: ꝛ oñdit vitatē earū ḡs sicut ceteras 2os nes lr̄a grossa ad modū text⁹: reliquū vō ad modū expōnis vl̄ glosa ānotari fecim⁹. Deinde cōpat mēbra diuisionū: ꝛ p̄mo 2^c ꝛ ibi p̄cipal̄r cōparādo cāz ad cātū p̄m q̄ttuor gña in. 6. cōclusiōib⁹: in q̄z primis q̄ttuor cōpat effect⁹ 4. cāz p̄m cōcomitātiam iter se: in duab⁹ vō reliqs cōpat cās iter se: ꝛ maxie i vltia. Deinde cōpat effect⁹ iter se p̄m ordinē: vltimo cōpat mēbra p̄me diuiſiōis: ꝛ oia ifra exp̄ſſez ordinate pponit: dicē g̃ p̄mo cōpando effectū cāe finalis ad effectū effectiētis. Q̄ nō est finitū ꝛc. quā 2° nē pbat duplici rōne in q̄z p̄ma cuz dicit: Et loq̄r de his q̄ solū ppriē sūt effectibilia. dz itelligi de positiuis et entib⁹ realib⁹ ad dr̄iaz negationū vel non entium vel respectū rōnis in. 2. rōne oñdit p̄mitatē finis respectu efficiētis tripliciter. ꝛ ifert veritatē conclusionis: et lr̄a tota satis clara est. Deinde cōparat effectū

efficiẽtis ad effectũ cãe finalis: dicẽs: Q2 ũ est effectũ tc̃. que ꝓpositio est magne alter cationis inter philosophos t theologos: t maxime apud Auerroystas: t alios aliter Ax. iterptantes atq; iter se dissentiẽtes: dei nãq; pmissiõe seqces illi⁹ cõmẽtatoris hac animaduersiõe ꝓfundunt: vt iter se plerũ q; discrepẽt atq; ꝓtradicant: t nimiꝝ si ꝓfusum imitãtes t ipi ꝓfundant: pbat aũt illã ꝓclusionẽ vnica rõne: t ifert notanter valde triplr cozrelariũ vl duplex vt expsse logr doctor: tũ ponendo 3ª 2m posset assignari ibi. Mõ ergo Ax. tc̃. vbi breuib⁹ tãgit itentionẽ philosophi de ꝓductõe itelligẽtiaꝝ vbi currit varietas opionũ: q̃re. 8. di. p. q. finali. t q. 7. quolibeti. t in. 2. di. p. q. 2. p vltertion declaratiõe hic doctoꝝ: vide etiã in ꝓncipio. 5. metaphysice. t i plo. p. q. 3. t. 4. ppter ea que dicit de obiecto t opatione t fine multiplici. Q̃ etiam tangit ibi de .4. causis: habes in theozematib⁹: t metaphysica vt supra notaui: et alibi sepe: pondera omnia verba textus ad vnguẽ. Cõsequnter cõparat effectũ efficiẽtis ad effectũ materie dicẽs: q; nõ est effectũ tc̃. quã ꝓbat triplr: t nõ ponit ꝓma ecõuerso cõiter: q; multa sunt effecta: que nõ hñt mãz: vt pz de angelis t accidẽtib⁹: de q̃ alias: t lra satis facilis est: quaz infra magis examinabo. Deinde cõparat materie effectũ ad formẽ effectuz: dicẽs: Qz nõ est materiatũ tc̃. quã vnica rõne satis efficaci ꝓbat ex fundamentis Ax. Cõsequnter ponit aliã ꝓclusiõem generalẽ cõparãdo cãlitatẽ intrinsecaꝝ cãz ad causalitatẽ extrinsecaꝝ: dicẽs: Q̃ ũ ẽ cãtũ tc̃. quã ꝓbat duplr: t notãt. ex ꝓcedẽtib⁹ etiã satis patere videt post illa verba: hec ꝓclusio bñ ꝓbat. 6. ponit in aligbus originalibus vna longa additio que sic incipit: De ordine causarũ in cãndo tc̃. vsq; illuc exclusiue. Quatuor genera causaꝝ tc̃. t q; ñ erat multũ necessaria nec cõis: omisimus eam: addat lector si voluerit totũ. Vltimo quãtũ ad hanc ptez ostẽdit ordinẽ causarũ adinuicẽ: t quis t qualis sit t ꝑm quid ad id ditur: dicens: Quattuor genera causaꝝ tc̃. quã ꝓbat: t ex ꝓcedẽtib⁹ t speciali ꝓbatõe. vbi digredit singularissime ptractãdo ordinẽ causaꝝ: t vnitatẽ eaꝝ: t modũ ordis: t intrinsecaꝝ ad extrinsecas: t iter se vtrobiq;. Ad que clari⁹ itelligenda: vide plura 2. phy. t. 5. metaphysice. in. 2° etiaz di. 37. t in. 4. q. 1. t alibi sepe: t maxime in cõnib⁹ 9. metaphysice. egregie plura habebis ad ꝓpositũ. Aduerte ibidẽ infra cũ dicit. sicut alibi de causis essentialr ordinatis diffusi⁹ explicaui: illõ alibi posset assignari i theorematibus t in metaphyca. et vbi supra intentiõis: sz si volueris hũc tractatũ ꝓcedere illa. Quere eum in physicis: vt supra sepe tetigi. Aduerte etiã q; illa lra ibi. Sz vltius itellige tc̃. vsq; illuc: nulla causa est equalis tc̃. ponit additio ab aligbus: satis tñ bona t bñ ad ꝓpositũ. Ab hinc vero. s. ibi. Nulla causa est equalis tc̃. vsq; ibi. Expedito: videt oino extra: sub illa enĩ additione: quã tñ lege: ostendit gs fit ordo cãz seu cãtionũ causarũ in cãndo: q; vz nõ dependentie: sz eminẽtie. Illa duo breuia motiua sub illo extra ibi. Cõtra q̃re ignis vniuocuz tc̃. facilr soluunt si volueris: posset enĩ dici q; icõuenienter ponit vnicũ: vt cã: q; cã t cãtũ arguũt diuersitatẽ in essentia: sed extẽdendo ꝓductionẽ ad cãtionẽ cõiter dicimus cãz vniuocã: dico tũc q; illa ꝓpõ: nulla causa est equalis tc̃. debet itelligi nedũ in eodẽ ordinẽ etiã dẽ generis: sz de totali totius generis vt pz in lra: t sic pz ad instantias. Cõsequnter psequtur de aliis membris subdiuisiõuz scdm ꝓncipalis: ponendo tres ꝓclusiões que satis patẽt: ꝓma ibi: Q; si duo tc̃. 2da ibi: Mõ omne cãtũ tc̃. t deberet ꝓtinuari lra textualis: vsq; illuc. Antecedẽs huius tc̃. quã ꝓbat: ꝓmo exẽplo 2° rõne: que tñ ñ habet cõiter i originalib⁹ nisi inchoative tm̃: põt aũt suppleri recurrẽdo ad illa que dicta sunt ca° pcedenti diuidendo ordinẽ dependentie q; alius est causa ad cãm: alius cãti posteriozis ad cãtũ ꝓus: tũc arguit sic: si oppositũ huius cõclusiõis eẽt vez: seqret q; mẽbra illius diuisiõis nõ repugnarẽt: imo coincidereẽt vt pz specialr si volueris alio mõ formare eam: ingrederetur alius vtinẽsem ad arcẽ 3ª 2° ibi: Nihil depẽdet essentialr tc̃. quã ꝓbat satis efficaciter. Deinde ponit. 4. 2° nes declaratiuas mẽbroz ꝓme diuisiõis: quaz ꝓma est ibi: Mõ omne excessum tc̃. vbi ostẽdit membra nõ coincedere: imo repugnare t separatiz reperiri: quã ꝓbat suo modo. ¶ Scda cõclusio: ibi:

sio ibi. Nō omne dependens ē excessum ꝛc. q̄ est cōuersa precedētis ꝛ notabilis valde quā pbat igenioſe. 3ª ibi. Nūq̄ pluralitas ꝛc. que est famosa apud Arist. 8mo phyſico ꝛ. t. c. 50. ꝛ alibi sepe: ꝛ est ꝓncipium fere scotici: in qua ostēdit sufficiētiā illi⁹ ꝓme diuisiōis quā probat resolute: vltima conclusio est cōparatiua vnius mēbri ꝓme diuisionis ad vnū 2ª. que notabilis valde ē ꝛ quā singularissime ostēdit ꝛ obijcit ꝛ soluit: ꝛ tota littera ē satis fincera: pōdera i solutiōe obiectionis de multiplici fine: vt infra magis tāgā: ꝛ de bonitate multiplici actus: quere in 8mo. di. 17. ꝛ. q. de praxi. ꝛ in 2. di. 7. ꝛ in quolibeto. q. 16. 17. ꝛ. 18.

¶ In fine capli ponit in aligbus originalib⁹ quedā additio que sic icipit: sūme excessum hȝ cām ꝛc: ꝛ durat vsq; ad finē. quā ēt: q: nō erat multuȝ cōis nec neēia omisimus: nā sicut neēia omittere ita nō talia addere videbat par peccatū. lector vero addat si inuenerit: ꝛ oia subtilr ponderabit.

Circa dicta i hoc. 2. capło posset plura inquiri: ꝛ cōtra ea obijci et ad hoīem ꝛ ad rem: pauca tamē tāgam. ꝓmo posset inquiri quare ꝓpus de diuisione 2. ꝛ eius mēbris fecit sermonē q̄ de ꝓma. ¶ Scōo circa. 4. cōclusiōem posset inquiri de causalitate finis: ꝛ quo modo prior et nobilior causa: videt etiam oīno falsa. Tū quia deus est causa efficiēs creare. q̄ tamē non hȝ causam finalem: qō pbatur: q: si sic vel deū vel creaturā. Nō primū: q: tūc eēt prior ꝛ nobilior se. Nō secūdū q: tūc esset nobilior deo qui ē efficiēs: ꝛ por p te. Tuȝ etiā quia voluntas tam creata q̄ increata videt eē prima causa actus: vel opationis sue: ꝛ tamē est efficiēs respectu eius: ḡ primum ꝓpter quid nō est semper causa finalis i agēte a ꝓposito. nā si q̄rat q̄re deus creat mūdum rndetur quia vult: ꝛ q̄re vult? nō assignatur causa alia q̄ volūtas que ē efficiēs: similiter de volūtate creata respectu actus sui. ¶ Tertio circa. 5. cōclusionez ꝛ eius pbatiōes posset inquiri de necessitate cōnexiōis causalitatū finis ꝛ efficiētis cum prius possit esse fine posteriori. ¶ Itē de causalitate intelligentiaꝛ finali ꝛ effectiua: ꝛ de intentiōe Arist. circa hoc vr magna difficultas. ¶ Item videt q̄ illa imaginatio dicētium operationē vltimā vel obiectum qō attīgit p ipsum eē cām finalem sit bona: ꝛ per cōsequēs nō reprobāda: quia phūs. 2. phȳsicoꝛ hȝ q̄ finis est vltimuȝ ꝛ optimū: similiter iste. 2. distī. ꝓmi. q. 1. dicit q̄ omnis entis i actu ꝓmo pfectio vltima cōsistit in actu. 2. quo cōsequitur optimo: vltima aūt pfectio rei vr causa finalis ei⁹: similiter qō tangit doc. ibi de necessitate cā. videtur satis dubiuȝ an sint cōpossibilia esse causatū ꝛ formaliter necessariū. ¶ 4ª. circa. 6. cōclusionē dubitat: q: in doctrina hui⁹ idē pōt esse actiuū ꝛ passiuū: ergo idē potest eē materia ꝛ efficiēs eiusdē: idē aūt nō est ꝑus seipso: igit ꝛ. 2. pbationes nō curunt. Exēplificat in multis: vt vȝ. de subo ꝛ passiōe pȝ de potentia etiam appetitiua ꝛ cognitiua respectu sui actus: de graui similiter se mo^tc. illud qō tāgit de entitate cō positi alia ab entitate partū hȝ diffi^cm vt nosti. ¶ Itē q̄ idē nō fit a pluribus ꝓmo videtur esse cōtra istum i plerisq; locis: ponit enim plura ꝛ eiusdē ꝛ alteri⁹ rōnis cōcurrere ad eūdem effectū: vt pȝ de potentia ꝛ obiecto respectu operatiōis patre et matre in generatiōe ꝓlis: pluri⁹ ēt i tractu maius cōcurrētibus. ¶ Quīto circa septimā cōclusionē ꝛ eius pbationē dubitatur. Nam omnis creatura ē cōpossita: vt. 8. di. ꝓmi habek: nō tamē materiata. ¶ Item sustinet iste pbabiliter. 7. ꝛ. 8. metaphȳsice accidētia esse vere cōpossita: ꝛ similr omnes spēs oīum geneꝛ. vt. 8. di. ꝓmi. q. 2. habetur: nō videtur ergo vm nihil eē cōpositum qō nō hȝ materiā. ¶ Sexto circa. 9. cōclusionē: ꝛ pbationes eius: dubitat primo cum dicit q̄ materia ē idepēdens: nam oppositum videt. 8. di. ꝓmi. q. 1. ꝛ di. 1. 3. q. 1. ꝛ alibi sepe: ꝓmo etiā phȳcoꝛ habek q̄ cognoscitur ꝑm analogiā ad formā: vnūqq̄ aūt sic se habet ad esse ꝛc. ¶ Itē vr q̄ mā non modo origine: sed pfectiōe ꝛ eminētia sit ꝑor forma cui⁹ oppositū dicit: naȝ illud videt pfecti⁹ q̄ solū ē ꝓducibile a cā pfectissima: sed materia ē hmōi cū sit terminus creatiōis. ¶ Cōfirmat ex dictis huius 8. di. ꝓmi. q. 3. cōtra Den. vbi dicit: q̄ illud qō est posterius natura alio nō pōt eē perfectius illo: mā aūt ē hmōi. 9. metaph ȝsice respectu forme. ¶ Itē vr q̄ causa hīt ma-

iorem vnitatē in causando: q̄z vnitatez ordinis: vt patz de specie itelligibili ⁊ intellectu cōcurrentibus ad causandū actū vel habitum. ¶ Itē cū ordo sit respectus q nō est de genere actiuoꝝ: nō videt ꝙ aliquid faciat ad causandū. ¶ Itē vr̄ ꝙ cause q̄ ad suum esse. ⁊ nō solū quo ad causare sint essentialr̄ ordiate: quia i ꝓbatiōe. 8. ꝯ°nis. dixit ꝙ cause itrinsece possunt esse in se causate ab extrinsecis. ¶ Itē ꝙ ne dum ordo eminētie: sed etiam dependentie sit inter causare causaꝝ videt ex multis dictis. hic ⁊. 2. di. p. q. 1. Q. eni non mouet nisi motū videt depēdere a mouēte. Quomō etiam dabitur causa mediata ⁊ imediata: ꝓpinq̄ ⁊ remota nisi ponatur depēdentia? Quomodo etiam efficiens ꝓpinquior fini alijs multa alia dicta doc. hic ad hoc possūt applicari: ⁊ similiter circa alias cōclusiōes sequentes. licet satis ex terminis sint euidētes: potest dubitari: quod lector curioso relinquatur.

Ad ista breuib⁹ respōdetur. Ad p̄mum pz faciliter solutio ex cōmuni ꝓcessu doctoris qui plerūq; ex determinatione sequētiū resoluit precedentia: magis eni videret causatū ꝓpinquius esse cām causati remotioris q̄z eminēs qd̄cūq; excessi: igit ex remotione illius ꝑ locum a maiori remouetur istd̄. Nihil ergo ab re egit igeniosus Joānes. ¶ Ad 2m iq̄re. 5°. metaphysice ⁊. 2. physicoꝝ vt prius notaui de causalitate: prioritate ⁊ nobilitate finis. Cū arguitur falsitas ꝓpositionis p̄mo comparādo deum ad creaturā: dico vt habet iste in ꝓlo. ⁊ alibi ꝙ efficiēs agit ꝓpter finem nō sp̄ sui: sed effect⁹. dico vlterius qcqd alij dicūt ꝙ ratio finis in deo ē prior ratione efficientis in ipso: concedo igit ꝙ deus agit ꝓpter se tanq̄z propter finem creature: nec seqtur ꝙ sit p̄or vel nobilior se: sed ꝙ rō finis in ipso sit p̄or ratiōe efficientis: ⁊ hoc supra ꝑ opus itellectus: siue ēt ex naturarei. ¶ Qd̄ vlteri⁹ arguitur d̄ voluntate ⁊c̄. dico ꝙ licz voluntas diuina sit p̄ma re^la cōtingentiū quantū ad liberā determinationē ⁊ cōtingentē loquēdo de efficaci vel beneplaciti: nunquā tamen agit nisi rationabiliter: ⁊ ꝓp finē effectus iuxta illud: deus fecit rationalē creaturaz ⁊c̄. q̄re. 1. di. 2. ⁊ oīa numero pōdere ⁊ mensura cōdidit de⁹: sapiētie. 11. p̄mo ergo vult finē in se ⁊ sibi: scd̄o vult alia ꝓp illum ⁊ illū aliis. similr̄ volūtas creata vult qcqd vult ꝓp finem. aut veꝝ aut apparētē: aut p̄stitutuz. Refert ergo cōparare finē ad itellectū: et ad voluntatē: ad causā naturalē ⁊ liberaz. Refert etiā cōparare volūtatē ad velle: et ad velle a. eē vel non eē: de actibus g̃ deliberatiuis: ⁊ maxie trāseūtib⁹ est verum ꝙ agens omne agit ꝓp finē effectus de actib⁹ imanētib⁹ indifferentib⁹ ⁊ surrepticijs habet specialē difficultatē: mouet eniz efficiens methe^ce obiectiue. s. itellectualiter: intellectus vero practicus dictat volūtati sic vel sic: ⁊ seqtur electio: quere h altius alibi in moralib⁹: ⁊ apud theologos: ⁊ maxime in doctrina hui⁹ vt nosti: breuiter g̃ potest dici ꝙ nihil fit in entib⁹ qd̄ nō ordinat ad finem ab agente aliquo: vide in. q. de bōa fortuna: ⁊ alibi vbi supra notaui: q̄re antiquos. ¶ Ad 3m potest dici ꝙ est necessaria cōnexio in ordine ad tertiū. s. effectū ꝓducendū. Et cū dicit ꝙ p̄us posset eē ⁊c̄. vnū quātū ad absolutū vtriusq; inter se cōparata: loquēdo de fine simpliciter vltimo sec⁹ de ꝓducibili ab efficiente: nā licz finis semper obiectiue precedit i exntia tamen plerūq; ꝓducitur in esse. Quod tangit de intelligētijs quere optime i p̄mo. di. 8. q. finali: ⁊ in quolibeto. q. 7. ⁊ apud antiquos vt nosti. ¶ Ad aliud de opatiōe vltima ⁊c̄. q̄re in ꝓlo. q. 1. soluēdo istantias cōtra duas p̄mas rōnes philosophoꝝ. ⁊. q. 3. ꝓlo. soluendo rōnes p̄me lateralis. ⁊. q. vltima prolo. ⁊. 1. di. p. q. 2. ⁊. in. 4. di. 48. q. 2. ⁊. di. 49. q. 8. de multiplici acceptiōe finis. scd̄o etiā de aīa hz ꝓhus expresse: ꝙ finis alius quo alius gr̄a cui⁹. ¶ Et qd̄ vlteri⁹ addit de cōpossibilitate ⁊c̄. q̄re vbi supra i p̄mo: ⁊ quolibeto: ⁊ specialr̄. 2. di. p̄mi: pte. 2. q. 3 soluendo argumento p̄ncipalia: alid̄ eniz est loqui de necessario a se: ⁊ aliud de necessario ex se. ⁊ hoc vel formalr̄ vel effectiue: vel i alie^te eēntie: vel i idētitate: alit̄ etiam sequēdo p̄ncipia ꝓhi: aliter sequendo p̄n^a theologoꝝ: nō icōuenit breuiter apd̄ Ari. ponere nec̄iū ex se formalr̄: ⁊ ab alio effectiue. ¶ Ad 4m. dico ꝙ loqtur doc. hic de mā ex qua: nō in qua: ⁊ sic cessāt oēs in.

ſtātie. logtur etiā ſpāliē dē mā p⁹ q̄ vē ē in potētia remota z ptradictionis: qđ tangit de 3. entitate habes cōiter i doctrina hui⁹ z pncipaliter. 2. di. 3. z. 7. z. 8. metaphyſice. Et qđ vlterius dr̄ de plurib⁹ cōcurrentib⁹ zc. dicendū q̄ oia reducūtur ad vnū ſalte genetrice vel ſpecifice vel nūeraliter: ſz logtur doc. hic de ītrinſecis cōſtitutiuis q̄ reducit ad extrinſecas cauſas: nūq̄ naz enim nec ex mā ſolū: nec ex forma: nec ex ambabus ſimul fit vnū niſi ponat extrinſecum vniens: vide. 8. di. 1. q. 1. niſi cōtēdas q̄ forma ſeipſam vniret. de quo q̄re in. 4°. i mā de reſurrectiōe. di. 43. q. 3. ¶ Ad 5^m dico q̄ illa cōpoſitio q̄ ponit in oi creatura nō eſt ppie ex partib⁹ eēntialib⁹ realiter diuerſis de qua hic loquit: z ſic itelligenduz eſt de cōpoſitione accidentiū q̄ eſt me^a cōſtitutio potius q̄z cōpoſitio. ¶ Ad 6^m dico q̄ logtur reſpectiue: imo nō ponit materiaz dependere: ſed quandā habitudinē habere ad formā. Et qđ addit de pmo phyſicorum: dico q̄ verū eſt quo ad nos: non quo ad naturam. imo ſecluſa quacunq̄z forma eſt ſm ſe cognoſcibilis. ¶ Ad aliđ dico q̄ nō pp perfectionē māe eſt pducibilis ſolū a pma cauſa: ſed pp iperfectionē vel cōditionē limitatiōis: vel modū agendi cauſe create. vide. 1. q. 4. z. 1. di. 2. ¶ Ad cōfirmationez que ſatis apparēs eſt pōt dici q̄ actus ſeu forma eſt poz natura mā: vt logtur doc. ibi de priozitate nature: z hoc hz philoſophus. 9. metaphyſice. de quo vide ibi notāter in qōnib⁹ h⁹. potentia aūt ē priozi origine vel generatiōe nō ppie nā: vl' aliter diſtingue de poztate nature: vt ſupra ſepe notaui plura pō^{bo}. ¶ Ad aliud dico q̄ logtur doc. hic de cauſis alteri⁹ generis pncipaliter. ar^m vero pceđit de cauſis pti alibus eiuſdē generis. ibi etiam accidit q̄ habeāt maioz ē vnitatē q̄z ordinis: vt pz. 3. di. 1. q. 7. in ſolutiōe ad finē optime. ¶ Ad aliud dico q̄ ordo regitur ad' cauſationē tanquā cā ſine qua nō: vel tāquā conditio cauſantiū: z ſimiliter alij plures reſpectus vt appzoximatio z h⁹ etiā extriſecus aduenientēs. qual' aūt dicit pfectionez vide. 12. metaphce. z. di. 19. 1. q. 1. z. 30. di. eiuſdē ¶ Ad aliud dico q̄ accidit cauſis inq̄nantum cauſant q̄ habeāt eē ex ſeinuicē. ē etiā alius ordo eēntialis iter eē cauſaz: z alius iter cauſare: vt pz. ¶ Ad aliud dico q̄ q̄z uis extēſiue ibi poſſet cōcedi depēdētia. p̄ pzie tamē debet appellari eminentia. Qđ dicit de mo^{rc} z mo^{ri}. zc. dico q̄ hmōi locutiōes ſūt metaphozice: vide egregie. 9. metaphyſice. z. 1. q. 4. z. 37. di. 2. z h⁹ in lra aliqualiter: ois enim cā mouet ſe in ſuo ordine: z forte ſcda pus mouet ſe: q̄z mouetur a pma formaliter dico. imo omnes ſimul natura z duratiōe mouēt ſe. effi^{les} d°. vide in theozematib⁹: z q̄ cōmuniter dr̄ cauſaz pmam prius agere intelligēdū eſt de priozitate pfectionis z vtutis: vt hic dicit: z vbi ſupra: ſimiliter dicendū eſt de mediatione z imediatiōe z remotione z ppingtate: et hoc itelligo i cauſis per ſe ad dr̄iam inſtrumentoz. ¶ Vlta alia declaratiua hoz addat lector: q̄ materia iſta eſt copioſa z ſubtilis z multis ad pauca aſpicientibus multa horum que aſſerit videretur extranea dicta.

s **Equitur** 3^m c^m applicatiuū dictoz ad ppoſitū. Eligit enī de nūero ordinum p̄miſſoz tres q̄ ſunt ad rez vz eminētie z cālitatis duplicis finalis. ſ. z efficiētis: z pceđit per cōcluſiōes ordinate z ſatis clare: z q̄ tota h⁹ mā in his duobus vltimis. c. habeē fere de vbo ad verbū nūtato aliqual' ordine. in. 2. di. 1. q. 1. z ibi declaratur z examinaē cōiter: ideo hic breuiter ptrāſeo: ponit. n. 4. cluſiōes de priuitate effectiua: in q̄rū pma nota q̄ dicit excludēdo iſtantiā de ppoſitiōib⁹ de poſſibili z de actu: z q̄liter pme ſūt neceſſarie: plura ex logicalib⁹ addendo. vide i q̄libe. q. 7 in ſimili: z alibi. ¶ In ſcda vo cluſione aduerte ad illā ppoſitionē: ſi negaē negatio ponit affirmatio quā in ſimili hz alibi. ſ. i p̄mo. di. 17. q. 1. z in. 2. di. 2. q. 1. z. 9. z in. 4. di. 1. q. 6. ibi et pōdera iſtantiā ex phis q̄re 8. phy^{z}. a p⁹ ad lōgū. z. 2. ō ge. 1. c. 56. 58. et 68. z alibi. i ſol'one vo iſtātie digredit valde notāter: z totū hēs i p°: vbi ſupra: z aſſignat dr̄iam triplicē eēntialr ordinatoz ab accidētalr ordinati: z qualr alia eſt cōparatio talū: z alia eāe p ſe ad cām p accīs. Et ponit tres ppoſitiōes: quarū pma eſt q̄ in eēntialiter ordinatis datur ſtat⁹: quā ap

pellata. ꝛ ꝓbat eam rõne. 5ti. quas conat Frater guielmꝰ ochã ifringere quolibeto 2. q. 1. ꝛ alia i hoc ꝓcessu vt ifra tangã: sed quantũ ꝓfecit ibi dicã. 2ª ꝓpositio ẽ: q in acidẽtaliter ordinatis põt nõ dari statꝰ quã appellat. b. in cuius ꝓbatiõe cũ dicit: talis ifinitas successiõis ẽ ipossibilis ꝛc. quere ad hoc. 8. phyſico ꝛ. t. c. 53. ꝛ. 78. ꝛ. 12. metaphyſice. t. c. 29. ꝛ sequẽtibꝰ: ꝛ ꝓmo ce. ꝛ. 2º. de gñatiõe vbi supra ꝛ alibi: ꝙsequẽter ibi: Nulla enĩ differmitas ꝛc. ponderа i simili in. 4. di. 12. q. 3. in solutiõe. 3ª ꝓpositio ẽ q simplr est ipossibilis ifinitas in cãis: cuius ꝓbationẽ bene examinabis. Prima g̃ cõclusio ponit in entibus naturã effectiuã 2ª ponit ꝓmitatẽ eiꝰ. 3ª icausabilitatẽ. 4ª. existẽtiã actualẽ: ꝛ addit correlariũ. 4. conclusioni cõtinens quasi. 4. dictas cõclusiones: deinde addit alias duas cõclusiones iucidẽtales que cõmunes sunt triplici dcẽ primitati: quaꝝ ꝓma ponit necessitatẽ eẽndi icausabilis: ꝛ scda vnitatẽ nature que ex se est necesse eẽ. cuius ꝓbationes singulares valde notabis: ꝛ specialiter vltimaꝫ q̃ currit: ꝛ confirmabis maxime scdam ex. 8. phyſico ꝛ: ꝛ ꝓmo ce. ꝛ. 12. metaphyſice: vt scis: quas etiã ocham ifringere conat: vide eum quolibeto. 1. q. 1. ꝛ vbi supra: ꝛ di. 2. ꝑ. q. de vnitate dei. tu tamẽ fortificabis argumenta doc. ꝛ ipugnabis solutiões eius. In aligbus originalibus assignat qdam paꝝ extra. ibi: qõ sic incipit. Hic ĩstatur ꝛc. vsqꝫ illuc. Itẽ si due nature ꝛc. ꝛ aliud ifra ibi. In ĩstatur de personis diuinis ꝛc. vsqꝫ illuc. Juxta quatuor cõclusiones tẽ. ꝛ nõ sunt de lra neqꝫ multũ necessaria: sꝫ si volueris legere totum. plura notabis: ꝛ addes diligẽter vide. 2. 5. 8. 26: ꝛ. 33. d. ꝑ. ꝛ. 5. q. qͤ. ꝛ alibi sepe: pro declaratiõe illius lre. ꝛ. 3. di. ꝑ. ꝛ. 2. ꝛ super. 7. metaphyſice. ¶ Deinde ponit alias. 4. ꝙclusiões similes ꝓmis 4. de ꝓmitate finitiua: ꝛ alias. 4. de primitate eminẽtiali. in quaꝝ 2ª probatiõe nota quãliter species vel forme sint sicut nũeri vide super. 8. metaphyſice in. q. ꝛ in ꝓmo. di. 17. q. vltima soluendo ꝓmũ ꝓncipale: ꝛ in. 2. di. 3. q. 7. ꝛ. 10. cõueniunt enĩ numeri ꝛ species quo ad resolui in indiuisibilia quo ad non pati diuisionẽ. quo ad habere per se vnitatẽ. quo ad non suscipere magis ꝛ minus: differũt aũt in alijs vt nosti: additã git etiã cuilibet quaterna suuꝫ coꝛᵐ: vt ꝓmo: ꝛ littera satis pꝫ. In aliquibꝰ originalibus ponitur queda lra que sic incipit. Itẽ de primo eminentie ꝛc. quã q̃ nõ multuꝫ ad ꝓpositũ dimisimus. adde si vis. ¶ Consequẽter ponit. 5. alias ꝙclusiões quaꝝ primam appellat fructũ hui. c. eidẽ. vꝫ. nãe: ꝛ vnice attribuendo ꝓdictã triplicẽ ꝓmitatẽ quã conclusionẽ dicit prægnãte senario fetu. Alias vero quatuor quasi cõfirmatiuas ꝛ declaratiuas eius adiũgit vbi tota littera valde dependẽs ꝛ resoluta ꝛ singularis doctrine existit. affuit certẽ calamo paracleti digitus. In fine vero quasi epilogando concludit intentum huius capituli.

Circa dicta in hoc ca. possent nõnulla dubia moueri sicut circa precedẽtia: sed q̃ vt dixi ꝑus in. 2. di. ꝑ. copiose disputant vt ibi sepius notauit: ꝛ aduersarij atq; sequaces huius ptractãt fere oia ꝛ maxime nominales: quoꝝ argumẽta et solutiones hic pertractare longũ esset: iõ omnia omitto lectori ingenioso: ꝛ ad alia festino vbi declaratiõis prolixioris vrget necessitas. Nescio enim quo zelo ductus guilhmꝰ ochaꝫ: vbi supra: ꝛ quolibeto. 7. q 17. ꝛ sequẽtibꝰ. ꝛ quolibeto. 3. q. 1. conatus est totum processuꝫ doc. in hoc ca. ꝛ sequẽti pturbare: aut quia anglicus ꝛ iste scotus qui raro cõcordãt: aut quia subtilẽ ꝛ ingenioſum ipugnando similis apparere volunt: aut quia forte fidem xpianã magniꝰ volunt omnia ista eẽ credita: ꝛ ad hoc posset accipi argumentũ ad hominẽ hic: quia in theorematibꝰ seu i tractatu propositionum creditaꝝ habet iste q̃ non potest ꝑbari deũ esse intelligentẽ vel volentẽ vel infinitũ: ꝛ sic de alijs que hic tractantur et ꝑbantur: videl ergo cõtradicere sibipsi: et ita ocham bene dicit. Ad hoc tamẽ ptꝫ solutio ibidẽ vt infra tangã: quia loquit ibi de ꝓbatione euidenti demonstratiua propter quid ꝛc. hic vo vtitur ꝓbatione ꝑsuasiua: vt in reportatis ꝑ. distiõ. 2. expresse dicit: similiter ibidẽ in prolo: cõtra antiquos theologos inuehit qui vilificãt theologũ ꝛ theologiã nihil sibi scientifice attribuẽtes vltra vetulam. vide in. 3. distiõ. 24. ꝛ in quolibeto. q. 7. plura ad propositum: au-

certe voluit ochã qui plurimum sophista erat potius apparere ⁊ non existere q̃z ecõtra: desiderauit nãq; fundamenta illi⁹ vie nominaliũ vbiq; dilatare: sed vltimate in aere tremulo totũ proiecit. aut forte cuz sequacib⁹ doctoris cõcurrebat: licebat autẽ illis tpibus in materijs idifferẽtib⁹ cuilibz suo modo dicere: sz quis altius edificauit ⁊ stabilius ⁊ sincerius cõgregauit: sacc⁹ dicit: forte etiã nõ in vituperiũ doctoris quez suũ ⁊ religionis ⁊ subtilẽ plerũq; nomiat scripsit: sed rigore minoꝝ qui nemini parcunt sinderesi ⁊ cõscientia sibi appropriatis moti: cũctos ingenij eleuatiõe ⁊ indagine: salua pace alioꝝ dixeriz transcẽdentes vsus est: sed quomodocũq; fuerit auꝝ purgauit quotiẽs i fornace examinans rigorosi verba scotica cõmouit. Nimiꝝ etiã si igeniosi subtilitate huius doc. imbuti conati sunt subtilia a ut pro aut cõtra addere cum obtusa capita semp in ventis contenta iactãt se posse aut respõdere aut arguere ad huius aquile monimẽta. Estimo breuiter ꝙ vir ille doctissimus atq; catholic⁹ admiratiue poti⁹ q̃z assertiue cõtra huius doct. doctrinam aliquando isurgit: licet vt verum fatear equo albo sua disputatio abundauit.

Sequitur 4. c. in quo ꝑtractat de ꝓprietatibus absolutis primi ꝑncipij: ⁊ ponit ꝯclusiões ꝑ ordinẽ ad ꝓpositũ ostẽdẽdum: quaꝝ ꝑma ẽ d̃ simplicitate eius: de qua habes diffuse. 8. dist. 1. q. 1. ⁊ sequẽtib⁹: de gradibus etiã cõpositionis ⁊ simplicitatis: quere vt nosti apud formalistas: ⁊ super. 8. ⁊. 10. metaphysice: vide. g. o. di. 1. tertij. q. 8. singularissime. oñdit ergo simplicitatẽ dei hic ꝑ negationez cõpositiõis reꝝ ⁊ realitatum seu physice ⁊ metaphysice. ⁊ instat cõtra se notãter: ⁊ soluit. ifrayo. ꝯclusiõe. 10. hui⁹. ca. oñdit simplicitatẽ omnimodã ei⁹: vt in ꝑmo vbi supra. ¶ Vbi aduertendũ ꝙ qd̃lz ad intra in dinis est formaliter necesse eẽ: licz nõ a se: ex se tamẽ: ⁊ ideo licet relatiões dine non sint formaliter quãte: sunt tñ formaliter necesse esse. nõ tñ ex hoc sequit ꝙ ꝑsona diuina sit bis necesse eẽ: vt instantia illa infert. Et licet quibusdã videatur ꝙ nõ bene soluatur: nec ꝙ argumẽtũ contra qd̃ adducit procedit sufficienter. dõm nihilomin⁹ cuz doc. qui alti⁹ volauit: ꝙ ipsi nõ bene vidẽt qꝛ sicut ponit doc. quãlibet ꝑfectionẽ diuinam eẽ formaliter ifinitã ꝓpria infinitate: ex quo tamẽ nõ sequit ꝑsonam habentem hmõi duas ꝑfectiões esse bis ifinitã: eo qa sicut oẽs ꝑfectiões transeũt in vnã realit. ita oẽs infinitates: ita hic dõm ẽ de necesse esse. nũera⁹ ergo talis querit distinctionẽ rerũ vel realitatũ: potest tñ cõcedi: ꝙ ꝑsona talis habet in se plures rõnes formales vnde sit ifinita ⁊ necesse esse. Et si arguas: sicut in sili solet sepe arguere doctor ꝙ tũc aliqd esset infinitũ vel necesse eẽ aliquo q̃ non posito nihil minus eẽt infinitũ vl' necesse eẽ. Dico vt ipse. 2. di. 1. q. 3. ⁊. 4. dic̃ ꝙ ibi potest itelligi iplicatio cõpossibiliũ vel icompossibiliũ ꝑmo modo procedit argumentũ: ⁊ ita doctor ar^t. q. de vnitate dei. ⁊ q. 5. quolibeti. ⁊. 1. di. 3. ⁊ alibi. Nõ pot eniz poni vna ꝑfectio simpliciter sine alia: nec vnũ necesse esse sine alio: imo nisi in alio. qualiter aũt pluralitas formalitatũ stat cũ sũma simplicitate: ⁊ qualiter aliter ẽ idẽtitas taliũ in diuinis q̃z in cre^tis realitatũ vl' formalitatũ generis ⁊ d̃rie: vide vbi supra distin. 8. ꝑ. qꝛ nõ intẽdo hic aliqd addẽ: qa diffuse alibi habet in doctrina hui⁹. Argumentũ g̃ doc. ex rõne necesse esse ꝓcedens qd̃ ẽt ẽ Aui. 8. metaphysice. ca. 4. vr̃ bene cõcludere qcquid dicat loquẽs: forte tamẽ philosophus poneret necesse eẽ i genere sed hoc veꝝ ẽ de necesse eẽ causato: in hoc tamẽ errauit vt nosti: vnde qui negat antecedens negare debet ⁊ cõsequẽs: si recte sẽtit. Secũda ꝯclusio ẽ de sũmitate eius: ⁊ eorum que sũt intrinseca sibi: ⁊ notãter dicit intrinseca ꝑꝑ respect⁹ ad extra: ⁊ extrinseca entia vniuersi: quã ꝓbat faciliter: ⁊ breuiter ex idẽtitate talium ad ipsam naturaz sũmã. ¶ Sed ibi posset obijci ad hominez quia ꝑ ipsum relatiões d̃rie maxime originis nõ sunt quãte formaliter: sed ꝙ nõ est quantũ nõ videt eẽ summũ: ergo oppositum cõclusionis est veꝝ. ¶ Item idẽtitas ẽ intrinsecũ aliquid in diuinis. maxime ꝑm ipsum: qꝛ ponit eam relationẽ realẽ: vt. 31. di. ꝑmi habetur: sũma autem identitas nõ semper ibi ponitur sequendo doctrinã hu

tus: quia ponit diſcm formalē ⁊ ex natura rei ibidem: ⁊ realem iter personas: ⁊ eſſet bonum motiuū pro aduersarijs si scirēt bene venari: sed nihil subtilitatis habent in suis scartaphatijs nisi q̄ mēdicarūt ex nostris. ¶Item pōssent argui reflectēdo argumentū ad distinctionē: ⁊ cōtra eos: ⁊ cōtra doc. cōtra eos q̄ nō ponunt nisi distinctionē rationis: que nō ē sūma: imo minima: cōtra doc. etiā qui ponit distinctionē ex nā rei vel formalē que minor est prope realē. alia plura possent adduci sed nolo i morari. ¶Ad p̄mū pōt dici vno mō q̄ logitur de pfectiōib⁹ absolutis que sunt capaces sūmitatis formalr: vel alr q̄ relōnes tales sunt sūme idem^cc vt p̄cedit pbatio conclusiōis. Iz nō formalr: vel 3° q̄ sunt sūme loquēdo de pfectiōe i pothetica nō gdditua tua: vide. 4. ⁊. 5. q. quolibet. ⁊. 1. ⁊. 26. d. p. ⁊ alibi sepe. vñ p̄m aplm p̄nitas dina est a qua ois alia i celo ⁊ in terra noiat: sūme etiā tale in ꝓposito accipit ꝓ illo qō nō pt excedi: ⁊ qō est verissime tale nō aūt pro infinite tali nisi identice. ¶Ad aliud pz idē. est enim idētitas sūma in diuinis idētice: ē etiam ois identitas ibi. licet nō iter quecūq;. Et q̄ dr ab aduersarijs idētitas formalr vel ex nā rei est maior realis: ergo ē ponenda iter pfectiones diuinas: vbi est sūma simplicitas: dōm q̄ nihil ē ponēdū q̄ nō pōt poni sine iplicatiōe cōtradictionis: iplicat aūt in diuinis poni formalitatē sapiētie et bonitatis ⁊ cū hoc q̄ sit idētitas formalr talium. Nec obstat infinitas vtriusq;: q̄ licz aliquat idētitatē realē: ⁊ cōpossibilitatē talem nō tamē formalē: q̄ modus est conseruatiuus ⁊ nō destructiu⁹ gdditatis. Quere copiose in doctrina hui⁹ ⁊ sequacū ad h̄ plura addēdo: ⁊ bene pōderando. ¶Ad aliō q̄stum ad p̄mā ptē sustinēdo op. cōem dicerētur q̄ distinctio rōnis nō est intrinsecum in diuinis: ideo nō est cōtra pclonē. Quātum ad. 2. partū dicēdū vt p̄us dctm est: talis enī distinctio ē sūma ⁊ idētice ⁊ p̄m exigētiam extremoꝝ ⁊ cōpossibilitatē ad idētitatem simplr. ¶Tertia cōclo ē de coexigētia perfectionū simplr atq; simultate in nā sūma: siue in p̄mo p̄ncipio. Ad cui⁹ pbatiōez ꝓsupponit rōnem perfectionis simplr ex Anselmo. monol. 15. cōtra quaz instat ⁊ soluit suo mō exponēdo eā: vt alibi sepe tangit. Vide i p̄mo. di. 2. parte. 2. q. 1. in solone et di. 8. q. 1. in solone p̄mi argumēti. sed plixius in quolibeto. q. 5. arti. 1. ⁊ rōne. 2. hic vero paucis ⁊ egregie exponit eā. q̄re Frā. de May. in p° 2fla. di. 34. ⁊. 35. copiose de pfectiōib⁹ simplr. vnde breuiter ⁊ regulariter tene omne illud ⁊ solū tale eē pfectionem simplr cui nō repugnat infinitas formalitē. Est ergo intellectus rōnis anselmi iste pfectio simplr est talis que in quocūq; supposito absolute ꝓsiderato p̄m rōnem suppositi ⁊ determinādo nām in qua vel cui⁹ sit suppositū: melius ē ipsū q̄z nō ipsū: hoc est q̄z quodcūq; incōpossibile sibi: quo p̄misso pbat optime cōclusionē: ⁊ ex necessitate cōmunicatiōis pfectiōis simplr: q̄re vbi supra i quolibeto. Vide instantias circa h̄ dicta in Frāciscovbi supra: ⁊ alibi sepe: ⁊ q̄re ochā vt nosti: ⁊ maxime. 8. di. p. pōdera q̄ omnis perfectio simplr est trāscēdens ⁊ cōuenit deo in sūmo. ¶Ju aliqb⁹ originalibus habeā quedā lra hic que sic incipit: Iz nihil valet h̄ pba°. ⁊c. vsq; illuc exclusiue: dicendis de infinitate ⁊c. sed q̄ nō videbā multum vtilis omisimus eaz: quere si placuerit. ¶Quarta cōclusio ē de intellectiōe ⁊ voluntiōe p̄mi p̄ncipij quam pbat. 4. rōmbus efficacissimis: cōtra quaz tertiā istat ⁊ soluit: ⁊ totū fere hz in p̄mo. di. 2. q. 1. ꝓin adducit. pbationē aliozꝝ quā nō acceptat: quere Ulua. ⁊ alios: vbi supra: deinde replicat pluries: ⁊ soluit vsq; ad finē subtilissime digrediēdo.]Pro hui⁹ materie vltiori declaratiōe: quere eū p̄mo r̄portationū. di. 25. singularissime: ⁊ fran. di. 36. p. cōflatus ⁊ Ari. 12. metaphy. t. c. 51. ⁊ Auer. ibidez satis bene suo mō: quere ochā quolibeto. 2. q. 2. Et q̄ ibi tāgit rōnez pro cōclusiōe d cōtingētia causalitatis p̄mi efficiētis pōderabis p ⁊ cōtra plixe vt nosti: vide. 8. di. p̄mi q. finali: ⁊ di. 39. eiusdē. ⁊. 7. q. quolibeti ingre fundamenta philosophoꝝ vt scis ad oppositū: ⁊ tange ibi istantiā ad hoiem ex dictis suis in p̄mo. di. 1. q. 4. ⁊ in. 2. di. 25. q̄re alios ibidē ad h. ⁊ dic ꝓin semp saluando veritatē scoticā. Cōfirmabis etiā in p̄a rōne ad cōclusionez illa verba: Omne naturale agēs p̄cise cōsideratū ⁊c. ex his q̄ habet. 1. q. 4. ꝓpositiōe. 3. cōtra Aui. ⁊ po-

dera bene istantias. Illa pba° ibi. Ꝫ etiaꝫ ꝓclusio ꝓbatur ꝛc. vsqꝫ illuc. Iteꝫ 3° sic ꝛc. vt eē additio: q̄ infra in aliqbus originalibus post. 4. rōnez ponit: satis tamē valet: licet forte simplr ꝛ a ꝓpoti petit: quere Alu. tri. 15. c. 4. ꝛ de ciui. dei. li. 11. ca. 10. ꝛ phm. 12. metaphy. ꝛ. 2. de generatiōe aīaliū. c. 1. ꝛ adde plura p ꝛ ꝓtra vt nosti. q̄re. 2. phys cox: ꝛ in quolibeto. q. 16. ꝛ sequentibus: ꝛ 17. di. ꝑmi: ꝛ alibi sepe in doctrina hui°: ꝛ alioꝝ ad hec: ꝛ pōdera q hec ꝓpō quaꝫ ꝟ conaī rōne naturali oīdē e de numero creditaꝝ: vt infra patebit. ¶ Instare contra dicta ꝟ plixe possez: sed vbi supra oia querātur. Ad hoiem vero qō genus arguēdi difficilius est: diligēs lector istantias considerabit: atqꝫ cōsequēter dicet: nihil pfecto nec superfluū nec diminutū in his dictis iuenies si passiōibus semotis iudicabis: q̄ re euasiōes friuolas alioꝝ hic ꝛ istantias faciliter cōtemne ꝛ infringe: vt vbi supra ꝟ videri. Satis nāqꝫ erat huicviro ad veritates creditas: licꝫ in se demōstrabiles rōnes ita efficaces nāli igenio reperisse: quales forte mūquā phi ad naturalr nota ꝓbanda adinuenerūt: sed vt ꝓbabilr suppono cū ✠ Boysse in mōte hic vidit: aut cū paulo ad 3m celū ascēdit: aut certe cū alio Joā ne: supra pect° sapie recubuit: vbi cūcta in regulis eternis didicit: vallis ḡ caligie circūdati patientiā velint nolint habeant ad uersarij. ¶ Quinta ꝓclo e de mō causandi ꝑmi ꝓncipij que ex tā dictis pz. ꝛ vbi supra quotaui plenius disputaī. Instat cōtra se q̄uoz rōnibus quas hic nō soluit. ¶ Ad ꝑ mam breuiter dicaī q bene stat aliqd in se esse necessario eē cui° actio vel opatio ad aliud ꝓtingēter terminaī: vide. 14. q. quolibeti. ꝛ. 39. di. ꝑmi. ꝛ. 8. di. eiusdē. ¶ Ad aliud q ꝟ determinatio dine volūtatis sit eēna: ꝛ ab eterno: nō tamē ꝓ eterno ad extra. Ad vlteriozē declarationem illius rationis pōt negari similitudo: vel alr q ꝓ q cunqꝫ istanti e determinatio dine volūtatis ad extra: ꝓ eodē est determinatio volūtatis create ꝛcurrentis: ꝟ vtraqꝫ cōtigēter in sensu divisionis: nō igit necessitaī volūtas creata: nec frustratur dina. videatur etiā hoc i ꝑmo: vbi supra: ꝛ di. 40. ꝛ. 41. ꝛ 48. ꝛ alibi: ꝛ i quolibeto: ꝛ i. 2. di. 1. ꝛ. 25. et sequētib°. ¶ Ad aliō dico vt ꝓpus: q mo^tr ꝑma mouet secūda: ꝛ econtra ad quodcunqꝫ positū ꝓducibile ab vtraqꝫ: ꝛ q tāgit de volūtate peccāte. q̄re i. 2. di. 37. ꝛ. 7. di. eiusdē. ꝛ. 14. di. 4. ꝛ alibi. ¶ Ad 4m concedo q ifertur simplr loquēdo: licꝫ sit necessitas ꝑm gd aliquādo: q̄re i ꝑmo vbi ꝓpus: ꝛ alibi vt nosti: plura adde bene examinā do. ¶ Credo q illa verba i fine: cū dicit: q̄ rank in qōne ꝛc. sint extra vel additio: aliq oporteret vr q scripsit. q. de futuris cōtingentib° seorsum: q bene possibile e in logicalibus: aut i phycis: vel q ꝑmū sentētiaꝝ ꝓpus scripsit q̄ꝫ hic tractatū: cui° tamē oppositū probabilr sustineo: ꝛ supra ꝑmisi: dicaī ergo additio vr recurraī ad illa loca. ¶ Sexta conclusio est de identitate opatiōis appetitiue: ꝛ similiter cognitiue: primi ꝓncipij respectum sui: vt obiecti sue nature: quā probat: ꝑmo rōne sua igenio se dupliciter eā formando: ꝛ itellige causatione ꝛ causalitatē non ꝓ o respectu°: sed ꝓ substrato: ꝛ sic cessabit friuola istantia aduersarij hic. Intelligeēt cū dicē: quia nihil aliud est obm amari a volūtate ꝛc. de alietate reali esse vnū: de alietate vero rōnis falsū vt scis. Deide probat cōclusionez rōnib° Arī. 12. metaphy quas declarat suo mō i declaratiōe ꝑme rōnis. ¶ Posset ozri istātia de itell'u creato ꝛ volūtate tali: q̄ si hec declaratio valet: segtur q nr̄m itelligere e nobili° nr̄o itell'u: ꝛ silr de angelico pōt argui: sz ad hoc pōt dici q itelligere creatū e nobili° obiectiue seu termiatiue ipso itell'u: ꝛ silr de volitiōe ꝛ vo^tr: ꝛ ꝟ q̄ sūt ipsi° entis ꝑmi. subiectiue vo ꝛ formaliter e ecōtra: cū vnū sit suba: et alteꝝ accidēs sequēdo imaginatiōez Thomistaꝝ: videre nēcinz et ñ icōueniēs: illō q̄ō iferr vtroqꝫ mō: q̄ i his q̄ sūt eiusdē gñis posterius gñatiōe e pfect° maxie si ꝓpus e receptiuū et°. de q̄ alīs. Aduerte cū dicē i fine ōclarationis. 2. q iste rōnes ēt ꝟ Aꝝ. ñ erāt demōstratiōes: q̄ ex ꝟ hēs: et q rōnes doctoris sūt efficaciozes Aꝝ. et q vt vr itēdit simplr ꝟ dēmōstrare ꝟ e vt mā patīr: et igēū viatoris attigē pōt efficacit arguē. Lōser adducē aliā, pbōnē q e cō. 12. me. cō. 51. et. 3. d aīa cō. 15. quā ēt ꝟ Tho. 1. pte. s. q. 14. ar°. 4. et i ꝑmo scripti. di. 35. q. 1. soluēdo. 3. arm. ꝛ Egi.

quolibeto.3.q.10.quā tollit ꝑ īstantiā:que tñ licꝫ bona sit ad theologū:vt pꝫ.3.di.2.q 8.⁊ alibi:nō tñ qđ īfert eēt īcōueniēs apđ Cōmē.sed qualr etiaꝫ valet ⁊ ꝓbari possit cōtra ipsū:vide.q.1.4.⁊ alibi. Deīde īfert 4.correlaria ex hac cōclusiōe valde notanter:quere.q.1.ꝓlo.ī reportatis:ꝓ declaratiōe correr.⁊.ī.2.di.3.q.10.alia plura hꝫ ꝓ ⁊ ꝯtra adducat studiosus lector. ¶ Septīa ꝯcl'o ē de identitate ītelligere:⁊ simil'r velle ꝑmi ꝑncipij respectu cuiuscūqꝫ:vt obiecti sue nature:qua ꝓbat:ꝑmo.4. rōnibus ꝓprijs. Pro cōfirmatiōe.i.rōnis nota ea q̄ hēt in.4.q.1.ꝓpōne.3.ꝯtra Aui.⁊ in ꝑmo ⁊.2.plerūqꝫ de ꝓductionib⁹ ad ītra ⁊ ad extra:⁊ in quoli.q.2.arti.3. Qꝛtum ad scđam rōnē exclude cauillationē auer.de intellectiōe ītell⁹ adepti respectu sui ⁊ respcū aliorum. Quo ad.3.rōnē posset eē īstantia ad hoiem de idētitate ītellect⁹ ⁊ volūtatis quā ponit:qꝛ sicut h̄ arguit:sequeret ꝙ intellectio in vo^te ⁊ velle ī intellectiōe reciperet: quare intellectus vellet ⁊ volūtas ītelligeret:sil'r si qđ īfert eēt īcōueniēs nobili⁹ vꝫ esse susceptiuū ignobi^r:quare nec accidēs in suba:nec rel'o in qualitate reciperetur: ⁊ sic de alijs. ¶ Ad ꝑmū dđꝫ ꝙ licꝫ sint vna res:sūt tamē diuerse realitates vel formalitates qđ sufficit ad diuersas denoīationes ⁊ formales receptiōes:vide in.2.di.16.soluēdo argumenta ꝑncipalia.⁊.15.q. quolibeti:⁊ alibi ⁊ īstātias subtiliores adde: vide.35.di.1.ī reportatis ¶ Ad alid nō valet sil'itudo:qꝛ secus de his que sūt eiusdē generis ꝓpinq:etiā secus de his q̄ sunt alterius ꝑdicamenti:vt pꝫ:⁊ etiā qꝛ actus scđi īma^tes sūt fines ⁊ nō gr̄a alterius:vt pꝫ.9°. metaphyce.an aūt suba ⁊ quodcūqꝫ susceptiuū alicui⁹ īquantū tale sit nobilius recepto hꝫ cōsiderari:q̄re vt nosti. In.4.rōne pōdera bene cū dicit. Idē intelligere ꝑter esse respectu pluriū obiectoꝝ ordinatorū: nota ly ordinatorum:vnde tollitur īstātia ad hominē.3.di.2.q.10.⁊.1.q.4. ꝓpositione.2.cōtra Aui. Deīde adducit tres rōnes alioꝝ ad hāc cōclusionē quas suo more:qꝛ nō cōcludūt etiā topice:sed tātum sophistice īpugnat.q̄re Alex. de Alex.in primo.di.35.⁊ alios ꝓ exēplo ꝙ tāgit in.2. rōne illaꝝ de ītelligere aīe xp̄i ⁊ beatoꝝ: vide in.3.di.14.⁊.18.plura hic possent ꝓ ei cōtra adduci.que omitto lectori:qꝛ nec tēporis cōmoditas suppetit:nec ꝓlixitas delectat. ¶ Octaua ꝯcl'o ē de actualitate:eternitate:necessitate ⁊ ꝑfectiōe:atqꝫ prioritate ītellectiōis diuine respectu omniū aliorū: ⁊ habꝫ duas ꝑtes ꝑncipales.2ª ibi.ꝑus naturaliter ⁊c̄.quas ꝓbat egregie.in ꝓbatione ꝑme partis aduerte cū dicit:vt alibi decl'aui:ꝙ illud alibi pōt assignari sup li. de aīa:vbi tenet ens esse obm adequatū ītellect⁹:⁊ hoc sustie° ꝑsupposita supra. habetur aūt in me^ca ⁊ sentētijs copiose:pro verificatione ⁊ declaratiōe hui⁹ ꝯcl'onis. vide 35.36.⁊.39.di.1.⁊.3.q.ꝓlo.sed pōdera īstātiam ex his que hꝫ.8.di.1.q.3.⁊.q.3.ꝓlo.et alibi sepe:qual'r ītellect⁹ diuinus cū preci^e intuitiue ītelligat:qcqd ītelligit ab eterno potuerit omnia cū nō dū fuerint intueri nisi fo:te emi^r vel v̄tualiter:qđ non eēt ꝓprie ea ītelligere formal'r:qđ cōiter tenet de intellectu diuino.vide Frā.di.36.1. ⁊ alios: satis hoc dubiū cogit de futuris maxīe cōtingentib⁹:⁊ hoc sequēdo ꝑncipia huius. Qđ etiā tangit de arte ⁊ notitia artificis: q̄re.i.q.2.⁊.8.q.q̄libeti:ibi vero cū dicit. Cōtra istā īstatur ⁊c̄.vsqꝫ illuc. Secūda pars ⁊c̄.vr̄ extra vel additio:⁊ tangit notāter ī theorematib⁹ ꝓpōne tertia ī cōmē. Et pōt dici ꝙ illa vl'is genera^r ex expimētis: ⁊ illa ex singl'arib⁹ actibus:vt pꝫ ꝑmo meta^ce Ulteri⁹ ēt dđꝫ ꝙ ex īpfectiōe ītellect⁹ creati:h̄ ꝓuenit: qual'ñ ē ponēda ī deo. In ꝓbatiōe ēt scđe ꝑtis cū dicit:ꝙ eē alioꝝ a ꝑmo ñ est necesse eē.ꝯsidera īstantiā:qꝛ vr̄ ꝙ en^a ī eē cognito ab eterno ꝓducta sint necesse eē:cū nec̄io in tali eē ꝓducta sint a deo. Ad qđ vide.36.di.ꝑ.⁊ sequētib⁹.⁊.1.q.4.⁊.1. di.2.q.1.⁊.2.⁊.14.q.q̄libeti:⁊ alibi:ibi etiā pōdera īstātiā ex p^a ꝓpōne theorematū.s. ītellectiōeꝫ ītelligibilē:⁊ dic ꝯñr vt ibi notabo. ¶ Circa hāc ꝯcl'onē ē magna altercatio sequēdo ineptias Auerroys:vt cōit ex po^r.12.meta^ce.vbi supra ⁊ seq̄ciuꝫ ei⁹. vult enī ꝙ nihil extra se ītelligit ⁊ spāl'r sin^re: vt alij addūt:sed mētit in caput suum.īmo qcqd intelligit est singulare:vl' virtute singularis illđ ītelligit.licꝫ enī eēntia diuina sit vl'e in representādo:ē tñ seipsa singularis īꝑdicando. posset tamen colorari ꝓꝑ

Ar. q̄ vm est in ratione motiui: in rōne āt terminatiui saltē secūdarij falsissimū. Adducere hic motiua eius ꝛ sequētiū ip̄m frustra iudicaui: qꝛ al's copiose: vbi supra habētur: quere antiquos ꝛ modernos theologos: vñ ēt ipse ꝛ magr̄ eius ꝓbat p̄m esse ītelligētē ꝛ volentē nisi ex effectib⁹: cū tamē negat deū aliqd efficere. Ex fundamētis tñ aris. pōt ꝑsuaderi q̄ de⁹ itelligit alia: ꝛ si dicas q̄ in vl'i vm representatiuo ꝛ motiuo: sed nō vniuersale vl' vniuersal'r tm̄: ī mo in particulari: ydee enī singulariuꝫ ꝛ ne dū specierū ponūtur ab eterno in ītellectu diuino: vide. 35. ꝛ. 36. di. p̄. ꝛ maxime in reportatis: pōdera bñ. i. de aīa. ꝛ. 3. metaphysice: motinū Ar. de cognitiōe litis: p̄mo ēt ethicorū. ꝛ. 10. de felici dei amicissimo: ꝛ de dei cura ꝛ sollicitudine circa entia ibidē. ꝛ. 12. metaphy. ad finez. ꝛ alia pl'a alibi: obstinatis nihilomin⁹ ꝛ ꝓteruis nihil ꝓbabis. ¶ Nona cōclusio est de īfinitate primi entis: ꝛ est fere principalis in hoc tractatu: nā ꝓbato q̄ sit formal'r īfinitū habet facil'r q̄ sit vnū: vt. 5. q. quolibeti. articulo. 2. egregie ostēdit: ꝛ simil'r de alijs ꝑfectionibus dd̄m: ꝛ assumit ꝓ īchoatione ꝯclusionis dictū Pauli ad Ro. 11. Et aliq hic assignāt p̄ncipiū ca. s. 5. hui⁹ tractatus: sed nō oꝫ: qꝛ oīa ista pertinent ad vnū. c. ꝓbat autem hāc cōclusionē. 6. vel. 7. vijs. vl' 5. seu. 4. p̄ncipalib⁹: ꝛ inceptor mouet ad singulas vias singulas. q. quoli. 7. vbi supra: ꝛ ex fundamentis auerroys ruinosis multa possunt h̄ adduci ad impediēdū rōnes doc. omnia tamē vento agitabis: ꝛ infringes facil'r. Circa īfinitatē ītensiuā seu vigoris p̄mi entis est magna altercaꝰ ī doctrina Ar. ꝛ auer. ꝛ seq̄cium varie exponētiū. Naꝫ. 8. phy. ꝛ expresse. 2. ce. ꝛ ī de suba orbis videt dicere cōmētator: q̄ est tm̄ infinitas durationis in ipso ponēda: licꝫ. 12. metaphyce videt vacillare: doc. tñ noster ꝛ hic: ꝛ. 5. ꝛ. 7. q. quolibeti. ꝛ. 8. di. p̄. iudicio meo ex fundamētis Ar. satis euidēter oñdit īfinitatē vigoris eius: q̄ auerroys dicat pro vel cōtra parū refert: qꝛ ex ītentione conabatur omnia fundamēta legis diuine euertere. vtere ergo regula scotica. 7a. q. q̄libeti: vbiqꝫ circa dicta Ar. ꝛ auerroys: 3a ergo p̄ma media ꝓcedūt de ītelligere p̄mi. ꝛ cōditionibus eius: ꝛ de ītellectu suo atqꝫ obo eius: p̄mū mem examinabis bene: ꝛ īquire in quolibeto. q. 5. ad ꝓpositū optīe. Sed posset obijci cōtra hoc q̄ īfert ibi: vꝫ. ex īfinitate ītelligibiliū infinitatē ītellect⁹ simul etiā oīa ītelligētis ex his que habet in. 3. di. 14. de intellectione aīe xp̄i: sed ibi satis bene soluit hec īstan^a loqt enim hic de ītellectu ex se: ꝛ ꝑfectiōe ītrinseca potēte ītelligere īfinita vnico actu: q̄rū quodlibꝫ reqrit determinatā ꝑfectionē in intellectione ꝛ ītelligente sui: vbi pondera illā regulā scoticā. Q ñ. s. pl'alitas cōcludit maiorē ꝑfectionē ꝛc̄. quā in plerisqꝫ locis adducit: vide in. 2. di. 3. q. 10. ꝛ ī. 3. vbi supra: ꝛ quā nō veret loquēs hic negare: que tñ ex terminis videt euidētissima. Addit duas euasiōes apparētes: ꝛ impugnat īpugnatione. 2. aduerte cū dicit: sicut ī. q. de īdiuiduatione ostēdi: qꝛ posset poni additio: vel aliqd lr̄e addi vt saluet superius dicta: vide tamē. 7. metaphysice. q. 13. ꝛ. 3. di. 2. ad ꝓpositū: h̄ varietas allegationum parit nō modicā perplexitatē: sed supra circa hoc copiose q̄ mihi videbat dixi. Forte enim seorsum plures. q. p̄mo disputauit: quas postmodū in vnū collegit. ¶ 2m mem ꝓcedit ex īfinitate ītellitis eēntiē p̄i: q̄ fortissimū est: qcquid dicat aduersari⁹: ꝛ īstat tripl'r: ꝛ soluēdo p̄mam īstantiā pōdera optime que dicit: qꝛ singularis solo: et vbiqꝫ necessaria: vide in ꝓlo. ꝛ di. 3. p̄. ꝛ alibi sepe ad ꝓpositū: ibi etiā aduerte cū dicit de qua alibi multum dixi: illud alibi quere super li. de aīa: ꝛ posset poni additio vl' extra: hēs tñ illud in. 2. di. 3. q. 9. in p̄ncipio sol'onis. ꝛ in. 3. di. 14. q. 3. ꝛ in. 4. di. 10. articulo. 3. q. 2. ꝛ in quolibeto. q. 6. articulo. 1. ꝛ. q. 13. ꝛ in. 7. metaphysice: vt nosti: ibi assignat q̄dā additio que sic īcipit. Cōtra fantasma pōt ꝛc̄. vsqꝫ ibi. Si igr̄ ītellectionē ītuitiuā ꝛc̄. ꝛ ponit in aliqbus originalib⁹ īmediate añ sol'onem. 2. īstātie ibi. Ad ꝟm lꝫ causa p̄or ꝛc̄. Et seqtur alia additio: quā habes īfra: que sic īcipit: tamē negaretur īfinitas ītensiua ꝛc̄. vsqꝫ illuc. Si obijcit p̄mū non posse ex se ꝛc̄. ꝛ alia etiā quā habes īfra: que sic īcipit. Item quātū est diuisibile ꝛc̄. vsqꝫ ibi. 3o ex h̄ excludit ꝛc̄. oīa inquaꝫ ponūtur sil'in aliqbus originalib⁹ īmedia

te ante sol'onē.2.istātie:vt supra:sz siue sil' siue seorsum qd cōueniētius est: habeātur vt posuimus nō sunt multū de necessitate lr̄e:satis tñ subtiles sn̄ie:q̄re vl'addant' vl' omittant' vt voluerit lector:pōdera ꝯñr solutiones.2.ꝛ.3.istātiarū:qꝛ valde ꝑegrine ꝛ necessarie:profecto dū h̄ scribebat calamū in mēte tingebat:lr̄a tota correcta ꝛ irrefragabilis.¶3m me^m est valde singulare ꝛ subtile:ꝛ nō ponitur in.2.di.p̄.sed pōt colligi vel saltē ꝯfirmari per ea que habet in.8.di.p̄.q.2.ꝛ.3.ꝛ ꝓcedit ex substātialitate itellectiōis p̄mi:ꝛ per ꝯsequēs ipsi⁹ ifinitate:vbi tñ caute ēxpone substātiā ꝛ accidēs. Et aduerte ad singula verba:ꝛ qual'r sunt eiusdē rōnis itellectio finita ꝛ ifinita: ꝛ quo mō ꝑfectiones absolute in dīnis sūt suba vel substātiales:ꝛ nota valde qualit' exponit speciē trāsferri ad dei^a ꝛ hoc rōne dr̄ie:oīa quere.8.di.p̄.vtriusqꝫ:ꝛ alibi excusat se ꝯseq̄nter de breuitate:ꝛ format aliter argumētū:ꝛ totū examinabis diligēter qꝛ oīa plēa succo.¶4m me^m ꝓcedit ex simplicitate p̄mi:eo qꝛ ꝯpōnis real' ꝛ rōnis expers:vt supra dcm̄ est. Et istantias cōtra h̄ vide.8.di.p̄.vbi supra. Et per totū hic: vide cauillationes aliorū:quas nō duxi hic īserendas:vt p̄us dixi:qꝛ sup sentētias itēdo oīa pertractare.¶5m me^m siue 5^a via ē ex eminētia p̄mi entis:vide in quolibeto. q.6.articulo primo:pro declaratione p̄nci pij rōnis.2.hic pōdera ꝓcessuꝫ doc.h̄ optime.¶Multi enim negāt īfinitatē cōuenire enti:ꝛ ꝓbare oppositum est difficile:conatur tamē suo modo hoc ostēdere nō ꝓteruo saltē. Deinde īfra cū dicit: sicut contradictoria ex rōnib⁹ ꝓprijs ꝛc̄.est regula scotica:vide.2.di.p̄.q.1.vbi etiā oīa sequētia: ꝛ.q.4.eiusdē:ꝛ dis.13.ꝛ.17.eiusdē.q.finali ꝛ in.2.dist.1.q.3.ꝛ in quolibeto.q.5.articulo.3.ꝛ alibi sepe. Nota etiā rōnez īfiniti in actu:quā addit ibi:quere super.3.phycorū sed singularissime in q̄libeto.q.5.in p̄n°. pōdera etiā aliā regulā scoticam: īfra ibi. Sicut qd̄libet est ponēdū possibile ꝛc̄. vide ī quolibeto.q.29.ꝛ alibi sepe in doctrina hui⁹:adde hic illā ꝓpōnē notabilez. q. hz.3.di.2.q.finali:ad finē:omnis:vz grad⁹ possibilis in ente est. Exponit ꝯsequēter icidentaliter rōnē seu descriptionē Ansel'. ꝓ sol'.2.de sūmo cogi^ti vide.2.di.p̄.q.2.vide etiam ꝓpter ea que ibi tangit in q̄libeto.q.3.articulo.1.sed tange istantiā ad hominē in.2.di.1.q.3.ꝛ di.6.q.1.ꝛ dic cōsequēter:vide ēt in quolibeto.q.1.articl'o.1.parte.1.ꝛ.8.di.p̄.q.3.contra.2.op̄.ꝛ alibi sepe plura pro resol'one eorum que ibi tangit. Aduerte etiā ad ea q̄ ibi dicit de esse q̄dditatio ꝛ exñtie:ꝛ d̄ itell'ibili:visibili ꝛ abstractiue plura addēdo.¶Sextū mediuꝫ seu 6ª via est ex vltimata q̄ete:ꝛ appetit^te nāli obiectiua p̄mi entis:vide copiose ī.4.di. 49.ꝛ ī.2.di.6.ꝛ pōdera ibi singularissime: vñ cognoscit' icliatio natural' respectu alicuius ī aliq̄:multa adde vt nosti.¶7ª via seu me^m.7.est ex cālitate effectiua p̄mi entis:quā dicit esse Aꝝ.cuius cōsequentiam ponit:vide totū in quolibeto.q.7. Et recitat coloratiōes seu declarationes aliorū ī Aꝝ.quantū ad antecedēs:ꝛ ꝯñam vide Henr.quolibeto.4.q.3.ꝛ Bona.in p̄mo. di.33.q.1.articulo.1.ꝛ alios antiquos:quere Auerroym ꝛ eius sequaces sup.8.phycoꝝ.sed modernos hui⁹ sequaces:q̄s nosti.inq̄re ibi ꝛ alibi.¶Cōsequenter impugnat huius declarationes:quātū ad cōsequētiā:ꝛ p̄mo tāgit motiuū Aꝝ.i.ethicoꝝ. cōtra Platonē.c.7.de duratiōe maiori: et pz in sil'i.q.6.quolibeti:sz posset adduci ī stātia ex.1.di.2.q.3.ꝯsequenter tñ dices vt ibi notaui. Propter dicta in īpugnatione 2.decl'ationis:vide Frāsciscū in p̄mo cōfla.di.43.q.penultima. Add^t quādā rōnē ex cōsideratione astrologica:vt ostēdat' īfinitas specierū quā dicit nō esse ad mētem Arist.vide in.4.di.43.q.3.in p̄n°.deinde obijcit cōtra se dupl'r valde notāter:ꝛ soluit:vbi tangit de potētia simultatis:ꝛ de simultate potētie:ꝛ plura vbiqꝫ vtilia: vltīo ponit suā decl'ationē in Aꝝ. Tāge ibi istātiā ex.4.di.12.q.3.de mō dādi eē effectiue ꝛ formal'r:ꝛ dic ꝯsequēter: ibi ēt aduerte: ꝙ lz oīpotētia vt ponit' a theologis nō possit d̄mr̄ari:seu efficaci rōne nāli oñdi. po^a tñ īfinua sic:quere in quolibeto. q.7.ꝛ in p̄mo.dist.42.ibidē īfra cū dicit vsqꝫ ad tractatū de creditis ꝛc̄.aduerte ꝙ tractatus ille habet' vl' īserit' in theorematib⁹:vt infra tangā:ꝛ ibi notauimus:sed an debeat esse seorsuꝫ an nō:ibi hz videri:ponitur ibi ad

ditio quedam de qua supra mentionē feci Quare etiā cause.2.cōcurrūt cum p̄ma tāgit ibi physice imaginando:sed aliť dicas theologice vt nosti:plura ibi ꝓ ⁊ cōtra ad de bene masticādo. ¶Ultimo pro hac cōclone adducit rōnes alioꝝ:quarū p̄ma est Hen.quolibeto.4.q.vltima: ⁊ Ricar. de me^a villa.in.2.di.1.articl'o.4.q.4.q̄re thomā ⁊ alios.⁊ ꝓcedit ex v̄iute creatiua p̄mi ētis quā ipugnat:⁊ quātū ad añs:⁊ cōseq̄ntiā:⁊ declarat egregie:qualr̄ itelligi dz distātia ifinita extremorū creatiōis:vide idē optime in.4.q.1.quere in.2.di.1.q.2.⁊ di. 39.p̄.ad ꝓpositū hic aliqua. Vult resolute doc.ꝙ distātiarū alia est p̄uatiua alia positiua:p̄ma pōt poni finita:⁊ hoc vel maior vel minor.⁊ vtraqꝫ positiue vel ꝑmissiue: pōt etia poni ifinita:⁊ hoc vel excessiue vl' ideterminate:⁊ vtrūqꝫ positiue vel ꝑmissiue. ¶Secūda p̄ncipalis aut est quātitatiua:⁊ hoc vel per mediū maius vel minus aut est entitatiua:⁊ hoc vel sine me^o vl' cū medio:⁊ vtroqꝫ modo vel est finita vel ifinita:⁊ hoc vel positiue vel p̄uatiue:quere decl'ationē membrorū in.4.vbi p̄us ⁊ alibi vt nosti:de multiplici acceptiōe ifiniti. quere.3.phy^r.⁊ de cōditionib^9 creationis ⁊ extremorū ei^9.⁊ cui ꝯue^t cre^rc:vide in.2. ⁊.4.vbi supra:⁊ in.3.dis.11.⁊ q̄libeto.q.12 ⁊ alibi. ¶Secūda rō aliorū ad hāc ꝯcl'onē ꝓcedit ex imaterialitate p̄mi p̄ncipij: q̄re p̄ma parte.s.Thome.q.7.articulo.1.⁊ 2.quā ipugnat ad hoiez istando:vide bñ i reportatis:p̄.di.2.h̄ ponit eni Thomas angl'm eē imaterialez:ꝙ an veꝝ sit:q̄re.3.di. 2.in antiqs:⁊ maxīe in Bona.⁊ in.q.hui^9 super li.de aīa singularissime:⁊ excludit euasionē eoꝝ.vbi supra de eē ⁊ essentia ad q̄ vltimate refugiū hñt Thomiste plerūqꝫ nescio si terminos soli recte sapiūt aut certe isaniūt:dū ꝯcretū abstracto accidere: et realr̄ ab ipso distigui asserūt:vl' forte.dum alij gustarūt nectar ⁊ māna dormitarunt. docet igiť doc.egregie cui p̄^o ꝯuenit finitas vel ifinitas:q̄re.8.di.p̄.q.3.⁊.5.q.quolibeti:ꝯse^r nāqꝫ extrīsecus itrinsece qditatez p̄us q̄cūqꝫ alio nō formalr̄ icluso:ibi ostēdit defectū argumēti eoꝝ:sicut i sili habeť. 3.phycorū.t.c.31.vbi disputat phs an sit dare ifinitū:⁊ arguit ꝙ sic.5.rōnib^9:in q̄rū.4 ē sophi^a.de quo loqť doc. ⁊ infra.t.c.74. soluit ip̄m ⁊ exp̄sse hz id qđ h̄ itendit:ꝙ.f. oē finitū ē in se tale p̄us q̄z ad alterū cōpareť. Omitto ꝓlixiorē disputationē p̄dictorū h̄:solutis.n.et refutatis et ipugnatis motiuis et cauillationib^9 nostratū minoꝝ:q soli(pace alioꝝ dixerim)limpide viderūt doctrinā hui^9:aliorū tela minime sunt formidāda:sup sentētias.igiť deo duce oīa recitabo:⁊ que ad rem nō faciūt anihilabo. ¶Decima ꝯ^o est de oīmoda simplicitate p̄mi p̄ncipij:nā lz supra:ꝯ^o ne p̄ma h^9 ꝑtractauit de simplicitate eius:nō tñ oīmoda: sed tm̄ opposita cōpositioni eēntiali physice vel metaphysice.quā ꝓbat p̄mo de eēntiali:2° de itegrali.3° de accñtali cōpositione disputādo:q̄ oīa fere habētur.8.dist.p̄. q.1.Expo^t notāter ar^m Aꝝ.8.phy.⁊.12.metaphysice:⁊ applicat ad ꝓpo^m. vide ochā q̄libeto.7.q.22.satis apparēter ibi poniť q̄ dā addi^o de qua mētionē feci supra:⁊ ē satis ad ꝓpositū. Deinde ꝓbādo ꝙ nō sit in prīo ꝯpositio accñtal' adducit.4.ꝓbatiōes q̄rū duas p̄mas magꝫ acce^t. Nā ꝯtra al's duas notabilr̄ iustat:vbi pulchra vbiqꝫ notāda đ ꝑfectiōib^9 simplicib^9:vide hūc ⁊ alios vbi supra notaui. Tota lr̄a ē sincera:⁊ satis clara:quā tñ diligēter ocillabis. ¶Cōseq̄nter ibi. Dñe đs nr̄ pl'imas ⁊c̄. Recolligit hacten^9 dcā:⁊ nō nulla alia add^t ⁊ oñdit.ñ phi ⁊ q̄ catholici de deo oñdē valēt:⁊ q̄lr̄ su^9 ꝓcessus fuerat phyc^9 h̄:ad credita v̄o remittit se in tractatum sequentem': de quo supra loca i Aristo.⁊ commen.atqꝫ Aui.⁊ ceteris antiquis: vbi hic enumerata habenť supra fere expresse habentur.⁊ tu adde ⁊ quere alibi pluries:⁊ nota valde discursum contemplatiuuz quem facit tanquam alter in pathmos beatus Joannes ⁊ ostendit notāter excellentiam veritatuz creditarum respectu naturaliter acquisitarum de ydeis non multum curat. Omnia in sententijs diffuse habes disputata. ideo hic pertranseo. ¶Deinde ponit vltimam conclusionez de vnitate numerali primi principij in qua terminat suum opus cum Aristoti. preceptore.12.metaphysice ad finez:⁊ cum veritate fidei deutero.6.Jere.3.et p̄me ad Corinthos.8.et in simbolo triplici:et alibi sepe i sacris lit-

teris. Ad quā pbandū ponit. 5. p̄ncipales ppositiões: seu me^a, que oia ꝛ plura habꝫ 2. di. p. q. 3. Quere ibidez alios theologos ꝛ maxime Vu. Uua. p euidētia etiā p̄me, p positiõis: vide eū in quolibeto. q. 5. arti. 2. ꝛ in. q. de subo theologie. Inceptor conat oia argumēta h fcā soluere quolibeto. 1. q. 1. Sed quere Frā. may. q. ō vnitate dei: vbi supra ꝛ alios seq̄ces hui^o: ꝛ vt p̄us notaui mēsurabis oia ad vnguē: p dictis in 2^a via vide in. 3. di. 17. articulo. 3. ꝛ i. 4. dis. 49. q. 14. ꝛ. 15. Sed istāta posset pōderari ibi ex his q̄ habet in. 2. di. 6. q. 2. vide in. 4. di. 50. q. 2. ꝛ in. 3. di. 13. q. 2. Jn p̄mo etiā di. 1. q. 2. p. 2. rōne illi^o vide: quere pl'a. Quere Dama. pclū. magistrū sententiarū: ꝛ alios vt nosti, p hac cōclusiõe verificāda: que tū in se est verissima. Ultio cōcludendo itentū epilogat: ꝛ posset poni. 3. ps p̄ncipal' huius tractatus: ita q̄ oluideretur: vt solet di di li. sniarū in phe^m. vꝫ: tractatū ꝛ epylo^m, et cū bonis spiritib^o postq̄ h oia vidit i v̄bo in p̄mo signo: ꝛ i genere ppio in scō: surrexit in laudē dei i 3°. ꝛ ibi regescit perpetuo ac vesp̄ere remoto exultaf ꝛ letatur in dño. Dec pauca p huius^o dñi tractatus elucidatione: castigatione: atq; enucleatione cursim: ꝛ simplici stilo tēporis iopia: dū in agrū vtinensem spūs potū refocillādi gratia canicularem rabiem efugiendo: q̄ scribēdi cōmoditate atq; itentione his die b^o me cōtuli (vtinā cōpēdiose ꝛ vtil'r) adiecturi: vt lectoris curiosi aīus excitef ad altio: a ꝛ nedū gr̄a sciēdi: sed bñ agēdi cūcta dirigēdo in obsequiū x̄pi. Quid .n. pdest nosse p̄mi entis p̄mitatē triplicē essentialiuꝫ atq; notionaliū ordinē ꝛ emanationē: atq; ipsi^o radicalis nature p̄me omnimodā perfectionē atq; imēsitatē: vnitatē quoq; ac singularitatē cū phis rōne naturali: quia ꝛ catholicis i enigmate lꝫ certe: nisi bñ agēdo orando: atq; contemplando mūdef oculus. ꝛ purgef affect^o: vt egit noster scot^o: q̄ vere videaf. ꝛ in seipso gustef gl'iosus de^o cui sit honor in euum amen.

Ertio p̄ncipalit

circa dicta doctoris in theorematib^o atq; castigationes illi^o tractat^o: vt in p̄cedētib^o nego, ciatū ē: nūc p̄sequamur. Est i p̄mis ille tractat^o valde singularis ꝛ ingeniosus rarus ꝛ obscurus plerūq; ac multipl'r dcā ibidem interp̄etari possunt. Fundaméta ét plura p̄supponit: ꝛ philosophorū: ꝛ theologoꝝ plima quoq; paucis verbis cōp̄hēdit: ne scio breuiter quo spū nisi sapiēte dine huiuscemodi spectamia adinuenit. Textus i super valde itricat^o erat tum rōne ordinis ppositionum: tum quotationū perplexitate ꝛ numeroꝝ ac remissionū: tū diuturnitate temporis ꝛ scriptoꝝ vicio atq; origialium hacten^o raritate. Jtaq; nedū mihi: imo ipsimet auctori ad ple^m huius tractat^o depuratio difficilis certe nunc esset: vt potuimus tamē cūcta disposuimus: ꝛ nūc magis declarabimus: ꝛ iuxta textū, pli^o soluto istabimus: ppositiones tamē ipse ꝛ sentētie p̄ncipales satis clare habentur: difficultas fere tota est: ꝛ in ordine earū: ꝛ i applicatiõe quotationū: ꝛ allegationū ac verificatione earū: vt i sequēt^o suis i locis tā gā. Posset p̄sens tractat^o dici in tres ptes p̄ncipales: p̄m q̄ mām truā facultatū cōtinet: vꝫ: theologie: metaphysice: ꝛ physice. Oia tū vt finalr videtur ad speculationez metaphy[ca]^m reduci p̄nt: plibusq; aliꝫ subdiuisionib^o q̄s i locis suis tāgā: possent ptes ꝛ pticule dici. tot^o ét tractat^o in tot cōclusiones seu pticulas ptiri poterit vt notabo. Ad rē igr accedo. Et q: p̄mo dꝫ eē maxim^o in p̄n^o sn̄ie platonis: vt recitat auerr^s. 3. ō aīa: cōmēto. 4. ıō p̄mo a tractat^o nois interp̄tatōe ichoabo. Supius g̃ ichoādo theos grece latie dr de^o vl'timo: q̄ conuenit colēti b^o deū: ide thus: q: i sacrificio deoꝝ adoletur. Jnde ét theoleta. i. deitas: ꝛ theozo theozas. i. videre. vñ damascen^o li. i. c. 12. Secūdū nomen vo theos. i. de^o dr: vel ab eo q̄ est them. i. curare vel fouere vniuersa: vl'ab ethem. i. ardēs. de^o. n. cōsumēs oēm malitiā: vl'a teaste. i. a p̄siderādo oia'. nll'a n. eū latēt. imo oium est cōtēplator: cōsiderauit enim oia ante generationē eorum i temporanee sine tempore excogitās: ideo vt ingt iste. 2. di. p. q. 2. p̄m omnē interp̄etationē Damasc. deus est actu operās: theorare etiam est cogitare de dīna: vnde theoria vel theorica dr scia que tractat de inuisibilibus: ide theoricus. i. speculatiuus vl'p̄t:

platiu⁹ a theoro etiã theatrũ.i.spectaculũ venit:⁊ theodoria.i. diligens ꝑscrutatio: venit etiã ad ꝓpositũ a theoro:hoc theorema.tis.elegãs:⁊ diligẽs verborũ ꝑscrip⁹. vel regula: vnde regule geometrice dicuntur theoremata:teste Boe⁹ de disciplina scolastica.c.4.vbi enarrando loca academie:⁊ auctores:atq; facultates quondã athenis:dicit.hic vigent euclidis theoremata quasi apertiones:quia aperiunt ⁊ illuminant mẽtẽ lectoris: idẽ ⁊ theorisma: vnde ꝑma ꝑncipia appellãtur regule eterne:vt exponit iste.3.di.ꝑ.q.4.dicũtur etiã spectamina:vt habet Aug.2.soliloquiorũ q̃si spectacula:⁊ cõmunes aĩ cõceptiones vt loquit̃ Boe⁹:de ebdomadib⁹. Ad ꝓpositũ ḡ doc.appellauit hũc tractatuꝫ theoremata eo qꝛ regulas euidentissimas seu speculatiuas poti⁹atq; cõtẽplatiuas ħ tradidit vt i plurib⁹:maxĩe ꝑm cõmuniter loquentes iterdũ limitãdo aliquas atq; corrigẽdo seu total̃r excludẽdo:cõiter vero eas exponit mõ suo:nã textũ ⁊ cõmentũ facit ad modũ procli vel dauid iudei:q auctor d̃ causis noĩatur:ideo posuimus dr̃iam in lr̃a grossa:vꝫ pro textu:⁊ subtilẽ ꝓ cõmento:lꝫ ad plenũ nõ obseruabat̃:vt ĩfra ĩ locis suis notabo seriatim.His ẽt maximis vtitur in scriptis suis plerũq; saltem ĩplicite.Nõ nulli quoq; antiquoꝝ scripsere theo^ta ad diuersas materias in spãli:vt Egidi⁹ Romanus in materia sacramenti eucha^c: ista v̄o generalia dicta sunt atq; elemẽta:⁊ maxime in speculatiõe metaphysicali nãli: et theologica:vt ꝑus dictũ est:his ergo d̃ tractat⁹ noĩe ꝑlibatis ad lr̃am doc.⁊ corrigendã ⁊ aliqual̃r declarãdã: defendẽdam atq; cõformãdaꝫ accedo:paucis tamen ⁊ breuibus lectorem solũ modo ad altiora inq̃renda excitando:vt ĩ precedentibus feci.

p **Rimum** theorema vl̃ ꝑma ꝓpositio seu ꝯ⁹ est talis.Intellectionẽ ĩtelligibile ⁊c̃.superi⁹.n. ĩchoauit iuxta ea que notauit super ꝑmo metaphyce. q.2.in quodã notabili ĩ ꝑn⁹ sol̃onis:q̃ extra assignauimus:vbi ĩuestigat modũ inq̃rẽdi veritatẽ ⁊ cognitionẽ rerum: ⁊ vnde incipere debemus:cum ergo qcq̃d scimus ⁊ ĩtelligimus ĩtellectione formalit̃.⁊ obiecto seu ĩtelligibili effectiue vel terminatiue saltem ĩtelligimus:cõgruum erat videre ꝑmo qual̃r se habẽt adinuicẽ ipsa ĩtellectio ⁊ ĩtelligibile:deinde qual̃r ĩtelligibilia ĩter se:ꝑmum tangit in duabus ꝑmis ꝓpõnib⁹:2^m incipit ꝓpositiõe.3.ibi.Vniuersale primo ⁊c̃.dicit ergo ꝑmo q̃ ĩtelligibile ꝑcedit ĩtellectionẽ nã:nõ dicit durationẽ vel tẽpore ꝓpter ĩtellectũ dĩnũ ⁊ angelicũ ⁊ humanũ aliquãdo si ponat̃ ĩtuitiue ĩtelligere.et simul tpe aliq̃ ĩtelligibilia vt se vl̃ act⁹ suos vel sensibilia ꝑmo ꝓducta:vt.45 di.4.et.3.di.ꝑ.et alibi plerũq; in doctrina hui⁹ põt videri saltẽ de quocũq; ĩtellectu ẽ verũ q̃ ĩtelligibile natura ꝑcedit eius ĩtellectionẽ:et hoc nõ solũ veꝝ est de potẽtia ĩtelligibili:sed de actu ĩtelligibili. Deĩde exponit se ibi.Q̃d ẽ:qm̃ passio ꝑsupponit agẽs ⁊c̃.que expõ ẽ obscurior fere textu: ⁊ cõtinet multa in sentẽtia:licet v̄ba sint pauca.⁊ posset formari rõ sic.Quicq̃d ẽ posteri⁹ natura vno eoꝝ que sunt simul natura est sic posteri⁹ reliquo:sed ĩtellectio ẽ posterior ĩtelligẽte vel ĩtellectiuo:q̃ sil̃ nã est cũ ĩtelligibili:ergo ẽ posterior nã ĩtelligibili: Q̃uis v̄ba formalia doc.nõ sint ista: tñ argumẽtũ istud satis ꝓbat eius ĩtentũ. dicit ergo q̃ passio ꝑsupponit agens:⁊ similit̃ actio passum circa q̃d ẽ:ĩtellectio aũt est circa ĩtelligibile:q̃d ẽ alterũ:vel ad alterũ ꝑm aliam lr̃am.Al̃r tñ ad mẽteꝫ doc. arguit̃ ꝑsupponendo.ꝑmo q̃ ĩtellectio possit dici actio ⁊ passio:vt ꝑtractat iste.13.⁊.15. q.quolibeti.⁊.3.di.ꝑ.q.finali.⁊.13.di.4.ꝑsuppo^do ẽt q̃ ob̃z saltẽ motiuũ sit cãefficiẽs ꝑtial̃ ĩtell̃onis:vt.3.dist.ꝑ.q.7.⁊ alibi sepe habet.Tũc sic ĩtellectio si ẽ passio ꝑsupponit ĩtelligibile tãquã agens ⁊ causam ei⁹. Et si est actio ꝑsupponit ĩtelligibile tanq̃ circa quod habet esse:⁊ ad quod terminatur.ergo omni modo accipiendo intellectionẽ ipsam natura ĩtelligibile precedit. hoc argumentum fidem facit.

Circa hoc theorema ⁊ cõmẽtum ei⁹:vt clarius ĩtelligãtur:ĩstatur ꝑmo in dĩnis:cũ ibi negat̃ cõiter ꝑoritas essentie dĩne:et ĩtellectiõis ei⁹ cũ sint penit⁹ idẽ idẽtitate simplicitatis.falsa ergo est ꝓpositio ibi. Item illa sunt simul nã q̃ sunt ĩ eodẽ ĩstãti nature:sꝫ oĩa ad

ītra in dīnis ponūtur in eodē īstāti natu-
re ī doctrina h⁹: vt.1.q.p^c.di.2.hz.ꝛ.14.q.
quolibeti aliqualr. Itē ītellectio dīna nō
includit īperfectionē cū sit īfinita ītensiue
sed oē posteri⁹ alio natura īcludit īperfe-
ctionē: ḡ ītellectio dīna nō est nā posterior
ītelligibili: pz cōsequētia cū maiori: mior
est isti⁹ in quolibeto.q.4.articulo.i.ad finē
¶ Itē generalr vr ꝓpositio falsa: qꝛ corre
latiua sunt sil'nā ītellectio ꝛ ītelligibile sūt
h⁹: ḡ ꝛc.ma.ꝛ mi.sunt Aꝝ.minor etiā est
hui⁹ in quolibeto.q.13.ꝛ alibi. ¶ Itē illud
ītelligibile nō p̄cedit natura ītellōnē ꝙ ꝑ
ītellōnē ꝓducitur in eē: vt simplr: vel ſm
qd: sed multa sunt hmōi ītelligibilia: vt pz
de creaturis oībus respcū ītellectiōis diui
ne: ꝛ de actib⁹ ītelligēdi: ꝛ 2^is ītentionib⁹
respectu cuiuscūqꝫ ītellect⁹. ¶ Itē nihil vi
det actu ītelligibile: loquēdo de materiali
bus: ꝛ respectu ītellectus viatoris nisi per
actū ītellectus de ordine in ordinē trāsfe-
rētis: falsum ergo est ꝙ actu saltē ītelligibi
le nā precedit sicut exposuisti. ¶ Itē cōtra
dicta in 2to ꝓpōnis arguit p̄mo cū dicit: ꝙ
passio p̄supponit agēs: ꝓbo ꝙ nō sic. Qd
nō p̄supponit ab vno eoꝝ q̄ sunt sil'nā nec
ab altero loquēdo de ordīe nature: sz pas-
suz qd est posteri⁹ vel sil'nā cum passiōe nō
p̄supponit agēs: sz ē sil'nā cū eo: ergo ꝛc.
vel sic. Qꝛ est p̄us altero eoꝝ que sunt sil'
nā nō p̄supponit reliquū: sed passio ē p̄or
passo sicut cā formal' effectu tali: passuz aūt
est sil'natura cū agēte: ergo passio nō ē po-
sterior agēte: nec p̄supponit ip̄m. ¶ Item
cū dicit ꝙ oīs actio circa aliqd est: videtur
falsum de actione creatiua que nihil p̄sup
ponit. Et si dicas ꝙ ītelligit terminatiue:
īstantia est de actiōe annihilatiua. ¶ Item
q̄ro qd velit inferre ex his nisi ponat ītel-
lectionē eē passionē vel actionē: si passio-
nē ꝯtra tūc nō erit in dīnis. ¶ Itē erit re-
spectus ꝛ non ꝑfectio absoluta seu q̄litas:
qd cōiter videt negandū. Si aūt ponit ip-
sam eē actionē vt verba videnť exp̄mere:
ꝛ obm eē passuz: ꝯtra tū qꝛ vt p̄us erit re-
spect⁹: tū qꝛ obm est mouēs nō motū.3.de
aīa.t.c.54. Tū etiā qꝛ non videt deductio
ad ꝓpo^m sic: cū dicit: passio p̄suppōit agēs
īmo poti⁹ ad o^m: nisi ītelligeret ītellectio-
nē eē passionē. Itē cū dicit ꝙ illd circa qd
est ītellectio est alterū: cōtra in diuinis vbi
nō est tal'alietas. ¶ Item multi volunt ꝙ
actus rectus ꝛ reflexus sunt idē: quo posi-
to falsa est ꝓpositio: si vero ponat alia lr̄a
s.ad alterū adhuc videt falsa plerūqꝫ.

Ad istas īstātias rn̄deo. ¶ Ad p^m
ꝙ in dīnis ſm veritatē ē
ordo nature: ꝛ per ꝯn̄s p̄oritas tal': nec ob
stat simplicitas dīna ꝛ identitas real': qꝛ cū
vera identitate tali stat pluralitas rōnum
formaliū nāliter ordinataꝝ: vt in plerisqꝫ
locis habet iste: cōiter igitur negāies spe^r
negant. ¶ Ad aliud dico ꝙ instātia i^a na-
ture: de qbus loqtur doct.i.q.2.habēt lati-
tudinē ita ꝙ in vno eoꝝ assignat ordo mł
tiplex nature. vt ibidē tāgit expresse. stant
igit simultas ꝛ posterioritas diuersimode.
¶ Ad aliud nego mi. ¶ Ad probationē di
co ꝙ loqtur ibi doc.de ordīe nature: ꝛ eēn
tiali naturaꝝ: ꝛ eēntiarū diuersaꝝ: nō aūt
de ordīe nature nāliū perfectionū eiusdez
nāe qual'est in diuinis. ¶ Ad aliud qd ꝓ-
cedit de relatiuis mutuis p̄.ꝛ.2.modoꝝ.ñ
autē de illis.3.modi.vl'negat minor loq̄n
do de ꝑse relatiuis: vel alr ꝙ nō ītellectio
sz ītellectiuū ē ei⁹ correlatiuū: vide in q^to
q.13. ¶ Ad aliud qd ītelligitur ꝓpō de ītel
ligibili motiuo ꝛ p̄mario: vt sequens ꝓpō
declarat. vel alr ꝙ cre^re precedunt virtua
lit: ꝛ relucēt in memoria añ ītellectionem
eaꝝ ī ītl'ligētia: vt.10.di.p̄.hz: ꝛ ꝙ.2.iten^es
alio actu ꝓducunt ꝛ alio intelligunt vt in
difficultatib⁹ ad hoc motis sup.q.huius in
porphyriū diffuse tractaui. ¶ Ad aliud da
ta veritate assumpti dico ꝙ ille act⁹ quo fit
actu ītelligibile de po^a ītelligibili non est
ītellectio: sz ē act⁹ ītellect⁹ agētis abstrahē-
tis vel spēm cāntis: vñ actus ītellect⁹ p̄scin
dit ab ītelligere ꝛ dicē. ¶ Ad aliud ꝙ agēs
ꝛ passū p̄nt accipi ꝑ formali: ꝛ sic ꝓcedit ar
gumētū: vel ꝑ substrato: ꝛ sic loqtur doc.
passio.n.siue absoluta siue respectiua pre
supponit absolutū agētis: silr actio absolu
tū passi: vt.30.35.ꝛ.43.di.p̄.ꝛ.1.di.2.q.2.hz
iste. ¶ Ad aliud posset negari ꝙ actio crea
tiua nihil p̄supponit simplr loq̄ndo. īmo
duplex eē rei creabil' p̄supponit. s.cognitū
ꝛ possibile: vt ī.2.vbi supra hz doc.vl' si cō-
tēdas ꝙ n^l reale p̄supponit: possz dici vno
mō ꝙ ītelligit ꝓpositio terminatiue. Et tē

istātia de annihilatione nō ꝓcedit: qꝛ anihilare nō est agere: sed negatio vel ꝑuatō actiōis: vt. 1. di. 2. ⁊. 1. q. 4. ⁊. 12. q. quolibeti hꝫ iste. Sed dices ꝙ tūc nō est ad ꝓpositū qꝛ termin⁹ non presupponit: hoc negari pōt loquēdo de ab^to in termino: ⁊ respcū actiōis: qꝛ absolutū in effectu ꝑus est respectu in ipso: ⁊ in causa: sed qꝛ itelligibile nō est termin⁹ itellectōnis: sed poti⁹ itellectū. pōt alr dici ꝙ vniuersalr est verū omnē actionē: siue imanētem siue trāseūtem eē circa aliquid aut obiectiue aut subiectiue ꝑsuppositū: quo mō aūt ⁊ q̄re itellectio dicitur actio ⁊ passio cū veri⁹ sit operatio: vide vbi supra in ꝑmo: ⁊ quolibeto. ¶ Ad aliđ pꝫ. s. q̄ mō itelli^t ipsā itel^onē eē passionē ⁊ actiōꝫ diuersimode ⁊ ꝯnotatiē atq; metaphorice. Et cū iferk ꝙ tc̄ n̄ eēt i dīnis: vide 35. di. p. in reportatis egregie ad h. Intellectio enī diuina nō recipitur: nec efficitur nec producit: nec elicit ꝓprie loquēdo: sꝫ est operatio emanās: penuria vero nominū ⁊ metaphorice vtimur modo dicēdi circa creaturas in diuinis; verius nāq; itelliguntur q̄ꝫ exprimūtur: ⁊ verius sunt q̄ꝫ intelligantur a nobis dei inuisibilia archana. Cū iterum ifertur ꝙ tūc esset respect⁹: nego formalr: sed bene ꝯcomitāter. quere in quolibeo. q. 13. fundamēta subtilissima ad h omnia: ⁊ quot ⁊ quales respectus: et ad que includit itellectio. Qđ additur ex 3. de anima: qualr obm est mouēs nō motum: quere singularissime. 3. di. p. q. 8. soluēdo ꝑmū ꝑncipale: ⁊. 3. di. 2. q. 8. soluēdo 3. istantiā in solutione: ⁊ in quolibeto vbi supra ⁊ in. q. li. de aīa. expōnem illius ꝓpōnis: sed ad ꝓpositum cōcedo ꝙ itelligibile dicit passum: vel māle metaphorice: ꝓpe vero motiuum ⁊ effectiuū: ⁊ hoc loquendo de ꝑmario vel motiuo: vt prius. ¶ Ad aliam ꝓbationem ibi: qualiter itelligit intellectionem esse passionē: ⁊ qualiter deductio est ad ꝓpositū: iam dictū est. ¶ Ad aliud dico ꝙ sufficit alietas ex natura rei: vel formalis ad verificandum dictum doctoris: q̄lis est in diuinis maxime respectu o^ti primarij. ¶ Ad aliud de actu recto ⁊ reflexo: dico ꝙ alia via est securior in creaturis. s. ꝙ sunt diuersi actus: quere ochā: et Frāciscū: ⁊ alios seq̄ces huius: sed q vellet tenere illam viam posset dicere ꝙ argumētū ꝓcedit de obo scđario ⁊ termiatiuo tm̄. ¶ Ad vltimam istātiā si illa littera placuerit: dico ꝙ oē itelligibile ē ad alterū relōne reali vl rōnis ⁊ hoc sufficit: alia tn̄ littera. s. alterum absq; ad: magis placet: plura alia addat ingeniosus lector ad hec.

Sequitur 2^a ꝯcl'o. Primū itelligibile ⁊c̄. que sail clara est ex dictis: vt inqt doc. in ꝯ^to. sunt enī vt cathena quedā iste propōnes vt plurimum: ⁊ potest verificari hec propositio de triplici ꝑmitate. s. originis adequationis ⁊ perfectionis: ⁊ notanter dicit ꝑmum ad differentiam secūdarij qđ intellectiōe potest causari: vt patet de ipsa itellectiōe que potest esse quo ⁊ qđ. Excludit etiā instantiā exponēdo propositionē ꝫ cum dicit: cōparando intellectionem ⁊ itelligibile ad eundem intellectū: quia vt supra notaui intellectus diuinus ꝓducit oīa in esse cognito actu intelligētie: ⁊ ita ꝙ est ꝑmum intelligibile naturaliter simplr respectu itellectus creati producitur itellectiōe dei que est mensura rerum. 12. metaphysice. ⁊ hoc debet intelligi de primo primitate originis: non perfectionis nec adequationis: vt patet speculāti posset etiam pōderari illud quod notaui super. q. 4. huius: in porphyrium de intellectione vniuersalis h: ⁊ plura alia ad que aduertat lector. Ex euidentia etiam huius theorematis patet falsitas imaginationis Thomistarum de primo cognito ꝙ assignant magis vniuersale: ꝙ ex fundamētis op. eorum: nō habet aliquod esse reale: sed tantū per intellectū ergo primum intelligibile ꝑm eos causabitur intellectione eiusdem intelligentis: quod est oppositū veritatis hui⁹ cōclusionis: ⁊ p ꝯn̄s heresis metaphysicalis.

Sequitur 3^a cōclusio: Vl'e ꝑmo itelligim⁹: in q̄ tangit ordinē itelligibiliū iter se. que valde notabilis est: ⁊ singularis ambiguitatis in doctrina huius: disputauit enim. 1. metaphy. ⁊. 3. di p. de ꝑmo cognito comparādo magis vniuersale ad minus vl'e: disputauit ēt 7. meta. ⁊ sup li. de aīa. ⁊. 13. ⁊. 9. di. 2. ⁊. 14. 3. de itelli^te singularis: sed qđ ꝑmum itelligitur an. s. singulare an vl'e h determiate ⁊

egregie pertractat: ꝛ itelligit ꝓpõ de ꝑmitate originis. In cõmẽto digredit suo mõ: ꝑmo ꝓbat cõclusionẽ a signo cũ phõ in ꝓhemio phyc. ibi. Qđ ex signo pz ꝛc. ꝛ ꝓcedit tm̃ de vl'i specifico ordie cõfuse cognitiõis actual'. Deide adducit op. aduersar. ibi. Sed hãc ꝓpõnẽ ꝛc. quã seqt ochã dis. 3. ꝑ. ꝛ quolibeto. 1. q. 13. ꝛ multi sequaces: ꝛ ponit motiuũ eius: ꝛ euasionẽ: ad arm phi ꝛ suũ: a signo factũ ibi. Cũ de puero ꝛc. ꝛ appellat opinantẽ loquẽtẽ: nõ eo zelo quo auerroys inimic⁹ legũ audet legistas nominare loquẽtes in plerisqz locis: cũ tñ ipse garrulator existat: sz veritate impulsus: quã prehonorare scm̃ censet: in apparẽtia n. verboꝝ ꝛ sophisticis cauillatiõib⁹ ꝛ obstinatiõe ĩpudica doctrina hoꝝ noĩalium ꝯsistit: quos imitant' pl'imi hui⁹ tpis: ne dũ scolastica cõcertatiõe: sed qđ peius est moralis vite ostẽtatiõe. Cõsequẽter ibi. Quo mõ itaqz ĩtelligit vl'e ꝛc. mouet dubiũ: ꝛ respõdet: que rñsio licz videat' sua: nõ tñ seqtur eã: sz ẽ opinãtis: que tñ satis subtil' est ꝛ apparẽs: ideo multi scotiste ĩ hoc digressu cespitant: qꝛ breuis valde ẽ hic: doct. sicut cõiter in his theorematib⁹ volabat certe mira solertia: vbiqz in metaphycalibus: vnde nõ ab re nomen subtilitatis sortit⁹ ẽ: ꝛ ꝑncipatum speculationis: quo fit: vt difficulter ꝛ respõsiones et argumẽta et sua ꝛ aliorũ dcã discerni possint in plerisqz locis. Declarat ergo in illa rñsione modũ ĩtelligẽdi vl'e. ꝛ a q̃ potẽtia fit: ꝛ qd ẽ om̃ ĩtellectus agẽtis ꝛ possibilis. Deide ibi. Quare ergo de singularib⁹ ꝛc. obi' cõtra opinãtem dupl'r: ꝛ cõsequẽter rñdet ad motiuũ eius ibi. Qđ arguit loquẽs ꝛc. cõformiter his que hz. 3. di. ꝑ. ꝛ. 3. di. 2. ꝛ. 7. metaphyce ꝛ super li. de aĩa: vult breuiter ꝙ sicut ĩ actione naturali seu reali physica aliud ẽ qđ agit: aliud rõ agendi: aliud cõditio agẽtis: primũ est simul totum: 2m natura ipsa: 3m singularitas circumstanta. Exca de generatiõe ignis vel caloris ita in actione intenli seu intellectuali: que tamẽ extensiue real' est: aliud agens aliud ratio agendi: aliud ꝯditio agẽtis: ꝛ pz lr̃a vsqz ibi. Aut enĩ impossibile ꝛc: vbi ponit disiunctiuã triũ ꝑtiũ: sub quarũ 2a sunt. 3. vel. 4. membra. 2a pars disiunctiue ĩcipit ibi. Aut nõ necesse ẽ singularitatẽ spẽ oñdi. 3a pars ibi. Aut tãdẽ: ꝙ ad ꝓpositum sufficit ꝛc. ĩquirit enim vel impossibilitatẽ vel necessitatem: vl' saltem possibilitatem gignitionis spẽi intelligibilis ipsius singularis: vbi aduerte cuz dicit in. 3. parte: ꝛ si possibile: igit' necesse ꝙ tenet de necessitate: ꝑm quid tm̃: maxie in creaturis: lz physice loquendo absolute cõcederet': vt hz videri. 2. 8. ꝛ. 39. di. ꝑ. et 7. q. quolibeti: ꝛ alibi. Deinde ibi: hui⁹ disiunctiue ꝛc. excludit duas ꝑmas partes disiunctiue: ꝛ omnia mẽbra. 2. vbi saluabis nõ superfluitatẽ in verbis: vt nosti ꝛ acceptat. 3. partem egregie: vt vbi supra a ꝑn⁹. respõsionis allegaui ipm cõformiter tenet Cõsequẽter ĩstat dupl'r ꝛ difficulter: cõtra dicta vltimo in hac respõsione ibi. Cõtra: ẽ sũme ꝛc. ꝛ soluit breuiter ꝛ suo modo. In ꝑma responsione nota caute cũ dicit: nõ ꝑ inclinationẽ naturalẽ: qꝛ cõtra eum. i. metaphysice. q. 2. ꝛ. 1. q. ꝓlo. ꝛ. 14. q. quoli. ꝛ alibi sepe posset ex hoc obijci: distingue g̃ de inclinatione naturali mediata ꝛ ĩmediata nuda ꝛ habituata: ex se seu ex natura potẽtie ꝛ inclinatione dispositionis superaddite siue ex cõditione status vel sub alijs verbis vt scis: vide. i. q. ꝓlo. soluendo argumẽta phoꝝ ꝛ ꝑncipalia: ꝛ. 3. di. ꝑ. ꝛ. 2. ꝛ ĩ quolibeto vbi supra: ꝛ alibi plerũqz ad h̃. In rñsione. 2. instantie declinat quodã modo ad ea que dixit prius in. 2. ꝑte disiũctiue supra: ꝛ est singularis doctrina: ꝛ ꝑñt ĩstãtie nõnulle ibi adduci ad hominẽ: qđ relinquo lectori: ꝛ tãgit exemplũ phi ĩ de sensu ꝛ sensato. c. 7. Ulterius ibi. Cõtra sicut in parte ꝛc. replicat cõtra applicationẽ illius exempli: ꝛ respondet satis obscure: pro cuius declaratione tange plura eorũ que habet. 3. di. ꝑ. q. 2. Nã videt' prima facie repugnan'a in dictis h̃ ꝛ ibi: sed si bene speculaberis oĩa cõformiter dicit: aduerte bene ad duplex cõfusum ꝛ oppositũ distictũ: ꝛ qualiter magis vniuersale potest accipi vt cõfusum vel vt distinctũ: seu vt pars ꝛ vt totũ: ꝛ plura alia vt scis. Cõsequenter ibi. Qꝛ aũt ait loquẽs ꝛc. ĩpugnat responsionem superius datã a loquẽte: ibi. Cum de puero obijcitur: ꝛ similiter aliã responsionem sequẽtẽ: ibi. Respondeo relinquẽdo ꝙ singulare ꝛc. impugnat ibi. Quod

addit

addit quo modo vlē zč. ingrēdo ſtāte vīta tellī⁹ rñſionis: ad qđ poneret itellīs agēs vbi aduerte q̄ illa lr̄a. Si dicas nullā ſpeciem zč. pōt poni cōiuncta p̄cedenti: vel ſepata vt euaſio quedā quā admittit iplicite z alr̄ arguit ꝓſequēter cōtra loquentē ibi. Item ſi vniuerſale zč: vſq; ad finē: z aduerte diligēter ad ſingula verba p totū: z quere. 7. metaphyce. q. 13. ad finē. z. q. 15. z. 18. reſolute z egregie cōplementū huius obſcuri ſermonis: z in ſententijs vbi ſupra: z alibi ſepe: z hāc. 3. ꝯcluſionē maxime intelige verā de cognitiōe abſtractiua: p ſtatu vie: z de vlī p ſubſtrato ſeu i potētia: z alia notabit lector vt doct. admonet ad finem non ſine cauſa.

Sequitur ꝓpoſitio. 4. Cuilibz vlī zč. In qua poſtq̄z in 3ª oſtendit vlīs intelligēdi ordinē z modū ꝓſequitur de eius correſpondētia reali in re: z eſt notabilis valde: z ꝓtra noīales cuius motiua in textu z cōmento habent in qōnibus. 7. metaphyſice. z in. 2. di. 3. q. 1 z ſup porphy⁹. q. 4. z alibi plerūq;. Vult breuiter q̄ dant gradus in entitatib⁹ ſm magis z minus cōe in re ex natura rei: z ſimiliter in vnitatibus ſibi correſpondētibus: z diſtinguit de duplici correſpondētia fundamētali vz l'occalī: z ſubtilia: ſeu ſuppovª z loqr̄ de vlī mecc p ſubſtrato: cui⁹ ꝯditiōes tāgit in. 2. vbi ſupra. z. 3. di. p. q. 6. de quo diffuſe in. q. huius ſup Porphym z antep̄dicamēta notaui. Et pbat ꝯcluſionē iſtam ex duabus p̄cedētibus in coto: z lr̄a eſt ſatis clara ponit q̄dā lr̄a i aliqb⁹ originalib⁹ ad finē cōmēti q̄ ſic icipit Rñō dici pt zč. vſq; ad finē q̄ videt extra vel'additio: quā omiſimus: q: nō multū cōis nec neceſſaria.

¶ Circa dicta in textu hic z in cōmēto poſſet multiplr̄ obijci: ſz breuitas quo poſſum me abſoluā: videt em̄ q̄ ꝓtradicat cōmentū textui: q: textus dicit in quo ꝓueniūt cōtenta ſub ipo zč. z cōmentū declarādo correſpondētiā illā dicit ſicut ſuppoſitū idē realr̄ zč. In nullo em̄ eodē ſuppoſito ꝓueniūt oīa ꝓtenta ſub vlī. Item cum dicit ꝓxr: tūc em̄ nunq̄z in qđ p̄dicaret zč. videtur dicere oppoſitum ſup Porphym. q. 1. vel. 2. de genere ſoluendo argumēta p̄ncipalia.

¶ Item ſi deductio ſua eſſet bona ſequeretur q̄ due intētiones eſſent fictiones intellectus cū nō habeāt talem correſpondentiā de qua hic logtur.

¶ Item videt valde difficile aſſignare huiuſmodi gradus entitatis in re: z maxime in accidētibus: z in ſubſtantijs imālibus.

¶ Ad primū dico q̄ eſt correſpōdētia formalis quo ad gradū entitatis: z ſuppoſitalis identª gradui: vult em̄ q̄ hoī z aiali: z ſic aſcendēdo correſpondet: verbi grā: ſocrates q eſt idem eis etiam formalr̄: z in ſocrate eſt gradus correſpondentia a quibus ſumūtur talia predicata: z in quibus ꝓueniūt ſuppoſita.

¶ Ad ſecundū dico q̄ loquitur hic ꝓprie de p̄dicari in quid: vt. ſ. determinat in hereſi tiam: in logicalibus vero ꝓpꝛie: vt ibi notaui ſepe.

¶ Ad aliud dico q̄ reſpectiue loquendo poſſunt due intentiones dici fictiones intellectus: nō aūt ſimplr̄. ¶ Ad aliud dico q̄ ꝓſideratiōes metaphyſicales tranſcēdunt imaginationē ſenſibilū: z cōcedo q̄ ſunt difficiles: non tñ impoſſibiles de his: vbi ſupra notaui ſepe: vt potui plixe ptractaui q̄re. ¶ Aduerte etiam q̄ notanter ibi dicit doc. Cuilibet vlī zč. z nō abſolute cuilibet cōmuni vel ꝓceptui: ꝓpter ea q̄. 8. 1. q. 2. hz z ſup. q. 4. in antep̄dicamētis copioſe dixi z alibi ſepe: ſed non eſt parua difficultas: vtrū cōceptui entis correſpondeat qs gradus in re ſicut alijs p̄dicatis cōibus: q̄ aūt z q̄t ſint ꝯcluſiones regſite ad rationē vlīs ſup Porphyº plerūq; notaui: quotēs etiā accipit ipm: quere ibidē. Pōt ꝓfirmari hec ꝯcluſio ex p̄mo poſteriox: q: vlia ſunt vbi q; z ſemp: qđ debet itelligi de vlībus poſitis z pfectionē aliquā dicētibus: quere ibi.

Sequitur 5ª ꝯcluſio in eo qđ qđ zč. de ſtatu in predicamētis vlībus ponēdo: z ordinate ꝓcedit doc. h ꝯclo habet p̄mo poſteriox copioſe pbata z. z. mecc z. 4. atq;. 8. quā ꝓbat dupliciter. In prima pbatione tāgit duplicē cognitionē alicuius: z alioz in ipo: vide. z di. p. q. 2. z remittit ſe ad. 4. ppoſitionē reſolutoriā: ſz originalia varie ibi hñt lr̄am: ita q̄ ly reſolutoria addit ꝓpōni vl' cognitioni: ſic reſolua cognitiōe: z ſic poſſet poni. p. 4. 10. infra nūerando tñ ſex ante diſtinctiones infra: ſz alia lr̄a placet omittendo

ly cognitione: infra vero notauimus ꝓpositiones resolutorias ibi. Conceptuꝫ dico ꝛc. que tñ sunt diffinitiões. Elige ꝙ volueris: qꝛ vtraqꝫ lr̃a poterit saluari: illa. 4. est talis: oē illud: ꝛ solũ illud ꝛc. lꝫ posset assignari infra ibi. Conceptuũ resolo ꝛc. Est etiã varietas originaliũ ad finẽ illiꝰ pᶜ rationis: ibi qꝛ nec modo difficilior actus vel sic: qꝛ alias nullo mõ difficilior ꝛc. sꝫ prior lr̃a placet: lꝫ alia posset saluari recurrẽdo ad cognitionẽ distinctam seu ꝑfectã 2ª ꝓbatio ꝓpositiõis est satis clara ex. 4. Instãtias hic adducere omitto: querãtur sup. 1. posterioꝝ ꝛ vbi s̃ copiose vt volueris.

Sequitur 6. ꝯclusio. Aut in vno vl'issimo ꝛc. q̃ tñ nõ assignat ꝯclusio in aliqbus originalibꝰ: sed lr̃a dependẽs ex. 5. sed satis ꝯgrue numeratur inter ꝓpõnes: ꝛ est de termio status ꝑdicamẽtoꝝ: ꝛ qõ disiunctiua: ꝛ ꝑ exclusionẽ vnius partis cõcludit ꝓbabil'r alterã: ꝛ põt cõfirmari sentẽtijs ꝑhi in pluribus locis. Nulla em̃ est hic ꝓpositio q̃ nõ põt reperiri formal'r vl' equal'r vel saltẽ reductiue seu cõfirmatiue in Aꝝ. videt em̃ arguere ad vtrãqꝫ partẽ: ꝑmo ibi. Rõnabiliꝰ. secũdo ibi. Q̃ si plura. 3º iterũ ad primã in oppositum argumenti. pro secunda ibi. Contra ꝙ est ꝛc.

Sequitur cõclusio. 7. vel. 6. si volueris ꝑcedentez ponere. q. ꝛ nõ cõclusionẽ: plura ꝑma ꝛc. in qua determinat ꝙ in ꝑcedenti q̃rebat ꝛ in determiate ad vtrãqꝫ partẽ arguebat: ꝛ debet exponi vniuersalissimũ positiue: al'r esset instantia de ꝑdicamẽtis q̃ sunt vl'issima prima nisi loquat de vl'i transcẽdenti: aut certe in eadẽ coordinatiõe limitato: ꝛ in fine cũ dicit: igit solute sunt due ꝑme qõnes vel cõclusiones: vt habẽt alij põt referri vt dixi ad imediate ꝑcedentẽ disiunctiuã: licꝫ in aliqbus originalibꝰ habet imediate sequẽtes: sed nõ ita bñ ad ꝓpositũ vt video: posset tñ lr̃a sic cõpetenter stare. s. igit resolute sunt due ꝑme ꝯclusiones imediate sequẽtes: ibi vꝫ ꝯceptuũ resolutio ꝛc. sꝫ placet lr̃a vt iacet: posset etiã referri ad illas. q. de quãtitate ꝛ qualitate: que sequũt imediate: ꝛ tũc nõ esset additio: sicut notauimus dic consequẽter. Tange hic instantias plures logice ꝛ metaphysice vt nosti.

Sequitur illa ꝑticula: Q̃ qualitas sit prior ꝛc. q̃ possꝫ poni. 8. ꝯclusio hic: sed qꝛ nõ habet cõiter in originalibus: nec videt multũ dependere ex ꝑcedentibus assignauimus eã vt extra seu additionẽ. Arguit pluribus medijs ad primã partẽ: ꝛ reducit oĩa final'r ad. 4. media ꝑncipalia: deinde lr̃a est intricata. Nam qdam li. habẽt sic. Ad. 2. 8. ꝛ põt stare ponẽdo vt dixi hãc esse ꝯclusionẽ. 8. alij sic: ad duas cõclusiones: sꝫ lr̃a põt intelligi vt hr̃ sic. Ad. 2. ꝯclusionẽ. s. ꝙ q̃ꝫtitas sit ꝑfectior qualitate ꝛ sic est ꝑncipiũ argumẽti vel ecõtra: ꝛ tunc esset lr̃a cõiuncta ꝑcedenti: sed de verbis nõ refert: arguit em̃ ꝑ ꝛ cõtra ꝛ breuiter in fine ꝑmissa vna distinctione soluit dubiũ: sꝫ si volueris videre hic altiꝰ ꝛ singularissime: vide i. 4. di. 12. q. 2. cõtra primã oꝑ. ratione. 2. ꝛ applica hic plura alia vt nosti.

Sequitur alia dubitatio q̃ possꝫ etiã assignari: theorema: sꝫ ponit vt additio. Quid põt esse subiectũ accidentiũ ꝛc. vbi ponit in principio cõditiones subiecti accidẽtis: ꝛ impugnat rñsionẽ q̃ꝫtuꝫ ad partẽ eius quo ad. 4. mẽbra satis subtil'r vbi aduerte ꝯñter de ipfectione ꝑuatiua ꝛ negatiua duplici: ꝛ instãtias sequẽtes de forma qual'r põt esse subiectũ: ꝛ aduerte ad ea que incidẽtal'r tãgit de natura hũana in xp̃o quere vt nosti in 3. de vltimo accidẽte: ꝙ nõ est accidẽtis alterius capax: ꝯsidera vt scis plura: an det tale ꝛ quale sit. vide optime. 8. dis. ꝑ. q. 1. in laterali ꝛ. 7. ꝛ. 8. metaphyce ad ꝓpositũ: infra etiã in hoc tractatu erit sermo ad hec. Adde multa ad ꝓpositũ: vt expedit: quere 12. di. 4. vbi supra: ꝛ. 1. q. 3. articl'o ꝑº ponit in aliqbꝰ origialibꝰ quedã lr̃a quã nõ hẽs in illo argumẽto. Itẽ quare qdditas ꝛc. sꝫ nõ est multũ necessaria: quare ꝛc. de ꝑdicatione accidentis de abstracto ꝛ multiplici abstractione: ꝛ sic de alijs: vide sepe in doctrina huiꝰ in fine ibi. Sic intellige ꝛc. originalia sunt varia: qꝛ sequit in aliqbus. 15. de forma: i aliqbus. 18. de forma: sed bene sic ponit: instantiã de forma: ꝯsidera.

Sequitur illa particula: Conceptũ dico ꝛc. lꝫ varie si

tuatur in originalibus precedēs additio: quia in aliqbus infra post has diffinitiões ꝛ cõclusiones quasdã sequẽtes: sed cõtr habetur: vt posuimus vbi aduertendũ q̃ more euclidis ꝓcedit in his theorematib⁹ q̃ nũc cõmunes animi ꝓceptiones nunc diffinitiões: nũc petitiões: nũc vero ꝓclusiones adducit. In hac ergo ptĩcla ponit p⁹ 6. diffinitiões: deinde duas petitiones: ꝛ sequũtur cõclusiones: diuidendo autẽ totum tractatũ in ptĩculas: vel principalia theoremata vel ca⁹ vt alijs placet: posset hic assignari. 8. ꝑncipalis: ꝛ hoc ponendo ifam precedentẽ additionẽ: vel si tm̃ enumerẽtur cõclusiones p theorematib⁹ nõ ponẽt hic quota⁹ aliqua: sed infra ibi. Cõceptũ resolutio tẽ. ꝛ poterit poni. 8. ꝑncipalis: vel. 10. alio modo. nam maxima ambiguitas huius ꝓcessus consistit in illis quotationibus ꝛ diuisionibus: vt infra patebit: quare lector aduertat ad singula diligenter: hoc etiã videt ꝓcedere vere metaphy ꝛ transcendẽter: in ꝓcedentibus vero potius logice vbi fuit sermo de vñ ꝛ predicamẽtis ꝛc. licet tñ cõnotando ꝑmas intentiones: in qbus verificãtur ibi dicta: diffinit ergo ꝓceptũ in cõmune: ꝛ est notabilis diffinitio: ꝛ in doctrina huius valde necessaria: q̃ huiusmodi termino vtĩ vbiq̃. Interpretatur aũt diffinitionẽ quadruplr: ſ tertiũ mẽbrum maxime acceptat: ita q̃ obiectũ sub concipi cõceptus recte dicat: nõ q̃ fiat aggregatum ex vtroq̃: q̃ sic ens p accẽs: ꝛ etiã sic idem ad se terminaret: sed q̃ tunc ꝓprie obiectũ cõceptus dicit dum actu terminat actũ: ꝛ nõ solũ potẽtia vel aptitudine: aliqñ vero iste vtĩ cõceptu in. 4. acceptiõe: hoc est p actu cõcipiẽdi: quere. 8 di. 1. ꝛ alibi plerũq̃. Dis g̃ res realitas: qdditas seu formalitas põt dici cõceptus: vñ res realitas: qdditas seu formalitas: ꝛ ꝓceptus se habẽt ꝑm magis ꝛ minus cõe: q̃re Frã. ꝛ alios formalistas. In modi intrinseci possunt dici ꝓceptus est dubiũ in doctrina huius: q̃ varie de hoc logtur: q̃re. 8. di. ꝑ. ꝛ. 5. ꝛ. 6. q. quol. sed pars negatiua cõtr tenẽt: ꝛ ſ maxie tenẽdo eos: vt modos: nõ vt qd: vide. 4. metaphysice. q. 1. concipiũtur potius q̃z cõcipiant: ideo formalitates esse cõtr negantur: instantias plures hic tange vt scis alibi sepe hic notaui copiose ideo hic breuibus contentor.

¶ Deinde diffinit primo p se ꝛ pfecte cõcipi notãter valde ꝛ ordinate: q̃ postq̃z notificauit conceptũ iam notificat varijs concipiẽdi modis: ꝛ maxime scientificũ: ꝛ due prime possent cõfirmari ex primo posteriorũ: q̃ vt exponit ꝑmã: intelligit ibi li. primo pro primitate ꝓcessionis ꝛ non vltatis seu ꝑ ꝑmitate qdditatiua nõ q̃ſtitatiua: vide. 7. ꝛ. 9. metaphysice ꝛ. 2. di. 2. q. 10. ꝛ alibi sepe quere etiã ꝑ duabus ꝑmis in ꝑmo di. 1. q. 2. optime. Aduerte ex cõmento prime q̃ doc. intelligit primitatẽ hic: seu adequationẽ non simplr ꝛ vniuersaliter ꝛ respectu potẽtie absolute loquẽdo: sed in ordine ad vnũ actũ intelligẽdi: ꝛ itellige ad uerbia in his diffinitionibus obiectiue ꝛ non subiectiue.

¶ Ulterius notandum q̃ loquitur in secunda diffinitione: ꝛ eius co⁹ multũ ſtricte de per se concipi nisi ly essentialiter extendatur ad virtualiter vel vnitiue contẽtum: vide vbi supra in primo: ꝛ di. 3. eiusdem. q. 2. ꝛ di. 3. 2. parte. 2. ꝛ specialiter. q. finali: vbi singularissime distinguit de obiecto per se duplici. Exemplũ tñ ponit i manifestiori vt cõuenit: verum enim est q̃ dicit ꝛ exemplificat: sed nõ asserit cum precisione: ideo extẽde vt nosti. Ueritas illius tertie diffinitionis ꝑ ꝑmo physicoꝝ. t. c. 1 ꝛ disputatur cõmuniter ibidẽ de quo tractat etiam. 3. diſti. ꝑ. q. 2. sed an cõtingat sic concipere pro ſtatu isto quidditates ſpecificas dubium est apud multos: maxime cũ differentie vltime rerum sint nobis ignote: videtur nãq̃ q̃ solum simpliciciter simplicia sint sic conceptibilia: sed an sic: vel non: vide vbi supra primo physicorum. et maxime apud modernos sconſtas. ꝛ. 3. di. ꝑ. q. 4. egregie. Cum etiam dicit in fine diffinitionis: cuius nihil latet potest intelligi vel virtualiter vel formaliter: et hoc vel equiualenter: vel circumlocutiue: ſ sic de alijs: licet maxime quando actualiter ꝛ in conceptu proprio: illa littera q̃ scilicet in ipo essentialiter includitur posset addi textui tanq̃z declaratio seu specificatio: aut certe limitatio ꝓcedentium: et tunc commentum inciperet ibi: hic intelligitur ꝛc.

Et notanter dicit. Qꝛ essentialiter includi tur ꝛc. qꝛ si ad pfecte concipiendū aliqd re qretur noticia oiuꝫ: vel virtualiter vel accidētaliter: seu etiā idencc inclusoꝝ in ipo vix aliqd pfecte concipetur: maxime noticia simplici. In oi em̄ signo nature datur noticia pfecta in suo genere: ꝛ ita homo p fecte cognoscit̄ in p̄mo signo: lꝫ nō vt risibilis: neqꝫ albus: ꝛ sic de alijs. In cōmēto declarat optime ꝙ ly pfecte itelligit̄ obiectiue: vt dixi prius: hoc est ex parte obiecti ꝯcepti ꝛ nō actus ꝯcipiendi: qꝛ actus in se p̄t eē pfeci⁹: dato ꝙ ñ cōphēsiu⁹ obti sꝫ tm̄ app̄hēsiu⁹: ꝛ h̄ vt notāter dic̄ doc. iq̄ꝫtū elicitur a potētia: lꝫ nō inq̄ꝫtum causat̄ ab obiecto: hꝫ em̄ duas causas ptiales effectiuas in creaturis vt. 3. di. p̄. q. 7. hꝫ. ꝛ ita pōt habere pfectionē ab vna: dato ꝙ non ab alia qñqꝫ: sed qꝛ magis specificat̄ ab obo: ꝛ si nō p̄ncipalius causat̄: vt ibidē. q. 8. habet̄: igitur absolute qñqꝫ nō totaliter seu cōprehensiue se hꝫ respectu obiecti dicit̄ impfectus: maxime ponēdo respectū essentialeꝫ eius: ad om̄ de quo vide. 13. q. q̄libeti. Cum dicit in fine cōmēti: quocūqꝫ modo cognoscat̄: pōt referri ad formal'r vel virtual'r cognoscere: vel ad intuitiue seu abstractiue: vel in verbo seu in genere ꝓprio: ꝛ sic de alijs: vbi tange differentiā inter esse ignoratū ꝛ pfecte notū: de multiplici etiā ignorantia: ꝛ multiplici modo cognoscēdi ptractabis vt nosti: quere. 3. di. p̄. ꝛ. q. de subo in ꝓlo. ꝛ. 7. ꝛ. 14. q. quol'. ꝛ alibi sepe.

¶ Deinde ponit alias duas diffinitiones ptiū subiectiuaꝝ ꝯceptus: q̄s etiā hꝫ. 2. di. p̄. q. 2. ꝛ. 3. di. p̄. q. 2. ꝛ posset addi 3ª de summe simplici: vt hr̄. 8. di. p̄. qꝛ tñ ille ꝯceptus tm̄ in diuinis hr̄: ideo hic tacuit forte ip̄m dum etiā est: an sit aliqs hoꝝ: ita ꝙ ꝯcept⁹ sūme simplex ꝯtineat̄ sub simpliciter simplici: ꝙ reputo vm eē loquēdo d̄ simtc realitatū: de quo alias erit sermo de multiplici acceptione simplicitatis ꝛ cōpositionis: vbi s̄ notaui in metaphysicalib⁹ ꝛ theorema. q̄re. lr̄a ꝛ cōmentū satis patent: vide. 3 ꝛ. 8. di. p̄. ꝛ. 3. di. 2. ꝛ. 7. ꝛ. 8. metaph̄y. ꝛ in logicalibus huius: plura declaratiua horuꝫ terminoꝝ videt̄ hic loq p totū de cōceptu simplicis intelligentie: de diuisione aūt ꝛ cōpositione: ꝯsidera quales ꝯceptus sint: ꝛ quo mō cōplexū sit simplex: ꝛ quo actu ꝯcipit̄: ꝛ an vno vel pluribus: q̄re. 6. metaph̄yce. ꝛ. 2. ꝛ in logicalib⁹. Pōdera corꝝm ad finē cōmenti de essentiali respectu dicti in qd: idem hꝫ in. q. super Porphyriū ca. de differentia. Tange etiam hic plura de multiplici determiatiōe: ꝛ q̄liter qdditas p modū determinat̄: ꝛ quo mō se habēt respectu tertij: vt habes sepe in doctrina huius ꝛ sequaciū h̄ nō est imorandū circa q̄tidiana documēta doctoris: sed dūtaxat circa difficilia: ꝛ signāter hic dicta: lector vero addat ad omnia.

¶ Consequēter ponit duas petiōes modo antiquoꝝ vt supra notaui: ꝛ satis patēt: de verificatiōe aūt eaꝝ posset fieri altercatio: vt prius circa diffinitiones dictū est: pone dr̄iam inter esse distinctū ꝛ distincte cōcipi: ꝛ simil'r de pfecto: ꝛ pfecte. Aduerte etiā ꝙ aliter est loquēdū metaphysice: ꝛ ex nā ētiū ꝛ obiectoꝝ ꝛ potētiaꝝ: ꝛ al'r ex ꝯditione stat⁹: pl'a alia adducat igeniosus lector.

Sequitur illa pticula. Cōceptuū resol'o ꝛc. q̄ pōt poni 9. p̄ncipalis: vt notauimus vel. 8. seu decima s̄m alias supputationes: si em̄ tm̄ enumerētur ꝯclusiones: erit. 8. p̄ncipalis vel 7. ꝛ hoc ponēdo additionē supra recte notatam. Enumeratio ista varie habet̄: ꝛ generat hic: vt p̄dixi: maximā ambiguitateꝫ: oīa tñ moderari pñt iudicio lectoris solertis. Nam eadē facilitate qua sic vel sic partiunt̄ possunt ꝛ aliter partiri: dummō veritas sententialis habeat̄: de numeris ꝛ ordine minus refert: p̄missis nāqꝫ diffinitionib⁹ ꝛ petionib⁹: adducit ꝯcl'iones: ꝛ i hac pticula pñt notari. 7. vel. 8. p ordinē ꝯclusines vt habes: quot tñ sunt ꝯclusiones tot pticule possent assignari: placuit nihilominus ex conformitate ꝯueniētia ꝛ depēdentia ꝯclusionū pl'es sub vna pticula: capl'o vel theoremate p̄ncipali collocari vt ifra magis dicet̄. Prima g̃ ꝯclusio est de statu in ꝓcessu diuisiuo seu resolutorio ponēdo quā ꝯfirmabis ex p̄mo posterioꝝ: ꝛ ex. 5. p̄ncipali supra: ꝛ ex. 4. metaphysice. Quā ꝓbat in cōmento notāter ex dictis ꝛ alijs ꝓpōnibus spālibus fecūdissimis adiūctis quas roborat sententijs Aꝝ. ꝛ specificat in allegando Aꝝ. ad dr̄iam metaph̄y. Auic.

vbi aduerte ḡz caute ꝛ sincere logtur in illis ꝓpōnibus adiunctis in cōmento: dicit em̄ ꝓmo pōtētia finita ad dūam potētiarū vitaliū dei: deinde addit simul ꝓpter instā tiam de successione cognitiōis infinitorū: vide.3.di.p.ꝛ.1.ꝛ.1.q.4.ꝛ.14.di.3. Addit vlterius p se ꝓmo ꝓpter instantiā de cognitione rerū in verbo ꝛ accidētali cognitiōe oppositi in obiecto ꝛ virtuali effectuuz in causa: ꝛ sic de alijs. Tange tñ instātias: vbi supza in.3.ꝛ dic ꝓñr bñ pō̄derando. Quere in.4. in mā de beatitudine: vide Fran. ꝛ ochan ꝛ alios. In aliqb⁹ originalib⁹ nō ponit hec ꝓclusio h: ſz tñ magt placz vt posuimus vt ī sequētib⁹ patebit: de actib⁹ itel ligēdi ꝓpter dicta in cōmento: quere sup li. de anima ꝛ alibi pluries vt nosti.

¶ Deinde ponit ꝓclusionē seu ꝓpositionē scdam. Nullū cōceptū vnū ꝛc. que negat ꝓuenientiā oiuz ꝓceptuū in aliq vniuoce dicto: seu in qd de eis: quā expedite ꝛ pulchre ꝓbat in cōmento: quā etiā hz.3.di.p. q.3.ꝛ.4. metaphyce. ꝛ sup li. de aīa: quere Aui.5. metaphyce.c.6. vide seqces huius ꝛ spāl'r Petrū de a.3.di.p.q.1. Et Frā. in plo. ꝓsla. ꝛ alios. Excipit em̄ a pdicatiōe qd ditatiua: seu in qd entis differētias vltias: ꝛ eius passiones: vbi supza in p⁰: ſz an passiones iferioꝝ ꝛ dne idiuiduales debeāt sil'r excipi du^m est: sed de dñtijs idiuidualibus facilius est determinare cū non sint entitates qdditatiue: ſz ypo^cc qre nec icludunt nec includūtur qdditatiue: pñt etiaz intelligi sub dñtijs vltimis: qr sunt vltie realitates: vide.3.di.2.q.6. de ꝓuenientia ꝛ dria eaꝝ cū specificis. Forte tñ doc. ibi tacuit eas: qr nōdū determiauit ī sentētijs de eis: ꝛ ꝓpter repugnantiā op̄. tetigit tñ cōiter nota. de passionib⁹ vo inferioꝝ ad ens fm varias op̄. varie esset dicendū. Nam q passiōes tales ponūt p se in pdi^to q̄litatis pñt tenere ens includi qdditatiue in eis: q vo al'r sentiūt: vtpote qr sint respect⁹ qdaz transcēdentes aptitudinales reductiue tñ in pdi^to sui subiti: vt cōiter ponunt scotiste: adhuc etiā ꝓbabil'r pñt dicere idem cū per absolutū ꝛ respectiuū tanq̄ p qdditates diuidaf ens: loquēdo maxime de respectiuo qdditatiuo: sed ad op^m posset obij̄ci multipliciter: de quo alias de modis etiā intrinsecis dubiū est: qr etiam dōc. vbi supza tacuit eos: circa qō notaui ꝑus sup me^ca quēdam modū dicēdi doc.1.ꝛ4. meta. de modis vt qd: ꝛ vt modus acceptis. Satis tñ secure dici possz: qr cū modi tales: vt hz ipe.8 di.p. nō sint ꝓpe alie for^cs: seu ꝓcept⁹ a qd ditatibus: quarū sunt modi: nec p ꝓñs aliqd formal'r seu qdditatiue includētes: qō em̄ nō est qd: vel formalitas quō alicui dicto in qd: seu formal'r subijcit: cū talia sint pdicamēta: q̄lia pmittūt subiecta: sed hui⁹ ambiguitatis vlterior discussio hz fieri: vbi supza. Quere Fran. ꝛ alios forālitas: ꝛ in oibus ochan: nunc ad o^m: nunc ad ꝓpositum oia sane ad mentem doc. diiudicādo.

¶ Prima ꝓbatio ꝓclusionis in co^to posset licet subtilis ꝛ efficax sit habere instantiaz ad hominē: qr non obstante sim^tc diuina vbi sūma simplicitas habef: ens qdditatiue de deo p te pdicaf ꝛ p modos: q q̄si conceptus q̄litatiui sunt: ad ipm ꝓtrahif. quare ergo nō eodē modo de vltimis dñtijs diceref ꝛ ꝓtraheref ad eas. Considera bñ ponderando pla q̄re.8.di.p.q.2.ꝛ.3.ꝛ in Frā. hoc em̄ motiuū multū facit p intentione Frā. in plo. ꝓsla.

¶ Secūda ꝓbatio bona est: ſz hz̄et euasionem recurrēdo ad realitates ꝛ modos vt ꝑus: vbi aduerte qr lra debet esse cōiuncta ꝛ dependēs ibi. Cōtra scdam petitionē ꝛc. ꝛ nō nota seu ꝓncipiū oboris: vt in pluribus originalibus reperitur.

¶ Tertia etiā ꝓbatio patitur instantiā ad hominē: vbi ś. in ꝓmo iuxta regulā scoticā: ibidē. Cōmune vz ad duo inferiora: q̄z vnū denotat alterū ꝑticulariter sine nugatiōe denotat seip̄m. Ex^m de aiali rōnali: in quoꝝ vtroq; vt ponit ab aliqbus includit qdditatiue ens: sil'r cū dr hō albus: ꝛ sic de alijs. Sz tu ꝓsiderabis diuersitatē hinc inde: ꝛ ꝓcessum in infinitū: ꝛ resolutionē in realitates ꝛ conceptus: ꝛ sic facil'r instātie omnes de modis euadentur: singularissime enim ꝛ ingeniosissime trib⁹ ꝓbationibus oñdit veritatē ꝓclusionis: ſz ochā conaf in oibus obij̄cere: alterius tñ ꝛ loci ꝛ ipis est hoc diutius ꝑsequi. Attende qr in aliqbus post cōmentū huius cōclusionis addunf duo coroll⁹ q̄ tñ infra post. 4. cōclusionem habes. Conceptui generis ꝛc. sed

vbiqz satis bñ currũt hic: vz z ibi: quare legant vbi placuerit lectori.

¶ Ulteri⁹ segt. 3. ꝯclusio. Cõceptuũ stabit zc. Mã cũ in ꝑma oñdit statũ in resoluẽdo z in 2ª qꝫ nõ ad vnũ saltẽ in qd: lz bene ad vnũ: aut i qd: aut saltẽ idẽ^cc seu denoiatiue a ꝑori dictũ. Jn hac 3ª tãgit limitationẽ resolutiõis ex ꝑte termini ad quẽ ipsius ostẽdens qꝫ nõ oz tot esse cõceptus ꝑmos quot resolutiões: sz ad aliquot ꝑmos fit oiuz resolutio: sp em pluralitas supflua vbi paucitas saluat appentia. Et in cõmẽto recurrit ad ꝑus dicta: z lra ẽ varia i diuersis originalib⁹: z ibi p qd etiã essent distincti zc. vsqz ad finẽ extra vel penitus supflua: qz ꝑ us in cõmento 2ᵉ hr. Aduerte cũ dicit. Ad quot in grãt respiciẽtes zc: qꝫ ibi posset fieri longa iuestigatio sz in sequẽtibus magis explicabit ista. Posset breuiter distingui de resolone ad ꝑmos ꝯceptus vel in gñe: vz vl extra genus. ꝑ⁰ mõ possent poni tot ꝑmi ꝯceptus in qd z in q̃le qt sũt gñalissima z ꝑma ꝯtractiua eoꝝ. 2⁰⁰ pñt poni duo vel tres ꝑmi tñ: vnus in qd vt entis: alius in quale: vt primi modi entis: vel alij duo duoꝝ modoꝝ: sz ex ꝑte modoꝝ posset fieri altercatio: z silr ex ꝑte passionũ: qs vz ꝑmus: qs scõs: z q̃ entis ꝑma diuisio de quo alias saltẽ vtas ꝯclusionis hr: qr ꝑme diuisiones entis sunt terminate: z ꝯtractiua ꝑma eius sunt in determinato nũero: igit aliqt ꝑmi ꝯceptus: quoꝝ supputationẽ dimisit ad iudicium boni viri: ne michi⁹ologus videat. Quere. 8. dis. ꝑ. hui⁹ z in plo. ꝯsla. in Frã. z in trac. de trãscẽdẽtib⁹: z apõ formalitas: possz. n. ꝑbabilr dici qꝫ ad hos duos ens reale fit vltimata resolo oiuz extra aiam: z ad hos alios ens rõnis oium: que actu collatiuo derelinqtur. Alibi spondeo dipo^tc alti⁹ iuestigare hãc ãbiguitatẽ.

¶ Deinde ponit. 4. ꝯclusionẽ de diuersitate ꝑmo determinabilis z determinatis: determinãs z determinabile zc. vbi notãter dicit in ꝑma ꝑte ꝯclusionis: ꝯcep^m p se vnũ: ꝓpter ꝙueniẽtiã eoꝝ in ꝯceptu p accidẽs tali: nõ tñ pseicũ: z hoc etiã extẽdendo p accñs vt scis. Jn 2ª etiã ꝑte notãter ait p se alterius zc. ꝓpter identificã inclusionẽ z illimitaris: z maxie in transcẽdentibus. Vult breuiter qꝫ determinãs z determinabile sunt ꝑ⁰ diuersa: qr nec vnũ alteꝝ: nec ambo 3^m p se saltẽ includũt. Vbi aduerte qꝫ ꝫ possz fieri instãtia ad hoiez: qr vt hz. 3 di. ꝑ. q. 3. ens ꝑdicat in qd de aliq̃ dria: tõ nõ ꝑot esse genus: vt exponit fin^mc phm. 3 meta. t. c. 10. si igit itelligat ꝯclusio vlis negatiua: vt egregie hz in cõmẽto videt falsa vt repugnãtia i dictis: tõ vt istãta excludat ponat pticularr negatiua: ita qꝫ nõ de q̃cũ qz determinãte: sz de vltimo: vel saltẽ nec re nec realitate alio a determiabili intelligat: nota etiã qꝫ specificaut. 3. pbationẽ z^c si itelligeret vlis negatiua: eo qr alie due nõ ita essent ad rẽ: sz qualr 3ª etiã nõ ꝯcluderet: tetigi s: famose em currit: z ꝫ hic sufficiebat. Rectius vo ponit pticularr negatiua z logice: z realr loquẽdo cũ dicit in cõmẽto. z. 3. pbatiõe: pot omitti ly z vt in pluribus habef: vel subintelligi ly ꝫ. Dulta hic curiosa adducat lector curiosus bñ põderãdo. ¶ Cõsequẽter ponit duo cozre⁹: q tñ vt ꝑus notauit in aligbus originalibus: imo cõiter sequũtur cõmẽtũ. 2. ꝯclonis: hic tñ satis recte locant: q̃ꝫ ꝑ^m est. Conceptui gñis z dñe zc. qꝫ intellige vt limitant ꝯclusionẽ q̃ ad vtrãq; ei⁹ ꝑte videf log plerũqz hic de cõi limitato seu sũpto ab aliq̃ re vel rea^tc vna: sz gñalr loquẽdo ꝓpõ est vã: vt pticularr negatiua: lz nõ vt vlis. Qõ addit ibidẽ silr de mã z forma: siue sit ps textus: siue vt cõmentũ hz ãbiguitatẽ: q. 3. di. ꝑ. z 8. di. etiãsdẽ videf tenere qꝫ ens vniuoce: z in qd ꝑdicaf de mã z forma: pot dici expedite qꝫ illa silitudo debet attẽdi q̃ ad. 2. ptẽ cozrelarij nõ quo ad ꝑmã. vel si ptẽdas qꝫ vlr itellligit: dic qꝫ logf de ꝑ⁰ diuersis re vel realitate: nõ aũt ꝯceptu realr: vel alr: z redit in idẽ: qꝫ logf de diuersis se totis subiectiue: nõ aũt obiectiue. Et sic hz ꝯcordari id qõd hz in 2⁰ di. 12. q. 1. vbi idẽ qõ hic de ꝑ⁰ diuersitate mãe a forma tenet cũ his q̃ dicit in ꝑ⁰ vbi s. sesso: doctrine scotice nisi stabilr z caute egtauerit de facili cespitabit Tota g̃ z totaliter videat eius doctria alr interpti: z ꝑcipitiũ imminet z ruina. Aliud eoꝝ^m. s. dria supior zc. ps ex intẽtione sup 7. meta. q. 17. z. 11. di. 4. q. 3. z alibi sepe: sz istãtias ibi tetigi z alibi: z qr ad alia festino hic pla omitto: diligẽs lector oia suppleb.

¶ Deinde introducit quãdam cauillatio-

nẽ seu euasionẽ ibi: Cum sit hic vsq; ꝛc. ꝛ se quit imediate cõmentũ 4ᶜ in aligbus: ponẽdo cozreª vbi ꝓbus supza: sed satis habeꝯ hic bñ ad ꝓpositũ ꝛ merito appellat rñdẽtem ꝓteruũ: qz appet ex rñsione manifeste potius eñ videreꝯ ꝓmo diuersitas determinabilis ꝛ determinátis in abstracto qꝫ in ꝛcreto: cũ incõcreto vnũ ꝑdicaꝯ de alio: ꝛ ambo de 3°. in abstracto vo minime. verbi gra: hec ꝛcedit: rõnale est aial: ꝛ ecõtra: ꝛ h: socrates est rõnale ꝛ aõal ꝛc. h aũt negaꝯ cõiter: rõnalitas est aialitas: lꝫ garruli noiales nõ verenꝯ eam cõcedere. Rño tñ illa videꝯ habere aliqualẽ apparentiã ex dictis huius. q. 1. ꝑ. metaphy. ꝛ. q. 1. 4. etiaꝯ dẽ: ꝛ. q. penultima. 6. de quocũqz sumpto: vt qd ꝛc. Sed de hoc ibi aliquantulũ ptractaui: nec ad hoc recte vadit rño: lꝫ ad simplicẽ identitatẽ qdditatiuã determinátis ꝛ determinabilis abstractiue sumptoꝝ: qõ tñ oino falsum est: quere in logicalibus ꝛ sup. 7. metaphy. ꝛ. 3. ꝛ. 8. di. ꝑ. ꝛ. 3. di. 2. ꝛ alibi plerũqz: maxime de gñe ꝛ dꝛia: de qdditate aũt ꝛ modo videꝯ fere idem: vide notanter. 6. q. quoꝫ. Qõ ibi tãgit in impugnatione rñsionis de idẽtate cõcreti ꝛ abstracti: quere in. q. antepdicamẽtoꝝ. q. 8. egregie. ꝛ instãtias põderabis: vt nosti: vide super li. elenco ꝝ. q. 16. ꝛ. 9. metaphy. q. 3. vbi hec equalr ptractaui: ꝛ sup. porphy. q. vltima: ꝛ in. 4. di. 11. q. 1. arti. 3. singularissime hic eñ logtur de cõcreto ꝑ formali tñ accepto: vbi etiã pondera ad finem argumẽtationis qualr: vt notaui reducit argumẽtũ ad oppositũ: plã alia h adducat lector.

¶ Ulterius segtur: Creato ꝛ increato ꝛc. vbi assignauimus. 5. pclusionẽ: lꝫ in aligbº originalibus sit lꝫa dependens ex pcedẽtibus iam declaratis: põt tñ recte poni conclusio vel ꝓncipiũ ꝓticule: seu theorematis ꝓncipalis: vbi aduerte qꝫ hic posset distingui sicut illud ꝓmũ coꝝm supza: determinans ꝛ determinabile ꝛc. vꝫ in vniuersalem vel in particulareꝯ: particularis eñ affirmatiua: ꝛ particularis negatiua possunt esse simul vere maxie in terminis nõ essentialibus vt nosti: licet igitur alicui creato: ꝛ alicui increato sit cõceptus cõmunis vniuocus vniuoce dictus: non tñ omni vt ꝓius dictũ est. Et hic intelligo creatũ extensiue ꝓ quocũqz alio a deo: ꝛ sic fortẽ entia rationis possent dici creata de qbus manifeste ꝓꝫ veritas conclusionis comparatis ad entia realia siue creata siue increata: licet quidã imagináture vniuocationẽ entis vtriqz: hoc tñ non est ad mentẽ huiº vt patet in logicalibus: ꝛ metaphyca. ꝛ. 29 di. ꝑ. ꝛ si instantie possent alibi inueniri: vide. 3. ꝛ. 13. q. quolibeti. ꝛ. 24. di. ꝑ. in repoꝛtatis: ꝛ sup. 5. metaphy. ꝛ alibi. pondera etiam cum dicit per se cõmunis ꝛc. ꝓpter idẽtificam ꝓdicationẽ: ꝛ analogie vnitatem seu cõmunitatẽ: qre vbi spza notaui sepe: intelligo ꝓpositionẽ sic ad mentẽ doc. Iñ oiꝫ creato ꝛ icreato aligs idẽ cõcepº ꝛc. nisi loquatur famose hic: qõ ꝓbabiliter posset dici.

¶ Deinde seqtur illa ꝓpositio: Concepm dico: que est explicatiua diffinitionis cõceptus superius assignate: ꝛ nõ hr in oibus originalibus: ꝛ posset ibi assignari vna ꝓticula ꝓncipalis seu theorema: posset etiam appellari cõis animi cõceptio: vel ad maiozẽ expzessionẽ ponit quocũqz ꝓpositio est notabilis: vt pꝫ: vbi põdera multiplicẽ acceptionẽ cõceptus: vt supza notaui: videtur hic accipi vt obiectũ: nõ quocunqz: sed vt habet esse in intelligentia nõ tñ in memoria: ideo dicit non vt forma ꝛc. vbi plura tangat lector de conceptu entis ꝛ cozrespondentia eius: ꝛ sic de aliꝫs: vide ea que notaui sup. q. 4. huius in antepdicamẽtis. In cõmento declarat se breuiter ꝛ subtiliter qꝫtum ad particulã esse: vꝫ in itellectu actu: vbi ponit disiunctiuã. 3. partiũ: ꝛ vltima pars ꝓbabiliter dari põt: vide optime q. 13. quoꝫ. de his relonibus: ꝛ. 5. metaphy. ꝛ alibi sepe vt nosti. Considera etiã an tales relationes sint reales vel rõnis: vbi supza: ꝛ alibi sepe: ꝛ adde ibi plura ad ꝓpositum bene masticando: ꝛ maxime relationes que sum dure digestionis.

¶ Consequenter addit aliam in qua tangit multiplicem acceptionẽ conceptus obiectalis. Omnis conceptus ꝛc. fm eñ triplicem actum intellectus potest assignari triplex cõceptus: ꝛ ꝓmus subdiuidiꝯ in ꝑ se: ꝛ per accidẽs: per se etiã in oino simplicem: ꝛ in simplicem: vide. 9. metaphy. ad finẽ: quere. 3. di. ꝑ. q. 4. ꝛ in precedẽtibus:

ꝛ supra hic cõcept⁹ etiã cõplexus põt multiplicit subdiuidi: ꝛ silr discursiuus: q̃re in logicalib⁹: vide frã. in plo. p. ꝓsla. ꝛ alios vt nosti. 5. ergo ꝓceptus tãgit: ꝫ de duob⁹ ꝑmis ad ꝓpositũ intẽdit: q̃ ad alios se ad sequẽtia remittit: q̃re in metaphyca: ꝛ aliq̃ liter infra hic: ꝛ alibi plies. Aduerte q̃ tota lra posset poni textus: ꝫ satis bñ assignatur cõmentũ: vt habes: ꝫ posset inchoari: ibi dicaf resolubilis ꝛc̃. q̃re. 6. metaphyce pla ad ꝓpositũ explicandũ: põdera etiam notãter dr̃iam inf ꝓceptũ aggregatũ vel p accñs ꝛ ꝓcept⁹ cõplexũ ex lra ꝛ adde vt scis. ¶ Ultimo ponit. 8. vt assignauimus. ¶ Dis ꝓceptus ꝛc̃. In qua cõparat ꝓceptus iter se ꝑm diuersitatẽ dr̃iam ꝛ oꝛdiné valde signãter: ꝛ tota lra posset poni textus vel saltẽ vsq; ibi: dicaf alter ꝛc̃. cuius fundamẽta põt haberi. 5⁰. metaphy. in Ax. ꝛ in isto: ꝛ alibi sepe: lra satis clara est vsq; ibi: primo diuersus ꝛ inclusus ꝛc̃. si teneaf ly ꝛ copulatiue: bñ iõ dico: q̃ ꝓceptus ꝑmo diuersus videf oino irresolubilis: bñ em̃ verũ est q̃ ꝓceptus inclusus põt esse simplex ꝛ resolubilis: ꝫ de p⁰ diuerso est dubiũ: si ly ꝛ teneref disiunctiue nulla ambiguitas eẽt: ꝫ togtur forte de ꝑmo diuersis subiectiue seu ꝓdicat nõ aũt obiectiue: seu trãsceden ter: q̃re. 5. metaphysice ꝛ alibi plerũq;.

Sequitur illa particula. ¶ Primo ꝓcepi ꝛc̃. quã. 10. ꝓncipalẽ notauimus vel si tm̃ ꝓclusiões enumerabis pone. 8. ꝓncipalẽ: seu alio modo supputãdo: vt s̃ notaui erit s̃ vel infra: in qua ponũtur. 7. diffinitiões: dua coꝛ⁹ ꝛ. 3. petitiões: ꝛ ꝫ aliq̃ hoꝛ ꝑus posita sunt: cõmuniter tñ in originalib⁹ sic reiteranf: ꝛ bñ vel ad maioꝛẽ expssionẽ vl̃ scripto ꝛ vicio vel quomõlibꝫ alr̃: forte em̃ nũc vt diffinitiones: nũc vt ꝓclusiões seu cõmunes animi ꝓceptiões: aut petitiões ponũtur: q̃ lecto: attẽdat. aliq̃ vo originalia h nõ hñt: ꝫ nihil omittere volui: etiã septies repetita placebũt. Tres ꝑme diffões clare sunt ꝛ ꝑus declarate: de ꝑmo vꝫ p se ꝛ pfecte concipi 3ª hic resoluti⁹: q̃ ꝫ supra ponif: duo ẽt coꝛ⁹ satis ex dictis clara sunt: ꝫ 2ª ꝑmũ coꝛ pla possent adduci: q̃re. 3. di. 1. ꝛ alibi ꝛ. 9. metaphyce Ax. ad finẽ. Tres petitiões patent manifeste: quarũ. 3. maxime ꝑꝫ ex ꝑmo physicoꝛũ ꝛ. 3. dist. p. q. 2. ꝛ supra hic ꝛ ꝑmo metaphysice. 2ª etiã ꝑꝫ primo posterioꝛ. ꝛ. 2. metaphysice. ꝛ ca. de spẽ in Poꝛphy⁰. ꝛ alibi plerũq;. 4. ꝛ. 5. diffinitiones patent vbi supra in primo ꝛ alibi sepe.

¶ Deinde p modũ coꝛrelarij sequit. Non ergo oĩe q̃ nõ ꝑmo ꝛc̃. ꝛ ponif vt cõmẽtũ: ꝫ posset poni vt textus vsq; ibi: q̃ gen⁹ ꝛ posset impugnari sicut optime doc. impugnat: ꝛ aliter etiã. Nam nihil ꝑmo ꝓceptibile videf pfecte ꝓcipi: nisi ꝑmo cõcipiaf: nõ ergo ita pfecte: vt videf cõcipitur gen⁹ vt pars diffinitionis sicut seoꝛsum: sed impfecte ꝛ distincte cõcipiẽdo dãtur gradus: vtpote per se ꝑmo: per se non primo ꝛc̃. ꝛ sic loquitur doc. genus etiam vt diffinitẽs non est natum cõcipi nisi vt pars: vel distincte: licet alio modo vt. s. species vel totum: vel vt genus posset cõcipi aliter cõsidera. ¶ Deinde obijcit ꝛ nõ soluit: que tñ obiectio nõ habef in aliquibus originalibus: sed posito q̃ sit de littera: ꝛ sustinendo dicta faciliter respondeꝫ q̃ genus est pars in predicãdo totum ꝑm Boetũ: ꝛ ꝫ ꝑprie vel appꝛopriate: vt habet super poꝛphy⁰. q. 3. de genere iste: ꝛ ideo idem põt nunc confusum: nunc distinctum esse: sed adde q̃ aliud est confusum esse ꝛ confuse concipi: ꝛ similiter de distincto ꝛ distincte: quere vbi supra in primo ꝛ alibi plerũq;: ꝛ adducantur hic plura fundamenta huius ꝛ sequacium: ꝛ tange multa de natura generis ꝛ cognitione eius.

¶ Ultimo diffinit vniuersale ꝛ singulare: ꝛ notanter dicit vniuersale vel cõmune: quia cõmune est in plus q̃ꝫ singulare. Nã quidditas in potẽtia etiam remota ad vniuersalitatem est cõmunicabilis pluribus: vt. 3. distin. 2. habet ꝛ supra. 7. metaphysice tactum est. q. 3. ꝛ alibi plerũq; quere. Notanter etiam dicit: cui non repugnat: ꝛ nõ dicit q̃ de facto dicitur de multis: quia siue in vno tantũ indiuiduo sit: siue in pluribus habet non repugnantiã: non tamẽ semper actum: vt ibidẽꝫ determinat: vide super primo phyermenias: ꝛ super Poꝛphy⁰ ꝛ alibi. Refert etiam forte dicere habere non repugnantiã: ꝛ habere aptitudinẽ: ꝓsidera bñ: ꝛ videb̃ q̃ nihil diminute nihil supflue dixit: diffinitionẽ etiã singu-

laris ꝑ oppositu3 declarabis: vt vbi supra in.2.⁊ in metaphysica h3: instãtias hic plures ⁊ resol'ones dictoꝝ adducat lector: qꝛ hic omnia inserere nõ sinũt tꝑis angustia ⁊ ad maiora accelleratio: famosa eni3 sunt hec omnia in doctrina hui⁹: q̃re q̃rantur.

Sequũtur alia duo theoremata que possent dici cões animi cõceptiones: vt de ꝑmo eoꝝ asserit doc. hic ⁊ infra. 2ᵐ vero vocat ꝯclusione3 in sequentibus: ⁊ vident̃ physice ꝯsiderationis maxime: l3 ad metaphysicalia extẽdi possũt. Aꝝ. eni ꝓpter difficultatẽ speculatõis ⁊ abstractõis metaphysicalis: cõiter etiã ĩ metaphysicis locut⁹ est physice: aliđ voce ꝓponẽs: aliud quasi mistice subintelligens: sicut theologi suo modo etiã diuinitus inspiratis in scripturi sacris loquu3tur: ꝑma ꝓpositio est talis. Omne ꝑ se vnũ ⁊c̃. vbi notãter addit: ⁊ nõ simplex: qꝛ ꝑ se vnitas ne dũ cõpositis imo simplicibus et ꝑncipalius cõuenit: addit: etiã ꝑmo. i. ade q̃te: qꝛ nec ꝑciᵉ ex actu: nec ꝑciᵉ ex potẽtia: nec ꝑciᵉ ex aliquo actus: vel ex aliquo potentialis: vt in cõmẽto exponit optime: et sup. 7. ⁊. 8. metaphy. copiose disputauit: et nõ referi Auer. ⁊ sequaciũ imaginatio remouentiũ v3 mãm a qđ quid est rei mãlis. In cõmento vero hanc ꝓpositionẽ fũdat in dictis Aꝝ. quẽ ꝑncipẽ ꝑypaꝝ: imo oium fere natural'r loquẽtiũ nõ platonẽ: vt vuluit Tuli⁹: sed scotũ sꝑ excipio: merito appellat: vt nãlis imaginatio attigere valuit. 8°. metaphy. t. c. 15. vbi videt̃ phs vellet hãc eẽ ꝑ se notã ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑdiᵐ eius includi ĩ subo quere ibi expõnẽ. ⁊. q. huius copiose ad ꝓpositum: et adde plura vt nosti. qꝛ paucis multa tangit.

¶ Deinde seqtur scđa ꝓpõ. quã. 12. ꝑncipalem notauimus: ⁊ ꝑcedentẽ. 11. s3 vt prius notaui alio modo supputando posset al'r quotari: he etiam due possent cõgrue sub eadẽ ꝑticula locari: s3 has q̃tatiões omitto ad iudiciũ boni viri: que est talis: vniuscuiuscũq3 cõpositi ⁊c̃. vbi tria tangit đ actu. s. ei⁹ simpliᵗᵉᵐ: vt h3. 6. ꝑnꝝ auctor in ꝑn⁹. vide. 7. ⁊. 8. meta. ⁊. q. 9. quol'. ⁊ alibi sepe: ei⁹ vnitatẽ ⁊ ei⁹ ꝓprietatẽ q̃ optime cõmẽdat: roborat ⁊ exponit in coᵗᵒ: vni⁹. n. rei vnu3 est esse: de quo tamẽ vide in. 3. di. 8. q. 1. eẽ aũt ꝑncipaliter est ab actu vel a forma: q̃re actus vnicus ꝓprius etiam est: alias non distinguereta quocũq3 nõ ipo. q̃re. 7. metaphy. t. c. 49. Non obstant hic dicta his q̃ habet. 11. di. 4. ⁊. 7. meta. ⁊. 2. ⁊. 4. di. 3. ⁊ alibi plerũq3 de pluralitate formarũ: quia forme priores sunt potentiales: vel saltẽ partes: vel aliquid potentialis forme vltimate et specifice: vt egregie breuibus in cõᵗᵒ declarat. Exclude etiam hinc cauillatiões nominalium de cõpositione ex corpore ⁊ anima intellectiua. Nam quecunq3 pars hominis nõ est homo: quicquid dicãt illi garruli ꝓpria3 vocem ignorãtes: sed adequatũ potentiale cum actu specifico hominem constituit: cuius sunt corpus organũ cõpletũ ex ꝑncipalibus saltem organis: et anima intellectiua: q̃ ex precedenti ꝓpositione: ⁊ dictis huius alibi cõfirmabis.

Sequitur illa ꝑticula. Cõceptuũ resolutio ⁊c̃. qua3. 13. ꝑncipalẽ notauimus: ⁊ in qua. 11. ꝓpõnes assignam⁹: sed vt prius dixi aliter suppuʳⁱ poterit alio modo litteram ordinando: et videtur superflua aut hic aut supra h̃ ꝓpõ: quare posset omitti hic vel ibi: sed si ea3 legere volueris excusabis vt notaui supra: quam ꝓbat vt prius: licet nõ ita ad plenũ: ⁊ cum dicit in coᵗᵒ ex diffinitione in aliquibus originalibus: immo cõmuniter nõ additur quotatio aliqua: in aliquibus vero ponitur vt habes. 4. et. 5. et aliqui addunt d. ⁊. e. s3 sine quotatione: littera est bona: si aũt adderetur quotatio bene esset. 3. habẽdo respectũ ad precedentes imediate: vel 4. et. 3. ad meᵗᶜ et immediate: habet enim referri ad illam diffinitionẽ perfecte concipi: ⁊ distincte seu per se concipi. tange instantias circa dicta in cõmẽ: vt prius notaui: vbi aduerte cõsequenter in littera q̃ in aliquib⁹ vt habes: ponitur obiectõ in coᵗᵒ sic. Contra. incõueniens est ⁊c̃. ⁊ potest referri ad cognitionẽ infinitoꝝ: ⁊ rñõ seq̃ns satis vadit ad ꝓpositum. s. lic3 nõ distincte: cõfuse saltem possunt infinita apprehendi vno actu: sed cõiter in originalibus habet̃ loco cõtra cõclusio: ⁊ debet referri ad illud in principio: cõmenti: alias nihil perfecte ⁊c̃. ⁊ placet magis sic littera: ⁊ tunc illa responsio ad fine3 posset poni additio vel ex

tra: aut si ponat̄ de littera est euasio seu cauillatio quedaz: ꝛ faciliter infringi potest: qꝛ nō fit sermo hic de cognitione confusa: sꝫ ꝑfecta et distincta: vt pꝫ in littera vtroqꝫ modo cuꝫ pōt lr̄a ꝑcipi. eligat lector ꝙ voluerit cōseq̄nter plura addendo.

¶ Cōseq̄nter ponit. 2. Omnis cōcept⁹ ꝛc̄. ꝛ tota lr̄a cū co^to pꝫ ꝑus. Aduerte in cōmēto cum dicit ex cōceptiōe: ꝙ videtur recurrere ad illam supra. Omne ꝑ se vnum ꝛc̄. vnde habes ponderare valde ordinem ꝛ numerū varie in hoc ꝓcessu: vt infra magis opus erit propter intricationes allegationum.

¶ Deinde sequitur tertia: d̄terminabile ꝛ determinans ꝛc̄. que etiam cum cōmento prius habetur: ꝛ instantias hincinde considera: ꝛ exclude vt supra notaui.

¶ Consequēter ponit. 4. cuiuslibet resolubilis ꝛc̄. que satis notanda est cum sua declaratione in co^to: tangit enim. 3. vel. 4. determinantis ꝯditiones: vꝫ ꝙ cuiuslibet resolubilis datur determinans vltimū vnicum simplex ꝛ ꝓprium: ꝛ omnes ille particule possunt notari vt text⁹: et remissiōes: vt cōmentū: vbi nota correlatiua que īfert cōsequēter pulchre ad ꝓpositu: ꝛ superi⁹ omnia fere habita sunt: ꝓbat autem cōclusionē ex precedentibus notanter: vbi habes ordinē cōclusionū fore conuenienter assignatum: limita: vt scis caute qd̄ dicit de cōceptu cōmuni oībus: de qua cōitate debet intelligi. ¶ Deinde sequitur. 5. Nō statim resoluit̄ ꝛc̄. vbi posset poni ꝑncipium ꝑticule vel ca^l. sed satis bene quotat̄: et est de ordine ꝛ gradibus in q̄dditatiuis cōceptus assignandis: vt plato ꝛ porphy⁹. post ip̄m: quā ꝓbat dupliciter in cōmēto: quaꝝ scd̄a est valde notabilis: ꝛ maxime ꝓcedūt ꝓbatiōes de conceptibus specificis resolubilib⁹: ꝑma vero ꝓbatio posset impugnari vel patꝛ instantiā: vt pꝫ cōparando hoīem ꝛ asi^m ad cōceptū aīalis q in ca^v ponat̄ irresolubilis: vl' cōpando corpus ꝛ sp̄m ad cōceptū substātie: vel saltem cōpando subaꝫ ꝛ quātitatē ad ꝯceptū enit supposita vni^ne eius: sed bene ponendo optime ꝓbat doc. quia accipit cōceptū q̄dditatiuū cum ꝑci^ne: vt distinguit̄ cōtra cōceptū includentē q̄dditatiuū ꝛ qualitatiuū: cōceptus enīꝫ hoīs nō est ꝑcise q̄dditatiu⁹: quare si resoluerētur in cōceptū aīalis qui in ca^v esset irresolubilis: ꝛ ꝑ cōsequēs ꝑcise quidditatiuus: tunc ille cōparat⁹ ad cōceptū quēcūqꝫ aliū sic q̄dditatiuū esset ab eo ꝑmo diuersus: ꝙ falsum ꝛ incōueniens est: et sic de alijs exemplis dices. Non possunt duo cōceptus cōuenire quidditatiue in tertio nisi cōtrahatur ad ipsos ꝑ aliquos qualitatiuos: ex quibus cōstituuntur: et per cōsequens nō erūt precise quidditatiui: an vero: hoc verum sit de ꝯtrac^is modalibus: et cōceptib⁹ transcendentibus: vel an loquitur precise de conceptibilib⁹ ꝑdicamētalib⁹: ꝛ realitatum: dic cōsequenter bene ponderando. Adde hic plura subtilia curiose: ꝛ salua sꝑ aquile discursus transcendit certe caprarū imbecilles saltus: et nō formidatur porcarum garritus.

¶ Sequitur. 6. Quidditatiui ꝯceptus ꝛc̄. in q̄ cōparat q̄dditatiuos ꝯceptus in q̄s ordiate fit resol'o ad q̄litatiuos: et resolutio ꝛ ad seinuicē ſm̄ maiorē ꝛ minorē cōmunitatem: ꝛ littera tota patet: vbi aduerte cum dicit in cōmento: ꝙ qualitatiuos proprius cōuertitur ꝛc̄. ꝙ talis cōuertibilitas nō est per viam totalis entitatiue cōprehēsiōis: sed potius vltimate cōstitutionis: ꝛ anthonoma^ce: vt supra notaui: q̄re. 11. di. 4. ꝛ alibi vt nosti: pondera etiā cuꝫ dicit. Ex diffinitione cōmunis: quia illa est diffinitio. 6. supra vniuersale vel cōmune ꝛc̄. potētiale enim indifferens est inquantuꝫ tale: actus vero distinguit et separat: ꝛ vltimate cōstituit: et primo prioritate perfectionis: quere. 7. metaphysice. vt scis. ꝛ. 22. dist. 3. ꝛ. 14. 2. plura ad propositum.

¶ Septīa ꝓpositio: Quidditatīe resoluēdo ꝛc̄. in qua ostendit statum esse ad cōceptum entis quidditatiue: et notabiliter in co^to ostendit breuibus vniuocationē entis qd̄ supra super metaphysica pertractaui: ꝛ ambiguitates circa hoc ꝛ vbi ꝛ qualiter ibi quere. Tangit primo in co^to illud famosū argumentū de conceptu certo ꝛ dubio: in aliq̄b⁹: immo cōmuniter non habetur ratio sequens quā habes. Item vnus conceptus ꝛc̄. ꝛ procedit vt videtur per viam cōtradictionis inferende: qd̄ nō cōuenit nisi in vniuocis. ¶ Tertia ꝓcedit de primo co

gnito: sed declarabis caste: vt supra notaui super metaphysica: et habet. 3. di. p. q. 8. eiusdē: et pondera differentiā inter cōfum̄ z cōfuse: z inter cōfusum ꝑfusione partiuz subiectiuarum z essentialiuz: et multa alia ibi tāge: et loquitur famose ꝑsidera bene. ¶ Quarta ratio procedit ex vnitate obiecti itellect⁹ z habit⁹ metaphysice. ¶ Quinta ratio p viam cōparationis: que tantum habet fieri in vniuoco. 7⁰. physicorū: vide optime. 8. di. p. q. 2. ¶ Sexta z vltia ex numeratione in entitate: q etiam arguit vniuocationē: que omnia dilatabis z examinabis: vt alibi habes: z maxime vt. q. 4. ante p̄dicamētoz huius copiose dixi: z aduersarios exclude.

¶ Deinde sequitur. Tantū est vnus cōceptus quidditatiuus zc̄. quā. 8. notauimus sed in aliquibus ponitur in cōmento p̄cedentis sic. Item tantum est vnus cōceptus zc̄. tanq̄ pbatio p̄cedentis: z satis bene: sz potest poni conclusio tanq̄ ad maiorē expressionē et exclusionē cauillationū cōtra p̄cedentē: posset enim quis cōcedere q resolutio fieret ad ens tanq̄ ad primū cōmunissimū exponendo ly p̄mū negatiue: z cū hoc posset esse ad alia p̄ma: vtpote ad rem vel aliquid vel huius: hoc ergo excludēdo ponit istaz in qua ostendit ens esse vniuocū p̄mū cōmunissimū via resolutionis exponendo ly primū positiue: quā probat paucis singularissime ex precedentibus: z littera satis clara est.

¶ Sequitur. 9. Sub primo quidditatiuo zc̄. in qua ostendit diuisionez primā entis nō esse indifferenter in quotcunq̄ inferiora: sed in determinata: quā oñdit ingeniosissime in co⁹: quia nec in vnum tantum: nec in infinita: relinquitur ergo q in aliquot? z determiata numero. Et querit in quot? z respōdet famose: q in illa. 10. predicamenta. Et probat q immediate: que omnia supra patent. 5. metaphysice. q. 5. et sequenti. Excludit ꝑsequenter obiectionē quare: vz ens nō sit primū genus adducēdo motiua Alz. tertio metaphysice. vbi no tanter dicit: hoc arguitiue vel arguendo dixit Arist. supple z nō assertiue: vt. 3. dist. p. q. 3. optime pertractat: et q ibi tangit de equiuocatione entis: z inclusione essentia li eius in intellectu differentie: declarauī supra: et super. q. in Porphy⁹. et predicamēta: z vbi supra i metaphysica. z in p̄mo inuenies: logtur plerūq̄ h famose: vt a p̄n⁰ p̄suppositi: oia tñ sale cōdita z breuitate et subtilitate mirabili. Aduerte etiā q licz h theoremata posuimus post metaphysicaz. ordine tñ doctrine: z vt reor editionis p̄cedūt: q̄re ea que dicit h breuib⁹: ibi plixe: z que pblematice aliquādo z famose ibi determinate: z similiter de metaphysica: in ordine ad sententias est intelligendū: nō enī asinino cursu: nec violēto motu: vt multi huius etatis fatuorū applausuz vsurpantes in suis scriptis ꝓcessit: q lector eius doctrine attendere maxime debet. Qualr vero ens descendit in. 10. genera: et an p dr̄ias determiaf: vide vbi supra: z mlta logice et metaphysice ad hoc vigilr̄ stude. An autez ꝓpus diuidaf ens in aliquos cōceptus transcēdentes quidditatiuos q̄ in. 10. genera sunt varie imaginationes sequaciuz hui⁹: q̄re formalistas: et plura loca huius doctrie vt scis: quicquid tenebis: dic cōsequenter vbiq̄: supra etiā h notaui. ¶ Deide ponit 10. Est aliquis cōceptus zc̄. in qua ostēdit cōitatē passionū et modoz entis. vide copiose ad h Fran. in plogo cōsia. z alios seqces hui⁰. Ens nāq̄ p̄dicaf de oīb⁹ idētifice: seu nālr: sz alia plā de ente formalr: et p ꝓñs de inferiorib⁹ ad ens: vel sic p̄dicatur ens de oīb⁰ denominatiue a posteriori. alia vo de ente denoiatiue a posteriori: vbi aduerte signanter differentiam quam facit inter determinās z denominās: z accipit ꝓprie denominās: vt philosophus in antepredicamētis: vñ diuisiones entis p passiones z modos: sz sint p denoiantia: nō tamen p prie p determinātia: qz determinās h accipitur p distincto saltē p̄m realitatē q cū determiabili facit cōpositōez metaphysicalez saltem: determinans enim cōstituit in actu primo: denominans vero in actu scōo: et p̄supponit p̄mū: adde ad h plura vt nosti. z cum dicit q determinans per se includitur: debet referri non ad determinabile: sed ad tertium constitutum: denominans aūt nec sic nec sic per se includitur: licet bene iden⁰: z hoc loquendo de perfectate primi modi. Nota etiam ibidem dr̄iam inter

denominans ꝓmo: ⁊ denominans per se: sicut cōiter in ꝓdicamentis. 2. modi ꝓfectatis habes ꝓmo posterioꝝ de multiplici cōtractiuo ⁊ determinatiuo: quere in logicalibus huius: vt alias notaui: ⁊ alioꝝ sepe: ⁊ in metaphyca. ⁊ alibi: ⁊ plura in ꝓceden tibus dicta iuxta hanc declarationem castigabis: ⁊ adde motiua instantias et alia.

¶ Cōsequiter ponit. 11. ⁊ vltimā huius pticule. Nullus cōcept⁹ ⁊c. quā sup etiā ptractauit. ⁊. d. 3. ꝑ. q. 3. ⁊. 4. metaphyce. ⁊ possz lra textus durare vsq; ibi. hoc ꝓbat ⁊c. sed satis bene iacet: posset etiā illa pticula: nec igitur aliquē inferioꝛē ⁊c. assignari coꝛm: ⁊ ita multa alia alibi plerūq; in ꝓcedētib⁹ ⁊ sequntib⁹ coꝛre⁹ possent notari: vt assignatimus: q̄ lector suis in locis addat ⁊ specificet. Vult igit q̄ sicut dant cōceptus quid ditatiui transcendētes: vel saltem vn⁹ ꝑm⁹ ita dari debent qualitatiui ⁊ plures qualitatiui coꝛrīdere possūt vnico qdditatiuo: nec mirū: cum vnitas prioris stet cum pluralitate posterioris: ⁊ vnitas subi cuz multiplicatōe formaꝝ accidentiū modoꝝ atq; passionū: sicut enim materia ꝓma in physicis. ita ꝑt poni ēs ī metaphysicis de nūero ⁊ ordine trāscendentiū qualitatiuoꝝ: quere vbi supra notaui ⁊ qualiter demōstrari possunt ⁊c. ꝓbat aūt ꝯclusionē. 4. rationibus breuibus: sed fortissimis: quere vbi. s. in ꝓmo. ⁊. 4. metaphyce. ꝓma ꝓcedit p viā vitande nugationis. 2ª ex nō mutuitate p se ui se ꝓdicat⁹: ꝓmo posterū: nedū eiusdē modi: sed simplr: et hoc in p se causa. 3ª ex repugnantia seu diuersitate p additū diffinitur: ⁊ formaliter includi: q̄re ꝓmo posterioꝝ. 6. topi⁹. ⁊. 7. metaphyce. 4ª ex implicatione cōtradictionis: seu ex repugnātia denominātis ⁊ denomiati respectu eiusdē Nam oē denoians qdditatiue icluduz ꝓsonalr supponēs denoiat ⁊ includens: istantias ⁊ euasiones: ⁊ alia ꝓba hoꝝ declaratiua ⁊ ꝯfirmatiua adducat ingeniosus lector.

Sequitur illa ptcularia. Nō ꝑt ꝓbari deū ⁊c. quam tractatum ꝓpositionum creditarū placuit appellari: vt in tractatu de ꝓmo ꝓncipio eam notat doc. An aūt seoꝛsum debeāt iste ꝓpōnes poni: an certe vt cōiter cū aliis vt notatum⁹ ponūtur dubiū est: nō videnf. n. dependentiā ex ꝑcedentib⁹ hr̄e: de oꝛdine etiā eaꝝ ad sequētes creditas ibi. Non pōt ꝓbari oꝛdinē essentialē ⁊c. posset dubitari: q; possent recte poni post illas. cōmuniter tñ habentur vt eas habes ⁊ qcqd dicatur de dependentia eaꝝ ad alias ⁊ oꝛdine in seipsis saltē sunt valde notabiles. ⁊ fidei catholice necessitatem ad salutez viatoꝛis manifeꝛ ⁊ oꝛdinate procedit in eis incohando a pfectionib⁹ itrinsecis in diuinis ad extrinseca ꝓcedēdo eo modo quo ꝛdagr in sententijs ꝓcessit: ita q; mā ꝗttuoꝛ li. sententiarū hic cōpēdiose habek: vbi aduerte q; loqtur doct. hic vt infra se ꝺclarat de rōne mere nāli naturalr acqsita. Ꝺco statu vie post lapsum maxime nō ꝑsupponēdo fidē: et de ꝓbatione simpliciter necessaria ⁊ demonstratiua. Nō obstat hic ea que hz in tractatu ō ꝓmo ꝓnci⁹: q; illa disputatio: totalis ꝓsupponit fidē: vr̄ saté nō ꝓcedit a ꝓrioꝛi: et ex simplicit necessarijs: loqtur etiam de potentia creature et de facto via attingētie naturalis: non aūt simplr de repugnantia capacitatis passiue: aliter ꝓtra diceret sibijpsi in ql̄ibeto. q. 7. ⁊ in sententijs plerūq;. Qui etiā vellet dicere q; h loqtur famose sequēdo ātiquos theologos: posset dicere q; alibi ꝓuectioꝛ aliter sentiebat: sed ꝓmus modus dicendi satis ꝓbabilis videf: ⁊ verus vt extimo. Qui sic vel sic dicere voluerit: dicat ꝓsequēter: ⁊ si placuerit seoꝛsum h oꝛdinare alio modo ptículas tractat⁹ oꝛdinabis: vt supra notauī ⁊ infra magis tangā. Nec his ꝓpōnib⁹ debet paganus vel phylosophus gl̄iari: imo potius cōfundi: q; ꝓcessus phylosophoꝝ plures haꝝ ꝓbare conantiū nō habito lumine fidei euacuank: q; iter falsa que locuti sunt verū videre ⁊ si potuerūt noluerūt tñ: quare dū sapiētes videri voluerūt stulti facti sunt: nec fidem catholicā denigrare possunt eo quia plura credimus que ꝓbare nō possumus: quia si ea nos ignoꝛare dicēmns: que testimonio didicim⁹ aliorum quid ipsi phylosophi sciret: vix enim vel nunquā in Arist. inuenies: qui tamen lumen aliorum fuit: vnam demonstrationem potissimam ꝓpter quid ꝓ aliqua veritate nāl̄r cognoscibili oñdēda: testiōnijs eni antiquoꝝ plerūq; dicta ꝯfirmat: g

tamē fallere ⁊ falli potuerūt. Nos aūt si decepti sum⁹ ipa p essentiam veritas: que nec fallere: nec falli pōt nos decepit: videat tñ disputa⁹ huiusmodi pmo reportionū. q. 1. ⁊ sequentibus. plo. et in. 3. di. 23. ⁊. 24. ⁊ in qlibeto. q. 14. ⁊. 1. q. plo. anglici. ⁊ i. 4. di. 49. ad ppositū explicandū. 3. di. etiam 43. 4. ad idē hꝫ plura vt infra in locis suis applicabo. vide expresse mentē eius. di. 42. pmo exponendo Ricardū ad ppositū de gradib⁹ cognitiōibus dei ⁊ cognoscentiū etiaꝫ viatoꝝ: quere ibidē. vide alios theologos ātiquos ⁊ modernos. Has ergo p positiōes creditas: licet satis clare sint: breuibus tangā figillatiꝫ. Attēde etiā q multū refert politatē creditoꝝ ⁊ factū oīdere rōne nālī: pmū facit iste plerūqꝫ: sed 2m nō pōt: vt hic logtur: vide discurrendo in suis disputationib⁹ theologicis vbiqꝫ: loca aūt scripturaꝝ in qbus he ppōnes habenť: adducat lector q̄ h omitto coact⁹ tpis angustia ⁊ ne curiosis scolastici: sacra verba nauseā generēt: qō abhorreo dr̄e: ⁊ magis ita eē.

¶ Prima ppositio est de vita dei: supi⁹. n. ⁊ ab itimis inchoauit: vt. 1. q. qlibeti arti. 1. pte. 2. habet Aug. tñ ⁊ alij antiq: ⁊ theologi alij conati sunt hoc ostēdere: vide alex. de Hales vt nosti. ⁊ Tho. 1. pte. q. 18. articulo 3. ⁊ alios sup sñias. phs ēt. 12. metaphy. t. c. 39. ⁊ ide. 1. c. 1. t. c. 22. ⁊. 100. ⁊. 2. ce. 2. t. c. 17 ⁊ alibi sepe conať oīdere deū viuere: ⁊ ex dictis eius. 1. de generatiōe aialiuꝫ idē pōt inferri: sed h nō infringūt veritatē scotica: q̄ theologi ex creditis: ⁊ phs ex ꝓbabilib⁹ pcedūt: pbat aūt ꝯclusionē trib⁹ rōnib⁹ satis efficaciter: qr vꝫ nec ex ordine alioꝝ ad deū nec ex diuisiōe adequata entis attribuendo deo pfectius diuidēs: nec ex pfectiōe maxima ipi⁹ vite hoc pbari pōt: examinabis aūt pbatiōes et instantias excludēs vt nosti. in. 3. pbatione cū dicit q̄ habet nobiliorē pfectionē vita: ⁊ exemplificat de sole posset dubitari q̄ ē illa pfectio: ⁊ maxime si ponať vita ō rōne formali eēntie: vt vbi. ō. in quolibeto tangit: p nūc breuiter dico q illa pfectio pōt dici necessitas essendi vel infinitas ītensiua: ⁊ simlr de sole dicať suo modo: nec doctor nisi ex creditis pōt ostēdere vitā esse eēntiale ad itra: vel ex sensibilib⁹ vel ꝓbabilib⁹ ꝓcedēdo: ⁊ scoꝝ patrū fundamentis: vt pꝫ ibidē. Q. aūt dicit hāc nō eē dr̄iaꝫ entis ⁊c. pōt moderari sic: eo. s. mō quo phi diuidūt ens cōiter: vt pꝫ in coordinatiōe Porphy^na q̄re phm. 2. de aīa: ⁊ qualr ꝓbat res sensibiles viuere: ⁊ ex cō sequēti ad ppositū cōparabis.

¶ Secunda ppositio est de itellectualitate ⁊ perfectionib⁹ itellectualib⁹ dei: ⁊ ordinate valde ꝓcedit in his ppōnib⁹: qr sp posteriora ex prioribus dependet: nihil. n. nō viuū itellectuale. si ergo nō pōt ꝓbari vita dei: quō sapia vl itellectualitas ꝓbabit: hoc tñ theologi conātur oīdere: ⁊ a priori ⁊ a posteriori: vide hunc. 2. di. p. q. 1. ⁊ in. t. de primo ꝓncipio. ⁊. 35. di. 1. maxime in reportationib⁹: ⁊ alios theologos. phs etiā. 12. metaphysice. t. c. 51. ⁊. 3°. ō aīa. t. c. 15. idē oīdit: sed dic vt ꝓpus. hꝫ eni hę ppositiōes in se: et quo ad itellm ꝓportionatū sint demōstrabiles: nisi denť alique eaꝝ imediate: nō tñ ab itellectu viatoris: et forte vlius a nullo itellectu creato: nō tñ repugnat statui vie huius notitia formalr: sꝫ tñ attingēter vel clare vel ītuitiue vel forte verī⁹ nō magis q̄ cōprehensibilib⁹ nisi tñ de potētia ordinata ⁊ de lege cōi breuit ad nullā pfectōez ītrinsecaꝫ deo pt aliqua creatura attingere ex puris naturalib⁹ etiaꝫ p quocūqꝫ statu: nec cognitiōe icōplexa nec cōplexa: distincta dico ⁊ pfecta ⁊ maxime a priori ꝓpria ⁊ imediata: danť tñ gradus et cōgruētie: eo q̄. Jerarchie varie i vniuerso: ⁊ in domo dei mansiōes multe sunt. In habentibus nāqꝫ symbolū facilior transitus: angelicus ergo itellect⁹: ⁊ hūanus beat⁹ ad h facilius eleuatur q̄ꝫ viatoris: totū tñ obiectiue voluntariū: an aūt subiectiue effectiue: ꝑsidera. Remittit pbationē cōclusionis ad pcedentia: ⁊ infert corelariū notabile: ō cui⁹ materia habes. 35. 39. 40. ⁊. 41. di. p. q̄re i Alz. pmo phyermenias: ⁊ alibi: ⁊ apud alios instantias tolle: ⁊ plura adde vt vis.

¶ Tertia ppō est ō voluntate et volitione dei: cui⁹ etiā pbatiōes remittit ad pcedētia. Et infert corē: quere tñ phm vbi supra: ⁊ pmo ethicoꝝ. ca. 13. ⁊. 1. metaphy. in phemio. ⁊. 12. metaphyce ad finez: ⁊ thelogos vt nosti. ⁊ specialr istum. 45. di. p. ⁊ maxie in reportatiōib⁹. ⁊. 2. di. p. q. et in. t. de pmo ꝓncipio ⁊ dic cōsequēter vt ꝓpus notauit. de

his aūt que tāgit in correlarijs: quere. 32. di. 3. et di. 46. 47. ⁊. 48. 4. hincide omnia bene cōformando. ⁊ saluando.

¶ Quarta ꝓpō est de opatiōibus in manibus dei: que etiā depēdet exp̄cedentibus: et infert corre^m singulare de btidine dei: quere ph̄m vbi supra. ⁊. 10. ethicoꝝ. c. 10. ⁊ hunc. 2. di. p̄. q. 1. ⁊. 4. 9. di. 4. ⁊. 1. q. quol'. et alibi sepe. Consimiliter oīa moderando: ⁊ multa addendo.

¶ Quinta cōclusio est de cognitiōe ⁊ volitione dei respectu aliorū a se: quā breuiter ⁊ obscure ꝓbat. ⁊ ꝓbatio consistit in hoc: q̄ actus accidit ꝑfectionē ab obiecto: ⁊ p̄oritatē: ꝑfectionē q̄ est cā eius ꝑtialis saltem: vl' saltez terminat' ad ip̄m: ⁊ nō pōt esse nisi sit eius: quare depēdet ab eo depēdentia extrinseca: p̄oritatē etiaz: q̄ ob̄m p̄us si est cā vel si teruin⁹ idē seqtur: si igit' deus aliqd aliud a se inlelligeret vel vellet: tunc vilesceret itellect⁹ ⁊ itelligere ei⁹: ⁊ silr̄ de velle: q̄ ⁊ ꝑfectionē ⁊ p̄oritatē aliūde haberet q̄z a se: ⁊ sic ꝓcedūt argumēta ph̄i ⁊ Cōmē. 12. metaphy. t. c. 51. Posset alio mō formari rō doc. sic ad ꝑfectionē ⁊ p̄oritatē act⁹ itelligendi ⁊ volendi dei sufficit prioritas ⁊ ꝑfectio obiecti. s. p̄marij: cui⁹ est eēntia sua: frustra igit' poneret' alicui⁹ alteri⁹: tanquā obiecti: elige vt vis: sed p̄mū magis sapit. Infert cōsequēter corre^m illatiuū: ⁊ ꝯfirmatiuū corre^m. Ubi attende q̄ ex q̄ttatiōib⁹ istis cū dicit. 21^e ⁊ 22^e pz q̄ he ꝓpōnes credite deberēt seq alias sequētes infra ibi. Nō p̄t ꝓbari ordinē eēntialē ⁊c̄. post oēs illas. 19. q̄ he. 21. ⁊. 22. quas allegat hic sunt. 2. ⁊. 3. p̄cedētes h̄: vt notauim⁹. nisi forte enūerat oēs cōclusiōes a p̄nci⁹ omittēdo multa: vt ibi notaui. sed p̄mū ꝓbabilius: vt in seq̄ntibus magis patebit: vnde seqtur: et illud: vel vt alij cōiter h̄nt: ⁊ p̄mū corre^m cōe: qd̄ īfra habet' post. 19. illaꝝ creditaꝝ: ⁊ posset loco cōe poni. 19. sz cōe recte dr̄: vt pz: ph̄i mlta scripserūt ⁊c̄. vel vt alij h̄nt dixerunt de deo ⁊c̄. Extimo q̄ doc. īterscalarit' has res scripsit ⁊ originalia remanserūt nō ordinata vt in operib⁹ maxime notabilibus antiquorū solebat accidere: sicut Aug. i li. retractationū de nōnullis suis scriptis refert: q̄ anteq̄z cōpleuerat: et vt intendebat ordinauerat e manib⁹ capiebat': quare lector attendat dilligēter ad singula: vt cōiter aūt īuenim⁹ originalia: ita ordinauim⁹ ista: alij al'r ordinare poterūt in dies: p̄n^m eniz plusq̄z rei medietas Aꝝ. snīa reputatur. 1. ethichoꝝ. Si aūt volueris tenere ordinē quē habes: vt infra etiā habet' in alijs remissionib⁹ q̄ sit bonus: poteris lr̄az corrigere loco 21^e ponendo 2^e ⁊ loco. 22^e ponendo. 3^e. vel recurre ad alia loca: ⁊ superputatōes: h̄ eni varietas quotationū generat h̄ maxiaz ꝑplexitatē vt p̄dixi. ¶ Attēde etiā cum dicit. Cōcessis. 4. ꝯclusiōibus ꝓximis: lz nō ꝓbatis ⁊c̄. q̄ notāter dicit nō ꝓbatis: quia ꝓbationes ille possent euadi: ⁊ etiā si vniuersaliter ītelligantur: vt prius ponderaui: ⁊ nō solū respectu itellect⁹ viatoris: seu creati sunt false: et falsum nō pōt ꝓbari. 1. posteriorū. Ex illis etiam verbis posset inferri: q̄ loquitur in hoc ꝓcessu famose phylosophoꝝ ⁊ theologoꝝ aliorū fundamentis innitēdo: sicut supra notaui. alibi vero oppositū ostendit: vbi has veritates pertractat: sed breuiter quicquid sit de hoc intendit doc. q̄ nec vna ꝑs nec alia rōne necessaria naturali in his ꝓpositiōibus pōt ostendi. ¶ Ulterius sciendum q̄ illa ꝓbatio Cōmē. ⁊ Aꝝ. faciliter euaditur quia procedit de obiecto prima⁹ motiuo ⁊ terminatiuo intellectus diuini cui⁹ est eēntia sua. Quere vbi supra. 2. di. p̄ma. q. 1. et 35. di. eiusdez: ⁊ vbi prius in. 3. ⁊ alibi sepe in doctrina huius et alioꝝ theologoꝝ ad hic. persuadebis etiam ex multis locis in Aꝝ. deū alia a se ītelligere ⁊ velle quere. i. de anima. t. c. 80. ⁊. 3. metaphysice. t. c. 15. de cognitione litis: quere etiam vbi supra. 1. ⁊. 10. ethicoꝝ. ⁊. 12. metaphysice. ⁊ alibi sepe. saluetur ergo Arist. vt supra: ⁊ omittat' Auerroys ex intentiōe mentitus. Nec valet illa fatua fuga de cognitione vniuersalium: ⁊ in vniuersali ⁊c̄. quia licet essentia dei sit vniuersalis in representando: nō tñ in predicando nec in vniuersali: sed distincte in particulari ⁊ intuitiue omnia representat: ⁊ p̄ncipalius singl'aria: ⁊ necessario oīa incōplexa saltem: vide in mā de ydeis di. 36. p̄. in reportatis: vide etiam in ꝓlo. q. 3. ⁊ vbi supra et alia plura h̄ tange: q̄ satis copiosa materia inter theologos et ph̄os pro vniuersarli etiam fundamento in his

omnibus: vide.2.di.p̄.in reportatis.q.de infinitate d̄i ad finē ea q̄ dic̄ ꝛ.7.q. q̄libeti.

¶ Sexta est de ꝓductione ad ītra in diuinis: de que fit sermo copiose.2.di.p̄.et.4. ꝛ sequētibus: quā ꝓbat ex fundamētis cōmunib⁹ de actiōibus vel opationib⁹ immanentib⁹: quere.9.metaphysice.p̄mo et.10. ethicoꝝ: ꝛ alibi sepe. Pesset aūt simplr̄ teneri veritas hui⁹: q̄.s.per actū intelligendi vel volendi nulla fit productio nisi eo modo quo se^s necessario ad aliō posset dici fieri ꝑ illud: extensiue tñ andiat̄ hic fieri: quere vbi supra istū: ꝛ in quolibeto.q.1.2. ꝛ.14.ꝛ.1.q.p̄me.di.2.li.actu enī ꝓductiuo qui nō est actus intelligendi vel volendi: sed bene actus intellectus fit productio ad intra: loquitur autē doctor hic cōmuniter et forte famose sicut Hen.de gan.et multi antiquorum: vel extendit actum intelligēdi ꝛ volendi ad omnem actum harum potentiarum. Infert correlariuum notabile de ordine productionis extrinsece ad intrinsecam quod optime discutit in secūdo vbi supra.et in quolibeto.q.8.ꝛ.14.quere alios theologos: ꝛ maxime Uua.ꝛ Hugo. de cap̄.no.et alios sequaces huius Tho. etiam prima parte summe.q.45.articulo 6.et Henr.quolibeto.6.q.2.et moderabere cuncta vt nosti.vide.10.distin. p̄ma.aliqua ad materiam huius cōclusionis.

¶ Septima est de equalitate producentis ꝛ ꝓducti in nā q̄ incipit ibi: Si ꝓducat ꝛc̄. quā ꝓbat a simili: sꝫ similitudo claudicat vt scis: probare tamen defectum eius forte non faciliter qnis posset nisi ex aliquibus creditis presuppositis: quere vbi supra in primo.et dist.19.eiusdem et.31.ꝛ.q.6.quolibeti de hac equalitate: pondera bene cū dicit in coꝝ⁹: ex ꝑte sui ꝛc̄. vt declarat optime vbi supra in.2.et quoli.ponitur ibi ad finem correlarij quotatio quedam in aliquibus originalibus remittēdo se ad alia loca: siue ad alios antiquos quam omisimus: quia non communis nec bene intelligibilis: hoc etiam quam notauimus 7.non habetur communiter notata vt cōclusio hic: sed videtur pars illius.6.cōclusionis seu correlarij eius: aut certe incidentaliter adducta: vt patet ex co^to sequēti. vbi dicit ex proxima q̄ d̄bet referri ad.6.omitte ergo notare hanc vt conclusionez si volueris: ꝛ vbi pontiur.8.pone.7.ꝛ sic consequenter procendo supputabis. Philosophorum motiua hic ponderabis: ꝛ plura adde pro et contra: vt nosti.omnia tamen in obsequium christi.

¶ Octaua vel septima est de productione personarum in diuinis: ꝛ patet ex precedentibus: quere scd̄a di.primi.ꝛ vbi prius copiose ad hoc.cuius probationez ad precedentem remittit: possibilitatem tamen huius ostendit satis notanter in primo: semper tamen aliqua credita presupponēdo: quere ochan et sequaces vbiq; hic: et alios modernos: vide optime in 3.di.24. fundamenta que faciunt satis ad hoc.et in prolo.reportationum.et.1.q.prolo. anglici ꝛ ebreorum fundamenta.

¶ Nona est d̄ cōmunica^te essentie diuine: que est satis notabilis ꝛ efficacit̄ eam ostēdit ex dictis: quere vbi supra et alibi sepe in doctrina huius: et maxime.1.3.et.10.q. quolibeti.de hac cōmunica^te.vide.5.ꝛ.26. disti. pri. aliqua ad propositum plura addendo vt scis: cauillationes phorū in hoc faciliter euaduntur: maxime ex creditis.

¶ Decima est de circūincessione ꝑsonaꝝ: de qua habet.19.dist.p̄.q.7.singularissime cuius rōnem breuibus in co^to tetigit.vide alios theologos ibidem: et alibi: vt nosti: hoc enim est creditum speciale: et ex creditis dependens.

¶ Undecima est de modis cōicādi eēntiā: vide ī p̄mo di.2.parte.2.copiose.ꝛ in quolibeto.q.2.ꝛ dist.10.ꝛ sequentibus.vsq; ad 14.p̄.ꝛ tange instātias hincinde.et dic cōseq̄nter caste: quā tripliciter ꝓbat: sꝫ facilr̄ oīa euadunt̄: vt patet ibidē in.2.ꝓbatione tangit motiuū depotentia executiua in diuinis: que si poneretur tantum ad extra operaret̄: sed ad mentem huius nō videt̄ ponenda: vt in materia de praxi hꝫ: et.37. di.2.li.q̄cquid dicat Fran.de May.43.di. p̄.cōfla.q.5.ꝛ alij plures qui eā ponūt: motiuū vero p̄mū ex Cōmē.8.phycorum pertractat̄ copiose in p̄mo vbi.s̄.et silr̄ tertiuꝫ sufficiebat doct.ad ostendendum propositum q̄ reperiuntur instantie naturaliter loquētiū: ꝛ satis ꝓbabiles ex naturalib⁹ ad oppositum harum ꝓpositionū creditarū:

nõ tñ demõstrantes: qꝛ tunc fides de falsis. Nõ pñt aũt ambe ꝑtes alicuius ꝓblematis rõnibus necessarijs ostendi: et lꝫ vno oĩa cõsonãt. 1. ethicorũ: plerũqꝫ tñ falsa magis apparenter ꝓbant̃: vide p̃mo elẽcoꝝ: q̃re aliqua ad propositũ huius crediti. 1. q. 4. ⁊ alibi vt volueris.

¶ 12ª est eadem cõicabilitate: q̃ꝫtũ ad eius sufficiẽtiã ⁊ lr̃a varie hr̃. Nã aliq̃ originalia hñt tm̃ a duob⁹: aliq̃ tm̃ a trib⁹ aliq̃ tm̃ trib⁹ sine a: sed oĩ mõ põt hr̃e bonũ ĩtell'm in. 2. etiã ꝓbatione hr̃ varie lr̃a: aliqua habent alicui triũ: aliqua aliquẽ triuꝫ: aliqua aliqd triũ: sed p̃ma lr̃a cõior est: licet aliam habes: ⁊ posset habere bonũ ĩtell'm cũ negatione sic: aliquẽ triũ nõ ꝓducere: ⁊ esset bene ad oropositu ꝫ: vt pꝫ ex sequentibus affirmatiua etiã satis bene intelligit̃: qꝛ remota ꝓductõe nõ videt̃ rõ cõicaⁱˢ tm̃ trib⁹ vt pꝫ: de hac materia: q̃re in p̃mo vt supra: ⁊ alibi vt nosti: vide deliramenta auer. 12. metaphyce. cõmẽto. 39. et alibi cõtra xp̃ianos asinina subtilitate fret⁹. Nemo enĩ veritates creditas: quã ipsimet catholici doctores efficati⁹ impugnat: vt fides locũ habeat: ⁊ aduersarius eius cõfusus abscedat dum efficacissimis rõnibus satisfiat. quere hunc dumtaxat.

¶ 13ª. est de trinitate ꝑsonaꝝ quã ex p̃cedẽtibus oñdit sufficienter ꝓbatũ: vide etiam vbi prius in principio. ⁊. 24. di. eiusdẽ aliqua ad h̃ habes.

¶ 14. quã notauimus non habet̃ cõiter: ⁊ videtur extra vt notaui: vl' illud qd̃ addit̃: vt cõmentũ saltem põt poni extra cũ dicit. Reqre in tabula: de qua supra feci mentionẽ: quere. 1. q. 2. ⁊. 1. di. 3. et. 8. q. q̃li. et alibi.

¶ 15. ẽ d̃ distictis ⁊ ꝯstitutis pᵃʳ: vide ꝓblematice disputatuꝫ. 26. di. p̃. sed in reportatis: ⁊. 4. q. quolibeti se determinat: quere Bonauẽ. vbiqꝫ qꝛ sapit optime: vide multa subtilia in Fran. di. 26. p̃. ⁊ reportatiõib⁹ hui⁹ ibidẽ de his cõstitutiuis. Nã iter oẽs veritates theologicas h̃ maxime: et circũstantie ei⁹ sunt altissime speculaⁱˢ ꝓbat aũt ꝯclusionẽ dupl'r: quaꝝ scd̃am examinabis bene: vide vbi supra in p̃mo: et quolibeto: ⁊ optime. 7. di. p̃. ad finẽ. et. 4. di. eiusdem: si loquatur de deo vel essentia verũ dicit: si de persona põt negari loq̃ndo de referri fũdaʳ ⁊ foʳʳ vt quo: seu hitualʳ vt ita loquatur. Cõiter vbiqꝫ hic adducit probationes famosas: vt prius notaui.

¶ 16. est: supposito ꝙ constituant̃ ⁊ distinguant̃ ꝑsone relatiõis cũ alie sint opposite rel'ones: vt pr̃nitas et filiatio: alie dispate: vt pr̃nitas ⁊ spiratio passio: vl' filiatio ⁊ spiratio actio: dubitari posset an distinguant̃ tm̃ oppositis rel'onib⁹ an certe disparatis. Jedo dicit ꝙ nõ põt ꝓbari ⁊c̃. quã probat notant̃: vide pulchre ad ꝓpositu ꝫ. 11. di. p̃. q. 2. vbi hanc ꝯclusionẽ oñdit ꝯtra Tho. ⁊ alios antiquos. q̃re Gotfre. ⁊ noĩales ibidez: ⁊ alibi vt nosti: ⁊ tange plura ad ꝓpositũ ex. F. ⁊ alijs sequacib⁹ hui⁹: semꝑ salua bis Bonauẽturã vt scis. 2ª ꝑs disiunctiue in probatione est danda: vt verbi gratia: in filio est filatio seu generatio passio: cui est aduentiª spiratio actio: cõstituitur ergo p̃mo: ⁊ ꝑ ꝯñs distinguit̃ a quocunqꝫ ipa filiatiõe: simil'r dicat̃ de patre suo mõ: an aũt ĩnascibilitas p̃cedat in pr̃e paternitatẽ: iter doctores est ꝓblema: sed se d̃terminat iste in hoc: in primo di. 28. ⁊ in quoli. q. 4. quere Bonauẽ. ⁊ alios antiquos.

¶ 17ª est de ꝓcessiõe. ss. ⁊ facit ꝓ grecis: licꝫ nõ total'r excusat. vide. 11. di. 1. q. 1. et. di. 12. copiose ad h̃. ꝓbat ꝯclusionẽ singl'arissime ex eq̃litate et plenitudine ꝑfectiõis cuiuslibet ꝑsone diuine: vide in fili. 1. q. 2. ideo ex ꝑte cõicantis videt̃ posse ꝓcedere ab vna: sicut a duabus: vbi aliqua originalia hñt omnia eẽntialia: alia oĩa equalia. ⁊ vtraqꝫ lr̃a põt bene intelligi. Ex parte etiã cõicati arguit idem: vbi caute ĩtellige cũ dicit. posterius vel posterioris vt alij habent nãl'r ⁊c̃. videt̃ velle dicẽ in illis paucis verbis. ꝙ prius natural'r nõ põt esse a posteriori natural'r: modo fili⁹ cui fit cõmunicatio est posterior cõicatõne: quare nõ põt cõicare: sed sic: vt videt̃ paꝝ valeret rõ: qꝛ duplex ẽ cõicatio: vt scis vl' recurre ibidẽ ad ordinẽ originis patris ⁊ filij inspirando: vt. 12. di. 1. q. 2. tangit̃ ⁊. 1. q. 2. plura adde ex antiqs bene discernẽdo. Infert coꝝᵐ: qd̃ est ꝯtra Tho. vide vbi supra. q. 2. 11. di. p̃. idez. imo nõ modo non põt ꝓbari: sed falsum est ſm ip̃m ibidẽ: nec ẽ creditũ: sed voluntarie potius dictũ: vt ibi disputatur optime.

¶ 18ª est d̃ ĩmortalitate aĩe: et põt h̃ reduci

ad mãm

ad mām.2.lib.di.17.ꝛ.19.ꝛ alibi ꝑma etiaꝫ di.ꝛ.2.2.ideꝫ posset hr̄e originem: sed copiose in.4.di.43.q.2.facit doc.singularez digressum de hoc:ꝛ tenet veritatem huius ꝯ⁹nis ꝯtra multos antiquos: q̄re Tho.i. ꝑte.s.q.75.articulo.6.ꝛ Ric̄.in.2.dis.19.et Bona.ꝛ alios.Motiua vero ꝑhoꝝ ad oppositū ibi notanter excludit. Infert coꝝ^m. cuius fundamenta hꝫ in.4.di.43.ꝛ.44. ꝛ sequentib⁹.

¶19ª.est de btitu^ne:cui⁹ fundamēta hꝫ in 4.di.49.q.11.ꝛ.12.singularissime:pōt etiam in.1.li.reperiri motiuū h⁹:vbi supra:q̄re philosophoꝝ fundamēta.

¶20ª est de ipassibilitate in statu innocentie:quere in.2.vbi supra dist.19.in.4.etiaꝫ di.49.q.13.optime h̄ inuenies:adde plura si volueris ex medicoꝝ ꝛ ꝑhoꝝ imagiatiōibus.vide.15.di.3.plura ad ꝓpositum d̄ conditionibus hominis in statu innocentie ex parte corporis ꝛ aīe.h̄ tange.

¶21ª est de peccato ꝑmi parentis: vide in ꝛ.distin.21.ꝛ sequentibus copiose.

¶22ª est de pctō originali:vide in.2.di.30 ꝛ duab⁹ sequentib⁹ copiose ad h̄:ꝛ ꝑꝑ probationē:vide.23.ꝛ.28.di.2.ꝛ adde plura ex sententijs ātiquoꝝ ꝛ theologoꝝ ꝛ ꝑhorum:vt scis:vide ēt.29.di.2.aliqua ad ꝓpositum declarandum fecūdius.

¶Vigesimatertia est de remissione peccati in generali:an.s.per penam:quere in.2. vbi supra.ꝛ.33.eiusdē.ꝛ sequētib⁹: sed hec cōclusio posset assignari ꝑma h̄ ꝑtinēs ad mām.3.li.vide di.20.3.ꝛ in materia d̄ merito xp̄i.di.18.ꝛ.19.eiusdē:vbi attende cuꝫ dicit pena alia a peccato ꝛc̄.q̄ ipsū peccatum est ꝑma pena que icurrit̄ ex peccato: vt habꝫ Aug⁹.ꝑmo cōfessionū.c.12.ꝛ.3.de li.ar.quere in.3.di.37.ꝛ.in.4.di.14.ꝛ ad ꝓpositū habet optime in.4.di.15.q.1.vide Bona.ꝛ Ricar.probat questionem recurrendo ad dei misericordiam:vide in.4.distinctio.46.aliqua hic:ꝛ adde multa inoti.caste tamen.

¶Vigesimaquarta est de remissione peccati in speciali descēdēdo ad modū remittendi:ꝛ pꝫ huius cōclusiōis fundamentuꝫ vbi supra iam notaui:ꝛ maxime in.3.ꝛ in 4.quam ꝓbat notanter: vbi examinabis ea que dicit de gr̄a ꝛ satisfactione:quere in 4.vbi supra.ꝛ.1.di.eiusdē.q.6.ꝛ di.16.eiusdem:videt̄ enim de mēte hui⁹ q̄ qs satisfacere posset sine gr̄a licet nō meritorie: vide.17.di.ꝑ.ꝛ.4.di.4.articulo.2.q.2.ad finem singularissime:ꝛ alibi vt scis:saluabis tamen dictum doc.loquendo de potentia ordīata:ꝛ meritorie ꝛ post culpe d̄letiōeꝫ.

¶Vigesimaqnta est de necessitate passiōis xp̄i vide i.3⁰.vbi supra:ꝛ quere antiq̄s theologos:vide etiam.16.distinctione.3.aliqua ad propositum.

¶26ª est de necessitate icarnationis: vide 1.ꝛ.2.di.3.sed q̄ dicit in ꝓbatione examiabis:qꝛ loquit̄ famose:vide.7.di.3.q.3.ꝛ.19 di.eiusdem:ꝛ.41.di.ꝑ.in reportatis ꝛ alibi:ꝛ adde plura hic.

¶27ª est de modo cōceptiōis seu informationis cor^is xp̄i.vide.2.3.ꝛ.4.dist.3.vbi aduerte ne aliquid sine causa omittamus in lr̄a doc.seu ei addamus q̄ i originalibus cōmuniter habebatur illa littera ad finem cōmenti sic:sicut beata virgo contraxit ꝛc̄. vbi loqtur doc.famose sicut cōmuniter h̄ ꝑ totum:ꝛ maxime in ꝓbatiōibus: vt sepe dixi:sed ne garrulis occasio laterādi detur addidi illa v̄ba.s. sicut dr̄.q. sic itendebat doc.ꝛ maxime si h̄ iunior scripsit vt suppono:loquit̄ ēt de lege cōmuni: pōt etiaꝫ dici q̄ cōtraxit q̄ꝫtum in se fuit.vt in.3.dist.3. dicit:ꝛ mundata fuit ꝑueniendo:ꝛ postea mūdata:vt dicit ordine nature priuatio vl̄ negatiuo vt ibideꝫ habet:ꝛ.1.di.2.q.2. mūdata etiam non per deletionem deformitatis:sed per additionē mundicie formalis scꝫ gratie ꝛ aliorum charismatum: multa alia addat hic curiosus lector.

¶Vigesimaoctaua est de excellentia xp̄i: de qua hꝫ in.3⁰.distin.13.ꝛ.14. vbi aduerte i co^to.cū dicit ꝛ capitis:q̄ pōt bene intelligi sic.s.q̄ caput oīum ponit̄: ꝛ ex scriptura:ꝛ vbi supra:posset etā loco capitis poni capacitas: vide.q.6.1.di.2.ꝛ vbi supra i.3. quere in vere notanter de capacitate tali: vt nosti.q̄re etiā.49.ꝛ.50.dist.4.ꝓlura ad idē fin^me.vide.18.ꝛ.19.di.3.ꝛ.9.di.eiusdeꝫ. ꝛ.12.ꝓ his que addit in ꝯ^to in ꝑma ꝓbatione aliqua originalia habent.Tum ex relatione:vt habes aliqua.tum ex rōne:ꝛ loco non sequitur ponitur i se.sed vtraq; lr̄a potest bene intelligi:scd̄am ꝓbationē exa

minabis vt supra.

¶29ª est de iseparabilitate nature assūpte a verbo: ⁊ semp in ꝓbationib⁹ presuppōit cōmunē viā: vt prius tetigi. Nō enim pcīe ꝓpter redemptionē generis hūani verbū assumpsit nām humanā: imo si Adam nō peccasset: nihilominꝰ eam assumpsisset: qꝛ natura illa fuit ꝑdestiata ⁊ ꝑmo ⁊ in ꝑmo signo vt esset filius dei: ⁊ nō occasionaliter ⁊ licet ordine itētiōis ꝑus predestinata: q̄ꝫ vniri verbo preuisa: ordine tamē executionis ecōtra. vide in.3. ⁊ in ꝑmo vbi supra. ꝺ facto etiā fuit natura separata a verbo i morte xp̄i: licꝫ nō partes eius ꝑncipales: ⁊ hoc ponēdo.3. entitatē: vt ponit iste. secus si negetur: quere pro hac cōclusiōe sepe in .3. ⁊ 19.q. quolibeti in doctrina huius: sicut eni cōtingenter eam assumpsit a principio: ita cōtingenter ipsaꝫ cōseruat vnitam. Nō solum ergo nō potest hoc ꝓbari: imo oppositum eius est verum: ⁊ probari potest saltem ex creditis presuppositis.

¶30ª est de istitutiōe sacraꝝ: ⁊ pertinet ad materiā.4. sentētiaꝝ: quere di.1.4. ⁊ seq̄ntibus in doctrina huiꝰ optime ad hoc. Qꝛ tangit ibi in ꝯtu de beata virgine dubiuꝫ ē an recepit sacramēta: ⁊ maxime baptismi: vide. dis.4.4. articulo.3.q.1. bene pondo: ⁊ plura hic adde ex antiquis ⁊ modernis vt scis. ¶31ª est. descēdendo in speciali ad sacramēta noue legis. de baptismo: confirmatiōe ⁊ extrema vnctione: ⁊ posset textꝰ iterscalariter poni in coto. ibi. Nec cōfirmationes ⁊c̄. aduerte etiam h̄ ⁊ supra in coto 27. ex allegatiōe.21. q̄ ordo harum cōclusionum: ⁊ ichoatio vr̄ cōueniēs. de quo infra ad h̄ magis: ⁊ supra i coto.5. tetigi. vide di.1.3. ⁊.4.4. ⁊ sequētibꝰ vsqꝫ ad.7. ꝑ ꝑma parte cōclusiōis: ⁊ di.7. pro.2. ⁊ di.23. ꝑ.3. ⁊ pondera: ⁊ declara h̄ multa.

¶32ª est de cōfessiōe: quaꝫ disputat valde notāter in.4. di.17. vbi examina bene ea que dicit in ꝓbatiōibꝰ. an. vꝫ. in veteri testamento erat istitutū hoc sacramentuꝫ: ⁊ silr̄ q̄ dicit de istitutiōe eius in nouo ex dicto Jacobi loqtur famose. quere Alex. ⁊ Ric. alr̄ tamen sentit ipse vbi supra. Cū addt ibi de scdo ⁊c̄. potest referri ad illud Jaco. et orate: ⁊ a simili arguendo: vel ad illā ptez conclusionis homini faciende. considera: ⁊ plura adde pro ⁊ contra ex antiquis: vt volueris.

¶33ª est ꝺ exiª corporis xp̄i in eucharistia quere copiose in.4. di.10. ⁊.11. Qꝛ dicit in coto ꝓbando ꝯonem boni ⁊ mali sacerdotis: quedā originalia nō habēt ly nihil ibi: sed affirmatiuā: ⁊ satis valet lr̄a sic: quedā habēt: imo cōmuniter: vt etiā posuimus: ⁊ declara sic in generali di.1.4. hꝫ. ⁊ di.8. in speciali: ⁊ sequētibꝰ: qꝺ dicit cōsequent de aīa ⁊ quātitate: vide di.8. ⁊.11. ⁊ ibi potest textus ꝯonis partiri in tres partes: ⁊ in fine coti nō hētur cōiter illa littera ⁊ corpus sed terminatur ad ly deitatē. Multa h̄ subtilia tange: qꝛ subtilis ⁊ copiosa materia ē: vide antiquos ⁊ sequaces huius: ⁊ ochan bene tamen castigando.

¶34ª est de ordine: cuiꝰ motiuū: vide in 4. di.24. sed q̄ dicit in ꝓbatiōe facilr̄ euaditur vt scis: quere hic per totum canonistas si volueris dilatare te in his conclusionibus ⁊ probationibus ⁊ improbationibus earum.

¶35ª ⁊ vltima est de cōiugio: vide di.26.4 ⁊ sequētibus vsqꝫ ad.43. exclusiue de hac materia: in ꝓbatiōe tange plura de hisque breuibus dicit ꝑmo an fornicaꝰ sit peccatū. deinde de cōparatiōe coniugij ⁊ corruptionis corporalis ad spēm: ⁊ ad idiuiduuꝫ. plura alia adde ad h̄: qꝛ he cōclusiōes sunt positiue ⁊ morales ⁊ theologice: ⁊ h̄ tractatus pro maiori parte scolasticus ⁊ speculatiuus est: quare succinctiꝰ quo potui ꝑstrinxi sermonē in istis: qꝛ in locis suis: vt notaui videri possunt: maxime qꝛ iunioribꝰ h̄ elemēta cōiter adaptantur: ⁊ si verba empedoclis plerūqꝫ dicēt: lector vero discretus s̄m materiā subiectā se dilatet: qꝛ proximum est mathematicum persuadere ⁊ rethoricum demonstrare.

Sequitur illa particula: In eēntialiter ordinatis ⁊c̄. quam poteris legere ante precedentes si vis vsqꝫ ad illud coꝝm cōe post propositiones creditas infra ibi philosophi mlta dixerunt ⁊c̄. inclusiue.

¶Primo premittit duas petitiōes: q̄ etiā supra in.1. de ꝑmo ꝑnº. tacta sunt. ⁊.2. metaphysice. ⁊.2. di.ꝑ.q.1. in ꝑma tangit.3. s. primitatem ⁊ vnitatē numeralē ⁊ coeuitateꝫ

alicuius: ad qđ eẽntialiter ordinata ordinãtur: vide. 10. metaphysice copiose: ꝛ oñ dũ difficultatẽ ꝓbationis hanꝝ licet ipse et phs conantur eas probare.

¶ Deinde ponit cõclusiões: quarum ꝑma habetur vbi supra notaui copiose: ꝛ habꝫ tres partes: sicut ꝑma petitio quaꝫ probat ex precedẽtib⁹. vbi lr̃a in aliqb⁹ originalibus habetur supflue quantũ ad. 2. 3⁹ nem: qꝛ ꝑmittit̃ petitionib⁹ ꝛ replicat post ꝑmã sed bene habes lr̃am: vt ordinaui eã. Mlt̃a hic ꝑ ꝛ cõtra possent adduci: sꝫ qꝛ superius tractaui ista festin⁹ ad sequẽtia ꝓlixi⁹ ea prosequi ħ postpono.

¶ Scõa ꝓcõ est de pfectiõe efficiẽtis. Illaꝫ eque pfectũ fi vniuocũ: perfectius vero si equiuocũ: vbi tũ attende qꝫ nõ recte de rigore sermonis dicit̃ efficiẽs vniuocũ stricte loquẽdo de vniuoco specifico. ſ. sꝫ potius ꝓducẽs vel saltẽ agẽs debet dici: qđ tõ dico. q. 3. di. ꝑ. q. 7. ꝛ. 25. dist. 2. dicit qꝫ relatio cause ꝛ causati ipoꝛtat dependẽtiã eẽntialẽ: ꝛ arguit distinctionẽ in natura: debꝫ ergo accipi extensiue vbicũqꝫ ponit̃ huius distinctio. ¶ Ulteri⁹ notãdũ qꝫ illud qđ dixi de cã equoca debet attendi de causa equoca totali ꝛ nõ partiali: vt in plurib⁹ locis habet: vide. 3. di. ꝑ. ꝛ. 2. licet forte vniuersaliter v̄m sit vt effect⁹ vt hui⁹ cõparat ad hoc vt ad cãm: secus si comparãtur simplr̃ iter se entes. quere. 3. di. 2. q. 10. soluẽdo argumenta ꝓncipalia ad finem: vide notãter istantiã ꝛ regulã cõmunẽ. ſ. qꝫ dependet ex pluribus ꝛc̃. ī quolibeto. q. 14. articulo ꝑ⁹ de fide ifusa ꝛ acqsita: ꝛ adde dicta huius ī ꝑmo. di. 3. q. 4. in solutione. articulo p⁹ cõtra Henr. moderãdo cũcta vt nosti. quere q. 17. quolibeti. arti. 3. ꝛ Frã. in plo. ab oriente parte tres. q. 3. optime: vt hic alt⁹ exquaris. ¶ Tertia est de perfectione dei q̃ supra pertractata ẽ copiose: vbi aduerte qꝫ illa cõparatio ẽ excessiua vel abusiua quaꝫ ꝓbat ex precedẽtib⁹. Loꝛm ifert ī cõsequenter notabile: vbi aduerte cum dicit ifra alt quo mõ cõis ꝛc̃. qꝫ hoc dicit: vel qꝛ nõ ẽ locus determinationis illi⁹ cõmunitatis hic siue. ſ. sit analogie: siue vniuocationis: vel tõ: qꝛ non est cõmunitas nisi solius conceptus: notãter etiã dicit iu oi differẽtia entis que dicit pfectionẽz simplr̃ ꝓpter ea q̃ tangit. 8. di. ꝑmi. q. finali: ꝛ prima distin. 2. q. 3. de causa ꝛ huiusmodi.

¶ Deinde facit digressum notabilez ī co⁹ ꝑmo ostẽdendo quantũ ꝛ ad quẽ terminũ vltimate attingit rõ nãlis necessaria creature rõnalis vel saltẽ viatoris de deo: vide in ꝓlogo: vtriusqꝫ. ꝑ. ꝛ. 3. di. etiusdẽ ꝛ supra 2. metaphysice: ꝛ alibi sepe ꝓ ꝛ cõtra plura addendo.

¶ Cõsequenter pertractat partes illius ꝑme cõclusionis: ostẽdẽdo difficultatẽ ꝓbationis earũ per ordinem: sed supra de pr⁹ ꝑncipio: ꝛ vbi ibi notaui conatur illa oia ꝓbare: que tamẽ ſ repugnãt: vt sepe dixi. facilr̃ tamẽ dici potest qꝫ in eẽntialr̃ ordinatis potius datur ꝑmũ: qꝛ nisi ibi ꝑmum nec ꝑmũ nec vltimũ in alijs: qđ tamen examinabis bene: qꝛ pulchꝛe doc. ħ. mouetur ¶ Ultra cum ibi allegat Auicen. aduerte qꝫ illud habet. 6. metaphysice. cap. 5. quere etiam Arist. 2. de gene. t. c. 56. 58. ꝛ. 68. ꝛ alibi ad idem: ꝛ maxime. 8. physicoꝝ. Quo modo autem valet illa cõsequentia: datur ꝓtius: ergo ꝑmũ: vide supra. 5. meta. q. 8.

¶ Aliud quod tangit circa ꝓbationem 2. partis: quere. 2. distin. ꝑ. q. 5. ꝛ supra de ꝑmo ꝑncipio: ꝛ aliqualiter currit ꝛ quando iuxta regulam tertij topicoꝝ: duo bona sunt magis bonum vno eoꝝ seoꝝsum: ꝛ quando non ibi habes: ꝛ vbi notaui ibidẽ Ibi etiam pondera duos modos ponendi duo prima: aut. ſ. vtrunqꝫ a se: aut vnum vniuoce ab alio.

¶ Deinde ostendit circa tertiam partem scꝫ coeternitatem valde signanter difficultatem ꝓbationis dupliciter: aut loquendo de eodem numero: quia sic posset imaginari aliud ꝛ aliud numero distinctum sibi succedentia: aut ꝑm speciem: ita qꝫ tñ ad fieri rerum requiretur primum ꝛ non ad conseruationem: vbi aduerte qꝫ licꝫ cõmuniter habetur in littera ibi. per rationẽ naturalem non potest ꝓbari ꝛc̃. magis tamen placet ibi improbari: ꝛ additur in originalibus antiquis lr̃. ad denotandum primum dictum: quia sic doctoꝛ signabat loca textus plerunqꝫ per litteras: sicut antiqui biblie capitula: ꝛ ipse Aristotiles ꝛ Auicen. ꝛ aliquando Henricus questiones in processu solutionis earũ: ꝛ hoc

accidit sepe in his theorematibus: ⁊ meta physica: ⁊ maximā generat ambiguitatē; qꝛ vicio ⁊ negligētia scriptoꝝ nō fuerunt apposite marginibus hmōi lr̄e si eas doctor apposuit. vel si iplicite itellexit: nō ita faciliter alij capere possunt: vult ergo doctor ꝙ illa duo que tetigit: p̄mū ibi: primo de aliquo eodē ⁊c̄. scd̄m ibi. Et scd̄o si p̄mū efficiēs ⁊c̄. nō possunt iprobari facil̄r p rōnem naturalē: nec ex ordine cārum: ⁊ iō i ferius debet esse. 2ᵐ nō pōt improbari ⁊c̄. vbi plura originalia habēt. Et nisi capiat̄ ly ⁊: materialr̄ ꝓ signo sicut lr̄. dubiū ꝙ tāgit: ad qd̄ se remittit: p̄t faciliter solui tenēdo negatiuā: ⁊ hoc si scd̄m eiusdē rōnis ē effectibile: de quo īfra in hoc. c. ⁊ in sententijs: ⁊ alibi sepe: ⁊ hoc nisi negetur ordo essentialis de quo vbi supra in pº: ⁊ de p̄mo p̄ncipio. ¶ Cōsequenter dat īstantiā. 2. petitioni supra: sꝫ facil̄r solueret̄ qꝛ spēs sunt sicut nūeri. 8. meta. t. c. 10. ⁊ 10. meta. t. c. 2. ⁊ inde. In oī gn̄e ⁊c̄. sꝫ hoc tolleret̄ recurrēdo ad ordinem ꝑfectiōis ⁊ cālitatis vt scis ⁊ disᵈᵒ de menᵗᵃ mltiplici: vide. 2. di. 2. ꝑte. 1. copiose: ⁊ alibi plerūqꝫ in doctrina huius ⁊ alioꝝ. pōdera oīa que dicit qꝛ nihil sine rōne. ¶ Ulterius ꝓseqtur dicta ponendo casum de īpōne huiᵘ nominis deᵘ: vbi cuꝫ dicit seqtur ex lr̄. recurrit ad illud primum dictū prius notatū: ⁊ originalia ibidem varie se hn̄t: in aliqbus ponit̄. 12. ī aliqbus. 2. in alijs alio mō. postea cū dicit ex 2. itellige de. 2. dcō prius: vbi aliqua originalia hn̄t ex ⁊. ꝙ bn̄ posset stare tenēdo ly ⁊: vt notaui prius materialiter ⁊ pro signo ⁊c̄. ¶ Consequēter ibi: igitur hec que vidētur: dat ordinē rōnē ⁊ modū dicendis: vn̄ elicere potes ꝙ p̄cedentes oēs credite: vsqꝫ ad p̄maꝫ petitionē supra ꝯgrue seq̄rentur sequētes creditas vt supra tractaui. Ibi etiā finaliter declarat se qualiter intelligit non probari in his creditis per totum: vnde instantie vbiqꝫ soluuntur.

Sequitur illa particula. Nō potest ꝓbari. vbi posset poni ꝙ supra posuimᵘ tenēdo alium ordinem. Incipit tractatus ⁊c̄. quottatio vero particule ibi in margine omittat̄ supputationi lectoris: vt sepe notaui: ponit igitur ꝓpōnes creditas per ordinem: quas tamē alibi conat̄ probare: sꝫ qual̄r ex hoc nō repugnat sibi ipsi supra tetigi: fortiores tamē sunt iste p̄cedentibᵘ creditis assignatis: qꝛ etiam ph̄i conati sunt has oēs fere ostēdere. igit̄ n̄ excludit doc. hic oīmodā ꝓbationem ēt ex nālibᵘ: sꝫ necessariā vt pꝫ.

¶ Prima ꝓpō seu ꝯº est de ordine essentiali effiᵛᵐ quā probat tripl̄r: q̄re supra de p̄mo p̄nº. ⁊. 2. di. p̄. ⁊ alibi sepe. 2. etiaꝫ metaᶜᵉ. Ari. t. c. 6. ⁊ ide: ⁊ in alijs expositoribᵘ ⁊ qōnistis īuenies plura ad hoc pro ⁊ ꝯtra q̄re Auerroym ⁊ Albertū: ⁊ Aui. etiam in 6. metaphy: sue. Algazelē ⁊ alios ad hoc.

¶ Scd̄a ē de p̄mo effictēte quo ad vnitatē specificā: quā ex precedētibᵘ probat: quere vbi prius pro ⁊ cōtra. ⁊. 8. physicoruꝫ. ⁊. 12. metaphysice: ⁊ in proclo. ⁊ auctore de causis. ¶ Tertia est de primo efficiēte quo ad vnitatē eius numeralē: quā etiaꝫ ex precedentibᵘ probat: vide vbi prius apud istuꝫ ⁊ alios: ⁊ maxime. 12. meta. t. c. 49. ⁊ ī Dama. c. 5. ⁊. 8. physicoꝝ. t. c. 48. vide Uua. li. pri. di. 2. q. 2: ⁊ ochan quolibeto. 1. q. 1. pro quo faciunt dicta doctoris in hoc tractatu sed non simpl̄r. Extimo. n. ꝙ hinc accepit audaciā in suo processu vbi supra notaui de primo principio: sed moderabere cuncta: vt ibi notaui: ⁊ in p̄cedētibᵘ hic: ⁊ salua fundamēta huiᵘ vbiqꝫ. Cū theologis eniꝫ sūmus catholicus: ⁊ cuꝫ ph̄is rōne plusq̄ꝫ grecus existit. Quere sequaces huiᵘ. 2. di. pri. ⁊ collige obiectiōes ad hoīem: ⁊ ꝓ ipo vt nosti. Aduerte ꝙ in scd̄a probatione in coᵗᵒ debꝫ eē: tamē ex lr̄. supra vt prius d̄claraui: vbi tn̄ originalia variam lr̄am habēt sed sic placet ⁊ consonat dictis.

¶ Quarta est disiūctiue de efficiēte quo ad nūc existere: ⁊ depēdet ex precedentibᵘ: ꝓ cuius declaratione nota singularissime ea que habꝫ. 2. di. pri. q. 2. qꝛ nullibi meliᵘ. Ex qua īfert coꝝᵐ. vbi ponūtur in originalibus cōiter due littere. s. p. q. quaꝝ prima d̄ notat p̄mā partē ꝯcl̄onis: ⁊ 2ᵃ 2ᵃᵐ: quas forte apposuit in suo originali illis partibᵘ vt prius notaui: sed posset bene intelligi littera sine illis: ad maiorem vero expressionem forte eas addidit: sicut alibi sepe fecit

¶ Quinta est de conseruatiōe reꝝ in esse: quam etiam ꝓbat ex precedentibus. Ex q̄ īfert coꝝᵐ. vide. 12. q. quol̄. ⁊. 1. di. 2. q. 4.

ꝓ notitiã termiozꝫ. q̃re. 2. di. p̃. 8. ꝛ. 36. eiusdem. ꝛ. 25. ꝛ. 37. di. 2. ꝛ alibi sepe ꝓto cozº. illo explicãdo. Examina bene instantias hincide: vide. 48. di. p̃. ꝛ. 44. 2ª. ad h̃.

¶ 9ª est de coactiõe dei cãis scõis: quã ꝓto bat duplr: q̃rũ prima põt fundari. 2. phyſicozꝫ. ꝛ. 5. metaphy. de cã ꝛ effectu ꝑticularibus. 2ª. ꝓcedit ex cõparatiõe nobilitatis effectº ad cãm: q̃ tamen facilr ſolui põt: vide vbi ſupra ad 2º né primã notaui. ꝛ. 1. q. 4. ꝛ caue phantiũ deliramẽta. Nõ enim maximis fatigatur: nec in minimis parte ſit virtus diuina. Quere antiqnos ꝛ modernos hic. ¶ 7ª est de immẽſitate dei: qnã ꝑ bat duplr: vide. 37. di. p̃. ꝛ maxime i repoztatiõibº. Infert duplex cozm: quoz 1m cõ muniter nõ ponit hic in originalibº complete: vt poſuimus: ſz ifra poſt has ꝓpoſitiones creditas in aligbº. In alijs vero alibi de ipſo. vz illabi: ſed ſatis valz h̃ ꝛ notabilis doctrina ẽ littera bñ ꝛ ſufficienter eẽt talis. Et ex hoc ſequit q nõ ꝓbat vel põt ꝓtobari illabi: ꝛ q ſegtur: illabi enim ꝛc̃. est declaratio ſeu notificatio termini: vbi ponit tres ꝓpones negatiuas: ꝛ quartam affirmatiuã. In aligbus originalibº habetur ſic. Lozm 2m 7e. Nõ non ꝓbat h̃ illabi. In alijs alio mõ: vbi aduerte q cõit in originalibus cozre ponũtur in lra ſic. Lozm ꝛc̃. ſed placuit vna cũ ꝛcdonibº notare ea in margine. Aduerte etiaz q ſicut duplex ponit influentia diuina. ita duplex illapſus gñalis. vz ꝛ ſpecialis: vide i ꝓmo di. 19. q. 2. ꝛ in. 3. di. 1. q. 1. ad finẽ. ꝛ. q. 4. Alig etiam deſcribũt illabi vel illapſũ ſic. Illapſus ẽ ſupreme eẽntie ītima ꝑſentialitas creaturam ītellectualẽ vitalr imutans ad actum cõtẽplatiuũ: quẽ viri experiũtur deuoti dũ dinam ītrant caliginẽ: q̃re Bona. in. 2. di. 8. parte. 2. q. 2. ꝛ alios theologos vt libet ꝓto ampliori elucidatione.

¶ 8ª est de imediate ꝓducto a deo: vide. 8. di. p̃. q. finali: ꝛ. 2. diſt. 2. q. 2. ꝛ p̃ª. q. 4. ꝛ op. Aui. ibidẽ. ꝛ. 7. q. quol. ad mãm huius concluſiõis examinãdũ bñ. vide Auer. i ꝓmo. ce. 2mẽto. 102. ꝛ. 12: meta. cõmẽ. 18. ꝛ 19. meta. 2m. 7. ꝛ alibi pleriq; hincinde inſtãtias põderando. q̃re Hen. ꝛ Alua.

¶ 9ª est de cãtione dei de nihilo: quam ꝓbat ex ꝓcedẽtibº. Et ifert triplex cozm. ꝓto ꝓmo: vide. 2. 8. 39. ꝛ ſequẽtibª ꝛ ſpecialiter 44. ꝛ. 45. p̃: ꝛ. 7. q. quol. ꝛ ſupra de primo p̃nº. ꝛ alibi ſepe ꝑ 2º. ꝛ. 3. vide. 1. di. 2. q. 2. ꝛ. 3. q̃re alios: ꝛ ſupra. 8. phy: ꝛ p̃ celi. ꝛ. 12. meta. vbi caste cũcta mẽſurabis.

¶ 10ª est de vltate cãlitatis dei: ex qua infert cozm de oi potẽtia. q̃re. 42. di. p̃. ꝛ. 7. q. quol. ꝛ. 43. di. p̃. ꝛ ſupra de ꝓmo p̃nº vbi q̃ examinabis nominales.

¶ 11ª est de eternitate dei: ꝛ ponunt ille litere q̃ ſupra in cozº. 4e habẽtur. p. q. entiz inteꝛ deũ: vt in idẽtitate nũerali ꝓmuz ꝛ ꝑ p: vt in qddtate vel idẽtitate ſpecifica ꝓmũ licz igit illud ꝓmũ ſm numeꝛ poſſet pluꝛificari ꝛ icrc per 2ñs: ꝛ h̃ per poꝛe vel impoſſibile: nõ tamẽ ita ſm ſpẽm. i. a tota ſpẽ ſuppoſito q̃ dek ꝓmum tale: q̃ vt deducit doc. vel a ſe. qõ ẽ impoꝛe. vel ab alio ꝓze: ꝛ tũc negak ſuppoſitũ. Quere vt noſti plura ad hec: vbi aduerte q 1ª lra: tamẽ põt ꝑbari vt ſignificat p. põt poni 2ª ps 2º nis.

¶ 12ª est de icoꝛrupticc ſeu imoꝛtalitate ãi. quere. 8. di. p̃. ꝛ alibi ſepe: ꝛ antiquos theologos. Et nota q̃ iſte doc. imitatur in ſuis ſcriptis illã notabilẽ regulã: quã ipſe põit 4. q. quol. in p̃nº. Nõ enim ingt. opz oĩa ĩ dubiº reuocare: vbi ſuppoſitis dictis cõibus ꝓpoſitũ põt declarari. Non ſcripſit igit de oĩbus theologicis veritatibus ſeoꝛ ſum extenſiue ſicut antiq licet ītenſiue pla pace alioꝛ dixerim: quare nec de eternicc nec de imoꝛcc: nec de alijs ꝓmõi pluribus qõnes ſingulas hz: oĩa tamẽ equaꝛ vel elicitiue: ſeu iplicite iuenies in eo: quere. 6. q quoli. de eternitate: ꝛ vbi p̃us de imoꝛtalitate. Alex. Bona. Ric. ꝛ alios: vide q exꝑſſius de his diſputarũt. Nõ curauit iſte cartam vacuis vbis ipedire. Nã qualitas preferk quantitati: ꝛ carmẽ vnicũ. (vt aiũt) vnius poemate alterius: nec q diuturnius ꝛc̃ ꝑº ethicoꝛ cõtra platonẽ. Probando concluſionẽ ꝑ prima parte remittit ad cozm. 9e. ſupra: ꝛ est 2m cozm ibidẽ. Deinde obꝫcit cõtra dicta. Et ſoluit breuibus ꝛ ſubtilimõ ſuo. vbi aduerte cũ dicit: moꝛs duplex ꝛc̃. q ibi vult iplicite q moꝛs accidit: vl' experiodi cõpleto: vel ex cauſis illatiuis: ꝛ h̃ vel intrinſecis: vel extrinſecis ad quod clarius explicandum: vide notanter ea q̃ hz in. 2. di. 15. ſoluendo argumenta: ꝛ diſt. 19.

eiusdem.& in.3.di.16.& in.4.di.44.q.1.& di.49.q.13.q̃re ꝓsideratiões medicoꝝ3 & phi vt nosti:sil'e huiꝰ dicti de morte & cã effectiua hȝ de anihilatiõe q̃ maxime esset in ꝓposito ponẽda in casu ꝓcꝫonis:quere.1.q.4.soluẽdo ꝑncipalia:& di.11.eiusdez.q.4.vide etiam.12.q.quoli.2.1.disti.2.& alibi ad ꝓpositũ bene põderãdo. Qõ dicit cõ sequẽter de gñali coꝛrupt̃e oĩm:considera plura:quere vbi supra:maxime hȝ veritatem si ponaf mã in oĩbus:vt alig volũt:vide supra.7.metaphy.& 22.di.3. Tange etiam cum theologis:q̃ mozs accidit ex conditõe nature:sicut accidit virgini:& in statu ĩnocẽtie accidisset:nisi ꝑuenit ref:& i xpo etiã accidit etiã demeritozie in pena peccati sentẽtia ꝑauli. Notãter etiam dicit incoꝛruptibilẽ & nõ icoꝛruptã:vnde celũ est coꝛruptibile:q3 materiale:vel generalius capiẽdo coꝛruptibile,p ãnihilabili vel destructibili:segtur:est coꝛruptibile:q3 creatum vel creabile. Q3 vlterius ibi hȝ de tẽpoze & mẽsuratis tẽpoze:quere.2.di.2.copiose:& 4.phyſicoꝝ:vide ibi specialr.t.c. 117.ꝓpter vba lr̃e de senescere ꝛc̃:& notãter dixit:quoꝝ mẽsura é tps:ad dr̃iam eui: & eternitatis:de qbus vbi supra in.2°. Adducaf hic fundaméta Aꝝ.pº.& 2.ce.& 12. metaphy.de icoꝛrupt̃e dei:& oĩa examinabit diligens lectoꝛ:& addat plura hic:quia copiosa materia.

C13ª est de ĩmutabilitate dei:quere.8.dis. ꝑ.q.finali.pº anᶜº.& 2.q.2.in ꝓmo repoꝛtationũ:& in alijs theologis:ibidẽ & alibi.8. etiam phy.& 12.metaphy.hȝ phs ex intentione ad h:que oĩa cõcoꝛdabis:& ĩfert coꝛm notabilr. Deinde obĵcit vbi cõiter nõ habetur ly illuminaf:sed satis valet: quere 9.di.2. Cõsequẽter r̃ndet:& q3 aligs diceret q̃ phs.8.phyſicoꝝ.t.c.21.& inde ad longũ & 7.t.c.2.,pbat omˡ:ideo dicit: vide quantũ valeant argumẽta.7.& 8. phyſicoꝝ: cõtra hoc:& ibi dȝ esse punctº & lr̃a 2ªª. vlterius cum addit:volũtas mouet se ꝛc̃. oĩdit omᵉᵃ q̃ dicit phs:& notanter ponit:volũtas mouet ꝛc̃.q3 phs concedit aĩal mouere se: eo q3 diuiditur in duo ibidẽ in.8.t.c.28.et 30.& circiter:sed de voˡᵉ magis duᵐẽ ex eiº fiᵐ:& ita h ad ꝓpositũ valet:h vide bene examinata in.2.di.2.q.10.& di.25.eiusdem in ꝑmo etiã di.3.q.7.aliqua ad B hȝ super 7.& 8.phyſico.etiã disputaf cõmuniter:et supra nono metaphy.qõne.14.patet.vbi omnia ponderaui.

C14ª est de magnitudine molis nõ ponẽda in deo que ptinet ad simplicitatẽ dei:vide etiã.8.di.pri.& alibi in antigs & modernis theologis:quere.q.5.quoł.,pbat cõclusionez trib⁹ rõnibus que satis clare sunt:& quantũ valeãt bene discutiaf:quere etiam 8°.phyſicoꝝ.t.c.78.& ide.& 12.metaphyſice.t.c.41.fundaméta Arist.& alibi ad hoc & concoꝛdabis cũcta semp sustinendo scoticam,sinceram veritatem.

C15ª est de simˡᵉ dei quo ad accidentalem cõpositionẽ:q̃re etiã.8.di.ꝑ.& vbi priⁿ quã ,pbat notabilr:sed qualr ꝓcedunt ,pbationes:& quantũ diiudicat lectoꝛ bene. Qõ tãgit ibi de superioꝛibus agẽtibus in distantia:quere.9.di.2.optime.& 14.di.eiusdez. q.vltima:finaliter istat cõtra ,pbationez ex dictis priⁿs:& solue si placet.

C Decimasexta est de simplicitate dei quo ad essentialem compositionez: quere eiã 8.distinctio,pri.optime:& vbi supra notaui in phoꝝ.& spãlr.12.metaphy.t.c.30.& circiter:& nõ solũ de ꝓpõne phyſica:sed etiã metaphy.hȝ h ꝓcłoˡ põderari priⁿ & contra ,pbat ꝓcłonẽ.ꝑmo ex.14 aliqualr ingt.vbi notãter dicit doc.Iȝ nõ vel vt alij hñt:Iȝ nõ fm Auer.hoc iõ dicit:q3 auer.negaret hãc ꝓpam:in deo ẽ magnitudo molis:ergo cõpositio eẽntialis.vel sic:nõ pot ,pbari q̃ in deo nõ sit magnitudo molis:g̃ nec q̃ non ꝓpõ eẽntialis:q3 ipe in õ suba ozbis negat in celo mãm:& tñ celũ ponit quãtum & magnum:vide.14.di.2.q.1.optime vbi.q cõtingẽs in paucioꝛibⁿ ẽ:cõmẽdat Auer.quãtum ad hoc imitãté Aꝝ.Iȝ oppoᵐ veruȝ sit fm veritatẽ theologicã:Iȝ de mẽte huiⁿ vł valere hoc arᵍᵐ,est ꝓpõ accidentalis:g̃ eẽntialis:q3 fm ipsũ.3.di.ꝑ.q.7.potẽtia ad accidẽs nũquã fundaf nisi in suba i actu: qõ itelligo loquẽdo de suba vltimato seu substentifi ex.4.meta.t.c.14.vide.3.di.2.q. 4.hoc tamẽ Iȝ excludat mãm ꝑmã eẽ subȝ accñtis:& forte,fozmã mãlẽ educibilẽ ò potentia mãe:& ex hoc illa fatua fabula vie cõmunis de quantitate ĩterminata nulla ẽ nisi imaginatio somniantiũ & ꝑteruientium

de alijs tñ non compositis: vtpote ō angelis esset dum nisi ponantur cōponi ex materia: ⁊ filr de aia separata: ⁊ accñtibus ei⁹: sed ꝓpō doctoris pōt sane glosari dis⁹⁰ de ente actu vt nosti: alia probatio conclusionis ⁊ correlariū sequens satis patēt vbi plura adde.

¶17ª est de infinitate dei intensiua: ⁊ qualiter nō repugnat ꝓcessui isti⁹: supra in de ꝑmo ꝑn⁹. ⁊. 2. di. ꝑ. q. 1. pōderabis bene vt supra sepe notaui: vide reportationes ibidem ad finem. q. de infinitate signāter q̄liter ēt non cōtradicat sibi hic. ⁊. 42. di. ꝑ. ⁊ q. 7. quolibet: vbi vī velle: q̄ q̄ꝫis oīpotentia dei vt eā ponūt theologi non possit demīrari: licꝫ in se demīrabilis sit: ifinita tñ potētia demōstrari pōt: considera diligenter ex dictis: hanc cōclusionē ꝓbat ex ꝓcedentibus. s. 12. vel. 13. poti⁹. ⁊. 14. ꝑm finez inquit. 8. phyſicoꝝ: hoc ē dictu: q̄ si nō pōt probari deum carere magnitudine molis ⁊ virt⁹ ifinita non pōt eē in magnitudine: nec infinita: q⁹ nō datur: vt in. 3. oñdit Aꝝ. nec finita vt ibi ꝑñr probat: lꝫ tñ ꝓbatio nō ꝓcedit: nisi vt eaꝫ colorat iste. 2. di. ꝑ. q. 1. ⁊ melius. 8. dist. eiusdem. q. 1. ſegtur igit̄ ista q⁹ vꝫ nō pōt probari deū eē virtutis infinite seu ifinitū itensiue. alie ꝓbatiōes que sequūtur satis clare sunt. ¶Hec cōclō ꝑma facie vī facere pro Auer. q ex itentōne puer ſa tamē: vult deuꝫ eē finitū intensiue: vt. 8. phyſi. 12. metaphy. ⁊. 2. celi. cōmēto. 63. expresse: ⁊ alibi sepe hꝫ. ⁊ si aliq̄ imitātes ipꝫ nitant eū exponere: ⁊ violenter trahēr ad o⁹: estimo tñ q⁹ penu⁹ peiorē partē elegit ¶Rescindat ⁊ ipse cū impio sathana. Xrist. tñ saluet̄ vbiq̄: q bene sentit maxime in ꝑ posito. ¶Nō facit q̄st hec cōclō ꝑ Auer. nam ⁊ si demīratiōe simplr neēia: vt supra tactū est: nō possit infinitas dei demīrari: immo forte per se nota ē hec: de⁹ est ifinit⁹: ſaltez vera ⁊ credita: ⁊ efficaci⁹ pōt probari q̄ꝫ ei⁹ oppo⁹. vnde Ricar. de tri. 1. c. 3. Ad oia q̄ fide tenem⁹ nō soluꝫ habem⁹ rōnes nāles ſed necessarias: q⁹ tñ intelligaī vt exponit iste. 42. dist. ꝑ. ¶Quere expositores ⁊ q̄ñistas in Aꝝ. vt scis ad hoc: vide. 8. di. ꝑ. q. 3. ⁊. 5. q. quol. ad hāc infinitatē exp̄mendam ꝑfunct⁹: ⁊ cōsidera an sit mo⁹ intrinsec⁹: an certe de rōne formali ḋuatis: ⁊ si ponatur mo⁹ an possit demōstrari: pla alia hic adde ex sequacib⁹ hui⁹ ⁊ alijs antiquis ⁊ modernis: q̄nere ochā vbi supra. t. de primo ꝓncipio: quotaui eū ad hoc: ⁊ alios sequaces: sꝫ ligabis te agle ad alas.

¶18ª est de ꝑbabilitate illius descriptiōis famose Anſel. ꝑ sol. 2⁰. de sūmo cogitabili quā exponit iste. 2. di. ꝑ. q. 1. ⁊. 2. ⁊ supra de primo ꝑn⁹ pertractata est: que ꝛclusio posset ex ꝓcedentib⁹ ꝑbari satis efficaciter: vt pꝫ speculanti: ⁊ maxīe ex proxima. ¶Nam quocūq; finito pōt fine cōtradictione cogitari mai⁹: quare aūt addīt fine cōtradictione ibidem: quere vbi supra. Addat ibi lector plura propositum explicantia.

¶19ª est de pfectiōe vniuersi: quere optime di. 44. ꝑ. ⁊ alios theologos ibi: ⁊ alibi inuestigabis ad hoc. Auctores etiam plures de perfectione specierū: vide philosophū primo ce. copiose: quere hunc. 13. ⁊. 14. di. stinctio. 3. ⁊ alibi sepe ad hoc. Fran. de mayo. ⁊ alios sequāces huius inquire: supra etiam. 2. metaphy. ⁊ alibi vt nosti. Infert coxm quod appellat cōmune ex his cōclusionibus de quo supra feci mentionez: vbi pondera cum dicit rationem naturalē necessariam: ⁊ probat eum specialiter ex. 11. supra: ⁊ ex alijs sex conclusionibus que sequuntur illam. licet ex alijs precedentib⁹ ⁊ sequentibus sequatur idem. Et si voluerit lector ordinare post hoc coxm alias ꝑ positiones creditas supra. ibi. ¶Non potest probari deum esse vnum: ⁊ que sequuntur vsq; illuc. ¶In essentialiter ordiatis ⁊c. poterit rationabiliter facere. ¶Nam minus videntur ille probari posse ratione naturali necessaria q̄ꝫ predicte: tam cum philosophi plures harum vel omnes i suis scriptis conati sunt probare: aduertat quoq; siue sic siue alio modo ordinauerit: qualiter quotatiōes in co⁹ hincide assignatas accommodauit.

¶Hec pauca circa has creditas hic curaui notare: quia alibi eas diffusius videbis ⁊ parcant prouecti prolixitati: si que sit: et simplicitati declarationis: tum ioꝛes quoq; breuitati ⁊ obscuritati: nam vtriſq; hec accōmodare ōcreui: ſꝫ scio q̄ q̄ꝫ mō dispoſuero a celi ducⁿ viciſſitudine: a sibi sol pla cētib⁹ calūniabor: dum tamen phariseoꝝ

scandalum fuerit: quid inde.

Sequitur illa particula. Agens 2m ꝛc. in qua ꝓsequtur cōsideratiōes metaphy. ꝛ naturales: ꝛ incipit a cōmunioribꝰ suo mō: nā agēs est cōius cause stricte loquēdo: ꝛ maxime extēdēdo agēs ad ꝓducens. h̄ vero pōt accipi ꝓ efficiente: nā h̄ ꝓsequit̄ de. 4. cāis in spāli ꝛ in vl̄i: vt pz: ꝛ lz hic particula posset locari cū alijs cōclusiōibꝰ infra de mō agendi ꝛ agētibus: sic tn̄ cōiter seorsum habētur: sic̄ supra de cōceptionibꝰ hz: aut ḡ cōes aī conceptiones sunt: aut ꝯclusiōes aut petitiōes nō refert valde saltē vtiles ꝛ vl̄es ꝓpositiones sunt: ideo examinentur bene.

¶ Prima ē cōparando cām scd̄am ad īstr̄z ꝛ est notabilis ꝛ multū singularis: quā ꝓbat satis clare ꝛ copiose: vide in. 4. di. 1. q. 1. ꝛ. 4. ꝛ meliꝰ seu diffusius di. 6. eiusdem: arti. 3. q. 1. ꝛ hic accit̄ instr̄m ꝓprie. Nam. 5. modis pōt accipi. s. vel ꝓ cā scd̄a vel pro dispoꝰ ad p̄ncipal̄r itentū: vel pro actio tm̄ in fieri vel in motiōe actiua aliūde: vel ꝓ ꝑte totius: vel ꝓ īstrumento artis. Exm̄ primi: vt rana in gn̄atione rane cū sole. 2i. vt calor in generatiōe ignis vel carnis: tertij vt spēs sensibilis in meo ad actum vidēdi. 4i vt organum nutritiue in nutritiōe aīal̄ 5i vt securis in factura scāni: ꝛ sic de alijs: siue attingat̄ ipso p̄ncipalis terminus: siue tm̄ dispositio ad ipsuz. hic igit̄ maxime hz locū instr̄m. 5. modo accepm̄. lz ad. 4. modum posset etiā extēdi vt ibi. s̄. hz hic ꝓpositio est ꝯtra multos antiquos. ꝛ Tho. maxime tange instantias pro ꝛ contra:

¶ Scd̄a ē de ordine opationis p̄ncipalis: ꝛ īstrumētalis: nā vt ē instr̄m nō hz ꝓpriaz ḡ nec p̄orē operationē p̄ncipal̄: vbi aduerte cum dicit. Exm̄ illoꝝ ꝛc. ꝙ est exm̄ Thome. q̄re eū in. 4. di. 1. q. 4. ꝛ. 1. parte sūme. q. 45. ar. 5. ꝛ alibi pluries: q̄re hūc vbi supra in. 4. ꝛ sequaces eius bene pōderādo

¶ Tertia ē de quo eliꝰ. vbi aduerte ꝟz boetiū de hebdomadibꝰ. ꝙ ī oībꝰ citra p̄mū dr̄nt quo ꝛ qd̄: sicut ḡ duplex ē qd̄ agēs. ita duplex quo: de qbus ib his ꝓpōnibꝰ mentionem facit elicitiuū. vz. ꝛ īstr̄ale: ꝛ cuz dicit ꝙ dz elicitiuus eē simplex: itellige caste distinguēdo de multiplici simplicitate: tāge op̄. de mālitate oīum entiū limitatoruz de qua supra. 7. ꝛ. 8. metaphy. ꝛ alibi sepe vt ibi notaui: qūo etiā sequit̄: est actus p̄us ergo simplex: considera de multiplici etiā actu primo pertractabis.

¶ Quarta ē de quo īstr̄ali: vbi dicit notanter potest eē cōpositū: ꝛ nota ꝙ semꝑ de facto est: ꝛ ponit exm̄ de vtroqz q̄. ꝛ ibi pōt extēdi īstr̄m multipl̄r: vt supra notaui: multa addat lector hic: vbi nolo īmorari: qz satis cōia. ¶ Quinta ē de comparatiōe quo ad qd̄ in elicitis: ꝛ pōt cōfirmari ex ꝓheo. metaphy. ꝛ pº de aīa. t. c. 64. ꝛ alibi sepe: ꝛ notant̄ dicit: si est vnū ꝑ se vt postea exponit: vide. 6. di. 4. ar. 3. q. 1. optime: vide etiā. 9. q. quol̄. ꝛ alibi. Obijcit cōtra ꝛ nō soluit expresse: licz sol̄o sequēs posset quodaz modo applicari ad ꝓpom̄. posset ibi dici seq̄ndo ea q̄ dicta sunt. s̄. 7. meta. q. 10. ꝛ. 8. meta. q. finali: ꝙ calor ē ꝯpom̄ ꝑ se ꝛc̄. vel seq̄ndo cōem modū dd̄i posset cōcedi qd̄ infert̄ ita ꝙ ignis calefaciēs ꝑ accn̄s calefacit calore: nisi dicat̄ ꝙ forma sua ꝛ nō calore calefacit: vel ꝙ ī calore pn̄t reperiri q̄ ꝛ qd̄. nam si eēt separatus calefaceret. ꝯsira tamē an de facto ꝛ potentia ꝓpinqua.

¶ Illa littera que seqtur ibi. Nulliꝰ instr̄i ꝛc̄. lz cōmuniter non ponatur ꝯº: possz tn̄ recte poni: ꝛ eēt 6a. ꝛ tūc quotationes ꝑ ordinem trāsmutarent̄ augendo numerum ꝛ seqtur ex prima ꝛ. 2a. s̄. vel posset referri ad p̄cedentem obiectionem tāq̄z instantia ita ꝙ calor diceret̄ instr̄m ignis in calefaciendo ꝛ non forma elicitiua: ꝛ etiam euasio bona ad argumētū: qz p̄supponit falsum. Et rn̄o que sequit̄ esset declaratiua vtriusqz: sed primꝰ intellectus littere satis placz ita ꝙ sit ꝯº vel ꝓpositio ꝑ se: vel saltem ꝑs illius. 5. qd̄ magis placet ꝓpter verba doc. infra ꝯº ne vltima huiꝰ particule in cōmēto: ꝛ tunc illa rn̄o sequens est moderatiua eius: sed exēplum est caste intelligendum si intendat acutiem esse formam actiuam: vt optime habet in. 4. distin. 1. q. 4. vtraqz declaratio: potest stare: eligat lector quod magis placuerit: vbi attendendum ꝓ maiori declaratione horum ꝛ sequentium ꝙ proponit plerunqz propositiones famosas. ꝛ ex Aristoti. ꝛ ex antiquius auctoritatibus: ꝛ quia videt eas: vel aliquas saltem earum non necessario veras seu absolu-

te ꝓcedẽdas: ideo nũc obꝫcit: nunc rñdet: nunc ꝓsequitur rñdendo vel defendẽdo: q ꝙ voluerit ꝙtates earũ tenere simplr rñ deat: vel obꝫciat ꝓnter. ¶ Deinde in 6ª cõ parat agẽs ꝓncipale ⁊ instrale ad diuersa obiectiue ⁊ ad idẽ subiectiue: ibi. Idez respectu forme ⁊c. quã lz notabil sit: ipugnat ⁊ bñ cozrñdenter dictis: q⁹ tñ illa ꝓpõ: vn⁹ actus scõs ⁊c. est dubia: vt patet. 5. phy. cõmẽto. 38. ⁊ alibi sepe. ⁊. 2. q. quoli. arti. p⁹. ⁊ alibi plies: examinabis br ipsam põderãdo actũ ꝑmũ limitatũ: ⁊ acm 2m eiusdẽ rõnis vel alteri⁹: ⁊ multa alia ibi addãtur ad ꝓpom. ipugnat ꝓñr exm positũ ꝑ ꝓclusiõe finmc: vbi nota ad finẽ cũ dicit: sed ipse aer vel natura vniuersi ⁊c. q⁹ 2ª ps vi verio: q̃re optime. 27. di. 3. ⁊ alibi sepe in doctrina huius. Instãtias h plies ⁊ loca in Aꝛ. ⁊ solones notabis. ¶ 7ª est de agẽte illimitato. vbi plura nãlis ꝓsiderationis addãtur Exm gnãle ẽ de sole ꝓstrigẽte lutũ: ⁊ dissoluẽte glaciẽ. Nõ addit in exº de vnitiue hẽre: vide notãter in. 4. di. 46. q. 3. ⁊. 8. di. ꝑ. ⁊. 16. di. 2. ⁊ alibi plies. de illit⁹ẽt multipliciptractabis vt nosti: vide. 9. di. 2. ⁊. 13. dis. eiusdez ad h. ¶ 8ª est de causa diuersitatis actionũ ꝓcedẽtiũ ab eodẽ agẽte illit⁹ que valde singularis ẽ. multas quoq; istantias hẽre posset: valet pulche ad declarãdum opationes ⁊ ꝓductiones dinas ad itra: valet etiã pro mã. 16. di. 2. optime: ⁊ ad multa alia in doctrina huius: quere. 5. phy. ⁊. 8. metaphy. ⁊ alibi pluries i Aꝛ. ad hec. Nota valde illã ꝓpõẽ de dria minoꝛi in elicitiuis: q̃ in actib⁹ expectãda: quã hz in cõmẽto. Aduerte tñ q multiplr potest attendi diuersitas actionũ: h videt loqui de itri seca ⁊ formali rõne diuersitatis vel saltem radicali ⁊ ꝓncipiatiua: vide. 3. de aia: ⁊ alibi. Ibi ifert ꝓnter applicãdo dcã eẽ cõtra quendã arcellinũ de quo fecit mẽtionem. 5. metaphy. q. 9. vbi etiã originalia diuersimode habent vt ibi notaui. Mã aliq̃ hñt Anselaliqua alia alr: motiuũ aũt clarũ videt. Mã volebat agẽtis illimitati eẽ vnicã actionẽ: sicut ⁊ vnicã formã: sed alt⁹ doc. i uestigat. Estimo hũc fuisse anglicũ ex cognomine. q̃re ꝓñr: de vbis nõ est vis faciẽda: vi ẽt q illius opꝰ. fuerit Tho. ⁊ alij ꝺ via cõi ponẽtes tñ driam rõnis iter potẽtias vitales dei: sed forte ipsi negabũt hãc conclusionẽ mõ suo. ¶ Multa hic subtilia possunt adduci: ⁊ naturalia ⁊ supnaturalia ad que attẽdat lector. ¶ 9ª est cõparãdo agẽs illimitatũ eguocũ ad vniuocũ in ordie ad assilari effectu vtriusq;: vbi notanter dicit assimilat formaliter ad differẽtiam assimilationis virtualis que ẽ cãe eguoce ad effectũ: ita q assilatio formalis ad vniuocuz ẽ virtualis ad eguocũ: quere. 3. dis. ꝑ. q. 7. ⁊ 8. nã qꝺ plus dat forma pl⁹ dat filitudinẽ ꝑm eã: eguocũ aũt pls cãt. i. de cãis: q̃re ẽt 3. di. 2. ⁊ alibi sepe ad h: min⁹ igit formalr sol assilat rane q̃z rana rane: q⁹ ñ nisi i forma generica remota: rana vero i specã. magis aũt virtualr ecõtra: ⁊ sic de alijs põderabis. Cõiter ibi iserit q̃dam obo: ⁊ aliq̃lis ei⁹ rño: quã notauimus extra. Rño tñ nõ ita communiter ponit in originalib⁹: sicut obo: quã etiã ifra ꝓne vli. 24. in cõmẽto tãgit: alig assignant ibi vacat: aliqui extra. Estimo q nõ sit ds ꝓnl lra doc. lz pót applr ad ppositũ sic: sicut in actiõib⁹ nãe cã ꝓncipalis: vel agẽs ꝓncipale ⁊c. q̃ sequuntur in ꝓne: ita vi q in actiõe rõnali vel intellect⁹ cui⁹ ẽ demstratio i demstratiõe vo cã i mediata vi magis ⁊ euidẽti⁹ iferre ꝓnem q̃z cã mediata: q⁹ demsa⁹ ex imediatis est potissima: ⁊ eo mõ q ibi põt poni assimilaº formalr videt eẽ ad ꝓpinq̃ magi ⁊ ab ea cãri: cui⁹om videt ex ꝓne ista: vñ melº valz lra sic. Cõtra: g demstratio ⁊c. q̃z sic vt multa originalia hñt. Cõtra: g de⁹ magis ⁊c. Illa rñsio q̃ segtur in aliqbus est satis breuis ⁊ murabil ⁊ obscura. s. rñsio: si diuersitas: vel vt alij hñt si diuersas. Nõ pót itelligi vl cõ cõparãdo ꝓmissas mediatas ad imediatas q̃ nõ sũt simplr diuerse: q⁹ imediate includũt mediatas: ⁊ sũt pfectiores eis: iõ ꝓclo ista nõ hz locũ nec istãtia ibi: vel alr cõparãdo ꝓmissas ad ꝓnem: vel scire ꝓmissaz seu noticiã ad noticiã ꝓclonis: vbi ẽt non est simplr diuersitas: vt. 8. di. ꝑ. q. finali hz iste: q⁹ veritas cõclusionis ⁊ veritas ꝓmissarũ non dint nisi sicut partiale ⁊ totale: ꝑ misse ergo imediate complete cõtinẽt illã veritatẽ: q⁹ cõtinẽt vel virtualr vel formaliter oia cõtinẽtia eã: vñ nõ est dependentia essentialis: ⁊ si forte ordo talis iter ꝓmissas imediatas ⁊ mediatas: sicut ẽ iter cãm

equocā ꝛ vniuocā in cāndo. Posset etiaꝫ dici: vel qꝫ premisse huius siue mediate siue imediate se tenent vniformiter: vel expte cāe equoce vel vniuoce: ꝛ ita nō est instantia ad ppositū. Quere vbi. s. 3. di. p. q. 8. ad finē: ꝛ. q. ō praxi. ad finē: ꝛ. q. 13. quol'. ad h discutiēda. Quō etiā premisse sūt cause conclusionis vl'scire ei⁹: tāge h vt supra notaui: ꝛ primo posterioꝫ copiose habetur Aduerte etiā qꝫ aliud est loqui de cā remota naturaliter causante: ꝛ aliud de ꝓtingēter tali ad ppositum: plura alia adducat h lector: sed pōt illa obo omitti si vis. Illa aª ps text⁹ q addit ibi. Et tamē perfectius, ꝛc. pōt poni ps textus: vel vt cōmentū vt volueris: ꝛ ꝓtra eam poti⁹ currit illa obo: q̄ꝫ cōtra primam: quare posset littera trāsmutari: forte tamen in margine primo erat vt notaui pus. Nam examinabis.

Cto⁹ est de comparatione pncipalis ad instrumētale quo ad assimilari effectui: vt i precedēte: que satis singularis est: ꝛ notāter dicit quādoqꝫ: qz non semp est verū: vt patet in multis: quomodo. n. incisio ligni magis formaliter assimilatur securi q̄ꝫ manui: pōt tamē hēre veritatem de instro monetariū vel sigillo: ꝛ hmōi: vel si extendatur istrumentū ad alios modos: de quibus supra: vt calefacere ad calorē in ordine ad ignē: vt ad pncipale. oⁿ ꝛclusionis eēt verū: vt pꝫ plerūqꝫ: pōdera: etiā ibi ly formaliter: vt in cōclusione precedēte notaui alia pars ibi. Nec formal'r est actio ꝛc. hꝫ ꝓfirmari per dicta pus in cōclusionib⁹ supra. Q̄ sequitur ibi. Tamē pncipale magis ꝛc. nō habetur cōmuniter in oibus originalib⁹: pōt tñ intelligi de assimilatione vtuali. ꝛ qñqꝫ formali: vltima particula pꝫ ex dictis in precedente. Quere pla ad h: vt nosti ꝙ ꝛ ꝓtra. Obijcit notāter ꝓtra has duas ꝛclusiones pon⁹ ly magis: dictum enim fuit prius qꝫ eque pmo cōcurrūt ad effectū agēs pncipale: ꝛ secūdariū: ꝛ qꝫ in strumētū nō habet aliam actionē a pncipali actiōe: ideo qūo pōt intelligi magis ꝛc. Rūdet suo modo expedite ꝛ subtil'r qꝫ determinat actionē ꝛc. hoc ē qꝫ dꝫ referri ad pn^m agēdi: ꝛ ad actionē vt egredientē: seu elicitā vel vt ab hoc. nō aūt ad effectū vel passionē aut actionē: vt in hoc. Explū de tractu nauis a duobus: quoꝝ vn⁹ esset fortior alio vtroq; agēte ꝑm totū conatū. Ex^m etiā in dīis de eēntia ꝛ intellectu vel vo^te ꝓcurrētib⁹ ad pductionē suppositi: q̄re. 1. q. quol'. ꝛ hoc ē qō solet dici cōiter: cām. s. pozē in essentialr ordinatis pus cāre: qō nō debet intelligi: nec de ꝓtate durationis nec nāe, pprie: sed tñ pfectiōis: q̄re. 37. di. 2. nō ergo altetas est in effectu nec i passione: sed maioritas pfectionis in actione: lꝫ nō, pprie altetaꝫ actiōis: q̄ oia bñ mastica, bis qz lꝫ subtilia sunt: difficilis tñ digestionis: ꝛ plib⁹ cauillatiōib⁹ subta: q̄re antiqs: ꝛ adde plura ex dictis hui⁹ ꝛ alioꝝ h: vide ifra ꝛ supra ad h: vī. n. difficile q illa maioritas nō hēat vificari: ꝛ de effectu ꝛ ō passiōe: lꝫ tu moderabere cuncta.

Cti⁹ est de idētitate ꝓducti nō obstāte diuersitate agētiū: dūm modo in agendo inter se sint ordinata: ꝛ cōfirmat precedētia. ꝛ maxime sol'onē obonis tā ptractatā: vbi plā adducanꝫ pro ꝛ cōtra. Multū i his ꝓpōnib⁹ ꝛ sequētib⁹ recurrēdū ē ad pclum ꝛ dauid iudeū: ꝛ ad suos expositores. Alii. ēt ꝛ alij antiq querātur. Calculatoꝛ quoq;. ꝛ moderni noiales examinentur.

Cti² est de cōparatione agētis: ꝛ ab eo ꝓducti: vel virtualiter in ipso ꝓtenti quo ad pfectionē maiorē ꝛ minorē sil'vel seorsum acceptorum: ꝛ est pulchra valde: ꝛ potest exemplificari cōparando solē ad ranam: vbi sol ꝛ rana dicūt maiorē pfectionē etiā intēsiue q̄ꝫ sol tñ: ꝛ hoc intelligē eo mō quo ex his duab⁹ pfectionib⁹ potest fieri vna intēsa: vel meli⁹ cōparādo solē ad lumē seu radiū vel calorē ꝓductū a sole: vbi sol ē cā totalis effect⁹: lꝫ forte respectu rane etiam ita posset poni stante influentia gnāli dei: aliter nō habeꝫ aliq̄ cā totalis in vniuerso qz cū quacunqz necesse est: vt cōcurrat prima: vbi notanter dicit: Illō oē agēs ꝛc. pp i stantiā quā adducit de deo q̄ in illis vbis satis soluit: qz nō vniuersaliter loquebat. Obijcit ꝓpr: ꝛ si vt dixi euacuaꝫ in pn⁹ solutionis: vt tū causam diuersitatis assignaret merito obijcit: vbi sol'o sin^mo ē: quā ifra pticula seq̄nte iterū specificat. Nō mgt: ga de⁹ ꝛc. qz si sic: sequeret eodē modo de q̄cunq; agēte: qz posita cā ꝑcisa in q̄cunq; ponit ꝛ effect⁹ vel illatū vel ꝑdi^m: lꝫ faciliter

dicere⁊ q̄ vis actiue totaⁱ ſo^m eſt in deo et nō alibi: ꝫ ergo vis actiua abſolute: ħ non arguit: vis tamen talis ſic: quere ſupra i. t. de p^o p̄n°. 2. 2. di. p. q. 1. 2. 3. ad ħ: q̄re etiaꝫ 3. topi^k. ſꝫ elegāter ⁊ expedite ad hoc: vide ītētionē ei^o i quol. q. 5. arti. 2. ⁊ ifra ad finē hui^o tractat^o: ⁊ pōdera ſingla v̄ba lr̄e hic. Ctꝫ^a ⁊ vltima eſt de comparatione vnius cauſe pz̄me ad plura cāta ordinata: et eſt ſpecialioꝛ p̄cedētibus: ſicut cā agente: ſed vnū plerūq; ponit pro alio vt ſcis: quaꝫ ēt ifra hꝫ ſicut nōnullas aliās dictarum: ꝓtra quā pz̄mo obīcit ⁊ ſoluit: ⁊ p̄ſequēter eā p̄bat: ponat q̄ in iſto iſtanti p̄ducat de^o ſole ⁊ homine mediante ſole: vel pone ex^m de intelligētia p̄ma p̄ducēte ſcām: ⁊ mouente me^tc illo celū: vel pone ex^m de p̄ductione cōpoⁱⁱ hñtis p̄es formas vel de p̄ceſſu medēdi per plura media: vel de p̄ductione intellectuali inferendo plures cōcluſiones ordinatas: ⁊ ſic de alijs: bene tñ pōderando iſtantias. Obīcit tripliciter: p̄mo ex diuerſitate motionis finis vltimi ⁊ ītermedij: ex^m in ſana^ne ⁊ hmōi. ſm autem diuerſitatē motionis ⁊ finis diuerſimode opat agens. ſecundo arguit ex diuerſitate p̄oritatis cauſe ad diuerſa cauſata: de q̄bus eſt ſermo: quia variat relatio cui^o eſt p̄oritas ad diuerſitatem extremi. Cauſa enī vt ifra hꝫ: ſp p̄oꝛ eſt cāto: ergo varietas p̄oritatis arguit varietatem cauſalitatis. 3° arguit ex. 8. p̄cedēte: que pōt poni illa. Agēs illimitatum ⁊c̄. que quotat. 7. ſed addēdo aliā vt notaui: erit. 8. poſſet etiaꝫ loco. 8. poni. 6. ſupra: aliqua etiā originalia habēt. 7. ſed tenendo quotationem: vt ordinauim^o dic q̄ iſta. 8. eſt illa. Agens illimitatuꝫ ſi diuerſas ⁊c̄. que bñ eſt ad ppo^m. deinde rñdet mirabiliter. In aliq̄bus habet tantuꝫ. Rño gloſa: i aliq̄bus addit q̄ñ p̄ducit. In aliq̄bus ponit ly q̄ñ p̄cise: nunc ante nūc poſt ly glō. Breuiter poteſt eſſe ſenſus iſte: q̄ ppō debet gloſari quādo p̄ducit: ⁊ pōt ad dī: ſupple cauſatum p̄oximum ⁊ remotū ita. ſ. q̄ eadē ītentiōe ītendit finem vltimū ⁊ me^a oia: ⁊ ſilr eadē executiua actione cauſatū p̄xim̄ū ⁊ remotum: ꝫ forte nō indiuiſibili: vel ſm altā lr̄am pōt dici ſic abſolute glō. q̄ñ dimittens i arbitrio lectoris: q̄ñ vellet dicere: q̄ nō ſp ē v̄a ppp: ſed aliq̄ñ vtpotē q̄ñ ad cālitatez p̄xim̄i ſequtur necio pō remoti: vel ſi volueris verificare ipſaꝫ de ꝙtingēter cānte: ⁊ maxie p̄ria: dic ꝙñr: quomōcūq; dicatur: videt h̄ere inſtantias multiplices. doc. tū videt ħ accipe cātū p̄xim̄ū p̄o cā ſcōa. vt ħ in cōmēto: ⁊ ifra hꝫ: ita q̄ ītēdit vltim^m p̄incipaliꝛ: mediāte tñ p̄xim̄o: vel q̄ terminetur actio ei^o in p̄xim̄o ⁊ illud p̄oducit vltimū: vt philoſophi dicēt de cauſa p̄ima reſpectu aliarum: q̄re pl̄one ⁊ Aui. ⁊ auer. vt noſti. Ad obones aūt faciliꝛ rñdebis ex dictis: vel ſi volueris referre ly gloſa ⁊c̄. ad obiectiones illas: q̄ꝺ forte veri^o eſt: dic ꝙñr. Deinde p̄bat cōcluſionē dupliciter de agēte: ⁊ applicat eā vltio ad cauſas ītrinſecas notanter. In. 2. pbatione ad finē eſt varietas i origialib^o: quedam habent a^o a conſeruari: q̄ dā a^o a cōſeruabili: quedam addunt niſi a conſeruabili: ⁊ omnia p̄ñt recte intelligi. Q̄ꝺ addit vlteri^o de cauſis ītrinſecis pōderabis valde pp pōnē de pl̄alitate formaꝝ q̄re ſupra. 7. meta. ⁊. 11. di. 4. ⁊ alibi vt ſcis mā. n. p̄ma cōcurrēnt^b oib^o alijs vſq; ad vltimā ſpecificā formā eſt potētiale. ⁊ vnica po^a ab^ta ſaltē ⁊ eadē cālitate cāt ſuo mō p̄xi^m ⁊ vltimū cōpoſitū: vt ibi pōt elici. ſilr ꝺ actu dōm: ſꝫ ē ibi diffi^las; gs act^o ꝺz poni p̄m^o: ⁊ q̄ nā: cōſidera. vī. n. q̄ velit doc. alr ħ: q̄ famoſe logē: vt pz: ita q̄ mā p̄ma tātū hꝫ cālitatem ſuā reſpectu p̄mi cōpoſiti. puta cōcurrēte forma corpeitatis: illud vō eſt potētiale ad ſeq̄ntē p̄ordinē. Ita ħ q̄ p^a cā tñ p̄ducit p̄xim̄ū: ⁊ ſi ē de^o vl^r a^o hñs vim cōſuatiuā cāti cōſuat ipm tñ: ⁊ illud p̄ſequtur p̄ductionē vlterioꝛē. vbi nō a^a ponit cālitas p̄mi: niſi tñ cōſeruare ⁊ ^m ſtātē ſola influētia gñali p̄mi: ⁊ ħ ītendūt p̄batiōes illr: ⁊ iſtātie hñt gloſari: q̄ñ pl̄a talia eſſent ab eadē cā p^a: q̄ꝺ forte negaret ħ niſi i his que nō habent talē ordinē: vel que nō ſub ſunt cauſalitati inferioꝛis: p̄ima hic: locus valde obſcurus eſt: quare examinabit bene lector oia: ⁊ hic ponderari habꝫ altas op. theologoꝝ ⁊ phoꝛū plura addēdo. Ex verbis doc. hic cū dicit in cōmento hic. 13. ⁊c̄. habetur q̄ illa cōtrouerſia quotationis concluſionum iſtarum: quam ſupra tetigi faciliꝛ tollit: q̄re tene q̄tationē vt poſuim^o.

Sequitur illa pticula. Finis itra ꝛc. in qua ꝓsequit̃ de cā finali p̃ncipal'r ꝛ alijs iterscalariter: inferius iterū i spāli ꝓseqtur seorsum de mā ꝛ forma ꝛ rōnis ordis hic: lꝫ ꝓcessus doct. volūtarius sit: sicut cōiter i alijs auctorib⁹ i mā idr̃enti hr̃: tamen pōt assignari talis: nam p̃mo ponit specialia documēta gnāliter: tamē de causis seorsum: deinde de omnib⁹ cōiunctim ꝓsequit̃ in particula seq̃nte: in spāli vo p̃us de efficiēte q̃ꝫ de fine sermonem fecit: qꝛ ꝛ si causalitas finis sit p̃ma ꝙ tamē problema ē: diminuta tñ ē respcū efficiētis: ꝛ quo ad eē posterior. Jō ne duꝫ in causando sed i eēndo ꝛ ꝓsequēdo doc. causas hic ꝯsiderat: collige ergo simul eē ꝛ causare: ꝛ sic effi⁹ p̃mū ꝛ finis sequit̃. Nā ipsum cālitas est mo^re metaphorice efficiens p̃supponit̃ igitur mobile: ꝛ maxīe cū motiuum tale dependeta mobili tali: cāe vero extrīsece p̃cedunt itrīsecas maxīe in causando: ꝛ si nō sp̃ in eēndo oēs: q̃re pꝫ ordo: itriuse^r vo inter se nūc materia prior: nūc forma s̃m diuersas cōsiderationes de eis: ꝛ s̃ꝫ h̃ patet ꝓcessus doc. quere. 2. phy. ꝛ. 5. metaphy. de ordine causaruꝫ vide albertū ꝛ alios antiquos: vide etiaꝫ supra. 5. meta. ꝛ alibi apud istū ad h̃. Iste ꝓpōnes p̃nt appellari vel petitiones: vel cōclusiones: vel aliter vt placuerit: cōmuniter. n. non assignantur cōclusiones: nec aliquis apponit̃ numerus ad ipsas: numerus etiam earū poterit assignari: vel maior vl' minor q̃ꝫ posuimus: quia nō refert: dum mō veritas habeatur paucitas vel pluralitas numerorum vel sectionum: quas etiā faciles satis breuiter pertransibo.

¶ Prima est de duplici fine: sed videtur ꝙ male dicit aliquem finem esse intra: cū de ratione finis sit esse extra: hic introducatur multiplex acceptio finis: quere. 2. de anima. t. c. 37. ꝛ. 5. metaphy. t. c. 5. vide supra. 5. metaphysi. copiose in hoc ꝛ in alijs. ꝛ. 2. physi. vide etiam in prolo. q. 1. 3. ꝛ. 4. ꝛ prima di. p̃. q. 2. ꝛ. 48. dist. 4. q. 2. ꝛ. 49. distin. eiusdem. q. 8. de modis varijs capiendi finem: breuiter finis extra potest intelligi vel in causando: vel in terminando vel vtroqꝫ modo. Finis intra potest appellari operatio vel forma rei. vide. 2. physi. t. c. 12. ꝛ inde: ꝛ specialiter. t. c. 23. posset etiam finis propinquus appellari intra: respectiue loquendo.

¶ Deinde cōparat hos fines inter se: vbi assignauimus duas propositiones: que tamen possent poni partes prime: vt volueris: quarum prima clara est: discurrēdo in vniuerso. scd̃a vero loquendo de forma patet quia forme cōmuniores perficiētes: ꝛ cōmunitates p̃dicatiōis imperfectiores sunt: vt patet de generica: specifica ꝛ numerali: sed accipiēdo pro operatione posset hēre instātiam: nisi intelligatur obtiue: sꝫ ibi etiam pateret instantiam in diuinis: ꝛ vbiqꝫ si eque perfecte vide. 1. dist. 2. q. 6. ad h̃. ꝛ considera pro ꝛ contra.

¶ Deinde ponit vniformē distinctionem de forma: ꝛ comparat membra eodem modo: vbi vt prius potest ponderari instātia quo modo recte dicitur forma extra: cum forma sit causa intrinseca: vbi adde multiplicem acceptionem forme vt nosti: vnde grammatici ponunt v̄sus quosdā dr̃iales tales. Semp̃ iest forma: verbis tamen appropriatur. Nec nō nominibus forma trahit esse figurā quere supra. 7. metaphy. ꝛ 5. eiusdē. ꝛ. 2. phy. ꝛ alibi plerūqꝫ in antiqs ꝛ modernis: ꝛ spāl'r apd̃ formalistas. breuiter: for^a itra ē forma p̃ficiēs: vel p̃tis: vel forte q̃dditatē d̃clarās seu toti⁹. Forma vo extra ē duplex: vt ꝯñr dic̃. ꝛ. 5. ꝓpōnes: q̃s ibi distictas ordīauim⁹ h̃nt iter se depēdētiā: ꝛ p̃nt reduci ad vnā vel ad duas: vl' poni seorsum vt volueris. For^e. n. extra p̃nt dici spēs sup̃iores mēsurātes īferiores in vniuerso: vide. 8°. meta. t. c. 10. ꝛ. 12. meta. t. c. 52. ꝛ inde ydee rerum etiam possent poni forme extra s̃m aliquos: ita ꝙ finis extra: ꝛ forma extra aliquando coincidunt pro substrato: vel materiali saltem sicut ꝓpo^r itra suo modo: vbi plura addat lector solers: vide supra in t. de p̃° p̃n°. ꝛ. 2. di. p̃. q. 1. ad h̃ pl'a: vbi attende ꝯñr ꝙ addit qualiter ꝯcurrūt in deo illi duo modi accipiēdi finem extra: sec⁹ in creaturis. Exemplū de anima vnitiue cōtinente potentias suas: ꝛ de arte q̃ est accidēs ei⁹. ꝛ forma exēplaris ꝛ sic in alijs ponderabis: sed doct. exēplificat īfra in littera de arte ꝛ colore d̃ alia p̃te q̃l'r. s. i deo cōcurrūt: claꝫ ē: imo vi

q̄ non sunt in deo aliud: vel q̄ forma exē
plaris ibi reducit̄ ad causalitatē effectiuā:
vide. 2. dist. p̄. q. 1. in p̄n°. solutionis optīe
ad ꝓpositū. cōiter tñ theologi ponūt ī deo
triplicē causalitatē: vide in. 2. in p̄n°. ꝛ. 35.
di. p̄. ꝛ alibi sepe: deinde exēplificat in crea
turis de forma exēplari ꝛ reali vni^va. caste
tñ declarabis illā cōtinētiā vnitiuā: qꝛ dis
simile poti°: exēpla tñ ponim°: stricte. n. lo
quēdo aliud est eē mēsuram: aliud ꝯtine
re vnitiue: extēsiue loqtur Deinde cū di
cit q̄ neutra est virt° actiua: īstantia posset
esse de arte: qꝛ ponit̄ pertinere ad idē ge
nus cause cū artifice: et similiter posset ar
gui de forma vnitiue cōtinēte plerūqꝫ: su
stinebis tamē id qd̄ dicit: qꝛ singularissi
mū: lꝫ. n. albedo possit poni actiua respe
ctu īmutationis sensus vel generatōis spe
cie sensibilis: nō tamē respectu nigredinis
ꝛ sic de alijs: similiter de arte dd̄m: vbi no
ta valde id qd̄ dicit: ex se: ꝛ applica ad artē
ꝛ artifi^ta ꝛ artificē. ꝛ sic solue ꝯñr īstātiā. s̄.
Qd̄ addit postea, de modo triplici haben
di oīa in deo. declara vt prius notaui mo
derando. ꝛ quere vbi supra remisi. Cū vlti
mo addit propter me^m. i. s̄m modū hñdi
oīa in deo. s. vnitiue. declara sicut supra cō
clusione. 12. in cōmento nōui. ꝛ ibi exprsse
ponit alia addat hic lector.
¶ Deide cōparat mām ꝛ efficiens ad māta
ꝛ effecta. vbi assignauim°. 9. ꝓpōnem. vbi
alio mō supputando poteris aliter pone
re. Et h̄ s̄m p̄oritatez ꝛ posterioritatē pl̄a
litatem ꝛ paucitatem hincide proportio^r.
ꝛ est de se clara lr̄a. et ad expiētiā cōmunis
¶ Cōsequēter redit ad formā ꝛ finē extra
ꝛ intra. per comparationē ad formata ꝛ fi
nita hincide proportional̄r pl̄ificata. vbi
breuiter dr̄ia est q̄ huiusmodi extra respi
ciunt pl̄aritatē suppositoꝝ seu naturaruꝫ.
intra v̄o pluralitatē partiū potentiarū. seu
viriū eiusdē suppositi. vbi tange instantiā
ex cōmēto vltime ꝯclusiōis particule p̄ce
dentis ꝛ dic ꝯñr pl̄a addendo. vbi aduer
te q̄ nūc famose: nūc ꝓprijs fūdamētis ad
herēdo plerūqꝫ in hoc tractatu loquit̄. ad
oīa diligēter attēde. ¶ Vltimo ponit sin
gularem ꝓpōnem de forma cōstituēte cō
positū incorruptibile. ꝛ vr̄ famosa s̄m op̄.
cōem cōcedentē māz esse in celo. ꝛ cū hoc
celuꝫ esse incorruptipile. vñ exēplificat de
celo. decl̄at ꝯñr singularissime qñ forma
tollit oēm p̄uationez māe: ꝛ qñ non ꝛ licet
Egidius Roman° in tractatu de mā celi.
voluerit q̄ forma celi tollit p̄uationē māe
celi. de mente tñ huius hoc nō est verum.
Quere in. 2. di. 14. q. 1. cui snie hic ꝯcordat
nisi dicat̄ vt Godfer. q̄^to. 5. q. 2. ꝛ Hē. quo^to
4. q. 16. ꝛ Thōs. 1. pte. s. q. 66. dicunt q̄ mā
celi est alterius rōnis a mā hoꝝ īferioꝝ. q̄
ibidē impugnat iste. ꝛ in. q. li. de aīa vide
euꝫ in q̄^to. q. 2. ꝯtra Hen.. aliq̄l̄r ad ꝓpo^m.
¶ Aduerte notāter in lr̄a qñ aliqd potest
ꝯtinere ꝑfectionē alterius in se: ꝛ q̄le sit sic
ꝯtinēs: ꝛ quō corrup^tas ꝛ incorrup^tas intel
ligūtur aduenire alicui rōne māe ꝛ forme
ꝛ qñ nō op^me vbi attende in textu cū dicit
Tñ forma aliq̄ scd̄a potest tollere ꝛc̄. q̄ ly
2^a nō hr̄ cōiter in originalib°: nec est neca
rium. pōt tñ intelligi ꝑ cōparationē ad for
mam p̄^am infinitaꝫ. ¶ Pondera vlterius
quod addit de ordine ꝛ inclinatione māe
ad formā nobiliorē: q̄ satis ambiguū est ꝛ
examinabis diligent̄. q̄re. 1. ꝛ. 2. phy^x. ꝛ. 1.
ꝛ. 2. de gñatione. ꝛ primo celi: ꝛ alibi sepe.
vbi ꝯñr attende cuꝫ dicit. cū p̄uatione alia
ruꝫ que sunt minus nāles sibi. ꝛ vt quedā
originalia habent: vel vt hr̄ in alijs q̄ sunt
minus male ꝛc̄. q̄ vtraqꝫ lr̄a potest stare si
scd̄am leges que magis placet: loco priua
tione pone priuationibus. ¶ Deinde limi
tat vltimo dcā de inclinatiōe materie. ꝛ in
fert inconueniens notabile de corruptio
ne hoīs si dicta essent simpl̄r v̄a. eo quia
anima intellectiua est nobilissima forma
inter omnes perficientes materiam. sup
posito q̄ celum non sit animatuꝫ. ꝛ si esset
etiam nisi poneretur alteritas rationis in
intellectiua. igitur maxime inclinatur ma
teria ad animam intellectiuam: sed nihilo
minus corrumpit̄ homo. vbi pulchre no
ta differentiam inter continentiam anime
intellectiue respectu aliarum formarum:
ꝛ forme celi: quia hec vnitiue ad bonuꝫ in
tellectum: vt supra notaui. illa vero effecti
ue. Sꝫ posset quis dubitare: quare perfec
tior for^a non est plurium effectiua: vt quo
ꝛ esset bona difficultas. ꝛ argumentum ap
parēs pro anima celi. vt quidam tenent.
Ad quod soluendum recurrenduꝫ est ad

influentiam partium. ⁊ corporum celestiū varietatem: ⁊ extēsiuā potiꝰ ꝑfectionē q̄z intēsiuā. Quere cōsideratiōes phoꝝ ⁊ theologoꝝ: vt scis vt vbi: ad motū etiā mlti currūt h: sed parū valz. Nō semp ꝑfectiꝰ ē pluriū ꝓductiuū: pz de angelo ⁊ rana. quere altiꝰ. ¶ De cā icorruptibilitatis celi: vide ꝑmo ce. t. c. 101. ⁊ seq̄ntibꝰ: sed caste declarabi: q̄re. 3. di. 2. q. 7. ⁊. 22. di. 3. ⁊ alibi i doctrina huiꝰ ad hec. ¶ Aduerte etiā cū dicit in lr̄a: si celū icorruptibile: ꝙ in aliqbus sequitur in textu ꝟm lr: ⁊ cōmuniter: ⁊ possz referri ad ea que exposui in illa ꝑticula: In essentialr̄ ordiatis ⁊c̄. vbi fuit sermo d̄ isto lr: vel pōt referri ad hāc ꝯnē supra h. Forma auferēs ⁊c̄. que pōt dici lr: supponēdo ꝙ eēnt tm̄. 10. ꝓpōnes in hac ꝑticula q̄ notant̄ p. 10. ꝑmas lr̄as alphabeti. In aliqbus vero ponit̄ ibi. 12. ⁊ hoc pōt benestare: referēdo ad eādem cōclusionē sustinēdo assignationē nūeri ꝯnuz: vt posuimus esse conuenientē: possz etiā referri illud lr: ad ꝑmū dcm̄ in hoc cōmento de cā icorruptibilitatis ex ꝑte māe: sicut vt supra notaui posuit lr: ad primā ꝓbationem ibi et. ⁊ vel. 2. ad aliā: forte habuit aliq̄z fantasiā specialez ad hmōi caracteres plusq̄z ad alios: vt conuenit. Qd̄ vltimo addit de mā hoīs ⁊ celi: declara vt nosti: vide. 2. de aīa: ⁊ alibi sepe. ⁊ adde plura vt volueris: quere in dissolutione duarū qōnum difficiliū. 2. ce. t. c. 60. ⁊ ide. ¶ Ibi etiā tāgit q̄tationē ex pho ꝑmo de gnōne: de corruptione simplr̄: q̄re. t. c. 11. ⁊ seq̄ntibꝰ: ⁊ addit̄: lz nō communiter: siue tristē: ⁊ est magis ad ꝓpoᵐ q̄z illud de corruptiōe simplr̄: nō tn̄ habet̄ ꝑmo de gnōne: sed posset elici in. 2. de ge. t. c. 59. meliꝰ tn̄. 3. ethicoꝝ. c. 11. sed ad ꝓpositum bn̄ ē. 2. topicoꝝ. c. finali. ⁊. 5. metaphy. t. c. 6. aliq vero habēt loco tristē ꝟm qd: qd̄ bn̄ habet̄ ꝑ° de gnōne: sed alia lr̄a magis placet. Ista digressio lz breuis: est valde fructuosa: ⁊ nullibi ita ad vnguem dixit. ¶ Seqtur in aliqbus originalibꝰ ibi quedā lr̄a: quaz assignauimus extra: imo ponit̄ vacat ab aliis: que est extranea ⁊ discorrecta cōmuniter: quā omitte penitꝰ si volueris: qr tamē nihil vt ꝑmisi: qd̄ in pluribus originalibꝰ h iserit̄ ꝑtinēs quoquomō ad ꝓpositum dimittere decreui. q̄re si volueris eā legere: licz ifra i particula de mā potiꝰ hr̄et loᵐ: aduerte ad quotationē in fine: qr posset itelligi ad ꝯclusiones sequētes: vtpote ad. 10. vel. 8. vel. 1. vel. 4. vt ordinaui vel alr̄ ordinādo applicabis: ⁊ 23. vel forte ꝯnes phycorū. seu. q. allegat. ibi etiā pōdera quō mā est finis: si lr̄a valz nisi referat̄ ad corruptionē vel nisi ꝟz viā Tho. q dicit ꝙ forma finit̄ ad māz: vide supra de ꝑmo ꝑncipio que sequunt̄ vsq; ibi. Licet eni ⁊c̄. sunt clara totū sequēs nō cōiter ponitur nec videtur habere itellectuz nisi velit obijcere cōtra illud de fine. ex. 2. phy. t. c. 70. videt̄ tn̄ lr̄a falsa. ly. o. ponit̄ ꝓ instantia communiter in antiquis: virgula tamē ꝓtracta in mediū. Querantur originalia antiqua correctiora vbiq; h: qr in dies hic clarescent luce diligētis examinis Ad finē ibi. qntus est dubius: forte aliquis addidit extra hic: ita ꝙ ꝑ ly quintus intelligere velit ly sensus: supple horum verborum: si pro numero ponitur: quere supputando vt igeniū seruiet: alia multa hinc inde considerabit lector.

Sequitur illa particula: Cā ē ꝑ quā ⁊c̄. In qua cōiunctim de causis sermonem facit notabilem valde: ⁊ multum corrūdet dictis auctoris de causis: ⁊ procli ⁊ Auic. ⁊ Aꝝ. ⁊ aliorum antiquorum: vbi premittit primo diffinitionē seu notificationē generalez cause: et duas cōsequēter diuisiones seu petitiōes: ⁊ deinde addit cōclusiones: q̄s vniuersales appellat: quia de causa cōmuniter sumpta plerūq; verificantur. ⁊ lz plures particule possent assignari in hac digressione. omnia tamē sub vna posuimus. vbi aduerte ꝙ littera vsq; ibi t. Materia est ex q̄ ⁊c̄. varie habetur in originalibus ꝟm ordinē ⁊ preposteritatem ꝯnum: ordinauimus tamen eam melius quo videbatur: si aliꝰ ordo placuerit sagaci lectori prosequatur suo modo: quia nil aliud q̄z rei perfectionem desideramus.

¶ Primo ergo notificat causam: ⁊ est antiqua notificatio: quere Plinium ⁊ Aui. ⁊ Tulium ⁊ grāmaticos: ⁊ addit excludendo cauillationem: ꝙ ista nō est diffinitio: qr equiuoci nō est diffinitio. 6. topicoruz c. 2. sed quedā notificatio colligitur ḡ hinc

q̄ equoci potest esse notificatio: vnde philosophus.5.metaphy.notificat multa nomina multiplicia: ⁊ alibi sepe. Aduerte ēt q̄ ly per nō accipitur ibi appropriate: sed cōmuniter vel ꝓprie: vt pz ex sequētibus. de pluribus interpretationibus vocabuli: quere in auctoritatibus supra notatis: hic contenti sumus Aristot. determinatione ⁊ scoti.

¶ Deinde ponit q̄ddaz notabile de p̄pōnibus diuersis circunstantias diuersaruz cārum īportantib⁹: vbi notanter dicit appropriate: quia aliquādo vna pro alia ponitur: ⁊ forte ꝓprie: quere. 5°. metaphy.t.c.29.de multiplici acceptione huius p̄positionis ex: ⁊ ita posset in alijs inueniri: h̄ autez vt recte loquitur appropriate capiūtur. ¶ Consequenter addit primam diuisionem vel petitionem de numero causarum: que patet.2.physicorū.t.c.28.⁊.5.metaphy.t.c.2.⁊ addit notabile de causis ītrīsecis ⁊ extrinsecis: vbi tange.q.cōtra illud quod dicit q̄ cause extrinsece sunt cuiuslibet alterius a deo ex.3.metaphy.t.c.3: ⁊ alibi sepe ex ꝯsiderabim⁹ p̄horum salti: ⁊ maxime Auer. sed ad hoc patet ibi in quodā dubio litterali: ⁊ supra sepe vt nosti. Q̄d vltra tangit de causa finali posset poni extra: ꝓpter allegationē.q.nisi alium allegat tenendo quod supra ꝓbabiliter dixi de ordine huius tractatus ad metaphysicaz: aliqua autem originalia ibi habēt. c.2. ꝯ°ne p̄ma: sed si ponat.q.posset exponi: vt alibi allegat: vel remittit ad nōdū scripta: cōsidera. ¶ Deinde ponit.2.diuisionem seu petitionem de modis causarum: quos. 8. ponit: quere copiose.2.physicorum.t.c.32. ⁊ inde.⁊.5. metaphysice. t.c.3. vbi omnia querantur discussa: ⁊ examinentur bene: ⁊ addantur difficultates ⁊ resolutiones vbiq;. Ibi additur quedaz littera quā extra assignauimus. satis tamen bona que probat etiam ordinem quem assignaui eē conuenientem. Nam s̄m alium ordinem illa conclusio.6.quam allegat est.15.in ordine. Quod addit ibi de differentia cause in actu ⁊ potentia: ⁊ allegat. 5. metaphysi.q.dic vt prius. videtur enim totiens ī h̄ t.remittere ad metaphysicam: vnde dubium est quod prius edidit: sed dic consequenter.

¶ Prima conclusio est māifestissima apd̄ philosophos ⁊ theologos: quere.2°.d̄ anima.t.c.47.⁊ primo de trini.ca.1.⁊ probat eam ex diffinitione cause cum dicitur ibi. per quam aliud ⁊c̄.

¶ Secunda est de prioritate cause respectu causati: que debet intelligi saltem natura: ⁊ exponit se de causis ꝓ substrato et nō formali debere intelligere quere.5.methaphysi.q.2.⁊ in.2.distin.1.q.2.⁊.3.⁊ in quolibeto.q.4.⁊ distin.26.pri.⁊ alibi sepe. Adduntur ibi quedam obiectiones quas extra assignauimus: ⁊ totum sequēs: vsq; ad probationem conclusionis ibi: probatur per argumentum diuisiuum ⁊c̄. in aliquibus tamen originalibus illa probatio precedit obiectionem: ⁊ satis bene: prima obiecto clara est: sed faciliter soluitur distinguēdo de fine in re: vel in intentione: quere vbi supra in.5.alia obiectio videtur facere pro conclusiōe: ⁊ sic poneretur vna ei⁹ probatio: vel si volueris applicare eā contra conclusionem. Infer sic: si tm̄ substratum est: prius ergo causa vt causa non est prior: vel si sic: videtur q̄ fundatur illa relatio prioritatis in relatione cause: contra expositionem tuam: potest concedi q̄ relatio causalitatis non est ratio prioritatis nature: lz forte bene originis: ⁊ tunc cuz īfertur: ergo causa vt causa ⁊c̄. concedendo si tenetur ly vt ꝓprie reductiue: nisi reduplicetur fundamentuz relationis: vide notanter.1.distin.2.q.2.⁊.35.distiuctio.pri. et 43.distinctio.eiusdem: ⁊ alibi sepe. Quod additur in notabili de productis per motum nota singularissime: vide.1. distincti. 2.q.3.⁊.43.distinctio.4.q.5.⁊ alibi sepe rationem huius: ⁊ adde plura hic ex fundamentis huius: ⁊ phylosophorum: vt scis ad propositum. Adde tamen q̄ prioritas durationis accidit cause vt causa. Et quod additur de fine habet intelligi de fine intra: vel quo: vt videtur: ⁊ in esse reali. Argumentum diuisiuum pro conclusione ē satis clarum. p̄us.n.nō est per suū posterius: nec per illud quod est simul natura: lz aliquando sine illo non possit esse: vt pz ī

relatiuis: ꝛ sic ex diffinitiõe cãe duo membra vltima excluduntur. ꝑmũ ergo dabit. Nota signãter ibidẽ illã distinctionẽ: nãlitatis: siue hmõi aduerbiũ nãr que i aligb⁹ originalib⁹ alibi locaſ. ibi tñ satis bñ currit ꝛ examinabis ex. 9. meta. ꝛ alibi vt nosti: du[m] tñ est ex parte formarũ iter se comparatarũ in eodẽ cõposito. nam tũc forma iperfectior videt poꝛ pfectiore: vt patet ex diffõne potis talis. 5. metaphyce. t. c. 16. potest dici ꝙ vt est poꝛ habet se in rõne potẽtialis respectu posteriozis: ꝛ nõ i rõne formẽ: cõsidera tñ bene põderãdo. ¶ Tertia est de plificatione causati in genera ꝛ modos propoꝛ cause: quã pbat clare: ꝛ videt iferre coꝛ[m]. ibi. Ergo cause cõmunis ꝛc. h tamẽ ꝙ⁹ hꝫ põderari diuersimode hꝫ varietatẽ opꝫ. de 3ª entitate: qõ cõsiderabis diligẽter. ¶ Quarta est õ referib[tc] cãe nõ ad effectũ: sed ad cãtum: vbi aduerte ꝙ melioꝛ ꝓtinua⁹ lre eẽt ponere illã pticulã: sed ad cãtũ que est pars ꝙ⁹nis imediate post ly ad effcm̃: ꝛ addere. Efficiẽs vero ꝛc. ꝛ fine subiũgere. Ex diffõne ꝛc. satis tñ currit lra: vt habes. Et ibi põdera ly. p se dr: vbi forte bñ itelligeret per se ꝙ⁹. si tñ accipiat cã ꝙ vno signifi[x] tñ. t. pro efficiente vt du[m]. q̃re sicut efficiẽs refert ad effectũ nõ sic cã. similiter si accipiat cã in cõi pro equoco. du[m] ẽ qũo possit referri: cũ sic nõ hꝫ ꝙcep[m] vnũ vt pꝫ. Rñsionẽ q̃re. ¶ Quinta ẽ de alte[tc] relonũ cãti ad diuersas causas: que pꝫ ex pcedẽte: ꝛ ex nã cozze[x] mutuozũ que est cũ multi[ri]. põdera simlitudinẽ de toto ꝛ ptib⁹: ꝛ quare dicit forte: declara ẽt caste illã iseparabilitatẽ taliũ relonum: vt caute logtur doc. aliud est. n. cõparere itrisecas iter se: ꝛ extrinsecas: filr aliud hꝫ ad illas: ꝛ ecõtra: vbi plã adde vt voluerit.

¶ Sexta ẽ de illimitatiõe relonũ cãe ꝛ cãti: vbi adducat lectoꝛ multiplicẽ diuisionẽ relationis: q̃re supra. 5. metaphy. copiose: ꝛ alibi pluries: sed qõ addit ibi: qõ. s. nõ reducunt ad aliqué modũ ꝛc. vide du[m]. imo ñ vr seq: maxime ex fundamẽtis hmõi: qz relationes diuine sunt trãscẽdẽtes ꝑm eum: cum omne ꝓdi[m] formalr dcm̃ de deo sit trãscẽdẽs. ꝛ tñ nõ negat eas reduci ad aliqué modũ: vide. 4. q. quol. 2. 17. ꝛ. 28. di. ꝑ. et alibi sepe: filr dis. 30. ꝑ. ꝛ alibi multotiẽs habet ꝙ relationes dei ad creaturã ꝓ tinẽt ad. 3. modũ: que tñ sunt trãscẽdentes vt videt: ꝛ maxime creature ad deũ: qz i re cuiuslibet generis fundant: vt hic arguit. Ad h posset dici vno mõ ꝙ logt doc. h famose: vel aliter ꝙ modi relatiuozũ ꝛ relones eozũ pñt accipi dupliciter: ꝓprie: vz: ꝛ extẽsiue: ꝑmo mõ logtur doct. h. 2° mõ alibi: vide. 5. metaphy. ꝛ. 19. dis. ꝑ. q. i. ꝛ in. 4. di. 6. arti. final. q. 2. in fiñ: ꝛ applica plã h vt scias. Ad ouẽ 2ñr qõnẽ quã nõ soluit: sz supra post. 2. pentiõez habet sub extra: vbi adde plã de gradib⁹ ꝛ ozdine cãndi: vide i. distin. 2. q. 4. ꝛ. 9. metaphy. ꝛ. 13. q. quol. 5. etiã metaphy. ꝛ. 2. phy. q̃re plura. ¶ Septima est de pfectioue cãe respectu causati: quã limitat egregie: vbi notanter dicit: vbi causalitatẽ cõcomitatur pfectio ꝛc. ga tñ causis extrinsecis cõuẽit sic causare: maxime sine imꝑfectiõe annexa. Q̃d addit de forma cũ fortian est pulchrũ pblema: vide 7. metaphy. q. 6. ꝛ alibi sepe i doctrina huius: ꝛ instãtias hincide: q̃re. 8. di. ꝑ. ꝛ. 1. di. 3. q. 1. de cãlitate materie ꝛ forme ad h. Aduerte etiã ꝙ ibi declarat se de fine itra. õ ꝙ supra sepe. videt enim appellare ipsã operationẽ vel ac[m] 2[m]. vide. 2. di. ꝑ. q. 1. ꝛ. 49. di. 4. ꝛ alibi pluries: cõcludit ḡ ꝙ⁹nẽ eẽ verã accidentalr: ꝛ falsam simplr. ¶ 8ª est de icompossibilitate cãe ꝛ causati: quã pbat ex petitiõe ꝓma: qz tũc materie eẽt mã ipsa causa: ꝛ efficientis efficiẽs ꝛc. sed bñ posset pbari ex ꝙ⁹ne ꝓma: vt patz: limitabis tñ istã ꝙ⁹nẽ vt nosti: ꝛ adde plã cõfirmatiua eiusdez: videtur. n. vã imediate per se ꝛ directe loquẽdo: sec⁹ oppositio modo. v. g. forma dat eẽ cõpositi: ꝛ eẽ cõpositi ẽ eẽ forme pticu[rc]: ḡ forma cãt eẽ sui: ꝛ sic de alijs: cõsidera tñ cũcta caste: vide. 9. q. quol. ꝛ alibi. ¶ 9ª ẽ de compossibilitate earũ: ꝛ habet duas partes. 2ª ibi. non in eodẽ que patet ex pcedẽte: ꝛ est philosophi. 2. phoꝝ. t. c. 30 ꝛ. 5. meta. t. c. 2. quã pbat ex diffinitiõe cãe iducẽdo: ꝛ notãter dicit hoc du[m]. vbi logtur de causalitate materie ꝛ forme mutua: qz non de eẽ primario est verũ: sed scõdario ꝛ quodã modo originaꝝ per accidẽs tñ: forma. n. dat actũ formalẽ materie non entitatiuũ. ꝛ materia dat eẽ subsistẽtie forme non entitatiuũ: nec formale vel foꝛtc compositũ

positū dat vtriq; eē cōplete ꝛ vltiate: ꝫ originatiue fit ab ipis: vt dictū est: pōdera etiā quō p finē sunt alie: ꝛ de q̄ fine logr ꝛ in q̄ eē ꝓsiderat: ꝛ qō eē dat: remittit ad dicēda infra in sequētib⁹: ꝛ alibi. ¶ Decia ē de coincidētia cāꝝ oīuꝫ: vl aliq̄ꝝ de neccio vl de pol': q̄ hꝫ duas ptes. 2. ibi pñt tñ ꝛc. vbi p. tractat vbr Alx. 2. phy. t. c. 70. vbi tñ nō exp̄sse logtur de mā: ꝫ omittit eā tacite: vel textus deficit cōiter. vbi pōdera cū dicit: mā inq̄stū mā: q; forte mā vni⁹ possꝫ eē forma vel efficiēs seu finis alterius loquēdo de mā scīa: mā etiā p̄ma est termin⁹ creatiōnis: vt pꝫ p Aug^m. 12. ꝓfessionū. posset hic obijci ex illo extra s̄ notato. zlldā ē finis ꝛc sed dic p̄ñr: vt pꝫ ibi filr etiā nota cū dicit: nec alie inq̄stū alie: eo q; forma vnius pōt eē māle alteri⁹: nō tñ inq̄stū forma: videt etiā q; eo dē mō posset dici de alijs tribus inter se cōpatis. Cōsidera ibi pla: expositores ꝛ qōnistas: q̄re vt nosti vbi s̄. Aduerte etiā ibi de duplici fine. s. gīatiōis ꝛ genit: vel motus extēsiue vel extrīsece ꝛ formati ꝛ applica plerūq; cetera q̄ sequūr satis patēt. ¶ 11ª vt assignauim⁹ ē de ꝓportiōe cāꝝ ꝛ cātoꝝ in opinīoe: alie^te ꝛ pfectione. In alijs originalibus est alia ꝓmuatio ꝓclusionū h̄ filr tm̄ ponit cōiter in hac ꝓclusiōe illa p̄ma pa. s. oppositoꝝ oppositē sunt cāe reliquū in aliqb⁹ nō hr: in alijs vo ponit pclio seorsum sꝫ satis bñ sic currit: vt ordinauit ꝛ addit ad finē ꝓclionis. Cōis cōis p. pūi ppria in aliqb⁹ limitat cōclusionē de cā mālī q̄ est vnica oīuꝫ p⁹ de gīatione: ꝛ alibi sepe: vbi notāter tāgit de mā p̄ma ꝛci⁹ dispōne necessit^e: vbi pla addē phyce ꝛ theologice cōsideratiōis. ¶ 12ª est de reductiōe cāe indeterminate ad determinatā q̄ est satis finr^is quā pbat breuib⁹ ꝛ obscure vbi tāgit determinationē p extrīca^a ꝛ p intrīseca polꝫ fieri: ꝛ remouet a ppo^to p̄mā: vbi etiā addit q̄ ad itellꝫ ꝓclionis: de q̄ in determinīattōe logr: ꝛ duplicē mo^m ꝓtinētie adducit: vbi aliq̄ originalia hñt in fieri alia infinitata ꝫ ꝛ inserit cōiter q̄dā q̄tatio vbi vr remittere se ad dicta infra: ꝛō dicit subiūcta nimīs hr: ꝫ alij g. b. lras hñt: possꝫ tñ omittī vt in plurib⁹ originalib⁹ omittit: q̄re in ptīcula sequēte de agēte ad h̄. Forte etiā ptīculas p̄ncipales multiplicauit plus q̄ ordinauit breuiter ptīculā seu p̄ncipalē ꝓclusionē cū sequētib⁹ ptialib⁹ ibi q̄tat: qō dispone vt volueris: vel ibi remittit se ad ea q̄ hꝫ infra sub illa additiōe: quā notaui post ꝓpōnes de mā: ibi. Nota cōclusio gīalis 12. pba^r ꝛc. vbi. 5. pbatiōes huius ꝓpōnis ponit: ꝛ oīdit q; nō ꝓcedūt de vo^te. Attēde q; ꝓtin⁸ natū appellat ad qō ē maioꝝ inclinatio q̄ꝫ ad o^m: ꝛ nisi ipediat cōiter euenit vt canescere in senectute. Cōtingēs ifinitū ad qō nō ē maioꝝ iclinatio: seu determinatio q̄ꝫ ad op^m: vt log vl nō log: ꝛ huiusmodi: qō vocat ad vtrūlibꝫ cōiter: dicit ḡ doc. q; ꝓclusio itelligi debet de cōtingētia 1°°. Et in fine addit obo breuis: ꝓtra vo^tas q̄si vellet dē q; volūtas sic indeterminata se ꝛ alia sibi subtā determīat: vt pꝫ. 9. meta. t. c. 10. de hoc tñ infra ꝛ spālis sermo: ꝛ cōclusio notabilis: ibi nullū agēs se applicat ꝛc vel ibi infra sub additione. Nota ꝓclusio est falsa de volūtate ꝛc. ad q̄ loca remittit se hic in illa q̄tatiōe dicta. Et pōt dici q; illa instātia nō est cōtra cōclusionē: q; tūc additur aligd volūtati q̄re ad h̄. 2. phy. ꝛ. 5. metaphy. ꝛ s. ō ꝓmo pñ° ꝛ. 39. di. p. ꝛ i. 2. ī mā ō li. arbi° ꝛ ī quol. q. 16. ꝛ inde ꝛ. 9. me^cc ex intētiōe copiose: ꝛ adde hic pla subtilia: q; expedit: vide infra vbi notaui. ¶ 13ª é de cā neccia: vbi tāgit notāter necessitatē simplr ꝛ infert co^m: ꝫ nō cōiter ponit vt co^m: vꝫ de cā ipedibili: vide. 8. di. p. q. finali ad h̄ ꝛ alibi sepe in do etrina hui⁹ vtpote in. 2 di. 1. q. 2. ꝛ. 7. q. quol. pbat conclusionē ꝓpr duplr ꝛ in. 2. pbatiōe aliq̄ originalia hñt: nulla esset cā ipedibil: sed vt plimū ponit loco ipedibilis vt in plibus: ꝛ vtraq; lra currit. Infert in fine co^m de demīsatione nālis effectus: ꝛ est valde notabile: vbi pla adducank de cōsideratiōe phyci ꝛ demīsationib⁹ nālibus ꝛ quō ꝓcedūt: vide sup. p̄mo phyco^r: ꝛ p̄mo de gīatione: ꝛ p̄mo de aia: ꝛ alibi sepe: ꝛ maxime acutos pisenses ꝛ romēses: vide hūc in plo. q. de praxi ad finē ꝛ. 3. di. p. q. 4. ꝛ. 1 meta. Addit vltio eandē q̄tationē: vt s̄: q̄re vt ibi notaui: in aligbus li. hr sub in alijs loco supponūtur g. b. vt pus dixi: sed p̄ma lra melior: sīm q; ptīculas diuidis p̄ncipales: seu theorema ta sic a p̄ncipio notauit: ita hic dispōne numerū ꝛ p̄ncipalis ꝛ sequētū hic ad ꝓpos-

tuꝫ ad libitū: q; tñ cõiter habek lra sic: vt ia cet: lõ eã nõ mutauimus: forte etiã p lras: ꝛ forte p numeros huiusmodi pticulas figurabat: quare attendat curiose in filibus vbiq; lectoꝛ. ¶ 14ª est de statu i causis: vbi notãter addit: q; phs hoc nõ demõstrauit ꝛ remittit se ad ꝓpositiões creditas supra: vbi assignauit. 16. pncipalẽ: vñ segtur q; illas creditas in his theoꝛematib⁹ oꝛdinauit ꝛ cõiter q̃stio est intricata: vt tñ varie oꝛdinabis: ita pone numerũ: ꝛclusiones. 1. 2 ꝛ 3. ibi sunt hic ad ꝓpositũ: vt ptꝫ. Consequẽter exponit ꝛclusionẽ: ad q̃s vꝫ terminos intelligit hunc statũ: ꝛ maxie in extrisecis ꝛ mã. Et excludit tacitã obiectionem ex. 9. meta. Deinde de forma dubiũ ꝓponit: vbi distinguit de forma vltia: aut. 5. via cõpositionis vbi plures cõcurrũt: aut via resolutiõis: ꝛ cõcludit valde notãter: ꝛsoꝛ miter dictis supra in cõmẽto. 2. ꝛclusionis q; vltima ad quã est status i cã formali est vltima in cõponẽdo: vt in hoc intellectiue de hoc tñ q̃re supra. 2. meta. q. 4. ꝛ alibi sepe q̃re. 11. di. 4. ꝛ. 7. ꝛ. 8. meta. ꝛ instantias exclude. ¶ 15ª est de fil durattone existentibus sup qua posui extra: q; raro habetur hic: ꝛ ꝓpter numerũ hax ꝛclusionũ varie assignatũ: vt ꝓꝫ infra: posset ꝙueniẽter poni supra iter creditas. Est tñ notabilis valde: ꝛ multũ in doctrina huⁱ⁹ currit. Nam famosa sñia Thome: ꝛ aliox cõiter loquẽtiũ est q; cã est ꝓoꝛ nã ꝛ durationẽ cãto: vñ dicũt q; oẽ coeuũ causato est a cã illius causati: ꝛ nõ ab ipo effective. Qõ tñ iste impugnat plerũq; : vide i. 2. di. ꝑma. q. 2. ꝛ. 3. ꝛ. 5. di. etiãdẽ. q. 2. que tñ ptinet ad materiã. 4. di. hꝫ. expsse ad h. ꝛ. 3. di. etiãdẽ. ꝛ. 12. di. 4. ꝛ alibi sepe: lꝫ igit illud vᵐ fit: vt dicit doc. q; nõ põt pbari. Qõ intellige vt supra de creditis exposui. Efficacius tñ põt pbari q̃ꝫ oppositũ: ꝛ declarat optime in cõmẽto: quare ꝛ quõ nõ põt pbari illa ꝓpõ: vide. 3 di. p. q. 4. ꝛ sup. 4. meta. ad h: vbi aduerte q; illa lra: Ergo nullus sciẽs ꝛc. videk esse instantia ꝓtra dicta. Qõ sic deducik. Qui scit se scire scit ꝛclusionẽ scitã seq ex ꝑmissis: vel ex ꝓncipijs demõstratiõis tanq̃ꝫ ex causis: ꝑmo posterioꝛ: lꝫ ꝑmisse vel ꝓncipia sunt fil tpe cũ ꝛclusione: maxie q̃tum ad mãlia seu significata ex pte rei: ꝛ fil tpe etiã pñt sciri ꝑmo posterioꝛ. Nũc vo pte nõ põt pbari sic fil esse cãm alterius: q; aũt nõ põt pbari nõ põt sciri: g̃. ꝛc. h deductio vt esse ad ꝓpoᵐ. Qui vellet alr imagiari ibi: q; intẽdit vꝫ inferre q; nõ fil tpe posset gs scire: ꝛ scire se scire: qꝛ ille actⁿ⁹ reflexus causaret ek ipa scia q̃ in casu est simul tpe: qõ nõ põt pbari p te: ꝑmus itell's satis placet: lꝫ ad vtrũq; posset rñderi sustinẽdo veritatẽ ꝛclusionis ꝛ pbationis eius vide s̃. 1. metaphy. ꝛ. 3. di. p. vbi supra. ꝛ ꝑmo ꝛ. 2. posterioꝛ. instantia tñ videk pulchra: ꝛ iõ forte ꝛclusio famosa: vt sepe ꝓius notaui posset eñ dici q; noticia qua scio me scire est exim̃etalis ꝛ forte intuitiua: ꝛ nõ rõcinatiua si volueris illud ꝓñs ponere extra: poteris rõnabilr: vel esse coxᵐ ꝛclusiõis: vel alr exponere. ꝓsidera. Et vltimo fortius dicit q; nõ põt pbari in nõ fil duratiõe exñtibus ꝛc. ꝛ est. 2. pars ꝛcl'onis: vbi pondera cuncta ꝛ adde multa ex fundamẽtis huius ꝛ aliox hic. ¶ 16ª est de icãlitate primi in omni gẽe: que clara est ex dictis: vt pꝫ: an aũt possit pbari euidẽter: vide s̃ ꝓpositiões creditas ꝛ adde vt scis. ¶ 17. est cõparãdo cãs inter se qno ad ꝑus ꝛ posterius: ꝛ ꝑsuppositionẽ pluriũ vel paucoꝝ sui vel alterius gẽis ꝛ hꝫ duas ptes. 2ª ibi. In alio gẽe ꝛc. ꝑma ꝓbatio est clara. 2ª Dotuũ 2ᵉ hꝫ in. 2. di. 1. q. 2. cõparãdo artẽ nãꝫ ꝛ deũ iter se respectu ꝑsuppositoꝝ pluriũ vel paucoꝝ ꝛc. Idem tangit. 1. q. 4. Quere antiqs q ibi quotãtur: dicit q; i mã ꝛ forma fallit. vbi gra. pla efficiẽtia regrit mã ꝑma: vt cõpositum saltẽ mixtũ vel pfectũ ex ipa fiat q̃ꝫ mã ꝓxima vt ꝓꝫ inducẽdo: ꝛ hoc stante cõi cursu nãe: silr etiã forte vᵐ est definitⁿ⁹ maxie itra: vel ꝓpinqs. eodẽ modo dõm ẽ de foꝛa ꝓoꝛe hꝫ pfectionẽ ꝛ cõpositionẽ maxie cõparãdo ipam ad mãꝫ: ꝛ forte ad efficiẽs ꝛ finẽ. Instantia posset esse de forma q̃ ad ꝑmã partẽ ꝛcl'onis: lꝫ accipiendo vnik ꝓioritatẽ ꝛ ꝑsuppositionẽ: ꝓꝫ solo vide infra pticula de forma ꝛclusione. 13. vbi hanc destruit: ꝛ cõsidera. ¶ 18ª est de pfectione causarũ inter se cõparataxᵐ: ꝛ remittit se ad. 7. cõclusionẽ huius pti: ꝛ ꝓbat p regulã topicã: sicut simplr ad simplr ꝛc. ꝛ excipit materiã notãter: vbi põdera plura de potẽtalitate mãe: ꝛ an denk gra-

dus ꝛc. vide in. q. li. ꝺ alia, ꝛ supra. 7. 8. ꝛ. 9. meta. ꝛ adde milia ꝓ ꝛ ꝓtra ħ vt placuerit. ¶ 19ª est comparādo cām secūdā ad ꝑma ꝛ est famosa apud ꝓhos ꝛ theologos: ꝓ cuius ampliori declaratiõe q̄re hūc in ꝑmo di. 3. q. 7. ꝛ. 8. ꝛ dist. 17. q. 1. ꝛ. 2. ꝛ in. 2. di. 3. q. 8. ꝛ di. 9. q. 2. ad 3m ꝓncipale. ꝛ di. 37. eiusdē ꝛ s̄ in 1. de ꝑmo ꝓncipio: vbiq; hic videaꝫ auctor de causis: ꝛ expositores eius: ꝛ alij antiq. ¶ 20ª est de cõtinētia cālitatis alterius cāe in altera: quā supra aliqualiꝫ tractauit ꝛ est notabilis ꝓpter ordinē causaꝝ necessariū in causādo: vt ꝓz supra sepe: vñ forte posset elici q; nulla cā in creaturis cõtinet causalitatē alterius respectu tertij: qō tñ bene cõsidera: vide supra in 1. de ꝑ° ꝓncipio ꝛ. 2. di. ꝑ. q. 1. ꝛ alibi sepe in doctrina huiꝰ ꝛ aliorꝫ. Qō ibi addit ꝺ mā ꝛ forma corporis simplicis pondera plā addēdo vt vis. Attende etiā hic q̄re deus nō ħ in se causalitatē māe ꝛ formę: sicut efficiētis ꝛ finis q. s. nō accidit: eo q; n nō cõtinet earū pfectionē: sed q; ei repugnat eaꝝ impfectio annexa. ¶ 21ª est de quadā alia rōne cõtinentie causalitatis vnius cāe in alia q̄ fuit supra tacta ꝓticula p̄cedēte ad finē. Et dat duplicē intellectū ꝯclusioni: ꝛ dicit vtrūq; eē dubiū nisi limitādo se: vide supra de ꝑmo ꝓncipio ꝛ. 2. di. ꝑ. q. 1. ꝛ alibi plerūq;. Est enī ꝓpō famosa apud theologos: q; qcqd pōt deus meliꝰ cā sc̄da ꝑ se pōt fine illa: est tamen creata ꝛ nō nāli rōne ꝓbata. vt habꝫ iste plerūq;: vide. 7. q. qlibet. 2. 42. dist. ꝑ. Deinde declarat cui cōuenit ꝓprie tollere ꝙtionē q̄ formę vt ꝓz supra: ꝙtio enī dicit ꝓsone ꝑnm transmutatiōis: lꝫ accīs ꝓducti. ¶ Aliud enī est tollere ꝙtionez aliud supplere alterius vicē extrinsece. Cetera q̄ dicit in cõmēto sunt clara: valde tñ notāda: vbi ad finē attēde ad altetatē māe formę ꝛ cõpositi in ordinatis via cõpositionis: vt s̄ dictū est: ꝛ ħ ꝓformāt dicta supra: ꝛ hinc inde tange instātias: ꝛ oīa salua. Cōsuetudo enī solentie scotice est q; i vno loco breuiter vel dubie vel ꝓblematice dicit in alio distincte enucleare vt expedit. In fine ꝯcludit hanc cōclusionē. Et quodā mō eius ꝓbationē esse sophisticā: ꝛ rōne equiuocatiōis ꝛ fallacie ꝓntis considera. ¶ 22ª est illa maxia cōis de idētitate causę causę: ꝛ cāe cāti: ꝛ ꝓz duas ꝓtes. 2ª ibi: ꝛ nō cōuertitur ꝛc. quā declarat singularissime vt. 5. meta. q. 1. ꝛ alibi sepe exponit ꝛ ꝙuertitur inqt vnoꝰ nō tñ alioꝰ vbi logice ponderā illas ꝙuersiones: vt scis. Et videt inferre coꝛm ibi. Et ita qlibet causatū in aliquo gñe ꝛc. Deinde limitat hoc coꝛm ꝛ cōclusionē ad cās extrinsecas tñ: sed d ecausa finali prima est: difficultas si loquat de ne vltimo simplr: de quo supra in 1. de ꝑ° ꝓncipio: ꝓz sed q; sit vera de tali fine pōt ꝓbari: Cum enī prima cā vtpote deus gloriosus sit primū efficiēs in omni effectu ꝓducēdo: ꝛ sit agens ꝓpter finem nō sui: sed effectus: ꝛ ne dum ꝓpter ꝓximū: sed remotum vꝫ seipsuꝫ: ad quē oīa ordinat ordinabilia saltem: ꝛ ꝑmo via intentiōis lꝫ vltio via executionis: q̄ ꝯclusio seu coꝛm est verū de ꝑ° simplr in causis extrinsecis: d cāis intrinsecis secus est inqt: ꝛ ħ loquēdo de ꝑ° simpliciter: nō de ꝑmo in hoc. Vbi habet cōsiderari que sit forma simplr ꝑma ꝛ mā de ꝙbus hic loqtur: sed breuiter posset dici ꝙformiter dictus s̄. q; forma simplr est pfectissima mālis: Nam lꝫ deus posset dici forma vt s̄ notauit: nō tñ est ꝓprie in gñe cāe formalis q; limitet ad pficiēdū formaliter mām ꝛ ad cōponendū intrinsece: ꝛ sic ꝓz q; dicit de forma. Qō vero infert de mā nō videt bene seq: ꝛ qō assignat ꝑ cā illati videtur valde extranei: ꝛ nisi caute exponatur ad oppositū potius q̄ꝫ ad ꝓpositum. Sed hoc modo intellige. doc. vocat mām simplr ipm yle pscindēdo ab oi forma: tale inqt simplr primū nō videt cōponere omne cōpositū māle: vbi nota lꝫ oē: ꝛ videtur loqui hic ꝙformiter dictus auer. ꝛ Alberti ꝛ aliorum pluriuꝫ de forma corporeitatis que inseparabilis est a materia prima ꝑm eos: vel saltem vt cōponit pfecta entia oportet q; sit sub formis impfectionibus ꝓcurrentibus cū ea in rōne potētialis: ꝛ ita differt ꝑma i hoc ꝛ ꝑma simplr ꝛ hic semp limitat oꝑ. de plalitate formaꝝ: vt ꝓz. Nō tñ ex hoc segtur q; doc. negaret resolōnē fieri vsq; ad mām ꝑmā salte meliꝰ vt habet in. 4. di. 11. ꝛ super. 8. metaphyce in expōne: nisi forte loquat hic famose. q; videtur ꝓbabile ꝛ ex quibusdā dictis cōse quēter vlteriꝰ cū redditrōne illati dicēs cū

magis depédeat mã ꝛc̃.intellige sic q̃ forma ꝑma simplr nó pót informare mãz q̃z cũq̃z:sed determinatã quã sibi determinat: ꝛ a qua depédet quodãmõ in subsistendo: igit mã ꝑma simplr q̃ est minoris entitatis: ꝙ maioris p ꝙs depédentie nõ pót sic nuda cõcurrere indr̃nter ad quãcũq̃z cõpositionẽ imediate cũ quacũq̃z forma:sic pót exponi iste locus:si habebis melio ꝛẽ: adde vt vis.Alie psuasiones ad ꝓbandũ idẽ illatũ de mã satis clare sunt:ꝛ lz appntes sint: posset tñ facilr solui:pª pcedit de resolutione nõ vltimata: vide infra pticula de forma in cõmẽto cõclusionis 2ª:ꝛ sequẽtibus. 2ª nõ curritur multũ:q̃ equocat de mã ꝛ potẽtia: vt p̃z,plura hic subtilia adducãtur:q̃ paucis multa amplectit suo mõ:oia equabit ingeniosus lector.¶ 23ª est de idẽtitate cãti cãe ꝓxis ꝛ posteriorꝭ in essentialiter ordiatis cõformiter dictus ꝑ in.t.de primo ꝓn° ꝛ.2.di.ꝓ.q.1.ꝛ alibi sepe in cõmẽto remittit se ad.24 q̃ est 2ª sequens:vt ordinatius:tñ est.25.sz ponẽdo ad illã.15.extra vt feci:motus maxie hac remissione: tunc 25.erit.24.vt p̃z:ꝛ ꝓbat clare ꝛ subtilr cõclusionẽ:q̃re supra pticula de agente ad h. ¶ 24ª est illa famosa ꝓma auctoris de cãis de principalitate cãlitatis ꝛ influẽtie ꝓme cãe Obijcit ibi ꝙr:quã obonẽ ꝛ ei° euasionẽ ptractauit:ꝑ pticula de agẽte sub q̃ dã extra: ꝓpõne.9.in cõmẽto:q̃re ibi:h nõ ponit aliquã rñsionẽ:sz tu dices vt ibi notauit:ꝛ pla ꝙsiderabis h vide.37.di.2.ꝛ ibi ꝑ.allegauit septus:ꝛ apd antiq̃s expositores ad hoc bene enucleãdo.Causę ꝓme adferendũ sũt q̃ pfectius cõstituũt:intrisece huius sunt vltime ꝛ imediate:ꝛ ió refert dicẽ cãm remotam ꝛ ꝓmã:nisi equocãdo de ꝓ°:de extrinsecis vo si cõcurrãt ad iferẽdũ: posset dici ecõtra:ꝛ infra nihil ꝓtra Alꝛ.ex his dictus sibi discutiãtur ꝓcedẽtia ꝛ sequẽtia h oia ꝓbabilr.¶ 25ª est.13.ꝑ.i pticula dagẽte:quã expone ꝛ declara ꝛ defende:vt ibi. In alibus originalib° ponit ibi q̃dã q̃tatio:ꝛ est remissio ad illã pticulã supra:ꝛ nũerũ cõclusionis corrige ꝓm q̃ supputabis ꝙr.

¶ 26ª est de cãlitate cãe ꝓxis in cõparatione ad posteriorẽ in ordine ad plura,litate cã ꝛ:ꝛ declarat se notãter corrñdenter dictus in pticula de mã ꝛ forma ꝓus:ꝛ recurrit ad dicta in.21.ꝓcedẽte quã tñ.22.notanimus:sz corrigẽdo vt dixi supra erit.21.

¶ Deinde ad finẽ harũ cõclusionũ ponit in aligbus originalib° q̃dã lra:q̃ extra vel additio pót dici. Estio tñ q̃ fit doc.quã iõ potuimus ꝛ etiã q̃ ꝙfirmat ordinẽ quẽ tenui in trãsmutãdo laboriose has cõclusiones:nã.4.hic erat penultia in alijs:ꝛc̃ õ ceteris:vl pulchre dat ordinẽ hanc cõclusionũ:ꝛ assignat.ꝑ.vt etiã ordinauit:ꝛ ita est intelligendũ in alijs locis hic ipm velle:vbi est cõnexio in mã cõclusionũ:ꝛ q̃ nõ obseruabãt ꝳ:vicio scriptoꝝ remissiões ꝛ allegatiões in his rebus remãserũt valde intricate:signauit etiã loca ꝛ.ꝑ.varie ꝛ forte cartas ꝛ colũnas in originali suo: q̃ nõ secerũt alij:vñ multũ hic turbãt originalia: sñie tñ in se integre sunt:ꝛ absq̃z oi tali allegatiõe itelligi pñt.

Sequitur illa pticla:ꝛ illã est ꝛc̃. vbi ꝑalẽ digressuz facit de mã:sz oia sunt ex sentẽtijs Alꝛ. hic in de vt doc. allegat ꝛ loca assignautn°:vbi aduertat lector q̃ nõ curauit in his quotatiõibus:vt aliq̃ huius etatis curiosa supfluitate ꝛ ostenn° fruiola:mõ legista ꝝ descendere in allegãdo pticulas cõmentoꝝ ꝛ capitulorꝝ.ꝛ.ꝑ.ꝛc̃. huiusmodi.ꝳ.n.est pdere tps in legẽdo:in cõferẽdo vo fuga ꝛ fum° Greci nãq̃z rõnem q̃rũt teste Paulo ꝛ nõ signa nec testimoniũ nisi raro:vide Alꝛ. 2° meta.t.c.14.ꝛ inde: vbi reprehendit hũc modũ.Qui q̃ voluerit sic descẽdere descẽdat ipe.Ego vo ascẽdere intendo:ꝛ cũ platone gescere in spãlissimis:vel saltem cuz scoto in idiuiduis:paucis q̃ in hac pte me expediã:cõputũ ꝓpõnũ:quaꝝ aliqua sunt suut difficultiões:aliq̃ petitiones vel cõclusiones:cõsideret lector:ꝛ maiorẽ vl minorem numerũ vt placuerit adiueniat vl cõtentus nũero assignato ꝓcedat:q̃tum em ad ꝳ magrale oia sentio:ꝛ nõ auctẽtice vel assertiue.Examiabis oia q̃ dñr hic de mã vt copiose habes in doctrina huius°:q̃re.7. ꝛ.8.meta.in.q.ꝛ expõne:vide.12.dist.2ª.ꝛ 14.eiusdẽ.3.etiã di.2.ꝛ maxime in antigs spẽalr in Bona.gre ꝛ.12.di.eiusdẽ.43.ꝛ 44.di.4.q̃re aliq̃ ad h.1.etiã pbȳ.ꝛ primo de gnõne:q̃re expositores ꝛ q̃ónistas: põdera illud verbũ Alꝛ.forsan nãlia sempi-

terna ꝛc̄.extēde etiā dicta ad varietatē expositionū auctoꝝ in Aꝛ.b si volueris imitabere auer.vbicūq; nō digredīt a verbis Aꝛ.ꝛ intellectu sincero scotico:vbi vō per se vadit penūᵒ omittat nisi in mā indīnti. sermo de mā est satis difficilis: qꝛ obm incertū ꝛ minime entitatis ꝛ fundamētū debile:lꝫ oim radicale.Oꝫ aūt mā est b aligd ꝛ ens actu:ꝛ itelligibilis p se:ꝛ quō nō p̄n cipiū indiuiduatiōis p̄mū ꝛ equalr debet itelligi illa vltima de imā bus habes vbi supra saluādo semp pb̄m. Cetera reliquo lectori i hac pticula:angustia tpis p̄pedit⁹. ¶Segtur ibidē quedā lr̄a:vario tū mō in originalib⁹ situata q̄ pōt poni extra vel ad dtio ibi:cōtra forma tū inexi[le] ꝛc̄. vsq; illuc.Juxta cōclusionē secdam ꝛc̄.p̄ma obo est cōtra illud qđ dicīt de vnitate cōpositi ex mā ꝛ forma in p̄ponib⁹ vltimis de mā: ꝛ pōt solui vel q̄ casus est ipōlis:ita q̄ materiā iformari est formā inexistere salte cō comitāter de necessitate: ſz pōdera bñ an informare dicat actionē: vide infra in cōmēto.19.pticule sequētis: vl'dē 2ᵐ.ſ.q̄ sit 3.entitas:nō tū sine iformatiōe mā e forma:lꝫ eū p̄ma cā.possit suppēdere cālitatē extrinsecā inferioris cāe: nō tū intrinsecā facta tali approximatiōe cū ceteris dispōnibus regsitis assistētibus: vide tū infra pticula sequēte in cōmēto.13.ad b notāter: ꝛ cōmēto.19. vlterius pōt negari qđ infert de 3⁹ q̄ ñ est informās:ſz totū⁹ forma qddi tatē declarās.Ad.2.obonē rndet pbs i lr̄a 8.meta.ad finē:ꝛ iste plerūq; q.ſ. b poª:ꝛ b actⁿ sunt tales:ꝛ illi tales:q̄re.12.di.4.ꝛ alibi vt.7.ꝛ.8.meta.s̄.sed plures alie declaratiōes possent addi: lꝫ radicalis cā fit illa.Considera an forte velit has obones currere:vel salte q̄ pbs dicta nō pbat:lꝫ cōmunia ꝛ vera sint vbiq;.¶Deide ibi. Qñ hoc fit ex a.ꝛc̄.mouet quedam du[a] ꝛ nō est dependentia ex dictis:et sunt.3.vel.4.q̄ tū nō solutī b:ꝛ pūt applicari ad p̄pones s̄ ō idēt[le] vl'alie[le] mā ꝛ mouēt:ꝛ ppoziōaliter eius q̄ sit p p⁹ duⁿ vide in.2.di.20.q 2.ꝛ 43.4.q.3.artī.1.ꝛ.2.egregie. ad 2ᵐ vr̄ q̄ pbs velit vnitatē virtusq; regri:vt pz in lr̄a.8.meta. vbi s̄ in p̄ponib⁹. Sz q̄ a mā magr q̄ ab efficiēte sit vnitas pōt ee rō: qꝛ itrinsece pstituit entitatē:ꝛ ita dat vnitatē. Et q̄ dī q̄ magis ab efficiēte ē ee:pōt negari vel alr q̄ cōpatio debet esse in vniuoco: alia ꝛ alia est habitudo ad aliā ꝛ aliā cām vt s̄.dixit:secus etiā est de esse forme ꝛ de esse totius.Ad idē pōt dici q̄ nō: qꝛ regrit idētitas māe:illi tñ q̄ formā dicunt esse totū esse habereī aliter dīe.Ad.4.videt rño sequēs declarare itellm dubij:ō q̄ vz mā ō bet intelligi:lꝫ nō multū ad ppositū apparet esse:sed ad aliud.quō vz in accidētibus est mā cū accnīs ꝛ itrinseca oia sibi sint actⁿ ꝛ forma:pōt g̃ dici q̄ maioꝛ est in dīa māe q̄ forme.Nam actuoꝛ actus ꝛc̄. ꝛ mēbra leonis ꝛc̄. q̄rit ergo forma dispositionem in mā determinatā nō ecōtra: maxime loquendo de p̄ma simplr:stante etiā vnitate potis fit plurificatio in posteriori.Illa vō rño sequēs est valde notabilis de mā accidētis ꝛ aīe itellectiue ponēdo ibi materiā vide supra.7.meta.ꝛ.8.ꝛ sup li.de aīa in.q huius:ꝛ replica sequēs:ꝛ eⁱ⁹ solutio cōparādo mām accnīt ad māz sube cozpee: sūt notabiles ꝛ satis clare: adde plura hic vt volueris. ¶Cōsequēter addīt ibi quedaz longa lr̄a.quā additionē notauimus: cōiter tñ ponīt in originalib⁹: ꝛ plura subtilia ꝛ vtilia continet:quare si lectori videbitur ad sua loca applicet diligēter:transmutauimus aūt lr̄am ibi alr q̄z cōiter habetur ppter cōuenientiā ad ordinē cōclusionuz q̄ quotātur.Infert g̃ p̄mo cozᵐ ex 2ª conclusione g̃ñali vel vlī s̄.ibi.ſ.Cā nālr est p oz ꝛc̄.vbi cōpat notāter pfectionē cāe ad pfectionē cātī:qđ bñ examinabis.Ex q̄ aliā cozrelariā ponē infert de cognitiōe conclusionis ꝛ p̄ncipij valde notāter:ꝛ pōt cō firmari ex dictis eius.8.di.p̄.q.finali:ꝛ amplificat singlarissime i filī ad actⁿ volūtatis circa finē ꝛ media ad ipm cōformiter dictis in p⁹ di.1.q.4.ꝛ 1.4.di.49.q.10. ꝛ i quol. q.16.ꝛ lr̄a satis clara est:lꝫ bñ ponderāda. ¶Deinde circa dicta in.7.cōclusione g̃ñali vt ordinatiū⁹:ponit aliud notabile de pfectione causaꝝ:ꝛ hꝫ pōderari.2.ꝛ.8.dis. p̄.ꝛ.1.di.2.ꝛ.s̄.in t.de p̄mo p̄ncipio:ꝛ alibi sepe:ibi nota ꝛ pōdera exemplū qđ adducit de vno:cū dicit:q: p̄m tertiā ꝛc̄.vt cōiter textus hꝫ:si referat ad tertiā ꝓdictionē vt eā ordinatiū⁹: nō vr̄ ibi exp̄sse nec iplicite nisi multū remote posset sic scribi: q: p̄m

cõmentũ.s.eiusdẽ.7.cõclusionis:z in nota bili quodã post ꝑmã diuisionẽ supza ante ꝯclones gñales hẽ: vel pone septimã loco 3am: vel ꝑmã iuxta alias ordinẽ: posset ẽt iuenirí in sequẽtib9 ꝯclionib9 de forma. Tange ꝯñr ibi plura ꝑ z cõtra de attributis: z quõ accipit gña cãz cum dicit q9 duo alia sunt simplr pfectõis: q3 instãtia est. pa q. quol. art. ꝑmo pte. 2. vbi dicit q9 nulla relatio est simplr pfectõis: sz pondera bene. ¶ Consequẽter circa dicta in. 11. ꝯclione gñali de corrũdẽtia alietatis cãe z causati qõ intelligi debet de cã totali eiusdẽ gñis: z eiusdẽ ordinis: vide. 5 meta. t. 2. phy. t 8 in t. de ꝑmo ꝑn9 t. 2. di. ꝑ. z alibi sepe ĩ doctrina huius ꝑbationes qs hic adduxit: adducit in fine cõtra. 3. ꝑbationẽ ex. 5. meta. iplicite. t. c. 20. quandã instantiã: qualr. s. pr z filius referũtur eq ꝑmo ad spm sanctũ z ecõtra: z vlius ingt qñ duo agũt zc. z addit ur ibi cõiter quedã remissio seu quota9 z posset poni. 23. sub. s. in pticula de forma vel forte enũerat oes ꝯclones a pncipio posset etiã supra pticula cõclusionũ vlius assigri: z ita loco sub poneret supra. Me forte etiã remittit se plerũq3 ad ꝯclusiones phyſico ꝛ. z t. de ꝑmo ꝑn9. Ad obiectionẽ tñ in se põt dici q3tum ad ꝑmã pte: q9 non sunt duo spiratores: sz vnus: ꝑ3. 12. di. ꝑ. est eñ vnitas fundamẽti z pncipij: z termin9 etiã formalis. Posset etiã põderari ibi ordo origis in spirãdo: z ita negari assumptũ. Q3 vlr tangit: ꝑ3 q9 sunt tanq3 vnũ in tali casu. s. totale: z sic logtur phs: vide ad hoc plã in phyſicis mecis z theologicis cõsiderationibus. ¶ Ulterius sequũtur ibi ꝑ positiones quedã de ly in q3tum: z aliis signis seu dictiõib9 reduplicatiuis eodẽ mõ z varie situanť in originalib9. Mã in aliqbus ponũtur inter illas ꝯclones gñales ad finẽ. in alijs vero imediate post illas ꝑ positiões de mã. In alijs vt ordinauimus In alijs q3q3 totalr omittũtur: sz quõcũq3 ordinenť satis pulchre sunt: z ad ꝑpositũ in mã de cãis: iõ hic sub additiõe eas ordinauit: leganť tñ q3 sapiũt: z posset assignari pticula p se ista in q tractanť vt voluerit lector. Ꝺzima clara est z cõis diſtinctio de ly in q3tum z cã: z scda silr si ponanť due. Mã. 2. posset poni ps ꝑn9. 3a est notabilis nã aliqñ sequẽs ipm in q3tũ põt accipi p se toto vt hõ in q3tũ hõ tristat vel gñat: vel p eius formali: vt hõ in q3tũ hõ intelligit vel est risibilis: vel ꝑ pte mãli vt hõ in q3tũ hõ est ex terra vel elemẽtis: vel corruptibilis vel mortalis zc. 4a ꝑpõ est valde singularis: vbi aduerte q9 doc. ibi capit mãle in inferiori ꝑ qdditate vel nã ꝓtracta: z ita dr ia indiuidualis diceret formale socratis: rõne cuius nõ est risibilis: sz rõne hũanitatis: an ꝑpõ possit cõuerti: cõsidera vt scis. 5a ꝑ positio etiã est pulchra: vbi aduerte q9 tota lra: in his vsq3 ibi: vñ nõ segtur: põt poni textus vel diuidi vt ordinauit in textũ z cõmentũ: dicit in fine illius. 5. q9 nõ segtur verbi gra. ignis in q3tũ ignis cõburit: g3 ne cessario zc. vel g3 ois ignis zc. z silr exẽplifica de cã cõtingenti ad vtrũlibet: vel sub alia forma z alijs verbis pone exemplũ: z instat cõtra se breuibus ex ꝑmo ꝓꝛ. t. c. 35. z ꝑmo posterioꝛ. t. c. 8. z. 11. z circiter: z rñdet signãter z breuiter exponẽdo vtrũq3 locũ: ꝑmũ de polĩtate: 2m faciẽdo dr iam inter necessitatẽ cãlitatis ꝑncipij respectu ꝯclonis. z vlitatẽ illationis: z põdera valde vide sup ꝑmo posterioꝛ: z pla adde: z cõsidera. Posset tñ facilr dici ad illud ꝑmi posterioꝛ: q9 ibi est necessitas simplr: nõ tñ vt in plibus: z sic nõ est cõtra dicta: sed nota valde rñsionẽ doc. q3 singularis z sustentabilis. Ꝺzo his explicãdis altius vide logicos in mã de reduplicatiuis: vt no sti: z declaratiões istius in ꝑ9 di. 1. q. 2. z in 3. di. 6. z. 11. q. 2. z ꝑ9 reportationũ. di. 21. sz clare z doctrinalr in quol. q. 3. arti. 2. pte. 2. pla põderãdo. ¶ Deinde ibi. Q ñ qs qsierit zc. ponit quedã alia ꝑpõ ex. 8. meta. t. c. 12. q varie situat in originalib9: ptinet tñ ad mãm de cãis in gñali vt ꝑ3: z cõcordat sñe Aꝛ. ꝑ9 phy. t. c. 1. z alibi sepe addat ꝑcedẽtibus: vt voluerit lector: instantie colligãtur ꝑ z cõtra: z examinẽtur oia verba doct. ¶ Consequẽter ibi. Nota ꝯclusio generalis. 12. zc. redit ad ꝑpõnem. 12. vlem supra ꝑbandã illã vz: cã indetermiata ex se zc. z adducit pulchre. 5. ꝑbationes eius. Quere in. 9. meta. copiose z alibi in doctrina huius: vtpote. 2. di. ꝑ. z. 39. z. 28. z. 7. di. eiusdẽ. 2. etiã phy. z plerũq3 alias in antiqs z modernis. Aduerte ad vltimã ꝑbati-

onẽ ibi. Tum q2 plus dat vel dicit cãm eẽ ꝛc̃.q2 ibi itẽdit ꝙ cã i actu plus hz rõnẽ cãe q̃z cã i hitu:ꝛ nõ est i actu: q̃zdiu est ideterminata:ꝛ ꝑus est in actu cã q̃z effectus sit: qõ verũ est: loquẽdo de absoluto cãe: sec⁹ de respectu vt.2.q.prime di.2.hz:ꝛ vbi ibi notatur. ¶Addit ꝓñr aliud notabile ostẽdendo qꝫ nõ ꝓcedit ꝓclo de volũtate: sz de alijs a volũtate: vbi oñdit illimitationẽ ꝛ sufficientiã:ꝛ cõitaté ꝛ determiationẽ ꝛ ꝓꝑietaté eius in cãndo: q̃rꝫ vbi ꝑus in conclusione illa.12.ꝛ alibi ante ꝛ post notaui. Deinde rñdet ad illas ꝓbatiões ꝑ ordinẽ oñendo qꝫ nõ ꝓcedũt de volũtate: vbi exponit in ꝑma rñsione q̃stionẽ illã:ꝛ distinguit de cã ideterminata duplici:ꝛ qualr alr ars vel scia est ideterminata ꝛ alr volũtas: ꝛ vltimo quõ cõtingentia est nobilioꝛ cõditio cãe q̃z necessitas: ꝛ hz loquat cũ forsan hꝫ alibi tñ hoc asserit: vt.8.di.ꝑ.q.finali:ꝛ.39.di. eiusdẽ.ꝛ.1.di.2.q.2.ꝛ.3. optime ¶Deinde replicat cõtra rñsionẽ cõparãdo ꝓportionalr effectꝰ ꝛ cãs iter se hz breuiter ibi posset dici qꝫ sicut necitas repugnat cãe: ita ꝛ effectũ:ꝛ hꝫ loquẽdo ꝺ necessitate ne dũ imutabilitatis: sz imutabilitatis. ¶Rño tñ doc.ẽ valde notabilis: vbi oia verba rumunabis bñ: q2 plena succo.

¶Ad alias.4.ꝓbatiões rñdet ꝓñr: q̃ valde notabis vbiqꝫ: q2 nullibi ita resolute dixit: oia sũt satis clara: vide.5.di.2.q.2.ꝛ alibi vbi supꝛa.

Sequitur illa pticula: Forma est esse simplex ꝛc̃. vbi ꝓsequtur de cã formali in spãli: ponẽdo ꝓpositiones singulares ꝛ cões ex fundamẽtis antiquoꝝ:ꝛ ꝓꝓijs: sale scotica ꝓdũtas: q̃s etiã breuibꝰ discurrã: q2 alibi sepe hñtur: ꝛ sic ꝑus i alijs: ita hic aduertẽdũ duco de nũero ꝛ ordie haꝫ tñ topice.ꝛ vt ꝓgruẽtius magis videbaꝫ determiasse. Addat vel diminuat lectoꝛ: vt expedire videbitur.

¶Prima ꝓpõ q̃ est notificatio forme hz.3 ptes quaꝝ ꝑma est auctoris:ꝛ supꝛa pticula de agẽte ꝓpõne 2ª tacta é.scõa ps est phi 7.meta.t.c.7.ꝛ ide.3.é supꝛa sepe ꝓtractata ꝛ infra etiã tangẽt que oia examinẽtur: vt plerũq; hz iste. ¶3ª ꝓpõ est valde notabilis: q̃ etiã hz.3. vel quatuoꝛ ptes:ꝛ fere oia tacta sunt ꝑ.in ꝓclombus gñalibus:ꝛ infra magis explicat. Objcit ꝓñr cõtra.2.ꝓpositionẽ satis mirabilr: sz videt inferre hꝫ qꝫ tũc.s.seq̃rẽt forma esse vlem: vel vt alia originalia hñt vltimũ: hoc est dictu: cum cõpositũ sit tanq̃z cõe:tõ cã vt sic erit cõis:ꝛ videt declinare ad cõez viã q̃ ponit mãz eẽ cãm idiuiduatiõis ꝛ determiatiõis i rebꝰ mãlibꝰ vel sic ꝛ magr ad ꝓpom: si ois forª tñ iformat mãz:ꝛ nũq̃z est ps mãe: vt iformẽt totũ ꝑ formã ꝑfectiõẽ aduenientẽ: igitur tñ mãz ꝑmã informabit: sz talis forma q̃ immediate aduenit mãe ꝑme est vltis vt pz de forma corpeitatis:g̃ ꝛc̃. cõsidera altius si nosti ipe. Ad hoc rñdendo introducit pulchꝛa fundamẽta ꝑ declarãdo qd seq̃rẽt ex oppsito illius ꝓclonis: si daret: vbi tãgit duo cãta:ꝛ duplicẽ informationẽ forme:ꝛ notãter dicit qꝫ cõpositũ: de cuius essentia est mã nõ ꝓprie dicit informabile: sz est potius forma ipa totius.vt.2.di.3.q.2.hz.q tñ teneret oꝰ ꝓclonis posset ad hec rñdere: si cõpositũ ex vna forma:ꝛ mã esset potẽtia le respectu 2ᵉ forme:iõ hoc excludit cũ dicit: si oẽs forme ordinate ꝛc̃. vbi nõ debet esse.§.pncipiũ: sed lra cõtinua:ꝛ remittit se ad.24.infra:ꝛ sequentes tres. illa.24.est ista. Juxta.f.Al.b. hic non habet locum ꝛc̃. Deinde ibi: ꝑm aliquos ꝛc̃. tangit tres modos dicendi de formis ordinatis:ꝛ ꝑmus habet duo dicta.2.ibi. hec positio vltia dicit ꝛc̃.ꝛ infert inconueniens ibi. Et tunc cõpositus nõ videretur vnũ ꝛc̃. quere Tho. ꝛ Hen.ꝛ alios antiquos vt nosti.2ª positio est ibi: Alt cum hoc qꝫ etiam formã quãlibet intermediam ꝛc̃. Et infert qꝫ videret ex hoc sequi inconueniens ibi:ꝛ tunc videt idem esse ꝛc̃.ꝛ applicat illum modũ dicendi ad.24.ꝛ sequẽtes infra.ꝛ declarat vlterius vbi incipit accidẽs: q2 est totius ꝛ non mãe ꝑme:ꝛ nota qꝫ logtur de accidẽte per accñs: ibi etiã declarat esse terminũ formarũ subaltiũ: vbi hz incipit accñs: q̃re hunc 12.di.4.ꝛ.3.di.ꝑ.ꝛ.2.ꝛ ostendit ꝓñr qꝫ hec via repugnat.8.ꝓclusioni infra.3ªm oꝑ. explicat ibi. Si teneat alia via ꝛc̃. q̃ videt magis sua: vt ꝺ.in ꝓclusiõibꝰ gñalibꝰ:ꝛ alibi sepe tangit: vide ante particulam illã: Finis intra ꝛc̃: in cõmẽto ꝛ in.4.di 11. quere alios plerũq;:ꝛ maxime Tho.ꝛ sequaces huiꝰ ꝛ objcit ꝓtra illã viã duplr ꝑ inter-

rogatiue ibi: vbi icipit accñs. 2° ibi. Item q̃re nó dicek ꝛc. q̃ tñ facilr soluũtur sustinẽ do illũ modũ. Inciptet eñ accidẽs coeuũ subo posterius nã passione aut rõne forme aut mãe: aut cõpositi aut ab intrinseco aut ab extrinseco causek: nisi forte dicas aliqua accñtia cõuenire ꝑus tpe illi mãe tota li: qõ vez est: ꝛ tũc aliq̃ accñtia ꝓcedũt passionẽ specificam: licet non prius dicanť de specifico toto. Qõ q̃rit de forma ꝓze: ꝓz 8. meta. nõ eñ vt forma est pficik: ſz vt pars totius pfectibilis: ꝛ ita põt negari si p se eẽt q̃ informarek vel pficerek: seu recipet aliã formã. vide s. pticula cõclusionũ vniuersaliũ cõclusione. 22. i cõmẽto ad hec: vbi aduerte q̃ lr̃a 1ª fiẽ nũc debet cõtinuari tñ illa forma ꝓz vsq; ibi. Forma exẽplaris ꝛc. vbi incipit conclusio. 3. vel. 2. si primã propositionẽ ponis diffinitionẽ ꝛ nõ cõclusionem. ꝛ tota illa lr̃a pertinet ad cõmentũ: in quo varieh̃ntur originalia. ꝛ ita cõputabis cõclusiões p ordinẽ. ꝛ erunt tm̃. 28. vel. 27. non cõnumerãdo primam. Examinabis optime oĩa verba doc. in hoc digressu. vbi illas tres vias sub dubio reliquit. ꝛ adde pro ꝛ contra fundamenta antiquorum ꝛ modernorum vt scis.

¶ Deinde ꝓsequit ꝓpõnẽ. 3. vel. 2. vt notaui de forma exemplari. ꝛ notãter cõformiter dictis in ꝓmo di. 2. q. 1. in ꝓncipio solutionis: vt supra in illa pticula. Finis intra ꝛc. declarauit: vñ forma exẽplaris põt cõparari vel ad illud in quo est: vel ad illud ad qõ ẽ: seu subtiue ꝛ obtiue vel ẽmiatiue: ꝑo mõ põt recte dici forma maxime in creaturis: ꝛ sic loquũtur cõiter doc. scdo mõ reducitur ad efficiẽs: vt hic recte dicit doc. ꝛ alibi in diuinis: fora exẽplaris põt dici ydea vt cõiter ponit: q̃ tñ deo non est forma: qr tñ obiectiue habet ibi eẽ nisi ponať respectus qdaz rõnis: põt etiã verbũ diuinũ appropriate appellari talis forma: sicut ars vel sapiẽtia: ſz nõ eque recte: eẽntiale etiã scie vel artis põt sic notari: ꝛ ipa essentia dei radicalr: ꝛ voluntas seu intellectus practicus seu ꝓpinq̃: q̃re theologos vt nosti. ¶ Propositiones que sequũtur vsq; ad. 9 clare sunt ex determiatiõe hui°. 7. ꝛ. 8. metaphy. ꝛ vbi ibi notaui copiose in doctria huius. Q. addit infra in cõmento. 8. ibi cõ uenit cũ illo ꝓmi de aĩa: vbi originalia cõmuniter discorecta erant: aduerte q̃ recitat ibi dictũ cõmenta. cõmento. ſz. ¶ Hebrea leonis nõ differũt a mẽbris cerui: nisi ꝓpt diuersitatẽ aĩe ab aĩa: qõ est cõtra Thomistas ponẽtes materiã esse ꝓmã rõnem diuersitatis: i formis: qz tũc circulis: ſz expone nihilomin° ibidez ly: ꝓpter in auctoritate cõment. nam neq; materia formie nec ecõtra est ꝓma rõ diuersitatis. ¶ Qõ sequitur de qõ qd ẽ: ꝛ diffinitiõe: q̃re supra. 7. meta. ꝛ. 8. ꝛ cõsidera: de cõpositione illa de qua logtur. 10. ꝛ fundamẽta Alx. ibidem ptrq; ctabis: posuit eñ imaterialia necesse esse ꝛc. ¶ Tangit cõsequẽter in. 11. notabiliter quo mõ qõ qd est: seu spẽs sunt numeri p tractando silitudines quas adducit phus 8. metaphy. t. c. 10. iter spẽs ꝛ numeros: cõ uenit eñ quo ad resolui in idiuisibilia: quo ad nõ patti diuisionẽ: quo ad habere p se vnitatẽ: quo ad nõ suscipe magis ꝛ minus: q̃re in. 2. di. 3. q. 7. ꝛ. 10. ꝛ in ꝓmo dist. 17. q. finali ꝛ supra. 8. metaphysice hic. 4. tangit hic breuiter ꝛ oñdit q̃ nõ intelligũtur de forma partis: ſz de forma totius seu essentia vel suba cuiuslibet: vbi plura põt põderari: ꝛ spãlr de graduatiõe formaꝝ. ¶ Similiter q̃ sequit in. 12. de simplicitate accidẽtiũ ꝑz supra. 7. ꝛ. 8. metaphy. ꝛ. 8. di. ꝑ. Quere Alcebron ꝛ Bona. ꝛ alios vt nosti. Obiectiões ad vtrãq; partẽ: quas adducit facilr soluẽtur: ꝓma eñ ꝓcedit metaphysice: ꝛ ad mentẽ huius ꝛ ẽm veritatem. secũda vero physice: vt ꝑz: ꝛ qõ ibi infertur ad finem: cõsidera an cꝫ. sit in subsiãtijs: ponit pluralitas formaꝝ ibi tñ nõ additur ad finem per formã generis: in aliquibus originalibus: ꝛ satis recte: sed terminat sic: esset actu: vel sic esset actus: hoc est dictu: ponať albedo cõpositi ex a. ꝛ b. transmutetur b. in c. manente a. tanq̃z forma cõmuni generica vel tanq̃z materia: cũ tamẽ a. sit actus formalis: sequitur subiectũ transmutationis esse actu formali vel actũ talem: hoc dicit supra. 7. metaphysice. oĩa videbis: sed bene examinabis cuncta.

¶ Sequens de compositione materie ꝛ formе: ꝛ resultatione tertie entitatis tacta est supra: particula de materia ad finẽ: ꝛ in sequẽtibus dubijs: ꝛ qõ ibi tangitur in. q.

[illegible]ente quatuor mẽbra potest dici vt dixi supra. [illegible]tur enim ꝙ primũ mẽbruz ⁊ tertium sint impossibilia nisi informare dicatur efficere: qđ non videt vt supra in vniuersalibus conclusionibus dictũ est: quere hic formalistas ⁊ nominales: vide sup primo physicoꝝ. ⁊. 2. ⁊. 5. metaphysice. bene ponderando.

¶ Quod additur in. 15. de quãtitate ⁊ relatiõe ꝙ non sint actiue limitabis vt scis bene examinando ⁊ pondera ly omnem vt nosti Obiectio sequens contra secundã partez conclusionis: que posset poni correlariuz qualiter currit: vide vbi se remittit: ⁊ sustineri potest tanq̃z conclusus in multis: ptz de quãtitate respectu qualitatis ⁊ de vtraq̃z respectu relationis: limita igitur dictuz ponendo ly compositũ ⁊ ly formã: quere vbi supra ⁊. 12. di. 4. ⁊ in. q. predicabilium q. 6. ⁊ distingue de multiplici receptione: in cõmẽto etiã sequentis. 16. declarat se doctor hic.

¶ Nota valde ea que dicit in cõmento. 16 vide. 7. q. quol. ⁊ alibi sepe illa fundamenta: ⁊ pondera egregie distinctionẽ illaz de actionibus imanentibus ⁊ transeuntibus ⁊ aduerte ꝙ ille instãtie ste quibus loquit in. 15. sunt iste: non tamen per omnẽ quãtitatem ⁊c. quere auer. ⁊ alios antiq̃s hic.

¶ Deinde ꝙ tangit in cõmento. 17. pondera optime ⁊ caste de illa cõtinentia vnitiua pertractabis: vide. 8. di. p̃. q. 2. p̃ncipali optime: supra etiam in particula illa: Finis intra ⁊c. habet de hac duplici forma: adde multa hic de perfectiõe ⁊ gradibus: ⁊ excessu entium.

¶ Illam. 18 sequentẽ expone vt supra. 7. ⁊ 8. metaphysice. habet: vide Auerroym ⁊ alios antiquos. 12. metaphy. imaginationem Nicolai turonensis: examinabis de materia p̃ma: ⁊ compositione accidentiũ: ⁊ vl'r omniũ limitatorum.

¶ Deinde ponit alias conclusiones: vtpote. 19. ⁊ sequẽtes referendo vel presupponendo conclusiones quasdam vniuersales supra. Ubi aduerte ꝙ illa obiectio post 19. potest euadi sustinendo vt dixi prius illam relationem fundari super absolutum cause: licet doc. supra dixit hanc. q. esse bonam. nõ tamẽ insolubilẽ: vide vbi ibi notaui: ⁊ cõsidera diligenter instantias ⁊ replicas vt scis: hic in aliquibus originalibus signantur hic ille cõclusiones per litteras in aliquibus per numeros consuetudine doc. vt notaui sepe.

¶ Consequẽter in. 22. pertractat de formis ordinatis in eodem composito singularissime. In aliquibus originalibus habetur in principio comenti sic: hec ꝓpositio non videtur vera ⁊c. in alijs sic. hec ꝓbatio nõ videtur bona. ⁊ vtraq̃z littera potest bene stare. Aliqua etiam non habent illam primã impugnationẽ vsq̃z ibi: Quare forma ignis ⁊c. examinabis illum digressum de pluralitate formarum: sed illa difficultas de forma ignis comparata ad formã aque faciliter soluitur: quia iste sunt specifice disperate: vt patet prima impugnatio intendit ꝙ illud qđ est in potentia propinqua ad actum perfectionẽ actus accidit: huius est compositum ex forma priori ⁊ materia vt dicit: ⁊ satis recte. Deinde remittit ad particulam vltimam infra de perfecto conclusione quarta: vnde etiam potest confirmari illud qđ supra đ diuisione huius tractatus in particulas principales. §. seu. c. aut theoremata notaui: ⁊ non habetur in omnibus cõmuniter illa remissio. Vult etiam quasi alio medio arguendo ꝙ illa conclusio quarta est contra istam: quia ex sola relatione ad perfectius minus perfectum perficitur: ergo non recipit propriã eius perfectionez in se formaliter: sed tantum terminatur ad ipsam: ꝙ infra ibidem in cõmento nono declaratur optime. Arguit consequẽter contra nominales ponẽtes tot formas quot predicta in genere substantie satis notãter: sed ꝙ infertur de asino oportet limitare. s. ꝙ velit asinum esse vltimã speciem sub animali: vel ꝙ loquitur de specialissimis animalis supra asinũ duntaxat: ⁊ non absolute: vltima ratio ibi notabilis est: sed limita eam: vt. 11. di. 4. exponit quere ad idez di. 43. 4. q. 3. optime. Nam hic plerũq̃z vtitur fundamentis cõmunis vie maxime arguendo. Non intendit ergo ꝙ non sint ponende plures forme in eodẽ: sed ꝙ nõ tot quot p̃dicamẽta: nec vl'r ꝑfectior est forma impfectioris: nec formã vt talẽ: sz cõpõsitũ ꝑficit ⁊ informat

superueniens perfectioꝝ.

¶Segtur.23.ꝓclusio q̄ ꝓformis est.20.vl̄i supra lz in illa q̄tatione cōiter originalia sūt discordia recta: z est multū notabilis z valde examināda in mā de pluralitate formarū: z pondera cū dicit in q̄stum ordinate: z cōsidera quo mō intellectiua cōitas et sensitiua z vegetatiua: nota etiā cū dicit forma informās ad dr̄az formē eminētis vel vniuoce ptinēt: z pbatione expone ad vnguē. Infert corr̄ destructiuū.16.vl̄is ō. vbi sp aduerte q̄ illa sup q̄ ibi posui extra: nō debet nūerari inter illas vl̄es: nā ista.16.est 17.vt habes quotationē illa.s.cā q̄sto ꝑ zc̄.alia multa ibi addat lector.

¶24ª z.4.sequētes de qbus fecit mentionē ꝑus in cōmento 2ª in qbus posuit lr̄as vt a.b.a c.zc̄.satis difficulter applicari pñt eo q̄ ille lr̄e vel omisse fuerūt negligētia scriptoꝝ: si doctoꝝ eas i originali suo i margine vel in ꝓncipio ꝓpōnū posuit: aut certe si implicite eas intellexit ab alijs intelligi nō curauit sed ꝑmū credo veritus: vñ breuiter videt mihi q̄ hic excludit: vel ptractat z exponit.5. vltimas ꝓclusiones vl̄es supra: ita q̄.22.appellat b. z sic ꝑ ordinē: p a. vero oībus pōt intelligi: vel.21. vl̄is supra: vel ꝑma ꝓclusio huius ptic̄le: de forma aut scōa. ¶Vel forte illa via vltimo recitata supra in cōmento.2. cōclusionis huiꝰ ptic̄le vel si volueris imaginari has lr̄as z ꝓpōnes ꝑ eas assignatas in cōmento illius 2ª ꝓclōnis: vbi recitat diuersas opⁿ. z impugnat: poteris ꝓbabiliꝝ: sūta tū ꝓpositionū in se satis clara est. q̄rat curiosus lector altius si pōt. Me forte lz minīe reor efiodi vel Empedoclis sermonibꝰ doc. voluerit hic vti: h plixius imorari in applicatione varia harū nō finit tpis angustia. ¶Ūn in sūma notandū q̄ iter alia valde varie in h pblemate ꝓcedit h ꝑ totū: qualr̄: vz forma ꝑ se hz ad posteriorē: vel potētiale eius z ad mām primā: sed huic vltime vie magis adherere videt: vt supra in cōmento. 2ª z alibi dixit: oēs tū vie sustētabiles sunt. Querant sequaces huius: z graduatores formaꝝ plura hinc inde bene masticādo.

Sequitur illa ptic̄la: Oīe agēs agit aliquo zc̄. vbi originalia varie habent q̄stū ad ordinē ꝓpositionū: vt supra in illis vl̄ibus ꝓpter trāsmutationē lr̄am meliꝰ quā debat ad ꝓpositū: vt vides: si aliꝰ ordo cōuenētior appebit: eligat discretus lector. Ponit em̄ ꝑmo loco ab ab alijs bus illa quā infra.13. q̄taut. z sic de alijs. In hac ꝑte regredit ad agēs seu cām efficientē: lz supra in gñali ptractauit de ipa sicut ibi notauit: z nūerū q̄ maxīe auctores loquūtur varie de agēte: ꝑm gñias diuersas diuersimode de eo senturi pōt: forte etiā ibi magis trāscendenter: hic vero limitate vel in spāli: z physice magis vt pz in ꝓcessu: h̄ito em̄ sermōe de cāis in gñali ꝓsecutꝰ est de oībꝰ in spāli: vt vides ordinate. Oia tū ad agens ptinētia possent sub vna ptic̄la locari. In hac etiā plēs. ℔. ordinari ꝑm q̄ diuersimode d agētibus: actiōibꝰ z modis agēdi ptractat: que oia relinquo lectori: maxime in his ꝓpositiōibus logtur assertiue z ꝑm ꝓpriā op. z vbiq; in via eius currunt.

¶Prima est famosa apud eū: vide in primo di.17.q.1.z.2.z in.2.di.1.q.1.z di.3.q.8 z alibi pluries: quā ꝓbat ex pbo notāter. Et instat cōtra cōclusionē ex cōmentatore 3. de aīa. cōmēto.5. z ide z alibi sepe in fictione illa de intellectu z nō solut: q̄ nihil vz nō mereꝰ aliud: nisi q̄ ꝑmū ꝓncipiū negētes ſnia Aui. q̄ iā expitur in adeptione intellectus agētis cū poſi ad tormēta. Deinde.2. instat ex magro sententiaz di.17. qui posuit spūsanctū eē caritatē nobis assistētē q̄ diligamus deū: z nō tenet cōiter: lz exponat curiose ab isto ibidē.3ª instantia est ex Tho. vbi in lr̄a allegat q negat deū posse videri paliquā filitudinē creatā: q̄re in 3.di.2.q.8. vbi impugnat: z eiꝰ motiua soluūt.

¶Scōa est de q agendū: z est clara z supra tacta: vbi cōsequēter tāgit multiplex: quo vt supra etiā de agēte hz z posset poni.3.ꝑ positio. In originalibꝰ etiā antiqs habet sub quadā resoluta forma ad modū arborū: sed ad longū ordinaui ꝓpter facilitatē impssionis: oia mēbra declarabis vt nosti in isto plerūq;.

¶Tertia est famosa apud phylosophos: quere Aristol. primo de generatione.t.c. 54. z alibi sepe z maxime est vera ꝓpositio apud ipsum quando ageus z patiēs cōmunicant in mā z hoc est qđ addit doc.

in lr̄a

in lra cũ dicit. Falsum est p se: vex̄ p accñs: q̃ñ reparat̃ zc. hoc est rõne mãe ſm phm et cõmenta. vbi supra. deinde instat cõtra se: sed prima faciliter soluit ex dictis cõmẽta. vbi supra. si vero ponat materia in celo vl̃ corpore luminoso: non tñ suscipit peregrinas impssiones: ꝓmo ce. t. c. 21. t. 22. vl̃ forte ſm veritatẽ recurrẽdũ est ad ꝓmuationem cause ꝓme simplr in oibus: t quo ad esse ꝓseruare t agere. Alia instãtia de agẽte mõli: ex. 2. ethicox. c. 1. t. 2. t. 3. de aia. t. c. 7. adducit t facilr soluit. q̃ intellect⁹ t volũtas sunt potẽtie nõ organice: t refert fortr quo ad virtutẽ t animã et quo ad corpus. Forte enim eliciẽdo actus maxie exteri⁹ debilitat totũ: lz nõ aia nisi inquãtũ dependet in agẽdo a potẽtijs organicis: pla h phyſice cõsiderationis addantur. Ad quet postea vnũ dubiũ notabile de impedimẽtis potẽtiax iter se. Et rñdet notãter satis: sz replicat optime. Ad cui⁹ soloñem põdera ꝓmo hinc argumentũ ad ꝓbandũ idẽtitatẽ realem potẽtiax aie secus in accidẽtib⁹ ignis. deinde tange diuersitatẽ organox̄ et ligamina mẽbrox̄ aiał. t admirationẽz t stupores in aialibus: t imperiũ potẽtie supiozis in agẽdo: et plura alia vt scis: quere. 2°. de aia: t medicos t pblemata Alx. supra etiã in metaphysicalib⁹. ¶ Quarta est de trib⁹ ordinatis in efficiendo ꝓmũ voluntas. 2m intellect⁹ practic⁹. 3m potẽtia executiua: t declarat optie q̃ mõ se hñt inter se t respectu efficientis: vbi ad finẽ ponit q̃dã quotatio cõiter: tñ nõ hr̃ in oib⁹ originalib⁹: forte est ad ꝓmũ sentẽtiax in mã de ideis: sz quere in tabulis t supra in. t. credituzũ: et in. t. de ꝓmo ꝓn⁹: t infra hic 2°ne. 8. et alibi. Quere in materia de praxi in plo. t. 38. di. p. bñ valeret ibi. 38. vel. 39. vt applicaret ad primũ sniax: sz reputo q̃ alio direxit: ponderа quo mõ dirigens nũc ꝓcedit: nũc segtur iperans: t pla alia vt nosti adde. ¶ Quinta est famosa de ꝑstantia agentis respectu passi. que est Aug. t phi. 3. d aia. t. c. 19. quã declarat t ꝓbat ex fundamẽtis Alx. sz plene t resolute. 3. dist. p. q. 7. soluendo argumenta ꝓme op. tangit etiã idem in. 2. di. 3. q. 8. t di. 9. eiusdẽ: t in. 4. di. 44. q. 2. quere alibi sepe vt scis. Objcit consequenter ex pho: t soluit singularissime: vbi littera satis clara est: addat ingenioſus lector vbiq; qz copiose t fertiles sentẽtie p totũ: t multas instantias ꝑ t ꝓtra patiũtur: quare zc. ¶ Sexta est de ſsitudine agẽtis ad passum ex pho: vbi allegat. et. 2. de aia. t. c. 62. et. 3. de aia. t. c. 37. t inde: et alibi sepe. Adducit ꝓbationẽ phi. t istat notãter ꝓtra: deinde declarat egregie ipam: t quõ ordinate dcã Alx. ibidez ꝓcedũt. vbi aduerte de duplici assilatõe: formali vz t virtuali: de qua etiã supra ptractaui: t duplici actione: p motũ vz t mutationẽ t terminis vtriusq; et tange ibi de terminis motus t mutationis: vt hz in. 2. di. 1. q. 3. soluendo. 3. ꝓncipale: t d. 2. eiusdẽ. q. 7. ad finẽ: et in. 4. di. 10. q. 1. t 2. t in quolibeto. q. 10. Adducit etiã notãter de facto saltẽ: t naturalr de poli quõ susceptiᵐ formax eiusdẽ gñis nãlis seu phyſici est sub vna vel alia eax semp: t infra i motu naturali cõcomitãtur se termini post: et termini cõcomitãtes nõ posito miraculo: secus in mutationibus: vt exemplificat triplicitер notanter: ibidem etiam tangit triplicem ꝓprietatẽ cõformiter dictis phi. 5. phyco x̄. Attende opume ad id qõ dicit de aia hois. Nam si ponat forma corporeitatis alia ab intellectiua in hoie: tũc inductio intellectiue ñ est mutatio si nõ ẽ: t ẽ singulariter aduertendũ: t põt applicari aliqualr cõtra Thomistas: vide in. 4. vbi. s. t di. 1. q. 1. t. 43. di. eiusdẽ. q. 2. t. 5. t in. 3. di. 2. q. 3. t. di. 7. eiusdẽ. q. 2. t i. 2. di. 17. t nota q̃ ille 4. ꝓclusiones: quas recitat in lra sunt ista 6. t ꝓcedens 3ª t alie due in ꝓbatiõe istius ex pho. ¶ Septima de istrumẽto ꝑs supra de agente t vbi remisi ibidẽ: t de multiplici acceptiõe instrumẽti: ille quotatiões ibi dẽ. 24. zc. vsq; ad finẽ nõ hñr cõmuniter i originalib⁹ sz satis bñ currit: cũ dicit in fine s. 11. aduerte q̃ est. 11. ꝓncipalis. s. vt lram ordinauit t satis recte p totũ credo q̃ affuit numẽ scoticũ vbiq; sz cõiter in oibus originalib⁹ nõ ponit ista hic. ¶ Octaua est valde notabilis de iperio volũtatis vbi ꝓbabilr posset poni ꝓncipiuz ꝓcule nisi ꝓpt dependentiã t allegatiões sequentes: quã declarat tripliciter: ex quibus infert triplicem graduz actus naturabis sub imperio volũtatis: et totũ clarũ: sz maxie notandũ. ¶ Deinde ponit pulchra notanda p ordi-

nem: primū est a quo dicit actio naturalis. Quod tñ limita et d̄clara: vt in.2.dist.2.q.10.⁊ di.18.eiusdē.⁊ in.4.di.43.q.4.et alibi sepe habet: ⁊ pondera ꝙ dicit de libero per accidens. ¶ Scd̄m notandū qd̄ aliqui ꝯclusionē assignant: est de impedibilitate actionis naturalis talis: vbi tange plura d̄ libertate volūtatis create et icreate vt scis. ¶ Tertiū notandū est: ꝙ etiā aliq cōclusionem assignāt de cōparatione actus liberi naturalis eliciti a voluntate ⁊ imperati ab ipsa: ⁊ ē merito notādū: qꝛ singularissimū: ⁊ in mltis locis applicabile: vbi duo dicta Aug. exponit ⁊ declarat: inter se cōparat: ⁊ originalia fuerūt ibi viciata cōmuniter: bene tñ ordinauimus cuncta: quere.3.di.p̄.q.4. ⁊ in materia d̄ li.arbitrio: in.2.⁊ alibi sepe. vt.2.phycoꝝ.⁊.9.metaphysice. de motu etiam grauium et leuium et ꝓiectorum ⁊ huiusmodi potes hic ꝑtractare: ⁊ ecōtra ¶ Quartū notandum: quod similiter conclusio ponitur ab aliquibus est impugnatiuum quodam modo precedentium: sed patet ꝙ non est simile de arte ⁊ voluntate: sicut nec de intellectu: apparenter tamen arguit. Ex precedentibus tamen de gradibus illis et.3.notabili patet eius solutio: illa quotatio in fine varie habetur: naꝫ aliqua originalia videntur quotare illam cōclusionem.8.vel 7.supra. Actio naturalis ⁊c̄. sed satis bene applicatur ad illd̄ Aug. d̄ ci.14.vt ordinaui: vltimo arguit pro veritate notabilis.3.et illius dicti Aug. satis efficaciter.

¶ Nona ꝯclusio ꝓcedit ex.9.metaphysice t.c.10.et.1.ce.t.116.limita tñ vt supra in.9. metaphysice hꝫ: vide.1.dist.p̄.q.4.8.⁊.10. di.p̄.⁊ alibi sepe ad hoc. vt supra plerunqꝫ notaui. Adde vbiqꝫ fundamenta pysica. et instantias vt scis. ¶ 10ª videt cōtraria.9.sꝫ nō est: si recte: aduerte: ponderabis ꝓpterly uecessario additū in.10.qd̄ nō habet in 9.⁊ remittit se ad p̄cedentia: vbi varie originalia quotant: sꝫ satis bene hēs. Indies omnes iste quotiōes lr̄am ītricātes depurabunt: qꝛ humana ingenia ad michrologiā iclinant: vtinā potiꝰ veritatis subtilius cribāde: q̄ꝫ eris abūdantiꝰ cumulādi zelo: ꝯsidera: declarat satis abundāter nō repugnantiā huiꝰ cōclusiōis ad p̄cedentē tacite Illa obo ad finē ex.9.metaphyce nō hr̄ cōmunit i origialibꝰ: iō extra notauimꝰ ipaꝫ soluit tamē faciliter ex dictis: qꝛ tñ de necessitate ſm qd: ⁊ de facto ꝓcedit: adde hic plura: vt expedit. Aliq̄ originalia hñt ibi: ꝯtra hanc.12.vbi hēs.10.forte ꝓpter aliuꝫ ordinē ꝯꝰnū: vt p̄us notaui. ¶ Undecima satis copiose supra i vl'ibus cōclusiōibꝰ.12. ⁊.13.ꝑtractata est ad quā se remisit ibi.⁊ ad alias hic circiter: quere in doctrina huiꝰ: vt ibi notaui: vbi aduerte in cōmēto de duplici necessitate: vt sepe hꝫ iste: et maxime 39.di.p̄.⁊.1.di.2.ad ꝓpositum: ⁊ pōt vocari necitas cōcomitātie: vel ꝯnītie idifferēt. ¶ 13ª est de applicatōe agētis ad agendū: ⁊ est singularis ⁊ bene exeminānda: de qua etiam supra fecit mentionē saltem implicite. Mouet dubiū in cōmento de ista applicatiōe: de qua loquitur ꝯclusio ⁊ nō soluit. Et ibi multa possent adduci: vide.2.di.2. q.10.et super.7.⁊.8.physicorum. de motu grauiū ⁊c̄. posset breuiter dici ꝙ est in applicatiōe: seu in ꝯiūctione cāꝝ vel ordine siue dependētia. Nā oia dirigunt ⁊ applicant a p̄ma ꝑ cognitiōeꝫ: ⁊ volūtarie cānte ⁊ applicate. Sed hoc pateret instantias in doctrina huiꝰ. Quere dic altius distinguēdo de applicatōe: ⁊ inuestigando vtriusqꝫ causam: ⁊ totalē ⁊ partialeꝫ: alia plura hic addat solers lector: quia expedit.

¶ Tredecima est de actiōe ⁊ passione: vbi posset etiaꝫ p̄ncipiū ꝑticule poni ⁊ accipit ex.3.ꝑhysicoꝝ. ⁊ p̄mo de gn̄atōne ⁊ auctore sex principiorum. Qꝛ egregie declarat dando instantiam ex cōmuni modo dicendi. Examinabis cuncta ex logicalibus et ⁊ physicis ⁊ metaphysicis considerationibus. Quod tangit de relatione actionis et passionis: vbi notāter dicit: Ideo itellectꝰ accipit ⁊c̄. pondera vt hꝫ.1.di.2.q.2.⁊ alibi vt ibi quotatur et supra sepe tetigi: de distinctōne haruꝫ. vide in.5.metaphysice.q. 6.⁊ adde plura hic.

¶ 14ª est de illa famosa diuisiōe potētie in essentialē ⁊ accidentalē: que valde singularis est ⁊ exminanda: quere.8.physicoꝝ. t.c.32.et.2.de aīa.t.c.2.et aliq̄lr.t.c.55.⁊.60. ⁊.3.de aīa.t.c.8.⁊.5.⁊ inde. Quā ꝓbat ⁊ declarat mirabili sollertia. vide supra in.9.⁊ 3.dist.p̄m.q.7.⁊.2.distin.2.q.10.et.3.et.25.

di.eiusdē.et in quolibeto.q.15.ꝛ alibi sepe ad hec. Adde instantias ex cōsideratiōib⁹ phȳsicis: vt scis: pōdera ibi duplicē circunstantiam necessariam ad agendū.et simil̄ duplex impedimentum.

¶ 15ª.est ō potētia plene actiua: vbi nota ly plene: q̄ egregie exponit: vbi etiā attendē cū dicit: nō p se actuāte ꝛc.in fine in aliq bus originalib⁹ hȳ: volūtas respectu itellect⁹.ꝛ sic posuim⁹: q̄ applicabis: vel vt exēplū vltimi mēbri in declaratiōe ꝓclusiōis: vl̄ tanq̄ obiectōnē ꝓtra actiuitatē volūtatis ꝛ si sic: ꝓsidera quid iuris: ꝛ an faciat ꝓ op̄. Thomistaꝝ de ꝓrogatiua itellect⁹. vide in 4.di.49.q.4.ꝛ alibi pluries. vide Tuar. ꝛ sequaces hui⁹. ¶ 16ª cōparat agēs p̄ncipale ad secūdariū: vel instrumētū. Et istā adducit cōparādo volūtatē ad caritatē p̄supponēdo volūtatē esse p̄ncipale agens in eligendo actū. Et ly posset solui distinguendo ō agēte secūdario: vl̄ instrumēto cōiuncto vȝ vel sepato: alti⁹ tñ inuestigabis veritatē p̄suppositi: ex.17.dist.ṗ. vbi hȝ q̄ caritas est p̄ncipale vno mō: ly volūtas sit tale alio mō: ꝛ p̄ pōderari: q̄ valde sapit: q̄re alia ad h̄. ¶ 17ª est de motiōe vl̄ determinatiōe istrumētū: vel cā 2ª ad agēdū: ꝛ ē notabilis et.s̄.sepe tacta. Ex q̄ infert Coxm duplex. Et obijcit quātū ad istrumentū ex dictis supra.7.hui⁹ pticule: vñ infert q̄ illa est ō numero ꝓclusionū hui⁹ ptis: et etiā q̄ ptinuatio ꝓclusionū hui⁹ ptis: et etiā q̄ originata est. Quā tū vo ad cām scdam recurrit ad vl'em.24. q̄ tñ.25.est vt supra ordinaui nūerū ꝓpter illā quā supaddidi q̄e est extra: scdo dicte obijcit ꝓtra dicta: ꝛ nō soluit h̄ q̄ cōsuetudo ei⁹ est: vbi nō tangūt argumenta: ꝛ ex alijs tā declaratis facil̄ solui possunt: non ampli⁹ de eis curat: ꝛ in h̄ solliciteꝝ reddit lectorē: ſ3 iste obōnes facil̄ soluūtur ex dictis: vide.1.q.4.ꝛ.37.di.2.et.supra ō ṗmo principio.ꝛ.5.ꝛ.2.metaphȳsice.et.2.di.ṗ.ꝛ alibi sepe ad h̄. vñ nō valet: est imediator effectui. q̄ determinator ad agēdū: vbi tñ pōt distingui de mediatione entitatiua vl̄ virtuali ꝛ de determiatiōe mīltiplici vt ꝑus notaui: plura h̄ adducat ingeniosus lector ¶ 18ª quā tñ in aliqbus originalib⁹ coxm p̄cedētis assignāt aliq: et p̄cedit obiectiōes p̄cedētes: ꝛ lr̄a varie legitur h̄. Nam illa 7ª supra ponit̄ post istā ad finē cōmēti ibi. tūc istrumētuꝝ ñ mouet ꝛc. ſ3 ordo iste placet: licet ali⁹ eēt satis ꝙueniēs: ē de agēte actiōe ima^te a quo negat̄ istrumentū: quā tñ singularissime limitat distinguēdo de instrumēto ꝙiūcto ꝛ sepato ꝛ agēdi atq; mouēdi vbi pōdera ly formal̄: paucis mīta dixit: ꝛ exēplificat clare: q̄re vbi supra notaui vt 1.ꝛ.6.di.4.ad h̄. Multa hic ṗ ꝛ ꝓtra adducat diligēs lector: q̄ caput instantias: ꝛ plures pulchras subtilitates hec materia: q̄re antiquos vt vis. ¶ Decimanona est de p̄sentia ꝛ immediatione agentis ad passum ṗmū vbi pōdera ly ṗmo: ꝛ est multū notāda in ꝓsideratiōib⁹ phȳsicis trāsmutationū ꝛ motuū ꝛ huiusmodi. Quā declarat mirabili discursu. Me tñ videat repugnare fundamētis Alꝝ.7.phȳsicoꝝ.t.c.8. ꝛ inde ꝛ alibi sepe. distinguit ō p̄sentia locali ꝛ vtuali: ꝛ de distātia locali suo mō: ꝛ qualit̄ ipedit: ꝛ q̄n ꝛ cuius actiōem loq̄ndo de deo angelo: et corp̄ agēte: vbi introducit de oipotētia dei: ꝛ ei⁹ īmēsitate cum forsan quoddā notabile dictū: ad q̄d determinate itelligēdū vide in ṗmo.di.37.ꝛ maxime in reportatis Cōseq̄nter ibi ptractat qualit̄ distantia regrit̄ in agēte corporali: eū ḡbus cōditiōibus egregie. Deinde qualit̄ regritur in angeli actione: breuiter et scōnice. Ad q̄d copiosius ꝓsiderandū: q̄re in.2.di.9.ad longū.ꝛ.14. di.eiusdē.q.3.2.etiā di.eiusdē.q.5. vide etiā i.4.di.45.ꝛ.49.ꝛ.50.q.3.ꝛ i.3.di.14 ꝛ sup 4⁰ phȳsicoꝝ: vt ꝛ vbi nosti plura ad ꝓpositū: supra etiā ista aliquātulū tetigit: addat lector vbiq;. Attēde insup ibidem ad illaꝝ quotatiōeꝝ cū dicit: ꝛ hoc negat: vbi habes 19.ꝛ debet referri ad hanc eandē.alia originalia habēt.20.ꝛ ita forte supputādo alio modo ista esset.20.alia etiā h̄nt.29.ꝛ possȝ referri ad illā infra hic quotatā.29.vel forte voluit intelligi supra: q̄re curiose ibidē: sed satis bene tacet lr̄a: q̄re specialit̄ ad ꝓpositum hui⁹ ꝓclusionis in.2.di.1.q.9.soluendo.2.p̄ncipale ad finē. Ad ō ibi vltimo tangit de locutiōe ꝛ illuminatiōe angelorū: et actiōe ṗ lineas rectas: ꝛ p cōuersionē: vide in.2.di.9.ꝛ.13. ꝛ in ꝑspectiua vt volueris. ¶ Vigesima est de cā originate: quā dicit reduci ad efficiēs: vñ elici pōt q̄ in hac pticula: vt ꝑus notaui agit de effectēte: vbi ad

uerte q̄ originans aliq̄ñ est alteri⁹ nāe ab originato: z cōiter i oibus ita est p̄ter q̄s in diuinis: z hoc vel alietate nūerali vel eēntiali. aliq̄n vero est eiusdē nāe in nūero et cōsubstāntiale: vt in diuinis. vide. 5. di. q. 2. Adde multa phyſice z theologice ad hoc. Attende etiā caute quo mō in diuinis pōt dici efficiēs: iuxta ea q̄ h3 iſte. 3. di. p. q. 7. z 25. di. 2. z. s. nono metaphy. q. penultia de relone efficiētis: ſ3 dic vt ſupra dixi q̄ exte ſiue accl̄ efficiens p̄ pducēte.

¶ Vicesima prima est de alio modo causandi. vbi aliqua originalia hñt promptoria: alia instrumētalia: breuiter vult q̄ oia huiusmodi reducūtur ad efficiēs. Explifica in artificialib⁹ z nālib⁹ et policijs: z h⁹ vt nosti.

¶ 22ª est de alio speciali modo efficiendi saltē extensiue loq̄ndo q̄ est creare: quem modū ponūt theologi: z negant cōiter phi vbi tuetigat optie qd sit t̄min⁹ creatiōis. Et a quo pōt pduci. ſ. q̄ a solo deo: ponit in aliq̄b⁹ originalib⁹ ibi q̄dā lra quā nō habes: nec refert: q̄ nō est necessaria: q̄ ficiēpit: phs videś zc. vide copiose ad hoc i. 2. di. 1. q. 2. z. 4. z di. 9. z 17. di. eiusdē: p op. q̄s recitat maxie cū dicit p̄m vnā op. zc. et. 1. q. 4. vide etiā in. 3. di. 11. q. 1. optime. et in p. di. 17. Quere. s. in. 7. q. ō rōnib⁹ semialib⁹ z. 18. di. 2. z alibi pluries: vide ātiq̄s phos z theologos. Attēde q̄ illa littera: siue q̄ idē est mām trāsmutet ad formā: nō ponit cōiter: nec necria est: ibi etiā hēs qualr̄ hō gīnat hoiē ſ3 aīa creet: q̄ bñ notandū est: ſ3 in stātias p̄sidera: qualr̄ poti⁹ p̄t creatura attingē advnionē forme: q̄s ad ei⁹ pductionē: p̄mā origine: ſ3 h3 infra doc. ñ omisit: ibi etiā est via impugnādi positionē de inchoatiuis formax: ibi etiā notabilr̄ hñ q̄ t̄min⁹ creatōis ñ ē forma vt forma: ſ3 vt tale ens: vbi instātias diligēter exclude: vt etiā doc. ipe in seq̄ntib⁹ tetigit: multa alia ibi paucis tetigit aqla p̄ppe solē: breuiter vult q̄ trās mutās māz ad formā inq̄ztum tale nō creat formā: nec etiā nō trāsmutās si pducendo formā fiat nā vniat eaz: nec vniēs vt tale est creās nec iō nō creat: q̄ aliqd forme p̄supponit: nec si totā pducat mā p̄uata p̄currēte: q̄ termini ñ sunt puri nihil reale z ens: ſ3 p̄uatio z forma. Relinqtur ergo cū creatura nō pōt alr̄ pducere q̄ sol⁹ deus creat: vide. 1. q. 4. resolute: z vbi supra: z tāge in stantias phoz.

¶ Conequenter contra dicta obijcit tripliciter: p̄mo q̄ seq̄ret aīaz itellectiuā nō necessario creari cū ad ipaz trāsmutet corpus: z totū cui⁹ est ps gīnat: z est efficax satis argumētū vt p3. 2ᵐ z 4ᵐ argumēta oñdūt ex dicti posse iferri oēm formā creari si illa est rō: q̄ pductio aie. q̄ p̄ oz nā pductione cōpositi. ideo nō est gīnatio: sed creatio. 3ᵐ est notabile: vt tetigi pus: q̄re. ſ. agēs creatū vnire pōt formā a deo imediate creataz vel pductōe totī⁹ ipam pducere z nō p se vel seorſuz ipam creare. ¶ Ad p̄mū singularissime rndet declarando: vñ pbat aīaz itellectiuā creari: z vñ ñ: vide in. 4. z alibi vbi supra: illa lra sequēs: vbi declarat solo nē: z confirmat: pōt bene itelligi vt iacet: refrēdo ly ei⁹ ad mām ignis: vel ad 3ᵃᵐ entitatem: vel alio mō posset sic stare: q̄ aliquid est ei⁹: vel p̄fuit excludēdo vz op. de ichoatione formax vel loco ly gīnari: ad finē pone ly creari.

¶ Ad. 2. z. 4. respondet optime ponendo differentiam iter pductiōem formē create z gīnate quo ad positatē nāe respectu totī⁹ pductionis: z est vbiq; notabilis: z sic phs negaret aīaz creari: q̄ ñ p̄⁹ zc. vbi notāter redit ad p̄us dcm̄ ō forma vt forma: z ō forma vt ens: q̄ sunt valde notāda. ¶ Ad 3ᵐ solo clara est: ſ3 explū examinādū si loq̄t de forma alteri⁹ generis: vt pote ſubē: sed exēpla ponūtur famose: cōsidera oia diligēter: z istantias exclude. Replicat duplr̄ specialr̄ p̄tra p̄mā solonē: z 3° p̄tra solonē 4. obiectiōis: z alias sepe dictū de termio p̄mo actionis.

¶ Ad primum respondet valde eleganter: q̄re in filī. q. 1. plo. et. 3. dist. p. q. 1. z. 3. z 14. q. quol. z. 3. di. 2. q. 7. z in. 4. q. 1. z alibi sepe. ¶ Ad. 2. z. 3. satis p3. z clare z notāter: vbi aduerte in rnsione. 3. q̄ intendit doc. breuiter ponere dctam iter esse p se pfectē. 3. modi cōpositi z esse forme: q̄ p̄mū est verū de facto z posſ. 2ᵐ z si de posſ: nō tñ ō facto: nisi tñ de itellectiua: q̄ō multi negarēt: q̄ ibi finalr̄ tāgit de positate z nēitate examia z adde vt expedit. Ex his. n. resoluūtur multa alias ſub dubio omissa cōsue

tudine scotica.

¶ Deinde prosequitur notanter de actione per totum: vbi etiam 2^nes notauimus ordinate. 23ª est tanq̃ q̃ vel du^m aut petitio q̃ tangit duo mẽbra: et est pblema satis cõe: vide de potẽtijs aie. 16. di. 2. ſ3 ꝓsidera qd dõm de sole ꝓstringẽte ⁊ soluente: vide supra pticula. 17. 2^nis nũb^o 9. ⁊. 8. ad l̃ expſſe. Allegat Damasc. in. 3. li. et quotatio. c. nũc omittit: nũc alio ⁊ alio mõ hr: q̃re eũ. c. 3. ⁊ 14. sed expſſe. 15. facit ꝑm^m nẽ pulchrũ3 de actõe: adde m^ta h. ¶ 24^a vr repugnare 7. ſ. pticla. 17. ſ3 ꝓsidera bñ. qualr hincide logr: ⁊ d̃ q̃ forã ⁊ d̃ q̃ spẽ. ibi. n. logr d̃ agẽte illimitato: h̃ de forma q̃ multũ dr int. Ex^m d̃ itelligẽ posset ipugnari si itẽdat oẽs actões itell's esse eiusdẽ spẽi. Nã dicere et itelligẽ sunt alteri^o rõnis: vt p3. Jõ aliq ⁊ pbabilr volũt q̃ itell's nõ h3 aliquẽ vnũ actũ adequatũ eiusdẽ rõnis: nisi actus itell's vocẽt act^o indifferẽs ad dicere ⁊ itelligẽ. ſ3 forte logtur extẽsiue de itelligẽ vl logr de actionib^o absolutꝫ ꝓprie manẽtib^o: pla h̃ adiũgat diligẽs veritatis ingsitor. ¶ 25ª est valde fin^ris et notãda optime: vide in. 2. di. 2. q. 4. ad finẽ solõis expſſe ad ꝓpo^m. 2. q. 9. eiusdẽ di. ⁊ sup. 5. phy. ⁊ põdera duplicẽ terminũ actiõis: et q̃r exponit dictum famoſu3 Alz. ¶ 26^a vr repugnare. 6. pticule. 17. Ibi tñ satis correxit illã in cõmento: p3 q̃ hic accipit istrumẽtũ extẽsiue. Examia etiã bñ illõ exẽplũ: qõ adducit d̃ calore vt pus notaui. Quid etiã regrr ad specificã dr ia3 actionẽ cõsidera. ¶ Vigesimaseptia cõpat actionũ ⁊ terminũ et^o ꝑm assimilationẽ ad ꝓncipiũ agẽdi. Exẽplũ de calefactiõe ⁊ calore cõparis ad ꝓncipiuz calefiendi: siue sit ealor siue forma calefactẽtis. Infert quasi corelariũ cõtra Hen. vide. 3. di. p. q. 1. 3. et 6. ⁊. 3. di. 2. q. 8. ⁊. 9. ⁊ inde. ⁊ alibi sepe: cõsidera vbiq; quo mõ accipit actionẽ hic: de filiudine etiã vel formali vel virtuali põt fieri vis: alia multa adde. ¶ Vigesimaocta ua varie hr in originalib^o: sed satis bene ordinauim^o eõ: vt hic hẽs: vide que faciũt ad ꝓpositũ. 3. di. p. q. 7. ⁊. 45. dist. 4. et alibi plerũq; Non obstante eni q̃ plures spẽs vel habitus ponãtur in intellectu vel voluntate: nõ tamẽ tot actus vel actiones simul: quere. 2. topicorum. c. 25. vbi etiã põdera ly perfecto: et ly sufficiens: et quomõ potentia deficit. ⁊ alia multa hic. vide. 17. distin. p. ⁊ in moralibus. Tange instantias vt nosti ꝓ et contra.

¶ Vigesimanona videtur currere iuxta dictum phi. 2. topicorum. vbi supra. et primo ce. t. c. 116. ⁊. 7. physico ꝛ. ⁊. 2. celi et alibi plerũq; de potentia habente actionem adequatam intensiue ⁊ extensiue: quã probat ⁊ instat seu limitat: ⁊ impugnat limitationem: ⁊ consequenter glosat dupliciter ⁊ impugnat vtrãq; glosam. Deinde adducit duas alias euasiones falsificando ꝓpositionẽ: et vtrãq; impugnat: et ita finaliter tenet puritatem eius: vbi totum processum valde notabis: quia multa difficilia ⁊ ardua elici possunt: vide. 24. di. 2. et. 15. di. 3. ꝓ his que tangit de poz^nc inferiori et superiori: quere etiam. 3. di. prima parte. 2. ⁊ specialiter in repoztationibus: et. 2. et. 5. q. quolibeti. ⁊. 13. ⁊. 14. distin. 3. ⁊. 49. et. 5. disti. 4. ⁊. 14. ⁊. 15. q. quolibeti ad hoc. Tãge etiam ibi: an alio actu videtur essentia: ⁊ alia in ipsa ab intellectu creato. Ponderа instantiam de intellectu anime christi. Et alia plura hic adde et salua veritatem propositionis: masticando bene omnia verba.

¶ Trigesima est de proportione seu vniformitate forme et actionis: que etiam notabilis altercationis est: contra quam instat pulchre: primo vero breuibus eam probat inferendo ex eius oppositо inconuenies. Quod tangit in prima instantia de minimo sensibili: quere copiose in de sensu ⁊ sensato: sed advnguem in isto. 2. di. 2. q. 9. et cum dicit per te: vbi bene staret per se: considera an aliorum opinio. an ad seipsum loquatur. Potest solui argumentũ recurrendo ad actionez obiecti in se ⁊ potentie perceptibilitatem: ⁊ partialem actuitatem: si ponatur. Aliud quod tangit de motu est examinandum bene: vide. 2. di. prima parte. 2. de productis vnuoce ⁊ equiuoce: ⁊ Aristotelez. ⁊ cõmentatorem: quere vbi ibi quotantur: ⁊ similiter de caritate minima: vbi ponderandum: an magis et minus variant speciem actus beatifici et viatoris: et que ibi concurrunt: ⁊ quid facit: approximatio talis ⁊ talis ob.

iecti.vide.17.di.ꝑmi.ꝛ.49.dist.4.Quere in.3.in materia de spe ꝛ charitate plura ad h:forte vult oino impugnare ꝓpositionē: sed videt bene sustinenda:quare breuiter dom ꝙ est vniformitas rōnis actiōis:sicut ꝛ forme vbiq; inquantū entitas actiōis hz attendi ꝑcise in ordine ad formā: lz possit variari ꝓpter variationē ꝓcurrentiū cum forma que ꝛ quot sint:ꝑsidera.in aliquib⁹ originalibus addit quedā remissio adducta supra ad finem hui⁹ sic. Item.6.133.improbat.Ubi nota ꝙ aliqñ quotat oēs ꝓclusiones a ꝓncipio:aliqñ ꝑticulas ꝓncipales ꝛ certas eaꝝ:recurrit etiam ad alias dicta: quere tabulas phyſicoꝝ.et.q.ibidē plura addendo.C 31⁹.ꝛ vltima est famosa apud phos ꝛ theologos ō via cōi ſalte de actiōe: vz eiusdē in seipm:vbi aduerte vt ꝑus notauī sepi⁹:ꝙ ne dū famosas i via sua veras: ſz in via cōi hic iseruit ꝛ colorauit et impugnauit aliqñ:et aliqñ ꝑblematice dimisit: vt videant motiua virusq; vie:tu vo pendiculū ſtabili digito appone ꝛ moderare, re oia recte:qre.ē.lib.q.q.penul.et vbi ibi qtauī copiose:ꝑ vitate hui⁹. In ꝑcedētib⁹ etiā sepe idē tetigi.arguit ꝙ veritate cōclusiōis iferēdo tria icōuenientia ex opposito et⁹:que cōſeqnter soluit:duo ꝓma sub vna ſol'one.3m vero seorsuz ifra cum dicit. Ad tertiū nō:glibet ꝛc.ꝓmū icōueniens est:ꝙ idē opponeret ſibi ipi.2m ꝙ idē eēt in potētia ꝛ in actu respectu eiusdē.3m ꝙ eadez rōne q̄libet ageret in se:qđ est ꝓtra experientiā:vl'ſi nō:ḡ nec aligd:aut redde rōnez diuersitatis.Sol'ones clare sunt ex ſupradictis.Replicat ſingulariſſime ꝓtra ſol'ones.ꝛ nullibi alti⁹:ſolue tñ oia vt nosti ꝓ⁹ bñ pōderādo:vñ iferre potes id qđ iā notauī ꝙ h vz fundamēta ꝓ et ꝓtra ſtabiliuit: ꝛ postmodū vt apis argumētosa ſubtiliora ꝛ ſanioza elegit.C Ad primū dic breuit ꝙ refert loqui de oppositiōe actus virtualiter cōtinentis ꝛ virtualr ꝓtenti ad carentiam ſeu potētiā formalem paſſi ꝛ formalē actū quē cōcomitat ſi ineſt.C Ad ſcōdum negaī cōſequentia:lz aliqñ ſit minor cōuenientia:non tñ maior repugnantia.Et qđ addit ꝙ ꝓtinet formalē pfectus:hoc forte posſet negari in continente finito:vel hoc conceſſo:dom vlterius ꝙ ne duz virtualr: ſed eminēter deus oia cōtinet qui est alius modus cōtinendi:vel breuiter dico ꝙ nō eo quia virtualiter ꝓtinet nō est in potētia formali:ſz ꝓpter aliaz cām:qz vz ſume ſimplex:ſicut ſol reſpectu caloris:nō qz cōtinet nō formalr recipit:ſz qz nō receptiu⁹ pegrinaꝝ impſſionuz.2.ce.t.21.ꝛ inde.C Ad 3m posſet ꝓcedi qđ inferē loqndo de motu ad vbi.de alijs vo ñ ſegtur niſi forma iclinet naturalr ad illas:ꝛ nō dependeat ab alijs i agēdo :vide ꝑmo phiſico ꝝ.t.c.80.vocat illud argumētum achillē alibi ꝓnice:vt scis.Qō finalr dicit quomō ꝓbabiliter ꝛc. quere rñsionē Aꝝ.8.phyſicoruz.t.c.26.4. etiā ꝛ.5.metaphyſice.querere oīm cās ꝛc. plura hic ingenioſus moderator addat:ꝛ garrulantiū ꝑteriā ſuffocabit. Numerū vero predictaꝝ ꝓclusionū ſi placuerit alio modo ſupputare ordinabit:ſed ſatis recte ordinauī:lz indies ſpo ſi qđ deeſt ſupplē. C Deinde ſegtur illa littera ſup qua additionē poſuimus:ꝛ satis recte:que in oibus originalib⁹ ponebaī ſupra imedtate ante ꝓpōnes creditas.ſ.añ.14.ꝑticulaz:eo mō quo diuiſe sunt:qz vero tangunī dicta in ꝑcedentib⁹:vt vides in illa littera:ꝙ nētius viſum est:ꝙ ſequereī ea que recitat:ꝛ que ſupra dicta appellat:q̄z ꝑcederet:aut ḡ vicio ſcriptoꝝ:aut doc.originalis trāſmutatione:aut in marginib⁹ et⁹ additiōe hui⁹ lre:aut oppositiōe q̄quo mō ibi cōiter hī. hic nihilominus legaī ſi placuerit lectori. C Multa notāda ꝓtinet:fere tñ ſupra oia tacta sunt pulcherrime:ibi ſe reſoluit de ordine cauſaruz requiſito in cauſando:ꝛ de vnione tam extrinſecaꝝ q̄z itrinſecarū:lra satis cōrecta est ꝑ totū.Sed bone ieſu cuz quāto laboze ꝛ mentis angustia et cerebri infestatiōe:et maxie circa qtatiōes q̄s tangit diuinatus sum: etiā neſcio quo ſpiritu illud dictū Lincolienſis qđ tāgit:vbi oēs lib.corrupti fuerunt:et ita in plurib⁹ alijs tm̄ hesitaui in quotatiōe illi⁹.16.quā tāgit sepe:ſz lector iueſtigat cuncta alte.Remiſſiones ad.q.8:ꝛ.9.meta.ibi nō te moueāt:vt ſupra notaui cūcta bñ ꝺclarādo : ponīt añ illā ꝑticulā:pfectū est ꝛc.in aliqbus originalibus queda lra longa:quā omiſimus: quia nō cōiter habeī nec neceſſaria hic:q̄ ſic incipit:Dicitur ꝙ finis ꝛc.

Sequitur illa ptícula: pfectū ēst ꝛc. vbi vir pfect⁹ in pfectiõe pficere suum lobozē recte voluit: vbi pulchras ꝓpones ex pho et igenio ꝓpzio collegit: qs in pleriſq; locis tágit ꝛ declarat. ¶ Prima est ex 3. physicoz. t. c. 63. ꝛ. 5. metaphysice. t. c. 21. et. 10. meta. t. c. 13. Quere expositores ibidē: ꝛ hūc maxime ꝛ specialr in qlibeto. q. 5. articulo. 1. declarat illaz descriptiõez seu ꝯclusionē in duo⁹ in plurib⁹ modis seu specieb⁹ pfecti: vbi aduerte caute cuz dicit creato simplr pfecto: vr eni ibi accipe simplr pfectū, vl pfecto: ñ eodē mõ quo i mẽbzo ꝓcedēte accepit. s. ōo vt nosti. vnde bzeuit tangit triplex pfectū. s. simplr: vt est de⁹: vl'e creatū vt ē mūd⁹ cū oib⁹ creatis: ptícular e creatū seu specificū: vt hō ꝛc. q pfectio põt ꝯsiderari: vel in substãtia vel vtute vel quãtate duratiõis: vl' pmanẽte: vide supza tractatu ō pmo pncipio: de pfectõe simplr: maxime qre in qli. q. 5. articlo 2. rõne. 2. optume: qre Fran. in pmo cõsla. dist. 34. ꝛ. 35. copiose. ¶ Scõa ꝓpõ q videt quasi coz⁹ pcedẽtis: sz est ꝯclusio: est etiã phm in multis locis: ꝛ specialr vbi allegat 4. metheozozũ ad finẽ. qr. 7. physicoz. t. c. 18. ꝛ. 2. ō aia. t. c. 34. ꝛ. 49. ꝛ alibi sepe pmo etiã metaphysice in phemio in. 6. cõditõe sapiẽtis elicit: vbi cũ dicit doc. glosat: cõsidera an suã an alioz glosã recitat: vez eni est q ipe hoc tenẽtur optume: qre ad finẽ. q. 1. metaphysice, declarat ꝯsequnter: de q pfectione debet itelligi hec ꝯclusio. ¶ Tertia ꝯclusio est ex. 5. metaphysice. vbi allegetur Expone: pla addẽdo: vide. 2. ō aia. t. c. 49. ¶ Quarta q fuit etiã supza recitata est notabilis. vbi qtat cõiter li. ethicoz: sz varie: qre eustrachiũ i cõmẽto qué cõiter allegat iste: ꝛ nõ Auerroym. i mozalib⁹ eni minie valuit. Quere. 19. ꝛ. 30. di. 1. ꝛ. 12. metaphysice. ꝛ. 3. di. pmi. ꝛ. 2. 49. di. 4. et alibi sepe. 9. ꝛ. 10. ethicoz hr bñ ad ꝓpositũ: sz instantias cõsidera. ¶ Quinta ꝓpositio ex eodez cõmẽto colligit: et depẽdet ex pcedẽtibus: qre 1. ꝛ. 10. ethicozũ. ¶ Sexta ex eodẽ cõmẽto etiã colligit: q supza in. 1. de pmo pncipio fuit ptractata aliqualr: quã etiaz limitabis vt nosti. copiose vbiq; dcã Aꝛ. ꝛ huiusmodi p ꝛ cõtra põderãdo: hę ꝓpones infra p tractanr post. 9. ꝯclusionẽ. ¶ Septima notabilis est. q hz istãtias plęs in Aꝛ. ꝛ dictis hui⁹ vbi tñ pondera ly ois ꝓpter potẽtias defectibiles et deficientes: oz. n. q. sit circa obm cõuenięs: ꝛ sic de alijs circũstãtijs: qz bonũ ex cã itegra: vide. 2. 3. 10. ethicoz declarat ꝓpositionẽ exemplarit. vbi tãge de multiplici pfectiõe: vt nosti. ꝛ simlr in pcedẽtib⁹. ¶ Octaua ꝓpositio est nota. et loc⁹ eius: vide vbi supza in quolibeto notaui q modo totũ ꝛ pfectũ alr in quãtate mol': alr in quãtate vtutis: vnde phs vbi allat diẽ q infinitũ hz rõnẽ ptis ꝛ mãe et hõ vt ipe posuit infinitũ. s. in potentia tñ: cui⁹. s. quãtatẽ accipiẽtib⁹ Adde multa hic ex ꝯsideratiõib⁹ physicis ꝛ metaphysicis: vt volueris ¶ Nona etiã est famosa: qre vbi pus Aꝛ. 1. etiam ethicoz ꝛ politicoz: vbi attẽde q ly qre in hac ꝓpositione ꝛ pcedẽte posset assignari Loz^m ꝓuenięter. ¶ Deinde ponit qdã notãda q sunt declaratiua. 4. propositionis supza. et sequntiũ optie: vbi tota lra satis clara: sz valde notãda vbiq;: vbi tãgit ō pfectiõe duplici. s. itrinseca et extrinseca: ꝛ dant gradus in vtraq;: ita q eo mõ q varie dr totũ: ita pfectũ: ꝛ pfectio: qlr etiã ignobilis⁹ nobilitat ex cõiunctõe vel referr^te ad nobili⁹ duplr: ꝛ oia vba mẽsurabis diligẽter vt scis: posset illa lra ꝯuenięter poni supza post. 6. vl' assignari additio: optia tñ vbiq; ¶ Decima est ex sinia Dyo. vbi i allegatõe varie qtat: vide in originali c^m illõ: qre 1. q. 4. ad ꝓpositũ. ꝛ. 8. di. p. et alibi plerunq; 3. etiã di. p. et. 2. et. 14. q. qlibeti de veritate in cõi ꝛ. Attẽde ad lraz cõmẽti q varie habẽt in originalibus: alq̃ hñt cõpositio: alia cõpatio: sil'r alíq̃ hñt distractiõis: aliqua distinctiõis: qre Dyo. ꝛ expositores: vbi tange de multiplici cõpositiõe: vt scis supza sepe ad h plura tacta sunt. instãtias vbiq; põderabis. Undecima ẽ singularis: ꝓtra quã possent adduci istãte. ex. 2. ꝛ. 8. physicozũ: sz facilr soluũtur. Ea q tangit de cognitiõe rerũ ab itellectu diuino sepe ꝓpus tengi. limitat notãter qliter nobili⁹ est itelligi per aliud et p qđ aliud: vbi loco extrinsece bñ staret eminẽter. vide. 3 q. plogi. Tange hñ mlta ō cognitõe dei: ꝛ alioz in ōo: ꝛ q aliũ est itelligi p aliud: aliud intelligi p accns. ¶ Duodecima est mliũ pon^da: et maxime in doctrina hui⁹: nullibi ita expresse dcla

rauit: pōdera ly simplicit pfectionis ppter multas instātias euadēdas: qre bñ in. 8. d. p. q. fi. z. 7. q. qli. et. 1. di. 2. et. 39. di. p. z alibi plerūq; hz duas ptes hec ppō: vt pz: p[a] ps de se nō ē: scdaz vo declarat egregie. Tāge fūdamēta phor h de nēaria cāli[tc] det ad extra. Nō obstat huic p[o]ni q pfōe diuie sint relatie: qz talis respect[o] nēari[o]ñ ē ad aliō. s. in nā. lz bñ ad aliuz vl aliā pſonā: pōdera de r[v] nēario z possil[is]: z exēplū ō tota terra z vno lapide: z istabis ex p[o] ce. t. c. 19. z ide. Ad finē etiā cō[tl]. vbi de r[v] i se duo sub du[o] tāgit moze suo: vt a p[n]o nōui. s. de realitate et[o] z pfectiōe distinct a fūdamēt declarab: vt ex dicti h[o] alibi scis: vñ breuit aliud ē ꝓsiderare aligd vt icludēs pfectū nēarū ad aliud: aliō ipm i se z nā sua: aliō ipz respectū i se. Aduerte etiā q nēitas effēdi nōvr arguē pfectionē simplr: alr ꝓprietates ypo[cc] i diuinis eēnt pfectiōes tales: iō notāter dicit doc. in. ij. pte p[o]nis simplr pfectiōis ppt pfectionē ypo[cam] si q̄ sit vt nosti. vide. 5. q. qlibet. z. 1. di. 1. q. p[a]. z. 2. Adde h plura bñ speculādo. ¶ Deide ponit notabile ō simpli[tc] vbi pt assignri ꝓclu[o] vt hēs: l'omittit vt nota[le] z tāgit descriptiōez Anſel. i monol. 15. z addit notāter in lra fiē q̄si est vlr de oib[o] attribuit: q dicē ppt eēntialia ad extra: vide. 1. q. qlibet: ōclarat ꝓinter aliq̄lr descriptionē pfectōis: sz vide ad plenū vt ꝓpus notaui. 5. q. qlibet: arti. 2. rōne. 2. p̄nci[ll]. Adde h multa ex. 8. di. p. et ex dictis supra. 7. et. 8. meta. et i. 1. de p[o] pncipio: qre p z ꝓtra: vt scis. ¶ Cōse q̄nter addit aliā: quā. 14. notauim[o] de simplicitate in creaturis: z est notabilis vbiq; quam declarat: z pbat optime: vide supra vbi cōparat q̄litas ad q̄ntitatē: z vbi ibi q̄tati ad ꝓpositū: pōdera valde q ibi tāgit de mā p[a] z hoie: z de cathenis varijs i mūdo: z ponit ibi cōiter remissio z q̄tatio q̄dā itri cata vbiq; h varie hr: ꝓsidera an sūmā Hē. q̄rit vel Thome. aut Alex. vt notaui s: an certe ad alia sua dirigit: sz omittē illa totalr pauz refert: voluit tñ oia apponē p nūc. indies depurabūr fingla. 8. etiā di. p. tāgunt h ꝓpō: z alibi i doctria h[o] sepenūero. ¶ Addit q̄dā aliud notabile ō simpli[tc] creak: z pōt poni. 15. hui[o] pticle: z lra satt clara ē: de q̄dib[o] simplicitatt z aliis ad ꝓpositū necārijs lector curiosus vbiq; tractabit: an ceaturis cōueniat aliq̄ pfectio simplr: ꝓsidera. ¶ Ultima ppō ē cōpatiua cōpositiōis z simplicitatt ppoztiōalr i spiritib[o] z corpib[o]: vbi aliq̄ origialia hñt q̄stū ad dicta alia: z cōt q̄stū ad a. b. c. p q̄s lras itelligit ppōes trespcedētes de simpli[tc]: vbi notant tāgit de duplici cōpositiōe: rerū. s. z realitatū seu rōnū formaliū q̄re. 3. z. 8. d. p. z. 3. di. 2. z alibi sepe apud istū: z pōdera notāter cū ōt ceteri pari b[o]: z adde mlta p z ꝓtra: z sp defēde vertatē scoticā vbiq; fingerā. ¶ Hec sūt q̄ ad min[a] puecto z itroductōez in h breue elucidario digessi. Qua i re si qd ppera dictū[le]: ñ ita sū amator mei: vt ea que semel effuderim meliori ſnie añferre ꝓtendaz: si. n. nihil est ex nobis boni: nihil est q̄ i nostris sentētijs amare debeam[o]: q̄re si qd boni vtilitatt et fructi[o] collegit: id ei a quo oē emanat bonū attribuat: minus vero nāe dicta z hui[o] viri sentētijs nō ꝓsentanea ibecillitati mei ingenioli ascribat. Rei etiā difficultas tpis angustia z curarū vtriusq; hoīs varietas excusabunt facili[o] (vt verū fatear) aut in vnū ſniaz scriptū: aut in Az. aliquē libroz scripsissem: quā hui[o] mirāda fragmēta speculatiōis archana ac enigmata plerūq; castigare: ꝓcordare: ac declarare ausus fuisse: sed qd p pane vt aiūt lucrando? qd denicq; p aie finali salute: ꝓceptū scan[rc] mōtes cārū ordinū entiū varietates nāe z ꝓditiōes ꝓfusa q̄dā ſpeculatōe: ac pblematica vtcūq; venari: nisi vitatibus in enigmate fideiq; pbi tñ opinatiue: z qz adepti succedat clara visio: et ppter qd atq; pfruitio illi[o] obiecti eminēter oia ꝓtinētis z volūtarie ad extra repſentātis i supna ciuitate: vbi rex est virginis filius eritq; gaudiuz sempiternū: delectatio: cibus: opus: laus ppetua creatoris. Cui oē genu flectat in euū euoz. Āmē.

¶ Expliciūt epithomata seu castigationes preclarissimi Doctoris Magistri Dauritij Hibernici Ordinis Minoz in theoremata doctoris subtilissimi Joānis Duns Scoti eiusdē ordinis: Ac etiā in tractatum de primo principio eiusdē: Impressa Venetijs cōmissiōe z expensis reuerēdi viri Domini Andree de Asula: Per magistrū Joannē Hertzog de Landauu Alemanū. 1499. Tertiodecimo Kalēdas Septēbris.